

FEIZ HA BREIZ

KELOU A BEP BRO, HA KENTELLIU VAR BEP TRA

Casset bep sul da gement Kristen a gomz ar brezounec

PRIZ AR GAZETEN :

Ar marc'had d'he c'haout bep sizun epad ar bloaz a goust DAOU SCOUEZ evit departamanchou ar Finister, Morbihan ha costez an Nord, ha SEIZ LUR evit an departamanchou all.

NE VEZO KET KEMERET A VARCHAD EVIT NEBEUTOCH EGET BLOAZ.

Ar marc'had a dle beza great ha paet ephen, d'ar Perc'hen-Merour Aotrou AP. DE KERANGAL, ru ar Gigeres, n° 18, e Kemper.

Ar scridou da lakaat var ar gazeten a dle beza casset d'an Aotrou MORVAN, chaloni, kenta scrivanier.

Er zizun-ma hag er zizun a zeu ne c'hellomp rei nemet eun anter-gazeten. Ar pezh zo caoz eo, da genta, al labour or beuz noz-deiz er zizun-ma gant an electionou, ha d'an eil, evit rei amzer d'an Aotrou Nedelec d'en em renka en he di. Esper on euz ne vezimp ket tamallet evit kement-se gant ar re a zo dija ho marc'had o ren.

Evit ar re ne zigor ho marc'had nemet d'ar c'henta a vis meurs, ar re-ze n'o deuz ket a leac'h d'en em glemm; rac an diou anter-gazeten-ma a vezo casset dezho evit netra.

Arseen de KERANGAL.

Perc'hen-Merour.

KEMPER, 15 a vis C'houevrer.

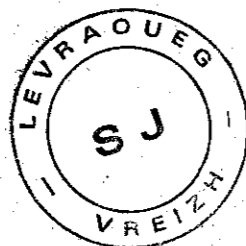
Setu cazetennic Feiz-ha-Breiz o vont adarre en hent; beach vad dezhi ha Doue r'he bennigo! Unan bennac a lavaro marteze: petra glask adarre ar c'halouperez-se? Va Doue, ne glask ober drouc ebet da zen; er c'hontrol eo, clask a ra ober vad ha plijadur da gement hini he digemero.

Ar vad e deuz c'hoant da ober, da genta, eo difen feiz ar Vretounet a enep ar re a glask he diframma euz ho c'halounou. A bep amzer ez euz bet great brezel d'ar relijion. Perac? Abalamour an diaoul, tad ar gaou, en deuz clasket ato lakaat an dud d'en em zével a enep ar virionez. Mes biscoaz marteze ar vrezel-ze n'eo bet ker goaz ha m'az eo en hon amzer-ni. Bete vrema, ar re en em zave a enep ar relijion a zalc'he mad ato da eur virionez bennac. Evelse, ar re a lakea gueich all ar gristenien d'ar maro dioc'h an druill, epad an tri c'hant vloaz kenta euz an Ilis, ar baianet-se ho unan a grede en eun Doue bennac; adori a reant, evit guir, Doueou faoz; mes anaout a reant da vihana an hano a Zoue. Credi a reant ive ez euz eur vuez all

goude houma. Er memes tra an heretiket hag ar chismatiket a zo en em zistaget dioc'h an Ilis abaoe amzer an ebistel bete vrema, n'o deuz morse ken nebeut nac'het an oll articlou a feiz. Dalc'bet o deuz mad ato da gredi e Doue, e Jesus-Krist, er baradoz hag en ifern. Aveichou zoken o deuz dalc'het d'ar zacramanchou, pe da vihana da lod anezho.

Hirio ar re en em zav a enep ar relijion ne fell dezho mui credi e netra nemet enno ho unan. Ha kement-se c'hoaz n'e ket aoualc'h evitho: ober a reont, ouspenn, kement a zo en ho galloud; ha dre ho c'homzou touelluz, ha dre ho scridou hag ho c'hazetennou milliget, evit lakaat ar re all da veza henvel outho. Mui a Zoue, emezho, mui a relijion, mui a Ilis. An traou-ze a ioa mad gueich all p'edo c'hoaz ar bed en he vugaleach, pa n'oa ket c'hoaz calz a zeskadurez etouez an dud. Mes hirio n'euz mui ezom anezho; hirio ar bed a zo major; hirio an den a gav en he rezoun hag en he zeskadurez sclerijen aoualc'h evit en em c'houarn he unan. Brezel eta da Zoue, brezel d'ar relijion, brezel d'an Ilis. Ha var gement-se an dud difeiz ne espernont nag ho foan, nag ho amzer, evit clask lamet Doue hag ar relijion er meaz euz al lezennou, er meaz euz ar scolioù, er meaz euz an tiegeziou.

Lavaret e ve e ve deuet brema an amzer ma comze anezhi gueich all an abostol Sant Ian. An abostol-ze, goude beza bet soubet e Rom en eur gaoter eol berve, a oue casset da enezen Pathmos dre urs an impalaer. Eno an Aotrou Doue a zisconezas dezhan, evel en eun daolen, ar pezh a dlie erruout gant an Iliz en amzer da zont. Hogen, etouez calz traou all, setu ama petra velas Sant Ian var an daolen-ze. Guelet a reas eun eal o tiskan euz an Env, alc'houez an ifern ganthan en eun dorn hag eur jaden vraz en eun dorn all; goudeze e velas an eal o cregie Satan, en diaoul, hag oc'h he jaden evit eur pennad; her guelet a reas erfin o stlapa an diaoul en ifern, o prenna varnhan hag ho lakaat ar ziel var an or, evit miret outhan da zont mui da douella ar boblou epad ar pennad amzer merket gant Doue. Mes, eme an Abostol Sant Ian, pa vezo tremenet a

peennad amzer-ze, an diaoul a vezo adarre lamet he jaden diganthan ; dont a rai adarre er meaz euz he brizoun, ha neuze e touello a nevez ar boblou dre bevar c'horn ar bed. Ha goudeze e c'halvo ar re en devezo-bet touellet, (hag an niver euz ar re-ma a vezo bras-soc'h eget an niver euz ar greunennou treaz a zo var bord ar mor), goudeze e c'halvo ar re-ze da vont d'ar vrezel ganthan a enep ar zent, da lavaret eo, a enep ar gristenien hag a enep an Ilis.

Hogen, ha n'e ket aze an daolen guirion euz ar pez a velomp hirio ? Ha n'e ket guir, en hon amzer-ni, an diaoul a zo dijadennet ha lezet en he roll muioch eget biscoaz ?

Matroomp hon daoulagad hag hon dioucouarn varzu ar broiou a ioa brudet gwech all dre ho feiz hag ho fidelite d'ar relijion, evel an Itali, an Aotrich, ar Spagn, ar Frans ; petra velimp ha petra glevimp eno ? Guelet a raimp e pep leac'h, coulz lavaret, lezennou Doue dispriet, lezet a gostez, great fae varho. Guelet a raimp lezennou an Ilis bresset dindan an treid. Guelet a raimp an drouc o c'hounit e peb leac'h var ar mad, ar gaou e peb leac'h treac'h d'ar virionez. Ha ma tigoromp hon dioucouarn da zelaou ar pez a ra muia trouz dre ar bed, petra glevimp ? Clevet a raimp, dreist peb trouz ha dreist peb mouez, an trouz a ra pluen, ar selabezerien paper ha teod ar glabousserien ne ehanont da daga, evel bleizi counnaret, ar relijion, an Ilis, ar veleien, an Aotrou Doue he unan.

Hogen, pa vez ar bleiz o clask taga an denvet, eo mad e ve gant ar re-ma chass prest da harzal evit lavaret d'ar mestr pe d'ar pastor beza var evez. Pa vez al laer o clask dont en ti e creiz teñvalijen an noz, n'e ket diez dezhan dont a benn euz he daol pa ne vez ki ebet var dro evit he zisquill ; mes, mar deuz eno eur c'hi bennac, crenv he vouez, al laer a gemero aoun hag a raio buhan eun dro var he zeulion.

E Breiz-Izel, evel er broiou all, ez euz hirio calz bleizi o clask taga an eneou, calz laeroun o clask lamet euz a galoun ar Vretounet feiz ho zadou coz, ho fidelite d'ar relijion hag ho c'harantez evit ar veleien.

Mad, *Feiz-ha-Breiz* a vezo ar c'hi ne ehano ket da harzal evit lavaret dezho teuler evez. *Feiz-ha-Breiz* a vezo ato crenv he mouez evit crial e kement leac'h ma vezo digemeret : divoallit, divoallit, ar bleiz a zo e toull ho tor, al laer a zo o clask mont en ho ti ; hag ar bleiz hag al laer-ze eo an dra-ma pe an dra-hont, ar bleiz hag al laer-ze eo, evit scouer, an tammou-scrid, al levrigou, ar c'hazetennou a gomz deoc'h a enep ar relijion hag ar veleien. Evit rei caloun d'ar Vretounet da zalc'her mad d'ho feiz, *Feiz-ha-Breiz* a zigasso dezho da zonch euz ar pez o deuz great ho zud coz en amzer ar revolution vraz. En amzer-ze, ho zud coz ne varc'hatent ket : mervel, emezho, kent eget nac'h hor feiz hag hon Doue. Lakaat a raio ive dirac ho daoulagad ar pez a ra hirio kristenien fidel ar Suiss, ar Pruss hag an Itali evit discouez ho fidelite d'ar relijion, hag an dra-ze a zesko dezho ho unan penaoz e tleont en em gomperti e kenver ar falz doctoret a glask ive ho

c'hass da baianet. Setu aze, da genta, ar vad e deuz c'hoant *Feiz-ha-Breiz* da ober.

D'an eil, c'hoant e deuz c'hoaz da ober vad d'an dud divar ar meaz evit ar pez a zell oc'h al labour-douar hag ar c'hounidegez. Counta a raio dezho ar pez a vez great e leac'h all, hag ar pez a verk ar re a zo en em daolet da studia an traou-ze. Ma clev hano euz a eun tremp, pe eur henvec nevez, pe euz a eun dra all bennac hag a c'helfe beza talvouduz evitho, e casso dioc'htu ar c'helou-ze en dro.

Lakaat a raio bep sizun priz an ed er c'hearion brassa euz an departamant, ha rei a raio ive kelou euz ar foariou muia ma vezo en he galloud. En eur ger, rei a rai da anaout d'an dud divar ar meaz kement tra a c'hell creski ho gounidegez hag eassaat ho doare.

Ouspenn-ze, *Feiz-ha-Breiz* a glask ive ober plijadur d'ar re he lenno. Counta a rai dezho a bep seurt historiou, a bep seurt marvaillo ha keleier hag a vezo evitho eun diverr-amzer dudiuz da zul da bardaez. E leac'h chom da dreinellat en hostaliri goude gousperou, n'o deuz nemet en em denna d'ar gear da lenn *Feiz-ha-Breiz*, ha me zo sur e couskint c'houecoc'h en noz hag e vezint calz iac'hoc'h antronoz-vintin.

Gabriel MORVAN, *chalon*.

Eun tan-goall dindan an douar.

E departamant *La Loire*, tost da gear sant *Stephan*, ez euz eur vengleuz glaou douar, doue ha ledan braz. Da zisken er vengleuz-ze ez euz daou buns. Ar c'heñta, hanvet puns *Jabin*, a zervij da baca an ear euz an dianveaz ha da bourveñ alan d'ar vengleuzierien. An eil a zo eunhan eur rod e-giz rod eunn nizerez pe eur venterez evit chacha er meaz an ear fall a c'helfe noazout d'ho iec'het. Er mengleuziou-ze e vez ato o vont, o tont, eur vogidel, eun ezen hag a zo pell dioc'h beza iac'huz. Goassoc'h a zo : an ezen-ze a lamm avechou an tan gant-hi, avechou all a gemer tan anhezi he unan. Da c'houzout e ma c'hoaz ha n'e ket kement-se a ve c'hoarvezet e puns *Jabin*.

Etre div eur-anter ha teir eur goude creis-deiz, d'ar bemp a viz c'hoevrer, e voe clevet eun trouz pounner, henvel oc'h trouz eun dalm curun pa gommans gourdrouz. Kerkent e veljot puns *Jabin* o tislounca leiz he c'hinou eur c'horvad moged epad dec muout dioc'h-tu.

Er vengleuz ez oa er mare-ze daou c'hant c'hoezec den, ha seiz marc'h ha daou-ugent.

Ar c'helou a red evel eul luc'heden dre bevar c'horn kear sant *Stephan* e ma an tan-goall e mengleuz *Jabin*; an oll a zo spountet, glac'haret, evel follet. A bep tu e tireder d'ar puns, lod o lenva, lod o crial ; darn, liou ar maro var ho bizaj, ne c'hellent lavaret ger ; darn all en em stleje gant calz a boan ; eur rum all, an dinna a druez, oa ar gragez-se a velet, gant ho bugaligou, o vont a vandennou da c'houlou kelou eus ho friejou anterret bep gout dezho.

Etretant, an Aotronez *Planchard* ha *Rossignoux* a oa diskennet er puns gant eul loden vad euz ho artizanet. Kenta gafchont a voe eun ugent den bennac, daou anezho maro, hiniennou gouliet, hag eun nebeut all iac'h ha dibistic. Izelloc'h, el leac'h ma carger ar glaou er zaill, oa eur marc'h maro, defot ear.

Ne c'heljont ket mont larcoc'h ; gant ar stronz, an douar a ioa coezet eno a volzennou hag a stanke a grenn ; a stouve an hent da vont d'ar vengleuz. Dont a rejont eta var ho c'hiz en eur zigas gantho ar re o devoa cavet en eur zisken. Daou euz ar re-ze a zo maro abaoue en hospital.

A benn an amzer-ze, oa en em gavet eno ar prelet, procurer ar Republic, mear *St-Stephan*, medisin, archerien ha soudardet kear. Dianvezidi, amezeien, kerent, mignonet, gragez, bugale, eur mor a dud a oa eno glac'haret, evel eur barreziad tud da c'houlou an anaon. A gleiz, a zeou, a bep tu, ne velet ha ne glevet nemet goelvan ha daelou.

Ne hanvin ket ann oll dud calonec a voe guelet neuze, gant an Aotrou *Villiers* er penn araoc, o tisken d'ho zro er puns, e riscl ho buez, gant peb a letern en ho dorn. Deus ho c'hostez, calz tud dioc'h kear a errue gant coat, dillad, louzeier, bara, guin ha kement zo red ha mad da ziboania ha da asten ar vuez.

Goude meur a heur, hirroc'h eget custom, e voe cavet, e puns *St-Frances*, daou gorf maro all. Eno ive evel er puns kenta, ar volziou crenvet ha coezet en ho foull, a rea moger. A-zoug an noz, al labour a ieas en dro gant esper caout c'hoas eur c'horf maro bennac da viana. Meur a vech al labourerien calonec-se a vije marvet dindan ar c'hargou douar a zizac'he varnez-ho, paneved ar c'herdinn stag en dro dez-ho evit ho chacha d'ar gorre.

Kement hini a zo bet gellet da gaout neuze hag abaoue, a ioa maro ha zoken o commans trenca. Darn a ioa pulluc'het ho dillad en dro dez-ho ; hiniennou a ioa poazet ho diabars gant an ezen vero o devoa lounket evit caout ho alan ; lod all a ranket da lacaat ha da zongen var blench evit miret out-ho da vont a bastellou. Eun ugent bennac euz ar vengleuzierien a denne d'ar zort en dervez glac'harus-se.

Credabl braz, nicun euz ar re-ze n'en devezo bet ar zonz d'en em glemm eus he villet, goude ar chans da veza bet espernet en eun henvelep distruch. En dervez hirio e chom hag e chomo c'hoaz, dre eur red truezus, vardro eun tri ugent bennac e goeled ar vengleuz.

Setu aman petra zo c'hoarvezet. An artizanet a zo o tiatredi, a zo bet diarbennet gant ar voged euz an tan a zo c'hoaz en eul loden euz ar c'hoatach hag er sintrou.

Ranket o deus eta dont var ho c'hiz, ha tud ar vicher o deuz discleriet oa red stanke cloz ginou an daou buns evit mouga an tan ; hag ho daou int stouvet. Peur e vezo fin d'an tan ? den n'her goar var hed eur zizun.

D'ar zeiz euz ar miz-man, e touget d'ar vered corfou c'hoac'h ha tri-ugent eus ar vengleuzierien geiz ! C'hoac'h ha tri-ugent arched var eur renk ! C'hoac'h ha tri-ugent rum dud o vont assambles d'ar vered varlerc'h eun tad pe eur breur ! Var hed eur c'hart-leo dija, archedou, netra nemet archedou hag huanadou ! Crenv e rancje beza calon an den a vije treac'h d'an daelou.

Eun dra ebken a c'helle laouennaat eun draic bennac calouou ar re o deuz hirio da zongen eur groaz ker poumer, goelet an Aotrou'n Escop, ar pennou braz euz a gear hag euz an departamant, an oll en eur ger, coz ha iaouanc, paour ha pinvidic, pep-hini hervez he c'halloud, o clase scanvaat ar groaz-se, en eur gemeret ho lod e caon ken aliez a famill ankennet.

Dre druez out-ho, an Aotrou Marechal Mac-Mahon he-unan en deuz casset dezho pemp mil lur ; an Aotrou Buffet, ministr, tri mil lur : an Aotrou de Meaux, ministr ive, mil lur.

Calz tud vad all o deuz savet evit-ho vardro ugent mil lur.

Etouez an oll gentellion or beuz bet epad hor buez d'en em zerc'hel ato prest d'ar maro, hou-man a dle counta. Deski a ra deomp ouspenn e ma ar groaz e peb bro. Evid va lod, n'oun ket goest da zizonjal euz a anken ar re-ze a zo c'hoaz bep dervez, bep heur, bep card-heur o c'hegal ar mare da gaout ho zud, ha d'ho c'hass d'ar vered. An hini a zo bet c'hoac'h dervez var-n'ugent er memes anken a zo dalc'het da gompren poan ar re all.

NÉDÉLEC.

Divar benn ar feson da scriva ar Brezounee.

Ar Brezounee a zo din a respet ; cossoc'h eo, calz, eget ar Gallec ; cossoc'h eo zoken eget al Latin, ha marteze eget ar Gregach : Lod a ia betec lavaret eo ker coz hag ar bed, hag e oa langach hon tad hag hor mam genta e baradoz an douar. Abalamour da ze ar guir Vretounet a zalc'h d'ar Brezounee, ha ne garfent ket he velet o vont da fall ; hogen, c'hoant *Feiz ha Breiz* eo ive labourat hervez he galloud evit miret na'z ai ar Brezounee da fall.

A dra zur, eun dra vad eo deski ar gallec, ha n'e ket an Ilis hag ar veleien eo a zizalio biken an tadou hag ar mammou da gass ho bugale d'ar scol, pa c'hell ar re-ma kaout mistri ha mestrezet kristen evel a zo en darn-vuia euz ar parreziou. Er c'hontrol eo : e kement parrez zo en escopti, ar veleien a vez ato gant ar re genta o lavaret d'an tadou ha d'ar mammou cass ho bugale d'ar scol da zeski lenn ha scriva, evit na vezint ket kemeret evit azennet gant ar re all pa vezint deuet da veza braz.

Mes, mar d'eo eun dra gaer deski d'ar vugale divar ar meaz lenn ha scriva e gallec, arabad eo evit kement-se ho lezer da ancounac'haat ar Brezounee. An tadou

hag ar mammou a dle ato da genta deski ho fedennou d'ho bugale e brezouneq. Ma ne vez desket ho fedennou dezho nemet e gallec, petra bennac ne goumprenont ket c'hoaz al langach-se, ar feiz hag an anaoudegez euz ar relijion ne d'ai ket ken doun en ho speret hag en ho c'haloun ha ma vife eat gant ar Brezouneq, ha dre eno ive ne vezint ket marteze ker stard en ho feiz hag en ho relijion ha ma vijent bet, ma vije bet desket dezho ho fedennou e brezouneq. Hon Tadou coz a ioa tud a skiant, hag a c'houie petra lavarent.

Hogen, hon Tadou coz a lavare :

Ar Brezouneq hag ar Feiz

A zo breur ha c'hoar e Breiz.

Setu perac ar re o deuz lakeat *Feiz ha Breiz* da vont en dro evit ar veich genta, a zonje c'hoaz, etouez calz traou all, ober eun dra vad abalamour ma c'h esperent e c'helje ar gazeten-ze miret ouz ar Brezouneq da vont da fall.

Mes ar Brezouneq, o veza eul langach, en deuz he reglennou hag he lezennou evel al langachou all. Hogen, evit scriva e brezouneq eo red anaout, da vihana calz pe nebeut, ar reglennou hag al lezennou-ze. Eur gall hag en deffe c'hoant da scriva var ar c'hazetenou gallec, petra bennac ne ve ket biscoaz er scol ha n'en deffe biscoaz sellet ouz *grammer* gallec ebet, a lakaffe an oll da c'hoarzin dezhan. Mad, evit scriva e brezouneq e renker ive, da genta, studia eun tammic ar *grammer*.

Reglennou ha lezennou ar Brezouneq a zo bet das-tumet ha renket gant eun Aotrou euz hor bro, he hano, *Ar Gonidec*. An Aotrou-ze a zo maro er bloaz 1838, hag he gorf a zo enterret e guered Lokrist-Conk.

Lezet en deuz var he lerc'h eur *grammer* hag eun *dictionner* brezouneq. Ne fell ket dinn lavaret ne ve faot ebet en daou levr-se ; mes credi a ran da vihana e caver enno ar peza c'halvinn ar reglennou hag al lezennou-fount euz ar Brezouneq, da lavaret eo, ar reglennou hag al lezennou a ra pe a zo ar *foundamant* euz al langach-se, hag hiviziken em euz c'hoant e ve heuliet ar reglennou hag al lezennou-ze gant kement hini a scrivo var *Feiz ha Breiz*. Ne lavaran ket e ve red scriva peb ger evel m'eo bet scrivet gant *Ar Gonidec* ; rac va unan n'her gran ket ; mes ar peza a fell dinn lavaret eo e tleer da vihana heul ar reglennou pe al lezennou-fount a zo merket en he *c'hammer*. Calz zo ha ne reont van ebet euz ar reglennou-ze. Evelse, setu ama unan hag a scrivo evel-hen :

e zan, *pe*, *zann*,
e zes, *pe*, *zez*,
e za,
e zeomp,
e zit,
e zeont.

Hogen, ma tigoran *grammer* ar *Gonidec* da studia ar *verb mont*, caer em euz sellet, ne velan e nep leac'h z ebet er *verb-se* e penn ar geriou.

Ar *Gonidec* a laka ebken :

ann,
ez,
a,
eomp,
it,
eont.

Perac eta scriva z e penn ar geriou-ze ?

Mes a leveroc'h dinn marteze, coulskoude el langach ordinal, e leverer ato : e zan, e zes, e za, etc, evel pa ve z eno en eun tu bennac.

— Ia, guir eo, soun ar z a deu d'ar scouarn dre ar c'homzou-ze, ha bez'e tle beza eur z eno en tu bennac ; mes ar z ne dle ket beza stag ouz ar *verb*, p'e guir n'euz z ebet e penn ar geriou a zo er *verb mont* ; ar z a dle beza stag ouz al lizeren e a zo araoc. E leac'h e an, e es, e a, e eomp, e it, e eont, e stager eur z ouz an, evit doussaat al langach, evel ma reer c'hoaz araoc ar geriou *oun, euz, oa*, ha neuze e tleer scriva evel-hen : *ez an, ez es, ez a* etc., evel ma scriver *ez oun, ez euz, ez oa*, pe evel ma scriver *dezhan, dezhi, dezho* ; rac ar geriou *diveza-ze* a ziniti ar re-ma : *da e-han da e-hi, da e-ho*.

Lod all zo hag a scriver feson-ma : *e dad, e vam, e vreur, e c'hoar*, evel ma scriver *e Paris, e Brest, e Kemper, e Montroulez*.

Sclear eo d'an oll al lizeren e ne ziniti ket en eul leac'h ar peza a ziniti en eul leac'h all. Penaoz merka ar c'hemm a zo etre an eil hag egile ? N'euz netra eas-soc'h mar kirit heul *grammer* *Ar Gonidec* ; n'o peuz nemet scriva e ebken dirac ar pevar ger *diveza*, hag he dirac ar pevar ger kenta : *he dad, he vam, he vreur, he c'hoar*, ar peza a ziniti : *tad hen, mam hen*, etc. Mes beza zo ha ne lakeont ket zoken a h er ger-ma, ken nebeut nag er geriou all-ma : *henez, houma, hennont, hounnont* ; ken nebeut nag er ger *hano*.

Penaoz neuze e c'helje ar gernevis lenn mad ar geriou-ze ? Rac ar gernevis a lavar, n'e ket ebken evel pa ve h, mes evel pa ve c'h e penn ar geriou-ze : *c'hen, c'henez, c'houma, c'hennont, c'hounnont, c'hano*, ma *c'hano*, pe *c'hano*. Ma carfet scriva ar geriou-ze evel a verk *Ar Gonidec*, e vent eaz d'an oll da lenn ; Leouniz ho lennfe evel pa ne ve h ebet, hag ar Gernevis ho lennfe evel pa ve c'h. N'oun ket evit coumpren e guirionez an drouc o deuz ouz an h lod euz ar re a scriva e brezouneq.

MORVAN, Chaloni.

(Eur pennad all eur vech all.)

Perc'hen-Merour : AR. DE KERANGAL.

Kemper, moulllet gant AR. DE KERANGAL, moullter an Escopti.

FEIZ HA BREIZ

KELOU A BEP BRO, HA KENTEELIOU VAR BEP TRA

Casset bep sul da gement kristen a gomz ar brezouneq

PRIZ AR GAZETEN

AR MARC'HAD D'HE C'HAOUT BEP SIZUN EPAD AR BLOAZ A GOUST :

DAOU SCOUEE evit ar Finister, — ar Morbihan — ha Costez-an-Nord

SEIZ LUR evit an departamanchou all.

Ar marc'had a dle beza great ha paet ato e ti an Aotrou AR. DE KERANGAL, Perc'hen-Merour, e Kemper.
Ar scridou da lakaat var ar gazeten a dle beza casset d'an Aotrou MORVAN, chaloni, kenta scrivanier.

Ar bandennou a vez lakeat en dro d'ar gazeten evit he c'hass en dro, eo ar re a ioa bet moulllet araoc m'oa chomet ar gazeten a za. Dre eno, ar peza a zo merket varnho divar benn ar mare ma c'h echu er marc'had n'eo mui guir, ar marc'had o veza astennet euz a geit a amzer ma z eo chomet ar gazeten a za, ha rac-se arabad eo delc'her count ebet euz an dra-ze.

KEMPER, 26 a vis C'houevrer.

KEMENNADUREZ

AN AOTROU'N ESCOP A GEMPER HAG A LEON

EVIT CORAIZ AR BLOAZ 1876.

DOM ANSELM NOUVEL

Euz a urs Sant Beneat, euz ar rumm venac'h a hanver menac'h Menez-Cassin hag a vir ar genta reolen, dre c'hras Doue hag hon Tad Santel ar Pab, Escop a Gemper hag a Leon, d'an dud a iliz ha d'ar gristenien fidel euz hon Escopti, salud ha bepnos en hor Zalver Jesus-Krist.

Deuet eo da vir, Hor Breudeur Ker, ar peza a esperemp varlene en eur embann, er penn kenta euz ar c'horaz, induljans vraz ar Jubile ; deuet eo da vir, bennoz Doue d'ho peleien ha d'ar vall zantel o peuz bet da zenti ouz ho mouez. Plijadar o pezo o sonjal en deziou-ze a zilvidigez epad pere e cariac'h en em zastum en oc'h ilizou, evit crenvaat ho feiz, netaat ho coustiansou ha rei eun nerz nevez d'oc'h ene dre ar gommunion. Eun dra bennac a lavare deoc'h neuze edo Doue o comz ouzoc'h, hag e rea he c'hras eur jenchamant burzuduz e goneled ho caloun ; goude beza pedet hor Zalver, e santac'h he vadelez trugarezuz o chacha ac'hanoc'h davethan, evel pa ziskennas gueich all var an douar evit gelver ar bec'herien da ober pinjen. Evelse, ceremoniou santel an Ilis a ioa ken

duduz evidoc'h ma o poa c'hoant d'ho guelet o padout hirroc'h. Meulet ra vezo mil gueich an Aotrou Doue evit ar re m'eu deuz great dezho ar c'hras da zistrieh outhan a greiz caloun ; hag ar re-ma n'e ket bihan an niver anezho : ar peza a garg a joa calounou ho pastoret. Meulet ra vezo ive evit an traou caer a zo bet guelet en eur maread parrezion euz hon escopti, el leac'h ma c'heller lavaret n'euz chomet nicun eb selaou mouez carantezuz hon Tad Santel ar Pab, hag eb poania da gaout perz en induljans vraz en doa roet da c'hounit d'an oll gristenien gatholic euz ar bed (1).

Epad ar bloaz tremenet, o peuz guelet, Hor Breudeur Ker, pebez ioul o deuz ho peleien da zavetei oc'h eneo, ha gant pegement a herr hag a aket e labouront evit kementse. N'o deuz bet damant ebet d'ho foan evit prezec deoc'h comzon Doue, ha rei deoc'h ar pardoun euz ho pec'hejou en dribunal euz ar binijen. Meur a hini a zo couezet a zindan ar beac'h ; lod all a zo eat ho nerz digantho, kement int en em skuizet o clask ho santifa hag ho cass d'ar baradoz.

Eun dever eo evidomp, mes eun dever dous d'hor c'haloun, discouez dezho dirac an oll hon anaoudegez vad, ha goulen a reomp ous Doue ma plijo ganthan scuill he vennoz hag he c'hrasou varnho gant largentez, ha rei dezho ar joa d'ho cuelet o kendelc'her da veva er stad vad e pehini oc'h bet lakeat gantho. Coulskoude, an dra-ze n'e ket aoualc'h evidomp ; c'hoant or beuz, ouspeno, e teuffac'h ive da gemeret perz en hon anaoudegez vad. Guelet o peuz penaoz e labour ar veleien evit ho zilvidigez ; mad, sonjet or beuz discouez deoc'h, er brezegen-ma a reomp deoc'h evel escop, perac e tleit kaout fisians er belec ha senti outhan evel bugale ouz ho zad. Caoz ar veleien, a zifennomp ama dirazoc'h, n'e ket hor c'hoaz hon unan eo ; bez'ez eo da genta ho caoz-c'honi. Rac ne doump

(1) E parrezion a zo, n'euz ket gallet lakaat ar barrissioniz e stat da c'hounit ar Jubile, abalamour ne gavet ket a veleien aoualc'h evit kement-se. Goulennet or beuz digant hon Tad Santel ar c'halloud da astenn an amzer evit gounit ar c'hras caer-se. Hervez ar c'halloud roet deomp, ec'h astennomp ar Jubile betec sul ar *C'hasimodo*, en eur bedi ar bec'herien aheurtet da zigeri erfin ho dioussouarn d'ar c'halvaden diveza-ze a ra dezho an Aotrou Doue en he drugarez.

beleien nemet evidoc'h-hu hag abalamour deoc'h-hu ; evidoc'h-hu hag abalamour deoc'h eo e tleomp labourat evel beleien.

Hor Breudeur Ker, pa studiomp histor an Ilis en he amzer genta, e velomp eo falvezet gant hor Zalver Jesus-Krist choaz etouez a bep seurt tud ar re a c'halve d'an honor da veza beleien. Etouez an Ebestel hag an Avielerien, Sant Per ha Sant Andre a ioa pesketerien baour euz ar Galilee, Sant Vaze a ioa receour ar guirion, Sant Lucas, medicin, ha Sant Paol a ioa a lignez huel ha bet er scol gant eun doctor brudet euz an amzer-ze, an doctor Gamaliel. A' bep amzer evelato ez euz bet gelllet lavaret gant guirionez euz ar veleien ar pez a lavare gueich all an abostol Sant Paol en eur scriva d'ar bobl a Gorinth : *N'euz ket en hon touez-ni calz a dud gallouduz, calz a dud a renk huel* ; ha setu aze petra velomp, dreist oll, en hor bro Breiz-Izel. An darn-vuia euz ar veleien, en hor bro-ni, a zo ganet e tiegeziou el leac'h ma ren doujans Doue evel gueich all e tiez ar batriarchet, hag evit pere eo eun honor hag eur c'hras a berz Doue kaout eur mab belec pe relijiuz, pe eur verc'h leanez. En tiegeziou devot-se divar ar meaz, ar mammou kristen a ro, dre ho c'homzou leun a feiz ha dre ar scouer euz ho vertuziou, ar gelennadurez a zo dleet d'ar re a zo galvet gant Doue d'he zervicha en he demplou. Aliez eo bet teneat hor c'haloun o clevet hor beleien o counta pebez kentelliou caer o doa recevet er gear, epad ho bugalech, digant ho zad hag ho mam ; ar re-ma a ioa tud a galoun crenv ha nerzuz, ha n'o doa damant da netra pa veze hano da gass da benn ar pez a felle da Zoue ober euz ho bugale.

Mar claskomp gouzout, Hor Breudeur Ker, perac e teu an Aotrou Doue da joaz evelse an darn-vuia euz ar veleien etouez an dud divar ar meaz, or bezo c'hoaz leac'h da veuli ha da drugarekaat he Broidans var ar poent-se. An dud divar ar meaz, o veza pelloc'h dioc'h trouz ar bed ha dioc'h ar c'heleier, a zo dre eno ive dougetoc'h da gredi kement tra a glevont ; hag abalamour da ze ez euz muioc'h a risel evitho da veza touellet gant enebourien ar relijion, ne ehanont da gounta dezho a bep seurt gevier evit miret outho da zelaou mouez ho beleien. Mes Doue a fell dezhan divoal he vobl fidel, hag a laka eul liamm euz ar re strissa, pe eun amezeg euz ar re dosta, etre hen hag ar re a zo carget d'he gelen ha d'he zifen a enep an danjer. Ar belec a zo ganet hag a vev en ho touez ; anaout a ra ho langach, ho kizion, ar pez a zo merket en histor ho pro ; setu perac, Hor Breudeur Ker, ar belec eo an den a zo bet roet deoc'h gant madelez Doue evit beza ho sclerijen, ho cuzul, ho souten. He zever eo beza oll evidoc'h abalamour d'ar stat santel da behini eo galvet ; mes ha pa na ve ket zoken an dra-ze he zever, he galoun a zo ker stag ous tud he vro hag ous al leac'h m'eo ganet ma ne c'houlfe biken ho ancounac'haat, ha ma clasko bepret ar pez a c'hell ober muia vad d'ar re a zo bet gueich all mignounet he vugalech, ha d'ar vro m'en deuz tremenet enni ar

bloaveziou kenta euz he vuez. Gras ar velegiach n'e deuz great nemet creski ha cass var vell ar c'hoant en deuz d'ho sicour da veza eüruz er bed-ma hag er bed all.

Mar studiomp, oc'h sclerijen ar feiz, ar pez a ra ar belec en ho touez, e c'hellimp lavaret, Hor Breudeur Ker, ez eo e guirionez Eal Gardien Breiz-Izel, carget gant Doue da ober e kenver he vobl ar pez a reas gueich all Raphaël e kenver mab Tobias, da lavaret eo, da ziscouez dezhan an hent ma tle kerzet dreizhan ha d'he zifen a enep al loanet gouez o deffe c'hoant d'he daga.

Evel an Arc'heal a ioa ato he speret oc'h adori hag o veuli Doue epad m'edo o tiscouez an hent da vab Tobias, evelse ive ho beleien a gar ar beden ; er beden e comzont ac'hanoc'h da Zoue hag e c'houlennont evidoc'h ar grasou ar re dalvoudussa. Goulen or beuz great outho, p'edont o vont d'en em vonestla evit ato da zilvidigez oc'h eneou, ha kemeret a reant evit eun dever striz evitho ar beden public a vez great en hano an Ilis hag evit an Ilis, peden hag a c'helfet lavaret aveichou e ve eun diezamant, pa vez calz labour da ober a hent all, abalamour ma teu he vro meur a veich bemdez. Roet o deuz ho ger da veza bepret fidel d'ar pez a c'halvont ho *offis*, da lavaret eo, ho *dever*, ha biscoaz n'or beuz ho c'hlevet o lavaret o devije keuz da veza great ar bromessa-ze. Er c'hontrol eo : an dever-ze a zo eur blijadur evitho. Kaout a reont tro dre eno da ziscouez ar garantez o deuz evit Doue hag evidoc'h-hu ; ar garantez o deuz evit Doue, abalamour ma'c'h en em lakeont a unan gant Jesus-Krist evit adori, meuli, bennigen ha glorifia he Dad Celestiel ; ar garantez o deuz evidoc'h-hu, abalamour, o veza m'az int ho cannadet dirac Doue, e c'houlennont diganthan, evidoc'h hag evit ho tud, he vennoz hag he c'hrasou : kinnig a reont dezhan ive ho labourou, ho sonjou, ho poaniou. Ar zouch euz ar madon a dennont varnoc'h a laka anezho da bedi gant muioc'h a zevotion. Ni garfe, Hor Breudeur Ker, rei deoc'h da anaout an oll denere-digez a galoun o deuz ho beleien evidoc'h pa gomzont ac'hanoc'h da Zoue en ho fedennou ; pa c'houlennont ma teui ar re just d'en em zantifia muioc'h-mui, ar bec'herien da zével euz ar stat a bec'het, hag an denvet dianket euz ho farreziou da zistrei d'ar gear ; ha dreist oll pa zavont ho mouez gant muioc'h c'hoaz a nerz da c'houlenn pardoun evit ar re a daol pri outho hag ho zamall e gaou, ha da grial varzu Doue, evel Jesus-Krist, ho Mestr, p'oa stag ouz ar groaz ; Pardounit dezho, rac ne c'houlzont ket petra reont.

Mes pa vez ar belec ouz an aoter, oc'h unissa he bedennou gant re hor Zalver Jesus-Krist cuzet dindan ar spesou santel, evel eun anterour etre Doue hag ar bobl kristen, neuze, dreist oll, eo e tenn varnoc'h drugarez an Aotrou Doue hag he oll c'hrasou all gant ar brassa largentez. Ne anavezomp netra caeroc'h da velet dirac daoulagad ar feiz eget eun iliz parrez da zul. Ar pastor a zo oc'h an aoter oc'h ober ar pez a zo a vurzudussa en he garg ; kinnig a ra sacrifics santel an

offeren evit he oll vugale, a zo en em zastumet en dro dezhan evit adori, drugarekaat, pedi ha goulenn pardoun a unan ganthan. Euz a gement tiegez zo er barrez ez euz eno unan hennac, hag an hini, a c'halv an oll ho zad, a ginnig da Zoue ioulou, goulennou, ezomou an oll ken evit ar c'horf, ken evit an ene ; hen eo a laka pedennou an oll da veza selaouet gant Doue, hervez ar c'hoant a zo en he galoun, en eur ginnig evit an oll goad hor Zalver Jesus-Krist. Evelse e ro er memes amzer, evel a lavar levr an Imitation, honor da Zoue, laouenedigez d'an elez, scouer vad d'an Ilis, sicour d'ar re veo, repos d'an anaoun, hag e teu da gaout perz he unan e kement gras a deu euz an Env dre ar sacrifics santel. Carit, Hor Breudeur Ker, mont d'an offeren d'oc'h iliz parrez ; eno e teskoc'h servicha Doue, anaout hag istimout ho beleien. O pedi a unan gantho, ec'h obtenoc'h an oll grasou m'o peuz ezom anezho evit en em zantifia.

Dre ar beden hag oc'h an aoter, ar belec a gomz da Zoue euz oc'h ezomou hag euz ar pez a c'hell ober muia vad deoc'h ; er gador-zarmoun e comz deoc'h euz a Zoue hag euz ho teveriou en he genver. Pe hen a zispleg dirazoc'h an eil goude egile an oll boenchou euz ar relijion, hervez ar reolen or beuz merket dezhan ; pe hen a brezeg deoc'h ar guirioneziou spountuz-se a zo eat ken down en ho caloun hag o deuz great kement a vad deoc'h epad ar Jubile ; pe hen a lavar deoc'h gant eur garantez a dad teuler evez mad rac kement tra a c'helfe ho lakaat da goll ho feiz hag ho vertuz ; ato e c'hell lavaret deoc'h ar pez a lavare gueich all hor Zalver Jesus-Krist d'ar inzevien : *ar gelennadurez a roan, n'e ket va c'helennadurez va unan eo, mes kelennadurez an hini en deuz va digasset*. Ne gomz ket en he hano he unan, mes en hano an Aotrou Doue ; comz a ra evel eun den carget da zisplega dirazoc'h lezen Doue ha da ziscleria deoc'h he volonte santel. Guelit, Hor Breudeur Ker, pebez carantez en deuz evidomp hor Zalver Jesus-Krist. Evit miret na deujemp da veza touellet gant prezegeerien ar gaou, a zo ker stank dre ar bed, hor Zalver en deuz savet en Ilis catholic cadoriou a virionez, el leac'h ma kelen ac'hanomp dre he gomzou, ha ma ro deomp sclerijen evit anaout mad ar virionez dioc'h ar gaou. Ma clask hirio an drouc-speret hada draoc var douar an Ilis evit mouga ar greun mad, ho pastoret n'int ket cousket. Evel soudardet oc'h ober goard, hi a lavar deoc'h rac petra e tleit teuler evez. Discouez a reont deoc'h al leoun a rod en dro deoc'h o clask unan hennac da lonka, hag an aër pe ar zarpant en em zil en ho touez evit discarga he vinim hag ampoezouni ho tiegeziou. Ar garg roet dezho gant Doue a diz pell meurbet, hag ar pez o deuz da ober en hon amzer-ni a c'houlenn enz ho ferz calz ijinn ha calz furnez ; rac ar gelennadurez a dleont da rei ne goumpren ket ebken deveriou eur c'hristen e kenver Doue, e kenver he nessa, hag en he genver he unan.

Coumpren a ra, ouspenn, deveriou eur c'hristen e kenver ar vro. A dra zur, n'e ket d'ar belec eo merka deoc'h kement tra o peuz da ober evit ar pez a zell

oc'h ar vuez-ma ; n'e ket d'ar belec eo kemmesk he vouez gant mouez ar re a ra kement a drouz divar benn ar feson da c'houarn ar vro. O veza ma clask dreist peb tra silvidigez oc'h eneou, n'en deuz na sonch, na c'hoant ebet da gemeret perz er c'houarnamant. Mes pa vez hano evit eun den, evit eun ozac'h, evit n'euz fors piou euz ar vro, da ober eun dra hag a c'hell beza mad pe fall evit ar relijion hag evit an Ilis, d'ar belec eo discouez e peleac'h ema ar mad hag e peleac'h ema an drouc, dezhan eo rei deoc'h da anaout ar pez a zo difennet gant lezen Doue hag ar pez n'e ket, ar pez a zo avantajuz pe ar pez a zo noazuz d'ar relijion ha d'an Ilis. Ar belec ne ra nemet he zever pa zifen an eneou a zo fisiet ennan a enep ar re a c'helfe ho lakaat da goll ar feiz, pa c'houlenn evit an Ilis ar frankis pe al liberte a renk da gaout evit ober ar pez m'eo carget da ober gant Jesus-Krist, pa labour da gendelc'her en tiegeziou ar vuez kristen, ar vuez a zo hervez an Aviel, erfin pa laka he hoan da zifen tra peb hini, hervez ar seisvet gourc'hemen a Zoue, a enep ar re o deuz c'hoant da drei ar bed var an tu (var) enep. Ar gelennadurez a ro deoc'h a zo bepret diazezet var ar pez a zo bet discleriet gant Doue, ha rac-se e tleit, H. B. K. he receo bepret gant respet hag anaoudegez vad.

N'e ket ebken en ilis eo e tiscouez ho beleien ar zoursi o deuz ac'hanoc'h hag ar garantez a dad o deuz evidoc'h ; kaout a reoc'h enno ato tud a guzul vad, ha mont a c'helloc'h d'ho c'haout gant fisians pa vezo eun nec'hamant hennac var ho speret ; kaout a reoc'h enno mignounet fidel e calounou pere e c'helloc'h discarga ho poaniou hag oc'h ankennou, mignounet fidel hag a vezo prest ato da scanvaat ha da zoussaat evidoc'h ar beac'h euz a vizeriou ar vuez-ma, kement ha ma c'hell ar relijion hen ober.

Gras Doue e deuz, evel pa lavarfen, kempennet calounou ho beleien evit beza oll deoc'h dioc'h m'o pezo ezom anezho. Bez'o deuz er memes amzer tenevedigez eun tad ha carantez eur breur. En em c'hreat int ho servicherien a bep mare, evit beza henvel oc'h hon Tad Santel ar Pab, a blij ganthan kemeret an hano a zervicher servicherien an Aotrou Doue. Prest int nozdeiz da rei deoc'h an oll aliou, an oll zervichou a c'hellit da c'houlenn digantho. Doue ho galv da scuill varnoc'h he vennoziou d'ar mareou a gount muia en ho puez : d'ar mare m'az oc'h deuet er bed ha m'o peuz great ho pask kenta, d'ar mare m'az it er stat a briedelez a beleac'h e tle sevel eul lignez nevez, ha d'ar mare ma renkit mervel, ha mont euz a vuez ar bed-ma da vuez ar bed all, d'ar vuez-se a bado da viken. N'or beuz ket ezom da gomz deoc'h euz ho aket da vont da velet ar re glavy ha da gass dezho ho zacranchou.

Hi eo ho consol en ho poaniou hag a zicour ac'hanoc'h d'en em zantifia dre ar poaniou-ze memes. En oc'h angouni, e toussaont dre ho fedennou ha dre ho c'homzou ar pez o peuz neuze da c'houzanv. Goude ho maro, n'oc'h ancounac'haont ket ken nebeut. Goulen a reont pedennou evidoc'h. Goulen a reont ous Doue

ma plijo ganthan berraat ar boan o peffe c'hoaz da baea d'he justis, hag ho eass buhan d'ar baradoz, e coumpagnunez ar zent o deuz beillet varnoc'h ha pedet evidoc'h epad m'edoc'h var an douar. Ar belec eo, evit lavaret mad, Eal Doue digasset er bed-ma evit sevel caloun an den varzu an Env ha eass an divroad d'he vro, d'ar vro eüruz euz ar baradoz.

(Eur pennad all eur vech all.)

Divar henn ar feson da scriva ar Brezounec.

Evel am euz lavaret er zizon dremenet, c'hoant em euz e ve heuliet hiviziken, gant ar re a scrivo var *Feiz-ha-Breiz*, da vihana ar reglennou a zo merket gant *Ar Gonidec* en he c'hammer evel ar foundamant euz ar Brezounec. An dra-ze ne ziniti ket e ve red scriva peb ger evel m'eo scrivet e *grammer* pe e *dictionner Ar Gonidec*.

Evelse, da genta, *Ar Gonidec*, e plas *gn*, a laka ebken eur merkic var an *n*, ar merkic-ma : -, evit discouez e tleer lenn egiz pa ve *gn*. Evit scouer, ar geriou-ma : *tougn, mignoun, coumpagnoun, kignet* etc, a ve scrivet ganthan evel-hen : *touñ minoun, coumpañoun, kīnet* etc. Hogen, evit ma c'helfe an dud divar ar meaz lenn ar geriou-ze egiz pa ve enno *g* araocan *n*, e ve red dezho beza bet scol var ar feson da scriva ar Brezounec. O veza n'o deuz ket bet a scol var gement-se, ne goumprenint biken petra ziniti ar merkic-se lakeat var an *n*, ha setu perac me gav dinn eo kercoulz ha guelloc'h zoken lakaat *g* araoc, ha scriva : *tougn, mignoun, kignet* etc, evel a reer peur-vuia.

Er memes tra, *Ar Gonidec* a laka eur merkic all, ar merkic-ma : -, dindan an *l*, evit discouez e tleer lenn egiz pa ve *l* araoc ha diou *l* e leac'h unan. Evit scouer, ar geriou-ma : *baill, saill, scuill, puill* etc, a ve scrivet ganthan evel-hen : *bal, sal, scul, pul* etc. Ne gredan ket ken nebeut e c'helfe an dud divar ar meaz coumpren ar feson-ze da scriva, ha setu perac me zonj dinn adarre eo guelloc'h lakaat *l* ha diou *l* er geriou-ze, ha neuze e vezo eaz d'an oll lenn : *baill, saill, scuill, puill*, etc.

Eun dra all c'hoaz : *Ar Gonidec* a laka *h* er geriou-ma : *hon euz, hoc'h euz, ho deuz*; *hor boa, ho poa, ho doa*; ha coulskoude ne laka ket er re-ma : *em euz, ec'h euz, en deuz*; *em boa, ez poa, en doa*; perac lakaat *h* ahont p'e guir n'euz ket ama? E penn ar geriou, a reer *pronom*s anezho e gallec, e tleer ato lakaat *h, hen, hi, ho*. Mes ar geriou a zo er verb kaout dirac ar ger *euz*, pe dirac ar geriou *boa, poa, doa*, n'int ket euz ar seurt geriou a c'halver *pronom*s e gallec, pe, mar d'int, e tleffet ive scriva *hen deuz, hen doa, kercoulz hag ho deuz, ho doa*. P'e guir *Ar Gonidec* ne laka *h* ebet pa ne vez hano nemet euz a unan, evidon-me ne velan rezoun ebet ken nebeut da lakaat *h* pa vez hano a veur a hini, hag abalamour da ze e scrivinn ato : *on euz, oc'h euz, or boa, o poa, o doa*, evel ma scriver *en deuz, en doa*. Me gemer ar geriouigou-ze *en, on, oc'h, or, o*, evit ar seurt geriou a c'halver e gallec *particulennou*. Ne lakan ket eta a *h* enno evel ma lakaan er re a c'halver *pronom*s :

Hen en deuz,
Hi o deuz.

Evit al lizeren *k*, ar *Gonidec* a laka anezhi ato e plas ar *c*, ha ne implij morse ar *c* nemet gant an *h*, *ch* pe *c'h*. Credi a ran ive an dud divar ar meaz n'int ket c'hoaz boaz

aoualc'h dioc'h ar feson-ze da scriva, hag e caffent diez lenn ar pez a ve scrivet evelse. Setu perac, evidon-me ne lakaan *k* nemet : 1° dirac *e* hag *i*, evel er geriou *kezec, ki, kiez*; eno e renker lakaat ato p'e guir, hervez *Ar Gonidec*, ar brezounec n'en deuz ket a *q*; 2° en oll geriou a deu ho unan euz a eur ger all e pehini e renker lakaat *k*, pe a deu anezho eur ger all hag a c'houlen *k*; evelse e lakinn *k* er ger *destadurez*, perac? abalamour ma teu euz ar ger *deski* pehini a renk kaout; scriva a rinn ive *k* er verb *lakaat*, er verb *renka*, er geriou *frank, iaouank* etc, perac? Abalamour ma teu anezho ar geriou *lakeat, renket, frankeat, iaouankeat* etc, pere a c'houlen *k*; 3° dirac *ui* er geriou *kuit, kuitaat* etc, ha dirac *aou* er verb *kaout*; 4° e plas ar *ch* er geriou-ma : *kristen, almanak, Nabukodonosor*, etc.

Hervez *Ar Gonidec*, an *s* e brezounec e deuz ato nerz diou *ss* e gallec. Evelse, *Ar Gonidec* ne laka nemet eun *s* er geriou-ma : *caset, cosoc'h, coseat* etc. Evidon-me a gav dinn an dud divar ar meaz n'int ket ken nebeut boaz aoualc'h dioc'h ar feson-ze da scriva, hag abalamour da ze e kendalc'hinn da scriva : *casset, cosoc'h, coseat* etc.

Evit al lizeren *w*, a vez lakeat ato gant *Ar Gonidec* e plas *ue* pe *ou*, me gred an dud divar ar meaz a ve dallet ma ve scrivet evelse. Ne ran eta implij ebet euz an *w* nemet eur vechic bennac marteze e plas *gu* er geriou *guez, guirou* etc, muioc'h a *wez*, muioc'h a *wirou*. En he flas e lakaan ato *ue*, pe *ou*, dioc'h ar ger a vez : *guellet, coueza, aoualc'h* etc.

Setu aze, e jeneral, petra gavan mad da gemeret pe da lezer a gostez er feson da scriva merket gant *Ar Gonidec*. A hent all, hervez *Ar Gonidec* he unan, ez euz calz geriou hag a c'heller da scriva e meur a feson; n'ho merkin ket ama, rac an dra-ze a ve re hir. En eur achui, ec'h alian stard ar re a gar ar Brezounec, hag o deuz c'hoant da scriva e brezounec, da studia da genta *grammer Ar Gonidec* evit anaout mad reglennou al langach-se, rac n'em euz ket a c'hoant da lakaat var ar gazetenn ar pez a ve scrivet eb tepler evez ebet euz ar reglennou. Ar veleien iaouank, dreist oll, a dleffe en em rei d'ar studi-ze a greiz caloun p'o deffe eun tammic amzer. Me zo sur an dra-ze a raffe plijadur dezho, ha goudeze e c'helfent renta calz servich d'ho bro evit ar pez a zell ouz ar brezounec.

Va unan, o lenn, a nevez zo, *grammer Ar Gonidec*, em euz remerket e rean meur a faot. Evelse, er geriou *emaint, rei, trei*, e lakeat ato daou boent var an *i*, evelhen : *i*. Mad, hervez *Ar Gonidec*, an dra-ze ne dle ket beza : e brezounec, an *i* lakeat varlerc'h *a, e, o, ai, ei, oi*, a dle beza lennet ato egiz pa ve distag dioc'h al lizeren a zo araoc, egiz ma vez lennet pa vez daou boent varnhi e gallec. Abalamour da ze ive, eo eur faot lakaat, evel a rean bete vrema, i er ger *gueich*; red eo scriva *guech*, pe *gueach*.

Gabriel MORVAN, chaloni.

Perc'henn-Merour : AR. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gant AR. DE KERANGAL, mouller an Escopti.

FEIZ HA BREIZ

KELOU A BEP BRO, HA KENTELLEIOU VAR BEP TRA

Casset bep sul da gement kristen a gomz ar brezounec

PRIZ AR GAZETEN

AR MARC'HAD D'HE C'HAOUT BEP SIZUN EPAD AR BLOAZ A GOUST :

DAOU SCOUET evit ar Finister, — ar Morbihan — ha Costez-an-Nord
SEIZ LUR evit an departamanchou all.

Ar marc'had a dle beza great ha paet ato e ti an Aotrou AR. DE KERANGAL, Perc'henn-Merour, e Kemper.

Ar scridou da lakaat var ar gazetenn a dle beza casset d'an Aotrou MORVAN, chaloni, kenta scrivaniier.

[Ar re o deffe keleier da zigass a dle scriva d'an Aotrou NEDELEC, eil scrivaniier, ru an Hospital, 2.

KEMPER, 4 a vis Meurs.

KEMENNADUREZ

AN AOTROU'N ESCOP A GEMPER HAG A LEON

EVIT CORAIZ AR BLOAZ 1876.

(Eil pennad.)

DOM ANSELE NOUVEL

Euz a urs Sant Beneat, euz ar rumm venac'h a hanver menac'h Menez-Cassin hag a vir ar genta reolen, dre c'hras Doue hag hon Tad Santel ar Pab, Escop a Gemper hag a Leon, d'an dud a iliz ha d'ar gristenien fidel euz hon Escopti, salud ha bennoz en hor Zalver Jesus-Krist.

Pere eo, Hor Breudeur Ker, ho teveriou e kenver ho peleien?

Ma tigassomp da zonzh deoc'h euz an deveriou-ze, ne d'eo nemet dre garantez evidoc'h. An escopti caer-ma a jomo mad pe a deui da veza fall, dioc'h ma chomo a unan gant he veleien, pe ne jomo ket. Breiz-Izel a golfe he c'hurunen a c'hloar ma ne zalc'hfe ket mad d'ar zantimanchou e deuz bet ato evit he beleien, santimanchou a respet, a anaoudegez vad hag a fisians.

An Abostol Sant Paol a lavare d'ar gristenien genta en eur ziscouez dezho peger braz tra eo ar velegiach : *Ra vezimp kemeret gant an dud evit ministret Jesus-Krist, evit ar re a zo carget da ingala misteriou Doue*. Red e deoc'h kemeret ar belec evit an hini a zalc'h en ho touez plas hor Zalver Jesus-Krist. Evel hor Zalver a iea guech all dre oll garteriou ar Judee, er c'hearieu ha var ar meaz, en eur brezec he Aviel, en eur ober vad d'an oll hag en eur barea ar re a ioa goasket gant an drouc-speret; evelse ar belec a ro da anaout d'an oll, n'e ket ebken en iliz, mes en tiez zoken, *publice et per domos*, ar virionez a zo diskennet euz an Env. Ingala a ra ar madou a zo lakeat etre he zaouarn dre ar velegiach; parea a ra oll glenvejou an ene ha rei a ra buez ar c'hras d'ar re o deuz he c'holllet dre ar pec'h.

Ar belec a zo eun den, mes eun den savet dreist ar re all dre ar zacramant a urs, *ex hominibus assumptus*, evit ma c'hello tostaat ous Doue ha beza anterour etre Hen hag ar bobl kristen. Dougen a ra e peb leac'h ar merk sacr, a zo bet lakeat var he ene p'eo bet beleget. Ato hag e peb leac'h ez eo den an Aotrou Doue.

Hor Breudeur Ker, ho tud coz guech all a gemeras evit elez digasset dezho gant Doue ar re a deuas da brezeg ar feiz en ho bro evit ar vech genta. Dioc'h ar pez a anavezomp euz an amzer-ze, e velomp pebez respet a ioa evitho, ha pebez malloziou a veze laosket var ar re a rea goab anezho. Ar respet evit ar veleien a oue neuze grizennet doun e caloun ar Vretounet, hag a zo bet miret ato a rumm da rumm epad pell braz a amzer.

Credi a reomp stard e kendalc'hoc'h da gerzet e kenver var ar poent-se var roudou ho tud coz. En hon amzer-ni, trubuiluz meurbet, tud ha ne d'int nemet divroidi an darn-vuia anezho, tud ha ne anavezont ket ho toare hag ho feson da veva, en em zervich dre laer euz a langach ho pro evit counta gevier divar benn ho peleien, ha lakaat ac'hanoc'h da gaout evitho nebeutoc'h a respet hag a garantez. An dud-se a zo henvel oc'h bleizi prest da daga hag a gemer erec'hinn denvet evit ne vezo ket aoun razho; mes n'ho zelaouoc'h ket, ha drouc o pezo ouz ar re a glask skigna en ho touez levrigo ha cazetennou fall ha difeiz.

Ne astennoc'h ket ho muzellou da eva an ampoezoun a ginnigont deoc'h. Din e viot ato euz an desteni-ma a roe ac'hanoc'h unan euz an eskibien a zo bet en hon raoc : « Countit pet rumm dud a zo bet o chom en hor bro azalec sant Paol ha sant Corantin betec an dud calounec-se, a en em ganne hag a varve, brema ez euz anter-cant vloaz, evit difen feiz ho tud coz. A bep amzer, hon tadou o deuz serret ouz ar gaou dor ho c'haloun ha dor ho bro. »

An Aviel en deuz roet deoc'h, Hor Breudeur Ker, eur merk assur evit anaout guir bastor an eneo dioc'h an hini ne deu etouez an denvet, evel al laer, nemet

evit ho laza. *A fructibus eorum cognoscetis eos*: anaout a reoc'h ar falz prophetet evel ar guez fall-dioc'h ar frouez a zougont. Ar re a zo a enep ar veleien hag a glask ho touella dre gomzou flour, n'int ket euz an dud-se a ziouer peb tra, hag en em ancounac'ha ho unan evit ober vad d'ho nessa: n'euz nemet caloun Jesus hag a c'helle lakaat eun hevelep carantez e caloun an den. N'e ket ar re-ze eo a velit e penn an œuvrou a drugarez a zo bet instituet gant an Iliz evit sicour peb reuzeudic, e penn an œuvrou-ze a zo caret ha skignet e peb leac'h gant ho peleien. N'e ket hi eo a ia da velet ar paour-keaz en he doull-ti hag an den clanv var he vele; n'int ket ker brocuz-se d'en em zispign ha d'en em zieza ho unan evit doussaat poaniou ho nessa, petra bennac ma tennent varnho evelse meuleudi hag anaoudegez vad an oll. Eaz eo deoc'h gouzout perac. Ar seurt tud-se n'o deuz ket a feiz; n'e ket en Env eo ema ho esperans, ne gredont ket e ve recoumpanset an œuvrou a drugarez evel a lavar an Aviel. Ne glaskont nemet ho flijadur var an douar, hag evel ne garont nemetho ho unan, e fell dezho en em zervichout ac'hanoc'h evel euz a eur scabel evit pignat huelloc'h, evit ober ho fortun hag erruout en honoriou. Hogen, ar relijion o veza difennourez al lezennou var bere eo diazezet an urs vad, a ra bzezel d'ho ioulou fall, ha setu perac o deuz c'hoant d'he diframma euz ho calounou.

Abalamour ar belec, dre he œuvrou a drugarez ha dre m'ema bepret var evez, a vir ouz an dud difeiz da veza ar vistri, abalamour da ze ar re-ma a labour a enep dezhan euz ho oll galloud. Mes caër o devezo beza fall-lacr; fisians or beuz, Hor Breudeur Ker, ne devint biken a benn euz ho zaol. An anaoudegez vad a ra deoc'h eun dever da garet ho peleien abalamour d'ar vad a reont deoc'h bemdez. Pe c'houi a vel enno ar re a zo carget da ingala entrezoc'h grasou Doue, pe c'houi a zonj er garantez a ziscouezont deoc'h hag er c'hoant o deuz d'en em zispign evit ho mad, ato e venigoc'h an Aotrou Doue da veza ho lakeat en ho touez evit delc'her he blas. Her gouzout a rit, buez hag amzer ar belec n'e ket dezhan int; great en deuz an dilez anezho, pa eo en em vouestlet da zervicha Doue en templ, evit ho rei oll deoc'h, evit ho implija oll evidoc'h. Guelet a rit bemdez pegement a zoursi en deuz ac'hanoc'h. Mar goulennomp diganeoc'h eur galoun anaoudec en he genver evit ar vad a ra deoc'h, ne d'eo nemet abalamour an anaoudegez vad-se a raio deoc'h kaout eur fisians vraz en he gomzou hag en he aliou, ha ma vezo dre eno eassoc'h deoc'h oc'h unan ober ho tever.

Ar fisians-se, H. B. K., guir or beuz d'he goulenn evidomp hag evit hor beleien. Rac ezom or beuz anezhi evit labourat gant frouez d'ho santifia, hag ar pez a zantomp en hor chalounou a garantez, a deneredigez, a c'hoant d'en em zispign oll evidoc'h, a ro leac'h deomp da lavaret oump din euz ar pez a c'houlennomp. Enebourien ar relijion, tud hag a garfe kaout eur c'houarnamant eb Doue, eur bobl eb feiz hag eur vuez var

an douar eb baradoz ebet en Env, a glask an tu e peb feson d'ho lakaat da zisfisiout euz ar veleien, euz ar re o deuz bet digant Jesus-Krist ar garg huel ha santel d'ho cass d'an eürusdet a bado da viken, goude beza roet deoc'h epad ar vuez-ma peoc'h an ene hag ar pez a c'hell ho consoli en ho poaniou. Implija a reont a bep seurt finessaou evit ho tougen da ober fae var hor c'homzou, da zisprijout hon aliou, da ober ar scouarn vouzar ouz ar c'hentellion a roomp deoc'h dre garantez evidoc'h. An hini a zo lakeat gant Doue e creiz ar bed evit he sclerijenna, da lavaret eo, ar belec, ne glask, emezho, nemet delc'her speret an den en denvalijen ha euzet outhan ar virionez; an hini a zo douget a greiz caloun da ober vad d'an oll, braz ha bihan, paour ha pinvidic, ne glask, var ho meno, nemet he vad he unan; an hini a zoussa peb poan ne zonj, var a leveront, nemet en he eazamant he unan, hag an hini a vez dalc'h-mad o velet ar beorien hag ar re glanv, ne ra van ebet evit guelet ar re all o kaout poan. Setu aze ar gevier a gountont divar benn ar veleien, hag an ampoezon-ze a zilont en ho touez gant eur finessa hag eun aket hag a zo c'houez an ifern gantho. Awechou e cassont deoc'h levrigo bihan e pere da genta e roont eur c'huzul bennac d'al labourerien douar, ha goudeze e couezont var buez ar belec hag e tamallont anezhan abalamour ne jom ket en he ilis, ha ma teu er meaz d'en em emmell euz ar pez a zell ous gouarnamant ar vro. Awechou all e cassont deoc'h cazetennou e pere ne verker ket an traou evel m'emañt, hag e leverer gevier adarre evit kaout abeg er veleien abalamour d'an ioul o deuz da rei d'ho pugale eun deskadurez kristen, ha d'ar re glanv sicourou ar garantez kristen.

Eun devez e vezo countet deoc'h evelhen: ar veleien a zo a enep al labourion nevez a vez great evit creski pinvidigez ar vro, a enep an deskadurez, a enep ar pez a c'hell lakaat doare an den da veza eassoc'h ha guelloc'h. Eun devez all e vezo lavaret o deuz c'hoant da gemeret evitho an oll scoliou, evit lakaat ar re a zo brema oc'h ober scol da goll ho flas. An dud-ma comzomp anezho ne reont fors evit en em drouc'ha ho unan evel a reont aliez, ne reont fors euz ar gevier a laoskont da redet dre ho c'homzou binimuz. Esper o deuz ar pez a raio poan da unan a raio plijadur da eun all, hag e teui evelse an disfisians e kenver ar belec d'en em zila a nebeut a nebeut e speret ar re a glaskont da c'hounit, en eur c'helver d'ho zicour kement teeh fall a zionan e caloun an den da heul ar pec'h et orijinael.

Hag ezom or beuz-ni, H. B. K., da ziscouez deoc'h petra deuffe da veza eur bobl hag en em leze da veza touellet evelse gant gevier an dud difeiz, eur bobl ha n'en deffe mui a feiz e Doue hag en he Iliz? Her guelet a reomp merket e lizerennou a dan hag a c'hoad en histor hon amzer-ni zoken. En eur mare a zizurs hag a dorfejou spoutuz, ha n'ema ket c'hoaz pell diouzomp, ar veleien ar re zantella a zo bet lazet e Paris gant ar bobl en egar. Maro int, evel hor Zalver var ar groaz, en eur bardouni d'ho bourrevien hag en eur ginnig ho goad evit ho bro-geaz reuzeudic.

N'or beuz ket a leac'h da gaout aoun na erraffe kement all enn hor bro Breiz-Izel, el leac'h m'eo ar feiz grizienet ken doun er c'halounou. Mes ar feiz-se a c'helle dont da zemplaat ma n'o peffe mui fisians e comzou ho peleien. Pa zav eur barr-arne var ar mor, pa vez an avel o voudal, hag al lestr, taolet ha distaolet gant an tarzou-mor e counnar, prest dija da vont da stekrouz ar c'herrec, neuze eo red e ve selaonet mouez ar sturier hag e ve sentet outhan. Anez, al lestr a zo sur da veza collet.

Ar belec a zo savet dreist tronv ar bed gant gras Doue ha dre ar voazamant en deuz da vedita var gomzou Doue; setu perac, er gelennadurez hag en aliou a ro, ne heul reolen all ebet nemet an hini a gav skrivet en Aviel. N'e ket ebken an den en he bart he unan eo en deuz ezom a Jesus-Krist evit kaout nerz ha sclerijen, mes ive ar boblou a bez. Jesus-Krist eo ive buez ar boblou a bez. Renta a ra eüruz ar boblou a ro evit mean-diazez d'ho lezennou ha d'ho feson da veza ar guirioneziou en deuz desket d'ar bed, evel, ar justis, ar garantez, ar respet evit an dud a zo e carg pe e penn ar c'houarnamant; e leac'h ar re a dro kein dezhan, hag a lavar evel ar iuzevien: *Nolumus regnare hunc super nos: ne fell ket deomp e rense varnomp*, ar boblou-ze n'o deuz da c'hortoz nemet an dismantr hag ar maro. Ar gelennadurez a ro ar belec, divar benn ar feson da ren eur vuez vad ha santel, a zo diazezet var gomzou Doue, hag ar c'homzou-ze eo ar zoursou euz a viriou hag euz a zeveriou an den. Ar belec a laka da bara ha da lugerni dirac peb hini, hervez he stat hag he ezommou, ar guirioneziou-ze euz an Aviel a zigass d'ho heul an urs, ar peoc'h, ar guir liberte, en eur zeski d'an den anezhi ouz he dechon fall ha pratika ar c'haera vertuziou. Abalamour da ze en deuz a enep dezhan ar re a lavar eo rezoun an den mestrez dezhi he unan, ha n'euz ket ezom a relijion evit gouzout penaoz en em gomporti; ar re a ra bzezel d'an Iliz catholic, d'he galloud, d'he lezennou, d'an œuvrou mad a zo bet instituet ganthi, hag a glask evelse disear peb urs vad ar vro. Mes caër o devezo an dud-se crial ha lavaret traou, ar belec a gendalc'ho bepret da ober he zever. Bepret e prezego ar guirioneziou kristen evit diarbenn ioulou fall an dud, a lakaffe ar boblou d'en em zibri, hag implija a rei he vuez o poanja da lakaat Jesus-Krist da ren var an douar ha da zantifia an eoeuz: ar pez a raio ive brassa honor ha brassa gloar ar boblou.

Evit miret ous comzou ar belec da zougen frouez, evit lamet euz ar sperejou ar zonc'h euz ar pez en deuz prezeget ha lakaat ar c'halounou da ancounac'haat ho vadoherou, an dud difeiz he heul e peb leac'h hag a vez ato o courzi varnhan; ha mar c'hoarvez ganthou coueza en eur faot bennac, ar pez n'e ket souez, rac n'e ket eun eal eo, e kemeront tro ac'hano da glask lakaat anezhan da goll istim ha fisians an dud fidel.

Ar bed en hon amzer-ni a zo hevel ouz ar Pharianet guech all. Ar re-ma o devoa eur goustians ledan evitho ho unan, ha ne oant rust nemet e kenver diski-bien hor Zalver. Ar bed eta hirio a glask etouez ar

veleien eur Judas nevez bennac, en deuz manket d'ar zantelezh euz ar stat da behini oa bet galvet. Ma teu eur belec da vankout evelse en eur feson grevuz bennac, an Iliz n'e ket da veza tamallet evit kement-se. An Iliz a goundaon ar seurt faotou-ze hag ho funissa a ra gant rusder; hogen hi, evel a lavar Sant Paol, a jom ato santel ha digailhar, ha n'ez euz varnhi na duad, na rid ebet, na netra all evelse. Ar seurt faotou-ze a zo poan elevel hano anezho; mes n'int ket stank, ha rac-se ne dleont ket ho lakaat da gaout nebeutoc'h a fisians en ho peleien. Selaout kelennadurez ar re-ma; heuillit ho aliou; dalc'hit a greiz ho caloun da feiz ho tud coz, ha cassit da bourmen an dud gouez-se a c'hiz nevez o deffe c'hoant da ziscar oc'h aoteriou, da lakaat an dizurs en ho tiegeziou ha da gass d'an traon kement tra vad o peuz desket gant ho tud coz, pe a zo bet great en ho touez gant ar relijion gristen. Evelse, Doue ho pennigo, hag o veza a unan gant ho peleien e cavoc'h er bed-ma zoken ar peoc'h hag an eürusdet.

RAC-SE:

Goude beza goulennet sclerijen digant Doue, ha kemeret ali hor Breudeur ar Chalonniet euz a iliz cathedral Kemper,

Or beuz gourc'hemennet hag e c'hourc'hemennomp ar pez a zo ama varlerc'h:

I

Alia a reomp stard an dud fidel euz hon escopti da viret epad ar C'horaz al lezennou santel douget gant an Iliz divar benn ar iun hag ar vijil.

Coulsgoude, hervez ar c'halloud or beuz bet evit kement-se digant hon Tad Santel ar Pab, dre eul lizer a c'hras skrivet d'eomp d'ar 7 a vis du 1874, e roomp counje da zibri kig epad ar C'horaz da zul, da lun, da veurs ha da iaou, azalec ar iaou goude merc'her al Ludu betec ar meurs varlerc'h ar Zul-Bleuniou, hag ive d'ar meurs-se; da zul, e vo gellet dibri kig da veur a bred, hag en deiziou all da eur pred ebken.

Ne dleer ket servicha kig ha pesket d'ar memes pred, da zul ken nebeut nag en deiziou all.

Ar re n'emañt ket dindan lezen ar iun, pe a zo bet dispanset euz al lezen-ze, a c'hell dibri kig meur a vech bemdez.

II

Gellet e vezo dibri amann, leaz ha fourmach, epad ar C'horaz hed-ha-hed, ha viou betec ar meurs varlerc'h ar Zul-Bleuniou, ha zoken d'ar meurs-se.

III

Ar Berzounet, Belcien ar c'houenchoù hag ar scolachoù hag ar Gouffouret a c'hellou ouspenn, gant n'her grañt ket en eur feson jeneral, discleria eo dispanset pe euz ar iun, pe euz ar vijil, n'euz fors pe zeiz, ar re o deffe eur rezoun vad bennac da c'houlenn an dispans-se.

IV

Hervez ar pez a venk deomp hon Tad Santel, e c'h aliomp an dud fidel da ober aluzennou hag œuvrou mad abalamour m'eo doussat evitho lezen ar vijil. Digass a reomp dezho da sonch e c'hell an Iliz, pa gav eo red, ha dezhi ebken eo barr an dra-ze, chench eur binijen en eun all; mes n'ema ket en he galloud avad cass d'an traon lezen ar binijen.

V

An dud fidel a c'hello rei d'ar Berzounet, da Veleien ar c'houenchou hag ar scolachou, ha d'ar Gouffessor, pe teuler en eur c'hef a vezo lakeat evit kement-se e peb iliz hag e peb chapel, an aluzennou o devezo bolontez da rei evit ceuvrou mad hon escopti e plas ar iun hag ar vijil a bere e vezint bet *dispanset*.

VI

Ar Berzounet a c'hello digeri Pask eun nebeut kentoc'h eget an amzer merket gant an Iliz, hag he astenn eun nebeut goude; evelato ne dleint ket mont, e penn ebet, re bell dioc'h an amzer merket.

VII

Hervez al lizer a c'hras skrivet deomp d'ar 4 a viz du 1874, ec'h astennomp betec Coraiz ar bloaz 1877 an *dispans* euz a vijil ar zadorn roet dija ganeomp hon unan pe gant ar veleien o doa bet diganeomp ar c'halloud da rei an *dispans*-se. Pedi a reomp an dud fidel da ober aluzennou hag ceuvrou mad e plas ar vijil-ze a behini e vent *dispanset*.

Ar Berzounet a roio da anaout d'ar re a c'houlenn an *dispans*-se ne vez ket roet evit an devezioù iun, pa zigouez ar re-ma da zadorn.

Hag e vezo ar gemennadurez-ma lennet en oll ilizou euz hon escopti.

Roet e Kemper dindan hor sin ha siel hon armou, ha sinatur Secretour hon Escopti, ar 15 a vis c'houevrer 1876.

† D. ANSELME

O. S. B.

ESCOPE A GEMPER HAG A LEON.

Dre urs an Aotrou'n Escop.

PEYRON, CHALON A HENOR,

Secretour an Escopti.

An Iliz.

An Iliz santel a zo evel eur vezen vraz Hag e deuz grisiou, eur c'hef, brankou ha delliou glaz, *Grisiou* : ar Speret-Santel ; — *kef* : ar Pab ; — ar *brankou* eskibien ha beleien ; — pobl fidel, an delliou.

Hag evel dioc'h ar grisiou e sav en eur vezen Ar seo er c'hef, er brankou, betec en peb dellienn, Pab, eskibien, beleien ha peb kristen fidel A denn ho seo, ho buez euz ar Speret-Santel.

Hogen ar Pab, dreist an oll, en deuz Speret Doue : Ar Pab a zo en Iliz belec-bras ha roue : Hor Zalver aroc pignat, a nevez, en envou En deuz entre he zaouarn laket he oll wiriou.

Da Zant Per, ar pab kenta, guech all e lavaras : « Te, Simon, hiviziken, a vo hanvet Cephas ; Varnoud, evel var eur roc'h, va Iliz me zavo, Oll nerz an ifern varnhi birviken na drec'ho.

« Pedet em euz evidoud, evit na deui, biken, Da feiz-te na da loskat na da gaout fallaen ; Ha te eun deiz, pa vezo chienchet oll da galon, Crenva, kendalc'h da vreurdeur stard er greden guirion.

« Mir, evessa va denvet, evessa va oanet ; Kement a vo ganes-te er bed-mâ liammet A vo liammet en env ; ha kement a blijo Ganes-te diliammi, diliammet e vo. »

Galloud ar Pab, er bed-mâ, a zo a grenn dispar ; Morse brassoc'h evithi n'euz bet var an douar ; Kouls hag an den disterra, ar pennou curunet A rank plega dindanhi evit beza salvet.

Rac d'ar Pab eo bet roet ar bed oll da c'houarn ; Alc'houezioù ar baradoz a zalc'h en he zaouarn : En hon Tad Santel ar Pab eo fisiet en eur ger, An oll galloud en devoa Mab Doue hor Zalver.

Galloud ar pab, en Iliz, a zo eun eienen, Hag anezhi e tired galloud an eskibien, Hag hini ar veleien : hag ar re-mâ, bepret, Gant hon Tad Santel ar pab a rank chom unanet.

Rac evel eur scour distag dioc'h kef ar vinien E lec'h dougen frouez a varv ; eskibien, beleien, Ma tistagont dioc'h ar pab a goll ho oll gwirioù, Ha ne vent gouest mui, siouas, da ren an eneou.

Bras hag huel eo ar garg o deuz an Eskibien Laket gant speret Doue da ren ar bed kristen : Gant ar Pab, an Eskibien a rank teuler evez Da zivouall mad ar guir feiz divoulc'h hag en he fez.

Unan e penn peb unan euz an Escoption, E consacront beleien da gass er parressiou ; Gant an diou c'halloud a *Urs* ha *Jurisdiction* A zo evel diou vammen ar guir Relijion.

En *Urs* an Escop a ro galloud d'ar veleien Da gonsacri corf ha goad Jesus en offeren ; *Urs* ha *Jurisdiction* zo red evit covez Ha rei ar zacamanchou d'ar bobl en pep parrez.

En carg an Escop ive ema, bep an amzer, Ober tro ar parressiou ha mont en pep carter, Evit rei ar Gouzemen pe Gonfirmation, Ha d'an oll, a berz Doue, he venediction,

Avechou an Eskibien a bevar c'horn ar bed, Gant ar Pab a vez galvet en Concil pe Sened, Da varn Assambles ganthan divar benn traou ar feiz : O ! na caer e vent, neuze, gant ar Pab en ho c'hreiz !

Carg eur person en Iliz n'eo ket ive dister, Hen a zalc'h lec'h d'an Escop, d'ar Pab ha d'hor Zalver : Pastor mad hag evesiant, eur person noz ha deiz, A rank divouall he zenvet araoc skilfou ar bleiz.

Eun dever stris evinthan eo prezeg ha sermon Var an oll guirioneou euz ar Relijion : Eur person, en he barrez, a zo evel eun tad A gar he oll vugale, a glask ho brassa mad.

An Escop a ro dezhan, pa ve bras he barrez, Vikelet pe cureet d'he zicour da govez, Da brezeg, da vadezi, eureuji, en eur ger, Da ober kement a rank eur person da ober.

Setu penos eo renet an Iliz catholic Iliz, hag hi ebken a zo santel, apostolic, N'ez eus nemet eun Doue, eur feiz, eur vadiant Ha nemet eur guir Iliz dindan ar firmamant.

An Iliz santel ive a zo hanvet Romen ; E Rom emâ, evit guir, an hini zo he fenn : Sant Per o vervel e Rom en deuz he c'honzacret, Evit beza, da viken, cador an oll Babet.

N'euz ket a zilvidigez er meaz an Iliz-se : Evel guech all en amzer an den santel Noe, Ar re ne voant ket en arc'h a ioa bet beuzet oll : Nep n'e ma ket en Iliz a gerz ive da goll.

Creden ar Brotestantet eo ma rank peb kristen, Dibaba er Scritur-Sacr he feiz hag he lezen : Hogen kement-se ne d'e nemet radoterez. An Iliz a zo pilier hag harp ar virionez.

Kent eget ne voa scrifet ar pevar Aviel, An Iliz a voa renet gant Prinz an Ebestel ; Hor Zalver ne lavar ket : lennit ha grit ho kiz, Lavaret a ra ; credit ha sentit d'an Iliz.

Ar Scritur-Sacr, he unan, ne zavetaio den, Red eo selaou, da genta, mouez an Iliz Romen : Me a gred en Aviel, eme Sant Augustin, Rac an Iliz catholic, va mam, her c'hemenn d'inn.

Levr sacr an daou Destamant hag an Dradition, A zo evel daou denzor ar guir Relijion : An Iliz a zo carget d'ho divouall, d'ho miret, A dreuz an oll c'hantvejou, hep chenchamant ebet.

En Iliz a zo daou dra ; ar c'horf hag an ene ; Ar Gristenien vad a zo d'an eil ha d'egile ; Ar Gristenien fall, avad, a zo d'he c'horf ebken, Evel brankou dizec'het stag c'hoaz ouz ar vezen.

Ar bajanet divadez hag an heretiket, An dud excommuniget hag ar schismatiket, A zo er meaz an Iliz hag hent ar baradoz, Ha ma varvont er stat-se an ifern ho gortoz.

Ne vo fin all dan Iliz nemet fia an amzer, Ar bed oll a dremenno, nann comzou hor Zalver : En Aviel e lavar e vo ganthi, bepred, Evel he c'henta-sturier, ken na vo fin d'ar bed.

Evidomp-ni, Bretonet, bepret guir Gristenien, Ni gar ar Pab, hon Escop, ni gar hor beleien ; Malloz d'an dud milliget a glask mouga e Breiz Mouez pastoret an Iliz ha sclerijen ar feiz !

F. B.

Eur c'hiz nevez da ober seol.

N'euz ket c'hoaz pell ann oll, eiz dervez, pa vezo lavaret ar virionez eun hag eun, eunn tortic divar ar meaz a ranke mont e kear var digarez guelet ar *mas-caradennou*.

N'euz forz, a lavare an tortic dre ma'z ea, bremaic, ma cavan-me anezho, me blanto morlarjez gantho. Bep cammed a rea, n'oa ken soun : « me blanto gantho, me blanto gantho. » Ar vugaligou, oc'h her c'hlevet, a c'haloupe dreist ar c'hleuzioù. Biscoaz, emezho, n'or beuz clevet eur seurt litanioù. An tortic ne ket gant bugale edo he speret, hag a gerze gant he hent evel pa na velje den, evel pa ne glefche gric.

Digouezout a ra e kear : Hopala, emezhan, daoust ha me am beffe chans da velet unan, unan ebken ! hag e tifrete he zivrec'h, hag e skoe var ar pave gant he voutou-Pariz, evel eunn den scanbennet. Pe e sonje, pe ne rea ket, an tortic a ioa curius da velet. Araoc eur c'hard-heur, e voa tremen cant lakez bian en dro dezhan. « Laosk da vale, eme an tortic, unan benac a ielo he fri er zaoz. »

Etretant setu eur vascaraden. « Ac'han, eme an tortic ounthan he unan, araoc eunn anter-heur aman, c'houi a vezo great ho paro deoc'h, camarad. »

Ar zell a zo var ann Izopet. Ann dud a zired a bep tu, artizanet, bourc'hisien, goazet ha merc'hed ; ar vascaraden he unan a felle dezhi gout petra ioa a nevez. « Alo, eme neuze eur paotric d'ann tort, c'hoari da gi. »

« Bennoz deoc'h, eme an tort d'ar vascaraden ; na me a zo anaoudec deoc'h da veza deuet aman. Ar vugaligou-man a zo kel laouen, ker coant ha ker stank eun dro din, m'az oan dija nec'het maro, defot douar da. » hag er memez amzer, pell a ioa e vize, e tiscargas var jotou ar vascaraden eur c'hinaouat marc'hadourez dis-henvel braz dioc'h dour selear ; ha ne ket ret beza souezet, eunn tachadic a ioa edo e go.

Penaoz, a lavar ar vascaraden, den difesson, keffern a zo ac'hanot, penaoz, emezhi, ne peuz ket a vez oc'h ober kement all, e kear ha dirac kement a dud ? sell, ne c'houzoun ket petra vir ouzin da faouta da benn ouzit !

Ann dud a zelle, a c'hoarze ; ar vugale a grene : ni vo lazet aman, emez-ho.

Goustadic, goustadic, va mignoun, eme ann tortic. Selaouit, ne gredan ket o peffe leac'h da gounnari, na da ober kement-se a drouz. Lavarit din, pe leac'h e tufit-hu pa o pevez izoum ? Paraillet a zo ac'hanot, a respountaz ar vascaraden, mad a rez goulen ; el leac'h loussa na petra-ta. A zo mad, eme an tortic ; bezit laouen ha laoskit ho curun ; ni, camarad, a zo daou zen a speret, ni a ra hon daou ar memes tra.

Kenavo, coumpagnunez, eme an tortic, n'em euz netra da ober aman mui, hag eunn dro var he zeul, ha kuit m'ar gouie.

Ne lavaran netra dioc'h ar vascaraden, me a c'hoar piou ne d'ai ket da lipat he mourrou.

NEDELEC.

Chenchamanchou etouez ar Veleien
abaoue ar bloaz nevez.

I° A zo maro :

1. An Aotrou Deschamps du Cerisier, bet persoun e Kergloff ;
2. An Aotrou Becam, persoun Treglonou ;
3. An Aotrou Cam, bep persoun e Sant-Alar-Kerne ;
4. An Aotrou Mahe, persoun Tregarvan ;
5. An Aotrou Colin, persoun Lambaol-Guitalmoze.

II° A zo bet hanvet :

1. An Aotrou Lojou, persoun Bolazec, persoun e Collorec ;
2. An Aotrou Fily, cure e Sant-Pabu, cure e Guitalmoze ;
3. An Aotrou Buors, nevez beleget, cure e Sant-Pabu ;
4. An Aotrou Quere, cure e Plouziry, persoun e Bolazec ;
5. An Aotrou Manbras, nevez beleget, cure e Plouziry ;
6. An Aotrou Brelivet, cure e Plougonvelin, persoun e Coat-Meal ;

7. An Aotrou Hamon, cure e Porspoder, cure e Plouedern ;
 8. An Aotrou Keraudren, cure e Plouedern, cure e Porspoder ;
 9. An Aotrou Kergoat, cure e Kergloff, cure e Plougonvelin ;
 10. An Aotrou Manière, nevez beleget, cure e Kergloff ;
 11. An Aotrou Emily, cure e Guipavas, persoun e Treglonou ;
 12. An Aotrou Riou, cure e Treglonou, cure e Guipavas ;
 13. An Aotrou Barbou, cure e Sant-Yvi, persoun e Tregarvan ;
 14. An Aotrou Besnier, cure e Quemeneven, cure e Sant-Yvi ;
 15. An Aotrou Guillerme, cure e Tregarvan, cure e Quemeneven ;
 16. An Aotrou Le Grand, cure e Sant-Evarzec, persoun e Penmeur, e plas an Aotrou Bernard, en deuz roet an dilez euz he garg abalamour n'e ket iac'h pell zo, hag a zo en em dennet e ti he dud e Douarnenez ;
 17. An Aotrou Sezec, nevez beleget, cure e Sant-Evarzec ;
 18. An Aotrou Faujour, cure e Landeda, persoun e Lambaol-Guitallemeze ;
 19. An Aotrou Bevout, cure e Lambaol-Guitallemeze, a zo hanvet cure e Landeda.

Andro a rai an Aotrou'n Escop evit rei ar Gouzumen pe ar Confirmation.

TAOLIT EVEZ : — An hanoiou merket da genta eo hanoiou ar parrezioù el leac'h ma vezo couzumennet, hag an hanoiou merket d'an eil, eo hanoiou ar parrezioù all galvet da vont di.

<i>Ebrel</i>	26	— Plogonnet — Ar leac'h
—	27	— Sant-Evarzec
—	28	— Conkerne — Lanriec.
—	29	— Tregunc.
—	30	— Beuzec-Conk. — Ar Forest.
<i>Mae</i>	1	— Fouesnant — Pleuven.
—	2	— Benodet — Clohars ha Gouesnac'h.
—	3	— Plinguén. — Pleuveil.
—	4	— Combrit. — Tremeoc.
—	5	— Loctudy. — Enez-Tudy ha Pornalec.
—	6	— Pount-n'Abad. — Ar Gouent.
—	7	— Penmarc'h. — Treiagat.
—	8	— Plonveur. — Sant-Ian-Trolimon.
—	9	— Ploneour-Lanvern. — Tregennec.
—	10	— Plovan — Treogat.
—	11	— Pouldreuzic — Feurit ha Laban.
—	12	— Plogastel-Sant-Jermen.
—	13	— Landudec. — Guilers.
—	14	— Plozevet.
—	15	— Plouhinec.
—	16	— Pount-Croaz.
—	17	— Meilars. — Mahalon.
—	18	— Goulien. — Preveil.
—	19	— Cleden-Cap-Sizun. — Plogoff.
—	20	— Goaien (Audierne). — Eskibien.

<i>Mae</i>	21	— Beuzec-Cap-Sizun.
—	22	— Poulhan. — Treboul.
—	23	— Pouldregat. — Ploneis ha Guengat.
—	29	— Briec. — Landrevarzec.
—	30	— Langolen. — Landudal.
<i>Even</i>	5	— Sant-Yvi. — Rosporden.
—	6	— Elliant. — Tourc'h.

KELENER.

ROM. — Hon Tad Santel ar Pab a zo ker iac'h ha biscoaz. Evit ar Bloaz Nevez, ez euz bet calz tud oc'h he velet ; ho digemeret en deuz oll gant he vadelez ordinal, ha roet en deuz dezho an alion hag ar c'hentellion m'eo custom da rei d'ar re a ia d'he gaout, hervez ho stat hag ar renk o deuz er bed.

PRUSS. — An Aotrou Ledochowski, Arc'hescop Gnesen ha Posen, ha nevez hanvet cardinal gant hon Tad Santel ar Pab, a ioa bet coundaonnet da zaou vloaz prizoun e 1874, abalamour ma talc'he mad da zifen calounec guiriou au Ilis. D'an 3 a vis c'hoevverer diveza ec'h echue he amzer da jom er prizoun. Enderc'hent, d'an 2 euz ar mis, ec'h erruas e kear Ostrowo, el leac'h m'edo ar prizounier, tud a bep stat hag a bep renk, n'e ket ebken a gantchou, mes a villierou ; bez' ez oa en ho zouez beleien, noblans, bourc'hisien ha tud divar ar meaz. An decvet ebken anezho a gavas lojeiz e kear ; ar re all a dremenas an noz en ilizou, pe var ar ru. Aoun o devoa na vije ho arc'hescop muia caret casset fenoz euz he brizoun da eur fort pe eur c'hastel crev bennac. Hogen, setu ama petra a erruas.

Ar c'houarnamant en devoa lakeat goulenn ouz ar c'hardinal-arc'hescop da beleac'h en devoa sonch da vont da jom pa vije lakeat e liberte. Ar c'hardinal a respontas : « Va dever eo chom e va escopti, ha n'em euz ket a zouch d'he guitaat. » Neuze e oue lavaret dezhan ne c'helle ket chom en he escopti dindan boan da veza casset adarre d'ar prizoun da fort pe da gastel Torgau.

An arc'hescop a respontas evit an eil guezhe ne d'aje ket er meaz euz he escopti nemet casset e vije en despet dezhan.

Setu perac d'an 3 a vis c'hoevverer, da beder heur dioc'h ar mintin, e remerket goulou e prizoun Ostrowo, ha tud o vont hag o tont. Da bemp heur ec'h erruas carross ar prefet. Hema a ziskennas hag a ieas da glask ar c'hardinal, gant daou zerjant polis euz ar renk huella, evit he gass d'ar gar. Dre gement leac'h ma tremene ar c'harross, eur bobl-tud a ioa var he zaoulin, o c'hortoz beza benniget gant an arc'hescop. Dre ma tosteat ouz ar gar, an archerien hag ar zoudardet a renke digeri hent d'ar c'harross gant ho zabrinier. Pa ziskennas ar c'hardinal, ar bobl-tud a ioa eno a laoskas eur iouc'haden estlammuz, iouc'haden hag a verke kent ar c'hlae'har eget ar joa ; e leal, an arc'hescop a renke mont kuit !

Pa oa eat ar c'hirri-tan en hent, ar gristenien fidel en em dennas en ilizou. Da 9 heur e oue canet an *Te Deum* ; ouspenn daou c'hant belec a ioa en *Te Deum*-ze.

Souprefet Ostrowo en deuz casset ar c'hardinal betec *Francfort-car-an-Oder*. Ac'hano daou zerjant polis dillad bourc'hiz gantho, o deuz taolet evez anezhan betec *Berlin*. Erruet eno, an daou zerjant o deuz lavaret d'an arc'hescop : « Setu c'houi libr brema. » Ha goude beza he zaludet betec an douar, int en em dennet kuit.

Ar prins *Radzyvill* a ioa e gar *Berlin* o c'hortoz ar c'hardinal. Hema a ieas gantho d'he di, el leac'h m'ac'h erruas prest goude eur maread deputeet ha beleien. Ar re-ma a gavas an arc'hescop chenchet aboue m'oa eat d'ar prizoun ; dioc'h an doare anezhan, oa anad en devoa bet calz da c'houzanv. E daou vloaz oa cosseet ouspenn dec vloaz ; he vleoa a ioa deuet da venna er prizoun.

En eur gimmiada dioc'h he vignounet, ar c'hardinal a lavaras dezho ez ea da Rom en eur dremen dre ar *Bohem* ha dre an *Aotrich*. « E Rom, emezhan, ec'h en em lakinn oll etre daouarn an Tad Santel, hag e rai ac'hano ar pez a blijio gantho. »

An Aotrou *Ledochowski* a zo bet hanvet cardinal e-pad m'edo er prizoun. Mont a ra eta da Rom da receo, hervez ar c'histum, an tok a gardinal euz a zaouarn hon Tad Santel ar Pab.

Tok ar gardinal a zo ruz evel ho zoudanen. Al liou-ze eo fiou ar goad, hag a verk dezho e tleont beza prest da *scuill ho goad* evit difen an Ilis.

SANT-DENIS (Enezen ar Reunion). — D'ar 26 a vis du, etre peder heur ha pemp heur dioc'h an noz, ar mehez a c'halver ar *Menez-teo* a zo deuet da frailla ha da volzena en eun taol-count.

Ar volzennoù a zo couezet var eur geraden a reer an *Treaz braz* anezhi. Daou zen ha tri-ugent a ioa o chom er geraden-ze ; oll, nemet eur famill ebken, int bet enterret ez veo dindan ar bern grouan ha mein a zo diruillet varnho. Ar famill a zo bet saveteet, a zo bet casset daou c'hart leo pelloc'h, tud, ti ha douar hag all.

HAITI — Daou euz ar veleien a ioa eat euz hor bro da *Haiti*, an Aotrou *Broudic* hag an Aotrou *Goavec*, a zo maro er bloaz tremenet.

An Aotrou *Broudic* a ioa ganet e Coatreven (escopti Sant-Briec) d'an 9 a vis kerzu 1839. D'ar 24 a vis mae 1864, ec'h erruas e *Porz-ar-Prins*, hag eun nebeut misiou goude, e oue beleget gant an Aotrou *Testard du Cosquer*. Da genta, e oue hanvet cure e *Jacmel*, ha goudeze er *C'hap-Haitian*. D'an 29 a vis mae 1866, e oue hanvet persoun er *Goav-Braz* ; eno e chomas betec ar bloaz 1870, da lavaret eo, keit ha ma padas ar vrezel civil gant pehini en devoe kement a boan. An Aotrou *Ronvel*, carget d'ar mare-ze da c'houarn oll escoptiou *Haiti*, her c'hassas neuze da eur barrez calz brassoc'h, da barrez *Jeremie*. En eur vont di, e oue

dare dezhan beza beuzet. Ar vag pe al lestr a ioa oc'h he gass, a reas pense ; dre chans, e c'hellas tapout crog en eur planken pe en eur vern bennac, ha chom evelse var c'horre an dour. Anter-varo oa dija pa oue saveteet, antronoz, gant eur vanden pesketerien. E *Jeremie*, evel e leac'h all, an Aotrou *Broudic* n'en devoe damant ebet d'he boan. Kement e labour ma teuas he nerz da zemplant ha ma oue red dezhan distrei d'an Europ da glask ar iec'het. Allas ! e leac'h ar iec'het ar maro eo en deuz cavet ; maro eo e Bourdel d'ar 4 a vis eost 1875.

An Aotrou *Goavec* a ioa ganet e parrez Guiclan (escopti Kemper). Beleget e oue e Paris, er bloaz 1869, e siminer ar *Speret-Santel*. D'ar 7 a vis meurs 1870 ec'h erruas en *Haiti*. Goude beza bet cure e *Sant-Marc*, e oue hanvet, d'ar 17 a vis gouere 1871, persoun e *Coteaux*. E mis gouere euz ar bloaz varlerc'h, e renkas distrei d'he vro abalamour d'he iec'het. O veza erruet adarre en *Haiti* d'an 29 a vis gouere 1873, e oue hanvet da berzoun e parrez *Baradères*. Er barrez-se ne oa nag ilis, na presbital. An Aotrou *Goavec* a boanias, da genta, da zevel eun ilis ; mont a rea he unan da bilat ha da drouc'ha ar c'hoat a ioa red da gaout evit an dra-ze. En em skuiza a reas calz gant al labour-ze, hag evit diskuiza eun tammic hag en em grenvaat, ec'h en em dennas en eur c'harter euz he barrez a c'halver ar *Boucan-Braz*. Eno eo e maro d'ar 4 a vis here 1875.

ENEZENNOU GLENAN — Brema ez euz eun teir zizun bennac, an Aotrou *Guen*, persoun enezennou *Glenan* en escopti Kemper, en deuz saveteet he vuez da eur martolod a ioa o vont da veuzi. Ar martolod-se a ioa bet troc'hohiet he vag, hag a neue guella ma c'helle varzu unan euz an enezennou. An Aotrou persoun a ioa var an aod. O velet edo he nerz o vont da vankout d'ar martolod keaz hag oa dija prest da vont d'ar goueled, an Aotrou *Guen* en em daol he unan er mor dillad hag all.

Euzuz aoualc'h e oue evit chacha d'ar bord ar martolod a ioa o vont da veuzi. N'e ket ar vech genta dezhan da riscla evelse he vuez evit savetei hini ar re all ; bet en deuz bet dija eur vetalen a henor evit kement-se digant ar c'houarnamant.

Lothey — Eun archer, he hano *Richard*, a ioa eat da *Lothey* d'ar zul, 20 a vis c'hoevverer, evit kerc'hat ha digass da Bleyben ar rouden ma vije merket varnhi penaoz e vije tremenet ar *voterez*. A veac'h m'oa eat er meaz euz ar bourg, ma saillias varnhan tri den hag her pilas d'an douar en eur vrevi anezhan a daoliou. Daou a ioa crog en he zivreae'h, hag an trede a skoe gantho goassa ma c'helle.

Evelato an archer a c'hellas en em ziframma euz a dre daouarn ar re a ioa crog ennhan, hag a zistroas da *Lothey*, da zal ar *voterez*, he figur leun-c'hoad hag he zillad roget ha leun ive a c'hoad hag a bri.

Ar mear a roas dezhan daou zen evit ober coumpa-

gnenez dezhan betec Pleyben. An archer keaz en deuz renket chom en he vele. Ar re o deuz hen diarbennet p'edo o tistrei da Bleyben a zo dija er c'hloz ; he unan en deuz dioc'htu donget clemm en ho enep.

Landivisiau. — Setu ama eun dra ha ne vez ket gullet aliez. Eun den a stok euz ar barrez-se en deuz dimezet er memes dervez he bemp crouadur, potret ha merc'hed. An den-ze, he hano *Cousker*, a zo o chom er *Gernevez*. Hervez ar c'hiz, goude an eured ez euz bet eur fest braz; var dro daou c'hant den a ioa er fest, ha peb hini en devoa guin ha cidr da eva leiz he gof. Setu aze petra gount cazeten Montroulez. Guin, ne lavaran ket nan; mes cidr, abaoe peur e reer cidr pe chist e costez Landivisiau ?

ALLOU.

Hel lavaret or beuz dija, hel lavaret a reomp adarre: kemeret or beuz ar gazetenn vrezounec en hor c'hount, hag euz e vezimp ma ne gollomp ket ganthi muoc'h pe nebeutoc'h, e leac'h gounit. Ne gredomp ket eta goulenn re digant ar gristenien vad a blij gantho hor zicour, oc'h ho fedi da veza aketuz da baea ho marc'had e poent hag en amzer. Evelse, ne vezo ket a leac'h d'en em glemm e tu ebet; ne vezo ket a leac'h ken nebeut da fazia, hag, a hent all, ne vezo ket a vizou o cass liziri en dro, ha ne vezo ket collet eun amzer a c'helfet da implija guelloc'h evit ar vad or beuz c'hoant oll da ober d'hor bro ha d'ar relijion.

Ar re o doa dija marc'had da gaout ar gazetenn, ha n'euz goulennet netra ebet digantho, a dle gouzout n'o deuz netra da baea evit brema.

Pa eo chomet *Feiz-ha-Breiz* a za, ez oa bandennou moulllet evit c'houec'h mis; eun tregont mil bennac a ioa anezho. N'e ket possubl evit c'hoaz moullla ar bandennou-ze a nevez; an dra-ze a ve eun dispign braz, (a ouspenn cant scoet), ouspenn ma ve eur c'holl-amzer.

Kendelc'her a raimp eta d'en em zervichout euz ar bandennou coz; ar re-ze a zo mad ato, nemet ne verkont ket mad mui peur ec'h echu ar marc'had, p'e guir hema a zo astennet euz a geit a amzer m'eo chomet ar gazetenn a za.

Setu ama eun daolen hag a raio da bep hini en em anaout e kement-se.

Ar marc'hajou a dlie echui :

d'ar 1 a vis guengolo 1875,
d'ar 1 a vis here 1875,
d'ar 1 a vis du 1875,
d'ar 1 a vis kerzu 1875,
d'ar 1 a vis genver 1876,
d'ar 1 a vis c'houevrer 1876,
d'ar 1 a vis meurs 1876,
d'ar 1 a vis ebrel 1876,
d'ar 1 a vis mae 1876,
d'ar 1 a vis even 1876,
d'ar 1 a vis gouere 1876,
d'ar 1 a vis eost 1876,

Ne echuint nemet :
d'ar 1 a vis meurs 1876.
d'ar 1 a vis ebrel 1876.
d'ar 1 a vis mae 1876.
d'ar 1 a vis even 1876.
d'ar 1 a vis gouere 1876.
d'ar 1 a vis eost 1876.
d'ar 1 a vis guengolo 1876.
d'ar 1 a vis here 1876.
d'ar 1 a vis du 1876.
d'ar 1 a vis kerzu 1876.
d'ar 1 a vis genver 1877.
d'ar 1 a vis c'houevrer 1877.

Dioc'h an daolen-ze e vezo eaz da bep hini gouzout peur ec'h echu he varc'had, ha peur e tle paea adarre mar en deuz c'hoant da ober marc'had nevez. Ar re o deuz paet ar pez a dlient betec ar 15 a vis eost 1875, a vezo countet ho marc'had dezho azalec ar c'henta a vis meurs 1876. Ar re-ze a zo eur c'hant bennac anezho, ha n'o deuz van ebet da ober euz an daolen on deuz merket bremaic.

PRIZ AN ED.

TAOLIT EVEZ. — Ar priz merket da genta eo priz ar marc'had diveza, hag ar priz merket d'an eil eo priz ar marc'had araoc.

KEMPER. — Marc'had ar 26 a vis c'houevrer.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	23 1 00 s	23 1 00 s
Segal.....	16 00	16 50
Eiz.....	15 50	16 00
Guiniz du.....	15 50	15 50
Kerc'h.....	20 00	20 50
Avalou douar.....	8 50	8 50

POUNT'N-ABAD. — Marc'had ar 24 a vis c'houevrer.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	24 1 41 s	23 1 42 s
Segal.....	16 88	17 18
Eiz.....	15 76	14 50
Guiniz du.....	16 46	15 00
Kerc'h.....	20 00	19 75
Avalou douar.....	6 76	7 00

CASTELLIN. — Marc'had ar 24 a vis c'houevrer.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	23 1 44 s	23 1 42 s
Segal.....	17 84	17 48
Eiz.....	14 50	14 50
Guiniz du.....	15 00	15 00
Kerc'h.....	20 00	19 75
Avalou douar.....	6 50	7 00

Perc'hen-Merour : AR. DE KERANGAL.

Kemper, moulllet gant AR. DE KERANGAL, moullter an Escopti.

FEIZ HA BREIZ

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA

Casset bep sul da gement kristen a gomz ar brezounec

PRIZ AR GAZETEN

AR MARC'HAD D'HE C'HAOUT BEP SIZUN EPAD AR BLOAZ A GOUST :

DAOU SCOET evit ar Finister, — ar Morbihan — ha Costez-an-Nord
SEIZ LUR evit an departamanchou all.

Ar marc'had a dle beza great ha paet ato e ti an Aotrou AR. DE KERANGAL, Perc'hen-Merour, e Kemper.

Ar seridou da lakaat var ar gazetenn a dle beza casset d'an Aotrou MORVAN, chaloni, kenta scrivaniar,

Pe d'an Aotrou NEDELEC, eil scrivaniar, ru an Hospital, 2, e Kemper.

KEMPER, 11 a vis Meurs.

FEIZ-HA-BREIZ.

Da viz kerzu diveza, ec'h en em gavaz ganen eul lizer hag am lakeaz nec'het braz. Aberz ann Aotrou'n Escop e tette Galvet oc'h, eme all lizer-ze, da eila ann aotrou Morvan, chaloni, evit scriva *Feiz-ha-Breiz*.

Donesebken ar c'hoar petra dremenaz nebe em spret hag em c'halon.

Me, a lavaret eunn va unan, me scriva eur gazetenn red eo, e guirionez, e ve c'hoant d'he feur-laza pa deuer da glask ac'hanoun-me ! Noz-deiz ne rean nemet huvelekan memez tra; atao ar memez cantic. N'edon ket neuze e tredit da c'hoarzion, pell ac'hano. Mil zonz adrenez va fenn hag hini ne blije d'inn.

Eun dervez coulzcoude: Bah! emeve, red eo e venn diskiant o kemeret kement all a boan; galvet ounn, n'em euz netra da ober nemet senti. Sao, emeve, ha setu great eur gammed.

Eunno drean all a chome c'hoaz em c'halon, pa zonzjen pegen diez eo ar brezounec da scriva. Poan evit poan, hounnez pe eunn all, ann eil a deu d'eben, unan benac a rank he c'hemeret; mar d'eo pouner d'inn-me, ne vo ket scanvoc'h d'eunn all; coulz tra eo d'inn beza aivolontez vad penn da benn, ha setu great all lamm dreist ar scailler, en taol-man.

Hano ar gazetenn a ioa dioc'h va doare. *Feiz*: pe he frezec aman hag aount, pe he trezec d'ann oll assames, an eil ne goust ket hirroc'h eget egile, hag ouspenn, gant ma sicouro Doue ac'hanon, e rinn marteze muoc'h a vad en doare-ze.

Breiz: M'az euz tud hag a gar ho bro, all labourerien douar, ho mad, enn eur ger, me a entent beza lakeat er renk kenta.

En ho zouez ounn ganet, digantho em euz bet bara, int-hi o deuz va guisket, va scoliet ha great ac'hanon ar pez m'az ounn hirio. Bennoz Doue dez-ho oll. P'az e guir e mañ ganen count all labourerien douar, me

bed anezho da zelaou c'hoaz eur ger all; rac me fot d'inn lavaret an' traou var eun.

C'hoant o-peuz-hu da c'hout penaoz e maoun-me? Me zo evel ar c'hezec iaouank pa vezont lakeat evit ar veach genta el limounn. Ar bass ne chom ket dress var va c'hein, da guillera n'ounn ket caer, da jacha ounn feulz, ar wacoll a dan va diou scoaz, ar vistign a drouc'h va ginou, hag e man en dro d'inn Kerneviz, Tregeriz, Leoniz, tout assames, unan o c'rial: tiss, tass ball, — eun all: ia, hoo, errer, hola; — eunn all c'hoaz: sou, dic'ha, moc'ho, sou bian, sou crenn, aza. E guirionez, piou em leac'h, ne ve ket dall ha dall pud zoken.

Bezit eta truez ouzinn, ken a vezinn great dioc'h ar starn-berr; betec henn, n'ounn bet nemet var ar c'hleür.

Great oump evit beva assames; bevomp eta e peoc'h ha greomp anaoudegez dioc'h-tu.

Pa veacher gant unan benac, dreist peb tra, pa dleer beva ganthou, e vez itic d'he anaout. Abalamour da ze em euz sonjet lakaat dirac ho taoulagat, var lerc'h ar scrid-man, eur c'houblad benac hag a lavaro sclear da bep hini euz a beleac'h ounn, hac e pelec'h em euz tremenet va amzer.

Va c'homz kenta, Plougouloumiz,

A zo evidoc'h, kenvroiz;

Mar d'ounn hirio den a iliz,

Ez e grass deoc'h ha d'ho mouniz!

E traon bali maner *Dourdu*

Pellic zo hep-tan, hep ludu,

Oc'h euz d'inn guisket va zae-zu;

D'am zro, petra roin-me deoc'h-hu?

Ann Aotrou Doue, da bep unan;

A zistaol cant evit unan;

Perac n'em euz-me ket breman

Galloud da ober evelthan.

Pourvei oc'h euz great d'inn bara ;
A galon m'ho trugareka,
Grass deoc'h da vont, da huela,
Er baradoz da azeza.

Ia, me garfe, em c'hazeten,
Caout a ganchou cant perlezen,
E leac'h pep ger, peb lizeren,
Evit orni ho curunen.

Ha c'hui ive, Coumannaiz,
Tud calonec, tud a Feiz,
Eunoc'h bemdez, da gloc'h ann deiz,
Me zqñj pa gerzan d'ann iliz.

Comzit d'inn hag er menezion
E vez atao brumachennou,
Hag herzel ra ann toennou
Oc'h avelou foll sant Cadou ?

Lavarit d'inn ha turunou
A ra atao lastez cleuziou,
Pa bigner gant ar guarimon
Da gerc'het selent d'ho mengleuziou ?

Ha beo ve c'hoaz za zincaner,
Marc'hic houarn ar chemener,
Guerzet d'inn me, a lavarer,
Abalamour oa re lijer ?

Eüruzdet'm euz bet en ho creiz,
Ganeoc'h-hu oll, Meneziz keiz ;
Joa ve ganen dizrei bep deiz,
Var askel Feiz-ha-Breiz.

Peurvuia e lenv ar bugel,
Pa vez tennet euz he gavel ;
Me am bije hirvoudet pell,
Paneved tud vad Plouzeniel.

Eur zant en deuz hel lavaret :
Ar boan, all labour ne goust ket,
D'ann hini a c'hoar he garet,
Hag ober he zever bepret.

Er barrez-se, mintin ha noz,
Bezef labour, bezef repoz,
Gant ar bopl ha va fersoun coz
Me ioa bep heur er baradoz.

Allas ! baradoz ann douar,
A zo palez eaz da ziscar !
Seurt mui, nemet ar garg dispar
Da gomz brezonec digatar.

Ne d'eo ket ma c'hoantafen clemm,
Ar brezonec, evel falc'h dilemm,
A rank beza guelleet he zremm ;
Doue a fot dezhan : perac clemm ?

« Ar brezonec hag ar Feiz »
« A zo breur ha c'hoar e Breiz. »
Ar c'hoar eo ann templ, ann iliz,
Hag ar breur, ann hent d'ann Oviz.

Ken Leoniz, ken Kerneviz,
Oll eta gant ann Dregeriz,
Da zul, varlerc'h ar farz, ar riz,
Crogit e Feiz-ha-Breiz.

NEDELEC.

Lezvarn.

- 1° Var ar guella tieien,
- 2° Var ann dibab euz a loenet seiz departamant,
- 3° Var ann talvoudca binviou da gass al labour en dro.

Bep bloaz ar *Finister, Costez-an-Nord, Ill-ha-Vilain*,
al *Loar-Izela, Main-ha-Loar*, ar *Mayen*, hag ar *Morbihan*,
bep bloaz, a lavaran, ar seiz departamant-man
a gustum, enn eur c'horn pe gorn euz ho c'harter,
destum, enn ho hano, eun nebeut tud guiziec evit di-
goll ann dieien a boagn e guirionez da zigass vad enn
ho douarou, enn ho loenet coulz hag en ho binviou
labour.

Er bla-man ann Aotrounez guirriet evit kemense, o
deuz lakeat en em gaout oll e kear Gemper epad nao
dervez, euz ar c'hueac'h d'ar bemzec euz a viz Mae,
1876.

Kement hini a c'hoantafe beza e tro da gaout eur
priz benac a zo ret dezhan, dindan boan da goll he
amzer, hen discleria d'ar ministr araoc ar bemp euz a
viz Ebrel kenta.

Eur priz a enor, a zaouzec cant scoed taloudegez, a
zo evit an tiec, dioc'h departamant ar Finister, a c'houn-
nezo unan pe unan euz a bevar briz all labourou douar
merket izelloc'h, ha dioc'h eun tu all, a vezo cavet
treac'h d'he genvreudeur, ha dre ze cavet din, enn he
renk, da zervicha da scoer dezho oll.

1. Priz. — Eunn dra, prizachet pemp cant lur, ha
daou vil lur en arc'hant, a zo da rei da Vistri an doua-
rou, a labouront dreizho ho unan, dre c'houarnerien
pe dre vistri-mevelien. Pemp cant lur, teir vetalen ar-
chant ha teir vetalen vronz a zo ive da rei d'ann dad a
zo e servich ar re a sammo ar maout.

2. Priz. — Eunn dra, prizachet pemp cant lur, ha
daou vil lur enn arc'hant, a zo da rei d'ar Verourien euz
a dout pe d'euz eull loden euz ho douarou ; daou-ugent
dervez arat, da nebeuta.

Da vevelien ar re o devezo ar gounid ez euz ive da
rei pemp cant lur, diou vetalen arc'hant ha diou
vronz.

3. Priz. — Eunn dra, prizachet pemp cant lur, a zo
da rei d'ar perc'hen, ha daou vil lur da ranna etre he
verourien, ma talc'h meur a diegez en ho zer. — An
dra-man a zell atao oc'h potret ar ruban.

4. Priz. — Eunn dra, prizachet daou c'hant lur, ha
daou c'hant scoed en arc'hant, a zo da rei d'ar re a ren
guella, bezef dezho, bezef da re all, tiegeziou dister-
noc'h, a zec da zaou ugent dervez arat. D'ho zerviche-

rien ez euz ive da rei, daou c'hant lur, diou vetalen
arc'hant ha diou all e bronz.

An hini a zammo ar priz a enor a gollo he vir var
an dra prizachet er pevar bost diveza.

Kenderc'hel a vo great da rei ar metalennou aour
hag arc'hant evit ar vad digasset e tout pe e lod euz an
dolarou, gant ma vezo enno ar goust rekis.

Laoskomp breman count an dieien ha deomp da
gount all loenet, da gount an anevalet corn ; an ejennet
a lezimp da lippat ho naskou.

ANEVALET CORN

- I. Gouenn ar vro,
- II. Gouenn an Naonet ;
- III. Gouenn *durham*,
- IV. Gouenn ar vro ha gouenn *durham* mesket,
- V. Gouenn *anter-durham* mesket gant gouennou
dishenvel dioc'h ar peder genta.
- VI. Saout leaz dishevel d'euz ar vouennou diaraoc,
bezef dioc'h *anter-vouenn* pe dioc'h ho vouenn ho
unan.

I. GOUENN AR VRO.

Ann tirvi ganet etre ar c'henta a vae 1874, hag ar
c'henta a vae 1875.

1. Priz.	Eur vetalen aour ha	300 lur.
2. —	Eur vetalen arc'hant ha	275
3. —	Eur vetalen vronz ha	250
4. —	Eur vetalen vronz ha	225
5. —	Eur vetalen vronz ha	200
6. —	Eur vetalen vronz ha	175
7. —	Eur vetalen vronz ha	150
8. —	Eur vetalen vronz ha	125
9. —	Eur vetalen vronz ha	100
10. —	Eur vetalen vronz ha	80

Ann tirvi ganet etre ar c'henta a vae 1873, hag ar
c'henta a vae 1874.

1. Priz.	Eur vetalen aour ha	300 lur.
2. —	Eur vetalen arc'hant ha	250
3. —	Eur vetalen vronz ha	200
4. —	Eur vetalen vronz ha	150
5. —	Eur vetalen vronz ha	125
6. —	Eur vetalen vronz ha	100

Ann ounneri ganet etre ar c'henta a vae 1874, hag ar
c'henta a vae 1875.

1. Priz.	Eur vetalen aour ha	200 lur.
2. —	Eur vetalen arc'hant ha	175
3. —	Eur vetalen vronz ha	150
4. —	Eur vetalen vronz ha	125
5. —	Eur vetalen vronz ha	100
6. —	Eur vetalen vronz ha	80

Ann ounneri ganet etre ar c'henta a vae 1873, hag ar
c'henta a vae 1874, leue enno, hag ar zaout euz ar
memes aad var ha c'henta leue.

1. Priz.	Eur vetalen aour ha	250 lur.
2. —	Eur vetalen arc'hant ha	200
3. —	Eur vetalen vronz ha	175
4. —	Eur vetalen vronz ha	150
5. —	Eur vetalen vronz ha	125
6. —	Eur vetalen vronz ha	100

Ar zaout ganet araoc ar c'henta a vae 1873, leue enno
pe leaz gantho.

1. Priz.	Eur vetalen aour ha	300 lur.
2. —	Eur vetalen arc'hant ha	275
3. —	Eur vetalen vronz ha	250
4. —	Eur vetalen vronz ha	225
5. —	Eur vetalen vronz ha	200
6. —	Eur vetalen vronz ha	175
7. —	Eur vetalen vronz ha	150
8. —	Eur vetalen vronz ha	100

Taolit evez : Eur priz all, nemet ne man ket en ar-
c'hant, a vo roet c'hoaz d'ann hini a c'hello gant eur
c'helle ha peder d'euz he ounneri pe he zaout sevel
eur rummad a zoare ha da blijout dreist ar re all.

Evit caout ar priz-se, pebhini euz all loenet-man a
dle caout tremen bloaz da dri, ha beza ganet ha maget
e kear an hini ho discoez.

Ar rummad dibab-se a c'heller da ziscoez a bez en
he renk he unan pe he zvel divar goust ar rummou
discoezet araoc'h.

Piou benac en deffe bolontez da ziscoez eur rummad
anevalet evelse, a dle hen discleria e mare da gomiser
jeneral all Lez-varn.

II. GOUENN AN NAONET.

Ann tirvi ganet etre ar c'henta a vae 1874, hag ar
c'henta a vae 1875.

1. Priz.	Eur vetalen aour ha	350 lur.
2. —	Eur vetalen arc'hant ha	300
3. —	Eur vetalen vronz ha	200

Ann tirvi ganet etre ar c'henta a vae 1873, hag ar
c'henta a vae 1874.

1. Priz.	Eur vetalen aour ha	350 lur.
2. —	Eur vetalen arc'hant ha	250

Ann ounneri ganet etre ar c'henta a vae 1874, hag ar
c'henta a vae 1875.

1. Priz.	Eur vetalen aour ha	200 lur.
2. —	Eur vetalen arc'hant ha	150
3. —	Eur vetalen vronz ha	100

Ann ounneri ganet etre ar c'henta a vae 1873, hag ar
c'henta a vae 1874, leue enno, hag ar zaout var ho
c'henta leue.

1. Priz.	Eur vetalen aour ha	250 lur.
2. —	Eur vetalen arc'hant ha	200
3. —	Eur vetalen vronz ha	150

Ar zaout ganet araoc ar c'henta a vae 1873, leue enno
pe leaz gantho.

1. Priz.	Eur vetalen aour ha	300 lur.
2. —	Eur vetalen arc'hant ha	250
3. —	Eur vetalen vronz ha	200
4. —	Eur vetalen vronz ha	150

III. GOUENN DURHAM.

Ann tirvi, hag ar re-ze ebken a zo douget var ar roll
Heerd-Book, ganet etre ar c'henta a vae hag ar c'henta
a viz du 1875.

1. Priz.	Eur vetalen aour ha	250 lur.
2. —	Eur vetalen arc'hant ha	200

3. — Eur vetalen vronz ha	150 lur.
4. — Eur vetalen vronz ha	100

Ann tirvi ganet etre ar c'henta a vae 1874, hag ar c'henta a vae 1875.

1. Priz. Eur vetalen aour ha	450 lur,
2. — Eur vetalen arc'hant ha	400
3. — Eur vetalen vronz ha	300
4. — Eur vetalen vronz ha	250
5. — Eur vetalen vronz ha	200
6. — Eur vetalen vronz ha	150

NEDELEC.

*(Ar peur-rest abenn ar zizun a zeu.)***Eur iun burzudus epad pemzec corais.***Tennet eus buez an Tad Maner, skrivet e gallec gant an Tad Boschet.*

Hor Salver Jesus-Krist en deuz iunet er gouelec'h daou ugent dervez ha daou ugent nozvez. Setu aze eur skouer evit ar gristenien da viret mad lezen ar binijen. N'hellomp ket mont keid hag hor Mestr; evelato red eo mont var he lerc'h, hervez lezen an Iliz.

En amzer ma veve an Tad Maner, missioner hag abostol Breiz-Izel, e teuas eun deiz unan bennac d'he gaout hag a iea pell en tu all d'al lezen.

Eul labourer douar ez edo eus parrez Cast, en Escopti Kerne, Yvon ar Goff he hano.

Dont a reas da gaout an Tad Maner da scolach Kemper, er bloaz 1655, evit goulen cuzul divar benn ar peza zigoueze ganthan. An Tad, o veza clevet ar penn kenta eus ar burzudou ez oa da ziscleria dezhan a respountas: Va breur keaz, n'am euz ket amzer aoualc'h brema; deut d'am c'haout, mar plich, epad ar c'horais, da barrez Ploneour, ha c'hui a lavaro din ar peza oc'h euz gulet hag ar peza oc'h euz great bete vrema. Evelato mar teu c'hoaz an Itron gaer a gemerit evit ar Verc'hez d'en em ziskouez deoc'h, grit dezhi adori ar groaz a zouguit en ho kerc'hen.

Yvon ar Goff a zentas; mont a reas epad ar c'horais 1656, de gaout an Tad Maner da Blouneour, ha setu aman ar peza a lavaras dezhan:

« Va Zad, p'eo guir e fell deoc'h anaout va buez oll araoc rei cuzul din, setu ama e berr gomzou ar peza am euz da ziscleria deoc'h: — Tri-ugent vloaz oun brema; adale ma oan bugel e plije din enori ar Verc'hez; d'an oad a c'houec'h vloaz e commansis lavaret va chapeled; a c'houdevez n'am euz ket faziet da lavaret da viana unan bemdeiz.

« Dimezet oun ha savet am euz va bugale e doujans Doue. Brema e vevan va unan gant va fried, e guir garantez an Aotrou Doue.

« Beteg an oad a c'huec'h vloaz ha tregont am eus heuliet an hent meur eus ar gourc'hemennou.

« Hogen, er bloaz 1640, da vouel Maria Anter-Eost, o tont eus chapel ar Verc'hez, an Itron Varia ar Zergo, e parrez Kemeneven, elec'h am oa great ar gommunion,

me a velas dirazon eur plac'h, eur grucifi ruz en he dourn.

« Eun tam bara a zebren neuze evit va lein. Pa velis ar vaouez-se, ar bara a gouezas eus va genou, hag epad an deiz oll ne voan evit dibri tam ebed. Epad pevar miz e choumas ar peza am oa gulet dalc'had dirac va daoulagad. Ne oan ket evit compren petra oa. Mont a ris da c'houlenn sclerijen digant beleien va farrez. Mes traou burzudus evel-se ne vent ket credet buan. Ar veleien, compren a ran, a die beza var evez, gant aoun da veza faziet. Rac-se unan a lavaras din e oa troet va speret, eun all a grede e teue kement-se eus a berz an drouc-speret. Poan am boa o credi kement-ma; rac sin ar groaz a gass an diaoul kuit; hag an Itron gaer ha skedus a velen, a dostea pa rean sin ar groaz.

« Goulen a ris sclerijen digant ar Verc'hez, o vont bemdeiz en ur chapel a zoug he hano. Da vouel Maria an Azvent, gouel Conception didach ar Verc'hez, ar memez Itron en em ziskouezas din, hag ar vech-ma a deurveas comz ouzin.

« C'hoant oc'h euz, emezhi, da sicour ho predeur? — Itron, a respontis, n'am euz nemet eur breur hag eur c'hoar, hag ho daou emaint en ho eaz, a drugarez Doue, n'o deuz ket ezom da gaout sicour digantin. — C'hui zo eur pec'her, emezhi, hag an oll bec'herien a zo bredeur deoc'h. N'oc'h euz-hu ket bolontez vad d'ho sicour? »

« Me am oa c'hoant da c'houzout piou a gomze ouzin, ha ne greden ket goulen; mes an Itron a lavaras:

« Me eo Mam Doue, a bedit bemdeiz. Va Mab a zo drouc enha enep ar bec'herien ken divad ha ken disonch eus passion ha maro ho Salver.

« Me am euz choazet ac'hanoc'h evit rebech dezho ho ingrateri hag ho dougen d'ar binijen. Countant oc'h da ober eun dra bennac evit ho predeur? »

— Va Doue, a lavaras, rei a ran va c'hort ha va ene evit ho servich; me fell din ober ha gouzanv ar peza a blijo ganeoc'h.

— Mad, emezhi. Mes brema, n'o pezo mui plijadur ebed var an douar. Evit distrei ouz Doue ar bec'herien, grit ar gommunion bep sul, bep gouel, ha bep guener. Ouspenn-ze, bep guener, c'hui a iuno, hep dibri nag eva, na kemeret netra ebed, nemet ar gommunion.

— Oc'h ober ar gommunion kellez, hag o iun en doare-ze bep guener, me a denno varnon calz a drubuilhou, — Va mab, a respontas ar Verc'hez, sellit ouz an Env. — Sevel a ris va daoulagad. Ol traou caer, traou dudius, joaiou ar Baradoz ez oa dirac va daoulagad.

— Sellit brema eus an douar.

— Ober a ris, hag e velis puns an Ifern gant he dourmanchon spontus! Adale neuze n'am euz cavet netra diez na tenn.

An tad Maner a selaoue gant plijadur. — Comzit din brema, eme an Tad, eus ar iuniou bras o poa discleriet din e Kemper. — Ia, va zad. Ober a ris ar peza e doa gourc'hemennet ar Verc'hez da genta. Ne oa

ket aoualc'h. D'ar mercher goude sul ar sexajesim, er bloaz 1641, ar Verc'hez benniget a reas din urs da iun evit ar bec'herien epad pemzec corais, hep dibri nag euz nemet eur vech ar zizun, d'ar sul, o veza clevet teir ollheren. Gant sicour Doue, a lavaras ar Verc'hez, c'hui a c'helle ober ar binijen-ze, ha mirid bras o pezo.

Pa oan (ol muia an naoun hag ar sec'het, pedit va maouez. Ho poan ne vezo ket lamet diganoc'h, na bianoc'h zoken, ho nerz avad a gresco. — Unnec corais am euz iunet er c'hiz-se, hag emaeun gant an daouzevet. Ma, va zad, poan o pezo o credi; evelato n'am euz collet netra eus va iec'het.

« C'hoant, araoc ez oan boazet da gaout drouc poan, araoc ma iunan evel am euz discleriet, n'am euz santet drouc ebed. N'am euz ket calz a boan zoken o allanemet d'ar guener. An deiz-se am euz perz e passion va Salver. Santout a ran naoun ha sec'het criz.

« Neuze epad an Jesus ha Mari, hag hervez promessa ar Verc'hez e vez cresket va nerz caloun. Great am euz ampez o poa lavaret din e Kemper. Ar Verc'hez em ziskouezas din var an hent pa edon o vont d'ar genta. Ne anavezis ket da genta piou ez oa. Rac hi oa daoulinet var bord an hent, ha stouet he fenn varzu an douar. Pa c'hui en he c'hichen, hi a lavaras: « pe-mab, va mab, na rit-hu ket ar peza o gourc'hemennet deoc'h gant an Tad. »

« Neuze-me a astennas ar groaz dezhi. Hag hi a adoras ar groaz, venniget hag a bocas dezhi gant eur garantez dispar. — Setu aze va Zad, ar peza am euz da ziscleria deoc'h.

Brema, lavarit din, me ho ped, petra e sonjit divar benn an traou-ze.

An tad Maner en doa aoun da respount a dreuz, ha da veza credic pe discredic dreist vuzul. — Va mignon, emezha, choumit ama epad ar c'horais, ha deut c'hoaz d'am c'haout evit goueliou pask.

« Epad an amzer-ze, an tad Maner a daole evez var doare an den-ze, hep gouzout dezhan; lacat a reas ive tud all da deurel evez varnezhan e pep lec'h, hag evit pep tra. Den ne gavas netra da damall dezhan; beva a rea egiz en doa discleriet d'an Tad; leun e oa a humilite, a zousder hag a garantez e kenver an oll.

« Evit hen amproni guelloc'h c'hoaz, an tad Maner her pedas da zont da di Aotrou person Plouneour da sadorn fask, epad lein ar veleien.

Dont a reas, mes ne zebre netra.

Da fin ar pred, hep lavaret netra dezha, an tad Maner a ginnigas da Yvon eur brunen dizec'het. Hema a gemeras ar brunen, hep lavaret netra, hag hel lacas en he c'henou. — Neuze an Tad a lavaras: aoualc'h. Na dorrit ket ho iun.

Gulet a ran ez oc'h sentus. Rac-se e credan ez oc'h bet renet gant ar Verc'hez dous meurbet ha sentus, ha neket gant an drouc speret, otuz ha disent.

Goude-ze, an tad Maner a gomzas ganthan a gostez, hag a lavaras dezhan: Va breur, mar deu c'hoaz ar Verc'hez d'en em ziskouez deoc'h, pedit anezhi d'ho

lezel da gerzet gant an hent eun ha difazi euz ar gourc'hemennou. — Mar fell dezhi avad, goude ar beden-ze, kenderc'hel da ren ac'hanoc'h, bezit dinec'h, ha grit kement a lavaro deoc'h. — An tad Maner a scrivas ar peza a zo discleriet ama, hag a lennas ar peza en doa skrivet da Yvon ar Goff, hag a c'houlennas digan- than: Ha guir eo ar peza am euz skrivet var ar paper-ze? Ia sur, emezha, hag e lacas he hano (he sin) var ar paper-ze.

Tennet eus al levr gallec, galvet ar missioner parfet, pe buez an tad Maner, skrivet gant an tad Boschet, missioner eus a Gompagnunez Jesus, troet e brezounecc gant: X.

An trompler tromplet.

En eur bourkie ha ne hanvan
Oa o chom eur republican,
Anter-kouer hag anter-vourc'his,
Al labour n'oa ket diouz he c'his.
Expert e oa, var a gounter,
Ha guesiec bras var he vicher;
Eur goustians frank hag hi ledan
En doa ive mar deuz unan.

An expert bras, a lavaran,
A ioa o chom e bro Bagan
Gant he vugale hag he c'hreg
Ha gant he zaout hag he gezeg
Ouspenn en devoa, (respet deoc'h),
Eun davad saoz ha daou-bennoc'h,
Daou aneval euz ar guella
Iac'h ho c'haloun da voueta.

O preja e vezent bemdez
Var eun dachennic patatez,
Var batatez eun amezec
Patatez mad ha blazet c'huec:
Bemdez ho c'hasset d'ar gear,
Mes dal m'o deze hed ho gar,
E tiredent eun d'ho zachen
Hag e c'huennent goal diskempen.

Greg an expert euz he c'hostez
N'ho mire ket gant cals evez;
C'hoant e devoa da veza piz
Ha da vaga he moc'h diviz.

Gouscoude perc'hen an dachen
A goumanse serabat he benn;
Ker boaz ez oa da c'hrosmola
Hag hen pelloc'h dont da scuiza.

Testou-ta ganthan kemeret,
Hag an daou aneval paket,
E clask an expert habilla,
An amezec, na petra-ta.
Er blasen, he ziouvreac'h paket,
Eb her c'hask pell, e que kavet;
Vag ha dibreder oa eno,
O c'hedal fred da vont en dro.

Eb coll amzer ez cont ho daou
D'an dachen da velet ar gaou;
Erruet er park, hor c'hamarad
A ro a veac'h eun taol lagad:

— Asa-ta, cleo, va amezec,
Eme neuze an den guezec,
Te, mechans, a c'houezo beva
Pa vo echu al labour-ma.
— Ia zur, ma peuz her meritet,
Me raio d'id diouz az po gret ;
Ha da zribi ha da efa
Az po, mar lakez va faea.
— Istimet eo keit hag an oll,
Pa vo lakeat daou scoutet, ar c'holl ;
Pa'z oud paotr chentil gouscoude,
Lakeomp pevar scoutet an dra-ze.
Great ar marc'had gant an daou c'hoaz,
Ez eont var eun d'an hotel vraz ;
Hag e cavont an daou dest all
A ioa eno ouz ho gedal.
Neuze, mar kirit va c'hredi,
Eo e tigoraz eur c'hoari ;
Mont a ra gantho dizamant
Bara guenn, kig ha guin ardent.
Euz a voueled ar boutaillou
E sao ive ar marvaillou :
Hag e credit, ervez ar c'hiz,
Ar gomz a zo gant ar bourc'hiz.
Biscoaz ne oa bet laouennoc'h,
Biscoaz he speret digorroc'h ;
Ober goab a c'houie ar braoa
C'hoarzin divar goust he nessa.
— Me gav, emezhan, deread
Trinka da iec'het an den mad
En deuz an enor da baea
D'eomp hor pevar ar skoden-ma.
— Guir a lavar, va mignounet,
Trinkomp anaoudec d'he iec'het ;
Roet en deuz d'eomp eun tam frico
Hag a galoun vad e paeo.
— Iec'het mad deoc'h-ta, va mignoun,
Iec'het mad d'eoec'h, a greiz caloun ;
Plijadur deoc'h ha levenez
Hag ar scodennou-ma bémdez !
An enor a zo evidoc'h,
Ho re — c'hui eo an daou benmoc'h ;
Oc'h unan oc'h en em baket,
Roit pa gerrôt ho pevar scoutet.
Hon den pa glev ar virionez
A lez a grenn he fougerez ;
D'an hini fin, guelit ar fars,
Eo e savas neuze ar c'hoars.
Collet en eun taol ar prezeg,
Ez a d'he c'hodel kel lostec !
Var an daol e stlap pevar scoutet
Eur veach all ne vo ket paket !
An Aotrou a zo bet paket
El lassou en devoa stignet ;
Oc'h ober trolou d'ar re all,
E bet tizet eb he c'hedal.
Ar gentel-ma roet d'ar bourc'hiz
A ziscues deoc'h, an honestis,
Ouspenn ma'z eo an hent eunna,
A zo c'hoaz a gais ar surra.

K. R.

Souner Landivisiau e toull ar bleiz.

Beza ez oa guechall e Landivisiau eur souner bras
hanvet Fanch an dall. Eur sulvez da noz, o tont euz a
eul leur nevez, e treuze coat Telant, pa goezas en eun
toull trap great evit paka bleizi. Eur bleiz a ioa coezet
ebarz, en he raoc, ha ne ziscuezas ket beza re goutant
o velet eun all o tont da gemeret he lod en eur guele
great expres evithan, ha n'oa ket cals re ledan evit
unan. Gouscoude ne gredas da genta lavaret ger, ha
ne c'houzoun ket pehini en doa ar muia aoun rac egile.
Credi a ran ar souner a lakea prizen ; en noz-ze da
viana e lakeas meur a hini en despet dezhan. Gous-
coude ar bleiz a deue da hardissaat. Commans a rea
grogna hag e lugerne he zapoulagad evel diou c'hlaouen
dan. Ar souner, ma ne oa ket divar an dour, a gollas
buan he vin. Sonjal a reas sini ar biniou eur veach
c'hoaz araoc mervel. Pa glevas ar musik-se, ar bleiz
spoutet a en em dennas en he gorn ; mes kerkent ha
ma tave ar souner, ar bleiz a venneadarre lammet
dezhan. Ar paour keaz souner, diudan boan da veza
plaouffet, a renkas sini ar biniou epad an noz d'he
gamarad guele.

Setu ama eun tam soun great divar benn an daou
vignoun-ze :

Birvik... birvik... birviken
Fanchic an dall ne souno ken ;
E toull ar bleiz epad an noz
N'en dezo na peoc'h na repos.

Epad an deiz en doa banneou,
En noz e renk soun ar biniou ;
Rac ar c'hreg outhan zo sachet,
Ne lez ganthan repos ebet.

He sac'h biniou a zo ive
Scuiz ha nec'het kerkonts hag hen ;
Rac he gorzennoù zo gourdet
Keit zo n'int ket bet arrozet.

Couraj, couraj-ta, sac'h biniou,
Ma tremeno an noz abiou ;
Rac ma tavez araoc an deiz,
E vizi lounket gant ar bleiz.

Antronoz vintin ar chasseur
A gav ar bleiz hag ar souner ;
Var bord he drap e chom mantret
Pa vel ar jibier zo paket.

Ar souner a gri d'ar chasseur
Laza he vlez e berr amzer,
Rac, emezhan, epad an noz,
N'em beuz gallet kaout tam repos.

— Laka evez, va mignoun ker,
Na goese truez ouz da ler ;
Rac muic'h a dal croc'hen va bleiz
Eget kement souner zo e Breiz.

Var bouez he vleoc'h hag he doupen
Eo distreinet var an dachen.

He gas a ra da draon ar c'hoad
A daoliou baz, a daoliou troad.

— Biscoaz ganen, 'me Fanch an dall,
Ne oa c'hoarvezet kement all :
Goude tremen nosvez ken tenn,
Kerout eun diouni evelhenn.

Ne ket echu c'hoaz an affar,
Bed eo mont dirac ar barner :
Fanchic dre nerz he spoutaden
Eo doa great en he lianen.

Ne badas ket pell ar proses ;
Evel eur Salomon nevez,
Ar barner boan en eur c'hoarzin
D'eur seurt affar a laka fin.

— C'hoi, chasseur, goale hit ho potez
Araoc mont e compagnunez ;
Ha c'hui, fanchic, en ho mizou
A raio kuez d'ho pragou. L. K.

D'ar goure'hemenn ar Republik ruz.

Doue a lezi eviziken,
Ar Republik her goure'hemenn.

Toullar gaou hag ar virionez,
Ervez da c'hoant a ri bemdez.

Epad ar zâl e labouri
Hag antronoz e ri tundi.

Da dad, da vam a zispriji
Hag er c'hargou ec'h errui.

Ar re all d'ar brezel a boutzi,
Mes da unan peff e tec'hi.

Te da unan ruill er vouillen,
Ha taol sklabez d'ar gristenien.

Danvez da vreur na gemeri
Nemet liessa ma c'helli.

Geier a liviri hepred,
Eua dra benac a vo credet.

Morse da zen tam liberte,
Nemet republikan e-ve.

Gouarnamant mad ne gavi
Ma ne c'helles ket commandi.

Goure'hemennou ilis ar Fransman sounet.

Ar gouellou bers a dremeni
En davarn, en hostaliri.

Lipat a ri piz ha kempen
Da gorn butun ha da veren.

Eur veach ar bloaz eb eana
E tispenni buez da nessa.

Ouz da Zoue diana gant a ri,
Biken da bask ne dostai.

Anduill, kig ejen ha frieo,
Guener hag all te fouanko.

Te iel en donar, na petra ta,
Eb croaz, belec na libera. K. R.

KELEIER.

--- An dud difeiz, pa vezont o clask lakaat ar
goueriadet da drei a unan gantho evit an electionou pe
evit eun dra all bennac, ne vankont morse da lavaret
dezho : « Counta a reer deoc'h ni a zo a enep ar reli-
jion ; an dra-ze n'e ken nemet gevier. Ni a enep ar
religion ! Er c'houtrol eo, ni a zo leun a respet evit
ar religion ; bezit sur ne garfemp biken ober drouc
ebet d'ar veleien, na miret ous den da heul he religion
evel ma plij ganthan. »

Hogen, ar pez a zo erruet en eur barrez a zeparta-
mant ar Gard, d'an 20 a vis c'houevrer diveza, da zer-
vez an electionou, a ziscouez sclear e pe du e ma ar
virionez.

Er barrez-se, he hano *Blanzac*, e oue staget, a vel
d'an oll, var ar blasen a zo dirac an ilis, eur feuilten
vraz a baper, ha var ar feuilten-ze e oue scrivet ar
c'homzou-ma :

Ilis da verza !

Persoun da grouga !

Izelloc'h, var ar memes feuilten, oa merket eur
c'hilotin gant ar c'homzou-ma dindan : *Ra zeui en
dro ar bloaz 1793 ! Te a vezo lazet !*

En eur barrez all, tost da honnez, al lampounet a
ieas en ilis, a furchas e peb leac'h, hag a grogas hag a
gassas gantho kement tra a gavchont dioc'h ho doare.
An Aotrou persoun he unan a recevas taoliou dorn. —
It eta goudeze da gredi an dud difeiz pa leveront : « Ni
or beuz respet evit ar religion. »

KEMPER. — Dirguener, 3 euz ar mis mis-ma, eun
darbarer iaouank, oajet a 14 vloaz hag he hano Ernest
Perron, o chom var blasen sant Corantin, a zo coezet
divar beg ar skeul, euz a haelder an eil astach, epad
m'edo o vont da gass raz d'ar vansonerien a zo o sevel
vez nevez e ru'an *tok ruz*. Glazet eo bet en he scoaz
cleiz hag en he zivesker ; eoulsgoude en deuz gelllet
bale betec ar gear.

PHOSPHAT FOSSIL

An Aotrou August PICHELIN.

Evit kaout an tremp-se e ti ar Marc'hadour guella
marc'had ma c'hell hema he verza, hag evit an izella
priz a goust he zigass dre an hent houarn, eo red gou-
len dioc'htu, da nebeuta eur garg a zec mil lur pe a
5,000 kilo. Eur garg evelse lakeat en hent houarn e gar
Clermont (departamant ar *Meuz*) a goust 250 lur.

Evit he digass dre an hent houarn, e renker paea,
ouspenn : betec an Oriant, 25 l. ; betec Kemper, 34 l. ; be-
tec ar C'hastellin, 34 l. ; betec Sant-Briec, 25 l. 50 s. ; betec
Guengamp, 26 l. 50 s. ; betec Montroulez, 28 l. 25 s. ;

betec Brest, 30 l. Dioc'h ar prizioù-ze, n'e ket diez gouzout tost da vad pegement a goustfe he digass betec ar gariou all a zo etre ar re or beuz hanvet.

An amezien a c'helfe en em glevet da c'houlen eur wagouniat a 5,000 kilo entrezho. Ar phosphat a vez e sier hag a zo kement ha kement a bouez en eil hag en egile anezho; rac-se ne vezo ket diez rei he lod da bep hini.

An Aotrou Pichelin a c'hoarant e ro euz ar guella phosphat a c'heller da gaout, pa skriver dezhan var eün. An Aotrou Pichelin a zo anavezet e Frans evit eun den leal.

N'euz ket ezom da baea nemet a benn tri mis; mes ar re a bae dioc'htu n'o deuz nemet 245 lur da rei e leac'h 250.

Ar re o deuz c'hoant da gaout euz ar phosphat-se a dle scriva d'an Aotrou August Pichelin, e Clermont-en-Argonn (Meuz). Respount a ra dioc'htu.

ALLOU.

Hel lavaret or beuz dija, hel lavaret a reomp adarre: kemeret or beuz ar gazeten vrezounec en hor c'hount, hag eüruz e vezimp ma ne gollomp ket ganthi muioc'h pe nebeutoc'h, e leac'h gounit. Ne gredomp ket eta goulen re digant ar gristenien vad a blij gantho hor zicour, oc'h ho fedi da veza aketuz da baea ho marc'had e poent hag en amzer. Evelse, ne vezo ket a leac'h d'en em glemm e tu ebet; ne vezo ket a leac'h ken nebeut da fazia, hag, a hent all, ne vezo ket a vizou o cass liziri en dro, ha ne vezo ket collet eun amzer a c'helfet da implija guelloc'h evit ar rad or beuz c'hoant oll da ober d'hor bro ha d'ar relijion.

Ar re o doa dija marc'had da gaout ar gazeten, ha n'euz goulennet netra ebet digantho, a dle gouzout n'o deuz netra da baea evit brema.

Ar re, er c'hontrol, a zo bet scrivet dezho evit goulen digantho ar pez a vankent evit an amzer dremenet, a zo bet lamet ho hano divar ar rollou. Lod n'o deuz ket cavet eaz an dra-ze; mes ne dleont tamall nemetho ho unan. Rac lavaret a ioa great dezho sclear aoualc'h e vijent kemeret, ma ne respountchent ket, evit tud ha ne felle ket dezho paca, hag e vije dre eno lamet ho hano divar ar rollou. N'euz eta ken caoz nemetho ho unan, ma ne recevont mui ar gazeten.

Kement ha ma'z eo possibl, ar marc'had a dle beza paet kerkeni ha ma vez great. Ar guella hag ar surra feson da baea eo digass arc'hant dre ar post. Setu ama perac: ar post a ro eur rouden pe eur sclerijen d'ar re ma kemer arc'hant digantho da gass en tu bennac. Red eo delc'her mad d'ar rouden pe d'ar sclerijen-ze, abalamour 1° ma servich da guittans, hag abalamour 2° ma c'heller ganthi kaout an arc'hant en dro ma ve collet ar mandat a ve bet casset dre ar post.

Ar re a ve re bell dioc'h ar post evit cass di priz ho marc'had, a c'helfe prenä digant potret al liziri timbrou-post a bemp guennec, hag ho digass deomp en eul lizer; kemeret a raimp an timbrou-post-se e plas arc'hant.

Ar re a c'hortoz kaout unan bennac da zont da Gemper evit rei dezhan priz ho marc'had, a dle beza eur da c'hellout digass ho arc'hant abarz fin ar bloaz.

A hent all, e ve guelloc'h dezho he zigass dre ar post pe baea dre dimbrou-post, evel ar re all.

An hini ne fell ket dezhan nevezi he varc'had, pa vez echu, n'en deuz ket ezom da scriva da Gemper evit kement-se. Aoualc'h eo dezhan merka, pe lakaat merka var banden ar gazeten genta a recevo ar gallec-ma: refusé, ha rei ar gazeten en dro da botr al liziri. Hema a zo he zever he c'hemeret eb ma ve netra da baea dezhan evit kement-se. Ar post en em garg da zigass ar gazeten en dro da Gemper, hag evelse c'hovezer piou n'en deuz ket a c'hoant da nevezi he varc'had.

Ar re a chench ti, kear, pe barrez, a dle hel lavaret deomp dioc'htu, evit ma vo gellet cass ar gazeten dezho d'al leac'h m'int eat da jom goude beza dilojet. A hent all, e vent caoz ho unan ma ne erruffe ket ar gazeten gantho, pe ma erruffe re zivezad.

Etouez ar re o deuz marc'had da receo Feiz-ha-Breiz, ez euz meur a hini hag a vez paet evitho gantho unan bennac euz ho c'herent, ho mignounet pe ho anasoudeien. Ar re-ma a dle delc'her sonch mad peur ec'h echu ar marc'had m'int en em garget da baea. Rac ma ne vez ket paet e poent hag en amzer, e vezo scrivet d'an hini a receo ar gazeten: ar pez a zo aliez cassañ ato mizuz hag ive eur c'holl-amzer. Hiviziken ar seurt mizou-ze a vezo lakeat e count ar re o devezo daleet da baea.

PRIZ AN ED.

TAOLIT EVEZ. — Ar priz merket da genta eo priz ar marc'had diveza, hag ar priz merket d'an eil eo priz ar marc'had araoc.

KEMPER. — Marc'had ar 4 a vis meurs.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Table with 3 columns: Location, Price 1, Price 2. Rows: Guiniz, Segal, Eiz, Guiniz du, Kerc'h, Avalou douar.

POUNT'N-ABAD. — Marc'had an 2 a vis meurs.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Table with 3 columns: Location, Price 1, Price 2. Rows: Guiniz, Segal, Eiz, Guiniz du, Kerc'h, Avalou douar.

CASTELLIN. — Marc'had an 2 a vis meurs.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Table with 3 columns: Location, Price 1, Price 2. Rows: Guiniz, Segal, Eiz, Guiniz du, Kerc'h, Avalou douar.

Perc'hen-Merour: AR. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gant AR. DE KERANGAL, mouller an Escopth

FEIZ HA BREIZ

KELOU A BEP BRO, HA KENTELLIU VAR BEP TRA

Casset bep sul da gement kristen a gomz ar brezounec

PRIZ AR GAZETEN

AR MARCHAD D'HE C'HAOUT BEP SIZUN EPAD AR BLOAZ A GOUST:

DAOU SCOUET evit ar Finister, — ar Morbihan — ha Costez-an-Nord

SEIZ LUR evit an departamanchou all.

Ar marc'had a dle beza great ha paet ato e ti an Aotrou Ar. DE KERANGAL, Perc'hen-Merour, e Kemper.

Ar scrijout da lakaat var ar gazeten a dle beza casset d'an Aotrou MORVAN, chaloni, kenta scrivanier,

Pe d'an Aotrou NEDELEC, eil scrivanier, ru an Hospital, 2, e Kemper.

Ar marc'had a dle beza great ha paet ato e ti an Aotrou Ar. DE KERANGAL, Perc'hen-Merour, e Kemper. Ar scrijout da lakaat var ar gazeten a dle beza casset d'an Aotrou MORVAN, chaloni, kenta scrivanier, Pe d'an Aotrou NEDELEC, eil scrivanier, ru an Hospital, 2, e Kemper.

KEMPER, 18 a vis Meurs.

Paris epad ar vrezel.

An oll coulz lavaret o devoa istim ha carantez evit ar Vretounet. Sonch em euz c'hoaz gant pebez soursi e c'houlenne eun introun goz kelou euz an den iaouank mad, evitha lavare, a ioa bet clanv en he ambulans. An den iaouank-se a ioa euz a barrez an Aotrou Du Marhallac'h, hag an Aotrou-ma a iea aliez d'he velet. Ar potrkaz ne c'houie ger gallec ebet; fur avad oa; covez a iea ha communia ive. Setu an introun vad-se e devoa doujans dirazhan evel dirac eun eal. — Oh! a lavare dinn goudeze, red e ve en em gavet drouc gantho, pa na deu ket d'am guelet; rac lakeat em oa anezhan da rei he c'her e vije deuet. — Hag ar baourez-keaz introun a deue an dour en he daoulagad. Hounnez eo ive a lavare dinn en dro-ze. — Ar c'henta ma listroio ho kenvroiz d'ar gear eo ar guella; rac ma chomfent ama pell c'hoaz, e vent ker fall hag ar Barizianet ha falloc'h zoken; rac, emezhi, an avalou iac'h n'e ket mad ho lezer etouez an avalou brein, ha seul-vui ma'z eo meur eun aval, seul falloc'h e teu da veza ma tigouez dezhan breina.

Brema e renkan comz d'id divar benn an Aotrou Doue. Dre Baris ne glevemp nemet ar storlok-ma: « N'euz Doue ebet. » N'oun ket bet goal zouezet o clevet eun hevelet blasphem; rac eur miz bennac araoc, dre m'edon en eur gear vraz a Frans, eur persounach

en doa countet dinn evelhen: « Etouez ar franmasounet ez euz bet conseil evit gouzout pe e oa poent, pe n'oa ket, rei-urs da ziscleria e peb leac'h en eun taol n'ez euz Doue ebet: mes votet ez euz ne oa ket poent c'hoaz, pe, evit lavaret guell, gortoz a dleer ma ve troublien er sperejou; rac neuze e vezo cassoc'h touella an dud, evel ma vez cassoc'h paka pesket en dour tenval. »

Pa zavas brezel etre ar Frans hag ar Pruss, neuze oa deut ar mare merket gant ar franmasounet, hag ar botret-se ne vankchont ket da deuler ho rouet. Oh! nag a besket o deuz paket!

Goazet, merc'hed, bugale, tud a bep stat hag a bep oad a glevet o lavaret: N'euz Doue ebet! Chansouniou a oue great zoken, ha ne oa enno nemet blasphemou a enep Doue.

Mes n'e ket e Paris ebken e oa dirollet an dud. Lennet em euz en eul levr scrivet gant eur c'holonel hag a zo brema jeneral, divar benn ar feson evit ar francisien da zavel adarre var ho farlochoù, discaret ma'z int bet gant goalen Doue: « Pa glevis, eme ar c'holonel-ze, ar zoudardet o vont d'an emgann en eur gana eur jansoun leun a leoudouet, e savis va daoulagad etrezec an env: O va Doue, a liviris em c'haloun mantret, roit dinn ar c'bras da ober va dever; mes sclear eo oump tud collet! » Eur c'hart heur goude, edo ar gauerien difeiz, lod dispennet ho c'horf gant ar vindraille, hag ar re all o tec'het d'ar red evel ar moc'h ma comz anezho an Aviel, hag a ioa eat drouc-sperejou enno.

Ar franmasounet a deue da gaout ar Vretounet, hag a lavare dezho comzou evel ar re-ma: entent mad, n'euz ken Doue nemet an arc'hant; tri ferson a zo ive enno, an aour, an arc'hant hag ar mounis. Ar botret keiz ne c'houient ket calz en em zifen e gallec; peurvuia ne respountent gric, ne reant nemet sevel ho diousoaz ha trei ho c'hein,

Eur vech edon o vont da velet eur zoudard hag a ioa goal glanv. Noz oa, hag oan pignet en unan euz ar

c'hirri hir-ze a reer *Omnibus* anezho. Eno ec'h en em lakis da lavaret va brevier oc'h sclerijen ar goulou; rac n'em oa ket bet amzer d'he lavaret oc'h sclerijen an deiz. Var eun dinn ez oa eur *c'hard national*, ha setu hen da c'houlou ouzinn evelhen :

- Oc'h ober petra emaoch aze?
- Ha me da respount:
- O pedi.
- O pedi piou? emezhan.
- O pedi Doue zur, eme ve.
- Mes n'euz Doue ebet, a lavaras egile.
- Ah! n'euz Doue ebet!
- Nan, nan, n'euz Doue ebet.
- E piou eta e lakit-hu neuze ho fisians?
- E va fuzuil.

Var gement-se, setu me ker buhan ha tra o tiffra-ma he fuzuil euz a dre he zaouarn, hag o lavaret dezhan neuze :

- Ac'hanta, e piou ema brema ho fisians?
- Ama e oue eun taol c'hoarz en *omnibus*. Mes hen a lavaras adarre:
- C'houi, emezhan, o peuz gueleit Doue?
- N'em euz ket da, eme ve; ha c'honi, gueleit o peuz roue ar Pruss?
- N'em euz ket ive.
- Credi a rit en hennez coulsoude. Credi a rit ez euz enuhan kig, eskern, goad, ha moustachou teo var he vourrennou?
- Ia, credi a ran.
- Ha perac e credit eo beo ar roue Guillou?
- Mardoust! Trouz aoualc'h a ra noz-deiz en dro deomp evit gouzout ez euz eun dra bennac anezhan eb ma ve ezom d'he velet.
- Mad, va mignoun, oc'h unan ec'h anzavit eta e c'hell beza unan bennac goest da gass an traou en dro en hor c'hichen, eb ma velfemp anezhan. Hogen, evelse ive em Doue. Ha Doue, n'e ket ebken eun arme eo a gass en dro, mes ar bed oll. Hen eo a ren ar roue Guillou dre veg he fri hag he arme assambles ganthan, evel ma ren ive ar francisien, ha c'houi varar marc'had.
- Assa, aotrou persoun, dioc'h an doare ac'hanoc'h m'euz aoun emaoch o clask va c'hoavez-me.
- Pas dioc'htu; divezatoc'h ne lavaran ket nan, nemet e vezimp e tro.
- Oh! n'emaomp ket eno c'hoaz avad!
- Nan, sionas deoc'h! Mes dont a rai eur mare e pehini,
- Evidoc'h da veza eur paotr diramaill,
- E renkoc'h lammet er baill,
- Ha gant ar belec e reoc'h cuzull
- Eb respet ebet d'ho fuzull.
- C'houi zonch deoc'h eta e covessainn?
- Ia, va mignoun. Lavaret a c'hellan zoken deoc'h em bije covesseat ac'hanoc'h dioc'htu, pa n'effe ma'z euz ama calz tud en dro deomp. Me zo o vont da bla-

sen *Sant-Sulpis*; eno em ar zoudard keaz ma'z an d'he velet. Hennez en devoa eur fuzuil coulz ha c'houi, hag he manea a c'houie coulz ha ma c'houzoc'h-hu c'hoari gant ar fourchettez pa vezit oc'h eun daol-leured. Mes en heur-ma n'e ket gant fuzuilou e ma he affer, gant ar confession eo. Coulsoude, ententit mad ganne-me, hennez a zo ler mad oc'h he ober.

Euz a *Daole* eo. C'houi, ken entezoc'h parizianis, a c'hoar kement zo ha calz traou all c'hoaz: c'houi eta a die gouzout e peleac'h e ma *Taote*. Mad, m'hen assur deoc'h, p'en deuz ar paotr-se eun tammic encrez, c'houi a ourzo ive eun nebeut pa veloc'h fale'h an ankou. Hennez ne raio van ebet, caer o pezo discouez dezhan ho fuzuil, ha lamet a rai diganeoc'h, pe en eun taol, pe a nebendou, dioc'h ma sonjo, an tammic halan a zalc'h ar vuez en ho creiz evel an tan en eun oaled,

— Ta, ta, ta, aotrou persoun, c'houi a zo ken du ho speret ha sac'h an nouden a zo ganeoc'h.

— Ar speret a vez ato brao pa vez enuhan ar virio-nez, ha santimanchou mad e kenver Doue hag an nessa.

— Mad, aotrou, c'houi a deuffe a benn da ober kristenien vad ac'hanomp.

— Ne ve ket diez gant gras Doue hag ho polontez oc'h unan, eur vech ma ve troet houma varzu ar mad. Mes, va mignoun, goulennet em oa diganeoc'h eur breuven da ziscouez dinn n'euz Doue ebet, ha n'o peuz respountet nemet dre gomzou cleuz ha bavardiach. Lavaret dinn n'euz Doue ebet abalamour ne velomp ket anezhan, a zo evidon-me ar memes tra evel lavaret: Sellit, aotrou, setu aze daou varc'h o vont d'an daou lamm; mad, ar c'hezec-se n'o deuz ket a vouzellou.

— Penaoz! N'o deuz ket a vouzellou!

— Nan, p'e guir n'ho gueler ket; rac c'houi a lavar ne dleer credi nemet d'ar pez a veler.

— Ar c'hezec o redet a ziscouez aoualc'h o deuz bouzellou; ar rezoun a roit dinn a zo eur rezoun zot.

— C'houi a zo sottoc'h oc'h unan da vihana; rac c'houi o peuz lavaret da genta n'euz ket a Zoue var digarez n'her gueler ket. Me n'em euz great nemet lavaret var ho lerc'h ne dleer credi nemet d'ar pez a veler.

Var gement-se oamp erruet var blasen *Sant-Sulpis*. En eur ziskan euz an *omnibus* ec'h astennis va dorn d'ar *c'hard national* hag e liviris dezhan: Dale'hit sonch mad, va mignoun, eo surroc'h c'hoaz ez euz eun Doue eget n'eo sclear hag anad e ma ar roue Guillou o c'hoari he baotr en dro deomp, hag e vez foenn pe gerc'h e cof ar c'hezec pa o deuz nerzaoualc'h evit mont d'an daou lamm. N'e ket ebken hon daoulagad, mes ive hor skiant, eo a ro sclerijen deomp. Hiviziken credit a galoun ha lavarit a vouez huel ez euz eun Doue o cass ar bed en dro; pedit an Doue-ze, rac ho caret a ra en despet d'ho pavardiach. Pedit anezhan tenoz evit ar zoudard m'az an d'he velet, hag a istim hirroc'h brema an disterra peden eget eur mor a vadou hag eur vagazennad fuzuilou.

En *Bonapart* edo ar c'hlanvour. Rei a ris dezhan he zaramanchou; mes parea a reas evel kent, mar em euz sonch mad. Hen he unan eo a c'helfe lavaret an dra-ze ar guella.

Moltre ran da gounta d'id eun histor all c'hoaz divar bennac parizianet sot a lavar n'euz Doue ebet. Edon en *omnibus* a ia varzu ar *rampart*, el leac'h ma'z euz eun ol vraz galvet *dor an Itali*, hag el leac'h m'eo bet merzeriet ar venac'h pe ar relijiuzet a urs *Sant-Dominic* a loa o rejanti e scolach *arkewil*. Ne oa den all ebet ganne-me dro-ma, ha setu eur *c'hard national* o sevel adarre er c'harr hir. Goude beza sellet piz outhan, ec'h avanturis goulou outhan evelhen:

— Assa, aotrou, etrezec pe gostez, mar plij, ez it evelse gant ho fuzuil?

— Diam batailloun ez an, emezhan; mont a reomp da ober eun dro en tu all d'ar *fortchou*.

— Mad, eme ve, me garje e vijemp bet c'hoaz e mare ar bleup hag ar bokedou. Eun dudi oa ho cuelet en dez all o tistrei e kear renket ker brao, ho penn ker sonch hag a bep a vokedic oc'h beg ho paionettez. Ar bokedou-ze a ziscoueze sclear n'o poa ket bet aoun evit mont da c'hoari er prajou, ha zoken dirac daoulagad ar Prussianet.

Ar re-ma a die beza mantret ha sebezet o velet kement all a hardisegez euz ho perz. En dro-ma, p'e guir n'euz euz mui a vokedou, o pet sonch da vihana da zigass ganeoc'h eun dornad geot pe eur scour glaz bennac evit ma trido adarre calounou ho priejou hag ho c'hoarezet o velet pebez goazet oc'h.

— C'hoant o peuz, aotrou, da ober goab ac'hanomp, Parizianis. Mes red e dinn lavaret deoc'h, da genta me n'oun ket ganet e Paris. Va list goudeze da respount deoc'h eur ger. Tud Paris, ententit mad ganne-me, n'int ket evit miret da ober eun tammic brabanserez; fougerien int dre natur. Ma n'o denz na bleup, na plu, na geot na bodou glaz, e lakaint var ho fenn eur gocarden, pe eur ruban, pe eun tamm euz a lost ho marc'h. Avechou all e chachint ho c'halabousen var gostez ho scourarn, pe e troint anezhi en tu c'ontrol, al leren var ho choug. Grit mez ha roit bazadou dezho kement ha ma keroc'h, n'euz fors: eun nebeut camambre a raint ato mar gellont, hag eun ormidou befnac. Coulz e ve deoc'h ho goada eget clask miret outho da veza canfartet ha brabanserien; rac an tech-se a zo en ho goad. List anezho eta da lakaat geot pe bokedou oc'h beg ho fuzuil, hag e veloc'h ec'h enebint ouz ar Prussianet mar tigouez d'ar re-ma tostaat oc'h ar mogeriou.

— Mes perac n'ho c'hasser ket var an dachen, evel ar Vretounet a vez ato el leac'h ma'z euz mui danjer?

— Allas! N'euz ket outho eo a zo caoz. Mad aoualc'h int da leusker eun tenn fuzuil adren eur voger, mes n'int ket mempret, na calet aoualc'h ouz ar boan, evit gellont herzel var an dachen evel ar Vretounet, en despet d'ar riou, d'ar glaz, d'an erc'h, d'ar scorn, d'an avel iud, d'ar bouet fall ha d'ar c'housket

var ar vein pe etouez ar pri hag an erc'h. Ne c'houffent ket herzel en eur plas dizolo, el leac'h ma couez mindraill evel carrajou mein, bombou evel tarziou-mor counnaret, ha bouliji evel cazarc'h-arne. Var ar *rampart* avad n'euz ket par dezho, ha bezit sur ar Prussianet o devezo c'hoari aoualc'h, mar credont tostaat pa vezo an tri c'hant mil parizian-ze o rei dezho peb hini teir bizen bennac bep minut.

— Mad, lezomp an traou-ze a gostez ha caozeomp euz a eun dra all. Petra ziniti m'eo en em lakeat ar Barizianis, a nevez zo, da gana oll assambles, evel ranet en eur poull-dour, n'ez euz Doue ebet?

— Oh, aotrou persoun, rezoun o deuz e kenver ar poent-se; rac an dra-ze a ziniti emaint var an hent *da vont ato araoc*.

— *Da vont ato araoc* penaoz?

— *Da vont ato araoc* evit ar pez a zell ouz ar vouisiegez, ouz an deskadurez, ouz eazamant an den var an douar.

— Guell e ve dezho, da genta, cass Bismark da bourmen divar dro Paris.

— Nan, nan, aotrou, guell eo beza var an hent *da vont ato araoc*. Bete vrema ar parizian paour a blege dindan eul lezen great gant Doue var a lavare ar veleien; hiviziken emaoamp en hon liberte; peb hini a zonjo ar pez a garo, a rai ar pez a garo.

— Ia, evel ar marmonsien er c'hoajou. Abalamour da ze, credabl, eo en deuz eun den desket clasket rei da gredi evit mad e tiskenne an den euz ar marmouz. Mes credi an dra-ze n'e ket *mont araoc* eo; credi an dra-ze a zo mont adren, er c'hountrol; rac bete vrema an dud a vije bet sae gantho beza lakeat ken tost car-ze d'ar marmouz. Ouspenn-ze, petra eo ar c'hloubouze a zo gant ho kinou divar benn al liberte? Petra eo al liberte-ze a bompadit kement? Al liberte da veza lazet gant ar Prussianet, pe gant al laeroun a zo e kear, pe gant ar c'hlenvejou a gouez ker stank varnomp, pe gant ar gernez a dosta ouzomp evel eul loan gouez a astenn he skiffou d'hon lonka? Setu aze avad eul liberte gaer; setu aze eur feson vrap da vont araoc! An traou-ze oll ne d'int nemet comzou bale'h ha caketez tud didalvez. Ententit ervad, va mignoun, eb an Aotrou Doue o ren an dud n'euz ket a liberte, ha netra ne c'hell *mont araoc*.

— Mes me ne gredan ket e Doue.

— Penaoz? Ne gredit ket e Doue; pegeit zo abaoue ne gredit ket?

— Tri bloaz bennac zo.

— Mad, va list da lavaret deoc'h ez euz neuze tri bloaz abaoue m'oc'h eat da zot.

— Guir eo, poan aoualc'h em euz bet oc'h en em zizober euz a gredennou va bugaleach ha va iaouankis.

— Petra! pa velit roudou eul loan var an treaz, var ar pri pe var ar boultren, e livirit: al loan m'al loan a zo tremenet dre ama. Ha pa zellit oc'h ar bed-ma, pa velit an env, an douar, ar mor, ha kement tra a zo enno, ne anavezit ket roudou Doue e peb leac'h, ne

velit ket he c'halloud, he furnez, he vadelez, merket, scrivet, e lizerennou braz-scrijuz, e kement tu ma taolit ho taoulagad? Ar bed ne d'eo nemet sinatur Doue merket e peb leac'h.

- Traou caer a livirit ; mes ne gredan ket aty.
- Assa, setu ama eur mountr ; daoust hag en em c'hreat eo he unan ?
- Nan zur.

- Mad, ar mountr-ma a ia en dro dioc'h an heol. Mes ar bed oll a zo eur mountr ive, eur mountr braz e pehini an heol a verk an heuriou, evel m'az'int merket er mountr bihan gant an nadoziou. Hag e fell deoc'h e ve eun horolacher evit ar mountr bihan, ha ne ve ket unan evit ar mountr braz ?

- Pell zo em euz clevet hano euz ar goumparezoù-ze.

- Me c'hoar vad, da vihana, n'o peuz ket clevet hano euz a houma. Emaomp en Omnibus ; daoust hag ar c'harr-ma a vaneffe ma ne ve ket plantet tro er rejoù?

- Ne zonz ket d'inn.
- Perac-ta ?
- Abalamour n'euz ket a vuez er c'hoat hag en houarn a zo oc'h he ober.

- Mad, ar memes tra a zigouez gant ar steret a zo azioc'h hor penn. Anezhho ho unan n'o deuz ket a vuez, ha chom a raffent a za ma ne ve ket unan bennac hag en deuz buez ha skiant oc'h ho lakaat da vont en dro, ha da vont en dro gant urs, evit miret outho da steki ha d'en em flastra an eil oc'h eben.

An Tad CLEAC'H.

LEZVARN.

(Euz ar c'hucac'h d'ar bemzee a Vae 1876.)

(Eil pennad.)

III. GOUENN Durham. (ar rest)

An Tirvi ganet etre ar c'henta a vae 1872 hag ar c'henta a vae 1874.

- 1. Priz. Eur vetalen aour ha 450 lur.
2. — Eur vetalen arc'hant ha 400

Ann Ounneri ganet etre ar c'henta a vae hag ar c'henta a viz du 1875.

- 1. Priz. Eur vetalen aour ha 200 lur.
2. — Eur vetalen arc'hant ha 150
3. — Eur vetalen vronz ha 100

Ann Ounneri ganet etre ar c'henta a vae 1874 hag ar c'henta a vae 1875.

- 1. Priz. Eur vetalen aour ha 250 lur.
2. — Eur vetalen arc'hant ha 200
3. — Eur vetalen vronz ha 130
4. — Eur vetalen vronz ha 125
5. — Eur vetalen vronz ha 100

Ann Ounneri ganet etre ar c'henta a vae 1873 hag ar c'henta a vae 1874, leue enno, hag ar Zaout var ho c'henta leue.

- 1. Priz. Eur vetalen aour ha 300 lur.
2. — Eur vetalen arc'hant ha 250
3. — Eur vetalen vronz ha 200
4. — Eur vetalen vronz ha 150
5. — Eur vetalen vronz ha 100

Ar Zaout ganet araoc ar c'henta a vae 1873, leue enno, pe leaz gantho.

- 1. Priz. Eur vetalen aour ha 350 lur.
2. — Eur vetalen arc'hant ha 300
3. — Eur vetalen vronz ha 250
4. — Eur vetalen vronz ha 200
5. — Eur vetalen vronz ha 150
6. — Eur vetalen vronz ha 100

Evit ar Vouenn durham ez euz ive eur rummad a bemp aneval da rubana. Lenn hueloc'h : Taolit evez.

IV. GOUENN durham HAG HINI AR VRO MESKET.

E renk ar re-man ne c'heller lakaat nemet ar re a deu divar dirvi durham pe anter oc'h anter durham gant gouenn ar vro, ha divar zaout ar vro, pe anter oc'h anter durham gant gouenn ar vro.

Ann Tirvi ganet etre ar c'henta a vae 1874 hag ar c'henta a vae 1875.

- 1. Priz. Eur vetalen aour ha 300 lur.
2. — Eur vetalen arc'hant ha 200

Ann Tirvi ganet etre ar c'henta a vae 1873 hag ar c'henta a vae 1874.

- 1. Priz. Eur vetalen aour ha 300 lur.
2. — Eur vetalen arc'hant ha 200

Ann Ounneri ganet etre ar c'henta a vae 1874 hag ar c'henta a vae 1875.

- 1. Priz. Eur vetalen aour ha 450 lur.
2. — Eur vetalen arc'hant ha 425
3. — Eur vetalen vronz ha 400

Ann Ounneri ganet etre ar c'henta a vae 1873 hag ar c'henta a vae 1874, hag ar Zaout var ho leue kenta.

- 1. Priz. Eur vetalen aour ha 200 lur.
2. — Eur vetalen arc'hant ha 150
3. — Eur vetalen vronz ha 100

Ar Zaout ganet araoc ar c'henta a vae 1873, leue enno, pe leaz gantho.

- 1. Priz. Eur vetalen aour ha 250 lur.
2. — Eur vetalen arc'hant ha 200
3. — Eur vetalen arc'hant ha 150

V GOUENN anter-durham MESKET GANT GOUENNOU DISHENVEL DIOC'H AR RE HANVET BETE VREMA.

Ne c'heller lakaat er renk-man nemet ann anevalet a zisken divar dirvi durham pe anter-durham.

Ann Tirvi ganet etre ar c'henta a vae 1874 hag ar c'henta a vae 1875.

- 1. Priz. Eur vetalen aour ha 300 lur.
2. — Eur vetalen arc'hant ha 200

Ann Ounneri ganet etre ar c'henta a vae 1873 hag ar c'henta a vae 1874.

- 1. Priz. Eur vetalen aour ha 300 lur.

Ann Ounneri ganet etre ar c'henta a vae 1874 hag ar c'henta a vae 1875.

- 1. Priz. Eur vetalen aour ha 200 lur.
2. — Eur vetalen arc'hant ha 150
3. — Eur vetalen vronz ha 100

Ann Ounneri ganet etre ar c'henta a vae 1873 hag ar c'henta a vae 1874, leue enno, hag ar Zaout var ho c'henta leue.

- 1. Priz. Eur vetalen aour ha 250 lur.
2. — Eur vetalen arc'hant ha 200
3. — Eur vetalen vronz ha 150

Ar Zaout ganet araoc ar c'henta a vae 1873, leue enno, pe leaz gantho.

- 1. Priz. Eur vetalen aour ha 300 lur.
2. — Eur vetalen arc'hant ha 200
3. — Eur vetalen vronz ha 150

VII SAOUñBLEAZ DISHENVEL D'EUZ AR VOENNOU DIARAOC, DIOC'H ANTER VOENN PE DIOC'H AR MEMES GOUENN.

Evit ar Vouenn ha Saout, oll e vezint barnet dioc'h doue var ar vouenn anezho da rei leaz.

Ann Tirvi ganet etre ar c'henta a vae 1874 hag ar c'henta a vae 1875.

- 1. Priz. Eur vetalen aour ha 200 lur.

Ann Ounneri ganet etre ar c'henta a vae 1874 hag ar c'henta a vae 1875.

- 1. Priz. Eur vetalen aour ha 200 lur.
2. — Eur vetalen arc'hant ha 150

Ann Ounneri ganet etre ar c'henta a vae 1873 hag ar c'henta a vae 1874, leue enno, hag ar Zaout var ho leue kenta.

- 1. Priz. Eur vetalen aour ha 225 lur.
2. — Eur vetalen arc'hant ha 175

Ar Zaout ganet araoc ar c'henta a vae 1873, leue enno, pe leaz gantho.

- 1. Priz. Eur vetalen aour ha 250 lur.
2. — Eur vetalen arc'hant ha 200

ANN DENVED.

Evit ann denved a vezo discoezet hini hag hini ne vezo rubanet nemet ar re a zo ganet araoc ar c'henta a vae 1875. Ann denved bian n'o devezo ket a briz nemet da heul ar re a vezo discoezet rumm ha rumm.

I. ORIN AR ROUANTELEZ.

Ar Meot.

- 1. Priz. Eur vetalen aour ha 125 lur.
2. — Eur vetalen arc'hant ha 100

Ann danvadezet pemp ha pemp.

- 1. Priz. Eur vetalen aour ha 125 lur.
2. — Eur vetalen arc'hant ha 100

II. ORIN ANN DENVED GLAN-HIR EUZ AR ROUANTELEZIOU ALL.

Ar Meot.

- 1. Priz. Eur vetalen aour ha 200 lur.
2. — Eur vetalen arc'hant ha 150

Ann danvadezet teir ha teir.

- 1. Priz. Eur vetalen aour ha 150 lur.
2. — Eur vetalen arc'hant ha 100

III. ORIN ANN DENVED GLAN-BERR EUZ AR ROUANTELEZIOU ALL.

Ar Meot.

- 1. Priz. Eur vetalen aour ha 200 lur.
2. — Eur vetalen arc'hant ha 150

Ann danvadezet teir ha teir.

- 1. Priz. Eur vetalen aour ha 250 lur.
2. — Eur vetalen arc'hant ha 150

IV. ORINET-CROAZ.

Ar Meot.

- 1. Priz. Eur vetalen aour ha 125 lur.
2. — Eur vetalen arc'hant ha 100

Ann danvadezet pemp ha pemp.

- 1. Priz. Eur vetalen aour ha 125 lur.
2. — Eur vetalen arc'hant ha 100

Ann oll denved, nemet ar re a vouenn pe a anter-vouenn merinoz, hag ann denved bian, a dle beza touzet, eiz dervez da hirra, araoc ar mare d'ho discoez.

Heb ann dra-ze, eo coulz dez-ho mont var eun da beuri var ann hent braz.

Mar bez tro, e vezo roet eunn dra a briz d'ar guella rumm denved euz ann orinet merket hueloc'h. Er rumm ze e talc'her da gaout tri maout, unan euz an torrajou diveza, eur bloazard hag eur maout great.

Goulen a rear c'hoaz er rumm-ze tri rummik danvadezet, hag e pephini anezho eunn oanez, eur vloazarden hag eunn danvadezet great ; oll euz ar memez orin, ganet ha maget e kear ann hini ho discoez.

Ar Moc'h.

Ne vezo sellet nemet oc'h ar re a zo anezho abaoue ann deiz diveza a viz here, da viana.

I. ORIN AR VRO, MESK HA DIVESK.

Ar Pirri.

- 1. Priz. Eur vetalen aour ha 200 lur.
2. — Eur vetalen arc'hant ha 150
3. — Eur vetalen vronz ha 100

Ar Guizi.

- 1. Priz. Eur vetalen aour ha 175 lur.
2. — Eur vetalen arc'hant ha 150
3. — Eur vetalen vronz ha 125
4. — Eur vetalen vronz ha 100

II. ORIN VOC'H A ZIANVEAZ AR VRO.

Ar Pirri.

- 1. Priz. Eur vetalen aour ha 200 lur.
2. — Eur vetalen arc'hant ha 150
3. — Eur vetalen vronz ha 100

Ar Guizi.

- 1. Priz. Eur vetalen aour ha 175 lur.
- 2. — Eur vetalen arc'hant ha 150
- 3. — Eur vetalen vronz ha 125
- 4. — Eur vetalen vronz ha 100
- 5. — Eur vetalen vronz ha 75

III. ORINET CROAZ-ORIN AR ROUANTELEZ MESKET GANT RE

AR BROIOU ALL.

Ar Pirri.

- 1. Priz. Eur vetalen aour ha 150 lur.
- 2. — Eur vetalen arc'hant ha 100

Ar Guizi.

- 1. Priz. Eur vetalen aour ha 150 lur.
- 2. — Eur vetalen arc'hant ha 100

Evit ar guella rumm voc'h hanvet diaraoc ez euz ive evit priz eunn dra labourer caër.

Er rumm-ze e rank beza eur par ha teir guiz deuet ha maøget e kear ann hini ho discoez.

LOENEDIGOU DON.

All loenedigou-man a vezo discoezet a rummou. Er rummou labousset ier e c'houlenner eur c'hillec ha da nebeuta diou barez, iar pe enez. Er rummou all ne c'houlenner nemet par ha parez, netra ken.

I. KILLEHEN HA IER. — GOUENN AR FLECH.

- 1. Priz. Eur vetalen arc'hant
- 2. — Eur vetalen vronz
- 3. — Eur vetalen vronz.

II. OLL GOUENNOU AR ROUANTELEZ.

- 1. Priz. Eur vetalen arc'hant
- 2. — Eur vetalen vronz
- 3. — Eur vetalen vronz
- 4. — Eur vetalen vronz.

III. OLL GOUENNOU AR ROUANTELEZIOU ALL.

- 1. Priz. Eur vetalen arc'hant
- 2. — Eur vetalen vronz
- 3. — Eur vetalen vronz.

IV. GOUENNOU-CROAZ.

- 1. Priz. Eur vetalen arc'hant.
- 2. — Eur vetalen vronz.

Dindounset.

- 1. Priz. Eur vetalen arc'hant.
- 2. — Eur vetalen vronz.

Goazi

- 1. Priz. Eur vetalen arc'hant.
- 2. — Eur vetalen vronz.

Ouidi.

- 1. Priz. Eur vetalen arc'hant.
- 2. — Eur vetalen vronz.
- 3. — Eur vetalen vronz.

Dubeet a bep liou.

- 1. Priz. Eur vetalen arc'hant.
- 2. — Eur vetalen vronz.

Lapinet.

- 1. Priz. Eur vetalen arc'hant.
- 2. — Eur vetalen vronz.

Taloudegez eur priz a zoare a zo da rei c'hoaz d'ar perc'henn en devezo da ziscoez ar c'haera rumm euz all loenedigou-man. NEDELEC.

(Ar peur-rest abenn ar zizun a zeu.)

KELEIER.

Ar re goz guech all a lavare: « d'an deisiou euz ar mis ma vez brumachen pe vogidel e mis meurs, e vez ato ive reo e mis mae. Evelse, mar bez brumachen pe vogidel d'an 20 a veurs, e vezo ive reo d'an 20 a vae. » Setu aze petra a lavare ar re goz guech all, mes ne c'houzoun ket ho rimadell.

Hogen, varlene, an dud guesiec var al labour douar a ioa en em glevet da deuler evez ouz an dra-ze. Mes ne oue na brumachen e mis meurs, na reo e mis mae, ha setu ne oue ket gellet gouzout pe e oa guir, pe e oa gaou, ar pez a lavare ar re goz.

Er bla-ma, betec henn da vihana, n'ez euz bet e mis meurs nemet glao hag avel bemdez ha bemnoz, coulz lavaret. Mes ar mis n'e ket echu c'hoaz. Ma ve eta brumachen pe vogidel eun devez benoac abarz fin ar mis, an dud divar ar meaz a ve mad dezho teuler evez ar pedvet euz ar mis e vezo an deiz-se, ha delc'her sonch euz an dra-ze evit guelet hag e vezo reo e mis mae d'ar memes dervez euz ar mis.

ENEZ MOLENEZ. — Eul lestr saoz, he hano Gorland, en deuz great pense var aod enez Molenez, d'an 8 a vis meurs da noz. Al lestr-se a deue euz ar spagn hag a ioa o vont da Vro-Zaoz gant eur garg ejennet. Ar stur a ioa eat gant ar mor nehent amzer araoc ar pense. Pa vez izel ar mor, al lestr a deu da veza var ar seac'h. Kerkent hag ar mare kenta, ez euz gellet disken en douar 35 ejen. An dud a zo bet saveteet oll.

FINISTER. — Hano zo da ober daou hent houarn nevez er Finister, unan da vont euz a Rosporden da Gonkerne, hag eun all da vont euz a Vrest da Gonk-Leon. Ministr al labouriou public en deuz roet urs da velet ha da studia ar pez zo red da ober evit kement-se.

PLEYBEN. — Electourien canton Pleyben a zo galvet da vont da rei ho mouez, d'ar 26 euz ar mis-ma, evit henvel eur c'honseiller arrondissement plas an Aotrou Briand. An Aotrou-ma a zo maro.

An Aotrou Lavanant, bet persoun e Plourin-Guitallemeze, a zo maro en ti a repos e Castel.

GLAOU-EZANZ.

Setu aman eul lizer a recevomp dioc'h Pariz, digant an aotrou H. Gislain:

Bete vreman, eme all lizer-ze, ne implijet, e servich ann ilizou, nemet glao ar vro, da lavaret eo, glao

hannou. Ar glao-ze a ranket he gerc'bat var elum eur ar presbital, euz a di eun amezec mad benac, pe da hana euz ar secreteri, ha c'hoaz aliez, pa erruet gan-
flouer e heur, avechou, paz atao, d'ar mare rekiz, panna en em gave? Ann tan a vije mouget, pe anter-
vero gant en lojad e zanz setu hen maro-mik.

Ar glao-ze a drouc'h berr d'an oll diezamanchou-
ze heb counta calz re all. Hor glao-ze euz, eme atao
all lizer-ze, a gemer tan ractal dioc'h pep tan all hag a
zeo des he nerz lie unan, a blaz, heb na ve izom da
c'houza d'nnhan na da veza oc'h her bralla tu-man tu-
houn.

Dre ma teo ar glao-ze euz, e taol eur voged arc'hant
ted hapent c'huess euz ar re vella.

Evel dioc'h eur c'hostez all, hor glao a zo bet ter-
ket emezans memez, ar belek, gant calz nebeutoc'h
a zanz binniget, a c'hell ober he zever guelloc'h, de-
re loc'h, gant ar memez tan, a zoug eunn heur var
eun cant eun tamm pe zaou euz ar glao-ze e ne-
vez er an tan evel dre huvre.

Calz tud a iliz, Menac'h, ha Leanezet, o deuz dija
great uza euz hor glao, hag a zalc'h meurbet dezhan.

Euz ar processionou, e diabarz pe a zianveaz ann
ilizou euz ann anteramanchou, n'euz glao ebet hag
en deuz he daloudegez; da fac'haat ann ezenn pa vez
eun c'houmanou var ar vaz-caon hag en tiez-scol, n'euz
ket par dezhan.

Raou da binvidic, n'euz na couent nag iliz ha ne
c'heller prena hor glao: ar priz anezhan a zo nebeut a
dra.

Da heul hor glao, e verzomp c'hoaz, da bephini
dioc'h he ziviz, euz guirion. Ann Tad Santel ar Pab
heunan ha forz Eskibien o deuz great ar brassa meu-
leud anezhan.

Evit dizrei d'hor glao-ze euz, e livirimp n'euz bet
nemethan da gaout ar vetalen digant ann Tad Santel
ar Pab er bloaz 1870. Ouspenn-ze or beuz da ziscoez
da biou a garo testenion euz a vadelez hor glao-ze euz
digant 14 cardinal, digant meur a Arc'hesob hag a
Escob heb counta tremen daou c'hant lizer or beuz
recevet a gleiz hag a zeou digant persounet Pariz ha
calz beleien all euz ar rouantelez.

PRIZ AN ED.

TAOLIT EVEZ. — Ar priz merket da genta eo priz ar mar-
c'had diveza, hag ar priz merket d'an eil eo priz ar mar-
c'had araoc.

KEMPER. — Marc'had ar 11 a vis meurs.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	231 00 s	221 50 s
Segal	45 50	46 00
Eiz	47 00	46 00
Guiniz du	45 50	45 50
Kerc'h	20 00	49 00
Avalou douar	7 50	7 00

POUNT'N-ABAD. — Marc'had an 9 a vis meurs.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	241 58 s	241 58 s
Segal	46 66	46 88
Eiz	46 00	46 26
Guiniz du	46 66	46 66
Kerc'h	49 76	49 76
Avalou douar	7 00	7 00

CASTELLIN. — Marc'had an 9 a vis meurs.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	231 73 s	231 73 s
Segal	47 84	47 84
Eiz	44 50	» »
Guiniz du	45 00	44 68
Kerc'h	49 50	49 75
Avalou douar	6 50	7 00

KEMPERLE. — Marc'had an 10 a vis meurs.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	231 00 s	» 1 » s
Segal	45 60	» »
Eiz	45 85	» »
Guiniz du	45 00	» »
Kerc'h	20 85	» »
Avalou douar	6 00	» »

LANDIVISIAU. — Marc'had an 8 a vis meurs.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	241 00 s	» 1 » s
Segal	46 00	» »
Eiz	46 00	» »
Guiniz du	45 00	» »
Kerc'h	20 00	» »
Avalou douar	40 00	» »
Foën	30 00	ar 500 kilo.
Plouz	25 00	—

MONTROULEZ. — Marc'had ar 4 a vis meurs.

Priz ar boezel.

Guiniz	491 94 s	» 1 » s
Eiz	43 35	» »
Guiniz du	8 39	» »
Kerc'h	40 45	» »
Avalou douar	9 00	ar 100 kilo.

ALLOU.

Kement ha ma'z eo possubl, ar marc'had a dle
beza paet kerkent ha ma vez great. Ar guella hag ar
surra feson da baea eo digass arc'hant dre ar post.
Setu ama perac: ar post a ro eur rouden pe eur scle-
rijen d'ar re ma kemer arc'hant digant ho da gass en tu
benmac. Red eo delc'her mad d'ar rouden pe d'ar scle-
rijen-ze, abalamour 1° ma servich da guitans, hag a-
balamour 2° ma c'heller ganthi kaout an arc'hant en
dro ma ve collet ar mandat a ve bet casset dre ar
post.

Ar re a ve re bell dioc'h ar post evit cass di priz ho
marc'had, a c'helle prena digant potret al liziri tim-
brou-post a bemp guennec, hag ho digass deomp en eul
lizer; kemeret a raimp an timbrou-post-se e plas ar-
c'hant.

Etouez ar re o deuz marc'had da receo Feiz-ha-
Breiz, ez euz meur a hini hag a vez paet evitho gant

ie'het d'ho c'horf, gras ar zacramanchou, ha baradoz d'ho ene. Goudeze eo bet canet litanioù an oll zent var eun tou a gaon, hag epad an amzer-ze unan euz al labourerien a deu gant eur baladennad cimant. Ar psalm *Nisi Dominus edificaverit domum etc, taol morzol an den ne dal netra ma n'ema ket Doue o cass al labour en dro etc*, a zo bet canet ive : aotrou persoun Daoulas a ioa he zorn var ar mean keit ha m'eo bet ar piker oc'h he zimanti. Pa oue echu he labour gant hema, en deuz great sin ar groaz a benn teir guech var ar mean en eur lavaret : en hano an † Tad, ar † Mab, hag ar Speret † Santel, ha goudeze en deuz darc'hoet varnhan eun taolic morzol. Neuze e oue lavaret ar psalm *Miserere mei* a vouez huel, hag epad an amzer-ze aotrou persoun Daoulas a ieas da deuler dour benniget var ar vein-ben a ioa oc'h ober an diazez kenta euz ar mogeriou. Ober a reas erfin ar beden-ma da Zoue : Doue oll-c'halloudec hag oll-madeleuz, c'houi pehini oc'h euz roet d'ho peleien muioc'h a c'hrasou eget d'an dud all, evit ma vezo kemeret evel great ganeoc'h kement tra a raint en oc'h hano santel, roit ho pennoz d'al labour on deuz benniget evit ma velimp echu an ilis oc'h euz gourc'hemenet deomp da zavel. Evelse bezet great.

Ar glao en deuz miret ouz calz tud da remerkout an oll ceremoniou-ze abalamour d'ar *parapluioù* a ioa dispaket ; mes ar vugale a zo lemm ho lagad hag a dle beza sellet piz ous peb tra ; ar re-ze ne ancounac'haint ket buhan ar pezh o deuz guelet. Lod a c'helfe beza souezet e ve benniget gant kement a zolanite ar mean kenta euz eun iliz nevez. Evit coumpren an dra-ze, n'euz nemet sonjal pennoz ar mean kenta-ze a verk hor Zalver Jesus-Krist he unan.

Ar bobl a Israel guech all, gonde beza treuzet ar mor ruz, en em gavas en eur vro gouez ha seac'h, el leac'h ne oa banne dour ebet. An Aotrou Doue a roas urs da Aaron da skei gant he vialen var eur garrec, ha ractal e tilammas dour euz ar garrec-se da derri he zec'het d'ar bobl oll. Mes ar bobl ne velas er mirac-se nemet an dour roet dezhan evit terri he zec'het ; ne glaskas ket zoken gouzout petra zinifie ar garrec hag an dour-ze. Hogen, an abostol sant Paol a lavar deomp ar garrec-se oa *Jesus-Krist he unan*. Er memes tra, calz tud zo ha ne zonzont, pa velont eun ilis coz pe nevez, nemet en doare vraz pe divalo euz an ilis-se ; ne daolont evez nemet ouz ar feson, brao pe divalo, m'eo renket ha kempennet ar vein, ar c'hoatach, ar prenesier, al lambrusk, an doen, etc. Couls goude, ar vein a zo oc'h ober an ilizou-ze, ha dreist oll, ar *Mean-corn* kenta a zalc'h ar vein all en ho floumm ha stag an eil ouz egile, a verk e guirionez hor Zalver Jesus-Krist. An ilizou great gant mein a verk an ilis-se great gant corfou hag eneoù an dud fidel e pehini Jesus-Krist a ren c'hoaz var an douar dre ar Speret-Santel, hag ive an ilis all-ze great gant eneoù an dud salvet hag ive gant ho c'horfou, goude ma vezo savet an dud oll a varo da veo, e pehini e reno da virviken er baradoz assambles gant an Tad hag ar Speret-Santel. Setu aze perac

e teu hor mam santel an Ilis, Ilis an douar, da venning gant kement a zolanite ar *Mean kenta* euz an ilizou great gant mein, abalamour ar mean-ze a zinifi hor Zalver Jesus-Krist he unan e kement ha ma ren er bed-ma en Ilis santel catholic, hag e kement ha ma reno da virviken er bed all gant an dud salvet. Setu aze ive petra en deuz bet c'hoant aotrou persoun Hanvec da rei da gompren d'he barrissioniz goude m'oa distroet ar veleien hag an dud all d'an ilis coat.

An aotrou persoun a gomzas neuze evelhenn dioc'h ar balustrou : « Dalc'hit sonch mad euz ar pezh o peuz guelet hirio ; eun dra gaer eo sevel eun ti d'an Aotrou Doue var an douar, abalamour an ti-ze a zigasso deoc'h da zonzont euz a di an Aotrou Doue en env. Sellet a rit ouz ar vein a zo charreet aze tro var dro evit ober mogeriou ha pilierou oc'h ilis nevez ; brao ho c'havit goude m'int bet kempennet gant kizel ar bike-rien ; mes braoc'h e vezint c'hoaz pa vezint lakeat en ho flas. C'houi ive, n'hen ancounac'hait ket, a zo galvet da veza ar vein beo euz a Ilis ar baradoz, mein calz skedussoc'h eget an heol. Mes evit kement-se e renkit, epad ar vuez-ma, netaat oc'h eneoù dioc'h ar pec'het hag ho maga gant corf ha goad Jesus-Krist e sacran aoter. Kement mean all a vezo lakeat en oc'h ilis nevez, a vezo stardet ha cimantet oc'h an hini o peuz guelet bennigen hirio ; evelse ive, e tleit en em starda oll oc'h ar *Mean kenta* euz a Ilis ar baradoz pehini eo hon Aotrou Jesus-Krist. Hogen, pennoz e teuoc'h-hu da veza cimantet oc'h Jesus-Krist ? Dre ar zacramanchou. Red e deoc'h eta beza aketuz da dostaat aliez ouz ar zacramanchou keit ha ma viot var an douar. An ilis nevez or beuz c'hoant da zavel a vezo c'hoaz eur merk euz an templ a dle peb hini ac'hanoc'h sevel en he galoun d'ar Speret-Santel ; lakit evez eta da zalc'her bepret ho calounou neat dioc'h peb pec'het evit ma vezint din da veza er bed-ma templou d'ar Speret-Santel, ha da veza er bed all ar vein beo euz a Ilis ar baradoz. »

Ar c'hiz zo, pa vez benniget ar mean kenta euz eun ilis nevez, da rei guerez ar butun d'al labourerien. Aotrou persoun Daoulas en deuz galvet an hini en deuz marc'had da zavel an ilis nevez, hag en deuz lavaret dezhan : ni ne fell ket deomp rei arc'hant d'ho labourerien da vezvi ha da zispign en tavarnioù ; mes c'hoant or beuz da zavel eur podic-espenn evitho a benn ma c'helfent kaout ezom. Al labour-ma a jomo pell digor ; unan bennac euz al labourerien a c'helfe beza glazet, dont da veza mac'hant, pe a c'helfe erruout eun drouc all bennac ganhan. Abalamour da ze or beuz c'hoant da zavel eur ialc'h hag a ve boutin entrezho. Mar plij ganeoc'h eta, ni a roio deoc'h an arc'hant or beuz bolontez da rei, ha goudeze c'houi o pezo ar vadelez da ingala an arc'hant-se etre ho labourerien hervez m'o devezo ezom.

Neuze an aotrou en deuz marc'had da zavel an ilis a ra sin d'he *gontremestr*, ha ractal hema a astenn he dok. Ar veleien a dosta da genta da rei ho aluzen ; goudeze e teu ive an Aotrou Mear hag ar pennou braz all euz ar barrez. Calz re all a ioa erru c'hoaz var ho

leac'h, ha betec zoken ar vugale vihan, azalec an oad a 6 pe 7 vloaz, a ioa eur guennec bennac ganho en ho dorrona deuler e tok ar *c'hontremestr* ; mes hema a ioa c'hoant evit en eur lavaret en devoa bet aoualc'h.

Un offeren bleañ a oue lavaret en ilis coat pa zistrou ar veleien di, hag evit achui ar gouel e oue canet ar *Credo* a vouez huel hag a greiz caloun. Ar c'hri-ze a feiz hag a esperans laosket varzu an env gant an oll assambles, hag ar ceremoni gaer a ioa bet araoc, el leac'h ma velet ar pennou braz euz ar barrez, eb counta gals ind all hag eur maread bugale, oc'h en em lakaat embann gant ar veleien evit tenna bennoz Doue var al labour a zo digor var dro an ilis nevez ; an traou-ze oll a ziscouez selear eo c'hoaz beo ha crenv ar feiz e calounou parrissioniz Hanvec. Ra zalc'hint mad bepret d'ar feiz-se, ar guella heritach o deuz bet digant ho zud coz evelse ; Doue ho bennigo er bed-ma da c'hortoz ma vezint recoumpanset ganhan er bed all.

LEZVARN.

(LEZVARN C'HUEAC'H D'AR BEMZEC A VAE 1876.)

(Trede pennad.)

TREDE RUMM.

Claoù, binvioù ha tra pep tra e micher tiegez.

Eler evit al labourou custumm, heb pe gant killourou.

1. Priz. Eur vetalen aour
2. — Eur vetalen arc'hant
3. — Eur vetalen vronz.

Eler da drei bemenn var hed pemp da eiz meutad dounder.

1. Priz. Eur vetalen aour
2. — Eur vetalen arc'hant
3. — Eur vetalen vronz.

Clao da ada a bep seurt greun.

1. Priz. Eur vetalen aour
2. — Eur vetalen arc'hant
3. — Eur vetalen vronz.

Ogejou dre gezek da c'hoennat ar c'hounidegez a linen.

1. Priz. Eur vetalen aour
2. — Eur vetalen arc'hant
3. — Eur vetalen vronz.

Clao da falc'hat.

1. Priz. Eur vetalen aour
2. — Eur vetalen arc'hant
3. — Eur vetalen vronz.

Displeverezet foenn ha restel dre gezek.

1. Priz. Eur vetalen aour
2. — Eur vetalen arc'hant
3. — Eur vetalen vronz.

Dournerezet-red dre dan gant guenterez ha tamoeziou.

1. Priz. Eur vetalen aour
2. — Eur vetalen arc'hant
3. — Eur vetalen vronz.

Dournerezet dre gezek evit disterroc'h tiegeziou.

1. Priz. Eur vetalen aour
2. — Eur vetalen arc'hant
3. — Eur vetalen vronz.

Dibellerezet.

1. Priz. Eur vetalen aour
2. — Eur vetalen arc'hant
3. — Eur vetalen vronz.

Croueriou ha Ridellou.

1. Priz. Eur vetalen aour
2. — Eur vetalen arc'hant
3. — Eur vetalen vronz.

Draillerezet Maiz.

1. Priz. Eur vetalen aour
2. — Eur vetalen arc'hant
3. — Eur vetalen vronz.

Draillerezet lann.

1. Priz. Eur vetalen aour
2. — Eur vetalen arc'hant
3. — Eur vetalen vronz.

Strobou binvioù ha claoù a vlok.

Arabat eo e vent bet discoezet hini hag hini. Var marc'had, pep perc'hen a rank renta testeni euz a vadelez he reizioù labour.

1. Priz. Eur vetalen aour
2. — Eur vetalen arc'hant
3. — Eur vetalen vronz.

All Lezvarn, goude beza roet, hervez he renk, da bep rumm euz ar binvioù-ma ar priz a deu d'ezho dre vir, a c'hello ouzpenn-ze ranna c'hoaz metalennoù all, (diou aour, peder arc'hant ha c'hueac'h vronz), etre all labourerien o deffe discoezet claoù labour, binvioù all a zpare, pe embann gant meuleudi dirac ann oll ar reizioù labour a dalvesse eur zell euz ho ferz.

PRIZIOU ALL C'HOAZ.

Amann.

Pep pilerad amann a dle poeza dec lur da nebeuta.

1. Priz. 2 vetalen aour
2. — 2 vetalen arc'hant
3. — 3 vetalen vronz.

Fourmach.

1. Priz. 2 vetalen aour
2. — 4 metalen arc'hant
3. — 6 metalen vronz.

Gounidegez goan, ha gounidegez meurz.

(Eiz, maiz, kerc'h ha guiniz-du.)

1. Priz. 1 vetalen aour
2. — 2 vetalen arc'hant
3. — 3 metalen vronz.

Pep stantillounn greun hag ajou a dle moulla dec littrad, ha d'he heul e rank beza :

Da 1° Eunn drammoù colo, pennou hag all, destumet da vare ann east.

D'ann 2^e Eur scrid hag a verko euz a be seurt natur eo ann douar en d'euz he zouget ;

Petra zouar a zo bet lakeat dindan greun euz he renk ;

Petra zo bet a eost dre zaou zervez arat ;

Petra bouez ar c'hant littraq anezhan.

Diou vetalen aour, peder arc'hant, hag eiz vetalen vronz a zo c'hoaz etre daouarn memrou all Lezvarn da rei da heul ar guella drevajou hag ann traou a dal hirra d'all labourerien douar.

Er renk-se eo lakeat :

Ann ed, ann ajou, carrotez, panez, hirvin, betera-bez, ar griziu-louzu enn eur ger.

Neuze e man c'hoaz all lin, ar c'hanab, all lugum-mach, ar frouez-mir ; ar glan, ar plün, ar marblün, ar mel, ar c'hoar, ar suer, ar bleud patatez, ar chistr avalou, ar chistr per, ar guin, etc. ; ann danvechadou guez, ar brouss-guez ; ar gobariou da ober claoiou, binviou ; ann taolennou euz eunn dalc'h douar gant an doare, ar stumm da zével tiez-hanvez, creier ha grancho, da zoura ar prajou ha da c'horren mad ar foennou.

Kelemdureziou red mad da gaout evit gellout en em denna e Lezvarn Kemper.

KENTA POENT.

Kement hini a felle d'ezhan discoez eur seurt benac e Lezvara Kemper a rank hen discleria araoc ar bemp euz a viz ebrel.

Evit an anevalet. — Lavaret e pe seurt rumm, hag e pe seurt renk euz ar rumm-ze e c'hoanta lakaat he chatal, lavaret euz a be vro e tenont, pe oad, pe liou o deuz, pegeit zo o deuz anezho hag e peleac'h int bet maget abaoue an amzer-ze.

Evit ar c'hlaouiou. — Rei anaoudegez euz he gear, commun, canton ha departamant ; merka priz hag uzach he glaoiou. M'en defe hen digasset er vro, he forchet pe he velleat, labourer pe lakeat labourat ganthan, hel lavaro ive.

Evit an traou a vatear anezho en eun tiegez. — Rei hano, kear, muzul ha priz ar pez a c'hoantafe da ziscoez.

Setu aze al lezen. An oll a rank plega d'ezhi pe derri.

Ar re o defe discleriet ho zonj da vont d'al Lezvarn, ha da c'houde ne c'hellent ket mout, a zo dalc'het d'her c'hemenn d'ar ministr, abenn ar 25 a viz ebrel da zivezata tout.

EIL POENT.

An anevalet a zalc'her da larda ne gountont ket ; ar re a vager evit skigna ar vouenn anezho dre ar vro, ar re-ze ebken a zo e tro da zont da glask prizioù da Gemper.

Etouez an anevalet-se, al loenet corn, an derved hag ar moc'h a rank beza deuet ha maget var douar Frans, caout ho ferc'hen ha beza ho unan en unan pe unan euz a zeis departamant ar vro, da viana abaoue ar c'henta a viz c'huevref 1876.

TREDE POENT.

Perc'hennou an anevalet a zianveaz ar seiz departamant, gant ma vezo deuet an anevalet-se var douar Frans, a c'hello dougen ho hano var rollou al Lezvarn a vezo mui d'ho faltazi. E nep leac'h coulsgoude n'o dezo guir d'ar priz a rummad.

An dra-man a zell ive oc'h al labousset don.

PEVARE POENT.

An anevalet re vaget an oll, pe bet e touez ar re a bren ar c'honseillou departamant hag ar c'hompagnunezou a zo carget euz a interest al labourerien douar, ne vezo digoret d'ezho park al Lezvarn nag evit unan nag evit daou.

PEMPE POENT.

An anevalet rubanet gant Lezvarn eun terrouer benac a c'heller da ziscoez adarre divezatoc'h el lezvarniou all euz ar memez renk, ha caout a nevez ar priz gantho, gant ma vezo treac'h ar priz-se d'an hini o deuz bet diaraoc.

C'HUEAC'HVED POENT.

Perc'hen an anevalet rubanet e Kemper a zo dalc'het d'ho maga epad ar c'hueac'h miz kenta varlerc'h al Lezvarn, ha d'ho rei d'al loenet mar bezont goulennet.

Heb an dra-ze, na ruban, na priz ebet ken e nep leac'h, nemet beza odefe digant eur midisin-chatal touet eun desteni, sinet gant mear ho farrez, e ve bet kement-se er meaz euz ho galloud.

SEIZVED POENT.

500 lur, peder metalen arc'hant ha c'hueac'h vronz a vezo roet da vevellien ar vistri rubanet o dezo pep perz mad da lavaret anezho.

EIZVED POENT.

Priz an hent-houarn, dont ha mont, evit tud ha loened, a zo e count ar re o deuz loenet pe draou all da gass ha da zigass. Oc'h izelloc'h priz coulsgoude e veachint gant eur garten digant rener al labourou douar.

D'ar zadorn 6 a vae, e vezo digemeret ar c'hlaouiou, binviou ha reiziu labour, euz a 8 heur dioc'h ar mintin bete 2 heur goude crez-deiz. — Da c'houde e vezint renket ha savet.

D'al lun 8 a vae, e vezo great eun essa, eun approu d'ar c'hlaouiou etc....

D'ar meurz 9 a vae, ar memez tra.

D'ar merc'her 10 a vae, e tougo al Lezvarn he varnedigez varnezho.

Epad an tri dervez-man, ar zellerien a baco.

Er memez dervez e vo digemeret al loenet goude beza bet bizitet gant eur midisin chatal touet, hanvet gant comisser jeneral al Lezvarn. Madou an douar a vezo resevet ive, euz a 8 heur dioc'h ar mintin da 2 heur goude crez-deiz.

Ouz penn-ze e vezo roet ho renk d'al loened ha da vadou an douar. An tirvi a rank beza guazkelled pe vinellet.

D'ar taou, 11 a vae, al Lezvarn, da 7 heur dioc'h ar mintin, a rai he dro e mesk al loened hag ar reiziu labour, hag a roio he zaol lagad d'ezho oll.

An nep a c'hoantaio d'erc'hel compagnunez d'ar pennoù braz epad an dra-ze, a ranko paea.

Ar memez dervez, da 2 heur, e vezo emgleo pe gouseil gant ar c'homisser jeneral en ho fenn, etre an dud gueziek, guirriet e kenver al labour douar, memrou al Lezvarn hag eul loden euz an dud deuet da glask ar priz, evit gout hag en a ve, ha petra ve da chench a benn Lezvarn ar bloaz a zeu.

D'ar zadorn, 13 a vae : guel var bep tra abouez paea.

D'ar zul, 14 a vae : guel d'an oll var bep tra, evit nella.

Aneval ebet ne c'hello tec'het nemet gant urz ar c'homisser jeneral. Ar memez comisser a choazo heur ar prizioù.

B'penn al Lezvarn e vezo ar prefet hag ar c'homisser jeneral.

FIN.

NEDELEC.

A petra ne ket gouestl Haman eur Zoudard !

Er c'halz kentaou dre ar Frans a bez, ez euz bet guelet, hag e veler bemdez, tud leal, kristenien guirion, o skignat a bep tu d'ezho, doujans ha carantez Doue. Mementi d'ezho !

Heuilha areont e kement-se ar skouer vad roet d'ezho gant eleiz a veleien, a dremen gant joa bep sul d'abardaez gant ar zoudardet, evit ho dizinoui, ha prezek d'ezho ar guirionezou caer a glevent guechall eun ofern-bred ho farrez.

Eur belek, laouen da implija evelse he amzer, bep sul gant he genvreudeur, (rac me ive, emezhan, a zo soudard), a gount ann histor a zo aman varlerc'h.

Bep sul, eme ar belek-se, enn eur vont da velet va c'hompagnunez caret, va farrisionis benniget, e cavenn eicorn-pleg ar memez ru eur vaouez deuet var ann oad. Bezet glao, curunn, pe avel, bep sul d'abardaez he c'haven ato eno, ha ne flache achano nemet da seiz heur anter, pa laosken va zoudardet.

Eunn dervez coulsgoude, falloc'h ann amzer eget custumm, he c'haviz o tisclavi var dreujou an ti am ho da vont ennan.

Pellic zo, mam vad, ho kuelan aman, eme ar belek ; lloskit achanon da c'houlen diganeoc'h petra zigass achanooc'h bep sul betec an ti-man, hag ho tale'h aze evel eun tach, betec ma'z a ar zoudardet kuit.

Aotrou, emezhi, me a deu aman da zelaou canaouen ar zoudardet.

Euz a beleac'h e tenit-hu evelse, eme ar belek ?

Euz a gichen aze, eme ar vam ; dioc'h c'hueac'h euz a heuric bale achalen, ha goude beza bet aman assemez ganeoc'h e tizroan d'ar gear.

Mam vad, eme ar belek, ha petra e deoc'h-hu ober kement all a hent d'an oad o peuz, d'ar mare-man euz an noz, dre an henchou fall a zo hag an amzer a ra er goan-man ?

Ah ! emezhi, an daelou en he daoulagad, me, aotrou, am heuz eur mab soudard. Tremen cant leo e man achalen, ar c'hrouadur keaz. Hen ive a vez bep sul gant he gamaradet en eun ti evel heman, o kemeret he blijadur, o cana, hag o selaou comz euz an Aotrou Doue.

Hen he unan eo en deuz hel lavaret d'in, ha dal ma'm euz clevet ez oa aman eun ti henvel oc'h an hini a zarempred va map, em evez bep sul mil vall da zont betec ennan, ha mil diegi o vont kuit.

Pa glevan achanooc'h o cana e seblant d'in clevet mouez va bngel etouez ar moueziu all, ha kement-se a laouenna va c'halon. Da c'houde ez an d'ar gear carget a joa. Na pri an henchou, na tenvalijen an noz, nag amzer ebet ne reont poan d'in.

Ho calon, mam vad, eme ar belek, a zo eur galon heb he far. Red mad e deoc'h dont en ti ha guelet va zoudardet ha clevet ho c'hanaouen. Emaoc'h aze sclas-set oll, ho plas-c'hui ne man ket e toull an or ; deuit buan d'am heul, en tu all ez euz tan.

Ar vam a ia var he lere'h, ha pa oe azezet var he scaon e creiz ar zoudardet, ar belek a gountaz d'ezho ar pez a deue da glevet.

Ar vam vad ! Douget e vije bet gant ar zoudardet, ma vijent bet lezet.

E guirionez setu aze eur galon a vam.

SICOUROU

e guel ar re a zigouez gantho collou braz pe eun diehanz trubuilhez benac.

Bep bloaz, Cramp ann Deputeet a gustum, da heul ann taillou a zell oc'h ar fount, ar mobilier hag an dud, voti *eur zantimm all* evit izomou ar vro. Lod euz an dud a goez enn eunn taol lagad er brassa dienez. Aman eo an tan a zeo ho danvez, ahount ar c'hlenvet a laz ho loened ; enn eul leac'h all, ar gnall amzer, ar c'hazerc'h, ar reo, ann dour-beuz ha mil dra all c'hoaz, a rost, a fritt, a deuz, a zamm avechou ho gounidegez, douar hag all. E guel ann dud a c'hoarvez gantho ar seurt collou-ze eo e voter ar zantimm a gomzomp anezhan. Divar goust ar zoumm a zao ar zantimm-ze dre ar Frans a bez, eo e ro ar c'houarnamant sicourou d'ar re o deuz guir d'ezho.

Ne ket tout. Ne ket aoualc'h gout ez euz arc'hant enn eunn ti. Evit he gaout, eo red mad caout alc'hoez an ti-ze. Er memez tra evit caout sicourou digant ar C'houarnamant, hervez ar c'hollou erruet, pep hini a die, a rank zoken eo, caout alc'hoez ann tenzor ; hogen an alc'hoez-se ne vez roet nemet d'ar re a zoubl d'all lezen.

Petra c'houlen eta all lezen ?

Da genta, al lezen a c'houlen m'en devezo pep hini

11, e cavet er memes leac'h eur bibad *rhum* a 400 pe 420 litrad ; ar merk a ioa eat kuit, ha dillun eo bet guerzet e Goaien.

« Ar goal amzer en deuz great calz gaou ouz ar besketerien. Varlene d'ar mare-ma, o doa paket dija eur maread meillet ; er bla-ma, er c'hontrol, n'o deuz paket netra. Epad ar c'houec'h sizun diveza, n'o deuz ket gellet mont er mor ; ar re o deuz avantoret mont o deuz renket dont buhan en dro, hag aliez meur a dra a zo bet sammet gant an avel divar ho bag. »

Er Gilvinec, ez euz brezilli a fors er bla-ma. Mad, betec a nevez zo, ar besketerien n'o deuz gounezet netra gant ar besketeriez : ne c'hellent ket mont er mor abalamour d'an avel.

Nevezentioù ar zizun var al labourou douar.

Ar guall amzer a ra eur pennad zo, a goummans rei nec'hamant d'ar haizantet, evit ho gounidegez meur ha drevajou an nevez amzer, hag [e] guirionez leac'h o deuz da veza eun nebeut ankenniet, rac d'ar mare-man euz ar bloaz e taolont en douar ar pez en deuz evitho ar muiat aloudegez.

Calz labourerien douar e meur a garter o deuz clasket vataat euz amzer-man evit caout eur vellaen benac var briz ho marc'hadourez ; ar c'hontrol beo a zo en em gavet. Netra ne d'eo eat var gresk : pep tra a zo chomet a blass. El lec'hioù all e c'hoarvezet ar memez tra. Nag e Bro-Zaoz, nag en Allemagn, nag er Beljik n'euz kresk var netra nag hano ebet da gaout.

E Paris ar guinizou a zo eat var an troad euz a bemp lur var'n ugent da eiz lur var'n ugent an daou c'hant lur.

Ar zegalou a zo bet nebeut a c'houlenn d'ezho, hag a zo bet guerzet da hirra 17 lur an daou c'hant lur.

An eizou a ioa nebeut anezho er plass, ha nebeut a glask d'ezho hag a zo eat da drivec'h, ugent lur, an daou c'hant lur.

Ar c'herc'hou a zo bet guerzet euz a ugent lur dec, da dri lur var'n ugent dec ha pemzek, hervez an danvez.

Ar guinizou-du, c'huezec da zeitec lur an daou c'hant lur.

Ar maiz, unan da zaou lur var'n ugent an daou c'hant lur.

Ar FOURRACH.

Var ar fourrach n'euz ket a gresk ken nebeut, disken n'euz ket ive. Var ar c'holo dreist oll ar c'hour a gendalc'h, ha stard zoken.

An daou viller joen e Paris a gendalc'h da vont etre dec lur hag eiz ugent ha dec lur ha nao ugent ; al luzern etre eiz ugent lur ha pemp lur hag eiz ugent ; ar c'holo guiniz etre daou ugent scoet ha dec lur ha c'hueac'h ugent ; ar c'holo zegall ar memez priz, hag ar c'holo kerc'h etre c'huezec lur ha pevar ugent da bemp lur ha cant.

En departamanchou, den n'en deuz great pourvean-

sou braz dioc'h ar poent bloaz zo. Difazi kement-se zo caoz ne d'a ket an traou var araoc, nag er vro-ma nag er re all.

PRIZ AN ED.

TAOLIT EVEZ. — Ar priz merket da genta eo priz ar marc'had diveza, hag ar priz merket d'an eil eo priz ar marc'had araoc.

KEMPER. — Marc'had ar 18 a vis meurs.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	23 1 00s	23 1 00s
Segal	16 50	15 50
Eiz	17 00	17 00
Guiniz du	16 50	15 50
Kerc'h	20 00	20 00
Avalou douar	6 00	7 50

POUNT'N-ABAD. — Marc'had an 16 a vis meurs.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	25 1 00s	24 1 58s
Segal	16 88	16 66
Eiz	16 26	16 00
Guiniz du	16 66	16 66
Kerc'h	20 76	19 76
Avalou douar	6 50	7 00

CASTELLIN. — Marc'had an 16 a vis meurs.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	23 1 73s	23 1 73s
Segal	17 84	17 84
Eiz	14 50	14 50
Guiniz du	14 68	14 68
Kerc'h	19 50	19 50
Avalou douar	7 50	6 00

Levrigou ha scridou moulet a c'heller da gaout e peb amzer e ti an Aotrou de Kerangal, mouller Feiz-ha-Breiz, ru ar Gigerez, 18, e Kemper.

1° Cantic araoc ar Mission, ar 400.....	4 00	00 s.
2° Cantic pardounerien Calon Jesus, ar 400.....	4 00	
3° Cantic an taolennou, ar 400.....	4 00	
4° Cantic	4 00	
5° Act a Gousecrasion d'ar Galoun Zacr a Jesus, e gallec, ar 400.....	4 00	
6° Act a gousecrasion d'ar Galoun Zacr a Jesus, e brezouneec, ar 400.....	4 00	
7° Ar memes Act a Gousecrasion, e gallec hag e brezouneec, scrivet e lizerennou braz ha var baper brao, evit lakeat dindan guer evel an daolen, unan epken	25	

Ar seurt levrigou ha scridou-ze a c'hell beza casset bep daou vis d'ar re ho goulente, assambles gant liziri Breuriez - ar - Feiz, eb na ve netra da baea evit he c'hass.

Perc'hen-Merour : AR. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gant AR. DE KERANGAL.

FEIZ HA BREIZ

KELOU A BEP BRO, HA KENTELLIOU VAR BEP TRA

Casset bep sul da gement kristen a gomz ar brezouneec

PRIZ AR GAZETEN

AR MARCHAD D'HE C'HAOUT BEP SIZUN EPAD AR BLOAZ A GOUST :

DAOU SCOET evit ar Finister, — ar Morbihan — ha Costez-an-Nord SEIZ LUR evit an departamanchou all.

Ar marc'had a dle beza great ha paet ato e ti an Aotrou Ar. DE KERANGAL, Perc'hen-Merour, e Kemper.

Ar scridou da lakaat var ar gazetenn a dle beza casset d'an Aotrou MORVAN, chaloni, kenta scrivanier,

Pe d'an Aotrou NEDELEG, eil scrivanier, ru an Hospital, 2, e Kemper.

KEMPER, 1 a vis Ebrel.

Pardounerien Breiz e Rom.

Epad ar c'houec'h mis m'eo bet mouzet hor c'hazennic baou *Feiz-ha-Breiz*, ez euz c'hoarvezet calz a draoucaer er c'horn douar-ma a Vreiz eb m'o deffe calz ac'hanoc'h anaoudegez ebet anezho. Gant plijadur eta agav d'ar c'levoc'h an honor bras a zo bet great d'ho broger gant hon Tad Santel ar Pab o choaz ar c'hescop Roazon evit ober eur c'hardinal anezhan. He c'hoarvezet, he furnez, he hardisegez da zifen guirioù an Illis, ha dreist pep tra he zantelez, eo o deuz merited d'hon arc'hescop an honor dispar-ze. Couls goude, hon Tad Santel ar Pab, o tigass d'ezhan ar c'helou eüruz-se, a scrive e felle d'ezhan ive honor dre eno an oll Vretonnet, ha recoumpansi ho fidelite da veza bet o lfen he vir en eur scuill ho goad evithan, hag ho aket d'he zicour en he ezomou dre analuzennou puill a roont evit *diner Sant Per*. Bennoz eta d'hon Tad Santel ar Pab evit an honor en deuz great da bep hini ac'hanomp en eur zavel d'ar renk huella var he lerc'h arc'hescop Roazon, hon tad coz. (Arc'hescop Roazon en deuz plijadur o kemeret an hano a *dad coz* ar Vretonnet.)

Peb cardinal nevez a dle mont da Rom kenta ma c'hell evit trugarekaat hon Tad Santel ar Pab, ha reseo euz he zaouarn an tok ruz-tan-ze ne vez douget nemet gant ar Pab he unan ha gant ar gardinalet. Pa glevas eta Roazonis e tie ho arc'hescop mont eb dale da Rom e fellas d'ezho o ber plijadur hag honor d'ezhan, hag ive caout an eur-vad da drugarekaat ho unan hon Tad Santel ar Pab ha da ziscouez d'ezhan a nevez ho c'harantez hag ho fidelite epad ma teu an darn vrassa euz an dud d'hen dilezel ha zoken da ober brezel d'ar religion. Rac-se eun niver braz anezho, beleien, noblans, bourc'hisien, ha zoken tud divar ar meaz, en em glevas da vont ganthan da bardouna da Rom. Ractal ma oue brudet ar c'helou-ze dre bevar c'horn Breiz, meur avreizad all euz a escoptiou Guenet, Sant-Briec ha

Kemper, a reketas ar c'bras da vont e mesk Roazonis evit honor ho *zad coz*, ha dreist oll, evit caout an eur vad dre ar memes tro da vont da bedi var besiou an ebestel sant Per ha sant Paol, da zaoulina dirag vikel Jesus-Krist var an douar, ha da c'houlenn bennoz unan euz ar brassa pabet a zo bet abaque Sant Per.

Arabat eo credi e ve ken diez na ker coustuz ober ar pelerinach caer-ze a Rom ; ne ket red evit kemense beza nag eur mondian, nag eur julot. M'o peuz c'houec'h pe zeis cant lur en ho podic-espenn hag eur mis amzer dirazoc'h, e c'hellit, goude beza studiet mad al levriou a gomz divar benn Rom hag an Itali, mont euz a Vreiz da Rom, hag e viot digollet mad euz ho poan, ha n'o pezo ket a geuz d'ho tispign. N'euz bro ebet var an douar hag a ve ken caer, hag a ve enni traou hag a dal kement ar boan mont d'ho guelet. Evit eur c'hristen, dreist oll, n'euz bro ebet hag a ve enni kement a draou hag a zoug an den da garet muioc'h-mui he relijion santel. An Itali eo bro ar zent, eno e caver kement a zigass da zouch euz hor Zalver dre ma c'heller guelet kement a zo bet servichet d'he vourevi en amzer he bassion. Eno, dreist oll, ema vikel Jesus Krist var an donar ; guir eo ema en he balez evel en eur prizoun, mes digemeret a c'hell couls goude ar re o deuz c'hoant d'he velet. En esper ober plijadur d'eoc'h e fell d'in comz ama euz an traou burzuduz am euz guelet ; dreist va galloud ema avad rei d'eoc'h da gompren ar pez zo tremenet em c'halon el leac'hioù santel am euz bizitet evel eur pelerin kristen. Doue ebken a lenn e guelec ar galon ; Doue ebken eta a c'hell gouzout petra dremen en ene en ilizou caer-ze savet var beziou ar zent, a zo ho c'horfou enno ske-dussoc'h c'hoaz eget an aour, an arc'hant, ar perlez, ar marbr ha kement tra a briz a zo destumet en dro d'ho relegou.

En Itali, dreist oll, e touger calz a respet hag a zevosion d'ar Verehez Mam Doue. Plijet gant Doue e c'hellen lakaat da dremen en ho calon eun nebeut euz ar peoc'h hag euz ar joa a zo bet em hini oc'h ober

ar pelerinach caer-ze, hag eb mar ebet e teuc'h da garet guelloc'h an Doue mad-se a zo ker burzuduz en henor a laka renta d'ar zent, he vignounet, ha dreist oll, d'ar Verc'hez gloriuz Vari, he vam benniget.

Ian ar GERNEVEZ.

Petra ra ar Pap gant he arc'hant.

N'e ket eur rall hirio caout tud difeiz ha digalon, n'o deuz hiscoaz roet eul liard d'ar pap, ha ne eanont da chaogat a bep seurt a eneb diner sant Per. Daoust ha ne ket eur joa evit ar gristenien vad cass eur guennec, eur zicour benac d'ho zad, ha pe seurt gaou, m'her goulou, a c'hell kemense da ober d'ar braou-ze? Ma vijent e Rom, e veljent, dre ho daoulagat ho unan, an uzach a ra ar Pab euz a arc'hant he vugale.

En Itali, an taillou a zo pouner braz; dre ze calz n'int ket evit ho faea, ha ractal e ma ar ziel en ho zi, hag e vez guerzet d'an nep ma tal hirra kement a zo ebarz: an arrebeuri, ar podou da farda ar boed, betec ostillou an artizan keaz. Caer o deuz lavaret: ni a zo var roll ar beorien, setu aman hor paper, e vez lezet ho faper gantho ha setu tout.

Petra a ra ar Pab? He galon a zo eur galon a dad; calon Pii IX a zo anavezet hirio gant an oll, petra ra? rei arc'hant e cuz d'an artizanet paour-ze evit asprena ho ostillou ha miret outho da zua gant an dienez ha da vervel gant an naon.

Setu aze petra ra ar Pap gant an arc'hant a vez casset d'ezhan!

Evit an deiz diveza a viz Sant Joseph.

Hirio, abarz kimmiada diouz hor Patron caret, Touomp oll e kendalc'himp d'her servicha bepret.

Discan.

Nijit, eal mad, ha cassit d'hor patron eurus, Al le a reomp d'he garet gant Mari ha Jesus.

Ar bed a deui adarre gant he finessaou, Da glask chalmi hor speret, gounid hor c'halonou.

Kinnig a rei d'eomp madou, plijadur ha danvez; Enno siouaz! n'euz nemet gevier, avel ha c'huez.

Ar zonz euz a zant Joseph hag euz he vadelez, A chomo en hor c'halon, ni gano da jamez:

Malloz d'eomp, dre ar pec'het, ma saotromp hor c'halon
[lon

Rac neuze e c'hilac'harfemp sant Joseph hor patron.

Malloz d'eomp, ma vemp guelet, ni he zervicherien, Eo dansou, en ebatou, n'helfemp lavaret ken:

D'eoc'h eta, sant Joseph, pried chast ar verc'hez, D'eoc'h epad hor huez, d'eoc'h hor c'harantez.

Ha pa deuo ar maro d'hon tenna euz ar bed, Oh! neuze, c'hui, hor c'hassit d'an env gant an eled.

Breman, kenavo; breman, recevit hor c'halon, Kenavo, kenavo, kenavo hor patron.

Kenavo da benn bloaz, ar re a vo beo neuze, Gant ar memez levenez ho meulo adarre.

Hag ar re a vo maro, dre ho sicour salvet, Ho meulo gant an Eled e palez an Dreindet.

Kenavo, sant Joseph, hor c'horf a ziro d'ar ger, Mez hor c'halon a chom eharz troad oc'h aoter.

EUL LEONARD.

Sant Joseph ha seurezet ar beorien.

Sant Joseph eo tiel an Aotrou Doue; evelse kement breuriez a zo, kerkent ha ma vank d'ezho eun dra benac, ne eanont da derri he benn d'ezhan gant ho goulenno.

Seurezet ar beorien a c'halv anezhan ho zad mager; hag ar beorien a gemeront en ho c'harg, a rank anzaou n'en d'euz ket laeret an hano a roont d'ezhan. Perac? Hor Seurezet-ni, emezho, pa vank eur seurt benac d'eomp, a ia da gestal gant imach Sant Joseph en ho dourn pe en ho godel, ha morse ne deuont e goullo d'ar gear. Selaouit mad. — En eun hospital dalc'het gant Seurezet ar beorien, e costez an hanter-noz, n'oa tam, grinsen aman abaoue eun nebeut dervezioù a ioa. E Flandrez coulsgoude eo an amann a zo bevans ar vro, goude ar bara. Goude dienez ar bara, n'euz hini all crissoc'h eget hini an amann. — Ar beorien geiz a ioa glac'haret-oll. Sant Joseph a bedent bemdez ha van ebet na rea: eat oa da vud ha da vouzar var ar memez tro, betec ma commanse lod dija goulou diganthan petra oa d'ezhan mouzet er giz-se.

Ar Vam euz ar vreuriez, ken nec'het hag ar re all, ne goumprene taken en eun henvelep chenhamant. N'oa ket boaz da veza disprijet evelse gant Sant Joseph.

N'euz forz, emezhi, patiantet en dezo pe e roio d'in va goulou. Pa vezin skuiz o loppa var an or, me zouno ar c'hloc'h; caer en dezo, unan pe unan a glevo, ar c'hloc'h pe ar morzol.

Var ze ez a gant daou goz d'ar japell, e laka etre ho divrec'h imach Sant Joseph, ha iao ganthan d'ar c'hao, el leach ma edo ar girinou da lakaat an amann, goullo siouaz! eur pennadic a ioa. Sant Joseph a velo, eme an daou goz, ha ni a lavar gevier.

Dizamma a reont imach Sant Joseph e creiz ar girinou goullo, gant diou c'houlouen unan a bep tu d'ezhan: Breman, emezho, araoc dizrei var ho tron e c'houlzoc'h petra o peuz da ober, ac'han di, ne finvoc'h ket ac'halasse.

Mont a re ar geiz coz da bedi dirac imach Sant Joseph; pa o dezo echn eur chapellet e coummentsent eun all, ha pa vezin skuiz e teue eur rum all en ho leach. Lakeat o doa doun en ho fenn e raje Sant Joseph eur burzud en ho c'henver. Unan benac zoken a ieas betec dizelei ar podou o credi caout enno amann

betec ar bord. Allaz! netra! netra! Sant Joseph en deuz ho ancounac'heat. Betec an noz coulsgoude e pedjont; er memes tra siouaz! e rankjont coania en dervez-se heb amann. Tresset fall oa an' dud keiz o vont d'ho guelet.

Antronoz vintin dao adarre, ha pedennou guaz eget hiscoaz; n'oa deuet begad amann epad an noz.

Mez mintin mad, setu eun dijentil dioc'h kear, en eur zina, ha lavaret ennan he unan: Na drolla tra, emezhan, lavaret ne venn ket bet c'hoaz oc'h ober eun droic'e couent Seurezet ar beorien, kement all a vad a glevan anezho? A-zoug an noz o'bet ar zonz-ze o trot-taken he benn. — Sevel a ra, hag ez a var eun d'an hospital.

Ar Vam a ziscoez d'ezhan ar japell, ar gegin, ar c'brampeier, al leac'h ma trebont etc. . . . Da c'houde e tiskonnont d'ar c'hao; ractal he zaoulagad a zigoras kement ha brinac dirac an imach a ioa eno, diou c'houlouen o tevi en he gichen, ha daou botr coz daoulinet o chapellet.

Pe seurt eo an dra-man, emezhan, sebezet oll?

Setu aman penaoz e man count, eme ar Vam. Tri, pevar dervez a zo; hor c'hamaradet coz n'o deuz ket amann; ha breman o deuz lakeat aze Sant Joseph hag eme an o pedi anezhan da ober eur mirac' en ho c'henver. Da garga ar podou a velit dirazoc'h.

An dijentil a zintollaz da c'hoarzin.

Ac'hanta, emezhan, carget int ganthan?

N'en deuz ket c'hoaz, Aotrou, eme ar Vam, mez heb dalc'het her graio, rac morse n'en deuz great scouarn vouzar d'eomp.

Var seurt a rit, introün, eme an dijentil, mes ar pez all ma blij d'in. Me fell d'in e teuffe ho comzou da vir. Me a goumpren breman perac em euz hunvreet epad an noz, ha perac em euz c'hoanteat guelet ho ti. Sant Joseph he unan eo en deuz va digasset aman. Lakit carga ar podou, me baeo.

Ah! Aotrou ker, eme ar Vam, nag a joa o dezo ar geiz-ma o pedi evidoc'h-hu.

Dreist-oll, emezhan, livirit d'ezho pedi Sant Joseph: hi viziken me a etend hen henori va unan muioe'h eget n'em euz her great bete vremen.

An dervez-se e voe levenez en hospital, hag ar pez a zo guelloc'h eget amann, ar re o devoa muia poan betec eno o credi da c'halloud Sant Joseph a ioa da genta o lavaret: Ni a c'houie ervad n'en dije ket hon ancounac'heat.

N'em euz ket izoum da lavaret gant pe seurt respect e voe aslakeat Sant Joseph var he dron.

Histor Coll-Bara.

Dont a ra da zonz d'inn, ne voa netra, en amzer ma oan iaouankie, hag a raje kement a blijadur d'in hag eun histor. Var ar poent-man, Kerneviz a blij da Leoniz en tu all da gement a c'halfen da lavaret. Evelse guehall,

pa vije guelet eur pillaouer er vro, e vije chach bleo evit gout piou en dije anezhan da loja. Perac? Ar pillaouer en devez atao historiou leiz he zac'h, ha sier ar billaouerien a gustum beza doun. Kerneviz euz ho c'hostez n'o dezo ket d'en em glem euz a Leoniz. — Ar pillaouer evit he histor a bake he goan, he vele hag he zijuni antronoz; n'oa ket din a druez goude kement-se tout. Nec'heta am euz guelet gant he bred oa unan en devoa bet eun tam anduill d'he zijuni hag a vennaz miga ganthan; chomet an ibil a dreuz en he c'houzoug:

« Paour keaz den, eme va zad coz, m'euz douet c'houi n'oc'h ket boaz dioc'h anduill Leon. Ar c'hernevot keaz a zourlounke, a astenne he c'houzoug; me a skoe var he gein; va mam, Doue r'he fardouno, a grene, ar c'hi bian a harze, an anter dioc'h credo ar c'haz a ieaz e toull al ludu; hiscoaz eur seurt dispac'h evit kelou eun ibil anduill. Ar paotr saout a ouc ar finna, a blantaz he viz e leac'h ma edo ar boan, hag a dennaz ar pillaouer keaz a encrez, ouz penn zo, eur bennoz Doue a bakas evit he boan. — Deuet e brao, eme ar c'hernevot; eun histor muioe'h eo da gounta, pa'z e guir an historiou a blij kement-se da Leoniz.

Me am euz sonjet evel ar pillaouer; breman, credabl, coulza guehall, an historiou neizisplijont ket da Leoniz; da dregeriz e talont hirroc'h eget kik ha farz: sonjet em euz eta evit ober plijadur d'an oll counta eun histor hag unan vir, rac n'e maoun ket mui en oad da lavaret gevier.

An histor am euz da gounta eo histor Coll-Bara.

Histor Coll-Bara. — Marteze unan benac a lavaro d'in:

— Daoust pe seurt izom am euz-me da glevet ranerez ar seurt-se? Comzit d'in dioc'h ar c'hezec, dioc'h ar zaout, dioc'h ar viou etc: dioc'h an traou-ze e man hor bara-ni. Daoust ha me a vo lartoc'h goude caochou; guelloc'h eo ganen-me destum eur guennec benac da brena, mar gellan, ti ha toen, eget chom da zigeri va ginou da glevet historiou, ha da lounka c'houibu.

Clevet a rit. — Destum arc'hant, destum arc'hant hag ato destum arc'hant, bernia mouniz, rastellat aour, setu petra glasker e pep leac'h, en dervez hirio.

Ne fell ket d'in lavaret e ve pec'het destum eur guennec benac, pell ac'hano; credi a ran zoken eo red mad hen ober. An den clanv a rank caout medisin, hag ar midisin-ze a rank beza paet; ar vugale a rank beza scollet hag ar scol a rank beza paet, hag er memez tra evit an traou all tout. Ma n'euz en ti nemet ar pez zo red da veva, e vezo marteze, estreget eur vech, daelou en ti-ze. C'hoaz eta e livirin n'em euz rebech ebet da ober d'ar re a boagn da c'hounid eur guennec benac, ha da lakaat eundraic benag a gostez.

Mes eun dra hag am glac'har eo guelet tud hag a c'hoezonoz deiz da c'hounid arc'hant, ha d'ar zul, d'all iun goude, a zispigno e follenteziou kement o dezo destumet var ar zizun. Ma fazian, ne c'houlennan nemet beza difaziet, mes piou am difazio? Pet tad, pet mam a scuill bep sizun daelou c'huero; ho bugale coulsgoude a c'hounid daou scoed, dec lur, pemp scoed, betec ugent lur da zizun.

Petra zo caoz eta, ma lenv ken aliez an tad hag ar vam? Ne ket an arc'hant eo, dre honestiz int deuet; penaoz si-couaz inthi eat, eno e man an dalc'h.

Couls goude, petra veler hirio e pep leac'h?

Hag hanô zo dioc'h eun dimezi benac? petra glevoc'h? Ah! hennez a zo eun den a zoare, hennez ne ket eur habic eo; hennez a c'hounid eur scoed, ugent real da zevez, na caera fortun! ma c'houfac'h.

Ah ia, ma c'houfac'h, a livirin-me d'am zro! Lavarit d'in ive pegement a zispign da foar, da zul, bep pardon; ma c'houfac'h an dra-ze, ma c'houfac'h.

Ne ket eta an arc'hant eo a rent an den eüruz; an arc'hant coulz hag an oll draou all a zo euz a zourn Doue hag a zo mad dreiz-ho ho unan. Allaz, an drouk braz eo ma commans an dud ancounac'haat, penaoz netra var an douar ne zervicho nemet d'hor c'holl, ma ne reont gantho an uzach a verk an Aviel.

Claskit d'in an den a gerrot, an den a bluen pe a lezen, ar rouanez, ar veleien, an tad a famill, ar vugale, ar vevelien betec moussic an denved he unan, ar re-ze oll ha pep hini anezho, ma ne ket fountet var lezen Doue ho giz da veva, an uzach euz ho galloud hag euz ho feadra, an implij euz ho skiant, euz ho nerz, euz ho iec'het memes, euz a bep tra en eur ger; me hel lavar d'eoc'h, ar re-ze oll a ielo prest d'ar bern, ha coezet eno, ne zavint mui nemet dre boan ha dre hirnez.

Gortozit ma roin d'eoc'h eun exempl all. Petra zo caër ha mad evel ar pez a zo fountet gant Doue? Piou a c'hell lavaret neuze ne ve ket ar zacramant a briedelez eun dra vad ha santel? ha couls goude, piou bennac en deüz spret da goupren, ne vel ket e man hor bro pell braz dioc'h an hent merket gant Doue d'ar re a vev er stad-se? Epad ma veler ar Francisien eat guehall d'ar C'hanada o vont atao var gresk, dec, daouzec bugel er memes tiegez, lavarit ha ne ket glac'haruz guelet ar Franz o vont bemdez var he giz. E Franz ne ket creski a ra an dud sionaz! mez biannaat an niver anezho bemdez. Caeroc'h zo, ma kendalc'h ar stad truezuz-se, goude n'or beffe enebour ebet a zianveaz ar rouantelez evit hon discar, ar Franz a echuo dre en em laza he unan! Ha petra c'hoarvez da heul ar stad-se, pa ziminu ar vugale gant ar famillou ho unan?

Ezom a zo soudardet da zifen ar vro, da beleac'h ez eot-hu d'ho c'hask? An Aotrou Doue a c'houlent tud d'he zervicha er c'houlenc'h: An Aotrou Doue a fell d'ezhan caout priejou, guerc'h evel he vam, guerc'h evel Sant Ian.

Peleac'h ho c'havot-hu? *hereditas Domini, filii*; heritac'h an Aotrou Doue, lod an Aotrou Doue eo bugale eleiz; mez eur vech c'hoaz, ma ne gav nemet unan dre zec a dlida gaout, piou a gano he veuleudiou, pell dioc'h trouz ar bed?

Den iaouank a reket ar zoudanen evit guiscamant hag evit cleze, an Aviel: plac'h vertuzuz, ha kement hini a gav re a drubuill er bed, iit eta da c'houlent digant ho tad pe ho mam urz d'en em rei da Zoue corf hag ene?

petra glevot-hu? — Nan, Nan. — Evit eur mab, evit eur verc'h or beuz, biken ne assantimp d'eun henvelep disparti.

Setu aze eur vocation collet, brevet da james!!!

Ha ma teu an Aotrou Doue da bourmen falc'h ar maro dre ar famillou-ze, petra velit? Daou zen coz dilezet, den d'ho zicour, den da ranna gantho na joa na poan, den da zerri ho daoulagat, den, goude ho maro, da bedi var ho bez!

Lod marteze a gavo caled va c'homzou: Ne ran ket nemeur a forz. Ne garfen feuki den, mez ne glaskan ken nebeut meuleudi den. Va dever eo clask meuleudi ha gloar Doue ha distruja ar pez a zispilij da Zoue. Goude tout petra dal ober cazetennou ma ne ket evit lavaret ar virionez? Netra ne blij da Zoue nemet ar pez hon tosta ounthan. Ar Franz a zo gouliet oll, ne ket dereat d'ezhi mont er stad-se dirac Doue; rac ar guel euz eur gouli a bella, a ra d'an den kiza. Pareet eta ar Franz he gouliou pa ho discoezer d'ezhi, hag e vo cavet tud da veuli Doue e pep stad, ha Doue he unan a scuillo a nevez he c'hras-sou var merc'h hena an iliz.

Netra eta er bed-man ne c'hell caout issu mad, nemet mont a rafe gant lezen hag hent bolontez Doue. Evelse, ne ket beza penner pe bennerez, ne ket an dra-ze a rent an den eüruz var an douar, mar e man er goulou eun all en he hini, mar e man lod an Aotrou Doue en he hini. An Aotrou Doue ne entent ket beza laeret.

Da Zekar ar pez a zo da Zekar, ha da Zoue ar pez a zo da Zoue!

Ar madou guall akizitet a ia da netra, d'ar red. Ma ne glaskomp Doue e kement a reomp, a leveromp hag a zounjomp, e maoump var an hent fall: clevit an abostol Sant Paol, eun doctor; hennez da vihana a zo ploum en he gomzou: pe c'hui, emezhan, a zebro, pe c'hui a evo, grit pep tra evit gloar Doue. Mar claskit kement-se, ma poagnit da gement-se; kement a c'helfac'h da reketi a hent all a goezo varnoc'h ker stank hag ar glao.

Var an troad-se eo e commansan va histor. Coll-Bara, ne ket eur seurt den; ne ket bet roue nag impalaer, ne ket bet zoken o tilassa hoboutou da dud euz al lignez-se; ne ran forz a ze gant ma c'hello he histor beza talvouduz da unan bennac.

Setu aman penaoz eo cahieret e ti-kear he barrez.

Ar blavez mil eiz cant nao ha dao-ugent, an dri a viz guengolo, dirazomp-ni, Mear euz a gommun X, oa bet Fanch X, marichal, oajet a nao bloaz var'n ugent, hag a ziscleriaz d'eomp penaoz he c'hreg Felicite a deue da la-kaat er bed eur mab a dlid da henvel Augustin. Da c'houlde e man sinatur an testou hag hini an aotrou mear, na petra-ta.

An oll a gompreno perac ne hanvan aman na tud na parrez. Ar pez a c'hellan da lavaret eo hema, Augustin, a ioa dioc'h escopti Versaill, hag o chom var ribl ar ster vraz hanvet e gallec *la Seine*.

Laoskomp breman Augustin he unan da goumans he histor.

Me a zo, emezhan, evel oc'h al loden vrasa euz an dud, da viana oc'h ar re am euz bet ar blijadur da veva gantho ha da anaout: N'em euz ket an disterra sonj euz an-deiz m'oun ganet, dioc'h deiz va badiziant avad em euz sonj ha sonj mad.

Er c'harter ma'z oun-me ganet, ne rear nemeur a stad euz a zacramant ar Vadiziant. Ar pec'het orijinel, petra an dra-ze, eur pez-caer! hag evelse, a forz da chom, e chom ar vugale, ha calz zoken, eb badiziant. Da viana ganen-me oc'h erruaz an taol-ze. Ayechou e cleven va mam olavaret d'am zad: Cleo-ta, Fanch, daoust ha ne ve ket mad cass heman da vadezi? Ia, ia, a respount va zad, kea adarre da zispign da venneien, da gass dour d'ar feunteun, da garga ialc'h da bersoun. Va mam a vije stanket he ginou d'ezhi gant ar gomz-ze, hag abalamour da ze em euz poan o credi e venn bet badezet evit ar vech genta araoc derc'hent va fask etouez ar vugale.

Neuze e ouenn badezet, hag ar pez am estonnas calz, ne goustaz netra d'in; ha me, er c'hontrol, a grede e vije coustet kement-se ker braz.

Lavaret am euz great em euz poan o credi e venn bet badezet araoc an dervez-se, rac n'oun ket re sur an oll; an amiegez a entente beza badezet ac'hanoz egiz m'oa dileet, pa denjou var an douar. An aotrou persoun a c'houlennaz diganthis penaoz e devoa great he stal, penaoz e devoa badezet.

Penaoz emezhi? Penaoz a ra ar re all? Evidon-me a entente beza badezet ar c'hrouadur-ze evel zo dileet, rac e talz me am boalakeat da hennez en he c'hinou teir c'hrouaden c'hoalen groz hag a ioa teir ne ket teiric oant, m'hen assure d'eoc'h, ken a vleje oc'h ho lounka.

Coassava zo eme an aotrou persoun, ne ket gant c'hoalen e vez badezet an dud, gant dour eo.

Me a zo an aotrou persoun, eme an amiegez, a zo judeoez, hag am euz guel ober traoualc'h a vadiziantou evit gout petra ranker da ober. Ne ket d'in-me, amiegez touet, e d'eoc'h dont da gounta rimadellou; va micher-me ne man ket da zeski.

An aotrou persoun varlerc'h an dra-ze, a fotaz d'ezhan va badezi e ken caz ne vijen ket bet badezet dija, hag hen ober a reaz. — Mad, an amiegez-se da c'houlde ne deuz ket eant da lavaret e kement plass m'az ea: Ar persoun-ze ne ken nemet eun azen hag eun den fallac. Setu aze petra eo beza dioc'h eur relijion dishenvel dioc'h hini ar persoun: ma c'helje ober d'in coll va bara, her graje.

— Be, be d'ezhi, an innosantez!

Dizroomp da Augustin. En hor charter-ni, emezhan, ez euz eleiz a dud ha n'o deuz bet ken badiziant nemet hini an amiegez.

Va zad-me couls goude a ioa tud a zoare, gant ar re vallac euz ar c'harter. Arabat e ve credi e lavarfen kement man abalamour ma oant va zad, abalamour m'az eo anvionez ha netra ken, ha setu aman eun desteni a gement-se. Eun dervez, hon amezek en devoa da vont d'ar foar; Fanch, selaou-ta, camarad, emezhan, setu aman va alc'hoezioz; te zalc'ho mad d'ezho ken a deuin

d'ar gear; eun den honest e cavan ac'hanot, hag evelse, me fich anezho ennot.

(Eur pennad all eur vech all).

NEDELEC.

Eur martolod hag ar speuren.

N'eus ket pell, en eur veachi gant an hent houarn a ia varzu Paris, em boue ar bonheur da ober hent gant eur vanden vartolodet eus hor bro hag a ioa galvet da vont da Doulon evit partial ac'hano da vont d'ar Chin. Va flijadur eo beachi e compagneuz ar vartolodet, rag dre c'hras Doue, martolodet Frans a zo ken dispount ha ker calounek ha pep hini.

Cholori ha cheu a ioa gantho oll; canaouen ken a dregerne ar menez hag an draonien, canticou ha chansouniou a bep seurt: mes netra ebet a zizoare, rag respet o devoa evit va zoudanen. Ne ket aoualc'h cana, ar c'houzoug a deu da frailla: mall o devoa ar botret da eva eul lonkadig evit didana ho c'hornaillen dizec'h-et gant ar freus hag an dispac'h. Be veach ma'c'h eane an hent houarn, ha ma clevent paot *an train* gant he vouez skiltrus o lavaret e peleac'h e vezet arruet, ar botret a luterne, a zelle dre ar prenecher; mes na c'hellent ket disken; an hent houarn ne joume ket pell aoualc'h a za, evit rei amzer d'ar botret da eva eul lounkad, red oa d'ezho gortos ken a vijemp arruet beteg eur gear vraz bennag; rag neuze, o devoa hor beachourien esper vad d'en em zigoll oc'h eva eur banne startoch, hag er memes amzer lakat en ho boutaillo. (Ar martolod en deus sonj bepret eus a gement-ze: kerkent ha m'en deuz evet eur banne, e laka eur banne all en he voutail evit an hent). Mont a reamp buhan meurbet: suta a rea an *train* dre ma'z ea; pa dremene an tiez *gard* dreist-oll, e tregerne ar mein e biou d'eomp. Abars ar fin e velchemp eur gear vras a zirag hon daoulagat. — Sant Briec eo, eme ar botret: bremaic e choumo a za eur pennadig, eur c'hardeur pe dost. Arabat e vezo coll an amzer. Pa joumo an trein en he za, pep hini a dile beza prest: he vinviathou en he zourn. — Chetu an hent houarn ebars er *gar*. Sant Briec, eme baot an trein: nsontec munuten arret — Ha va martolodet, mar guient, d'an traon, var eün tenn da hostaliri ar *gar*, hanvet *buvette*. Caer o devoa rampa ha bale en dra c'hellent, muioc'h a hent o devoa da ober eget ar re all, rag en trede class edomp; re all a ioa en ho raog. Ar botred inouet o c'hortos ho zro a dro kein da hostaliri ar *gar*, mont a reont dreist ar speuren goad ebars e kear Sant Briec. Ne c'houzou ket, va mignoued, ha c'hui o peus biscoas taolet evez mad ous ar speuren goad-ze a zo a bep tu d'an hent houarn. Evit petra ar speuren-ze? Douetus braz, evit miret na ielo ar chatal da glask affer ouz an hent houarn. Ar speuren-ze a zo huel eun tamig, ha lem he beg. Ar vartolodet, custum da bignat e beg ar gouerniou, a zo ampar meurbet. En eun taol count, va c'houmpiri a zo eat dreist ar speuren. Unan couls goude, pe n'en devoa ket kemeret kement a dis hag ar re all, pe ber-

roc'h oa he c'harr egetho, unan a joumas a c'haoliat e creis ar scallier. Dont a ra var he gis ; kemeret a ra he lans ha setu hen ive en tu all ; mes n'oa ket eat tout abez, eun tam eus he vrages a ioa choumet a zistribillous ar speuren ; hag he rochet henvel ous hini ar mab prodig o tont d'ar gear, a rea *flip, flap* ous he zivesker. Pegen truezus bennag oa stad reuzeudig ar martolod paour, piou en devije gallet miret da c'hoarzin o velet eun hevelep marvaill. Eur c'hoars a ziollas ganeomp oll ebars er *gar*. Eun drolibus oa gullet ar martolod. Mont a rea en dra c'helle ; c'hoant en. doa d'en em zigoll ; rag aoun en devoa, meurvad, na vije great tro venn d'ezha.

A benn eur pennadig, hor martolodet o tont en dro kel laouen ha tra ; eul loumad stard a ioa bet, mes n'cun anezho couls goude n'en devoa droug, hag ouspenn, ho'boutaillou a ioa leun.

Mar doa cheu ha c'hoars ebars er c'hirri, n'ez oa ket nebeutoc'h gant hor martolodet. Dougen a rejont e triumph hor martolod paour, bragez hag all, beteg ar speuren ; gant aoun na vije peur-roget he rochet hag he vrages, e oue taolet dreist ar speuren evel eur zac'h-at loiou. Eur c'haracter mad a zen oa var an doare, rag c'hoarzin a rea a greis he galoun evel domp ; lakeat e oue gant he vignounet var he dron ebars er wagoun, ha prestig goude, an trein a ias gant he hent. Ne c'houffen ket lavaret d'eo'h, va mignounet, petra a c'hoarvezas gant ar martolod goudeze ha piou a benzeillas d'ezhan he vrages, rag me a zikkennas er *gar* tosta, e Yffiniac, en tu all da Sant Briec.

J. M. K...

KELERER.

CARMEL SANTES THEREZA.

E kear Gemper e founter er moument-man eur gouent nevez da Leanezet Carmez, euz ar memez urz gant ar re a zo e Brest hag e Montroulez.

Labour al Leanezet-se noz-deiz, pep rum d'he dro, eo ober ornanchou iliz ha pedi evit ar bobl, ha dreist oll tenna bennoz an Aotrou Doue var an Escopti.

Leanezet Carmel Santes Thereza, e Kemper, ne c'houlennont ket vell eget labourat evit an ilizou. Boaz int dioc'h al labour-ze, he anaout a reont hag hen ober a raint da gement hini a blijio gantho rei d'ezho eur seurt pe seurt da ober, e feat ornanchou, ha kement a zo rekiz en eun iliz.

Ouzpenn-ze e renevezont c'hoaz an ornanchou coz. — E calzic parreziou ez euz ornanchou caer, banielou dreist oll, bet dommajet, hag e ve pec'het ho lezel er stad-se ; Leanezet Carmez a zo gouestl ha prest da ober an oll labourou-ze.

Ne reont ket a labouriou all. — Tout evit Doue hag an Iliz.

GUENED.

Len a reomp en daolen a verk offransou Escopti Guened evit an ceuvr hanvet *ar vugaleach santel*, a ia

da ouzpenn seitec mil lur, azalec ar c'henta a viz meur 1875 d'ar bemzec a viz c'huevrer 1876.

En ordination diveza great e Cathedral Guened, an Aotrou Escop en deuz great pevar belek, ugent avieler, pemp abostoler ; roet an urzou a deu da c'houde da dri var'n-ugent hag an tonsur, merk curunen hor Zilver, da dri var'n-ugent all.

Kemennadurez

d'ar zoudardet euz ar c'hlass 1875.

Eun urz, euz an drizec dioc'h ar miz-man, a laka d'an dec euz a viz ebrel kenta, ar revu var ar zoudardet galvet da zevel ar c'hlass 75. Ar revu-ze a echu d'ar c'henta euz ar miz goude, d'ar c'henta a viz even.

En eur rei anaoudegez dioc'h an urz-se d'an otoriteou carget d'her c'hass da benn, ar jeneral Cissey, ministr ar brezel, en deuz casset d'ezho eur scrid-all evit merka d'ezho, egiz ma verker ar poent var an ; hiniennou euz al lezennou hag euz ar reoliou a zell oc'h pep sao tud a vez great bep bloaz.

Re aliez, eme ar ministr, e vank er revu-ze conseillerien an departamant ha re an arrondissement, dre vir memrou euz ar revu-ze. Ar revu-ze, emezhan, a zo eun affer vraz. Ar revu eo a ra ar zoudardet vad hag eürusdet ar vro. Ar gonsellerien jeneral, na re an arrondissement, ne dleont ket eta digarezi o deuz afferou all, ha n'int ket eaz aoualc'h evit gellout kemeret perz er revu-ze. E ken caz, emezhan, e ve unan bennac pounner gleo var ar poent-man, e pedan ar prefet e pep departamant, da zigass da zonz d'ezho anezhan.

D'an eil, ar scrid-se a zigass da zonz ne c'hell beza choazet evel souten a famill, nemet ar re a vezo bet choazet gant ar c'honseil municipal he unan. Hen hag hen ebken en deuz carg a gement-se. Kement goulent eta a deuffe betec ennomp heb beza tremenet dre he zaouarn, a zo labour gollet.

Araoc echui, ar ministr a ro da anaout hanoiou ar vreurieziou hag hanoiou ar vistri scol all, a zo, dre ho c'harg, er meaz euz al lezen a gemenn sevel tud evit an arme.

Er renk-se e man Frereet Sant Lazar, hag ar zociete, pe ar gompagnunez carget euz a gelennadurez an artizannet iaouank e Pariz.

Ar Reform.

An amzer merket evit ar *Reform* er bla-ma a zigoro d'an 10 a viz ebrel kenta hag a bado betec fin mis mae. Ministr ar vrezel en deuz discleriet e c'hello an dud iaouank, o deuz tennet da ziveza, goulent ouz ar re a zo carget euz ar *Reform*, ne vezint ket galvet dioc'htu d'ar zervich. Mes evit obten ar c'hras-se, eo red d'ezho discouez selear o deuz ezom braz da jom c'hoaz eur pennad er gear, pe evit deski ho micher, pe abalamour d'al labourou o deuz da ober, en ho c'hount ho unan pe e cout ha zud, en tiegeziou var ar meaz, pe en tiez labour hag en tiez marc'hadourez e kear.

Labouriou da ober epad miz Ebrel.

Peur-echui gounidegez an avalou douar, ar c'herc'h hag an eiz.

Gounid boued loened, melchen ha vess: ada betera-bez, caol saout, rutabaga, carrotez ha caol irvin.

Labourat kentoc'h evit divezatoc'h an douar da lakaat an drevajou-ma.

JARDINERER.

Ar pemzec dez kenta a viz ebrel, ada carrotez, sele-ri, chicoree, letuz, caol pomme, caol milan, (hanvet caol minal gant calz tud), fa, piz bian, harico.

Ar pemzec dez diveza, ada ougnoun, avalou douar, pour, rabez, melonz, (ho golei), fleur anv ha discar anv.

PRIZ AR FOENN E KEMPER.

Abaoe miz here diveza, Pariz en deuz goulennet er Finister tremen tregont mil miller foenn. Epad m'az a ar foenn en departamanchou all etre dec lur hag eiz ugent ha dec lur ha nao ugent an daou c'hant lur, hen digasser da Gemper oc'h pevar ugent ha cant lur, hervez he vadelez.

Azalec an deiziou kenta a viz here, *Compagnunez kirri bian Pariz*, e deuz digasset da Gemper evit he fourveanz peder guazkerel foenn, hag a c'heli da zevez lakaat e tro da veachi vardro daouzec miller bemdez. Diou euz ar guazkerellezet-ze a zo c'hoaz e Kemper, evit dizervicha ar Gompagnunez-ze.

En despet d'ar frett a zo var ar foen dre attant ar gompagnunez-se, tro var dro da Gemper ar guella foen a chom c'hoaz en tiegeziou.

Ar re a zo boaz da verza foen terrien a zalc'h anezhan betec ar mare diveza evit caout anezhan crenvoc'h priz. Var lene d'ar mareou diveza ez ea ar fouennou-ze da eiz-ngent lur an daou viller.

Evelse eta, en hor bro a Vreiz, ez euz calz muioc'h a varc'hadourez, a zavez arc'hant eget na zonzjer. Ne anavezet ket aoualc'h hor bro, setu ar penn-caoz a gement-se. — Esper or beuz gant an amzer da chench penn d'ar vaz.

Nevezentioù divar benn ar marc'hajou.

An amzer fall a zo bet hag a zo c'hoaz e meur a blass e deuz casset priz ar marc'hajou enn nebeut var araoc, e Franz coulz hag er broiou all. Ma tizro an amzer vraz heb dale, ar vellaen-ze ne bado ket, credabl, evel disken calz ne rai ket ive.

Dimerc'her diveza e Paris, ar choaz euz ar guinizou a iea da eiz lur var'n-ugent dec an daou c'hant lur ; an hini disterroc'h a iea hag a deve euz a bemp lur var'n-ugent da seiz lur var'n-ugent dec.

Var ar c'herc'hou ez euz eur c'hresk a bemp da zec guennec dre zaou c'hant lur. Ar re vella a zo bet guezet seiz hag eiz scoed.

DINEAULT. — D'ar 16 euz ar mis-ma, dioc'h an abardaez, corf eun den benzet a zo bet tennet euz ar ster e kichen Rozarnou e parrez Dineault. An den-ze anaout eur mengleuzier euz ar C'hastellin, he hano Guenalla lezhanvet *Nonnic*. N'oa ket bet var dro ar gear abaoe an 28 a viz c'huevrer ; credi a reer eo bet gouezet er ster ha n'e ket en em veuzet he unan.

SANT-SEGAL. — D'an 13 euz ar mis var dro 8 heur dioc'h ar montin, eur c'here a barrez Sant-Segal, o chom e Lanveur-Izella hag he hano Fanch Mathurin, a zolen em daolet er puns dirac he vreur. Petra bennac mar eo dioc'htu da gass sicour d'ezhan, oa dija maro peo bet tennet er meaz. Meur a vech dija en doa clas- ket en em zistruja.

TELGRUC. — D'an 8 a viz meurs, da 4 heur dioc'h an noz meur, Telgruc hag he amezeien o deuz cavet var aod Gueven corf maro eur goaz ha n'oa anavezet gant den. N'oa tamm dillad ebet var he dro na netra all hag a c'heller rei da anaout piou oa. Corf eun den a 40 vloaz bennac en doa doare da veza ; mes en eur stat euzuz edo dija an divreac'h hag an divesker a ioa distag dioc'h ar c'houf braz.

BAGANN. — Eun den iaouank euz ar barrez-se, anaout a 32 vloaz hag he hano Herri Guyomarc'h o chom e Bagann, a anaout en eur vezen evit he discour- re, ar mare ar mare brema da ziscourra ar guez. Hogen, ne c'houlennont ket penaoz, mes couezet eo euz ar vezen. He d'ad a zo diredet ractal d'he gaout ; mes dija en devoa collet he anaoudegez. Eur medicin a oue galvet he dioc'htu da zont var he dro ; mes caer zo bet, an den iaouank keaz a zo maro antronoz.

PROCES-DE-SANT-JERME. — Electourien ar c'hanton-ze a zo galvet da vont da rei ho mouez, d'ar zul, 9 a viz ebrel kenta, evit henvel eur c'honseiller jeneral e plas an Aotrou de Carne a zo maro, eun tachad zo.

Penaoz entend oc'h eur gouli.

Kenta tra a zo da ober eo miret da zerc'hel a zispill ar mempr gouliet ; d'an eil, cloza ar gouli muia ma c'heller ; d'an trede, dioual ar gouli dioc'h al loustoni ; d'ar pevare, lakaat var ar gouli al louzeier a fot, evit dousaat ar hoan hag an danedigez, he zerc'hel goloet gant lien, chelpi, pe eur seurt benac all a viro oc'h an ear da vont beteg ennan.

Etouez an oll louzeier a implijer e mesk ar baizantet euz ar gouliou hag ar vescoull dreist oll, guella hini zo, a goulunter, eo ongant Bannalec. Ouspen ma pare buan al gouli, en deuz eur vertuz all. An nozvez kenta ma'z eat da repoz gant al louzou-ze var ar bless e cousker euz eur broc'h, hag eleal meur a hini a rank chom diun gant ar vescoull.

Ouzpen-ze, goud a ran al louzou-ze en deuz pareet forz tud dioc'h blessou, gouliou euzuz. Da viana tud din da veza credet o deuz hel lavaret d'in, pa'z e guir int bet ho unan pareet ganthan.

Ar greun maiz da ada naontec da zaou lur var'n-ugent an 200 lur ; ar guinizou du, chuezec da zeitec lur.

En departamanchou ez euz dec guennec da c'hueac'h real cresp dre zaou c'hant lur. Ar penn-caoz a gemense eo an doureier a chom da chaga var an douarou gounezet. Ma ne deu an amzer da vellaat, ar c'hour a boulzo c'hoaz, netra surroc'h.

Betec gout petra erruo, setu aman ar priz creiz euz ar greun dre boezel a zaou c'hant lur, e Frans.

E costez an nord, ar guiniz : pemp da seiz lur var'n-ugent, ar c'herc'hou, ugent da bemp lur var'n-ugent ; an eizou, naontec da zaou lur var'n-ugent.

E costez ar zao-heol, ar guiniz : pemp da c'hueac'h lur var'n-ugent dec ; ar c'herc'hou, ugent hag eul lur var'n-ugent ; an hini da ada eiz scoed ; an eizou, naontec da eul lur var'n-ugent ; ar zegal etre c'huezec ha seitec lur ; ar maiz, ar memez priz.

En douar braz, ar guiniz : trivec'h da ugent lur dec an hectolitr, da lavaret eo, an eiz ugent lur ; (ar c'herc'hou, nao da unnec lur ; da ada, daouzec lur ar c'hant.)

E costez ar c'huz-heol, ar guiniz pevar, eiz lur var'n-ugent ; ar segalou, trivec'h ha naontec lur ; an eizou, seitec ha seitec lur dec ; ar c'herc'hou, seiz da eiz scoed.

Er chrez-deiz dre ma e guelloc'h an amzer, n'euz cresp var netra. *Cour* an ed e pep leac'h egiz ma veler a droio hervez ma troio an amzer he unan.

Ar c'hanab e Paris, 85 da 115 lur an daou c'hant lur.

Al lin en Nord, 135 da 180 lur an daou c'hant lur.

Ar glan en Havr-nevez. *Glan Buenoz-Ayres* divar gein an danvad, 167 da 200 lur, ha 225 lur e *Montevideo* an daou c'hant lur.

An amann, eiz guennec var'n ugent da nao real al lur. Vardro naontec ugent mil lur amann a zo bet guerez er plass e Paris.

Ar viou, ar choaz etre 74 ha 86 lur ar mil, ar priz creiz 60 da 75 lur, an dichoaz 49 da 61 lur.

PHOSPHAT FOSSIL PE LUDU GRIZ

An Aotrou August PICHELIN.

Evit kaout an tremp-se e ti ar marc'hadour guella marc'had ma c'hell hema he verza, hag evit an izella priz a goust he zigass dre an hent houarn, eo red goulen dioc'htu, da nebeuta eur garg a zec mil lur pe a 5,000 kilo. Eur garg evelse lakeat en hent houarn e gar *Clermont* (departamant ar *Meuz*) a goust 250 lur.

Evit he digass dre an hent houarn, e renker paea, betec an *Oriant*, 125 l. ; betec *Kemper*, 135 l. ; betec ar *C'hastellin*, 155 l. ; betec *Sant-Briec*, 127 l. 50 s. ; betec *Guengamp*, 132 l. 50 s. ; betec *Montroulez*, 141 l. 25 s. ; betec *Brest*, 150 l. Dioc'h ar priziou-ze, n'e ket diez gouzout tost da vad pegement a goustfe he digass betec ar *gariou* all a zo etre ar re or beuz hanvet.

An amezien a c'helfe en em glevet da c'houlouen eur *wagouniat* a 5,000 kilo entrezho. Ar *phosphat* a vez e

sier hag a zo kement ha kement a bouez en eil hag en egile anezho ; rac-se ne vezo ket diez rei he lod da bep hini.

An Aotrou *Pichelin* a c'hoarant e ro euz ar guella *phosphat* a c'heller da gaout, pa skriver dezhan var efin. An Aotrou *Pichelin* a zo anavezet e Frans evit eun den leal.

N'euz ket ezom da baea nemet a benn tri mis ; mes ar re a bae dioc'htu n'o deuz nemet 245 lur da rei e leac'h 250.

Ar re o deuz c'hoant da gaout euz ar *phosphat*-se a dle scriva d'an Aotrou August *Pichelin*, e *Clermont-en-Ar-gonn* (*Meuz*). Respount a ra dioc'htu.

PRIZ AN ED.

TAOLIT EVEZ. — Ar priz merket da genta eo priz ar marc'had diveza, hag ar priz merket d'an eil eo priz ar marc'had araoc.

KEMPER. — Marc'had ar 25 a vis meurs.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	231 00 s	231 00 s
Segal	46 00	46 50
Eiz	46 50	47 00
Guiniz du	46 45	46 50
Kerc'h	49 20	20 00
Avalou douar	6 00	6 00

POUNT'N-ABAD. — Marc'had an 23 a vis meurs.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	241 88 s	251 00 s
Segal	47 94	46 88
Eiz	46 26	46 26
Guiniz du	46 66	46 66
Kerc'h	20 26	20 76
Avalou douar	6 75	7 50

CASTELLIN. — Marc'had an 23 a vis meurs.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	241 04 s	231 73 s
Segal	48 42	47 84
Eiz	45 00	44 50
Guiniz du	45 00	44 68
Kerc'h	49 50	49 50
Avalou douar	6 50	7 00

ALLE

Ar re a dlie ho marc'had echui d'ar 1 a vis *Here*, evel m'eo merket var banden ho *c'hazeten*, a zo e *quirionez echu ho marc'had abaoue ar 1 a Ebrel*, euz ar mis a zo o ren. Red e dezho eta *clash an dro da baea ar marc'had nevez*, mar o deuz c'hoant da *gendelc'her da receo ar gazeten*; pe, ma ne fell ket dezho *nevezi ho marc'had*, e tleont digass ar *gazeten en dro evit ma vezo lamet ho hano divar ar rollou*.

Perc'hen-Merour : Ar. DE KERANGAL.

Kemper, mouillet gant Ar. DE KERANGAL.

FEIZ HA BREIZ

KELOU A BEP BRO, HA KENTEELIOU VAR BEP TRA

Casset bep sul da genta Kristen a gomz ar brezounec

PRIZ AR GAZETEN

AR MARC'HAD D'HE C'HAOUT BEP SIZUN EPAD AR BLOAZ A GOUST :

DAOU SCOUET evit ar *Finister*, — ar *Morbihan* — ha *Costez-an-Nord* SEIZ LUR evit an departamanchou all.

Ar marc'had a dle beza great ha paet ato e ti an Aotrou Ar. DE KERANGAL, *Perc'hen-Merour*, e *Kemper*.

Ar scriidou da lakaat var ar gazeten a dle beza casset d'an Aotrou MORVAN, *chaloni*, kenta *scrivanier*.

Pe d'an Aotrou NEDELEC, eil *scrivanier*, ru an *Hospital*, 2, e *Kemper*.

KEMPER, 8 a vis Ebrel.

Bardounerien Breiz e Rom.

(Eil pennad.)

Evel ma zoamp calz pelerinet da vont euz a Roazon, euz c'hoant da vanden ac'hanomp ; unan a ziblassas d'ar zoularnnoz da eiz heur, hag eben d'al lun da c'houlouen ma oa gant houma.

Hop en ma doa en hon touez tud iaouank creuv ha ma oa euz ar veur all hag a ioa deuet dija var ar c'hoant evelse bez' ez oa ganeomp eur vaouez divar ar meaza escopti *Sant-Briec*, oajet a bemzec vloaz ha gant gant.

Selma eta en hent evit ar c'haerra beach, ar c'haerra pelennach a c'hell eur c'hristen da ober. Evit tenna bennoz Doue varnomp e leverjomp eun nebeudic pedennou. Pa dremenjomp dirag *Conlii* e voue discuezet d'eomp ar vered a ioa ennhii eun niver bras euz hor c'henvrois maro en tachennon tro var dro e pelec'h oant en em zestumet dre zentidigez. Evit repos ho eneo e leverjomp peden an *Ilis*, an *de profundis* ; pet den iaouank n'euz ket enterret eno pell dioc'h guered ho farrez?

Dre ma tousemp oc'h ar *Mans*, e sonjomp adarre e soudardet paour hor bro ; rac ar gear-ze eo ho guelas o'fec'het araoc ar *Prussianet*, goude beza lezet var ho lerc'h an darn vrasa euz ho c'hanoliou, ho fusuillou hag ho munisionou evit beza scanvoc'h da redet. Plijet gant Doue ne guesfe mui var hor bro muia caret reusio ken strauillous evel ar brezel diveza-ze !

An touriou brudet, savet var ilis ar *Verc'hez e Chartr*, a zigassas da zonzh d'eomp euz an touriou caer a zo ive ker stank en hon escopti. Evit goulen sicour digant *Mam Done*, a zouger kement a respet d'euzhi en *ilis Chartr*, e lavarjomp eur chapelet.

Ar *Verc'hez* a ioa henoret el leac'h-se gant hon tadou coz araoc he ginivelez zoken.

Ne rejomp, couls lavaret, nemet tremen dre *Baris* evit mont euz an eil hent houarn d'egile, ha coania evit beachi epad an noz, mont da leina da *Vacon* ha da gousket da *Chambéry* azalec unnec heur betec pemp heur antronoz-vintin.

Var dro unnec heur dioc'h ar mintin, e tigeschomp en eur gearic euz ar *Savoia*, he hano *Modan*, el leac'h m'ema an disparti etre ar Frans hag an Itali.

Ar gar a zo eno a zo boutin etre an diou vro ; eur penn zo d'ar Frans hag eur penn all d'an Itali : en eur penn ema archerien ha matouerien hor bro, hag en eur penn all re an Itali. O tisken eno oamp nec'het, rac evit ar veach genta, couls lavaret oll, ez eamp er meaz euz ar Frans.

Ne c'houiemp ket pe seurt digemer a vije great d'eomp gant an *Italianet* ; ha furcha a rajent an nebeudic traou a ioa ganeomp en hor zier ? Hon enerez ne badas ket pell, ne voue great nemet ober van da zellet oc'h hon traou ; eun doare lizeren a rejont varnho, evel ar ra paotret ar guir var ar zac'hajou ed a gasser d'ar marc'had ; mes setu eno tout : ne voue ket red d'eomp zoken digeri hor zier. Evel m'or boa oll doare vad, ne oue ket ken nebeut goulennet hor paperiou diganeomp, ha couls goude ez oa eno tud all, tresset fall aoualc'h evit guir, hag a renkas discuez ho re. An nemorant euz hor beach a deir zizun tost da vad, n'euz ket bet goulennet diganeomp ken nebeut e nep leac'h all ebet. Petra bennac n'or boa ket re a fisians e potret an Itali, eo red d'eomp anzaou ar virionez : biscoaz nicun anezho n'en deuz lavaret goal c'her ebet d'eomp.

Setu ni eta pignet e wagouniou an Itali ; pedet oamp bet da bignat dre eur ger hag a glevemp evit ar veach genta : *partenza*, da lavaret eo, en hent ! Petra bennac m'oa tomm bero an heol, ha c'hoaz e hanter he hent, e voa ar goulou var elum ganeomp. Eb dale pell or bone ezom anezhan, rac a benn eun tachadic ez ejomp en *hirra tunnel*, pe toull a zindan an douar, a zo bet great abaoue m'eo crouet ar bed. An *tunnel-ze* en deuz teir leo nemet kart a hirder, hag a zo a zindan eur menez

huel-huel. Ginou an toull a zo oustenn tri c'hant troatad huelloc'h eget traoù ar ganiën. Spontuz oa sellet oc'h houma, hag oustenn en ebn tu euz an hent houarn ar c'hleuziou a ioa bet halët en devesiou araoc; evelse e ouemp eur pennad o vont goustadic-goustadic. E pemp minut ha tregont e rejomp coulsgoude an teir leo a zindan an douar eb diezant ebet. En eur zigeri al labour-ze, e lavaret e vije red c'huec'h vloaz ha tregont evit he beur-achui; pevarzec vloaz goude, ez ea ar wagouniou dreizhaa; tri bloaz zo abaone. Pemzec milion ha tri-ugent eo coustet an tam labour-ze d'ar Frans ha d'an Itali. Epad eun heur-anter goude ma vez tremenet an trein, an daou benn a jom da zivogedi evel ginou eur forn goret.

IAN AR GERNEVEZ.

Paris epad ar Vrezel.
(Eil pennad.)

— Mad, eme ar *C'hard-National*, ne velan ket ato e ve Doue ebet.

— Ne velit ket? Neuze me lavaro d'eoc'h oc'h piou oc'h henvel.

— Oc'h piou-ta?

— Oc'h *Poliphem*.

— *Poliphem*, piou hennez?

— Hennez a ioa eur picol paotr, messaer denvet dre he vicher, a ioa o chom abont er Sicil, e traon an Itali; pe, evit lavaret guell, hennez a ioa eur pengounn, eur jeant braz, hirroc'h ha teoc'h he grabanon hag he zivesker eget scourrou eur vezen zero a vil bloaz. Mes n'en doa nemet eul lagad e creiz he dal, mes eur pez foultren lagad avad hag a ioa calz brasoc'h eget dec lagad ejen. En eur c'havarn doun ha ledan eo e veze o loja, he zenvet hag hen.

Eun dervez m'en doa great eur c'hovad martolodet oa eat ker reud ha ker stard varnhan ma'c'h en em roas da c'hourvez ha da gousket en he gavarn goude beza dastumet he zenvet en dro d'ezhan. Mesvet oa bet gant goad ar vartolodet en doa debret; ar pez n'e ket eston, kement all a jigoden a ia gant ar botret-se. Ar jeant n'oa ket boaz da eva traou'crenv; ne veve bete neuze nemet gant kig ha leaz he zenvet; pilet mort oa bet eta gant ar zencennat en devoa great.

Petra a reas neuze cabiten al lestr? Tapout crog er penn-baz, pe, evit lavaret guell, er giffien a zerviche da *Poliphem* da gass he zenvet da beuri, ha mont er c'havarn gant ar giffien-ze. Ar jeant a roc'he. Ar c'habit en devoue amzer eta da viza eün, ha da blanta beg ar giffien e lagad ar pengounn; goudeze e troc hag e tistroe anezhi tu ha tu, ken na oue flastret ha friket-oll al lagad, ha dallet ar jeant. Coulsgoude ar boan a lakeas hema da ziorfila ha da zivesvi. — Piou zo aze, emezhan? — Den, eme *Uliss*; ar pabor-ma eo a rea an taol caer-ze. — Den, eme *Poliphem*, bremaic me velo. Hag hen sevel, ha mont a lamm da zor ar c'havarn. Neuze e roas urs d'he zenvet da vont er meaz en eur dreneu dre he c'haol, ha peb hini d'he dro an

eil goude egile: dezket oant bet ganthan da vont er meaz evelse, unan hag unan. Ar jeant coz a zonje oa sur da baka *Uliss* prizounier er c'havarn evit caout anezhan da zibri d'he goan. Mes *Uliss* a ioa finnoc'h evithan; petra reas eta evit en em denna ac'hano? Eyessaat eur parfoultren maout, eur sapre kerniel oc'h he ziscovarn, hag en em astenn dindanhan en eur gregi en he vruched gant he zaouarn, hag en eur droi-dellad he dreid en dro d'he lost. D'an ampoent ma oa digor he c'havaz gant *Poliphem* evit lakaat an denvet da vont unan hag unan etre he zivesker, setu ar mestr maout-se o kemeret he lans, hag hen mont araoc a benn herr, toulla bragez ler ar jeant gant he gerniel, ha pilat anezkan a stok he gorf. *Uliss* avad, eur vech eat euz a dre treid ar pengounn hag euz a dre treid ar maout, *Uliss* eo a scrabe da vont da baka he lestr.

Setu aze, Aotrou *gard national*, eur pennad euz a histor *Poliphem*. Hennez n'en devoa nemet eul lagad, mez eul lagad braz, e creiz he dal. Mad, c'houi ive, pa oac'h eur c'hristen mad, a ioa evel pa lavarfen eur jeant dre ar c'bras a ioa en oc'h ene. Eul lagad o poa ive huelloc'h eget daoulagad ho corf, hag a dalie calz hirroc'h egetho, me fell d'inn parlant euz a lagad ar feiz a sclerijenne oc'h ene. Mes en eur mare bennac o peuz great traou ha n'oant ket mad da ober, evel *Poliphem* ne rea ket mad ken nebeut dibri martolodet. Neuze oc'h en em lezet ive da gousket er pec'het evel m'oa ar jeant en em roet da roc'hat goude he gorfad, ha setu, epad an amzer-ze, eo denet *Uliss*, da lavaret eo, an drouc-speret, hag en deuz plantet ive he vaz dotu e lagad oc'h ene, da lavaret eo, en deuz mouget ar feiz en ho caloun. Abalamour da ze n'e ket souez ne velfac'h mui ez euz eun Doue. Ah! salo ne vije *Poliphem* all ebet nemedoc'h! Mes siouas! *Poliphem* goz en deuz eul lignez vraz, hag a zo.

— Mad, Aotrou persoun, caer o pezo lavaret, me ne gredan e Doue ebet. — Edomp en em gavet neuze dirac' *dor an Itali*, ha ni disken eno hon daou.

— Petra, eme ve, ne gredit ket e ve eun Doue?

— Nan avad, emezhan adarre.

Tud a ioa eno o vont hag o tont, ha setu me da grial outho: « deuit ama-ta, eme ve, hag e velot eul « labouz coant; eun den hag a vel an env, an douar, « a zebr bara great gant greun savet er parkeier hag « a ev guin deuet euz ar vinien; eun den hag a zo er « bed-ma tregont vloaz zo, ha ne gret ket e Doue! »

Neuze an dud a vodas en dro d'inn evel eun hed guenan en dro d'ar vam. Mes pebez kemm! Ar guenan ne flemmont morse ar vam, e leac'h ar re-ma a venne va c'hignat. Sellet a reant ouzinn, mes pebez sellou! sellou du, ginaou mousclennec. Coulz merc'hed, coulz goazet, oll oant henvel oc'h c'havajet, oc'h tud gouez. O velet kement-se, e liviris d'ezho: « doare o peuz da gaout drouc ouzinn, ha coulsgoude ne glaskan nemet ober vad d'eoc'h. Comz euz a Zoue, n'e ket lavaret drouc d'eoc'h eo; rac ne d'eo nemet comz euz an Hini a dle peb speret da garet ar muia, nemet eun drouc-

speret e ve. An drouc-sperjou ne c'hellont mui caret Doue; mes an oll sperejou all a dle he garet hag he veñt, pa'z e guir hen eo a ra evidomp kement zo a vad. C'houi, mechaus, a gred o peuz eun ene hag ez euz eun Doue. Mad, setu ama eur *c'hard national* hag a zonch n'euz Doue ebet; livirit gant pehini ac'hanomp em ar virionez; rac, ma n'euz Doue ebet, e leac'h mont abont en tu all d'ar *rampart*, me zistroio da greiz Paris; eno da vihana n'euz ket kement a zanjer. — Den, ne respountas gric. — Assa, tudou, n'euz nieun ac'hanoc'h hag a c'helfe rei d'inn eur brevennic da ziscovez n'euz Doue ebet? — Respount ebet adarre: denet oant oll da veza mud evel pesket. — Mad, eme ve, an nep ne lavar netra a lavar ia: dalc'hit mad eta d'ho creden; rac mar d'eo sclear da zaoulagad ar c'horf ez euz eun heol abalamour m'her guelomp o para dirazomp, eo ker sclear ha sclearoc'h c'hoaz da lagad an ene ez euz eur Speret braz, oll-c'halloudec, oll-for, oll-vadaleuz, abalamour ma'c'h en em ziscovez splam dirazomp en he oberou.

Ha c'houi, va den mad, a liviris neuze d'ar *c'hard national* distroet da greden ho pro hag ho iaouankis. An den Paris o peuz cavet tud desket var meur a dra, mes n'euz den desketoc'h var ar relijion hag ar pez a zell oc'h Doue eget na oa persoun ho parrez p'edoc'h gnech al her gear. Perac? abalamour hennez ne gomze ket d'eoc'h hervez ar froudennou a deue, en he speret hag an drouc-speret fall a deue en he galoun evel a ra doctoret Paris, mes discleria a rea d'eoc'h ar pez zo bet er bed: aze ar penn kenta euz ar bed bete vrema gant an drouc-speret, kement den fur, kement den santel a zo peb biscoaz. Hennez ne gomze ket d'eoc'h euz he bezheunan: mes en hano ar Pab ne c'hell morse fazia en hano escop ho pro hag an oll eskibien all euz ar bed a zo a unan gant ar pab, en hano Jesus-Krist, guir Vab Doue, en em c'heuet dep evit hor zavetei. Guellit pebez kemm a zo etre ar re-ze hag an doctoret a zelaout brema. Guellit e pebez coumpagnuez edoc'h araoc hag e pebez coumpagnuez emac'h brema! Araoc, edoc'h a unan gant kement den santel a zo hec' biscoaz var an douar, a unan gant ar batriarchet hag ar prophetet, a unan gant Jesus Krist hag he ebetei, a unan gant ar pabet, an doctoret euz an Ilis, ar zent, ar verzerien, au dud a galoun, a skiant, a zeska-durez, a furnez, a vadalez evit an nessa, etc. Brema oc'h couezet izelloc'h eget ar Brotestantet, an Turket, rac ar re-ze da vihana a gred e Doue, pe a anavez eun Doue bennac, e leac'h c'houi a lavar n'euz Doue ebet.

O veza comzet evelse, ec'h astennis va dorn da gregi e dorn ar *c'hard national*, hag e liviris d'ezhan: mar cavan ac'hanoc'h gouliet var eun dachen bennac a vrezel, neuze me ho covessaio. — Mad, Aotrou, ho trugarekaat a ran, ne lavaran ket nan. — Pa'z iz ac'hano, ar barizianet a ioa en dro d'inn n'o doa mui ker goaz doare. Evel kent, ezom o deffe da ober eur retret pe eur mission evit carza ho c'haloun, ha cass anezhi an techou hag an ioulou fall a zo bet lakeat enghi gant

an diaoul, ha gant ar scrivanerien hag ar sclabezerien paper a ra brezel da Zoue ha d'he relijion zantel.

AN TAD CLEAC'H.

Satan hag eur vanden *Franmasounet*.

N'euz ket pell eur vanden *franmasounet* a ioa el leac'h m'oant custom d'en em assambli pa deuas Satan he unan d'en em ziscovez dirazho ha da gomz outho evelhen:

Va bugale, va anaout mad a rit, ha n'e ket han? ha pa ne ve nemet dioc'h va c'herniel ha dioc'h va c'harniou. Me eo ho tad, hag abalamour da ze em euz c'hoanteat lavaret d'eoc'h pegement a blijadur o peuz great d'inn a nevez zo. Va zicouret o peuz da c'hounit muioc'h-mui a dud d'am zervich, ha da greski an niver euz va zujidi. Va bennoz d'eoc'h, va bugale ger, kement a joa am euz ouzoc'h ma fell d'inn ho priata oll an eil goude egile.

Var gement-se ar *franmasounet* a dosteas ouz ho zad Satan an eil goude egile.

Hema ho stardas gant carantez var boul he galoun, ha goudeze e lavaras d'ezho adarre:

Gouzout a rit emacoun ato e brezel a enep Jesus-Krist hag he Ilis, ha gant ar zicour a rooc'h d'inn dre ho finessa ha dre oc'h aket da labourat evidon, em euz esper da ziscar Jesus-Krist divar he droun ha da gass he Ilis d'an traon.

EUR *Franmasoun*.

— Petra or heuz da ober evit dont a benn a gement-se?

SATAN.

— N'o peuz ken nemet kendele'her da ober ar pez o peuz great bete vrema.

Me zo hanvet *Tad ar gaou*, a c'houzoc'h ervad; mad, n'em euz nemet eun dra da lavaret d'eoc'h: livirit gevier leiz ho kinou, livirit gevier hirio, livirit gevier varc'hoaz, livirit gevier ato. Me a zo cossoc'h evidoc'h, a c'houzoc'h ervad; rac cossoc'h oun zoken eget ar bed-ma; calz muioc'h a anaoudegez am euz eta euz an dud hag euz an traou eget na c'houffac'h biken da gaout oc'h unan.

Mad, va bugale ger, credit ac'hanon p'hel lavaran d'eoc'h, n'euz netra par d'ar gevier evit tonella an dud var bouez ma vezint livet brao. Penaoz em euz-me gelllet dont a benn da c'hounit Eva gnech all? Dre gomzou flour ha promessaou caer, da lavaret eo, en eur liva gevier d'ezhi. Evelse am euz great ato abaone, ha dibaot a vech em euz manket va zaol. Guellit oc'h unan.

1° En eur grial: *Liberte evit an oll!* e roit da gredi d'ar bobl n'e ket libr, ne d'eo nemet eun esclav, hag e lakit anezhan d'en em zével a enep ar c'houarnamant. Mar teu hema da veza discaret, ha mar teuit, c'houi, da veza ar vistri, e voaskit var gouzoug al *liberte*, e lakit ar *c'hilottin* da vont en dro, hag evit guelet ha lemm eo he dremm, ec'h essait anezhi var choug ar gristenien gatholic, beleien, noblans, bourc'hisien ha zoken tud

divar ar meaz ha labourerien douar. Ma c'hoanta ar re-ma gina eun tammic en eur lavaret : « C'houi a grie: *liberte evit an oll !* Lezit eta ganeomp al liberte da veva en hor giz ha da heul hor *religion* evel ma fell d'eomp ; » n'o pezo ken da ober nemet respount d'ezho : « daoust ha ne lezomp ket ganeoc'h al *liberte da vervel* ? Pe seurt rezoun o peuz-c'houi eta d'en em glemm ? Ni, *franmasounet*, a zo ar vistri hiviziken, ha ni n'or beuz ket ezom ac'hanoc'h, ni ne fell ket d'eomp beva ganeoc'h pe en ho coumpagnunez. O cass ac'hanoc'h d'ar *c'hilloutin*, e talc'homp mad ato d'hor ger: *liberte evit an oll*, da lavaret eo, liberte evidoc'h-hu da *vervel* hag evidompni liberte da veva en hon roll. »

Ac'hanta, potret, ha n'e ket an dra-ze c'hoari eun taol caer ?

Ar *Franmasounet oll assambles*.

Eo, eo ; netra caerroc'h ; c'houi zo eur mestr avad, tad Satan.

SATAN.

2° Lavaret a rit d'al labourerien ne d'int nemet tud reuzeudic, n'e ket hervez ar guir hag al lealdet e ve an danvez etre daonarn ar memes re hag eo poent ingala ha rei he lod da bep hini. C'houi a c'hoar ervad, c'houi, ne c'hell ket an oll beza pinvidic, ha pa ve gellet zoken ranna ar madou etre an oll. C'houi a c'hoar ervad guella tra en deuz al labourer, ar micherour, da ober evitgounit he vara ha beva en he eaz, eo beza den honest ha senti ouz he vestr pe he *batroun* ha beza aketuz da labourat. Ia, c'houi a c'hoar an dra ze, mes ezom o peuz euz al labourerien evit lakaat freuz ha rouestl er vro. Dre ar freuz hag ar rouestl-se, c'houi a c'hell ober ho fortun, pe baka eur plas mad, eur plas hag a raio d'eoc'h gounit calz arc'hant. Al labourerien ha micherourien touellet ganeoc'h a vezo bet marteze lazet e creiz an abaden, pe a vezo casset goudeze d'ar *C'haledonii-Nevez* evel forsalet ; mes petra ra ze d'eoc'h ? Pa'z eer da eun hostaliri da lakaat ober eun alumen, unan bennac a renk paea ar viou, ha n'e ket guir ? Ama al labourerien pe ar vicherourien o devezo paet evidoc'h ; goaz a ze d'ezho ha guell a ze d'eoc'h-hu. Ha n'e ket an dra-ze c'hoaz eun taol euz ar re gaerra ?

Mad, va bugale, en eur lavaret gevier eo e teuer a benn da ober taoliou evelse. Livirit gevier eta, hirio, varc'hoaz, atao.

3° Mes a enep an Iis dreist peb tra, a enep ar Pab, an Eskibien hag ar veleien eo e tleit labourat eb ehan ebet.

EUR *Franmasoun*.

Setu ive ar pez or beuz great bete vrema, hag ar pez a reomp bemdez. En hon tiez-labour, mistri, *contremistri*, labourerien ha micherourien, oll e leveromp traou euz ar veleien hag euz ar re a zalc'h d'ar veleien. Ouspenn-ze, pa en em gavomp gant an dud divar ar meaz, gant ar re a gendalc'h ato da vont d'an offeren ha da goves, ne vankomp morse da lavaret traou euz ar veleien hag euz ar religion.

SATAN.

Mad a rit, va bugale ; va bennoz d'eoc'h eur vech c'hoaz : kendalc'hit da ober evelse.

Livirit d'an dud divar ar meaz int sunet gant ar veleien, e c'hoanta ar veleien e teuffe an deog en dro, e fell d'ar veleien n'o deffe ar goueriatet nemet geot ha foenn da zibri, e c'houlouen ar veleien ma vezo brezel adarre, ez eo, en eur ger, ar veleien brassa enebourien an dud divar ar meaz ; hag eb dale e veloc'h an dud vad-se o nac'h ho feiz, o nac'h Jesus-Krist, hag o trei a unan ganeomp-ni. N'euz ket pell, o peuz gullet eo eaz ho gounit o lavaret traou d'ezho euz ar veleien ; mes n'e ket aoualc'h beza ho decevet eur vech, red eo kendalc'her da labourat evit ma vezint ato a do ganeomp.

Gouzout a rit-hu perac e pouezan kement var ar poent-ma !

EUR *Franmasoun*.

Ne c'houzoun ket calz ; rac, evit lavaret ar virionez, ni a ve nec'het aoualc'h ma ve red deomp lavaret pe seurt drouc a ra ar veleien. Gullet a reomp ar beorien, e kear coulz ha var ar meaz, o vont da c'houlouen sicour digant ar veleien kentoc'h eget digant ar vourc'hisien pinvidic : ar pez zo evidon-me eur merk sclear hag anad, ar veleien n'int ket enebourien d'ar bobl.

SATAN.

Ar virionez zo ganeoc'h marteze, va mignoun ; mes keit ha ma vezo selaouet ar veleien, setu ama petra a c'hoarvezo : an Iis a jomo en he za, Jesus-Krist a vezo ar mestr, tra peb hini a vezo eun dra zaer, an dizursiou ne vezint ket ker stank, an tadou hag ar mammon a vezo respetet, ar vugale a vezo savet mad, an dud fall a vezo disprijet hag ar re vad, er c'hontrol, a vezo istimet hag henoret.

UNAN EUZ AR *Franmasounet*.

An dra-ze ne ve ket eun drouc braz.

SATAN.

Eo, eo, eun drouc braz e ve evidon-me hag evidoc'h-hu. P'e guir o peuz va joazet evit ho tad, e tleit ive clask ar pez a glaskan va unan. Hogen, me ne glaskan nemet chacha ganen d'an ifern oll zervicherien Jesus-Krist.

EUR *Franmasoun*

hag a fell d'ezhan ober rins var bep tra.

Evidon-me ne gredan nag en ifern, nag er baradoz.

EUN DEN A RELIJON o *tifourcha* ne c'houezer ket euz a beleac'h.

Mad, te a vezo enterret evel eur c'hi, ha goudeze ez i da leski d'an ifern gant Satan da dad.

Gloar da Jesus-Krist ! (O clevet ar gomz-ze, *Satan a scrab da vont kuit buhanna ma c'hell*).

Gabriel MORVAN, *chaloni*.

BUEZ SANTES ANNA.

Kenta pennad.

TAD HA MAM SANTES ANNA.

« Annek ober menlenti eun den brudet, ar Skritur-za a veul da genta ar re o deuz hen lakeat er bed. Ne c'hellomp ket ober guell eget heuill ar skuer roet d'eomp al religion skrivet dindan cuzul ar Speret-Santel ; mak se e livarimp eur gerik benac divar beun tad ha mam Santes Anna. »

Aman e kemerimp evit hon hencha an tadou santel euz an Iis ha dreist oll ar Bollandistet.

Stollanus hanvet ive *Sajite* hervez an tadou santel euz an Iis, en doa an eur vad da veza tad da vam ar Verc'hez Vab Diskenn a rea euz a lignez ar roue David, hag en ebek da gement-se oa bet savet e doujans Doue iouankik oa c'hoas pazimezas da *Emerentiana*, a ziskenn ive euz a lignez ar roue David. Pinvidik menbet dre an noblans euz he lignez, *Emerentiana* a ioa pinvidic oc'h c'hoas dre ar vertuziou euz he ene.

Emerentiana a deuas er bed e *Zephor*, kerik vian var dro d'houe d'oc'h Nazareth. Ez iouankik e tis-bervez pagement e kerie ar vertus : an oll sonjezonou euz he spered hag ar vouez euz he c'halon he c'hasse vab Doue. He brassa plijadur oa pedi, hag he furnez hag he c'harantez (ener evit Doue o doa he rentet din da velet diaoul ar c'hoar dispar euz he lignez. Evel urte doa great veu da jom bepret guerc'hez, ec'h en emblijec'als en eul-leac'h distro, hag alies e teue da gomz gant diskibien ar bropheted bras Eli hag Elisee, a veva neuze var menez Carmel.

Alies e c'houenne digantho ho santimant divar boez incarnation Mab Doue ; hag eun dervez e c'houennas startoc'h eget biskoas ar rezoniou o devoa lakeat Doue da jom ker pell ep rei d'eomp ar Zalver prometter d'ar batriarchet ha d'ar bropheted. Ar venec'h santel egis ma o devije recevet eur sonj euz an env, d'respontas : « Abenn eun nebeut aman c'houi hen des-ko d'eomp oc'h unan. » *Emerentiana* ne entente ne tra er c'homzou-se, ha var gement-se e pedas ar c'hos- sa anezho d'he sclerijenna. « Va zad, emezhi, pell zo e em euz c'hoant da veza sclerijennet var gals traou e a ra d'inn poan spered. Setu pevar mil bloas en e dens Doue promettet digass eur Zalver, a dle genel euz eur Verc'hez bepret dibec'h. P'en deuz kement d'aleet evit hen digass d'eomp, em euz aoun na rank- lemp gortoz c'hoas pell amzer. Peleac'h kaout eur c'hreg din da lakaat er bed eur vech vertuzus aou- alc'h, evit beza mam da Vab Doue ?..... O mister bras ha sonezus ! N'em euz douetans ebet var gal- loud an Aotrou Doue : rak breman e c'hell ober ar pe'z n'en deuz ket great e mil bloas ; mes credi a ran stard, ma zastumfer en eur c'hreg an oll zante- lez a zo var an douar, ar c'hreg-se c'hoas ne c'helfe ket beza comparachet d'an hini e do an enor da veza mam d'ar Messias. »

An den santel-ma a zelaouas *Emerentiana* gant cals plijadur ; estonet bras ec'h en em gave o velet eur spered kel lem, hag o clevet comzou ken fur ; hag evel m'en devije Doue displeget dirazhan ar mister bras a boeze kement var spered ar plac'h iouank, e respontas : « O *Emerentiana*, ha c'houi a zo eurus ! « Kavet o peuz trugarez dirak daoulagad an Aotrou « Doue, c'houi a vezo ep douetans ar c'hruzien euz ar « brank ma tle dond anezhan mam Salver ar bed. « C'houi o peuz kement a henvelidigez gant an hini o « deuz hon tadou comzet d'eomp anezhi, ma n'em euz « douetans ebet ne d'oc'h galvet d'an enor dispar-ze. » *Emerentiana*, en eur glevet ar c'homzou-ze, en em daolas d'an daoulin, hag a lavaraz gant eur vouez go- loet gant an daelou :

« Petra oun, o va zad, evit gedal eur seurt enor ? « Ne d'oun ket din euz a gement a vadelez ; coulsgou- « de ra vezo great bolontez Doue ! Pedit evidon Doue « Israël, ma zeui d'am sklerijenna euz sklerijen an « env, ha ma rai d'inn ar c'bras da viret ato he c'hour- « c'hemennou santel. »

Ar c'homzou-ze e doa lavaret gant eur vouez ker c'houek ha ken kreuv, ma teuas ar venec'h euz ho lo- chen ; hag en eun doare burzudus ec'h en em gavjont henchet betek al leac'h m'en em gave an ermit kos hag ar plac'h iouank ; hag evel ma o devije klevet ho c'homzou, e lavarjont :

« En em laouennait, *Emerentiana*, en em laouen- « nait, kavet o peuz trugarez dirak Doue. »

Ar plac'h iouank, karget a joa, a zistroas da di he zad en eur renta grasou da Zoue. A neuze ec'h en em dennas euz ar bed muia ma c'hellas. He buez a ioa eur vuez a binijen ; ne vele den, ne zebre nemet gri- zioù louzou, ha kousket a rea var an douar kaled. Mes Doue a bare he zaoulagad varnezhi, ha ne falvezas ket d'ezhan e devije tanveat pelloc'h an dousder a gave oc'h he servicha en ankounac'h euz ar bed. A veac'h arruet en he zrivac'h vloas, he c'herent a roas urs d'ez- hi da guitaat ar vuez a rene abaoue pevar bloas ; or- dren a rejont d'ezhi heuill ar plac'h iouank all a Israël.

Emerentiana a anaveze mad penaos eun tad hag eur vam a zalc'h karg an Aotrou Doue var an douar ; rak-se e sentas var an heur. Ne jomas ket pell er gear ep ma oue remerket gant an oll he genet hag he vertus. Meur a zen iouank a Israël he goulennas da zimizi. *Stollanus* ebken a ioa kavet din anezhi, rak-ze he c'herent her choazas abalamour ma oa euz ar memes lignez.

P'oa diskleriet ar c'helou-ze da *Emerentiana* ec'h en em gavas glac'haret bras ; hag evel m'e devoa great veu da jom bepret guerc'hez, ne falvezas ket d'ezhi da genta rei he c'honsantamant.

Coulsgoude en aoun da vond a eneb bolontez an Aotrou Doue, e c'houlennas kuzul digant menec'h menez Carmel, hag ho fedas stard da veska ho fedennou gant he re evit anaout bolontez Doue var an dimizi-ze. Ar venec'h santel, oc'h anaout mad vertus *Emerentiana*,

hag oc'h anaout e tostea ive an amzer merket evit hon daspren, a bromettas goulenn evithi sklerijen an Tad eternal.

Neuze *Emerentiana* en em dennas en eul leac'h distro, hag epad ma c'hortoze er beden hag en daëlou urs Doue dre c'hinon he zervicherien, ar venec'h santel ne canjont epad tri dervez da bidi, da iun ha da ober pini-jen. Neuze Doue a ziskulias dirazho ar pezh a dlie arruout. Guelet a rejont eur vezen vras treac'h dre he gened hag al liou kaër euz he dellion d'an oll guez o devoa guelet betek eno. Var ar vezen-ze n'oa nemet eur frouezen, ha p'oa distaget, ann oll brankou a zec'has. Mes eun nebeut goude-ze, dre eur chenchamant burzudus, ar vezen a zebantas ken skedus hag an heol; dougen a rea eur frouezen nevez ken kaër da velet ma na c'helle an daoulagad soutenn ar skeud anezhi.

An ermitet santel a anavezaz raktal penaos ar burzud-ze ne dene nemet a bers Doue. Rak-ze ec'h en em lakejont da bidi Doue d'ho sklerijenna var ar burzud-ze. Ho feden a oue selaouet : klevet a rejont eur vouez euz an env o lavaret d'ezho ar c'homzou-ma.

« Ar vezen o peuz guelet a deu da skeudenna dirazoc'h dimizi *Emerentiana*. Ar genta frouezen o peuz remerket, eo ar c'henta krouadur a deui euz an dimizi-ze. Ar brankou sec'het en eun taol a ziskuez e chomo *Emerentiana* sec'hengoude he c'henta frouez. « Ar jenchamant burzudus euz ar vezen hag ar sklerded a zo en dro d'ezhi a ziskuez oll-galloud an Aotrou « Doue a rai da *Emerentiana* conceo a nevez en eun oad ne c'hello en em c'hortoz da gaout bugale nemet dre eur burzud abers Doue. An eil frouezen a ziskuez ar c'hrouadur a deui neuze var an douar ; he hano en em skigno dre ar bed oll, ha bez' e vezo mam d'an « Hini a lakai an oll dud da c'henel da eur vuez nevez. »

Neuze an ermitet santel ne varc'hatont mui evit disklaria da *Emerentiana* ez oa bolontez an env e kemerje ar stad a briadelez.

« O va Doue, a lavar neuze, ra vezo great ho polontez em c'henver ! Pa roit d'inn urs da derri ar veu am euz great da jom bepret guerc'hez, roit d'inn evit pried eun den leal hag hervez ho kalon. »

Neuze e kuiteas he ermitaj, hag ec'h en em lakeas etre daouarn he c'herent. Eun nebeut amzer goude e teuas da veza mam da eur verc'h a ioa bet hanvet *Ismerii*, ha d'an oad a bemzek vloas a oa bet roet evit pried da eun den santel hanvet *Eliud*. Euz an dimizi-ze eo e teuas er bed Elisabeth, pried da *Zakarii* ha mam da Sant Ian-Vadezour.

P. M.

Histor Coll-Bara.

(Eil pennad.)

Va zad a gemeraz an alc'hueziou. Ne c'hellas ket coulze mired da lavaret d'he amezek : Cleo-ta, camarad, perac ne laoskez-te ket da alc'hoeziou gant da c'hreg ?

Perac ? emezhan, perac ? bremaic e clevi. Va bugale, emezhan, ne c'houlennont nemet mont da c'hoari *billard* hag ar c'hoari-zea goust arc'hant. Ma chomfe an alc'hoeziou gant va greg, ha ma teufe d'ezhi nac'h anezho oc'h ar vugale ma troffe en ho fenn goulenn eur guennec benag diganthi, e vent gouestl, Doue ra viro ! da lamet he buez diganthi evit ho c'haout. Va zad a zalc'haz eta an alc'hoeziou keit ha ma oue an aotrou adjoent oc'h ober he dro er foar ; ha ma lavarfen ar virionez penn da benn e rankan anzae e lakeaz ar merk-se a fizianz eur zac'hadic brao a fouge em zad.

An amezec n'en devoa ket lavaret gevier. Bugale en devoa hag a ioa ebestel en ho hano. Seitec da naontec vloaz o doa neuze ; laerez na laza ne reant ket, a gement ma c'houlfen, mez ar peur-rest a oa ho bara pemdeziek. An tad a ioa pinvidic, hag a bouez dispigu gant he vugale, en deuz great anezho, euz ar c'henta eul laztez midisin, ha dioc'h egile eur sclabezer paper da c'headal ober anezhan eun anter-noter.

Arabat e credi coulzeoude, var an digarez-se, ne vije en dro d'eomp nemet canaillez. Tro var dro da Paris, kement ha m'am euz guelet, an dud kemeret a vloc a zo tud vrag, honest ha prest da ober vad. Da viana ne reont ket a zencennadou odevi evel an Normantet hag ar Vretoned a deu er vro-ma da glask labour. Truez o deuz oc'h an dud ezomec hag ar re a c'hoarvez eur guall daol benac gantho. Evelse, ha terri a ra eun artizan he vreae'h pe he c'har var al labourou, ractal e reont etrezho eur gestik evit sicour ar c'hreg hag ar vugale. Egiz a lavar an aotrou persoun, troet int d'ar mad evit interest ar c'horf ; ar pezh guassa eo, ne d'int nemet dinoc'h a ze da veza abeged pa ne reont ket a stad euz ho ene. Da viana, an aotrou persoun a lavar an dra-ze.

E guirionez, hon amezeien ne uzont ket calz ho boutou o tarempredi an ilizou ; nebeutoc'h c'hoaz marteze e sclabezont discouarn ho beleien gant ho fec'hejou, m'int ket troet var ar c'hofez. Ar persoun am euz anavezet aman araoc an hini a zo breman, ne c'hellas biscoaz e touez he oll barrisionis caout na sacerist, na c'hloc'her, na machicot pe curust. Petra reaz ? fermi eun ti e Paris ha pa vije eun anterramant da ober pe eun eured benac e lakea cass kemennadurez d'ezhan hag e teue neuze gant he gurust da ober he zever. Peder guech er bloaz, d'ar goueliou braz, e teue ive da lavaret an oferen d'eomp. Setu aze tout e feat a relijion. Goude an dra-ze, netra ebet ken, hag an oll kel laouen ha tra a lavare : na caera persoun or beuz-ni ! Setu aze hag a goumprenn an traou, n'e ma ket evel calz re all o chaogat he stec'hen bep sul hag o paluc'hat, oc'h hiskina ac'hanomp gant he oremuzou hag he sarmoniou heb fin ; ha nan, hennez ne ket eun dever goulou eo.

Hor persoun nevez, pa zigouezas en hon touez, a gredaz n'en doa ken tra da ober nemet discoez he volontez vad evit dibrada an oll divar ho zorchenn, hag ho digass evel eur rejimant d'an iliz.

Oc'h he heul, e oa eur geginerez, ken du he fri gant ar

baton ha drezen ar siminal, ha varnezhan eul lunedou bet arc'hantet ; da c'houde e voa eur c'haz blevec, hag ar c'hoari-zea goust arc'hant. Ma chomfe an alc'hoeziou gant va greg, ha ma teufe d'ezhi nac'h anezho oc'h ar vugale ma troffe en ho fenn goulenn eur guennec benag diganthi, e vent gouestl, Doue ra viro ! da lamet he buez diganthi evit ho c'haout. Va zad a zalc'haz eta an alc'hoeziou keit ha ma oue an aotrou adjoent oc'h ober he dro er foar ; ha ma lavarfen ar virionez penn da benn e rankan anzae e lakeaz ar merk-se a fizianz eur zac'hadic brao a fouge em zad.

Neuze an ermitet santel ne varc'hatont mui evit disklaria da *Emerentiana* ez oa bolontez an env e kemerje ar stad a briadelez.

« O va Doue, a lavar neuze, ra vezo great ho polontez em c'henver ! Pa roit d'inn urs da derri ar veu am euz great da jom bepret guerc'hez, roit d'inn evit pried eun den leal hag hervez ho kalon. »

Neuze e kuiteas he ermitaj, hag ec'h en em lakeas etre daouarn he c'herent. Eun nebeut amzer goude e teuas da veza mam da eur verc'h a ioa bet hanvet *Ismerii*, ha d'an oad a bemzek vloas a oa bet roet evit pried da eun den santel hanvet *Eliud*. Euz an dimizi-ze eo e teuas er bed Elisabeth, pried da *Zakarii* ha mam da Sant Ian-Vadezour.

Perac ? emezhan, perac ? bremaic e clevi. Va bugale, emezhan, ne c'houlennont nemet mont da c'hoari *billard* hag ar c'hoari-zea goust arc'hant. Ma chomfe an alc'hoeziou gant va greg, ha ma teufe d'ezhi nac'h anezho oc'h ar vugale ma troffe en ho fenn goulenn eur guennec benag diganthi, e vent gouestl, Doue ra viro ! da lamet he buez diganthi evit ho c'haout. Va zad a zalc'haz eta an alc'hoeziou keit ha ma oue an aotrou adjoent oc'h ober he dro er foar ; ha ma lavarfen ar virionez penn da benn e rankan anzae e lakeaz ar merk-se a fizianz eur zac'hadic brao a fouge em zad.

An amezec n'en devoa ket lavaret gevier. Bugale en devoa hag a ioa ebestel en ho hano. Seitec da naontec vloaz o doa neuze ; laerez na laza ne reant ket, a gement ma c'houlfen, mez ar peur-rest a oa ho bara pemdeziek. An tad a ioa pinvidic, hag a bouez dispigu gant he vugale, en deuz great anezho, euz ar c'henta eul laztez midisin, ha dioc'h egile eur sclabezer paper da c'headal ober anezhan eun anter-noter.

Arabat e credi coulzeoude, var an digarez-se, ne vije en dro d'eomp nemet canaillez. Tro var dro da Paris, kement ha m'am euz guelet, an dud kemeret a vloc a zo tud vrag, honest ha prest da ober vad. Da viana ne reont ket a zencennadou odevi evel an Normantet hag ar Vretoned a deu er vro-ma da glask labour. Truez o deuz oc'h an dud ezomec hag ar re a c'hoarvez eur guall daol benac gantho. Evelse, ha terri a ra eun artizan he vreae'h pe he c'har var al labourou, ractal e reont etrezho eur gestik evit sicour ar c'hreg hag ar vugale. Egiz a lavar an aotrou persoun, troet int d'ar mad evit interest ar c'horf ; ar pezh guassa eo, ne d'int nemet dinoc'h a ze da veza abeged pa ne reont ket a stad euz ho ene. Da viana, an aotrou persoun a lavar an dra-ze.

E guirionez, hon amezeien ne uzont ket calz ho boutou o tarempredi an ilizou ; nebeutoc'h c'hoaz marteze e sclabezont discouarn ho beleien gant ho fec'hejou, m'int ket troet var ar c'hofez. Ar persoun am euz anavezet aman araoc an hini a zo breman, ne c'hellas biscoaz e touez he oll barrisionis caout na sacerist, na c'hloc'her, na machicot pe curust. Petra reaz ? fermi eun ti e Paris ha pa vije eun anterramant da ober pe eun eured benac e lakea cass kemennadurez d'ezhan hag e teue neuze gant he gurust da ober he zever. Peder guech er bloaz, d'ar goueliou braz, e teue ive da lavaret an oferen d'eomp. Setu aze tout e feat a relijion. Goude an dra-ze, netra ebet ken, hag an oll kel laouen ha tra a lavare : na caera persoun or beuz-ni ! Setu aze hag a goumprenn an traou, n'e ma ket evel calz re all o chaogat he stec'hen bep sul hag o paluc'hat, oc'h hiskina ac'hanomp gant he oremuzou hag he sarmoniou heb fin ; ha nan, hennez ne ket eun dever goulou eo.

Ludu melen, pe Guano ar Perou.

Neuze an ermitet santel ne varc'hatont mui evit disklaria da *Emerentiana* ez oa bolontez an env e kemerje ar stad a briadelez.

vella var an tremp-man. Hervez eun den guiziek, euz a gompagnunez labourerien douar an Oriant, piou benac endeuz c'hoant da gaout *Guano* guirion, danvez mad ha traou var ho lerc'h, a rank gout e peleac'h ober he c'houlennou : va ali-me eo ma ve great ar goulennou-ze en tiez guella brudet evit madelez an tremp a gaozeomp anezhan.

Pa erru ar *Guano*, e ranker he c'horren betek ar mare d'he implija. Neuze ha neuze ebken e tleer dibouloudi anezhan, ha zoken evit ma c'hellor he ingala kement ha kement dre ar park a bez, e credan e ve mad, oc'h red, kemesk gantho eun nebeut ludu pe blastr goret.

Setu aman breman an uzach a ra ar *Guano* dreizhan he unan, pe vesket gant teil, hervez an essaon a zo bet great.

GUINIZ.

800 lur *Guano*, taolet da viniz, o deuz roet 35 poezellad greun (a gant littrad pephini) ha 12 miller-anter a golo.

Seitec ugent lur *Guano*, mesket gant daou vil lur hag anter-cant a deil, o deuz roet 52 poezellad greun ha c'huezec miller gollo.

Dre zervez arat eo dister 500 lur *Guano* dreizhan he unan, ha mesket gant teil, eo dister lakaat 200 lur *Guano* da zicour an teil, a c'hell gedal an nevez amzer evit he ingala var an ed ha teuleur ar freuz varnezhan da choude.

SEGAL.

500 lur *Guano* dreizhan he unan, taolet en eun dervez arad da zegal, o deuz roet 15,18 poezellad greun, ha 5,6 miller golo.

EIZ.

Guella tremp a zo d'an eiz eo ar *Guano*, 300 lur dre zervez arat.

KERC'H.

250 lur *Guano*, dre zervez arat, o deuz roet betek 17 poezellad greun, ha tri miller golo.

GUINIZ DU.

100 da 150 lur *Guano* dre zervez arat a zo traoualc'h evit caout var ho lerc'h diou vech ar pezh a vez gant tremp ar vro.

AVALOU DOUAR.

Hervez atao an essa a zo bet great, ez euz bet guelet penaoz, 1° 400 lur *Guano* dre zervez arat a zistaole kement ha dec mil lur deil.

Penaoz 2° 400 lur *Guano* a roe an daou farz muioc'h a draou eget an douarou ne vez ket taolet a deil enno.

Penaoz 3° 300 lur *Guano*, a c'helle, heb teil hag e douar dister-dister, rei traou a zoare.

Penaoz 4° 200 lur *Guano* ha tri mil lur-anter a deil dre zervez arat, eo a zigasse ar muia eost.

Pa vez lakeat an avalou douar en ant e taoler teil varnezho, eun nebeut douar goudeze, hag erfin ar *Guano* araoc discar ar bomm d'ho golei.

BETERABEZ.

Guella tremp a zo d'ar beterabez eo ar *Guano* hag

Al levric gallec a brenis en ilis caer-se evit gellout he studia hag he anaout tam ha tam a lavar e deus taloudegez eur milliar-hanter, da lavaret eo; 1,500,000 l; ha guir eo kement-se? Neket eun azen evel-don-me eo a c'hell her gouzout.

En dro genta e claskin rei d'eoc'h eun nebeudic anaoudegez euz an ilis burzudus-se; da c'headal, pedit calonec ar Verc'hez ne deuz ilis all ebet ker caer var an douar.

(Eur pennad all eur vech all).

IAN AR GERNEVEZ.

BUEZ SANTES ANNA.

Eil pennad.

CONCEPTION SANTES ANNA.

Evel m'o doa diskleriet da *Emerentiana* menec'h Carmel, chom a reas pell sec'hen goude ginivelez *Ismerii*. Oajet oa a anter-cant vloas, pa sevenas Doue d'ar bromessaou kaer en devoa great d'ezhi. Eun dervez m'en em roe d'ar beden, daoulinet d'an douar, e klevas eun trouz bras, hag en eun taol e velas en dro d'ezhi eur sklerijen gaer meurbet, hag a dreuz ar skleridet-se eun eal en em ziskuezas, hag a gomzas outhi er gis-man :

« *Emerentiana*, an amzer a dosta ma tle an Oll-galloudek skulla he vennoz var ar bed oll. Grizien « Jesse a vleunio, lignez Abraham a recevo a bep seurt « grason, ha tron David en do eur perc'hen. Fiziens a « dlit da gaout em c'homzou : spered an Aotrou Doue « a gomz dre va ginou. »

Emerentiana a zebantas da genta souezet euz ar c'homzou-ze; mes ar vouez e doa he zrulluet, he lakeas raktal da gemer fiziens.

« Rentit grason d'ho krouer, a respontas an eal; « rak dre c'hras Doue o pezo eur verc'h a vezo mam « da eur verc'hez a dle a hed an oll amzer beza savet « dreist ann oll grouadurien. »

Emerentiana en eur dridal gant ar joa a respontas : « Gouzout a ran ne'z euz netra dreist galloud Doue. « Ra vezo great eta em c'henver, ne ket hervez va « zalvoudegez, mes hervez trugarez an Aotrou Doue. » An eal a lavar neuze :

« Chomit e peoc'h, mont a ran da ziskleria da « *Stollanus* bolontez an Aotrou Doue. » Goude e tisparissas.

Stollanus a ioa diou leo dioc'h *Emerentiana*. Eat oa d'he di var ar meaz da velet he vanden jatal. Edo o pedi pa deuas euz a greiz eur goabrenn eur sklerijen gaer, hag eur vouez a lavaras ar c'homzou-man :

« *Stollanus*, ar peoc'h ra vezo ganeoc'h ! *Emerentiana*, ho pried, a roio d'eoc'h eur verc'h; he hano « a vezo diskleriet dre ar bed oll. »

An den santel, oajet neuze a unnek vloas ha tri-

ugent, a gredas da genta n'oa kement-se nemet eun huvre; mes ar vouez euz an env evit rei d'ezhan da anaout bolontez Doue, a lavaras :

« Var ho penn-vele e cavfot peder lizeren aour; ar « peder lizeren-se staget assamblez a raio an hano a « refot dre urz Doue d'ar c'hrouadur a lakai ho pried « er bed. »

Neuze ar vouez a deuas da devel, hag ar sklerijen a zisparissas.

An den santel-ma, sentus ouz kannad Doue, en em rentas raktal e kenver *Emerentiana*.

Digemer laouen a oue great d'ezhan, hag *Emerentiana* a guntas euz he c'hostez ar pez e doa klevet ha gullet. A veac'h m'oant eat en ho c'hamb, ma veljont, hervez m'en doa diskleriet d'ezho an eal, peder lizeren aour var ar penn-vele. Setu aman al lizerennou-se AANN. *Stollanus* ho c'hemeris evit ho diskuez d'he bried; ha goude beza ho lakeat var an daol evit sellet ouz ho c'hoanteri, e veljont penaos al lizerennou-se staget assamblez a rea an hano a Anna; ar pez a ziniñ el langach *hebreu*, gras pe drugarez.

« Setu, emezho ho daou, an hano burzudus a fell « da Zoue, en he vrassa madelez, rei d'ar c'hrouadur « a dileomp da gaout. Ra vezo great he volontez santell! »

Calz miziou a ioa tremenet abaoe. Deuet da veza dougerez, *Emerentiana* a dremenis ar c'henta amzer er beden. Pa dosteas he zermen, e c'hoanteas mont da velet ermitet santel menez Carmel evit goulenn diganho ar zikour euz ho fedennou.

Diskibien ar prophet Eli, karget a levneze en eur he gullet, en em strinkas d'an daoulin; hag en eur veuli Doue euz ar burzudou en devoa great, e c'houlenjont beva hiraoualc'h evit gullet ar c'hrouadur benniget-se. Ho feden a oue selaouet.

GINIVELEZ SANTES ANNA.

Doue a gar an diantegez; rak-se ar Verc'hez Vari a zo bet diskarg euz ar pec'het orijinal. Hervez eur greden zantel e felle da Zoue gullet mam ar Verc'hez santeleat evel he merc'h araok he ginivelez.

Merc'h oa da Adam, hag a neuze dalc'het ive dindan ar pec'het euz he vouenn. Coulskoude evel mam da Vari, evel mam gos da Jesus, e tlefe beza diframmet, araoc he ginivelez, euz a esklavaj an drouc-spered. Ar garg glorius a zalc'h er mister bras euz an incarnation a dle rei d'ezhi an enor-se. Muioc'h a vir e deuz da veza diskarget euz ar pec'het orijinal eget Jeremias ha sant Ian-Vadezour. Jeremias n'oa nemet eur prophet; ha Sant Ian-Vadezour n'en doa nemet da rei da anaout donedigez hor Salver; eleac'h Santes Anna a dle beza mam da vam Jesus, hag euz he goad eo bet furmet corf ar Verc'hez dibec'h.

Ar penn-caos euz kement-se a zo anad evidomp; ar pec'het ne dle ket kaout krog en eur c'horf a dle servichout da dempl da vam Salver ar bed. Gant pegement a blijadur an env a bare he zaoulagad varnezhi.

Doue ne c'hell ket sellet gant karantez ouz eun ene saotret gant ar pec'het. Red eo eta e ve bet Santes Anna ketent ha m'e bet concevet, diskarg euz ar pec'het orijinal.

Setu petra lavar sant Ian Damasceen :

« Santes Anna ne dle ket beza chomet pell amzer « dindan lezet ar pec'het; rag bez'e deuz bet an oll « grason. Ar grouadurien all n'o deuz bet nemet eul « lodannik. Santes Anna a zo eur mor a c'hrason, ha « karget eo bet a gementa zantelez ma nec'heller sonjal « nemet en tu all d'ezhi. Lavaret a c'hellomp eta, ni- « cun euz bugale Adam, nemet ar Verc'hez, n'eo' bet « ker kanet gant Doue, ha nicun all en deffe recevet « muioc'h a c'hrason evithi. Pa c'hellomp diskuez « atonez ar zent unanik benak hag a zo bet santeleat « araok ho ginivelez, abalamour da betra e reussem « ar memes enor da Santez Anna, mam an oll grason? »

Goude sant Ian Damasceen, e c'helfemp henvel cals doctoret all, cals theolojianet, o deuz difennet ar memes kreden evidomp; mes mall em euz da gounta d'eoc'h ar burzudou a zigouezas e ginivelez Santes Anna.

Eur meurvez oa, var an divez euz ar bloas pevar mil abaoe m'oa krouet ar bed, var dro ar bloas 3980, Doue a ziazezas ar mean kenta euz mister an incarnation dre c'hinivelez Santes Anna; hag evit diskuez ez oa ar c'hinivelez-se eur joa vras evit an env, e falvezas d'ezhan he rei da anaout d'ar bed oll. A veac'h ar c'hrouadur e devoa gullet an deiz, eun eal a ziskennas euz an env e ti *Stollanus*, hag en eur gemer ar c'hrouadur euz da dre daouarn an amiegeez, e skrivis var boull he c'hristen an hano a Anna, hag e lavaras : « Setu an hano an Doue d'ezhi. » An hano a Anna, eme sant Epiphane, a ziniñ leun a drugarez. Doue, dre an hent-se, a lalle deski d'eomp e tle ar c'hrouadur-se beza ar penn-caos euz hon eurusted hag unan euz an eienennou euz he vrassa trugarez.

Pa guleas an eal ar gambr, e veljont penaos an hano skrivez var boull-galon ar c'hrouadur a ioa c'hoas kizellet e meur a leac'h all euz an ti. Ar brud euz ar burzud-se en em skignas raktal dre ar vro. An oll a c'hoantea gullet dreizho ho unan ar pez a ioa digouezet. Ti *Stollanus* a ioa bepret leun a dud, hag evit countanti an oll, oa red lezel dizolo poull-galon ar zantes; kement-se a ioa deski d'ezhi abred an hent euz ar poaniou.

Dre an oll Judee n'oa ken caos nemet euz an hano-se, roet en eun doare ken souezus. Hogen ne zaleas ket da ober cals burzudou all. Eun den brudet euz a Nazareth, hanvet Seral, deuet dall er bed, a glevas comz euz ar burzud-se. Sonjal a reas raktal ez oa ar c'hrouadur-se galvet da ober traou estlammus. En em erbedi a reas ouz Doue, ha gant ar fiziens d'en em velet pareet ma c'helfe lakaad he zorn ebken var an hano santel, ec'h en em rentas var droad gant he oll servicherien betek ti *Stollanus*. Eno ec'h en em lakeas d'an daoulin dirag Santes Anna, ha goude beza poket d'an hano santel, e kemeras he daouarnigou, hag ho

c'hassas betek he zaoulagad en eur lavaret : « Merc'h « Doue, digorit va daoulagad, evit ma c'hellin gullet « ar burzudou great gant an env en oc'h andret. »

Ractal ec'h en em gavas pareet.

M'en deuz an hano santel-se great kement a vuzudou en eur zond en hon touez, petra ne dileomp-ni ket da c'headal breman en hon izomou, ma c'houlennomp skoazel digant-han gant eur feiz krenv hag eur fiziens vras ! Ha Doue ha n'en deuz ket hen roet d'eomp evel eur bromessa hag eun errez ? Promessa a drugarez, errez a zilvidigez.

P. M.

(Eur pennad all eur vech all).

Eur Framessaou hag ar Galoun Zaer.

Ar re a zo bet o pardouna e *Paray-ar-Monial*, el leac'h ma tiskouezas hor Zalver he galoun d'ar plac'h eüruz Mac'harit-Mari *Alacoque*, o deuz gullet gullet eur maner caer tost d'an hent houarn en tu all da *Vacon*. E kichen ar maner-ze, ez euz eur plas brao da bourmien e creiz etre diou renkennad guez. Er bloaz 1873, da vis even, eun dimezel iaouank a deue di aliez da zellet ouz an *trainou* a gasse bandennadou pardounerien da *Baray*. Ar re-ma, en eur vont ebiou, a gané canaouennou santel, hag o clevet ar c'han-ze caloun an dimezel a lamme. Avi e devoa outho... Penaoz ne c'helle ket ive mont he unan da *Baray*?... Mes nan, an heur merket gant Doue n'oa ket deuet c'hoaz.

An dimezel-ze a ioa merc'h d'an aotrou X..., mestr ar maner. Hema a lakea labourat he zouarou he unan; ar groaz a henor zoken a ioa bet roet d'ezhan abalamour ma'z oa eur mestr tioc. Mear oa ive en he barrez hag hanvet oa bet, ousspenn, da gonseiller jeneral.

An aotrou X... a ioa eun den *honest* hervez ar bed. Doare en doa ive da veza eun den a relijion; rac ne vanke morse da vont d'an offeren da zul ha mad oa d'ar paour; mes n'oa ket bet o covez abaoe m'oa dimezel, ar pez a rea calz poan d'an introu; rac houma a ioa eur vaouez devot. Ne ehane da bedi Doue evit he fried ha da ober aluzennou evit obtien d'ezhan ar c'hras da jouch; evit c'hoaz coulskoude n'oa ket bet selaouet.

An dimezel iaouank, he hano *Lucie*, a remerkas buhan, pa oue deuet braz, e vanke eun dra bennac d'he zad evit beza eur c'hristen mad. Meur a vech e reas caoz euz an dra-ze d'he mam. — « Daoust ha perac ive, emezhi, ne vez ket va zad o covez? » He mam a veze nec'het aoualc'h o clask gouzout petra da respount. Euz dervez evelat e lavaras d'he merc'h : « da dad en deuz great promessaou ha brema eo diez d'ezhan mont a enep he c'her. Pedomp ar Aotrou Doue da rei nerz d'ezhan da derri al liammou gant pere eo dalc'het. »

« Va zad en deuz great promessaou, » a lavaras neuze an dimezel outhi he unan; pe seurt promessaou a c'helle beza ar re-ze da vihana? Ha setu hi o clask divinout; mes caer e devoa, ne c'helle ket dont a benn da gaout ar pez a glasse. Abarz ar fin e lavaras d'he

mam : « mad, va mam, emezhi, caer em euz, n'oun ket evit coumpren perac ne vez ket va zad o covez. N'e ket dre respet humen eo, p'e guir ez a d'an offeren. N'e ket abalamour ne anavez ket he relijion eo ken ne-beut ; rac var ar poent-se eo ken desket hag eun all. N'e ket erfin he gompportant fall eo a virfe outhan da vont ; rac an oll o deuz istim evithan abalamour ma'z eo eun den mad hag honest. »

— Lavaret em euz d'id, eme ar vam, en deuz great promessaou ha ne c'hell ket anzaou dirac an oll.

— Mes, va mam, eme ar verc'h, promessa ebet ne c'hell beza treac'h da bromessaou ar vadiziant.

— Rezoun az peuz, eme ar vam. En eur gomz evelse, ar vam a zirollas da lenva. O velet kement-se, *Lucii* en em daolas etre he divreac'h en eur lavaret : « Va mam ger, livirit d'inn petra zo oc'h ober poan d'eoc'h, ha me raio ar pez a zo em galloud evit doussaat ho poan. » An aotrou X... a zec'has he daelou, hag en eur zellet oc'h imach ar Galoun Zacr a ioa dirazhi, e respontas : « va merc'h ger, mont a ran da ziscarga va c'halloun en da hini ; hen ober a c'hellan abalamour d'ar garantez az peuz evidon ha d'ar respet az peuz evit da dad. Esper em euz ne gari ket nebeutoc'h da dad ha ne ri nemet pedi muioc'h c'hoaz evithan goude ar pez ez an da gounta d'id. »

— Ia, va mam.

— Mad, clevet ec'h eaz hano euz ar *Franmasounet*?

— Ia, ha lennet em enz zoken eul lizer a berz hon Tad santel hag a daol an excumunugen varnezho.

— Ar seurt tud-se a zo eur maread anezho e Frans hag e kement corn zo er bed. Goassa zo eo ez euz calz tud, din a henor a hentall, hagen em laka en ho c'houmpagnunez var digarez ne glaskont nemet ober vad d'an den. Mes eur vech roet ho hano gantho da vont en ho zouez, n'iat mui mestr d'ezho ho unan ; promessaou spoutuz a renkont da ober. Coumpren a rez brema perac ne vez ket da dad o covez ?....

— Petra ! va zad a ve *franmasoun* !

— Ia, siouas ! N'en deuz great nemet ar boan-se d'inn abaoe m'emaoun o veva ganthan.

— Oh ! ni hen tenno euz a donez ar gompagnunez milliget-se.

Goude beza chomet eur pennad da zonjal, *Lucii* a lavaras adarre d'he mam : « Va mam, emezhi, n'o peuz morse lavaret d'am zad en em denna euz a douez ar *franmasounet*? Daoust ha gouzout a ra eo excumunget? »

— Meur a vech, eme ar vam, em euz discouezet d'ezhan pegement a boan a rea an dra-ze d'inn. Va c'homzou ha va daelou aiea betec goueled he galoun ; lavaret en deuz d'inn e vouele he unan var ar stat m'ema ennan, hag en deuz clasket avechou dont euz ar stat-se ; mes n'en deuz ket gellet. Evelse, d'an diveza Mission a zo bet prezeget ama, brema ez euz eun ne-beut bloaveziou, en doa bet c'hoant da vont da govez. Mes cheffou ar *franmasounet* a viras outhan en eur ge-

menn d'ezhan en doa da zivoal mar d'aje a enep ar promessaou en doa great.

— Ne c'heller ket eta terri al liammou milliget gant pere eo en em staget he unan !

— N'euz netra dreist oll-galloud Doue.

« Va mam, eme *Lucii* eur pennad goude, red e deomp mont da bardouna da *Baray*. Eno e raïmp kement var Galoun Jesus ma roio d'comp erfin ar c'hras a reketomp. »

— Mad, eme ar vam, ne c'houlennan ket guell ; mes ma teuffe da dad ganeomp, e ve eassoc'h d'ezhan marteze en em unani gant au Aotrou Doue.

— Ia, guir eo, red eo e teuffe va zad ganeomp. Caloun Jesus e devezo truez ouzomp.

— Te en em gargo da lakaat da dad da zont ganeomp ?

— Ia, mes c'houi a renk va zicour ive, va mam.

— Mad, ober a riun.

Hag ar vam hag ar verc'h a lavaras assambles en eur zellet oc'h imach ar Galoun Zacr : « Caloun Jesus, o pet truez ouzomp ! » Azalec neuze *Lucii* ne zonje nemet er pez e devoa lakeat en he fenn. A vare da vare, e lavare d'he zad e devoa c'hoant da vont da *Baray*. He zad a respounte e roe counje d'ezhi da vont e coumpagnunez he mam pe he mestrez-scol. Mes *Lucii* a lavare adarre ; « Va zad ker, emezhi, an dra-ze n'e ket aoualc'h ; c'hoant am euz e teuffac'h ive ganeomp. » Mes an tad keaz a gave ato eun digarez bennac evit lavaret ne c'helle ket mont.

Lucii ne deuas ket da fall-galouni evit kement-se ; implija a reas a bep seurt finessaou evit dont a benn euz he zaol. En em lakaat a reas he unan da studia histor ar *franmasounet*, ha pedi a reas aotrou persoun ar barrez da ober evel d'hi. An aotrou persoun a deue d'ar maner eur vech an amzer, ha pa ne veze ken nemethan e veze toulllet caoz divar benn ar *franmasounet*. Da genta, an aotrou X... ne grede ket ar pez a lavaret d'ezhan divar benn ar *franmasounet*. N'oa ket evit coumpren zoken e vijent excumunget gant an Ilis ; rac evit brema, emezhan, ne reont drouc ebet, petra bennac o deffe great en amzer dremenet. Mes pa oue discouezet d'ezhan dre desteniou sclear hag anad e fazie, hag oa ar c'hontrol euz ar pez a zonje eo a ioa guir, e chomas mantret hag e c'houlennas lenn al levr el leac'h m'oa merket an traou-ze.

— Me hen lezo ganeoc'h aoualc'h, eme an aotrou persoun, mes var bouez eun dra, var bouez ma rooc'h ho ker d'inn da lenn anezhan penn da benn.

— Calz traou a zo ennan ?

— Arabad e d'eoc'h kaout aoun ; 500 pajen a zo ebarz.

— Mes, aotrou persoun, penaoz a zonch d'eoc'h e c'helfen-me kaout amzer da lenn kement all a bajennou.

— Bezit dizoursi ; plijadur o pezo.

— Mad, pa fell d'eoc'h, me ro va ger da lenn al levr penn da benn.

An aotrou X... a zalc'has mad d'he c'her, hag a benn daou zervez en doa lennet al levr betec al lizeren diveza. Spoutet e oue pa velas petra eo e guirionez bremaez ar *franmasounet*. He goustians a lavare d'ezhan ne c'helle mui chom enni, kement all a draou ouzomp hag a doufejou a damallet d'ezhi. Anad oa ar vevneze-se a ioa c'houez an ifern ganthi, ha ne c'helle beza bet savet nemet dre atiz an drouc-speret. N'oa ket evit coumpren penaoz oa bet sot ha dall aoualc'h d'en em staget outhi en he iaouankiz. Mes brema petra da ober ? Penaoz en em denna er meaz ? Hag al le en doa great daoust ha mont a c'helle en he enep ? Daoust hag an honor ne rea ket eun dever d'ezhan da veza fidel d'he bromessaou ?

Setu aze ar zonjou a deue da rodella dre he speret hag a lakeat anezhan nec'het. Ezom en devije bet da zigell he galoun da eur mignoun fur ha gouisic ; mes ne grede ket anzaou ouz he bersoun ar pez a dremene en he galoun. Couls goude ne c'helle ket chom evelse ; red oa d'ezhan, coustche pe goustche, kaout sclerijen euz eun t'ubennac, ha gouzout penaoz en em gemeret evit lenn al liammou-ifern a zalc'he anezhan stag ouz bremaez ar *franmasounet*.

Roet euz ar gallec.

(Eur pennad all eur vech all.)

MORVAN, Chaloni.

Histor Coll-Bara.

(Tred pennad.)

Mez dizoomp d'ho denvedigou.

Gant hinez amzer hag a bouez poania, hor persoun keaz a gavas an tenzor a glaske ; eur c'hloc'her. Hema a ioa eun dra e fall ; eur c'hornandoun a zibradje anezhan en pouezion Roue. He vicher diaroc oa guerza lugumach er plass. Eun diaoul a roscoat oa ; gout a rea he labour, nemet eur vech ne faziaz ; an dra-ze ta, ma livirin d'eoc'h tout en eur vont da Bariz, gant eur c'harrad caol poume, en doa bet, eun devez, eur banne stard euz an odevi sprededek ha siouaz ! ez eaz d'an douar prest da c'houde, ker braoc ha tra, var he guiller da ziveza, ha rod ar c'har, en eur dremen var he zourn, ar pez a zo guassoc'h, a lippaz tri biz divarnezhan.

Ouzpenn-ze hema a ioa evel al loden vrassa euz a jardinerien ar c'harter, eun denic devot. Noz ha mintin eza var he zaoulin da ober he beden d'an heol.

Lod marteze a gavo d'ezho e maoun o counta caoziou ; mad, va c'hredit, ar pez a lavaran a zo re vir. En dro d'ar gear a zo galvet aolet ar sclerijen hag ar *skianchou*, heuz devotion ebet da c'hoari gant an devotion d'an heol, da lavaret eo, gant an doujans a zo evit an heol hag an honor a renter d'ezhan e kement cougn a zo.

Setu aze penaoz e man count ; eur seurt pe seurt a ranker da adori. Me a ioa c'hoaz em zae, pa oue lakeat va den da glo-cher. Me vel ac'halen he fri caouen hag he zivesker

parounennec. Pet guech, ni etrezomp bugaligou, or beuz-ni lezhanvet ar paour keaz cloc'her ze ?

Ni her galve pot an troiou, abalamour ne rea count na discount, hep na vije ar ger *trei, tro* pe *droiou* en eur penn pe benn dioc'h he rimadel.

Pa her guelen var he zaoulin dirac an heol o lavaret : *Hon Tad a zo en env...* nag a blijadur am beze-me neuze o lakaat tro er pouloud hag oc'h ho c'hass da ober eun droig var he gein.

— Bremaic, a lavare d'he dro, bremaic, tra fall, me rai d'eoc'h mont en ho tro. Eun dervez, e c'houlenniz diganthen perac e c'halve an heol he dad : c'houi avad, e me ve, o peuz eun tad drol, eul letern, goulou roussin ebarz marteze ? D'am zro, me oue lakeat tro ennon : me bakaz diganthen eur fraillad, ken a gave d'in guelet daouzec mil letern assamez.

Lod o devez poan o teski ho c'hentel, ha muioc'h c'hoaz o terc'hel sonj anezhi ; evidon-me a zo coz dija, hag em euz atao sonj euz va hini. Setu aze petra eo caout eur scolaer mad.

Abalamour da ze e sonjiz eun dervez all goulou diganthen petra oa d'ezhan mont da gloc'her en eun iliz e leac'h ma c'heuillet eur relijion dishenvel dioc'h he hini. Bah ! bah ! emezhan, an oll relijionou a zo mad, hag henvel etrezho. Daoust ha ne velez ket, d'ar zul, adori ar *Soleil* en iliz ? Me ta n'oun ket crenv var ar brezonec, coulzeoude e cav d'in *Soleil* e gallec a die beza heol e brezonec. Gout a rez petra'm euz c'hoant da lavaret ; lod a c'ha'v anezhan ar Zacr, ar Zacamant ; henez a c'houzoud ervad a vez casset en dro dindan an de, tro ha tro d'an iliz.

— Hola, emeve, a za potic coz ; henez evit guir eo ar pez a c'halvomp ar Zacr, mez ne ket henez eo a adorer, ar Zacamant a zo ebarz eo.

— Ar pez a giri, emezhan ; mes *Soleil* an iliz a zo, d'am zantimant-me, he bar an hini a velez aze aziouzomp oc'h ober troiou, hag a laka evelse al lugumach da boulza ; setu aze va Doue-me.

Gout a ran, an Aotrou persoun ne ket euz va aviz, mez me a c'hoar aoualc'h eo hen a fazi eno ; pa garo me zesko ar feiz d'ezhan.

Evelkent, nac hen zo brao, ar *Soleil*, pa vez lakeat var an aoter, goulou eleiz en dro d'ezhan, evel *Soleillou bian* oc'h ober an dro d'an hini braz ! Ar pez am laka da gonnari, an aotrou persoun, caer am euz sarmoun d'ezhan, ne ra van oc'h va c'hlevet ; ia, ma n'em euz-me ket lavaret ouzpenn mil guech d'ar pennoc-se chench henez bian guenn a zo e creiz ar *Soleil* ; lakaat en he leac'h unan ruz ; ha gant an dra-ze tout, ne chencher netra. N'oun ket estounet o deffe ar bersounet poan o caout cloc'herien ! rac me a entent, henez bian guenn a ve calz braoc'h egethan eun all, ruz pe c'hlaz.

Eun droiad ar c'hloc'her keaz a goezaz clanv. An aotrou persoun a deuz na petra-ta d'he velet hag a lavar d'ezhan eur ger benac divar benn sotoni ar re a laka ho fizians en heol ; zoken en doa stardet d'ezhan, a gred-

fen, rac pa erruiz va unan d'he velet, e voa c'hoaz strafillet-oll.

- Cofes o peuz great, emeve?
- N'em euz ket, ha forz zo d'id?
- Ha perac?
- Deuz em berr goude eiz heur ha me a lavaro d'id perac.

— Alo, guelloc'h iec'het, Thomazic, kenavo e verr. D'an taol a eiz heur, me en em gavaz adarre.

— Ac'hanta, camarad coz, hag ho perac? sonj o peuz abaoue ar mintin-man?

— Selaou, va mignon, an aotrou persoun en deus guall fourret tro ennon er mintin-man, ken a oun bet badet ganthan, coulz lavaret. Gellet em euz coulcoude harpa outhan; rac eur zonzj vad a zo deut d'in.

— Penaos-ta, pe hini?

— Sell, e rajen poan d'an heol, e c'hlac'harchen anezhan, o cofes var an deiz.

— An dra-ze tout o poa da lavaret d'in, tad coz? C'hui a gav d'eoc'h en dije kement-se lakeat an heol da scuilla daelou, da rei dour d'eomp? Cazec, tad coz, cazec dre greiz ar porz a lavarfe eur c'hoarier killou. Ne ket ar zonzj-se a dlefe beza en ho spered, ha goude tout perac nac'h kement-se ouzin er mintin-man?

— Perac? ma em bije cofesseat var an deiz, an heol en dije goezet tout, glapez m'az oud.

— Cazec adarre, tad coz.

— Ha perac-ta, azen gornec?

— Hirio, tad coz, e man ar c'hant loar; ha ma e deuz al loar clevet ac'hanoc'h, prest an heol a glevio ie. Ne c'houzoc'h-hu ket eo al loar ar gossa euz a c'hoarezet an heol? (C'hoant am oa da encrezi anezhan eun tamik.)

— Kement-se, ne ket guir mevar!

— Guir pater, emeve.

Tizet em oa anezhan, guiska a reaz ractal liou ar maro; emoun collet, emezhan. Mez nan, dont a reaz adarre, a benn eun nebeut, ker brao ha biscoaz: an dud sot a zo ker kalet ho ler ha ken diez da laza!

NEDELEC.

(Eur pennad all eur vech all.)

AR GROAZ.

I.

Lavar d'in ha te a velaz. — hencher,
E Breiz-Izel, tost d'ar mor glac,
Ar menhir, evel eun tasman,
O sevel he benn dreist al lann?

Setu Doueou hon Tadou coz, — hencher,
Doueou spountuz ha Doueou faoz,
Ho zell a daolent tro var dro,
Evel Rouaned var ho Bro.

Lavar d'in ha ta a velaz — hencher,
E creiz ar park an dolven vraz,
Savet dindan an derven goz,
A iud gant an avel en noz?

Tro var dro d'an
Aoter ledan,
N'euz mui nemed
Arc'haouenned;
Guechall en dro
D'ar mean garo,
Ar bobl a-vad
Red'a vagad...
Oll daoulined,
Ar vretoned
C'houlle truez
Gant *Tetates*;

Mez breman eleac'h ar menhir,
An dolven ha Doueou dir,
D'ar vered, d'hon tiegeziou
Ar groaz a verk d'eomp an henchou.

Ia, breman, o croaz benniget,
Setu ni dirazoc'h stouet,
Paour ha pinvidik a bep bro
Gant doujans bodet tro var dro!

Pevar mil vloas ouz ho cortoz,
Ar bed, vel scheliet en noz,
En deuz goulennet gant anken: —
Peur-ta e teui ar sclerijen? —

He glemmou a oa truezuz,
En he stad trist ha glac'haruz,
O c'hortoz demenz an Envou
Ar pareanz d'he c'houliou.

Noz-deiz ar bed a hirvoude,
Hag en daelou a zizec'he,
O c'hortoz en he zizesper,
Ma teuje dervez ar Zalver!

O croaz, zavet var ar menez,
Dreizoc'h, eien ar virionez,
Eo deut, e traonien hon daelou,
Ar pareanz d'hor gouliou.

O croaz zantel, tour-tan zavet
Var an aod euz mor braz ar bed,
C'houi eo a daol ar sclerijen
Hor sclerra en denvalijen.

O croaz, divar lein ar C'halvar,
Renit, Renit var an douar:
C'houi eo bali, skeul an envou,
Ha joa an den en he zaelou!

Dre ho calloud e bet guelet:
Mestr o tiski al lealdet,
Sclavour o caout al liberte,
Ha pinvidik ar garante.

Dre ho calloud, ar paour mezuz
A gav eun dourn madeleuz,
Hag an den dinam, en anken,
A vez chillaouet he beden.

An esperanz ken dudiuz
E caloun an den gualleuruz,
Dre c'halloud ho croaz, va Zalver,
A gomer plass an dizesper.

Ar feiz, d'eomp oll, en hor poaniou,
A zesk dibrenn dor an envou;
Breman, grass d'ho croaz, o Jezuz,
E c'hellomp oll beva euruz.

II.

Maro d'ar C'hrist ha d'he lezen!
Eme tud an denvalijen.
Adren! an nep a vo clevet
O c'hueza he hano milliget!

Dibennomp dioc'h elaz ar c'hroaziou,
Pulluc'homp an oll ilizou!
Ra vo malet ar bed cristen!
D'eomp-ni an oll boblou da ren!

Mez an divad
C'houle ho goad,
Hag an Drouized
Criz'vel loened,
Scuille laouen
Var an dolven
(O tra spountuz!)
(O tra euzuz!)
Goad pur ha glan
Eun den bihan.

Eleac'hpinijen ha glac'har,
Blijadur d'eomp var an douar!
Re hir a zo e ren ar gristeniacl!
Cassomp-hi pelloc'h d'ar sclavach!

Tud paour dallet gant an errol!
Petra koabrennou d'an heol?
Avel a deu, . . . e berr amzer
N'euz mui skend anezho en er.

Tud diskiant! ne zonzit ket
Ne c'hell Doue beza trec'het,
Ne ar virionez birviken.
Coll morse nerz he sclerijen.

Tud carget a bep follentez,
Preved douar a eun dervez,
Eur c'huezaden aberz Doue
Eblead' e brenn ho lacafe.

Grit brezel d'ar C'hrist, brezel criz,
Brezel d'ezhan ha d'he liz,
Skignit hoc'h armeou bep leac'h,
Mez biken n'ho pezo an-treac'h.

Cleuzit eur bez d'hor sebelia
(Rag'ho niver eo ar brassa.)
Grit mar kirit, d'ar gristenien
Dindan an douar c'hoaz disken.

Ar azoc'h, ni ne spountimp ket,
Hor fizianz a gresko bepret;
E leac'h seuba o-po hadet,
Ero leac'h bez o po cleuzet.

Ia, cristenien, bezomp dinec'h,
An dud-se a skuizo ho divrec'h;
Na glascomp ket en em venji,
Gloar ar c'hristen eo pardouni!

Troomp hebken hon daoulagad
Varzu hon Doue, crenv ha mad;
Ket ha ma vimp en he zonzjanz,
Couskomp oll er brassa fizianz.

III.

O esperanz ha douz ha mad
A vez dirag va daoulagad,
Razav d'ar groaz va zellou
Euzal va traonien a zaelou!

Reidriouz safar boemuz ar bed
Ehars ho troad, croaz benniget,
Eur peoc'h carget a levenez
A soarz va c'halon, a enerez.

Oll vuireou tromplaz ar bed
A zitez ractal va spered,
N'euz mui, em ene evuruz,
Nemed sonjoll dudjuz.

Vel eul lestr e pleg eur pors-mor,
Dirag Satan hag he fulor,
Dirazoc'hapa venn daoulinet,
O Jezuz, n'em euz aoun ebet.

C'hui, tremeniad, skuiz a dra-zur
O vont laz-corf d'ar blijadur,
C'hui, a zraill noz deiz ho meudou
Gant naqñ beza en enoriou;

Ha c'hui, den disleal, oc'h euz c'hoant
Da rei hoc'h ene vit arc'hant;
Oll, out ar groaz didostañt
Ha var ho taoulin'n em lakit.

Goezit dirazhi: var ar groaz,
Eyidoc'h Jezuz a varvaz;
Guelit c'hoaz, digor braz gantha
He zivrec'h vit ho priata.

Ar gouli zo en he gostez
Eo an or euz he garantez,
Ma coez he benn gant ar c'hlac'har,
Eo dre d'uezous an douar.

Dam-zigor ganthan he c'hinou,
E lavar d'eoc'h en ho poaniou:
Deut d'am c'haout, m'ho peuz encrez,
Ha m'ho cargo a levenez.

X.

Cuzul.

Ar re o deffe c'hoant da ober marc'had' da gaout ar gazetenn, a dle, pa scrivont d'eomp, lavaret sclear:

- 1° Ho hano
- 2° Hano ho c'hear
- 3° Hano ho farrez
- 4° Hano ho departamant
- 5° Hano ar bureo a zizervich ho farrez.

KENTA POENT.

A dle rei ho hano famill gant ho hano badiziant: ar plac'het iaouank ha tout ar goazet.

A dle rei hano ho goazet pe ho friejou: ar gragez hag an intanvezet.

Anez an dra-ze, e c'helfemp, heb e ve hor faot, dougen var rollou ar gazetenn gragez hag intanvezet e leac'h plac'het iaouank, ha d'ho zro, plac'het iaouank e leac'h gragez hag intanvezet; ha kement-se, d'hor sonj, ne d'eo na mad na deread.

Caeroc'h zo, pa deu ar mare da baea, eo eur binijen renka ar c'houchou.

Setu aman, evit ma comprenot guelloc'h, petra zo en em gavet n'euz ket pell: Dougit evit eur marc'had bloaz, a scrivet d'eomp, hano Jeanneton *Didalvez*.

Petra oa Jeanneton *Didalvez*? greg? n'hel lavaret ket; intanvez marteze? ger ebet c'hoaz, setu ma ouc casset ar gazetenn d'an dimezel Jeanneton *Didalvez*. Eun dervez benag goudeze, hag erruout eul lizer all: Petra, eme Jeanneton *Didalvez*, droug ennh, petra eo d'eoc'h gervel ac'hanon-me dimezel, me a zo mam gun, mil fell zo, hag intanvez oun ive da Jakez *Gloria*.

Evit ober mad e tije eta beza lakeat, var he lizer, cass ar gazetenn d'an introu *intanvez Gloria*, ha ma vije bet beo he goaz e tije merka: d'an *Introu Gloria*; ha ma vije bet plac'h iaouank e tije ober he goulenn evit an dimezel Jeanneton *Didalvez*.

EIL POENT.

Red'eo lavaret hano ho c'hear, gant ar gerik a laka ar c'hem etre ar c'heriou all a zoug ar memez hano ganthi. Evelse er memez parrez, e vez avechou betec seiz ti er memez hano; dre exempl, en eur barrez a anavezan, ez euz seiz *Mendi*:

Mendi-gall; Mendi-didren; Mendi-baron; Mendi-dossen etc. Gernevez bod-iliô; gernevez Santez-Barba; gernevez pont-paol; gernevez kernaou; hag e leal ar c'heriou n'emaint ket en eur gichen. Red eo eta gant hano an ti pe ar gear a jomer ennh, rei ar gerik a verk ar c'hem a zo etre an tiez euz ar memez hano.

TREDE POENT.

Red eo discleria hano he barrez.

PEVARE POENT.

Red eo rei hano he zepartamant. Gant netra nemet

hano eur barrez e dianveaz an Escopti, ni n'oump ket atao evit gout, pe e departamant Costez-an-Nord, pe e departamant ar Morbihan, pe en eun departamant all, e man ar barrez-se.

PEMPED POENT.

Red eo rei hano ar bureo a zizervich he barrez. An dra-ma ne zell ket nemeur oc'h tud an departamant-man, mez oc'h tud an departamanchou all. Kement-ma a leveromp dre interest evit ar re a receo ar gazeten.

Er c'hiz-se ar gazeten, eleac'h mont da c'hoari troidellik, a jelo var eun d'he fost.

Hiviziken eta, ken aliez gneach ma vezo c'hoant da gaout ar gazeten, skrivit, ni ho ped, evel m'hel leveromp d'eoc'h ha ni a lavaro bennoz Doue d'eoc'h.

An Aotrou Chesnel, vikel vraz ha chaloni a honor euz an escopti, a zo maro, dimerc'her, 12 a ebrel da 9 heurdioc'h ar mintin, e maner an Aotrou de Roquesuil, el leac'h m'oa chomet clanv eur pennad a ioa.

Ar maner-ze a zo en tu all da Landreger, en escopti Sant-Brieuc; an Aotrou Chesnel a dle beza enterret eno e kichen an Aotrou Cazales, he vignoun.

An Aotrou Chesnel a ioa unan euz ar veleien a rea muia honor da escopti Kemper ha Leon dre he speret, he zeskadurez ha dre all levriou en deuz skrivet.

Superiorez ti ar Retret e Kemper a bed ar re a skriv Feiz-ha-Breiz da rei da anaout, en ho c'hazeten, ne vezo ket a retret brezounec e Kemper e mis ebrel hag e mis here, abalamour d'ar Missionou a zo bet roet varlene er parrezioù evit ar Jubile.

Ar retret gallec a zigoro d'an 10 a vis even kenta.

Nevezentioù divar benn al labourou douar.

An amzer vraz en deuz lakeat ar c'hresk var an ed da jom a za e pep leac'h; priz mad ez a atao coulze.

Calz tud a zo bemdez o c'houlou ontho ho unan pe seurt gaou a c'hell beza great an amzer fall a zo bet ouz ar c'hounidegez abred hag ouz ar c'hounidegez goan. Penaoz benac e mam count var ar poent-man, ar zizunvezou kenta euz an nevez amzer a zo o ren, eo a raio cour an ed hag ar marc'hajou. En oll broiou, en Allemagn, an Aotrich, e Bro-zaoz hag etc... e bet dommajet ar c'hounidegez gant ar glaeier. Leac'h a zo eta da gredi eo dioc'h an amzer a raio breman eo e tenu cressk pe rabat, pe evit lavaret guell, calz cressk pe galz rabat var ar greun.

Ar pez da viana a c'hellomp da lavaret heb aoun da fazia, eo cour ar broiou all var ar greun eo ar c'hour a zo e pep carter, dre ar Frans a bez. Dioc'h an dra-ze eo eaz compren e cressko priz an ed e pep leac'h, pa gresko en eun tu benac, pa'z eo guir eo an amzer a dle ober mad pe gaou ar c'hounidegez.

Dimerc'her diveza, e marc'had Pariz, ar c'hour var an ed en deuz bet evel c'hoant da zavel, mez padal n'en deuz ket getlet diblass.

Forz ed a ioa var ar pave, ha nebeut braz o clask. Ar choaz euz ar guiniz a roet oc'h pevarzec lur dec ar c'hant lur; ar guinzou disterroc'hic a roet oc'h daouzec lur, pemzec da bevarzec lur.

Ar zegal a iea da eiz lur dec ha pemzec.

An eiz da eiz lur pemp, betec da dri scoed pemzec.

Ar c'herc'h a iea mad; bec lur dec da bevar scoed ar c'hant.

Guiniz du Breiz, eiz lur dec.

Ar maiz a zalc'h mad ive d'he briz, tri scoed dec da zec lur dec ar c'hant.

An hini da hada, unec da unec lur dec.

PRIZ AN ED.

TAOLIT EVEZ. — Ar priz merket da genta eo priz ar marc'had diveza, hag ar priz merket d'an eil eo priz ar marc'had araoc.

KEMPER. — Marc'had ar 8 a vis ebrel.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Table with 3 columns: Item, Price 1, Price 2. Items include Guiniz, Segal, Eiz, Guiniz du, Kerc'h, Avalou douar.

POUNT'N-ABAD. — Marc'had ar 6 a vis ebrel.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Table with 3 columns: Item, Price 1, Price 2. Items include Guiniz, Segal, Eiz, Guiniz du, Kerc'h, Avalou douar.

CASTELLIN. — Marc'had ar 6 a vis ebrel.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Table with 3 columns: Item, Price 1, Price 2. Items include Guiniz, Segal, Eiz, Guiniz du, Kerc'h, Avalou douar.

GLAOU EZANZ

An Aotrou H. Gislain, ru Turin, e Paris

Priz eur vouestad glaou-ezanz — 14 lur.

Priz eur vouestad glaou-ezanz gant eur vouestad ezanz guirion, 20 lur.

Ar vouestou a veach e count ar guerzer bete dor ar prener.

Pion benac a c'hoantafe caout hor marc'hadourez, n'en deuz nemet digass d'ann Aotrou Gislain en he lizer da heul he c'houlou ha dre ar post, 14 pe 20 lur, hervez he faltazi. Dal ma c'h'erru ar goulennoù e ve lakeat hor vouestou enn hent.

Skriva d'an Aotrou H. Gislain, ru Turin, Paris.

Ar re a gaffe guelloc'h caout ar memez glaou-ezanz euz a dostoc'h, a gavo kement a blijo gantho e bureo ar gazetenn Feiz-ha-Breiz, oc'h ar memez priz.

Perc'hen-Merour: Ar. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gant Ar. DE KERANGAL.

FEIZ HA BREIZ

KELOU A BEP BRO, HA KENTELLILOU VAR BEP TRA

Casset bep sul da gement kristen a gomz ar brezounec

PRIZ AR GAZETEN

AR MARC'HAD D'HE C'HAOUT BEP SIZUN EPAD AR BLOAZ A GOUST:

DAOU SCOET evit ar Finister, — ar Morbihan — ha Costez-an-Nord SEIZ LUR evit an departamanchou all.

Ar marc'had a dle beza great ha paet ato e ti an Aotrou Ar. DE KERANGAL, Perc'hen-Merour, e Kemper.

Ar skrivioù da lakaat var ar gazeten a dle beza casset d'an Aotrou MORVAN, chaloni, kenta skrivaniar,

Pe d'an Aotrou NEDELEC, eil skrivaniar, ru an Hospital, 2, e Kemper.

KEMPER, 22 a vis Ebrel.

Hardouerien Breiz e Rom.

PRIZ AN ITRON VARIA E MILAN.

(Pevare pennad.)

Ar marc'had m'o peus sonch, kenvrois ker, pep hini a dle beza great, evel em beus lavaret, eo an Itron Varia a zo great oll gant marbr guen-cann, diaveaz, diabarz, mogerioù pillerou; ar vaout, an doen, ar pave, an toullou, pe d'int nemet marbr; e bro ebet ne deus dasket zoken ober gant marbr nag ilis na paléz ebet. Hement-ha-ma'z eo an ilis-ma. Ouspenn ma'z eo caer euzo beas, azalec ar penn huella betec an or borchet ez euzo beas metr ha seiz ugent, da lavaret eo, tost da hamp cant troatad, hag er japelou croaz e deus seiz metr ha pevar ugent, da c'houzout eo, ouspenn daou c'haout hant-cant troatad. E Frans ne deus ilis ebet nag ive tost ker bras hag hi.

Ar marc'had m'o peus sonch, kenvrois ker, pep hini a dle beza great, evel em beus lavaret, eo an Itron Varia; he fatrom e marbr alaouret a zo var beg an tour var greiz an ilis; an tour-se en deus unec metr ha cant a huella, hag imach ar Verc'hez, a zo var he veg, en deus trizec troatad. Setu, a c'heller da lavaret, eun tron huel da Vari. Ouspenn, en dro d'an tour huel-ze, ama hag ahont var an ilis, ez eus dija d'ha vezec, tour ha cant all, ha pa vezint oll echu, e vezo d'ha montec all; hogen var hep hini euz an tourioù-ma ez euz patrom eun eal pe eur zant, pe eur zantez. E pep carter euz an tourioù ez eus, ouspenn, patromou all ker-

couls hag oc'h mogerioù an ilis tro var dro. Ha n'em beus-me ket a leac'h da lavaret em a eno ar Verc'hez glorius Vari, rouanez an elez, ar batriarchet, ar brophetet, an ebistel, ar govessoret hag ar guerc'hezec? Eo, a renkoc'h a feiz vad da anzaou ganen, pa'z eo guir, evel em beus lennet em levric, pa vezo peur-echu an ilis caer-ma ha lakeat pep tra en he blas, e vezo, ken diabarz, ken diaveaz, tost da zec mil patrom sent ha sentezet, hag oll e marbr.

Pa'z eo ker brao, ken dudius an diaveaz, hag en tu all, a zonch d'in, d'ar pez a c'heller da skriva divar he fenn, an diabarz a dle ive beza burzudus. Guir eo kement-se, ar guel euz al labourou-ker brao kizellet e marbr, guennoc'h c'hoas en diabarz evit en diaveaz, a zoug an den da garet muioc'h-mui. Rouanez an ilis-se, ha da veuli an dud guesiec o deus labourer an eil var-lerc'h egile, pemp cant vloas a zo, evit he c'haerraat.

Ne baouesfen ket ma renkfen displega dirazoc'h aoter hag aoter, taolen ha taolen; sant ha sant, an traou burzudus a zo enhi. Mar d'eo hir ha ledan ez eo ive huel; azalec pave an ilis betec ar vaout ez eus tostic da zec troatad ha seiz ugent; meur a dour caer a zo e Breiz ha ne d'int ket ken huel.

Ar pez a zo a gaerra en ilis-se eo ar sepultur a zo a zindan an aoter vras hag a zo enha corf sant Charlez Borromeo, cardinal hag escop a Vilan.

Ar sepultur-se a zo eur japel brazic aoualc'h, nemet neket goal huel. An aoter, a zo enhi corf sant Charlez, a zo eno en he bez, eskern, kig ha croc'hen, hag a c'heller da velet a dreuz ar c'hristal, gant an dillad a zouge pa oa beo, a zo oll en arc'hant alaouret. Ar mogerioù tro var dro, kercouls hag ar vaout, a zo var he veg, en deus trizec troatad. Setu, a c'heller da lavaret, eun tron huel da Vari. Ouspenn, en dro d'an tour huel-ze, ama hag ahont var an ilis, ez eus dija d'ha vezec, tour ha cant all, ha pa vezint oll echu, e vezo d'ha montec all; hogen var hep hini euz an tourioù-ma ez euz patrom eun eal pe eur zant, pe eur zantez. E pep carter euz an tourioù ez eus, ouspenn, patromou all ker-

Er zacreteri ive ez eo bet diskuezet d'eomp ar ves-sellioù sacr hag an oll ornanchou o doa servichet evit al lidou a ioa bet great pa oue hanvet sant Charlez cardinal; ousspenn tri c'hant vloas zo abaoe, ha gouscoude ez int c'hoas ker skedus ha re nevez. Setu penaos e talc'her an traou coz e ilisou an Itali; respet ar gristenien a vir outho da veza dianket ha dismantret. Gant pebes devosion e tle ar veleien oferenna gant ar c'haliour-se o c'houzout ez int bet implijet da genta gant eur zant.

E nebleac'h marteze ne deus ken nebeut ker bras prenestou, na guer livet ker brao, hag a'zo var an ilis dudius-se; ha gouscoude lod anezho a zo bet livet ousspenn tri c'hant vloas zo.

Meulendi eta d'ar gristenien calonec o deus com-manset da zavel an ilis caer-se; meulendi d'ar re a gendalc'h da beur-echui ar burzud-se en honor da Vari; ar vam vad, ar vam galloudus-ma ne c'hell ket miret da rei he bennos d'ar rummou tud-se a gemer kement a boan an eil goud'egile da gaerreat he ilis. Ha ni, Breizis, ne skuizomp ket oc'h he fedi en hon ilisou ha dalc'homp-hi deread en honor da Vari.

IAN AR GERNEVEZ.

(Eur pennad all eur vech all).

**Eur Franmasoun
hag ar Galoun Zaer.**

(Eil pennad.)

Etre daou, ar c'hazetennou a zigassas ar c'helou e tlie eun niver braz a Zeputeet dont da bardouna da *Baray*. *Lucii* a lavaras neuze d'he zad: « Setu aze avad, emezhi, eun devez brao evit mont da *Baray*. » — « Mad, eme he zad, kea-ta, mar keres, assambles gant da vam. » — « Mes, va zad, ma teuffac'h ive ganeomp, va mam ha me or beffe calz muioc'h a blijadur, »

Ar c'homzou-ze a oue lavaret gant kement a garan-terez hag a deneredigez ma teuas an tad da lavaret ia abarz ar fin, hag antronoz, d'ar zadorn, 18 a vis even, ez ea he unan da *Baray* evit ober coumpagnonez d'he c'hreg ha d'he verc'h. Lezer a reas lakaat var he zae imach ar Galoun-Zaer brodet gant *Lucii*, ha goulenn a reas zoken ar c'hantic a zo bet great en honor d'ar Galoun adorabl-se.

D'ar zul vintin, hon tri bardouner a heulias ar pro-cession a iea d'ar gar da gerc'hat an Deputeet. Ar re-ma, o veza diskennet euz an hent houarn, a stag imach ar Galoun-Zaer ouz ho bruched, a zispak ar banniel gaer a ioa deuet gantho hag en em laka da vale daou ha daou ha discabel, pegen tomm bennac m'az oa an heol. Tri jeneral hag eur maread officerien a deue var ho lerc'h hag a zouge ive imach ar Galoun-Zaer. Oll e canent ar c'hantic :

O pet truez ! — Va Doue, hor zelaouet

Evit hor bro beuzet en he daelou....

O velet kement-se, an aotrou X.... a skoas eun taol

en he galoun. Dija, abaoe ma touge imach Caloun Je-sus var he gerc'hen, ec'h en em zante poulizet varzu Doue en eur feson ken dudius ma ne c'helle mui argila. O veza m'en doa mignounet e *Paray*, e c'hellas en em zila gant he c'hreg hag he verc'h en eur c'horn euz a japel ar Visitation, da heul an Deputeet.

Epad m'edo an Deputeet o communia, e clevas eur vouez o lavaret d'ezhan e goueled he galoun: « Kea ive da goves ha da gommunia. » C'hoant en devije bet da zenti dioc'htu ouz ar vouez-se; mes an dra-ze n'oa ket ken euz d'ezhan ha ma vije bet da eun all. Rac sonch en doa da veza lennet en eul levr bennac ez oa nebeut a veleien hag o devije ar c'halloud da rei d'ezhan an absolven.

Goude an offeren ha communion an Deputeet, ez eas da gass he introun hag he verc'h d'an hostaliri el leac'h m'oaant diskennet. Ho lezer a reas eno, en eur lavaret d'ezho ec'h en em gavche gantho adarre e bali *Charoll*, el leac'h ma tliet cana an offeren-bred. — « Evidon-me, emezhan, a zo o vont brema da velet eun depute euz va anaoudegez. » An dra-ze a ioa guir; c'hoant en doa da velet eun depute euz he anaoudegez, mes eur c'hoant all en doa c'hoaz. C'hoant en doa da vont, ha mont a reas e guirionez da bedi adarre da ja-pel ar Visitation.

Goude beza lavaret da Zoue peger reuzeadic oa, ha beza clevet er memes amzer mouez Jesus oc'h he c'helver da vont d'he gaout, e savas en he za hag ez eas rac eun d'ar secreteri da c'houlenn eur belec da zont d'he goves. Casset e oue da gaout eur Vikel Vraz. An aotrou-ze hen digemeras evel eun tad, hag a lavaras d'ezhan: « dioc'h ar pez o peuz dija anzavet ouzinn, e vije bet joa ganen coves ac'hanoc'h; mes eur poent zo var behini ne c'hellan ket rei an absolven d'eoc'h her-vez ar pez en deuz discleriet, n'euz ket c'hoaz pell, ar pab Pii IX. Mont a ran dioc'htu da c'houlenn ar c'halloud-se digant an Aotrou'n Escop; o pezet ar vadelez dazont adarre d'am c'haout varc'hoaz d'ar memes heur, hag a benn neuze em bezo bet ar c'halloud a vank d'inn. »

Antronoz, goude dijuni, an aotrou X.... a lezas a-darre he c'hreg hag he verc'h evit mont da velet eur mignoun, ha setu hen ractal da gaout ar Vikel Vraz. En em strioka a reas d'an daoulin evit ober he gonfes-sion, ha receo a reas an absolven euz an excommunigen hag euz he bec'hejou. An daelou, daelou a joa, a zire-de puill euz he zaoulagad pa zavas en he za; poket a reas d'ar belec ha ne c'houie penaos merka d'ezhan he anaoudegez vad.

Pa zistroas da gaout he introun hag he verc'h, *Lucii* a remerkas dioc'htu n'oa ket henvel oc'h kent. « Petra zo a nevez ganeoc'h eta, va zad, emezhi, ma'z oc'h kel laonen-ze? » — « Ia, laouen oun, emezhan, ama e velomp hag e clevomp kement a draou caer! Er memes dervez, dioc'h an abardaez, epad m'edont o caoseal goude coan, an aotrou X.... a c'houlennas evelhen ouz he verc'h: « *Lucii*, n'az peuz ket a zont da vont da gommunia varc'hoaz? » — « Eo, eme *Lucii*,

me'z oun bet o communia, mes varc'hoaz em euz sonch da vont adarre; counje am euz da gommunia bemdez hec'h ma chommp ama. » — Ha da belec'h az peuz mont da vont da gommunia? — Da japel ar Visitation. Mad, mont a raimp-assambles, da vam, te ha me.

Mad a zellas ouz he zad evel evit goulenn digantho he sonch en doa ive da gommunia. An aotrou X.... he c'hoant pebas, hag a lavaras d'ezhi e toullic he scouarn: « Me fell d'inn ive communia assambles ganeoc'h. »

Neuze *Lucii* a lammas da vriata he zad hag a bokas d'ezhan en eur vouez gant ar joa. « Na me zo euruz imach, emezhi, o peger mad eo Caloun Jesus da veza hor zelaouet, va mam ha me! » — C'hoant braz az poue d'ann goueled oc'h ober va oll deveriou a gristen? — « Oh ia, va vam mam ive; nag a vech n'e deuz-hi ket madet, nag a zaelou n'e deuz-hi ket scuillet evit obten va c'hoas-se digant Doue! — Eneou ker, Doue r'ho peuz evit ar vad a rit d'inn! »

He *Lucii* redet da gaout he mam. « Va mam, emezhi, va zad a den varc'hoaz, da gommunia assambles ganeomp da japel ar Visitation. » Ar c'homzou-ze a skoas he stend var galoun an introun X.... ma savas en he zae eun eun ganeaz hag hi da c'houlenn ouz an aotrou: « He gaout eo ar pez a lavar *Lucii*? » — « Ia, va fried hec'h eme an aotrou, guir eo. Pell zo n'em euz ket bet ar eun vad-se, mes brema n'euz mui netra o caeat ouzinn, ha gaout gus Doue e talc'hinn mad hiviziken da d'inn va oll deveriou a religion. »

Ar re-ma hag ar vech-hi a gouezas neuze d'an daoulin hag a larmas a vouez huel: « Caloun Jesus, ra viot da d'inn haouezet, melec'hag adoret! » — « Ia, eme an aotrou X.... d'he dioc'h, meulendi ha carantez da Galoun Jesus; an Galoun Zaer-ze eo a zo deuet a benn ac'han-ou. »

Antronoz, ez rejont eta ho zri da gommunia da japel ar Visitation. Doue ebken a c'hoar pegen euz oant an eun zont dioc'h an daol zantel gant Jesus en ho c'halloum! Bin tanva euz a joausdet ar baradoz a ioa neuze en ho ene. Mousc'hoarz eun eal a ioa var muzellou *Lucii*, an introun X.... a ioa henvel oc'h eur zantez a zo her carget he c'halloum a joa hag a anaoudegez vad matan ar re-ma dreist ar bord, hag an aotrou a ioa e stat d'eduz eur c'hristen, a zo pardounet d'ezhan he bec'hejou, hag a zant Caloun he Zoue hag he Zalver oc'h en em starda oc'h he hini.

En em donna a rejont ho zri, goude ar gommunion, en eur c'horn euz ar chapel; eno e chomjont hirra ma c'hellont da zaouri joaiou an env a ioa en ho ene; ca-let o devije chom pelloc'h c'hoaz e creiz ar mor-ze a zudiliag a blijadur pur ha santel e pehini oa beuzet ho c'halloum; mes red oa rei plas d'ar bardounerien all a deue a vandennadou braz d'ar chapel da glask ive, e Caloun Jesus, ar pez o devoa dija cavet ho unan. Dont a rejont eta er meaz, al levenez o para var ho zal; bis-coaz n'oa doa tanveat guelloc'h an dousder a gaver e ser-vice an Aotrou Doue. Deiz gouel ar Visitation e kuita-

jont *Paray*; poan o devoue o tont kuit, mes lavaret a reant enno ho unan e teujent adarre en dro eb dale.

Troet euz ar gallec.
MORVAN, chaloni.

Persecution en Pruss.

MUNSTER. — An aotrou *Brinckmann*, escop *Munster*, a ioa bet coundaonet da baea 750 lur, abalamour d'ar prezegennoù en doa great, er bloaz 1874, epad m'edo oc'h ober he dro evit rei ar gouzumen pe ar gonfirmation. O veza ma ne c'hellas ket paea, e oue coundaonet da 40 dervez-prizoun. (Gant petra en devije paet, p'e guir ar c'houarnamant en deuz lamet ho faeamant di-gant an eskibien hag ar veleien fidel)? Setu perac varlene, da vis meurs, e oue casset da brizoun *Warendorf*.

Pa oue echu he amzer brizoun gantho, an escop ca-louneec-se a ieas adarre da ober eun dro dre he escopti evit rei ar gouzumen. Eun digemer euz ar re gaerra a oue great d'ezhan er parrezion divar ar meaz en despet da dud ar c'houarnamant. E meur a leac'h, ar re-ma o doa difennet ouz ar gristenien gatholic steigna ho ziez ha lakaat outho bokedou, garlanteziou ha traou all evelse. Mes ar guez a ioa var an hent n'oaant ket coum-prenet en difen. Petra reas ar gristenien gatholic? Sta-ga panielou ha gitouniou ouz ar guez dre gement leac'h ma tremene an escop.

D'ar 7 a vis meurs 1875, tribunal *Berlin* en deuz douget eur zetans hag a dorr an aotrou *Brinckmann* euz he garg a escop, var digarez ne fell ket d'ezhan senti ouz al lezennou a c'halver *lezennou mae*. Hogen al lezennou-ma a zo countrol d'ar religion ha da virieu an Ilis. An dribunal-ze ne c'hoar ket eta, pe n'en deuz ket sonjet, ne c'hell ket gouarnamanchou na barnerien ar bed-ma *terri* eun escop euz he garg, ken nebeut nag eur belec. Carg eun escop ha carg eur belec a den d'ezho digant Jesus-Krist, carg eun escop dre zaouarn hon Tad Santel ar Pab he unan, ha carg eur belec dre zaouarn eun escop hag en deuz bet he hini dre zaouarn ar Pab. Abalamour da ze n'euz nemet ar Pab he unan, pe eur c'honcil jeneral gant ar pab e penn ar c'honcil, hag a c'helfe lamet he garg digant eun escop; ha n'euz nemet eun escop, hag en deuz bet he garg digant hon Tad Santel ar Pab, hag a c'helfe lamet he hini digant eur belec euz he escopti.

Evelse, caer en deffe eur c'houarnamant pe eun dri-bunal euz ar bed-ma discleria eo *torret* eun escop euz he garg, an escop-se, hag hen ebken, en devezo ato guir ha galloud da c'houarn an escopti da behini eo bet cas-set pe hanvet gant hon Tad Santel ar Pab. Caer en deffe eur c'houarnamant, pe eun dribunal euz ar bed-ma discleria eo *torret* euz he garg eur persoun hag a zo bet lakeat e penn eur barrez gant eun escop hag en denz bet he unan he garg digant hon Tad Santel ar Pab, ar persoun-ze, hag hen ebken, en devezo ato guir ha galloud da c'houarn ar barrez-se. Ha ma teuffe eur

c'houarnamant pe eun tribunal euz ar bed-ma da gass eur persoun all en he blas, kement eured a ve great gant ar persoun all-ze a ve didalvez dirac Doue ha dirac an Ilis, ha kement absolven a ve roet ganthan a ve ken aliez a daol guenn: absolven eur persoun evelse n'e deffe ket ar c'halloud da zigeri doriou ar baradoz d'ar bec'herien. Perac? Abalamour ne ve ket an alc'houez ganthan. Alc'houezion rouantelez an env n'int bet roet nemet da zant Per; hogen, n'euz nemet ar Pab hag a zalc'hfe var an donar plas Sant Per; n'ez euz eta nemet ar Pab hag a c'helfe rei d'an eskibien ha d'ar veleien an alc'houez da zigeri dor ar baradoz.

PADERBORN. — An Aotrou *Martin*, escop *Paderborn*, n'oa ket bet lakeat er prizoun evel escop *Munster*; mes urs a ioa bet roet d'ezhan da vont da jom da *Wesel* eb gellont flach ac'hano. O veza n'oa ket eaz d'ezhan gouarn he escopti euz al leac'h-se, e scrivas d'ar c'houarnamant evit lavaret d'ezhan ne jomje ket eno, hag ez ea da glask repu el leac'h all. En em denna a reas neuze en *Holland*. Mes var fin mis meurs 1876, an Aotrou'n escop *Martin* en deuz renket dont kuit euz an *Holland*; rac ar Pruss a c'houlenne ous gouarnamant ar vro-ze ma vije lakeat adarre etre he daouarn, ha gouarnamant ar vro-ze ne grede ket lavaret *nan*. An Aotrou *Martin* en em dennas neuze e Bro-Zaoz, euz a beleac'h e kendalc'h da c'houarn he escopti. D'ar 24 a vis kerzu diveza, gouarnamant ar Pruss a roas urs da gregi en escop-se, ma vije gelllet he gaout; hogen, setu ama petra a ioa merket en urs roet d'an archerien divar benn an escop calabuc: « o chom e *Wesel*; bet *guez* all escop *Paderborn*. »

MORVAN, *Chaloni*.

Madelez an Dezkadurez.

An dezkadurez a zo eun dra gaër hag eun dra vad.

Heb an dezkadurez, heb ar skianchou, petra vijemp-ni deuet da veza, pell amzer zo? Heb ar scriidou, o deuz laosket ganeomp an dud desket, penaoz e c'haljemp-ni goud ar pez a zo c'hoarvezet en amzer hon tud kenta? Penaoz e c'haljemp-ni vataat dioc'h ho skiant hag ho c'helennadureziou? Penaoz e c'haljemp-ni goud, anaout ar mad dioc'h ar fall, ar pez a zo din da veza disprijet dioc'h ar pez a virit beza caret?

Deskadurez an dud guizek, implijet e gvel Doue, en eur ziscoez d'eomp fazi ar re a zo bet en hor raoc a vir ouzomp da guez a er memez errol; dioc'h eun tu all, en eur ziscoez d'eomp lealdet ar guir gristenien, e verk sclear da bep hini an hent en deuz da heuilla.

Er c'hontrol, hep dezkadurez, hep skiant ar re a zo bet en hor raoc, e vijemp bemdez oc'h ober eun essa, hirio var an dra-man, varc'hoaz var an dra-hout; ne c'haljemp kerzet nemet a drein, a ruzou, hag ar re a deui var hor lerc'h, o dije kement all da ober en hor goude. An dezkadurez evit an den a zo evel an heol d'an deiz; oc'h sclerijen an heol, da lavaret eogant dezkadurez, pep den a c'hell bale huel he benn, heb arzou;

heb-d'hi, er c'hontrol, da lavaret eo en denvalijen, an oll a c'hell, a dle memez fazia ha caout meur a stokad var ho hent, ha marteze ar maro. An dezkadurez a zo eta eun dra gaër.

Caër eo; mad eo ive. Heb dezkadurez, me ho tifi hag ho cantifi da lavaret d'in euz a beleac'h e teuit ha da beleac'h ez it. Ma fell da unan benac ho kuerza, ho trompla, penaz e c'hellot-hu, ma n'oc'h euz ket a zekadurez, miret da fazia, da vont gant an hent fall? Mez ha c'houi a zo desket, neuze kerzit hardiz; laozkit an hini a garo da vragal; c'houi a c'hoar pe vir pe c'haou a lavar hag a ielo atao gant an hent eun. Mad ha talvouduz eo eta an dezkadurez. Talvouduz eo evit an ene; evit en em denna etouez an dud eo denet da veza eun dra red.

Evelse, lavarit d'in n'o peuz ket a zekadurez, ha me a lavaro d'oc'h n'oc'h mad da vont e nep leac'h; nac er c'hommers, nac er c'hargou, nag er stalion, nac er foariou, nac er c'houchou, nac en arme, nac en eun tiegez. Choazit ar plass a gerrot, ar c'henta deuet, gant an dezkadurez a zo hirio etouez an dud, ho lacaï er zac'h, evit dec, ugent lur, ha marteze ouspenn; ha mar bez menek euz ar relijion, nemet guassoc'h a ze ne vezo al lamm a bakoc'h.

Eur vech c'hoaz, an dezkadurez a zo eta eun dra vad ha talvouduz meurbet.

Dre c'brass Doue, an tadou hag ar mammou a goumans coumpren kement-se; Lod zoken her c'houmpren kercoulz ma fell d'ezho o deffe ho bugale, ne ket dezkadurez evitho ho unan hebken, mez dezkadurez evit ar re all, ha guir da skigna an dezkadurez-se a bep tu d'ezho etouez ar re a zarempredont pe a deu betec enno da glask sclerijen. Evelse, teir zizon zo, ez oa, e Kemper, eiz plac'hic iaouank ha pevar ugent, deuet evit paka ar guir-ze, da lavaret eo ar *brevet*. Izelloc'h e vezo cavet hanoion ar re o deuz bet anezhan.

Ar plac'hedigou-ze a dle derc'hel sonj dioc'h eun dra: penaoz an dezkadurez a deu digant Doue, a zo eun tenzor a Zoue hag etleont he implija evit he c'hloar.

Dreist oll, ar re anezho a zo divar ar meaz, nac a vad na c'hellont-hi ket da ober, en ti, er park, e pep leac'h!

Siouaz! an drouc braz eo, an dervez hirio e veler hiniennou euz ar baizantezet o vont da zimezellet.

Setu aze eur plac'h iaouank, bet d'ezhi he breuvet. Evel just, an tad, ar vam, ar breur, ar c'hoar, an tountoun, an dintin, an amezeien, ar beorien ha calz a re all a deui da ober lid d'ar plac'h-se.

Petra c'hoarvez? ar plac'h-se a zo euruz; lenva a ra gant he joa. Goassa zo, a forz da glevet meuleudiou, ar plac'h-ze a deu d'en em c'hueza en he flun ha da gredi beza en tu all d'ar re all e pep giz.

Guelet a ra he breudeur o vont d'ar park, he c'hoarrezet o vont da ganna; hag hi peleac'h e man? *Mamzel* a zo o vroda.

Izoum a zo da ziuoall al loened? *Mamzel* a gav re ien ha re dano ar c'hroc'hen var he fri evit he lakaat er me-

ez. Ha vet eo bet epron an oferen-bred evit dougen mada ar verc'hez. Ha vet eo bet da genta, var ar mead hed, hag eun all e deuz bet an affronteri da gemad he verc'hez, petra rai *Mamzel*? pep tra nemed dougen imad ar Verc'hez.

Mamzel, selaout eun aviz, hag e reot plijadur all ead he c'hoarman. Rac eo guelet eul labourer douar oc'h ober degez mad, gant eun dimezel evit pried, da lavaret eo, gant priejou ha ne garont nemed an digoedur hag all lerc'h. Ma vijac'h bet merc'h da eur vam dimezel, credabl n'o pije ket bet ho *preuvet*; perak? ne dije ket lezet ganeoc'h arc'hant d'he c'houmid. Rac-se eta paizantezet, e vidoc'h da gaout ho *preuvet*, ne ancounac'hañ ket e dleit chom paizantezet. Er fessoun-ze e tiscoezoc'h d'an oll o peuz skiant hag e c'houzoc'h he unan, all da zimezellet, hag e tiscoezoc'h d'an oll n'oc'h euz begad skiant. Etouez ar baizantezet all e vrit, gant an dezkadurez o peuz, evel ken aliez a rouantez an ho c'hoar, en ho parrez memez. Er c'hontrol, ma fell d'oc'h bale var troad an dimezellet, e trememot e pep leac'h en despet d'oc'h oll dezkadurez, evit eur penn seun, eur penn avel. Eur baizantez gant doueoc'h hag andouad dimezel, hevela m'he c'havan eo eun gan d'oc'h toket gant coeñ eur vaonez.

NEDELEC.

Histor Coll-Bara.

(*Pepare pennad*.)

An oll coulcoude noant ket henvel oc'h Thomaz coz er c'henta a vevan ennan; lavaret a c'heller zoken n'oa nemet ar vachadourien lugumach a raje ho Doue en an heol. Mez eun Doue all a ioa em c'harter, hag hennez a vad a c'heller da lavaret a ioa Doue an oll: an arc'hant.

C'nechall, var an euz, clevet lavaret, oc'h adoret eul heveaour; a gement ma c'houffen, ma n'em euz guelet em bro adon na leua na bioc'h, mes an arc'hant, hopalla t hounnez a ioa eur gount all.

D'ad, er park, er stal, e pep leac'h, ne glevet nemet ar ger arc'hant; ne gomzet nemed a arc'hant, ne garet nemet arc'hant, hag e guirionez ne adoret nemed an arc'hant.

Pep guez niem euz-me ket clevet ragachat: an Aotrou Doue eo an arc'hant; an ifern eo eur ialc'h c'houllo. D'ad, fra a gaven e kemense tout eo guelet va amezien o disprijou an iliz, hag o credi teuler dismeganz var h'oc'h he gervet iliz arc'hant.

E guirionez, a lavaren ennon va unan, ne c'hell ket beza guir e ve kementse a arc'hant en iliz, pe da viana ne gredont ket ar pez a leveront, rac anez, e carjent anezhi. Ma credjent ar pez a leveront, pe ma vije gried an iliz aour hag a arc'hant, neuze me gred stard, ne ket tud a vankje en iliz. Caeroc'h zo, ma vije an dud a iliz tud a arc'hant, evel ma leveront, nemed muioc'h a ze ne d'ant ho c'haret, pa'z e guir ho Doue d'ezho eo an arc'hant. Mez ne ket; an arc'hant a zo ho Doue, evel Doue

calz re all, pa c'hellont her paka: kement a raint evit heñ destum pe he laerez a vezo mad; kement a rai ar re all, null. Evelse, me a vele an dud-se o c'haloupad ar festou noz, ar c'hafeou ha tiez all, ha ne ket ilizou oant; mad, an dud-se a entente var ho meno ober mad. Lakeomp breman e velle an dud-se eur belek oc'h ober an drederen euz ar pez a reont ho unan; kerkent e vent clevet o crial a bouez penn: oh! an divezed! oh! an torfetour! oh! an den fall! An dra-ze coulcoude ne ket leal; ar pez a zo mad evit unan a dle beza mad evit an oll.

Eun tountoun am oa hag a c'halvet Ian-Jakes. Peske-taer e oa, hag evel ar besketerien all, e verze he besket aman hag ahount. Gant an dra-ze, va zountoun a ioa ar brassa den difeiz am euz guelet biscoaz. Morse ne lakea he dreid en eun iliz.

Eun devez e c'houlenniz diganhan: Penaoz, va zountoun, lavaret a rit-hu ho pedennou eur vech benac? Hag e respountaz d'in:

Pedi a ran Doue, emezhan, da derri va divesker ouzin ar veach kenta ma'z in d'an iliz. Mad, bloaz goudeze, edo o vont da enterramant eur c'hamarad d'ezhan, hag e torras he c'har en eur ziskan an delez en he di.

Trau drol a en em gaf avechou. Eun dervez all, en eur gaozeal ganthan, e lavaraz d'in evelhen: — Ac'han-ta, marmouz bian, petra zounjez-te euz a relijion ar veleien?

— Allaz! emeve, petra lavarfen-me? ne anavezan ket ar pez a c'houlennit diganen.

— Penn boutek, eme va zountonn, te eta ne goumprenez taken dioc'h netra!

— Goud a ran, va zountoun, emeve, em euz clevet ac'hanoc'h o lavaret d'in aliez diouall, diouall oc'h ar veleien, ha morse ne vezan var ho vro. Ne anavezan ket ar veleien. Daoust hag ar re-ze a ve beleien, emeve, ar re a velan aze guisket e du ha n'o deuz na guiskamant goazet nag hini merc'hed, ha n'int henvel oc'h den?

— Lakez treuffez a zo ac'hanod, eme an tountoun, ar c'hontrol beo eo a zo guir, ar re-ze just a zo tud evel an dud all.

— Ia, va zountoun, emeve, rac commans a rea tro mont e boned an tountoun, ia, ar re-ze a zo tud evel an dud all. — Hag o deuz eur relijion ha ne d'eo nemed eur relijion arc'hant. — Ha n'o deuz, emeve, nemed eur relijion arc'hant. — Ha ne fell d'ezho, eme an tountoun, interri nemed ar re a baë. — Ha ne fell d'ezho, emeve, interri nemed ar re a baë.

— Petra leverez euz an dra-ze?

— Euz a betra, va zountoun?

— Euz an dra-ze, glapez, euz ar c'hiz-se da refus interri ar paour?

— Ah! emeve, emaou ganthi, emaou er gount. Ne gavan ket divalo, va zountoun, refus labourat evit tud ne baëont ket. Ne ket c'hui, va zountoun, a ve paket da ober eun dra evel hounnez.

Ober a riz eur zell oc'h daoulagad va zountoun, birvi a reant; abiou, eme ve.

(Eur pennad all eur vech all.)

NEDELEC.

Fin ha Finnoc'h.

Eun tam chasseur divar ar meaz, eun dincizer gidoun mar deuz unan, a deuz eun dervez e ker, gant eur zac'had chiptier oc'h he gein. Ar chasse a ioa clozet, eur miz benac a ioa. En em gavet en eur c'houign-tro, e cavaz eno eun den o vont d'ar marc'had.

— Petra, eme ar chasseur, c'hoant o peuz da gaout kik gad da goan?

— Ped a zo en da zac'h, eme ar c'heriad?

— Seiz, eme ar chasseur.

— Oc'h pegement e roi anezho tout, eme egile?

— Oc'h seiz scoed, eme ar chasseur.

— Ia oc'h seiz lur, eme ar c'heriad. Sell, emezhan, ne velez ket an archerien o tout aze; ro da c'hidoun d'in, pe bremaic, me da zisclerio d'ezho.

— Mad, lavar iao gantho, mar e ma count evelse; Bremaic m'en em gavo en da di.

Ar c'heriad a zam eta he c'hidoun, sac'h hag all, ha lore'h ennhan mar deuz bet biscoaz en eun den.

N'euz forz, eme ar chasseur ennhan he unan, m'hen talvezo d'ezhan.

Ar chasseur a ia var eun da gaout an archerien. Sellit mad, aotrounez, emezhan, ne velit-hu ket eun den o tiskan about gant ar ru, eur zac'h var he chouq?

— Eo da, emezho.

— Mad, eme ar chasseur, hennez a zo eur zac'had gidoun gantho; reit var he lerc'h; ne golloc'h ket oc'h amzer; hag an archerien da vale mar gouient.

Goude an dra-ze, ar chasseur, euz he gostez, en em dennaz d'ar gear buan ha buan.

Hé, hé la! eme an archerien! a za, camarad, pa o doa peget e sac'h ar c'heriad. Setu digored ar zac'h. Seiz gad a ioa ebarz.

Alo mad, great ar procez verbal, ha va den coun-daounet da baea pevar ugent lur amand.

Setu paket eur paot fin gant finnoc'h evinhan.

Credi a c'hellit ne ket bet ar paizant o clask he zac'h abaoue!

KELEIER.

TAOLEN

Ar plac'hed iaouank o deuz bet ar brewet simpl, da lavaret eo, ar quir da ober scol.

Mari Michela Larsonneur, seurez ven e couent Sant Brieç;

Mari Yvona Ponliquen, e Lamból Guimilio;

Franceza Kerouanton, e Landerne;

Maria Cabon, e Brest;

Malvina-Leontina ar Sourd, e Brest;

Mari Jaketa Peron, e Lamból Guimilio;
Felicii-Eudoxia Blin, e Brest;
Celina-Tudina ar C'hor, e Pount'n-abbad;
Philomen-Aurelia-Eleonora Ansker, e Pont-Croaz;
Victoar-Mari Guillou, e Berrien;
Ernestina-Eujenii Belegik, e Pont-Croaz;
Paulina-Louiza Mari de la Monneraye, e Landerne;
Mari-Clara Marlado, e Landerne;
Anna Maria Keruel, e Brest;
Mari-Paulina Quasimodo, e Brest;
Mari Yvona Fichou, e Montroulez;
Lauranz Gauguet, e Kemper;
Aurelii-Eleonora Allard, e Landerne;
Mari-Franceza Goden, e Keraez;
Octavii-Felicii Robert, e Kemper;
Mari-Henriett de Remond du Chelas, e Kemper;
Celina-Mari ar Guen, e Brest;
Anjel Guiraldi, en Henbont;
Florentina-Mari Lazennec, e Landerne;
Mari-Madalen Sophii de Kergariou, e Montroulez;
Mari-Anjel Josev Martin, e Landerne;
Mari-Andrina-Louiza Bernard, e Keraez;
Mari Louiza Sergent, e Pont-Croaz;
Guillamett Eleonora-Henriett an Touz, e Brest;
Yvona-Mac'harit Queneheu, e Kemper;
Mari-Louiza-Cezarina-Mac'harit Clec'h, e Montrou-

lez;
Maria Bardouil, seurez e Guidel; (Morbihan).

Mari Julia Victorina Malpaut, e Sant-Martin, Montroulez;

Amelia-Louiza-Maria Billon, e Kemper;
Carolina Antonett-Mari Gaonac'h, e Kemper;

Armella Bardouil, en Henbont;

Mari Antonett Eleonora Cuny, e Kemper;

Seraphina-Gabriela Duparc, e Kemperle;

Clara-Alina-Emilia Jouveau, e Brest;

Sylvia Foyen, e Kemperle;

Francina Marquet, e Kemperle;

Philomen Quefflelou, e St-Brieç;

Maria-Augustina Romeur, en Oriant;

Mari-Mathild-Louiza-Henriett Alix, e Kemper;

Mari Louiza Cariou, e Pount'n-abbad;

Hortanz Moizan, e Lambezellec;

O deuz bet ar brewet euz an eil class.

Jannett-Mari-Franceza Adam, seurez e Keraez;

Mari-Franceza Goden, e Keraez;

Mari-Madalen-Sophii de Kergariou, e Montroulez;

Mari Julii Malpaut, e St-Martin Montroulez;

Ametii-Louiza-Mari-Ernestina Billon, e Kemper;

Mari Antonett Cuny, e Kemperle;

Franceza Marquet, e Kemperle;

Mari Henriett Alix, e Kemper;

O deuz bet ar brewet euz ar c'henta class.

Josephina-Eliza-C'hristina Boschet, seurez e Keraez;

Maria Josephina Robino, seurez e Keraez;
Stefannetta Eujenii Boitard, e Brest;
Mari-Anna Nourant, e Kemper;
Julia Valentina Caron, e Kemper.

An Aotrou Bernard, bet persoun e Peumeurit, a zo nevez maro e Douarnenez.

KEMPER. — Dissadorn Fask, an Aotrou'n Escop en deuz great unnek belec nevez e chapel ar siminer. Setu ama ho lianlou.

An Aotrounez:

Theodos-Jul-Clemant Dagorn, euz a Zant-Thegon-

rec.
Jan-Vari Trevidic, euz a Blouvoan.

Loisar Gall, euz a Zant-Corantin. — Kemper.

Arstid Sagot, euz a Landeda.

Jan-Vari Hamon, euz a Zant-Ian-ar-Biz.

Jan-Pat'Perec, euz a Zant-Thegonnec.

Jan-Francez-Vari ar Han, euz a Vinevez.

Jan-Francez-Lois Picart, euz a Blouziry.

Jan-Francez-Vari Picart, euz a Blouvoan.

Jan-Vari Ponliquen, euz a Zant-Thegonnec.

Renan Quimou, euz a Bloare.

CLADON (CAP-SIZUN). — D'ar iaou vintin, 29 a vis meurs, Hema an Normand, pesketaer, o chom e kerladin e parrez Claden, a ioa gant tri besketaer all, Merour, Ihan ar Bourhañs, da zavel ar rouejou o doa taolet er mor an dere hent da noz, e Vorlen, tu an Anter-Notz da vae an Annon. N'oa ket bet paket calz a dra er rouejou; ne oa enno etre tout, nemet 12 brezel. An Normand ho dastumas, a lakeas anezho en he rouet hag ho zammaz var he scoaz. En eur vont gant ar zamm-ze da gaout he dri goupagnoun, ne c'houezer ket da vad petra zo c'hoarvezet, pe an Normand a zo mindet o vale var ar c'herrec, pe he rouet a zo chomet stag ouz eur roc'h bennac hag en deuz he jachet adren: ar pezh zo sur eo e couezet er mor. Ma vije bet he dri goupagnoun tost d'ezhan, e vije bet eaz d'ezho hen tenna d'ar bord var bouez eur gorden; mes eat oant dija pell, hag an hini anezho a ioa au tosta n'en doa ket remerket an Normand o coueza er mor. Hema consgoud a c'hourine guella ma c'helle petra bennac ne c'houer ket neu; chom a reas evelse epad eur c'hart heur bennac var c'horre an dour. Ar besketerien all a deuas erfin da c'houzout petra a ioa erruet; teuler a rejont eur gorden d'an Normand keaz, mes hema ne c'hellas ket tapout crog enni hag a ieas eb dale da vouled ar mor.

An den-ze a ioa a veac'h oajet a 30 vloas; bez'ez oa unan euz an dud honesta hag istimeta euz ar barrez. Er zervich oa bet, ha goude beza great he amzer, oa bet dimezet: eur c'hrouadur 20 mis a lez var he lerc'h. N'en doa nemet poan he zivreaç'h evit beva, ha pa ne c'helle ket mont da besketa, e tremene he amzer oc'h ober panerou evit paka legestret ha grilled-vor. He gorf n'e ket bet cavet c'hoaz, caer zo bet he glask.

CASTELLIN. — D'ar iaou, 6 euz ar mis-ma, e oue gulet eur c'horf maro o tont gant ar ster tostic da gear ar C'hastellin. Ar c'horf-se, petra bennac m'edo en dour 26 dervez a ioa, a oue anavezet evit beza corf eun den iaouank, an aotrou *Le Noir*; an den iaouank-se a ioa carget, a berz ar c'houarnamant, da velet ha n'oa ket faoz ar pouezioù hag ar muzullioù ma'c'h en em zervicher anezho en hostalirion hag er bureou butun euz an arrondissement.

Eun den a relijion oa, hag eun den devot zoken. Ouspenn-ze, oa eur mestr var ar c'han ha var ar muzic: hier gulet or beuz hon unan o rei testeni a gement-se epad Mission ar C'hastellin er bloaz 1874. Hogen, setu ama, evit doare, petra a ioa c'hoarvezet gantho.

D'ar zul, 12 a vis meurs, oa bet c'hoaz gant ar muzic epad an offeren a 8 heur, evit ar pedennou public a ioa bet lavaret d'an offeren-ze. Goudeze, oa bet gulet var dro eun heur ha cart, o vont da bourmen var bord ar ster e costez ranvell Coatigrac'h. Azalec neuze n'oa bet mui gulet gant den, ha ne oue clevet hano ebet anezhan ken na oue cavet he gorf d'ar 6 a viz ebrel. D'ar zulvez m'oa bet gulet o vont da bourmen var ribl ar ster, houma a zave dreist ar bord hag a veuze gant he dour an hent a zo a bep tu d'ezhi. Credabl, an Aotrou *Le Noir* ne zonje ket e vije ken doun an dour var bord ar ster ha ma'z oa; lammet ha coueza a reas evelse en dour-beuz eb he zonzal, ha goudeze an dour-ze, oc'h en em denna kuit, a gassas anezhan d'ar ster.

He enterramant a zo bet great gant eur zolanite vraz d'ar guener, 7 euz ar mis-ma; musicianet ar C'hastellin a zo falvezet d'ezho kemeret en ho c'hount mizou an enterramant, hag eur maread tud a bep stat o deuz heuliet ar c'horf betec ar vered: ar pezh a ziscouez pegement oa caret hag istimet an aotrou *Le Noir* er C'hastellin.

MONTRouLEZ. — D'ar merc'her, 29 a vis meurs, eul labourer douar a Loumelar-Sizun a ioa o tigass eur vioc'h d'ar c'higer. En eur dremen dre blasen Traoulen, ar vioc'h a deuas da bennfolli en eun taol-count, a lammas d'he mestr, a bilas anezhan d'an douar hag a rogas d'ezhan he zillad.

Eun aotrou a Vontroze, an aotrou Madec he hano, a ioa neuze o treuzi ar blasen.

O velet petra a c'hoarvez, e red da zicour an den keaz a ioa o c'hourin ouz he vioc'h. Cregi a ra e kerniel houma hag en he fri, ha goude beza he unan gouarnet outhi eur pennad, e teu erfin a benn da rei lamm d'ezhi, hag e savete evelse he vuez d'ar c'houeriat paour a ioa dija etre treid an aneval. Evel ma oa aoun na erruje c'hoaz kement all, ar vioc'h a oue lazec ha goadet var ar plas. An aotrou Madec a zo bet meulet gant kement hini a zo bet test euz an taol caer-ze en deuz great.

KEMPERLE. — D'ar meurs, 4 a ebrel, an aotrou Brabant, boulounjer e Kemperle, a ioa o tistrei euz a Voe-lan gant an aotrou Soret; hema a zo eur mestr-kereour

dont ha mont; eun dudi avad eo gullet ar vagerien-ma o cass ho bagic dre ar ruiou dourec-se azo enho dalc'h-mad cognou-tro crenn meurbet; en em dremen a c'houzout ive eun drugar ker buan ha ken eas evel a ra ar c'hariolennou er c'heriou all, er ruiou pe en hent-chou.

Evel ne deus ket a vare er mor-se, galvet ar mor *Adriatic*, a zo eul loden euz ar mor *Mediterranee*, an dour a jom bepret er memes hueldet ha ne bign morse, couls lavaret, en tiez a zo en dour; nemet ez euz dirag pep dor eur poundale a bemp pe c'houec'h diri evit ma vezo essoc'h disken euz ar vagic ha pignat en tiez; a hent all ar ribouliou dourec-se a zo ker stris, nemet an hini a haaver ar *rivier vrao*, hag a zo ker goudoret gant an tiez, ma ne vez ket orjellet nemeur ar mor gant ar goal avelou.

Araoc m'oa great an hent houarn, ar gear-ma a ioa vardro eul leo dioc'h an douar bras; evit digas an hent houarn tre bete kear ez euz great eur chosser a zo dec troatad bennac huelloc'h evit an dour, hag en deuz diou ganeveden pe daou bont ha c'houec'h ugent. E dilec'h an den ne jom labour ebet da ober p'en deus c'hoant.

Da c'hedal eur pennad all, ho pedan da lavaret eur bedennic da Sant Marc, avielar, a zo savet en he honor, e *Venis*, unan euz ar c'haerra ha pinvidica ilisou a c'houflet da velet.

IAN AR GERNEVEZ,

(Eur pennad all eur vech all).

BUEZ SANTES ANNA.

SANTES ANNA EN TEMPL A JERUSALEM. — VERTUZIOU A

HEUIL ENO.

(Trede pennad.)

Petra benac ma ve bet santeleat Santes Anna araoc he ginivelez, ha ma c'helje lavaret evel an abostol: « Me ador an Doue e deuz ato servichet va lignez, hag an eur vad am euz da veza guestlet d'ezhan gant va » zud cos kercouls ha gant ar re o deuz va lakeat er « bed; » *Stollanus* hag *Emerentiana* evit diskuez ho anaoudegez vad da Zoue, a falvezas d'ezho he guestla d'ezhan en eun doare parfetoc'h; hag evit rei da anaout oa ho dilez ep distro, e lakejont sevel ho merc'h ehars treid an aoteriou, hag he maga e ti an Aotrou Doue. Evit an dra-ze oue casset da Jerusalem, ha lakeat etre daouarn ar veleien a deuas d'he digemer evit he ambroug en templ. Oajet oa a veac'h a dri bloas p'oa digemeret en niver ar guerc'hezad all a veve e ti an Aotrou Doue. Ne zaleas ket da rei da anaout ar pinvidigez euz he ene. He spered ne sonje morse er c'hoariou ordinal euz ar vugaligou euz he oad. He c'haloun n'oa digor nemet da garantez Doue. Ar garantez-se en em ziskueze ken sclear en he oberou hag en he oll c'homzou, ma ne c'hellet he gullet pe he c'hlevet eb en em zantout gounezet da Zoue.

Bemdez e tremene pemp pe c'houec'h heur o lenn ar *Scriptur Zantel*. He doare deread hag he ear ato laouen a c'houeze an oll galounou: dre ze oa deuet mad d'an oll. Morze n'oa gullet guerc'hez iaouank o pedi Doue gant muioc'h a virvidigez. Tremene a rea er beden eul loden euz he nozvechenou, hag he brasaa eurusdet oa sonjal e santelez dispar an Aotrou Doue, pe chom da huanadi varlerc'h donedigez Jesus-Krist. Ne d'it ket da-gredi em euz ac'hanon va unan countet d'eoc'h buez ar zantes-man. Bez'e cavan e scridou Sant Jerôm eur bajen a deu da gredaat penn da benn ar pez am euz lavaret. Hervez ar zant-ma, Santes Anna a veve e doujans Doue; carout a rea al lealdet; leal oa en he oll oberou ha leun a garantez evit Doue hag he nessa.

Rac-se, ha pa lakafemp var gount mam ar *Verc'hez Vari* an oll vertuziou, ne c'hellimp morse en em sevel dreist ar virionez.

Lavaromp gant sant Thomas penaos Santez Anna ne deuz ket gallet dislavaret he hano. Bez'e doa recevet an oll grasou, hag heuliet e deuz an oll vertuziou en eun doare souezus betek eno; rac an douar n'en doa ket c'hoas an eur vad da gaout en he gerc'hen ar famil zantel Jesus, Mari ha Joseph.

Bolontez Doue hag hini he c'herent oa he oll reolen a vuez. He flijadur oa beza en eul leac'h distro; ne doa ken preder nemet gant ar beden pe al labour, ar beden all-se ken caret gant Doue. He c'homzou leun a zousder ne flemment na ne nozent morse da zen. He daoulagad a ioa ive ken reizet, ma ne barent morse var an distera tra zaotr. Ar furnez a-remerket ato en he oll oberou; morse sonj pe c'hoant hudur pe zaotras an diantegz euz he ene. En eur ger, en eur he gullet e vije lavaret en devoa Doue kemeret plijadur o tastum enni an oll vertuziou evit ober anezhi eur seuer a zantelez. Kement a rea a veze great er guel a Zoue. He c'horf ne loc'he nemet evit he zervicha; he daouarn ne reant netra nemet evit senti; he dioucouarn ne zigorent nemet d'he vouez; he daoulagad ne zellent nemet oc'h he interest; he ginou ne lavare comzou nemet evit he veuli, hag evithan oa oll garantez he c'haloun.

Tremenet e devoa daouzec vloas en templ, prijat bras gant ar veleien ha caret gant ar guerc'hezad all. Dont a reas *Stollanus*, he zad, da vervel ha neuze he mam he galvas en he c'hichen evit dousaat an dervezou e devoa c'hoas da jom var an douar. Ne ket ep keuz na glac'har e kuiteas Anna al leac'h benniget-se e peleac'h e devoa tremenet ker sioulik he bugaleach.

MARO EMERENTIANA. — GLAC' HAR SANTES ANNA.

Emerentiana deuet d'an oad a drivac'h vloas ha triugent a deuas da anaout e falveze da Zoue he gervel euz ar vuez-man. Div heur araoc he maro e c'balvas he merc'h hag e lavaras d'ezhi ar c'homzou diveza-man: « Va merc'h, arruet-oun em zermen diveza. Va ene a zo o vond d'en em zispartia dioc'h va c'horf. Lakaat a reoc'h va enterri e kichen *Stollanus* ho tad. Ne vezit ket glac'haret euz va maro, o va merc'h muia

« *Stollanus* » d'he oll fizians e Doue, ha gortosit ma « *Stollanus* » e promessaou; rac eun amzer a denio ma « *Stollanus* » d'ar hec'her. He hano ebken a laouen « *Stollanus* » an douar. Baleit ato en hent euz « *Stollanus* » Doue; confortit ar re glac'haret, « *Stollanus* » teorien, disprijit madou an douar, ha « *Stollanus* » dra bennac da stourm, da enebi ouzoc'h « *Stollanus* » kemerit ato euzul digant ho kerent « *Stollanus* » Goude ar c'homzou-se, *Emerentiana* a roas he honnoz d'he merc'h; poket a reas d'ezhi evit an divezad guez, hag e rentas-he huanaden diveza.

Anna a one glac'haret oll. Petra bennac ma c'houie « *Stollanus* » ar maro ne esperit den, ar garantez a zouge d'ha mam aouant d'ar resolucio e devoa kement da lakez da volontez Doue. En em lezel a reas da vond d'he oll glac'har, hag e santas en despet d'ezhi « *Stollanus* » gant kement a ners an divezad euz an illis, Sant Bernard:

« Va c'haloun, a lavar ar zant bras-man en eur voue- « *Stollanus* » breur, va c'haloun ne ket great « *Stollanus* » gant dir. Petra! Ar maro a zilam di- « *Stollanus* » gant ar maia, ha n'em bije ket ar « *Stollanus* » Couls goude sonj a deuas d'ar « *Stollanus* » *Scriptur Zacr*. Pa deu ar maro da « *Stollanus* » ne dileomp ket en em lezel da « *Stollanus* » rac plega a dileomp da volon- « *Stollanus* » da leava hag e kinnigas he « *Stollanus* » da Zoue. Ober a reas en- « *Stollanus* » e devoa ordrenet, ha ne son- « *Stollanus* » pell euz ar bed evit en « *Stollanus* » em d'he oll. Mes evit senti ouz bolontez diveza he « *Stollanus* » em d'he oll. E falvezas d'ezhi ne da anaout ar c'helou-se d'he c'herent. Ar ne unan em ziskuezas drouk-countant. Comz a rejont d'ezhi euz ar promessaou great da lignez David; lavaret rejont e fostea an amzer, ma tlie Doue digass en d'asprener d'an dud, hag ar burzudou c'hoarvezet en he ginivelez a ioa eur merk e tlie beza eun dra be- « *Stollanus* » ar mister bras-man.

Araoc'h o doa lavaret he c'herent evid distrei he pennad. Evel he mam, Anna e devoa ato diskuezet car- « *Stollanus* » distro. Heulia a reas aliou he c'herent, ha « *Stollanus* » *Emerentiana*, e kemas evit « *Stollanus* » P. M.

Histor Coll-Bara.

(Pevare pennad.)

Abiou, a gleiz! emeve. C'hoantaat a riz kempen va « *Stollanus* » an traou var ho dress, en eur lavaret evel va zountoun.

« *Stollanus* » va zountoun, emeve. P'az eo guir ar veleien a zo henvel oc'h an dud all, perac ne rafent- « *Stollanus* » ket evel an dud all?

« *Stollanus* » ne bade ket. Sailla a reaz ganen ha distaga var va fass eur javedad, ar seurt n'em euz bet « *Stollanus* » Me rampaz kuit, evel eul luc'heden, gant keuz

varlerc'h, evel eun diot, egiz m'az oan. Ne ket sclerijen a vanke d'in. Tremene cant mil stereden a lugerne dirag va daoulagad ha c'hoaz ne gountan ket an heol, a ioa e bar he nerz.

Abaone m'az euz deuet d'in eun tam oad, va javedad e deuz great d'in coulscoude coumpren ez euz er belek, caer zo lavaret, eun dra benag ha ne gaver ket en dud all, p'az e guir e c'heder diganthan beva dishenvel dioc'h ar re all. Hervez va zounj zoken, an dud, ar chass-clanv a glevan noz-deiz o'ch harzal enep d'ezhan, n'int nemed panezeien ha tud diskiant, penouou goulo. Hag e guirionez, mar d'eo ar veleien, hervez ho c'hount, henvel oc'h an dud all, perag n'o deffe ket guir da ober ar pez a ra an dud all? Setu aze ar gentel am euz tennet euz va c'hravanat: hounez a ioa unan boumme, me hen tou d'eoc'h.

Hag er gear! hag er gear! pebez abaden! Va zad n'oa ket crenv var an theoloji; va mam n'oa ket calz crenvoc'h. Ral eo gad du, ral eo gad venn, ker ral all oa clevet comz euz a Zoue en ti paour-ze. Ah! da heul ar geriou a goum- mans dre *zacre, tonerde, nonde, double*, ne ket hano Doue a vank en ti-ze. Eun devez e falvezaz d'in goud ped guech e vije lavaret hano Doue da zervez er giz-ze, hag e cochen eun ibil coat pa'm beze cavet va dousen. Mes dilezel a rankiz va labour. Eun horden fagot a ioa dister d'in bemdez da ober ibillou. Varlerc'h va zad e ranken aliez cocha va ibil seiz, eiz guech dioc'h-ti; va mam zoken a roe eun nebeut mad a labour d'in ive, setu aze petra eo beza couecherez! Da ganna, da venha an dillad oa dispar; da zua an dud oa couls all.

Va zad, a hent all, a ioa honesta den a vale. Mez evel var ar beg douar-man, ar guella eo an nebeuta fall, va zad en devoa he zefot evel pep hini: eun ever fall a zour e oa. An absint oa he Zoue.

Divar an dour oa ker reiz hag eur vioc'h, ha dous evel eun oan; divar an absint ez ea gant ar gounnar, ha p'az e guir e ranke bemdez countanti he breon, c'houi goumpren pe seurt buez a vije bemdez em zi-me. Pa deue d'ar gear, goude he zevez, e vije atao dec, unec heur.

Ractal e, coummanse ar c'hoari. Eun taol baz iod d'am mam, eun taol troad d'in-me, ar scudellou o ruilla, an assiedi o nijal tam aman tam ahont, ne velet ha ne glevet ken, hag ar malloziou da heul. Kement a aotin or boa kemeret ardozhan; ma kemerjomp, va mañ ha me, hor pleg da vont da gousket araoc ma'c'h erruje va zad er gear. En hon ti ez oa eun tam toul crampl dindan an doen gant eur skeul da vont ebarz. Pa vijemp pignet eno e chachemp ar skeul d'an eac'h hag e laoskemp ar scoutell da goeza.

Va mam e devoa kement a spout rac va zad, ma casse ganthi bemnoz eur pez countel vraz evit en em zifen oc'h red. Eur foultrén ki, or boa, a vije ato ganeomp ive en hor c'hud. Pa errue va zad e skoe var ar meubl, var ar mogeriou; ha pa vije skuiz gant he vicher ec'h en em roe da gousket. Na pebez ogræou en dije great, ma vije bet ar c'hiz da ober an offissou epad an noz. Roc'hal a

rea evel eun aneval a ziouader. Ar plac'hed iauouank a zemez da vesvierien, m'ar d'int henvel oc'h va zad, ne ket trouz na muzik a vanko d'ezho.

Souezuz eo e c'helfe eur banne sclabez egiz absint chench eun den egiz ma ra. Va zad, guella den a ioa divar an dour, a benfolle divar he absint. Eur bleiz ne raje ket waz evinthan. Souezeta m'az oun eo e coumpren n'en dije ket great pell zo eun taol fall benac. Aoualc'h oa e vije laouen eun draic evit lakaat ar re all da veza trist d'ar maro.

Na terrupla tra eo ar boessoun, pa rente ker fallacr eun den n'en dije ket, divar an dour, lazet eur geillenen!

Re all zo ha n'int tam furroc'h divar an odevi.

Va mam e devoa kemeret kement a gaz, ha me kement a spount out va zad, ma ne c'hellemp mui sellet eun ounthan. Hon ti ne ket eun ti oa, mez eun ifern.

Marteze va mam e dije great guelloc'h mont dre gaer gant he fried; mez, e coustians, penaoz caout patientet gant eun den hag a deu d'ar gear gant eur c'horfad boessoun, carget betec toull he c'houzoug, he c'hlaouren o tispillounad a bep tu d'he chinou, he zillad mastarennet gant ar pri, he fri kignet oc'h araf an hent braz, he vragez a zispill oc'h he bensou?... Ah! Ah! penaoz caout patientet gant eul louz ar seurt-se? penaoz plega dindan ar vaz ha rei peoc'h da c'houde; penaoz respeti eun tad ar seurt-se a rank he vugale mont da guzet araozhan; penaoz drebi kik ha farz gant eun henvelep den a zo udurroc'h he fass eget an aneval a laka he vin er baill?

Oh! boesson! oh! odevi milliget! ha ne ket eur vez e vez mad da ober pep tra, nemed da ober goeillen d'ar m?.....

Er penn kenta, va zad n'oa ket mesvier; he vanne a iea ganthan, evel ma lavarar, ha setu tout. Coulcoude re a eve c'hoaz, rac va mam a lakea da vont en egar, da bec'hi, da lavaret d'ezhan a bep seurt hanoiou n'em euz biscoaz ho guelet e levr ebet. Va mam a grede ober mad, me zonzj; mez, evit doare, e c'helle ober guelloc'h da viana; rac, dre ar vuez a rea d'am zad, e lakeaz anezhan da gaout caz outhi, da zarempred tud all ha ne ket sent e oant na sentezet, da c'haloupat tiez ha n'oant ket henvel oc'h ilizou.

Setu aman penaoz e c'hoarvezaz kement-se. Va mam o velet e rea nebutoc'h a drouz pa gave eur banne benac da eva en eur erruout er gear, a lakea bemdez eur banne d'ezhan var gorn an daol, hag eur voutailadik odevi e kichen. Siouaz! heb dale, a forz da eva, va zad ne gavaz blaz ebet gant an odevi; var he veno, e veze lakeat dour enghan, rac n'en devoa mui a nerz aoualc'h, ne groge ket aoualc'h en he gornaillen.

Laosk da gass, eme va mam, me a bourveo hini all, hag a scrabo da c'houzoug d'id.

Antronoz, e guirionez, va mam a lakeaz d'ezhan var an daol eur vuredad sperec guin ardant dreizhan he unan. Nemed vitriol en dije evet, ne gredan ket e vije guelloc'h louzou evit poazat he ziabarz. Abenn daou vloaz oa devet he intrailou, hag eun devez en eur dana he gorn e cro-

gaz an tan en he c'hinou; ac'hano ez eaz var eun oc'h an traon. Va zad en em lakeaz da grial; ar midisin a oue clasket; allaz! eur moument goude e oa maro mik.

Pa oue casset he gorf d'an douar, e coeze a bastellou. Ne gredan ket coulcoude e ve bet nebutoc'h a vesvierien da c'houde.

D'ar mare-ze, me a c'helle caout var dro dec vloaz.

NEDELEC.

Ar zorserien.

Petra eo eur sorser?

Eur sorser a zo eun den hag a c'hell dre c'halloud an ifern ha dre vertuz eur marc'had great gant an diaoul ober traou burzuduz.

Pe seurt tud eo ar zorserien?

Traou divalo, treiz, fallacr, didalvez, ourgouilluz. Dreizho ho unan e c'houzont n'int guesl da ober netra hag a rafe d'ezho paka brud, hag evit erruout eno e skignont ar spount tro var dro d'ezho, evit caout an ear dioc'h eun dra benag, ha suna er fessoun-ze goad hag arc'hant ar re a zo diskiant aoualc'h da vont betec enno.

E pep bro e caver zorserien. Pa reont traou burzuduz, lod ho galv majisianet; pa ziscleriont ar pez a dle c'hoarvezoud, ho galver divinerien.

En amzer Charlez IX ez oa e Pariz tregont mil sorser; oll e ouent casset kuit. Dindan ar roue Herri III, ez oa tremen cant mil anezho dre ar rouantelez. Pep bourg, pep carter, pep kear e devoa he zorser. Hirio e rouantelez Franz an daou farz euz an dud o deuz fizianz er zorserien.

Dindan Herri IV ha Louiz XIII e oue great brezel d'ezho; Louiz XIV eo a flemmaz anezho ar muia tout. Neuze ebken eo e timuaz an niver euz al lampoune-se.

Ar roue Jakez I, e Bro-Zaoz, ne reaz ket nebutoc'h a vrezel d'ezho; scriva a reaz zoken eur picol levr enep d'ezho.

Eun dra hag a c'heller da lavaret heb aoun ebet da fazia, eo ar zorserien, pe ar re a fell d'ezho tremen evit zorserien, a zo tud fall al loden vrasa anezho, ha marteze tout p'e guir e kemeront doareou an diaoul evit ober an drouk. Peur-liessa ho zimillou n'int netra nemed eun digarez da ober senclennadou odevi, ha calz traou all a zo difen d'ho henvel.

Hervez Bodin ar zorserien a ra pemzek pec'het.

Ar c'henta. — O nac'h ho Doue;

An eil. — Oc'h he vrasplemi;

An trede. — Oc'h adori an diaoul;

Ar pevare. — En eur westla d'ezhan ho bugale;

Ar pemped. — En eur lakaat anezho d'ar maro araoz ma vezont badezet;

Ar c'huec'hved. — En eur gonsacri anezho da Zatan araoz ma vezont ganet;

Ar seizvet. — En eur brometti labourat evit he gaoz;

Ar seizvet. — En eur doui en hano an diaoul;

An naved. — O flastra an oll lezennou, betec hini

Ar deved. — En eur laza tud;

Ar unnaved. — O trebi kik tud, aliez kik tud

Ar seizvet. — Oc'h ampoezouni an dud;

Ar seizvet. — O lakaat ar chatal da grenvi;

Ar seizvet. — En eur deurel ar zort var an

Ar seizvet. — Oc'h en em lakaat etre daouarn

Ar seizvet. — O lakaat ar chatal da grenvi;

Ar seizvet. — En eur deurel ar zort var an

Ar seizvet. — Oc'h en em lakaat etre daouarn

Ar seizvet. — O lakaat ar chatal da grenvi;

Ar seizvet. — En eur deurel ar zort var an

Ar seizvet. — Oc'h en em lakaat etre daouarn

Ar seizvet. — O lakaat ar chatal da grenvi;

Ar seizvet. — En eur deurel ar zort var an

Ar seizvet. — Oc'h en em lakaat etre daouarn

Ar seizvet. — O lakaat ar chatal da grenvi;

Ar seizvet. — En eur deurel ar zort var an

Ar seizvet. — Oc'h en em lakaat etre daouarn

Ar seizvet. — O lakaat ar chatal da grenvi;

Ar seizvet. — En eur deurel ar zort var an

Ar seizvet. — Oc'h en em lakaat etre daouarn

Ar seizvet. — O lakaat ar chatal da grenvi;

Ar seizvet. — En eur deurel ar zort var an

Ar seizvet. — Oc'h en em lakaat etre daouarn

Ar seizvet. — O lakaat ar chatal da grenvi;

Ar seizvet. — En eur deurel ar zort var an

Ar seizvet. — Oc'h en em lakaat etre daouarn

Ar seizvet. — O lakaat ar chatal da grenvi;

Ar seizvet. — En eur deurel ar zort var an

Ar seizvet. — Oc'h en em lakaat etre daouarn

Ar seizvet. — O lakaat ar chatal da grenvi;

ref d'ezho eo kement-se eun dra noazuz d'ho zud ha d'ezho ho unan.

Lavaret a raint d'ezho ouspenn eo dizamant al lezen oc'h ar re a zifoup an neiziu. Lezen an 22 a c'henver 1874, douget var lerc'h eun all casi henvel outhi, a zoug 16 da 100 lur amant enep ar re a zistruj al laboused hag ho neiziu.

Ar vistri scol a lavaro d'an tadou, d'ar pennou tiegez, o devezo da respount euz an amant-se e kenver ho bugale, zoken e kenver ar vinoret a ve en ho c'harg.

Goulen a ran, aotrou Prefet, ma vezo dalc'het eur gount vraz euz ar pez a scrivan d'eoc'h.

Sinet: WADDINGTON, ministr.

Eur beacher sperec

Eun den, dioc'h goeled leon, a ranke guelet an hent houarn, ha beachi enghan. Da unnec heur e kerze dioc'h Brest da Landerne. Eno e thie leina.

Er gar, unan benac en eur vont abiou a lavaraz d'ezhan: — Poezet e peuz da goli? — N'em euz ket, emezhan; hag hen var eun mar gouie da gaout potret ar bascul. — Selaouit-ta, va zud, eme ar beacher, me n'em euz ket poezet va c'holi. — Digass anezhan-ta buan, e man an hent houarn o vont kuit. Hag hor beacher en eul lamm var ar bascul: setu hen aze, emezhan, p'e guir e fell d'eoc'h he gaout. Ar re a ioa eno a zirollaz da c'hoarzin. — Da goli eo a c'houlennar diganez, emezho, ne ket da skasson eo. — Daoust ha me, eme ar beacher, a zo red d'in goud petra eo eur c'holi. Coli da zigoli, va foezit pe n'am foezit ket, me a ia kuit; hag hor beacher en hent houarn, eur zac'had mad a imor enghan.

Kenta tra a reaz en hent houarn oa counta he histor d'he gamaradet, histor he goli. — Ia, a lavaraz d'ezhan unan benac, ha c'hoaz, ma c'houffez an dale az peuz great d'eomp-ni; biken ne vizimp e Landerne a benn creiz-deiz.

Ar beacher a scrabe he benn, penaoz ober evit en em gaout e poent e Landerne? Rac hen ive en devoa c'hoant braz da veza e Landerne abenn poent lein. Hor beacher a ra eur strob gant pemp pe c'hueac'h pakaden a ioa gant he gamaradet oc'h ho heul. — Petra c'hoari gant heman, eme he amezek tosta? — Petra c'hoari ganen? emezhan; bremaic c'hui velo; red eo n'o peffe ket eur begad skiant. Var ze e taol he dok hag he zillad var c'horre er meaz dre ar prenest, e ra eur granchaden en he zourn, hag e samm var he chougar beac'h en devoa great gant pakajou he gamaradet. Edo dija tost da Landerne pa c'houlennaz diganhan ar re a veache ganthan perak e touge ar zamm-ze. — Na c'hui, emezhan, oc'h euz sperejou pounner! Ne c'houzoc'h ket, emezhan, ar marc'h dizammet a zo eassoc'h d'ezhan redet. Ma carfe an oll ober evel donme, an hent houarn ne ve morse re zammet hag a erufe atao, d'ar mare, e kement leac'h ma tremen.

Den n'oa bet inouet oc'h ober ar pennad hent am

euz countet, ha tout er wagon enem glevjont da baea eur banne mad d'ar beacher, e gar Landerne. Biscoaz n'oa bet kement a lorc'h enghan. — Bennoz Doue d'eoc'h, potret chentil, eme ar beacher d'he gamaradet; c'houi velo pe a glevo, abenn nebeut aman, em bezo paket ar groaz a honor: kenavezo.

DOUE DA GENTA!

Guehall, var he banniel, eur famill nobl a Vreiz
A scrife ar c'homzou-ze ken kaer, ken leun a feiz :
Ah ! ne voa ket neuse e Breiz nak e bro-C'hall,
An dud, evel hirio, na ken foll na ken dall !
Neuse 'c'heulliet, dre oll, lesen an Aviel ;
E clasket, da genta, ar madou eternal.
An oll 'anaveze, neuse, guirion Doue...
Noblanz, tud a lezen, princet, pobl ha roue,
Arok, ha dreist pep tra, o devoa deveriou,
A blege da Zoue, ha d'he c'hourc'hemennou.
Hirio, avad, sionas ! petra glevomp-ni ken,
Nemet coms eus frankis, hag eus guirion an den ?
Liberte ! liberte ! setu, na petra-ta,
Ar pez a c'houlenner, a gri fors, da genta.
Tammou leorigou fall, ha cos cazetennou,
O deus, gant ar ger-se, troet cals a bennou.
Hogen, a dra certen, hep ar Relijion,
Biskoas n'eus bet, biken ne vo frankis guirion.
Nann, ma na ren DOUE DA GENTA en hor bro,
Laromp da bep frankis, pa garimp, kenavo !

X.

KELEIER.

AUSTRALII. — Eun escop missioner, vikel abostolic en *Australii*, o veza denet da Rom n'euz ket c'hoaz pell, en deuz countet d'an Tad santel ar Pab eun dra burzuduz hag a virit beza brudet e peb leac'h. Eur plac'h iaouank gouez a ioa deuet, eun dervez, da gaout ar visionerien hag a c'houlenne beza badezet. Ar visionerien a respountas oa red d'ezhi, da genta, deski he c'hreansou, da lavaret eo, ar pez a renker da gredi ha da ober evit beza salvet ha mont d'ar baradoz. Ar plac'h iaouank gouez a respountas d'he zro oa bet kelennet var an traou-ze oll gant an abostol Sant Per he unan. Sant Per a ioa en em ziscouezet dirazhi evel eun den-coz, guenn he vleo, hag en doa roet d'ezhi da anaout an oll guirioneziou euz ar relijion. Sant Per en devoa discleriet d'ezhi, ouspenn, e savche eb dale, e kement corn zo er bed, eur bersecution spountuz a enep relijion Jesus-Krist. Coulskoude ar visionerien o doa ato beac'h oc'h he c'hredi. He c'hass-a rejont da gaout ar vikel abostolic. Hema en em lakeas da ober goulennoù d'ezhi divar benn ar relijion, hag he c'havas desket mad var ar guirioneziou euz ar feiz. He badezi a reas, hag abaoue ar plac'h iaouank gouez, eüruz da veza kristenez, a zo deuet he unan da veza missionerez. Prezec a ra d'he c'henvroiz, ha gounit a ra eun niver braz anezho da Zoue.

An Aotrou Han, nevez beleget, zo hanvet cure Pount-n-Abbad.

An Aotrou Gall, nevez beleget, zo hanvet cure Lanurvan.

An Aotrou Hamon, nevez beleget, zo hanvet cure en Trevous.

An Aotrou Sagot, nevez beleget, a za hanvet cure Porspoder.

Ar bevar var'n ugent euz ar miz-man, eur vaouez un nec vloaz ha tri ugent, hanvet Jannet Douare, o chom e ru Reger, e Kemper, a ioa o vont gant he hent etrezec ti an introu Satinec, pa en em gavaz ganthi eun gual daol, dirac pors-rastel ar Gar, e creiz etre an diou zor a zo da vont ebarz ha da zont er meaz.

D'amampoent-se oa eur c'harr o vont oc'h an neac'h hag eun all o tont oc'h an traon. Pephini euz ar goche-rien a gemeraz he gostez. Guassa zo, d'ar mare ma edont oc'h en em dremen, ar vaouez a ziskenne ive divar an trottoner evit treuzi an hent braz, hag a oue pilet gant marc'h ar c'harr a deue oc'h an traon, ha taolet var he c'hiz. Ar rod diabarz euz ar c'harr a iez penn da benn gant costez deou ar vaouez, dre he gar hag he breac'h.

An aotrou Coffec, midisin, a dremene dre eno d'ar mare-ze hag en em hastaz da rei d'ar vaouez keaz an oll zourci a c'houlenne he stad. Hervez ar midisin ne deuz mempr torret ebet; mez gual voasket e bet he breac'h hag he gar.

Ar vaouez, re vlonset evit souten ar veach betec he zi, a zo bet douget da di an introu Satinec, mad braz en he c'henvet, var a lavarar.

An hini a gasse ar marc'h, en deuz discaret ha pistiget ar vaouez-se, a hanver an aotrou Guillou, o chom gant he dud, e Kemper.

Setu eta eur malheur. Souezeta m'az oun eo o cumpren ne errufe ket cant bemdez.

E Kemper ne ket bale eo a ra ar c'hezec, nijal eo a reont, ha caer o deuz nijal e man atao ar fouet varnezh. An dra-man a zell dreist-oll oc'h potret ar pesket.

Ne zellont ket an anter dioc'h an amzer pe du trei na da be seurt trein mont.

Ne c'houloun dare pe zeiz e velen seiz marc'h dioc'h renk o c'halouppad var ar c'hae.

Dirguener diveza dreist-oll, daou zen o tont gant an hent braz, tost d'ar zeminer, a vennaz d'ezho beza brevet ho daou, hag inthi var foz al levenn coul lavaret, evit rei frankiz da eur c'harr all a ioa o tremen abiou d'ezho er moument-se.

Evidon-me a zo aviz da flemma ha da flemma stard ar re a zalc'h ken nebeut-se a gount euz a vuez ho nessa, hag a zeblant mont abenn ho c'hreizoun betec al levenn evit beza surroc'h da laza unan benac. Va c'hreden eo, ma ne vez ket lakeat a urz var ar poent-man, prest e vezo clevet eur c'helou glac'haruz beuac, ha martezet meur a hini siouaz !

Ar hamp var'n ugent euz ar miz-man, eur binia-
meur, o tont d'ezho vloaz, hag hanvet Yvon Bescond,
a zo bet hanvet mezo mik, a stok he gorf var ar blassen
nevez a an-
tontoun da Goll-Bara.

An aotrou Malo, en deuz da velet var al labourou
douar, a zo hanvet da ren Lesvarn Kemper pe ar
Chouacourz, a gommans, evel ma c'hoar an oll,
d'ar 6 euz an miz a zeu.

D'ar pevec amzer diveza, an 11 a vis meurz,
Aotrou n'Escop Sant-Briec en deuz roet ar velegiach
da d'ar en amielach da bemzec; an abostolach da
d'ar 13 a vis, ar peder minorez da nao var'n ugent hag
an tontoun da unan.

E Sant-Briec ec'h en em bourveer da ober eur
pellenach da d'roun-Varia-Lourd. An eiz a viz mae
azo d'arveit evit en em lakeat en hent. Ma kendalc'h
en dud da ober goulennoù evit ober ar veach, ez euz
leac'h da gredi e ranker pourveit daou drein e leac'h
unan.

An 13 a viz ebrel, pemzec trein a gasse var ar
memer ho da Lourd un nec mil den euz a escopti
Hannou. An niver braz-se a belerinet a ziscoez sclear
er ar c'hezec a Franz m'oc'h a vir gristenien eget
un lavar ar c'hazetennou fall. Joa vraz a dle kement-se
da ober da oll vogale Doue Goude tout, eun dra eo
lig a dle stok an oll ken aliez gueach ma rear brezel
d'ar Pap ha d'an iliz e veler ar Feiz o creski, evel
er d'ar pouzou nevez e calonou ar gristenien.

An aotrou Banque, superiol ar seminer bihan e
Rhad, danentant an Pyrenez a gostez ar Zao-Heol,
a zo bet hanvet en eur fessoun euzuz.

An oll a zizred var eur spagnol, a ioa en ti,
c'hoaroc'h miz a ioa, evel jardiner.

An dispignou a dle ar c'houarnamant da ober, er
bloaz a zeu, a zao d'ar zoumm a zaou vilier c'hueac'h
cant seiz milion ha tri ugent. Rac-se an taillou a rank
sevel da nebeut d'ar zoum-ze; pa'z e guir eo gant an
arhanter-se eo e rear dispignou ar rouantelez. En eur
ingal ar zoum-ze var an oll dre ar Franz, count pep
hini a ve dec lur ha tri ugent. Evelse, eur barrez a za-
ouezet cant den e deffe, evit he c'hount he unan, netra
nemed pevar mil lur ha pevar ugent da baea.

An *train* a ziblassé kentoc'h euz a Gemper da bemp
heur-anter dioc'h ar mintin, heur ar *Gar*, evit erruout
e Brest da nav heur-anter ha pemp minut, ne ziblasso
mull, azalec ar c'henta a vis mae, nemet da zeiz heur
nemet pemp minut, heur ar *Gar*, evit digouezout e
Brest da zec heur ha pemp minut.

Azalec ar c'henta a viz mae c'hoaz, ar veachourien a
gemero an *train* a ziblass euz a Gemper da 6 heur di-
oc'h ar mintin, heur ar *Gar*, evit mont etrezec an Ori-
ant a gavo e Redon eun *train* all evit ho c'hass var
eun da Roazon hag ac'hano da Paris. Evelse, o tibllass

euz a Gemper da 6 heur dioc'h ar mintin, heur ar *Gar*,
e vezo gellet hiviziken erruout e Paris er memes der-
vez da un nec heur-anter ha dec minut dioc'h an noz.

D'ar 7 a vis mae, e tle beza roet prizioù e Brest evit
ar c'hezec. Ar re o deffe c'hoant da vont di da zellet
rei ar prizioù a gavo, d'ar 4, d'ar 5, d'ar 6 ha d'ar 7 euz
ar mis-se, billiji mont ha dont e *Gar* Kemper hag en
oll *Gariou* a zo etre kemper ha Landerne. Ar billiji-ze
a zervicho d'ezho da vont betec Brest dre n'euz forz pe
seurt *train* beachourien, ha mad e vezint da zont en dro
betec an diveza *train* a deui euz ha Landerne da Gem-
per d'an 8 a vis mae.

Setu ama priz ar billiji-ze etre Kemper ha Brest :

Evit ar c'henta class, 17 lur c'houezec guennec ;

Evit an eil class, 13 lur eiz guennec ;

Evit an trede class, 9 lur pevarzec guennec.

Eur beleg diou veach Salver.

Ar veleien a zo ingalet dre ar bed evit savetei an
eneou; lod anezho n'en em zalc'hont ket eno, a risel
ho buez evit savetei memez ar c'horfou.

E renk ar re-ze e man an Aotrou Guen, persoun
Glenan, metalennet dija evit beza salvet meur a hini
euz a voeled ar mor ha lakeat hirio var ar renkou evit
ar veler aour.

Buez an Aotrou Guen a dal ar boan da veza countet.

Enezennou Glenan a zo seiz anezho, hag a zo en eun
tacad, doun er mor, a vel da Gonk-Kerne. Tri ugent
martolod benac e maint eno o chom hag oll int peske-
terien dre vicher.

En hini a zalc'h ar renk kenta etouez an enezennou-
ze ez euz trizec den. Eno e man an iliz hag ar presbital,
savet gant guenneien an Aotrou du Marhallac'h, per-
soun kenta an enezennou-ze.

Er begig douar-ze, choazet gant an Aotrou du Mar-
hallac'h evit euzet guelloc'h a ze he humilite hag he
vertuziou all, eo ez euz an Aotrou n'Escop Nouvel da
zineizia an hini a zo hirio, evit joa an oll, vikel vraz e
Kemper.

Goude an Aotrou du Marhallac'h, enezennou Glenan
a zo bet daou vloaz heb beleg. An Aotrou n'Escop a
zonjaz neuze en Aotrou Guen, ha d'he dro, an Aotrou
Guen ne chomaz ket da varc'hata, pa glevaz mouez he
Escop.

Tri bloaz zo e man an Aotrou Guen e Glenan. En
enezen ma man o chom ne veler nemeur a dremenidi;
mez en enezen Sant Nicolaz ez euz great a nevez zo eur
stank da zeztum legistri, ar pez a zigass meur a hini
betec eno.

Ne ket coulzcoude ma ve darempredet calz an oll
enezennou Glenan. Al lizeri coulz hag ar bevans ne
erruont ket eno heur evit heur, na memez dervez evit
dervez diou zizon dioc'h-tu. Evel ne boazer ket a vara
e nicun euz an enezennou, e ranker, eur veach en
amzer, iun divar grizioù-louzoù. Guella pez a zo, patatez
a zo dioc'h an druill, patatez dispar dioc'h count an

Aotrou Guen; teuzi a reont er c'hinou, emezhan, ker mad int.

Dre ar bed, ganeomp-ni, ne glever hano nemet a bolitiq. Eno ar ger-ze a ve kemeret evit hano eur pesk benac; e mare an electionou, pa zigouez eur gazeten benac er vro, e vez ar zell outhi evel oc'h eun aneval gouez benac; den eno ne c'hoar petra eo eur gazeten.

Eno n'euz na mear, nag adjoent, na garde, nag archer, nag hostaleri, seurt en eur ger euz ar pez a zo stank e leac'h all; mez en dizro ez euz eno eur persoun. Nemet e chomo hor persoun ganeomp, a lavar ar verdaidi, ni n'or beuz deffot dioc'h netra ebet ken.

Ar presbital hag an iliz a zo penn oc'h penn: An Aotrou Doue hag he veleg a vev dindan ar memez toën. An doen-ze a zo bet flipateat meur a veach gant ar glao hag an avel, toullet zoken avechouigou; mez m'en deuz gellet an dour en em zila eun dro benac e ti ar beleg, ar beleg bete vremen en deuz gellet miret na'z aje ar glao betec he vestr.

An aotrou Guen en deuz evit oll gompagnunez eur moussic, eur c'hi hag eur perroket.

Eur vagig en deuz ive, hag en hanv pa vez caer an amzer ha plean ar mor, her gueler he unan ganthi o clask eur peskik benac da ober he bred. Er goanv, goude ma ve rust ar mor, her gueler c'hoas en he birogel o vont a dreuz an tarziou mor da velet he dud clavy pe da gass d'ezho ho Doue.

Avechou all e veler an aotrou Guen, quintet var beg eur roc'h, o pluia he daol lagad a dreuz eul longevu, pell, pell, hirra ma c'hell paka, evit goud ha ne ve ket en tu pe du d'ezhan unan benac da zicour.

Pa groz ar mor ha pa vez tental an amzer, e ro scouarn d'ar pevar avel evit gelloud clevet clemmou ar re a ve er boan.

Da anaout mouez eun den, en deuz scouarn danotano; ne fazi morse.

Ha clevet en deuz arvouez-se, ractal e man en dour betec toul he c'houzoug, aliez zoken dillad hag all, perak? Eno ez euz eur vuez da zavetei, eun ene da bardouni, pe da viana eur c'horf da gass d'ar vered.

Evelse an drede a viz here, 1873, e c'hellaz en doun-vor savetei he vuez da eun den ha ne rea nemet gedal ar maro var eur roc'h.

D'an-eil a viz c'huevrer, pevar martolod o tizrei euz ho fesketerez a lammaz dioc'h ho bag en eun all evit douara, hag houma siouaz! a dumpaz neat var he ginou, ha setu ar pevar besketaer er mor. Unan anezho a c'hellaz pega en eur vagig dister, eun all en em ruza var eur peziad coat da ganna dillad; an daou all, daou besk, en em lakeaz da neu; allas! n'o devoa ket sounjet e vankje ho nerz d'ezho. Ho fevar edont var nez mont da goll.

An aotrou Guen a erru. E man er mor pell zo; soudanen hag all. Chacha a ra tri anezho er meaz, leun a vuez. Ar pevara a chome c'hoaz; ha n'her guelet mui siouaz! En eur glask hennez, an aotrou Guen a vel corf

eun all o c'hourneui var an dour; an aotrou Guen lam ganthan hag hen digass var an tornaod, hag eno forz da boania ha da c'hoezi epad trizec heur, eo echu dre lakaat buez da zont en den paour-ze.

Petra reaz an aotrou Guen da c'houde; dizrei da glask egile; ha ne ehanaz d'he glask ken a her c'hava evit he zougen da vered he barrez.

Setu aze petra eo an aotrou Guen, persoun Glenan Beleg araoc tout, martolod, pesketaer tud, evel a le var an aviel, ken aliez a veach hag a zen a gav da zavetei, hag atao, epad an oll amzer, an den a zever hag a galon, ar pastor mad prest da rei he vuez evit he zerved.

Breiziz, poezit breman carantez ho peleien evidoc'h NEDELEC.

ALLI

Ar re a dlle ho marc'had echui d'ar 1° vis Here, evel m'eo merket var banden ho c'hazeten, a zo e guirionez echu ho marc'had abaoue ar 1° a Ebrel, euz ar mis a zo o ren. Rel e dezho eta clask an dro da baea ar marc'had nevez, mar o deuz c'hoant da gendelc'her da receo ar gazeten; pe, ma ne fell ket dezho nevez ho marc'had, e tleont digass ar gazeten en dro evit ma vezo lamet ho hano divar ar rollou.

PRIZ AN ED.

TAOLIT EVEZ. — Ar priz merket da genta eo priz ar marc'had diveza, hag ar priz merket d'an eil eo priz ar marc'had araoc,

KEMPER. — Marc'had an 22 a vis ebrel. Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Table with 3 columns: Item, Price 1, Price 2. Rows: Guiniz, Segal, Eiz, Guiniz du, Kerc'h, Avalou douar.

POUNT'N-ABAD. — Marc'had an 20 a vis ebrel. Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Table with 3 columns: Item, Price 1, Price 2. Rows: Guiniz, Segal, Eiz, Guiniz du, Kerc'h, Avalou douar.

CASTELLIN. — Marc'had an 20 a vis ebrel. Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Table with 3 columns: Item, Price 1, Price 2. Rows: Guiniz, Segal, Eiz, Guiniz du, Kerc'h, Avalou douar.

Perc'hen-Merour: An. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gant An. DE KERANGAL,

FEIZ HA BREIZ

KELOU' A BEP BRO, HA KENTHELIOU VAR BEP TRA

Casset bep sul da gement Kristen a gomz ar brezounee

PRIZ AR GAZETEN

AR MARC'HAD D'HE C'HAOUT BEP SIZUN EPAD AR BLOAZ A GOUST:

DAOU SCOUET evit ar Finister, — ar Morbihan — ha Costez-an-Nord SEIZ LUR evit an departamanchou all.

Ar marc'had a dlle beza great ha paet ato e ti an Aotrou Ar. DE KERANGAL, Perc'hen-Merour, e Kemper. Ar sc'hadou da lakaat var ar gazeten a dlle beza casset d'an Aotrou MORVAN, chaloni, kenta scrivanier, Pe d'an Aotrou NEDELEC, eil scrivanier, ru Bourg-les-Bourgs, 26, e Kemper.

KEMPER, 6 a vis Mae.

ALLI

Pa eo chomet Feiz-ha-Breiz a za, ez oa handennou moulet evit c'houlec'h mis; eun tregont mil bennac a zo anezho. Ne ket possibl evit c'hoaz moula ar banden... (text continues)

Setu aze eun daolen hag a raio da bep hini en em amant a Ramen-se.

Ar marc'hadou a dlle echui d'ar: Ne echuint nemet d'ar:

Table with 2 columns: Item, Date. Rows: 4 guengolo 1875, 4 here 1876, 4 du 1876, 4 genver 1876, 4 c'houevrer 1876, 4 meurs 1876, 4 ebrel 1876, 4 mae 1876, 4 even 1876, 4 kerzu 1876, 4 gouere 1876, 4 eost 1876.

Dioc'h an daolen-ze e vezo eaz da bep hini gouzout peur ec'h echu he varc'had, ha peur e tle paea adarre mar en deuz c'hoant da ober marc'had nevez. Ar re o deuz paet ar pez a dient betec ar 15 a vis eost 1875, a vezo countet ho marc'had d'ezho azalec ar c'henta a vis meurs 1876. Ar re-ze a zo eur c'hant bennac anezho, a n'o deuz van ebet da ober euz an daolen on deuz merket bremaic.

DOUE NE VARV KET.

Beza zo tud hag a c'helfe beza tentet da fallgalouni o velet penaoz ez a an traou dre ar bed, o velet an Drouc hag ar Gaou o c'hounit e peb leac'h var ar Mad ha var ar Virionez, o velet ar Guir bresset e peb leac'h

a zindan an treid. E leal, pe a dra a zo da veza mantret ha glac'haret o sonjal er vrezel a reer a bep tu d'ar relijion ha d'an Ilis. E Rom, hon Tad Santel ar Pab a zo, pell zo dija, prizounier en he balez. E Rom c'hoaz hag en Itali, an darn-vuia euz ar venac'h hag euz al leanezet a zo bet casset kuit euz ho c'houenchou, hag an dud iaouank o deuz c'hoant da vont da velec pe c'hellont mui heul mouez an Aotrou Doue ho galv d'ar stat-se: red e d'ezho ober ho amzer servich evel an dud iaouank all. Er Suiss, eun-escop a zo bet casset er meaz euz ar vro gant an archerien, hag eun all en deuz renket mont kuit euz ar gear m'edo o chom eunhi; ar veleien fidel a zo bet lamet ho ilizou digantho e meur a ganton, hag e canton Bern zoken n'o deuz ket a gounje da offerenna nag en tiez, nag er granchou!...

Er Pruss, eur maread beleien ha meur a escop a zo bet dija coundaonet d'ar prizoun. Coulsougoude, ha pa badse an dra-ze pellic c'hoaz, ha pa erruffe goassoc'h zoken, arabad eo fallgalouni evit kement-se. Doue a c'hell lezel an dud fall hag an dud difeiz da ober ho mistri evit eur pennad; rac Doue en deuz amzer, Doue a zo sur ato da gaout he dro var an dud-se; perac? Abalamour Doue ne varv ket.

DOUE NE VARV KET. — An dud fall avad hag an dud difeiz a varvo evel ar re all pa zonzint nebeuta, ha pa gavo d'ezho beza deuet a benn da ziscar an Ilis ha da gass ar relijion d'an traon, neuze eo e teui an Ilis da bara splammoc'h var ar bed hag ar relijion da veza crenvoc'h eget biscoaz. Guech all, an daou impalaer Diocletien ha Maximien a grede ive beza deuet a benn da lamet euz ar bed peb roud euz an hauo a gristen, ha setu ama petra scrivent e penn peb hini euz ho ordrenansou: « D'an deiz-ma'n deiz euz ar bloaz-m'ar bloaz, peb roud euz an hauo a gristen o veza bet lamet euz ar bed, Ni, Diocletien ha Maximien, etc. » Mes caer o doa bet an daou impalaer-ze lakaat goad ar gristenien da redet e peb leac'h, Doue n'oa ket maro gant he zervicherien. Doue a ioa chomet beo, hag euz a c'hoad ar verzerien-ze Doue a lakeas da ziouan kris-

tenien a glaskan; soudardet clanv am euz ama da velet, hag ho guelet a rinn. » — N'euz ket ezom ac'hanoc'h, rac eur belec a zo stag ouz an ambulans. » — « Hag e ve-ugent stag outhi, ma n'euz belec bretoun ebet, me zo va dever antreal. » — « Penaoz, emezhan, c'houi zo bretoun, ha me zo ive euz a Vreiz. » — « Mad, eme ve, roit ho torn d'inn. » — Setu ar porcher o c'hervel he c'hreg hag he botreziec da zont d'am zaludi, ba ni laouen hor pevar evel an heol pa zispak euz a greiz eur goabren zu. Neuze e c'houlennis diganthan : « petra ziniñ, va c'henvroad, m'oun-mê bet galvet ama drê eul lizer ar brava, ha m'oun bet diffoupet gant eun introuic ha casset kuit p'oun en em lakeat da rei scapuleriou d'ar zoudardet ? »

— Allas, eme ar porcher, ne c'houi ac'h ket-ta, aotrou, edoc'h ama etouez protestantet ? An introu-ze a zo eat counnar enñhi pa e deuz guelet renta honor d'ar Verc'hez Vari.

— Petra, eme ve, hag e chomit etouez protestantet ?

— Ia, evit ho arc'hant, aotrou, rac beva a ranker ; ne gemeran digantho avad nemet ho arc'hant, hag an arc'hant-se a zo d'inn p'e guir em euz her gounezet.

— Mad, brema e vezinn eassoc'h, pa c'houzoun oc'h piou am euz affer : eun den kentelliet a dal daou hervez a lavare ar jeneral Bugeaud.

Ha me pignat. A veac'h oan antreet hag e caoz gant ar zoudardet ha gant an daou *vobil* euz ar Morbihan, (ar re-ma a ioa calz guelloc'h), setu o tont varzu ennon eun tammic lipouzen guisket egiz eur *Seur*. Gouzout aoualc'h a rez ez euz protestantezet hag a gemer dillad henvel oc'h dillad seurezed pa vezont var dro ar re glanv ; mes goudeze e viskont adarre dillad ar bed evit mont da fringal en ebatou, pe da ober ho c'hesteuren ho unan. Hag al lapinac-se eta o tont d'am c'haout, he begic ker rountic hag he fennic eun evel eun aer. — « Aotrou, emezhi, ma o pe ar vadelez da vont da gaout an *directrices* abarz comz ouz ar zoudardet. »

— « Me n'em euz netra da velet gant ho *directrices* ; caozet am euz gant va zoudardet : echu va labour. » — « N'euz forz, ezom e deuz da lavaret eur ger bennac d'eoc'h. »

Neuze e teuz em speret e vije mad d'inn mont, petra an tri mil bennac a c'helje beza e founs ar zac'h. Setu me eta da heul an incane-ze. Va c'hass a reas da eur zal gaer, ha goude beza great d'inn eur reverans euz ar seurt a dal ar boan comz anezho, e lezas ac'hannon eno va unan. A benn eur c'hart heur goude, ha me guelet o tont er zal eur vaouez, mes pebez maouez hir, moan, scornet evel eur c'honor, ha daoulagad *concr* d'ezhi ive. Houma ne zalude ket, rac *directrices* e oa ; ouspenn-ze oa saozez ha protestantez var ar marc'had. — « Petra oc'h deuet da ober ama, emezhi ? » — « Da velet soudardet va bro, introu, emeve ; pa ne c'hellont ket dont d'am c'haout, eo red mad d'inn mont betec enno. »

— Mes perac, eme an introu, e souciit-hu euz ar

zoudardet all ? An dra-ze n'e ket oc'h affer eo, mes affer an aotrou *Michaud*, belec an ambulans ; hennez a zo eun den mad evit ar re glanv ; da betra ec'h en em emmellit euz ar pez ne zell ket ouzoc'h ?

— Introu, eme ve, n'em euz drouc ebet da lavaret euz an aotrou *Michaud*. Hen eo en deuz scrivet d'inn da zont ama, ha lavaret a rea d'inn en he lizer em bije bet counje da vont e pep leac'h dre an ambulans.

— Oh ! an aotrou *Michaud* a zo eun den mad, eun den euz ar re vella ; mar kirit, me ho lakai da ober anaoudegez ganthau.

— Ho trogarekaat, introu ; n'em euz ket a amzer, evit brema da vihana ; eur vech all ne lavaran ket.

— Mad, an aotrou *Michaud* a garle n'ez affac'h nemet var dro tud ho pro.

— Ia, introu, ha c'houi a garle ive. Sellit, evel eur guir vretoun ma'z oun, me zo o vont da lavaret d'eoc'h perac ne c'houzanvit ket ac'hannon ; ar pez zo caoz eo abalamour ma'm euz roet scapuleriou d'ar zoudardet. Ma ne vijac'h ket bet euz eur relijion vastard, n'e deuz drouc nemet ouz ar guir relijion, ar relijion catholic, ne vije ket kement-se a gounnar ennoc'h o velet rei ar scapuler, sae vihan ar Verc'hez, Mam Doue.

— C'houi a zo idolatret, emezhi.

— Idolatret, introu ! Petra ! evit eun diot e kemerit ac'hon-me ? Lakit evez petra leverot, pe me...

— Ne lavaran ket e veac'h tud diot, ho kenvroiz ha c'houi ; mes tud *superstisiuz* oc'h da vihana.

— Tud *superstisiuz* ! Brinnie, ormel ha rigadel ! Petra o peuz lavaret aze, introu ? Cranchit ar ger-ze, pe me.... Ententit mad, introu protestantez a Vro-Zaoz, n'e ket etouez ar Vretounet eo e cavoc'h idolatret ha tud *superstisiuz*. Ni a c'hoar ervad ne dleer adori nemet Doue, ha gouzout a reomp ive petra dal ha petra ziniñ an tammic mezer a zo oc'h ober ar scapuler. Adori a reomp Doue, adori a reomp Jesus-Krist, guir Vab Doue en em c'hreat den dre garantez evidomp. Mes henori a reomp ive ar zent abalamour m'int henoret gant Doue he unan, ha dreist oll ar Verc'hez gloriuz Vari, bet choazet gant Doue evit beza mam da Jesus-Krist, hor Zalver benniget. Dre respet evit Rouanez an env hag an douar, hag evel eur merk hag eun desteni euz ar garantez or beuz evithi, eo e tougomp ar scapuler. Hen dougen a reomp c'hoaz abalamour d'ar promessaou great gant ar Verc'hez d'ho kenvroad Sant Simon Stock. Ar Verc'hez e deuz discleriet d'ar zant-se ne c'houzanvche ket tan an ifern an hini a varvche gant ar scapuler en he gerc'hen. Hen dougen a reomp erfin abalamour d'ar burzudou great gant ar Verc'hez e kenver he zervicherien hag he zervicherezet a zouge ar scapuler gant devotion. Mes, eur vech c'hoaz, introu, ententit mad n'e ket en tamm mezer eo ema hor fisians, mes e madelez, e galloud hag e promessaou ar Verc'hez. Lakit an dra-ze en ho penn evel ho taouarn en ho manegou.

— Livirit ar pez a geroc'h, mes list ganeomp ar

tantinopl gant ar venisianed, goude m'o devoa ho gounezet var an Turket. Cals euz an aoteriou a deuas ive ac'hano ; ar vein marbr ar re gaerra, ar pillerou euz a gals ho ilizou, an traou burzuduz a zo ar palesiou, a zo bet casi oll gounezet var an Turket ha digasset gant ho listri victorius. Setu ar pez a ra c'hoas hirio an deiz admirasion an divroidi a ia da *Venis* en ilis sant Marc savet nao c'hant vloas zo.

— Introu, selaouit hag e cleffot guell a ze.

(Eur pennad all eur vech all.)

An Tad CLEAC'H.

Cardonnerien Breiz e Rom.

(C'huac'hoed pennad.)

(Eur geric bennac divarbenn *Venis*.)

Epad ma'z eus var ribl ar mor tro var dro douarou ker p'rividic, ne deus marteze guelloc'h na pinvidicoc'h e nebleac'h, perac e falvezet d'an dud-se mont da zavel eur gear e creiz ar mor ? Ar re genta a i eas an enezennou gou-se a dec'he araoc ar bandennajou hag galloudus hag hanter-gouez diredet euz ho broiou an ha d'eu euz an Hanter-Nos. Poblad tud ebet ne c'helle anebli outhi, ar re a c'helle tec'het en ho raoc anezha, evit savete ho buez hag an nebeudic a c'hellent da gass d'ho heul euz ho finvidigesiou. Setu penaos eo bet savet an trezenta-se er mor evit repui an dud anezha anezha tec'het euz ho bro, var dro pevar pe bemp c'ant vloas goude donedigez hor Zalver.

An nebeudic a nebeudic loc'hennou gou-se a zo deuet da zavel anezha anezha tec'het euz ho bro, var dro pevar pe bemp c'ant vloas goude donedigez hor Zalver. An nebeudic a nebeudic loc'hennou gou-se a zo deuet da zavel anezha anezha tec'het euz ho bro, var dro pevar pe bemp c'ant vloas goude donedigez hor Zalver. An nebeudic a nebeudic loc'hennou gou-se a zo deuet da zavel anezha anezha tec'het euz ho bro, var dro pevar pe bemp c'ant vloas goude donedigez hor Zalver.

C'houi, kennois a Vreiz, a zo ken devot d'ar rosera, ha n'o pens-hu bet a zont perac en deus ar Pab Gregor burzuduz lakeat ober ar gouel caer-se en oll ilizou euz ar bed kisten ? Abalamour d'ar victor gaer gounezet gant ar gristenien o devoa sentet oc'h ar pab Sant P'ri pempet, hag a i eas da vrezellekaat a enep an Turket. An emgann-se, kear *Venis* e doa cant lestr a vrezel, hag all listri-se a oue ar penn-abec euz ar goumid. Abrouc ar victor gaer-se, an Turket n'o deus gallet moue clask dont da vrezellekaat oc'h ar gristenien. Bannos Doue eta da *Venis* !

Ep pap comz a gear ne veler nemet testeniou euz a relijion an re a ioa e penn-kear, ar jeneraled hag an amiralid, nemet d'ezho ho unan eo ec'h en emanavezent dleont euz ho victoriou, da Zoue avad, da Zant Marc ho taouarn hag ive d'ar Verc'hez gloriuz Vari, eo e tammallent ho goumid. Nag a daolen caer menrbet, great he pevar c'hant vloas zo, hag a zo c'hoas eun asmir da veler a zo en ilisou, er palesiou ; hag enho oll e veler an re a ioa neuze e penn-kear daoulinet dirag imach ar Verc'hez evit rei d'ezhi an honor da veza gounezet gant he zicour.

Douari iliz Sant Marc a zo bet digasset euz a Gons-

tantinopl gant ar venisianed, goude m'o devoa ho gounezet var an Turket. Cals euz an aoteriou a deuas ive ac'hano ; ar vein marbr ar re gaerra, ar pillerou euz a gals ho ilizou, an traou burzuduz a zo ar palesiou, a zo bet casi oll gounezet var an Turket ha digasset gant ho listri victorius. Setu ar pez a ra c'hoas hirio an deiz admirasion an divroidi a ia da *Venis* en ilis sant Marc savet nao c'hant vloas zo.

An nebeudic amzer a dremenis e *Venis* a viras ouzin da vont da ober va feden da ilis Itron Varia ar zilvidigez ; ne c'hellis he guelet nemet a dreuz ar mor. Er bloavez 1531 ar vosen a lazaz seiz mil den var'n ugent e kear, hag ar c'hlenved spontus-se ne rea nemet creski bemdez. En eun discomfort ker bras, tud kear en eur vouez en em vouestlas da Itron Varia ar zilvidigez, o prometti sevel eun ilis caer en he benor e plas an ti a ioa deuet ar c'hlenved anezha. Ractal ar vosen a baouesas, hag eun nebeut bloaveziou goude, an ilis caer-se a oue savet. Evit creski ar plas ha gounit var ar mor e voue fourret daouzec cant mil treust e gueled ar mor evit diazeza varnezho an ilis hag an dachen a zo dirazhi.

Peustost d'an ilis-se ez eus eun all savet ive evit trogarekaat *Sant Salver* da veza mouget ar vosen, e devoa ive lazaz dija pemp mil den var'n ugent. — E palez an *Dojet*, a ioa e penn ar c'houarnamant e *Venis* pa edo e creiz he brud, em beus guelet ar gaerra pe da vihana ar vrassa taolen a zo bet c'hoas livet ; seiz cant patrom tud a bep renk a zo livet varnezhi, taolen ar varu diveza eo, great gant unan euz al liverien brudetta euz ar bed, *Tintoret* eo he hano.

Evit anaout ha studia an traou caer ha burzuduz a zo e kear *Venis* e ve red chom eno eur mis da nebeuta, ha c'hoas ne c'houzoun dare hag e ve guelet kement tra souezus a zo enñhi. Ar pez zo sur eo e ve plijadur o pourmen er bagou hir ha stris ne veler casi nemet ar skeud anezho o tremen var an dour, hag e ve bara mad da zribi ; er veach a bemzec cant leo em beuz great en dro-ma, e nebleac'h n'em beuz bet tanveat ker brao na ker couls bara. Me ro ali d'eoc'h da vont di ha da jom pelloc'h evidon-me. Rac va amzer o veza ker berr ha ma'z oa, em boa mall bras da vont d'ar pelerinach varlerc'h pehini ec'h huanaden pell amzer a ioa hag a ioa c'hoas tost da eiz ugent leo diouzin. Fellout a ra d'in coms euz a *di ar Verc'hez e Lorett*.

Ma plijfe gant ar Verc'hez he unan cass ha digass va fluen evel ma cassas ha ma tigassas he unan he ziic a Nazareth, e tisplegfen dirazoc'h an traou caer em beus guelet eno, hag em be c'hoant da ranna gant pep hini ac'hanoc'h ar joa a zo bet em c'halon epad ar peder pe bemp heur em beus tremenet en ti eurus-se, a zo bet o chom enha ar Verc'hez gloriuz Vari, Sant Joseph, hag ive hor Zalver Jesus-Krist, Doue ha den assamblez.

Jesus, Mari, Joseph, me ro d'eoc'h eta va fluennic ; bleinit anezhi a benn an dro genta.

IAN AR GERNEVEZ.

(Eur pennad all eur vech all.)

Histor Coll-Bara.

(Pemped pennad.)

Ma vije bet va zad eun anter den, ni or bije gellet beva en hon eaz. Dournet mad e oa, bemdez e laboure, meimez da zul; vardro daou scoed bemdez a c'houneze; heb dale, credabl, en dije gellet mont d'he stal he unan. Mez egiz ma'm euz lavaret, eva a rea, da lavaret eo, he famil a ranke ober cofic moan aliez.

Ne c'honzoun dare ha me a fazi; va zounj-me eo eur vam en dro d'he bugel a dal muioc'h eget ar re all tout assamez; credi a ran ive e vo ato eur c'hrouadur guell savet en he di eget etre daouarn an estren, goude zoken ma vent tud a zoare.

Coulzcoude, penaoz ober? Pa dremen dre gornailen eur pried kement liard a c'hounid; pa lez dle var he lerc'h, dreist oll e ti ar marc'hadour guin, ar c'hreg hag ar bugel a rank beva, caer zo. Caer e deuz ar vam caret he bugel, caout glac'har d'her fiziout e re all, pa glev ar vam ar bugel-ze o c'houlou bara, pa vel he dreidigou er meaz euz he voutou, he rochedic o tifouppa euz he vragou, hag he ler adreuz he lerou; pa rank d'he zro ar vam he unan dizober he diveza poenchenn evit golei he diou scoaz; nenze eo red mad e rafe ar vam-ze eun dra benag euz he c'horf hag euz he divrec'h evit caout bara, dillad ha lojeiz d'ezhi coulz ha d'he bugel.

Siouaz! an drouc braz eo ne c'hell ket eur vam peur-echui eun nadoziad neud nag eur vrochennad stam gant eur bugel a vo atao en dro d'ezhi, o vic'hal, o ruilla er pri, o sellet er puns, o c'hoari gant an tan. Kement-se a zo diessoc'h c'hoaz da eur vam hag a zo couecherez, a zo he micher beza er poull-canna, aliez pell dioc'h an ti. Caer zo, ar vam-ze ne ket evit fourra tro en he golvez ha teurel evez dioc'h al lenn euz ar c'hrouadur a zo er gear. Evel, dioc'h eun tu all, ne c'hell ket he fiziout er c'haz, pegen don benag e ve, ha nebeutoc'h c'hoaz e gragez an amezeg, condaonet ho unan da fiziout ho bugale e re all, va mam a grogaz eun dervez em breac'h cleiz, ha ni en hent.

Anter zibrad dioc'h an douar, oc'h breac'h va mam, me a rampe guella ma c'hellen evit mont d'he heul, an dour em daoulagad, eun tam bara em panerie, eur guennegad amann hag eun aval.

Setu penaoz e reaz ar citaien Coll-Bara he gammed kenta er bed, evit mont d'ar zal d'azil, da lavaret eo, da eun ti great evit digemeret bugaligou ar gerent a rank mont etouez an dud da c'hounid ho zam. Evelse eo e riz va lam kenta var blenchod ar Zociete, d'an oad a zaou vloaz-hanter!

Casset e ouen en eur grambr vraz, hanvet ar Preau; me gemeraz aoun, rag me gouprenaz e lavaret ar preon; eno va mam a roaz d'in eur pokik stard, en eur rei ac'hanon da eur picol introun zu, hag en eur lavaret d'ezhi beilla varnon ha caout sonj da lavaret d'ezhi ha fur e vijen bet hed an deiz; penaoz, ma ne vijen ket sentuz, em boa diou goan da gaout ha fest an daboulin.

Ia, ia, eme an introun zu, bezet dizourci, ho map a ve beillet varnezhan hag a vo fur.

Da c'houde, e claskaz poked d'in; n'oa ket bet tost d'ezhi hen ober; me en em rodelle e plegou tavancher va mam; me am boa aoun rag hounnez. Dont a reaz abenn coulzcoude da bellaat ac'hanon dioc'h va mam var digarez gulet eur c'haz iaouank en em blije calz o c'hoari gant ar vugale vian.

Epad ma edon, digor braz va daoulagad ganen, o sellet out ar pevar droadec-se o tifretta he bevar ivin va mam en em zilaz kuit ker sioulic ha tra; pa zizrouz va fenn evit he c'hask n'he gueliz mui, hag en em lakiz da lenva forz.

Re vian e oan neuze evit goud perac e crien kement-se; mez hirio, gant an oad, oun deuet da goupren pa zounjan e kement-se, neuze netra guesit da zerc'he plass eur vam. Evit guir, er gear e paken meur a glapad, er gear oan lojet dister, maget disteroc'h c'hoaz, mez caer zo, e ti he vam, emmaer atao e ti he vam, hag eur vam ne d'eo henvel oc'h den all ebet.

Pa'm boa gellet dizec'hi va daelou, ec'h en em lakiz da zellet tro var dro d'in. Erruout a rea bugale euz a bep cougn, paotret, merc'hed bian, lod ho unan penn, lod all dourn ha dourn gant ho mam pe eur plac'h benag. Calz anezho a ioa brassoc'h evidon-me; iaouankoc'h evidon a ioa ive. Dre ma c'h erruent e tizammet anezho dioc'h ho fanerou, a grouget oc'h eur renkad tachou plantet er voger. Goudeze e tizcabellet ar botret, e roed eun taol difuillerez da bep hini, hag e reat al lavabo var ho daouarn: n'oa ket atao amzer gollet.

Eur vech gualc'het hon daouarn, e ouemp lakeat var renk, hag ez ejomp evelse, lerc'h divar lerc'h evel an ouidi, da grambr ar studi. Daou c'hant benag e c'hellemp beza.

Oll or boa eun dourn an eil var scoaz egile, nemed ar c'henta hag an diveza. Me am boe an honor da zougenn ar chap; ar pez a blije d'in calz, rac evelse em boa guit da vale var zeuillou va c'hamarad, ha dreist oll, an hini da gaout divlouns va re va unan.

An Introun zu a valee en hon touez, dress evel eur c'haporal, pozed evel eun escop; eun dudi oa he gulet. Gant an dra-ze e cane d'eomp ha ni ganthi eun tam chansoun var don an hini goz.

Evit hor sicour da baka an ton hag ober d'eomp mont d'ar memez paz n'oa taboulin ebet; mez eur strakerez a ioa hag a strake evel eur gegin pa vez droug ennhi.

Lavaret a rafet e ve ar strakerez-se ene, oll vuez ar zal d'azil. Ar strakerez eo a laka ar vugale da labourat, ar strakerez eo ho laka var ho daoulin pe var ho zorchenn; ar strakerez ho c'hass a gleiz, a zeou; ar strakerez a lavar d'an oll peur c'hoarzin, peur lenva, peur fringal, peur ehana, peur mont d'ar gear, peur en em inoui. E pep leac'h, nos-deiz, oar zur da gaout ha da glevet ar strakerez.

Petra benag a zonz ar re all dioc'h ar strakerez-se, setu aman va zonz-me.

Ma vije bet va zad eun anter den, ni or bije gellet beva en hon eaz. Dournet mad e oa, bemdez e laboure, meimez da zul; vardro daou scoed bemdez a c'houneze; heb dale, credabl, en dije gellet mont d'he stal he unan. Mez egiz ma'm euz lavaret, eva a rea, da lavaret eo, he famil a ranke ober cofic moan aliez.

Ne c'honzoun dare ha me a fazi; va zounj-me eo eur vam en dro d'he bugel a dal muioc'h eget ar re all tout assamez; credi a ran ive e vo ato eur c'hrouadur guell savet en he di eget etre daouarn an estren, goude zoken ma vent tud a zoare.

Siouaz! an drouc braz eo ne c'hell ket eur vam peur-echui eun nadoziad neud nag eur vrochennad stam gant eur bugel a vo atao en dro d'ezhi, o vic'hal, o ruilla er pri, o sellet er puns, o c'hoari gant an tan. Kement-se a zo diessoc'h c'hoaz da eur vam hag a zo couecherez, a zo he micher beza er poull-canna, aliez pell dioc'h an ti. Caer zo, ar vam-ze ne ket evit fourra tro en he golvez ha teurel evez dioc'h al lenn euz ar c'hrouadur a zo er gear. Evel, dioc'h eun tu all, ne c'hell ket he fiziout er c'haz, pegen don benag e ve, ha nebeutoc'h c'hoaz e gragez an amezeg, condaonet ho unan da fiziout ho bugale e re all, va mam a grogaz eun dervez em breac'h cleiz, ha ni en hent.

Anter zibrad dioc'h an douar, oc'h breac'h va mam, me a rampe guella ma c'hellen evit mont d'he heul, an dour em daoulagad, eun tam bara em panerie, eur guennegad amann hag eun aval.

Setu penaoz e reaz ar citaien Coll-Bara he gammed kenta er bed, evit mont d'ar zal d'azil, da lavaret eo, da eun ti great evit digemeret bugaligou ar gerent a rank mont etouez an dud da c'hounid ho zam. Evelse eo e riz va lam kenta var blenchod ar Zociete, d'an oad a zaou vloaz-hanter!

Casset e ouen en eur grambr vraz, hanvet ar Preau; me gemeraz aoun, rag me gouprenaz e lavaret ar preon; eno va mam a roaz d'in eur pokik stard, en eur rei ac'hanon da eur picol introun zu, hag en eur lavaret d'ezhi beilla varnon ha caout sonj da lavaret d'ezhi ha fur e vijen bet hed an deiz; penaoz, ma ne vijen ket sentuz, em boa diou goan da gaout ha fest an daboulin.

Ia, ia, eme an introun zu, bezet dizourci, ho map a ve beillet varnezhan hag a vo fur.

Da c'houde, e claskaz poked d'in; n'oa ket bet tost d'ezhi hen ober; me en em rodelle e plegou tavancher va mam; me am boa aoun rag hounnez. Dont a reaz abenn coulzcoude da bellaat ac'hanon dioc'h va mam var digarez gulet eur c'haz iaouank en em blije calz o c'hoari gant ar vugale vian.

Epad ma edon, digor braz va daoulagad ganen, o sellet out ar pevar droadec-se o tifretta he bevar ivin va mam en em zilaz kuit ker sioulic ha tra; pa zizrouz va fenn evit he c'hask n'he gueliz mui, hag en em lakiz da lenva forz.

Re vian e oan neuze evit goud perac e crien kement-se; mez hirio, gant an oad, oun deuet da goupren pa zounjan e kement-se, neuze netra guesit da zerc'he plass eur vam. Evit guir, er gear e paken meur a glapad, er gear oan lojet dister, maget disteroc'h c'hoaz, mez caer zo, e ti he vam, emmaer atao e ti he vam, hag eur vam ne d'eo henvel oc'h den all ebet.

Pa'm boa gellet dizec'hi va daelou, ec'h en em lakiz da zellet tro var dro d'in. Erruout a rea bugale euz a bep cougn, paotret, merc'hed bian, lod ho unan penn, lod all dourn ha dourn gant ho mam pe eur plac'h benag. Calz anezho a ioa brassoc'h evidon-me; iaouankoc'h evidon a ioa ive. Dre ma c'h erruent e tizammet anezho dioc'h ho fanerou, a grouget oc'h eur renkad tachou plantet er voger. Goudeze e tizcabellet ar botret, e roed eun taol difuillerez da bep hini, hag e reat al lavabo var ho daouarn: n'oa ket atao amzer gollet.

Eur vech gualc'het hon daouarn, e ouemp lakeat var renk, hag ez ejomp evelse, lerc'h divar lerc'h evel an ouidi, da grambr ar studi. Daou c'hant benag e c'hellemp beza.

Lannilis. Patromiou coant a zo var an araoc anezhi. Keit ha ma pado ar C'honcour a dle digeri e Kemper d'ar 6 euz ar mis, an aoter-ze a vezo lezet a vel d'an oll e ti labour an aotrou Daoulas, boulevard an Odet, 19, ha ru ar Frou, 23. Ar re a gar al labourou fin hag ijinuz, ha dreist peb tra ar pez a zell oc'h decor hon ilizou, ne vankint ket da vont da ober eur zell outhi.

An Aotrou Bodin, a Roazon, unan euz ar re a ra ar guella binviachou evit labourat an douar hag ober an eost, a ziscouezo e Concour Kemper binviachou ha ne vanko seurt ebet en ho zouez. Alia a reomp stard an dud divar ar meaz da deuler evez outho. Hirio ec'h embannomp evit ar vech genta var ar gazeten ar binviachou a gaver e ti an Aotrou Bodin.

Prefet departamant an Allier a ro da anaout d'an oll penaoz, hervez eun emgleo etre ar C'houarnamant hag hen, an oll vistri ha mestrezel scol, (scol primer), an oll bersoued ha kement cure a deu varlerc'h an trede, o deuz guir da gaout an dour a vuez e Vichy, evit netra, gant m'o devezo an desteniou a c'houlou ar prefet-se en he lizer.

Ministr ar brezel a deu da gass d'an otoriteou scriid euz ar pez a zo merket izelloc'h.

An dud iaouank euz ar c'hlass 1875, a c'hoantafe mont var vor, pe c'hoaz ar re o deffe bet eun numero fall ha dre ze o deuz pep chanz da veza casset var vor, ar re-ze, mar c'hoantaont chom var zouar, a dle ober ho goulou ha lakaat ar goulou-ze dre scriid, siella ar scriid-se dre veur ho farrez, hag he rei, deiz ar reform, d'ar C'houmandant a vez en dro evit sevel soudardet.

Ouzpenn-ze, ar goazed euz ar c'hlass 1866 da vont var adren betec ar c'hlass 1855, chomet bete vremen heb beza douget da ober loden euz a arme an terrouer, (armee territoriale), a recevo pep hini anezho kementadurez d'en em gaout dirag conseil ar reform, d'ar mare a vezo merket d'ezho.

Mar deuz eul labourer douar benag hag a c'hoantafe ober eun essa var gouidegez ar beterebez da ober suer, n'o deuz nemed scriva d'an aotrou Ph. de Broca, ru Voltaire, 17, en Naoned. An aotrou Broca en em garg da gass en he vizou, d'al labourer douar-ze, had aoualc'h da c'hounid eur c'hant douar.

Penaoz diarbenn clevet an avalou douar. E Bro-Zaoz an avalou douar a zo unan euz a binvidigeziou ar vro. Calz-calz a c'hounezet bep bloaz, ha n'euz ket a bred heb patatez. Evel eno coulz hag el leac'h all e couezet ar c'hlen-

Table listing various items and their counts: Sadez hasard... 367, Dantel... 46, etc.

Ar re o devezo c'hoant da zont da zellet rei ar puzion agavo, en oll gariou euz a hent houarn Orleans, azalec Angers dioc'h eur c'hostez, ha Landerne dioc'h eur c'hostez all, billiji mont ha dont, d'an 13 ha d'ar 14 euz ar mis, gant eur rabbat a 40 dre 100. Gant ar billiji-ze e vo gellet mont en oll dreinou bea-ohouien nemet en treinou-post hag en treinou express; ha mad e vezint da zistrei d'ar gear betec an diveza gant a ziblasso euz a Gemper d'al lun 15 euz ar mis.

ved var ar patatez, varlene diveza, Compagnunez ar re o deuz urz, a berz ar rouanez, da velet var al labourou douar, e deuz hadet er Scoss, en Irland, hag e Bro-Zaoz a bep seurt avalou douar, o credi e c'helje eur re benac, eur rum benag anezho dont da vad heb beza tizet gant ar c'hlenved. He amzer e deuz collet. E pep-hini euz ar c'harteriou am euz hanvet huelloc'h, ez euz eat dec dre gant ar c'hlenved.

Kement a zo gellet da denna euz an essa a zo bet great, en teir bro-ze, a deu d'an dra-man : nebeutoc'h a spg en deuz ar c'hlenved er patatezou abred, en douar zeac'h ; teurel patatez e douarou leiz, dourec, a zo teurel arc'hant er mor. Dioual a ranker ive da ober ar pez a ra calz labourerien douar, da hada patatez bihan evel polotrez. Eur batatez vraz a raio atao guelloc'h ha startoc'h griziu, a raio crenvoc'h streo, hag abalamour da ze a harzo guelloc'h ive oc'h an amzer hag ar c'hlenved. Setu aze petra zoij ar Zaozoun.

E ti an Aotrou de Kerangal, Mouller an Escopti, ru ar Gigeréz, 18, e Kemper,

E CAVER :

1 ^o Explicasion catekis Kerne, e gallec . . .	4	lur 00 s.
2 ^o Explicasion catekis Kerne, e brezouneec	4	00
3 ^o Explicasion catekis Leon, e gallec . . .	»	90
4 ^o Explicasion catekis Leon, e brezouneec	»	90
5 ^o Catekis Kerne, Leon ha Treger, e gallec hag e brezouneec	»	50
6 ^o Canticou an Escopti, e gallec	»	75
7 ^o Buez Jesus-Krist (golo ler)	4	75
8 ^o Scol ar maro mad (golo ler)	4	50
9 ^o Mis Mari ar Rosera (golo ler)	4	25
10 ^o Buez an Aotrou'n Escop <i>Sergent</i> , e gallec	4	50
11 ^o Buez sant Theodot, patron an hostizien	»	75
12 ^o Buez sant Corantin gant an tad Maner	»	25
13 ^o Levruc-dorn evit ar Jubile, e gallec . . .	»	25
14 ^o Levruc-dorn evit ar Jubile, e brezouneec	»	25

Al levriou-ze a vez cavet evit ar memes priz, e Brest, e ti an Introu Normand, marc'hadourez levriou, ru an Ti-Kear ; e Montroulez, e ti an Aotrou Ledan, marc'hadourez levriou, ru ar Pave ; hag e Landerne, e ti an Aotrou Desmoulin, marc'hadourez levriou, ru ar Pount.

GLAOU EZANZ

An Aotrou H. Gislain, ru Turin, e Paris

Priz eur vouestad glaou-ezanz — 14 lur.

Priz eur vouestad glaou-ezanz gant eur vouestad ezanz guirion, 20 lur.

Ar vouestou a veach e count ar guerzer bete dor ar prener.

Piou benac a c'hoantafe caout hor marc'hadourez, n'en deuz nemet digass d'ann Aotrou Gislain en he lizer da heul he c'houlenn, ha dre ar post, 14 pe 20 lur, hervez he faltazi. Dal ma'c'b erru ar goulennou e ve lakeat hor vouestou enn hent.

Scriva d'an Aotrou H. Gislain, ru Turin, Paris.

Ar re a gaffe guelloc'h caout ar memez glaou-ezanz euz a dostoc'h, a gavo kement a blijo gantho e bureo ar gazetenn *Feiz-ha-Breiz*, oc'h ar memez priz.

PHOSPHAT FOSSIL PE LUDU GRIZ

An Aotrou August PICHELIN.

Evit kaout an tremp-se e ti ar marc'hadourez guella marc'had ma c'hell hema he verza, hag evit an izella priz a goust he zigass dre an hent houarn, eo red goulenn dioc'htu, da nebeuta eur garg a zec mil lur pe a 5,000 kilo. Eur garg evelse lakeat en hent houarn e garg *Clermont* (departamant ar *Meuz*) a goust 250 lur.

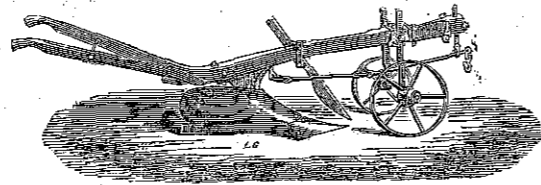
Evit he digass dre an hent houarn, e renker paea, betec an Oriant, 425 l. ; betec Kemper, 455 l. ; betec ar C'hastellin, 455 l. ; betec Sant-Briec, 427 l. 50 s. ; betec Guengamp, 432 l. 50 s. ; betec Montroulez, 441 l. 25 s. ; betec Brest, 450 l. Dioc'h ar prizio-ze, n'e ket diez gouzout tost da vad pegement a goustfe he digass betec ar *gariou* all a zo etre ar re or beuz hanvet.

An amezeien a c'helfe en em glevet da c'houlenn eur *wagoniat* a 5,000 kilo entrezho. Ar *phosphat* a vez e sier hag a zo kement ha kement a bouez en eil hag en egile anezho ; rac-se ne vezo ket diez rei he lod da bep hini.

An Aotrou *Pichelin* a c'hoarant e ro euz ar guella *phosphat* a c'heller da gaout, pa scriver dezhan var eun. An Aotrou *Pichelin* a zo anavezet e Frans evit eun den leal.

N'euz ket ezom da baea nemet a benn tri mis ; mes ar re a bae dioc'htu n'o deuz nemet 245 lur da rei e leac'h 250.

Ar re o deuz c'hoant da gaout euz ar *phosphat*-se a dle scriva d'an Aotrou August *Pichelin*, e *Clermont-en-Ar-gonn* (*Meuz*). Respount a ra dioc'htu.

MACHINES AGRICOLES DE E. BODIN

CONSTRUCTEUR MÉCANICIEN

et Directeur de la Ferme-École des Trois Croix

A RENNES (Ille-et-Vilaine)

Fabrique fondée en 1832. — Plus de 55 mille instruments livrés

CHARRUES A AGE FER ET BOIS

SPÉCIALITÉ DE HERSES ARTICULÉES

EXTIRPATEURS — HOUES — SEMOIRS — BUTTOIRS — ROULEAUX [CROSSKILL — ROULEAUX UNIS — HERSES A CHAINONS — LAVEUR DE RACINES — HACHE-PAILLE — HACHE-MAIS — COUPE-RACINES — DÉPULVEURS — TARARES.

MACHINES A BATTRE

Envoi du Catalogue complet sur demande affranchie, contenant 20 centimes en timbres-poste. 1-18

PRIZ AN EB.

KEMPER. — Marc'had an 29 a vis ebrel.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	221 50 s	23 1 50 s
Segal	47 50	47 50
Eiz	46 50	46 00
Guiniz du	47 00	47 00
Kerc'h	20 00	20 00
Avalou douar	8 50	9 00

Perc'hen-Merour : AR. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gant AR. DE KERANGAL.

FEIZ HA BREIZ

KELOU A BEP BRO, HA KENTEELIOU VAR BEP TRA

Casset bep sul da gement kristen a gomz ar brezouneec

PRIZ AR GAZETEN

AR MARC'HAD D'HE C'HAOUT BEP SIZUN EPAD AR BLOAZ A GOUST.

DAOU SCOUET evit ar Finister, — ar Morbihan — ha Costez-an-Nord

SEIZ LUR evit an departamanchou all.

Ar marc'had a dle beza great ha past ato e ti an Aotrou AR. DE KERANGAL, Perc'hen-Merour, e Kemper.

Ar scridou da lakaat var ar gazetenn a dle beza casset d'an Aotrou MORVAN, chalon, kenta scrivanier.

Pe d'an Aotrou NEDELEC, eil scrivanier, ru Bourg-les-Bourgs, 26, e Kemper.

KEMPER, 13 a vis Mae.

DOUE NE VARV KET.

(Eil pennad.)

Setu aze petra lavare aliez epad he vuez eun den hag a zo maro varlene da vis eost, ha maro merzer a c'heller da lavaret gant guirionez, p'e guir eo bet lazet dre gassouni oc'h ar relijion hag oc'h an Ilis catholic. Setu aze ive he gomz diveza.

Hano an den-ze eo *Gabriel-Garcia Moreno*, president republic an *Equateur* er penn dioc'h ar c'hrestez euz an Americ. An *Equateur* a zo eur vro vihan ; n'euz ket muioc'h a dud ennhi eget na zo e departamant ar Finister. N'euz fors ; ar vro-ze, dindan gouarnamant *Garcia Moreno*, a c'helle servichout da scouer d'an oll broiou all euz ar bed.

Garcia Moreno, eme eur scrivanier braz a Paris, a ioa e guirionez e penn gouarnamant he vro, den Jesus-Krist, den an Aotrou Doue, den an Aviel. N'oa ket aualc'h evithan beza eur c'hristen mad he unan ; poania a reas ouспен da lakaat he bobl da gemeret an Aviel, evel dhan, evit reolen a vuez e pep tra. Dont a reas a benn euz he daol, ha pobl an *Equateur* a oue eüruz dindan he c'houarnamant, abalamour ma claske da genta *Rouantelez Doue* evel a rea he bresidant. Ar zoursi a gemere hema euz a zilvidigez he bobl ne vire ket outhan da glask mad hag eazamant he vro evit ar pez a zell oc'h ar vuez-ma. Lakaat a reas sevel eur maread tiez-scol, ober eur maread henchou, digeri a bep seurt labouriou. Mar en doa c'hoant da genta da ober euz he bobl eur bobl kristen, e felle d'ezhan ive d'an eil ober eur bobl desket, eur bobl savet mad, eur bobl pinvidic. E leal, pinvidigez an *Equateur* a greskas calz dindan he c'houarnamant.

Garcia Moreno a ioa caret ha respetet gant an oll. En eur dremen dre ar ruio a lakea ar peoc'h etre an amezeien hag avechou zoken etre ar prijeou. Rei a rea digemer da n'euz fors piou, hag ouspenn ma'z oa eun

den dic'hloar, ez oa ive eun den ha n'oa ket stag he groc'hen oc'h he gein, hag eun den ha ne garie ket chom da ehana, Labourat a rea dalc'h-mad, ha n'en doa ken diveer-amzer da ziskuiza nemet ar heden. Bemdez e lavare ar pedennou hag ar chapelet en he balez, dirac ar goardon hag oll dud he di : da zol ha da c'houl, e rea, ouspenn, eul lectur devot.

Biscoaz den ne oue sentussoc'h evithan e kenver an Ilis hag hon Tad Santel ar Pab. Lakeat en devoa dougen eul lezen dre behin eul loden euz an taillon savet var ar vro, a berz ar c'houarnamant, a dle beza roet d'an Tad Santel ar Pab. Lakaat a reas dougen eul lezen all evit vouestla ar vro hag ar c'houarnamant d'ar Galoun-Zacr a Jesus. Setu ama al lezen-ze.

« Senat ha Cambr an Deputet republic an *Equateur* : (Er vro vihan-ze ez euz Senatourien ha Deputet evel a zo brema e Frans) : « o sonjal 1° en deuz « an trede concil a brovins *Guilo*, (ar gear-ben), gouest- « let en eur feson special republic an *Equateur* d'ar « Galoun-Zacr a Jesus ;

« 2° Eo dever ar c'houarnamant sicour cass da benn « eun dra hag a zo hervez relijion ar vro, eun dra hag « a c'hell servichout dreist pep tra all da gendele her « ar feiz etouez ar bobl ha da lakaat ive da vont var « vell eazamant ha pinvidigez ar vro ;

« O deuz douget al lezen-ma :

Articl I. — « Republic an *Equateur* a zo gouestlet « d'ar Galoun-Zacr a Jesus, hag a gemer ar Galoun- « Zacr-se evit he fatrounez hag he disenpourez.

Articl II. — « Gonel ar Galoun-Zacr a Jesus a zo « lakeat e renk ar goueliou brassa euz ar vro. An es- « kibien a zebleo ar gouel-ze en oll ilizou cathedral « euz ar republic gant ar brassa solanite a vezo en ho « galloud.

Articl III. — « E peb ilis cathedral e vezo savet « eun aoter en honor da Galoun Jesus, hag evit ke- « ment-se ar c'houarnamant en em glevo gant ar eski- « bien.

Artiel IV. — « Oc'h pep hini euz an aoteriou-ze e vezo staget eun daolen, divar goust ar c'houarnamant, ha var an daolen-ze e vezo merket al lezen a zougomp ama. — Great e *Guito*, kear-benn ar Republic, d'an 8 a vis here 1873. »

Eun den, ha dreist oll eur presidant republic evel hennez a ioa eur marvail pe eur burzud en hon amzer-ni. N'e ket souez eta n'oa ket deuet mad gant ar *franco-masounet*. Ar re-ma n'oant ket evit he c'houzanv. — « Petra, emezho, ha possubl eo e ve c'hoaz var an douar eur c'houarnamant hag a ro d'ar pab eul loden euz an taillou a vez savet varar bobl, eur c'houarnamant hag a laka atao ar relijion er penn araoc euz he lezennou, eur c'houarnamant hag a anavez an Ilis evit he vam, eur c'houarnamant hag a zo devot aoualc'h evit en em vouestla he unan d'ar Galoun « Zacr a Jesus? Mes an dra-ze a zo eur vez evit an dud a speret, evit an dud a zeskadurez, a zo en hon amzer-ni; an dra-ze a zo eur vez evit eun amzer evel an amzer-ma, e pehini ar bed a zo *major* ha n'en deuz mui a ezom euz an Ilis evit goard pe *culatores*. Red eo eta clask an tu da lakaat fin d'ar scouer fall a ro d'ar c'houarnamanchou all ar presidant euz ar republic vihan-ze euz an *Equateur*. »

MORVAN, Chaloni.

(Eur pennad all eur vech all.)

Paris epad ar Vrezel.

Me c'hoar brezouneec, mes gallec a c'houzoun ive ha guelloc'h evidoc'h-hu zoken; rac eun donjer eo ho clevet o saozmegat gallec evel a rit. P'e guir eta ec'h ententan langach ar Francisien evel langach ar Vretounet e c'hellan ober, evel belec, kement a vad d'ezho ha d'ar Vretounet, hag abalamour da ze ez inn ive d'ho c'haout mar plij gantho va digemeret. Perac ne fell ket d'eoc'h ez affen d'ho c'haout? Aoun o peuz na roffen d'ezho ar scapuler; ne fell ket d'eoc'h eta e ve rentet honor d'ar Verc'hez Vari? Hag emaoch gant an Aviel var ho meno! Hag e rit pallennou guele goloet a dammouigou lien trouc'het e carre, hag a zo scrivet varnho kentelliou mad tennet euz an Aviel! Atao an Aviel hag an Aviel atao! Santout a rit, me c'hoar vad ne c'hellit ket ac'hanoc'h oc'h unan beza treac'h da *Baolic*, d'an diaoul, ha da dechou fall ho caloun bili-met gant ar pec'het orijinel, hag abalamour da ze e kemerit an Aviel evit gellout stourm hag enchi. An Aviel a zo mad evit kement-se, introun, mes ar zacramanchou eo ar vistri. Coves ha communia, eno ema ar stal! Ha ne rit nag an eil nag egile.

Caer o pezo lenn an Aviel ha scriva tammou anezhan betec var ho tillad vele, ne vezoc'h var an hent mad nemet pa heuillot ar rouden vraz a zo bet merket gant Jesus-Krist, rouden hag a heul ato an Ilis catholic gant ar penn araoc. Coll a reot ive ho poan hag oc'h amzer o lenn an Aviel hag oc'h her scriva var ho tillad vele, ma ne honorit ket ar Verc'hez Vari, ha dreist oll mar kendalc'hit d'he disprijout. Petra, in-

troun protestantez, c'houi, var ho meno, a brouvo, an Aviel en ho torn, ne oa ar Verc'hez Vari nemet eur vaouez evel ar re all! Divoallit na deuffe an avielefien da bedi Doue d'ho stappa en ifern evit beza sonjet ha lavaret traou ken difeson-ze euz a vam ho Mestr, ho Zalver hag ho Doue. An avielefien, entetit ervad, introun a Vro-Zaoz, o deuz scrivet evit renta honor ha gloar d'ar Verc'hez Vari, ha c'houi ne glaskit nemet he discar ha lakaat ar re all da ober fae varnhi evel a rit oc'h unan. Ha goude beza taolet evelse dismegans var ar vam, goude beza he izelleat betec an douar, betec ar pri hag an teil, e fell d'eoc'h e ve adoret ar mab evel Doue! Nan, nan, ne gredit ket e ve Jesus-Krist Doue, pa roit d'ezhan eur vam ken dister. Ouspenn-ze ar gounnar a zao ennoc'h bep vech ma vez rentet honor d'ar Verc'hez Vari a ziscouez fallagriez ho caloun; rac ar Verc'hez Vari n'e deuz great morse nemet vad da gemeut zo en em erbedet outhi. Anad eo oc'h poulzlet gant an diaoul pehini a zant ato seul ar Verc'hez dinam o poueza var he benn; hen eo a laka achanoc'h da egari pa velet rei ar scapuler.

— Mad, ne deuoec'h mui ama.

— Dont a rinn, introun, pa'z e va dever dont; hag e rankfen rei va buez, me lavar d'eoc'h e claskinn an tress da antreal. Me lavar d'eoc'h zoken, ma n'em lezit ket da vont ractal dre an oll gamprou m'az euz tud clanv enno, me ia var eun da gaout Ministr ar brezel hag a lavaro d'ezhan e vezo red d'inn hiviziken kaout eun *escouaden* soudardet, baionnettez e beg ho fuzuill, evit gellout erruout betec ar *mobilet*. Bretoun a vezo en ambulansou.

A veac'h em oa hanvet Ministr ar Vrezel ma reas an introun saoz eur scrijaden, evel eun den a zouch lakaat he zorn var eul labousic coant hag a vel e crog en eun amprevan pe en eun aer.

— Ia, introun, me ielo da gaout Ministr ar Vrezel ma n'am lezit ket da vont da gemeut cambr a zo en ambulans-ma. Baleit eta em raoc, ha discouezit an hent d'inn, rac an dra-ma n'e ket bueziou eo.

E feiz, va mignoun, c'hoarzet az pije o velet ar vaouez hir-ze, sounn he fenn evel eur gill nao, ha guisket evel eul leanez o vont em raoc evel eun *tabouliner-major* hag o rei urs d'he c'henseurezet da ober minic dous d'in dre gemeut leac'h ma tremenemp. Al-las! Gouzout a rea ervad Ministr ar vrezel, ar jeneral *Le Flo*, n'e ket eun dorn iod a ioa e penn he vanch.

A hent all n'em euz ket bet a c'hoari gant hounnez divar benn ar scapuler. Serra an or ouzinn avad pa em guele o tont, e deuz great c'hoaz diou pe deir guech. Eur veich da vihana e devoa alc'houezet dirazon; mes me a c'houie oa hi oa. Ha me skei ha skei var an or keu na findalle. Abars ar fin e teuas da zigeri; red mad oa d'ezhi, rac ar vedinet ne harzent mui gant an trouz a rean. Hag hi, en eur zellet ouzinn goassoc'h eget eur c'haz gouez oc'h eur c'hi chasse: « Petra, emezhi, daoust ha dont a dleit ama pa ve ar vedinet? » — « Introun, me a ia e peb leac'h dre Paris, hag e

leac'h ne ve serret an or ouzinn nemet en ambulans-ma. » — Ha me mont var eun da gaout ar vedinet. « Aotrounez, eme ve, a re emaoch ama? » — « N'emaoc'h ket, n'emaoc'h ket, » a respountchont digenn. — « Ac'han, a liviris neuze d'an *directrices*, clever a rit, introun? » — En dro-ze e chomis eun henn en ambulans, expres mad, hag e rois-adarre scapuler. Comz a riz gant eur zoudard hag a ioa bet e fin an aotrou *de Rodellec* a Lanneffret eur potr euz ar re chentila; ar zoudard-se a lavare d'inn: « chomit hardis da gaoveal ganen-me, aotrou, me n'em euz aoun ebet rac ar re-ze. »

Va mignoun ker, ne vezi ket souezet em hije drouc ouz an introuezet-ze, p'e guir e tiscouezent kaout caz ouz ar Verc'hez Vari. Ouspenn-ze, clask a reant ive gounit ar Vretounet geiz hag ho lakaat da goueza en toull-kirin. evel a erruas gant Visant eun nosvez m'oa laziet divar he hent ha ma sankas en eun toull lagen, loan hag all. Loan ar Brotestantet eo *Luther*; var he gein emaint hag an diaoul eo a zalc'h ar c'habest. Couz ha me, az pije collet pasiantet m'az pije guelet petra rea ar skilfegezet-se en dro d'ar Vretounet. Var digarez deski lenn d'ezho, e teuent d'ho c'haout, diou pe deir dimezellic assambles, guisket aliez evel leanezet. Setu hi eta gant lan he vam; lan he vam avad a vije neuze postur ennan! Pa en em gaven var al leac'h d'an ampoent-se, lan a zelle a veac'h ouzinn; avechou zoken en doa doare da ober fae varnou. Petra fell d'id? Ar stal a zo evelse: araoc mout da brotestant eo red, mont da zoroc'hel coenvet pe c'hoezet gant an ourgouill, ha, d'an eil, e renker lakaat a zindan an treid peb respect evit ar re a zalc'h var an douar plas an Aotrou Doue.

An Tad CLEAC'H.

(Eur pennad all eur vech all.)

Pardounerien Breiz e Rom.

(Seizved pennad.)

Histor ti ar Verc'hez a zo brema e Lorett.

D'an eil zol euz an asvent, vardro dec heur noz, e tignezis e *Lorett*; coaniet em boa e kear *Ancon*. An-tro-nos vintin, araoc an deiz, edon daoulinet e ti ar Verc'hez, o clevet an oferen a lavare unan euz ar beletruet. Eur manac'h coz a zerviche an oferen-ze; beveac'h ma save en he za ha ma renke mont da gemeret poan dour pe ar guir, ha kement zo red evit lavaret an oferen, hag a ioa er prenestic great e moger an ti santel-ze. ar manac'h coz-se a boke stard hag hirra ma c'helle d'ar voger-se oc'h pehini o devoa touchet meur a gant ha meur a vil gueach marteze ar Verc'hez, St Joseph, hag ho Mab, hor Zalver. Ma vijac'h-hu bet eno em leac'h, ha n'o pije-hu ket kemeret evel don-me skuer var ar manac'h santel-se? Eo, eo, eo!!! ha ne ket guir?

Pa deuas eur belec all varlerc'h hema da oferenna,

ez is goustadie da gaout va manac'h coz evit her pedi da lezel tro ganen da respont an oferen-se; assanti a reas ganen rac dal; comprenit va eurusded da c'hellout servicha an oferen en eul leac'h ker santel ha eout ken aliez a veac'h an eur-vad da boket d'ar vein benniget-se. An teir heur-hanter pe var dro a dremenis en ti santel-se, a zo bet evidoun, momenchou caer ha dudius meurbet. Va c'hredi a rit, me c'hoar vad, pa livirin d'eoc'h morse, abaoue m'emaou var an douar, ne d'oun bet ker countant. Kement a ioa eb dro d'inn a ioa eun hevelep eurusdet peintet var ho dremm!

Setu ama petr'em beus guelet gant va daoulagad. Epad m'edon o pedi en eur c'hornic distro, harpet avad oc'h ar mogeriou santel-se, va japeledic em dourn ha stoc ive oc'h ar voger, e teuas eno eur vandennic pelerined a bell bro, en eur vale var bennou ho daoulin hag o eana en ho iez en eun doare dudius, goazet ha merc'het; diguezet e ti ar Verc'hez ho daoulagad var he imach hag ho divreac'h savet etrezec enhi, e kendalc'hent da gana. Pa oue sinet d'ezho paotes da gana, unan euz ar merc'het en em lakeas da boket d'an douar, goude pemp da c'huac'h mignot; pa zistagas he fenn dioc'h leuren an ilis ez oa eno eur poullad daelou. Pedi a ris ar Verc'hez da zelaou reket ar vaouez devot-se.

Brema ez an da gounta d'eoc'h histor burzudus an ti santel-ma evel m'en deus hi displeget dirazomp an tad *Rossignol*, hor c'henvroad, a zo stag oc'h ar japelese evit coves pelerined Frans.

Evel a c'houzoc'h, pa deuas an arc'heal Gabriel da lavaret da Vari oa choaset evit Mam da Zalver ar bed, edo o pedi en he zi er geric a Nazareth, e Galilee, penstost da venez Thabor. D'an distro euz an Ejipt, Mari ha Joseph gant ho Mab benniget a deuas adarre da jom enha. — Goude m'o pignet ho Mestr en env, an ebetel a jenchas an ti-se en eun ilis, hag a oferenas enha. Var dro tri c'hant vloas goude, pa deuas an Impalaerez Santez Helena da Jerusalem, e teuas ive da velet ti ar Verc'hez a ioa, dre virac'h me c'hoar vad, chomet pep tra enha evel m'az oa en amizer ar Verchez. Pa velas ar zantez-ma pegen disteric oa ha peger paour kement a ioa enha, ne c'hellas ket miret da scuilla daelou. Ober a reas sevel eun ilis caer a zioc'h an ti-se a ioa bet o chom enha ar santella famil a zo bet hag a c'hell beza. Lakaat a reas zoken eun Escop e Nazareth evit dizervicha an iliz e devoa lakeat da zavel.

Pa deuas Sant Louis, roue a Frans, eiz cant vloas goude, evit clask teona an douar santel euz a zindan galloud an Turked, en doue an eur-vad da vont d'antiic santel-ma a lakeas da gempren en eun doare deread, communia a reas enha zoken. Cannad ar Pab, a ioa oc'h he heul, a ganas an oferen bred enha deiz gouel an anonsiasion euz ar bloaz 1245.

Var dro hanter cant vloas goude, roue an Ejipt, eur musulman pe eur sarazin counnaret, a gemeras dreners Jerusalem hag an oll vro tro var dro; laza a reas pemp mil kristen var n'ugent ha cass daou c'hant mil en es-

clavach ; an ilis caer savet gant an impalaerez santez Helena a oue discaret.

Gouscoude Doue ne fallas ket d'ezha e vije discaret, na profanet zoken an ti a ioa accomplisset enha mister an incarnation hag a ioa bet he Vab muia caret o chom enha tost da dregont vloas. Evit kementse e reas eur burzud. D'an dec a vis mae 1271, an elez a zibradas an ti santel-se en he bez divar he fondasionou hag hen digassas dre an ear da eur vro euz an Europ hanvet an *Dalmatii* var ribl ar mor *Adriatic*.

Antro-nos tud ar vro a oue souezet o velet eun ti el leac'h-se, n'oa bet morse savet hini gantho. Mont a rejont en diabarz hag e c'ajont eun aoter enha, eur jiminalic, eun armelic er voger, ha var ar voger patron ar Vere'hez, he Mab etre he divreac'h, livet coant. Ne c'houlent petra da zonzal euz eun dra ker burzudus.

En nos varlerc'h avad, ar Vere'hez a apparissas da Aotrou person ar barrez-se, a ioa clanv bras var he vele, hag a lavaras d'ezha eo he zi a ioa deuet euz a Nazareth var he barrez, hag evit testeni euz ar virionez e roas d'ezha racdal ar iec'het. Eb dale e oue casset pevar den guezec ha coustianset mad da Nazareth evit amprou ha guir oa tremet e devoa lavaret ar Vere'hez. Pa ziguezont e Nazareth ne gajont nemet ar vein fount euz a di ar Vere'hez, ho muzula a rejont hag o doa linen evit linen ar memez ment gant an ti a ioa diguezet en eun doare burzudus en ho bro ; ar memez mein a ioa ive oc'h ho ober.

Hema eo eta ti ar Vere'hez ; an Ilis dre eun offis particulier e deus anavezet ar virionez-ma hag an Ilis ne fazi ket.

IAN AR GERNEVEZ.

(Eur pennad all eur vech all).

BUEZ SANTES ANNA.

DIMIZI SANTES ANNA — AR VERTUZIOU E DEUZ HEULIET
ER STAD A BRIADELEZ.

(Pevare pennad.)

Joachim a ziskenne euz a lignez ar roue David. Eun den oa hervez calon an Aotrou Doue, ken pinvidic a vertuziou hag a vadou an douar. He zerveziou a dre-mene oc'h ober oberou a drugarezi he gomzou leun a zouder a c'houneze an oll galonou. En eur ger servichout a c'helle da scuer d'an oll dud iaouank, evel ma'z oa Anna scuer ar plac'het iaouank.

Var dro ar bloaz 3998, oa bet klozet an dimizi etre an daou zen santel-man. A veac'h m'oant eureujet, e rejont eur vuez muioc'h henvel ouz hini an elez eget ouz an hini an dud. Epad m'oa unan o pedi, egile a gasse he huanadennou varzu an env. Ma tigore Joachim he di d'ar beorien evit ho diboannia, Anna epad an amzer-se a iea d'ho c'hask evit dousaat ho foanion hag evit rei d'ezho he alusenou. Ho zi a ioa

eur scol a vertuz. Evelse an oll eneou, o doa c'hoant da blijout da Zoue en ho ziegez, a zirede d'ho gueleit evit kemer scuer varnezho. Ho guiscamant a ioa disler hag ho ziegez dizispigo. Ar furnez vrassa e kenver an dibri hag an eva a remerket en ho frejou ; e peb leac'h doujans Doue. An daou bried-man n'o deuz bet morse nemet ar memes bolontez ; morse etrezho an distera comz casaüs ; beva a reant en unvaniez ar vrassa. Epad ma rea unan ar vad, egile a glasse miret oc'h an drouc ; lavaret e vije n'o doa nemet ar memes calon hag ar memes ene.

En eur lenn eun dervez eur pennad euz ar Scritur Zantel, el leac'h ma teu Judith da alia he mab da rei d'ar beorien an darnvuia euz he madou, Anna en em lezas da vont da eun dristidigez vras. Joachim a remerkas kement-se hag a lavaras d'ezhi ractal :

« Perac beza glac'haret ? Ha ne c'hellomp-ni ket « heuill ali an intanvez santel-se ? Sicooump ar beo- « rien gant muia largentez ma c'hellomp ; Doue he « unan a bourveo d'ho oll izomou. »

Kerkent e rejont teir loden euz ho madou. Ar genta loden a lakejont evit maga ar veleien en templ ; an eil evit sicour ar beorien hag ar veachourien ; an drede, an distera, a zalc'hjont evit ho izomou ho unan.

Oc'h ober ar vad er giz-se e tremenjont an daou ugent vloaz kenta euz ho dimizi. Doue en devoa ho choazet a hep amzer evit rei d'ezho eur vere'h a die beza mam da Zalver ar bed. Dre ho oberou mad oc'h en em rentent din euz an enor-se. Leal oa e vije tad ha mam ar glana euz an oll grouadurien, scuerien euz an oll vertuziou.

P. M.

(Eur pennad all eur vech all.)

HISTOR COLL-BARA.

(C'huic'hved pennad.)

Lavaret d'in e fazian pe ne ran ket, me a gendalc'ho da gredi ne mad ar strakerez-se nemed da renta ar vugale henvel oc'h *bolomou*, tammou coad a lakear da fringal egil ma carer gant eun neuden.

Eun den, seul-vui e vo ganthan c'hoez ar c'hristen, seul nebeutoc'h a ze a izoum en dezo dioc'h strakerezed pe draou all evit ober d'ezhan mont gant an hent eun. E pep den ez euz eur strakerez all a c'halver ar goustians.

Pa zent oc'h mouez hounnez, n'euz ket a izoum a strakerezet coad evit he sacha en tu-ma pe en tu-ze.

Er chontrol, an den a hean da veza christen, a deu da veza eun ebeul da embreger. Neuze ar goustians ne strak mui, ne gri ken, pe mar cri, e rear d'ezhi scuarn vouzar. Neuze ha neuze ebken e coumprenan eo red caout eur seurt benac all evit ober d'an den plega, mont d'ar pa ha miret outhan da zebi he genseurt. Evel dioc'h eun all ne c'heller ket, el leac'h ma'z euz calz euz an dud-se ober eul lezen evit pep hini, e rear neuze eul lezen evit an oll ; lezen ar strakerez, a laka ar vugale var renk eul ibillen coat en eun alez killou.

Ne blij ket din ar strakerez ! gant eur strakerez ne reor morse nemed strakellou, tud netra !

Laoskit an Iliz d'ho couarn, neuze, ah ! ia neuze ne ket frankiz a vanko deoc'h da ober ar pez zo mad, neuze ne deoc'h morse a zianveaz ar famill, neuze e chomit ato er gear hag e vevit evel eun den laouen hag euruz.

Mes, ma ne fell ket deoc'h soubla d'ar religion, senti ouhli, pe seurt a c'houarno neuze ar bed ? Oc'h ar gount- soave labour da henvel archerien ha da rei d'ezho sabennou ha fozuillou, ha m'hen tou, ne ket labour a vante d'ezho.

Rac-se pa velan ar *zal d'azil*, e chom digor frank va ganon evel hini eur pesk var ar prad.

Perac ! Eno n'em aor mui er gear : eno ne man nag an tad hag ar vam ; ha caer en do an den invanti, ne invantobiken netra da dalvoud an daou-ze.

Coumpren a ran e c'hell eun den, a heuill goulc'hemenou Doue, treuzi ar bed man, heb caout izoum euz a lezenou an dud ; mez morse ne gredin e c'helle oll lezenou an douar assamez caout taloudegez unan ebken euz a c'houlc'hemenou Doue.

Me'm euz clevet an dra ze meur a veach pa'z oan bian ; allaz ! neuze, ne ententen ket ; brema vad e ran.

Em bugaleac'h, er *zal d'azil*, me a vije inouet evel eur bleiz er gripped. Petra vir-je, lavarit d'in ? ha noa ket eun d'uez chom eno, epad en deiz, da vourouellad eur gentel ne c'houljen morse, da gounta ar c'heillen oc'h an treustou, da ober croazic an andoue, pe da verka var an daol, gant va biz trempet em ginou, al lizerennou braz a velen oc'h ar mogeriou. Cana a reamp'ive : ha traou brao zoken. Ar chanson genta a glevjon a vo ar guella testeni :

Eun devez brao, caer an amzer,
Ez iz da bourmen var ar ster,
Ha me caout an tountoun Christoph,
Eur foultren boket var he goff.

Na c'hui zo caer, emeve,
Perac, mar plij, ar boket se ?
Dioc'h fest ar guadegenou,
Eme Gristoph, e teuan, aotrou.

Hag etre daou, setu he gi,
Droug ennan, pega em hini,
Ha troad Cristoph var eun d'am chi,
Hag e voked coueza er pri !

Setu ar chansoun penn da benn ; ne ket hir na great evit lakaat den da lenva. Mad, pa ganemp ar chansoun-ze a bouez penn, ni n'oa ket tost deomp c'hoarzin. Unan ac'hanomp gant eun tam paper hag eun tam laon hor zicoure da baka an ton. Henvela tra am euz biscoaz c'vet oc'h ar muziker-ze eo eur c'haz var he buch e toull al-ludu gant he gredo. E guirionez hion ograouer en doa an tressou-ze ; eul lagad dezhan anter zigor, hag egile serret cloz.

A c'houdevez e bet laosket chansoun an tountoun Christoph da voeltri en dirennou : ar c'holl n'oa ket braz, nag evit ar re he c'hane, nag evit an hini en doa he

great. Me laka ne ket bet druz he c'hounidegez diout ar chansoun-ze.

Arabate ve credi em befe me great le da ober ar pez a anavez an oll, da lavaret eo, da ober an daolen euz a gement tra hag euz a gement couign a zo en eur *zal d'azil*.

Nan, ar pez a zo falvezet d'in eo, kement ha ma edon e tro, lavaret petra zounjen ha penaoz, ma sounjan mad heb religion, heb an iliz, an den ne man mui var he du var he dorchon, ha penaoz ganthi e man ato en he voued. Condaoni eun den da veva, egil ma'z eo dleet, heb religion, a zo evidon-me coundaoni ar pesk da veva er meaz euz an dour. Lakit ar pesk var ar guella peuri, ne rountaio ket calz he gostou. Er memez tra, casset ar zaout e creiz ar mor braz, var digarez e cavint eno dour pa girint ha pesked da louka, kement ha heterabez, me lavar d'oc'h em euz aoun braz na gaffac'h guall dano an aman ho pezo dioutho. Ha perac kement-se ? Abalamour evit ober mad, ha caout chanz vad pep hini a die chom en he vezen da graona, an aneval da beuri en he dachen hag ar pesk da veva gant dour ar zoursen. Seul ma chomo an den tost da Zoue, seul eurussoc'h e vezo ive : Perac ? Eno e man en he blasse.

Er *zal d'azil*, dre c'hraz Doue, ez oa c'hoaz eun draic a religion. Mez an devez ma tee'ho dioc'h an ti-ze, na glaskit mui eno hano den ebet, rac ne vo mui tud eo a gavoc'h eno, mez chatal pe gentoc'h traou ne c'heller mui da henvel nemed dre ho numero.

E ti va zad, n'oa ket er pardoun, guir eo : da viana n'oa nemedon a vugale, ha goude tout beilla var unan ebken ne ket eur seurt tra. Eno ne zesket d'in netra vad ebet an disterra ; mez, euz eun tu all, ne zesket d'in netra fall ebet ive, nemed eur *sacre* pe eur ger balc'h ben-nac. Me boulze eno evel an treuz-ieot.

Er *zal d'azil*, e torraz prest varnhon. Eleac'h kenderc'hel da greski, me gred eo biannaat a rejon. Kemease a c'hoarvez aliez gant an traou treuz plantet. Aliez e collont ho liou, ouenvi hag avechou dizec'hi neat. Ar zupe-riorez, da lavaret eo an introun-ze am euz comzet anezhi, a ioa eur vaouez a zoare ; ar rebech a c'helfen da ober hirio dezhi eo beza chomet heb rei d'inn ar valaen ken aliez ha oa dleet d'inn he c'haout. Eun taol guialen bennac am euz bet diganthi ; n'em euz ket a geuz. Mez, me ho lez da zonzal, petra c'hell ar guella introun, nag ar guella den da ober, e unan penn, etouez daou c'hant fri-louz, daou, tri ha pevar bloaz, a zo hep moument, unan pe unan anezho, o vihal, o lenva, oc'h en em beilla, o coueza, o vlejal, o tont, o vont, o clask plass da zaoublega ; ha petra c'hoarvez : ar paour keaz bian a rank caout sicour da izellaat e vragou, da jom var he billerou gant aoun na gouesfe en he..... c'hui goumprenn.

Me c'houlen diganeoc'h, eur vech all c'hoaz, piou a zo goestl da gaout he lagad var daou c'hant mec'hiec ar seurt-se assamez. Penaoz, a lavaran, e c'halfe unan ebken, goude caout bolontez vad, beilla var gement all a vugaligou assamez.

Evidon-me a anzaou, n'oan ket bet pell en ti-ze na c'houlven calz muioe'h a draou, evit n'oa dleet d'inn da c'houd. Setu aze, me laca, daou c'hant bugel, mesk ha mesk, paotred ha paotred : lakit-hi en eur zal d'azil, petra deu da heul pep hini anezho? Ar vugale a zigassen d'ar plassou-ze a zo ral d'ezho carout kerent catholik, egiz a lavarere, paper braz ha nebeut a spillou, danvez dister eur c'halz anezho. Gant tud dister e tesker buhan traou dister, hag ar vugaligou ho unan p'en em gavont, a zo mal gantho deski d'ho c'hamaradet ar pez a c'honzont. Da viana setu aze petra dremene el leac'h ma edon-me.

Ar c'hamarad d'he dro ne c'houlven ket vel eget renta ar memez servich d'ar re-al; ne ranker ket he bedi diou vech nag aliez eur vech zoken, ha ne ket speret a vank d'ar vugaligou-ze; ar gentel ar zesker penn da benn ar dro genta, hag euruz ar re a c'hell he ancounac'had goudeze. Evelse ar bugel, a veac'h ganed a anavez an drong, ar fall coulz ha den, hag er gra keit ha ma pak he c'halloud. Henez a oar tout hag a rei tout. Prest e vo hoaz dioc'h kement viss zo. Ar gevier, al laeronsi, ar gloutoni, al loudouriach dreist oll a vezo he vara pemdiziek. Kement-man a zablanto da lod diez da gredi; d'ar re-ze Coll-Bara a lavaro: credit d'an nep en deuz guelel.

NEDELEC.

KALETER.

Cuzul.

Lavaret or beuz, d'ar bloaz nevez, e tlie pep hini euz ar re o deuz marc'had da gaout ar gazeten, ober ho galloud evit he faea ractal. Couzgonde, evel ne felle ket deomp dieza den ebet en tu all d'ar pez a zo red or beuz assantet gant an oll gedal ar mare a gafchent essa evit digass deomp ho arc'hant.

An oll pe gazi an oll a zo breman e tro da baea ho c'hazeten. An ebed a zo er gear hag oll, me gred e vo plijadur gantho, en em garga euz ho taou scoedou, evit ho renta deomp, pa zizroint da Gemper. Ne c'hedant ket digant an aotrounez ebed, e teufent betec va zi. Me va unan a ielo betec enno, d'ar Siminer braz, evit renta essoc'h ho grievedi d'ezho oll, hag ho zrugarekaat euz ho madelez.

Ar re o deffe c'hoant da ober eur marc'had nevez a zo eur blijadur d'ezho en ober dre ar memez aotrounez. Bennoz Doue da gement hini a gemero ar gargese.

Maro an Aotrou Prijant, persoun Crozon

Doue en deuz skoet parrez Crozon gant eun taol truezuz. Ar persoun mad, an Aotrou Prijant, abaoe pevar bloaz hepken, e penn ar barrez vraz-se, en doa dija a zoug, an nebeut amzer-ze, gounezet calonou he oll barrissioniz. E man tennet diganeomp. Maro eo d'ar bemp a viz mae, gouel ar Pab braz Pi V.

D'ar zul araoc he varo, en doa prezeget, evinthan da veza d'ar mare-ze skoet gant he glened, ha mar-teze ma'n dije bet muioe'h a zamant d'he iec'hed e vije bet beo breman c'hoaz.

An aotrou persoun n'en em esperne ket pa vije ret d'ezhan dizcleria d'he barrissioniz comzou Doue: heu ober a rea gant kement ha vuez hag ha nerz, ma na c'helle ket mankout da douch ho c'halonou. Dizplega a rea ker caer d'ezho ho deveriou ha guirionezou hor relijion zantel, ma na c'helle den, oc'h he glevet, ober scouarn vouzar.

Calz a vad en doa great dija en ho zouez, muioe'h en dije great c'hoaz ma vije chomet gantho.

Hogen, Doue a zo fallet d'ezhan, he lamet abred divar an douar man, evit he zigoll en envo; ha mar-teze evit espern d'ezhan ar guel euz ar malheuriou a c'hourdrouz c'hoaz ar Franz hag an Iliz; rag an aotrou Jozeph Prijant a garrie a greiz calon an Iliz hag ar Franz. He galon a oa meurbet tener, hag ar c'hla-c'har en deuz bet o velet meur a Vreton o trei kein d'ar relijion zantel, d'ar mareou-ze a oar an oll ma c'hell ha ma tle peb den he zouten, en deuz a dra zur diverreat d'ezhan he vuez; rag, ouzpenn eur vech en he barrez en deuz ranket scuilla eleiz daelou, var dallentez ar re a garrie kement.

N'euz ket c'hoaz pell en doa great beach Rom evit caout an heur-vad da ziscouez he garantez birvidik d'hon tad santel ar Pab Pi IX. Great en doa ar veac'h hir-ze gant ar zantimanchou caer a zonzans Doue hag a feiz a rene anezhan e pep tra. He vuez a oue eur scuer-vad evit pep hini a doztea onthan: he vrassa plijadur oa pedi; eun dudi oa evithan dreist-oll, lavaret an offiz-se, a c'halver ar Breviel, peden a lavar bemdez peb belek evit mad ar bobl fidel.

An Aotrou persoun n'eo bet clanv braz nemed pevar devez. Skoet eo bet calon an oll, pa o deuz guelel dirguener dont d'an Iliz, pa echue miz Mari, evit lavaret digass ractal d'an Aotrou persoun he zacamanchou diveza.

Mad e vije bet d'an oll barrissioniz gellout beza test euz ar moument truezuz ma trec'he ho fastor he boan vraz, evit digemer ar gommunion zantel, azezet var bord he vele, guisket gant he zoupiliz hag he stol; oc'h ober sin goude ar gommunion e ranke beza nouennet dioc'h-tu, hag d'he lakaat var he vele evit mervel goude beza goulenet e unan c'hoaz digant he veleien pedennou an dremenvan.

Lavaret e vije bet e commande d'ar maro eleac'h beza skoet ganthi. N'em boa ket guelel c'hoaz mervel gant kement a galon; evelse e rank mervel eur zoudard calonec var an dachen-vreze. Guelel em euz tud o vervel santelamant, a drugare Doue; hogen ar maro ho lakea eun nebeut da grena, treac'h oa d'ezho; aman e seblante beza trec'het gant an hini a skoe.

Corf an aotrou Prijant a zo bet casset gant he dud da Lanveur evit beza lakeat e bez he vreur, an Aotrou Prijant, bet persoun arc'hbelek Kastellin. Kement-se a zo bet poaniuz evit Crozoniz o dije kement caret dont da ober peden an anaon var bez ho fastor carantezuz.

Eur bopl braz en deuz heuillet ar c'horf betec al leac'h ma eo bet carget var al lestr evit mont d'ar vro am euz hanvet.

Ma chom ho corf pell diouzomp, Aotrou persoun, dalc'hit ato ho spered etouez ho Crozoniz ha bezit eun advocad evitho dirag Doue!

EUN DEN ANAOUDEK.

Servich braz an Aotrou Prijant a vezo canet e Crozon diziou genta an drivec'h a viz Mae.

Guaz eget eun tan guall.

D'an drivec'h euz a vis ebrel diveza, oa caon braz en d'ar Plounez, tost da Baimpol. Tud ar barrez ha calz a divar dro a oa deuet di evit renta an henoriou diveza da dri gorf, maro var dachen ar garantez.

Ar zeitec a ebrel, vardro dec heur diouz ar mintin, arze hount aotrou Ernest de la Noue, a iea euz e vaner, hanvet Keroual varzu Lezardrieux. Eun nebedic araoc en em gaout gant chapel Kergrist, e velaz torchadou moged e tifoupa dre c'hourib an doen e ti eun amezek; ractal e lamm d'an douar hag e red varzu al leac'h am euz hanvet evit dougen sicour, hervez he c'halloud.

Caout a ra eno eun den coz hag eur plac'h iaouank, al laz corf o savetei ar pez a ioa en ti. Hen e unan ne chomaz ket da zellet; an tan ne c'hede ket, hag ar vistri n'oant ket er gear, a ioa eat d'an ofern-bred.

Dija o devoa casset an arrebeuri er meaz euz an ti; da viana ne chome mui etre ar peder moged, nemed eur pez meubl. Edont e vont d'her zamma, pa grenvaz ar c'hoatac'h var an ti. Coublou cam, livennou, kebtiau ha joen, tout e vankhent assamez, hag an tri den paour a rankas plada dindan ar beac'h-ze, a gouezaz a bez varnezho.

Eur pennad goudeze en em gavaz tud a bep tu; re zivezad siouaz! Eleac'h tri den beo, ne gafchent nemed tri gorf maro, brevet ha poaz evel ar glaou.

An aotrou de la Noue, a zo maro egiz en deuz bevet, eur galon bero en he greiz; enghi eur garantez dispar evit he nessa, hag ato ar zec'hed, a lavarfen, da veza e penn kement œuvr-vad zo. Gant kement-se en doa modesti eur zant, eun digemer euz ar re essa, eur gomz ne zisplije morse. An oll her c'harrie, poked a rajed d'he dreid. Kel laouen ha ker mad oa oc'h an oll ma c'heller lavaret e vije bet estounet an oll ma ne vije ket maro e creiz ar burzudou hag an tan euz he garantez.

An daou all maro gantho a zouge, unan anezho an hano a Jamari Carvozin, oajet a dri-ugent vloaz; eben an hano a Franseza Cor, oajet a dregont vloaz.

Araoc dizregi dioc'h va fluen e rankan lavaret eur ger all. E Lezardrieux ez euz eur c'hure hanvet an aotrou Born. An aotrou-ze en em gavaz gant unan euz ar re genta d'an tan, goude an ofern. N'euz nemed eur zonz en he benn: tri den a zo eno, var'nez mont dirag Doue, heb sacramant. Lammet a ra e creiz ar flammou a ben teir guech, evit rei eun absolven diveza d'ar re en devoa esper da gaout c'hoaz e huez. D'ezhan eo dleet an honor da veza gallet caout ho c'horfou goude an tan.

A betra ne ket goestl carantez Doue e caloun eur c'hristen, ha dreist-oll e caloun eur belek! Ar guir garantez ne gil dirac netra!

Eur pennoc'h o nijal, eur c'herneved var he lere'h.

Dissul diveza, var dro div-heur goude creiz-deiz, ez iz da ober eun droic var ar c'hae, evit punsa an ear vor ha guelel an doareou.

Eur c'hazetenner, caer zo, ne ket goestl, da invanti tout.

En em gaout brao a rean. Kenta veliz oa eur pennoc'h, respet deoc'h, o nijal, eur c'hant troatad benac azioc'h va fenn, digor braz gantho e zaoulagad, he

fri er vann, hag eun hanter tro en he lost. Mont a rea evel an avel.

Prest ha prest ha me guelel var he lere'h eur c'hernevedic euz ar re goanta, ruz he benn, hir e vleo, eur bragou braz en he gerc'hen, eur bouton en he dreid, eur fouetic en he zorn, ha prez varn'ezhan ken a ziaoule.

Hop, hop, hapata! emeve, e man ar bed o vont var e gement all. Sinalou, eme eun all. Eun all a grie: mont da guzet; biscoaz eur seurt stratouill.

Setu aman tout an histor. Ar pez a ve Kemp a ioa daou vallon, ha netra ken.

An Aotrou Bodin, a Roazon, unan euz ar re a ra ar guella binviachou evit labourat an douar hag ober an eost, a ziscouezo e *Concour* Kemper binviachon ha ne vanko seurt ebet en ho zouez. Alia a reomp stard an dud divar ar meaz da deuler evez outho. Hirioc'h embannomp evit ar vech genta var ar gazeten ar binviachou a gaver e ti an Aotrou Bodin.

HISTOR AN TESTAMANT COZ

Hag an Testamant Nevez

Discouezet selear dre imachou a lakeat e brezounec Leon GANT AN AOTROU MORVAN, CHALONI.

Al levr-se a zo unan euz ar re vella a c'houffet da rei d'ar vugale evit priziou. Setu ama petra zonzje divar he benn an Aotrou'n Escop *Sergent*:

Hervez an desteni roet deomp gant an Aotrou LAMARQUE, persoun hon ilis cathedral, divar ben al levr brezounec a reer anezhan: *Histor an testamant coz hag an testamant nevez discouezet selear dre imachou*; hag hervez an anaoudegez or boa hon unan euz al levr-se araoc m'eo bet lakeat e brezounec; e tiscleriomp ama a vouez huel ez eo unan euz al levriou a c'hell ober ar muja vad hab ar brassa plijadur d'an dud divar ar meaz euz hon escopti. Ar c'hentellou caer hag an imachou a zo enghan a lakaio ar guirionezou euz ar relijion da bara selear ha splamm dirac daoulagad ho speret. Ho zicour a raint, dreist oll, da gompren, guelloc'h eget n'o deuz great bete vrema mar-teze, petra eo al *lezen goz* hag al *lezen nevez*, e pe feson e teu an eil euz eben, ha pennoz kement a zo bet c'hoarvezet, pe discleriet a berz Doue, el lezen goz, ne oa nemet eur merk euz ar pez a die erruout el lezen nevez. Setu perac e carfemp guelel al levr-ma etre daouarn kement den a gomz ar brezounec en hon escopti, ha, dreist oll, etre daouarn ar vugale.

Al levr-se a gaver e ti an aotrou J. Salaun, marc'hadour levriou e Kemper, ru Kereon; e ti an aotrounez Le Fournier, marc'hadourien levriou e Brest, ru vraz, hag e ti an oll varc'hadourien levriou all euz an departamant.

Priz al levr:

Eun doussen. 15 lur.
Unan ebken 6 real.

PHOSPHAT FOSSIL PE LUDU GRIZ

An Aotrou August PICHELIN.

Evit kaout an tremp-se e ti ar marc'hadour guella marc'had ma c'hell hema he verza, hag evit an izella priz a goust he zigass dre an hent houarn, eo red goulen dioc'htu, da nebenta eur garg a zec mil lur pe a

5,000 kilo. Eur garg evelse lakeat en hent houarn e gar Clermont (departamant ar Meuz) a goust 250 lur.

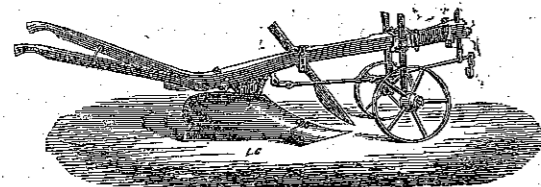
Evit he digass dre an hent houarn, e renker paea, betec an Oriant, 125 l.; betec Kemper, 135 l.; betec ar C'hastellin, 155 l.; betec Sant-Briec, 127 l. 50 s.; betec Guengamp, 132 l. 50 s.; betec Montroulez, 144 l. 25 s.; betec Brest, 150 l. Dioc'h ar priziou-ze, n'e ket diez gouzout tost da vad pegement a goustfe he digass betec ar gariou all a zo etre ar re or beuz hanvet.

An amezeien a c'helfe en em glevet da c'houlouen eur wagouniat a 5,000 kilo entrezho. Ar phosphat a vez e sier hag a zo kement ha kement a bouez en eil hag en egile anezho; rac-se ne vezo ket diez rei he lod da bep hini.

An Aotrou Pichelin a c'hoarant e ro euz ar guella phosphat a c'heller da gaout, pa skriver dezhan var eun. An Aotrou Pichelin a zo anavezet e Frans evit eun den leal.

N'euz ket ezom da baea nemet a benn tri mis; mes ar re a bae dioc'htu n'o deuz nemet 245 lur da rei e leac'h 250.

Ar re o deuz c'hoant da gaout euz ar phosphat-se a dle scriva d'an Aotrou August Pichelin, e Clermont-en-Ar-gonn (Meuz). Respount a ra dioc'htu.

MACHINES AGRICOLES DE E. BODIN
CONSTRUCTEUR MÉCANICIEN
et Directeur de la Ferme-École des Trois Croix
A RENNES (Ille-et-Vilaine)

Fabrique fondée en 1832. — Plus de 55 mille instruments livrés

CHARRUES A AGE FER ET BOIS
SPÉCIALITÉ DE HERSES ARTICULÉES
EXTIRPATEURS — HOUES — SEMOIRS — BUTTOIRS — ROULEAUX (CROSSKILL — ROULEAUX UNIS — HERSES A CHAINONS — LAVEUR DE RACINES — HACHE-PAILLE — HACHE-MAIS — COUPE-RACINES — DÉPULVEURS — TARARES.

MACHINES A BATTRE
Envoi du Catalogue complet sur demande affranchie, contenant 20 centimes en timbres-poste. 1-18

GLAOU EZANZ

An Aotrou H. Gislain, ru Turin, e Paris

Priz eur vouestad glaou-ezanz — 14 lur.

Priz eur vouestad glaou-ezanz gant eur vouestad ezanz guirion, 20 lur.

Ar vouestou a veach e count ar guerzer bete dor ar preper.

Piou benac a c'hoantafe caout hor marc'hadourez, n'en deuz nemet digass d'ann Aotrou Gislain en he lizer da heul he c'houlouen, ba dre ar post, 14 pe 20 lur, hervez he faltazi. Dal ma'c'h erru ar goulennoù e ve lakeat hor vouestou enn hent.

Scriva d'an Aotrou H. Gislain, ru Turin, Paris.

Ar re a gaffe guelloc'h caout ar memez glaou-ezanz euz a dostoc'h, a gavo kement a blijio gantho e bureo ar gazetenn Feiz-ha-Breiz, oc'h ar memez priz.

ALHOU.

Kement ha ma'z eo possibl, ar marc'had a dle beza paet kerhent ha ma vez great. Ar guella hag ar surra feson da baea eo digass arc'hant dre ar post. Setu ama perac: ar post a ro eur rouden pe eur sclerijen d'ar re ma kemer arc'hant diganitho da gass en tu benmac. Red eo dele'her mad d'ar rouden pe d'ar sclerijen-ze, abalamour 1° ma servich da guittans, hag abalamour 2° ma c'heller ganthi kaout an arc'hant en dro ma ve collet ar mandat a ve bet casset dre ar post.

Ar re a ve re bell dioc'h ar post evit cass di priz ho marc'had, a c'helfe prena digant potret al liziri timbrou-post a bemp guennec, hag ho digass deomp en eul lizer; kemeret a raimp an timbrou-post-se e plas ar c'hant.

Etouez ar re o deuz marc'had da receo Feiz-ha-Breiz, ez euz meur a hini hag a vez paet evitho gant unan bennac euz ho c'herent, ho mignounet pe ho anoudeien. Ar re-ma a dle dele'her sonch mad peur ec'h echu ar marc'had m'int en em garget da baea. Rac ma ne vez ket paet e poent hag en amzer; e vezo scriva d'an hini a receo ar gazetenn: ar pez a zo aliez cassat, ato mizuz hag ive eur c'holl-amzer. Hiviziken ar seurt mizou-ze a vezo lakeat e count ar re o devezo daleet da baea.

PRIZ AN ED.

TAOLIT EVEZ. — Ar priz merket da genta eo priz ar marc'had diveza, hag ar priz merket d'an eil eo priz ar marc'had araoc.

KEMPER. — Marc'had an 29 a vis ebrl.
Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	221 50 s	231 50 s
Segal	47 50	47 50
Eiz	46 50	46 00
Guiniz du	47 00	47 00
Kerc'h	20 00	20 00
Avalou douar	8 50	9 00

POUNT'N-ABAD. — Marc'had an 20 a vis ebrl.
Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	241 44 s	241 58 s
Segal	49 38	48 33
Eiz	47 50	47 76
Guiniz du	47 08	48 33
Kerc'h	49 76	20 26
Avalou douar	7 50	7 50

CASTELLIN. — Marc'had an 20 a vis ebrl.
Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	241 35 s	231 73 s
Segal	49 06	48 75
Eiz	46 50	45 50
Guiniz du	46 28	46 60
Kerc'h	20 50	20 25
Avalou douar	8 00	7 50

Perc'hen-Merour: AR. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gant AR. DE KERANGAL.

FEIZ HA BREIZ

KELOU A BEP BRO, HA KENTELLIOU VAR BEP TRA

Casset bep sul da gement kristen a gomz ar brezouneec

PRIZ AR GAZETEN

AR MARC'HAD D'HE C'HAOUT BEP SIZUN EPAD AR BLOAZ A GOUST:

DAOU SCOUET evit ar Finister, — ar Morbihan — ha Costez-an-Nord
SEIZ LUR evit an departamanchou all.

Ar marc'had a dle beza great ha paet ato e ti an Aotrou AR. DE KERANGAL, Perc'hen-Merour, e Kemper.
Ar scridou da lakaat var ar gazetenn a dle beza casset d'an Aotrou MORVAN, chaloni, kenta scrivaniar,
Pe d'an Aotrou NEDELEC, eil scrivaniar, ru Bourg-les-Bourgs, 26, e Kemper.

KEMPER, 20 a vis Mae.

DOUE NE VARV KET.

(Trede pennad.)

Couls goude Garcia Moreno a oue hanvet da bresidant ar republic en he vro evit an drede guech. Pa glevchont ar c'helou-ze, ar franmasounet a ieas en e-gar, hag a zougas en he enep eur zetans a varo. An drama a zo bet anzavet gant ar Brotestantet ho unan. Eur gazetenn a vro-Zaoz, an Times, a scriva d'ar 5 a vis here 1875: « Dioc'h ar pez or beuz clevet a berz mad, Garcia Moreno a zo bet lazec dre urs eur rumm a dud hag a gustum en em assambli e euz, rumm dud a hag a astenn he brankou e kement corn zo en Americ er penn dioc'h ar C'hrestez, ha zoken betec en Europ. Tennet e oue d'ar zort evit guelet piou a lazche ar presidant en he balez. Eun officer a ioa a unan gant an hini m'oa coezet ar zort varnhan. An officer-ze a oue croget ennan prest goude m'oa great an torfet; hag evel ma kinniget d'ezhan he c'hras var bouez ma roje da anaout piou a ioa en em glevet gantho da ober eun hevelep fallagriez, e respountas: va gras, emezhan! Mes caer o pezo lavaret e roet d'inn va gras, ar re-ze n'he roint ket; Hogen, guell e ganen beza fuzuillet eget mervel goude beza bet skoet a daoliou countel. »

Garcia Moreno he unan a c'houie ervad petra a ioa c'hoant da ober d'ezhan. Mes ne rea van ebet evit an dra-ze. Gouzout a rea oa foundaounet d'ar maro gant ar franmasounet; mes kendel'her a rea ato da veza kristen catholic dreist pep tra, en he bart he unan hag en he c'houarnamant; kendel'her a rea ato da veza euz a vouenn an dud-se, a zo ker rouez hirio, hag a dro varzu hon Tad pehini zo en env evit lavaret d'ezhan a vouez huel: « Ho rouantelez deuet d'comp! » Lavaret a rea d'he vignounet: « lazec e vezinn; mes re zivezad e vezo, rac ar bobl oll a vezo dija a du ganen. » Pa veze lavaret d'ezhan beza var evez, e respounte; « Pe naoz en em zifen a enep tud hag a gav abeg ennoc'h

« abalamour ma'z oc'h kristen, a raffen ar pez a c'houlouen an dud-se, e venna din a varo. Mestr int euz a va buez, p'e guir n'ema ket doujans Doue en ho c'hajoun; mes me ne fell ket d'inn beza mestr da Zoue; me a fell dinn kerzet ato dre an hent m'en deuz mervel ket d'inn bale dreizhan. »

Ha dre an hent-se Garcia Moreno a iea ato araoc varzu ar maro ha varzu ar vuez a bado da viken, en eur lavaret: « Dios no muere, DOUE NE VARV KET. »

Nebeut amzer araoc he varo, e scriva evelhen d'hop Tad santel ar Pab Pii nao: « Goulen a ran ho pennoz a abostolic, o Tad Santel, abalamour m'oun bet hanvet adarre, eb mirit ebet euz va ferz, evit gouarn epad c'huec'h vloaz all ar republic catholic-ma. Pe tra bennac ne vezo nevezet va c'harg nemet d'an 30 a vis eost, ha ne dleffen scriva d'eoc'h nemet goude beza great va le evel presidant evit an drede guech, em euz c'hoanteat rei d'eoc'h da anaout dioc'htu oan lakeat adarre e penn ar c'houarnamant evit gellout obten euz an env an nerz hag ar sclerijen a bere am euz ezom evit beza ato guir zervicher da Jesus-Krist ha d'an hini a zalc'h he blas var an douar. Franmasounet ar broiou a zo ama da dosta d'eomp, pouezet gant re an Allemagn, ne ehanont da voal-gomz em enep ha da damallac'hanon e gaou en eur feson scrijuz; clask a reont dre guz an tu da lamet va buez diganen; abalamour da ze, em euz muioc'h a ezom eget biscoaz ha muioc'h a ezom eget den euz a zicour an Aotrou Doue evit gellout beva ha mervel en eur zifen hor relijion zantel, hag ar republic-ma a garan kement hag oun galvet da c'houarn adarre a berz Doue. Pegen euzuz n'oun-me ket, Tad Santel, da veza goapeat, casseat, tamallet e gaou, abalamour ma talc'h an mad da feiz hor Zalver Jesus-Krist! Ha pegement euzrusoc'h ne venn ket c'hoaz ma teusse ho pennoz da obten evidon digant Doue ar c'hras da scuill va goad evit an Den Doue ze en deuz scuillet he hini var ar groaz betec ar berad diveza. »

MORVAN, Chaloni.

Paris epad ar Vrezel.

Desket e veze lenn da Ian e tammou levriou livet brao, alaouret zoken, ha fleurenned ar golo varnezho. « Eul levric coant, » eme Ian. Nemet e c'houije Ian eur sclabez gallec bennac, e vije plijadur oc'h ober an ouill ganthan. Au dimezelledigon a c'hoarze da Ian zod gant ho muzellouigou moan; hag epad an amzerze, Ian a gave d'ezhan oa deuet da veza, n'e ket ebken killoc he barrez, mes killoc e Paris zoken. Displeget e veze dirazhan gant an enezi-ze ar pez a ioa merket el levr fanfarluchet. — « Entetit mad, Ian, ama eo merket e tleit caret ho tad hag ho mam, pedi Doue a rei an aluzen d'ar re a zo en dienez. Merket eo c'hoaz e tleit mont d'an templ, selaou ar ministr, hag ober ar *Gén*, da lavaret eo, lonka eur c'hinaouad vara hag eur hanne guin, gant aoun na deuffac'h da goll ar zonzh euz an deiz derc'hent ar Bassion. Goudeze, m'ar c'hoarvez ganeoc'h coueza en eur pec'het bennac, n'o pezo ken da ober nemet coves oc'h Doue ha sonjal en ho caloun eo Jesus-krist maro evidoc'h; ha peoc'h goude. Bezit dizoursi, credit e Jesus-Krist ho Salver, ha grit a geroc'h. Goude tout, ma tleit beza salvet e viot; ha ma ne dleit ket e fidandoustac'h goaz a ze d'eoc'h, en em scrabet el leac'h ma keroc'h! Dreist peb tra, pe ez eot d'ar baradoz, pe ez eot d'an infern, lakit an dra-ma en ho penn, evel lost ho roched en ho pragou: eo red da gement hini a deu ama dioc'h dorn ha caloun Doue, caout euz hag horrol ouz ar Pab; rac henez eo a gabestas hon tadou coz *Luther*, *Calvin*, hag Herri VIII, roue Bro-Zaoz. Henez eo a gendalc'h da rei ar fouet da gement canfart a zo bet, a zo, hag a vezo henvel outho. Oc'h ar pab coz-se eo e renkit caout drouc, rag henez a zo eur goal hini, eur *Balthazar*; henez eo an *Antekrist*. Ac'hanta, Ian, ha n'e ket han, e peuz immor oc'h henez? »

— « Ne c'houzoun dare, » eme Ian.

— « Mes an dra-ze n'e ket aoualc'h; drouc a renkes da gaout ive oc'h an eskibien, oc'h ar veleien; rac ar re-ze oll a zo a unan gant ar pab. Ne leveront gric nemet evel ar pab; ne reont morse eur gammed, eur stouaden, eur finvaden, eb ma vent poulzet ha maneet gant eun dorn cuzet, hag an dorn-ze eo dorn ar potr coz a zo e Rom. Allas! Ian geaz, ni a zo trist ha trist zoken hon doare gant ar seurt tud-se. Ma ne vijes ket bet eun azen evel ma'z oud, ni or bije countet d'id histor estlammuz an nosvez kent gouel Sant Berthele, pa oue trahisset ar Brotestantet gant ar gatholiket, ha torret liven ho c'hein d'ezho evel a ra eun arme gisier da eun toullad razet pa gouez var ar re-ma d'an ampoent m'edont o leina en ho flijadur, ha ne lavarent nemet peb mad euz an targaz braz. Ouspenn-ze, Ian, guel nag a relijion or beuz-ni. Ne gavi levr ebet, coulz lavaret n'or he lakeat ennan, pe er penn, pe er c'hof, pe el lost, eun tamm euz an Aviel. Var hon dillad vele zoken e lakeomp tammouigou lien hag a vez scrivet varno eun homm bennac euz an Aviel. »

— « An Aviel-ze, *Mamzel*; eme Ian, ne dle ket beza calz a c'houez vad ganthan a benn ma teu an deiz da darza. »

— « Petra leveres, Ian he vam, cleuk zo ac'hanoud panezen, bleiz ar iod kerc'h, daoust ha c'houez fall a c'hell beza gant an Aviel lakeat e go gant ar Brotestantet? Mes setu abont ar belec catholic o tont, discouez brema avad n'oud mui eul leue varlerc'h he vam; ro da anaout d'an oll out deuet da veza maout ha maout kerne zoken. Bremaic ni velo ha te a zo ato sac'het er superstisionou, e chapeledou, en dour beniget, er govession gred da eun den hag a zebr souben evel ar re all, er gommunion great gant eun tammic caot ha ne veler ket Jesus-Krist ennan. Allo, Ian, sao var da c'hopeledou, trouns da voustachou, stard da benn ha discouez d'eomp n'az peuz ket aoun rac beleien. »

Etre daou, ar belec catholic a dosta.

— Ac'hanta, Ian, penaoz ema ar bed ganes?

Ian a glask neuze ober he gorfard hag a stard he jaritel; he zaoulagad zo tenval, he vuzellou mousclennet.

— Ne c'houzoun dare, emezhan.

— Petra ne c'houzoud ket? Pe vi pe labous a zo ganes?

— Nan da.

— Assa, Ian, lavar eur gomz vad bennac; red e ve eur c'hoz ibill o vigourrat en da garr; orjella ra da borrastel; sur aoualc'h ema Guillou dishouarn oc'h ober freuz en dro d'az speret. Allo, allo, Ian, eur frouden a zo sanket en da speret.

An Tad CLEAC'H.

(Eur pennad all eur vech all).

Pardounerien Breiz e Rom.

(Eizved pennad.)

Kendalc'h histor ti ar Verc'hez e Loret.

Ar c'helou oa depet er vro-se. Ti ar Verc'hez euz a Nazareth a oue brudet eb dale; cals pelerined a deue da bedi enha. Gouscoude a benn tri bloaz ha seiz mis, an ti santel-se a ziblasas ac'hano adarre evit mont en tu all d'ar mor *Adriatic*; disken a reas en eur c'hoad peustost d'al leac'h m'ema brema keric *Loret*.

Kement-ma a erruas d'an dec a vis kersu 1294, da zec heur noz; d'ar mare-se euz an noz, epad ma voa an oll en ho guele, ar vessaerien denved, en em jenche an eil rum goude egile, en eur dremen dre ar c'hoad, a velas en he greiz eur sclerijen bursudus; mont a rejont betec enhi hag e vouent souezet meurbet o velet eno eun ti n'o doa anaoudegez ebet anezha; neuze unan anezho a anzavas beza guelet an ti-se douget gant an elez o tont a zioc'h ar mor hag o tisken el leac'h-se.

En eur grena gant ho oll ijili, e credjont gouscoude mont en diabarz. Souezet maro e vouent o caout enha eun aoter gant imach ar Verc'hez hag eur grusif. Gant

ho ioa da veza cavet an orator-se e chomjont da bedi enha betec an deiz. Pa darzas an deiz, e tiredjont da lavaret d'ho mistri kement o devoa guelet. O velet feiz vad ar messaerien-ma hag an assurans a ziskuezent o counta an traou-ze, ar rema a deuas da velet gant ho zaoulagad ho unan ar virionez euz a gement a lavarent.

Souezet oll o velet eun ti, coz gouscoude evit eun doare, a ioa diazezet var an douar digompez eb ma vije toulllet evit ar fondasionou, ne c'houlent petra da zont gant euz an ti burzudus-se. Ar Verc'hez, e doa great eur ghenta burzud o para Aotrou person parrez *Tersat* var douar pehini oa diskennet da genta en tu all d'ar mor, a zisculias adarre da zaou zen santel a ioa o chom er vro-se, oa henez-he zi a Nazareth; unan anezho oa S. Nicolas Tolantin, a ioa o chom e kear *Recanati* hag er barrez m'oa diskennet enhi ti ar Verc'hez.

Eb dale pell, ar brud euz ar burzud-se a dennas da bedi en ti santel-se eun niver bras a belerined, a hell bro zoken, a gemere o flijadur o tont da bedi e ti ar Verc'hez. Gouscoude evel ma renke ar belerined tremen ar c'hoad bras-se dre eun hent digompez ha leun a zrez hag a strouez, al laeron, a ioa eaz bras d'ezho en em guzat, a skarze ialc'h ar belerined, hag a ieas zoken betec laza lod anezho.

Ar spont eta rac an hevelep torfejou a viras eb dale oc'h ar belerined da zont da di ar Verc'hez. Doue, mechans, ne felle ket d'eza e chomje ti ar Verc'hez hag he Mab eb beza darempredet, hen digassas var eun dorgen huel abenn eiz mis goude. Neuse ar belerined a ziredas adarre hag a leze profou caer meurbet er japellic. An douar-se a ioa da zaou vreur euz ar gear a *Recanati*; pa veljont kement all a offransou, pep hini a fellas d'ezha ho c'haout evit ha he unan; prosez ha cassoni a zavas etrezho; evit miret oc'h kemense, mechans, e oue diloc'het an ti santel-se evit ar bederved ha credabl an deveza gueach. Eno e ma brema var an douar digompez eb ma ve bet toulllet d'ar mogeriou; kemense a zo bet burenet, ne deus ket c'hoas goal bell gant eur penn-mansonner (*architecte*).

Evit miret na raje ar glao hag an avel gaou oc'h eun ti ken talvoudec, gant arc'hant ar belerined, a guez peuil el leac'h santel-se, e oue savet eun ilis a zioc'h ti ar Verc'hez.

Divezatoc'h ar Pab Sixt, pempet euz an hano, a reas sevel an iliz a velor brema hag a zo caer meurbet, ouspenn ma'z eo bras. Diaveaz ha diabarz, an dud guesieca en ho micher, o deus kizellet ar vein hag ar marbr en eun doare ar c'haerra. Bez' ez eus ive enhi taolenou ar re goanta, ha cals anezho great gant al liverrien anavezet dre ar bed oll evit ho guesiegez.

Tro var dro da di ar Verc'hez, eb ma stogfe outhan gouscoude, ez eus great eur voger marbr guen, a zo kizellet enhi misteriou buez ar Verc'hez, pe hini ar zent, tro var dro; en eur penn ez eus eun aoter euz ar re vrava, ha dirazhi eur preneustr a sko var diabarz an ti.

Setu ama ment an ti santel-se: ar mogeriou o deus trizec troatad ha tri meutad a hueded, ha pevarzec meutad a deoder; a birder en deus nao droatad var'n-ugent ha pevar meutad, hag eiz troatad a ledander. An or a zo brema stoufet, hag a velor c'hoas gant ar palatrez, a zo en he blas, e deus c'huec'h troatad a hueded ha pevar droatad a ledander. Brema ez eus diou zor peustost da draou an ti, unan a bep tu, ha diou all er penn huella adren an aoter a zo tostoc'h d'ar penn huella euz an ti evit d'ar c'hreiz; ar pab Leon, decvet euz an hano, a reas toulla an dorion-se evit ma vije essoc'h d'ar belerined dont ha mont. Ar vouled canol a zo stag oc'h ar voger e tu an abostol a guezas var an dinel m'oa enhi ar Pab Jul, eil euz an hano, gant he offiserien, ne c'hlazas hini anezho.

Patrom ar Verc'hez, great gant coad sedr, a leveror a zo bet great gant an avieler sant Lucas, hag a ioa bet lakeat var an aoter gant an ebstel ho unan. An dantelez ar re gaerra, ar perlez, ar vein prisius ar re dalvoudeca, a velor o lugerni var dillad ar Verc'hez hag he Mab, a zo ive pep a gurunen aour var ho fenn, lakeat gant ar Pap Pii seizved goude ma voue digasset an imach santel-se euz a Baris da beleac'h oa bet casset epad ar revolution.

Intron Varia Loret, pedit evidomp.

IAN AR GERNEVEZ.

(Eur pennad all eur vech all).

Barzonec (Minn) da Vari.

Perac, siouaz! oun-me ken paour?
Me garfe caout eun delen aour,
Eun delen aour ha dascrenuz,
Vel hini ar barzed skiltruz,
Evit cana meuleudiou
D'ar Rouanez euz an envou!
Glaz e an oabl, ken glaz, ken ge,
Ma ren an heol vel eur roue;
Euz a oll sked he sclerijen
E lintr birvidik ha ru-ben.
Hed ha hed d'ar guenojennou,
Nemed iet flour ha bokedou.
Avelic fresk hag hegarad
Var he askellic mil c'huez-vad,
Zo pourmen dre greiz ar parkou,
Var e lerc'h e cren an deliou.
Compez ha didrouz e ar mor,
Na eonen mui leun a fulor:
Mont ha dont a c'hell varnezhi
Euz a bep bro an oll listri.
Coant int da velet ar c'hoajou
Ra curunen d'ar meneou;
Dour-red a ruill splan evel guer,
Cam-digam dre ar prajer;
Ha noz-deiz, beb kammed a rit,
Cari douz an evned a glevit.
Na caera miz eo ar miz Mae!
Heb joaused piou a chomfe?
Piou n'en deffe he dal seder,
Pa enorer he vam dener?

Dindan toen pep lochie, vel er c'haera iliz,
Eur vouez euz calon an oll a zav epad ar miz,
Evit cana meuleudi da rouanez ar bed,
D'ar Verc'hez gloriuz Vari, hor mam muia caret.

Breman hi zigor frankoc'h he dorn d'he bugale,
Breman e scuill varnezho tenzor he c'harante;
Oll ken paour ken pinvidik, tud coz ha tud iaouank,
Grassou puill a ziganthi a recevo heb mank.

Sellit ouz ar bugelic
Mouzc'hoarz var he vuzellic !
Ne deuz ket c'hoaz pell amzer,
Crouaduric dibreder,
E couske c'huec'n eur c'havel;
Hirio ne de nemed mel
Pez a danva er vuez.....
Redec ra gant levenez
Dirag tron zantel Mari,
Hag en eur vesteodi :

« M'ho ped, emezhan, guerc'hez c'hlan,
« Me bugelic dister ha goan,
« Da viret pell d'am c'harantez
« Va zad ken mad ha va mam gez.
« Vel eur sin, o tremen an dour,
« Hep saotra he blun guenn ha flour,
« Grit ma virin flam vel arc'hant,
« Ar zae ven euz va beliant.

An den iaouank a ia ive
Eharz tron Mari, mam Doue.
He ene paour, carget a dan,
A zo stravillet gant Satan,
Lestic var eur mor fuloret,
Lam-dilam hep tam peoc'h ebet.
Leun a fianz, daoust d'he anken,
A greiz calon ra he beden :
« Mari, stereden vor hanvet,
« Timad va c'hlevit me ho ped
« Aliez ouzoc'h'nem erbediz,
« Heb va reked, guech na chommiz.
« M'oum tol-distol, var ar goago,
« Scanv e va bag.... penoz harzo ?
« Va c'hennerzit euz nerz ho prec'h,
« Pe biken n'am bezo an trec'h !

An den a zeu ive gant he beden,
An den — goasket dindan bec'h he anken ;
Trist e he ene, clanv diremed,
Netra na rent lenn he galon er bed !
Ato trubuil, ato poan hag encrez,
Dibot eul luc'heden a levenez,
Scuiz-tenn e o vrezallekaat bemdez
Ouz enebourien he zilvidigez.
Dirag tron Mari, p'ema daoulinet,
Nerz ha confort en deveuz goulennet :
« Mari, emezhan, Mam dener,
« Eur zell a druez d'ar pec'her :
« Pa zeu an env da denvalaat,
« Roit sclerijen d'am daoulagad,
« Pa c'huez avel ar guall heuriou,
« Gant ho torn sec'hit va daelou,
« Em c'halon lakit lealdet,
« Lakit ive peoc'h em spered.
« Evel Israel e Babylon
« Oc'h hirvoudi d'ar zonz a Zion,
« Pell braz euz an env, va guir vro,
« Noz ha deiz e lenvan c'huero,
« Va scoazellit e pep amzer,
« Diouzin pellait pep dizezper.

Ha c'hui, den coz, a velan, crommet dre boez an oad,
Buanica ma c'hellit d'an iliz o kerzat
Perac evelse hirio ec'h hastit ho paziou ?
N'emoc'h mui ken e nevez amzer ho ploaveziou,
Traou ar bed man evidoc'h n'o deuz mui joasded
Sonj melconiu ar maro a ren en ho spered....
Oh! me oar.... dirag Mari pa'z it d'ober peden,
N'euz mui a dristidigez, ractal emoc'h laouen :
Euz an env d'ho taoulagad leun a fianz
Mari e deuz discouezet heor an esperanz.

Ia, coz, iaouank, paour, pinvidik
Da Vari e c'hellont kinnik
An niver euz ho ezomou,
Chilaouet vo ho fedennou.
Mari a gav, hed ar miz ma,
O rei grassou, he joa vrassa.
Perac, siouaz ! oun-me ken paour ?
Ma'm bije-me eun delen aour,
Ouzpen va c'halon entanet
Euz a oll garantez an Elet,
Cano madoberou Mari
A rafe bepred va dudi !

F. M.

Persecution er Pruss.

WESTPHALII. — Eur marc'hadour a Frans en devoa
bet ezom da vont da gear *Hern* er *Westphalii*. Setu
ama petra en deuz scrivet, d'an 3 a vis ebrel diveza,
divar benn ar feson ma tremenas eno ar zul. Da eur
breur pe da eur mignoun d'ezhan eo e scrivet.

« Gouzout a rez, er Pruss ar veleien fidel n'int mui
paet gant ar c'houarnamant, hag aliez zoken e vezont
casset kuit euz ar vro. Ar gear m'emaoun enphi a zo
eur gear protestant. Couls goude bez'ez euz ama calz
labourerien euz ar broiou all, hag ar re-ma a zo kris-
tenien catholic. Brema ez euz tregont vloaz ne oa er
gear-ma nemet daou vil den; mes hirio ez euz eun
daouzec mil bennac. Hogen, dissul dremenet em euz
guellet ama eun dra hag en deuz great plijadur ha poan
d'inn er memes amzer.

« Ar persoun a ioa ama a ioa eun den euz ar re vella;
savet en deuz eun iliz gant an aluzennou a roe d'ezhan
ar gristenien vad; mes maro eo, bloaz zo. An Aotrou'n
Escop en deuz digasset eur c'hure en he blas; mes ar
c'hure-ze n'e ket bet anavezet gant ar c'houarnamant,
hag abarz ar fin eo bet casset er meaz euz ar vro. An
iliz a zo lezet eta etre daouarn ar c'hloc'her, pe ar
sacrist, hag eun nebeut tud devot. An offisou a vez
great enphi evelato, mes *eb sacramant ebet*. Dissul em
euz c'hoanteat mont d'an offeren, mes pebez offeren!...
Eun dra euz ar re gaerra hag euz ar re drista oa er
memes amzer, p'e guir an dud fidel a bede hag a rea
an offis eb belec ebet. An aoter vraz a zo abandonnet,
hag an tabernacl santel a zo goullou ha digor. Eun
aoter vihan a zo savet dirac an aoter vraz, 6 troatad
bennac en tu-ma. Varnhi e veler eun daolen hag a verk
hor Zalver Jesus-Krist, he galoun digor ganthan;
eun nebeut bokedou a zo ive, ha c'houec'h cantolor
goulou var elum enno. Daou gurust pe daou vachicot
a zo e traon an aoter, hag izelloc'h ema an dud fidel,
sioul hag harp oc'h harp an eil ouz egile.

E kichen ar gador, eul labourer-mengleuzier a gan
an offeren hag a lenn e langach allmand ar pedennou a
gaver el levriou. Eur mengleuzier all a bign er gador
da lenn an aviel, ha goudeze e lenn c'hoaz eur brezegen
var an aviel-ze a zo bet digasset en eul lizer gant ar
c'hure a zo bet casset kuit. Pa eo echu ar brezegen,
an ogrou a ia en dro hag an dud a gan, ar goazet dioc'h
eur c'hostez hag ar merc'hed dioc'h eur c'hostez all.
Da vare ar *gorreou*, da lavaret eo, *pa zoun ar c'hloc'h*

Ma, an oll a bleg ho fenn. Goudeze e vez canet
adane ha great eur gest en iliz, hag evit echui an
offeren vez lavaret al litanou : an oll a respount a
galoun hag a c'hinou : *ora pro nobis*. Ar c'hleier hag
an ogrou a zoun adarre epad ma vez an dud o tont
er meaz.

« Evidon-me, abaoue m'emaoun var an douar,
n'em euz guellet biscoaz netra hag en deffe skoet
kement var va c'haloun. Mantret oan gant ar c'hloc'har
o velet an iliz-se n'e deuz mui pastor ebet, o velet
an aoter vraz abandonnet hag an tabernacl digor; mes
didal a rean er memes amzer gant ar joa o velet feiz
ar gristenien-ze, hag oc'h ho c'hlevet o cana gant
kement a nerz hag o pedi gant kement a esperans.
Nab, biscoaz netra n'en deuz great muioc'h a vad
d'am ene. »

MATZENHEIM en Alsas. — Persoun ar barrez-se a
zo bet coundaonet da eur mis prizoun, n'euz ket c'hoaz
pell abalamour m'en devoa lavaret er gador eun dra
bennac hag a zisplije d'ar c'houarnamant. Hogen, ar
persoun keaz en doa aliet he barrissionis da lavaret
ar chapelet en iliz, da zul, e plas ar gousperou. Keit
ha ma vije er prizoun. Mes ar scolaer, eun den ha n'eo
mui gonzanvet er barrez abalamour m'en deuz dis-
cuillet an aotrou persoun ha lakeat he goundaoni, ar
scolaer a droas en he benn cana gousperou he unan
evit paka an aotrou persoun. Couls goude an dud fidel
he falvezas ket d'ezho he lezel da ober he vestr, ha
setu ar merc'hed iaouank d'en em lakaat da lavaret ar
rozera a vouez huel-huel, en eun hevelep feson ma
c'holoent mouez ar scolaer hag an trouz a rea an ogrou.

O velet kement-se, ar scolaer a ieas en egar, hag
hen da drei oc'h ar merc'hed ha da grial outho chom
peoc'h. Mes ar merc'hed ne rejont van oc'h he glevet.
Petra reas neuze ar scolaer? Dougen clemm dirac
ar justis ha tamall ar merc'hed iaouank-se da veza
troublet an offis.

C'houi zouch d'eoc'h marteze ar Prussianet a goun-
daono kent ar scolaer eget ar merc'hed iaouank.
Ah! ia da ! N'emaoc'h ket e kichen. Ugent plac'h
iaouank o deuz paket etre eun dervez ha pemp dervez
prizoun!... An oll a zo mantret er vro o clevet hano
euz eun hevelep setans. (Tennet divar ar *Germania*,
cazetan moulet e *Berlin*.)

(Eur pennad all eur vech all.)

Ar zorserien.

(Eil pennad.)

Sandoval en eur gounta buez Charlez V, hanvet
Charlez-Kint, a lavar e teaz eun devez diou blac'hic
iaouank, unan a zaouzec vloaz hag eun all a nao bloaz,
d'en em ziscuill evel sorserezet, en eur doui discuill
kement maouez a ioa er vreurie, ma rojet d'ezho ho
grass.

Ar re carget d'ho barn a respountaz d'ezho ia, hag

ar vugale a lavaraz penaoz dioc'h lagad cleiz eur vaouez
ec'h en em gargent da c'houzoud pe ez oa sorserez pe
ne oa ket. Lavaret a rejont e peleac'h ez oa calz euz ar
seurt merc'hed-se hag e peleac'h ec'h en em zestement.
Urz a oue roet ractal d'eur c'homisser d'en em renta
var ar plass discleriet, gant an diou blac'hic hag anter
cant cavalier oc'h he heul.

Da! ma c'h erruje ar c'homisser en eur c'hontre, en
eur geraden benac, e tlie lakaat an diou baotrezic e
daou di dispeg an eil diouz egile, ha digass dirazho,
d'an eil goude eben, ar merc'hed a ioa difizianz anez-
ho, evit goud ha gouestl e voant d'ho anaoud egiz ma
lavarent.

Ar pez a zo sur eo, kement hini a zisclerjont, a ioa
e guirionez sorserezet. Pa ouent crouffet, e leverjont
e voa eur seiz pe eiz ugent benag anezho, ha penaoz
kenta tra a rankent da ober evit beza digemeret er
vreurie, oa nac'h Jezuz-Krist hag ho relijion. An der-
vez ma reat ar bromessa-ze d'an diaoul e velet oc'h
apparissa e creiz ar c'helc'h a rea tud ar vreurie, eur
foultren bouc'h du. A veac'h en deze roet eun taol blej
ma tirede an oll sorserezet, hag oll da zanzal : goudeze
ez eant an eil goude eben da boked, respet d'eoc'h da
benn adr... ar bouc'h ha var lerc'h e reant eur pred
gant bara, guin ha fourmach.

Ar pred echu, pep sorserez a nije dre an ear evit
mont d'al leac'h m'e devoa c'hoant da ober eun drouc
benac. Ar re a gomzan anezho a anzave beza ampo-
zounet teir pe beder grouadurez evit plijout da Zatan,
a zigore d'ezho dor ha prenezier.

An noz d'erc'hent ar goueliou braz euz ar bloaz, e
veze atao emwel hag emgleo evit ober a bep seurt lou-
douriach. Pa vezent en ofern, e velent an hosti e du;
mez pa o deveze lakeat en ho fenn dizrei d'ho relijion
genta, her guellent adarre e guenn evel diaraoc.

Sandoval a lavar penaoz ar c'homisser, evit caout
an desteni euz a gement-man dre he zaoulagad he
unan, a lakeaz digass dirazhan eur zorserez coz, gant
ar bromessa euz he fardoun, ma carje ober dirazhan
he zroiou sorserez. Ar zorserez coz a assantaz, ha gou-
de beza goulennet eur vouestad ongant a ioa lamet di-
ganthi, e pignaz en eur tour gant ar c'homisser hag
eleiz a dud all.

En em lakaat a reaz dirag eur prenest, frotta a reas
eun tam ongant oc'h pal he dourn cleiz, oc'h he alzour
hag oc'h pleg he ilin, he c'hazel hag he c'hostez cleiz,
hag e criez a bouez he fenn :

— Aze e maoud ? — Ia, setu me aman, eme eur
vouez all, hag an oll he c'hlevaz. Ar zorserez a zisken-
naz neuze, egiz eun aer, beteg an hanter izela euz an
tour.

Ac'hano e nijaz kuit, dirag an oll, a heuillaz anezhi
pell amzer, keit ha ma c'helle paka ho daoulagad.

An oll a ioa mantret. — Mad, a lavaraz ar C'homis-
ser, me rofe calzik arc'hant d'an hini a zigasse ar zor-
serez en dro. Daou zvez da c'houde, e oue digasset
d'ezhan; paket oa bet gant moussed denved. Ar c'ho-

missier a c'houlennaz diganthe perac n'e devoa ket nijet larcoc'h evit miret da veza paket. — Abalamour, emezhi, va mestr ne felle ket d'ezban cass ac'hanon nemed teir leo, hag en deuz va laosket er park ma'z oun bet paket gant ar voussed.

An histor-man, coezet dioc'h pluen eun den a bouez, ne ket eaz caout ar poell d'ezhi. Fuillet da zifuillet m'az eo ar guden, nag an ongant, nag an diaoul na viraz ket oc'h ar seiz ugent sorserez da baka peb a zaead, ar fouet ler daou c'hant guech dioc'htu heb ehana, ha meur a vlavez prizoun var ar marc'had.

NEDELEC.

(Eur pennad all eur vech all.)

Taolen ar Prizioù roet e Concourz Kemper
EUZ AR 6 D'AR 15 A VAE 1876.

Priz a honor (Guelet ar c'hazetennoù n° 4, 5, 6.
P. de Champagny, Plouian. — Eur skop ha 3,500 lur.

Prizioù al labourou douar.

- 1 Priz. Paul de Champagny, Plouian, 2.000 lur.
- 2 — F. Baron, Kemperle. 2.000
- 3 — Den ebet
- 4 — H. Madec, Cleden-Poher. 600

Eur pezh a daloudegez.

Introu Le Franc, — Sant-Hernin.

Metallennou aour, (moull-vraz).

Guillou-Penanroz, — Poullan.
Vincent — Forest (Landerne).

Metallennou aour.

L. Abjean, — Plouzeniel.
Bernard, — Sant-Yvi.
Golhen, — Kemper.
Tanguy, — Kerfeunteun.

Metallennou arc'hant (re vraz).

Delcourt, — Vourec'h-Venn.
H. Feunteun, — Ergue-Armel.
Intanvez Kernaleguen, — Ploare.
Intanvez Le Berre, — Motreff.
Le Bourg, — Sizun.

Metalen aour vraz evit he goajou.

Briot de La Mallerie, — Kichen Kemper.

Servicherien digollet euz ho foan da heul ho mistri rubanet.

KENTA RUMM.

- A. Alain, metalen arc'hant ha 220 lur.
- J. M. Clec'h, metalen arc'hant ha 180
- Introu Alain, metalen arc'hant ha 100
- F. Le Soz, metalen vronz.
- H. Manac'h, metalen vronz.
- P. Colin, eur metalen vronz.

EIL RUMM.

- Introu Mahe, metalen arc'hant ha 150 lur.
- J. Nadan, metalen arc'hant ha 130
- L. Guillou, metalen vronz ha 120
- Le Cam, metalen vronz ha 50
- Fletter, metalen vronz ha 50

TREDE RUMM.

- H. Madec, metalen arc'hant ha 100 lur.
- M. Madec, metalen arc'hant ha 70
- G. Madec, metalen arc'hant ha 30

Anevaled corn, — Gouenn ar vro.

BLOAZ DA ZAOU.

- 1 Priz. F. Ollivier, (Kerfeunteun), eur vetalen aour ha 300 lur.
- 2 — Y. Feunteun, (Penbars), eur vet. arc'h. ha 275
- 3 — H. Feunteun, (Ergue-Armel), eur vet. vr. ha 230
- 4 — L. Le Floch, (Guened), eur vet. vronz ha 225
- 5 — H. Roux, (Ergue-Gaberic), eur vet. vronz ha 200
- 6 — H. Tanguy, (Kerfeunteun), eur vetalen vronz ha 175
- 7 — R. Riou, (Ergue-Gaberic), eur vetalen vronz ha 150
- 8 — Olive, (Kerfeunteun), eur vet. vronz ha 125
- 9 — S. Kernaleguen, (Douarnenez), eur vetalen vronz ha 100
- 10 — J. Dornic, (Ergue-Gaberic), eur vetalen vronz ha 80

TIRVI A ZAOU DA DRI BLOAZ.

- 1 Priz. A. Feunteun, eur vet. aour ha 300 lur.
- 2 — A. Peillet, Penbars eur vetalen arc'hant ha 250
- 3 — H. Feunteun, eur vet. vr. ha 200
- 4 — J. Guillevic, (Guened), eur vetalen vronz ha 150
- 5 — H. Gac, (Briec), eur vet. vr. ha 125
- 6 — Mordan, (er C'hlostr), eur vet. vronz ha 100

OUNNERI BLOAZ DA ZAOU.

- 1 Priz. H. Feunteun, eur vet. aour, ha 200 lur.
- 2 — Y. Feunteun, eur vet. arc'h, ha 175
- 3 — G. Golhen, (Kemper), eur vet. vronz ha 150
- 4 — Ch. Belbeoc'h, (Pouldergat), eur vetalen vronz ha 125
- 5 — J. Joncour, (Ploare), eur vet. vronz ha 100
- 6 — Y. Daoudal, (Ergue-Armel), 80

OUNNERI DAOU DA DRI BLOAZ.

- 1 Priz. Ch. Belbeoc'h, eur vet. aour ha 250 lur.
- 2 — J. Conan, (Ergue-Armel), eur vetalen arc'hant ha 200
- 3 — Y. Feunteun, eur vet. vr. ha 175
- 4 — A. Pennarun, (Briec), eur vet. vronz ha 150
- 5 — H. Feunteun, eur vet. vr. ha 125
- 6 — H. Gac, (Briec), eur vet. vr. ha 100

AR ZAOUT TREMEN TRI BLOAZ.

- 1 — J. Le Goff, (Kerfeunteun), eur vetalen aour ha 300 lur.
- 2 — Olive, eur vetalen arc'hant ha 275
- 3 — Ch. Belbeoc'h, eur vet. vr. ha 250
- 4 — Y. Feunteun, eur vet. vr. ha 225
- 5 — J. Le Goff, (Kerfeunteun), eur vetalen vronz ha 200

Orinet-Croaz.

AR MEOT.

- 1 Priz. A. Cherbonneau, eur vetalen aour ha 125 lur.
 - 2 — Intanvez Gobier (Mayenn,) eur vetalen arc'hant ha 100
- Priz ar rummad, — C. du Buat.

Ar Moc'h. — Orin ar vro mesk ha divesk.

AR PERC'HEL.

- 1 Priz. C. du Buat, eur vetalen aour ha 200 lur.
- 2 — Y. Feunteun, eur vetalen arc'hant ha 150
- 3 — F. Ollivier, eur vet. vronz ha 100

AR GUIZI.

- 1 Priz. Ch. Sinoir (Mayenne), eur vetalen aour ha 175 lur.
- 2 — C. du Buat, eur vet. arc'hant ha 150
- 3 — Y. Feunteun, eur vet. vronz ha 125
- 4 — Thomas, Penbars, eur vetalen vronz ha 100

Orin-Voc'h a zianveaz ar vro.

AR PERC'HEL.

- 1 Priz. C. des Netumieres (Ille-et-Vilaine), eur vet. aour ha 200 lur.
- 2 — Markiz de la Tullaye, eur vetalen arc'hant ha 150
- 3 — A. de Chateavieux, eur vetalen vronz ha 100

AR GUIZI.

- 1 Priz. A. de Chateavieux, eur vetalen aour ha 175 lur.
- 2 — Desvignes, eur vet. arc'hant ha 150
- 3 — F. Baron, Kemperle, eur vetalen vronz ha 125
- 4 — C. des Netumieres, eur vetalen vronz ha 100
- 5 — A. Feunteun, eur vet. vronz ha 75

Orinet-Croaz, a vro da vro.

AR PERC'HEL.

- 1 Priz. H. Feunteun, eur vet. aour ha 150 lur.
- 2 — Y. Feunteun, eur vet. arc'hant ha 100

AR GUIZI.

- 1 Priz. H. Feunteun, eur vet. aour ha 150 lur.
 - 2 — F. Baron, eur vet. arc'hant ha 100
- Priz ar rummad, — A. de Chateavieux.

Loenedigou don.

KILLEIEN HA IER. — GOUENN AR FLECH.

- 1 Priz. C. de la Touche, St-Briec, eur vetalen arc'hant.
- 2 — Dim^{ie} Nicou, Forest-Fouesnant, eur vet. vronz.
- 3 — A. Alavoine, Fouesnant, eur vetalen vronz.

OLL GOUENNOU AR ROUANTELEZ.

- 1 Priz. Dimezel Nicou, eur vetalen arc'hant.
- 2 — C. de la Touche, eur vetalen vronz.
- 3 — A. Alavoine, eur vetalen vronz.
- 4 — Kervel, eur vetalen vronz.

OLL GOUENNOU AR ROUANTELEZIOU ALL.

- 1 Priz. C. de la Touche, eur vetalen arc'hant.
- 2 — Y. Daoudal, eur vetalen vronz.
- 3 — A. Nicou, eur vetalen vronz.

- 6 — A. Feunteun, eur vet. vr. ha 175 lur.
- 7 — Nedellec, (Penharz), eur vet. vronz ha 150
- 8 — H. Feunteun, eur vet. vr. ha 100

Priz-rummad, — A. Feunteun.

Tremen a reomp amao prizioù ar gouennou durham.

An aotrou P. de Champagny en deuz tosteate teir guech d'ar priz, ha bet eur priz ha 100 lur hag eur vetalen arc'hant evit eur c'hoile bloaz euz ar gouen-ze. An departamant n'en deuz bet nemet ar priz-se evit ar gouenn-durham.

Priz. Ounneri, Saout leaz, bep pouenn hag a bep bro.

TIRVI BLOAZ DA ZAOU.

- 1 Priz. H. Moenner, Penharz, eur vetalen aour ha 200 lur.

TIRVI DAOU DA DRI BLOAZ.

- 1 Priz. Introu du Fretay ha M. Floc'hlay, Ploare, eur vetalen aour ha 200 lur.

OUNNERI BLOAZ DA ZAOU.

- 1 Priz. A. Trochu, eur vet. aour ha 200 lur.
- 2 — Cl. Caill, Guitevede, eur vetalen arc'hant ha 150

OUNNERI DAOU DA DRI BLOAZ.

- 1 Priz. A. Trochu, eur vet. aour ha 225 lur.
- 2 — Larc'hantec, Ploare, eur vetalen arc'hant ha 175

SAOUT TREMEN TRI BLOAZ.

- 1 Priz. F. Ollivier, eur vet. aour ha 250 lur.
 - 2 — A. Trochu, eur vet. arc'hant ha 200
- Priz ar rummad, — A. Trochu.

An denved. — Orin ar rouantelez.

AR MEOT.

- 1 Priz. R. Pernez, Ploneiz, eur vetalen aour ha 125 lur.
- 2 — J. Jule, Morbihan, eur vetalen arc'hant ha 100
- 3 — L. Floc'h, eur vetalen vronz ha 50

AN DANVANDEZED PEMP HA PEMP.

- 1 Priz. R. Pernez, eur vetalen aour ha 125 lur.
- 2 — J. Jule, eur vet. arc'hant ha 100

Orin an denved glan-hir euz ar rouanteleziou all.

AR MEOT.

- 1 Priz. L. Abafour, eur vet. aour ha 200 lur.
- 2 — C. du Buat, eur vet. arc'hant ha 150
- 3 — A. Cherbonneau, eur vetalen vronz ha 75

AN DANVANDEZED TEIR HA TEIR.

- 1 Priz. L. Abafour, eur vet. aour ha 150
- 2 — C. du Buat, eur vet. arc'hant ha 100

Orin ar rouanteleziou all; denved glan-berr.

AR MEOT.

- 1 Priz. A. Cherbonneau, eur vetalen aour ha 200 lur.
- 2 — Desvignes, eur vet. arc'hant ha 150

AN DANVANDEZED TEIR HA TEIR.

- 1 Priz. Markiz de la Tullaye, eur vetalen aour ha 250 lur.
- 2 — Desvignes, eur vet. arc'hant ha 150

GOUENNOU-CROAZ.

- 1 Priz. E. Demolon, eur vetalen arc'hant.
- 2 — Y. Daoudal, eur vetalen vronz.

DINDOUNSED.

- 1 Priz. A. Guillou, (Kemper), eur vetalen arc'hant.
- 2 — C. de la Touche, eur vetalen vronz.

GOAZI.

- 1 Priz. A. Feunteun, eur vetalen arc'hant.
- 2 — C. de la Touche, eur vetalen vronz.

OUIDI.

- 1 Priz. C. de la Touche, eur vetalen arc'hant.
- 2 — P. Le Guay, (Kemper), eur vetalen vronz.
- 3 — V. Graland, (Ille-et-Vilaine), eur vet. vronz.

DUBEET A BEP LIOU.

- 1 Priz. C. de la Touche, eur vetalen arc'hant.
- 2 — A. Guillou, eur vetalen vronz.

LAPINED.

- 1 Priz. Halna du Fretay, (Ploare), eur vet. arc'hant.
- 2 — C. de la Touche, eur vetalen vronz.

(PRIZ AR RUMMAD. — C. de la Touche).

CLAOIOU, BINVIU HA PEP TRA E MICHER TIEGEZ.

ELER HEP PE GANT KILLOUROU.

- 1 Priz. Piedallu, (Kemper), eur vetalen aour.
- 2 — Savary, (Kemperle), eur vetalen arc'hant.
- 3 — Vigouroux, (Meill-ar-Vern), eur vet. vronz.

ELER DA DREI BEMEN A BEMP DA EIZ MEUTAD DOUNDER.

- 1 Priz. Bodiot (Ille-et-Vilaine), eur vetalen aour.
- 2 — M. Debit, (Pleyben), eur vetalen arc'hant.
- 3 — P. Callennec, (Landerne), eur vetalen vronz.

CLAO DA ADA A BEP SEURT GREUN.

- 1 Priz. Garnier, (Redon, Ille-et-Vilaine), eur vet. aour.
- 2 — H. Le Conte, (Roszon), eur vetalen arc'hant.
- 3 — P. Callennec, eur vetalen vronz.

OGEIOU DRE GEZEK.

- 1 Priz. Gargier, eur vetalen aour.
- 2 — Bodin, eur vetalen arc'hant.
- 3 — Savary, eur vetalen vronz.

CLAO DA FALC'HAT.

- 1 Priz. Pilter, (ru Alibert, 24, Pariz), eur vet. aour.
- 2 — Peltier, (ru Fontaine-au-Roi, 10, Pariz), eur vetalen arc'hant.
- 3 — Pilter, eur vetalen vronz.

DIZVLEVEREZED FOEN HA RESTELL DRE GEZEK.

- 1 Priz. Pilter, eur vetalen aour.
- 2 — Decker ha Mot, (Pariz), eur vetalen arc'hant.
- 3 — Garnier, eur vetalen vronz.

DOURNEREZED DRE DAN, GANT GUENTEREZ HA TAMOEZIOU.

Priz. Lotz, (Naoned), eur vetalen aour.

DOURNEREZED DRE GEZEK EVIT DISTERROC'H TIEGEZIOU.

- 1 Priz. Texier, eur vetalen aour.
- 2 — Guillemard, (Montroulez), eur vet. arc'hant.
- 3 — Garnier, eur vetalen vronz.

DIBELLEREZED.

- 1 Priz. Garnier, eur vetalen aour.
- 2 — Corroy, (Vosges), eur vetalen arc'hant.
- 3 — Henry, (Indre-et-Loir), eur vetalen vronz.

CROUERIOU HA RIDELLOU.

- 1 Priz. (den).
- 2 — Marot, (Niort, Deux-Sevres), eur vet. arc'hant.
- 3 — (den).

DRAILLEREZED-MAIZ.

- 1 Priz. Garnier, eur vetalen aour.
- 2 — Bodin, eur vetalen arc'hant.
- 3 — Texier, eur vetalen vronz.

DRAILLEREZED-LANN.

- 1 Priz. Savary, eur vetalen aour.
- 2 — Tanvez-Lever, (Guingamp), eur vet. arc'hant.
- 3 — Bodin, eur vetalen vronz.

AMANN.

- Golhen, (Kemper), eur vetalen aour.
- Thomaz, (Penharz), eur vetalen aour.
- Leissen, (Caudan, Morbihan), eur vetalen arc'hant.
- Halna du Fretay, (Ploare), eur vetalen arc'hant.
- Bescond, (Plomelin), eur vetalen vronz.
- Caill, (Lanriec), eur vetalen vronz.
- Feunteun, (Penharz), eur vetalen vronz.

FOURMACH.

- Servigny, (Sant-Goazec), eur vetalen aour.
- Baron, (Kemperle), eur vetalen arc'hant.
- Trihan, (Naonet), eur vetalen arc'hant.

GOUNDEGEZ GOAN HA GUINIZ MEURS.

(Eiz, Maiz, Kerc'h ha Guiniz du).

- De Champagny, eur vetalen aour.
- Graland, Goven, (Ille-et-Vilaine), eur vetalen aour.
- Halna du Fretay, eur vetalen arc'hant.
- Garrec, (Sant-Evarzec), eur vetalen arc'hant.
- Tanguy, (Kerfeunteun), eur vetalen vronz.

(Fin.)

Lennit hag e c'houezet.

Eun den bet e Concouz Kemper, bet d'ezhan meur a briz, en deuz paket eun taol fouet ha ne deo na laeret na var ar mare da zistaga diout-han.

An den-ze a c'halver Alain Feunteun e chom e parrez Ergue-Gaberic.

Evit doare en devoa great *deklarasionou faoz*. Jun ar C'honcouz var-ze en deuz condaonet an den-ze :

1° Da chom heb he briziou.

2° Da chom heb concouri epad an eiz vloaz kenta.

PRIZ AN ED.

KEMPER. — Marc'had an 43 a vis mae.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	231 00s	231 00s
Segal	47 50	47 00
Eiz	47 00	47 00
Guiniz du	47 00	46 50
Kerc'h	20 00	20 50
Avalou douar	8 70	8 50

Perc'hen-Merour : AR. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gant AR. DE KERANGAL.

FEIZ HA BREIZ

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA

Casset bep sul da gement kristen a gomz ar brezonneg

PRIZ AR GAZETEN

AR MARC'HAD D'HE C'HAOUT BEP SIZUN EPAD AR BLOAZ A GOUST:

DAOU SCOET evit ar Finister, — ar Morbihan — ha Costez-an-Nord

SEIZ LUR evit an departamanchou all.

Ar marc'had a dle beza great ha paet ato e ti an Aotrou AR. DE KERANGAL, Perc'hen-Merour, e Kemper. Ar scridou da lakaat var ar gazetenn a dle beza casset d'an Aotrou MORVAN, chaloni, kenta scrivanter, Pe d'an Aotrou NEDELEC, eil scrivanter, ru Bourg-les-Bourgs, 26, e Kemper.

KEMPER, 27 a vis mae.

An drizec euz ar miz-man eo croget ar Pap en he bemp ha pevar ugent. Levenez ha joa vraz a zo bet e Rom etouez ar gatholiked da genver an deves-se. Euz a hevar c'horn ar bed, a c'heller da lavaret, ar gatholiked n'o deuz bet nemed eur vouez evit goulen ma vevo c'hoaz pell an hini a ra er mare-man joa ar bed kristen.

Pardounerien Breiz e Rom.

(Naved pennad.)

Kendalc'h histor ti ar Vere'hez e Lorett.

Tro var dro d'an ti santel-se en diabarz, ez eus ugent lampr aour bennac, var allum nos-deiz. Adren an aoter, er vogel, ez eus eun armelic a zalc'her enhi eals relegeier; en ho zouez ema ar scudel hanvet *scudel ar Vere'hez*; enhi o deus drebet meur a veach hag ar Vere'hez ha St Joseph, hag hor Zalver J. C. he unan. Brema he roer da boket d'ar belerined; enhi e lakear ive ar japeledou, ar c'hroasiou, ar medalennoù da ven-niga. Compren a rit pegement a zevosion a vez evit an traoù sac' goude eun hevelep beunos; ar seudellie-se a zo brema bordet en arc'hant.

Ouspenn, ar pabet a deu, oil couls lavaret, da bedi en ti santel-ma; ar rouanez hag ar rouanezet, ar brinset hag ar brinsetez hag an dud pinvidica euz an douar a deu ama e mesk ar belerined all, ha peurlhessa e le-zont var ho lere'h protou caer. Evelse ez eus nao lampr arc'hant roet en doare-se gant pelerined euz hor bro.

Darn all zoken o deus eun devosion ker-bras da Itron Lorett m'o deus staget rontchou caer evit lakaat oferennou evitho hag ho zud. Setu ama eul loden euz ar fransisien o deus great kemense:

1° Er bloas 1664, ar roue Lois pevarzec a roas pe a dra evit ma vije lavaret beimez, evit biken, eun ofe-ren blean evitha hag he gerent, hag ouspenn eun

Ar re a dlie ho marc'had echui d'ar 1 a vis Du, evel m'eo merket var banden ho c'hazeten, a zo e guirionez echui ho marc'had abaoe ar 1 a Mae, euz ar mis a zo o ren. Red e dezho eta clask an dro da baea ar marc'had nevez, mar o deuz c'hoant da gendalc'her da receo ar gazetenn; pe, ma ne fell ket dezho nevezi ho marc'had, e tleont digass ar gazetenn en dro evit ma vezo lamet ho hano divar ar rollou.

Pa eo chomet *Feiz-ha-Breiz* a za, ez oa handennou moulet evit c'houec'h mis; eun tregont mil bennac a roa anezho. Ne ket possibl evit c'hoaz moulla ar bandennou-ze a nevez; an dra-ze a ve eun dispign braz, (a ouspenn eant scoet), ouspenn ma ve eur c'holl-amzer. Kendalc'her a rajmp eta d'en em zervichout euz ar bandennou coz; ar re-ze a zo mad ato, nemet ne verkout ket mad mui peur e'c'h echui ar marc'had, p'e guir hema a zo astennet euz a geit a amzer m'eo chomet ar gazetenn a za.

Setu ama eun daolen hag a raio da bep hini en em anaout e kement-se.

Ar marc'hajou a dlie echui d'ar :

Ne echuint nemet d'ar :

1 guengolo 1875	1 meurs 1876
1 here 1875	1 ebrel 1876
1 du 1875	1 mae 1876
1 kerzu 1875	1 even 1876
1 genver 1876	1 gouere 1876
1 c'houevrer 1876	1 eost 1876
1 meurs 1876	1 guengolo 1876
1 ebrel 1876	1 here 1876
1 mae 1876	1 du 1876
1 even 1876	1 kerzu 1876
1 gouere 1876	1 genver 1877
1 eost 1876	1 c'houevrer 1877

Dioc'h an daolen-ze e vezo eaz da bep hini gouzout peur e'c'h echui he varc'had, ha peur e tle paea adarre mar en deuz c'hoant da ober marc'had nevez. Ar re o deuz paet ar pez a dlient betek ar 15 a vis eost 1875, a vezo countet ho marc'had d'ezho azalec ar c'henta a vis meurs 1876. Ar re-ze a zo eur c'hant bennac anezho, a n'o deuz van ebet da ober euz an daolen on deuz merket bremaic.

oferen var gan bep sadorn kenta ar mis ; an oll chalonied a renk beza en oferen-ma. Evit kemense e roas c'huec'h mil scoet d'an iliz-ma.

2° An dukez a *Aiguillon* a roas ivé daou vil pevar c'hant scoet er bloas 1642 evit caout eun oferen bemdez.

3° Bep bloas da c'houel St Lois, rone a Frans, e vez lavaret eun oferen var gan. Hervez ar c'hontrat, Aotron Escop Lorett, ar gouarnour hag ar gannaded a ziaveaz bro a dle beza en oferen-se ; d'ar *sanctus* ha d'ar gorreou e vez laosket tennou kanol.

4° Eun ermit a *Vesanson*, er bloas 1719, a roas tri mil c'huec'h cant ha pevar scoet var'n-ugent evit caout diou oferen bemdez, lavaret gant daou veleg a Frans.

Guelit dre eno pegement a zevosion o deus bet a viscoas hor c'henvrois d'an ti santel-ma. Evit niveri an traou caer, calirioù, curunennou, cantolorioù, cruisioù, chapeledou, bizeier, calonennou en aour, en arc'hant, e perlez, hag er pez a zo a vrava hag a dalvoudeca var an douar, e ve red scriva eul levri bras. Er zacreteri ez eus tri ugent armel a zo leun gant an traou burzudus-se. Terelli a rea va daoulagad ha lammet va c'halon em c'hreiz o velet kement all a desteniou euz a zevosion ar gristenien evit ar plas santel-se.

Daoust, eme c'hui, ar belerined a ia da Lorett ha ne c'hellont ket digass gantho, ha ne ve nemet eur menic epken, euz a vogerioù ti ar Verc'hez ? Ne ve ket brao da hini anezho clask hen ober, rac setu ama ar pez en deus countet d'eomp an tad *Rossignol*.

Brema ez eus var dro tri c'hant vloas, an Tad santel ar Pab, ancounac'heat em beus he hano, a gassas unan euz ar veleien a veve gantha evit musula ti ar Verc'hez, ha digass gantha eur mean euz ar voger evit ma lakaje sevel eur japelic henvel oc'h an ti santel-se, ha gant ar memes mein ma c'heljer ho c'haout. Ar belec-ma a reas he gevridi. Nebeut d'ervosion goude e kuezas clanv e Rom, hag ar Pab, a ioa e penn ar c'honsil a *Drant*, a glavas ive. Caer o devoa ar vedisinet clask ho farea an eil hag egile, louzou ebet ne c'helle ho guellaat. A benn eur maread amser, unan bennac a lavaraz d'ar Pab lakat evez na deuje ar c'hlenved-se d'ezha a bers ar Verc'hez dre'n abec m'en doa lakeat tenna a mean-se euz he zi e Lorett. O clevet kemense e roas urs da gass d'he blas ar mean-se, ha raedal ma voue lakeat eno, ar Pab hag ar belec all-se a bareas klok. An tad *Rossignol* a ziskuezas d'eomp ar mean-se hag an darn vuia ac'hanomp a bokas d'ezha evel d'eur mean burzudus. Goude eun hevelep tra ne gav ket d'in e ve pelerin ebet affrontet aoualc'h evit clask tenna an disterra mean euz ar mogerioù benniget-se.

Ar relegou a zigasser peurlieasa euz a Lorett eo eun tamic poultren skubet dioc'h ar mogerioù santel-se oc'h pere e bet touchet meur a veach ar Verc'hez, Sant Joseph, hag oc'h pere en deus harpet aliez hor Zalver J. C. p'edo crouaduric ha p'oa deuet da veza den aoualc'h, o sicour St Joseph en he vicher a galvez. Rei a rear an nebeudic poultren-se en eur paper siellet gant

ar ziel a zo merket varnezha ti ar Verc'hez douget en ear gant an elez ; ar re-se eo armorioù ar venac'h a urs St Frances a zo carget da zizervicha an liz brudet-se a Lorett.

Ma vijac'h bet evel don-me e Iliz Itron Varia Lorett o selaou an Tad *Rossignol*, o velet an traou caer ha dudius em beus gullet, test evel don-me euz a zevosion an oll belerined hag ive zoken euz ar respet o deus tud ar vro evit ar plas santel-se, goude beza gullet leuren an ti-se glepiet gant daelou ar belerined, nemet eur galon dir a ve en ho creiz, o piye ive he zantet o virvi en ho creiz.

Etre ar peder moger-se eo e tiskennas an arc'heal Gabriel ; er c'horn pe gorn euz an ti-se e oue lavaret evit ar veach genta : *Ave Maria, gratia plena* ; marteze el leac'h m'edon daoulinet e consevas Mari ar Messias, gortozet abaoe pevar mil bloas, Salver ar bed, Mab Doue hor guir Aotrou, a zeuas da veza Mab ar Verc'hez. *Et Verbum caro factum est* ; hag ar Verb en em incarnet en tiic dister-se en deus bevet. Gant guirionez eta ez eus gullet scriva var an ti bihan-se : *Ne deus var an douar leac'h ebet ker santel ; rac ama Mab Doue a zo en em c'hreat den.*

IAN AR GERNEVEZ.

(Eur pennad all eur vech all.)

BUEZ SANTES ANNA.

Doue a zigass croaziou da Joachim ha da Anna. — Eun eal a bers Doue a deu d'ho dizamma. — Conception ar Verc'hez Vari.

(PEMPET PENNAD.)

An difrouezidigez er stad a briadelez a ioa kemeret etouez ar luzevien evit ar brassa euz ar gualeurioù. Ho zad Abraham a zo scuere euz a gement-man. Doue o veza diskleriet d'ezhan e c'hoantea beza he recompan, he zervicher bras a respountas :

« Petra rofet d'inn, o va Doue, a c'helle va « die'hlac'hari a-grenn ? Setu em euz dija eun troad « er bez : ar glac'har am o eta da vervel dizher, ep « lezer var va lerc'h penn-her ebet d'ar madou bras « o peuz roet d'inn. »

Piou n'en deuz sonj gant pegement a fouge Lia a ziskueze he banden bugale d'he c'hoar Rachel ne doa c'hoas recevet digant Doue na Joseph na Benjamin ?

An penn-abeg euz ar greden-se a deue euz ar bro-messaou caer en devoa great Doue er penn kenta d'ar batriarchet. Evel ar Messias a dlie dond euz a lignez Abraham, ne doa etouez ar luzevien na goaz, na maouez, ne huanade var lerc'h an enor da lakaat er bed salver an oll dud. Chom ep caout bugale a ioa eur merk n'oant ket din euz an enor a vam. Kement-se a ioa dirac daoulagad ar bobl eur vez, eur seurt kastiz douget en ho eneb gant an env. Izom am oa da lavaret kement-man evit rei da entent ar pez a deu goude.

Eun dervez m'oa deuet Joachim d'an templ evit ober

he brof, ar belec bras Izakar her bountas en eun doare rust en eur lavaret d'ezhan n'oa ket din, en abeg euz an difrouezidigez euz he zimizi, da rei prezanchou da Zoue.

Joachim goloet a vez en em dennas ep lavaret grik goude beza taolet eno he brof. Anna hen dastomas gant eun doare laouen, hag e tremenas ep en em glemm e creiz eun niver bras a dud a sile d'ezhi e pleg he scuarn-rebec ar belec bras. « Ho pec'hejou, emezho, « o deuz ho lakeat da zivoueret an enor da velet ar « Messias en ho lignez. » E leac'h clask eun digarez benac evit en em zidamall, e viras he ear laouen hag ez eas varzu ar gear gant eur peoc'h din euz he c'halon huel.

Mes pa zigouezas en he zi ha pa roas he servicherien d'ezhi da anaout oa en em dennet Joachim glac'haret oll e gueled eur c'hoad, ec'h en em strinkas d'an daoulin hag en eur sevel varzu an env he daoulagad goloet a zaelou :

« O va Doue, emezhi, ma'z e va difrouezidigez eun « torfed, me va unan a dle beza tamallet ; ma'z e mal- « loz an env, varnion ebken e tle kuezha ho puanegez, « ha ne ket var va fried muia caret. Mes ma'z e ho « polontez n'on dije ket a vugale, perac ho madelez, « perac ho lealdet a c'houzanv e vichemp disprijet « evit eun torfed ne dle ket beza tamallet d'eomp ? « O Doue oll-galloudec, plijet ganeoc'h trec'hi berr « d'hon dismegans vras ; roit d'eomp ar c'hrouadur « a c'houlennomp abaoe keit amzer : ha ni c'hell « hen touet, her gvestia a raimp d'eoc'h kerken ha ma « vezo arruet en he dri bloaz. Couls goude hirio evel « ato, me lavar d'eoc'h : ra vezo great ho polontez. » Neuze an arc'hel Gabriel, skedus evel an heol, a en em ziskuezas da Anna hag a lavaraz d'ezhi :

« Me eo cannad an Aotrou Doue. Va digasset en « deuz evit diskleria d'eoc'h eur c'helou a garg an env « a joa. Ho iuniou, ho pinijennou, oc'h aluzennou a « zo bet digemeret mad gant Doue ; ho pedennou a zo « bet selaouet, hag ar vez o peuz bet da zongen en « templ dirac ar bobl a vezo digollet gant gloar. « Doue en deuz cavet mad e vijec'h sec'hen epad ho « jaouankis, evit rei da anaout en ho kenver he ners « hag he c'halloud. En he c'hosni Sara a lakeas er bed « Isaac, Rachel a lakeas Joseph, hag Anna, Samuel. « Er memes tra, c'houi a deuio da veza mam da eur « verc'h choaset a bep amser evit beza templ an « Aotrou Doue ; he henvel a reot Mari. An hano-se « a lakai da grena Lucifer hag an drouc-sperejou. « Ep pec'het e vezo concevet, ha dre vertuz ar Spered- « Santel e teui da veza mam da Vab Doue. Distroit « da Jerusalem ; caout a reot Joachim e kichen an or « Alaouret. »

Neuze an arc'hel en em dennas. Lezel a reas ar zantes da sonjal ervad er c'bras dispar diskleriet d'ezhi a bers Doue. An arc'hel Gabriel en em ziskuezas ractal goudeze da Joachim a ioa en em dennet en eul leac'h distro. Eno gant cals daelou ha cals hirvoudou e pede Doue da lakaat da ziskenn varnezhan ha var he bried ar gliz euz he vadelez.

« Joachim, eme an eal, sec'h da zaelon ; Doue en « deuz clevet ha selaouet da beden. Kerz er meaz « euz da lochen, distro da Jerusalem, caout a ri Anna « e kichen an or Alaouret. » Ha goude beza lavaret d'ezhan ar burzudou en devoa diskleriet d'ar santes e pignas en env. »

Anna ha Joachim a reas gant hast ha gant eur feiz burzudus ar pez a ioa ordrenet d'ezho dre c'hinou an arc'hel. Anna a c'hoantea arruout araoc Joachim ; Joachim en doa c'hoant digouezout araoc Anna. Mes dre eun urz a brovidans Doue ec'h arruchont ho daou assamblez e kichen an or Alaouret.

Goude beza lavaret an eil d'egile comzou ar c'hannad euz an env, ec'h en em reutont en templ evit trugarekaat Doue. Goude e kemerchont an hent da vond da Nazareth.

Er gear-se a dlie divezatoc'h gullet ar mister bras euz an incarnation, eo e tigouezas conception dinam ar Verc'hez Vari.

Scridou an tadou santel n'en em glevont ket var an oad e devoa ar zantes pa goncevas Mari. Darn a lavar oa arruet en he daou bloaz ha daou ugent ; darn all en he brassa cosni. Evidon-me, harpet var scridou eun niver bras a dadou euz an Iliz, a sonj e oa neuze santes Anna oajet a eiz vloaz hag anter cant. Rac dimezet oa bet d'an oad a drivac'h vloaz, ha tremenet e doa var dro daou ugent vloaz glac'haret oll da jom ep bugale.

P. M.

(Eur pennad all eur vech all.)

Zonie d'ar Verc'hez.

Benniget, o Guerc'hez, peb de
Euz ar miz gvestlet d'oc'h honor :
Benniget ar rozen neve,
Barz en draonien, prest da zigor.

War ar bleuniou a lintr er prad,
Taolet eur zell a garante,
Ha d'al liliou leun a c'huéz-vad
Roet, roet ar gliz-veure.

Vit ober d'eac'h curunennou
E lugernont var ar c'hlazen ;
Henvel euz ar re, en envou,
A ra eur c'helc'h en dro d'ho penn.

Benniget iboud dour ar waz
A hirvoud oc'h hano, Mari,
En disheol an del fresk ha glaz,
Gant eur vouez karget a zudi.

Benniget kan an alc'houeder,
Pa zav en er huel-huel ;
Diganthan plijet digemer
Calon bugale Breiz-Izel.

Richan an cestic, benniget,
A lar ho meuleudi d'an noz,
Dindan an oabl steredennet,
Pa gan an eel er baradoz.

Clevet peden ho pugale
Dirazoc'h dre oll daoulinet ;
Entanet-he a garante,
Gret ma varvint 'n eur ho caret.

Gret ma vint d'eac'h bepret fidel,
Evel an denvet d'ar meser,
'Vel guennili ha turzunel
Dá zistro an neve-amzer.

Benniget meser ha denvet,
Benniget parkou Breiz-Izel;
Euz an oan ar bleiz distroet,
Hag euz ar bleun ar guall-avel.

L.

CANTIK SANT VAUDE

O va Doue beniget, me a c'houlenn ho krass
Evit m'hellinn meuli-kaer d'an oll bihan ha braz
Ar vertuziou burzuduz a heuillaz Sant Vaude
Ma kavimp skuer ha kentel e histor he vue.

DISKAN.

O Sant Vaude beniget, a enoromp hiriou,
Ni ho ped gant carante, clevit hor goulennou,
Ra recevo zigenoc'h hoc'h oll bardonnerien
Ar grassou hervez Doue a zeuont da c'houlenn.

Euz an Irland ginidic, mab d'eur roue doujet,
Hen en doa war an douar pep enor ha respet;
Mes oll joaiou ar bed-ma d'he galon voa dister,
Dinec'h braz ho dilezaz 'vit heuilla hor Zalver.

Maude voa ar iaouanka euz a zek krouadur,
Diski a reaz abred beza eur bugel fur;
Evel ma oa vertuzuz ha gant an oll caret
Eun dimezi enorabl voa d'ezhan kinniget.

Ar re vraz ha gallouduz euz ar rouantelez
A glaske deceo ar zant gant pep seurt madelez;
Mez poan gollet voa d'ezho klask gounid he spered
Rak e sonch ar prins iaouank ne voa ket chom er bed.

Plijaduriou ar bed-ma na gavont ket a blass
E kalon eneou pur nag e vent prinsed braz;
Hor zant c'houlaz gant Doue dre aoun da vea trec'het
E teuzche kenta-guellan en he gorf eur c'hlenved.

Euz he beden hirvidik Doue a chilaouaz
Hag eun droug euzuz meurbed d'ezhan a zigassaz;
Hep dale dre an droug-se voa collet he c'hened
Ha neuze d'hen dimezi ne voa mui zoneh ebet.

Lezet libr gant he gerent en em ro d'ar studi,
Arog pell 'zeu adarre re-bar da bep-hini;
Goude ma voa gret belek e kuitiaz he stado,
Treuzi a reaz ar mor evit dont en hor bro.

He yagik a zouaraz e escopti Treger,
Sant Tudal eno eskop her gra missioner:
Neuze da brezeg ar feiz e ieaz dre ar vro
'N eur implic'h 'vit he skigna lokanz ha miraklou.

Renta reaz ar vuez d'eun den iaonank lazet
Gant he vreur en eur c'hoari, siouaz! hep evested.
Ar zant reaz da Zoue eur beden evithan
Ha kerkent an den iaouank zeuaz buez enhan.

He fervor, he zantelez hag he oll vertuziou
A glaske kuzet d'an oll kouls hag he viraklou;
Setu perak 'n em dennaz 'n eun doare ermitach
Evit 'n em rei da Zoue a gare hep partach.

Al lec'h en devoa choazet ar zant evit 'n em guzet,
Voa eul lann hir ha ledan neuveud darempredet.
Eno dindan an domder kouls hag ar ienijen
E tremene noz ha de e pep seurt pinijen.

Mes evel he viraklou hen discuillaz bepret,
Euz a bevar c'horn ar vro e teuz d'he gaouet
Kalz a dud klanv goall gasset gant bep seurt clenvejou;
Oll e kavent ar lec'hed dre nerz he bedennou.

Krena ra c'hoaz Sant Vaude dre ma vrassa he vrud
Hag e treuz eur voagen-vor 'vit pellat ouz an dud;
Kaout a ra eun enezen en eul lec'h danjeruz
Karget oll a serpanted ha kellien bilimuz.

Ar Zant ha na glask hepken 'met he zilvidigez,
A veve kouls lavaret hep tam magadurez;
Ober a rea ermitach e kreiz an enezen,
En despet d'ar serpanted, en despet d'ar c'hellien.

Neb a laka he fianz er Brovidans divin
A gerz war ar serpanted dizaoun ha dichagrin;
Sant Vaude 'n he ermitach a veve dizoursi
Gant he zaou ziskibl fidel Botmaël ha Tudy.

Doue 'vit rekompansi feiz he zervicher mad,
A reaz d'ar serpanted ha d'ar c'hellien kuitiat;
Ha douar an enezen ganthan zantelezet
En deveuz a c'houdevez eur vertuz kaer meurbed.

Da enezen Sant Vaude c'houdevez e teuer,
Euz he douar burzuduz da veur lec'h e kasser;
Kals a dud euz hon amzer testou a gement-se
Paréet euz ho c'hlenved gant douar Sant Vaude.

Dreist-oll ar vugaligou zo sempl ha goan ganet
E kals a andreaou a ve d'ezhan gwestlet,
Ha Doue a ro lec'hed d'ar vugaligou-se
Pa doucher outho douar euz enez Sant Vaude.

Eno e varvaz ar Zant a vertuziou karget;
He gorf gant he zaou ziskibl voa eno zebeliet.
Meur a lec'h zo bet casset darn euz he relegou
Ha zavet en he hano eleiz a chapelliou.

Ama e parrez Guiscriff ni or beuz he chapel,
Trugarez d'hon tadou koz o deuz gret he zevel;
Savet eo da Sant Vaude evit he enori;
Deut eta, breudeur kristen, a galon d'her pedi.

Beza 'n euz dirak Doue ar memes galloud c'hoaz
Da barât ar c'hlenvejou, d'ober miraklou braz;
Mes goulennomp da genta a greiz hor c'halonou
Ar c'hrass da garout ar Zant, da heuill he vertuziou.

Klaskomp evel ar Zant-ma heuill bolonte. Doue
Ha kuzet hor vertuziou dre an humilite;
Tec'homp euz an danjeriou ha pedomp anezha
Dreist pep tra war hor maro da zont d'hon assista.

Histor Coll-Bara.

(Pemped pennad.)

Selaouet ha gouezet eta kement hini o deuz carg da
c'houarn bugale, eo ho c'henta, ho brassa dever beilla
var ar vugale-ze. N'o deuz nemet leuskeul daou var-
mouz bian penn-ha-penn epad daou vunud, e c'hellont
beza sur an daou labous-se a zo dija en em glevet da ober
pe o deuz great eun dro gamm benac. Guella mestr, guella
mestrez a c'hell eur bugel da gaout eo lagad ar mestr,
lagad ar vestrez-se; guella ha talvoudussa kenta eo an
hini a zesko dindan daoulagad an eil hag egile.

Evidon-me a dou n'em euz desket netra fall ebet
ac'hanon va unan: kement a c'houzoun a zizoare a zo
bet desket d'in gant re all; ha Doue a c'hoar pegement
a draou euzuz am euz-me desket etre an ti scol ha va zi,
hag e cougnou tro ar zal d'azil; ruzia a rankan pa
zounjan er ruzou am boa me hag ar re all da c'hoari
hon troiou.

Aliez em euz clevet comz euz an dud *politik*, da la-
varet eo, euz an dud guizieq da guzet ho zantimant;

mad, poan am euz o credi e ve *politik* ebet er bed oll
da c'hout en em zestum kel lipouz en he grogen ha ma
c'hoump-ni chacha ganeomp hor scassou hag en em
zila pell dioc'h daoulagad hor mestrez, evit en em gaout
gant eur c'hamarad fall; rag ar falla oa ar guella.

Brema, pa'z euz eun tamm baro oc'h va beg, oc'h va
gench, e velan eleiz a dud o tarempred va mestr. Ave-
chou e choman mantret o clevet al luc'hach a gountont.
Palaec'h an diz-eür, a zonzan ennon va unan, o deuz
gallet ar re-ma deski kement all a ziotach?

Var meno an dud se, ar bed a ia fall abalamour ne
laosker ket anezhan da vont d'he c'hiz, pephini hervez
he faltazi hag an ioulou euz he galon. Ginaoueien ma'z
int! n'o deuz nemet mont da c'houarn eur zal d'azil
epad pemzec devez ha me dou d'eo'c'h ne vlejint ket pell
var an ton-ze. Oh! ar chatal!!!

Deac'h diveza em boa clevet eun trabasser all o lavaret
e feiz oa treac'h ar vad d'an droug, rag-se n'oa ket ar
boan na kabesta nag huala den, e tilie ar vertuz dre he
nerz he unan caout ar gorre var ar vis.

M'o pije guelet Lois Luch er moument-se. — Lois
Luch eo va mestr. — M'o pije guelet anezhan er mare-
ze; droug a oa ennan ken a zac'he.

— Ha petra'n diaoul, emezhan d'ezho, a rit-hu dioc'h
ar pec'hed orijinel?

Evidon-me, ma'm bije credet stanka ho ginou d'ezho,
am bije lavaret d'ezho mont a zoug eiz dez hebken da
c'houarn eur zal d'azil.

Red eo anzaou oump douget d'an droug. Izom or beuz
eta dioc'h eun dorn calet evit hor pellaat diouthan, ha
zoken evit rei d'eomp fest ar gorden mar d'eomp re dost
d'ezhan.

Kement-se ne ve ket eun dra fall. Ne ket ma carfen
ar vialen muioc'h eget eun all, mez eur vech c'hoaz, ar
fouet a ro skiant prena hag hennez a gounter guelloc'h
eget ar re all.

An Aotrou Doue en deuz crouet ac'hanomp, me laka,
evit en em zicour an eil egile da ober ar vad: dioc'h pe-
leac'h e teu eta ma en em boulzomp an eil egile d'an
droug, ken aliez ha ma cavomp an tu? Dindan an dra-ze
e tile beza eun dra benag, eur zilien marteze. Ma ne ket
an dra-ze eo, me grette aoualc'h e ve pec'hed orijinel Lois
Luch a ve caoz a gement-se.

Setu aman penaoz e ma ar stal, hervez va zonz-me.
Mar gouarnit, gouarnit mad hag e viot din a veuleudi;
eur c'houarnamant evidon-me ne ket eur c'houarnamant
eo ma ne vir ket oc'h an droug, ma ne gastiz ket ar re
her gra.

N'oump ket great evit beva evel caouenned. Pa'z eomp
d'ar iod ez eomp assamez, e c'houzomp ober tout ar me-
mez tra. C'hoarzin a rafemp zoken d'an hini ne rafe ket
eveldomp.

Gant tud a lenv e tremene evit diot an hini a c'hoars-
fe; ken diot all e ve cavet an hini a iafe da lenva e creiz
eur vanden dud e trein da c'hoarzin. Pep den en deuz
plijadur ar re zo henvel outhan, Evelse an dud vad n'o

deuz ket an disterra peoc'h e mesk tud fall, deffot n'int
henvel outho; caeroc'h zo, ne ehanint da implija kement
tra zo en ho galloud evit ho digass da vad, ken a vizint
deuet a benn dioc'h ho zaol.

An dud fall, dioc'h ho zu, ne gouskint c'huec nemet pa
o dezo casset freskad d'ar re all: da lavaret eo, ken o dezo
taolet e goad ar re all eul loden dioc'h ar vilim a zo en ho
hini, eur stantillon euz ar gal a zo oc'h ho devi. Evelse,
lavarit d'in ez euz gal en unan benag, ha bezit dinec'h
a benn nebeut e vo gal e meur a hini en he gountre. Re a
vez en deffe da veza he unan er stad-se.

Er giz-se e man ar stal. Joa an den eo caout re all, fall
da vad, henvel outhan he unan.

An droug a zo evel eur iar o clochal, mall ganthan en
em skigna ha caout re vihan, ne ket a zousennou eo avad,
a gantchou ma c'helfe.

An hini en deuz desket eun dra benag a nevez er fall, a
zeo d'hen deski d'ar re all. Setu perag e veler avechou tiez
vertuzuz o vont da fall ractal. An droug a dremen euz
an eil d'egile evel ar vreac'h euz a hema da hennez,
euz a houma da hounnez, evel pa c'helfe an drebon a
roer d'ar re all diminui an drebon a vez an unan. Mad,
evelse ema count.

Setu perac, me gav d'in, en despet d'ar pez a lavar al
lamponed a laka Lois Luch en egar, e tleer gervel tud
treiz kement re, gant ar c'halloud etre ho daouarn, ne im-
plijont ket anezhi evit miret oc'h an droug.

Setu perag c'hoaz ar vistri, ar vestrezed a jom dre zie-
gi heb beilla var ar vugale fiziet enno, a zo guaz eget
loenet gouez, tremen mall ho c'hrouga, rag n'euz nemetho
penn-caoz ma vank goad e guazied ar vugale-ze ha m'az
int goloet a lorgnez.

Me a zo va hano Coll-Bara, me zo bet tizet abredic mad
hag a garfe da vihana dizrei divar ar re all eur seurt
gualen.

Ma'z eo eun droug ker braz e ve cavet mistri ha mes-
trezet da c'houzant kement all, livirit d'in brema pe
seurt hano da rei d'an tadou ha d'ar mammou a zeski ho
unan an droug d'ho bugale.

— Re vihan int c'hoaz, a lavaro an tad hag ar vam,
evit c'hoaz ne gomprenont taken.

Bihan int c'hoaz, lakeomp e ve guir; n'euz forz, c'oump-
pren a reont tout. Ar gerent a lavar ne gompren seurt
ho bugale, int re iaouank c'hoaz, lavarit eta d'ezho o deuz
ho bugale skiant ha spered, petra glevoc'h?

Ractal e velot ginou an tad hag ar vam o tigeri evel
diou vrae evit lavaret ia; oh! ia, neuze o deuz spered,
pa ra kement-se ho meuleudi; mez ma lakear var ho
c'hout eun dra benag hag ho c'houndaon, oh! neuze n'o
deuz mui begad skiant, ne gomprenont netra ebet ken.
Ma ne ket eur vez e ve kerent ken dall-ze!

Evidon-me, evit va mez va unan, a anzaou ne dremene
netra fall etre tud va c'hamaraded na c'houien anezho
tout eun tamm brao guelloc'h evit va c'hentellou.

Beza kristen mad goude hevelep skueriou a zo diez;

henori he dad hag he vam goude kement-se, e guirionez ne ket eaz.

Da dad, da vam a henori !

Eur c'hristen her grao, ia, da vihana a c'hell hen ober; mez an hini ne d'e ket n'her grao morse, biken, biken, biken ! Ar c'hristen a velo c'hoaz a dreuz he dad imach Doue, he dad kenta. Abalamour da ze ec'h henoro c'hoaz he dad; mez an hini ne ket kristen, an hini, evel calz tud fall, a entent disken dioc'h lignez ar marmouzien, oc'h piou e sento nemed oc'h ar marmouzien, petra raio nemed ar pez a ra ar marmouzien, goude ar bouc'h an durra anevaled a zo er bed !

(Eur pennad all eur vech all.)

NEDELEC.

Persecution er Pruss.

BRESLAU. — D'ar 6 a vis here 1875, an Aotrou Herri Foerster, escop Breslau, a zo bet torret euz he garg gant an dribunal a zo instituet e Berlin evit barn an dud a Ilis. Var gement-se, ar c'houarnamant en deuz roet da anaout da chalonié ar gathedral e tlient choaz eun all da escop e plas an Aotrou Foerster; mes ar chalonié n'e ket bet dare d'ezho senti oc'h an urs-se.

— Var fin mis du, ar c'houarnamant en deuz lakeat he graban var eur zoumm arc'hant a dost da 36.000 lur, hag a ioa evit simineriou an escopti.

— Dont a ra ar c'helou eo bet serret ar siminer braz e Breslau, d'an 11 a vis ebrel diveza, dre urs ar c'houarnamant.

— An Aotrou Foerster a zo ato o chom e maner Johannisberg en Aotrich; ar maner-ze a zo d'ezhan.

COLOGN. — Couent an Ursulinezet e Cologn ha kement munut mad a ioa enni a zo bet lakeat etre daouarn eun tredeoc, da c'hortoz ma plijo gant ar c'houarnamant lavaret petra en deuz c'hoant da ober ganthi. Ar gouent-se, hag an douaron a zo stag outhi, a ioa bet guerzet gant al leanezet d'ar c'houant Hoensbroech, mes ar verzedigez a zo bet torret abalamour m'oa bet great goude m'oa embannet al lezen divar benn ar c'houchou. Ar gouent-se, gant ar pez zo ebarz hag al leveou a zo stag outhi, a dal tost da eur milion.

— Siminer braz Cologn a zo bet serret e mis du dre urs ar c'houarnamant.

— Seurez ar Charite, a ioa carget pevar bloaz var'n-ugent a ioa euz ar vinoret paour e Cologn, a zo bet casset kuit, d'ar c'henta a vis ebrel 1876, dre urs ar c'houarnamant. Tud ar c'harter a ioa oll mantret oc'h ho gullet o vont kuit. En derc'hent, ar mear hag an adjoentet a ioa bet oc'h ober eur vizit d'ezho.

— An Aotrou Melchers, arc'hescop Cologn, en deuz renket kuitaat he balez d'ar 7 a vis guengolo 1875. D'ar 15 a vis here, eo bet douget ar zetans pe an urs a lam ar palez-se diganthan evit mad. D'an 2 a vis kerzu, gouarnneur ar brovins en deuz goure'hemennet d'ezhan rei an dilez euz he garg. C'hoant zo d'he c'helver dirac an dribunal; mes ar c'houarnamant a zo nec'het

o clask gouzout peléac'h cass an hurcher d'ezhan; rac ne c'hoar ket e peleac'h ema.

CULM. — Peder gouent goazet hag eur gouent leanezet a urs Sant Frances a zo bet serret da fin ar bloaz 1875. En escopti-ze ez euz 32 belec torret euz ho c'harg gant ar c'houarnamant.

— Prefet Konitz en deuz roet urz da leanezet Jacobsdorf da guitaat ho c'houent; lakeat en deuz rei d'ezhan alc'houeziou an ilis hag an inventar euz a gement tra a ioa er gouent. Escop Culm en deuz scrivet oa an dra-ze a enep peb guir ha lealdet; rac ar gouent-se a zo d'an escopti.

(Eur pennad all eur vech all.)

KELEDER.

Escopti Kemper.

An aotrou Jean, cure e Pleiben, hag an aotrou Bars persoun Logonna-Daoulas, a zo nevez maro.

— An aotrou Picart euz a Vipavas, nevez beleget, a zo hanvet cure e Ploneis.

AR FOUILLEZ. — Er Fouillez ez euz bet eur mission caer azalec ar 7 a vis mae betec an 21. Prezeget eo bet gant beleien euz an escopti; an aotrou Cloarec, persoun Sant-Lois-Brest, a ioa oc'h e ren.

Oll dud ar barrez, da vihana ar re a ioa er gear, (ha bez'ez edont oll coulz lavaret, d'ar mare-ze, rac ar re a ioa eat kuit a ioa distroet evit gellout ober ho mission), o deuz henillet ar mission gant hast, feiz ha devotion. Gant hast; prez a veze varrho o clask erruout en ilis a benn ma vije lavaret ar pedennou dioc'h ar mintin, pe a benn ma'z aje ar belec er gador da ober eur brezegen bennac. D'ar guener euz ar zizun diveza, devez an absolven, ez oa tud e kichen ar c'hadoriou-coves kercent ha div eur dioc'h ar mintin. — Gant feiz ha gant devotion; eun dudi oa ho gullet o pedi hag ho c'hlevet o cana; eun dudi oa gullet peger frank e tigorént ho dioucouarn evit selaou ar prezegennou a veze great d'ezho, ha pegement a boan a gemerent goudeze da glask piz ho fec'hejou, pegement a aoun o devoa ne c'heljent ket caout ho zro da goves. Eun dudi oa dreist oll, gullet gant pebez feiz beo ha pebez devotion birvidic e tosteant ouz an daol zantel. Var dro 1800 a zo bet o communia etre an diou zizun. Caloun an aotrou persoun a zride gant ar joa o velet an testeniou caer-ze euz a feiz he barrissionis. An doir a dene en he zaoulagad en eur gimmiada dioc'h ar vissionerien. Plijet gant Doue miret ato er Fouillez ar frouez euz ar mission braz-se en deuz great kement a vad er barrez, ha lakeat grasou-an env da goueza ker puill var ar barrissionis ! Anter cant vloaz a ioa n'oa ket bet a vission er Fouillez; tud ar barrez a dle eta beza leun a anaoudegez vad evit ho fersoun abalamour d'an amzer-ze a drugarez hag a bardoun en deuz digoret evitho.

PLOUNEOUR-MENEZ. — Eur torfet scrijus a zo bet great er barrez-se d'ar zadorn 13 euz ar mis-ma. Eun introun, he hano an introun de Plusquellec, hag hi in-

tanvez, a ioa o chom he unan en eur maner e costez an Relec. Ne oa ganthi nemet eur mevel. D'ar zadorn, 1875, e cassas hema da varc'had Montroulez evel a ioa bep sizun. Hogen, pa zistroas ar mevel d'ar gear, e oue spountet-oll o velet corf he vestrez astennet var al leuz-zi e creiz eur poullad goad. He fenn a ioa digor hag an empenn a ioa a dammou var ar zolier ama hag ahont. E kichen ez oa eur vouc'hal da faouta coat; gant ar vouc'hal-ze, a ioa c'hoaz leun-c'hoad, eo oa bet great an torfet. Goad a ioa ive oc'h mogeriou ar zal hag oc'h an arbeuri.

Eur voest coat, el leac'h ma lakea an introun he arc'hant, a ioa bet torret a daoliou bouc'hal, ha ne oa mui netra enni.

Ar justis a zo denet dioc'htu var al leac'h, hag eun enclask piz a zo bet great evit gellout dont a benn da anaout an torfetour pe an dorfetourien. Mes evit c'hoaz n'euz ket gullet gouzout piou int. Da genta, e tiscredet var dad ar mevel; rac an den-ze n'e ket bet gullet ha n'euz clevet hano ebet anezhan aboue devez an torfet.

Couls goude, d'ar zadorn 20 euz ar miz, edo ar brud er Fouillez e tiscredet var daou all euz a gichen a ioa bet remerket goad var ho boutou. Mes ne oa c'hoaz netra zur e kenver ar poent-se.

Escopti Sant-Briec.

En eur gazeten euz a St Briec (*La Semaine religieuse*), e lennomp gant calz plijadur ar pelerinach caer o deuz great trizec cant euz an escopti-ze e Lourd, gant an escop en ho feñ, euz an eiz d'ar bemzec a viz mae diveza.

Pell zo dija Aotrou'n escop St Briec en doa great he zonj da vont e pelerinach da Lourd, gant an dud vad euz he escopti. Great en dije dija ar veach-se ma vije bet en he c'halloud. Pelloc'h setu great ar pelerinach-se, gedet ganthan aboue eun nebeut blaveziou. Caer eo bet, ker caer ha m'az e possubl.

Eun nebeut amzer araoc ma'z ea Aotrou'n escop St Briec da Lourd, ar sperejou braz euz ar vro a lavare: Daoust perac ez a hon escop, eur seurt spered den, da gass eur procession pelerined da Lourd ? N'en denz ket aoun da lakaat an emolec'h hag an dispac'h en hon touez ?

Ar sperejou braz-se a c'hello breman interroji, mar keront da vihana, pelerined Lourd. Mea c'hoar pe seurt respount a bakint; rag ne vo ket cavet unan hebken etouez trizec cant pelerin da lavaret en deffe bet, biscoaz marteze en he vuez, muioc'h a joa hag a beoc'h en he galon eget en deuz bet epad var veach-se. Setu aman penaoz e comz Aotrou'n escop St Briec euz a belerined Lourd.

« Ne ve ket direbec'h hor c'houzians, hor c'halon ne ehanse da huanadi ma chomfen heb lavaret d'eoc'h, kristenien vad euz hon escopti, eur geric euz a belerined Lourd. Biken ne c'hellin dre va c'homzou tremen d'eoc'h ar pez am euz santet va unan : lavaret ar

joa a bunser er seurt devotionou-ze, al levenez a garg calon an den e creiz an desteniou-ze a zonzanz hag a garantez evit Doue a zo mil ha mil guech en tu all da c'halloud oc'h Escop. Ne gredan ket e ve nicun d'her c'houmpren nemed beza e ve unan euz an trizec cant pelerin a zo bet ganeomp e Lourd.

« Hini anezho, me a zo sur, n'am dislavaro var ar poent-man : n'or beuz biscoaz tremenet berroc'h sizun na berroc'h deveziou epad hor buez. Bep eur, bep moument a gomze huel d'hor feiz hag a roe d'eomp ar peoc'h-ze ne c'hell ket ar bed da rei.

« Unan benac en deuz comzet euz a amzeriou kenta an Iliz. Hon unan or beuz bet ar zonz-se dirag ar bopl-se a dud, oll er memez calon hag er memez santimant, oll al laouenedigez var ho zal, ar mouze'hoarz var ho muzellou, oll, paour, pinvidik, noblanz, micherourien ha paizanted, dorn an eil e dorn egile evel mellou eur memez chaden, evel mellou ar chaden aour-ze ne gaver nemed etouez bugale Doue.

« Na ni, er mare-ze, a oa pell dioc'h hor spered ar zonzou-ze a laka kement a freuz e mesk an dud ! Nag ar pedennou a reamp evit an Iliz, ar Pab Pi IX hag ar Franz, a bigne iac'h varzu an env ! Ia, pelerined Lourd, laoskit ac'hanon d'her lavaret d'eoc'h : hoc'h escop a ioa lorc'h ennan ganeoc'h ha leac'h en doa da gaout ! Sonj o peuz euz ar pez en deuz lavaret d'eomp superior missionerien Lourd :

« Ho pelerinach, emezhan, eo an devota, ar sentussa, ar guella renket or beuz gullet bete vrema. »

« Trugarekomp Doue, hen ober a dleomp, da veza hon diouallet egiz en deuz great.

« Var drizec cant den, a zoug pemp cant leo hent, n'euz ket erruet an disterra droug gant unan hebken.

« Epad ar veach n'euz ket bet eur goumoullen en env, an disterra tristidigez e calon den, nag e touez kement a dud daelou all nemed daelou a joa ! Nag a leac'h a zo eno da drugarekaat Doue !

« Epad ma edomp e kear Aire, eur bugel pevar bloaz, n'en doa biscoaz baleet, a zo en em lakeat da gerzet dirac eleiz a belerined. Pa c'houezimp ar virionez penn da benn ni he lavaro d'eoc'h.

« Hon unan assamez ganeoc'h e rankomp, trugarekaat ive an digemer mad a zo bet great d'eomp e pep leac'h, var gement linen or beuz beachet, hag e kement gar or beuz tremenet.

« Evidoc'h-hu, pelerined Lourd, ne c'hellan nemed ho trugarekaat hag ho penniga.

† AUGUSTIN. »

D'an daouzec euz a viz mae diveza, Escopti St Briec en doa dija savet ar zoumm a seiz mil scoed evit ar scoliou catholik fountet varlene diveza.

BROONS. — D'an nao euz a viz mae, ar frer Berchmans, scolaer e Broons, en deuz resevet ar vetalen arc'hant, euz a zorn inspecteur ar scoliou.

Ar re zo e penn ar gommun hag ar veleien a zo bet eur

oa vraz evitho en em gaout er gouel-ze. E guirionez netra laouennoc'h eget beza test euz an honor a ren-ter d'ar vertuz ha d'ar c'houeziegez implijet evit gloar Doue. Scol Broons a zo hiviziken eur scol euz ar gaera. Bennoz d'ar frer Berchmans. Er bloaz 1861 edo dija he hano var an daolen a honor; er bloaz 1869 e resevaz ar vetalen vronz; breman eo ar vetalen ar-c'hant.

Euruz ar parrezion a zo ar seurt tud-ze o kelen ho bugale!

Ar c'hescopti Haiti.

En Arc'hescopti Haiti, hervez eur gazetenn gatholik euz ar vro-ze (*Bulletin religieux d'Haiti*), ez euz pevar escopti-ha seiz parrez ha tri ugent, a zo cunho nao c'hant tri ugent mil den.

C'hueac'h ugent belek, tout fransisien nemed dec, a zo o prezek ar feiz er vro-ze. Nao ha tri ugent euz ar veleien-ze a zo euz a Vreiz: 13 euz a escopti Kemper, 27 euz a escopti Guened, 14 euz a Sant-Briec, 15 euz a Roazon ha tri euz an Naoned.

En eur ranna ar bopl etre ar veleien-ze tout e tilez gant pep hini 14,328 den da gelen. An oll a goumpreno ar scuider hag ar boan a dle caout pep hini euz ar visionerien geiz-se, ha pegement a izoum o deuz da veza sicouret e pep giz evit destum ar greun m'int carget da eosti er vro-ze.

An dregont a viz genver diveza, an aotrou'n escop Hillion, escop en Haiti, en deuz beleget an aotrou Jouan, ginidic euz a escopti Sant-Briec.

Ar zul varlerc'h, an aotrou Jouan a gane he ofern nevez dirac eur bopl a dud diredet a bep tu. Presidant Republic Haiti a ioa ive en ofern nevez-se, deuet he unan da gaeraat eur solannite ker caer all dreizhi he unan.

Nevezentlou divar benn al labourou douar.

Ar ienien euz ar zizon dremenet hag an doare fall euz ar c'hounidegez en douaron o deuz lakeat eun ne-beut crespk var an traou. Chench calz a ranko an amzer a benn rei da gredie vo eost mad.

Dimerc'her diveza e verzed e Pariz an daou c'hant lur viniz (ar choaz).....	29 l. 50 da 30 l. 50	
Ar guiniz mad.....	28 00	29 00
Ar guiniz ordinal.....	27 00	28 00
An daou c'hant lur eiz.....	18 00	20 00
An daou c'hant lur zegal.....	18 00	18 25
An daou c'hant lur gerc'h, (ar choaz).....	25 50	25 75
Ar c'herc'h mad.....	25 00	
Ar c'herc'h disterroc'h.....	24 00	
Ar c'herc'h disterra.....	22 50	23 50
An daou c'hant lur guiniz du.....	18 00	19 00
Ar foenn hag ar c'holo a ia ato priz mad.		
An daou viller foenne Pariz a ia 160 l. 00 da 170 l. 00		
Al luzern.....	165 00	175 00
An eil trouc'h euz al luzern	130 00	140 00
Ar c'holo guiniz.....	140 00	150 00
Ar c'holo zegal.....	140 00	145 00
Ar c'holo kerc'h.....	110 00	120 00

PRIZ AN ED.

TAOLIT EVEZ. — Ar priz merket da genta eo priz ar marc'had diveza, hag ar priz merket d'an eil eo priz ar marc'had araoc.

KEMPER. — Marc'had an 20 a vis mae.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz.....	23 l 50 s	23 l 00 s
Segal.....	48 00	47 50
Eiz.....	47 00	47 00
Guiniz du.....	46 50	47 00
Kerc'h.....	24 00	20 00
Avalou douar.....	44 00	8 70

POUNT'N-ABAD. — Marc'had an 18 a vis mae.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz.....	25 l 24 s	24 l 80 s
Segal.....	48 55	49 58
Eiz.....	46 50	47 50
Guiniz du.....	48 43	47 08
Kerc'h.....	22 50	20 50
Avalou douar.....	9 50	9 00

CASTELLIN. — Marc'had an 18 a vis mae.

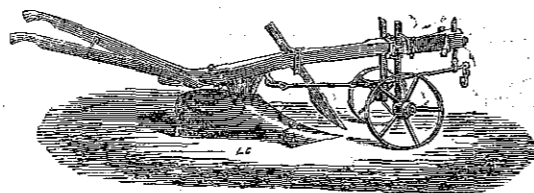
Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz.....	24 l 66 s	24 l 66 s
Segal.....	49 36	49 06
Eiz.....	45 50	45 00
Guiniz du.....	46 00	46 28
Kerc'h.....	24 00	20 00
Avalou douar.....	8 50	8 00

SANT-BRIEC. — Marc'had an 13 a vis mae.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz.....	27 l 00 s	25 l 50 s
Guiniz du.....	47 50	46 50
Kerc'h.....	24 50	24 50
Avalou douar.....	7 00	7 00

MACHINES AGRICOLES DE E. BODIN

CONSTRUCTEUR MECANICIEN

et Directeur de la Ferme-Ecole des Trois Croix

A RENNES (Ile-et-Vilaine)

Fabrique fondée en 1832. — Plus de 55 mille instruments livrés

CHARRUES A AGE FER ET BOIS

SPÉCIALITÉ DE HERSES ARTICULÉES
 EXTIRPATEURS — HOUES — SEMOIRS — BUTTOIRS — ROULEAUX CROSSKILL — ROULEAUX UNIS — HERSES A CHAINONS — LAVEUR DE RACINES — HACHE-PAILLE — HACHE-MAIS — COUPE-RACINES — DÉPULVEURS — TARARES.

MACHINES A BATTRE

Envoi du Catalogue complet sur demande affranchie, contenant 20 centimes en timbres-poste. 3-18

Perc'hen-Merour: Ar. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gant Ar. DE KERANGAL,

FEIZ HA BREIZ

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA

Casset bep sul da gement kristen a gomz ar brezounec

PRIZ AR GAZETEN

AR MARC'HAD D'HE C'HAOUT BEP SIZUN EPAD AR BLOAZ A GOUST:

DAOU SCOUET evit ar Finister, — ar Morbihan — ha Costez-an-Nord SEIZ LUR evit an departamanchou all.

Ar marc'had a dle beza great ha paet ato e ti an Aotrou Ar. DE KERANGAL, Perc'hen-Merour, e Kemper. Ar seridou da lakaat var ar gazetenn a dle beza casset d'an Aotrou MORVAN, chaloni, kenta scrivanier, Pe d'an Aotrou NEDELEC, eil scrivanier, ru Bourg-les-Bourgs, 26, e Kemper.

KEMPER, 3 a vis Even.

An Aotrou'n escop Mermillod.

An Aotrou Mermillod, escop Hebron ha vikel abos-tolic Jenev, a zo erruet e Kemper dimerc'her euz bet eiz dez. An escop-se a zo bet casset kuit euz ar Suiss, he vro, hag euz he escopti, gant gouarnamant protes-tant Jenev. Daou pe dri bloaz a zo abaoue. Epad an amzer-ze, mam an Aotrou Mermillod a zo deuet da glenver ha da vervel, hag he mab n'en deuz ket gelllet mont d'he guellet, n'en deuz ket gelllet mont da zerra d'ezhi he daoulagad, n'en deuz ket gelllet mont da heul he c'horf betec ar bez ha da gemmesk he bedennou hag he zaelou gant pedennou ha daelou he gerent all hag he vignounet: doriou he vro a zo serret outhan abalamour ma'z eo eun escop catholic. An Aotrou Mermillod a zo eta eun escop persecutet evit ar feiz, evel ma oue guech all Sant Athanaas, Sant Ian Krisos-tom ha calz a zent all.

Abalamour da ze an eskibien all hag an oll griste-nien vad a ra stat anezhan dre gement leac'h ma tre-men. Araoc cresteiz oa erruet e Kemper, ha da bemp heur dioc'h an noz e plije ganthan receo ar chaloni hag ar veleien all a gear ha divar dro kear. An Aotrou de Calan, kenta chaloni, a lavaraz d'ezhan eun nebeut comzou evit rei testi d'ezhan euz ar joa or boa oll d'he velet en hon touez, hag euz an istim hag ar respet or boa oll evithan abalamour d'he lokans ha dreist oll abalamour d'ar 'pez en devoa dija gouzanvet evit ar feiz hag ar relijion. An Aotrou Mermillod en he res-pount a drugarekeas ac'hanomp euz ar blijadur or boa great d'ezhan o tont d'her zaludi, ha goudeze e coun-tas d'eomp penaoz oa bet casset kuit euz he di hag euz he vro.

Gouzout a rea ervad, emezhan, oa sonch d'he gass kuit euz he vro, mes ne c'houie na pe da zeiz, na pe da vare euz an deiz pe euz an noz. D'an ampoent eta n'edo ket o sonjal, setu eur c'hommisser polis ha daou

archer oc'h en em gaout en he di, hag o lavaret d'ezhan o doa urs d'he gass er meaz euz ar vro.

Goulen a rejont diganhan da beleac'h en doa c'hoant e vije casset, rac lavaret a ioa great d'ezho rei d'ezhan da joaz ar vro estranjour a vije guell ganthan mont da jom enhi. Mes hen a respountas en devoa guir, evel peb hini, da jom en he di hag en he vro, ha ne d'aje da vro all ebet nemet casset e vije dre nerz, en despet d'ezhan. Neuze unan euz an archerien a astennas he zorn da gregi enghan, ha var gement-se an Aotrou'n escop a heulias ar re a ioa deuet d'he glask. N'en devoe amzer da gass ganthan nemet he vrevier ha buez Sant Ambroas, escop Milan. Pignat a reaz er gar-riolen a ioa deuet d'he gerc'hat, ha setu hen en hent varzu ar Frans, ar vro dosta, ato e coumpagnunez ar c'hommisser polis hag an daou archer.

Pa erruas ar garriolen el leac'h m'ema an disparti etre ar Suiss hag ar Frans, ar c'hommisser polis a lavaraz d'an Aotrou Mermillod disken; an Aotrou'n escop a ziskennas, hag araoc dispartia dioc'h ar re o devoa her c'hasset betec eno, e roas d'ezho he vennoz. Mad, emezhan, unan anezho a vouele, hag eun all a ioa anad ive oa skoet he galoun, ha couls goude oant protestantet ho zri. Neuze, ar garriolen o veza distroet da Jenev, an Aotrou Mermillod en em gavas he unan var douar Frans.

Gouzout a rea bourg Ferney n'edo ket pell ac'hano. Skei a reas varzu ar bourg-se gant he vrevier ha buez Sant Ambroas dindan he gazel, hag o veza erruet er bourg ez eas d'an ilis da ober eur beden da Zoue. Epad m'edo eno, setu aotrou persoun ar barrez oc'h en em gaout ive en ilis. An aotrou persoun a anavezaz ractal an Aotrou'n escop, hag a bedas anezhan da vont gan-than d'ar presbital. An Aotrou Mermillod a ieas, hag abaoue ema o chom er bourg pe er gearic vihan-ze.

Da genta, ne c'houie ket calz pe hen a dlie chom eno, pe ne dlie ket. Cass a reas dioc'htu kemennadurez d'hon Tad Santel ar Pab, da lavaret d'ezhan petra a ioa c'hoarvezet ganthan, ha da c'houlenn diganhan

petra dlie da ober. Ar Pab a respountas e tlie chom e *Ferney*, el leac'h ma edo, ha setu ama perac. *Ferney* eo bro *Volter*, unan euz an enebourien brassa o deuz bet biscoaz ar relijion hag an Ilis.

An den difeiz-se a zo maro eur c'hant vloaz bennac a zo. Ugent vloaz araoc he varo, e scrive evelben en eul lizer : « A benn ugent vloaz ama, Doue en devezo goal c'hoari. »

Allas ! ar paour-keaz den, hen eo en devoue goal c'hoari a benn ugent vloaz goude. p'e guir e renkas neuze mont dirac barnedigez Doue. An den-ze a ioa boaz c'hoaz da echui he oll liziri dre ar c'homzou-ma : « *Flastromp an iffam !* » An *iffam* oa an hano a roe d'ar relijion gatholic, da relijion Jesus-Krist. Kement-se a ziscouez sclear pebez counnar en devoa a enep ar guir relijion. Mad, hon Tad Santel ar Pab a zonje e vije mad da eun escop, *persecutet* evit ar feiz, casset er meaz euz he vro dre gassouni ouz ar relijion, chom er bourg pe er gearic vihan-ze el leac'h m'oa bet *Volter* he unan o chom, er bourg pe er gearic vihan-ze el leac'h m'en devoa an den difeiz-se laosket kement a ylasphemou, ha labouret kement da vonga ar feiz e calounou an dud fidel ha da ziscar an Ilis. Ouspenn-ze, ac'hano an Aotrou *Mermillod* n'edo ket pell dioc'h ar Suiss ; ac'hano e c'helle kendelc'her da c'houarn he escopti, da rei he aliou hag he c'hourc'hemennou d'he veleien ha d'ar gristenien a ioa en he garg. Abalamour da ze c'hoaz, ar Pab a lavare d'ezhan chom e *Ferney*. An Aotrou'n escop a zentas.

An Aotrou *Mermillod* a gountas d'eomp goudeze pegement a blijadur a rea d'ezhan he veleien hag ar gristenien fidel euz he escopti, e creiz ar boan en doa da veza bet casset er meaz euz he vro. He veleien, emezhan, a zo bet lamet digantho ho ilizou hag ho fresbitaliou ; mes n'int ket bet manket d'ho dever evit kement-se. Paemant vad o deffe digant ar c'houarnamant, mar carfent ober ar pez a c'houlenn digantho ; mes an traou-ze a zo countrol d'ho c'housians : guell eo gantho beva paour eget nac'h ho feiz. E granchou hag en eul lap-karr bennac eo ez eont brema da offerenna, da vadezi ar vugale, da goves. An dud fidel a zo ker stard hag hi er feiz, hag a ia di d'ho heul.

Eun den iaouank a ioa bet coundaonet d'ar prizoun abalamour ne felle ket d'ezhan ober eun dra countrol d'he goustians. « Araoc mont d'ar prizoun, eme an den « iaouank-se, eo red d'inn guiska va dillad sul ; rac « evidon-me, mont d'ar prizoun evit ar relijion, evit « feiz Jesus-Krist, a zo ar memes tra evel mont da « eur gonel braz bennac. »

« An traou-ze, eme an Aotrou *Mermillod*, a garg va c'haloun a joa e creiz an oll drubuillou a zo couezet varnon. Evelse, arabad eo d'eoc'h credi n'em heffe nemet poan aboue ma'z oun bet casset kuit euz va bro. N'euz ket pell edon e Rom e kichen hon Tad Santel ar Pab assambles gant daou escop all *persecutet* evel don, unan anezho bet daou vloaz er prizoun, hag egile casset evel don er meaz euz he vro ; mad, pa en

em gavemp hon tri e coumpagnunez hon Tad Santel, he unan prizounier en he balez, nicun ac'hanomp hor pevar n'en em roe d'an dristidigez ; fisians or boa bepret e comzou Doue ne abandoun morse he Ilis, hag abalamour da ze eul laouenedigez santel a bare ato var hon tal. Petra c'hell hon enebourien a enep Doue ? Caer o devezo, Doue a vezo treac'h d'ezho abarz ar fin. Arabad eo eta kemeret re a nec'hamant evit beza goal gasset gant an dud fall ha difeiz. An dud-se a vezo great ho amzer gantho abarz nemeur. »

An Aotrou *Mermillod* a lavaras d'eomp c'hoaz eo var ar Frans e count muia ar Pab, eo dioc'h costez ar Frans e ma he vrasa esperans, abalamour ar Frans eo e deuz c'hoaz ar muia caloun, ar muia bolontez vad, ar muia herr evit kement a zell ouz ar relijion hag an Ilis. Lavaret a reas d'eomp erfin ec'h en em gave euruz da veza digouezet en eur vro a zo ker brudet dre he fidelite d'ar feiz ha ma'z eo hor bro Breiz-Izel. Meur a vech en doa clevet hano euz ar vro-ma, mes betec hen n'oa ket bet c'hoaz etouez ar *Vretounet a gomz ar brezounec*. En eur echui, en deuz goujennet diganeomp ar zicour euz hor pedennou evithan he unan hag evit ar veleien hag an dud fidel euz he escopti.

Var gement-se oump en em daolet oll d'an daoulin, hag an Aotrou *Mermillod* en deuz roet d'eomp he vennoz a escop *persecutet*.

MORVAN, *chaloni*.

DOUE NE VARV KET.

El lizer scrivet gantho d'hon Tad santel ar Pab, *Garcia Moreno* a rekette evel eur c'hras gellout scuill he c'hoad evit hor Zalver Jesus-Krist : Doue a roas d'ezhan ar c'hras a c'houlenne. Ar guener kenta a vis eost a zigoueze varlene d'ar 6, deiz gouel Transfiguration hor Zalver. *Garcia Moreno* a ioa bet o communia en deiz-se, evel a rea bep guener kenta ar mis hervez custum ar re a zo e breuriez Abostolach ar beden ; rac he unan edo er vreuriez-se. Goudeze oa eat d'he di da scriva ar pez a dlle da lavaret d'an Deputeet ha d'ar Senatourien a benn an 10 euz ar mis, devez merket evit digeri adarre an diou gambr a zo carget er vro-ze, evel e Frans, da ober lezennou.

A veac'h oa echu he labour gantho ma teuas unan euz a dud ar *Polis*, da genta, ha goudeze unan euz he vrasa mignounet, da lavaret d'ezhan joa prest ar re a glaske he laza da ober ho zaol. Mes ar presidant ne reas van evit clevet an dra-ze, ha ne respountas nemet ar ger-ma : *an drubardet !* Eun heur goude cresteiz a ioa o paouez sini pa deuas er meaz euz he di evit mont da balez ar c'houarnamant. Kement a fisians en doa e Doue ma n'oa ket falvezet d'ezhan biscoaz e vije soudardet oc'h he heul, oc'h ober gard en dro d'ezhan. N'en deveze morse nemet eur c'houmpagnoun, eun officer hag a jome ugent pe dregont cammed var he lerc'h, ha c'hoaz an officer-ze ne veze arm ebet gantho.

Couls goude ne oa nemet treuz ar ru etre palez ar

chouarnamant hag ar gathedral. Eu deiz-se, ar Zacr-
mant meulet ra vezo a ioa savet azioc'h an tabernacl
evit beza adoret gaut an dud fidel. *Garcia Moreno* a
reas d'ar gathedral araoc mont d'ar palez ; setu hen
var he zaoulin : he speret hag he galoun a zo oll gant
Doue, ha ne zonch mui e netra all ebet. Mes eur c'han-
mad a erru hag a lavar d'ezhan emaer oc'h he c'hortoz
er palez ; keleier a zo denet euz a eur vro all ha ne
c'houezer ket petra da ober. Ractal ar presidant a zo
en he za ; he zever eo bale, p'e guir eo galvet, a bale
ara er meaz euz an ilis gant an officer, a jom ato u-
gent pe dregont cammed var he lerc'h.

Evit mont d'ar palez e tremener dre eur porched
hag a zo savet var bilierou, ha goudeze ez euz delezion
da bignat. Er porched, etre an eil hag an trede pilier,
eo edo ar vuntrerien : *Roberto Andrade* ha *Manuel
Cornejo*, daou zen iaouank oc'h ober ho studi ; *Monca-
jo*, bet er scol gant an Tadou Jesuistet ha lakeat gan-
tho er meaz euz ho scolach ; *Rayo*, cabiten die'hradec
abalamour d'he gompportamant fall, ha *Campuzano*,
dija coundaonet d'ar maro mes tec'het kuit eb m'oa bet
gelllet he baka. *Pemp oc'h unan !* Ar *franmasounet*
n'int ket ker zot-se da riscla ho buez unan oc'h unan
na zoken daou oc'h unan ; pa vezint pemp oc'h unan,
neuze avad n'o devezo ket a aoun.

Couls goude ar vuntrerien a zalud ar presidant hag a
bign an delezion var he lerc'h. Edo dija o lakaat he
dreid var dregont ar palez pa skoas *Rayo* var he scoaz
eun taol countelassen, (eur gountel hir ha ledan), en
eur grial : « *Laer, bouet ar groug.* » *Garcia Moreno* a
zistro outhan, mes kerent e receo eun taol all var he
voc'h cleiz, hag evel ma claske tenna gant he bistolen,
eun taol countelassen all ha pevar denn laosket assam-
bles a diz anezhan betec ar beo. Caer en deuz clask en
em harpa oc'h eur pilier, ne c'hell mui chom en he za.
He vourrevien her bount hag her c'hass da ruill var
have ar ru, hag epad m'ema *Rayo* oc'h ober goassa a
c'hell d'ar merzer, hema dija tost d'he dremen van a
lavar c'hoaz ar pez en doa lavaret ken aliez en he vnez :
DIOS NO MUERE ! DOUE NE VARV KET !

D'ar mare-ze ha d'ar mare-ze ebken e tigouezas pe-
var zoudard. Ar jeneral, o veza clevet trouz, ho digas-
se da velet petra a ioa a nevez. Mont a rejont en egar
pa errujont var al leac'h, ha daou anezho a blantat
dioc'htu ho baionnetez e corf *Rayo*. Hema a gouez
neuze d'an douar, hag o velet ar jeneral o tostaat, ec'h
astenn he zaouarn varzu ennhad. « *Muntret milliget !* »
eme ar jeneral. — « Ia, eme *Rayo*, me eo am euz lazec
an tirant. » O clevet ar c'homzou-ze, eur zoudard mo-
rian a ia c'houec'h gammed var he giz en eur lavaret :
« *Basta, no mas ;* aoualc'h, ne liviri ket eur ger mui ; »
hag o veza chachet var bluen he fuzuill e tiz *Rayo* e
creiz he dal. Corf hema a oue stlappet gant ar zoudar-
det en unan euz an toullou-ze a zo great evit digemer
an dour hag an traou louz euz ar ruiou. Epad an am-
zer-ze ar vuntrerien all a ioa tec'het kuit.

Couls goude *Garcia Moreno* a ioa truez guelet e pe-
tas edo ; coll a rea he c'hoad dre zeitec gouli. Casset

e oue er stad-se d'ar gathedral, da japel Introun-Varia
ar Seiz Cleze, evit pehini en devoa eun devosion spe-
cial. He bobl a c'hoantea hag a espere c'hoaz savetei
he vuez d'ezhan ; mes Doue a felle d'ezhan recoum-
pansi he zervicher fidel. Ar belec a c'houlennas outhan
ha pardouni a rea d'he vuntrerien ; ractal e tastomas
an nebeudic nerz a jome c'hoaz gantho evit soubla he
benn da lavaret ia. Goudeze ne finvas mui. Receo a
reas an absolvén hag an nouen, ha da 3 heur cleier ar
gathedral a roe da anaout dre ho glaz clemmuz oa maro
tad ar vro. Maro oa dirac daoulagad Jesus ha Mari, hag
evel pa lavarfen var boull galoun Jesus.

« Credi a reomp, eme eur scrivancier braz a Paris,
« an aotrou *Veuillot*, e tlie Doue rei d'ezhan ar c'hras
« da gaout eun hevelep maro. Ia, mervel a dlle e creiz
« he nerz, e creiz he vertuz, e creiz he beden, eharz
« treid *Guerc'hez* ar Seiz Cleze, merzer euz he bobl hag
« euz he feiz evit pere en doa bevet. He bobl a vouel
« d'ezhan evel ma vouele Israël guech all d'he zent ha
« d'he jefjou brudet. Petra vank d'he c'hloar ? Bet eo
« bet en hon amzer-ni eur chef gouarnamant eb he
« bar, ha gant an dra-ze eo bet ive den he vro. He va-
« ro a zo c'hoaz eur gentel, ar gaera marteze en deuz
« roet ; rac discouez a ra d'an dud oll pe seurt cheffou
« a c'helfe Doue rei d'ezho, mar carfent, hag etre
« daouarn pe seurt lampounet ec'h en em lakeont dre
« ho follentez. »

Neuze e oue guelet peger caret oa *Garcia Moreno*
gant he bobl. An oll, goazet, merc'hed ha bugale a bep
stat, a lenve hag a hirvoude dre ar ruiou. Kear oll a
zougas caon d'ezhan, hag epad tri dervez dioc'htu an
tiez a jomas steignet e du. An dud a zirede a bep tu
d'ar gathedral, el leac'h m'oa lakeat ar c'horf var eur
guele a gaon. An enterramant a oue solanel, hag ar
bobl oll a gemmeske he hirvoud hag he zaelou gant
pedennou ha can an ilis.

E kerc'hen ar presidant e oue clevet, goude he varo,
an eil loden euz ar pez a dlle da lavaret d'ar Senatou-
rien ha d'an Deputeet d'an devez ma vijent assamblet
a nevez. Ar paper m'en doa scrivet an dra-ze varuhan
a ioa bet roget gant an tennou pistolen o doa he lazec,
ha ruziet gant ar goad. Evelato lenn a c'hellet c'hoaz
var ar paper-se ar c'homzou diveza-ma : « Mar em euz
« great eur faot bennac, e c'houlennan mil ha mil
« guech pardoun ouz va oll c'henvroiz gant daelou hag
« a deu e guirionez euz a voueled va c'haloun ; couls-
« goude va c'housians a lavar d'inn n'em euz ket
« great ar faotou-ze gant gouisiegez ha gant bolontez.
« Ma cav d'eoc'h, er c'hountrol, em euz great eur vad
« bennac, rentit ar c'hloar euz ar vad-se da genta tout
« ha dreist peb tra d'an Aotrou Doue ha d'ar Verc'hez
« concevet eb pec'het ; dre zaouarn ar Verc'hez eo e
« scuill Doue varnomp an tenzorieu eb mezul euz he
« drugarez. Rentit c'hoaz an honor hag ar mirit euz
« ar vad-se d'ar bobl, d'an arme, da gement re o deuz
« eur garg bennac, eur perz bennac e gouarnamant ar
« vro, hag o deuz va sicouret da ober va dever ha

« scanveat evidon ar beac'h oc'h euz roet d'inn da
« zougen. »

MORVAN, Chaloni.

(Eur pennad all eur vech all).

Pardounerien Breiz e Rom.

(Dekved pennad.)

Pourmenadennic var dro Loret.

Goude beza kemeret kement a boan evit displega dirazomp histor an ti burzudas, en deus an eur vad da bedi enha bemdez ha zoken da oferenna ebars, an tad *Rossignol* en doue ar vadelez da lakaat diskues d'eomp kement tra gaer a zo en iliz hag er zacreteri. Goude e teuas he unan ganeomp oll e ti ar Verc'hez evit cana eur c'hantic bennac en honor da Vam Doue. N'o pezit aoun ebet, emezha, evit cana ar c'hanticou a garoc'h, zoken ar re zo difennet gant an hini a zo brema hon roue, jeolier hon Tad muia caret. Pii nao, a ioa kent ar vro-ma en he damic rouantelez.

Oll eta, goazed ha merc'hed, e canjomp a greiz hor c'halon ar *Magnificat*, an *Ave Maris Stella*, hag ive zoken cantic ar Galon Sacr a behini an diskan a zisplich kement d'an Italianet m'o deus gelllet miret na ve canet mui en hor bro. Breiziz oamp oll ha gouscoude n'oamp nemet pevar hag a c'houije ar brezonec. Goude beza bet aotreadur an tad *Rossignol*, edomp hor pevaric o vont da gana eur pos bennac euz ar c'hantic a ganer gant kement a joa e Folgoat, e Rumen-gol hag en hon ilizou parrez : *Ni ho salud, stereden vor*. Mes ar chalonied o veza commanset ho brevier, ne c'heljomp ket antoni zoken hor c'hantic, evit hor brassa anken.

Neuse e pedis an tad madelesus-se da zeveni ar bromessa en doa great d'inn dioc'h ar mintin, da zont da ziskues d'inn bez va c'henvroad hag anaoudec mad an Aotrou Paul de *Parcevaux*, ganet e Cleder, a c'houien a ioa enterret e iliz Itron Varia Loret, hervez m'en devoa her goulennet dre he destamaant. An den iaouank calonec-ma a ioa eat evit difen guiriou hon Tad santel ar Pab. He c'hueziegez, he vaillantia a veritas d'ezha e berr amzer an honor da veza hanvet Letanant. Paea a renkas dre eur maro glorius meurbet an honor-se.

O c'houzout ervad pegen tom e vije an abaden, d'an driveac'h a vis guengolo 1860, e communias dioc'h ar mintin, ha goudese, emezha el lizer a scrivas d'he vam, en eur vont d'an emgann e c'houlennen digant Doue ar c'hras d'ober va dever ha da gaout eur maro mad. Doue a zelaouas he beden, en em zifen a reas evel eur zoudard calonec, keit ha ma padas he gartouchennou ne baouezas da denna. Neuse epken, ha goude m'oa croget an tan er gommanant m'en em zifenne enhi, e c'hellas ar Piemontet tostaat outha, hag he gass gantho prisonier. Gouliet oa, rac eur vouled en doa treuzet he beultrin.

Teir zizun goude, ar breisiad calonec-ma a varve e

kear *Osimo*, tostic da Loret. Goude beza rannet he le-veou etre he vreudeer hag he c'hoarezet, ec'h echuas he destamant en doare-ma : *Rei a ran va ene da Zoue, va c'halon d'am mam, ha va c'horf da Itron Varia Loret*. — He c'houlenn en deus bet. Maro eo evel merzer; Pii nao en deus hel lavaret ; he ene eta a zo eat gant Doue ; nebeut devesiou goude he varo, he vam a resevas he galon, a zo brema e iliz Cleder, hag he gorf a zo e iliz Itron Varia Loret. Gant ar respet ar brassa ni, he genvrois, a zaoulinas var bez ar zouav calonec-se, unan euz a verzerien Castelfidardo. An tad *Rossignol* ne c'helle ket miret da lenva o coms d'eomp euz hor c'henvroad a c'halve : ar *paour keas Paul*. P'or boue peur-echuet hor pedennic, an tad madelezus-se, a zo bet hor bleiner hag hon eal mad keit ha ma'z omp bet e Loret, hor pedas da bignat d'he gampric a ioa en huella solier euz ar gouent, evit diskues d'eomp oll tachen emgann Castelfidardo. Araoc ar mare-se, e memor va c'henvrois Paul de *Parcevaux*, Fanch Kere, a ioa kar d'inn, va mignoun G. Duplessix, va anaoudec Guillou Rohou, ha meur a genvroad all euz hon escopti, em boa great eur bale var an dachen brudet-se. Guelet em boa ar pillerou ourgouillus-se savet gant ar Piemontet en honor d'ho zoudarded lazet var an dachense ; n'o deus ket zoken savet eur groas var besiou ho zoudarded, na netra a zigasse da zonch euz an Aotrou Doue.

Hor bleiner madelezus a ziskuezas d'an oll belerined ar pez em boa eta guelet dija, ar gampoullen-se ar vraoa a c'houffet da velet var ribl ar mor, mes a zigasse da zonch d'eomp euz ar reusioù kenta a ziguezas gant hon Tad santel ar Pab.

Kimiada a rejomp, var dro peder heur, euz an ti santel-se a behini ar zonch a zo c'hoas doun em c'halon.

En eur lavaret oc'h *Angelus* teir guech bemdez, bezit sonch a *Itron Varia Loret*. Bep tro ma livirit pe ma capit litanioù ar Verc'hez, o pet sonch ive ez int galvet gant hor Mam zantel an Iliz : *Litanioù Loret* ; el leac'h devot-se eo ez int bet canet marteze da genta ; bemdez c'hoas da deir heur e vezont canet gant ar veleien o deus an eur vad da gaout en ho c'harg an honor da zional ti ar Verc'hez, digasset d'ezho gant an elez. Eveldho eta hag assamblez gantho caromp ha pedomp *Itron Varia Loret*.

IAN AR GERNEVEZ.

(Eur pennad all eur vech all).

Ar zorserien.

(Trede pennad.)

A bep amzer ez euz bet zorserien. An devez hirio e sclabezet ar vro gantho.

Petra int-hi ar zorserien-ze ? laeron ! tud fall !

Sonezussa tra a gavan eo guelet tud a feiz o caout fizianz er sclabez-se. Ha laeret ez euz unan benag, racial e ranker mont da gaout ar zorserien evit gout piou eo al laer hag e pe leac'h e man.

Diotach tout. Lavaret a rai ar zorser : heman eo, hennez eo an torfetour. Ha c'hui diskiant aoualc'h d'her c'hredi. Goulennit eta digant ar zorser rei d'eoc'h eun desteni benag euz ar pez a lavar gant kement a hardisgegez. M'hen difi da rei d'eoc'h eun unan. Ha c'hui a zo lall aoualc'h evit her c'hredi. Ha c'hui, var lavar eur zorser, a ielo da gredi eo oc'h amezek, ho preur caer, pe ho c'hoar en deuz laeret ho tanvez ; hag, evel just, kerkent jabadao en ti, en amezegez, hag ar brassa cassoni maget etre kerent.

Ne c'houzoc'h ket eta micher an diaoul hag ar re a zo oc'h ober sac'h d'ezhan, eo lakaat an dizurz e pep leac'h. Ma rofe c'hoaz ar zorserien ho zimillou evit netral Mes ne ket, arc'hant a rankont da gaout var an heur, ha mar deuz kig ouz oc'h ascorn e vo crignet betec ar zeac'h.

Evit counta eun histor tremened e Breiz-Izel, a lavarer, selaout :

Eur c'hreg pinvidic e devoa eur mabic a garrie evel he lagad. Ar bugel-ze, ker coantic ha tra, en doa etouez an oll persou mad a io enhan eun deffot, egiz a lavarer, eur c'hlenved hag a stag aliez d'ar vugale vian.

Ar vam a ia da gaout eur zorser. — Petra da ober, emezhi, evit miret oc'h eur seurt clenved ? — Ar c'hlenved-se, eme ar zorser, a zo diez da barea. Pellik zo e ran va micher, n'em euz c'hoaz manket var hini. Pare zo evit ho pugel, mam vad, mez cals traou zo ret evit kemense.

— Kement zo ret a vo rentet d'eoc'h, a lavar ar vam.

— A zo mad, a lavar d'he dro ar zorser.

Da genta e rankit digass d'in eur iar zu, eur scouarn penn-oc'h, hag eun doussen viou ovidi.

Antronoz edo pep tra e ti ar zorser.

— Louzeier all, eme ar zorser, a rankan da gaout c'hoaz ; al louzeier-ze am euz va unan ; me a bourveo al louzeier ze va unan, mar d'oc'h aviz. — Ia, ia, eme ar vam. Pegement va c'hount ?

— Hanter cant lur, eme ar zorser. — Setu paet an hanter cant lur, hag ar vam en hent gant he louzou. Tri miz goudeze, ar vam, o velet n'oa ket a chenchamant en he bugel, a ziztro d'ar zorser, a gount he stal var eun...

— Credabl, eme ar zorser, n'em euz ket roet d'eoc'h aoualc'h a louzou ; lakeomp an anter muioc'h ; evit an taol-man, oun sur euz va c'hroc.

Ar gount a ioa eta digass diou iar zu, diou scouarn benn-oc'h, diou zoussen viou ovidi, ha cant lur. Rentet e ouent...

Dec devez da c'houde ar bugel a varvaz ! N'em euz ket izom, me laka, da lavaret ar malloziou a gouezaz var benn ar paour keaz zorser. Ar vam a reaz caeroc'h : hen discleria a reaz evel eun trompler.

Condaonet d'en em ziscuill, ar zorser a anzavaz ne roe d'ar bugel-ze nemet dour bet o trenka epad tri miz en eur scudel bri, bet guech all d'he dad cun.

Beza zo zorserien all hag a zifen oc'h an dud mont

en douar benniget pa o devez eur gouli benac, a c'hoar'hemen tremen eun heur en eur zac'h gant eun toussek, poket d'eur giniden etc. etc...

— Dreist-oll, emezho, na laoskit ket ho nouenni, pe e viot fall da vale ar rest euz ho puez ! hor remejou ne dalvezint seurt, ma c'halvit ar beleg !

Me lez breman pehini da zougen he varnedigez var ar zorserien.

NEDELEC.

FIN.

Histor Coll-Bara.

(C'huec'hved pennad.)

N'euz ket a zevez heb eur goumoullen benag, braz pe vihan. — Buez Coll-Bara, ken scler, ken splam hag an heol betec aman, a zo cuzet ouzomp er brassa tenvalijen betec ar mare ma kuiteaz ar zal d'azil. Me laka e reaz a zoug an amzer-ze meur a dro var he zeulioù hag e vourouellaz nouzped guech he guentellioù da c'hedal an devez ma'z eaz d'ar scol.

Ar pez en dije great va c'hount, eo gouzout hag en a oa pe ne oa ket *Frered* er c'harter-ze, pe int-hi a oa ho unan pe scolerien all gantho, carget euz ar vugale. Evel n'oun ket sclerijennet var ar poent-se ez an abiou. Kement a c'helfen da ober eo rei anaoudegez euz eul lizer scrivet da dad Coll-Bara gant unan euz he vignoned. Setu hen aman :

Scriva a ran d'id, va mignoun, evit da bedi da iun dissul genta. Na d'a ket da gorfata en devez-se, ez pez sonj. Ne c'houzout ket e ma an elecsionou dissul evit choaz eur c'honseiller municipal e leac'h Olier Bistrak en deuz laosket an ancou d'her zamma. Brud zo e maro gant ar c'holera ; geier, me gred. Kur ribotaden, eur zencennad odevi, setu aze ar stal, setu petra'n deuz her zammet : goude tout, n'euz forz gant petra eo eat, miget eo, kement hag a fot eo.

Deac'h em oa santimant da lavaret an dra-ze d'id ; mez dija oa round da vidoun, gual zeder da lagad : ez pez sonj, mar kerez, dioual da rei da vouez da C'hlaoda... paotr ar c'haicutt. Hennez a c'houzout mad a zo evit ar veleien, ato a unan gant ar persoun hag an aotrou Mear, a zo aze o clask rei d'eomp *Frered* ha *Seurezed* da scolia hor bugale, var digarez int divisoc'h, e reont guelloc'h scol hag e savont guelloc'h ar vugale ; diotach tout !

Arabat eo plega touchen, camarad coz, ret mad eo d'id voti evit Michel pe evit Charlez, gout a rez.... Setu aze mignoned hag a gar al liberte. An dra-ze a anavez elok finessaou ar veleien hag ar voundianed, ne c'houlennont nemet flastra ar paour ma c'helfent, digass an deoc en dro, an taillou, ar charreou gant mil malloz guiriou evit hor plada a benn a nevez : aoualc'h ha re a zo bet euz an amzer-ze !

Braoc'h tud, emezho, desketoc'h bugale a zao ar *Frered* eget ar re all ; ne lavaran ket na ve ket guir, mez an dra-ze ne ra netra. Entend mad, dalc'h stard d'ar *prinsipou* ; alo ! da doull ar valaen sacrist ha sacristiri ! dalc'h

da *brinsipou* 89, d'al liberte. Setu aze tout. Saper lott!!
Dalc'h mad d'ar bilost!

Ar voundianed, ar veleien, petra int? Canaillez. Ar re-ze a garfe samma hor bugale da ober curusted, machicoted ha cloc'herien; hopala; ni marvad ne ket trujou caol oump, hag a velo! Var ho meno int libr eveldompni. Ma vemp diskiant aoualc'h evit senti outho, e vemp casset abred da beuri!

Guaz a-ze d'ezho ha d'hor bugale; da foar an diaoul mar keront; va zantimant a zo evelse.

Na d'a ket da voti evit Glaoda; ro da vouez da Vichel pe da Charlez. Beac'h, lam choug a benn d'ar mear, d'ar persoun, d'ar Frered, d'ar Seurezed! Beac'h da voued an diaoul!

Diouall, camarad, da ober re govad dissul; diouall da fazia.

Salud ha Fraternite.

Evit doare an avizou roet el lizer-man a oue selaouet, rag ar scol a oue fiziet en eur scolaer, greg d'ezhan ha bugale, heb counta ar baotred a scolie, heb counta ar merc'hed bian a scolie he bried.

Anzaa a reomp, ha joa e ganeomp zoken embann aman, en eur dremen, ar zoursi a gemer al loden vrassa euz ar scolerien-ze, carget da hench a spered ha calon ar vugaligou. Ho labour a zo braz ha poaniuz. Meuleudi d'ar re her gra e guel Doue.

Eur scolaer mad a zo, evel ma tlefent beza-tout, eun tenzor evit eur persoun en he barrez, dre ma her siquoront da gelen ar vugale hervez Doue.

Ar scolerien a laka ho foan da zeski ho bugale egiz ma'z eo dleet, d'ho c'hentellia var ar c'hatekiz hag an traou all; ar re-ze, a lavaran, a zo din a bep meuleudi. Ober a reont evel sant Ian, compeza a reont an hent d'an hini a zalc'h plass Doue. Meuleudi eta d'ar re-ze.

Eun dra avad a gouprenan nebeutoc'h, eo e ve tud n'int ket evit gouzaon scol eur rum dud all, var digarez m'o deuz eun hano hag eur viskamant dishenvel dioc'h ho hini.

Ha goulzcoude petra zo guirroc'h eget ar pez a lavaran? Daoust hag al lizer a zo en articl-man ne ket bet dournet mil ha mil guech gant ar c'hazetennou brudet evit ho c'hassoni a enep ar relijion?

Daoust ha peleac'h e man ar c'horn douar n'en deffe ket clevet ar malloz-man?

Ra vezo scubet an ursou relijius, rag e guirionez miret a reont oc'h an dud ha pep tra da vont var vell!

Evit va zantimant-me, hag aoun oc'h her lavaret n'em euz ket, eo an oll, coulz frered, coulz seurezed, a c'hell, heb noazout da zen, kemeret soursi euz a zeskadurez ar vugale. Ha perag n'o deffe ket memez ar guir-ze?

Daoust ha biscoaz, e parrez ebet, euz guelet na frered, na seurezed, euz eul liou pe liou, o viret oc'h ar c'hon-seil munisipal da ober he zever gant furnez, nag o viret oc'h ar panez hag an irvin da greski er parkeier?

Evit doare goulzcoude, e parrez Coll-Bara, e credet pe e reat van da gredi kement-se p'e guir oa kement a

aoun na deuje frered enni; ha setu penaoz, var digarez hiskinat ar mear ha paluc'hat ar persoun, e voe stanket an hent oc'h ar *Frered* hag ar *Seurezed*, ha kendalc'het ar scolaer, na petra ta!

A bouez paea e voent kittez. Ar *brinsipou* a ioa sale, *brinsipou* 89, ha credabl braz er barrez-se n'euz nemet sent abaoue, gant al *Liberte*!

Eno, e ti ar scolaer-ze, e cavimp adarre Coll-Bara. E vech genta me gounto petra c'hoarvezaz ganthan er scol-ze.
NEDELEC.

(*Eur pennad all eur vech all.*)

Persecution er Pruss.

HILDESHEIM. — Ursulinezet *Hildesheim* o deuz reket kuitaat an Allemagn d'ar c'henta a vis here 1875, ha mont da glask repu er Beljic. En ho raoc, Leanezet ar Visitation a *Himmelstür* a ioa bet casset er meaz euz ar vro hag a ioa en em dennet e Bro-Zaoz.

An Aotrou *Sommerwerk*, escop *Hildesheim*, en deuz bet urs digant gouarneur ar *Hanovr*, da vis genver diveza, da baea 7500 lur amand, ha lavaret zo great d'ezhan en devije kement all da baea adarre ma ne zentche ket ouz al lezennou nevez.

LIMBOURG (*Nassau*). — D'an 2 a vis here 1875, an Aotrou *Blum*, escop *Limbourg*, a zeblebre an trede ha tregont deiz ha bloaz abaoue m'eo bet sacret escop. Hogen, en deiz-se zoken, ar c'hommissier prizachier euz a gear a ieas d'he balez, hag a gassas ganthan ac'hano c'houec'h taolen. Caer a oue lavaret d'ezhan ar c'houec'h taolen-ze, n'e ket d'au escop oant, mes d'an escopti, ar c'hommissier ne reas van ebet. An taolennou-ze a gasse ganthan evit paeamant euz a eun amand a 800 lur da behini oa bet coundaonet an Aotrou'n escop gant gouarneur ar brovins, abalamour n'en doa ket hanvet a bersounet e parrez *Johannisberg* hag e parrez *Haintzen* er feson ma c'houlén al lezennou nevez. En dervez-se memes e oue coundaonet da eun amand all a 375 lur, hag eun nebeut dervezion goude, da unan a vil lur.

A nevez zo, escop *Limbourg* a zo bet coundaonet adarre da eun amand a 7500 lur, ha lavaret zo great d'ezhan e vije coundaonet da eun all brassoc'h c'hoaz ma ne hanvche ket a bersounet er parrezion evel m'eo merket el lezennou nevez. Hirio, an Aotrou *Blum* en deuz da baea, etre tout, ouspenn 28000 lur amand.

MAIANS. — An Aotrou *Ketteler*, escop *Maians*, a zo bet galvet dirac tribunal *Munster*; ar pez a damallet d'ezhan oa da veza *offanset* gouarneur ar brovins. An Aotrou'n escop a zo bet coundaonet da 375 lur amand, pe da 20 dervez prizoun (mis meurs 1876.)

POSEN HA GNESEN. — En escopti *Posen* ez euz ugent parrez el leac'h n'euz mui belec ebet. Euz ar re a ioa, lod zo maro ha n'euz ket bet hanvet re all en ho flas, ha lod all zo er prizoun. 30,500 kristen eatholic bennac a zo en ugent parrez-se.

E dec parrez a escopti *Gnesen*, ar veleien a zo bet

ho c'harg gant ar c'houarnamant; e pemp bloaz a zo enno 7,600 den bennac, an dud fidel n'o ket bet a offeren epad pevar mis abalamour m'e-
ho beleien er prizoun.

An Aotrou *Janiszewski*, escop, a ioa bet casset er meaz euz ar vro d'an 20 a vis c'houevrer 1875; brema gant prizoun e *Gnesen* abalamour m'en deuz roet ar gouarnemen pe ar gonfirmation eb caout counje digant c'houarnamant. D'ar 24 a vis c'houevrer 1876, gouarnour ar brovins en deuz casset urs d'ezhan da rei an d'ezho he garg; mes an escop en deuz respountet, d'an 3 a vis meurs, ne c'helle na ne die ket senti oc'h an urs-se.

— Scriva a reer euz a *Bosen* d'an 2 a vis ebrel 1876:

An traou a ia ama goassoc'h-goaz. E calz parrezion an dud fidel ne c'hellont mui receo ar zacraman-
chou nemet dre guz, hag euz a zaouarn beleien hag a zo an archerien var ho lerc'h evel varlerc'h laeroun. Eur maread beleien zo ha n'o deuz ket a be a dra da veva. N'o pezo ket a veac'h o credi ar pez a lavaran pa c'houevrer 200,000 lur amand. Chalonié *Gnesen* ha *Posen* a ioa p'ruvidic guech all; mad, hirio o deuz a veac'h pe a dra da viret outho da vervel gant an naoun.

— Ar re a lenn Feiz-ha-Breiz a c'hoar ema ar c'har-
dinal *Ledochowski* e Rom abaoue an 3 a vis meurs. Hen eo arc'hescop *Gnesen* ha *Posen*; mes difen zo great outhan mont da jom d'he escopti.

TREVES (*Pruss Rhenaan*). — An Aotrou *Eberhard*, escop *Treves*, a zo bet coundaonet e mis here 1875 da eun amand a 200,000 lur.

— An aotrou *Classen*, persoun Sant Lorans e *Treves*, a zo bet coundaonet da zaou vloaz-anter a brizoun, abalamour n'en deuz ket gellet paea an amand da behini oa bed coundaonet da genta.

— WARMH (*Pruss, costez ar Zao-Heol*). — E mission *Lenzburg*, el leac'h ma'z euz 1,200 kristen catholic, n'euz mui belec ebet. An hini a ioa a zo bet coundaonet da eun amand ha n'en deuz ket gellet da baea: Abalamour da ze eo bet lakeat er prizoun, ha pa oue echu he amzer brizoun ganthan, eo bet casset kuit euz ar vro. N'euz ket ken nebeut a vistri-scol catholic, hag ar vugale a renk mont d'ar scoliou protestant.

— Ar visionerien a ioa e *Tilsitt* hag e *Kaeniberg* n'e ket bet possubl d'ezho chom eno; rac abaoue ne recevont mui netra digant ar c'houarnamant, n'o doa ket a be a dra da veva. E *Tilsitt* ez euz 1,200 kristen catholic hag e *Kaeniberg* 3,200.

MELETER.

An aotrou *Bozec*, bet persoun e Sant Goazec, a zo nevez maro.

An aotrou'n *Hir*, belec ar scolach e Kemper, a zo hanvet persoun e *Logonna-Daoulas*. An aotrou *Peron*, bet rejant ar rhetoric e scolach *Lesneven*, a die dont en he blas.

An aotrou *Ferec*, nevez beleget, a zo hanvet cure e *Pleyben*.

KUZUL.

Hiniennou a zigass d'eomp eur vech en amzer scridou da lakaat er gazeten. Ne c'hellomp nemet frugarekaat an dud-se euz an interest o deuz hag a ziscouezont da genderc'hel ar brezonec iac'h en hor bro. An oll a c'hoar eo great hor c'hazeten da genta evit tud vad Escopti Kemper; rag-se pa scrivomp e fell d'eomp da genta beza coumprenet gant an dud-se. Escopti Kemper en deuz vardro an tri farz euz a varc'hajou hor c'hazeten. Ne ket eta a zoare d'eomp cass d'ezho scridou ne gouprenfent taken enno.

Ne fell ket d'eomp gouzcoude lavaret e taolimp en tan, pell ac'hano, ar scridou a resevimp euz a zepartamant Costez-an-Nord pe euz ar Morbihan. En Escopti Guened, coulz hag en Escopti Sant-Briec, ez euz tud hag a c'hoar scriva brezonec, ha memez hini digatar.

Cantic ar Groaz. — An Himu da Vari. — Ar c'houbladou a gommans dre ar c'homzou-man: Ar Brezonec hag ar Feiz a zo breur ha c'hoar e Breiz, a zo eun desteni vad e c'houzer brezonec estreget en Escopti Leon.

Ar pez or beuz da lavaret da scrivanerien brezonec an Escoptiou-ze eo da genta: ez oump anaoudeg braz euz ar scridou o deuz dija digasset d'eomp; ho fedomp, d'an eil, da genderc'hel; d'an trede e c'houlennomp diganterho caout urz da jench ar geriou ne vent ket entetet er vro-man, pe an *ortograph*, ne ve ket a zoare dioc'h an hini or beuz da heuil hon unan.

Ar scridou-ze a zinint pe ne zinint ket, kement-se a zell outho. Ar pez a c'houlennimp hebken eo gouzoud hano an hini ho digass d'eomp; rag ne ententomp ket moulla scridou euz a bluen ar c'henta deuet.

An aotrou'n Escop *Delcussy*, escop *Viviers*, a zo maro an drivec'h a viz mae, d'an oad a eur bloaz ha pevar ugent.

Paris.

Ar c'honseil municipal euz a Bariz a vote bete vrema eur zoumm evit an tiez a zigemer an dud oajet, an dud clanv, ar beorien, ar vinoret, hag ar vugale dilezet. Er bla-man n'o deuz votet liard ebet; ne ket falvezet d'ezho hen ober.

Eur c'halz euz an tiez-se o dije ranket penna ho dorjou paneved ar gristenien vad a zo plijet gantho digeri ho ialc'h evit ober an aluzen n'o deuz mui euz an ti-kear. Kenderc'hel a c'hello eta c'hoaz an tiez mad-se da ober ar pez a reant diaraoc, da lavaret eo, da ingala ar feiz gant an aluzen.

Ar 4 euz a vis mae, ez euz bet emwel hag emgleo, e kear *Hennebont*, etre ar vistri el labourou douar, evit en em entent var daloudegez ar chistr ha var ar guella fesson d'he ober. Ar chistr great mad a c'hell en em viret pell hag hir, keit hag ar guin. Evelse, en emwel, a gomzan anezhan, ez euz roet da danva chistr euz ar bloaz 1874-1867-1838, hag ar c'hossa eo bet ar guella.

Ar chistr-se, deuet d'an oad a seiz vloaz ha tregont, en deuz mantret an oll. Den bete vrema ne grede, ne zontje zoken e c'helje chistr ebet en em viret ma den tu all da dri, pevar bloaz. Unan eta a zaou, pa drenk ar chistr

d'an oajou-ze, pe an danvez ne ket mad, pe ar fesson m'e bet great a zo da veza dilezet.

En Oriant (Lorient) d'an 29 euz a viz guengolo, e vezo exposition euz a gement a deu er jardinou. Calz prizioù, calz metallennou a zo da rei evit ar frouez, al lugumach, ar fleur, hag ar brousguez doareet braoa.

En exposition-ze ne c'hello kemeret perz nemet tud ar Morbihan ha re arrondissement Kemperle er Finister.

Eun abaden.

En eur park, e Breiz-Izel, ez oa eun tiek o labourat en dra c'helle. C'hoezi a rea kement ma taolaz lod euz he zillad e pleg ar c'hleuz. Dre valheur bioc'h he amezek her guelaz. Hounnez evel calz a zaout all a ioa tik gant an dillad, hag hi dreist ar c'hleuz, ha da jiletan pe da jupen va c'houmper. Pa e doue chaoget an anter anezhi ha lounket an anter all, petra raje nemed mont kuit? Siouaz! an anter vella a ioa eat ganthi. Tri billet bank a gant lur a ioa ebarz en eur iale'hic lien, eur pez aour benag, hag eur pakad butun fresk, ha tout e oant eat an oll a c'hoar e peleach.

Biscoaz bioc'h n'oa bet ken henoret! Noz-deiz e oue paet eun den evit he dioual; hag an den-ze a gounte bet ar vioc'h ken honest ha ma oa leac'h da c'hedal diganthi. Prest goudeze e oue carget da verza ar vioc'h-se. Dont a ra eur marc'hadour da ober eur zell outhi. Crogit, stagit hardiz gant ar vioc'h-man, eme ar guerzer: houman eo honesta bioc'h a vale, hag e countaz he histor. Mad, eme ar marc'hadour, p'e guir e ken honest-se da vioc'h, dalc'h mad d'ezhi.

Aviz eta da botred ar zaout da chom heb meuli re ho marc'hadourez, aviz ive da ziouall oc'h ar zaout honest.

Act a gonssecration d'ar Galon Zaer.

Miz even, miz consacret d'ar Galoun-Zaer a Jezuz, a ia da zigeri. Piou benag a c'hoantafe caout e gallec pe e brezonec an act a gonssecration d'ar Galoun-Zaer a Jezuz, her c'havo e bureo *Feiz ha Breiz*, oc'h pevar real ar c'hant, dre ar post, heb miz ebet, a bouez digass d'eomp taloudegez ar goulenn a raio.

Ar memez act a gonssecration, moulet braz var baper euz ar re gaera, evit beza lakeat en eur starn egiz eun daolen, a vezo cavet er memez bureo, oc'h pemp guennec ar pez.

Postillon-Breiz.

Aliez e scriver d'eomp evit goulenn sclerijen var an dra-man, var an dra-hount. Avechou hon amzer a vez berr, avechou all, ar pez a c'houlenner diganeomp ne dal ket e guirionez ar boan da gass eul lizer d'ar post, etc.

Kent a ze, evit countanti an oll, hervez hor galloud, hiviziken evit ar seurt goulennoù-ze, e respountimp, evel calz cazetennou all, dre hor c'hazeten memez. An nep a c'hedo eur respount benag a c'hello lenn var-lerc'h ar ger: *Postillon-Breiz*. Eno pephini a gavo he stal.

A hirio memez e talc'homp da rei da anaout d'ar re o deuz scrivet d'eomp evit goulenn *Feiz-ha-Breiz* abaoue ma'z e fountet, da re all o deuz he goulennet abaoue ma ia a nevez en dro, da lavaret eo, abaoue miz meur. An numeroiou or beuz bet moulet en tu all d'ar gount a zo bet lippet en eun taol count. N'or beuz mui euz an numeroiou-ze.

Pep hini a anavezo ar respount a zell outhan dioc'h numero he gazeten a lakimp gant hano ar barrez-araoc ar pez or bezo da lavaret: Ne lakimp hano den ebet, pephini a c'hello er feson-ze en em anaout, ma car teuleur spleed d'an numero a zo dija var banden he gazeten, ha den nemethan ne c'houezo netra.

Evelse e respountomp:

N° 39, *Pouldergat*. — Kemeret scrid evit Costez-an-Nord. — An articl ne ket bet douget er gazeten; zoken ne ket bet cavet. — Evit he gaout essoc'h a ze, lavaret da be vare eo an articl-se.

N° 85, *Plougonver*. — Roet e vo anaoudegez dioc'h ho coulen d'an hini zo dleet. — Scriva d'an aotrou Salaun, marc'hadour-levriou e Kemper evit ar feillennou zo caoz anezho. — N'euz nicun deuz ar re a c'houlenner.

Ne ket ar boan goulenn numero ebet euz ar *Gazeten Feiz ha Breiz* azalec he c'houmansamant betec ma e bet chomet a za, ar 45 euz a vis eost diveza.

Euz an numeroiou-ze n'euz mui na calz na nebeut. Eur c'holl arc'hant hag eur c'holl amzer a ve eta scriva d'eomp evit kement-se.

PRIZ AN ED.

TAOLIT EVEZ. — Ar priz merket da genta eo priz ar marc'had diveza, hag ar priz merket d'an eil eo priz ar marc'had araoc.

KEMPER. — Marc'had ar 27 a vis mae.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	23 l 50 s	23 l 50 s
Segal	48 00	48 00
Eiz	47 00	47 00
Guiniz du	47 00	46 50
Kerc'h	24 00	24 00
Avalou douar	9 50	8 00

POUNT'N-ABAD. — Marc'had ar 26 a vis mae.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	24 l 97 s	25 l 24 s
Segal	20 58	49 55
Eiz	46 00	46 50
Guiniz du	46 92	47 43
Kerc'h	24 00	22 50
Avalou douar	9 50	9 50

CASTELLIN. — Marc'had ar 26 a vis mae.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	24 l 66 s	24 l 66 s
Segal	49 36	49 06
Eiz	45 50	45 00
Guiniz du	46 00	46 28
Kerc'h	24 00	20 00
Avalou douar	8 50	8 00

Perc'hen-Merour: AR. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gant AR. DE KERANGAL.

FEIZ HA BREIZ

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA

Casset bep sul da gement Kristen a gomz ar brezonec

PRIZ AR GAZETEN

AR MARC'HAD D'HE C'HAOUT BEP SIZUN EPAD AR BLOAZ A GOUST:

DAOU SCOUET evit ar Finister, — ar Morbihan — ha Costez-an-Nord

SEIZ LUR evit an departamanchou all.

Kenta tra a reas ar c'houarnamant, gonde maro Garcia Moreno, a oue ober eun enclask evit gellout tapout crog-en-he vuntrerien. Campuzano, an hini en devoa roet ar moia scoaz da Rago, a oue paket nebeut amzer goude an torfet, ha fuzuillet d'ar merc'her var al leac'h zoken ma oa bet lazlet ar presidant. A benn eun nebeut devezioù, e oue gellit ive tapout crog e Cornejo. Hema a ioa eat da guzet e creiz menezioù huel a zo eno e kichen. Kerkent ha ma oue gouezet an dra-ze, tud peder geraden en em glevas da ober eun anter-kelc'h en dro d'ar menezioù-ze dioc'h eur c'hostez, ha da lakaat an tan er c'hostez all. O clask tec'het araoc an tan, Cornejo a gouezas etre daouarn ar re a ioa oc'h ober goard en tu all d'ar menez.

KEMPER, 10 a vis Even.

DOUE NE VARV KET.

Casset e oue d'ar gear-benn gant eur vanden cavatierien. Dirac ar varnerien, e tiscouezas caout eur c'heuz braz d'ar pez en devoa great. Goulenn a reas he unan beza coundaonet d'ar maro, « evit, emezhan, ober amand honorabl d'ar bobl ha da va zud. »

En eur vont d'ar maro, e c'houlennas pardoun meur a vech ouz an dud a gave var he hent. An daou vuntrier all n'euz ket gellit ho faka; credabl, o deuz gellit en em denna abred aoualc'h divar douar ar republic.

Setu ama brema petra zonje ar broiou all divar benn Garcia Moreno hag he c'houarnamant. An aotrou Hamilton, cannad Bro-Zaoz e Kito, kear-benn republic an Equateur, a scribe evelhen da unan euz a vinistret ar republic-se d'an 21 a viz kerzu diveza, (an oll a c'hoar Bro-Zaoz a zo eur rouantelez protestant):

« Casset em euz kelou d'am gouarnamant euz an torfet euzuz en deuz lamet he vuez digant ar presidant, ha bet em euz urs da rei d'eoc'h da anaout ar boan hag ar c'hlac'har en deuz great ar c'helou-ze d'ar rouanez ha da c'houarnamant Bro-Zaoz. Poan ha glac'har ar rouanez, va mestrez, a zo bet seul-vrassoc'h m'e

devoa muioc'h a istim hag a garantez evit Garcia Moreno, ha muioc'h a c'hoant da velet peb tra er vro-ma o vont bepret var vell »

Ar c'homzou-ze a zo aoualc'h evit rei da anaout ar stad a rea ar gouarnamanchou protestant ho unan euz a bresidant an Equateur.

Mes maro Garcia Moreno a oue, dreist oll, eur rann-galoun evit hon Tad santel ar Pab. Pii nao a lakeas euz a Rom, divar he goust he unan, eur zervich euz ar re zolanella evit repos ene he vab muia caret. Ar zervich-se a oue canet en eun ilis, hag a zo tost d'ar Vatican. Creiz an ilis, azalec an or zal betec ar penn huela, a ioa steignet oil e do. Imach miraculuz ar Verc'hez, savet azioc'h an aoter-vraz, a ioa chouchet ive gant linseriou du. Dirac ar c'heur ez oa eur c'heler a dri astach, goloet gant eul linsar aour a ioa peintet varhi armou an Tad Santel. Eun niver braz a c'houlou a ioa var elum tro var dro.

Epad ar mintin, e oue lavaret offerennou var blean oc'h an aoteriou a zo a bep tu d'an ilis; an offeren var gan a oue celebret da unnec heur gant an Aotrou'n escop Marinell, sacrist an Tad Santel. Creiz an ilis hag ar chapelou-croaz a ioa leun a dud a bep stat hag a bep renk. Ar re a remerket da genta ha dreist ar re all, oa servicherien Pii nao hag an officerien a zo bet guech all en he arme. Kristenien Rom n'edont ket eb gouzout e talc'he Garcia Moreno ar plas kenta etouez difennourien guirioù an Ilis hag ar Pab. An oll a bede calounec hag a ziscoueze kaout keuz d'ar presidant catholic-se, a glaske araoc tout en he c'houarnamant gloar. Doue ha silvidigez an eneou; bag en eur zont ac'hano pep hini a zonje er gomz diveza-ma a ioa deuet euz he c'hinnou abarz he dremenvan: DOUE NE VARV KET, DIOS NO MUERE.

(Tennet, evit al loden franka, divar Gannad ar Galoun Zaer a Jesus.

MORVAN, chalom.

(Eur pennad all eur vech all)

Pardounerien Breiz e Rom.

(Unecvet Pennad.)

Rom, Rom, Rom !!!

An dud a zanvez hag a zescadurez, hag a fell d'ezho guelet an traou caerra ha brudetta a zo var an douar, a ia oll da Rom da dremen eun nebeut zizunvesiou pe eun nebeut misiou zoken, pep hini hervez he zanvez hag he amser. An dud difeiz, ar brotestantet ho unan n'o deus ket caeroc'h beach da ober.

Pep kristen catholic, apostolik ha *Romen*, ma ne c'hell ket mont a gorf, a ia da vihana a spered da *Rom*, ha meur a veach zoken en he vuez, evit pedi var besiou an ebestel St Per ha St Paol, poket d'an douar-se a zo bet trempet gant goad eiz million a verzerien, hor breudeur, bale var ruiou ar gear dispar-se dibabet gant Doue evit beza kear-benn ar bed kristen ha kement-se bete fin an amseriou, ha caout dreist oll an eur vad da velet vikel Jesus-Krist var an douar, *penn visibl an Ilis*. Rom a zo bet great he meuleudiou e kement iez a zo var an douar. Rom a zo o chom enhi Tad daou c'hant million a gristenien.

Setu ar gear burzudus a ziskenno enhi bremaic ho kenvroad eurus meurbet; carout a raffe rei d'eoc'h da anaout eun nebeudic euz an traou dudius en deus guelet epad an unnec devez en deus tremenet enhi; c'hoant en deffe da rei d'eoc'h da santout eun draic bennac euz ar pezh zo tremenet en he ene epad an dervesiou-se a zo eat ker buhan en ho zro.

Kement-se a zo, me c'hoar vad, dreist he c'halloud.

Clask a rinn gouscoude coms d'eoc'h euz a gals a draou n'o peus morse clevet hano anezho. Dale hit sonj mad ne glaskinn displega dirazoc'h nemet ar pezh em beus guelet, pe glevet gant tud a feiz vad, pe lennet e levriou skrivet gant tud guezec.

Goude beza beajet epad an nos, e tiguezis e Rom vardro eiz heur dioc'h ar mintin. Evit ar guel kenta, Rom a zo eur gear evel ar re all; ar ruiou, couls lavaret oll, a zo kam-digam hag a en em groazigel dalc'h mad, ouspenn m'az int stris kena; ma veler ama hag ahont eur pennad ru ledan hag eur palez pe eun ilis caer bennac, ezeer adarre er ruiou stris hag a zo enho tiez disteric aoualc'h.

Petra bennac ma tisplich kement-se da zaoulagad ar beajour curius, ne glask nemet guelet traou brao ha nevez, evit ma vezo Rom eul leac'h a belerinch evel m'az eo meur a gant vloas zo, e tleer lezel pep tra evel m'ema. Ma ve c'hoant da ober ruiou hir ha ledan, da zevel palesiou dudius, e ve red diskar eun tiic dister ama hag ahont, pilat ar gouent-ma pe ar japelic-z'hont. Ia, mez en tiic-se eo ganet ar zant m'ar zant, eo bet merzeriet eur zant all, eo bet prisoniet marteze St Paol pe eur zant all brudet; an ilis dister-se evidoc'h a zo bet savet pemzec pe c'huezec cant vloas zo, hag ouspenn a zo bet enhi oc'h oferenna ar Pap-ma pe ar pap z'hont; oc'h ar voger-se dirapar, evit eur guel, ez eus marteze eun daolen livet en amser an ebestel pe ar pa-

bet kenta; dirazhi en deus Doue great eun niver bras a vuzudou; an imach dister-se en deus bet comset oc'h ar zant pe ar santez-ma; ma vent eta discaret pe chenchet plas d'ezho, setu echu an devotion d'al leac'h santel-se var digarez euna pe ledannaad ar ru-ma, pe sevel eur palez caer bennac da eun divroad difeiz marteze.

E Rom eta pep tra a dle chom evel m'ema; ne d'eus beajour ebet, m'en deus c'hoas eur fulen a feiz hag eur galon en he greiz, goude beza bet o pedi en ilis-ma pe hounnont, var bez St Per pe var hini St Paol, en unan pe unan euz an daou brison a zo bet enho an daou abostol-ma meur a vloas zoken, m'en deus daoulinet er plasou santel-se, en devezo santet he galon o lammet en he greiz ha daeloura deneridigez hag a garantez zoken o tiruilla en despet d'ezha euz he zaoulagad.

Cassit ar beajour a gerroc'h da ilis St Per, a zindan ar groumen, (*dome*), a zo savet c'huoc'h cant troatad en ear a zioc'h bez Prins an ebestel, ha ma ne d'eo ket brein he galon, ha nemet ar gounnar a enep pep relijion a ve krog enhi, e renko kuez a d'an douar ha lavaret: *credi a renkan e relijion an Doue a zo savet eun ilis ker burzudus evit he henori*. Henor eta, gloar ha meuleudi d'an Doue a beder en ilis-ma; gloar ive ha meuleudi d'an dud guesiec o deus savet ha caerreat anezhi !!!

Eur breiziad bennac marteze, goude beza lennet meur a veach ar c'haerra lev'r a zo bet c'hoas skrivet e brezonec, *histor an testamant cox hag an testamant nevez*, a lavaro: ma ve roet d'inn da joas e ve guell ganen mont e pelerinach da Jerusalem evit da Rom. E Jerusalem eo bet prezeget hor relijion santel, kement corn douar a zo vardro a zo bet santifiet dre bresans Mab Doue; er vro-se eo ganet, enhi en deus tremenet tri bloas ha tregont, enhi en deus great he vuzudou eb niver, enhi ez eo maro.

Hen anzao a ran ganeoc'h, eur pelerinach caer eo hini Jerusalem; gouscoude, hervez va c'hreden-me, hini Rom a zo caerroc'h, setu ama perac. Mar d'ema c'hoas e Jerusalem bez hor Zalver, peustost da venez Calvar, hag al leac'hieu en deus baleet enho hor Zalver, e livirin d'eoc'h eo digasset pell amser zo da Rom ar pezh zo bet servichet da bassiou ha da varo Mab Doue.

E Rom e ma cavel ar Mabic Jesus, e ma ar pilier marbr campoullennet, oc'h pehini ec'h en em harpas meur a veach hor Zalver pa deue da brezec en templ a Jerusalem; e Rom e ma an daol euz ar senaen en deus instituet varnezhi ar Sacramant meulet ra vezo, en dervez araoc ma varvas; e Rom e ma an diri santel euz a di Bilat a bignas dreizho hor Zalver pemp pe c'huoc'h guezec; guelet a rear c'hoas varnezho ar beradon goad a zirouilla euz a c'houliau hor Zalver; e Rom e ma ar pilier a oue staget outha hor Zalver evit beza skourjaset; e Rom e ma gaur groas hor Zalver, eun unan euz an tachou gant pere e oue staget oc'h ar groas, eul loden euz ar gurunen spern a oue lakeat d'ezha var he benn; e Rom e ma an tam coad a oue staget oc'h ar

gous hag a ioa skrivet varnhan ar c'homsou-ma: Jesus Nazareth, Roue ar Jusevien; en tri langach latin, hebreo ha gregach; e Rom e ma ar spoue distrempet er vual hag er guinegr a oue roet d'hor Zalver da euz en he dremen van; e Rom e ma al lans pe ar c'hleze a doullas d'ezha he gostez goude he varo.

En eur ger, e Rom eo destumet ar pezh a zo a dalvouda evit eur c'hristen hag a zigass da zont d'ezha euz chassion ha maro he Zoue. Setu perac evidon-me a lavar hag a lavaro eo caerroc'h, dudiussoc'h pelerinach Rom evit hini Jerusalem; ouspenn m'az eo tremenet e Rom an traou burzudusa er penn kenta eur ar gristeinach, relegou an tregont pap kenta goude St Per, hag a zo bet merzeriel evel dha, a zo e Rom. Ama eun milion a gristenien, hor breudeur, a c'heller da velet cals anezho en ho besiou zoken, rac m'az eus cals anezho ne d'int ket c'hoas bet digoret. Hag ouspenn e Rom e ma o chom penn visibl an Ilis, vikel J.C. var an douar, eun o chom ar burzudusa anezho, Pii nao, a c'hell ar belerined mont betec enha, a c'hellont da glevet ha reseo he vennos.

Da Rom eta da genta, kenvrois, goude da Jerusalem m'o peus amser ha pe a dra.

JAN AR GERNEVEZ.

BUEZ SANTES ANNA.

Presentacion ar Verc'hez en templ.

(C'HUOC'H VET PENNAD.)

Ar gerent ne dleont ket ebken rei buez ar c'horf d'ho bugale; eun dever eo c'hoas evitho rei d'ezho buez an ene. Pourvei a dleont da izomou an eil hag egile, hag eur gount terrubl o devezo da renta da Zoue ar re a vezo bet lezirek da deuleur er c'halonou iaouank-se an had euz ar guirioneziou kristen hag ar vouenn euz ar vertuziou. Santes Anna a anaie re vad he deveriou a vam evit disonjal nicun. Evel ma c'houie e tlie eun dervez Mari beza templ ar Speret-Santel hag an deumeurans santella ha dudiussa a c'helfe an Dreindet da gaout var an douar, e lakeas he brassa aket da zevel ar blantenn iaouank-se a dlie eun dervez rei bokedou euz ar c'haera. Clask a reas dreist oll lakaat en he spered santimanchou a izeldet en abek d'an enor he gortoze divezatoc'h.

Pell dioc'h kemeret scuer var grazez ar bed a zianav ar joaiou guirion evel an deveriou euz eur vam gristen, hag, e leac'h maga ho unan ho bugale, ne varc'hatont ket evit ho zeuleur etre daouarn an estrenn, Anna ne falvezas ket d'ezhi fisiont er re all he merc'h muia caret; he maga a reas he unan, hag he oll aket a lakeas d'he zevel gant eun deneridigez a vam.

An tri bloas a dremenas Anna gant Mari a ioa bet evithi tri bloas a zudi hag a levenez. Ar verc'h santel a zigolle he mam euz ar boan a gemere ganthi, dre gant merk a garantez ne c'hellent mankout da c'hounid he c'haloun. Senti a rea ouz an distera euz he gourc'hemennou. He eurusdet oa ober plijadur d'he mam. En

eur ger, bez'ez oa eur scuer euz an oll vertuziou. Evelse pa deuas an amzer da seveni d'ar ven great da Zoue; e doa bet izom euz he oll nerz-caloun hag euz he oll doujans e kenver Doue. Euz a begement a gourach ne dlie ket caout izom evit en em zispartia diouz eur c'hrouadur h garie gant kement a deneridigez hag a rea he oll joa; he oll c'houtantantant! Pegen bras ne dlie ket beza he c'harantez evit Doue evit chom ep marc'hata var eun disparti ken poanuis, hag evit divoueret a galoun vad ar pezh a garie ar muia var an douar! Ne ket ep rann-galoun e plegas d'an disparti-se couls goude.

Evit anaout pegenn poanuis oa an dilez a rea hor zantes da Zoue, e rankemp en em lakaat en he flas ha sonjal petra oa Mari evit Anna. Bez'ez oa he marc'h muia caret. Tremenet e doa daou ugent vloas oc'h huanadi varlerc'h ar c'hrouadur benniget-se. Ne skuize oc'h he guelet nag oc'h he c'hlevet, rac euz he ginou a grouadur e tene comzou dudiuz, comzou a zere ouz an elez ebken. Mari a ziskueze a vremen ar pezh a dlie beza en amzer da zond.

Santes Anna a dle servichout d'eomp da scuer. He aket da zeveni d'ar veu e devoa great da Zoue a dle deski d'eomp pegenn sourciuz e tleomp beza hon unan da zere hel d'hor promessaou. He c'harantez a zesk d'eomp caret a greiz caloun Doue ha traou an env. He c'hourach hag he nerz p'en em zispartia diouz Mari, a dle hon golei a vez o veza ker stag ouz traou ar bed-ma. Setu eur brezegen galloudus aoualc'h evit hon lakaat da zilezel kement on euz, hag evit hon dougen da lakaat peb tra dindan hon treid evit senti ouz Doue. Etre Nazareth ha Jerusalem ez euz var dro tregont leo. Beach Mari e coumpagnunez he mam hag he zad hag eun niver bras euz ho c'herent a badas tri dervez; hag epad an hent an elez ne eanjont da gana canaouennou e meuleudi da Zoue.

P'oant arruet e traon an dereziou a gundu d'an templ, Anna a falvezas d'ezhi kemer Mari etre he divreac'h evit he c'hass betec ar belec bras, he gortoze e kichen dor an aoter vras. Mes ar verc'h santel, evit diskuez pegement a hast hag a vall e doa d'en em vouestla da servij Doue, a nije couls lavaret. An oll a ioa estonet o velet pegenn lijer e valee evit he oad. Lavaret e vije penaos an elez, evit enori an hini a dlie beza ho rouanez, he douge var ho diou askel. Santes Anna arruet e kenver ar belec bras a lavaras d'ezhan: « Cannad an Aotrou Doue, recevit, mar plij ganeoc'h, « ar verc'h a ginnigan d'ezhan dre ho taouarn ha cavit « mad e teuffen dre an ofrans-man da baea va dle « en he genver. Mar d'oc'h estonet o velet eur vanden « ker bras a dud ouz va heul, eun niver ker bras « a gerent hag a vignounet en dro d'inn, mar d'oc'h « estonet o velet ar goulaou-man ganeomp var elum, « pardounit d'am zantimant a anaoudegez vad. Ne « c'hellan ket diskleria re huel ar burzudou en deuz « great Doue em andret. »

Neuze en eur gomz ouz Mari:

« Evidoc'h va merc'h ; emezhi, c'houi zo eur
 « c'hrouadur a vennoz hag a vuzud. Dre va fizians
 « oun deuet a benn d'ho caout digant Doue ; bez'ez
 « oc'h eur frouezen euz va daelou, eun diveradenn
 « euz grasou puill an Aotrou Doue a zo en em ziskuezet
 « em c'henver trugarezus-bras meurbet. D'ezhan oun
 « dleourez euz va gloar hag euz va enor a vam. C'houi
 « ive a zo dleourez d'ezhan euz burzudou ho conception
 « hag ho kinivelez. Va c'haloun e deuz ho c'hoanteat
 « pell amzer, hag ar promessaou caer am euz great
 « da Zoue o deuz ho roet d'inn. Evit seveni d'ar bro-
 « messaou-se e teuan hirio d'ho kouestla da Zoue
 « en templ. »

Anoa a dosteas neuze ouz ar belec bras, hag an
 daelou en he daoulagad e kinnigas d'ezhan Mari,
 a en em daolas d'he dreid evit her pedi d'he receo e
 niver ar guerc'hez. Ar vam-se glac'naret he c'hin-
 nigas neuze da Zoue. En eur drec'hi he zeneridigez
 a vam, e reas an dilez santel ha poanuz euz he merc'h
 egiz ar patriarch Abraham.

Ar belec bras a recevas Mari gant calz a zoujaus.
 Rei a reas d'ezhi mil meuleudi, hag he lakaat a reas
 e renk ar guerc'hez a zerviche Doue noz-deiz en
 templ.

P. M.

(Eur pennad all eur vech all.)

Histor Coll-Bara.

(Seizved pennad.)

Va zountoun Ian-Jakez, am euz comzet anezhan huel-
 loc'h, a io bet dimezet eun diou pe deir guech.

Dioc'h he c'hreg kenta en devoa bet calz bugale, eat
 oll d'ho stal d'an amzer ma comzan. Pa zimezaz evit ar
 vech diveza, ne chome ganthan nemet eur verc'hic, han-
 vet Gaid pe Godic ; an hano mad, me gred, oa Mac'harid.
 Gaid, hirra m'e devoa oa eur bloaz varnon-me.

Va zountoun a ioa dimezet evit eur rezoun vad. Da vi-
 hana ar brud a ioa evelse. Gaid ne devoa nemet daou
 vloaz pa varvaz he mam, hag he zad a felle d'ezhan caout
 unan benag a zoare da entend oc'h hounnez.

Mar d'eo an dra-ze a glaske, n'euz ket a leac'h d'he
 damal, ar c'hontrol eo : petra benag a glaske, ne gavaz
 ket da vihana ar pez a lakear var he gount ; rag va zintin,
 lez-vam Gaid, a reaz d'ezhi bale eun, m'hen tou d'oc'h.

Ne lopet ket varnezhi d'he laza, mar kirit ; mez a zoug
 an deiz, ha bemdez, ken aliez ha bep card-heur e clevet
 dorn al lezvam o poked da jottou ar verc'h keaz : clak
 dioc'h an tu deou, clak dioc'h an tu cleiz, hag eur ger
 groz benag da heul.

A greiz ma vijemp hon daouic, hi ha me, o c'hoariellat
 e toull an or pe o forchi couignou pri en eun tam casto-
 loren doull, e teuje va zintin, a bake crog en he breac'h
 hag he douge d'an ti evelse goudé beza great eun heja mad
 d'ezhi. Pa gane, e rea re a drouz ; pa roe peoc'h e vije
 mouzed ; hi eo a dorre tout, a sclabeze tout : var he c'hein
 e lakeat kement droug a errue. Gaid a ioa goulzcoude eur

verc'hic euz ar re furra, euz ar re zentussa, euz ar re
 zoussa am euz morse anavezet.

Caer oa evel eun eal !
 Plijadur vraz am euz o lavaret vad anezhi, rag e gize
 rionez, ma'm euz anaoudegez da ziscuez da unan benag
 eo da hounnez eo.

Va c'haret a rea, ha me he c'harri'ive gant mil guech
 muioc'h a rezoun. Gaid a dalie dec evel don-me.

D'an amzer ma'z ean ganthi d'ar zal d'azil, e prezege
 d'in beza fur, diouall oc'h ar gamaradet fall, ha dreist
 oli diouall da ober netra fall va unan. Eun devez, em
 euz sonch, em oa lakeat em penn lavaret d'ezhi eun dra
 benag ha n'oa ket modest an oll, e reaz kement a drouz
 d'in ma lakeaz ac'hanon da lenva forz. — Augustin,
 emezhi, en han-Doue, na lavar ken a draou evelse ; guell
 e ve ganen chom heb da velet guech ebet ken eget da
 glevet o comz er giz-se.

Pa'z iz d'an ti scol gant ar scolaer, hi a deuz ive
 d'ar scol gant he c'hreg a ioa scolaerez.

Etre claz ar botret hag ar merc'hed oa eur speuren,
 gant eun or ver er c'hreiz, evit gellout oc'h ret beilla
 guelloc'h a ze var an daou glass assamez.

Da reketi eo e c'helfet e pep leac'h caout eun ti scol
 evit ar botred hag eun ti all evit ar merc'hed, rag eur
 vech c'hoaz, hag en tiez scol, hag er scolachou evel er
 saliou d'azil, ar vugale a zo bugale da Adam ha da Eva,
 hag heritourien euz ar c'hrizen fall-ze, a c'halver ar
 pec'hed orijinel.

Ne ket ma claskfen e giz ebet lavaret an disterra droug
 euz ar vistri hag euz ar vestrezed a zo e penn an tiez-se
 a zescadurez.

Ha dioc'h ar re genta, ha dioc'h an eil, ha dioc'h an
 trede rum e c'helfen lavaret, e lavarfen zoken calz a vad,
 paneved aoun da ober evel mez da dud ha ne glaskont
 nemet euzet kement mad a reont evit brassa gloar Doue
 ha brassa interest ar vugale zo fiziet enno.

Caer o deuz goulzcoude ar vistri hag ar vestrezed beza
 mad ha vertuzuz, kement-se ne viro ket, ne viro biken
 oc'h lod euz ar vugale da glask an tu hag ar pleg da
 ober eun dro gam benag, hag evel just el leac'h ma'man
 ar muia bugale e man ive credabl ar muia danger, ha rac-se
 ar brassa izom da deurel evez anezho, dreist oll pa vezont
 amezeien, ar botred hag ar merc'hed.

Ganen-me ta ec'h en em gavaz ar c'hontrol heo. Gaid
 a ioa eun eal mad evidon. En he famill ne doa nemet
 poan. He zad, evit plijout d'he c'hreg, a rea evelthi, da
 lavaret eo, ne gemere nemeur a zoursi euz he verc'h, ne-
 beutoc'h c'hoaz p'en doue eur mab euz an dimizi-ze.

Azalec neuze, Gaid a oue lakeat da blac'h gant he lez-
 vreur. Epad an deiz e vije oc'h he bourmen, oc'h he lus-
 kellat, pe oc'h he iota ; guassa zo, bep tro ma lenve ar
 bugel, e coueze ar vaz var he chouk. Me gemere kement
 a boan o velet canna ar plac'hic paour, ma kemeriz ive
 caz ouz he breur.

E creiz an traou-ze oll, Gaid a vije ato laouen ; morse

seblantout a rea zoken caret ar
 greiz he c'haloun. Gaid a ranke meur a vech
 plijout d'an aotrou-ze, Gaid a ranke meur a vech
 hebrount d'ar scol, egan a rean. An deveziou-ze
 he gaver hir amzer. Pa c'helle mont d'ar scol, ah !
 N'oa ket brao da gi
 zcanviva zreid. N'oa ket brao da gi
 ebet egazi va c'hiniter. Da veuri a
 polotrez evit ar gount-se ; n'oa ket
 ober poan d'ezhi. Mad, bep tro ma
 ac'hanon. Na caera ene
 an amzer-ze. Nag inthi
 an deveziou-ze euz va bugaleach
 gant va c'hiniter ! Bez' e doa ge-
 eun eal ! Nag hi a oa caer e mesk
 a ioa bep heur oc'h ober al lez d'in.
 euz he vertuz e deuz
 da drec'hi enebourien va ene, ha
 ar zont all-ze euz a c'halloud hag
 an Aotrou Doue.

He zad, a veac'h e vije caout ken dister hag hen d'he
 barailh. Ne doa den d'he c'helen, den d'he zouten. Eo
 goulzcoude pa livirin mad ; Doue a veille varnezhi, hag
 hi ha unan a dec he muia ma c'helle dioc'h an danger hag
 evelse e veve laouen, e peoc'h gant Doue hag e peoc'h
 gant he c'houzianz.

Pebez henor beza vertuzuz d'an oad a zeiz vloaz !
 Goulzcoude hini ac'hanomp n'oa crenv-crenv var he ga-
 tekiz. Mez ar c'homzou mad e devoa clevet gant ar seu-
 rezed, er zal d'azil, a ioa diskennet da weled he spered
 hag he c'halon. Ar vugale, a lavarar, n'int ket goestl da
 gompren guirionezou braz ar relijion. Kement-se a zo
 geier. Kercent ha ma c'hell ar bugel anaout ha caret eun
 dra benag, eo Doue, me gred, a die da anaout ha da ga-
 ret da genta, pe guir Doue en deuz ho great evit kement-
 se. Pa c'hed Doue beza caret gant ar vugale ho unan e tie-
 eta er memez amzer rei d'ezho ar c'hrass pe ar voien
 d'he garet. Evidon-me a gav an dra-ze sclear.

Gaid a garrie Doue, me c'helfe hen toui. Aliez e comze
 d'in anezhan egiz ma c'hell eur bugel he ober, en eur
 vesteodi. Pa rean eun dra benag ha ne blijé ket d'ezhi e
 lavare d'in : — Malheuruz, na ra ket an dra-ze, pe e ri
 poan ha glac'har d'an Aotrou Doue. — Evelse edo en
 adunatao na raje hini ac'hanomp poan d'an Aotrou Doue.

En dro d'ezhi, ne gleve nemet malloziou, hag hi a zante
 dija an izoum da zigoll dre he c'harantez caloun an
 Doue a outrachet ken aliez dindan he daoulagad.

Eun devez, em euz sonj beza bet eun nebeut mad a
 blijadur ganthi en eur zont d'ar gear euz ar zal d'azil.

An aotrou persoun a en em gavaz ganeomp var bord
 ar ster hag a roaz d'eomp pep a imach. Me, er moument
 kenta, am boa aoun ken agrenen, hag en em guze guella
 ma c'hellen adren va c'hiniter. Ne ket estoun, me am oa
 clevet dourna kement a draou var ar veleien !

Evit hema n'oa ket drouc, pell ac'hano.

Pe seurt hano o peuz, emezhan, bugaligou ?

— Gaid, aotrou persoun, ha va c'hender bian, a zo
 Augustin.

— Lavar d'in, Gaid, caret a rez da gender bian,
 carantez az peuz evithan ?

— Ia vad, aotrou persoun, kement hag an ti-man !

— Kement hag an ti-ma, va c'hrouadur, da galoun
 a zo bian, bian evel a c'houzot. Mar d'eo ker braz-ze
 da garantez evit da gender bian, penaoz e ri da gount
 evit caret da dad ha da vam.

— N'em euz mam ebet, aotrou persoun, mez va zad
 avad a garan..... kement, kement hag ar menez braz
 a zo aze, en tu all d'ar ster.

— Ah ! Gaid, bremaic me bako ac'hanod ! Setu aze
 e leverez d'in eo da garantez evit da gender kement, hag
 eun ti, da garantez evit da dad kement hag eur menez ;
 n'euz ket ken a blass en da galon d'an Aotrou Doue.

— Oh ! eo, aotrou persoun, an Aotrou Doue en deuz
 plass e pep leac'h.

Ar seur e deuz lavaret d'in e carrie beza e calon ar
 vugale vian.

— Kement ha petra e carez anezhan neuze ?

— Gaid a oue nec'hed eur pennadic hag a lavare outhi
 he unan : Kement ha petra ? Kement ha petra ? Kement
 ha ma'z eo, ker braz ha ma'z eo he unan, ker braz ha
 kement leac'h zo, aotrou persoun.

NÉDÉLEC.

**Ar brezonec hag ar feiz
 A zo breur ha c'hoar e Breiz.**

Gant an neve-amzer setu deuet ar bleuniou,
 An evnedigou drant a gan barz er c'hoajou,
 E doun an draonien c'hlaz ec'h iboud ar wazik
 Hag an eostig clemmuz a richan he zonic !
 Couzcoude'r c'halonou a jom scournet e Breiz !
 Pa gan al loened mud meuleudi d'ar C'hrouer,
 Penoz e c'hell an dud chom dic'hoant'n he genver ?
 Allaz ! bihannaat'ra ar feiz !

Guechall epad miz mae an oll divar ar mez
 A glevac'h o cana guerziou caer d'ar Verc'hez,
 Ha d'an noz, daoust d'ar scuisher, teuent a vanden.
 Da ginnik d'ehi ho foan en dro gant ho feden ;
 Breman, na velit mui, med pec'hed ha diroll,
 Coz ha iaouank a lez chapel mam hor Zalver,
 Na chilaouont mui pelloc'h nemed mouez Lucifer ;
 Allaz ! ar bed a ia da goll !

Epad meur a gant vloaz, Breiz, c'houi zo bet divlam,
 Keit ma oue crenv ho feiz hag ho calon dinam ;
 Evel eur rozen flour e skeuden eun derven,
 Dindan scoazel Mari c'houi a veve laouen.
 Deuet eo siouaz ! erfin ar bleiz touez an denved ;
 Aman 'vel el leac'h all an diaoul wal labour,
 Clask, caout a ra zoken mevelien d'her zicour
 E bro zantel ar Vretoned !

Bro-C'hall, a bellik zo, e deuz collet he fenn,
 Satan he flant dounnoc'h-doun er voullien ;
 Mez c'houi a zalc'he c'hoaz stard d'ho relijion
 Da feiz sant Guenole hag ar roue Grallon ;

FEIZ HA BREIZ

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA

Casset bep sul da gement kristen a gomz ar brezounee

PRIZ AR GAZETEN

AR MARC'HAD D'HE C'HAOUT BEP SIZUN EPAD AR BLOAZ A GOUST:

DAOU SCOUEV evit ar Finister, — ar Morbihan — ha Costez-an-Nord
SEIZ LUR evit an departamanchou all.

Ar marc'had a dle beza great ha paet ato e ti an Aotrou. Ar. DE KERANGAL, Perc'hen-Merour, e Kemper.
Ar scridou da lakaat var ar gazeten a dle beza casset d'an Aotrou MORVAN, chaloni, kenta scrivanier,
Pe d'an Aotrou NEDELEC, eil scrivanier, ru Bourg-les-Bourgs, 26, e Kemper.

KEMPER, 17 a vis Even.

Pardounerien Breiz e Rom.

DAOUZECVET PENNAD.

Iliz Sant Per.

Sant Per, prips an ebestel, a ioa fisiet enha alc'huesiou ar barados gant hor Zalver Jesus-Krist he unan, a voue crusifiet he benn d'an traon var eun dorgen euz ar gear a Rom, hanvet Janicul. Ar gristenien a zistagas he gorf dioc'h ar groas hag hen enterras a zindan eun dorgen all peustost d'ezhi, hanvet ar Vatican, en eur c'hav a zindan an douar.

Nebent bloavesiou goude, ar Pap Sant Anaclet a zavas eur japelie, pe eun orator, var bez Sant Per; daou c'hant vloas divezatoc'h, an oratoric-se a oue great anezha eun iliz deread, dre urs an impalaer Constantin, goude m'oa bet badezet gant ar Pap Sant Silvestr. An impalaer he unan, goude beza tennet he vantel scarlec, a verkas plas ar vogeriou hag a zougas he unan var he gein daouzec boutegad douar, en honor d'an daouzec abostol, el leac'h ma vije lakeat ar mean diazez. Dre urs an impalaer devot-se an iliz a voue savet e berr amser, hag a jomas en he zao epad unec cant vloas. Neuse, evel ma venne kuezha en he foull, e voue diskaret, ha savet an iliz caer-ma, ar vrassa a zo var an douar.

Ar Pap Paol trede a gargas an architect pe ar penn-mansoner Mikel Anj euz al labour burzudus-se en doa c'hoant da ober en honor da Sant Per; hema en doa daouzec vloas ha tri ugent, hag evelato e pemzec dervez en doa linennet var baper doare an iliz dispar-se. Al labour a badas evit an iliz epken c'huezec vloas hag eiz ugent; abars m'oue peur-echu ar zacreteri hag al labourou all diabars ha diaveas, e voue red caout kasi keit all a amser; er c'houlse ez eus tremenet tri Pap ha daou ugent var gador Sant Per; al labourou euz ar zacreteri epken a zo coustet pemp million en arc'hant;

bep bloas, evit derc'hel an iliz caer-ma en urs, e tis-pigner ouспен eiz ugent mil lur en arc'hant.

Tro var dro d'ar blasen vras a zo dirag an iliz-ma, hag a ra, evel pa lavarfen, eun hevelep porchet, ez eus peder renkat pillerou en niver a zaou c'hant unan ha pevar-ugent; var ho gourre ez eus tro var dro eur bourmenaden, hag eur balustr e mein ar vro; a amser da amser ez eus var ar balustr-se patromou sent a zaouzec troatad a huelder, tost da zaou c'hant a zo anezho.

A bep tu d'ar blasen-se ez eus diou feunteun gaer evel diou zil vras hag a zao an dour en ear tost da ugent troatad a huelder; red eo beza ho guelet evit gouzout peger souezus int. E creiz ar blasen ez eus eur mean hir, hanvet obelisk, digasset gant an impalaer Caligula euz an Ejipt; bez'en deus pevar droatad ha pevar ugent a huelder. Ar Pap Sixt pempet a lakeas he zavel en he za. Seiz cant den, hag o devoa oll covesseat ha communiet en devez-se, a ioa o chassa er memez amser var ar c'herdion gant seiz ugent penn kezeg; ar mean dispar-se, a bouez nao c'hant trizec mil lur ha pevar-ugent, a zave goustadic en ear. Ne glevet nemet trous ar c'herdion ha treid ar c'hezec; a veac'h ma crede ar bobl eb niver, a ioa tro var dro d'ar blasen o sellet, finval na tenna ho halan, pa oue clevet eun den o iouc'hal a bouez he benn: dour d'ar c'herdion, dour d'ar c'herdion; ker reud oant ha kement a veac'h varnezho, m'edont oll o vont da derri. Glepier e vouent eta, ha racdal ar mean divent-se a oue dibradet dioc'h an douar hag a ziskennas ker goustadic ha tra er plas a ioa kempennet evitha: Fontana, an den guesiec a ioa e penn al labour izinus-se, a voue douget e triumph gant ar bobl betec he di. Evit recompans, ar Pap a roas d'ezha pemp mil scoed, hag an oll ostillou a ioa bet implijet evit al labour diez-se, hag a dalie ugent mil scoed all.

Ar martolod iaouank, en devoa lavaret glepia ar c'herdion, pa voue goulennet digantha pe seurt recompans a felle d'ezha da gaout, ne c'houlennas ken tra

Doùe a zo ganeoc'h, eme an escop, en eur barlant ouz ar vam-brioez; bezit fiziaz, ar goumansamant euz a bep tra a zo diez; founti eur gouent a zo poanuz; ep amzer ebet n'euz bet muloc'h a izom a dud da bedi ha da garet Jezuz; bezit fiziaz, Doue a zo ganeoc'h. » Da c'houde, ep deuz roet he venediction d'an oll, hag e walen da boked d'an eil goude eben betec an diveza, hag eo en em dennet kuit. Eur gomz all en deuz lavaret c'hoaz araoc pignat en he garroz, hag hounnez a livirin gant joa, ha gant anaoudegez vad.

En eur rei d'in evit ar vech diveza, he walen da boked: « Ho penniga a ran, emezhan, ha pedi a ran Doue da venniga assamez ganen ho calon hag ho pluen. »

Mil bennoz da Zoue ha d'he escop fidel !!!

Eur pennadic goudeze an Aotrou'n Escop Mermillod a zigore eur retred e couent leanezet ar Galoun-Zacr. Daou c'hant introun benag o deuz heuillet ar retred-se.

Dimerc'her euz bet eiz dez, an Aotrou Mermillod en deuz kuiteat Kemper evit en em renta e Ferney, keric tost d'ar Suiss. Eno e lue en em gaout abenn dissul diveza bugaligou escopti Jenev evit reseo var an douar estren ar gonfirmation euz a zorn ho escop, ho zad muia caret.

NEDELEC.

Propagation ar Feiz.

Evit Breuriez Propagation ar Feiz, ez euz resevet, er bloaz 1875, ar zom a bemp milion seiz cant seitec mil ha pevar ugent, pevar c'hant tri lur ha tri ugent ha daouzec santim ha tri ugent (5,797,463 l. 72 s.)

Lod ar Franz er zom-zo a zo : 3,902,083 l. 93 s.

Gant lod an Alsace-Lorraine, distaget euz ar Franz abaoe ar brezel diveza, e sao da 4,400,849 l. 35 s. Lod an nemorant eta euz ar bed oll ne zao nemet da 4,696,644 l. 37 s.

Pemp escopti Breiz o deuz roet ho unan 542,603 l. 92 s. rannet er giz-man :

Escopti Roazon.....	425,822 l. 44 s.
Escopti Naoned.....	95,650 05
Escopti Guened.....	44,799 64
Escopti Sant-Briec.....	430,030 57
Escopti Kemper.....	446,304 28

An escoptiou o deuz roet tremen 400,000 lur a zo :

Lyon.....	425,592 l. 40 s.
Pariz.....	486,529 36
Cambrai.....	486,406 82
Cologne.....	451,985 00
Sant-Briec.....	430,030 57
Roazon.....	425,822 44
Kemper.....	446,304 28
Bourdel.....	400,650 76

Dioc'h ar gount-man e veler : 1° e deuz ar Franz, evit he lod, roet teir loden var bemp euz ar zom destumet dre ar bed oll;

2° O deuz escoptiou Breiz roet ar seizved euz ar zom destumet e Franz;

3° Erfin, en deuz escopti Kemper ar guir da lavaret en deuz ar seizvet renk etouez oll escoptiou ar bed.

Petra da zonjal a gemense? Doue ra viro na zeuffe

morse, nag ar Fransisien nag ar Vretoned d'en-em boumpadi euz ho aluzen!

Ho dever kenta, d'hor sonj-ni, eo trugarekaat Doue da veza lakeat pe a dra etre ho daouarn, ha dreist-oll, da veza lakeat en ho c'halonou ar spered-se a feiz hag a drugarez, a ro nerz d'ar paour he unan da ober an aluzen da haouroc'h evithan, ha da gaout he vrassa plijadur o tioueret gant ar re-all ar pez a zo coulz lavaret ret d'ezhan he unan.

E creiz an dristidigez hag ar freuz a zo hirio dre ar bed oll, ez euz leac'h da gaout spount rag an amzer da zont; n'euz forz, bugale rouantelez Mari a dle, me gred, caout eul laouenedigez vraz o sonjal e reont ho aluzen-nou en hano an Doue oll c'halloudec, ar guella euz, an oll dadou, a zistaol da bephin cant evit unan!

Ah! Franz, pec'het ez peuz ha da bec'hejou a zo braz hag heb niver; goulzcoude en da galoun ez euz c'hoaz eur restad mad euz ar pez a blij kement da Zoue: an aluzen. Ro eta, ro hirio, ro vare'hoaz, ro ato, rag an aluzen a c'holo eleiz a bec'hejou. Ro ha bez fiziaz!

Ar pelerinac'h braz e Lourd.

Dre otre ar Pab Pi IX, Introun-Varia-Lourd a vezo curunet d'an 3 euz a viz gouere kenta. An iliz a vezo consacret ar zul araoc.

An eskibien, an arc'heskeb hag ar gardinaled a dle beza pedet evit an diou zolanite-ze.

PRIZ AN ED.

TAOLIT EVEZ. — Ar priz merket da genta eo priz ar marc'had diveza, hag ar priz merket d'an eil eo priz ar marc'had araoc.

KEMPER. — Marc'had an 3 a vis even.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz.....	24 l 00 s	23 l 50 s
Segal.....	48 00	48 00
Eiz.....	47 50	47 00
Guiniz du.....	46 50	47 00
Kerc'h.....	24 00	24 00
Avalou douar.....	40 00	9 50

POUNT'N-ABAD. — Marc'had ar 4 a vis even.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz.....	23 l 44 s	24 l 97 s
Segal.....	48 55	20 58
Eiz.....	47 50	46 00
Guiniz du.....	47 08	46 92
Kerc'h.....	22 50	24 50
Avalou douar.....	9 50	9 50

CASTELLIN. — Marc'had ar 4 a vis even.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz.....	25 l 27 s	24 l 66 s
Segal.....	20 28	49 36
Eiz.....	46 00	45 50
Guiniz du.....	48 85	46 00
Kerc'h.....	24 50	24 00
Avalou douar.....	8 50	8 50

Perc'hen-Merour : Ar. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gant Ar. DE KERANGAL.

nemet ma vije kemeret bep bloas hiviziken, divar gommanant pe ferm he dud, ar scourrou palm a vez benniget gant hon Tad Santel ar Pap d'ar zul bleuniou; he c'houlou a oue aotrect gantha, hag ar bromessa-se a virer hirio c'hoas.

A benn eur pennad goude, e voue lakeat var beg ar *mean hir-se* eur groas kouevr a zo enghi eun tamic euz a vir groaz hor Zalver; neuse, epad m'edo oll gleier gear var vole hag ar c'hanoliou o crozal, e voue canet ar *Vexilla Regis* hag an *Te Deum* evit trugarekaat Doue; ar Pap a aotreas dec vloas a induljansou da gement hini a lavarje eur *Bater* hag eun *Ave* dirag ar mean burzudus-se, a ra eno estlamm an oll dremenidi tri c'hant vloas zo bremaic.

Setu ni o vont da bignat en ilis Sant Per ker brudet, ne deus ket he far var an douar. A ziaveas e deus c'huoc'h ugent metr a ledander hag eiz ha daou ugent a hueded. Evit mont er porched e renker tremen dre bemp dor a zo etrezo pevar billier; ar re-ma a zeblant izel a ziabell hag o deus evelato ouspenn eiz metr var'n-ugent a hueded. Ar porched caer-se en deus muioc'h a ledander evit calz ilizou en hor bro, p'e guir en deus pemzec metr a ledander ha daou ha daou ugent a hunder. En eur penn euz ar porched ema patrom ar c'henta impalaer kristen, Constantin, var varc'h, hag er penn all, ema Charlemagn.

Var an iliz ez euz ive pemp dor e kouevr hag a zo varnezh labouron coz euz ar re vraova a c'helfet da velet. An hini a zeou, galvet an *or zantel*, ne vez digoret nemet da vloavez ar Jubile. Hon Tad santel ar Pap he unan eo a renk he digeri, hag evit se e sko tri daol gant eur morzol arc'hant var ar voger brik a zo oc'h he stoufa. O veza m'ema ar Pab prisonier en he balez, n'en deus ket gelllet dont d'he digeri evit ar jubile-ma. An or e creiz a zo galvet an *or arc'hant*. Epad daouzec vloas dioc'htu daou orfebrer euz ar re guesieca o deus labouret varnezh, ha n'o deus ket collet ho foan. Var moger an ilis, peustost d'an *or zantel*, eo moulet embann ar jubile kenta roet gant ar pap Beneat VIII; e kichen e veler c'hoas scrituriou all: meuleudi ar pap Adrien I great gant Charlemagn, hag erfin ar garg a gemeras ar Pab da rei rentchou evit derc'hel var alum noz-deiz diou lamp ha seiz ugent dirag bez sant Per, a zo en iliz-ma.

Tennomp brema hon tok ha deomp en iliz santel-ma, ar vrudetta a zo var an douar. Kenta tra a ris araoc sevel va daoulagad da zellet en dro d'in, a oue mont da bisin an dour benniget da ober sin ar groas ha da zaoulina evit saludi prins an ebestel en he iliz; goude en em likis da evessaat oc'h an traou caer a ioa dirazoun.

Kercouls hag an darn vuia euz ar belerined a ia en iliz Sant Per, evit ar guel kenta, n'he c'havis ket kement ha ma'z eo e guirionez; rac pep tra a zo reizet evit ar guella, an hueded gant al ledander hag an deoder, en hevelep doare ma'z eo tromplet an daoulagad ha ma ne gavont netra en tu all d'ar pez a veler en ilizou all. Ilis Sant Per a zo great en eun doare dishenvel diouz hon ilizou bras er vro-ma; pillerou, canev-

dennou ha bolsiou hon ilizou-ni a zo evel great euz eur pakat; pillerou skanv ha mistr a ra an dro d'ar c'hanvedennou ha d'ar vaout zoken, ha dre'n abec ma'z int mistr ha striz ho c'haver calz huelloc'h c'hoas evit ne d'int e guirionez. Perac e caver tour Creiskear calz c'hoas huelloc'h evit na d'eo? Abalamour ma'z eo cleuset ar c'horf bras gant prenestou hir meurbet ha ma'z eo ar beg toulet evel dantelez, ha ma veler ar sclerijen dre an toullou pe ar prenestigou-se; ma vije bet teo ha round, pe garre, ne vije ket c'avet ken huel.

Gouscoude pa evessaer piz oc'h pep tra, e iliz Sant Per, e renker anzaou ne deus bet guelet c'hoas netra en eskemm gant ar pez a zo eno dirazoc'h. Pa zaver ar penn da zellet oc'h ar vaout a zo pemp metr ha daou ugent a ziouzc'h, e veler selear n'emaer ket eno en eur fourn, hag ez eus meur a dour caer e Breiz ha ne stogfe ket ho beg oc'h ar vaout-se.

Mar d'eo huel ez eo ive hir, hag an hirra a galz euz an oll ilizou a zo er bed; evit gouzout ar c'hemm a zo etre iliz Sant Per hag an ilizou bras all, ne deus nemet bale e creiz; eno var al leuren eo merket hirder an ilizou brassa. Ilis Anvers e deus 117 metr; Sant Paol diaveas kear Rom, 127 m. 73; iliz Milan, 135 metr; hini Florans, 149 metr; iliz Sant Paol e Bro-Zaos, 158 metr; hag iliz Sant Per, 186 m. 98; bez'ez eo eta, couls lavaret, cant troatad hirroc'h evit ar vrasa iliz a zo er bed. Eb counta ar porched hag ar zacreteri, ez eus vardro pemp devez arad a zindan an iliz. Evel m'az euz chapelou croas en daou du d'ezhi tro var dro, e leverer e c'heller cana seiz oferen-bred enhi eb ma ve diczet an eil gant eben. Ar pez a c'houzon eo, eur veach oan diguezet divezad en oferen a lavaret er penn huela evidomp, hag ez oa o cana vardro cant pelerin, hag euz ar penn d'an traon a veac'h m'ho c'hleven; ne gleven ket muioc'h ken nebeut eun oferen edot o cana gant an ograou en eur japel groas dirag pehini e tremenis, nemet pa edon dirag ar japel.

Er japel groas, izelloc'h evit ar prenestou, e veler e lizerennou aour ar c'homson dre bere e lakeas hor Zalver Sant Per e penn an ebestel hag he iliz: *Te eo Per, ha var ar mean-se e savin va Ilis; rei a rin d'id alc'huesiou ar barados*. Al lizerennou-se, bihan da velet abalamour d'al leac'h huel m'emaint, o deuz seiz troatad pep hini anezho. En iliz-ma pep tra a zo bras, caer ha dudius meurbet.

IAN AR GERNEVEZ.

Paris epad ar Vrezel.

(Eur mobil bretoun touellet gant ar brotestantet.)

— Aotrou, eme Ian (ar mobil,) ententit mad, me brema ive a zonjo gant va skiant va unan, ha n'e ket c'honi hag ho kenseur eo am lakai da zonjal; brema ive me a c'hoar rezouni, ha me a rezouno.

— Ian geaz, Ian geaz, me grede e oaz eur potr fur, a zente ato oc'h ar stur; mes va lez d'hel lavaret d'id: kentoc'h e c'houies rezouni, brema avad eo direzouni a rez. Va mignoun paour, an den ne c'hoar nemet ar

pez a vez desket d'ezhan, ha var gement-se e rezoun, da lavaret eo, ec'h implij he skiant evit gout petra zo mad pe fall, petra dle da ober pe da jom eb ober, petra c'hell he renta euz er bed-ma hag er bed all. Mes caer az pezo rezouni, ne viri ket oc'h eur c'had venn da veza guenn, nag oc'h eul lapin du da veza du.

— Aotrou, me fell d'inn hiviziken beza libr da zonjal ha da gredi ar pez a girinn; me zo deuet da veza sonjer libr, evel a lavar ar Barizianet.

— Ah! te a zo deuet da veza eur sonjer libr; mes gouzout a rez, Ian, petra eo eur sonjer evelse? Eur sonjer a zo kar tost da eun uvreer, hag eun uvreer a ia aliez cazel oc'h cazel gant an dud a zo troet ho speret, hag a vez lakeat er c'hloz en hospitaliou a zo great evitho. Entent mad, potr keaz, guirioneziou ar relijion a den digant Doue, hag abalamour da ze n'euz den, na te, na me, hag en deffe guir da zonjal ar pez a garo divar ho fenn. Libr oud evelato, en eur feson, da zonjal n'e ket guir ar pez zo bet discleriet gant Doue; mes neuze setu ama petra a erruffe ganes. Lakeomp e teuffe eur vanden archerien da dremen ebion d'id, ha setu te, var digarez m'eo libr da speret ha dre eno ive libr da ijili, setu te o tistaga eur gravanad gant unan anezho. P'e guir oud eur sonjer libr, n'e ket diez d'id divinout petra raio an archerien-ze.

— Nan'avad, dioc'htu e lammit da gregi em c'hollerou.

— Mad, setu aze ive petra raio an Aotrou Doue da eur sonjer libr pa'z ai euz ar bed-ma, caer en devezo bet caout moustachou hir epad m'edo var an douar. Ractal ive an Aotrou Doue a dapo crog en he ene evit he stlappa en infern.

— Neuze-ta n'oun ket libr da zonjal ar pez a girinn?

— Nan, var bep tra da vihana. Libr oud da zonjal ar pez a giri, gant ne zoni nemet e traou mad, gant ne glaski nemet ar mad en da zonjou evel en da oberou.

— Mes petra eo ar mad?

— Ar mad, Ian, eo ar pez a zo hervez bolontez Doue.

— Ha penaoz anaout bolontez Doue?

— Bolontez Doue a anavez, da genta, dre vouez ar goustians; ar goustians ne d'eo nemet Doue o sclerijenna an ene evel ma ro an heol sclerijen da zaoulagad ar c'horf. Bolontez Doue a anavez, d'an eil, dre ar pez en deuz discleriet guech all d'hon tad kenta Adam, ha goudeze d'ar batriarchet ha d'ar brophetet, dre ar pez en deuz discleriet d'ar bed oll dre c'hinou Jesus-Krist he vab unic, diskennet euz an env evit hor zavetei, ha dre ar pez a verk d'eomp euz he berz an Ilis santel catholic hag hon Tad santel ar pab, a zo bet carget ganthan da ziscouez d'eomp hent ar baradoz.

— Aotrou, ar re-ma a lavar traou iffam divar benn ar pab.

— N'e ket souez; ha clevet ec'h euz-te biscoaz laer ebet o lavaret vad euz an archerien hag euz ar varnerien?

— N'em euz ket sur; mes an dud-ma a lavar ez-euz bet pabet ha n'oant ket ato direbech en ho c'homportamant.

— Mad, Ian, hag e ve guir ar pez a gount an dud-se, petra ra ze d'ar relijion?

— Petra ra ze, aotrou? Evidon-me a gav d'inn avad ma n'e ket mad ar pab, ar relijion ne dle ket beza mad ken nebeut.

— Holla! holla! va fotr keaz, brema avad e tiscouezes oud eur sonjer libr hag e c'hoaries ar vaz e liberte gant da speret; brema e velan oud bet e scol vad evit deski e c'hell an den caozeal a dreuz hag a hed, hag evel Michel Morin p'edo o cass ar zaout euz ar porched, rei taol forc'h da houma, taol troad da hounnont, coulz d'ar re n'o devoa great nemet bressa ha tanva eun tamic ar geot a ioa er vered, evel d'an hini e devoa aventuret eva an dour benniget. Selaou ganen, Ian, ha digor mad da zaoulagad da respount d'inn. Ian, kristen oud?

— Ia, dre c'hras Doue.

— Mad eo; eur mestr oud var da gatekis. Brema, selaou adarre. Lakeomp ez peffe great eur pec'henn bennac; daoust hag ar relijion a ve fall abalamour da ze?

— Ne gav ket d'inn.

— Deomp larcoc'h brema. Lakeomp o peffe, ar botret all euz da vatailloun ha te, great eur faot bennac, evit scouer, o peffe evet eur banne en hostaliri, ha goudeze, e leac'h paea, o peffe sec'henn ho mourrou gant kil ho toru pe gant ho manch, daoust hag evit an dra-ze ar relijion a ve eat da fall?

— Ne ve ket sur.

— Couls goude, Ian, e renk beza eno eun dra ha n'e ket mad; e peleac'h eta ema an drouc?

— An drouc, aotrou, n'e ket er relijion ema.

— E peleac'h-ta pe e piou?

— E potret ar vatailloun, na petra-ta. Ho dever oa paea an hostizez p'e guir o doa lakeat discarga.

— Respount mad a rez, Ian, evit eur sonjer libr; meritout a rez zoken eun imach. Brema, astenn da ziouscouarn hirroc'h, mar gelles, eget re eur c'had pe zoken re eur bourric, ha selaou mad c'hoaz. Lakeomp e ve (Doue ra viro!) laer ar persoun, hag ar c'hure a ve ive, desket gant egile, evel a lavar ar rimadell am euz clevet guech all var ar meaz en hor bro Breiz-Izel. Lavar d'inn, Ian, petra zonchez neuze euz ar relijion; mad e ve ato?

— Aotrou, debron am euz em scouarn, ezom scrabat a deu d'inn, ha coc'henn a zao var va daoulagad; rac; c'honi vel, me am euz eur podic espern, eur ial-c'hadic mouniz.

— Alo, Ian, kemer da amzer ha ne d'a ket a nevez da veza sonjer libr, da lavaret eo, da leusker tennou a gleiz hag a zeou eb sellet oc'h ar guenn a zo dirazoud; biz mad da genta araoc tenna. Ancounac'ha da ialc'h evit eur pennad, ha lavar d'inn ha fall e ve ar relijion abalamour m'en deffe an aotrou persoun, pe an aotrou cure, eun defot bennac?

— Ar relijion ne ve ket falloc'h evit kement-se ; mes an aotrou persoun pe an aotrou cure avad ne vent ket direbech.

— Mad, Ian, n'az peuz ket da bar da goupren an traou. Lakeomp brema erfin e teuffe ar pab, an hini a zo persoun an oll gristenien, da goueza en eur pec'het bennac ; daoust hag evit kement-se e ve eat da fall ar relijion gatholic, ar relijion-ze a zo bet lakeat er bed gant Jesus-Krist, guir Vab Doue ?

— Ne gredan ket, aotrou ; ar relijion a jomfe ato ar pezh ma'z eo p'e guir digant Doue he unan eo e teu.

— Rezoun az peuz, Ian ; pec'hejou an dud, n'euz fors piou e vent, ne reont ket d'ar relijion beza falloc'h. Ar relijion, sell, a zo henvel oc'h eur menez huel hag a zao he benn azioc'h ar bed oll. E traon ar menez-se ez euz eur poull-dour braz-braz, doun ha ledan. Tro var dro d'ar menez e vev eur maread tud a bep stat hag a bep oad. Lod anezho a zebr bara du ha kig ha farz evel ar Vretouet ; lod all o deuz guin da eva leiz ho c'hof ha kig rost da zibri pa geront ; lod all c'hoaz coulskoude n'o deuz ken bouet nemet bara ki ha kig marc'h evel a zebrer hirio e Paris Mad, lakeomp e teuffe, eur vech an amzer, eun den bennac, goaz pe vaonez, da ziruil dioc'h traon ar menez-se, pe dioc'h ar c'hreiz, pe dioc'h ar gorre, er peziat poull-dour a zo izelloc'h, ha da selabeza eno he zillad pe zoken da veza beuzet ; daoust ha gell e ve lavaret evit an dra-ze eo fall ar menez, daoust hag ar menez eo a ve caoz euz eun hevelep malheur ? Nan a dra zur. Pion a ve caoz-ta ? An dud-se ho unan abalamour n'o deuz ket diouallet aoualc'h, abalamour n'o deuz ket taolet evez aoualc'h e pe du trei pe e pelec'h bale. Mes evitho da veza couezet er poull-dour, an dra-ze ne viro ket ouz ar menez da veza ato eur menez huel, eur menez caer, eur menez crouet gant Doue hag a jomo ato stard en he za. Evelse ive, pec'hejou an dud, n'euz fors piou e vent, ne viront ket ouz ar relijion da veza mad ha guirion p'e guir e teu digant Doue hag e verk d'eomp bolontez Doue ; ha caer zo, an nep en deuz c'hoant da vont d'ar baradoz a zo red ha red mad d'ezhan heul ar relijion-ze ha delc'her mad d'ezhi ; anez, e teui ive da goueza e puns braz an ifern.

An Tad CLEAC'H.

(Eur pennad all eur vech all).

BUEZ SANTES ANNA.

MARO SANT JOACHIM. — DIMIZI AR VERC'HEZ VARI.

Anna ha Joachim o devoa tremenet eun niver bras a vloaveziou en dousder euz eun unvaniez santel. Ar brassa peoc'h a rene en ho ziegez, ha ginivelez Mari a deuas c'hoas da greski var an anter ho eurusdet. Mes arruet oa heur Joachim ; gervel areas Santes Anna ekenver he vele a varo evit kimmiada diouthi evit an diveza gueach : « va fried muia caret, emezhan, trogarekaat a « ran Doue da veza roet d'eomp evit merc'h an Hini a « dle beza mam d'ar Zalver prometet. Mond a ran da

« ziscleria d'hon tadou a zo el limbou e tosta an ter-
« men euz ho dilivrans. Lavarit da Vari pedi evidon. »

Goudeze e pedas Anna d'hen lakaat e bez he dad *Berphonter*, ha sclerijennet dre spered Doue, e tiscle-
rias d'ezhi e devije an eur vad abenn eun nebeut bloa-
vezion da velet Mab an tad eternal o caout evit mam
he merc'h muia caret.

Eun nebeut goude, e rente he huanaden diveza e
peoc'h an Aotrou Doue. Oajet oa a bevar ugent vloas.
Ne essain ket discuez d'eoc'h glac'har Santes Anna.
Rac ma oa bras he c'harantez evit Joachim, he c'heuz
hag he glac'har a ioa brassoc'h c'hoas. Her gouela a
reas keit ha ma c'hellas ep dizenti ouz bolontez Doue ;
ha n'en em zic'hlac'haras nemet gant ar fizians d'en
em velet dizale e compagneuz he fried. Hen lakaat a
reas, hervez he beden, e bez he dad, ha neuze ez eas
da Jerusalem da zougen caon d'he fried e compagneu-
nez Mari, en em gave neuze en he unnec vloas. Hervez
eul lezen euz an templ, ar guerc'hez a dlie distrei
da di ho c'herent eur vech arruet en oad a bevarzec
vloas. Mari evel ar re all a renkas douja d'al lezen-se.
Pa arruas he fevarzec vloas, ar belec bras a lavaras
d'ezhi oa deuet ar mare da zistrei varzu he mam evit
ma vije dimezet. Mari a respountas ne c'helle ket kui-
taat an templ, p'e doa great veu da jom bepret guer-
c'hez. Ar belec bras a ioa estonnet euz eun hevelep
respount euz a bers eur plac'h iaouank a ziskenne euz
a lignez ar roue David. Rac en abeg da gement-se,
hervez ar Scritur, e c'helle caout an enor da veza mam
da Zalver ar bed. Ar belec bras a c'halvas Anna. A
bell amzer ec'h anaveze he finijennou hag he vertuzion
hag e tiscletrias d'ezhi ar respount en devoa bet digant
Mari. Hor zantes a lavaras n'oa nemet eun dra da ober,
pedi Doue. A dra zur, Doue a roje da anaout he vo-
lontez.

Ar belec bras a heulias an ali-se. Lakaat a reas das-
tum oll veleien an templ evit goulenn euz digant Doue.
Goude beza goulennet digant Santes Anna unani he fe-
dennou gant ho re, e chomjont tri dervez er beden.
Castiza a reant ho c'horf ha iun a reant bemdez divar
bara ha dour.

En eun taol e clevjout eur vouez o lavaret : « Dond
« a raio euz grizien Jesse eur brank a roio eur boked,
« ha var ar boked-se e tiskenno ar Spered-Santel, evel
« m'en deuz hen discleriet Isai. »

Ar belec bras, goude beza trugarekeat Doue, a roas
urz d'an oll dud iaouank euz a lignez ar roue David da
zigouezout en templ ha da zigass gantho eur brank pep
hini anezho.

Goude m'oa great ar pezh en devoa lavaret, ar belec
bras a reas lakaat an oll brankou var an aoter, hag e
lavaras neuze ar pedennou evel custum.

Mes caer en devoa gortoz, brank ebet ne roe boked-
doun. Neuze Santes Anna a roas da anaout e vanke unan
euz a famill ar roue David, hanvet Joseph. Abaoue daou-
zec vloas e rene eur vuez distro ha n'en em blije nemet
o sonjal e traou an env. A veac'h m'oa arruet en templ

maroas ar brank a zouge en he zorn eur boked euz ar
c'hoara ; hag e kreiz ar boked-se e tiskennas ar Spered-
Santel dindan furm eur goulm.

Mari en em gave eno pa zigouezas ar burzud-man.
Anaout a reas ractal santelez an den-se, ha pa rea an
env eur burzud ker bras en he andret, e llic beza great
ye veu da jom bepret glan ha dinam. Dre-ze ne enebas
lam evit her c'hemer evit pried. Joseph euz he gostez
an aote ar ven e devoa great Mari, hag he levenez a ioa
bras o velet providans Doue o rei d'ezhan eur pried a
felle d'ezhi beza glan ha dinam evelthan.

N'em euz ket izom da lavaret pegen eurus oa Anna
euz an dimizi-se. Goude-holl he merc'h a ioa o vond
da veza rentet d'ezhi. Breman e c'helje tremen en he
c'hoompagneuz santel an nemorant euz he bucz. Ar
belec bras a falvezas d'ezhan he unan ober gant lid an
dimizi-se, ha goudeze an daou bried ha santes Anna a
zistroas da Nazareth.

P. M.

(Eur pennad all eur vech all.)

Histor Coll-Bara.

(Eizved pennad.)

Va c'hiniter Gaid e doa eur c'hoant, eur vall diremed
da ober he fask kenta. Ne zizonje noz-deiz euz a euruzded
ar vugale galvet da ober ho c'hommunion genta. Hi a
c'hede an heur vad-ze ; bep mare e comze d'in euz al le-
venez e dije en devez-se. Ken nebeut ha me, ne devoa
ket calz a zescadurez, mez evel ma c'houie lenn, e studie
hemdez he c'hatekiz, hag e berr amzer ne oue den goestl
da zizput outhi.

— Assa, Augustin, a lavare d'in a amzer da amzer :
Mall az peuz da ober da bask kenta ?

— Oh ! ia, Gaid, mall am euz zoken hag em euz !

— Ha me' ta ! oh ! lavaret e tiskenno em c'halon an
hini en deuz va c'hrouet ha va frenet ! Lavaret e tiskenno
em peultrin evel en eur c'halar sacr an hini zo azezet da
huela er baradoz ! Mennout a ra d'in mervel gant ar joa,
pa zonzan e kement-se. Petra zonzez, Augustin ?

— Guir a leverez, Gaid, guir a leverez.

— Ha pa hen deugin em c'halon, an Doue-ze a garan-
tez, nag a fizians am bezo-me o pedi evit va mam, maro
keit all zo, keit all zo er boan marteze ! Nag a joa am be-
zo-me o pedi evit va zad, a gemer kement all a boan o
c'hounid bara d'in-me ! Oh ! nan, ne ancounac'hain hini
anezho en devez-se. Ne ancounac'hain ket ac'hanot-te
ken nebeut, Augustin. Me bedo Doue da rei d'id ar c'hraz
da veza ato fur ha mad.

— Bennoz Doue, Gaid, bennoz Doue d'id ! Mez taol
evez, da dad a vir ouzid da bedi ; gout a rez peger kalet
eo en da genver, ha pegen dinatur eo da lez-vam ouzid ?

— Augustin, Augustin, na lavar ket a draou evelse !
Ne ket mad an dra-ze. Va zad ne ket drouc, diez e vez he
benn, anken a gemer, setu tout ; ha va lez-vam ne ziroll
morze nemed pa vankan va unan da entent oc'h va breur
bian.

Bez dinec'h, me bedo Doue ken a rojo d'in va goulenn,
da lavaret eo, ho c'honversion. Ne peuz ket a zonz, en
deiz all er scol, ar seur a lavare d'eomp an Aotrou Doue
n'en deuz netra da reuzi d'ar vugale, deiz ho c'hommunion
genta ? Credi a rez, Augustin, e selaouo Doue ac'ha-
non ? An dra-ze a ve ker brao, ha me a ve ken euruz !

— Da zelaou-te ? ma pedez, n'euz netra surroc'h.

Gaid paour ! An esperanz-se he dalc'he beo, ne ehane
da gomz d'in euz ar joa e dije. Dal ma cave an ti, e nije
d'an iliz evit ober eur bedennic verr charz aoter ar Ver-
c'hez. Eno he c'haven atao pa n'he c'haven ket el leac'h
all, var he daoulin, he bizach euzet en he daouarnigou.

Eun devez, sonj am euz egiz pa vije deac'h diveza e
vije, eur zulvez oa, pud an avel, e creiz ar goan : Gaid
n'oa ket bet er scol an devez araoc ; n'oa ket eaz aoualc'h
va fenn ; eun dra benag a ranke beza a nevez, rag abaoue
ma'z ea he breur bian d'ar zal d'azil, ne vanke devez ebet
da zont. Daoust ha clanv e ve, a zonzjen ? Me iciaz da ve-
let. He c'haout a riz glac'haret oll, o renka he zamouigou
dillad en eun arbelic vian e traon an ti. He daoulagad a
ioa ruz-glaou. Me zantaz oa bet o lenva.

— Petra zo 'ta, Gaid ? Te zo bet gourdrouzet pe gannet
adarre, me bari.

— Ne ket guir, Augustin, n'oun bet na gourdrouzet
na cannet.

— Petra c'hoare ganez 'ta neuze ? rac lenva az peuz
great, ne ket ar boan nac'h.

Betec eno e talc'has ouzin, neuze e rankaz en em rei ;
n'oa nemedomp hou daou er gear, n'or boa a vir galon
ken kerent nemedomp hon unan, rag tad Gaid coulz ha
va hini-me ne dalient ket nemeur a vouniz : sailla a
reaz ganen, en dro d'am gouzoug, an daelou en he daou-
lagad, he c'halon o taoulammet en he c'hreiz :

— Ah ! paour keaz Augustin, emezhi, echu tout, ne
rin ket va fask kenta ! hag e lenve, ma oa truez ! !

Setu aman petra oa c'hoarvezet. Al lez-vam o velet ne
devoa mui izom euz a C'haid evit dioual he bugel abaoue
ma'z ea d'ar zal d'azil, e devoa lakeat e penn he goaz he
c'hass da c'hounit eun draic bennac, var digarez oa braz
aoualc'h, e c'houie lenn, scriva ha counta.

Traoualc'h ba re e devoa lavaret. Ractal e oue kement-
net da C'haid e dije antronoz ha bemdez da vont da eur
fabrik allumettez, var dro eun anter leo diouz ar gear.

Lavarit d'in ha ne ket eun druez condaoni eur bugel
nao bloaz da vont keit all bemdez evit trei allumettez da
zec'hi azalec seiz heur dioc'h ar mintin betec seiz, eiz
heur dioc'h an noz, sul, c'houel ha pemdez, evit kelou
pemp guennec da zezev ?

Hag he fask kenta ? Gaid keaz, crouget e voa evithi !
Bemdez er voged souffr, penn kil ha troad ; bemdez hag
heb ehan er vizer, an hini a garrie kement daoulina
a amzer da amzer dirag tron ar Verc'hez ; bemdez hag
ato pell diouzin-me he guella hag he unik mignon ; bem-
dez, pell dioc'h daoulagad he zud, evit kelou pemp
guennec bemdez, va Doue, na me am euz lenvet a zoug
an amzer-ze ! Var digarez pemp guennec, guerza iec'hed

eur grouadurez coulz ha ma oa hounnez, he frinva ker iaouank all euz a vel ar re a garie kement; miret oc'h eur grouadurez ker speredec all da zeski he relijion ha da ober he fask kenta, evit kelou pemp guennec; o truez, o glac'har heb he far! Gaid a lenye, me a lenve muioc'h c'hoaz, ha ne ket heb rezoun. Ganthi me golle va eal mad, ha n'en em dromplen ket. Selaouit-hi o lavaret d'in: — Augustin, emezhi, ne ket mad d'id lenva kement-se, bolontez Doue a zo evelse, evit doare; petra fot d'id? Doue a ra mad pep tra. Eur vech an amzer ni en em vello c'hoaz. Da zul, var a glevan, ec'h echu al labour kentoc'h eget ar c'huztum. Neuze te zesko d'in-me ar pez az pezo desket da unan er scol. Arabad eo d'id lenva, Augustin, p'e guir bolontez Doue a zo evelse.

Goude beza bet c'hoaz eun nebeut mad a amzer o lenva, ec'h en em guitajomp, hi evit chom da c'hedal eun tad hag eul lez-vam didruez, ha me evit pignat d'am c'hud, dindan an doen goloet a erc'h hag a scorn. En nozvez-se goulzcoude ne zantiz ket nemeur ar riou, an anoued, va nozvez a dremenaz o lenva hag o sonjal e Gaid, guerzed evit pemp guennec!

NEDELEC.

(Eur pennad all eur vech all)

Ar Burzudou.

En devez all en em gaviz gant eul labourer douar, den a zoujans Doue. Perag, emezhan d'in, hirio an deiz ne c'hoarvez mui burzudou, miracloù, egiz guehall? Abalamour, eme ve, hor feiz a zo laoskoc'h eget feiz hon-tadou coz. Gouscoude na gredit ket, m'ho ped, ne c'hoarvesfe mui a viraclou en hon touez. Setu ama eur burzud zo erruet bep guener epad seiz vloaz.

Brema ez euz eur pennadic amzer e veve eur plac'h iaouank, he hano Louiza *Lateau*. Ganet d'an dregont a viz genver 1850, e coat *Haine* e bro Beljik, ez eaz claudiglan betec an oad a drivec'h vloaz, hag abaoe he iec'hed a zo ato paour-paour. Setu aze evit ar c'horf. Louiza, a lavar d'eomp ar medisn *Rohling*, a gar beva pell euz trouz ar bed. Desket e deuz a vihanic ar pedennou noz ha mintin a vez lavaret var barlen ar vam e corn an oaled, hag epad he zammic labour ne ehan da bedi. Louiza zo devot braz da boaniou ar Golgotha. C'hoaz teneric, he eurusdet oa sonjal aliez e poaniou hor Zalver var menez Calvar.

Hogen, d'ar 45 a ebrel 1868, neuze p'edo Louiza er goassa euz he c'hlenved, goude beza bet he zacramanchou, setu hi da veza *extaziet*: hag epad an amzer-ze ne ehane da gomz euz a draou caer, euz ar baourentez, euz ar garantez. Guelet a rea, emezhi, ar Verchez, sant Rok, santez Thereza, santez Ursula hag e chomas er c'hiz-se betec an unan var'n-ugent.

D'ar 24 a ebrel, Louiza a rede ar goad euz ar c'hostez cleiz anezhi; d'ar guener goude, ar goad a redaz c'hoaz euz he c'hostez hag euz creiz he zreid; d'an drede guener, da nav heur euz ar mintin, ar goad a deuz euz a greiz he daouarn. Adalec an devez-se, bep guener ar goad a zired hag euz he c'hostez, hag euz he daouarn, hag euz he zreid. D'ar 25 a viz guengolo ar goad a zired ive euz he zal.

Er c'hiz-se e deuz bevet e doug seiz vloaz Louiza *Lateau*, ar burzud a goad *Haine*. Mes piou a lavaro an trouz hag ar zafar a zo bet en dro d'ezhi? Hag em beffe miret an dud fidel euz he escopti da zont ar muia ma bellint d'ar pelerinac'h-se. Setu aman he gomzou: Gouezet or beuz gant ar blijadur vrassa e man breuriez ar gatholiked oc'h en em bourvei da ober eur veaj da Zantez Anna Vened. Joa vraz e ve ganeomp guelet eun miver braz euz hor bugale o vont d'ar pelerinac'h-se. Ar veaj-se a vo eun desteni euz ho devosion hag euz ho d'zianz e galloud patronez Breiz. Biscoaz, en amzer ebet, n'or beuz bet mui a izom euz he zicour.

Breuriez ar gatholiked e dije caret gellout lakaat ar pelerinac'h-se d'en em gaout gant pardoun Santez Anna; miret evit miret oc'h re a foul hag eun droug benag mar-teze da heul, ez euz ranket devesia ar pelerinac'h-se d'an 9 a viz gouere kenta.

« Bep guener e guirionez e tigor var gorre evel e kao (cleuz)he daouarn gouliou hag o deuz eur meutad hinderac'hano eo e saill ar goad eb ehan ebet; he zreid ive a zivoad, nebeutoc'h gouscoude eget na ra he daouarn. Da ziv-heur ha cart e teu Louiza da veza *extaziet*; neuze e coll peb anaoudegez; he guelet a reer oc'h en em strinka d'an daoulin, he daoulagad digor-braz, mouk ha savet varzu an env; goude en em stlap a hed he c'horf, he fenn harp en douar. Erfin e sav evel pa ve o tihuna hag e teu d'ezhi adarre he anaoudegez. Setu ar pez a c'hoarvez bep guener abaoe seiz vloaz zo. N'eket tout, Louiza ne deuz abaoe na debret nag evet, na bet zoken c'hoant d'hen ober, ha gouscoude n'e ket semploc'h evit se. »

Setu aze, va mignon, eme ve d'al labourer, eur miracloù, eur burzud hag a ziscouez sclear ha splam ez euz hirio c'hoaz burzudou en hon touez, ha ma contan d'ec'h kement-se, n'e ket na c'hoarvesfe miracloù all tostoc'h d'eomp, mes abalamour ar miracloù-se zo bet anavezet gant an dud difeiz. Clasket o deuz a bep seurt digareziou evit lakaat an traou burzuduz-se etouez ar ravoderez a vez countet var ho meno gant ar gragez coz, ha seul vui o deuz clasket mougla sclerijen ar miracloù-se, seul splamoc'h eo deuet da veza, kement eo guir ar ger-ma: finnessaou an den a zo atao berr dre eur penn bennag. Ia, henvel eo ar relijion ouz an heol: seul vui a goummoul a zao en dro d'ezhan, seul scleroc'h e vezo eur veac'h m'en em ziscouezo; seul vui ive e clasker mougla ar relijion, nac'h ar burzudou, seul skedussoc'h en em ziscouezont. An dud difeiz ne reont eta nemet eun dra, lakaat, eb her gouzout, ar relijion da bara scleroc'h-sclera.

MAB AR BAE.

KALENNER.

An aotrou Hameury, persoun Plogastel-Sant-Jermen, zo hanvet persoun e Crozon.

An aotrou Parc, cure e Plougerne, a zo nevez maro.

An aotrou Trevidic, nevez beleget, a zo hanvet cure e Plougerne.

Rom. — Ar 27 a viz Mae, euz bet menek e Rom da ziscleria euruz servicherien braz da Zoue, etre oll, daou zen euz hor bro. *Louis-Mari Chanel*, relijiuz euz a urz ar *Maristed*, bet merzeriet en *Oceani*, ha *Frances-Mari Libermann*, en deuz fountet breuriez missionerien ar Spered-Santel hag hini ar Galon-Zacr a Vari.

Hiviziken eta an tad-man a die beza hanvet an Tad *venerabl F. M. Libermann*.

ROAZON. — Er mare-man emaer e Roazon e trein d'en

em glevet evit dont e pelerinac'h da Zantez Anna Venet. An aotrou Sant-Marc, Cardinal hag Arc'hescob Roazon, abed an dud fidel euz he escopti da zont ar muia ma bellint d'ar pelerinac'h-se. Setu aman he gomzou:

Gouezet or beuz gant ar blijadur vrassa e man breuriez ar gatholiked oc'h en em bourvei da ober eur veaj da Zantez Anna Vened. Joa vraz e ve ganeomp guelet eun miver braz euz hor bugale o vont d'ar pelerinac'h-se. Ar veaj-se a vo eun desteni euz ho devosion hag euz ho d'zianz e galloud patronez Breiz. Biscoaz, en amzer ebet, n'or beuz bet mui a izom euz he zicour.

Breuriez ar gatholiked e dije caret gellout lakaat ar pelerinac'h-se d'en em gaout gant pardoun Santez Anna; miret evit miret oc'h re a foul hag eun droug benag mar-teze da heul, ez euz ranket devesia ar pelerinac'h-se d'an 9 a viz gouere kenta.

LEZ-VARN AR FINISTER.

TAOLEN AR JUREED.

Lez-varn ar Finister, evit an trede tri miz euz ar bloaz 1876, a zigoro d'an 3 euz a viz Gouere.

Ar prezidant a vezo an aotrou *Oudare* euz a Roazon, cilet gant an aotronez *Faugeyroux* ha *Frayssineau*, Juj, an eil hag egile, e tribunal civil Kemper.

Setu aman taolen ar re zo galvet da Jureed.

Rolland, Yvon, euz a Vraspartz.
Castagnet, Paul, apotiker e Lesneven.
Soubigou, Jan-Pier, antreprenner var an henchou-houarn.

Guitot, Herve-Etien, negosian e Kemper.
Keraruel de Merrey, Herri, euz a Blougerne.
Jacolot, Eujen, euz a Loc-Ronan Leon.
Deschamps, Emil, midisin e Lesneven.
Guillermou, Thomas, euz a Vrest.
Toublanc, Charlez, negosian e Brest.
Moyot, Theophil, noter e Guitalmoze.
Neis, Per-Nicolas, midisin er Pount.
Cavin, Fr.-Joseph, euz a Vrest.
Breart de Boisanger, Paul, mear e Kemperle.
Adam, Louis, juj e Daoulaz.

Salaun, Anton, euz a Scaer.
Rhedou, Guillou, euz a Blougasnou.
Craignou, cabiten var vor, euz a Roscoff.
Fertil, Corintin, euz a Blonevez-Portzay.
Limbouze, Alexandr-Gregor, euz a Bont-Aven.
Belbeoc'h, Jan-Baptist, euz a Grozon.
Le Braz, Alan, euz a Loc-Melar.
Bocquene, Emmanuel Joseph, e Guerliskin,
Le Beurrie, Julian Per-Mari, commisser retretet e Brest.

Cloitre, Adolph, boulonjer e Landivisiau.
Damey, Herri, noter e Plogonnet.
Abgrall, Yv-Mari, euz a Lanniliz.
Bleaz, Yvon, euz a Vielan.
Lesneven, Ernest, noter e Pleuven.
Peres Alexandr, euz a Vrest.
Jacob, Guillou, mear e Lanildut.
Le Bihan, Fr.-Mari, euz a Blougastel-Sant-Jermen.
Stephan, Ian, euz a Zant-Nouga.
De Kergariou, Job, euz a Zant-Martin Montroulez.

Ladan, Louis-Rene, mear e Tremeven.
Fusilliet, Charl-Mari, euz a Vrest.
Bremand, Victor-Mari-Eujen, architect e Brest.

Zo hanvet suppleantet, an aotronez:

Cardaliaguet, Rene, serrurier e Kemper.
Fautrel, Aristid, apotiker e Kemper.
Faty, Bruno, major e retret e Kemper.
Guillaume, Fransa, negosian e Kemper.

MONTRoulez. — D'ar iaou, 7 a vis even, ez euz bet e Montroulez eur foar hanvet guech all ar *foar venn*.

Pell a ioa, eme gazetenn Montroulez, n'oa ket bet guelet kement a gezec er foar. Varlene, d'ar memes mare, ne oa bet nemet 712; er bla-ma ez euz bet 4,248. Ar varc'hadourien estranjour a ioa calz anezho. Ar c'hezegennet a briz hag an ebeulezet bloaz a ioa calz frèt varnho, hag a zo bet guerzet ker-braz. Nebeutoc'h a glask a ioa var ar c'hezec all. Ouspenn an anter euz ar chatal, a ioa bet digasset d'ar foar, a zo bet guerzet.

Er Marc'hallac'h, el leac'h m'edo ar chatal corn, ez euz countet 365 bioc'h, 106 ouner, 80 taro, 425 leue ha 475 penn-moc'h.

Ar zaout n'int ket bet guerzet goal ger, ha rabat a ioa varnho abarz fin ar foar.

Ar moc'h lard a zo bet guerzet etre unnec ha daouzec guennec al lur var ho zreid.

PLONEOUR-MENEZ. — Torfet Coat ar Relec. — Caer zo bet n'euz ket gellout gouzout c'hoaz piou en deuz lazec an introun de *Plusquellec*. Ne glever ato hano ebet euz a dad ar mevel. Ar mevel he unan a zo bet casset d'ar prizoun hervez ar c'heleier diveza. Heritourien an introun o deuz lavaret rei cant scoet d'an nep a lakai he graban var an torfetour, pe a roio ditour anezhan.

Haiti. — N'euz ket pell, euz bet adarre *revolution* en enezen-ze. Ar prezidant a zo bet taolet d'an traon, mes ar relijion hag ar veleien a zo bet respetet. Niz ar prezidant a zo bet lazec; ar prezidant he unan en deuz paket eun taol baionnettez; gellat en deuz coulsgoude en em zavetei var eul lestr euz ar Frans, hanvet ar *Sane*.

An aotrou *Guilloux*, arc'hescob *Pors-ar-Prins*, en deuz scrivet d'an dud fidel euz he escopti evit gourc'hemenn ober pedennou evit ar vro.

Euz a Vreiz-Izel ez euz meur a velec en *Haiti*; mes ho zud hag ho mignounet n'o deuz ket ezom da gaout nec'hamant ebet gant ar *revolution*-ze.

ERGE-VRAS. — An daou euz a viz even, ez euz bet great eul laeronsi e parrez Erge-Gaberic divar goust intanvez ar *Brusk*, galvet *Futri* euz a hano he zad, o chom e *Keravre-vraz*.

Diou nizez vian d'ezhi a ioa deuet d'he guelet an de-veziou araoc. Ar gossa anezho, hanvet Catell Penne, e devoa pemzec vloaz; Mari-Anna, he c'hoar, e devoa daouzec, ho diou euz a Erge-Gaberic hag o chom e *Kerdaniel*.

Ar c'henta euz ar miz, an dintin a roaz d'ezho da zrebi hag ho dalc'haz zoken da loja. Antronoz, var dro seiz heur dioc'h ar mintin, intanvez ar *Brusk* a iez dioc'h ar gear evit caout an oferen en he iliz parrez. An diou nizez n'oant ket savet c'hoaz.

Eur pennad goude e safchont ho diou hag e cafehont var stal ar vesselier alc'hoez an arbel. Digeri a rejont an arbel; c'huec'h lur ha daou-ugent a ioa eno var ar stal; ho zamma a rejont. Goudezê, an arbel prennet cloz evel araoc, e lakejont an alc'hoez el leac'h m'o devoa her c'havet, hag inthi ho diou da Gemper.

Daou lur ha daou ugent a zispignjont e dillajou hag traou all.....

An archerien, ker just ha tra en devez-se e beaj var douar Erge-Gaberie, o devoe anaoudegez euz ar pez a ioa tremenet, hag a forz da furcha o deuz gellet dineiza an diou verc'hic hanvet huelloc'h. Emaint breman etre daouarn ar Justiz.

SANT-DIVY. — Dimeurz, d'ar 6 euz ar miz-man, ez euz en em gavet e Sant-Divy eun dra glac'haruz meurbet. Jamari Bouroullec, potr-iaouank coz, (c'huec'h vloaz hag anter-cant en devoa), mevel e ti ar Mazeaz, a ioa gant he vestr o tiscar guez e coat an Hae, pe ar Harz. Betec fin an devez n'oa erruet droug gant den ebet, mez setu e verr var dro seiz heur-anter eur vezen ha coeza hed he c'horf var hini ar paour keaz Jamari Bouroullec. Ar re all a zaillaz ractal gant ar vezen evit he dibrada divarnezhan; allas! re zivezad oa; Jamari Bouroullec a ioa pladet dindan eur beac'h; he liven gein a ioa brevet neat. Aotrou Persoun Sant-Divy, galvet buhan ha buhan, a erruaz an dour var he dal. Heb coll amzer e roaz d'ezhan he zacramanchou diveza. Jamari Bouroullec en doa he oll ententamant. Ret e vije beza bet eno, a lavar unan euz an testou, evit coumpren ar feiz a ioa e calon an den-ze, hag ar basiantet en deuz discoezet betec ar moument ma tremenaz, div-heur goudeze.

Jamari Bouroullec a ioa unan euz ar reveilien-ze a virit beza douget e beo. Pemp bloaz ha daou ugent a ioa edo o servicha e ti ar Mazeaz, heb biscoaz e ve bet an disterra clem en he eneb, nag an disterra rebech da ober d'ezhan. Evelse en doa paket ar vetalen arc'hant evit he zervichou mad. Breman eo eat, n'or beuz dougetans ebet, da reseo caeroc'h evit oll metalennou an douar, eur gurunen ha ne vouenno morse.

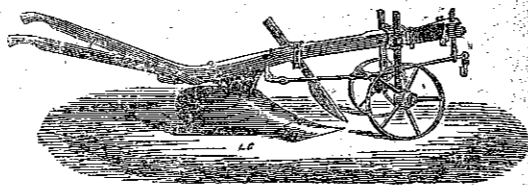
ALLOUJ.

Kement ha ma'z eo possubl, ar marc'had a dle beza paet kerkent ha ma vez great. Ar quella hag ar surra feson da baea eo digass arc'hant dre ar post. Setu ama perac: ar post q ro eur rouden pe eur scelerijen d'ar re ma kemer arc'hant digantho da gass en tu bennac. Red eo delc'her mad d'ar rouden pe d'ar scelerijen-ze, abalamour 1° ma servich da guittans, hag abalamour 2° ma c'heller ganthi kaout an arc'hant en dro ma ve collet ar mandat a ve bet casset dre ar post.

Ar re a ve ve bell dioc'h ar post evit cass di priz ho marc'had, a c'helfe prena digant potret al liziri timbrou-post a bemp guennec, hag ho digass d'comp en eul tizer; kemeret a raimp an timbrou-post-se e plas arc'hant.

Etouez ar re o deuz marc'had da receo Feiz-ha-Breiz, ez euz meur a hini hag a vez paet evitho gant unan bennac euz ho c'herent, ho mignounet pe ho anaoudeien. Ar re-ma a dle delc'her sonch mad peur ec'h echu ar marc'had m'int en em garget da baea. Rac

ma ne vez ket paet e poent hag en amzer, e vezo scriet d'an hini a receo ar gazeten: ar pez a zo aliez casset ato mizuz hag ive eur c'holl-amzer. Hiviziken ar mizou-ze a vezo lakeat e count ar re o devezo daleet baea.

MACHINES AGRICOLES DE E. BODIN
CONSTRUCTEUR MÉCANICIEN
et Directeur de la Ferme-École des Trois Croix
A RENNES (Ille-et-Vilaine)

Fabrique fondée en 1832. — Plus de 55 mille instruments livrés

CHARRUES A AGE FER ET BOIS

SPECIALITÉ DE HERSES ARTICULÉES
EXTRIPATEURS — HOUES — SEMOIRS — BUTTOIRS — ROULEAUX CROSSKILL — ROULEAUX UNIS — HERSES A CHAINONS — LAVEUR DE RACINES — HACHE-PAILLE — HACHE-MAIS — COUPE-RACINES — DÉPULPEURS — TARARES.

MACHINES A BATTRE

Envoi du Catalogue complet sur demande affranchie contenant 20 centimes en timbres-poste. 4-18

PRIZ AN ED.

TAOLIT EVEZ. — Ar priz merket da genta eo priz ar marc'had diveza, hag ar priz merket d'an eil eo priz ar marc'had araoc;

KEMPER. — Marc'had an 10 a vis even.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	24 00s	24 00s
Segal	18 50	18 00
Eiz	17 50	17 50
Guiniz du	18 00	16 50
Kerc'h	24 00	24 00
Avalou douar	10 00	10 00

POUNT'N-ABAD. — Marc'had an 8 a vis even.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	25 1 83s	24 1 44s
Segal	18 55	18 55
Eiz	18 00	16 50
Guiniz du	17 94	17 08
Kerc'h	23 84	22 50
Avalou douar	8 26	9 50

CASTELLIN. — Marc'had an 8 a vis even.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	24 1 97s	25 1 27s
Segal	19 06	20 28
Eiz	16 00	16 00
Guiniz du	16 60	18 85
Kerc'h	22 50	22 50
Avalou douar	0 00	8 50

Perc'hen-Merour: Ar. DE KERANGAL.

Kemper, moullet gant Ar. DE KERANGAL.

FEIZ HA BREIZ

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA

Casset bep sul da gement kristen a gomz ar brezounec

PRIZ AR GAZETEN

AR MARC'HAD D'HE C'HAOUT BEP SIZUN EPAD AR BLOAZ A GOUST:

DAOU SCOET evit ar Finister, — ar Morbihan — ha Costez-an-Nord
SEIZ LUR evit an departamanchou all.

Ar marc'had a dle beza great ha paet ato e ti an Aotrou Ar. DE KERANGAL, Perc'hen-Merour, e Kemper.
Ar scriidou da lakeat var ar gazeten a dle beza casset d'an Aotrou MORVAN, chaloni, kenta scrivanier.
Pe d'an Aotrou NEDELEC, eil scrivanier, ru Bourg-les-Bourgs, 26, e Kemper.

KEMPER, 24 a vis Even.

Pardoumerien Breiz e Rom.

TRIZECVED PENNAD.

Iiz Sant Per.

Clask a rin hirio rei d'eoc'h da anaout eun nebeudic euz an traou caer ha burzudus a zo en iliz santel-ma.

Er genta japel, a zo a zeou e traon an iliz, e virer ar relegou ar re dalvoudeca a c'heller da velet. Guelet ha poket a ris zoken da lod anezho. Evel n'em beus ket gellet scriva ragdal goude kement em boa guelet, ha m'am beus bet an eur vad da boket da gen aliez a releg santel, ne gredan ket ho niveri gant aoun da fasia; rac kement a ioa anezho ha ken niverus oa ar belerined ha tud kear zoken, a deve dre laer en hon touez, ma renkemp tremen buhan ha buhan dirazho.

Er japel-se gouseoude, da c'headal tro, em beus gellet evessaat piz oc'h eur piller marbr guen corvigellet, a zo deuet euz a dempl Jerusalem, hag oc'h pehini hor Zalver en em harpe aliez pa veze o prezeg en templ. Eno ive edo dirazomp patrom an Itron Varia a druez, corf maro he Mab var he barlen, hag a leverer a zo unan euz al labourou caerra great gant Mikel anj, an den guesiec-se en deus great an darn vrasa euz a iliz sant Per. Ama hag ahont ez eus c'hoas en iliz-ma pille-rou deuet euz a dempl Jerusalem, a ioa bet digasset dre urs an Impalaerez santez Helena, mam an impalaer Constantin. Pa zavas hema an iliz kenta var bez sant Per, ec'h implijas ar pillerou-se evit ober eun deaz pe eur baldakin a ziontha.

Evel ma'z eus ouspenn tregont aoter en iliz-ma, ne glaskin ket niveri d'eoc'h hini hag hini an taolennou caer, ar patromou sent e marbr a bep sort liou, ar re dalvoudeca hag ar braoa kizellet gant an dud guesieka en ho amser. Ma lavarfen d'eoc'h ar patrom-ma patrom a zo istimet dec mil lur, eun all ugent mil lur, eun all daou-ugent mil lur, e chomfen c'hoas marteze pell dioc'h ho zaloudegez. Traou int ken anavezet ha ker

brudet dre ar bed oll ma n'o deus hivisiken taloudegez ebet. Coms a c'helfen d'eoc'h eus a daolen an drans-figuration great gant al liver brudet Raphael, en doa he livet evit eur gouent. Pa c'houlennas daou c'hant scoet evithi an tad abad a jomas sebezet ha ne fellas ket d'ezha paea ar pez a c'houlenne. An daolen-se, a zo brema anavezet gant an oll dud guenziel, a zo bet kinniget daou c'hant mil scoet evithi, ha c'hoas neketa bet roet.

An daolen gaer-se, gant eun niver bras a re all ker brudet, a zo e palez-hon. Tad santel ar Pap stag oc'h iliz sant Per.

Dioc'h an daolen-se hag an taolennou all brudet, ez eus great re all, pemp, c'huec'h guezac brassoc'h, gant tamouigou marbr a bep sort liou a ve touet a zo bet livet, hag a renker caout dec, daouzec hag avechou ugent vloas evit ober pep hini anezho; arabat eo d'eoc'h eta beza souezet ma renker ho faea ker ker. Souezet-maroc e vioc'h oc'h va c'hlevet o lavaret em beus guel'et er gear a Florans eun daol round great en doare-se, a ioa bet o tiskuez e Bro-Saos hag a zo bet paet pemp cant mil scoet, da lavaret eo, eur million-hanter.

Euz an taolennou great en doare-se ez eus peurliessa unan var bep aoter, ha lod great tri c'hant vloaz zo, hag a zo c'hoas ker skedus evel en devez kenta ma voant lakeat eno. Ne skuizer ket, m'hen assur d'eoc'h, o sellet oc'h an traou burzudus-se; essoc'h avad eo sellet outho evit na d'eo scriva pe lavaret houma a zo braoc'h evit hounnont; evidon-me ho c'have brao-tre; kement hini a velen, ha ma vijac'h bet eno ganen, o pije lavaret eveldon, eb gellout gouzout an daloudegez euz an traon caer-se a zo ken niverus e iliz sant Per.

Goude an taolennou ha patromou marbr ar zent a zo dediet pep aoter d'ezho, ne c'heller ket chom eb beza mantret dirag an traou caer, e marbr hag e kuevr alaouret pe e kuevr du, a zo bet great var besiou pe ar pabet, pe ar rouanez, pe ar rouanezet zoken, a zo ho besiou e kichen an aoteriou pe ar mogeriou.

Kement a zo anezho ma n'ez eus mui a veac'h plas goullou ebet evit lakaat na patromou, na taolennou nevez.

Hag an aoteriou a zo enno relegou an ebetel pe ar zent ar re vrassa a zo bet var an douar, nac a draou brao a zo oc'h ho ober pe en dro d'ezho ! Va c'hredi a c'hellit, n'ez eus espernet netra evit ma vijent din da zigemeret ar relegou talvoudec-se, nac an aotr nac an arc'hant labouret ha moulltet en doareou ar re vrava, nac ar perlez ar re skedussa, nac ar mein prisius ar re dalvoudeca ; en eur ger, en iliz sant Per pep tra a zo en eskem gant an iliz brudet-se, a zo iliz ar Pap, vikel J.-C. var an douar ; ha gouscoude Pii nao n'en deus bet an eur vad da zont enni, pemp bloaz-hanter zo, nemet diou veach, ha c'hoas dre guz. Pegen anken-nius ne d'eo ket kementse evit hon Tad muia caret ?

Eno gouscoude, e chapel ar chalonié, e velle ar bez great e marbr evel eul laouer, a vez dalc'het en-nhan corf ar Pap maro da ziveza ; eno eta e ma c'hoas corf ar Pap Gregor c'huezecved, maro ouspenn tregont vloas zo. Plijet gant Doue e chomfe c'hoas meur a vloas ebars, ha ma chommo ganeomp hon Tad muia caret Pii nao !

Guelet em beus ive eur japel e iliz sant Per, hag a jom prenet oc'h an darn vuia euz an dremenidi a deu ama. Er japel-se, clozet gant eur sclotur coad, livet brao, e e bet digoret gant ar Vatican, en deus discleriet *ne c'hell ket ar Pab fasia*. Petra bennac m'az oa enhi daouzec cant bennac etre cardinaled, arc'heskibien, eskibien, abaded ar c'houchou, hag hon Tad santel ar Pap Pii nao, en ho fenn, ez oa ker bras ma ne c'hellent ket en em rei da glevet an eil d'egile, ha ma'z eo bet red he bihannaat euz a dost d'an hanter gant eur sclotur all. Da heul ar belerined all em beus guelet al leac'h santel-se, en deus comset enha ar Spered-Santel dre vouez Tadou ar c'honsil. Plijet gant Doue rei ar peoc'h d'an Iliz evit ma tizroio adarre an eskibien di evit peurachui ar pez o deuz commanset ! Pedomp stard sant Per evit ma lugerno var ar bed en deves eurus-se.

Oc'h ar pillerou, a sko var greiz an iliz, ema patrom ar zent hag ar zentzet o deus fountet eun urs bennac a venac'h pe a leanezet. Ar patromou-se great oll gant marbr guen a zo caer meurbet ha bras kena, nao pe zec troatad, m'oar vad, pep hini anezho ; hag evelato evit ar guel kenta ne ve ket roet d'ezho ar vent-se, rac pep hini euz ar pillerou carre emaint outho en deus pemzec troatad ha tri-ugent a huedler ha daouzec troatad a ledander ; setu perac patromou ar zent-se a gaver cald bihannoc'h evit ma d'int. Oc'h ar pillerou tosta da draon an iliz ez eus, evit lakaat an dour benniget, diou grogen marbr a bep tu ; daou eal e marbr, henvel oc'h daou grouaduric lard-toas, a zong ar grogen vras-se etre ho divreac'h. A ziabell e vent kemeret evit daou vugelic, pa vezer en ho c'hichen e vezer souezet meurbet o velet peger bras int ; bez'o deus c'huac'h troatad a huedler ; muzulet em beus breac'h unan anezho, huelloc'h evit he ilin, hag e doa eno eun troatad-hanter

a deoder ; eur bugel caer a leverot, pa'z eo ken teo he vreac'h ; ia e guirionez, en iliz-se, arabat eo fisiout re en daoulagad gant adun da fasia aliez.

Euz a draon an iliz deuit d'am heul da greiz dirag ar chapelou croas ; eno, var ar pevar biller carre a gommans ar japelou-se, eo peinet gant ar marbr patrom ar pevar avieler, abalamour an aviel eo ar mean diazez euz a Iliz J.-C. ; ar patromou-ma a zo savet huel, ha ne lavarfet morse e vent brassoc'h evit ment eun den ; sant Lucas a zo gantha evelato eur bluen o scriva var he levr hag e deus c'huac'h troatad a hirder ; kementse a dle rei d'eoc'h da gompren peger bras e tle beza ar patrom-se.

E traon ar pillerou-se, p'emaomp en ho c'hichen, e velimp eun niver bras a gadoriou-coves, hag a zo enno, couls lavaret epad an deiz, beleien, lod o coves, lod o lavaret ho fedennou, lod o studia, darn zoken o scriva. Ho guelet a c'heller dre ma teuer ha ma'z eer, rac n'ez eus nemet hanter doriou var ho c'hadoriou-coves. A zioc'h pep hini anezho eo scrivet : ama e covessaer e gallec, ama e spagnol, ama e saosmeg, ama e gregach ; ar re-ze a c'halver ar *binijennerien bras*, a c'hell coves oll dud bro pep hini anezho a deu d'ho c'haout. E kichen pep hini ez eus eur vaz hir, evel an hini a zo evit allumi ar goulou var an aoter vras e pep iliz : kement a dremen dirazha n'en deus nemet daoulina, ha gant ar vas-se e ro ar pinijenner eun taolic var ar penn, ha dre an taolic-se e c'heller gounit daou ugent devez induljansou. En ilizou bras all a Rom e caver c'hoas covessoré evit an darn vrassa euz ar broiou.

IAN AR GERNEVEZ.

(Eur pennad all eur vech all).

Paris epad ar Vrezel.

— Livirit d'inn ive'ta, aotrou, petra ziniti eur relijion arc'hant ?

— Petra, keaz, petra leverez adarre ? Setu te couezet en da glenvet ; emaud adarre o tenna, luchet da zaoulagad ganes.

— Penaoz 'ta, aotrou persoun ?

— Penaoz, Ian ? Lavaret on euz, ha n'e ket, han ? e teu ar relijion digant Doue ; rac-se eta ar relijion n'e ket bet great gant eur morjin bennac, mes roet eo bet d'eomp gant Doue he unan, gant an hini a zo mestr da ober lezennou d'an dud oll ha d'ho barn hervez ho oevrou. Hogen, mar d'eo Doue he unan eo eu deuz great ar relijion, n'en deuz ket bet ezom a gant scoejou nag a vil scoejou evit kement-se. Petra raje an Aotrou Doue gant aour hag arc'hant ? Eur speret evel ma'z eo Doue a ra fae var braoigou evelse. Ar relijion eta, o veza ma teu digant Doue, n'e ket great evit arc'hant ha dre ze ive n'e ket eur relijion arc'hant eo.

— Coulskoude, ama e leverer penaoz relijion ar gatholiket a zo eur relijion arc'hant.

— Va mignoun ker, ne c'heller ket ato miret oc'h

an dud da c'hlaboussat ; an oll a zo *sonjerien libr* pa dro en ho fenn ; eur soultren pez caer eta evit beza eur *sonjer libr* ! Eun den hag a zo foug ennan o lavaret eo eur *sonjer libr* ne d'eo nemet eur ginaouec muioc'h etouez eur vanden ginaouecien. Mes, Ian, laka adarre da speret da zellet eun, ha selaou mad ar goulen euz an da ober d'id. Petra ziniti evit eun den ober *he relijion* ? Respont dioc'htu.

— Aotrou, an dra-ze a ziniti credi a greiz caloun ar guirionezjou a zo het discleriet gant Doue, hag a zesk d'eomp brema euz he berzan Ilis santel catholic, apostolic ha romen.

— Aoualc'h eo credi, Ian ?

— Mardouchou, n'e ket ; ober a ranker ive, hag eno zoken ema an dalc'h, peurvuia da vihana.

— Evelse'ta, Ian, ez euz ive lezennou da viret ?

— Ia, aotrou, hag hor persoun coz a lavare d'eomp : Potret, emezhan, credi an oll guirionezjou euz ar feiz ha beza aketuz da viret gour'hemennou Doue ha re an Ilis, setu aze petra eo beza guir gristen, setu aze petra eo ober he relijion.

— Ac'hanta, Ian, e pelec'h ema aze ar mounis pe an arc'hant ?

— A dra zur, aotrou, n'euz aze menec ebet a arc'hant pe a vounis. Perac'ta neuze an dud dre ama a lavar eo ar relijion gatholic eur relijion arc'hant ?

— Selaou ganen, Ian, me zo o vont da gounta d'id eur fable. Eun dervez, ar bleiz a deuas da gaout eur vanden denvet hag a gomzas outho evelhen : « Denve-
« digou keiz, me am euz truez ouzoc'h. Nag a boan
« n'o peuz-hu ket a bep tu ? Poan o clask ho pouet
« diudan a bep seurt amzer, ha c'hoaz pe seurt bouet ?
« Poan a berz ar c'hi a ziabenn ac'hanoc'h ractal pa
« fell d'eoc'h lammet dreist ar c'haeou. Poan dreist
« oll a berz ar pastor pe ar messaer, a ra fourmach
« gant lez an danvadezet hag eur jupen gant croc'hen
« ar maout coz, hag erfin a verz ac'hanoc'h oll d'ar
« c'higer. Mad, sellit, mar kirit dont ganen-me, me
« rento ac'hanoc'h euz ; me ho casso da eur vro el
« leac'h ma vezo ebat ho toare, el leac'h ma viot ato
« var ar peuri druz, el leac'h ne vanko d'eoc'h netra
« a gement a c'hell ober plijadur da galoun eun dan-
« vad. » An denvet a oue sot aoualc'h evit credi ar
bleiz, hag hi mont d'he heul.

Pa ouent erruet e toull ar bleiz, setu Guillaouic o c'hoari he baotr : taol dant da hema, taol ivin da hennont ; ho moug, ho drailla, ho benzi a reas en ho goad, hag he unan, astennet varno, oc'h eva ho goad, o tebri ho c'hig, o suna mel ho eskern, ha gondeze o cousket hag o roc'hat var eur guele great gant ho gloan. Setu aze ar fable, Ian ; brema coumpren ervad an dra-ma. Da bersoun evit ober souben, rac ober a rank souben, hag evit lakaat er zouben-ze pebr, c'hoalen, carrottez, irvin, blonec pe eur bastel gig moc'h, pe eur pencil ejen, pe eun tamm kig iar, a zo dleet d'ezhan kaout eur guennec bennac. Ouspenn-ze, da bersoun n'e ket Tokic euz a Bount ar C'hastel eo. Bez'ez eo eun den

great ganhan he studi, goest da gaozeal gant n'euz fors piou, ha zoken gant ar brassa aotrounez hag an dud desketa euz ar bed. He unan e vije bet euz ar rumm dud-se ma ne vije ket bet galvet gant Doue da veza belec : rac-se e veles sclear, Ian, n'e ket eur glandour eo da bersoun, hag ez eo dleet d'ezhan beza lojet ha guisket en eur feson deread, ha beva en eun doare hag a zo hervez ar renk en deuz etouez an dud. Etre daou e rank beza, na re huel, na re izel, evit ma c'hello rei eun dorn d'an dud pinvidic hag eun dorn all d'an dud paour, hag ho c'hass oll ganhan d'ar baradoz mar keront mont d'he heul. Mes penaoz e c'helle eur persoun, pe n'euz fors pe seurt belec, delc'her he renk ha beva hervez he stat ma ne vez roet liard ebet d'ezhan ? Labour ar veleien eo pedi, studia, prezeg, rei ar zacramanchou d'an dud fidel, consoli ar re a zo er boan, si-cour ar beorien ; mes ne c'hellont ket carga ho c'hof gant al labour-ze, na kaout dillad da lakaat var ho zro, ma ne recevont netra digant ar re m'int carget da gelen ha da gasss d'ar baradoz.

— Oc'h entent a ran, aotrou, evit madou an env hag an eternite a ran pe a ingal entezho, ar barrissionis a dle rei d'an aotrou persoun pe a dra da veza hervez he stat ha da ober aluzen d'ar paour, ne gred en em erbedi oc'h den all ebet pa deu an dienez da skei var he zor.

— Ac'hanta, Ian, n'e ket just an dra-ze ?

— N'euz netra justoc'h, aotrou.

— Mad, setu aze coulskoude perac e leverer ar relijion gatholic a zo eur relijion arc'hant.

— Ah ! evelse eo ! Brema me vel ervad perac ez euz kement a sclaoz gant lampounet Paris ha gant ar brotestantet divar benn ar veleien ha divar benn ar relijion. Ar veleien, emezho, a zo ebat ho doare ; arc'hant, bara guenn, a bep seurt kig, hag a bep seurt pesket, kig ejen, kig maout, kig iar, pesket dour dous ha pesket dour mor, frouezjou, guinachou, dezerchou, kement zo, a gaver er presbital azalec ar c'hav-betez ar c'halatez.

Glabousserien ma'z int, e pelec'h o deuz guelet bis-cous kement all a draou en eur presbital ? Me vel ervad brema petra glaskont : ne glaskont nemet lakaat ac'hanomp da gaout difisians euz hor beleien ; ne glaskont, evel ar bleiz m'o peuz countet he histor bremaic, nemet hon touella da vont d'ho heul dre gomzou flour ha promessaou caer, evit goudeze coll hon eneo hag ho c'hass ganho d'an ifern. Mes hiviziken ne vion ket paket d'ho zelaon. Sclear eo gouzout ar veleien, ken nebeut nag an dud all, ne c'hellont ket beva gant ear an amzer. Sclear eo gouzout, p'e guir n'emaint en eur barrez nemet evit mad ar barrissionis, ar re-ma a dle rei d'ezho pe a dra d'en em vaga ha d'en em viska hervez ho stat, ha pe a dra ive da ober aluzen d'ar paour. Pa en em zonjan mad zoken, eur persoun en he barrez a zo, evel pa lavarfen, paour he oll barrissionis.

— Eur mestr oud, Ian ; me c'houie ervad aoualc'h n'e ket speret a vanke d'id da gompren an traou,

pa geres kemeret ar boan da bleustri var eun dra bennac. Evelse, hiviziken ne ri van ebet evit clevet lavarret eo ar relijion eur relijion arc'hant?

— Van ebet, aotrou, bezit sur a gement-se. Guelet a ran ervad brema ar relijion a zo er meaz a gaoz; guelet a ran ervad ive ar veleien o deuz ezom arc'hant, evel an dud all, evit beva, ha muioc'h a ezom zoken eget an dud all abalamour ma'z eer da c'houlou digant-tho aliessoc'h eget digant an dud all. Sonch am euz, va fersoun coz ne d'ea morse da velet eun den clanv hag a vije paour eb lezel eur guennec bennac, hag aliez zoken, eur pez guenn bennac var he lerc'h. Er memes tra ive, pa veze eun den clanv bennac er bourg, pe tost d'ar bourg, d'ar presbital eo ez eat da c'houlou souben evithan, ha va fersoun coz a roe da gement hini a iea da c'houlou: tennet en devije an tamm euz he c'hinou he unan evit he rei d'ar paour. Penaoz e vije bet possubl d'ezhan ober kement all a aluzennou ma n'en dije recovet netra digant he barrisionis evit ar badisiantou, ar zervichou, an eurejou?

— Mad, Ian, setu te brema distroet d'ar gear evel an danvad dianket; dioual avad da dec'het kuit adarre. An henchou ma kerz dreizho ar *zonjerien libr* a zo henchou troidelluz; pri ha bouillen a zo enno; ar re a vale dre an henchou-ze a vez goal baket; rac, var am euz clevet, aliez e renkонт lonka toussegi.

— Ia, aotrou, n'euz ken da ober evit beza euruz nemet stargna ar speret da vont eun gant hent braz lezenou an Aotrou Doue, ha lezel dorn an Iis d'ho cass betec ar baradoz.

— Eno eo, Ian; taol evez evel kent rac ar brotestantezet-se.

— Bezit dizoursi, aotrou; eur pennadic oun bet touellet gant ho ormidon, mes an dra-ze a zo echu; biscoaz n'oun bet startoc'h er relijion gatholic, e relijion va zud coz.

— Dalc'h mad d'ar ger-ze, Ian: kenavo, ha guelloc'h iec'het.

— Kenavo, aotrou; vare'hoaz ez inn d'ar vatailloun.

An Tad CLEAC'H.

(Eur pennad all eur vech all).

BUEZ SANTES ANNA.

AN ARC'HEL GABRIEL A ZESK DA ANNA E DEUZ MARI CON-
CEVET MAB DOUE. — GLAC'HAR SANTES ANNA EPAD
BEACH BETHLEEM.

Tri dervez goude m'oa digonezet Mari e Nazareth, ec'h arruas ar mister euz an *incarnacion*. An Arc'hel Gabriel, goude beza hen discleriet d'ar Verc'hez, a denas he unan da zigass ar c'helou-se da Santes Anna. Diskuez he levenez, a vije dreist va galloud. En em strinka a reas d'an daoulin evit renta grasou da Zoue.

« O va Doue, emezhi, perac ne c'hellan-me ket discleria d'ar bed oll an eurusdet a zigassit d'ezhan hiri-rio? Perac ne c'hellan-me ket ho trugarekaat euz ar

« vadelez dispar o peuz bet evidon hag evit Mari? Ra
« zeui an env hag an douar da unani ho mouez gant
« va hini evit cana ho meuleudiou ha discleria ho tri-
« garez! »

Eun neubeut goude *incarnacion* Mab Doue, Mari, hervez an aveli, a iea e meneziou ar Judee da velet he c'hinniterv Elisabeth a die dizale beza mam. Ne zistroas euz he beach nemet tri miz goude. Neuze Doue a zigassas da Joseph eur groaz pounner da zougen; rac ne anaie ket an enor dispar da behini ez oa galvet. Hogen pa remerkas e devoa Mari concevet, ec'h en em zantas strafulet oll, hag e teuas en he spered ar sonj d'he c'huitaat e kuz, evit miret ober d'ezhi dismegans dirac daoulagad ar bobl. Mes en nozvez-se memes eun eal en em ziskuezas d'ezhan epad he gousk hag a lavaras:

« Joseph, mab da Zavid, n'o pezet ket aoun; ar
« pried en deuz Doue roet d'eoc'h a zo ato guerc'hez
« dibec'h. Concevet e deuz dre vertuzar Speret-Santel,
« Lakaat a raio er bed eur mab, ha rei a reot d'ezhan
« an hano a Jesus. Dizamma a die he bobl euz he be-
« c'hejou. »

Joseph a zivunas, he galoun laoueneat, ha souezet bras euz ar burzudou a iea Doue da ober e kenver he bried dinam.

Santes Anna o velet e tostea an dervez ma tie Mari lakaat er bed he mab Jesus, a fichas evithi eur guele pinvidik-bras ha livet caer meurbed. Prena a reas ive eur c'havel caer great gant coat *zedra*, ha goloet gant eul lisser alaouret e doa recevet e prezant digant an den dall a iea bet pareet da zeiz he ginivelez.

P'oa pourchasset pep tra, ec'h en em rentas e Jerusalem evit kinnig da Zoue eur zacrifia a anaoudegez vad. Epad ar veach-se eo e teuas an impalaer August da zougen al lezen da niveri an oll dud euz he rouantelez. Peb hini a renke mond da lakaat he hano d'ar gear a behini oa deuet ar vouenn anezhan. Joseph, evel ma tiskenne euz a liguez ar roue David, a renke mont da lakaat he hano d'ar gear a Vethleem; rac e Bethleem eo e oa ganet ar roue David. Credi a reas n'oa ket he zever lezel Mari he unan e Nazareth. Pouzet gant dorn an Aotrou Doue, a falveze d'ezhan e vije deuet da vir an oll brophesiou divar benn ginivelez hor Zalver, e lakeas en he benn cass Mari ganthan.

Evit beachi, Joseph a reas da Vari pignat var gein eun azen o devoa, ha gant ar jeo disteric-se ec'h en em rentchont e Bethleem, hervez ma'z e merket en Aveli.

Pegen bras n'oa ket glac'har Santes Anna pa gavas en distro eus he beach an ti goullou? Ne c'hello ket eta, hervez he fizians, receo etre he divreac'h goude he c'hinivelez Salver an oll dud? Ne c'hello ket eta, goude Mari ha Joseph, beza ar genta d'he velet, da boket d'ezhan, d'hen adori?... Goude beza scuillet daelou c'huro, en desped d'he oad bras, en desped d'an amzer galet euz ar goan, e lakeas en he spered mont betec Bethleem.

Doue a falveze d'ezhan e devije da c'houzanv e peb

mod hag e peb fesoun; rac-se e cavas mad he lezel da fazia var he hent, ha ne denas d'her santout nemet pell goudeze. Caer e devoa trei ha distrei, ne guez ket var an hent mad, ha scuiz bras, ec'h en em astennas var an douar ien. Eno e laoskas daelou puill. Hounnez oa e guirionez an nozvez sacr, an nozvez benniget m'oa ganet Mab Doue. En eun taol an devalijen en em selejennas, an oabl a zigoras, hag eur vanden elez, en eur gana ar ganaouen zacr, a roas da glevet ar c'houm-zou-man n'ou deuz eanet da lavaret gant carantez a-haoc'h trivac'h cant vloaz: « Gloar da Zoue en hueldet
« an envou ha peoc'h var an douar d'an dud a volon-
« tez vad: Gloria in excelsis Deo et pax hominibus
« bonæ voluntatis! »

Daou eal en em zistagas ractal euz ar vanden, hag ep rei da anaout da Zantes Anna ginivelez Jesus, he dougchont en eun doare burzudus betec he zi e Nazareth.

P. M.

(Eur pennad all eur vech all.)

Histor Coll-Bara.

(Naved pennad.)

Gaid en eur vont d'ar Fabrik a loskaz ac'hanon er brassa dienez. Biscoaz diouer ne goustaz d'am c'halon kement hag hennez. Azalec an amzer-ze n'en em velemp nemed d'ar zul dabardaez.

An deveziou all n'oa ket ar boan sonjal he guelet. Hi a doue divezad dioc'h he devez, ha me d'an heur-ze a vije herr varnon da zicour va mam da farda coan gant aoun da veza paket gant va zad pa zigouezie er gear.

Evelkent Gaid ha me n'or boa ket lavaret kenavezo an eil d'egile.

He breudeur hag he c'hoarezed a iea en ho eaz hag a veve hebdi; ha me penn oc'h penn ganen va unan a iea ato va spered el leac'h ma vije Gaid.

Breur ha c'hoar n'o deuz morse en em garet en tu all d'eomp-ni.

P'or dije eur boan bennac, ni rannet ractal ar beac'h etrezomp hon daou hag er c'hiz-se pep tra a iea scanv evidomp. Aliez abaoe m'oa eat d'ar fabrik, Gaid a gomze d'in euz he fask kenta, ha bep tro, en desped d'ezhi, e lenne, an eal paour!

Goude kement-se, den n'en dezo poan o compren peger doaniuz e oue hon disparti. Caeroc'h zo, an dispartize a oue evidon-me eur guir walen.

Pa edomp assamez, ne vanke netra d'eomp; pa vankaz d'in, e colliz tout. N'em boa nemed eiz vloaz, ha den mui var an douar, a c'heller da lavaret, da gemeret soursi ac'hanon. Er penn kenta, va amzer a dremene o lenva, mez ar vugale a skuiz buan gant an daelou: petra rejon-me? Clask camaraded; caout a riz.

E mesk ar vugale ez euz a gav d'in arpez a gaver etouez an dud vraz; tud a skiant ha ginaouerien, kigerien ha liou, lern ha ier re zon an oll. Souezussa tra a gavan eo guelet e ve ar brassa diaoulou eo a rafe d'ar re all bale

en ho raoc. An anter anezho n'o deuz ket spered ar re all, mez hardisegez a zo, ha gant an dra-ze ram-plan-plan e sounont ho zaboulin hag ar re all tout ractal, d'ar paz: *eun dev, eun dev, eun dev.*

Evelse e man count; perac? ne c'houzoun dare.

Evelse da vibana oa er scol ma edon-me.

Labour divalo, labour diskempen, kristenien!

En hon touez-ni oa eun daou pe dri euz an orin-ze, fallaer evel n'euz ket, diaoulou, ar seurt me gaver nemed en ifern. Pa vije eun dro gam benag da c'hoari d'ar scolaer pe d'ar scolaerez, an tri-ze a vije atao er penn araoc. Hag eur zaead a vije da rei da unan benag, eur bragez da reuga, eur fri da dougna, kezek da spounta, kerez da laerez, guer da derri var an tiez, n'oa ket izom da veza diviner evit gout piou a goummande an tan.

Ni etrezomp ho anaveze mad hag ho disprije; mad, gant an dra-ze ni a iea diskiant aoualc'h evit avia ho nerz, ho ijin hag ho fallagriez, ha mont d'ho heul evel ier a ia da heul an hini a ro boued d'ezho.

Etouez an tri-ze oa unan dispar.

En tan ez ajet ep he raoc.

Olier a reat anezhan. Mab oa d'eun hostiz, unan euz ar re zisterra am euz anavezet biscoaz.

Ah! setu aze eur pabor avad. Nag a droiou a rea hennez: teuleur eol e scritol ar scolaer, dilosta ier, lakaat he gamaradet da lounka kellienn dindan boan da veza anter lazet, ha c'hoaz petra eo an dra-ze? Kement-se ne gount ket. Eur si en doa dreist ar re-ze touti hag e guirionez ganthan e rea muioc'h a c'haou ouz ar re all eget cant diaoul assamez. Me fell d'in lavaret e lakea levriou fall, imachou udur etre hon daouarn, a bep seurt loudou-riach varnezho. Ruzia a rankan c'hoaz gant ar vez pa zonjan en diotach ep deuz lakeat ar c'hef-ifern-ze dirac va daoulagad.

Den n'e goestl da goumpren an drouc a ra eul levr: fall etouez eun nebeut tud. Eul levr fall a zo: traoualc'h evit coll eur barreziad tud, evit goulia da viken eneo ne an-counac'haint morse ar pez o dezo desket. Eul levr fall, ha siouaz! en oll broiou ez euz, a zo kement hag a rank evit selabeza ar galon burra, petra lavaran? evit he gada hag he c'hass d'ar vered, ha marteze d'an ifern. Nag a dud maro pell zo hag a vije c'hoaz beo, ma n'o dije ket bet etre ho daouarn al levriou fall-ze a zesk d'an den diverraat he vuez en eur ziverra he iec'hed hag he blijadur var an douar! Eun den a vag he spered gant levriou fall a gavan henvel braz oc'h eun den eat el lec'hid. Bep tro ma flach en tu pe du, nemet dounroc'h-dounna ez a er voulien. An den a lenn levriou fall a gresk he guiriosite gant he anaoudegez; goude fall e fell d'ezhan falloc'h, hag o veza ar fall, evel al lec'hid, n'en deuz sound ebet, ec'h en em veuzer er voulien-ze a zifenn ar c'hatekis da henvel.

Setu aze penaoz e caf d'in-me e teu an diaoul a benn euz an dud. En em zila a ra e mesk ar vugale araoc m'o deuz c'hoaz skiant aoualc'h, araoc m'o devez desket e ran-

ker avechou dizrei pe zerri he zaoulagad, dioc'h an traou a en em gaf dirazho.

Er scol ma edon-me, pa gavet an tu, e taolet evelse etouez ar merc'hed bian imachou hag a raje mez da forsalet, chansoniou goestl da lakaat eun den da zisteuleur he bred. An oll, evit guir, n'ho ententent ket, mez ar re ho entente dija a vije mall gantho ober scol d'ar re all.

Anavezet em euz neuze, anavezet em euz bet zoken a-baoue merc'hed bian, pur evel elez, flamm evel an ere'h, fur evel sentezed, hag a zo bet collet ha collet heb remed evit beza bet etre ho daouarn eul levr fall hebken. Er penn-kenta, ne velent droug ebet eno; mez sclerijen a gavent e touez ho c'hamaradezed; an diaoul dioc'h he gostez ne goll ket he amzer, ar skiant gant an oad a deue ive; ha setu penaoz dioc'h elez e teuent da veza diaoulezed euz ar re zanjerussa.

An tadou hag ar mamou o deuz tremenet dre an hent-se en ho bugaleach, petra c'hoarvez gantho? Boaz fall, egiz a lavarer, a zo diez da derri. Ar goustianz a gri, evit guir, mez ober d'ezhi rei peoc'h ne ket eaz. Evit kement-se e ranker mont d'an iliz, d'an daoulin ehars treid eur belek, lavaret sclear ar peuz n'euz credet da zonzal, da lavaret ha da ober nemet e euz! allaz! kement-se ne ket eaz. Euz he c'hostez, ar galoun boazet d'ar fall a gri guaz eget paguez: boued d'in, plijadur d'in! hag an tadou hag ar mammou-ze a gav essoc'h labour lenn adarre al levriou hag ar scridou fall a zantont an izom da zilezel, hag a lavar ho c'houztianz d'ezho da zevi.

Ac'hano eo e teu an droug braz o deuz an dud fall oc'h ar relijion, oc'h an iliz, oc'h ar veleien, oc'h ar pelerinachou, oc'h ar processionou, oc'h ar sarmoniou, ha dreist oll oc'h ar gonsession. An traou-ze oll, ar zonz, ar guel hebken anezho, a rada goustianz an dud-se ar peuz a ra pouez eun den var droad eur c'hi: ar c'hi en deuz poan hag a iud; ar re-ze o deuz poan hag a iud ive!

Nag inthi zo din'a druez! Ma c'h anavesfent an iliz, nag int-hi a vemall gantho dont da c'houlén diganthi al louzaouen burzuduz-se a laz ar preon a grign ar c'houztiansou hag a c'halver grass Doue!

Hervez va zonz, setu aze ijin an diaoul. Kenta tra a rao deski an drouc d'ar vugale, araoc ma c'houzont aoualc'h petra zeskont; d'an eil, pa en devez boazet anezho d'an drouc ha pa deu skiant d'ezho hag ar remorz da heul, e ra he c'halloud evit ho fellaat dioc'h an iliz gant aoun na deuffe ar zonz euz a Justis Doue da ober d'ezho chenchbuez; d'an trede erfin, p'en devez great anezho enebourien d'an iliz, e laka levriou fall etre ho daouarn evit creski bemdez niver ar re o deuz cass outhi hag oc'h Doue

Setu aze labour al levriou fall; setu aze da betra e viz ar scridou fall a ingaler hirio a gleiz hag a zeou.

Da vihana, ma talvesse ar gentel da unan benac!

NÉDÉLEC.

Maro Bellonik.

Bellonik a ioa, respet d'eoc'h, eur giez, guella kiez-chasse en deuz biscoaz douget an douar. He mourrou a gommansen asten, rag n'oa ket dizounet deac'h; mes he fri a ioa chomet mad, he charitellou direbech, hag he c'hourach a greske gant an oad. Na guella kiez! Gant kement-se oa douss evel eun oan, sentuz var ar ger ha ker fidel d'he mestr m'en doa eur guir doujans evithi.

Kement oa caret gant he mestr, kement all oa doujet en eur c'hiz all gant chass ar vro, betec gant chass ar vour'hizien hag an dud-chentil. Allaz! n'oa hini anezho evit c'houita gant-hi, oll assamez n'oant ket lur d'ezhi.

Rac-se eun dijentil a c'houlennaz prena ar giez! an oll o doa avi outhi; ar chasseourien a fell d'in da lavaret. An dijentil-ma da vihanaja ginnigaz daou-ugent scoed: darbet e oué d'ezhan facha ar mestr. Hag e guirionez daoust ha daou-ugent scoed a zo eur priz evit eur giez dibab ar seurt da hounnez? Ar giez ne vije ket guerzet, setu ar respount a roaz ar mestr. Prest da c'houde e teuaz eun all da ginnik cant scoed, daou c'hant scoed, mez mil lur e ranke mont ar giez, pe netra. Mil lur ar giez! eme an aotrou, re ger an oll eo.

— Laoskit-hi neuze, eme ar mestr. Evidon-me n'he c'haffen ket ker oc'h ar priz-se. Lavarit d'in ha ne ket eur vez da eur chasseer beza o c'halouppat ar goarimou epad an deiz, ha beza neuze o tizrei dre an henchou braz hag o tremen ruiou kear gant eur zac'h goull'o o tispillouna var he dailler? Evidon-me ne gavan ket ar vicher-ze honorabl. An hini en dezo va c'hiez-me ne ranko ket soubla he bean, na mont da guzet araoc he c'hreg hag he vugale pa erruo er gear. Sellit, aotrou, va faotr bian aman a lavaro d'eoc'h ha geier a lavaran! Selaou, Fan-chic, lavar d'an aotrou petra a ioa er zac'h deac'h. — Teir bicol gad, eme ar paotr, diou c'hlujar hag eul lou-ara.

— Ac'hanta, aotrou, mar e man ar virionez e ginou ar vugale, ha ne ket guir ar peuz a lavaren d'eoc'h? Unan euz ar gidoun-ze, aotrou, peur-gasset gant va c'hiez, a zo en em daolet er mor, hag ac'hano eo deuet a dreuz en he ginou ganthi. Gant va c'hiez-me, aotrou, n'euz ket izom a fuzuil; an dra-ze a zo eun aneval savet mad hag a rento d'eoc'h ar chiptier ez-veo. Eun devez ez eaz var eul louarn en douar, ar chass all a flerie gant ho aoun, ha kenta veliz eo va Bellonik o charreat al louarn divar bouez he lost. Ar seurt chass-se, aotrou, ne vezont ket cavet bemdez! — Mil lur eta ar giez, pe netra! — An aotrou a lavaraz dizrei.

Hogen, da c'hedal, setu an torfed zo bet great. Bellonik e doue conje eur iaouvez da vont da c'hidouna, ha mont a reas. Deuet an noz, Bellonik pe zizroe ket; antronoz, enclask d'ar giez, hag hano ebed anezhi. D'ar meurs-fask, goulén var ar mean goude an ofern euz a Vellonik; den ne roe kelou anezhi, ken a oue tri devez goudeze. Bellonik, en dezped d'he oad, d'he zervichou mad, d'he zaloudegez ha d'he brud, abalamour da ze zozen marteze, a zo bet cavet eun den didruez aoualc'h evit he laza gant pemp taol minaoet!

Ma ne ket mall minouella ar seurt tud-se, pe lakaat ho c'hroc'hen da zec'hi! Mont da laza Bellonik, eun aneval ker carantezuz all, coulz all, ken talvouduz all!!!

Siouaz! an torfed zo great. Frank e rank beza manch

KELETER.

ERGE-GABÉRIC. — Comzet or beuz euz eul laeroni great e parrez Erge-vraz, gant diou baotrezic hanvet Gattell Pennee, ar gossa, oajet a bemze vloaz, ha Mari-Anna Pennee, an eil, oajet a zaouzet vloaz.

Ar iaouanka euz ar vugale-ze a zo bet lakeat etre daouarn he zad coz, hag ar gossa a zo bet coundaonet d'an ti a correction betec an oad a drivec'h vloaz echu.

KERFEUNTEUN. — Eul laeroni all a zo bet great e parrez Kerfeunteun, e goled ar porz pe leac'h hanvet La Santé, divar goust an introu Hemili gouesierez, d'an unnez euz ar miz-man.

Ar peuz zo guassa ha poanussa eo an dillad laeret a zo da hema ha da hennont. An introu Hemili ha zo eur vaouez a zoare, honest evel ar bara, hag istimét gant an oll, evel an oll nemed al laeron o deuz truez var he zicour.

Laeret zo d'ezhi daou ridoz braz evit prenezier, great gant mousselin brodet; eur ridoz guele crenn, nao mouchouer guenn, diou hinviz hag eur bragou.

Ar c'holl a zo prizachet pevar ugent lur.

INTRON-VARIA LOURD. — An eil hag an dri euz a viz gouere, e vezo gouel caer e Lourd; an iliz a vezo consacret, hag imach an Introu Varia, curunet.

Da zeiz heur-hanter, an devez kenta, an Eskibien hag ar veleien a ielo oll; euz a di-an Escob, e procession da gonsacri an iliz. Goudeze e vo ofern-bred, sarmoun, ha d'ar fin benediction an oll Eskibien assamez.

Da deir heur goude crez-deiz, procession euz a balez an Eskibien da goumpezen ar Rozera, gant cap litanieu ar Verc'hez. Pa vezo digouezet ar procession el leac'h-se e vo canet an Ave, *Maris stella*. Goudeze e vo sarmoun, ar *Magnificat*, an *Oremus* evit ar Pap, benediction ar Sacramant hag al *Laudate Dominum, omnes gentes*.

An Aotrou *Guibert*, cardinal hag archescop Pariz, a roio benediction hon Tad santel ar Pap.

Neuze ar procession a zizroio da balez an Eskibien en eur gana an Ave, *Maris stella*, hag evit echui benediction an oll Eskibien assamez.

Da eiz heur dioc'h an noz, an oll a zo pedet d'en em gaout e Groc'h ar Verc'hez. Eur ger a vo lavaret eno d'ar belerinet. Varlerc'h, e vo canet ar *Magnificat* hag an Ave *Maria*. Procession oc'h sclerijen ar goulou. *Illumination*.

D'al lun, an trede a viz Gouere.

Da nav heur-hanter, an Eskibien hag ar veleien a ielo euz ar palez e procession da goumpezen ar Rozera. — Ofern an Aotrou'n Escob. — Sarmoun goude an Aviel.

An aotrou'n Escob *Neglia*, *Nonz* pe kannad ar Pab, a guruno, en hano ar Pab he unan, imach Introu-Varia-Lourd.

Goude an ofern, ar memez Escob a roio benediction ar Pab.

Da c'houde, procession da C'hroc'h ar Verc'hez, d'an iliz; eno e vo laosket imach ar Verc'hez. Evit mont ac'hano da balez an Eskibien, can an *Te Deum*, *Magnificat*, *Ave Maria*. — Benediction an oll Eskibien assamez.

Da ziv heur goude crez-deiz, ha bemdez epad an eiz dez, e vo sarmoun ha benediction ar Sacramant. — Iaduljans plénier bemdez.

an hini en deuz her c'houmettet, ma ne glem ket he breon! Ha c'hoaz ar c'holl ennan he unan a zo nebeut a dra; an diouer a zo euz a Vellonik er gear eo; eno e man ar stal.

Eur c'hi euz ar c'hontre, tosta kar e doa Bellonik, o velet ne zizroe ket, a zo maro gant he anken eiz dez da c'houde. Eur malheur ne deu morse he unan.

Var am euz clevet goulcoude, ar chasseer en deuz collet Bellonik en deuz bet a nevez eur giez all divar camaradez Bellonik guechall. Hounnez, me laka, a laouennio calon he mestr glac'haret hag a raio honor d'he mestr, ha dispiljadur da veur a hini adarre. E scol vad e man. Kement-se a ra d'in calz plijadur, rac n'em bezo ket izom, her gouzout a ran, da c'hedal eiz dez goude digor ar chasse, evit caout an tanvan euz ar gidoun e dezo douaret.

Reketi a ran da vestr Bellonik-vian muioc'h a chanz gant houman eget gant eben; reketi a ran ive d'ar minaoeder eun tamik muioc'h a skiant ha nebeutoc'h a varissi; pedet eo ive da veza sioul nemed pa'z ai da gofez!

EUR PIKER GOZ.

Ar foen.

Setu deuet ar mare da ziscar ar foen. Hervez eun den guezioc, bet he unan var ar vicher, ar foen a dle beza falc'het e creiz he vleun. Calz zo da c'hounid oc'h ober kement-se.

Da genta, ar foen falc'het d'ar mare-ze, pa vez chanz da gaout amzer vad d'he ober, a jom en he liou hag a zo calz naturroc'h d'al loened. D'ar mare-ze ar zeo a zo ingal er foen, er beg, er c'hreiz hag hed he c'har. Hogen, ar zeo-ze a zo er foen eo ar peuz a vag an aneval hag a ra madelez ar foen.

D'an eil, seul gentoc'h an trouc'h kenta, seul gentoc'h an eil. Ar c'hriez, pe ar chaoz, a chom en douar, a ra buan lagadou nevez hag a boulez ractal evel dre huvre. Ouspenn-ze, pa vez eostet ar foen abred, nemed essoc'h a ze e casser egile en dro.

Er c'hontrol, pa roer amzer d'ar foen da zarevi, setu aman petra c'hoarvez: dizec'hi a ra var he c'har, dont a ra da neudenna; coll a ra he c'huez vad; al loened o deuz mil boan oc'h he dreizia. Eno e man ar c'holl. Rei a reer amzer d'ar zeo da zével; ar zeo a dremen en had, hag an had a gouez d'an douar pa zestumer ar foen. Ar foen n'en deuz eta mui en he ziabarzar zeo, ar glud-se, a ro saour d'an hini a droc'her kentoc'h. Euz eur c'hostez all, varlerc'h foen troc'hed divezad ne vez morse a eil trouc'h da dalout ar boan.

Avechou, guir eo, an amzer fall a vir da ober abred ar foennou; neuze e guelloc'h gedal, e ranker ober eo; mez pa c'heller he ziscar abred, guella mare zo eo an hini ma vez en he vleun.

Leuzkel ar foen var ar prad a zoug an noz a zo eun dra fall ha noazuz d'ar foen. Ar foen ne c'houlén egiz ebet beza glepiet, eur vech ma vez trouc'het. Etre foen eostet dre c'hlebor ha foen eostet dre zec'hor, ez euz eur c'hem braz. An drederen a dal an diveza var egile, hag aliez muioc'h. Pep hini a rai he zonz brema e giz ma c'h entento.

FEIZ HA BREIZ

KELOU A BEP BRO, HA KENTELLIU VAR BEP TRA

Casset bep sul da gement kristen a gomz ar brezouneec

PRIZ AR GAZETEN

AR MARCHAD D'HE C'HAOUT BEP SIZUN EPAD AR BLOAZ A GOUST:

DAOU SCOUET evit ar Finister, — ar Morbihan — ha Costez-an-Nord
SEIZ LUR evit an departamanchou all.

Ar marc'had a dle beza great ha paet ato e ti an Aotrou Ar. DE KERANGAL, Perc'hen-Merour, e Kemper.
Ar scridou da lakaat var ar gazeten a dle beza casset d'an Aotrou MORVAN, chaloni, kenta scriwanier,
Pe d'an Aotrou NEDELEC, eil scriwanier, ru Bourg-les-Bourgs, 26, e Kemper.

ALL

Ar re a dlie ho marc'had echui d'ar 1 a vis Kerzu, evel m'eo merket var banden ho c'hazeten, a zo e guirionez echu ho marc'had abaoe ar 1 a C'houere, euz ar mis a zo oren. Red e d'ezho eta clask an dro da baea ar marc'had nevez; mar o deuz c'hoant da gendelc'her da receo ar gazeten; pe, ma ne fell ket d'ezho nevezi ho marc'had, e tleont digass ar gazeten en dro evit ma vezo lamet ho hano divar ar rollou.

Pa eo chomet Feiz-ha-Breiz a za, ez oa bandennou moulet evit c'houec'h mis; eun tregont mil bennac a ioa anezho. Ne ket possubl evit c'hoaz moulla ar bandennou-ze a nevez; an dra-ze a ve eun dispign braz, (a ouspenn capt'scoet), ouspenn ma ve eur c'holl-amzer. Kendelc'her a raimp eta d'en em zervichout euz ar bandennou coz; ar re-ze a zo mad ato, nemet ne verkont ket mad mui peur ec'h echu ar marc'had, p'e guir hema a zo astennet euz a geit a amzer m'eo chomet ar gazeten a za.

Setu ama eun daolen hag a raio da bep hini en em anaout e kement-se,

Ar marc'hajou a dlie echui d'ar :	Ne echuint nemet d'ar :
4 guengolo 1875.	4 meurs 1876
4 here 1875	4 ebrel 1876.
4 du 1875	4 mae 1876.
4 kerzu 1875.	4 even 1876.
4 genver 1876.	4 gouere 1876.
4 c'houevrer 1876.	4 eost 1876.
4 meurs 1876	4 guengolo 1876.
4 ebrel 1876.	4 here 1876.
4 mae 1876.	4 du 1876.
4 even 1876.	4 kerzu 1876.
4 gouere 1876.	4 genver 1877.
4 eost 1876	4 c'houevrer 1877.

Dioc'h an daolen-ze e vezo eaz da bep hini gouzout peur ec'h echu he marc'had, ha peur e tle paea adarre mar en deuz c'hoant da ober marc'had nevez. Ar re o deuz paet ar pez a dlient betec ar 15 a vis eost 1875, a vezo countet ho marc'had d'ezho azalec ar c'henta a vis meurs 1876. Ar re-ze a zo eur c'hant bennac anezho, a n'o deuz van ebet da ober euz an daolen on deuz merket bremaic.

KEMPER, 1 a vis Gouere.

Pardounerien Breiz e Rom.

PEVARZECVED PENNAD.

Iliz sant Per.

E Rom var an ilizou n'ez euz ket a doumou evel a zo en hor bro muia caret, Breiz-Izel; varnezh oñl coulz lavaret, ez euz ar pez a c'halver eun dom e gallec, ha kroumen e brezouneec, hag a vez savet atao var greiz an iliz hag ar japelou croas. Ar groumen-se a zo evel eur c'houldri, nemet e vez goloet oll, ha mavez great prenestou tro var dro en he vogeriou. E Paris ez euz eur groumen gaer, alaouret calz anezhi, var iliz an Invalid.

Hogen, burzudussa tra a zo en iliz sant Per eo ar groumen huel-huel-se a zo var greiz an iliz a zioc'h bez sant Per; bez'ez eo marteze an hardissa tam labour great gant an dud. Kement a ia a zindan ar groumen burzudus-se a renk anzao n'en deus gullet c'hoas e nebleac'h netra hag a dostafe outha, ha ne c'heller ket ober labourou evelse nemet en honor d'ar guir Doue. Etre leuren an iliz ha vaout ar groumen-se ez eus seitec metr ha cant; evelse, evit ma stogfe tour Creiskear outhi e ve red huellaat anezha euz a eiz metr ha tregont, ha touriou Kemper euz a bevar metr ha daou-ugent. Comprenit, mar gellit, eul labour evel hennez. Ouspenn m'az eo huel, ez eo ledan, daou vetr ha daou-ugent a ledander; an diabars a zo peintet ar braoa ma zo bet gullet.

Ar voul houarn a zo var gorre ar groumen a ziveas, hag a zo savet huel c'hoas dreist ar vaout, da velet divar an douar ne d'eo nemeur brassoc'h evit eur voul gillou, ha gouscoude pa'z oun bet pignet enni dre an diabars, edon eno gant c'houec'h pelerin all hag e vije bet plas da zec all c'hoas. An den a ioa oc'h hon hentcha a lavare edomp eno c'houec'h cant troatad a zioc'h an douar. N'o pezo ket a hoan oc'h va c'hredi pa lava-

ALLOU.

Ar re a chench ti, kear, pe barrez, a dle hel lavaret deomp dioc'htu, evit ma vo gullet cass ar gazeten dezho d'al leac'h m'int eat da jom goude beza dilojet. A hent all, e vent caoz ho unan ma ne erruffe ket ar gazeten gantho, pe ma erruffe re zivezad.

PRIZ AN ED.

Ar c'hour var ar greun dre bevar c'horn ar Frans, ar 17 a viz Even. — Ar boezel a zaou c'hant lur:

	Guiniz.	Segal.	Eiz.	Kerc'h.
En Nord.	281.08 s.	481.35 s.	491.73 s.	241.32 s.
Er C'hrez-deiz.	28 83	21 36	20 61	25 48
Ez Zao-Heol.	28 48	49 53	20 06	26 28
Er C'huz-Heol.	26 59	48 00	48 44	23 64
Er Gualarn.	27 84	48 72	48 63	24 42
Er C'hevret.	28 87	49 42	48 67	23 96
Er Biz.	29 49	49 73	49 44	24 34
Er Mervent.	29 04	49 53	20 06	26 28
E creiz ar Franz.	46 66	47 68	48 46	24 23

An daolen-man euz a gour ar greun a roimp aliessa ma c'hellimp. Calz paizantet a c'houlenne kement-se ouzomp. Evit coumpren mad an daolen-man, eo red mad sonjal e kemeromp ar priz creiz, da lavaret eo, ar c'hreiz etre huella hag izella priz an ed en departamanchou a zo er c'hontreou hanvet en daolen.

TAOLIT EVEZ. — Ar priz merket da genta eo priz ar marc'had diveza, hag ar priz merket d'an eil eo priz ar marc'had araoc.

KEMPER. — Marc'had ar 17 a vis even.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	25 1 50 s	24 1 00 s
Segal.	47 50	48 50
Eiz.	47 50	47 50
Guiniz du.	48 00	48 00
Kerc'h.	24 50	24 00
Avalou douar.	40 50	40 00

POUNT'N-ABAD. — Marc'had ar 15 a vis even.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	26 1 05 s	25 1 83 s
Segal.	48 96	48 55
Eiz.	48 50	48 00
Guiniz du.	47 08	47 94
Kerc'h.	23 84	23 84
Avalou douar.	8 26	8 26

CASTELLIN. — Marc'had ar 15 a vis even.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	24 1 66 s	25 1 27 s
Segal.	48 42	49 06
Eiz.	45 50	46 00
Guiniz du.	46 60	46 60
Kerc'h.	22 25	22 50
Avalou douar.	0 00	8 50

Perc'hen-Merour : Ar. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gant Ar. DE KERANGAL.

Aotrou'n Escob Guened a dle consacri unan euz aoteriou iliz Lourd, aoter Santez Anna.

An Aotrou Mermillod, escob Hebron, vikel apostolik Jenev, a brezego d'ar zul evit consecration an iliz.

An Aotrou Pi, Escob Poatie, a brezego antronoz evit curunidigez an Introun-Varia.

D'ar zul.

Ar veleien a c'hello lavaret an ofern euz a hanter-noz da beder heur, hag euz a eiz heur dioc'h ar mintin betec eun heur goude creiz-deiz, oc'h ar seiz aoter a zo er japel dindan an douar; — euz a hanter-noz da eun heur goude creiz-deiz, oc'h ar c'huézec aoter a zo var gomppezen ar Rozera; ar gommunion a vo roet en daou leach; ar merc'had a vo cofesseat er japel izella, hag ar goazed el leac'h ma c'heller.

D'al lun.

Ar veleien a c'hello oferenna, euz a hanter-noz da beder heur, hag euz a nav heur da eun heur goude creiz-deiz, oc'h c'huézec aoter iliz Lourd, hag euz a hanter-noz da eun heur goude creiz-deiz, oc'h seiz aoter ar japel izella dindan an douar hag oc'h c'huézec aoter compezen ar Rozera.

D'al lun, e vo roet ar gommunion en tri leac'h hanvet huelloc'h.

Eur zaoc hag he vevel.

En eur maner e Bro-Zaoz oa o chom eun aotrou deuet dija var an oad. Ar pep brassa euz he amzer en doa tremenet en arme hag e kear, ha breman pa oa coz, en doa lakeat en he benn mont da jom var ar meaz. Eur marc'h caer en doa; carroz en doa ive, eur vioc'h ha daou leue. Dre eno int stankoc'h evit ar zaout.

Setu eur pardaez hag he vevel dont d'he gaout. Dao, dao var he zor: — Ar vioc'h zo cam, aotrou, eme ar mevel. — Jon oa hano ar mevel. — Guella tra az peuz da ober neuze, eme ar mestr da Jon, eo eüna he gar d'ezhi. — Oh! eme Jon, eün aoualc'h eo he gar; ar vioc'h ne ket gourvezet.

— Sell, Jon, te ne gomprennez netra.

— Mad, aotrou, deuit da velet, me ho ped.

An aotrou a zisken. — Bale ar vioc'h d'in, emezhan. Jon a bak crog e corn ar vioc'h hag a bourmen anezhi: cam braz ar vioc'h.

— Ac'hanta, Jon, ha ne velez ket petra zo caoz e cam ar vioc'h? — Nan da, aotrou.

— Digass d'in al letern, ha bremaic me lavaro d'id. Setu digasset al letern. Sell mad, Jon, a lavar an aotrou. Gullet a rez breman petra zo caoz e cam ar vioc'h? — Ne ran ket sur. — Oh! glapez, eme an aotrou, ma ne ket pec'het rei boued d'id-de ha da seurt.

Ne velez ket, penn patatez, ne velez ket eo faout he zroad, ha digor he c'harniou?

— Ohoh, ohoh!!! Arabat facha, aotrou, pa vanko ar vioc'h-ma, me n'em bezo ket calz a hent da ober evit caout eun all; me c'hoar pelec'h ez euz eul leue kement hag eur vioc'h!

rin d'eoc'h e veler kear Rom ac'hano ti ha ti hag ar vro a bell, hag ar mor zoken, a zo pell ac'hano gouscoude. Eun devez hed ha hed n'e ve ket re da jom eno evit guelet an oll draou caer a veler ac'hano, hag a veac'h ma c'heller chom eur c'hart heur.

Neket goal boanius gouscoude sevel ken huel; betec an hanter pe dost ne deus ket a ziri zoken; lavaret a raffet e vet o sevel eun dorgen var eun hent bras. Evelse ama hag ahont var ar mogeriou e veler hano ar rouaned hag ar rouanezed a zo bet pignet ebars, hag a zo moulet er marbr; d'an nemorant euz an dremenidi e lavarer chom eb scriva ho hano var ar mogeriou. — Ouspenn ar groumen huel-huel-se ez eus c'hoas c'huac'h all, izelloc'h calz avad, var iliz st Per.

E kichen unan euz ar pillerou a zo a zindan ar groumen burzudus-se, ema patrom st Per e kuevr, a zo bet moulet pevarzec pe bemzec cant vloas zo. Ne d'a pelerin kristen ebet en iliz eb mont da boket bep tro da droad sant Per; evelse eo uzet dija. A zioc'h ar patrom-se ez euz nevez lakeat eun daolen marbr guen, roet gant oll veleien ha chalonié sant Per d'hon Tad santel ar Pap Pii nao, evit digas da zonc'h d'an oll dremenidi ne d'eus nemet ha hag en deffe tremenet muioc'h a amzer evel Pap evit sant Per.

E creiz an iliz eo ema al leac'h ar santella a zo enni, da lavaret eo, bez sant Per. Evel em beus lavaret, ar Pab sant Anaclet a zavas eun orator var ar bez santelze. An impalaer Constantin a reas her golo gant kuevr kizellet brao, a zo brema eun aoter varueza, hag eno bemdez e vez lavaret eun niver bras a oferennou; a viscoaz ar gristenien o deus bet cals a respet hag a zevosion evit ar plas santel-se; evit mont betec eno eo red disken a zindan an douar dre gals diriou. Gouscoude, a vel d'an oll, ha diouallet gant balustrou marbr guen var bere eo allumet nos-deiz al lamprou alaouret, ez euz da zisken eun nebet diriou evit mont da gaout eun aoter a zo dirazhi eur prenest evit guelet ar bez brudet-ma. Er plas-ma eo e bet enterret eun niver bras a babet, a felle d'ezho caout an eur vad da reposi e kichen prins an ebetel. Dirag an aoter-se e ma brema patrom ar pap santel Pii c'huac'h, a zo bet digasset da vervel e Frans, d'an oad a bevar-ugent vloas, gant gouarnamant republic 1793 e devoa tennet digantha he damic rouantelez.

Eun tamic larkoc'h ema an aoter vras, a zo a ziouthi eur baldakin huel ha kizellet caer meurbed. Al labour epken, hag an alaourach a zo var he dro, a zo bet coustet cant mil scoet. Er pillerou corvigellet a zo a zindan ha ez eus lakeat meur a garrad relegou merzerien.

E penn pella an iliz, a zioc'h an aoter, ema Cador sant Per a zonger d'ezhi cals a respet. Varnezhi en deus bet azezet meur a veach prins an ebetel. Ne d'eo ket bet diskuezet d'eomp, petra bennac m'or beus clevet diou oferenn, lavaret var an aoter a zo a zindanhi. Goude m'or beus bet an honor da veza digemeret oll gant hon Tad santel ar Pap, evit trugarekaat Doue euz ar c'hras caer-se dirag Cador sant Per, e teujomp

da gana a greiz hor c'halon ar c'haerra cantic a c'hell an iliz da gana: an *Te Deum*.

Ar gador talvoudec-se, hervez creden an dud guesiee, a ioa bet roet da st Per gant eur senator pinvidic a Rom, hanvet Pudens, a ioa bet gounezet d'ar feiz gant st Per, kercouls hag he ziou verc'h santez Pudentiana ha santez Praxed, he bried hag oll dud he di. A viscoas ar gristenien o deus bet cals respet evit ar gador zantel-se, ha bep bloas e rear eun offis en he honor. Evit digemeret ar releg santel-se, ez eus great eul leac'h caer gant kuevr, a zo douget gant pevar doctor euz an iliz: st Ambroas, st Augustin, st Athanas ha st Ian Krisostom, evel difennourien guesieca ar feiz, a zo bet prezeget da genta divar ar gador brudet-se.

Setu eur geric bennac euz an iliz-se, rouanez an oll ilizou a zo er bed; evit he rei da anaout tam ha tam e ve red scriva eul levr brassoc'h an hanter evit buez ar zent, ha c'hoas e chomfe cals da lavaret.

An honor dispar-se a renter brema da relegou st Per er gear a Rom, en deus gounezet dre gals a zismegansou en deus bet da c'houzaon epad he vuez. Goude beza comset euz he ilis a zo savet e jardinou Neron, an tirant her c'hondaonas d'ar maro, e lavarinn d'eoc'h eur ger bennac euz ar prison Mamertin, en deus tremenet enna meur a vloas. Ar prison-se, a zo marteze tregont troatad a zindan an douar, a zo chomet er stad m'edo en amser m'oa st Per chadennet enha; poket a c'heller d'ar piller a ioa rivet he jaden outha; ar vein a zo eno, ez eo bet en em harpet mil ha mil gueach outho; ar feunteun dour eien a zo eno, a reas gant leuren ar prison, ne d'eo na cresket na bihanneat abaoe m'he lakeas da zont eno euz a voueled an douar evit badezi an daou zoudard a ioa oc'h he zioual, hag a zo deuet da veza daou verzer, st Process ha st Martinien. Henvella tra a gavan oc'h ar prison-se eo eur fourn, nemet ez eus m'oar vad c'huac'h pe zeiz troatad etre ar vaout hag al leuren.

Ar mogeriou tro var dro, kercouls hag ar vaout, a zo great gant mein benerez hir ha ledan. E creiz ar vaout ez eus eun toull ledan aoualc'h evit disken enha ar brizonerien hag ho goardou; dre an toull-se ive e renket disken d'ezho ho bevans. Ne deus nemeur a vloavesiou ez eus great eur skailher en eur c'horn, evit disken essoc'h enna; brema ez eus ive eun aoter stag oc'h ar piller a ioa rivet chaden st Per outha. Oc'h an aoter-se em beus respontet an oferenn da eur belec iaouank euz ar C'hanada en Americ; evit arruont eno em boa great pemp cant leo bennag hag ar belec-se eun tri mil bennac pe ouspenn, ha pep hini ac'hanomp a ioa eno gouscoude e kichen he Dad muia caret, Pii nao.

Er prison-se ive, m'oar vad, st Per en deus bet oferennet meur a veach, ha rannet etre he jeolerien ar bara a vuez a reas anezho merzerien, hag a dlefe ober, ac'hanomp-ni kristenien, ken aliez a zant; galloud an disterra belec var gorf ha goad hor Zalver a zo ker bras hag hini st Per, hag en oferenn a lavaras ar belec-se

euz an Americ, hag an hini a leverer bemdez en hon ilizou, ne deus ket an disterra dishenvelidigez nac er c'homsou nac el lidou.

Pa zonger o deus st Per ha st Paol tremenet eiz pe nao mis er prison-se o c'hortos ho bardedigez, hag o deus badezet eno ho goardou hag eun hanter cant prisonier bennac a ioa chadennet gantho, e touger cals respet ha devotion d'al leac'h euzus-se gouscoude.

An oll belerined ive a ef dour euz ar feunteun burzudus-se e memor euz a zant Per ha st Paol hag ar verzerien a ioa bet badezet gantho. Dre ar prison-se e tremenas a c'houdevez eun niver bras a gristenien araoc mont d'ar maro evit ar feiz. — En eur mean bras a zo er voger oue diskuezet roudou bisach st Per a ioa bet slapet outha gant he vourrevien; eur c'brill houarn a zo lakeat var ar plas-se evit miret na vo dispennet gant ar belerined.

O velet eta dre be'u hent o deus renket tremen an daou abostol bras-ma araoc mont da c'hoar an env ha meritout an henoriou a roer brema d'ho relegou, den ne dlefe en em glem euz ar poaniou ha persecutionou en deus da c'houzaon er vuez-ma.

IAN AR GERNEVEZ.

(Eur pennad all eur vech all)

Paris epad ar Vrezel.

Ar protestantet a glasko gounit ar zoudardet d'ho relijion milliget; abalamour da ze eo e kemerent sour-si anezho pa vezent clanv; mes Doue a c'houie tenna ar mad euz an drouc. Eun dervez, e recevis eul lizer digant ar belec a ioa gant *mobilier* departamant Costez-an-Nord. An aotrou-ze am pede, a berz ar c'habiten, da vont da velet eur *mobilier* a ioa en hospital ar protestantet. Ar c'habiten en devoa aoun na vije touellet he *mobilier* iaouank gant ar re-ma. Mil boan em oue o kaout ar potr keaz-ze; rac kement introuic, guisket e seuric, a ioa eno, a lavare d'inn n'edo mui en hospital ar *mobilier* a glasken. Mes al lizer am oa recevet a ioa re selear, hag e kendalc'hen da glask. Abarz ar fin e cavis eur zoudard hag a anaie ar potr. « Oh! eme ar zoudard-se, me a ia d'hen digass dirazoc'h. » Ha setu, a benn eur minuten goude, ar *mobilier* oc'h erruout. Treut-gagn oa ar paouric keaz. Goude beza roet kelou d'ezhan euz he gabiten, e comzis outhan evelhen:

— Michans, eme ve, ne d'i ket da dreki aur tuzuill vad oc'h unan gamm, nag eur marc'h dispar oc'h eur bourric crevet.

— Oh! ne! N'oun ket ker zot-se.

— Mad, neuze chom stard en da relijion a ioa cavet mad gant an oll araoc Luther, a zo mad atao brema, hag a gendac'ho da veza ar guir relijion abalamour ma ema Doue ganthi. Relijion Luther a ia e poultr hag e ludu; peb protestant a ra he relijion evel ma sonch. Hogen, va fotr, eur relijion hag a c'hell peb hini he zrei hag he distrei, he astenn pe he berraat hervez he vent he unan, eur relijion evelse n'e ket great gant

Doue; rac den ne c'hell chench ar pez zo great gant Doue.

— Oh! aotrou, list ho sarmoun en ho codel; a drugare Doue, me zo bet kelennet mad gant va zud ha gant ar veleien a zu-man, ha n'oun ket prest da jench relijion.

— Mad eo! Mes laka evez evelato: rac da gamaladet o deuz countet d'ar c'habiten ez poa an ear da zelaou ar protestantet.

— An dra-ze a ra poan d'inn; mes p'ho gueloc'h, aotrou, livirit d'ezho, mar plij, oun chomet ato kristen catholic, kristen evel m'az oamp en hor bro, ha gant gras Doue ne vo na protestant na drouc-speret goest d'am lakaat da drei kein d'ar guir relijion.

— Ped Doue bemdez, va fotr.

— Aotrou, bezit sur e kendalc'hinn da bedi betec va heur diveza.

— Mad eo, va mignoun, kenavo!

— Kenavo'ta, aotrou!

Eur mis bennac goude, oun eat adarre da glask ar *mobilier*-se; mes ar protestantet a lavaras d'inn oa distroet d'he rejimant. Hogen, an dra-ze n'oa ket guir evit doare, da vihana dioc'h am euz clevet abaoe gant belec ar rejimant. Credi a reer eo maro en hospital hag o deuz ar protestantet great gantho eun enterramant hervez ho giz. Mes n'euz fors, gant ma vo eat he ene d'ar baradoz. Goulen em oa great digantha hag o coves oa bet, hag en doa respountet d'inn: « Oh! ia, n'em euz netra var va c'houstians. »

Setu ama eun histor all hag a zo erruet ganen c'hoaz e scolach Chaptal, el leac'h m'az oa protestantet o tele'her an *ambulans*.

Eun dervez ha me receo eul lizer digant an aotrou *Kerambrun*, belec *mobilier* Costez-an-Nord. An aotrou-ze am pede da vont da velet eur zoudard clanv; hema n'e ket eur breton oa; mes n'euz fors, eun ene en doa da zavetei evel ar re all. Hogen, petra bennac m'oa toc'hor dija, ne c'houzave ket clevet hano a gonfession var digarez ne oa an dra-ze nemet « *betizou tout*. »

P'edon o vont d'he velet, setu an aotrou *Kerambrun* he unan oc'h en em gaout ganen. « C'houi, emezhan, « a c'hello marteze dont a benn anezhan; evidon-me, « ne ra nemet ober goab ac'hanon. » Pa erruis, e ouen digemeret mad gant ar porcher. Hema, euz a zrouc m'az oa araoc, a ioa deuet da veza chentil ouzinn abaoe m'en doa clevet oamp euz ar memes bro. « It atao, emezhan, ha ne rit van evit goaperez an dud-se. » An aotrou *Kerambrun* en do lavaret d'inn e pe gamb'edo ar zoudard clanv, mes ne c'houie ket numero ar guele, n'en doa ket taolet evez oc'h an dra-ze. Dre ze e rannken clask guele dre vele.

— Te eo a zo goal glanv? a lavaren da unan.

— N'oun ket da.

Ha da eun all:

— Petra, te eo a zo toc'hor?

— Oh! ne!

— Piou'ta a zo goal glanv dre ama?
Abars ar fin unan bennac a responntas:
— Ama ez euz unan hag a zo goal izel ar poueziou ganthan.

Ha me mont da hennez.
— Ac'hanta, va mignoun keaz, goal lakeat oud dioc'h an doare.

— Ia da, aotroun persoun.
— N'euz bet belec ebet oc'h da gaout?
— Nan avad; guelet em euz unan o tremen aze dre ar zal; mes n'en deuz ket caozeet ouzinn.

— Discouez da deod... Mad! Du eo dastaon; coulz e d'id coves.

— Mad! *In nomine patris*, etc.
— Brema, bez dizoursi ken a deunn da zigas d'id da Zoue hag an nouen.

Neuze e c'houlennis digant ar zoudardet a ioa o tomm e kichen an tan.

— Petra, *Moncheuet*, n'euz nemet hema da zacramanti?

— Oh! deuz; ahont, e penn ar gambr, ez euz eun all hag a zo ive o c'hoari da fall.

Ha me etrezec eno. Petra velis? Eul liboustrennic guisket e seuric protestant, just an hini e devoa va c'hasset da gaout an *directrices* abalamour d'ar scapulariou. Ha Petra rea? Eur protestant a zivinfe marteze; evidon-me n'em bije divinet biken. Lakaat a rea an hini clanv var he c'houanvez, hag ar pot dindanhan. Ha goude beza clozet an dillad hag ar pallennou en dro d'ezhan, e teuas d'am c'haout hag e lavaras d'ini en eur vouse'hoarzin ha gant eur zoubladennic: « prest eo, aotrou! » Hag ar vombard kuit. N'euz fors, a zonen, evit Doue eo, deomp atao.

— Ac'hanta, va mignoun, goal boan oc'h euz ha n'e ket han?

— Oh! ia.
— Scrivet oc'h euz d'ho kerent?

— Ia, mes ne c'houzoun ket ha digouezet eo va lizer.

— Va mab, lakit e ve ho tud ama en dro d'ho cuele, ho tad hag ho mam garantezuz, ha grit dioc'htu ar pez a lavarient d'eoc'h da ober. Covessait.

— Coves?
— Ia, va mignoun; bremaic er zal-ma em euz covesseat eur zoudard hag a varvo, credabl, en noz-ma; joa eo ganthan brema beza pardounet gant Doue. C'houi a disse mervel ive prest goude hennez, marteze zoken en he raoc; n'euz nemet mestr ar vuez hag a c'houffe an dra-ze d'ar zur. Mad, grit evel ho coumpagnoun, selaouit ho tud, selaouit mouez ho Toue! Alo, deompl! Coummansit: *In nomine patris*...

Ar potr keaz ne argilas mui. Coves a reas, ha goudeze oa ken euruz ma ne c'houie penaoz discouez d'inn he joa hag he anaoudegez vad. Fallout a reas d'ezhan poket d'inn. Neuze e lakis ar scapuler en dro d'he c'houzoug, hag e liviris d'ezhan:

— Va mignoun, mont a ran dioc'htu da gerc'hat an Aotrou Doue d'eoc'h ha d'ar zoudard all am eus covesseat en ho raoc.

An Tad CLEAC'H.

(*Eur pennad all eur vech all*).

BUEZ SANTES ANNA.

Anna en em gav gant ar rouaned a ro d'ezhi da anaout ginivelez hor Zalver e Bethleem. — Distro da Nazareth.

Anna epad an eiz dervez ma chomas he unan, a oue en anken ar vrassa. Bez' ez oa glac'haret oll da veza dispartiet diouz Mari; hast ha mall e devoa da c'houzout Petra ioa c'hoarvezet. En em lakaat a reas en hent evit an eil guech evit mond da Vethleem. Eurussoc'h oa bet evit en he beach kenta. Goude meur a zervez bale, goude cals poan ha cals skuisder, ec'h arruas e kear David, hanvet Bethleem. Baleet e devoa kear euz an eil penn d'egile ep gellout caout kelou ebet euz Mari nag euz Joseph. Abars ar fin e cavas var he hent an tri roue a ioa deuet, henchet gant eur stereden miraculus, euz gueled Bro ar Zao-Heol da adori hor Zalver. Goulenn a reas digantho, an daelou en he daoulagad, ha n'o doa ket en ho beach cavet var ho hent he merc'h muia caret hag he fried. An hast hag ar vall a ziskueze da gaout euz ho c'helou a roe da anaout he anken hag he glac'har.

Hervez he goulennon, ar rouaned a deuas da anaout e comze d'ezho euz ar Verc'hez Santel hag euz a zant Joseph. Truez a gemerchont outhi o velet he glac'har hag e tiskenchont divar ho c'hanvalet.

Counta a rechont da zantes Anna e pe seurt doare burzudus e kuitachont pebhini anezho ho bro evit dond da enori ar Roue a c'hloar.

Lavaret a rechont d'ezhi penaos, henchet gant eur stereden gaer, e treuzchont ar Judec euz an eil penn d'egile, hag en heur c'hraou paour euz eur gerik vian e cavchont Jesus gourvezet var eun tam foen, hag er c'hraou dister-se en em zaoulinchont en eur ginnig d'ezhan aour, ezans ha mirrh.

Euz ac'hano e tiskuezhont d'ezhi ar c'hraou m'en em gave ar famill zantel, hag e kemerchont adarre ho hent.

Anna, mar d'oa bet bras he anken hag he glac'har abaoe m'e doa kuiteat Nazareth, en em gave breman dizammet a-grenn. He joa hag he levenez a oue bras pa zigouezas er c'hraou m'en em gave he Doue. Ractal m'he guelchont, ar Verc'hez ha sant Joseph en em hastas d'he c'hass el leac'h m'edo hor Zalver. Anna en em zaoulinas evit hen adori.

« Setu c'houi eta aze, o va Doue! Var ho lerc'h em euz huanadet epad pell amzer! Mes e leac'h ar c'havel caer am oa pourchasset d'eoc'h, ho kuelan gourvezet en eur c'hraou! E leac'h eur palez evit ti, n'o peuz nemet eur c'hraou! »

Goudeze e lavar d'ar Verc'hez Santel:

Hag hennez eo, va merc'h muia caret, ar guele am oa choazet evidoc'h? Red eo eta da Vab Doue, da Zalver an oll-dud, genel en eur c'hraou! »

An daelou en he daoulagad e vriatas hor Zalver en eur boket d'ezhan.

Chom a reas e kraou Bethleem betec dervez ar *Burification*, souezet bras euz kement a vele. Pa arruas an termen merket gant al lezen, da lavaret eo, daou d'egile dervez goude ar c'hinivelez, ar Verc'hez, Sant Joseph ha Santes Anna en em rentas en templ a Jerusalem evit kinnig Jesus da Zoue. Ober a rechont ho frot hervez al lezen, hag e kemerchont an hent da zistrei da Nazareth.

Anna a fallas d'ezhi mond araoc evit pourchass ar pez a ioa red evit digemer ar famill zantel. N'en em zante ket gant ar joa da velet prestic Mab Doue o tilezel kraou Bethleem. Eurussoc'h en em gave da ginnig d'ezhan ar c'havel caer e devoa pourchasset evithan abaoe pell amzer. Mes Doue, pehini en em blij o rei croaziou var an douar d'an dud just evit ho digoll guelloc'h er baradoz, a gassas an traou en eur mod all.

P. M.

(*Eur pennad all eur vech all*).

Histor Coll-Bara.

(*Decved pennad*).

E serr al levriou am beze digant Eujen, me deuz e berr amzer da veza eun tarin euz ar re genta. Netra naturalloc'h. An dud a zarempred a ro da c'hout d'an oll Petra vezer. Hounnez a zo eur virionez re vir a bep amzer evit ma claskfen lavaret ar c'hontrol. Ia, hen anzao a ran, gant ar c'hamarad dister-ze hag he levriou dister-roc'h c'hoaz, me a zeskaz siouaz! muioc'h a draou fall e bloaz evit n'am bije desket epad va buez dreizon va unan.

N'oa ket grac'h gant ar scol. Da zevel dioc'h va guele n'oa ket euz ar re lugudussa; mez n'oa ket ken nebeut dioc'h ar re brimma. Etre tom ha ien e vijen ato pa deue ar mare da denna va scassou er meaz euz va c'hud. Clouarik, kempennik, heb hast, e save eun den, rag eur gentel a ioa da zeski.

Ar pinsin a ioa e kenver va guele a vije great ar van da lakaat ar biz ennan; sin ar groaz a rean da c'houde evel eun den en dije izom da laza eul laouen benag en he benn hag eur c'hoanen benag var he heultrin; va bragou a lakean divar fae, anter-zigor va daoulagad; eun droiad hel lakejon dioc'h ar penn control; va dillad all a lakean, Doue a c'hoar penaoz; va bleo a ioa re boanuz da ziroestla; n'oa ket aoualc'h a zaon en ti evit guelc'hi va daouarn; louz oan evel eun heurc'hin, flieria a rean evel eur pudask; daoust ha me a rea van euz an traou-ze tout? Pater ebet morse; n'oa ket amzer.

Kenta rean neuze oa lammet gant va levriou, ar re am beze digant Eujen. Epad an noz e lakean anezho dindan ar c'holc'hed. Pa gaven enno eun daolen benag a zoare, da lavaret eo a zizoare, me a gemere va fluen hag en em lakea da ober va unan bolomou euzussoc'h c'hoaz eget an hini a vije dirazon, ha pa vijen zkuiz gant ar vicher-

ze e lavaren d'am mam pe d'am zad. — Mam, m'em euz naon, desket em euz va c'hentel, poent eo d'in mont d'ar skol. — Didalvez a zo ac'hanod, a lavare va mam, hema a garfe beza ato o trebi, o carga he vouzellou; salo e ve maro! En desped d'an oll, va zam bara em beze, ar rebechou a zerviche da aman varvezhan, ha c'hoaz me her c'have sall-braz. N'euz forz, eun tam er c'hov, eun all en dorn, me a vije laouen pa vijen laosket da vont kuit ractal, evit mont d'ar skol var va meno.

D'ar scol aoualc'h! Da c'hoari gant Eujen. An devez araoc ni en em gleve peleac'h ha da bed heur en em gaout hon daou, rag n'euz ket a blijadur aoualc'h nemed daou e vet assamez. Re a vez ive pa vez tri. Ah! ma c'helfen hirio gant va goad diverka ar c'hentellou fall am euz resevet digant al louz, ar poezon-ze!

N'oa ket aoualc'h chom da c'hoari, d'ar scol e ranket mont. Pa en em gaven me rea evel ar re all, ober an neuz da studia va c'hentel. Pa vije galvet eun daou pe dri em raok, neuze e c'houijen peur-liessa eun dra benag; heb an dra-ze ne c'houijen morse ger.

Tremenet amzer ar gentel, deuet hini an deveriou, neuze nag Eujen, na me, ha calz a re all d'hon heul, ne reamp nemeur a forz dioc'h netra. Gant an arc'hant a laeremp, ni gave tud da bourvei d'eomp deveriou e doubl hag e tripl.

Truez eo coumpren e ve goestl bugale da ober ar pez a reont, e ve kement a fallagriez en ho c'horf hag a zo. Eun devez oamp en em glevet eur c'hueac'h pe zeiz da ober an heg oc'h ar scolaer; pebhini a ioa merket mad d'ezhan he stal hag he boent.

Eujen a ioa galvet d'an *Tablo*. Ar scolaer: — Scrivit aze an numero seiz mil daou c'hant tregont. Hag Eujen ractal e chiffr brao zoken, evelhen: 7,000, 200, 30.

Ar scolaer: — Par azen zo ac'hanod, Eujen, te rai d'in-me coll va skiant.

Guillou: — Mestr, me am euz c'hoant da vont er meaz.

Ar scolaer: — Ne d'eoc'h ket.

Jakou: — Mestr, Herri ne ra nemed rei taoliou bou-tou d'in.

Ar scolaer: — Alo, bugale, peoc'h a lavaran; selaouit mad. — Scrivit, Eujen, seis mil daou c'hant tregont.

Eujen — Scrivet em euz, Aotrou.

Ar scolaer etre he zent: Oh! ar chef-ifern, m'am bije urz, em boa her malet bremaic.

Guillou: — Mestr, me am enz guent, hag e waske var he gof.

Ar scolaer: — Arre-ma a zo ato vi pe labouz gantho; ne d'eoc'h ket er meaz.

Guillou: — Aotrou! aotrou! mar plij!

Olier: — Mestr, me rank tec'het, aman ez euz flear da bilat kezek.

Ar scolaer: — C'hui a zo mall ho fouetta tout; bremaic c'hui a vo sioul marvad mar d'a ar vaz var ho chouk.

Yvon: — Mestr, aman ez euz eur c'haz dindan an daol.

Ar scolaer: — Eur c'haz?

Yvon : Ia, Mestr, eur c'haz, he dreid paket e clossou craon, eun ibil a dreuz en he c'hinou, hag eur gastoloren doul staget oc'h he lost.

Ar scolaer : — Oh ! ar chatal ! piou an dizeur en deuz great kement all ?

Yvon : — Ne c'houzoun dare avad ; evit ne ket me eo, Aotrou. An oll a c'hoarze ha den ne anzave.

Ar scolaer : — Kent a ze, c'houi a scrivo tout seiz cant guech an numero seiz mil daou c'hant tregont : it oll er meaz epad pemp munud.

Ar vugale a ia er meaz, hag en eur vont abiou da scol ar botrezed, Ian a zigor an or varnezho, ha Biel a daol ar c'haz en ho zouez.

Ar merc'hed bian en em laka da grial ; ar c'haz spoun-tet oll en em laka ive da lammet oc'h ar mogerion, ar gastoloren oc'h he heul ; biscoaz eur seurt dispac'h, bis-coaz eun henvelep c'hoari.

Red mad e oue ive d'ar scolaerez leuzkel he merc'hed digou da vont er meaz.

Pa ouemp bet var dro eur pemp minut benag o kemeret an ear, ar mestr a reaz sin d'eomp da zizrei d'an ti. Ar scolaer a ioa en or, an dissiplin en he zorn.

Dre m'ac'h erruemp hini hag hini, dao var hon daouarn noaz : lod ac'hanomp a astenneho manch var ho daouarn ; ar re-ze a bake daou daol e leac'h unan. Pa vo lavaret ar virionez, peb a zaouezec taol a dlijemp da veza bet ha c'hoaz n'or bije ket ho laeret.

Deuet oa tro ar plac'hed bian da c'hoarzin. Hegari a reamp oc'h ho c'hlevet hag oc'h ho guelet kel laouen ; rag ni a lenve, ne ket eun nebeut oa.

— Sell, eme Yvon, ne velez ket Louiza o tenna he zeod da ober goab ac'hanod ? — Laosk anezhi, eme Eujen, bremaic, goude ar c'hlaaz, me a entento outhi. — E guirionez bet e doa anhei, ar verc'h keaz, ha c'hoaz difenn da lavaret piou en doa he scoet, pe antronoz e dije kement all !

Setu aze unan euz va c'hlassiou. Petra'm boa-me desket er c'hlass-se ? Diez e ve hel lavaret.

En eur vont d'ar gear, Biel ha me en em gavaz assames : eul levr en doa bet digant Eujen.

— Traou brao a zo ennhan, eme ve ?

— Euz ar re vraoa tout, eme Viel.

— Diskuez d'in, Biel.

Biel a zigoraz he levr : eno oa eun daolen, patromou varnezhi ha n'oa ket coustet ker ho guiskamant : ma vije an oll evel ar re-ze, ar gemenerien hag ar c'hemenerezed o deffe labour da viret oc'h ho nadosiou da vergli !

Ha petra reamp-ni, Biel ha me ? Chom da zellet oc'h ar patromou-ze betec ancounac'haat heur hor pred ; lenn an histor a zelle outho, evit he c'houanta d'an abardaaz pe antronoz da unan benag euz hor c'hamaraded.

Ne ket geier a lavaren eta pa lavaren eo goestl eul levr fall da goll eur barrezid tud : ha piou zo penn-caoaz a gement-se ?

Heb douetanz ebet, er penn kenta, ar re a ra al levriou fall-ze ; d'an eil ar re ho dalc'h en ho ziez ; d'an trede ar re a brest anezho pe ho laosk etre daouarn ar vugale. Perac eta ne zevont-hi ket al levriou-ze ? Perac e fall ar vugale e leiz tiegeziou zo ? Pe seurt guir en dezo eun tad hag eur vam da gastiza ho bugel evit ober ar pez a reont ho

unan ? Ha ne ket eur viltanz clevet tud o lavaret o deuz bugale dijuch, diresped ha dinatur en ho c'henver, goude beza ho unan penn-caoaz euz ho malheur ? M'o dije desket abred d'ho bugale caret Doue, caout doujans evit-ho ho unan, ne vijent ket guelet ken aliez o lenva, na clevet ken aliez oc'h hirvoudi.

Lavaret a reont a leiz ho ginou eo ho bugel eun am-poezoun ; piou en deuz he ampoezonet, pe laosket he ampoezouni, siouas ? Ma ne vije ket bet a levriou fall etre daouarn an tad, ar mab n'en dije ket her c'havet, credabl, nag he lennet. Mar gra evel he dad, pet all breman ne gollo ket ar bugel-ze gant an oad ha gant an heritaj a vo laosket ganthan ?

NÉDÉLEC.

Ian-Anton RICOUX.

Er c'hrez-deiz euz ar Frans, dioc'h coctez an Itali, e c'hanaz er blavez 1802 eur bugel a oue hanvet Ian-Anton Ricoux. He dad a ioa tonneller. Hen, pa deuz en oad, a iez da viliner. Er bloaz 1830 e timezaz, hag ez eaz da varc'hadour ispisiri. Daou vloaz goudeze e colle he c'hreg hag he verc'h. Hanter lazet gant he anken, e lakeaz neuze en he benn kuitaat he vro ha dont da Bariz.

Eno e timezaz evit an eil guech da eur plac'h euz ar re vertuzussa, hag e kemeraz a nevez eur stal ispisiri. Red e ma vije Doue ganthan, rag eun nebeut bloaveziou da c'houde, en doa destumet pe a dra aonalc'h evit en em denna euz ar c'hommers. ha prena, en eur c'harter hanvet *Gros-Caillou*, eun ti a zoare gant eun tam jardin da heul.

Ar peurrest euz ar varc'hadourez a chomme en he stal a dlle ober penn d'an dispign-ze. An dra-man sionaz ! a ioa er blavez 1848.

An hini en devoa prenet he stal diganhan ne c'hellaz ket derc'hel d'he c'her hag Anton, o credi caout tro divezatoc'h da verza hirroc'h, a gemeraz forz ar c'hant var interest, ha prest allaz ! e oue rivinet neat.

Soubla a reaz gant joa dindan gualen Doue ; den n'her c'hlevaz o clem an disterra ; den n'her c'hlevaz o lavaret an disterra ger oc'h ar re o devoa he lakeat var an noaz ; er c'hontrol, noz-deiz ne reaz nemet trugarekaat Doue da ranna ganthan he boaniou. Anton en em lakeaz a benn a nevez da boania, da labourat, ar pez ne viraz ket outhan da genderc'hel en he zeveriou a gristen.

Pell a ioa Anton ne c'hoantea nemet eun dra var an douar : beza hanvet da ren pe da c'houarn an anterraman-chou. Er giz-se da vihana, emezhan, e vezo unan muioc'h oc'h heul ar re varo da bedi evitho. Doue a zelaouaz he beden. Carget e oue d'en em assuri euz a leadet ar goulennou a rea an dud ezomek d'an Aotrou Sibour, Arc'hescob Pariz, ha da gass d'ezho bep miz var dro daou vil lur en aluzen. Kenderc'hel a reaz divezatoc'h he vicher a drugarez dindan an Arc'hescob Morlot.

Er blavez 1853, e oue carget da ziuall strobou ar gristenien vad a ia hed an noz an eil varlerc'h egile da da adori ar Zacramant. A zoug-se a ra eun ehan pe eur dirag ar Zacramant, an dud-se a ra eun ehan pe eur c'houst var eur c'houst-hed. Ar pevarzec goll-hed a zerviche evit an ehan-ze, Anton en devoa ar garg d'ho c'hass en eur c'har euz an eil chapel d'eben. Heu ive a ioa carget da gass da bep hini euz an dud-se ar billed a verke da bebhini he dro da adori ar Zacr. Treioa ar c'har-ze dre Bariz n'oa ket eur brao atao. Aliez e vije heol, glao pe avel ; er memez tra ez ea en dro, ne skuize morse. — Arabat eo, emezhan, e vankfe marc'h pe bostillon an Aotrou Doue d'he zever !

Morse, evit guir, ne chomaz heb he ober. Atao d'an heur, atao laouen, morse skuiz pa vije ezom anezhan. Lavaret a c'heller eo hen en deuz roet da Vreuriey an Adoration e Pariz ar vuez hag ar c'hloar e deuz hirio. Gant kement-se oll e cave bemdez an tu da ober he heur a adoration.

» Avechou, emezhan, var an deiz, pa vijen o c'huezi « gléb-teil dindan an heol bero, va c'harric oc'h va « heul, e tigoueze d'in tremen dirag eun hostaleri be- « nag. Neuze e chomen a za eur pennad, hag e ten- « nen dioc'h va godel eur guennec evit he lakaat en « eun all, hag e lavaren ennon va unan : iec'hed mad « d'eoc'h, Aotrou Doue ! Hag ez ean adarre gant va « hent betec-caout eur paour a roen ar guennec-se « d'ezhan »

Piou a lavaro ar skuer vad en deuz roet en he vuez hag ar vad en deuz great ? He di a ioa eun ti a beden, hag eun tenzor a drugarez evit ar paour.

Ha dont a rea eur bugel da doull an or da c'houlenn, abalamour da Zoue, eun tam bara ?

Hag eur c'heaz coz benag a deuje da glask lojeiz ? Anton a lavare ractal : « Guell eo, emezhan, eun tam « rannet eget daou zrebet : evit caout trugarez e ran- « ker beza trugarezuz an unan. »

Nag a blac'hed iaouank n'en deuz hen ket dre he aluzennou hag he avizou mad dizroet dioc'h an tiez a zishenor ?

Selaout eun dra all. Anton ne c'houie dare peur en dije great traoualc'h evit he nessa. Eur blaveziou benag a ioa, Anton a zicoure eun tiad tud a chome en he garter ; mez caer en doa ober he c'halloud, an tiegez a iea bemdez d'an traon : an ozac'h a lounke tout.

Anton ne entente ket e vankche bara d'he bried ha d'he vugale. Lakaat a ra en he spered mont da c'houlenn digant an dud e carg urz d'an ozac'h-ze da sevel eun danten evit guerza guio d'an dremenidi ha d'ar bourmenerien, ar bemzec a viz eost. E serr ar c'houni-degez a raio en devez-se, eme Anton, an ti a chomo c'hoaz en he za.

Obten a ra he c'houlenn, ha setu hen da fiziout eun donel vin en ozac'h am euz lavaret. Deiz ar gouel, mintin mad, Anton a ia da velet he zen. Edo, siouaz ! mezo-mig-dall eharz tal an donel, astennet ganthan he bevar ivin evel eur pennoc'h diouadet. Petra ra Anton ?

Lavaret iao d'an ofern a bemp heur ; communia a reaz zoken en ofern-ze, ha d'ar c'haloup, mar gouie, da di ar c'hreg paour en doa lezet en daelou.

Eur pennadic da c'houde, an danten a ioa savet ; an donel a ioa enhi gant ar c'hontouer, ar guer ha bail an dour. Ha goude ? Petra ioa goude ? Goude edo. Anton, hed an deiz, ar muzul en he zorn, o tiscarga guin d'an hini a garrie. Betec an noz tenval e chommaz eno, ha pa rentaz he strob hag an arc'hant d'ar c'hreg paour a lenve oc'h ho reseo, e lavaraz d'ezhi en eur c'hoarzin : Assa, Mac'harid, na diaoula devez am euz-me tremenet en danten-ifern-ze ! Mac'harit ne doue ket amzer da lavaret bennoz-Doue ; Anton en doa great eun dro var he zeul hag a ioa eat d'ar gear da zrebi eun tam bara zeac'h da c'hedal mont da bourmen he garric hag ober he heur a adoration.

Diez e ve lavaret an oll groaziou en deuz bet an den vertuzuz-man a zoug he vuez. He bried ne devoa ket a iec'hed. Bep moument e creiz he c'hlenvejou e vije oc'h he frederi. Mervel a reaz er bloaz 1866 d'ar 4 a viz ebrel. En eur zizrei dioc'h he anterramant, Anton a goueze clanv ha d'an 12 euz ar memez miz e varve he unan evit mont da reseo en he c'houmpagnunez ar c'hloar dleet d'ar re o deuz caret Doue !

Bourc'hizien ha Noblanz, paour ha pinvidik, artizaned ha mistri coulz hag ofiserien vraz euz an arme, a iez d'he anterramant.

Na pe seurt galloud eo gallout ar vertuz ! ! !

Midisinerez.

Calz clenvejou a bourmen ar bed ; unan a zo spoun-tussoc'h eget calz a re all, me fell d'in lavaret ar c'hollera e braz, pe e bihan, hanvet neuze ar fluz hag ar red-corf.

Ma ranker credi da skiant ar re goz ez euz eur remed diviz braz enep ar c'hlenved-se, ha setu hen aman :

Eur volennad leaz douss herved gant eul loiad soa maout a zo traoualc'h aliez evit diarbenn ar red-corf. Eun den, en devoa ar c'hlenved poaniuz-se c'huerc'h miz a ioa da vihana, a zo bet pareet cloc e tri devez gant ar remed-se. Eur midisin, goude beza roet a bep seurt remejou a enep ar memez clenved heb gallout he drouc'ha, a oue goulennet outhan eun devez petra zonje dioc'h ar remed hanvet hueloc'h.

Setu aman he respount : grit eun essa, emezhan, ha rantit count d'in abenn eun nebeut deveziou. Ar c'hlanvour a ioa eat ker sempl dija ma oa difisanz anezhan.

Ar c'hlanvour a gemeraz eta ar remed : antronoz e oa coulz lavaret pare. Eun deveziou benag da c'houde, e rea he labour evel custum, hag ez eaz he unan-penn da drugarekaat ar midisin hag an hini en doa dineziat ar remed en doa her pareet.

En deffot soa maout, e c'heller lakaat eur pennad gou-lou zoa ; mez hervez m'eo bet anavezet, ne ket coulz oc'h ar boan, na coulz da eva. — Ar volennad leaz a ranker da eva e clouar, araoc ma teu ar zoa da gle-rena.

Ar remed-man, cavet mad gant meur a hini epad ar c'holera, en deuz, a gounter, saveteet ho buez da galz tud. Me ne ran nemed lavaret ar pezh am euz clevet gant eun nao pe zec euz a vadelez ar remed-man. — Mar gra labour vad e venn countant braz d'her c'hlevet, evit galout meuli a nevez eur remed ken nebeut coustuz ha dreist oll ken effeduz.

Eur plac'h leun a feiz.

Lenn a reomp e *Sizun zantel* Versaill ar pezh zo merket aman valerc'h :

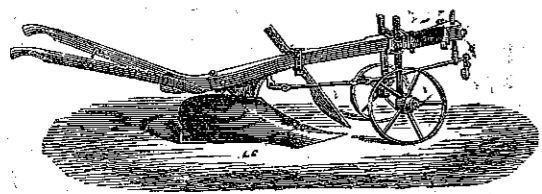
En eun ti euz a ru Gar morzol a sko var an or : ar plac'h a zired evit digeri. Ar plac'h-ze a ioa ginidic euz a gichen *Jenev*. Piou a vel dirazhi? Aotrou'n Escob *Jenev*, an Aotrou Mermillod. Ar plac'h paour en em daol ractal d'an daoulin dirag he Escob divroet evit caout he venediction.

Aotrou'n Escob, emezhi, ha persoun va farrez penaoz e man? Hag atao e man eno? Atao, credabl, e rear brezel d'ezhan?

An Aotrou'n Escob a roaz kelou d'ezhi euz a gement a c'houlenne, gant an douzder-ze e deuz ar vertuz da denaer an oll galonou.

P'en doue an Aotrou Mermillod echuet he vizid, ar plac'h en em hastaz adarre da veza en he raok e kichen an or, evit reseo a nevez bennoz he Escob. Eno edo var he daoulin oc'h he c'headal : « Aotrou'n Escob, emezhi, p'e guir e tizroit da *Ferney*, va ferson, me gred, ne zaleo ket da zont d'ho kulet ; bezit ar vadelez, me ho ped, da rei d'ezhan an aluzennik-man euz a berz eur plac'h paour euz he barrez. An aluzen-ze a oa eur pezh dec lur paket en eun tam paper, ha gorrennet ganthi divar goust he c'homanant. — « Nag a veach, en eur dremen dre geriou Franz, em euz cavet euz an eneou mad-se ! a lavare an Aotrou'n Escob d'he gompagnunez, en eur dec'het diouthi. »

Hag e guirionez, ar plac'h-se ha ne virit-hi ket ar veulodi a roe guechall hor Zalver pa lavare : o maouez, ho feiz a zo braz !

MACHINES AGRICOLES DE E. BODIN
 CONSTRUCTEUR MECANICIEN
 et Directeur de la Ferme-Ecole des Trois Croix
 A RENNES (Ile-et-Vilaine)

Fabrique fondée en 1832. — Plus de 55 mille instruments livrés

CHARRUES A AGE FER ET BOIS

SPÉCIALITÉ DE HERSES ARTICULÉES
 EXTIRPATEURS — HOUES — SEMOIRS — BUTTOIRS — ROULEAUX CROSSKILL — ROULEAUX UNIS — HERSES A CHAINONS — LAVEUR DE RACINES — HACHE-PAILLE — HACHE-MAIS — COUPE-RACINES — DÉPULVEURS — TARARES.

MACHINES A BATTRE

Envoi du Catalogue complet sur demande affranchie, contenant 20 centimes en timbres-poste. 5-18

POSTILLON-BREIZ.

N° 104 C. — Ho marc'had a zo paet betec ar c'henta a vis even 1877 ; ne gomprenomp ket eta perac o peffe digasset en dro cazeten ar 17 a even 1876.

N° 60 F. — Evit kaout ar glao-uzans, e renker scriva d'an Aotrou GISELAIN, ru Turin e Paris, 32, nemet guell e caviet kemeret e bureo *Feiz-ha-Breiz*.

An Aotrou GISELAIN ne vez ket nebeutoc'h eget eur voestad a 14 lur. E Kemper e caver voestadou bihan a 4 lur, evit ober eun esse.

N° 32 N. — Roet oc'h euz, evit guir; 31.25 s; mes an dra-ze ne oa nemet evit paea ar pezh a vankac'h betec ar 15 a vis east 1875. Mankout a rit c'hoaz eta priz ar marc'had a zo o ren abaoue ar c'henta a vis meurs 1876.

Calz re all a fazi eveldoc'h evit doare, p'e guir e taleont kement da baea ho marc'had nevez.

PRIZ AN ED.

Ar c'hour var ar greun e tri departamant : ar Morbihan, Costez-an-Nord, hag ar Finister.

Priz-creiz an daou c'hant lur :

	Guiniz.	Segal.	Eiz.	Kerc'h.
Kemper	251.50 s.	461.50 s.	471.00 s.	221.00 s.
Castellin	24 97	49 06	46 00	22 50
Landivizio	26 50	46 75	47 80	20 90
Hennebont	27 25	47 25	00 00	22 00
St-Brieuc	27 00	00 00	00 00	21 50
Loudeac	24 30	00 00	00 00	22 00
Pontrieux	28 00	00 00	47 00	22 75
Landerne	27 25	48 00	48 25	24 50
Lannion	27 50	00 00	49 50	22 50
Pou'n-abbad. 25 83	48 35	48 00	24 84	

KEMPER. — Marc'had ar 24 a vis even.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	251 00 s	241 50 s
Segal	47 00	47 50
Eiz	46 00	47 50
Guiniz du	46 00	48 00
Kerc'h	22 50	24 50
Avalou douar	42 50	40 50

POUNT'N-ABAD. — Marc'had an 22 a vis even.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	251 24 s	261 05 s
Segal	47 50	48 96
Eiz	47 75	48 50
Guiniz du	47 30	47 08
Kerc'h	23 00	23 84
Avalou douar	8 00	8 26

CASTELLIN. — Marc'had an 22 a vis even.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	241 66 s	241 66 s
Segal	47 84	48 42
Eiz	46 50	45 50
Guiniz du	45 96	46 60
Kerc'h	23 00	22 25
Avalou douar	0 00	0 00

Perc'hen-Merour : An. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gant An. DE KERANGAL.

FEIZ HA BREIZ

KELOU A BEP BRO, HA KENTELLOU VAR BEP TRA

Casset bep sul da gement kristen a gomz ar brezhonec

PRIZ AR GAZETEN

AR MARC'HAD D'HE C'HAOUT BEP SIZUN EPAD AR BLOAZ A GOUST.

DAOU SCOUET evit ar Finister, — ar Morbihan — ha Costez-an-Nord SEIZ LUR evit an departamanchou all.

Ar marc'had a dle beza great ha paet ato e ti an Aotrou Ar. DE KERANGAL, Perc'hen-Merour, e Kemper. Ar scridou da lakaat var ar gazeten a dle beza casset d'an Aotrou MORVAN, chaloni kenta skrivarier, Aotrou NEDELEC, eil skrivarier, ru Bourg-les-Bourgs, 26, e Kemper.

KEMPER, 8 a vis Gouere.

Pardounerien Breiz e Rom.

PEMZECVED PENNAD.

Ilizou all a Rom.

Ne c'hortozit ket diganen e comsfen d'eoc'h euz an oll ilizou caer hini hag hini a zo e Rom. Kementse n'ema ket em galloud. Epad an unnez devez em beus tremenet e Rom n'em beus ket collet va amser, hag evelato n'em beus ket gellet guelet an niver brassa euz an ilizou-se a zo en niver a bevar c'hant, pe dost.

E meur a hini zoken em beus clasket mont, eb n'em beus gellet ; azalec creiz-deiz betec teir pe peder heur, oll ilizou ha chapelou Rom a zo prenet nemet ar peder vrassa ; st Per, st Ian Latran, iliz Itron Varia an Erc'h ha st Paol diaveas kear.

Coms a rin d'eoc'h eta epken euz ar re em beus guelet enno eun dra bennac hag a zonz d'in a raio plijadur d'eoc'h evel a rejont d'in va unan.

Iliz st Ian Latran. — Var dalben an iliz a zo tro oc'h ar Zao-Heol eo scrivet e lizerennou bras meurbet ar c'homsou-ma : *Iliz zantel sant Ian Latran, mam ha penn ilizou Rom hag oll ilizou ar bed.* Ouspen pemzec cant vloas zo, st Silvestr a jozas an iliz-ma evit he iliz, evel escop Rom hag escop an oll eskibien, da lavaret eo, evel Pap an Iliz catholic. Rac-se pa vez hanvet eur pap nevez, en iliz-ma eo e teu da gemeret ar garg vras-se a ro d'ezha daou c'hant million a gristenien da c'houarn, hag ar re-ma oll her galv ho Zad. Pa vez ive great e Rom ar processionou caer, hag ar Pap en ho fenn, evel m'az eo processionou ar Sacramant, chaloni ha beleien st Ian Latran a ia araoc chaloni ha beleien iliz sant Per. Setu ama perac.

An impalaer Constantin, goude beza bet badezet gant ar Pap st Silvestr, ha pareet euz al lorgnez euzus a ioa var he gorf, dre anaoudegez vad, a roas he balez a Latran d'ar Pap hag a reas sevel eun iliz stag outha.

St Silvestr a zestumas en iliz-se an daou santella a c'hellas da gaout. Eno ema c'hoas an aoter goat var behini st Per a ioa custom-da lavaret an oferen ; ne deus avad nemet ar Pab'et hag a c'helle hivisiken lavaret an oferen varnezhi : Aziouthi ema ivel an daol euz ar Cnacl a reas varnezhi hor Zalver he goan diveza hag ec'h instituas ar Sacramant moullet va vezon. A bep tu d'an daol zantel-ma, e relegeier an talvoudoca, ema pennou st Per ha st Paol, e iliz st Per ne deus nemet an nemorant euz ho relegou.

Setu ama ar relegou all a zo en iliz-ma ; eun tam euz ar vantel scarlec a voue lakeat d'hor Zalver gant Pilat, ar spoue soubet er vestl hag er guinegr a voue roet da eva d'hor Zalver var ar groaz ; al lianen gant pehini hor Zalver a zec'has ho zreid d'he ebestel, eul lianen galvet torch-daouarn ar Verc'hez ; eun tam euz ar raden a liamas daouarn st Paol pa voue digasset euz a Ephes da Rom ; ar pod a ioa lakeat poeson enna, dre ois an impalaer Domitien, evit ampoesont st Ian Avieler, an abostol, o veza great sin ar groas var an evach, ar pod-se e marbr gouscoude euz eur meutad teoder a rannas dioc'htu.

Er c'hoastr stag oc'h an iliz e veler c'hoas fraou all, ha calz anezho ne d'int ket anavezet gouscoude gant hor mam zantel an iliz evel guir relegou, evel m'az eo ar piller euz an Templ a Jerusalem a dorras dre an hanter pa varvas hor Zalver var ar groas ; eur piller all euz a di Bilat, ar mean a voue lakeat varnezha dillad hor Zalver en ti-se ; eun aoter varbr, a zo enni evel eun toull talar ; eur belec o lavaret eun devez an oferen varnezhi a ziscredas n'edo ket hor Zalver en hosti consacret ; a veac'h ma consantas d'ar zonz difeiz-se ma treuzas an hosti an daol marbr ha ma kuezas e kichen he dreid ; neuse ec'h anavezus oa faziet.

Peustost c'hoas da iliz Latran ema an diri zantel a zo savet meur a veach varnezho hor Zalver evit pignat da di Bilat ; guelet a rear c'hoas varnezho, a dreuz ar guer, beradou goad diredet euz a c'houllo hor Zalver ; eiz pazen var'n ugent a zo da zavel, ha ne bigner morse

varnezho nemet var an daoulin. Evel ma voa ar mabr uzet dija gant ar belerined ez int goloet gant coad a renker da jench bep ar mare, rac ma vezont uzet buhan gant ar belerined. Var bondale an *diri santel* ez eus eun orator evit ar pabet epken hag a zalc'her enha patrom hor Zalver commanset gant st Lucas avieler hag achuet gant an Elez; abalamour da ze ez eus skrivet var dalben an orator: *ne deus var an douar leac'h ebet santelloc'h.*

Eno c'hoas e virer taolennou coz-coz livet lod anezho ouспен trisec cant vloaz zo hag a zo caer c'hoas da velet. E kichen an iliz-ma en he za-soun ez eus ive eur *mean hir* digasset euz an Ejipt hag en deus ouспен cant troatad a hirder; tri c'hant martolod a renke beza o roenvat el lestr hen digassas var ster an tibr betec Rom.

Iliz Itron Varia an Erc'h. Bep bloas d'ar bempet a vis east e clevit lenn e huez ar zent histor an iliz-ma a zo an trede iliz a Rom. E chapel ar Verc'hez, a zo ar c'haerra a gals euz a oll japelou Rom, e virer ouспен pevarzec cant vloaz zo patrom ar Verc'hez livet ivez gant st Lucas avieler. Ne deus imach ebet var an douar a ve bet great dirazhan kement a vuzudou evel hema. Cals a babet santel o deus bet tremenet meur a veach an noz hed ha hed o pedi dirazha; ar pap clemant eizved a deve aliez diarc'hen, araoc goulou deiz, da oferenna dirac an daolen-ma; ar pap Beneat pevarzecved, ar guesieca marteze euz ar pabet, a deve bep sardon da lavaret litanio ar Verc'hez dirazha; m'am beus sonj mad, eo er japel-ma eo en deus choaset Pii nao he vez. Eno ema en he blas ar pap-se, ar burzudussa e deus bet an iliz; pebez digemer a raio Mari da Bii nao en deus he discleriet *concevet ep pec'het!* Peger bras bennac ma'z eo ho carantez evit hon Tad muia caret, Guerc'hez glorijs Vari, dalc'hit-hen c'hoas pell amser gant he vugate reuseudic; p'hen digemeroc'h er barados, preparit d'ezha avad eur gurunen ker caer, ker skedus, mar gellit, hag hini st Joseph en deus roet d'an iliz evit patron, caerroc'h evit hini st Per; rac he belerinach a zo bet hirroc'h, he groas pounneroc'h c'hoas evit hini prins an ebstel.

En iliz-ma e virer ar c'hraouic a Vethleem a c'hanaz hor Zalver Jesus-Krist enha. Dre zievsted n'em beus ket gullet, pe evesseat oc'h ar manjouer-se a oue test euz a c'hinivelez hor Zalver, ne c'hellan eta lavaret ne tra divar he benn. En iliz-ma ive e virer corf st Pii pempet en he bez, patron hon Tad santel, ar Pap Pii nao.

Iliz st Paol diaveas kear. An iliz-ma, ar vrassa euz a Rom goude hini st Per, a zo eul leo dioc'h kear. Sant Paol a zo bet enterret en iliz-ma. Neket ama gouscoude e voue merzeriet, mes eun anter-leo c'hoas pelloc'h, el leac'h m'ema brema an iliz galvet: *St Paol an teir feunteun.* Eno e veler ar piller marbr guen a ioa bet staget outha an abostol bras-ma evit beza dibennet; he benn, distaget dioc'h he gorf, a reas tri lam var an douar a ioa var dirabans; en tri leac'h ma stokas e savas teir feunteun a red c'hoas hirio an dour anezho. Eur breiziad, an Tad *Desmoulins* euz a Landerne, a

urs an Trappisted, a zo priol ar gouent stag oc'h an iliz, en deus bet ar vadelez da ziskues d'in ar plasou santel-se, ha da rei d'in da eva euz an doureier burzudus-se.

Iliz st Paol, a zouget d'ezhi eun devosion vras, a oue devet tri bloas hag anter cant a zo; morse ne voue bet e Rom ker bras tristidigez evel en devez ma voue pulluc'het an iliz-se savet var bez st Paol. Brema eo peur-savet adarre ha caerroc'h eo marteze zoken evit araoc. An oll rouaned hag an oll brinsed euz ar bed, kercouls ar re ne d'int ket kristen evel ar re a zo, o deus falvezet sicour sevel an iliz caer-ma en eur zigass d'ar Pap Pii nao ar mein marbr o devoa a gaerra en ho bro; ar marbr glas hanvet malachit, roet gant impalaer ar Russij, n'o deus ket marteze ho far var an douar. Var ar mogerio tro var dro, e creiz an iliz, eo livet patrom an oll babet a zo bet abaoe st Per.

En iliz-ma e virer corf st Paol, en deus prezeget ar feiz en oll broiou anavezet en he amser; abalamour da ze eo galvet abostol ar *jentiled* pe ar *baianed*; hini euz an ebstel n'en deus gounezet kement a eneo evit ar barados, petra bennac ma'z eo bet meur a vloaz er prison.

Gullet em beus ar prison ez eo bet enha pell amser, araoc ma'z eas gant st Per e prison *Mamertin*. Euz ar prison-se en deus skrivet meur a hini euz al liziri a zo hirio e levr an Ebstel hag a vez canet e offisou an iliz. Nos-deiz, emezha, e veze chadennet oc'h eur zoudard, hag evit kement-se *comsou Doue ne d'oant ket chadennet*, evel a zo skrivet e lizerennou aour var moger ar prison. St Paol ne baouez da brezec d'an oll, ha gounit a reas zoken d'ar feiz meur a hini euz a dud an impalaer Neron, hel lakeas d'ar maro; convertissa a reas ive eun niver bras euz he jeolerien, hag evit ma c'helje ho badezi, Doue a reas evit st Paol ar burzud en doa great evit st Per en he brison; ar feunteun-se a zo c'hoas hirio dour enhi.

Ar prison-se a ioa, en amser st Paol, a reas gant an douar tro var dro, a zo brema seiz pe eiz troatad izelloc'h evit ar ru a zo e kichen, ar vraoa hag an hirra a zo e Rom, hanvet ar *c'horso*. Er prison ez euz diou aoter var bere e c'heller lavaret an oferen. Eno st Paol en deus rannet meur a veach etre ar gristenien nevez gounezet gantha d'ar feiz ar bara burzudus-se a rea anezho ken aliez a zant hag a verzer.

Nac a draou caer eta, nac a draou burzudus a zo e Rom!

IAN AR GERNEVEZ.

(Eur pennad all eur vech all).

Paris epad ar Vrezel.

E Paris ne ziscouezer ket e casser an Aotrou Doue pa dreuzer ar ruio. Evel kent e lakis va soupilis hag ar stol, ha va zae pe va mantel var c'horre. An nep n'eo bet morse o cass ar gommunion etouez protestantet ne c'hoar ket pegement e c'hoari an diaoul var ho sperejou d'am ampoent-se. Evit guir, ma teuffent da gredi ema Jesus-Krist en hosti sacr dindan spes

eun tammic bara, e ve troc'holliet pe milinet buhan ar c'harr m'int bet touellet da bignat ennan. Rac ar brotestantet a zo, evel pa lavarfen, en eur c'harr ous pehini en deuz Satan stargnet Luther, Herri VIII ha Calvin, kezeg am tanfoultr, evit ho c'hass d'an daou lamm ruz ha var eun tenn d'an ifern. Setu perac e kemer an diaoul kement a boan evit miret outho da gredi ema Jesus-Krist e Sacramant an aoter.

Coulsoude, an daou zoudard paour a gommunias, a oue nouet, o devoue induljansou ar maro mad, hag a varvas en noz-se zoken, ho Doue en ho ene hag ar scapular en ho c'herc'hen. O velet ar respet a ziscoueze ar zoudardet oll evit hor Zalver cuzet dindan ar spesou santel, dre ma tremenen dre ar zal, ar brotestantet ne gredjont ket beza re zirespet ho unan.

Ar *seuric* zoken, (dre respet evit ar guir seurezet a zo en Ilis catholic eo e ran *seuriket* euz ar brotestantezet a c'hoari ar gomezi-ze,) a allumas d'inn goulou, hag a zongas ar c'houlouena var elum dirac hor Zalver euz an eil guele d'egile.

Evelato, n'oun ket evit miret da anzaou oa bet tomm d'am bleo an dro-ze, ouспен ne oa ket brao mont dre'r ruio gnisket egiz ma edon, kement a ganailles a rede neuze dre Paris.

Eun disput am oa bet c'hoaz eno gant protestantet; ne glasken ive nemet an dra-ze, ha pa n'em bije ket amzer da zale, e lavaren, en eur dremen dirac peb c'chennad tud: « ne gredont ket zoken e ve eun Doue! » Ar feson ma lavaren an dra-ze a ziscoueze sclear em oa va unan eur feiz crenv e Doue, hag a c'helle avechou talvout eur zarmoun vad evit sperejou edro evel ma'z eo ar barizianis. Gantho, an nep a gomz da ziveza, nemet e vo dichec eun tammic, a vo cavet e vezo ar rezoun vad ganthan. Mes cozeomp'ta divar benn an disput.

O labourat evit ar brotestantet, ez oa eur vaouez bennac dioc'h costez Roscoff; ho anavezet em oa dioc'h ho gallec. « Assa, daoust ha c'houi a zo protestantezet ive? » a c'houlennis digantho eun dervez.

— Oh! ne d'oump ket, aotrou; ni a zo kristenezet dre c'hras Doue, ha kristenezet vad.

— Mad eo, va bennoz d'eoc'h. — Ha c'houi, petra oc'h? a c'houlennis digant eun all.

— Me a zo protestantez.

— Protestantez! Mes neuze n'oc'h ket bretonnez, n'e ket possubl e veac'h.

— Nan, aotrou, n'oun ket bretonnez.

— Me c'houie ervad. Mes red e d'eoc'h kuitaat an hent treuz ha leun a doullou-lagen m'emaoc'h o vale dreizhan: fazia a rit; deuit ganeompni var an hent mad.

— Me zo var an hent mad.

— Ia, da vont d'an ifern.

— Oh! an oll relijionou a zo mad.

— Ia, da gass d'an ifern; mes n'euz nemet unan hag a ve mad da gass d'ar baradoz.

— Mad, me'm euz clevet lavaret evelse.

— Petra, ne velit-hu ket, ma vije mad an oll reli-

jiou, Jesus-Krist n'en doa ket bet a ezom da zont var an douar evil sevel, evit founte an Ilis catholic. Jesus-Krist ne gomz en Aviel nemet euz a eun iliz, euz a unan ebken. « Va Ilis, » emezhan. « Va Ilis » atao. N'euz ket eta diou, na teir, na peder iliz, mes unan, unan ebken. N'euz ket diou, na teir, na peder relijion hag a c'helle cass an dud d'ar baradoz, mes unan ebken, an hini a zo prezeget gant an Ilis santel catholic. Jesus-Krist en deuz lavaret d'an Ilis-se a zo bet savet ha kentelliet ganthan, da lavaret eo, en deuz lavaret da zant Per ha d'an ebstel all en devoa choazet evit beza ar penn hag ar pillierou euz he Ilis: « it « da gelen an oll boblou, ha badezit an dud en hano « an Tad, ar Mab hag ar Speret-Santel. Deskit d'ezho « miret kement tra am euz va unan gourc'hemenet « d'eoc'h: setu emaoun ganeoc'h betec fin ar bed. An « nep a gredo hag a vezo badezet a vezo salvet; an nep « ne gredo ket avad, hennez a vezo coundaonet. »

Dioc'h a velit eta, protestantez, n'euz ket da dorta: an nep ne gredo ket ar pez a zo prezeget gant an Ilis catholic, hennez a vezo coundaonet. N'euz nemet an Ilis catholic hag a ve bet carget gant Jesus-Krist da zeski d'an dud ar pez zo red da gredi evit mont d'ar baradoz. Piou a zo bet casset gant Jesus-Krist da brezeg he Aviel? An ebstel. Da bet den ha da bet pobl en deuz lavaret d'ezho prezeg? D'an oll dud ha d'an oll boblou. Da biou en deuz roet ar garg da vadezi? Ato d'an ebstel. Gant piou en deuz lavaret e vije betec fin ar bed? Gant an ebstel ha gant an ebstel ebken. Piou a felle d'ezhan a vije credet? An ebstel. Penaoz en deuz lavaret e vijet salvet? O credi hag oc'h ober ar pez a vije discleriet gant an ebstel. Ha penaoz en deuz lavaret e vijet daonet? O vankout da gredi ha da ober ar pez a vije discleriet gant an ebstel.

Ac'hanta, protestantez keaz, e pelec'h e cavit aze plas, ne lavaran ket da vij pe da gant relijion, mes da zion ebken? Ne zervich ket d'eoc'h eta chom da c'hiua, bouka a renkit aze; red e d'eoc'h dont er Ilis a zo bet savet gant Jesus-Krist, dont er Ilis catholic a zo bet fountet gant Jesus-Krist var Zant Per hag an ebstel all.

— Mes Sant Per a zo maro hag an ebstel all ive.

— Ia, ha c'houi a varvo ive pa zonzoc'h nebeuta, caer o pezo beza protestantez. Peb den a renk mont euz ar bed-ma eur vech ma vez sonet he heur var horolach an Aotrou Doue. Mes e plas eun den a vez skoet gant ar maro e teu eun all. Sant Per hag an ebstel all a zo eat euz ar bed-ma, mes ho flas n'e ket chomet goullou evit an dra-ze. Sant Per oa ar pab kenta euz an Ilis hag an ebstel all oa an eskibien genta. Abaoe ho maro, ez eus bet ato eur pab hag eskibien en Ilis catholic, hag ar pab hag an eskibien-ze o deuz bet a bep amzer hag o deuz bepret ar memes galloud hag ar memes carg a ioa bet roet guech all gant Jesus-Krist da Zant Per ha d'an ebstel all. Hi hag hi ebken eo a zo carget da gelen an oll boblou var ar guirionezou euz ar feiz, ha da verka d'an dud oll ar pez a zo red da gredi ha da ober evit beza salvet. Hi hag hi ebken eo a zo carget ive da lakaat gras Doue da zisken pe da

greski en eneo dre ar sacramanchou. Beleien o deuz evit ho zicour da ober an diou labour-ze, evel m'o doa guech all Sant Per hag an ebstel all. Red eo eta hirio, evit mont d'ar baradoz, credi hag ober kement tra a zo discleriet a berz Doue gant an Ilis, da lavaret eo, gant ar pab hag an eskibien, pe gant ar veleien a brezeg en ho hano, evel m'oa red, guech all, credi hag ober kement tra a zisclerie Sant Per hag an ebstel all en hano hor Zalver Jesus-Krist. C'houi, ken entrezoc'h protestantet, a lavar e fell d'eoc'h heul relijion ar gristenien genta; mad, ar gristenien genta a zente oc'h Sant Per evel oc'h an hini a zalc'he var an douar plas hor Zalver Jesus-Krist he unan. Red e d'eoc'h eta ive senti brema oc'h ar pab evel ma sente ar gristenien genta oc'h Sant Per; rac ar pab a zalc'h plas hor Zalver Jesus-Krist kercoulz ha Sant Per, ar pab a zo azezet var ar memes cador m'oa azezet Sant Per, en deuz ar memes galloud hag ar memes carg m'en devoa guech all Sant Per, ha mankout da zelaou he vouez pe da zenti outhan a zo ober ar memes tra evel mankout da zenti ous Sant Per he unan, pe mankout da zelaou he vouez.

— Me senti oc'h ar pab! — Hag ar brotestantez, drouc enhi, o vont d'ar gegin; rac er porz eo edo an abaden entrezomp. Setu hi eta o vont d'ar gegin, hag o c'helver eun den iaouank a ugent vloaz bennac. Eur paotr keginer bennac e ranke beza dioc'h an doare anezhan. Anad oa n'e ket e tan an heol oa boaz da veza, mes e tan an oaled.

— Petra zo, petra zo? eme ar paotr keginer oc'h en em ziscouez var an treujou.

Mes pa velas ac'hanon, e chomas eno rampet evel eun den ha ne grede ket mont larcoc'h. Me a ioa ana-vezet evit eur helec ha n'en doa ket aoun evit lavaret ar virionez d'an oll, d'ar brotestantet kercoulz ha d'ar re all. Ar paotr iaouank a jome eno 'ta a za sounn, he zaoulagad stard evel re eur c'houil. Neuze ar brotestantez a lavaras :

— Hennez a fell d'ezhan lakaat ac'hanomp-ni da zenti ouz ar pab a Roum.

— Ia, ia, eme ve, n'em euz ket a geuz o veza hel lavaret; red eo senti oc'h ar pab a zo e Roum, a zo azezet var gador Sant Per, hag a zalc'h var an douar plas hor Zalver Jesus-Krist.

An Tad CLEAC'H.

(Eur pennad all eur vech all.)

AMERIC.

Eur Frer

lazet ha debret gant eun den gouez,

Er penn kenta a vis even diyeza, ar Frer Alexis Reynard, euz a Congregation an Obladet, en doa kuiteat Mission ar C'hinivelez, (lenn Athabaska.) Eun den gouez euz ar vro, he hano Lois Lafrance, a ioa oc'h ober coumpagnunez d'ezhan. Ar Frer a deue, dre urs an Aotrou Clut, escop, da Vission Introun-Varia-ar-Victoriou da ober eur vag evit ar visionerien. D'ar

mare ma kuiteas Mission ar C'hinivelez, n'oa ket eaz kaout pe a dra da zibri hed an hent; guelloc'h e vije bet marteze gortoz c'hoaz eur pennadic abarz ober ar veach hir-ze. Mes ar Frer Alexis en doa mall-da velet an Aotrou'n escop Faraud, a ioa nevez erruet euz an Europ; en em lakaat a reas eta en hent, ha setu he goupagnoun hag hag hen o treuzi lenn Athabaska en eur vag plat. Ar vag ne d'ea ket buhan, hag ouspenn al lenn a deuas da greski ha da c'hoeza gant ar glaoeier: ar pez a reas calz dale d'ezho.

Couls goude o doa great dija an diou zrederen euz ho beach; mes ho nerz a ioa eat digantho, kement a boan o doa kemeret evit cass ar vag araoc; a hent all, ne jome mui gantho begad ebet, coulz lavaret, da lakaat en ho ginou. Neuze e rojont ho bag da zaou zen euz ar vro evit ober ar rest euz an hent dre zouar.

Petra c'hoarvezas goudeze? Ar pez a c'houezer eo ar Frer hag he goupagnoun a jomas a za goude beza baleet epad daou pe dri dervez. Neuze an den gouez, poulz gant an naoun, a lazaz ar Frer gant eun tenn fuzuill, hag a reas tammou euz he gorf evit he zibri. Eskern ar Frer keaz a zo bet dastumet gant ar visionerien evel relegou din a respet; hogen, ar c'hig a ioa bet distaget dioutho gant eur gountel pe eun dra lemm bennac. Goad ruz-sclear a ioa c'hoaz e penn eskern an diou vorzet hag e penn an ilinou; ar pez a ziscouez n'oa ket prest c'hoaz ar vuez da vankout d'ar Frer d'an ampoent ma one lazet.

« Guelleat oan calz, eme an Aotrou'n escop Faraud, epad ar veach am euz great en Europ; mes ar c'he-lou-ze en deuz lakeat ac'hanon da veza goassoc'h. Goad zo red, a c'houzoun ervad, evit ober d'ar feiz poulza griziu doun e calounou ar gristenien nevez; goad zo red ive evit he lakaat da ziouan e calounou ar baianet, hag evit kement-se Doue a joaz peur-vuia ar goad purra. Mes an dra-ze ne vir ket ous caloun eun tad da veza rannet gant ar c'hilac'har.

« Ar Frer Alexis en deuz labourer mad. Ne c'houie ket petra zini fi chom da ehana. Petra bennac m'en doa re a labour da ober, ne gredan ket e ve bet manket biscoaz d'he zeveriou a relijion. Mes eun den a binijen oa dreist peb tra.

« O veza m'oa ker santel he vuez, n'en doa nemeur a aoun rac an ifern; rac ar purcator avad en doa calz aoun, ha setu ama perac. « Evit an nep, emezhan, n'en « deuz clasket epad he vuez nemet caret hor Zalver « Jesus-Krist, pegen teno ne dle ket beza chom eur « pennad dispartiet diouthan goude he varo? »

« Evelse, e claske ar pinijennou a roe ar muia tro d'ezhan da ober he burcator er bed-ma. Eun dervez e tastumas scourrou sapin da ober gennou pe ibilien, begou lemm d'ezho; ha gant ar gennou pe an ibillien-ze, sanket e tammou coat all dre ar penn teo, hag ar penn moan er meaz, e reas evel eur freuz var behini e ledas eur c'hroc'hen etan evit servichout d'ezhan da vele. Doue ebken a c'hoar pet nosvez a dremenaz var ar guele-ze! Evel ma remerket e chenche a zeiz da

zeiz, e oue clasket gouzout petra ioa caoz; gouezet e oue abars ar fin. Hogen, pa one lavaret d'ar Frer ne dlie ket ober pinijennou evelse eb goulenn counje, setu ama petra respountas: « ne gave ket d'inn, emezhan, « e vije red kaout counje evit an dra-ze. Mar kirit rei « ho ker da ober va amzer purcator evidon, me denno « ar gennou-ze euz va guele. Beac'h am euz o credi o « deffe great drouc d'inn; rac cousket a rean varnho « evel var eur guele roz, e coumpagnunez va Jesus « stag ouz ar groaz. »

Setu aze petra en deuz scrivet an Aotrou'n escop Faraud divar benn ar Frer Alexis: « he vuez, emezhan, a zo leun a draou caer evelse. »

An hini en deuz lazet ha debret ar Frer-se ne d'eo eun den gouez nemet dioc'h eur c'hostez ebken, da lavaret eo, he dad hag he vam n'oant ket tud gouez ho daou, mes unan anezho ebken, ne c'houzoun ket pehini avad. Ouspenn-ze, kristen e tie beza ive p'e guir e c'halver anezhan Lois; rac an hano-ma a zo eun hano hadiziant. An dra-ze a ziscouez e chom ato, muioch pe nebeutoc'h, bozamancho fall an dud coz e goad ho bugale, ha ne deu ar re-ma d'ho dilezel var neat nemet gant gras Doue ha dre hirder amzer.

MORVAN, chaloni.

Histor Coll-Bara.

(Unnevet pennad.)

Lavaret am euz great en doa va zad eun tech divalo braz, tech an odevi. Calz am euz bet clevet o lavaret d'ezhan: — Fanch, diouall, diouall mar kerez, pe an odevi a roio lam d'id; hennez a deu a benn dioc'h kement hini a glask affer outhan. — Va zad ne rea van; eva, eva a reaz ken a oue poaz aoualc'h he ziabaz. Allaz! neuze e rankas ehana, rac ar maro her zammaz. D'ar mare-ze, me a c'helle caout eun nao bloaz bennag.

Peger poanuz bennag e d'in hen discleria, e rankan anzaou ne lenviz ket nemeur da varo va zad. Va mam ne oue ket calz puilloc'h he daelou evit va re-me. Setu petra c'hoarvez peur-liessa gant ar vesvierien; kement a boan o devez great d'ar re all a zoug ho buez ma chom en ho c'henver, memez e calonou ho zud, eun dra benag ha ne bella ket dioc'h ar ienien. Da vihana keuz braz d'ezho n'em euz gulet morse. Aviz d'ar re a zo techet d'an odevi!

Maro va zad a lakeaz eur chenchamant vraz en ti. Hiziken ne ouemp ken condaonet da vont evel caouenned d'en em neizia dindan an doen; me dou ne ket brao beza o cousket en eur c'halatrez avelec pa ve he bouez a ere'h var eun ti, ha daou pe dri meutad scorn e picher an dour.

Va mam a ioa maouez aoualc'h hag he micher a c'houie mad. Gant an dra-ze e c'houeze braoic, setu ma vevemp hon daou dinaon ha didrouz meurbet.

Guassa tra a ioa, ne velen va mam nemed pennadou berr. Aliez, araoc ma vije digor va frenezier, e vije va

mam er poull-canna ha dioc'h an noz e vije tenval pa zizroe.

Prest goude an traou-man, eo e sonjaz aotrou persoun va farrez lakaat ac'hanon da ober va fask kenta. Lavaret a reaz eur ger d'ar scolaer; ar scolaer a gomzaz d'am mam, ha va mam d'he-zro a assantaz heb re an oll a zigareziou, pa oue gellet rei d'ezhi da entent n'oa ket a zoare d'ezhi va c'hass da zeski eur vicher araoc beza great d'in ober va fask kenta.

Urs am oue eta da vont d'ar c'hatekis. Dec oamp er scol, pevar baotr ha c'hueac'h paotrez. Diou vech er zizun, da iaou ha da zul, ez eamp d'an iliz, evit renta count euz ar gentel a zeskemp, pe da vihana a reamp an neuz da zeski en ti-scol, hag evit reseo sclerijen digant an aotrou persoun var ar pez siouaz! ne boaniemp ket da goupren.

Er c'heur e vijemp er c'hatekiz, var skebel er gursted; ar pez a ro da zonzal d'in oa eussoc'h guechall caout curusted eget breman.

Ar baotref a ioa renket e tu an aviel, hag ar baotrezed e costez an abostol. An aotrou persoun a iea hag a deue en eur ober goulennou d'eomp.

Na drolla respountchou am euz-me clevet eno!

— Pet pec'het capital zo, a c'houlenne eun devez digant Benjamin?

— Seiz, Aotrou persoun; an orgouill, an avaristed, sacramant ar binijen, etc. Reudi a reamp o c'hoarzin.

Eun devez all e c'houlenne an aotrou persoun digant Mari-Jakett: Pet person a zo e Doue?

— Pevar, eme Jakett: an Tad, unan; ar Mab, daou; ar Spered-Santel, tri; hag Evelse bezet great, pevar. Ha clevet zo bet kement all biscoaz?

— Ha te, Coll-Bara, lavar d'in, pet kristen zo aman en iliz?

— C'hueac'h, aotrou persoun, emeve; Benjamin, Lois, Jakez ha me, setu pevar; c'hui, aotrou persoun, setu pemp, ha Jesus-Krist, setu c'hueac'h; ar merc'hed bihan a zo c'hueac'h kristenes, aotrou persoun. Ha ne ket respount fin am oa great? Eun imach a bakiz.

E guirionez ne veriten ken, rac pa vezo anzavet ar virionez penn da benn ha var eun ne boaniemp ket da zeski hag aliez siouaz! e respountemp fall abenn hor c'hreiz-zoun caer evit lakaat ar re all da c'hoarzin.

Setu aze penaoz eo. Me a rea ar pez a velen. Va zad ne gomze d'in a relijion nemed divar fae; penaoz neuze em bije-me resped evit eun dra a velen da zisprijout ken aliez ha bemdez? Pe seurt interest a c'hellen-me da gaout o vont da zelaou kelennadureziou an aotrou persoun p'e guir na va zad na va mam ne d'eant morse na da zarmoun, na da ofern, na da c'housperou?

N'oun ket evit miret da veza glac'haret ken aliez ma teu sonj d'in euz an amzer-ze euz va buez.

E guirionez, petra zo glac'harussoc'h eget sonjal n'em euz great nemet coll va amzer er scol, ober fae var ar relijion ha var an hini a boanie d'he deski d'in? hag en zo poanussoc'h tra da eur c'hristen eget rankout anzaou

en deuz c'hoariet gant an traou santella, betec gant ha-ra an elez ?

Ar rebech-se, re vir siouaz ! a deu muloc'h d'in-me eget da nicun all ; rag, dioc'h eun tu, e reseven avizou mad a amzer da amzer digant va c'hiniterv Gaid, pa c'helle caout he zro varnon. Allaz ! abaoe ma'c'h heulien camaradet fall, em oa mez dirazhi, hag e clasken atao trei divar he hent. Euz eur c'hostez all, va mam, evithi da veza clouar e kenver Doue, da vihana ne deuz roet aviz fall ebet d'in biscoaz.

Dont a ra da zonj d'in zoken euz eul lizer a reseviz digant Gaid eun deveziou benag araoc va fask kenta ; (etouez va faperou e man c'hoaz marvad) ; mez a veac'h em oa prijjet he lenn. Aoun am oa na gouezie va daoulagad var eur rebech benag mil guech meritet. Ar zantiman-chou caer a anavezen e calon ar grouadurez-se, dishenvel braz allas ! dioc'h ar re a ioa em c'haloun-me, a ioa eun tourmant evit va c'houstianz. Hi a ioa leun a vertuziou, ha me a ioa carget a vissou. He vertuz a rea d'in scrija ha tec'het pell diouthi. Ia, hen anzaa a ran, me a ioa mil guech cablussoc'h eget ar re a rea ho fask assamez ganen. Me, da vihana, a reseve avizou mad avechou hag ar re-ze siouaz d'ezho ! nemed re fall ne resevent. Spoutuz eo d'in lavaret ar virionez : ha credi a rafac'h-hu e kelenne ho zud ar vugaligou baour-ze da guzet ho fec'hejou brassa pa'z ajent da gofes, gant aoun n'o dije corbel, gant aoun n'o dije ket ho fask ?

(Eur pennad all eur vech all.)

NÉDÉLEC.

Tan Sant Ian.

I

Euz creiz en Eled en envou
O cana d'id meuleudiou,
O cana evit birviken
Gloar da Zoue var an delen ;
'Vit eur poulzadic, ô Sant Ian,
Diwar da drôn disken aman,
Diwar da drôn disken da zell
Var douar hor bro Breiz-Izel.

II

En argoad dreist ar c'hoajou glaz,
Var an aod dirag ar mor braz,
War lez al lan, var ar menez,
Tro-var-dro e veler tanteez,
E pep tu na veler 'met tan,
Tan a joa 'n honor da sant Ian.
Ken flamm ez int ebarz an er
Ma'z e an noz leun a sklerder,
Gilgama reont en eur zével
'Vel rubannou gant an avel.
Iouc'hadennou a levenez
A losker euz a bep costez
Var aremmou (bassinou) o pinzal bren (brouen)
Bugale a ra trouz estren.

III

Souden tavet ar aremmou (bassinou) !
N'euz mui c'hoaz na iouc'hadennou.

Potred, merc'hed, bugale gez,
Var-dao a ra tro an tanteez,
Teir zro a reont en dro d'an tan,
Teir zro en honor da Sant Ian.
Neuze a zaoulin an oac'h coz
Da lavaret ar beden-noz.
Na caëroc'h-tra a zo er bed
'Get peden eur bobl daoulinet ?
'Vel ar flamm 'trezec an envou,
Ar beden zav ho c'halonou.
Eur c'haner neuze gant calon
A gan guerez zantel ar paëron ;
Ar bobl a ziscan a vouez-penn
Ken a gorn vardro an draonien.
Ar bobl a vouez-penn a ziscan :
Honor ha bennoz da Sant Ian !
Keit hag e pign an tan en er
Ar bobl o cana a glever :
Can hep paouez, can, ato can,
Tre ken na fulen mui an tan.
Ractal pephini ia d'ar ger
He galon laouen ha seder,
Hag ar siouldet demeuz an noz
A ren hepken var beg ar roz.

IV

Brema, Sant Ian, brema distro
Etouez ar zent d'an Envo,
Eharz trôn Doue nij joatiz
Evit lavaret da Jezuz :
« Ez euz c'hoaz e Breiz cristenien
« A zoug ar groaz, 'bleg d'he lezen,
« Tud, scrivet doun en ho c'haloun,
« Tud, en ho spered scrivet doun
« Ar feiz hag ar relijion.
« Lar ive da zent coz ho bro
« Ez euz e Breiz-Izel ato
« Tud leal ha tud guirion
« Huel ho fenn, eun ho c'halon ;
« Tud ha da viken a heuillo
« Custumou zantel ho zado,
« Tud hag a vo bepret-bepret
« Guir gristenien, guir Vretoned. »

Lilienic. (Fourdilizen).

Perac da unan d'ar c'hreiz-dê,
Lilienic coant, lavar d'inn-me,
Pa verv an heol uz d'ar parcou
Ken a stou penn ar bokedou ?
Perac, lavar d'inn, ô lilien,
E veler da gurunen wen
O sevel eun ebarz en er
Daoust da boez zammuz an domder ?

— « Abaoe ar mintin em c'haliz
« A gousk, setu, eul lommic gliz,
« Lommic leun a frescadurez
« Hag va rent crenv enep ar c'hrouez. »

Iaouankis, caëra lilien,
Mar d'eo da dal glan ha seven,
Sonch mad ! Kement-se zo dleet
D'az calon pur, d'az dinamdet.

X.

F. M.

KELEIER.

An aotrou Gourvès, persoun ar leuc'h, zo maro er zizun-ma.

An aotrou Troadec, cure e Sant-Marc, zo hanvet cure e Milin-ar-Vern.

An aotrou Guillet, cure e Milin-ar-Vern, zo hanvet cure e Sant-Marc.

Pelerinach scolach Lesneven e Rumengol.

Ho kazetennik a vez joa ganthi rei da anaout d'he lenneurien ar c'heleier a vez c'hoarvezet ebars en hor bro. N'o deus ket nebeutoc'h a blijadur ous ho lenn, ar vretoued katholik ha calounek a zigemer anezhi bep sul. Roit eta, me ho ped, aotrou Morvan, digemer d'ar c'helou mad am beus da rei d'eoc'h hirio divar benn ar pelerinach caer en deus great skolach Lesneven e Rumengol dissadorn diveza, deis gouel Ian.

Rumengol a zo brudet dre bevar c'horn hor bro, ha bep veach ma klever coums euz a Itron Varia Rumengol, pep kristen guirion a zant he galoun o tridal en he greis dre ar garantez en deus evit ar vam zantel-ze. Pell eo mont di, guir eo : meur a leo a zo etre Rumengol ha Lesneven ; n'eus fors. Ar vugale, kals anezho, a zo berr ho divesker, petra a ra ze ? Mont a vezo great. Dirguener diveza, da greis-deis, e lavaret d'ar vugale ha d'ar brofesseret e kountet mont e pelerinach da Rumengol antronos vintin, 24 eus ar mis. Ma o pije guelet al laouenedigez, ar joa hag an eürusted a ziskueze an oll, bras ha bihan, o klevet eun hevelep kelou ! Strakal a rea ar botret ho daouarn, ken a dregerne an ti : ar vugale gristen-ze a zante dija ho c'haloun o toma en ho c'hreis, evel ma c'hoarvez gant pep kraouadur pa vez lavaret d'ezhan en devezo an heur vad da velet he vam muia caret.

Da eun heur goude creis-deis, e oue dastumet ar botret ebars er chapel hag eno e oue comset outho evelhen « Hon Tad santel ar Pab a bed an oll gristenien da ziskuez ho feis hag ho c'hreden en amzer-ma ; hag ar fesoun ar c'haera d'hen diskuez eo mont e pelerinach d'al lec'hiau santel. Ouspenn-ze an darn vuia ac'hanoc'h a zo e breuriezou ar Verç'hes, a zoug he habit hag a zo consacret d'ezhi en eur fesoun particulier. Cals ac'hanoc'h, ouspenn, a zo var ar poent da vont d'an exam, pe evit ar siminer pe evit eur stat all bennag ; ezoum o peus eta, potret iaouank, da gaout sklerijen eus an env, ha skoazel digant ar Verç'hes Vari.

Oll, bras ha bihan, o peus grasou da renta d'ezhi evit an oll merkou a garantez e deus roet da bep hini ac'hanoc'h abaoe ma'z oc'h deit var an douar. Evit ma vezo an dervez varc'hoas eun dervez a c'brasou puill evidoc'h, e ve mad d'eoc'h ober evel pep kristen guirion, coves hirio ervad, ha communia varc'hoas. » Ar pez a oa lavaret a oue great. E doug ar pardaës, pep hini a ieas da gaout he dad confessour evit lakaat var he ene ar viscamant caer eus ar zanteles.

Antronoz vintin, da 3h 1/2, kloc'h ar scolach a

ioa e bole ; nicun na jomas en dervez-ze da c'houlin ous he oriller ; ar re vihanna, dreist oll, a ioa gant ar re genta ; aoun o devoa meurvad e vije great tro venn d'ezho.

Da beder heur, e tiskenner d'ar chapel evit ar pedennou, ha goude-ze e oue roet ar communion. Eun dudi oa guelet ar vugale, ar botret iaouank-ze, o tastaat gant feis ha gant devotion ous an daol zantel. Goude-ze e oue roet benediction ar Zacramant, ha goude ar venediction, e oue drebet dijuni. D'an taol a bemp heur, ar skolach en he bes, professor et ha skolaerien, en em laka en hent gant eun amzer ar c'haëra ; ar muzikou a ioa er penn araog evit treuzi kear Lesneven, diredet a vandennou var hon hent evit kemeret pers en hor joa. Al laouenedigez a ioa ebars en hor c'haloun, a ioa ive peintet var hor bizach. Nijal a reamp kouls lavaret. Ar re vihana a ioa er penn araog ; skei tear a rea ar potredigou, rag ar re vraz a ioa dalc'h mad var ho zeulio. Beteg Plouzeniel, den ebet na ziskueze oa skuis ; mes tremenet ar bourg, hiniennou eus ar vugale a c'hoanteas pignat er c'hirri (eis kar a ioa ganeomp) evit espern ho divesker ha tenna ho alan. Bep en amzer lod a ziskenne d'an traon evit lezer eul loden all da gemeret ho flas.

Dre ma tremenamp var an hent, an dud a c'houlenne petra a ioa a nevez ; pa glevet da beleac'h ez eamp, e tiskuezent o devoa avi ous hon eürusted. Da eiz heur nemet kart, e tiskennemp e kear Landerne ; hag ar skolaerien var diou renkat a antreas er gar evel eur procession. Mestr gar Landerne hon digemeras gant laouenedigez ; (hor bennos d'ezhan ha da gement hini on deus bet affer outho e gar Landerne hag er gariou all var hon hent !)

Aben dec munut, pep hini a ioa renket ebars en he wagon ; ma o pije guelet daoulagat ar botret o linternil Bep taol sut a glevet, bep kar-tan a dremene abiou d'eomp ho lakea da zridal. Ar c'hraouadur a zo dre natur eveziant, kement a vel, kement tra a glév a laka he spered da fringal. C'hoant en deuz ato da c'houzout perag an dra-ma, perag an dra-hount. Peb hini agounte d'egile ar pez a rea muia impression var he spered. Neket eston on deffe klevet meur a dra hag a lakaffe martreze eur Parisian da vousec'hoarzin, ha da heja he benn gant truez ous ar Bretoun paour var digarez ma ne d'eo ket ken habil hag hen var an hentchoù honarn, na var meur a dra all n'on deuz bet, dre c'hrass Doue, izoum ebet da zeski ebars e Breiz. Lakit-hen d'he dro a zirag eur parkat gounidegez, goulennit digantha petra zo ebars er park, hag e klevet eur potr habil var he veno o kemeret eur parkat guinis evit eur parkat kerç'h, eur voaremiat guinis du, neves diouan, evit eur c'hoat sapin. Ne ket marvailloù eo a gountan d'eoc'h, her c'hlevet am beus va unan gant va dis-couarn ho diou.

Kaëra tra am beus klevet abers hor skolaerien e gar Landerne, eo ar pez a lavaras unan eus ar re vihanna, eur potrik eis vloas ha n'en doa biskoas guelet an hent houarn. Meur a gar-tan a ioa eat abiou d'ezhan, hag

ive meur a wagon hag a ioa var ho gorre eul lochik evit potr *an train*; al lochik-ze a zo henvel eun tamicous eurchiminal. Tenna a ra ar paotr-ze he ben er meas hag e lavar d'he gamarad: Oh! fransoic, ni n'omp ket prest da vont c'hoas; var hon hini-ni, n'eus chiminal ebet. Ha Fransoic avad ken habil hag egile, o lavaret ken dizoursi: paotr, bremaic e vézo lakeat unan, bez sur.

J. M. K.

(An dilerc'h ar veach kenta.)

Labour Douar.

Setu ama eun daolen hag a verk:
 1° Pet devez arat a zo bet lakeat varlene e Frans dindan ed, pe dindan avalou douar;
 1° Pet bozellad a gant litrad a zo bet dre bep devez arat;
 3° Pet bozellad a gant litrad a zo bet etre tout.

I

Pet devez arat a zo bet lakeat dindan ed, pe dindan avalou douar.	
Dindan guinis.....	85.600
Dindan segal-venis.....	42.416
Dindan segal.....	54.764
Dindan eiz.....	57.800
Dindan guinis-du.....	59.382
Dindan kerc'h.....	94.740
Dindan avalou douar.....	36.800

II

Pet bozellad a gant litrad a zo bet dre zevez arat.	
Guinis.....	8.1/2
Segal-venis.....	8
Segal.....	9
Eiz.....	40
Guinis du.....	40.1/2
Kerc'h.....	45
Avalou douar.....	64

III

Pet bozellad a gant litrad a zo bet etre tout.	
Guinis.....	727.600
Segal-venis.....	99.200
Segal.....	492.876
Eiz.....	578.000
Guinis du.....	623.544
Kerc'h.....	1.422.600
Avalou douar.....	2.355.200

An daolen-ze a zo bet embannet dre urs ar Ministr a zo carget euz ar pez a zell oc'h al labouriou douar.

Eur remed all oc'h ar sifern.

Eur remed eo da lakaat an dud da c'hoarzin, hag evel-se ne ket guall danjeruz.

Ar sifern a zo eur c'hlenved diez. Pennou an dud a rent tenval, stanka a ra ho fronellou, pennadou mad avechou, ha pa zistankont emaint noz-deiz o tivera evel eur stifel. Ar remed, setu hen aman.

Evit para ar penn hag ar fri e ranker entent oc'h an treid. Ar c'hlanvour, araoc mont d'he vele, a domo mad he dreid oc'h an tan. Eur vech ma vezint ken tom ha ma c'hello souten, e frotto outho eur c'houlouen zoa, hag e tomo he dreid eun eil guech evit rei d'ezho eur

pennad all da c'houde eur guiscad all a zoa. Gant an dra-ze ez ai tomma ma c'hello d'he vele, hag antronoz ma ne ket pare, en devezo dichanz. Avechou goulzcoude, pa vez coz ar sifern, e ranker ober uzach diou vech, avechou zoken teir guech, euz ar remed; mez neuze ar c'hlenved a zo red mad d'ezhan rampa kuit.

Diessa tra zo er remed-man eo an hillik a ra. Lod a gustum fringal pa stok ar c'houlouen oc'h plantou ho zroid hag a gri evel ier o vont d'ar groug. Red eo beza didruer oc'h ar c'hlanvour pa c'haj he dreid ganthan ha frotta stard: seul ma wasker, seul nebutoc'h a hillik a vez en treid.

Ar remed-man a zo anavezet, a glevan, e Kerne hag e Leon.

Grass d'ezhan da barea ar friou dre ar seullou!

Louiz hag Herveic.

Eun devez daou baotric bihan, e c'hallent caout eun eiz vloaz benag, a ioa en eur c'hroaz-hent oc'h en em difa. Var scoaz unan anezho oa eur goleen, var hini egile eur broch keuneud, hag edont ho daou o lavaret an eil d'egile: Pil hennez'ta, tosta outhan'ta, hag e veli! Ho daouarn a ioa serret cloz, savet azioc'h ho fenn; ho daoulagad a verve. Petra out-te, eme Herveic da Louiz? Petra oun-me, eme Louiz? Bremaic e c'houezi pa grog va zurkersiou ennod, tra fall zo ac'hanod; petra out-te etre va c'hrabanou-me? Cleo, eme Herveic, an diod-man petra lavar, petra oun etre he grabanou? Eun drean ascol, ginaouec, pa peuz c'hoant da c'hout, a ielo dounnoc'h-dounna en da gik dre ma waski varnezhan.

Hola, eme Louiz, te az peuz re a spered; paouezomp, digass eur pok d'in-me ha deomp da vouara.

PRIZ AN ED.

TAOLIT EVEZ. — Ar priz merket da genta eo priz ar marc'had diveza, hag ar priz merket d'an eil eo priz ar marc'had araoc.

KEMPER. — Marc'had ar 4 a vis gouere.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz.....	221 50s	251 50s
Segal.....	47 50	47 50
Eiz.....	46 50	47 50
Guiniz du.....	46 50	48 00
Kerc'h.....	24 00	24 50
Avalou douar.....	44 00	40 50

POUNT'N-ABAD. — Marc'had an 29 a vis even.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz.....	241 58s	261 05s
Segal.....	48 55	48 96
Eiz.....	47 76	48 50
Guiniz du.....	46 88	47 08
Kerc'h.....	22 26	23 84
Avalou douar.....	42 50	8 26

CASTELLIN. — Marc'had an 29 a vis even.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz.....	241 66s	241 66s
Segal.....	47 84	48 42
Eiz.....	46 50	45 50
Guiniz du.....	45 96	46 60
Kerc'h.....	23 00	22 25
Avalou douar.....	0 00	0 00

Perc'hen-Merour: AR. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gant AR. DE KERANGAL.

FEIZ HA BREIZ

KELOU A BEP BRO, HA KENTELEIOU VAR BEP TRA

Casset bep sul da gement kristen a gomz ar brezounec

PRIZ AR GAZETEN

AR MARC'HAD D'HE C'HAOUT BEP SIZUN EPAD AR BLOAZ A GOUST:

DAOU SCOUEZ evit ar Finister, — ar Morbihan — ha Costez-an-Nord SEIZ LUR evit an departamantoù all.

Ar marc'had a dle beza great ha paet ato e ti an Aotrou AR. DE KERANGAL, Perc'hen-Merour, e Kemper. Ar scridou da lakaat var ar gazetenn a dle beza casset d'an Aotrou MORVAN, chaloni, kenta scrivaniar, Pe d'an Aotrou NEDELEC, eil scrivaniar, ru Bourg-les-Bouigs, 26, e Kemper.

KEMPER, 15 a vis Gouere.

Pardounerien Breiz e Rom.

C'HUEZCVET PENNAD.

Ilizou Rom.

Comset em beus d'eoc'h euz a batrom burzudus ar Verc'hez great gant sant Lucas avieler, a zo e iliz Itron Varia an Erc'h, a zo bet great dreizha eun niver bras a vurzudou. Setu ama unan hag a raio plijadur d'eoc'h da anaout. Pevarzec cant vloaz zo, en amser ar pap bras sant Gregor, ar vosen a rea eun distruch bras e Rom, ne c'houiet da be sant en em voestla; bete neuse an Aotrou Doue a zeblante ober ar scouarn vouzar oc'h an oll bedennou. En eun discomfort ker bras, sant Gregor en em erbedas oc'h ar Verc'hez. D'ar sul Fask e reas dougen e procession imach ar Verc'hez euz a iliz Itron Varia an Erc'h da iliz Sant Per.

Ar Verc'hez erfin a zelaouas ar pedennou hag an huanadou-se; ar re glanv a baree dre ma tremene ar patrom burzudus-ma er ruiou. Diguezet peustost da iliz Sant Per e voue clevet eur vouez o cana e hueded an envou, evit ar veach kenta, ar c'homsou-ma: Regina cali, latate, alleluia.....; er memes amser e voue gnelet, var gourre eur c'hastel a ioa dirag ar procession, eun eal o c'huina he gleze. Ar bobl oll en eur vouez a respontas: Ora pro nobis Deum, alleluia. Abaoue, ar c'hastel-se a zo hanvet Castel an eal santel; var he c'horre ema c'hoas hirio patrom an eal o lakat he gleze en he c'huin. Bep tro ma tremenen dirag ar plas santel-se, e teue da zonz d'in euz ar c'hantie laouen-se a ganer en amser Fask: En em gonsolit evit mad, rouanez euz an envou, sec'hit pelloc'h ho taoulagad hag arretit ho taolou. — Er memes moment ar c'hlenved spontus-se, ar vosen, a baouezas e kear.

Iliz santez Agnez diaveas kear. — Anaout a rit histor ar plac'hic iaouank a drizec vloaz; Agnez a oue merzeriet e creiz ar gear a Rom. He c'herent a enterras he c'horf e kichen eur maner o devoa tri c'hart leo

dious Rom. Bemnos e teuent e euz da pedi var bez ho merc'hic merzerez. D'an eizvet nosvez edont bodet, eun niver bras a gerent all hag hi, en dro d'ar iz, o pedi, pa veljout en env eun niver bras a verc'hez iaouank guisket e guen o tont e lec'haoc'h, ha ho merc'h Agnez en ho c'heiz. Oll e vosen d'he c'heiz, ar vision-se, Agnez, o veza pedet ar c'heiz, hec'h all da jom a za, a ieas he unan da d'he c'heiz, eun oanic guen-cann oc'h he henn, ha hec'h hec'h d'ezho, ne dleit ket skuilla da d'he c'heiz, ha hec'h d'ezho, d'ezho kement-se, d'ezho oll gant ar jom, ha hec'h d'ezho, d'ezho kement-se, d'ezho oll gant ar jom, ha hec'h d'ezho, d'ezho kement-se. Eno em beus da viken evit pried an Doue-se em beus caret euz va oll galon var an douar. Kerkent Agnez a zisparissas gant he c'hamaradezet.

An iliz caer-ma a zo bet savet var bez santez Agnez, pemp diri ha daougant a zo da zisken enni; a bepstr er mogerion e veler mein bez coz tennet euz ar velen a zo stag oc'h an iliz, hag a zo bet enterret enni eun niver bras a verzerien. Renevezet eo bet ne deusec'hoas nemeur a vloavesion; ar pillerou, brao kena, a zo bet tennet an darn vrasa anezho euz a demplon an doueou faos; eun drugar int da velet ker brao int kizellet, ha great int euz ar mabr an talvoudoca, ha ne veler koulz lavaret e neb leac'h ker caer marbr hag hi. An taolennou ha patromou ar zent a zo en iliz a zo ive euz ar re gaerra.

Araoc disken en iliz e voue diskuezet d'in eun daolen vras livet var ar voger dre urs hon Tad Santel ar Pap Pii nao, evit digas da zonz euz eur burzud a reas santez Agnez evitha, evit ar gardinaled, hag an niver bras a veleien hag a glouer a ioa gantha oc'h evessaat oc'h al labourou a reat var an iliz-ma. Hon Tad Santel hag ar re a ioa oc'h he heul, o veza en em zestumet oll en eur zolier, ugent troatad bennac a zioc'h an douar, an treustou a dorras, hag oll, bern var vern, e kueziont d'an douar e creiz an treustou hag ar plench dre c'hras Doue hini anezho ne voue glazet. Ar burzud-se eo a zo peintet var an daolen-se; ha bep bloaz d'an

daouzec a viz ebrel e vez great en iliz-se memor anezha.

A zindan an aoter vras ema corf santez Agnez hag hini santez Emerentiana, he c'hoar vager, a oue ive merzeriet. Dre respet evit an diou verzerz iaouank-ma brudet meurbet e Rom, teir merc'h d'an impalaer Constantin a reketas an henor da veza enterret e kichen bez santez Agnez hag hini he c'hoar vager, a ioa gouscoude eur sclavourez. An teir brinsez-ma, bugale d'ar galloudussa hag ar brassa impalaer a voue biscoas, a felle d'ezho caout sicour an diou verzerz iaouank-ma ha caout an henor da veuli Doue gantho er barados.

E memor enz an oanic guen-cann a ioa oc'h heul santez Agnez p'en em ziskuezas d'he c'herent, e vager c'hoas er gouent a zo stag oc'h an iliz-ma eur vandennad oant guen. Gant ho gloan e vez great ar vantel venn a ro hon Tad Santel d'an arc'heskibien, pa'z eont da gemeret ho c'harg.

Iliz santez Cesilia. — Tri c'hant vloas goude done-digez hor Zalver, an ti a ioa skrivet en he ziabars : *hema eo an ti a bedas enha santez Cesilia*, a voue chenchet en eun iliz caer meurbet, a virer enhi eun niver bras euz an traou a ioa en amser ar zantez-ma, skuer hag admiration itronezet Rom. He iaouankiz a dremene o pedi Doue. Assanti a reas kemeret evit pried ar paian Valerien. E devez he eured, a zindan he dillad a lugerne varnezho an aour, an arc'hant hag ar perlez, ar plac'h iaouank-ma a zouge eur silis. Epad m'edot o vusicat, ne chane da bedi ha da lavaret : *Aotrou, Aotrou, beillit var va c'halon ha var va oll ijili : di-voallit-ho, evit ma chomint pur ha dinam.*

E nosvez kenta he eured, p'en em gavas he unan gant Valerien he fried, e lavaras d'ezha : *den iaouank mad ha carantexuz, eur secret em beus da ziskuilla d'eo'h, ma touit her miret.* — *Hen touet a ran, eme Valerien. Nense Cesilia a lavaras d'ezha : var muia caret eo eal Doue, eur c'hleze a zo bepret en he zorn evit miret va guerc'hded ; ma felse d'eo'h ober drouc d'am henor, ho skofe gant he gleze ; mar d'eo avad pur ha chast ho carantex evidon, ho caro ive hag en em ziskuezo d'eo'h.* — *Mar fell d'eo'h, eme Valerien, e credfen kementse, e renkan gullet an eal-se, ha neuze e rin ar pez a gerot.* — Cesilia a lavaras : *mar credit er guir Doue, ha ma promettit reseo ar vadiziant, her guelot. Evit kementse kit var an hent Appia, tri c'hant leo di-oc'h Rom, eno e cavoc'h eur vanden beorien a vagan ; lavarit d'ezho euz va fers diskues d'eo'h ar Pap Urban, a zo cuzet peustost di er guerejou, a zindan an douar. Pa lavaroc'h d'ezha eo me ho tigas, e roio d'eo'h ar vadiziant.* — Valerien a ieas. — Ar pap, goude beza trugarekeat Doue da veza digaset d'ezha an den iaouank-se a ligned huel, her badezas.

Pa zistroas Valerien, e cavas an eal e cambr Cesilia he bried, diou gurunen ros ha lili en he zaouarn, hag ho lakeas var ho fenn oc'h ho fedu da viret ar burete a gorf hag a galon. *Goulennit brema, eme an eal da Valerien, ar c'hras a gerot ha Doue he roi d'eo'h.* — *Roit*

d'am breur Tiburs, eme Valerien, ar c'hras d'en em gonvertissa, Tiburs. o veza diguezet eur pennadic goude hag o santout c'huez ar ros hag al lili, a c'houlennaas petr'oa kementse. Eun eal, eme Valerien, en deus lakeat var va fenn eur gurunen ros ha lili ; n'e peus nemet en em ober kristen hag her gueli.

Cesilia her skolias var misterion ar relijion hag her bleinas da gaout ar pap Urban. *Mes, eme Tiburs, ha neket hennez eo an escop a zo bet meur a veach barnet d'ar maro ? Ha kerent ha ma vezo cavet, e vezo devet e beo ; mar miran he relijion, e vezin ive lazec evel dha.* — *Ar maro-se, eme Cesilia, a zigoro d'eo'h dor ar barados. Badezet e voue, hag an tri gristen-ma a dremene ho amser o pedi hag o sicour ho breudeur.*

Valerien hag he vreur a voue merzeriet ; Cesilia a zebelias ho c'horvou er memes bez, hag en ho c'hichen, ar zoudard Maxim o doa convertisset en eur vervel. Diskuillet e voue evel kristenez, ha petra bennac ma trec'has he barner dre pers he c'homsou, hema he c'hondaonas d'ar maro. Evel ma voa euz a vouenn an noblans fia m'e devoa eur gened dispar, e roas urs d'he moug er gambr euz he zi m'en em voalc'he enhi en dour zom ; caer a voue ober tan en dro d'ezhi, ne sante diesamant ebet gant ar vroes. Abenn eun devez hag eun nosvez, ar bourreo, o velet e colle he boan, a roas urs d'he dibenna. Tri daol cleze a roas var he gouzouc eb gellout he feur-laza ; chom a reas beo epad tri devez, astennet var leuren ar gambr, ha Doue a lezas ar prezeg ganthi. Ar pap Urban a devas e euz d'he gullet ha d'he c'henersi.

Cesilia a roas d'ezha he oll madou evit ho ranna etre ar beorien hag an ilizou, hag a varvas gant joa goudeze.

Ar gambr-se a virer c'hoas gant respet e traou an iliz, kercouls hag ar fourniez a voue great enhi an tan spontus-se. Corf ar zantez a zo ive c'hoas en he bez en iliz-se. N'em bens gellet gouscoude gullet nemet he fatrom e marbr guen henvel ouz corf ar zantez ; hema a zo destumet en eul linsar lien, a dreus al linsar e veler gouscoude an trouc'h a reas ar bourreo en he gouzouc. Ne deus nemeur a ilizou nac a zantez e Rom hag a zougfet kement a respet hag a zevotion d'ezho evel santez Cesilia.

Pa anavezer mad buez ar zent ha p'en em gaver er plasou santifiet dre ho maro, e peder gant cals mui a respet, dreist oll pa veler ho c'horf pe ho relegou miret abaoue keit all a amser, seitec cant vloas zo pe var dro, evel a rear evit corf santez Cesilia, guerc'hez ha merzerz.

IAN AR GERNEVEZ.

(*Eur pennad all eur vech all.*)

Paris epad ar Vrezel.

Ha setu ar mevel keginer o lavaret neuze :

— Senti oc'h tud evel Alexandr VI !

— Cleo'ta, potr, araoc caozeal divar benn ar pab-se e tleves anaout guelloc'h he vuez. Ar pab-se a zo bet

soudard ha dimezet en he iaouankis ; goudeze eo eat da velec hag erfin en he gosni eo bet hanvet da bap. Mes c'houi, ken etrezoc'h protestantet, o peuz kemmesket ar penn kenta euz he vuez gant ar penn diveza, ha gant an daou vi-ze, ken dishenvel coulsgoude, o peuz great eun alumenn dioc'h ho kiz hag hervez ho c'hoant. Mar carfac'h lenn ar pez a zo bet skrivet divar benn Alexandr VI gant an aotrou Ian Fave euz va bro-me ha gant an aotrou Olier, ne gaozefac'h ket evelse hag e vellac'h n'euz netra da rebech d'ar pab-se keit ha m'e bet pab.

— Ha Ian XII ?

— Selaou, va fotr, hennez a ioa iaouank pa oue lakeat da bap, ha ne oue hanvet nemet evit miret oc'h tud Rom da ober re a drouz ha re a freuz ; rac tud Rom a felle d'ezho a grenn he gaout evit pab. Mad, petra bennac m'oa iaouank, n'en deuz ket great an decvet euz ar pez a lakit var he gount, c'houi protestantet. Ha ma carje tud Rom beza lezet ar gardinalet da lakaat da bap an hini en devije muia plijet d'ezho, o devije choazet eun den var an oad ha n'en devije ket roet a leac'h d'an teodon fall da vont en dro ha da zorna kement a gaozou difoun. An dra-ma a ziscouez selear ne dle ket ar bobl en em emmel euz ar c'hargou a zo en Ilis ; red eo lezel ar zoursi-ze gant an dud a Ilis ho unan, a receo evit kement-se sicour ha sclerijen digant Doue hervez ar bromessa great d'ezho gant Jesus-Krist.

— Ha Beneat IX ? eme ar potr keginer adarre.

— Hennez, va fotr, a ioa c'hoaz iaouankoc'h eget Ian-XII pa oue lakeat da bap. Mes he dud a ioa ar re binvidica euz a Rom, ha gant aoun ne deujent da ober freuz, ar gardinalet a gouzantas henvel ho mab da zec'her plas Sant Per. Beneat IX ne vije ket bet cavet abeg ennan ken nebeut en despet d'he oad, ma ne vije ket bet pab. Hogen, rei a reas an dilez euz he garg ha goudeze ez eas da ober pinijen ar rest euz he vuez da di eun abad santel. Ha brema, va fotr, petra az peuz da lavaret c'hoaz ?

— Netra, nemet ne fell ket d'inn senti.

— Setu aze penaoz emao'h oll. Sonch mad eta, potr, ez euz bet daou c'hant anter-cant pab abaoue Jesus-Krist. Nag a draou n'euz ket bet dornet divar ho fenn, abaoue Sant Per a oue staget ouz ar groaz betec Pii IX a zo hirio prizounier en he balez ! Ha coulsgoude, etouez an daou c'hant anter-cant pab-se, a veac'h ma caver daou hag a ve eun dra bennag da lavaret anezho ; ha c'hoaz an daou-ze a ioa iaouank flamm, hag o deuz great goudeze eur binijen gaer evit rapari ar pez a c'helle beza bet manket d'ezho en ho iaouankis evit beza ker santel ha ma tlient beza abalamour d'ar renk huel o devoa en Ilis.

Var gement-se, ar brotestantez hag ar mevel keginer a oue galvet da vont d'an ti da ober ho labour, ha me a ieas ive da ober va hini.

Ne d'a ket da gredi, va mignoun coz, ne vije nemedon-me o tisput evelse e Paris divar benn an Ao-

trou Doue hag he vinistret. Etre meur a histor all, setu ama unan hag a zo bet countet d'inn eun deiz gant eur mobil euz an Drennec. « Eun dervez, emezhan, edomp en eun ti var boulevard Clichy, caoz ganeomp a bep tra, euz ar vrezel, euz ar gernez, euz ar Prussia-net, euz ar c'houarnamant, ha me c'hoar, me ? Setu abarz ar fin e savas ive caoz divar benn ar veleien. An hini goz euz an ti a lavare e tlijet ho c'hass oll d'ar rampart gant bep a fuzuill. Ar veleien, emezhi, a dlef-fet da lakaat er penn araoc evit beza lazec da genta, p'e guir n'o deuz ket a famil.

— Ia, mes, introun, eme baotr an Drennec, ar veleien n'euz ket calz anezho e scoaz m'az euz an dud all. Nebeut int evit ar vicher o deuz, hag al labour a reont n'e ket c'houi, na me, nag ar c'henta deuet, eo a c'hell hen ober.

— Petra reont'la, ar re-ze ?

— Ne c'houzoc'h ket, introun ? Ar re-ze a ro an absolver d'an nep a ia da govez gantho gant guir geuz d'he bec'hejou.

— Petra, eme ar fraoen goz, c'houi, me c'hoar vad, a ia d'an offeren ?

— Bep sul atao, introun ; petra, c'houi ne d'it ket ta ?

— Me ? N'euz ket a zanjer. Me, ententit, n'e ket eur speredic eo am euz, mes eur speret braz, eur speret creuv : me ne gredan ket ar veleien.

— Ar veleien, introun, ne leveront netra anezho ho unan pa brezegont var ar guirionezou euz ar relijion. Ho c'hentel a zo great gant Doue ; he deski a reont dre fors labour, ha goude ni he desk ive gantho. Dioc'h a velit eta, introun a Paris, ne ziscouezomp ket beza sperejou berr ha sempl pa zentomp oc'h comzou ar belec, p'e guir ar c'homzou-ze a zo comzou Doue-he unau. Mont a reomp da goves ha d'an offeren, hag ober a reomp hon deveriou all a relijion abalamour Doue he unan, pe an Ilis euz he berz, en deuz discleriet eo red an dra-ze evit beza salvet. Ar belec a gelen an dud a berz an escop, an escop a berz ar pab, hag ar pab a berz Jesus-Krist, guir Vab doue, en deuz lavaret e vije ato gant he Ilis. Rac-se eur belec, hag a zo casset da eur barrez gant eun escop hag en deuz bet he unan he garg digant ar pab, a brezeg e guirionez a berz hag en bano Jesus-Krist.

An hini goz a jomas bale'h o clevet eur seurt cariloun o sini en dro d'he dioucouarn ; biscoaz n'e devoa clevet kement all. O veza ne c'houie ket e pe feson respout d'an Drennegat, e c'halvas he merc'h, eur c'haritellic, eur vuredic. « Deuz ama, va dousic, emezhi, Mad, caoze brema : ha te a gar ar veleien ?

— Me, maman, pa vinn braz, m'ho fuzuillo.

— Va merc'hic coant, lavar d'inn : ha te a iaffe da goves ha d'an offeren bep sul ?

— Guell e ve ganen kaout c'houec'h tenn pistolen em penn.

Neuze ar vam vad, ar speret creuv-se, a roas eur pok tener d'he merc'h, a ioa kinterv-goumpez da He-

rodiadez, hag en eur zellet cornoc ha muzelloc oc'h paotr an Drennec, e lavaras d'ezhan : « Sell, emezhi, va merc'h-me e deuz muioc'h a speret hag a skiant vad en he biz bihan eget na'c'h euz-te en da oll gorf braz. » Paotr an Drennec, (Bihanic eo he hano mar em euz sonch mad), a deuas ac'hano gant he gamaradet en eur c'hoarzin hag en eur jacha var he gorn butun.

N'e ket red, va mignoun, kaout eur speret lemm e-vel da hini-te evit coumpren pegement e labourer an drouc-speret evit pesketa en dour troubl ; ha mar d'euz brema hiniennou euz ar vretounet hag a zo clanv ho ene, hag a alter ker goaz ha gant ar c'hlenvet tomm, an draze n'e ket eston goude ma'z int bet keit all etouez an ezen vrein ha flieruz a zave dioc'h gagnou Paris.

Ar vartolodet ho unan, evitho da veza muioc'h espernet abalamour ne oa ket a harsidegez da dostaat oc'h ar bleizi mor-ze, ar vartolodet ho unan a glasket ive ho higenna. Ar bouet a veze lakeat d'ezho en dro da grog spenguz an higenn a veze eur gazetenn. Eun dervez, an dra-ma a ioa e cazarn *Pepinière*, eur martolod hag en devoa cranchet e kement mor a zo lakeat gant Doue da ober gouriz en dro d'an douar, rac edo dija eun tammic var an oad, a grogas em breac'h en eur lavaret d'inn : « Deuit, emezhan, ama ganen eur pennadic a gostez ; m'em euz eun dra da c'houlou diganeoc'h. »

— Petra eo'ta. va den ?

— Va Doue, ne c'houzoun ket calz penaoz hel lavaret d'eoc'h. Pell zo n'euz ken hano gant ar c'hazetennou nemet divar benn an *dogmou*, divar benn ma ra an Ilis *dogmou* nevez. C'hoant am euz da c'houzout petra eo eun *dogm*, hag evel ma'c'h istiman va c'hamaradet ken azeu ha me, ne gredan ket goulou digantho.

— Va mignoun, c'houi a c'hoar pell zo petra eo eun *dogm*, nemet ne goumprenac'h ket ar ger-ze abalamour ma'z eo eur ger gallec. Setu ama e daou c'her petra eo eun *dogm*. Gouzout a rit ho catekis ?

— Oh ! ia avad, aotrou.

— Guelomp'ta. Pet Doue zo ?

— Unan ebken.

— Pet persoun zo e Doue ?

— Tri.

— Penaoz ho galvit-hu ?

— An Tad, ar Mab, hag ar Speret-Santel.

— Mad, setu aze *dogmou*. Eun *dogm* eta a zo eun artiel a feiz, eur virionez a renker da gredi evit beza salvet, abalamour m'eo bet discleriet gant Doue ha desket d'eomp euz he berz gant an Ilis Santel, catholic, apostolic ha romen.

— Oh ! gouzout a ran eo red credi kement tra a zesk d'eomp an Ilis a berz an Aotrou Doue.

— Me zouete oac'h eun den desket mad var he relijion.

— Hop ! hop ! hop ! aotrou, ni or beuz eur persoun hag a c'hoar distaga sarmouniou freaz ; hennez n'e ket eur potric eo : n'e ket caozeal eo a ra, mes planta

an traou e penn an dud. Mes livirit d'inn 'ta petra ziniti ar pezh am euz lennet var eur gazetenn bennac « e ra an Ilis *dogmou* nevez. »

— Va mignoun, an dra-ze n'e ken nemet caozion. Eun *dogm* a zo eur virionez discleriet gant Doue. Mes, da genta, an Ilis ne c'hell ket ober eur virionez ; ar pezh zo guir a zo guir, hag ar pezh zo gaou a zo gaou : an Ilis ne c'hell na lakaat ar guir da veza gaou, na lakaat ar gaou da veza guir. Ouspenn-ze, an Ilis ne c'hell ket invanti ar pezh a zo bet discleriet gant Doue ; anez, e troumpfe an dud ; hogen, an Ilis ne c'hell ket troumpfa an dud p'e guir ema ar Speret-Santel oc'h he ren hag oc'h he sclerijenna. An Ilis eta ne c'hell ket ober *dogmou* nevez. Setu ama avad petra c'hell da ober ha petra ra e guirionez.

Dre ma teu an heretiket pe an dud ourgouilluz da nac'h eun artiel a feiz bennac, an Ilis a ro ar virionez-se da anaout en eur feson sclerroc'h, freassoc'h, splammoc'h, eget na oa anavezet bete neuze. Selaouit, va mignoun, me zo sur c'houi goumpreno an dra-ze dioc'htu. Gouzout a rit ho *Credo*.

— Oh ! ia, hag he lavaret a ran bemdez.

— Pehini eo an eil artiel euz ar *Gredo* ?

— Hag e Jesus-Krist, he Vab unic, hon Aotrou.

— Daoust hag ar c'homzou-ze ne verkont ket scler aoualc'h eo Jesus-Krist Mab da Zoue ?

— Eo avad.

— Coulskoude e savas gant an amzer, etouez ar gristenien, eur rumm-dud ourgouilluz hag a lavare n'oa ket Jesus-Krist e guirionez Mab da Zoue, da lavaret eo, n'oa ket euz ar memes natur gant Doue an Tad ha dre eno ive n'oa ket ingal e peb tra da Zoue an Tad. An heretiket-se a c'halvet Arianet euz a hano *Arius*, ho chef. Petra reas neuze an Ilis ? Ar pab a assambles an oll eskibien euz ar bed er gear a *Nicee*, hag an eskibien, eur vech erruet eno, a goundaonas an Arianet evel heretiket, ha goudeze e rejont eur *Gredo* nevez e pehini eo merket sclerroc'h eget e simolen an ebstel eo Jesus-Krist euz ar memes natur gant Doue an Tad, ha dre eno ive ingal e peb tra da Zoue an Tad. Ar *Gredo-ze* eo a c'halver simolen *Nicee*, hag a vez canet bep sul en offeren-bred. Setu ama petra zo merket enni divar benn hor Zalver Jesus-Krist. « Me gred..... Hag en eun Aotrou ebken, Jesus-Krist, Mab unic da Zoue ; a zo ganet euz an Tad araoc peb amzer (a oll viscoaz), Doue a Zoue, sclerijen a sclerijen, guir Doue a vir Doue ; a zo bet anjandret, nan great, a zo euz ar memes substans gant an Tad, ha dre behini eo bet crouet peb tra. »

Ac'hanta, va mignoun, daoust hag o lakaat ar c'homzou-ze en ho simolen an eskibien assamblet e *Nicee* dre urs ar pab o deuz great eun *dogm* nevez ?

— N'o deuz ket sur ; n'o deuz great nemet rei da anaout en eur feson freassoc'h ha splammoc'h ar pezh a ioa dija merket e simolen an ebstel dre ar c'homzou-ma : « Me gred..... Hag e Jesus-Krist, he Vab unic, hon Aotrou. »

— Mad, setu aze petra ra an Ilis.

An Tad CLEAC'H.

(Eur pennad all eur vech all.)

Lizer skrivet d'hon Tad Santel ar Pab Pii IX gant Senatourien ha Deputeet Republic an Equateur goude maro Garcia Moreno.

« Tad Santel,

« Senatourien ha Deputeet Republic an Equateur a zo bet rannet ho c'haloun er bla-ma p'edont o vont d'en em assambli evit ar vech genta. Setu perac, kenta tra or beuz sonjet da ober a oue rei gloar ha meuleudi d'ar presidant eb he bar, d'ar presidant catholic dreist pep tra, a zo bet lamet diganeomp gant tud difeiz ha fallacr. Hirio, ne c'hellomp ket achui hon labour eb discouez e fell d'eomp ato kerzet var roudou Garcia Moreno ha dre an hent en deuz merket d'eomp.

« Discleria a reomp eta ez oump kristenien catholic, apostolic ha romen. Oc'h anaout a reomp evit vikel Jesus-Krist var an douar ; ia, c'houi, ha c'houi ebken eo ar penn, ar penn ne c'hell ket fazia, euz ar guir Ilis, euz an Ilis n'euz nemethi hag a ve guirion. Setu aze hor feiz, ha diouall a reomp da ober netra countrol d'ar feiz-se, ken en hor part hon unan, ken en hor c'harg a Zenatourien pe a Zeputeet. Credi a reomp e tle gouarnamant eur vro beza ato harpet ha diazezet var ar relijion gatholic, a zo en em incarnet enni ar virionez hag ar justis eternal, ha n'euz nemethi hag a c'helle lakaat ar boblou da vont var vell ha da jom stard en ho za en amzer da zont. Fallout a ra d'eomp beza *libr euz a liberte an Aotrou Doue* ; fallout a ra d'eomp e ve bepret hon lezennou hervez lezennou an Avel ; fallout a ra d'eomp erfin ne deuffe ket ar bobl da ober gaou ouz he ene o clask re eazamant he gorf er bed-ma, na da ancounac'haat ar baradoz o clask re he blijadur var an douar.

« Ar c'hentelliou fall, ar fallagriez, an disprich evit ar relijion hag an traou sacr, a gresk hag en em astenn e pep leac'h dre ar bed. Garcia Moreno, an den-ze digasset d'eomp gant Providans Doue hag a zo bet anavezet evit eun den-dreist e peb feson gant an oll sperejou eun euz an Europ hag euz an Americ, Garcia Moreno en deuz dispignet oll nerz he speret hag he ijinn o clask miret ouz ar vossen-ze da zont da ampoezouni an Equateur. Hirio siouas ! al labourer-ze ne c'houie ket petra ziniti ehana, al labourer-ze eb he bar, n'ema mui ganeomp, ha piou a c'hoar ha ne deui ket, dre hirder amzer, an diluch-se a gentelliou fall ha difeiz hag a bep seurt fallagriez d'en em astenn ive betec hor bro geaz ? Araoc ar 6 a vis eost, an amzer da zont en doa doare da veza caer ha skeduz evit hor republic ; mes ar goad scuillet en dervez milliget-se en deuz lakeat coummoull da zavel, ha brema ez euz dirazomp eun denvalijen spoutuz.

« A dra zur, esper or beuz hag esper mad zoken ne c'houzanvo ket an Aotrou Doue e teuffe an torfet-se, n'euz nemet c'houez an ifern ganthan, da veza noazuz

d'ar elijion ha da viret ouz ar groaz da gendelc'her da bara splamm var hor bro. An denvalijen a dremeno, galloud an dud fall a ielo da netra, ha marteze ne c'hellint ket ober ho mistri en hon touez. Daoust ha goad ar merzer a c'helle chom eb dougen frouez ? Daoust hag he ene, a zo brema euz ehaz tron an Aotrou Doue, a c'helle ancounac'haat he genvroiz ? Nan, an dra-ze ne c'hell ket beza. Setu perac or beuz fisians e kendalc'ho pobl an Equateur da heul en amzer da zont ar c'hentelliou hag ar scoueriou mad a zo bet roet d'ezhan gant Garcia Moreno. Ia, Tad santel, hor fisians a gresk c'hoaz pa zonzomp oump ato sur euz ho pennoz, ha ne ehanoc'h d'hon anaout evit bugale d'an Ilis ha bugale euz ar re zentussa.

« Plijet ganeoc'h eta, ni ho ped, bennigen eur bobl hag a zo foug ennan oc'h anzaou he feiz hag o lavaret ez eo ho pobl ; benniget ar presidant nevez a ia d'he c'houarn evit ma tenno varnhan, o veza kristen catholic a greiz galoun ha dre ar garantez a ziscouezo evit ar vro, meuleudi tud an Equateur evel m'en deuz bet digantho an huella moueziou evit erruout e penn ar c'houarnamant ; erfin, benniget ac'hanomp oll brema p'eo echu hon labour ganeomp evit ar bla-ma ha pa zistroomp d'ar gear da gaout hon tud !

« 15 a vis kerzu 1875. »

(Plas ar sinaturiou.)

Tennet divar gazetenn *Cannad ar Galoun Zaer a Jesus*.

Ma vije e peb bro tud evel ar re-ze oc'h ober lezennou, neuze ne vije ket kement a freuz hag a zisurs dre ar bed evel a zo. Mes allas ! en oll broiou, coulz lavaret, an dud a zo er c'hargou braz pe oc'h ober lezennou ne reont nemeur a van euz ar relijion hag euz an Ilis ; calz anezho zoken a ra fae varho, ha lod all ne glaskont nemet ho c'hass d'an traou mar gelfent. Setu aze perac e santer hirio, evel pa lavarfen, ar bed oc'h horjella dindan an treid. Poania a reer, mui ma c'heller, da vouga ar feiz e calounou an dud ha da bellaat ar boblou dioc'h Doue. Hogen, pell dioc'h Doue, ar boblou en ho fez, ken nebeut nag an den en he bart he unan, n'en em gavont ket euz, ha neuze petra c'hoarvez ? Ar boblou entrezho, pe an dud euz eur memes pobl, o veza fall ho fenn, en em gemer an eil oc'h egile, en em laka d'en em daga ha d'en em zibri, ha setu ar vrezel, ar freuz hag an dizurs o ren e plas ar peoc'h, ar garantez hag an urs vad. Garcia Moreno en doa clasket da genta ha dreist peb tra rei Doue d'ar bobl m'oa carget da c'houarn, da lavaret eo, ober d'ezhan da genta ha dreist pep tra senti oc'h Doue hag oc'h he Ilis, hag evelse en doa great euz ar bobl-se an eurussa a ioa var an douar. Custum oa da lavaret aliez epad he vuez : DOUE NE VARV KET. Hogen ar c'hentelliou hag ar scoueriou mad en doa roet d'he genvroiz n'int ket eat en douar ganthan ken nebeut ; kendalc'het o deuz da zongen frouez, goude he varo zoken, evel a ziscouez lizer Senatourien ha Deputeet an Equateur d'hon Tad Santel ar Pab.

MORVAN, Chaloni.

Eur gentel vad.

Daou zen a ioa o veachi dre ar memes hent ; unan anezho a ioa tri-ugent vloaz, hag egile, tregont. Setu ma'c'h erruas gantho daou *Frer* euz ar Scoliou kristen. P'oa eat ar *Freret* ebion, an hini coz, boaz da lenn cazetennou fall ha da vont da assembleou ar *Fran-masounet*, a lavaras evel-hen d'an hini iaouank : « Setu aze, emezhan, tud hag a zo da ziuall outho evel oc'h ar vossen, ha coulsgoude e savont hag e scoliont an tri farz euz ar botret ; eno ema an danjer ; goassa zo eo an dra-ze. Red e ve lakaat en ho flas scolaerien laic, tud ha n'int ket grac'h gant ar relijion. »

— Evidon-me, eme an den iaouank, n'emaoun ket er memes santimant ganeoc'h. Me zo scolaer laic, mes delc'her a ran ato da feiz va zud coz. Me gred e tleer lezel ar *Freret* e peoc'h : ne reont drouc ebet, hag ober a reont, er c'houtrol, calz vad.

— N'oc'h nemet eun azen, a respountas an hini coz, red e d'inn ober seol d'eoc'h. D'oc'h oad, me zonje ive evel doc'h ; mes abaoue em euz studiet ha taolet evez mad oc'h an traou. Sellit, credit ac'hanon, ar *Freret*, ar *Seurez* hag ar veleien ne reont nemet ober goab achanomp o comz d'eomp euz ar baradoz hag euz an ifern.

— Ne gredit eta nag e Doue nag en ifern !

— Guech all em euz credet, mes hirio e c'houzoun ervad an traou-ze ne d'int nemet randonez.

— Neuze, goude ar maro, ar muntrer hag an hini en deuz lazet, an den fall hag an den mad ne vezo kemm ebet etre ho doare ?

— Nan zur ; hag ar vertuz a brezeg d'eomp ar veleien a zo ken diez da bratika ma vemp sot oc'h ho zelaou, p'e guir goude ar maro hor stat a vezo henvel oc'h stat ar c'hi n'en deuz ene ebet.

Etre daou, an daou veachour a gemeras eun hent a dreuz hag en em gavas e creiz eur c'hoad. Neuze an hini iaouank azonjas rei eur gentel d'an den coz fallacrise, hag en eur ober an neuz da veza dija anter-c'hounezet gantho, e lavaras d'ezhan : « Mad, tentet e venn da ober evel doc'h mar gelfen credi ne ve netra goude ar maro ; mes ker boaz oun da gredi, ma'm euz beac'h o vouga ar feiz em c'haloun. »

An hini coz a respountas : « guella tra o peuz da ober evit kement-se eo ober ar c'houtrol euz ar pez a lavar d'eoc'h ho coustians ; evelse eo oun-me deuet da goll ar feiz. »

— Mad, eme an hini iaouank, gounezet neat oun ganeoc'h, me fell d'inn ober evel doc'h... Pet heur eo ?

Hag an hini coz tenna he vountr, eur mountr aour euz ar re gaerra : « cresteiz eo, » emezhan.

— Oh ! na braoa mountr ! eme an hini iaouank : pegement e coustet d'eoc'h ?

— Daou vil lur gant ar jaden.

— Me garfe kaout ar mountr-se e va jiletan.

— Kaout a reot henvel outhan e Paris kement ha ma kerot.

— Mes hema eo a garfen da gaout.

— Ne fell ket d'inn he verza.

— Ne c'houlennan ket he brena ken nebent ; mont a ran d'her c'hemeret diganeoc'h.

— Assa, o farsal emaoch sur.

— Nan, nan, n'em euz ket a c'hoant farsal.

En eur gomz evelse, an hini iaouank, o veza ar c'hrenva a galz, a grog en he goupagnoun hag a lavar d'ezhan : « ho mountr d'inn, pe... »

— Petra, a zevri emaoch-ta ?

— A zevri beo.

— Me gave d'inn oac'h eun den honest.

— Emaoc'h o paouez deski d'inn eun den honest ne dal ket hirroc'h eget eul laer.

— Ah ! va Doue ! va Doue !

— Petra, brema e credit e Doue ! Alo, buhan ho mountr d'inn.

— Hag ho coustians ?

— Mes desket oc'h euz d'inn n'or beuz coustians ebet, pe ne dleomp ket he zelaou. Eur vech c'hoaz, hastit affo rei ho mountr d'inn, pe bremaic....

An hini coz ne argilas mui hag a roas he vountr. Mes an hini iaouank a lavaras d'ezhan adarre en eur ziscouez he gountel : « an dra-ze n'e ket aoualc'h ; c'houi a iaffe d'am disnull ; mont a ran da viret ouzoc'h en eur lakaat fin d'ho puez. »

O velet ar gountel dispak, an hini coz en em strink d'an daoulin hag a c'houlouen gras en han Doue.

— Ha bremaic e lavarac'h ne oa Doue, na baradoz ebet !... Crena a rit ! Ne d'oc'h eta nemet eur c'hapoun.

— Ia, crena a ran o sonjal e renkan mervel.

— Ha rac petra oc'h euz aoun ?

— Rac an ETERNITE !

Neuze an den iaouank en em lakeas dirazban en eur lavaret : « eno eo edon ouz ho cortoz : ia, c'houi hag ho seurt, ne d'oc'h nemet capounet. Keit ha m'o peuz iec'hed, keit ha n'o peuz aoun da gaout rac netra, e rit goab euz a Zoue hag euz ar veleien, e rit fae var ar maro ha var an ilero, e voal gomzit euz a gement tra zac'r a zo ; mes p'en em gavit en eun danjer bennac, ne gomzit mui evelse. Ia, ne d'oc'h nemet capounet ha tud indin ; c'houi, ha nan ar *Freret*, eo goassa bos-sen a zo er vro. Delit, setu aze ho mountr hag ho chaden. Ma'm bije bet ar zantimanchou o peus clasket lakaat em c'haloun, em bije dalc'het an eil hag egile, hag em bije ho lazet var ar marc'had. It gant oc'h hent, hag o pet sonch oc'h dleour euz ho puez er mare-ma d'ar geennadurez am euz-me recevet digant ar *Freret* m'oun bet er scol gantho. »

Tennet divar *Gazeten ar Famillou*.

MORVAN, Chaloni.

Skolach Lesneven e Rumengol.

Pa glevas ar botret histor ar chiminal, e tirolchont

oll da c'hoarzin, hag ar potrik bihan en devoue kasi mes da veza digoret he c'hinou ker bras ha m'hen devoa great.

Dre ma'z oa kals labour da ober evit renka ar *wagoniou* a iea hag a zeue dalc'h-mad, unan euz a vistri ar *gar* a bedas ar vusicianet da c'hoeza en ho musikou, da c'hortos ma vije poent mont kuit. Aben eur munut pe zaou e oue renket peb musician en he blas, hag ar musikou avad en dro ken a dregerne kear Landerne hag ar meneziou tro var dro.

Pa oue achu ar musik, mestr an *train* a reas eun taol *sut* hag ar vusicianet avad en ho lok. Prestig goude, mestr ar *gar* a roas sin d'ar mekanicien a zo er c'harr-tan hag an *train* a ziblasas. Kerkent ha ma ouemp diblas, e oue klevet o sortial eus a bep *wagon* ar pedennou ma'z omp kustum da gana en hor chapel consacret d'an Itroun Varia, Sicour ar gristenien : *Auxilium Christianorum*.

Ar beden-ze a oue canet aben teir guech ; hag an oll, bras ha bihan, a respounte : *ora pro nobis*. Goude-ze e oue kanet kantik Itroun Varia Lourd, hag an oll a respounte an diskan : *ave, ave, Maria*. Araog ma'z oa echu ar c'hantik, an hent houarn a ioa dija pell.

Ar guech hag an delliou a zute abiou d'eomp ; an tiez *gar* a dregerne ken a skrije bep er mare lod eus ar vugale. Oll e tiskuezent ar blijadur a ioa en ho chaloun oc'h ober eun hevelep beach. Aben ugent munut pe var dro an hent houarn a joumas a za : Dirinon, Dirinon, eme botr an *train*. — Dija, eme ar botret ? — Unan pe zaou veachour a ziskennas, hag an hent houarn en he ront.

O kuitaat *gar* Dirinon e oue kanet ar c'hantik : *Catholik ha Bretoun bepred*. Nag ez oa kaer klevet pep crouadur o lavaret a greis he galoun e vije Catholik ha Bretoun bepred ! O clevet an tri c'hant monez oc'h ober assambles ar memes promessa, e teue da zont d'inn eus ar pelerinach em boue an eur da ober e Santes Anna Venet d'an eis a vis du 1872. Ar re a ioa eno assambles ganen, hag an niver a ioa bras (40.000 den, pe var dro), a rento testeni d'ar pez a lavaran : nag ez oa kaer clevet ar bobl cristen ha calounek-se dent di eus a bevar c'horn Breiz-Izel assambles gant ho Eskibien hag ho beleien, o lavaret a vones huel hag a greis caloun : *ia ! ato Bretoun ha Catholik !* Dalc'homp mad d'an titrou caer-ze a ra hon honor a zirag an dud, hag hor gloar a zirag Doue.

Pa oue echu ar c'hantik, e oue lavaret diou zizenez en honor d'ar misteriou a joa. A veac'h ma'z oant e chuma tremenemp ar pont hir ha caer a zo a zirag Daoulas. Pebes pes labour, eme ar botret ! Ar pount-ze a goust meur a bez ugent real. Peb hini a lavare he varvail ; mes an hent houarn a ioa dija a za ebars e *gar* Daoulas-Ivillac, an eil *gar* adalec Landerne.

Na joumas eno nemet eur pennadik ; eur zutaden hag en hent. Eat er meas eus ar *gar*, e oue canet an *Ave, Mari Stella*, ha goude diou zizenes en honor d'ar misteriou a geuz. Hor pedennou a ioa c'huec ; rag santout

a reamp e touseamp ous Rumengol. Abenn eur c'harder edomp e *gar* Hanvec. Oll e tiskenchomp eno. Ar c'huec'h pe zeis leo on devoa great en hent houarn a zeblande beza bet eun uvre.

Red oa a nevez lakaat bole en hon divesker. Eul leo anter on devoa c'hoas da ober var droad araog erruout e Rumengol. Kirri a ioa dent d'ar *gar* evit dougen ar re vian. Kals anezho coulcoade, evit diskuez oant potret vad, a c'hoanteas ober an hent var droad evel ar re vrassa. Araog kuitaat ar *gar*, e oue tennet eus ho c'hassedou ar banielou hag ar groas arc'hant a ioa eat ganeomp evit ar procession. Rehir oa mont e procession beteg Rumengol ; mont a rejomp eta a vandennou. Ne vanke ket a gaos : nag a draou o devoa guelet ha clevet ar botret ! Nag a varvaillo, o devije da gounta d'ar gear divar benn eur veach ken caer ! E doug an hent e kanchomp : *me a zo cristen...* Cals a dud a iea var ho daoulin dre ma tremenemp. En eur dreuzi bourg Hanvec, ar muzikou a ioa er penn araog. Dre ne d'eo ket echu c'hoas an hent nevez a zo digor evit mont eus a Hanvec da Rumengol, ar c'hirri a joumas a za, hag ar re a ioa enno a ziskennas d'an traon. Oll ez ejomp neuze var hon troad beteg Rumengol ; eun heurig vale a zo da ober.

Kerkent ha ma velchomp an tour, e santchomp hor c'haloun o toma : Rumengol ! En eun taol-kount, e oue renket ar procession, ar veleien a lakeas ho joubilissou ; chetu ni en hent en eur gana litanion ar *Ver-c'hes*. N'on doa ket a veac'h canet pevar pe bemp koublat, ma velchomp o tont varzu-ennomp procession Rumengol ; ar panielou, ar c'hroasiou, an Aotrou persoun hag eun niver bras a dud var he lerc'h, o tont d'hon ambrouk. Nag ez eo kaer guelet ar panielou oc'h en em zaludi beteg an douar, ar c'hroasiou oc'h en em boket an eil eben. Eun den santel en deus lavaret : « An Ilis catholik, emezhan, a zo eur skol a respet. » Ia, a dra zur ; ha pep hini ac'hanomp a c'hoar pell a zo pegen dudius eo ceremoniou hag offisou an Ilis catholik.

Antreal a rejomp eta e triumph, couls lavaret, var diou renkat ebars en ilis caer Rumengol. Ar c'hantico, ar c'bleier, ar muzikou, a ioa evidomp eur skeuden eus an digemer a vezo great d'eomp eun devez da zont gant hor mam benniget ebars en Env. Dont a raio d'hon ambroug, sur aoualc'h, gant muzikou ar barados, ma kendalc'homp beteg ar maro da veza he guir servicherien. Chetu ni en ilis. Piou a lavaro ar pez a dremenas neuze e caloun pep hini ? Nag a joasdet ! Nag a blijadur ! En eur antreal, e saludemp oll gant respet an Imach benniget en eur lavaret a greis caloun : « O Itroun Varia Rumengol, mam Jesus hag « hor mam, grit eur zell a garantez ous ho craoadur, « deut ama evit oc'h enori. » An aotrou persoun en doa bet ar vadelez da lakaat evidomp skinier da azeza. Pa oue renket pep hini, an aotrou *Principal* a gouman-sas an oferen, hag assambles gantho lod eus ar bro-fessorret, (c'huec'h pe zeiz a ioa eat var iun evit caout an eur da oferenno eno). Cantico a oue canet er gou-

mansamant, ha goude-ze, ar muzikou a deuas d'ho zro da renta gloar hag enor da Jesus ha da Vari. Goude an oferen, e oue roët benediction ar Sacramant, ha goude, unan eus ar vugale, eur vouez dispar mar deus unan, a ganas daou pe dri goublat eus ar c'hantik : *Nag e zo mad beza en ho chapel, ô Mari.....* Hag oll e respountemp en eur voues : *Ia, bepred, bepred, ni a vezo fidel d'oc'h, ô Mari....* Bugale gristen, dalc'hit mad d'ho promessaou ; bezit bepred guir vugale da Vari, hag ar Vam garantezaz-ze a vezo dalc'h-mad ho skoazel var an douar hag oc'h esperans d'an heur diveza.

Ne skuizemp ket ehars treid ar Verc'hes ; mes an amzer a ioa-berr ; unneg heur oa : poent oa dibri eun tam bennag. Ar vugale a oue renket er park a zo adren ar presbital, el leac'h ma vez canet an oferen-bred deis ar pardoun. Seurezet ar skolach, ken douget evit ar vugale, ha ken karet gantho oll, o doa pourchasset evitho er gear peadra evit ar veach. Digor oa caloun ar botret : n'oa ket izoum d'ho fidi da vont ous taol, evel ma c'hoarvez alies er fricoiou. — Eun heur pe ziou ne ket re evit renka an dud ; ha teir pe beder heur evit chom ous taol. — En eun anter-heur e oue ledet an doucher, servichet taol, ha paket ar stal evel er skolach ; ha coulsoude pep hini a ziskueze beza countant ha laouen. An aotrou persoun a roas digemer d'ar brofessoret (naontek a ioa anezho) ehars er presbital. Pebes dousder ! Pebes karantes evit pep hini ! Hapa c'houffen ober melkouni d'ar Pastor carantezaz-ze e fell d'in em hano, en hano ar brofessoret hag oll bugale skolach Lesneven, hen trugarekaat eus a greis hor c'haloun eus an digemer madelezus on deus recevet en he di hag en he barres.

Pa oue drebet ar pred, ha lavaret ar bater, pep hini a iecas da ober he brenadek. Goulaou, croaziou, metalennou a ioa da verza ar pez a garet. Guelet a rean bodet en dro da bep stal eun niver bras a skolaerien. Kals anezho a brenas pilejou koar : mont a reant ho unan d'ho allumi, ha goude-ze e taoulinemp calounek a zirag an Itroun Varia evit ober d'ezhi ho feden. Meur a veach em beus santet va c'haloun o teuzi em c'hreis, o velet gant pebes feiz ha gant pebes carantez e pede ar vugale gristen-ze ho Mam d'ho hentcha var ar mor pirillus eus ar bed. Goude m'o devoa prenet ho c'hroaziou hag ho metalennou, pedet a greiz kaloun ha sellet piz ouz an traou caër a zo ebars en ilis, e oue clevet ar c'hloc'h o sini evit an distro.

J.-M. K.

(Eur pennad all eur vech all.)

KELENER.

An aotrou Arhant, persoun Sant-Thoz, a zo hanvet da bersoun e Plogastel-Sant-Jermen.

An aotrou Henaff, cure e Plouescat, a zo hanvet persoun e Sant-Thoz

An aotrou Meur, cure e Douarnenez, a zo maro dissadorn diveza.

Lourd. — Cazeten *Feiz-ha-Breiz* e deuz roet da anaout e vije eur gouel caer e *Lourd* d'an 2 ha d'an 3 euz ar mis-ma. D'an 2 eo bet consacret an ilis nevez, ha d'an 3 eo bet curunet imach ar Verc'hez. Counta a reer ez oa eno, evit beza test euz an diou ceremoni-ze, 35 escop pe arc'hescop, daou pe dri mil belec, ha 150,000 den fidel. Biscoaz ne oa guelet kement all a dud o vont da bardouna assambles d'ar memes leac'h.

Evel or boa roet da anaout, an aotrou *Mermillod*, vikel abostolic *Jenev*, en deuz prezeget d'ar zul, hag an aotrou Pii, escop *Poatie*, d'al lun. Meur a virael a zo c'hoarvezet. Parlant a reer, dreist oll, euz a eur gemenez a *Boatie*, he hano Madalen *Lausereau*. Houma a ioa deuet askorn he morzed euz he blas naontec vloaz a ioa, ha ne c'helle bale nemet gant branellou. Mad, pareet eo bet en eun taol-kount, d'ar meurs vintin, 4 euz ar mis, epad m'edo en offeren.

An aotrou'n escop *Meglia*, cannad ar pab, eo a ioa o lavaret an offeren.

Labour douar.

An amzer vrao a zo deuet goude ar glao en deuz roet guelloc'h doare d'an eost. Setu perac ez euz rabat e peb leac'h var ar greun, var dro dec pe bemzee guennec dre boezel a gant litrat. Ne gredomp ket coulsoude e c'helfe priz an ed disken calz izolloc'h eget ne d'eo brema. An amzer vrao a zo deuet re zivezat evit ma c'helfe rapari mad aoualc'h ar gaou great gant an amzer rust a zo bet araoc.

PRIZ AN ED.

TAOLIT EVEZ. — Ar priz merket da genta eo priz ar marc'had diveza, hag ar priz merket d'an eil eo priz ar marc'had araoc.

KEMPER. — Marc'had an 8 a vis gouere.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	23 1 00s	25 1 50s
Segal	17 00	17 50
Eiz	16 50	16 50
Guiniz du	17 50	16 50
Kerc'h	21 00	21 00
Avalou douar	10 25	11 00

POUNT'N-ABAD. — Marc'had ar 6 a vis gouere.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	24 1 58s	24 1 58s
Segal	18 43	18 55
Eiz	18 00	17 76
Guiniz du	17 71	16 88
Kerc'h	21 50	22 26
Avalou douar	9 00	12 26

CASTELLIN. — Marc'had ar 6 a vis gouere.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	24 1 04s	24 1 66s
Segal	18 42	17 84
Eiz	16 50	16 50
Guiniz du	16 28	15 96
Kerc'h	22 50	23 00
Avalou douar	» »	» »

Perc'hen-Merour : An. DE KERANGAL.

Kemper, moullat gant An. DE KERANGAL.

FEIZ HA BREIZ

KELOU A BEP BRO, HA KENTELEIDU VAR BEP TRA

Casset bep sul da gement kristen a gomz ar brezoanez

PRIZ AR GAZETEN

AR MARC'HAD D'HE C'HAOUT BEP SIZUN EPAD AR BLOAZ A GOUST :

DAOU SCOUET evit ar Finister, — ar Morbihan — ha Costez-an-Nord
SEIZ LUR evit an departamanchou all.

Ar marc'had a dle beza great ha paet ato e ti an Aotrou Ar. DE KERANGAL, Perc'hen-Merour, Kemper.
Ar seridou da lakaat var ar gazetenn a dle beza casset d'an Aotrou MORVAN, chaloni, kenta serivanter, ru
Pe d'an Aotrou NEDELEC, eil serivanter, ru Bourg-les-Bourgs, 26, e Kemper.

KEMPER, 22 a vis Gouere.

Ar Pab Pii IX.

O velet celebri an tregontvet deiz ha bloaz abaoue m'eo bet hanvet Pii IX da bap, an dud diteiz a ia en egar. « Penaoz, emezho, ne varvle ket ar pab-se pelloc'h ? ». Discouez a reont zoken o deuz esper e varvo eb dale.

« Re bell zo, emezho, abaoue ma c'hortozomp he varo evit na ve ket tost brema. Pab all ebet n'en deuz bevet keit all : ar gristenien gatholic a lavar eo an dra-ze eur miracle. Eun dra eston eo, evit guir ; « n'euz fors, bemdez e tosta ar mare ma renko mervel evel an dud all, ha red e d'eomp beza prest evit ar mare-ze, a benn ma teui ar poent d'ar gardinalet d'en em assambli evit choaz eur pab nevez. »

Ar sperejou berr m'az int ! Ezom o deffe da gaout lunedou, rac ne velont ket a bell. Ar gristenien vad, ar merc'hed devot hag ar vugale vihan a den da bardouna da Rom a vel calz-hiroc'h eget-ho. Evit ar re-ma, beza gallet celebri an tregontvet deiz ha bloaz abaoue m'eo hanvet Pii IX da pab a zo beza surroc'h e chomo c'hoaz pell var gador Sant Per. Evit ar re-ma, ar mare ma tle ar pab mervel a bella e leac'h tostaat. Goude tout, n'emaint ket ho unan o kaout ar greden-se.

Er mintin-ma, ez euz erruet ganeomp eur medicin hag a zo brudet evit he c'houisiegez hag he zeskadurez. O veza ma vez galvet aliez var dro ar pab hag ar gardinalet, or beuz goulennet diganthan petra zonje divar benn ho iec'het, ha setu ama petra en deuz respountet d'eomp :

« Iechet an Tad Santel a zo coulz ha ma c'hell beza, ha netra ne ziscouez e ve tost ar maro d'ezhan. Etouez ar gardinalet ez enz meur a hini hag o deuz clenvejou ne bareer ket dioutho ; mes ar pab n'en deuz clenvet ebet evelse : iac'h ha crenv eo e peb feson e diabarz evel e dianveaz he gorf. Ker crenv eo ma c'hell beva

c'hoaz dec pe bemzee vloaz : nemet eun dra vraz bennac a erruffe, ar re a zo en dro d'ezhan a dle mervel en he raoc. An oll rouanet a zo brema, hag an ugent cardinal a zo da dosta d'ezhan dre ho oad, a varvo mar-teze araoc ar pab.

« Guir eo, ar re goz, hag ar re rouanek zoken avachou, a c'hell beza skoet gant taol ar maro pa zontont nebeuta : medicin ebet, caer en deffe beza gouzicane c'hell miret ouz an dra-ze. Mes gouzont a c'hell en na anavezer mad eun den, betek pegeit en deuz chans da vev ; hogen, ar pab an deuz chans da vev a keit hag hirroc'h zoken, nemet eun dra vraz bennac a erruffe gantho, eget tud al lignez ma tisker anezhi hag ar re-ma, a c'houzoc'h ervad, o deuz bevet betek an oad a 96, a 97 hag a 99 vloaz. Ar pab n'en deuz bet betek hen nemet poaniou ijili ; mes ar poaniou-ze, ne vironet ket da vev coz. He galoun hag he benn a zo ker chomet ato iac'h ; he speret hag he vemor a zo ker mad ha biscoaz ; ne c'houffet rekett netra guel evithan. »

Pedi a reomp ar re o deuz mall da velet Pii IX o vervel da vedita var ar c'homzou-ze ; deski a raint d'ezho o deuz labour c'hoaz da c'hortoz nemet sammel e ve ar pab en eun taol-kount gant enr c'hlenvet braz, pe en eur feson all bennac.

Tennet divar *Gazeten Rom*.

MORVAN, Chaloni.

Pardounerien Breiz e Rom.

SEITECVET PENNAD.

Ilizou Rom.

Iliz Croas Santel Jerusalem. — An iliz-ma ar zose tu ar Zao-Heol peustost da iliz St-Ian-Latran hag hini Itron Varia an Erc'h, tost d'eur c'hart henr bale dioc'h tiez kear, hag evelato diabarz ar mogerioù. An impalaerez Santez Helena a voue reyelet d'ezhi gant Doue al leac'h euz ar C'halvar m'oa cuzet en douar

croas hor Zalver. Levr buez ar zent, d'an drede a viz mae, en deus desket d'eo'h ar burzudou a reas Doue evit rei da anaont ar groas santel-se dioc'h an diou groas all a ioa er memes toull ganthi, e kichen bez hor Zalver.

Santez Helena a reas teir loden euz ar guir groas ; unan a lezas gant escop Jerusalem, eun all a gassas da Constantinopl, a ioa denet da jom enhi he mab, an impalaer Constantin, abaoue m'en doa roet ar gear a Rom, evel ar gear-benn euz an Ilis catholic, dar Pap sant Silvestr ; al loden all a zigassas ganthi da Rom kercouls hag an tachou gant pere oa bet staget hor Zalver ouz he groas, hag ive ar plankennic en doa lakeat Pilat oc'h ar groas a zioc'h penn hor Zalver hag a ioa scrivet varnezha e tri langach, grec, latin, hag hebrenu : *Jesus a Nazareth, Roue ar Juzevien*. Digas a reas ouspenn ganthi eul lestrad douar divar menez Calvar.

Evit ma c'helje caout tost d'he falez an traou santel-se, santez Helena a pedas he mab Constantin da zével an iliz-ma, a zo bet renevezet meur a veach, hag en dro ziveza gant ar Pap Beneat XIV. E leuren an iliz ez euz eur mean a zo scrivet varnezha ar c'honzou-ma : *an douar digaset gant an impalaerez santez Helena euz a Jerusalem a zo ama a zindan ; setu perac eo galvet iliz Croas Santel Jerusalem*.

En iliz-ma em boue an eur vad da boket da relegeier santel ha talvoudec meurbet ; setu hi ama : 1° tri dam bras euz ar guir groas ; 2° unan euz an tachou a stagas hor Zalver ouz he groas. An tach-se a zo c'hoas en he bez, nemet ar beg ; an den guesiec Theodoret en deuz lavaret eo santez Helena he unan a reas crenna ar pennad-se evit he lakaat en tok-houarn a lakea he mab Constantin da vont d'ar brezel hag e gwestio he varc'h, evit ma vije guelloc'h e savete ; 3° daou zrean euz a gurunen spern hor Zalver ; 4° ar biz a lakeas Sant Thomas e goul costez hor Zalver ; 5° ar plankennic a zo scrivet varnezha ar c'honzou-ma : *Jesus a Nazareth, Roue ar Juzevien* : lod euz al lizerennou a zo effaset gant an amzer.

Ar manac'h a ioa o tiskues d'eomp ar relegou-se, an talvoudeca hag ar zantella a c'houffet da boket d'ezho, a lavaras d'eomp ive sellet var an aoter ouz ar planken a ioa eno ar c'hantolorion varnezha, a zindan eur veren gristal ; ar planken-se eo croas al laer deou. M'her goulen diganeoc'h, ma vijac'h bet skoas ha skoas ganen, pe seurt sonjou a vije tremenet en ho speret ? ha miret o pije-hu great oc'h ho taclou da ziruil euz ho taoulagad ? M'o peus eur c'hreunen a feiz hag eun tamic carantez evit ho Toue, o pije sur skuillet daelou a anaoudegez vad evit an eur vad da velet traou ken talvoudec. — Taolit oc'h arc'hant en ho podic espern, ha marteze eb dale pell e c'helloc'h scriva ha lavaret evel don-me ar pez a vezo tremenet en ho calon en iliz santel-ma o poket d'ar relegou dispar-ma.

Chapel : *Aotrou, da beleac'h ez it ?* — Hervez a zesk d'eomp al levriou coz, sant Per, petra bennac m'oa gourdrouset euz ar maro abalamour da bersecution

Neron, ne felle ket d'ezha pellaat dious ar groas evel en doa great, hen hag an ebstel all, pa voue crusifiet Jesus he Vestr var menez Calvar. An oll gristenien avad, o c'houzout pegen talvoudec oa Sant Per evitho, her pedas ken stard da dec'het araoc ar maro ma c'hasantas. O tec'het eta euz ar gear a Rom, evit savetei he vuez ha chom e penn an Iliz, Per en devoa great eun hanter heuric vale pa erruas gantha hor Zalver, sammet euz he groas : *Aotrou, emezha, da beleac'h ez it ? Mont a ran, eme hor Zalver, da Rom evit beza crusifiet a benn da nevez*. — Sant Per a gomprenas petra felle d'he Vestr hag a zistroas da Rom evit mervel enhi.

Ar japellic-ma a zo savet el leac'h m'eo diguezet kement-ma ; nac a zevotion na dle ket caout evit al leac'h santel-ma an eneo a zo bar gant ho encesiou hag ho foaniou ! Ar japellic a zo diamezec ha n'em beus cavet den evit he digeri ; n'em beus gellet eta he guelel nemet a ziaveas.

Iliz Santez Mari, Aoter ar Barados. — Eun nebeudic araoc ginivelez hor Zalver, an impalaer Cesar August a ioa o kinnig eur zacrisis a gant eujen el leac'h n'ema brema an iliz-ma dediet d'ar Verc'hez. Var a leverer, e velas o tiskan euz an env ar Verc'hez, he mab etre he divreac'h, hag eur c'helc'h alaouret en dro d'ezhi. Satan, dre vouez ar belec a ginnige ar sacrificise e templ Jupiter da Apollon, a lavaras oa eur c'hrouaduric euz a vro an Israelit eo a vije mestr var ar bed oll varlerc'h August ; anza a reas zoken oa ar c'hrouadur-se hen lakaje, hen Satan, da zistrei d'an ifern. E memor euz ar revelation-se, August a reas sevel eun aoter en templ-se en honor d'ar c'hrouadur-se, Mab Doue. Setu perac eo hanvet an iliz-ma, *Ara cali, Aoter ar Barados*.

Ar scailler gaer a bemp delez ha daougent a zo da bignat en iliz-ma a zo bet great e mizou cannad roue ar Frans, eun daou c'hant vloas bennac a zo. En iliz-ma e virer patrom ar Mabic Jesus great e coad cedr, denet euz ar jardin olivet. E Rom e touger cal respect d'ar patrom-ma ; her guelel em beus er zacreteri, en dro d'ezha perlez ha mein prisius ar re gaerra hag ar re dalvoudeca a c'heller da velet. Pa vez toc'hor eur c'hrouaduric bennac, e kerc'her ar patrom-ma evit he lakaat dirazha, ha cals a vez pareet dre viracl. Pillerou an iliz, ne deus daou ebet anezho henvel, a zo coz Noe, hag a zo bet tennet euz a demplou an doueou faos ; var unan anezho ez eus scrivet eo denet euz a balez an impalaeret hag euz ar gambr ma couskent enhi. Ar piller-ze, a zo bet test meur a veach euz an urziou a roe an dirantet-se da vourrevi ar gristenien, a vel brema an honor a renter d'an Doue a adorer en iliz santel-ma, ha d'he vam benniget ! Ar virionez hag ar justis a vez atao, abred pe zivezad, treac'h d'ar gaou ha d'an dislealded ; kement-ma a veler bep kammed er gear a Rom.

Iliz St-Lorans. — An avieler burzudus-ma a zouger cal respect d'ezha e Rom ; evelse ama hag ahont, ez eus savet c'huerc'h iliz en he honor. N'em beus guelel

nemet uoan anezho. Patromou sent ha taolennou caer meurbet a zo var ar zeiz aoter a zo en iliz-ma. Ar pez a zo gouscoude a dalvoudeca enhi eo ar c'hrill bouarn a zo bet rostet varnezhi St Lorans ; bez'ema a zindan an aoter vras, hag en he c'hichen diou vured leun a c'hoad ar merzer glorius-ma, hag eun all a zo enhi ludu he gig a ioa bet rostet. Penn St Lorans n'em beus ket gellet da velet dre m'ema er palez a zo brema o chom enha laer hon Tad santel ar Pap, Victor-Emmanuel. Evel m'em beus cleve, ar penn-se a zo en em viret kig ha croc'hen, daoulagad hag all, evel ma vije c'hoas ar vuez enha.

Iliz santez Mari, Skeul ar barados. — An iliz-ma, demdost da iliz St Paol an Teir Feunteun, a zo roet d'ezhi an hano-ma abaoue eur vision en devoe enhi St Bernard. Epad he oferen, ar zant bras-ma a velas eur skeul etre an env hag an douar, ha dre ar skeul-se eneo o pignat ep paouez er baradoz ; a zindan an iliz e ma al leac'h ma'z eo bet merzeriet enha St Zenon capiten, ha dec mil daou c'hant ha tri euz he zoudarded ; an tad *Desmoulin* euz a Landerne eo a ziskuezas d'in an iliz-ma.

Iliz St Per en ereou. — Levr an Ebstel a lavar d'eomp e oue prisoniet St Per e Jerusalem, dre urz ar roue Herodez, ha stage gant diou chaden. Doue a zelaouas peden ar gristenien genta hag a zigassas eun eal d'he ziliamma. An diou jaden-se a voue destumet gant eur zoudard, badezet gant St Per en he brison. Pevar c'hant vloas goude, escop Jerusalem a roas an diou jaden-se, evel eur relegou talvoudec meurbet, d'an impalaerez Eudoxia ; houma a zalc'has unan euz ar jadenno evithi hag a roas eben d'he merc'h a ioa e Rom, greg an impalaer Valantinien.

An impalaerez iaouank a reas sevel an iliz caer-ma evit digemeret chaden St Per. Ar Pap Sant Leon, o veza lakeat en he c'hichen eur jaden all a ioa bet chadenet St Per ganthi e Rom, dre urs an tirant Neron, an diou jaden en em zoudas ractal an eil oc'h eben, dre viracl. Divezatoc'h e oue staget outhi daou pe dri mell euz a jaden St Paol. Hirio c'hoas e touger cal respect d'ar jaden burzudus-se. He guelel em beus er zacreteri, ha poket a ris d'ezhi gant respect goude m'oa bet lakeat d'in var va fenn gant ar belec a ioa oc'h he diskues d'eomp.

En iliz-ma em beus guelel patrom Moizez great e marbr guen gant Mikel-Anj. Ar patrom-ma, a leverer, eo ar c'haerra hag ar brudetta a zo bet great a viscoas.

Moizez, daou gorn var he benn, evel m'her guelas an Israelit pa ziskennas divar menez Sinai, e pe-leac'h en doa tremenet daou-ugent devez gant Doue, a zo azezet ; he benn a zo troet da zellet en tu cleiz d'ezha ; he zaoulagad a zebant difoupa euz he benn gant an drouc zo enhan ; he vuzellou a zo evel eur gourdrous spontus o tont anezho ; setu ive ar pez a ioa falvezet da Vikel-Anj da ziskues. P'en devoue peur-echuet he labour, e chomas, a leverer, eur pennad da zellet oc'h Moizez, o c'hortos m'en devije la-

varet eur ger beunac. O velet ne lavare ger, Mikel-Anj, drouc bras enha, a daolas he gizel oc'h ar patrom marbr-se : *Lavar eta, emezha, eur ger bennac*. Roud an taol kizel-ze a veler c'hoas var benn-glin Moizez. — E guirionez n'em beus guelel marse den en eun drouc ker bras evel a zo peintet var ar patrom brudet-se, ne vank d'ezha nemet ar prezeg.

IAN AR GERNEVEZ.

BUEZ SANTES ANNA.

AR MABIC JESUS CASSET D'AN EJIPT. — ANNA A GLASK AR FAMILL ZANTELE EPAD EUR BLOAZ. — MONT A RA DA VETHLEEM.

Epad ma fiche he zi evit receo enhan eun Doue teir guech santel, eun eal en em ziskuezas da Joseph epad he gousk hag a lavaras d'ezhan :

« Sao buan, kemer ar c'hrouadur hag he vam, ha « kerz d'an Ejipt. Chom eno betec ma comzin ouzid « a nevez ; rac Herodes a glasko ar c'hrouadur evit « hen lakaat d'ar maro. »

Joseph a savas ractal. Kemer a reas ar c'hrouadur hag he vam epad an noz, hag ec'h en em dennchont en Ejipt.

Anna, evel ne zigoueze ket ar famill zantel, a gredas oa arruet eun drouc benac ganthi en hent. Ankenjet oll, e kemas ractal an hent da vond da Jerusalem, hag arruout a reas eno ep beza cleve an disterra tra divar benn ar re a glaske. Goufen a reas dre gear petra oant denet da veza ; mes den ne c'houie netra. Moud a reas euz a Jerusalem da Vethanii, euz a Vethanii da Vethleem, euz a Vethleem da Jeriko, o clask ato hag o c'houlen euz ho c'helou e peb leac'h.

Chom a reas eur bloaz penn da benn en enclask ankenius-se. Bale a rea dre henchou distro ha bez'e devoa da c'houzanv ar beac'h euz an deiz hag euz an domder. Naoun ha sec'hed e devoa hag epad an hent ne ebane da lenva. Netra ne c'helle distrei he glac'har hag he melkoni. Ar c'hri hirvoudus euz a vugale Bethleem, lakeat d'ar maro, a zoune ato en he djouscouarn. Credi a rea d'ezhi anaout mouez he Jesus ; hag evel dhan divezatoc'h, e lavare en eur hirvoudi :

« Va Doue, va Doue, perac o peuz va dilezet ? »

Goude beza treuzet ar Judee euz an eil penn d'egile, e zistroas da Nazareth evit en em lakaat e stad da vevel. Credi a rea stard, evel m'oa oajet bras, e tоста he zermen. Rac ken dinerzet oa dre ar velkoni, ar c'hac'har hag an oad, ma souje ne doa mui cals amzer da vev. Fazia a rea coulsgoude. Doue en devoa roet d'ezhi evit merc'h mam he Vab mui, caret, hag a felle d'ezhan araoc caout perz en ho gloar, e devije bet ive perz en ho anken hag en ho glac'har.

O soujal e varveche dizale, Anna a lakeas en he spered en em denna en dezert ; hag evel ma tizespere guelel biken ar famill zantel, e c'hoanteas bizita araoc ar c'hraou ma'z oa ganet Jesus enhan. C'hoant e doa

da lakaat evit an diveza gueach he muzellou var ar plas ma oa bet gourvezet e kraou Bethleem.

En em lakaat a reas eta en hent evit mond d'ar gear-se. Pa arruas er c'hraou, oa distrouket oll ; a veac'h ma talc'he var he zreid. N'oa ket c'hoaz daoulinet mad dirac ar c'hraou benniget, ma teuas eur fallaen d'ezhi ; kuez a ra semplet var ar c'holo memes a zervichas da Vari da gousket epad daou-ugent dervez goude ginivelez ar Mabic Jesus.

Epad ar fallaen-ze, Doue a falvezas diskuez d'ezhi diaraoc ar pez a dlie Jesus-Krist da c'houzanv epad he bassion. Remerkout a reas da genta hor Zalver er jardin Olivet, goloet gant eur c'huezen a c'hoad hag o pedi he Dad da zistrei diouthan ar c'halir c'huezo a dlie ar Juzevien kinnig d'ezhan. Guelet a reas an treitour Judas o tostaat he vuzellou hudur ouz Mab an den, hag oc'h he lakaat dre eur pok iskis etre daouarn he adversourien. Guelet a reas Jesus chadennet evel eur fallagr milliget, stlejet dre gear Jerusalem, cravanatet gant ar soudardet, disprijet gant an oll, casset euz a di Bilat da di Herodes, hag euz a di Herodes da di Bilat. Counta a c'hellas an taoliou fouet a zispennas corf sacr Mab an den ; he henill a c'hellas, curunet gant spern, o tougen evel eun eil Isaac, ar c'hoad euz he zacrizif betec menez Calvar. Guelet a reas a spered her staga ouz ar groaz ; clevet a reas an taoliou morzola zanke an tachou en he zaouarn hag en he dreid sacr ; her guelet a reas o vervel etre daou laër, goude beza pardounet d'he vourrevien.

Chom a rankan ep lavaret d'eoc'h an anken hag ar c'hlac'har e devoue santes Anna epad an uvre sponstus-se ha coulsgoude guirion. Ne ket ebken poaniou he Jesus a deue d'he enkrezi ; glac'haret oa c'hoas gant poaniou Mari. Oll dismeganzou, oll daoliou, oll gouliou hor Zalver a dreuze caloun Mari en eur drenzi ive caloun santes Anna. Evelse poaniou Jesus ha Mari a iea doun betec gueled he c'haloun, ha lavaret a c'heller, en amzer-se e c'houzanve diou bassion.

Pa echuas an uvre ankenius-se ha pa deuas Anna euz an derzien-gousk a ioa bet evithi evel eun angouni hir, ec'h en em daolas d'an douar, hag e lavaras a vouez huel, he daoulagad troet varzu kraou hor Zalver :

« O krouadur hegarad, pa dleit beza staget ouz ar « groaz ha scuilla oc'h oll goad evit silvidigez ar bed, « ne ket eun dra leal e c'houzanvfen ebken a spered « dre garantez evidoc'h ; red eo ouspenn e ve kastizet « va c'horf. Dre-ze me fell d'inn echui va buez er iun « hag er beden. »

Var gement-se e savas evit en em renta en dezert. Redet a reas dreizhan euz an eil penn d'egile epad meur a vloaz. Clask a rea al leac'h muia distro evit en em rei e peb frankiz d'ar rusta pinijen. Goude beza cavet eur plas cleuzet dindan eur roc'h, ec'h en em dennas eno betec an oad a drivac'h vloaz ha tri-ugent.

An douar ien a zerviche d'ezhi da vele, hag evit pennvele e doa eur mean bras. Ne zebre nemet griziu louzou, ne eve nemet dour, a gemere diou leo ac'hano. Ne doa ken preder nemet gant traou an env. Er beden e tremene an darnvuia euz he amzer, ka digemer vad a rea ato d'an oll boaniou a zigasse Doue betec enni.

P. M.

(Eur pennad all eur vech all)

Meuleudi an Toussec.

Arabad ato barn an traou dioc'h an diaveaz. Gouscoude setu ar pez a c'hoarvez bemdez en hon touez. Ar c'hiz da varn pep tra var ar guel, dioc'h ar goubari, a zo ken heoriet en hor c'hreiz, a zo eat kement en hor c'hresk, ma'z eo, lavaret nan, mont a enep avel ha mare. Hogen petra c'hoarvez pa'z ear a enep avel ha mare? Moraerien bek ar raz a lavar, unan pe zaou : pe ar vagig a zigoro pe a gargo. Ha ma, hag e c'houffen me ive beza lonket o vont enep avel ha mare, me lavaro var eun va zantimant, me hanvo eur c'haz eur c'haz, eul lampon eul lampon. Mes, ma'z euz ive meuleudi da rei, ne varc'hatin ket d'hen ober, hag e ve meuleudi anoussec e ve.

Anoussec ! ne d'it ket d'ezhan dioc'h ar guel.

He zaë, guir eo, a zo divalo iskiz zoken, mes he gan a zo brao ha coant, hag he dalvoudegez a zo braz evidomponi tud divar ar meaz.

En devez all ez iz var dro rouz an noz gant va c'hamarad da ober eur pennadic bale, ha ker buan e clefchomp eur vouezic tano ha flour, ha goude unan all, ha c'hoaz unan all... Ar moueziou a ioa evel arc'hantet, evel alaouret. Mont a reent ker brao an eil goude eben, m'o pige lavaret eur vanden muzisianet o c'hoari, ha blienet gant eur mestr braz.

Clevet em boe guechall hano euz a goajou chalmet, euz ar vezen lore a gane ; hag ar c'bae-ma a ve ive chalmet, hag hema ive a ganfe ? Neuze eb ober nag unan na daou, ha ni mont var begou hon treid, ha petra a velchomp ? Loenedigou tennet ho fennou er meaz euz ho zoullou hag a gane ma'z oa eun dudi ho c'hlevet. Ha ker buan anousseget dan'em zoucha en ho neisiou. Evel ma velit eta, n'e ket anousseget ken divalo e pep giz ha m'her c'hreder evit eur guel.

Piou a gounto an drouc zo bet lavaret divar bouez anoussec ? Bea zo tud hag a zo eat betec lavaret oa faiet Doue var he labour pa reaz al loenig-ze.

Betec an Aotrou Gambetta, mar plij, en deuz c'hoanteat taoler he c'hloubuz var anoussec. An amprevan-ze, silaouit mad, aotrounez, eo ho sicour da veva. Deomp betec penn an neuden. C'hui, n'e guir aotrounez ? a vev gant bara guen great gant ar fina greun.

Ar greun-ze, pe vioc'h contant pe ne vioc'h ket, zo dioanet en hor parkeier, ha gant poan al labourer int deuet da vlouzenna, da c'hreunia ; mes ive gant poan anoussec ar c'hreunen taoler en douar a zo savet beo,

zo birreat, chomet iac'h, hag ar greun coant ha reud zo troet e bara ha servichet var daol ar pinvidic.

Mes penaoz ar bara a zo danvez poaniet gant anoussec ? Silaouit, an amprevanic-se, a lavar d'eomp Buffon, den goueziec var dro an anevaled, a boagn nos-deiz da laza ha da zibri eun toullat c'huibu bihan, merienn, kellienn ha prenvat. Al loenedigou munud-se, ma chomfent oll beo, a grigne ar grisiou ed, ar grisiou plant, hag a roffe d'ezho taol ar maro. Ma vent losket da c'hoari, eb dale ar blouzenic, ar blantennic c'hoaz tener, a deuffe buan da voenvi, da zec'ha ha da vervel. Mes anoussec a zo aze, hennez souden a ziscaro kement c'huibuan a glaskfe noazout. Kement-se zo ken guir, ma en deuz ministr al labourerez douar skignet en deveziou diveza dre bevar c'horn Frans eur scrid evit difen laza anoussec hag evit ober he veuleudi.

Madelez an amprevanic-se a zo anavezet a bell zo er broiou all. Bro-Zaoz, ker fin pa vez hano euz he interest, Bro-Zaoz e deuz tud er Frans karget da zestumousseget ha da gass ar Francisien bihan-ze da labourat var he douarou.

Eur gentel em euz brema da rei d'eoc'h, bugaligou. Betec hen o peuz great brezel criz ha didruet d'al loenedigou-se. Ped gueach em euz guelet a-hed an hent eur vazic voan plantet en douar, hag ar vazic a dreuze pardibar, petra ? Eunoussec ! Ha ma, va c'hrouadur, hiviziken e vezo red lezel en he liberte an amprevanic-se, rag hennez eo a labour gant bo tad hag ho mam evit kaout bara d'eoc'h ha dillad da lakaat var ho tro. Red e vo eta divar vrema gnolia (ober carantez) anoussec, hag ober eur c'hamarad fidel anezhan.

Ia, anoussec a zo fidel d'al leac'h m'eo ganet, ha peurlieusa e varv eno pe a dost. Eun devez, eun den, o veza cavet en he liors eunoussec, hen frikas gant eur men hag hen taolas var an hent braz.

Antronoz vintin, ne oa ket nebeut souezet o velet he doussec o stleja el liors he vouzellou deuet er meaz anezhan. « Sell, eme an tiec d'ezhan he unan, evit doare eo guir goal ascorn a gar mervel en he vro. Guelomp gouscoude betec pegeit e ia ar garantez-se, » hag o veza staget eun tam neud var dro unan euz he baoiou, her c'hassas en eun dellien gaol var dro eur c'hart leo. Eis devez goude, ar c'hamarad bihan en em gave adarre el liors ma'z oa bet goal lakeat.

Guelit eta peger fidel eo al loenic-se ha divar vrema e leac'h milliga, roit kentoc'h ho pennoz d'anoussec, rag hennez eo ho mignon hag ho madoberour.

MAB AR BAE.

Histor Coll-Bara.

(Daouzevet pennad.)

Seblantout a ra d'in clevet c'hoaz unan euz ar mam-mou-ze o lavaret d'he merc'h (a ioa ranket da refus abalamour d'he oad):

— Ac'hanta, ginaouegez, n'em oa-me ket lavaret d'id lavaret da bec'hejou bihanna ha leuskel ar re all ?

Ma n'e ket eun druez ! Ma n'e ket eun horrol, e ve cavet mamou da rei ar seurt cuzuliu d'ho bugale ! Oh ! ar mamou iffam !

Hag estoun eo e ve guall vugale goude henvelep kentelliu ?

— Coll-Bara ne ket bet falvezet d'ezhan biscoaz lavaret hirroc'h var ar mare-man euz he vuez. Den ne vezo estounet a gement-se.

Eaz eo coumpren, ne ve ket a blijadur o counta traou ker glac'haruz.

Mez setu aman lizer Gaid, al lizer a resevaz digant Gaid araoc he bask kenta.

Va mignon ker,

« Mont a rez eta, Augustin, a benn eun nebeut deveziou, da ober da bask kenta ! Ah ! na te a zo euruz ! Ma c'houffez pegement ec'h huanadan varlerc'h da eurusted ! Nag an Aotrou Doue a zo mad da brijout disken en hor c'halonou !

« Penaoz ho lakaat caer aoualc'h evit digemeret eun henvelep biziter ?

« Ar guel euz a eun ti a viziter evit an dro genta a ra atao unan a zaou, a blij pe a zisprij, hag ar varnedigez a zoug ar biziter var an ti-ze a zo diez da jench ; mad da fall, ar varnedigez-se a bad aliez keit hag ar vuez. Na te a ia, me zo sur, da zével eun danten gaer da Jezuz, en tiic paour euz da galon, evit ma'c'h en em blijjo ha ma rai he zemeuranz ganez !

« Ankennet oll eo va c'halon eur pennad zo o velet e claskez, a gav d'in, tec'het diouzin ha va dilezel. Me am bije bet kement all a joa o comz ganez euz an eurusted-se a vije bet ken dous evidon da ranna ganez ! Me gred, va mignon ker, me gaf d'in, Augustin paour, e raffez mad chom heb mont ken aliez da heul ar gamaraded a zarempredeuz eur pennad zo. Ar re-ze ne c'hellont rei d'id na skueriou na kuzuliu mad. Kenta tra en deuz an den da ober pa fell d'ezhan chom mad, pe dizrei da well, eo tec'het dioc'h ar re n'int ket boaz d'ar vertuz. Mar deuz bet mare ebet evidod da lakaat ar c'huzul-man e pratik eo breman, a gav d'in, pa'm aout varnez digemeret evit ar vech kenta en da galon roue an env hag an douar !

« Reseo an Aotrou Doue en he galon, Augustin ker, ha sonjet az peuz-te mad pe seurt grass eo hounnez ?

« Lavaret e c'helfe bugale baour, ezen, sclabez evel domp-ni, n'or beuz ket eul liard var hon hano, caout en hor c'halon Doue he unan, caera tenzor a c'hell coueza etre daouarn eun den ! Lavaret e c'helfe tudigou evel domp-ni mont daou-hanter var bep tra gant an Aotrou Doue ! Hen, an hini zo tout, ha ni ar re n'oump netra. Hen ker braz, ker santel, ha ni ker bihan ha ker carget a bec'hejou ! Oh ! Augustin ker, ma c'houffez pegement a avi am euz-me oc'h da eurusted !

« Guelet ar re a garer, ho c'hlevet, rei d'ezho ha reseo digantho merkou a garantez, a zo dija an hanter dioc'h

buez an den ! Petra n'eo ket neuze reseo Doue he unan e gueled ar galon ? Rag piou hor c'har evel ma car Doue ac'hanomp ?

« N'em euz biscoaz anavezet va, mam, mez seblantout a ra d'in em bije mil joa oc'h he c'har ! N'euz forz, ma ve roet ar choaz d'in, etre caout va mam ganen betec fin va buez ha reseo an Aotrou Doue er gommunion, ne var-c'haffen ket, a gredan, evit rei al lanz da Jezuz.

« Augustin ker, te va guella mignon, oh ! na goll ket ar c'hrass caer-ze a ia an Aotrou Doue da ober d'id. Goude m'az pezo great da beden evit ar re az peuz an dever da bedi evitho, en han-Doue, bez sonj euz da giniterv.

« Ne peuz ket ancounac'heat ar pez a lavaremp guechall pa oamp bihannoc'h, ne reuze Doue netra d'ar vugale deiz ho c'hommunion genta. Ped da genta tout evit da dad ha da vam, goulen evit an eil hag egile ar grassou o deuz izom anezho, ha goudeze, mar plij, gra ive eur bedennic evit ar baourez keaz Gaid a gar ac'hanod hag a bed bemdez evidod a greiz he c'halon, araoc mont d'he devez.

« Ah ! ma vez goestl da obten d'in ar c'hrass az ez da reseo, me gav d'in, pegement benag e caran ac'hanod dija, e carfen ac'hanod neuze muioc'h c'hoaz. Mar grez mad da c'houlen, ne vanki ket da obten d'in va reked.

« Me am euz kement all a izom euz an Aotrou Doue, va c'houpren a rez, credabl ; gout a rez penaoz e maoun.

« Seblantout a ra d'in caout kement a izom anezhan hag o deuz ar fleur euz an dour glao epad tomder an hanv.

« Va c'halon a zo ato tro varzu Doue evel ar bokedouze a zeil ato etrezec an heol, evel p'o deffe c'hoant da vont betec ennan ha pa ve an douar eur prisoun evitho.

« Ah ! Augustin ker, petra ne raffin-me ket evit caout perz en da eurusted ?

« Ne ancounac'hain ket ac'hanod, bez dizoursi, deiz da bask kenta ; mez te, euz da gostez, Augustin ker, na ancounac'ha ket ken nebeut da baourez-keaz kinitervian :

Gaid. »

Perac eta ne ket an oll henvel oc'h Gaid ?

NEDELEC.

Mission Plouzeniel.

Mission Plouzeniel, digoret d'ar 25 a viz even, a zo echuet d'an nao a viz gouere. Tri var'n ugent euz a veleien an escopti o deuz labouret a zoug pemzec dez er Mission-ze, dindan ursiou persoun Plougerne, an aotrou Marc, tad ar Mission.

Na Caera Mission ! Ne ket me hel lavar da genta. Calz re all o deuz hel lavaret em raog-me. D'an eil a viz gouere, e caviz eur belek o tizrei euz ar Mission-ze.

— Bonjour, aotrou, emeve, hag ar Mission e Plouzeniel, mont a ra en dro ?

— « Betoun, eme ar belek-se, e calz adorationou, en

eleiz a retrejou, e forzic missionou, mez Mission Plouzeniel eo caera hini am euz guelet bete vremen ». Ne c'helliz ket em c'halon miret da drugarekaat Doue.

Evid va lod, n'em euz douetanz ebet na ve guir-pater ar c'homzou-ze. Pell braz a zo n'oa ket bet a vision e Plouzeniel, just oa eta o dije mall ar barrisioniz d'her guelet oc'h erruout.

Euz eur c'hostez all, bloaz a ioa edont var c'hed euz ar Mission-ze ; bloaz a ioa ive ma lavarent bemnoz er beden gommunion eur *bater* hag eun *Ave Maria* evit obten digant Doue ar c'hrass da veza beo a benn ar Mission, ha d'hen ober mad.

Goude an dra-ze ne estouan ket o clevet rei ar renk kenta d'ar Mission-ze.

Da deir heur hanter dioc'h ar mintin an tri gloc'h var vole a c'halve ar veleien d'ar beden ha d'al labour.

Da beder heur calz euz ar re a heuille ar Mission a vije rentet en iliz. An hast o dije bemdez da zont d'an templ a roe da gredi n'oant ket evit padout e nep leac'h nemet eno.

Evit ho glac'hari n'oa ken tra da ober nemet lavaret d'ezho en em denna kuit evit rei ear d'an iliz. Biscoaz e guirionez n'em euz guelet den o coumpren coulz ar gomz euz ar *Scriptur* a lavar eo guelloc'h eun devez tremenet e ti an Aotrou Doue eget mil dindan tanten ar pec'her.

Pa gommeuse ar pedennou, nag en voa caer clevet pemzec cant mouez assamez o c'houlen a bouez-penn sicour digant Doue, sclerijen da anaout stad ho ene, ha caloun da lavaret var eun ar pez a zamme ho c'houstianz. M'en deuz Doue roet he c'ber da veza el leac'h ma vo daou pe dri hebken en em glevet da bedi en he hano, penaoz ne vije ket er moument-se e creiz Plouzenieliz, ha Plouzenieliz ho unan hag inthi a c'helle miret da veza laouen ha d'en em blijout e compagneuz Jezuz ?

Epad ar zarmoniou, ar c'honferanzou hag an taolennou e vije clevet eul logoden o vale. Den ne finve. An oll friou a ioa mud. An daelou hebken, daelou a joa a dra zur, a velet da zec'hi a amzer da amzer.

D'ar zadorn, deiz ar gommunion en diou zizun, oa eun dudi beza en iliz. Impossibl tostaat gant muioc'h a feiz hag a zevosion oc'h an daol zantel.

Var dro tri mil den o deuz great ho mission hag a zo bet o communia. Na dudiussa banked oa hennez ! Tri mil mignon oc'h ar memez taol, hag oll breudeur ha c'hoarezed ! Piou a gavo he far d'ar famill gristen ?

Antronoz an devez-se, en diou zizun, an oll o deuz communiet evit an anaoun euz ar purgator. Na caera tra c'hoaz eo ar gommunion-ze ! Tri mil gristen a zo er brassa levenez, mez breudeur o deuz hag a zo clanv, hag a zo er boan. Petra reont ? Ranna ho joa en eur gass d'ezho lod ar pardoun hag ar pep vella euz ho banked.

D'ar zul, an eil a viz gouere, ez euz bet benniget c'huoc'h imach sent ha sentezed. An daou gaera a galz eo imach sant Eozen hag hini sant Guinien, lekeat a heb tu d'an aoter vraz, e diou nichen alaouret.

Patronez Plouzeniel, savet var ho tron en eun devez

ken caer, na ancounac'hait ket, me ho ped, ar re o deuz ho kemeret evit alcovaded dirag Doue !

Ar zul diveza euz ar Mission ez euz bet benniget eun imach all, ar c'haera euz an oll imachou, imach hor Zalver crucifiet, croaz ar Mission.

Goude ar gousperon, ar veleien hag ar bopl a bez a zo eat e procession da gerc'het croaz ar Mission da horz an ti-kear er penn pella euz ar bourg.

Ar guel euz a imach hor Zalver, astennet var he groaz, o vont d'ar vered, hag ar c'han clemmuz euz ar *Vexilla regis*, o deuz great da veur a hini scuilla daelou puill hed an hent. Ar bopl a bez en deuz heuillet ar groaz betec he flass gant ar brassa devosion.

Abenn eun nebeut amzer edo ar groaz en he floum var he guialen. — Na caera croaz ! a lavare pephini d'he amezek ; hag e guirionez caer eo. Ar groaz e deuz tri droatad hag tregont a huedet hag ar C'hris he unan seiz troatad. Ar groaz, ar vialen hag an diss a zo e Kersanton. Tout assamez e poezont pevarzec mil lur. Foug zo e Plouzenieliz gant ho c'hroaz.

Bennoz Doue d'an Aotrou *Goulard* euz a Logonna-Daoulaz ; rag gout a reomp a berz mad pegement en deuz poaniet da renta he groaz e poent hag en amzer. Bennoz Doue ive d'an Aotrou *Larhantec*. Croaz Plouzeniel a vezo pell eun disteni veo euz he ijin, hag euz he daol kizel heb he bar. Roet en deuz buez d'ar mean.

Ne gomzin ket euz ar zarmoun a zo bet great e tal ar groaz. Pedi a rin hebken Doue da renta talvouduz comzou an hini en deuz prezeget. Comzou Doue a zo evel greun a daoler en douar : ar predicator ne ra nemed hada, Doue eo a laka ar greun da boulza.

Varlerc'h ar zarmoun e bet roet benediction ar Zacr-mant. Eun devez coummanset dre ar gommunion ne c'helle echui nemed dre eun act a anaoudegez vad ha dre eur merk a garantez a berz Jezuz.

Eur gerik araoc echui. Comz a rankan euz an Aotrou Breneol, persoun e Plouzeniel eur bloaz ha tregont zo. Savet en deuz er barrez-se eun ti scol d'ar vugale, savet en deuz eur presbital d'ar veleien, savet en deuz eun iliz euz ar regaera d'he barrisionis, savet en deuz er vered, e creiz ar bezlou, evel sin a esperans, eur groaz d'an hini zo bet treac'h d'ar maro ; dre ar Mission e c'heller lavaret en deuz savet ken aliez a dempl da Zoue hag a zen zo en he barres.

Ne lavarin ket muioc'h. Pep hini a dle compren ar pez a zo em sonj, hag ar joa a dlie ren, an deiz diveza euz ar Mission, e calon ar Pastor en deuz kement great evit he zerved, e calon an tad en deuz kement great evit he vugale.

NEDELEC.

Paour-keaz Mam!

O pebez poan, pebez anken !
Eur verc'h em boa, eur verc'h ebken ;
Doue en deuz he c'hemeret,
Va Doue, ra viot meulet !

Meulet da veza plantet doun
Ho feiz benniget em c'haloun ;
Anez. petra em bije gret ?
Ma skiant vad 'm bije collet.
Collet 'm bije ma skiant vad,
Mes brema me a c'hoar ervad
O peuz he c'hemeret ganeoc'h
'Vit ma vije eürussoc'h.

Eürussoc'h ebarz an env
Eget en draonien-ma a lenv,
El leac'h n'ez euz hed an amzer
Nemet anken, poan ha mizer.

Mizer ha poan, dreist oll d'eompni
A zonje kaout en hor c'hosni
Eur c'hrouadur en hor c'hichen
'Vit del c'her hor c'haloun laouen.

Laouen siouas ! mui na vezinn
Var an douar keit ma vevinn,
Betez ma teuo ar maro
D'am c'hass ganhan ive d'am zro.

D'am zro varzu ar baradoz
El leac'h ema ous ma gortoz
Va Doue gant eur gurunen
Ha va merc'hic en he gichen.

Ar breuric maro.

Azeet 'kichen eur c'havel,
Eur vam'vouele c'houero
Abalamour d'he bugel,
D'he buguel oa maro.

— Mam, petra peuz da vouela ?
Ma breuric zo cousket ;
Me deuo d'he luskella
pa vezo dihunet.

— Ho preuric paour zo maro,
Ho preur n'eo ket cousket. . . .
Hag ar vam'vouele ato,
Eun truez he guelet !

— Mam, petra eo ar maro
Ma vouelit kement-se ?
Ha n'her guelinn mui en dro.
Ma breuric zo aze ?

— Mervel zo mont da velet
Doue d'ar baradoz,
El leac'h ema an elet
O cana deiz ha noz.

— Mam, emezhan'n eur c'hoarzin,
Grit ma varvinn ive,
P'e guir ma breur a velinn,
Pe guir 'velinn Doue,

— Var an douar dilezet,
Petra rinn-me neuze ?
— Ni a zeuo d'ho kerc'het
D'an env, ma breur ha me.

Salut Guillaume Marie Guedes, de Plougonec.

KELETER.

MONTRUBLEZ. — E Montroulez ez euz bet eur foar gaer d'ar 4 a vis gouere. Ar foar-ze a zo galvet foar an dud iaourank, abalamour da genver an deiz-se eo e vez great

coumananchou ar plac'het hag ar mevellet eost. Ar c'hezeg a zo bet digasset var ar blasen foar a ioa 642 anezho ; n'oant ket kezeg a briz, ha couls goude ez euz bet calz clask varnezho hag int bet guerzet ker. Bez'ez oa ive 402 vioc'h, 229 penn-moc'h, 402 ouenner, 73 taro, 54 leue, ha 14 penn-danvad. Ar chatal-corn hag ar moc'h a ioa kereat.

Da beder heur dioc'h an noz, eur c'houeriat a Bleiber-Krist a zo bet dare d'ezhan beza lazec. Edot o trottal eur marc'h var an hent. Ar c'houeriat-se, he hano Jakes Caroff, a oue pilet gant ar marc'h ha bresset gant han dindan he dreid. Dre chans n'e ket bet goal c'hlazet ; he gorf a zo bet bronduet eun tammic ; mes setu eno tout.

(Gazeten Montroulez.)

PRIZ AN ED.

TAOLIT EVEZ. — Ar priz merket da genta eo priz ar marc'had diveza, hag ar priz merket d'an eil eo priz ar marc'had araoc.

KEMPER. — Marc'had ar 13 a vis gouere.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	241 00s	231 00s
Segal	47 00	47 00
Eiz	46 00	46 50
Guiniz du	46 50	47 50
Kerc'h	22 50	24 00
Avalou douar	9 30	10 25

POUNT'N-ABAD. — Marc'had an 13 a vis gouere.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	241 58s	241 58s
Segal	46 88	48 43
Eiz	47 00	48 00
Guiniz du	46 88	47 74
Kerc'h	20 00	24 50
Avalou douar	8 50	9 00

CASTELLIN. — Marc'had an 13 a vis gouere.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	241 04s	241 04s
Segal	48 44	48 42
Eiz	46 50	46 50
Guiniz du	46 60	46 28
Kerc'h	24 50	22 50
Avalou douar	» »	» »

NEVEZENTIOU.

Ar c'henta a viz Eost e vo roet ar prizioù e scolach Pontecroaz.

D'ar bemp var'n ugent euz ar miz ma e vezo roet ar prizioù e ti scol Frered al Likez, anavezet dindan an hano a di skol Santez-Mari, e Kemper.

Ar c'hoursou e Kemper a vo evel (custom d'ar 46 ha d'ar 47 euz a viz Eost.

Compagnunez hent-ouarn Orleans a roio da dalvout betec an drivec'h dabardaez billiji oc'h disterroc'h priz eget na baer er poent all.

Retred ar veleien e Kemper a zigoro d'an ugent a viz Eost, da 6 heur dioc'h an noz. Pedi a reomp ar re o delle eur baemant benag da ober evit *Feiz-ha-Breiz*, da brofita euz ho beach e Kemper, evit ober ho c'hount.

Var banden an numero diveza euz a *Feiz-ha-Breiz*, var an numero man hag hiviziken var an oll numeroioù euz ar gazeten, pephini a gavo merket an termen euz he varc'had.

Dioc'h an dat-se e vezo, en amzer da zont, eaz da bep-hini gout peur e tle paea ha renevezi he varc'had ma en deuz faltazi.

ALIBU.

Kement ha ma'z eo possubl, ar marc'had a dle beza paet kerkent ha ma vez great. Ar quella hag ar surra feson da baea eo digass arc'hant dre ar post. Setu ama perac : ar post a ro eur rouden pe eur sclerijen d'ar re ma kemer arc'hant digantho da gass en tu bennac. Red eo delc'her mad d'ar rouden pe d'ar sclerijen-se, abalamour 1° ma servich da guittans, hag abalamour 2° ma c'heller ganthi kaout an arc'hant en dro ma ve collet ar mandat a ve bet casset dre ar post.

Ar re a ve re bell dioc'h ar post evit cass di priz ho marc'had, a c'helfe prena digant potret al liziri timbrou-post a bemp guennec, hag ho digass d'eomp en eul lizer ; kemeret a raimp an timbroù-post-se e plas arc'hant.

Etouez ar re o deuz marc'had da receo *Feiz-ha-Breiz*, ez euz meur a hini hag a vez paet evitho gant unan bennac euz ho c'herent, ho mignounet pe ho anoudeien. Ar re-ma a dle delc'her sonch mad peur ec'h echu ar marc'had m'int en em garget da baea. Rac ma ne vez ket paet e poent hag en amzer, e vezo scrivet d'an hini a receo ar gazeten : ar pez a zo aliez cassauz, ato mizuz hag ive eur c'holl-amzer. Hiviziken ar seurt mizou-se a vezo lakeat e count ar re o devezo daleet da baea.

Hel lavaret or beuz dija, hel lavaret a reomp adarre : kemeret or beuz ar gazeten vrezounec en hor c'hount, hag eüruz e vezimp ma ne gollomp ket ganthi muioc'h pe nebeutoc'h, e leac'h gounit. Ne gredomp ket eta goulenn re digant ar gristenien vad a blij gantho hor zicour, oc'h ho fedi da veza aketuz da baea ho marc'had e poent hag en amzer. Evelse, ne vezo ket a leac'h d'en em glemm e tu ebet ; ne vezo ket a leac'h ken nebeut da fazia, hag, a hent all, ne vezo ket a vizou o cass liziri en dro, ha ne vezo ket collet eun amzer a c'helfet da implija guelloc'h evit ar vad or beuz c'hoant oll da ober d'hor bro ha d'ar relijion.

Ar re o doa dija marc'had da gaout ar gazeten, ha n'euz goulennet netra ebet digantho, a dle gouzout n'o deuz netra da baea evit brema.

Perc'hen-Merour : AR. DE KERANGAL.

Kemper, mouliet gant AR. DE KERANGAL.

FEIZ HA BREIZ

KELOU A BEP BRO, HA KENTEILIOU VAR BEP TRA

Casset bep sul da gement kristen a gomz ar brezounec

PRIZ AR GAZETEN

AR MARC'HAD D'HE C'HAOUT BEP SIZUN EPAD AR BLOAZ A GOUST :

DAOU SCOUET evit ar Finister, — ar Morbihan — ha Costez-an-Nord

SEIZ LUR evit an departamanchou all.

Ar marc'had a dle beza great ha paet ato e ti an Aotrou AR. DE KERANGAL, Perc'hen-Merour, e Kemper.

Ar scridou da lakeat var ar gazeten a dle beza casset d'an Aotrou MORVAN, chaloni, kenta scrivanier,

Pe d'an Aotrou NEDELEC, eil scrivanier, ru. Bourg-les-Bourgs, 26, e Kemper.

KEMPER, 29 a vis Gouere.

Gouel caer e Cleder.

Cleder, unan euz ar vrassa parresiou euz a escopti Kemper, e deveze peurlieusa guech all goz an honor da gaout evit person eur chaloni hag a veze ive vikel vras. Evelse, er paperiou coz a virer tri c'hant vloas zo bremaic, e caver tri aotrou *Kersaint-Gilly* hag an aotrou *Prigent*, a reas sevel an iliz coz, hag a zo bet personet e Cleder ha vikelet vras a Leon. Ouspenn ma'z oant santel ha guesiec, oll e chomjont pell er barrez-ma ; evelse, en tri c'hant vloas diveza ne deus bet nemet daouzec person e Cleder. Ne c'houffen ket gouscoude e ve bet hini en ho zouez hag en deffe gellet ober al lid caer a zo bet great disul diveza en honor d'an aotrou Jezekel a zo hirio person e Cleder.

Ken drant ha d'he bemp bloas var'n-ugent, ker mibin ha pep belec, gant eur vouez ker sclear ha ken dudius ha caerra caner an escopti, an aotrou Jezekel a ganas he oferen a hantercantvet ; pa n'effe he vleou guen ne vije ket roet d'ezha daou-ugent vloas. Hag evelato euz he hanter cant vloas belegiach en deus tremenet daou-ugent evel person e Cleder ; kement-ma a zo rouez ive da velet, dreist oll er parresiou bras a zo skuizussoc'h d'ar veleien.

Beleget d'he dri bloas var'n-ugent, gant an Aotrou'n Escop *Dombideau*, goude beza bet pemp bloas vikel, an aotrou Jezekel a voue hanvet da berson e Lanneanou. Eno ar person iaouank-ma, o velet ti an Aotrou Doue ken dirapar, a implijas he spered lemm, he c'hueziegez hag he oll izinn evit sevel eun iliz deread. An diaoul, a renk enebi oc'h kement tra a dle tenna da c'hloar Doue, a reustlas he guden d'an aotrou person e kement feson a zo ; a bouez delc'her mad ha beza fin e teuas a benn a bep tra.

Ma ne d'eo ket caerroc'h iliz Lanneanou evit na d'eo, arabat eo tamal an aotrou person ; ne c'houiet ket c'hoas en amser-se ober al labourou dudius a zaver en hon amser-ni ; evel m'ema gouscoude, ez eo bet

coustet cals a boan ha meur a nosvez couked d'an aotrou Jezekel.

A veac'h peur-achuet ganthi an iliz nevez-ma, voue hanvet an aotrou Jezekel da berson e Cleder, e mis ebreul 1836. Eno e cavas eun iliz beniget nebeudic amser a ioa, goz-acho evit al labourou diaveas ; ne devoa c'hoas avad na leuren, nac aotrou, na patrom deread ar sent patron, hag evit peur-ober an traou-se, eleac'h arc'hant pe voa nemet eur bern dle da baea. Gant urs vad e guenneien an iliz, hag izin d'ho goulenn, pep tra a deuas d'he vare.

Iliz Cleder kercouls hag hini Lanneanou e devoe ar malheur da veza commanset cant vloas re zivezat pe hanter cant vloas re abred. En amser ma voue savet e c'houiet eun drugar destum arc'hant, prena leveou, bragal hag ebata ; kizellat ar vein avad, hag ho renka liva ar guer evel hon tadou coz, bugale scoliet epad ar revolution ne c'houiet ket he ober.

Evit rei d'ezhi eun tam-henvelidigez oc'h eun iliz, vandro tregont vloas goude ma voue achuet, an aotrou Jezekel a zispignas eun daouzec mil scoed bennac evit he reiz a evel m'ema.

Gant guenneien he barrisionis ha largentez an Itron *Dronjoti* e teuas a benn da zavel eur gouent evit ar seurezet guenn, a zo breac'h deou ar veleien dre ar scol gristen a roont d'ar merc'hedigou, ha dre ar vad a reont d'ar re glanv. Kement a vugale a deuas da scol ar seurezet ma voue red creski ho zi betec diou veach.

Etretant e savas ive, goude meur a c'hourinaden, ar japelic coant avoalc'h a zo er vered nevez, hag a beder ennih an Itron *Varia* a *Esperans* ; ar chapel-ze a zo talvoudus bras evit ober scol gatekis d'ar vugale. Goudeze eur c'hloc'h teuzet, pounnereat a gals, hag eun all nevez savet en tour, a roas eur zounerez dudius ha sked da lidou an Iliz.

Epada ma implije he spered ha ma lakea he boan evit caerraat ti an Aotrou Doue bag hini ar *Verc'hez* he vam, an aotrou Jezekel ne ancounac'hea ket an eneou fisiet enha gant Doue ; seiz mission a bemzec dervez

hag avechou a deir zizon o deuz lakeat da zizei var an hent mad eun niver bras a bec'herien, hag hent-chet varzu an env cals a ençou santel.

Ar genta euz ar missionou-ze a voue prezeget gant eur belec ginidic a Gleder, brudet hirio c'hoas evel unan euz ar guesieca theolojianet euz hon escöpti.

Ar belec-se a ioa er c'houl-se vikel vras ha superiol ar seminer bras e Kemper; an aotrou Postec oa he hano. Evel eur zoudard calonec a varv peurlieasa var dachen an emgann, an aotrou Postec a voue scoet gant ar c'hlenved tom en eur zisken euz ar gador brezeg. Mervel a reas eun nebeut dervesiou goude. — Epad pemp bloas ha tregont an aotrou Jezekel en deus labouret bep bloas hag avechou diou veach ar bloas e retrejou Lesneven. Doue ebken a c'hoar e pet ha pet retret, mission ha jubile, en deus labouret e Leon, e Treger hag e kerne; ar c'henta o kregi el labour, e veze peurlieasa an diveza oc'h achui.

O velet ar vad a rea e Cleder hag en escöpti, an Aotrou'n Escop Gräveran, evit he recompani, clask ober plijadur d'ezha, hag hen huelaat c'hoas dirag an escöpti oll, a ginnigas diou barrez canton d'ezha. Ker stag hag ar vriniken oc'h karrec he aochou, an aotrou Jezekel ne c'hellas ket dilezel he barrez muia caret.

E Cleder e maoun, ha mar plich gant Doue ha ganeoc'h, Aotrou'n Escop, e Cleder e varvin; ar pastor a dle kemeret he reposvan skoas ha skoas gant hezenved evit ma c'hello ho bleina, en deiz diveza, dirag lesvarn an Doue en deus ho fisiet ennan.

Eur goulen ken deread a voue aotreet d'eur pastor ker carantezus.

Mar boue joa er barrez oll o klevet e chome he aotrou person ganthi, e voue ive laouenedigez etouez he genreudeur beleien tro var dro, caret ha respetet ma'z eo gant an oll. E presbital ebet ne c'heller ober guelloc'h digemer; aliessoc'h a ze ma teuer d'he velet, brassoc'h plijadur a reer d'ezha; *experto crede Roberto*, her gouzout a ran, rac epad dec vloas-hanter em beus drebet oc'h he daol. E couent ebet ne zalc'h ar venac'h guelloc'h urs evit na zo e kement en deus aotrou person Cleder da velet varnezho; he veuleudi guirion e daou c'her eo he c'hervel *eun den a urs vad*.

Evelse dre anaoudegez vad ha dre garantez, he genreudeur beleien a zo deuet niverus, ha darn a bell, evit hënor ar gouel caer-ma. Pemp belec ha daou-ugent, en ho zouez pemp chaloni, cals a bersoned canton, daou brinsipal scolajou Castel ha Lesneven, hag euz an ugent belec euz he glass an hini hepken a zo bet espernet gant ar maro, a rea eur gurunen skedus en dro d'an A. Jezekel. Ar barrisionis oll, ha mesk ha mesk gantho ho c'henvroiz, o deus bet renket mont d'en em repui a bell etrezec ar gourre, a ioa direded abred en iliz. Evithi da veza unan euz ar re vrasa a escöpti Kemper ha Leon, iliz Cleder a zo bet cals re vihan evit ar bobl niverus-se.

Da zec heur, ar c'hleier oll o veza var vole, ar broceSSION a zo loc'het euz an iliz evit dont da gerc'het an

aotrou person d'ar presbital. Goude beza poket d'ar groas a ginnigas d'ezha aotrou person Castel, an aotrou Jezekel a gommansas cana ar *Veni Creator* hag a en em lakeas a zindan an de gant he avieler hag he abos-toler, ho daou bet vikelet gantha. An avieler a zo chaloni, ha diou groas o lugerni var he vruchet, an hini a velec ar vartolodet hag ar groas a henor gant ar rozen a offiser zoken, he hano eo an aotrou Ferec.

Epad ar broceSSION gaer-se, bep eil gant ar ganerien; soun skiltrus dec pe zaouzec musiket a scolach Castel a lakea ar bourg oll da dregerni.

Goude an avieler, eur belec coz a oad, iaouanc flam a spered hag a galon, anavezet dre an escöpti evit an niver bras euz he ganticou hag e zaou viz Mari, missioner abostolic ha person e Taole, a bignas er gador.

Eal mad an aotrou Perrot en deus hen dibabet evit prezeg en daou lid ar c'haerra a zo bet great e iliz Cleder abaoue m'eo savet; dirag calon ar zouav brudet, an aotrou *Paul de Parcevaux*, hag hirio evit hanter cantvet belegiach mignon he iaouankis, ginidic a Daole.

Arag ar brezegen, caner kenta Cleder, *tad ar seu-rezet*, p'ema he bempet merc'h o vont da sant Briece etouez ar seurezet guenn, a ganas darn euz ar c'hantic-ma great gant eur c'hlederiad, an aotrou Jan Willou person Penmarc'h, evit ar gouel hirio.

Kantik var ar velegiach.

4

Bez'ez euz var an douar tud dister da velet,
Ne zougont na kurunen na mantel alaouret.
Liou ar c'haon var ho dillad, beva reont enn distro
E kever iliz Doue ha tachenn ar maro.

DISKAN :

Sonjit, e guirionez, sonjit oll, kristenien,
Pegen huel ha santel eo stad ar veleien.

2

N'int ket ganet pinvidik, eun ti soul peurveua
A roaz disglao ha goudor d'ho bloavesiou kenta;
Dre-ze ar bed aliez a ra varnho fae
Hag a lavar gant disprij: Petra eo an dud-se?

3

Allas! Jesus he-unan a zo bet disprijet,
Daoust ha kalz a Jusevien n'o deuz ket lavaret;
Perak selaou he gomzou, rag petra eo hennez?
Mab eun artizan dister, mab Joseph ar c'halvez.

4

Dirak Doue, va breudeur, netra ne dal madou;
Sonjit penaos hor Zalver zo ganet en eur c'hraou,
He vam hag he vignouet n'o devoa ket kalz aour,
Sant Per, prins an Ebestel, a ioa eur pesketour.

5

Braz avoalc'h eo an hini a glev mouez Doue
O lavaret d'he galoun: va mab, deuz ganenme;
Deuz ganen, deuz gant joa, me vezo da loden,
Da heritaj er bed-man, en Env da gurunen.

6

Neuze mab al labourer, konsakret he zaouarn,
N'eo mui great evit c'houezi var an alar houarn;

Kregi ra er c'halur aour, gant seiz fin eo guisket:
Env, douar ha purgator a zrid ouz he velet.

7

Mont a ra ouz an aoter gant ar guin, ar bara,
Ha pa vez en dro d'ezhan an Elez o krena,
Dre eur ger oll-gallouduz ar bara hag ar guin
A zo chenchet e substans eur c'horf, eur goad divin.

8

Ouz Elias e sente ar gurun hag ar glao,
Gant Josue voe dalc'het an Heol en he zao,
Moizez e-kreiz eur roc'h a doullaz eienen...
Brassoc'h eo nerz ar beleg epad an oferen.

9

Selaouit c'hoaz va c'homzou, pec'her ha pec'herez,
C'hui e-kever hoc'h ene a vez kals didruez,
D'ho korf c'hui c'hoar damanti ha ne zamantit ket
D'hoc'h ene paour a doullit dre vil ha mil pec'het.

10

Gouskoude, araok mervel, red e vezo distrei
Pe d'an ifern da viken mont siouas! da zevi:
Ifern hag eternite a zo daou c'her pounner...
Penaos e c'helfot tec'het dious justis ar barner?

11

Dister ve erc'h eur goanvez da venna hoc'h ene,
Oll louzou ar parkeier n'he rentint ket pare,
Ar brinset, ar rouanez, an Eles ho-unan,
Evit-ho da gaout galloud, n'ho tennint ket a boan.

12

Ar beleg hag hen ebken a c'hell lavaret d'eoc'h:
Va breur, c'hui zo glae'haer, kollet o peuz ar peoc'h;
Epad ma savin va dourn, sköf var boul ho kaloun,
En hano sakr an Dreindet me ro d'eoc'h ar pardoun.

13

Pinvidik eo an dachen roet d'ezho gant Doue,
An dachen-ze, va breudeur, eo c'hui hag hoc'h ene;
Savetei an eneo... o santella micher!
Micher an Elez mad eo hag hini hor Zalver.

14

Sentit outho gant doujans pa viot var ho iec'hed,
Abred galvit anezho da zeiz trist ar c'hlenved;
Pa vezo red d'eoc'h mervel ra zeui c'hoaz ho bennos
Da zigeri d'hoc'h ene dor aour ar Barados!

Goude ar c'hantic-ma, an aotrou Perrot a gommansas
he brezegen en eur lavaret: v. b., hirio euz hanter
cant vloas deiz evit deiz, couls lavaret heur evit heur,
e velis va mignon ker, hirio ho person, o reseo ar
velegiach. Ha sonjal a c'hellen-me neuse em bije hirio
an henor da brezeg dirazha er gouel caer-ma evitha
hag evidoc'h oll? Eun hevelep sonj ne c'helle ket dont
em spered.

Gant pebez aket ez eo bet selaouet ar missioner coz-
ma oc'h ober meuleudiou he vignon a hanter cant vloas
belegiach! Nac an domder a ioa bras meurbet, nac an
hirded euz ar brezegen a zo padet ouspen eun hanter
heur, n'o deus miret oc'h den da zelaou ar c'homsou
freas ha birvidic a gueze euz a gador ar virionez.

D'ar gorreou, ar ganerien bep eil gant ar merc'hed
o deus canet ar c'hantic all-ma great ive gant aotrou
person Penmarc'h:

Evit an Aotrou Jezekel, persoun Cleder.

Ha c'hui, Doue gallouduz, sellit, sellit hirio
Ouz ho servicher fidel breman guennet he vleö;
C'hui voe nerz he iaouankiz, bezit harp he gosni,
Kaer eo bet anv he vuez, ra gavo dous goanvi!

DISKAN:

Goulennomp, Clederis, evit hor persoun koz
Euruset var an douar, goudeze baradoz.

2

Abaoue daou-ugent vloaz eo tenzor ar barrez
Ha dre furnez he gomzou ha dre skuer he vuez;
Ra jomo c'hoaz pell-amzer e-kreiz he vugale
Karet gant tud an arvor ha gant tud ar gourre!

3

Ra zavo c'hoaz he beden, evel moged ezanz,
Mintin-mad euz chapelik Guere'hes an Esperans!
Ha pa rankimp kimmiada, ra vezo ar c'himmiad
Trist evit ar vugale, laouen evit an tad!

4

Evit he oll labourou hag he oll garantez
Ne c'houlou nemet eun dra, eun dra n'eo ket diez:
Roit oll d'in, va bugale, em diveza lojeis,
Eur herad dour benniget hag eun *De profundis*.

Petra bennac ma voa creiz deiz hanter o vont da zini
abenn ma voue peur-achu an oferen, den ne voa inouet,
hag epad ma kendalc'has ar vusikerien da c'hoari, den
ne felle d'ezha mont er meaz euz an iliz.

En eur achui tein, a voue roet a zindan eun dinel en
allez da c'hoari boulou, an aotrou Perrot a reas plija-
dur d'an tri-ugent a ioa azezet oc'h taol, en eur gana ar
c'houblajou-ma:

Kanaouen en henor d'an Aotrou Jezekel person Cleder.

En eun deiz evel hema
Ha possubl eo tevel?
Nan, nan, red mad eo kana
D'an Aotrou Jezekel;
Me seblant d'inn he velet
O vouse'hoarzin ouzomp,
O c'hortos ma ve kanet,
Kanomp eta, kanomp!

Kenvreudeur, c'houi lavaro:
— Ho troa zo da genta
En ho coude ni gano,
Mes c'houi eo ar c'hossa.
— Ouzoc'h me zento laouen,
Me gano d'am mignon;
Dister eo va c'hanaouen,
Mes gret gant ar galon.

Ar gosni a rent pounner
Ar c'horf hag ar spered;
N'euz nemet person Cleder
A jom iaouank bepret.

Tri ugent ha trizec vloas,
Eur mis bennac ousspenn,
A zoug skanv var he ziscoas
Eb soubla tam he benn.

Ra vezo c'hoas pell amzer
Kanet hag henoret!
Biken e parrez Cleder
Ne vo ankounac'het.
Clederiz a zo fier
Gant ho iliz parrez,
Gant ho guered, ho c'hleier,
Hag ho japel nevez.

Chom person en ho parrez
Daou-ugent vloas fournis,
A zo diskuez carantez
Evidoc'h, Clederiz;
D'ho tro, rentiñ d'ho pastor,
Evel bugale vad,
Ha carantez bag honor;
Ho pastor zo ho tad.

Guelet o peus-hu james
Eur pastor ker karet
Gant beleien he barrez
Ha gant he oll gureet?
Kos ha iaouank assamblez
E leveront hirio:
D'hor pastor koz, karantez,
Honor, respet ato!

Eur poent a zo da gommans,
Eun all da finissa;
Evidon mui esperans
Da c'hellout pell kana:
Eurur en em gavan
Eur vech c'hoaz em buez
Da rei d'am mignon Renan
Eur merk a garantez.

Eur soun all e gallec a voue ive canet, ha d'ar c'houl-
blad en honor d'an aotrou de Kermengui hor c'hannad,
difennour ar Pab hag ar vro, an oll a straklas ho
daouarn.

Eur gouel caer evel hema a dle padout ouспен eun
dervez. Evelse d'al lun, aotrou person Cleder a ganas
eur zervich evit he oll barrisionis maro daou-ugent
vloas zo, en niver a *bevar mil c'huac'h cant pemp hag
hanter cant*; ar *c'huezec* belec ginidic a Gleder, hag
eiz euz he vikeled bet en he amser e Cleder. Cals a
dud a zo brema a ziaveas Cleder a zo bet o veski ho
fedan gant hini ho c'henvrois, hag an daou-ugent belec
a ioa adarre en dro d'an aotrou Jezekel.

Eurus ar parresiou a jom gantho ho beleien atao a
skuer vad, atao caret gant ar paour, gant ar pinvidic,
ha gant ho c'henvreudeur evel ma'z eo an aotrou
Jezekel!

IAN AR GERNEVEZ.

PELERINACH Skolach Lesneven e Rumengol.

(TREDE PENNAD.)

Kerkent ha ma soudas ar c'hloc'h, an oll a ziredas
d'an ilis evit en em lakaat e tro da zistrei d'ar gear.
Pa ouemp dastumet ehars treid ar Verc'hes Vari, e
teujomp da unani hor moues hag hor pedennou evit
goulen a nevez digant ar Vam benniget-ze he bennos
hag he skoazel. Goude beza pedet evit an Ilis catholik
hor mam, evit Pi Nao hon Tad muia caret, evit hor
c'herent hag hor mignonnet ken beo, ken maro, e oue
antonet a nevez al litanion. Red oa kimiada dious hor
Mam. Santout a reamp an dristidigez oc'h en em ski-
gna ebars en hor c'halonou.

E peleac'h ema ar c'hraouadur ha na zant ket en
diabars enha ar c'hloc'h hag ar rann-galoun, pa
renk kuitaat eur vam vad ha carantezus?

Nag a veach em beus guelet an daëlou e daoulagad
ar vam hag ar map, o kimiada evit eur pennadig zoken
an eit dious egile! Bep sizun couls lavaret e c'hoarvez
ganen guelet kement-ze a zirag va daoulagad.

Caër o deus ar fals doctoret clask trei var an tu eneb
lezennou Doue hag he Ilis, n'o deus ket c'hoas cavet
an tu da vonga ebars e calonou hor bugale ar pevare
gourc'hemenn a Zoue.

Sortial a rejomp eus a Rumengoll evel ma'z oamp
deut, var diou renkat, en eur gana al litanion, hag oll
e respountemp en eur vouez: *ora pro nobis*, pedit
evidomp. Ar panielou, ar c'hroaziou, an aotrou per-
soun hag he barrisionis a deuas adarre d'hon digass
eur pennadig var an hent beteg chapel sant Ian, ha
goude-ze an diou brocession a gimiasas an eit dious
eben; hini Rumengoll a zistroas d'an ilis hag hon
hini-ni a ieas c'hoas eur pennadig, ha goude-ze ec'h
en em lakejomp adarre da vale evel ma'z oamp deut
beteg bourg Hanvec. Eno e oue great eun eban: cals
eus ar botret a c'hoanteas guelet ar pezh labour caër a
rear eno, me lavar eun ilis eus ar re vraoa. Souñj em
beus eus an ilis coz; n'oa ket re abred da barrisionis
Hanvec he filat d'an traon, ha sevel en he flas eun ti
dereat evit an Aotrou Doue. Choa ha levenez e vezo
gantho pa vezo peur-echu ho ilis: savet brao eo dija
ebars en ear.

Abenn eur pennadig ehan, ar muzikou adarre er penn
araog, e kuitejomp bourg Hanvec evit mont d'ar *gar*,
couls lavaret etre diou renkat tud diredet evit renta
testeni d'hor feiz ha d'hon devosion d'ar Verc'hes
glorius Vari. Da deir heur nemet kart, edomp e *gar*
Hanvec, eur c'hardeur araog an *train*. Brao eo beza
abretoc'hig; rag meur a veach e c'hoarvez gant meur
a hini chom ho bez gantho en ho ginou.

Eun ditoun am beus clevet divar henn an hent
houarn:

Pa *zut an train*, mad eo caout *gar*
D'an nep a bok re ebars er *gar*.

Epad m'en em renkemp var gaë ar *gar*, an *train* a
ziblas eus a Landerne var dro diou heur a erruas e
Hanvec; an oll a denne ho fenn dre ar prenecher evit
guelet eun hevelep banden scolaerien; hiniennou mar-
treze hor c'hemere evit inimiet, d'an ampoent n'on
devoa ken armoù nemet hor chapelou hag hon
hurieier. Ar muzikou a c'hoarie mar guient, hag ar
veachourien a ioa en *train* a bakas ive eur restadig da
c'hortos ma vije deut hon *train* hon unan.

Ne oue ket pell e klefchomp adren an draonien a zo

e kenver ar *gar* eur zutaden hir evit goulen dor zigor
da zont er *gar*. Antreal a reas enhi. A veac'h ma
choumas a za, e oue klevet paotr an *train* o crial: *en
voiture! en voiture!* En eun taol count, ar botred kel
lijer, ha ker custom da vont divar nij couls lavaret
dreist ar c'hleuziou, a ioa renket en ho flas. Ar vuzi-
cianet a reukas achui prout, ha pignat ive trum
ebars er wagoniou; rag, her gouzout a rit, deut an
heur, an hent houarn a zo bouzar, na glev mui na
cloc'h na digloc'h, na musik na divuzik, na respet
netra ken nemet mont ha mont atao en dra c'hell ken
a dregren abiou d'ezhan an traonionnou hag ar mene-
zou. Saludi a rejomp eur vech c'hoas hor MAM ben-
niget, an hent houarn a ziblasas hag ar pedennou a
goumansas a nevez flamm.

A amzer da amzer e vije great eur gaozeaden; na
c'helle ket ar botred delc'her evitho ho unan ar joa
bac ar blijadur o devoa bet. Pep hini a lavare ar pezh
devoa guelet ha klevet: nag a draou en eun dervez!

E tri c'hardeur e teu an hent houarn eus a Hanvec
da Landerne o counta an dale en deus c'hoas e peb
gar: bale brao avad, ober seis leo e tri c'hardeur.

Etre ar c'hanticou, ar pedennou, hag ar marvailloù
e creis, e ouemp rentet e Landerne, re abred siouas l
eme ar botred. Nag a dud a ioa e *gar* Landerne ous
hor gortoz! Cals kerent eus a gear ha divardro a ioa
diredet da boket d'ho bugale santeleat dre ho feleri-
nach ha rentet dre ze caëroc'h c'hoas a zirag ho daou-
lagad.

Souñj o peus couls ha me euz an digemer laouen ha
carantezus a vez great ebars en eur famill d'ar pardon-
ner calounek a vez distro eus he veach, ha d'an hini a
vez bet ebars er retreat. Pa vez dispaket an dizenezion,
ar c'hroaziou hag ar metalennoù benniget, pebes joa!
Peb hini a bok gant respet d'he vetalen pe d'he groaz;
hag ar vam gristen a zired an dour euz he daoulagad
pa laka an dizenes var galoun he c'hraouadur. Guelet
am beus meur a skolaër o rei ive d'he dud e Landerne
eur memor eus he belerinach. Ne gav ket d'inn e ve
choumet nicun eb prena e Rumengol eun dra bennac
evit he gerent hag he vignounet.

Chom a rejomp eur pennadig var ar blasen a zo a
zirag *gar* Landerne, evit rei tro d'ar vugale ha d'ar ve-
leien o devoa eno ho c'herent, da gounta d'ezho ar
bonheur hag ar blijadur o devoa bet oc'h ober ho beach.
Abenn ugent munut pe var dro unan euz ar vistri a la-
varas a vouez huel: *en route! en hent!* ha pep hini a
gmeras hent Lesneven evel ma'z oa deut, ar muzikou
er penn araog evit rei ners d'eomp da vale. Izom on
devoa a nevez da lakat bole en hon divesker. Count-
tant oa hor spered hag hor c'haloun; hag hor c'horf a
zeblante caout ive pers e eürusted hon ene.

Bale ha bale a reamp en eur gana. Tremen a rejomp
pardon sant Alar. Eur bobl tud a ioa eno; iaouanki-
zou dreist pep tra, o fic'hellat hag oc'h ober cheu;
m'hen assur d'eoc'h, n'on devije ket troket hor plija-
dur ous ho hini. Pebes kemm etre plijadurezion ar bed
ha plijadurezion an Aotrou Doue! Nag a dristidigez, nag
a rann-galoun varlerc'h re ar bed! Er c'hontrol, nag
a laouenidigez, nag a eürusted a zo oc'h heul re an
Aotrou Doue!

Desket e oue d'inn bale en dervez-ze. Mont a rea ar
botret ker seder hag eur vanden *flippet*, ho jiletennou
gantho var ho breac'h. C'hoant em boa d'ho heul, mel-
kouni em bije bet o chom varlerc'h; ha coulsoude,
evidoun da veza custom da vale, e santen va zreid o
coumans tana. Var dro seis heur, ar penn kenta eus ar

vanden a ioa e kichen ti ar Retreat. En em c'hortoz a re-
jot eur pennadig; ha pa oue bodet an neziad ec'h an-
trejomp e Lesneven varlerc'h ar muzikou, a groze ken
a dregerne ruion kear. Santout a reamp hor c'haloun o
lammet en hor c'hreis, o velet an digemer calounek
a oue great d'eomp ebars en hor bro. Meur a hini em
beuz guelet o skuill daelou a joa dre ma tremenemp. Ar
bobl a deuas var hon lerc'h beteg ar scolach. Digor
frank oa an or vras evit hon receo. Ar c'hloc'h a unane
he vouez gant ar muzikou. An ti en he bez a zeblante
kemeret pers en hon laouenidigez. Diou zro a rejomp
d'ar pors bras en diabars ar scolach, ha pa oue bodet
en dro d'ar vistri ar vugale gristen-ze, e tiskuezhont a
nevez ho joa hag ho anaoudegez vad, en eur strakal ho
daouarn evit trugarekaat ar re o deuz kement a zourci
hag a interest evit ho deskadurez cristen.

Koan a oue drebet prest: ar pedennou a oue lavaret
kerent goude koan, ha pep hini a gemeras an hent da
vont d'he vele. Na vije ket izom d'ho luskat, sur
aoualc'h. Araog mont ebars, cals anezho a ieas c'hoas
var ho daoulin, evit trugarekaat eur vech c'hoas
Itroun Varia Rumengoll euz an oll grasou o devoa re-
cevet e doug an deiz caer-ze, a joumo scrivet gant lize-
rennou aour e caloun pep hini ar rest euz he vuez.

Ne ket en anet on deveuz pedet Itroun Varia Ru-
mengol da rei he bennos da scolach Lesneven. Araog
achui va lizer, an aotrou Principal en deus recevet bre-
maic eur c'helou mad eus a Roazon dre an *telegraph*.
An tri scolaer iaouank a ioa eat di d'an examinet *beza
bachetier* a zo recevet ho zri. Araog mont, o deus pedet
stard ar Verc'hes Vari d'ho zicour, goulennet o deus
araog mont, digant unan eus ho mistri, plijet gantha
lavaret an oferen evitho evit goulen sclerijen eus an
env. Hor pedennou a zo bet silaouet. Kerkent ha
ma'z eo bet discleriet ar c'helou, oll o deus lavaret a
greis caloun: Mil bennos da Itroun Varia Rumengoll.

J. M. Kerdrigon.

D'al labourerien douar.

Me eo, va c'henvroiz, me eo a deu adarre d'ho kelen.
Nag a draou em beffe da lavaret d'eoc'h? Mes ar pezh
em euz hirio, silaouit piz, zo traou na vez lavaret nemet
etrezomp, e pleg ar scouarn, dioc'h taol, e corn an
oalet, pe d'an hirra, er gador brezec pa ne vez den
estren ebet oc'h hor silaou.

Evelato bezit dizoursi; n'em euz c'hoant da glask
trouz ebet ouzoc'h na da lavaret ger c'houero ebet
d'eoc'h, Doue ra viro; rag ha n'e ket c'houi eo a ro
bara d'eomp oll? N'o peffe nemet mouza, ehana eun
tachadic, ha ni reuzendic ker buan. Ouspenn, n'oun ket
eun den estren evidoc'h. Ganet oun en ho touez, e
mesk al labourerien douar.

N'emoun ket eb gout ho poanion hag ho choaou;
anaout a ran ho costez mad, mes ive ho costez fall,
rag, siouaz! he peuz ive ho costez fall. C'houi hoc'h
unan a lavar avechou: An tech-se em euz, allaz! n'eo
ket an den direbech var an douar.

Mes buan e lavarin, he peuz ive ho kaliteou.

Da genta, mad oc'h da staga d'al labour: eb damant
ebet d'ho corf e labourit stard var an dachen dindan
ar glao, an erc'h, ez it beteg ho kazellion er mor scornet,

e c'houezit an dour hag ar goad o vidi da vare an eost; setu dija eun dra bennag. Ouspen, mad oc'h e kenver ho nessa, oc'h amezeien. Be zo eun taol dorn da ober, eur zicour da rei? Buan ha gant plijadur en em ginik-foc'h. Dont a ra hoc'h amezec da glenvel: unan a veillo gantha, unan all a glasko ar medisin, oll o devezo soursi anezhan.

Coueza a ra eun den er mor? oll tro var dro a lakai ho buez var var evit he zavetei; kement-se c'hoaz zo mad tre. Caret a rit ive ober deski ho pugale; evit-se nag a zispign! Ober a rit an diouer anezho d'ar mare ma c'helfent dija rei sicour d'eoc'h.

Kement-se c'hoaz zo din a veulëudi. Mont a rin pelloc'h, lavaret a ran eo ho plijadur caout ti Doue caer, eun iliz coant, *domine dilexi decorem domus tuae*, evidoc'h ma n'en em zalc'hit ket ato ennan fur aoualc'h, ha ma cavit ho person coe eun tammic hurr hag inouuz gant he zarmoun. Gouscoude e lavarin c'hoaz ne garfac'h ket evit netra euz ar bed gueleit hoc'h iliz o coueza en he foull, belec ebet d'ar goueliou braz var he zro evit lavaret pe cana an offeren ha pedi Doue evit ho tud coz hag an anaoun dilezet, hag evit-se e c'houzoc'h digeri ho ialc'h ha rei tachou guen ha tachou melen evit sevel iliz ha chapel.

Evel a velit ne varc'hatan ket da ober ho meuleudi, ha ma ve red d'in ho rei oll e ve eat an heol da gousket petra bennag m'eo brema a nevez savet.

Mes evel em euz kement a c'hoant da velet ac'hanoc'h oll parfet ha direbech, guelomp mar kirit ho tu fall, pa'z eo guir en deuz pephini he hini. — Ar c'henta rebech em euz da rei d'eoc'h, eo ne garit ket aoualc'h beva var ar meaz na labourat douar. Sevel a rit ho taoulagad var-zu ar c'heriou ha var-zu micherion na dalont ket oc'h hini.

Tra diez da gompren, pephini zo fier euz he vicher. Evithan, n'euz dre ar bed nemet tud euz ar memes micher, ar rest zo neubeut a dra. Guelit ar zoudard, peger buan e respont d'eoc'h ha foug ennan: Grenadier, 2 Rejimant, 1 Bataillon, 4 Compagnunez; n'euz istim nemet evit ar zoudard, ar re all zo evithan aotrounez, pekinet. An den en deuz an distera, an divaloe micher, a lavaro huel he benn: me zo kereour, calvez, kemener, ha rezon en deuz. Eleac'h al labourer douar en deuz kazi mez oc'h anzao he vicher; ne lavaro d'eoc'h nemet gouestad ha divar beg he vuzellou: me zo labourer douar. Ha c'hoaz buan aoualc'h e troio he hano a labourer douar en hano a bropritour, clask a raio e pep seurt doare en em guza ha beza kemeret evit eur bour'hiz. Gueleit a rit pe seurt dallentez! hen en deuz ar vicher an enorapla a c'ouffet da gaout, hag e teu da ruzia gant ar vez.

— Mes, siouaz! n'e ket tout, pa ne gaver ket enorapl aoualc'h ar vicher a reer, ne glasker ket ive he lezel gant ar vugale. Clask a reer rei d'ezho guelloc'h ec'hiz ma vez lavaret, ar pez a deu aliez da veza falloc'h.

Oh! setu an dentasion vraz en hon amzer: sevel ar vugale huelloc'h evidomp. A dra zur oc'h ober se e

c'hoantait mad ho pugale, mes ne rit, silaouit mad, nemet ho drouk, nemet ho maleur, ho c'hass e kear eo ho chass er vizer; eno, ar peurliessa, e teskint beza fall, diroll; eno, e collint buan doujans Doue o peuz lakeat en ho c'halon; eno, e teskint ruzia ouzoc'h hag euz ho stad.

Dalc'hit eta ho pugale en ho kichen, grit d'ezho kemeret micher ho tud coz, ho micher hoc'h unan, en deuz ho maget ha great tud ac'hanoc'h; anez, er boan hag en abandon eo ho stlapit.

MAB AR BAE.

Azen Balaam.

Eun den a renk huel, eun aotrou braz, en em gave eun devez e coumpagnunez eun escob, deuet d'her gueleit. Evit doare coumpagnunez an escop hen diez.

— Aotrou'n escob, emezhan, daoust ha c'hui, den a spered, a c'helfe lavaret d'in pephini eo hervez ho sonj ar brassa euz ar miracloa gaver en Testamant Coz?

An escob a zantaz edot oc'h hen digouvia, hag a reaz eur sell e daoulagad hon aotrou.

Dija edo ar pepr hag ar c'hoalen var beg he deot, mez pagomzer oc'h eur prins e ranker poeza he gomzou. An escob a ra neuze an neuz da glask en he vemor ar respount a c'hedet diganhan.

Officerien an Etat-Major, o velet an escob evel nec'het, a zelle an eil oc'h egile en eur c'hoarzin. — « Me bari, a lavar unan anezho e scouarn he amezek, elavaro d'eomp eo histor Jonaz brassa miracloa gaver en amzer goz. »

Histor Jonaz? eme eur c'holonel en eur zevel he vouez. Beva e cof eur pesk, setu eun dra, setu eur pez caer. Comzit d'in, parbleur, euz a St Eli, sammet euz an douar d'an env en eur c'har tan heb na ve bet rostet he wagon. (An oll a vouaske var ho muzellou evit miret da c'hoarzin).

— Ac'hanta, aotrou'n escob, ne ket hennez eo brassa miracloa zo bet en amzer goz?

— Nan, colonel, eme an escob; hervez va zonz n'euz miraclo ebet en amzer goz da dostaat oc'h hini azen Balaam, a respounte pa ne c'houlennet netra diganhan.

En taol-man pephini a zigoraz frank he c'hinou, ha ne ket evit lenva e voa. Ahaha! ohoho! ihih! ne glevet ken.

Ar paour-keaz colonel a ieaz da guzet, ha credabl da c'houlenn digant Doue ar c'hras da gaozeal d'he dro, eur vech all.

Ar victor zo d'eoc'h, aotrou'n escob, eme ar prinz: ho trugarecaat. Va laoskit breman, me ho ped, da vont da gonsoli azen Balaam.

Lazit... ne lazit ket.

A BERZ MINISTR AL LABOUROU DOUAR.

An avalaouer. — Na lazit ket an avalaouer; beva

a ra gant logod, amprefaned noazuz d'an drevajou, melc'houed, prenvéd guen, hag aeret-viber.

An toussek. — A laz, dre heur, ugent da dregont amprefan. Na lazit ket an toussek.

Ar gozed. — A zistruch ive calz amprefaned fall noazuz d'ar c'hounidegez. Na lazit ket ar gozed.

Ar c'huiled-dero pe ar c'huiled-tant. — A zo noazuz braz da vadou an douar. Lazit ar c'huiled-dero.

Ar vugale a doucho pemp guennec dre gant c'huiled-dero a lakaint etre daouarn ar gard-champetr.

Al labousser. — Pep departamant a goll bep bloaz meur a vilion, hag ar penn-caoz a gement-se eo an amprefaned. Ne d'euz nemed al labousser hag a ve goestl da ziouenna an amprefaned hag ar prenvéd-se. Arabat eta na dineizia na laza al labousser.

An daolen-man a zo gourc'hemen d'he afficha en oll barreziou a Franz, bep bloaz, azalec ar c'henta a viz meur.

KELEIES.

An aotrou Lozac'h, persoun Locronan, a zo hanvet persoun er leuc'h.

An aotrou Roux, cure e Clohars-Carnoët, a zo hanvet persoun e Locronan:

An aotrou Picart, belec iaouank a Blouvorn, a zo hanvet cure e Plouescat.

TREGASTEL. — D'an eiz a viz gouere, vardro seiz heur dioc'h ar mintin, pevar besketar gant ho bag hanvet la *Madeleine* a lakea lien en avel evit mont d'ar seiz enezen. Calz kevel o doa eno mall braz ho dizevel. Ar pevar martolod-se a zo: Fanch Leguern, oajet a nao bloaz hag anter cant; Jakou Merrer, oajet a bemp bloaz ha tregont, Ivon ar Flem, oajet a nao bloaz hag anter cant, Lois Jacob oajet a naontec vloaz.

Ho fevar int euz a barres Tregastel.

An droug braz eo abaoe an devez m'int eat da ober ar veach-se n'euz bet kelou ebet anezho. Sonjal a rear int oll collet bag hag all, rag ar memez devez, vardro div-heur goude crez-deiz, ez euz bet cavet er Zao-Heol da Driagoz daou rouenv anavezet evit beza d'ar vag-se.

Daou euz ar vartoloded-man a ioa tadou a famil.

Ar patron Leguern a chom var he lerc'h he intanvez ha pevar bugel iaouank.

TROMAIN. — Dimerc'her, an daouzec euz ar miz-man vardro peder heur dioc'h ar mintin, eun den hanvet ar Gras, oajet a eiz vloaz ha daou ugent, o chom el leac'h a c'halver *La Vallée*, e parres Tomain, en deuz lazit he c'hoar Jannet-Mari ar Gras, oajet a dri bloaz ha tri ugent. Evit doare en deuz saillet varnezhi evel eur bleiz eur gountel en he zourn. An taol en deuz roet d'ezhi a dreuz he gouzouk a ranke beza cass ganhan p'e guir

ar gountel a zo eat var eun betec liven he c'hein. Ar baourez keaz Jannet-Mari ar Gras a zo coezet ractal, beuzet en he goad.

Eur pennadic goudeze e tremene.

En desped da ze, ar breur a ia dioc'h an ti, ar gountel en he zorn, goloet an eil hag egile a c'hoad. Caout a ra var he hent, eun daou c'hant paz bennac dioc'h he zi, Mari David, maouez Rouxel, oajet a bemp bloaz ha tri ugent, hag o chom e *Ville-Errieux*.

Sailla a ra ive gant houman evel gant he c'hoar, he filat a ra d'an douar heb lavaret gic d'ezhi. Ar pez a glaske oa ive ive trouc'ha he gouzouc outhi.

Ar vaouez paour ledet var an hent, o santout eun dorn o pourmen var he gouzouk, o velet eun all leun c'hoad hag enni eur gountel leun ive a c'hoad savet azioc'h he fenn, a gavaz er moument-se nerz aoualc'h da ziframma ar gountel digant he mnotrer ha d'he zeuleur eun dec paz benag diouthi.

En dra oue ar Graz o vont da gere'hat he gountel, Mari David a dec'haz kuit d'an daou lam ha dre c'hras Doue e c'hellaz paka he dor hag ober sin d'he fried e poursuet anezhi, araoc mac'h en em gavaz an torfetour.

Rouxel spountel oll a ia en eul lamm da doull an or, gant eur forc'h houarn etre he zaouarn. Brao e oue d'ezhan caout peadra d'en em zifen, rac ar Graz ne entente ket chom er meaz hag a fuc'he gwaz eget eun aneval gouez en arrach.

Euruzamant mab an ti, oajet a bemp bloaz var n'ugent a ioa en ti tosta hag o clevet an emole'h a zi redaz evit gout petra ioa a nevez.

Ne oue nemeur pelloc'h oc'h ober evit o sonjal. Dont a ra sioul var he gou he dreid betec he zen, dioc'h an adre epak crog en he zion vrea'h hag e talc'h anezho evelse epad pemp munud evel e diou durkez betec ma tigovezaz amezeien evit liamma he vemprou.

Breman e man etre daouarn ar Justis. Ar brud zo en deuz collet he benn. Betec an devez ma reaz he daoliou fallacr e veve e peoc'h gant he c'hoar.

Eun tan guall.

ERGE-ARMEL. — An unan var n'ugent euz ar miz-man, e tiegez *Kervao*, dalc'het gant ar merour Calvet, ez euz bet eun tan guall euz ar re horrupla. Ar c'holl great gant an tan a zo istimet seis mil lur. Ar ferm a zo d'ar c'hount de Najac o chom e Paris.

Eur paotric pevar bloaz a zo bet pulluc'het. Ar ferm a bez a zo eat e ludu: eis cant lur a zo chomet dindan ar mogerion coezet en ho foull; daouzec penn-oc'h bihan ha seiz leue a zo bet poazet evel glaou.

Kement ha ma'z euz gellet gout, ar penn-caoz euz an tan guall-man a zo bet eur vouestad pe eur pakad al lumetez, en em gavet da gemeret tan e mesk al lann a ioa var al leur-zi.

Ar mestr a bae taillou a enep an tan ha ne goll ket calz ma coll netra, mez ar merour ne bae netra hag a zo lakeat var an noaz.

Heb lavaret netra a enep hini euz a garter *Kervao*, dinnoc'h a drez eget à rebech, e fell d'in rei eun aviz d'an dud divar ar meaz.

E guirionez, peurlieusa, ne daoler ket aoualc'h a spled oc'h an allumetez. Ped guech va unan n'em euz ket guelet, pa vijet o charreat foen, o charreat an eost, pe o torna, fumi cornajou var ar garg foen, var ar leuriad ha betec var ar goloec ?

Hag aliez petra c'hoarvez. Jakez pe Loiz n'o deuz ket a dan hag e stlaper d'ezho eur vouestad allumetez dioc'h dec, ugent paz. Lod euz an allumetez a gouezo en eur vont en avel, hag a chomo e mesk ar c'holo ; ar re a chomo er vouest a grogo marteze en eur goeza ha setu an tan er c'holo, er c'hraou, en ti, hag ar chatal coulz hag an dud devet oll, pa zonjer nebeuta. Avechou all e casser ar vugale da gerc'hat allumetez. Sottach tout. Penaoz ! Daoust ha c'hui a laoske eun aoten etre daouarn ho pugale ? Perac neuze leuskel gantho an tan a zo mil guech danjerussoc'h.

Ar Frans ha Breuriez ar Feiz.

Euu escob a Franz, dizro eun nebeut zo dioc'h Rom, a lavar beza clevet gant ar c'hardinal Franchi, pefed ar Propagand, ar c'houmzou a zo aman varlerc'h.

« Joa ar Pab, emezhan, e creiz he boaniou c'huero, eo clevet bep iaou, ar pez a ra ar gristenien vad evit Breuriez ar Feiz. « Ar iaou evidon-me, eme Pii IX, eo caera devez zo er zizun. »

Ar c'hardinal a respountaz : Ar Franz eo a ro ar muia souten da Vreuriez ar Feiz. E guirionez er bloaz tremenet ez euz touchet evit ar Vreuriez-se pemp million anter cazi, ha var ar zoum-ze ez euz tost da bevar million destumet gant ar Fransisien etrezho.

Siminer Braz Haïti.

Siminer braz Haïti fountet e *Pontchâteau*, en escopti an Naoned, gant an aotrou *Guilloux* arc'hescob Porzar-Prins, a zo fiziet en Tadou euz a zociete Mari. Abaoue he foundation, an 3 a viz kerzu 1872, siminer *Pontchâteau* en deuz dija casset nao belek var'n-ugent da Vissionou Haïti

Er monument-man ez euz er Siminer tri abad ha tregont ha calz re all a c'houlen bemdez beza digemeret er memez ti.

Bennoz Doue var ar re zo ennhan, bennoz Doue var ar re a deui var ho lerc'h !

E ti an Aotrou de Kerangal, Mouller an Escopti, ru ar Gigeréz, 18, e Kemper,

E CAVER :

1° Explication catekis Kerne, e gallec . . .	1 lur 00 s.
2° Explication catekis Kerne, e brezounec	1 00
3° Explication catekis Leon, e gallec . . .	» 90
4° Explication catekis Leon, e brezounec	» 90
5° Catekis Kerne, Leon ha Treger, e gallec hag e brezounec	» 50

6° Canticou an Escopti, e gallec	» 75
7° Buez Jesus-Krist (golo Ier)	1 75
8° Scol ar maro mad (golo Ier)	1 50
9° Mis Mari ar Rosera (golo Ier)	1 25
10° Buez an Aotrou'n Escop <i>Sergent</i> , e gallec	1 50
11° Buez sant Theodot, patroun an hostizien	» 75
12° Buez sant Corantin, gant an tad Maner	» 25
13° Levric-dorn evit ar Jubile, e gallec	» 25
14° Levric-dorn evit ar Jubile, e brezounec	» 25

Al levriou-ze a vez cavet evit ar memes priz, e Brest, e ti an Introun Normand, marc'hadourez levriou, ru an Ti-Kear ; e Montroulez, e ti an Aotrou Ledan, marc'hadour levriou, ru ar Pave, hag e Landerne, e ti an Aotrou Desmoulin, marc'hadour levriou, ru ar Pount.

E ti an Aotrou Ar. de Kerangal, mouller *Feiz-ha-Breiz*, ec'h en em garger da voulla kement tra a ve c'hoant da lakaat e scritur-moull, evel, *pennou-liziri, carlenmou-vizit, levriou ha levrigou* gallec ha brezounec etc. An traou-ze oll a ve moull et eb na goustfe re ger. Mes pa scriver da lakaat moulla eun dra bennac evelse, eo red discouez pe merka sclear penaoz e ve c'hoant e ve moull et. Red eo ive rei da anaout dre be hent cass an traou a ve bet goulennet, ha merka pe ec'h en em garger da baea ho c'hass, pe ne reer ket.

PRIZ AN ED.

TAOLIT EVEZ. — Ar priz merket da genta eo priz ar marc'had diveza, hag ar priz merket d'an eil eo priz ar marc'had araoc.

KEMPER. — Marc'had an 22 a vis gouere.
Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	23 l 00 s	24 l 00 s
Segal	47 00	47 00
Eiz	46 50	46 00
Guiniz du	46 50	46 50
Kerc'h	22 50	22 50
Avalou douar	8 00	9 30

POUNT'N-ABAD. — Marc'had an 20 a vis gouere.
Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	23 l 75 s	24 l 58 s
Segal	47 08	46 88
Eiz	46 50	47 00
Guiniz du	47 08	46 88
Kerc'h	23 00	20 00
Avalou douar	7 00	8 50

CASTELLIN. — Marc'had an 20 a vis gouere.
Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	23 l 73 s	24 l 04 s
Segal	48 12	48 44
Eiz	46 00	46 50
Guiniz du	46 60	46 60
Kerc'h	24 00	24 50
Avalou douar	» »	» »

Perc'hen-Merour : AR. DE KERANGAL.

Kemper, moull et gant AR. DE KERANGAL.

FEIZ HA BREIZ

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA

Casset bep sul da gement kristen a gomz ar brezounec

PRIZ AR GAZETEN

AR MARC'HAD D'HE C'HAOUT BEP SIZUN EPAD AR BLOAZ A GOUST :

DAOU SCOUET evit ar Finister, — ar Morbihan — ha Costez-an-Nord SEIZ LUR evit an departamanchou all.

Ar marc'had a dle beza great ha paet ato e ti an Aotrou Ar. DE KERANGAL, Perc'hen-Merour, e Kemper
Ar seridou da lakaat var ar gazeten a dle beza casset d'an Aotrou MORVAN, chaloni, kenta scrivanier.
Pe d'an Aotrou NEDELEG, eil scrivanier, ru Bourg-les-Bourgs, 26, e Kemper.

KEMPER, 5 a vis Eaust.

Pardounerien Greiz e Rom.

TRIVEC'HVED PENNAD.

Ilizou Rom.

Iliz sant Per var ar menez aour. — Liou grouan ar menez-ma, a zo melen aour, en deus roet he hano d'an iliz-ma. Savet eo bet, a greder, dre urs an impalaer Constantin, el leac'h ma'z eo bet crusifiet sant Per he benn d'an traon. Demdost d'an iliz ez eo bet diskuezet d'in an toull a ioa bet fourret enna cros sant Per ; azioutha ez eus great eun templ coant meur-bet gant ar penn-mansouner *Bramant*, en devoa com-manset iliz vras sant Per. Meur a gant vloas zo, a lavaras d'eomp ar manac'h a urs sant Fransez a zo o ti-zervicha an iliz-ma, e roer eur vozadic douar euz an toull-ma da gement pelerin a deu ama, ha gouscoude an toull ne gresk tam ebet ; hag evelato e vez eno meur a vil pelerin ar bloas abaoue pemzec cant vloas zo.

Ar manac'h-se a ziskuezas d'in ive ar piller marbr rus, peur-labouret, en deuz tregont troatad bennac a huelled. Dirag an iliz-ma e lue beza savet ar piller caer-ma ha var he c'hourre patrom ar Verc'hez, evit digas da zonch euz a *gonsil ar Vatican*. Hon Tad santel ar Pab Pii nao he unan eo en doa choaset al leac'h-ma, abalamour an dorgen-ma a veler euz a hep corn a Rom. Couls lavaret emae ama ken huel evel e kroumen iliz sant Per var ar Vatican. Kear oll a c'heller da velet ac'haleu ti ha ti, iliz hag iliz, hag ar vro tro var dro.

Iliz santez Praxed. — Santez Praxed a ioa merc'h d'ar senator a Rom convertisset gant sant Per, a dre-menas meur a vloas en he di. Epad ar persecutionou euzus a enep ar gristenien, Praxed hag he c'hoar Pudentiana, cossoc'h evithi, a lakea ho foan evit destum corfou ar verzerien hag ar goad o deveze skuillet evit Doue ; ho c'huzat a reant en ho fonsou pep hini anezho. Evit recompan euz ho c'harantez e kenver ho

breudeur merzerien, e vont ive merzeriet ho diou, hag ho ziez a zo bet chenchet e diou iliz. En diou iliz-ma e veler c'hoaz an daou buns-se a zo bet cuzet enno ho ken aliez a verzer. En iliz-ma e veler ive ar piller a voue staget outha hor Zalver evit beza scoujezet. Dre zieveded en em rebechio, an nemorant euz va buez, da veza bet en iliz santel-ma eb beza evesseat oc'h ar piller santel rusiet gant goad va Zalver, pa z'e guir azallec ar penn betec an troad ne voa nemet gobliou ha goad, evel a lavar cantic ar rozera. Siouas ! e ken nebeut a amzer ne vuzet ket evit guelet kement tra var-zudus a zo e Rom.

Iliz Itron Varia ar Menezio. — Goude iliz santez Praxed, kenta hini a velis eo an iliz-ma a zo bet comset meur a veach anezhi e Feiz ha Breiz. Ar re ac'hannoc'h o deus lennet buez burzudus Beneat Joseph Labr, hor c'henvroad, n'o deus ket ancounac'heat marteze eo en iliz-ma e tremene an darn vuia euz he amzer, ar bloavision diveza euz he vuez. Evel m'em beus bet kementa blijadur o trei e brezonec evidoc'h buez hor c'henvroad Beneat, e c'hellit credi em boa mall da velet gant va daoulagad va unan al leac'hiou em boa comset ken aliez anezho ; ar balustron marbr-se ez eo bet daoumet outho meur a vil guech e tu an abostol da genta, ha goude e tu an aviel, abalamour ma'z oa distrooc'h na difoul ; mall bras em boa ive da velet ar plas-se en ioa sellet ker pis outha e tu an abostol hag e peleac'h ez eo bet enterret ; mall em boa da velet patrom burzudus ar Verc'hez a c'houien a zo en iliz-ma ; ar c'hadriou-coves ez oa bet daoulinet enno ken aliez ; en er ger, mall bras em boa da ober anaoudegez gant kement a zo en iliz dister-ma, evit guir, a zigasse da zonc d'in avad euz a gement em boa scrivet divar he fenn.

Deiz gouel Conception pur ar Verc'hez, goude beza bet er gousperou en iliz caerra a zo savet en he honor e Rom, an drede zoken euz a ilizou kear ; goude beza bet o lavaret eur bedennic e iliz santez Praxed, e tigezis e iliz Itron Varia ar menezio pe an tergir. Bugale ha

bugale vihan an dudigou entre, a veze en iliz-ma en amzer Beneat, a ioa eun niver bras anezho en iliz ; ar gros vuia anezho a ioa micherourien, evit eur guel ; deuet oant evit caout benediction ar Sacramant. Goude beza daoulinet dirag eun aoter a zo e tu an aviel hag a zo enhi patrom Beneat gourvezet, ez is da c'houlouen digant eur belec e peleac'h edo taolen burzudus ar Verc'hez e doa criet bete diou vech dioual da ober droug d'ezhi ha da espern dreist oll he Mab. Racdal he dizoloas ; a zioc'h an aoter vras ema. Guelet a c'heller c'hoas an daou daol forc'h houarn a roas d'ezhi, dre zievsted, ar mevel a ioa o loc'h ar fouenn a ioa stog oc'h ar voger m'oa livet an daolen-se varnezhi.

An iliz a ioa leun, couls lavaret, a benn ma commansas ar venediction. Chom a ris da gemesk va fedennou gant re an dudigou-se ; goulou a ris scoazel Beneat evit tenna euz ar venediction-se ar frouez a denne euz a *Jesus sacramentet*, p'edo guech all o pedi er plas ma'z oan daoulinet. Selaou a reas va feden, rac n'em beus bet nemeur a vech muioc'h a zevotion evit en ilizic-se, dister gouscoude a hent all.

D'ar zul varlerc'h, e tistrois adarre d'an oferen d'an iliz-ma evit guelet pissoc'h c'hoas kement a ioa enhi. Guelet a ris e tu an abostol ar plas m'en devoa sellet Beneat outhan ker piz en devesiou araoc ma varvas. Cals tud a ioa adarre en oferen hag oll en em zalc'hent gant ar brassa devotion er sacrifis santel.

Goude an oferen ez is betec ti ar c'higer *Zaccarelli* a voue enrus da c'hellout rei digemer da Veneat, en doa cavet semplet var diri an iliz-ma. Unan euz he vugale eo hen dougas hag her savas he unan zoken er scaille-rou. Petra bennac ma'z eus chenchet tud, ne gollont ket gouscoude ar zonc'h euz hor paour-keas Beneat ; dre respet evitha, er gabinedic a ioa tremenet enhi Beneat ne deus brema guele ebet ; chenchet eo zoken en eun oratoric, dalc'het deread. Eno evelis patrom Beneat e marbr ha dirazha eur c'bleuzer var allum. An oll daolennou a zo dre an ti a zigass da zonc'h euz hor c'henvroad eurus. Countant bras e vouen da velet pep tra chomet en he blas evel ma voant pa dremenas enha Beneat ; bennos Doue da dud Bom a c'hoar derc'hel evelse kement tra a c'hell ober plijadur d'ar belerined a deu bemdez a bell bro evit guelet ar burzudou niverus a zo eno e pep iliz, e pep ti zoken, couls lavaret.

Ouspenn an iliz hag an ti ma varvas enha hor paour keaz Beneat, em boue an eur vada velet eur gambr oa bet eur pennad o chom enhi. Houma en eun doare bennac a zo c'hoas talvoudeoc'h evit ar re all, pa'z eo destumet enhi he oll relego, nemet ar pez zo bet roet d'he escop e Frans, a zo e kear Arras. Ar gambr-se a zo chenchet en eun orator, bez'ez euz enhi eun aoter evit oferenna.

Oc'h ar voger, e cadrou a zndan ar guer, e veler taolennouigou a zo eur skeudennic dister euz an taolennou bras meurbet a voue lakeat e iliz Sant Per pa voue great al lidou evit discria Beneat eurus. A zin-

dan eur veren all e veler arrouden he vadiziant, ha seiz pe eiz arrouden all, galvet *passé-port*, a renke da denna pa janche rouant-lez. Eno e veler c'hoas meur a imach en devoa bet en aluzen er pelerinajou devot ez ea d'ezho ; unan zo euz a di ar Verc'hez e Loret, hag a zo hevel-poch oc'h ar re a roer brema ive d'ar belerined a ia di.

Er gambr-se ez euz pemp armelic alaouret, dorion guer varnezho, hag a zo enno he relegou. Eo diou genta e velis diou roched bet da Veneat, eur re lerou, ar gorden a veze o prenna he zillad en dro d'he gorf hag a zerviche d'ezha da zisciplin ; eur boutou ler, eur c'hreunen euz ar japeled a veze atao en dro d'he c'houzoug ; tammou croc'hen oranvez cavet en he c'hôdel goude he varo. Ar ialc'h a zalc'he enhi ar relegou a veze roet d'ezha ; eur vouestic houarn guen evit lakaat he aluzennou ; eun toullad metalennou a veze roet d'ar beorien a veze bet er prezegennou hag a roe guir d'ezho da gaout eur bara evitho : Beneat n'ho jenchas morse oc'h ar bara-se. Ar groas a zouge bepred var he beultrin ; diou veren a zo enno tamou euz he eskern.

E diou armelic all e velis daou euz he vouchouerou fri, eur vouestic all houarn guen evit lakaat he bapierou, eul loden euz an dillad a oue guisket d'ezha evit he lakaat var ar vaz-caon ; al linseriou a voue lakeat evit he sebelia epad ar pevar devez ma chomas he gorf e iliz Itroun Varia an tergin ; lod euz a dachou he arched.

En eun armelic all e ma he vragou hag he gos liviten ; ar zac'h a zouge bepred var he chouc hag evit ma vije pouneroc'h a zalc'he mein enha, epad ma veze o vont euz an eil pelerinach d'egile ; eur pod a zo enha bleud coad he arched, a vez roet d'ar re glanv en ho louzeier, hag o deuz pareet racdal cals anezho ; he skudel goad, crafet e meur a leac'h, ha skarnilet oll ; he dok, hag ar voull euz he benn a ioa bet moullat var he vizach goude he varo.

A zindan an aoter ez eus daou vele houarn, gant ho golc'hejou hag ho fallennou ; var unan e couskas epad daou vloas e hospital an aotrou *Mansini*, var egile e varvas e ti ar c'higer *Zaccarelli*. Var an aoter ez euz eur vouestic arc'hant alaouret a zo enhi pemp dant, ha pemp pe c'huec'h askourn euz he benn.

An oll relegeier-se a zo siellet gant coar rus hag armoriou an Aotrou *Virili*, a zo carget gant hon Tad santel ar Pap d'ho diouall ha da bourchas pep tra a benn ma vezo canoniset hor c'henvroad eurus Beneat. Evel ma c'h anavezac'h he vuez, an darn vrassa ac'hannoc'h, ne gave ket d'in e vijac'h inouet o clevet kement a zell oc'h hor c'henvroad eurus. En darn vrassa euz a ilizou Rom, e veler patrom ar paour truillec-ma a zouger cals respet d'ezha. Mar kirit credi, ne d'oun ket deuet euz ar gambr-se eb goulou eun tamic euz a relegou ar paour, ha va goulou em beus bet, a drugare Doue.

IAN AR GERNEVEZ.

(Eur pennad all eur vech all.)

BUEZ SANTES ANNA.

TEMPTASIONOU SANTES ANNA EN DEZERT

An drouc-spered ne ehane da dempti ha da iskinat Santes Anna. Avechou he lakea da gaout euz ha cass ouz ar vuez a rene. Avechou all e kinnige d'ezhi pini-jennou rustoc'h c'hoas evel traou red, emezhan, evit en em zantelaat muioc'h-mui. Mes Anna dre zicour an env a c'houezas ato dizolei ardou an drouc-spered, hag en oll darvoudou ec'h heullie ato euzulou an Aotrou Doue. (1)

Eun dervez m'e doa sec'hed bras, e teuas da glask dour d'ar feunteun m'am euz comzet dija anezhi. Caout a reas ginou ar feunteun stanket gant eur mean bras digasset eno gant an diaoul. En he ankeniou hor zantes a c'houloune ato scoazel Doue dre ar beden. Pedi a reas eta Doue da zond d'he zicour en darvoud-man. Dre eur burzud aberz Doue, ar mean a deuas da veza spoueek ; dond a reas anezhan eun dour ken neat ha ken sclear evel ar strink. Kounnaret euz an dro digouezet ganthan, an diaoul a daolas en dour-se eur mean hag hen rentas ken c'hueo ma kuezas semplet Santes Anna goude beza evet eul lounkadie. Eun eal a ziskennas euz an env hag he lakeas da zond enhi he unan. Digass a reas d'ezhi eur banne dour sclear evit terri he sec'hed. Distro d'he ermitaj, Anna en em santas ken guasket gant ar skuider euz an hent hag euz an domder, m'en em astennas var al leur-zi ha prestic e couskas c'houek. An drouc-spered, kounnaret euz ar madoberou e doa recevet, he dougas betec kear Jerusalem, hag eno he lakeas var lein unan euz an tiez huella. Pa zihunas Anna, n'oa ket nebet estounet o clevet ar ionc'hadennou euz eun niver bras a dud a zelle outhi euz an traon, hag a glaske anaout en aner penaos e c'halje diskenn ac'hano. Anna evel custum en em lakeas da bedi, ha ractal eun eal dirac ar bobl-se sebezet he dougas d'he zi.

Eur vech all, en eur sonjal e Jesus hag he Mari e devoa collet, hor zantes en em zantas mantret gant ar glac'har. An diaoul, dindan furm eun eal mad, en em ziskuezas dirazhi. Lavaret a reas oa digasset aberz Doue evit he c'honsoli. Ordren a reas d'ezhi he heuill evit mont da ziambroug ar famil zantel a ioa en hent evit dond d'he guelet.

Caloun Santes Anna a zridas neuze gant ar joa, ha laouen ec'h en em lakeas en hent e coumpagnunez an drouc-eal. Errout a rejont e traon eur roc'h huel ha diez da bignat. Eno an diaoul a lavaras d'ezhi, ma carie e guirionez Doue ha ma oa dre garantez evithan eo e kastize he c'horf, e ranke pignat var ar roc'h a ioa dirazho. Mond a reas araoc ; Anna hen heulias. N'e doa ket great ugent gammed, e cavas var he hent mein lemm egiz aotennou ; ne zalechont ket da c'houlia he zreid. Mond a reas ato araoc coulsgoude : mes he foan a deuas ken euzuz, he goad a rede ken puill, ma kuezas anter-varo e creiz an hent. An diaoul a grogas

(1) — Ar pez am euz lavaret divarbeni Santes Anna a zo alies tennet euz a levr *Mari D'Agreda*.

ennhi hag he stlejas betec lein ar roc'h. Flastra a reas kement he c'horf ouz beg ar vein, ma ne d'oa nemet eur gouli.

Anna a c'houzanvas an oll boaniou-se ep en em glemm an disterra. Sevel a rea bep ar mare he c'haloun varzu Doue, en eur he drugarekaat da rei d'ezhi perz er poaniou a dlie Jesus da c'houzanv en he bassion. Satan, kounnaret o velet eur seurt courach hag eun hevelep doujans e kenver Doue, en em dennas mezek e gueled an infern. Neuze elez an Aotrou Doue a ziskennas euz an envou ; tostaat a rechont ouz hor zantes, louzaoui a rechont he gouliou hag he dougchont betec he zi muia caret.

P. M.

(Eur pennad all eur vech all.)

Eur persoun euz hag he vloc'h.

Va mignoun ker,

N'euz ket pell ez edon o rei eur Mission en eur barrezic euz ar *Vosges*, hanvet *Hennecourt*. Eno ez euz eur persoun ha n'e ket iaouank mui p'e guir en deuz var he ziouscoaz pavar ugent vloaz hag unan ouspenn.

Divar benn ar belec-se ken din a respet ez an da gounta d'id eun histor, abalamour var *Feiz-ha-Breiz* e velan avechou menec a vetalennou hag a brizion evit ar chatal. Ar persoun euz-se a zo hevel-poch oc'h an aotrou Nicolas on euz ken anavezet, istimet ha caret p'edo persoun e Lanarvili.

Mad, eun devez, an noz a ioa deuet, hag hon labour o veza echu ganeomp, ar persoun euz-se ha me a ioa e tro da varvaillat. Ha setu hen o sellet ouzinn, laouen braz : — Claoustre, emezhan, e tiscouezinn d'eoc'h ar pez n'o peuz guelet biscoaz e presbital ebet.

— Petra ve ar marvaill-se da vihana ? eme ve.

Hag ar persoun euz o crial : Barba ! Barba ! Hag ar plac'h o tont.

— It d'an neac'h, ha digassit ama dioc'htu ar voest a gavoc'h en diretepa zo en tu deou d'am bureo. — Bremaic avad e vloc'h, emezhan.

Setu digoret ar voest, ha petra velis ? Diou vetalen aour, diou vetalen arc'hant, ha diou vetalen vronz.

— Guelit, eme ar belec euz neuze, emaint aze ; n'o peuz nemet sellet.

— Petra, eme ve, c'houi oc'h unan eo o peuz paket al labousset-se ?

— N'e ket me eo, emezhan, va bioc'h eo avad.

Hag e countas d'inn oa deuet ar brud er vro e vije roet priziou da zaout ar *Vosges*, ha neuze en doa lavaret d'he ziou nizez mont gant ar vioc'h da *Vesanson*, ha goudeze da *Vetz*, *Nancy*, *Strasbourg*, *Orleans* ha *Luneville*. D'ar fin e oue casset da *Sant-Die* ; mes eno n'e devoue nemet eur menec herap.

— Mad, eme ar persoun d'he nizezet, coulz tra e d'eoc'h paouez brema ; goud tout, honor aoualc'h a zo bet great dija d'ar vioc'h.

Conta a reas d'inn oa bet pourmenet ar vioc'hic e *Besanson* dre ruiou kear, hag e oa bet great d'ezhi eun triumph ar seurt ne vez ket great d'ar rouanezet e Frans, da vihana pell zo. An introunezet a zvide ho c'haloun oc'h he guele, hag a zave ho daouarn en ear en eur lavaret : « Oh ! na coanta bioc'hic ! Oh ! na coanta bioc'hic ! » An dimezellet a daole bokedou varuhi dre ma'z ea, hag a lakea curunennou roz d'ezhi ouz-he c'herniel, en eur grial : « O va miguounezic vihan ! » An aotrouien erfin a lavare dioc'h ho c'hostez : « Ober a raffemp hor baro dirac he c'hroc'hen, ker fin ha kel lugernuz eo ! »

Setu aze petra gountas d'inn ar persoun coz divar benn he vioc'hic ; he vioc'hic, a lavaran, rac bihan oa e guirionez evel saoutigou ar meneier e kerne. Mes he histor n'oa ket echu eno.

— En amzer ar vrezel, emezhan, setu ar Prussianet o tont dre ama da studia doare ar vro ha da gemeret an depeign anezhi. Hag eun dervez, ha me mont betec enno, hag o velet unan hag a ioa eur maread croaziou ha rubanou var he vruched, ha me lavaret d'ezhan : « Me bari, c'houi a dle beza eur serjant bennac da nebeuta. »

— Perac ? eme egile.

— Abalamour d'ar c'hroaziou ha d'ar rubanou a zo var ho vruched.

— Mad, eme ar Prussian, me eo ar mestr-jeneral var ar re-ma.

— Me zouete zur, eme ar persoun coz, e liac'h beza eun dra vraz bennac.

Evelato, me am euz ive metalennou.

— Ché ! N'e ket possubl !

— Eo avad ; c'houec'h am euz.

— Petra ! C'houi neuze a renk beza bet ive cabiten. Guell a ze ! Rac neuze c'houi a c'hellb hor zicour da anaout ar vro ha da gemeret an depeign anezhi.

— Me ? N'euz ket a zanjer ! Me n'oun ket cabiten, ha biscoaz n'oun bet er vrezel. Va bioc'h avad a zo bet er c'houennadec hag a zo deuet ar maout ganthi a benn c'houec'h guech. Hogen, evel ma cav guelloc'h c'houec'h caolen, me am euz dalchet ar c'houec'h metalen e deuz gounezet.

Molk coz, rac ar jeneral *Molk* oa, ne reas nemet c'hoarzin o clevet ar persoun o'counta d'ezhan histor he vioc'h. Eun dervez all m'edo o tremen dre eno, gant eur vanden officerien en dro d'ezhan, e velas ar belec coz var dreujou he zor, hag e teuas d'he gaout ha da gregi en he zorn en eur lavaret d'ezhan : « lakita ho metalennou. »

Ar persoun-ze a zo he hano an aotrou *Pierrefitte*. C'houec'h vloaz hag anter-cint zo ma lavar diou offeren-bred ha ma ra diou zamoun bep sul ; rac diou barrez en deuz da zizervich. Mes ive pebez den crenv ! D'an oad a drivac'h vloaz, c'h en em gavas gant potret iaouank hag a ioa oc'h essa ho nerz. En eur c'hovel

edont. Ar re vella a ziblasse eun anne a bemp cant lur ; mes ne c'hellent ober ken.

Setu *Pierrefitte* o tigouezout, hag hen cregi en anne, he dibrada evel eur blien hag he c'hass ganthi etre he zivreac'h evel eun dorz vara.

Daou-ugent vloaz zo ne ra nemet eur pred bemdez, da gresdeiz. Dioc'h an noz ec'h ev eur scudellat euz a leaz ar vioc'h metalennet. — « Al leaz, emezhan, eo a ra d'inn beva keit all. » — « Mad, aotrou, eme ve, ne viot ket bet dizounet abred. » Pemp paotr var'n ugent en deuz scoliet var al latin, ha lakeat var an hent da vont da velec. — « C'houi zo eur bretoun coz, » a lavaren d'ezhan aliez ; ha neuze e c'hoarze a greiz caloun ; rac eun istim-dreist en deuz evit ar Vretounnet.

AN TAD CLEAC'H.

(Eur pennad all eur vech all.)

HISTOR COLL-BARA.

(Trizecvet pennad.)

Var dro eun daouzec vloaz bennag am oa pa echuiz va studi. Betec fin ar bloaz er scol, betec ar priziou, na petra'ta.

Eun diaoul a baotr e oan ; en desped da ze em oa great hent, edon c'hoaz er penn kenta euz va c'hlass. Evit lavaret ar virionez n'oa ket braz va mirit : va c'hamaradet ne boanient tam ha var ar marc'had n'oa ket ken digor an oll ho spered ha va hini-me, va am euz clevet. M'en em c'hede'ta da gaout eur vriad vad a briziou evit mont d'ar gear, ha va zam a gurunennou da ziscoez d'an oll pe seurt den oan.

En dro-man edo Ian pell dioc'h he zaout. Me a oue tizet.

D'ar mare-ze me a ioa pell dioc'h va zonzj e c'helje danvez pe garg kerent ar vugale servichout da vir pe da zigarez da gaout priziou. Hervez va zantimant e vije bet dleet d'inn caout eur priz kenta benag.

Unan am boe, siouaz, evit va brassa mez. Bremaic me gounto d'eoc'h.

Priz al *lectur* a oue sammet gant mab talvez an ti scol ; priz ar *scritur* gant mab ar c'higer ; priz ar *chiff* gant map ar stal ispisiri. Mab ar boulounjer d'he dro a bakaz ar priz a henor ; ar c'hiz-se a ioa bet hed ar veach.

Pa zounjan mad, n'oa ket eun dra an oll eaz derc'hel penn da gen aliez a baotr a ioa ho zud o pourvei an ti euz ar pep zo ret evit beva hag a bae daou scoed er miz eleac'h ugent real, evit ma vije soursiet mad euz ho bugale. N'ouzoun ket penaoz coulzoede e c'helliz paka eur priz, divinit pe seurt priz ? Priz ar furnez.

Priz ar furnez a gustommet da rei bep bloaz d'eur ginaouec benag. Oll vugale ar scol a grene an dersien ken a vije sammet ar priz-se. An oll o deveze aoun da baka ar priz-se evel paotred ar sort da baka an numero *bide*.

Pa deuz ar mare, me guiteaz ar gompagnunez. calz eno a ioa laouen, mez me a lenne c'huer. En devez-se e

santiz em c'halon evel dounjer oc'h ar bed oll. Va mam var ar marc'had ne ehane d'am gourdrouz, ar pez a rea d'in mont en egar ; rag e guirionez n'oun ket evit credi e dije rezoun. Lavarit d'in ha n'oa ket eur viltans guele daou pe dri c'hlapez o torta evit dougen ho friziou, (da lavaret eo priziou ar re all), pa glevet cant all dre ho c'hlemmou o sini glaz d'al lealdet.

Aman ne gomzan nemed euz ar scol am euz darempredet ; ne c'houzoun ket penaoz e man count er scolliou all ; mez ar pez a c'houzoun eo ar scolliou a ve e renk va hini-me ne raint peur-liessa nemed friponed.

Setu aze eur bugel o kuitaat ar scol ; e mam o vont er bed, ha kenta kentel a roit d'ezhan, eo eur gentel a zislealded.

Lavaret a rear zur : Egalite, egalite petra ? Ar bugel, peger iaouank benag e ve, ma en deuz skiant aoualc'h da gompren e rear gaou ouz he vir, var an digarez-man pe an digarez-se, a gemero cassoni oc'h ar zociete e deuz hen tromplet. Caer a vo prezek al lealded d'ar bugel-ze, ar bugel-se a gavo ato he respount : ma fell d'eoc'h e ven-me leal, bezit leal oc'h unan ; ma ne fell ket d'eoc'h e ven disleal, na d'it ket var eun theatr e fass eur barreziad tud da zével eun tron d'an dislealded ha d'ar gaou.

Ia, d'ar gaou : « Bugale, a lavar ar mestr scol, setu digouezet an devez ma'z iit da veza digollet euz ho poan hag euz ho labour. »

Geier tout ! Penaoz ! Me am euz labouret, hag eun all n'en deuz great netra a zammo ar priz ! Me a c'hoar ez euz furroc'h evidon em c'hlass hag e plantit ganen eur priz a furnez ! Eur pensel brao a vezer e guirionez var eur bragou lien !

Va c'hredit hardiz, malheur d'ar bugel a zo bet flemmet e c'hiz ma'z oun-me bet ! Ar gouli a ra an dislealded e caloun, eur bugel memez a zo diessoc'h da barea eget na zounjer.

Var biou breman teurel ar beac'h ? Ar vugale, ha me va unan pa edon er scol, a daole tout var gein ar scolaer. Kement-se a c'hell beza guir avechou marteze, mez da vihana ar zam ne ket tout d'ezhan da zougen. Peger cabluz benag e c'helfe eur scolaer beza, kerent ar vugale, d'am zantimant, a zo muioc'h c'hoaz.

Setu aman va rezoun. Ne ket gant plijadur, a lakaan, e tle eur scolaer, var digarez plijout da zaou pe dri, mont a enep he goustians, a enep he interest hag hini ar vugale evit paka da c'houde taol teod digant heman, flippad digant hennez, ha rebechou digant an oll. Mez eur scolaer a gleve : « Dioual, dioc'h eun tu ; laka evez, mar kerez, n'en deffe ket va bugel-me eur priz benag, pe m'hen talvezo d'id ; » penaoz e c'helfe ober nemed evel en doa great d'in-me ? Mar deuz eur pemp pe c'hueac'h tad a famill oc'h ober al lez d'ezhan er giz-se, ha dioc'h eun tu all, m'en deuz izom euz a scoazel an dud-ze evit caout he vara, petra raio, ha petra lavaro, nemed e guelloc'h ganthi beza kiger evit beza leue ?

Hag evelse, evel al loden vihanna euz al liou, al loden vihanna euz ar vugale a vezo moumounet ; al loden all, evel al loden vrasa euz al liou, a vezo dizounet abred ha laosket heb tam. Ha leac'h zo da estoni e teufent da vlejaj ?

NEDELEC.

Bernadetta Soubiros.

Eur gazeten benag e deuz kemennet a nevez zo oa maro Bernadetta Soubiros. An oll a c'hoar eo Bernadetta Soubiros ar plac'h-se a apparissaz d'ezhi ken aliez a veach ar Verc'hez e Lour.

Bernadetta Soubiros ne ket maro. Hervez ma c'houzomp dre eun den a zo demdost d'ezhi, Bernadetta, anavezet hirio dindan an hano a zeur Mari-Bernard, a zo he iec'het er stad truezussa. An hanter euz an amzer ne ket evit treiza ar pez a zreb. Avechou epad eur miz, daou zoken ha tri dioc'h renk, e deveuz a amzer da amzer goaskadennou ker criz ma tistaol ar goad a c'hinaouadou.

Evithi da veza ker patient ha ker calonek, ne ket, troiou a vez, evit miret da grial. An hic e deveuz heb ehan, memez en he guella iec'hed, a vez clevet tremen hanter cant paz dioc'h ar guele a zo astennet he relegou varnezhan.

Ar c'hlenved scrijus a zou he iec'hed a laosk avechou ganthi eur zizunvez benag a abasder. Neuze he gueler adarre kel laouen ha biscoaz, ha ker parlantuz ha m'oa guechall en he brassa iec'hed ; lakaat a ra buez e pep leac'h, ha laouenedigez en oll galonou. He flijadur neuze eo guele an oll, mont euz an eil compagnonez d'eben e mesk he c'hoarezed. Lavaret an ear dudius a gemer neuze a zo en tu all d'am galloud.

Er moumenchou-ze, a greiz tout, pa zonzj an nebeuta, evel pa bilfe ar gurun anezhi, e coez a nevez var he guele a boan hag ha vizer.

Ar seur Mari-Bernard a zo breman o ren he daou vloaz ha tregont. Profezet araoc he amzer, daouzec vloaz zo, e voue casset, nebeut goude, da escopti Nevers, da gouent Sant-Gildard, e penn-ti leanezed ar *Charite*.

Bernadetta a zo bihan a vent, ha destumet oll. He bizach hirroc'h evit ledan ne zoug nemeur tress ar boan. He gourrennou a zo du ha founnuz ; he lagad a zo laouen ha carget a zousder.

Pemzec dez zo, e doue eun heuric a abasder hag e c'houlennaz disken da chantelo ar japel evit caout an ofern ha communia.

Ar midisin a vez var he zro a lavaraz nan. A forz da c'houlenn, Bernadetta goulzoede a obtenaz ar pez a c'hoantea kement. Al leanezed en em lakeaz eta e trein da zicour ho c'hoar. Crog en he divrec'h dioc'h an daou du ec'h harpent anezhi guella ha distrounussa ma c'hallent, he dougen eo a reant pa vo lavaret mad.

A zoug an amzer ma vo Bernadetta er chantelo, an hic ne ehanaz outhi. Ar belec a rankaz gedal eur pennad mad araoc he c'hommunia.

Bernadetta, evithi da leuskel criadennou e creiz he foaniou braz, ne zonz morse en em glem. N'euz ket pell oa fardet d'ezhi eur pred gant daou pe dri labousik. Allas ! ne dorre ket ar boan varnezhi, ne c'hellaz ket ho zanva. « Guelit, eme Vernadetta gant ar muse'hoarz var he muzellou, setu tec'het va labousedigou diganen. »

Ar seur Mari-Bernard n'e deuz biscoaz clasket nemet ar vuez cuzet. Pedi hag aspedi e deuz great he zupriorezed d'he c'huzet oc'h daoulagad ar bobl. Var ar poent-man e bet selaouet kement ha ma'z euz gellet. « Ar Verc'hez, a lavar hi aliez, a zo prijet ganthi en em ziscoez d'an disterra euz he zervicherezed. Pebez kentel evit an oll ! Pebez rebech evidon ma tenfen gloar a gement-se ! Roc'h caret, a lavar c'hoaz aliez, peur da velin-me a nevez ? »

Ar seur Mari-Bernard a zo eur skuer a vodesti hag a zentidigez. He devosion a zo eun devosion blean, dous ha grisienet doun en he c'halon.

Ar seur Mari-Bernard e deus collet he zad hag he mam. He breur, oajet a bemzec vloaz, a ra he studi e seminer bihan *Garaison*, tost da chapel Introuin-Variar-Seiz-Glac'har, leac'h a belerinnach. Eno e man o c'hedal an deiz da veza belek.

NEDELEC.

Can ar voualc'hic.

Tro mare ma tarz goulou-de
Pa guz ar stereden veure,
'Kichen ma zi 'n eur wen spern-gouen
E can eur voualc'hic bec-melen.

E can eur voualc'hic bec-melen
'Zo he mouez ken sclint, ken laouen,
Hag he zonic ken dudiu
Ken a lak ma c'halon evruz.

Deac'h 'n eur dremen var lez ar stank
He goueliz c'hoaz evar ar brank :
Lavar d'in, eme, evnic,
Da biou e canez da zonic ?

« Me gan, eme-hi, ma guerzigou
« Da lagad skeduz an envou,
« A zav ahont ebars en er
« Gant eur vouse'hoarz leun a zousder.

« Hen 'lak da lintri er c'hizzen
« Calz liesoc'h a berlezen
« 'Vit na weler epad au han
« D'an noz, dre volzou an oabl splan.

« D'an ezen glouar deuz ar beure
« Gant eur-vad e canan ive,
« Pa lak ar bodic da finval
« E ra d'am c'halonic tridal.

« Evruzic oun c'hoaz pa glevan
« Hiboud clemmuz ar waz vihan,
« A red dic'hoant hed an draonien
« 'Vel p'e deffe keuz o tremen.

« Erfin, var ma bodic pignet,
« Me gan an amzer vinniget
« A zigas parez d'an evnic
« Ha plijadur 'bars en neizic.
« Mes ar pez a ganan dreist oll,
« Daoust d'an ezen, daoust d'an heol,
« Daoust d'ar waz ha d'an amzer gaer,
« Eo madelez ma c'hrouer.
« Bemde he zorn a ro mezur
« Er bed-ma da bep krouadur,
« D'ar feunteunik e tigas dour
« Hag eur prenvic d'an evnic paour. »

— Moualc'hic vad, 'lavariz neuze,
Ia, kan meuleudi da Zone :
Pa'z eo gant ar bed dilezet,
Ra vo hen ganid kanveulet !

Ma Jezuz, gant can an eostig,
Me vesk ive ma fedennic ;
Grit ma vin d'eoc'h bepred fidel
Ha gouir vogel da Vreiz-Izel.

LOEZIC PORZIKEL.

*M. Ollivier, plus tard
Supérieur de Plougarnvel.*

HAÏTI

Seol Seurezed ar Porz-a-Beoc'h.

Bloaz zo bremaic ez euz er Porz-a-Beoc'h eur scol seurezed griz, dija brudet evit ar vad vraz a ra er vro.

Breueriez ar Seurezed griz a zo bet fountet gant an den *venerabl* Louis-Mari *Grignon de Monfort*, a labourer er moument-ma e Rom da ziscleria euruz. Penn-ti ar Vreueriez a zo e Sant-Laurans (Vendée), scoaz ha scoaz gant bez ar fondatour.

Er blavez 1872, ar c'houarnamant a votaz eur scol seurezed evit ar Porz-a-Beoc'h. An arc'hescob a daolaz ractal he zaoulagad varzu ar Franz hag a scrivaz var eun da zupriorez jeneral ar Seurezed griz evit goulou diganthi sujidi da zerc'hel ar seol a iea da veza fountet er plas-se. An Aotrou'n escob Hillion, hirio escob er *C'hap*, mez neuze missioner en Haiti, a zicouraz calz an Aotrou arc'hescob da gass an affer-ze da benn.

Goude an amzer rekiz evit en em glevet, chabistr jeneral ar gongregation a ziscleriaz rei seurezed da vission Haiti, ha d'ar 15 a viz du 1874, peder zeurez a ziambarke e *Cap-Haiti*.

An Aotrou'n escop Hillion ne c'houie ket ho hanter-venniga. Seurezed sant Joseph a Gluny euz ho c'hostez ho digemeraz guell evit kerent.

Ac'hau e kemerjont prest ho hent evit en em renta er Porz-a-Beoc'h. Erruout a rejont d'ar c'henta a viz kerzu.

Joa vraz a oue e kear oc'h ho gulet. An dud e carg a oue keit ha mad en ho c'henver. Ar re o deuz da velet var ar scoliou en em hastaz da lakaat etre ho daouarn alc'houeziou an ti savet evitho.

Eman dija carget a vugale. Trizec anezho a zo bev

ha lojet er gouent. C'huezec ha tri ugent all, o chom hag o veva e kear, a vez bemdez er scol. N'oar ket evit digemeret muioc'h.

E souj sevel eun ti all emae, pignoun ha pignoun gant ar c'henta.

Ar seurezed a zo countant braz euz ho bugale ; labourat a reont, sentus int ive, mont a ra ar scol en dro.

Ar vugale d'ho zro ne ehanont da drugarekaat Doue da veza roet d'ezho mestrezed evel o deuz, a gav ker brao an tu, en eur hada ar skiant er spered, da hada ar vertuz er galon.

NEDELEC.

KEMPERLE.

An Aotrou Abernot, cure e Kemperle, parrez an Assomption, a zo hanvet cure e Castel-Paol.

An Aotrou Fleiter, cure e Castel-Paol, a zo hanvet cure e Kemperle, parrez an Assomption.

Fazi.

Var ar gazeten diveza, e histor azen Balaam, liou 22, ez euz lakeat eur ger e plas eun all.

Evelse, e leac'h : sammet euz an douar d'an env en eur c'har tan heb na ve bet rostet he *wagon*, e tleer lenn : eb na ve bet rostet he *vragou*.

Lavarit d'comp eur ger benag dioc'h an Eost.

An eost a zo echu er C'hrez-deiz ; destumet ar greun ha berniet ar c'holo.

E creiz an douarou, en douar braz, da lavaret eo e creiz er Franz, an eost a zo medet hag emae a zevri oc'h hen dourna. E peb leac'h e man an dournerezed o froummal cazi noz-deiz.

E costez Kemper e coummanser ive discar an eost. Ar zegalou a zo charreet ha zoken dournet e meur a blass. Ar c'herc'h hag ar guiniz a zo er moument-man oc'h ober mizer d'ar filzier.

An aviz am euz roet evit ar foan a roin aman evit an eost e jeneral. Ar re a c'hed ar moument diveza evit medi ho eost a ra eur c'holl braz. Ar c'holo a zizec'h re ha ne dal seurt divezatoc'h d'al loened. Ar pennou ed laosket re hir amzer var ho gar a deu da zizilla, hag ententit mad, ar greun guella eo a gouez da genta, setu coll dioc'h an daou du. Hervez am euz clevet ha lennet, eun tiek mad gant eun amzer evel a zo breman a dlefe discar he eost eur zizun araoc ma ve peur-zare, hag he vandossi pe he endramm ractal. Ar c'hor a zo en amzer a ra d'ezhan d'avei guelloc'h en he zamm pe en he zavaden, hag ar c'holo a chom naturoc'h da vaga al loened.

Ar c'herc'h evithan da veza great hent a eur miz zo, ne c'heller ket lavaret e ve couz hag ar c'hustum. Aouu braz a zo na ve moan ar greun. Guir eo n'euz ket a

leac'h da spounta evit kement-se, rag en douar pounner ez euz, a gounter, kerc'h euz an dibab. En douar scanv hebken, ez euz leac'h da gredi e vezo dister. Ar c'herc'h a zalc'h ato mad d'he briz.

Var ar guiniz ez euz rabat ha netra eassoc'h da goupren. Hervez ar gount great gant tud guiziek ez euz an devez hirio en irc'hier vardro seiz ugent million a luriou ed, pe a dra da vaga ar Franz epad c'hueac'h miz.

Euz eur c'hostez all, dioc'h ar broiou all e tigasser eul lod vraz a c'hreun var an tu-man. Ar Russii, ar Pologn, an Amerik, ar Chili, ar C'halifornii, an Australii he unan a ziambarke cargou ed var blassenou Bro Zaoz, ar Beljik, an Holland hag ar Suiss. Betec euz an Indez e teu listri carget a ed da Vro-Zaoz.

An eost dre ar Franz, mar d'eo guir ar pez a lavarer, ne vezo ket ker puill hag ar c'hustum, mez danvez mad a vezo e jeneral.

— Eur ger araoc echu.

An eost eo coustussa labour en deuz ar c'houer epad ar bloaz. E guirionez beza noz-deiz couz lavaret var zao, pe o vedi, pe o charreat ed, pe o stanka he c'hinou d'ar mecanik, a zo eur vicher boaniuz. Dre c'brass Doue en hor bro, e Breiz-Izel, e caver tud da ober kement-se oll ; tud dizamant oc'h ho foan hag a ia atao beteg coeza. Meuleudi d'al labourerien calonek-se.

Ar vugale ne dleont ket ancounac'haat e tleont sicour ho zud epad an amzer boaniuz euz an eost. An aviz-man a zell oc'h ar baotret hag ive oc'h ar merc'h-ed. Tad a famill, roit eur fore'h d'ho mab, roit eun dibellerez d'ho merc'h ; implijit ho pugale epad an eost. Nemet re a dud ne veler dija o trei kein d'al labour douar. Epad ma vez ho pugale er scol int countant da zibri bara guen, deskit d'ezho he c'hounit pa 'maoc'h e tro d'hen ober.

Naturroc'h her c'havint divezatoc'h pa zizroint d'ar scoliou, ha guelloc'h ive e coumprenint an izoum o dezo da zeski pa zounjint pegement a goust d'ho zud pourvev bara d'ezho. Evit coumpren poan ar re all eo red tremen an unan dre ar boan.

Labour d'ar baotred, labour d'ar merc'hed, hag ar foued d'an dimezelled.

NEDELEC.

HISTOR AN TESTAMANT COZ

Hag an Testament Nevez

Discouezet selear dre imachou ha lakeat e brezounee Leon GANT AN AOTROU MORVAN, CHALONI.

Al levr-se a zo unan euz ar re vella a c'houffet da rei d'ar vugale evit priziou. Setu ama petra zonje divar he benn an Aotrou'n Escop *Sergent* :

Hervez an desteni roet deomp gant an Aotrou LAMARQUE, persoun hon ilis cathedral, divar benn al levr brezounee a reer anezhan : *Histor an testamant coz hag an testamant nevez discouezet selear dre imachou* ; hag hervez an anaoudegez or boa hon unan euz al levr-se araoc m'eo bet lakeat e brezounee ; e tiscleriomp 'ma a vouez huel ez eo unan euz al levriou a c'hell ober ar muia vad

hag ar brassa plijadur d'an dud divar ar meaz euz hon escopti. Ar c'hentelliou caer hag an imachou a zo ennan ha lakaio ar guirionezou euz ar relijion da bara sclear ha splamm dirac daoulagad ho speret. Ho zicour a raint, dreist oll, da goupren, guelloc'h eget n'o deuz great bete vrema marteze, petra eo al lezen goz hag al lezen nevez, e pe feson e teu an eil euz eben, ha penaoz kement a zo bet c'hoarvezet, pe discleriet a berz Doue, el lezen goz, ne oa nemet eur merk euz ar pez a dlle erruout el lezen nevez. Setu perac e carfemp guelel al levr-ma etre daouarn kement den a gomz ar brezounee en hon escopti, ha, dreist oll, etre daouarn ar vugale.

Al levr-se a gaver e ti an aotrou J. Salaun, marc'hador levriou e Kemper, ru Kereon; e ti an aotrounez Le Fournier, marc'hadourien levriou e Brest, ru vraz, hag e ti an oll varc'hadourien levriou all euz an departamant.

Priz al levr :

Eun doussen.	15 lur.
Unan ebken	6 real.

PHOSPHAT FOSSIL PE LUDU GRIZ
An aotrou August PICHELIN.

Evit kaout an tremp-se e ti ar marc'hadour guella marc'had ma c'hell hema he verza, hag evit an izella priz a goust he zigass dre an hent houarn, eo red goulen dioc'htu, da nebeuta eur garg a zec mil lur pe a 5,000 kilo. Eur garg evelse lakeat en hent houarn e gar Clermont (departamant ar Meuz) a goust 250 lur.

Evit he digass dre an hent houarn, e renker paea, betec an Oriant, 425 l.; betec Kemper, 455 l.; betec ar C'hastellin, 455 l.; betec Sant-Briec, 427 l. 50 s.; betec Guengamp, 432 l. 50 s.; betec Montroulez, 441 l. 25 s.; betec Brest, 150 l. Dioc'h ar priziou-ze, n'e ket diez gouzout tost da vad pegement a goustfe he digass betec ar gariou all a zo etre ar re or beuz hanvet.

An amezien a c'helfe en em glevet da c'houlen eur wagouniat a 5,000 kilo entrezho. Ar phosphat a vez e sier hag a zo kement ha kement a bouez en eil hag en egile anezho; rac-se ne vezo ket diez rei he lod da bep hini.

An Aotrou Pichelin a c'hoarant e ro euz ar guella phosphat a c'heller da gaout, pa scriver d'ezhan var eun. An Aotrou Pichelin a zo anavezet e Frans evit eun den leal.

N'euz ket ezom da baea nemet a benn tri mis; mes ar re a bae dioc'htu n'o deuz nemet 245 lur da rei e leac'h 250.

Ar re o deuz c'hoant da gaout euz ar phosphat-se a dle scriva d'an Aotrou August Pichelin, e Clermont-en-Ar-gonn (Meuz). Respount a ra dioc'htu.

ALLOU.

Kement ha ma'z eo possubl, ar marc'had a dle beza paet kerent ha ma vez great. Ar guella hag ar surra feson da baea eo digass arc'hant dre ar post. Setu ama perac: ar post a ro eur rouden pe eur sclerijen d'ar re ma kemer arc'hant digantho da gass en tu bennac. Red eo delc'her mad d'ar rouden pe d'ar sclerijen-ze, abalamour 1° ma servich da guittans, hag abalamour 2° ma c'heller ganthi kaout an arc'hant en dro ma ve collet ar mandat a ve bet casset dre ar post.

Ar re a ve re bell dioc'h ar post evit cass di priz ho marc'had, a c'helfe prena digant potret al liziri tim-

brou-post a bemp guennec, hag ho digass d'eomp en eul lizer; kemeret a raimp an timbrou-post-se e plas arc'hant.

Etouez ar re o deuz marc'had da receo Feiz-ha-Breiz, ez euz meur a hini hag a vez paet evitho gant unan bennac euz ho c'herent, ho mignounet pe ho anaoudeien. Ar re-ma a dle delc'her sonch mad peur ec'h echu ar marc'had m'int en em garget da baea. Rac ma ne vez ket paet e poent hag en amzer, e vezo scrivet d'an hini a receo ar gazetenn: ar pez a zo aliez cassauz, ato mizuz hag ive eur c'holl-amzer. Hiviziken ar seurt mizou-ze a vezo lakeat e count ar re o devezo dalet da baea.

Hel lavaret or beuz dija, hel lavaret a reomp adarre: kemeret or beuz ar gazetenn vrezounee en hor c'hount, hag eüruz e vezimp ma ne gollomp ket ganthi muioc'h pe nebeutoc'h, e leac'h gounit. Ne gredomp ket eta goulen re digant ar gristenien vad a blij gantho hor zicour, oc'h ho fedi da veza aketuz da baea ho marc'had e poent hag en amzer. Evelse, ne vezo ket a leac'h d'en em glemm e tu ebet; ne vezo ket a leac'h ken nebeut da fazia, hag, a hent all, ne vezo ket a vizou o cass liziri en dro, ha ne vezo ket collet eun amzer a c'helfet da implija guelloc'h evit ar rad or beuz c'hoant oll da ober d'hor bro ha d'ar relijion.

PRIZ AN ED.

TAOLIT EVEZ. — Ar priz merket da genta eo priz ar marc'had diveza, hag ar priz merket d'an eil eo priz ar marc'had araoc.

KEMPER. — Marc'had an 29 a vis gouere.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	21 00 s	23 100 s
Segal	46 30	47 00
Eiz	47 00	46 30
Guiniz du	46 30	46 30
Kerc'h	20 30	22 30
Avalou douar	8 00	8 00

POUNT'N-ABAD. — Marc'had ar 27 a vis gouere.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	22 108 s	23 175 s
Segal	47 08	47 08
Eiz	47 76	46 30
Guiniz du	47 08	47 08
Kerc'h	22 00	23 00
Avalou douar	8 50	7 00

CASTELLIN. — Marc'had ar 27 a vis gouere.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	23 173 s	23 173 s
Segal	47 48	48 42
Eiz	43 00	46 00
Guiniz du	45 64	46 60
Kerc'h	20 00	21 00
Avalou douar	" "	" "

Perc'hen-Merour: AR. DE KERANGAL.

Kemper, mouliet gant AR. DE KERANGAL.

FEIZ HA BREIZ

KELOU A BEP BRO, HA KENTELLILOU VAR BEP TRA

Casset bep sul da gement kristen a gomz ar brezounee

PRIZ AR GAZETEN

AR MARC'HAD D'HE C'HAOUT BEP SIZUN EPAD AR BLOAZ A GOUST:

DAOU SCOUET evit ar Finister, — ar Morbihan — ha **Costez-an-Nord**
SEIZ LUR evit an departamanchou all.

Ar marc'had a dle beza great ha paet ato e ti an Aotrou AR. DE KERANGAL, Perc'hen-Merour, e Kemper
Ar scriver: Ikaat var ar gazetenn a dle beza casset d'an Aotrou MORVAN, chaloni, kenta scrivanier.
Aotrou NEDELEC, eil scrivanier, ru Bourg-les-Bourgs, 26, e Kemper.

Pardounerien Breiz e Rom.

NAONTECVED PENNAD.

Guerejou ar gristenien, hanvet catacomb.

Clasket em beus rei d'eoc'h da anaout eun nebeut euz ar burzudou a bep seurt a zo en ilizou em beus guelel e Rom. Lavaret em beus d'eoc'h n'em beus gellel guelel nemet eun niver bihan anezho; rad petr' eo dec pe unnek dervez evit evessaat oc'h pevar c'hant pe dost a zo ama hag ahont er gear burzudus-se.

Brema e fell d'in lavaret d'eoc'h eun dra bennac divar benn guerejou ar gristenien epad an tri pe bevar c'hant vloas kenta goude ma voue prezeget ar relijion gristen e Rom. Mar d'eo caer, dudius ha souezus an ilizou, ar japelou, an oratoriou a veler e Rom var gourre an douar, e c'hellan lavaret ez eus eur gear all, tro var dro da houma, ha ne d'eo tam ebet disterroc'h, hag a c'heller da c'hervel ive caer, dudius ha souezus meurbet.

O choas ar gear a Rom, a ioa neuse ar gear-benn euz ar bed oll, evit ma vije prezeget enni an aviel gant an daou abostol dibab sant Per ha sant Paol, Doue en deus lakeat essoc'h aze skigna sclerijen ar feiz dre bevar c'horn ar bed. Kement pennad hent a ioa neuz dre ar bed a gommanse e creiz ar gear a Rom; varnezho oll bep mil gamed ez oa eur mean hag a ioa scrivet varnezha pegeit en em gavet dioc'h Rom; en hor bro ez eus c'hoas meur a bennad hent great gant ar Romanisted evel ma'z eo an hini a c'heller da heulia penn da benn azalec Caraez betec ar Folgoat a dreus Poullaouen, Berrien, Plouneour-Menez, Guimilliau, Landivisiau, Bodilis, hag a zo brema c'hoas hent bras etre Landivisiau ha Lesneven. Evit ma vije eta essoc'h aze skigna an aviel dre ar bed, eo en deus Doue choaset ar gear a Rom evel ar gear benn euz an aviel.

Mar d'eo bet ar gear a Rom ken talvoudec evit sclerijenna ar bed oll, dre an aviel, e c'hellan lavaret gant fisians en doa Doue eur meno all o choas ar gear a Rom hag an douarou a zo tro var dro d'ezhi evel an

dachen a dlle beza distrempet gant goad ar verzerien, haga dlle miret ho relegou bete fin ar bed, evit kennerji ar gristenien a dlle anaout ar feiz o deus roet ho buez evithi. M'her goulen diganeoc'h, ha netra a zo, dirac daoulagad eur c'bristen, talvoudec oc'h evit na d'eo relegou ar zent, relegou ar verzerien, dreist pep tra? Anzao a rehit nac an aour, nac an arc'hant, nac ar perlez ar re skedussa, nac ar vein prisius ar re dalvoudeca, ne c'hellont beza lakeat en eskem gant relegou ar zent.

Hogen, an doare an deus Doue inspirer diat gristenien genta entet corfon ar verzerien a c'helle epken ho miret meur ha gant vloas en ho besiou, evel an ho c'haver c'hoas hirio, goude c'huezec, seitec ha trivag cant vloas zoken.

Kercouls ha me, meur a veac'h o deus guelel en hor guerejou toulla ar beziou goude m'o deveze tremenet enno ar c'horfon pemzac, ugent vloas; ha petra a jome? Aliez zoken, a veac'h ma chom eun ascorn bennac. Perac? Abalamour en hor bro an douar a zo leiz kena peurlieusa, hag a deu da zrebi he da zismantri an traou ar re galleta.

E Rom avad, pe peustost d'ezhi em beus guelel besidhi nevez digoret hag a zo c'hoas enno, eskern ar gristenien genta en ho fez evel pa'ne vijent eno nemet abaoue eun nebedic bloavesiou. Setu perac e c'hell hon Tad santel ar Pab ranna relegou ar verzerien etre oll ilizou ar bed ha rei cals da bep hini. Ne lavaran ket e c'helfe rei kement da bep hini evel a roas da iliz Itron Varia ar verzerien e Rom, a ioa diaraog dediet d'an oll doueou faos, hag evit he sanctifia a zo lakeat d'an oll doueou faos, hag evit he sanctifia a zo lakeat enni eiz carrad var'n ugent a relegou ar zent, nacer pillerou a zo a zioe'h an aoter vras e iliz sant Per a zo ive n'em beus ket dalc'het a zonch pet carrat relegou sent.

Penaos eta e deus Providans Doue miret d'eomp relegou an darn vrasa euz ar verzerien genta? Plijet gant Doue e c'hellen rei d'eoc'h da gompren evel m'em boa hel lennet el levriou hag em beus bet an eur vad

d'her gueleit va unan, pa'z ouñ bet o velet diou euz ar guerejou burzudus-se, a ro kement ha muioc'h marteze a blijadur d'ar galon evel ar c'haerra traou a veler e Rom.

Gant aoun na gaffe d'eoc'h e raffen re vras meuleudi euz a verejou ar gristenien genta e lakin dirazoc'h ar pez a scribe sant Jerom he unan divar ho fenn, pevarzec cant vloas a zo.

« Em bugaleach, emezha, epad ma chomen e Rom, « evit beza skoliet, oan boazet, bep sul, da vont gant « tud iaouanc euz va oad, da velet besiou an ebstel « hag ar verzerien. Disken a reamp aliez er guerejou- « se a zindan an douar, a zo toullat a bep tu en ho « mogeriou besiou ar zent. An denvalijen a zo ker bras « ma c'helfet lavaret varlerc'h ar prophet, pa zisken- « ner enno; *disken a reant beo buezec en islounc.* « Ama hag ahont eun tamic sclerijen epken a vihanna « an heuzeuz al leac'h iou tenval-se. Nec'hellit ket lavaret « ez eus eno prenestou, mes toullouigou evit ar scler- « rijen. Hag e kendalc'hit da vale, camed ha camed; « en denvalijen emaoch'ennhi en nos eb deiz euz ar « bassefosiou-se, e c'heller lavaret gant eur barz bru- « det : *ama pep tra a laka da scrija, ar zioulegez zoken « a zo spontus.* »

Penaos eta eo great ar guerejou ker spontus, mar kirit, ken dudius ive ha dreist oll ken talvoudus pa viron hirio an deiz relegou hor breudeur kenta er feiz? Rom a zo eur gear digompez kena, galvet eo zoken, *kear ar seiz torgen, dre'n abec ma'z eo savet var seiz menezic pe seiz torgen.*

Tro var dro da gear ive ne d'eus nemet campoullennou.

An tergin pe ar menesiou bihan-se, hervez an dud guesiec, a zo bet difoupet euz a voueled an douar, a zo tan en he greiz. En hor bro ne d'eus e nebleac'h corn douar ebet evel a zo e Rom ha tro var dro. An douar-se evel ma'z eo bet pulluc'het araoc dont euz he voueled, ne deu netra varnezha, na guez, na geot, na drevad all ebet. An douar-se eo ar pez a c'halver : *simant romen.* A zindan pemp pe c'huac'h troatad euz an douar, pe simant-se, ez eus eun hevelep grae a zo ker stard, couls lavaret, hag ar mean, hag a c'heller da doulla eas evelato gant ar bal pe an franch, en hevelep doare ma c'heller ober ebars baliou a zindan an douar eb caout aoun na deuffent da ala na divar c'horre nac a du ebet. Ker stard eo ar grae-se zoken ma'z eus e meur a leac'h diou ha betec teir renkat baliou an eil a zioc'h eben eb ma'z euz bet renket harpa e nep feson ar re izella. Ar baliou-se a zindan an douar a ia ama hag ahont, cam-digam, a gleiz, a zeou, var eun; avechou ez eus teir, peder delez da bignat, eur pennadic goude pemp, c'huac'h delez da zisken, en hevelep doare ma'z oc'h sur da veza collet mar d'oc'h hardis aoualc'h evet mont enno eb unan bennac anaoudec d'ho plena, hag ouспен pep a c'houlouen var alum en ho tourn.

Setu petra c'halver *catacomb* pe guerejou ar gris-

tenien. Ar grae-se a jom bepret seac'h; nac ar glao nac an erc'h ne c'hellont treuzi ar guiscad simant a zo var ho gourre; setu perac relegou ar gristenien genta en em vir kertouls en ho besiou. Peurliessa evit disken er guerejou-se ez euz meur a zelez. Corfou ar verzerien, kerouls ha re ar gristenien all, a c'houlenne beza enterret en ho c'hichen, n'emaint ket e leuren ar riboulou stris-se cleuzet a zindan an tergin a zo tro var dro da gear; renket int er mogeriou en daou du. Pep hini ac'hanoc'h, me c'hoar vad, en deus en he di eur vesselier evit lakaat ar plajou, ar scudellou; setu oc'h petra eo henvel ar besiou er guerejou a zindan an douar, oc'h ar veselier. Toullat int er grae evel ar stalliou-se; en amser-se ne veze ket archedet ar c'horfou maro, lakeat e vezent epken da c'hourvez e toull ar voger a veze great dioc'h ho ment; peurliessa ar besiou-se n'o deveze ket ouспен eun troatad-hanter pe zaou a zounder var eun troatad a huelder, hag an hirder a veze hervez ar c'horf a veze da lakaat enno. Aliez zoken e veze bihannoc'h ar bez; rac meur a vech ne c'helle ar gristenien savetei nemet eun nebeut euz a gorfou ar verzerien, nemet eul loden euz an eskern, ne vezent ket bet drebet gant al loened gouez, pe an nemorant euz ho relegou a c'hellent da denna euz an tan, pe a veze bet flastret e creiz etre daou vean bras a veze lezet da gueza varnezho evit ho laza. Pa ne d'eo ket brassoc'h pep bez evit na d'eo, e c'hellit compren e veze eas avoalc'h lakat teir, peder renkat bezion an eil var eben. Goude ma veze lakeat ar c'horf er bez var he c'hourvez, e veze stanket varnezha peurliessa gant mein brik, avechou ive gant mein marbr; ar goaskou a veze atao stoufet gant raz; anez, gant kement a gorfou maro ken tost an eil d'egile ar c'huez a deuje da veza ker pouner ma na c'heljet ket chom en ho c'hichen.

Evit anaout besiou ar verzerien dioc'h hini an nemorant euz ar gristenien all e veze lakeat gantho en ho bez eur vuredad euz ar goad o deveze bet skuillet en tourmancho. Epad pell amser goude ma vezent maro ho zud a zalc'he ive noz deiz eur c'hleuzer var alum e kichen ho c'horf. Peurliessa ive e veze scrivet hano ar merzer var ar mean marbr pe var ar brik a veze var ho c'hant o stoufa ar bez, hag atao an deiz euz ar miz ma vezent bet merzeriet, evit ma c'heljet deiz ar bloas dont da bedi dirazho. E cals a vesiou ive e caver eur voutaillic pri a ioa, hervez an dud guesiec, evit destum daelou ar gerent skuillet o kimiada dioc'h an hini maro. An oll draou-se em beus gueleit pa'z ouñ bet er guerejou-se a zo enno c'hoas corvou eun niver bras a gristenien. Cals euz ar besiou a zo digoret evit cass ar relegou en ilizou ha var an aoteriou, gouscoude bez'ez eus c'hoas cals ha ne d'int ket bet digoret. Ma vijac'h bet ganen, eur c'houlouennic en ho tourn, oc'h heul ar manac'h a roe d'in da anaout ha da velet an oll draou-se, pegement a respet hag a zevosion n'o pije-hu ket bet etouez ar relegou santel-se?

IAN AR GERNEVEZ.

(Eur pennad all eur vech all.)

BUEZ SANTES ANNA.

MARO EURUS SANTES ANNA.

Jesus evel Doue a anaie mad al leac'h m'oa en em dennet Santes Anna. Couls goude ne falvezas ket d'ezhan hec' diskleria da Vari, a ioa glac'haret bras divar boez ha mam. Mes evel ma c'houie e tostea termen diveza Santes Anna e lavaras d'ezhi :

« Deomp, va mam ger, deomp da velet an hini e « deuz ho touget nao miz en he c'horf santel. Dre ar « vuez henvel ouz hini an elez e deuz renet var an « douar, dre ar poaniou digasset d'ezhi gant va Zad « hag e deuz gouzanvet gant kement a gourach, eo en « em rentet din euz hor c'harantez hag euz hor meu- « leudi. Deomp da zoussaat he momechou diveza, « p'ema var ar poent da dremen da eur vuez guelloc'h. »

Ractal e ouent casset dre virael en dezert a zantellea Santes Anna abaqe pell amzer dre he finijennou must ha calet.

Santes Anna e devoa a veac'h ho gueleit, ma canas ar psalm *In te, domine, speravi*, va fisians am euz lakeat ennoch, o va Doue. En em deuleur a reas d'an daoulin ehars treid hor Zalver, ha poket a reas d'ezho gant ar ioa ar vrassa. Jesus he fedas da sevel, ha goude beza diskleriet d'ezhi e tostea an termen euz he buez, he c'hassas he unan da Jerusalem.

Eno Anna en em zantas sempl ha dinerz; gervel a reas Mari d'he c'haout, hag e lavaras d'ezhi : « Va « merc'h muia caret, anaout a rit va c'harantez evi- « doc'h; n'am ankounac'hait ket en ho pedennou, « me ho ped. »

Neuze e tiskuezas Jesus d'he oll c'herent a ioa en dro d'he guele.

« Setu Mab Doue, emezhi, an hini a zo diskennet « euz an env var an douar evit savetei ar bed oll. Bezit « aketus d'he zervicha; heullit he lezen ha mirit he « c'hourc'hemennou. Bez'ez eo alc'houez ar barados « ha dor an envou. N'hen dilezit ket epad an dervezion « kris euz he bassion. »

Neuze Jesus en eur dostaat a lavaras d'ezhi :

« Benniget e vezoc'h da viken, Anna! Kement hini « a c'houlennou eun dra benac en hoc'h hano a zo zur « da veza selaouet. » Anna a ziskuizas he fenn var galoun hor Zalver. Comz a reas outhan eun nebeut amzer gant cals carantez, ha goude beza lavaret ar psalm : *Quemadmodum cervus desiderat ad fontes aquarum*, evel ar c'haro sec'hedet a huanad varlerc'h ar zourcen a zour beo, er memes tra va ene en em strink a herr varzu ennoch, o va Doue, sourcen a vuez! Goude e rentas e peoc'h he alanad diveza etre divreac'h Jesus ha Mari. Oajet oa a drivac'h vloaz ha tri ugent.

Pebez maro dous ha santel! Gant pebez largentez oa bet digollet neuze euz an dismeganzou, ar poaniou, ar c'hlac'har euz he buez hir ha poanius!

FIN.

Michel

Paris epad ar Vrezel.

An Tad Cleac'h. — Evelato an Ilis a c'hell discleria e vezo red credi hiviziken evel artiel a feiz ar pez ne oa ket artiel a feiz bete neuze. Mes e kement-se c'hoaz an Ilis ne *invant* netra. Ar pez a ro an Ilis da gredi evelse evel artiel a feiz a ioa ker guir araoc evel goude m'eo bet savet da renk eun artiel a feiz; araoc oa ker guir ha goude oa bet an dra-ze discleriet gant Doue, nemet an Ilis n'e devoa ket c'hoaz gourc'hemennet her c'hredi dindan hoan a zaonasion.

Hogen, an Ilis, a c'houzoc'h ervad, e deuz recevet digant Jesus-Krist ar c'balloud da ober lezennou, hag o veza ma'z eo bepret sclerijennet hag henchet gant ar Speret-Santel, hi hag hi ebken a dle gouzout guella petra dle da c'hourc'hemenn ha pe da vare e tle her gourc'hemenn.

Ar martolod coz. — An dra-ze a zo selear; an Ilis eo hor mam, hag eur vam a dle gouzout guella petra dle da ordren d'he bugale, ha pe da vare e tle hen ordren.

— Assa, evit eun den ha n'en deuz great nemet fouetta dour zall ouспен an anter euz he amzer, ne d'a ket fall ganeoc'h.

— Petra fell d'eoc'h, aotrou? Mes eur persoun on deuz ie avad, sellit! An dibab, an dibab eo, a lavaran d'eoc'h.

— Coumpren a rit eta e c'hell an Ilis rei da gredi evel artiel a feiz ar pez ne oa ket artiel a feiz bete neuze?

— Mar coumprenan! Er memes tra evel ma c'hell eur vam ordren d'he bugale ober eun dra ha n'e doa ket c'hoaz ordrenet d'ezho bete neuze. Gant aoun na deuffe he bugale da gemeret eur voazamant fall, pe da zarempred eur goal goumpagnonez bennac, ar vam a lavar d'ezho avechou: « Holla, holla, hiviziken c'houi a jomo er gear; hiviziken ne d'eoc'h ket d'al leac'h m'al leac'h; hiviziken, c'houi a raio an dra-ma, c'houi a raio an dra-hont. »

— Emaoc'h ganthi avad; eur mestr oc'h, eur vech c'hoaz. Evelse just a ra an Ilis. Evit miret na deuffe he bugale da veza toullat gant prezegerien ar gaou ha mistri-scol an diaoul, ha da veza poulizet gantho a zouetans da zouetans betec nac'h an oll guirioneziou euz ar relijion, an Ilis a lavar d'ezho ive avechou: « Holla, holla, ne c'hellit kaout douetans ebet var an dra-ma pe an dra-hont; rac an dra-ma, pe an dra-hont, a zo bet discleriet gant Doue, ha setu perac me, dre ar c'balloud am euz bet digant Jesus-Krist ha dre ar sclerijen a ro d'inn ar Speret-Santel, me a lavar d'eoc'h e renkit credi an dra-ze hiviziken evel artiel a feiz, dindan boan a zaonasion. »

Avechou all an Ilis a ra evelse c'hoaz, da lavaret eo, a embann evel artiel a feiz ar pez ne oa ket artiel a feiz bete neuze, evit rei muioc'h a c'hloar da Zoue pe muioc'h a honor d'ar Verc'hez, pe evit ma vezo guelloc'h anavezet he galloud he unan, ha ma vezo dre eno

muioe'h a respet hag a zentidigez evithi. Setu aze e pe feson e ra an Ilis *dogmou nevez*.

— Entent mad a ran brema, aotrou; eun *dogm* a zo eur virionez discleriet gant Doue ha kinniget d'eomp da gredi gant an Ilis; mes an Ilis, bepret henchet ha sclerijennet gant ar Speret-Santel, a c'hell choaz ar mare ma tle kinnig ar guirioneziou-ze d'hor c'hreden.

— Dont a ra ganeoc'h evel fars gant ar potr coz; ken eun e skoit evel pa veac'h o cass eur voulet canol d'ar Prussianet.

Ha var gement-se, setu ni hon daou da c'hoarzin. O clevet ar jolori a ioa ganeomp, setu eur martolod all o tostaat.

— Me grede, aotrou, emezhan, edoc'h o coves Per aze.

— Ne oan ket sur, eme ve; o caozeal divar benn an *dogm* edomp.

— An *dogm*, petra an dra-ze?

— Eur virionez discleriet gant Doue hag a zo kinniget d'eomp da gredi gant an Ilis.

— Ma n'euz ken nemet an dra-ze, e ranko beza eur goal zamm euz ar guirioneziou-ze ma ne deuan ket a benn d'ho zamma oll var va scoaz. Ar virionez, va Doue benniget! n'e ket an dra-ze a c'hell lakaat an den da dermat. Petra, Per, te a zo diez da brenv abalamour d'an *dogmou*.

— One! eme Ber.

Etre daou, setu eur martolod all o tont da greski hor banden.

— Assa, emezhan, ama eo laouen an dud, ha me am euz ezom divorfila; petra zo a nevez ganeoc'h 'ta, goazet?

— Va faotr, ni entezomp a lavar n'e ket goal ziez credi eur virionez pa'z eo desket d'eomp gant an Ilis, da lavaret eo, gant hon Tad santel ar pab hag an eskibien.

— Aze eo! En em gavet mad oun, var a velan. Edont ahont o c'hlaboussat divar benn m'eo bet discleriet ne c'hell ket ar pap fazia, ar pez, emezho, a zo penn-caoz euz a gement munut drouc a zo hirio dre ar bed. Mes ne c'hellont ket rei d'inn da goumpren selear aoualc'h petra eo ar sapre gounnar-ze a laka ar bed var he c'hinou. C'houi, me c'hoar vad, aotrou, a c'helle divar ar c'hazetennou rei d'inn eur berat sclerijen var gement-se; rac dall-put oun eat gant ho glabousserez.

— Ne vo ket pell, da zaoulagad a vezo ken digoc'h ben ha va re-me. Selaou petra zinifi ar c'homzou-ze: *ar pab ne c'hell ket fazia*. Dre eur c'hras roet d'ezhan gant Doue ha d'ezhan ebken, dre eur c'hras hag a zo stag ouz he garg, hon Tad santel ar pab ne c'hell ket en em droumpla, ne c'hell ket lavaret gevier, pa deu, evel doctor an oll gristenien, da zeski pe da verka d'an dud fidel ar pez zo red da gredi ha da ober evit beza salvet, evit mont d'ar baradoz.

— Mes, aotrou, perac 'ta ne c'hell ket fazia?

— Abalamour ma talc'h plas Jesus-Krist var an

douar, ha ma'z eo renet gant ar memes speret m'oa renet Jesus-Krist he unan, da lavaret eo, gant ar Speret-Santel.

Ar pab, evel den, a c'hell fazia evel an dud all, da lavaret eo, a c'hell en em droumpla evel c'houi ha me. Mes pa gomz en hano Jesus-Krist, evel Tad, Doctor ha Pastor an oll gristenien, evel an hini a zo azezet var gador Sant Per hag a zo carget da gelen an oll dud fidel var ar pez a renker da ober ha da gredi evit beza salvet, neuze avad ne c'hell ket fazia. Ar pab a zo carget da zifazia, n'e ket ebken an dud fidel, mes zoken ar veleien hag an eskibien; penaoz eta e c'helle fazia he unan?

— Piou en deuz roet d'ezhan ar c'halloud hag ar privilach-se?

— Hor Zalver Jesus-Krist, da lavaret eo, guir Vab Doue he unan. Jesus-Krist a lavaraz guech all da sant Per dirac an ebstel all: « me am euz pedet *evidoud* evit na deui ket da feiz da vankout. Hogen, ar pez a lavare evelse da zant Per a lavare, en he bersonach, da gement pab a dlie dont var he lerc'h. An dra-ze a zo ar memes tra evel pa vije en em ziscouezet hor Zalver Jesus-Krist da Bii IX d'ar mare ma oue lakeat da bap, ha p'en devije lavaret d'ezhan dirac ar gardinalet o devoa her choazet: « me am euz pedet *evidoud* evit na deui ket da feiz da vankout. » Hogen, Doue an Tad n'e ket evit miret da zelaou peden he Vab en em c'hreat den; rac-se ar pabet, neuz fors piou e vent, ne c'hellont ket fazia pa embannont eun dra bennac evel eun dra hag a zo red da gredi pe da ober evit mont d'ar baradoz.

N'e ket evel tud henvel oc'h tud all eo e comzont neuze, mes evel tud hag a zalc'h plas hor Zalver Jesus-Krist; evelse ho c'homzou a deu neuze da veza comzou hor Zalver Jesus-Krist he unan. Ar pab eo tad an oll gristenien. Pe seurt urz a veien eun tiegez ma c'helle ar vugale sevel a enep ho zad en he fas, ha lavaret d'ezhan: c'houi ne c'houzoc'h ket petra a livirit? Ma ne fell ket da Zoue e ve eun hevelep dizurs en disterra tiegez, penaoz e c'helle gouzant e teuffe eur c'hristen bennac d'en em zevel a enep ar pab, a zo tad d'an oll dud fidel?

— Mar d'eo evelse eo, n'euz ket a be a dra d'ober chach-bleo divar benn ne c'hell ket ar pab fazia; rac me gred parfet eo brema hag eo bet a viscoaz Doue mestr var bep tra.

Credi a rau ive eo ar pab mestr en Ilis dre aotre Jesus-Krist, evel ma tle eun tad beza mestr en he di, eur c'habiten beza mestr en he lestr, eur jeneral beza mestr en he arme.

Peb hini, hervez he garg, a dle beza selaouet ha sentet outhan, pe, a hent all, ne vo nemet dismantr ha brezel, *crougerez ha lazerez eleiz*. Doue ra viro na erraffe eur seurt kelou euz a Vreiz!

An Tad CLEAC'H.

(*Eur pennad all eur vech all.*)

Histor Coll-Bara.

(*Pevarzevet pennad.*)

Var dro ar mareou-ze, me gred, eo e reseviz taol var daol daou-lizer digant Gaid. Set'hi aman:

Augustin ker,

Ma c'houffez pegen diez eo va fenn-me!

Deac'h, coumpren, en dizro euz ar fabrik, em euz divinot oa bet curun en ti etre va zad ha va lezvam. Petra ioa bet etrezho, ne c'houien dare. Ken nec'het ha tra, me ieaz ractal goude va c'hoan d'am guele. Edon o paouez en em lakaat d'an daoulin evit lavaret va fater, pa deuz Pelajii, va amezogez, da lavaret d'in oa great ar gount dirazhi d'am c'hass da Bariz, var digarez em bije muioe'h a c'hounidegez eno evit aman. Zoken e lavaraz d'in oa great an taol panefed eur ger treuffez benag a berz va lezvam a lakeaz va zad da vont e helbi betec lavaret oa ar mestr ha ne entente ket ez ajen da Bariz.

Siouaz! mar d'e guir a lavar Pelajii, e c'hellan ober va stroll pa girin. Va lezvam ne zaleo ket da zizrei var he zonz kenta hag a zalc'ho, me zo sur, d'am lakaat en hent ar c'henta amzer, gant aoun da vankout a zigarezou divezatoc'h.

Ah! Augustin paour, ma c'houffez, ma c'houffez an darsien am euz-me abaoe m'em euz clevet kement-se! N'em euz ken bolontez a dra zur nemed hini Doue, mez e guirionez n'oun ket mestrez d'am izili.

Aman, pa vo lavaret an traou var eun, n'oun ket euruz an oll; calz joa ouzin ne ziskoezer ket ken nebet; buez ar fabrik ne ket re dioc'h va doare; ehan ebet morse, na da zul, na da c'houel; ger mad ebet morse digant va c'hamaradezed; mez da vihana aman em euz va zad a ve kenta den ha carantezussa tad zo var an douar ma c'h heuilfe he relijion. Muioe'h a livirin, er fabrik, oar boaz da velet ac'hanon egiz m'e maoun, ha ne rear mui a vrezel d'in.

Va c'hamaradezed, al loden vrassa anezho, a zeo gant ar c'hoant da vont da Bariz. Euz ar mintin d'an noz ne glever ken son gantho. Kea da velet, ar pez a jach ar plac'hedigou-ze varzu Pariz eo just ar pez a ra d'in caout aoun rac Pariz.

Eno, emezho, e vezo plijadur, eno an dra-man, eno an dra-hount..., ha calz traou all n'int ket brao-brao da henvel. Evidon a lavar d'id ar virionez, netra nemed an hano a Bariz a laka ac'hanon da scrija,

Petra c'hell dont da veza, e creiz Pariz, m'her goulen diganez, eur plac'hic pevarzec vloaz, pell dioc'h he zud, e mesk an estren, heb an disterra den da ober outhi eur zell a druez ma teu d'ezhi beza en anken pe goeza clanv?

E Pariz ez euz plijadur, red eo her c'hredi, p'e guir an oll hel lavar; mez ne glevan den o comz d'in euz an danjerou hag euz ar-poaniou a zo eno evel e peb leac'h. M'em euz eun difsianz vraz dioc'h ar plijadurezou-ze tout. Aman, oun anavezet hag e toujer ac'hanon. Eno, piou a c'hoar piou oun-me ha piou, m'her goulen diganez, a zoujo ac'hanon-me? Aman, evit guir, e rear an

heg ouzin avechou ha setu tout; mez e Pariz, va Doue benniget! ma varnan dioc'h meur a hini am euz guelet o tizrei ac'hano, petra deuin-me da veza? Va Doue, me vezo collet!

Oh! Pariz, sell, a ra d'in crena.

Aman, evit guir, n'em euz ket a iec'hed braz; ear ar fabrik ne ket he vellaat a raio, credabl; mez petra eo iec'hed ar c'horf da iec'hed an ene? Ne c'houlennan ket chom da goza, mez c'hoant am euz da veza fur en dra vevin. Mervel iaouank, gant m'em bezo eur maro mad, ne ra ket a neac'h d'in-me. N'em euz ket great va fask kenta var an douar; kentoc'h a ze ez in d'he ober gant an Elez er baradoz.

Calz poan a rai d'in kuitaat ar gear, abalamour da eun dra all, abalamour d'id-te, va c'henderv ker. Perag eta ne scrivez morse d'in, ne respountez morse d'am lizeri, hag e maout atao en aoun d'en em gaout ganen? Sell, cred ac'hanon, re e tarempredes lakipoted ar c'harter; da goll a raint, ma na gerez diouall.

Deac'h em oa guelet da vam, N'edoz ket adarre er gear. Da vam a zo ive e trein da zeski eur vicher benag d'id, mez tost d'ar gear. Chenchet braz em euz cavet anezhi. N'euz mui nemed ar relegou anezhi. Hast affo 'ta da zeski labourat, ha da rei sicour d'az vam. En hor bugaleach eo just d'hon tud hor maga, mez pa vezomp deuet en oad, e man hon tro da bourvei bara d'hor c'herent.

Ped evidon, Augustin ker; va c'halon a zo bihan; menout a ra d'in mervel gant ar c'hlae'har. Ma rankan mont da Bariz, e rin va galloud evit lavaret kenavo d'id ha rei d'id va adress. E Pariz ez euz, a lavarar, urz da ober kement a c'hoantaer. Evidon-me, te her goar, n'em euz reketet biscoaz nemed urz da zervicha Doue.

Da giniterv dre ar goad hag ar galon.

Gaid.

Setu an eil lizer:

Augustin ker,

E man great an taol. Varc'hoaz da deir heur dioc'h ar mintin ez an da Bariz gant ar marc'hadour lugumach. Ne c'houzoun pelec'h teuler va fenn. Ne ran nemed lenva. Ne c'houzoun ket da beleac'h na da di biou e casser ac'hanon. O va Doue!

Lavaret zo d'in e vije tud oc'h va gedal en ti ma tiskan ar marc'hadour. Peur ec'h en em velimp-ni breman? Biken marteze. Oh! perag eta va zad ne zalc'h ket ac'hanon er gear? Ma vije bet beo va mam, birviken ne dije assantet d'eun henvlelep disparti. Oh! nag int-hi zo din a druez ar vugale n'o deuz mam ebet! Augustin ker, bez mad e kenver da hini. Ne c'houzot ket petra dal eur vam. Evit kement-se eo ret beza heb hini.

En hano Doue, Augustin, ne aocounac'ha ket ac'hanon. Ezom am euz da c'hout ez euz c'hoaz var an douar unan benag hag a gar ac'hanon. Oh! oh! nag en zo criz, d'an oad a bevarzec vloaz, beza taolet he unan-penn e creiz ar bed, e creiz eur gear carget a gen aliez a zanjer! P'em bezo gellet rei va adress d'id, e rafe d'in puljadur

vraz caout euz da gelou : ma ne scrivez ket d'in, piou a raio ? Den a dra zur.

Bete vremen ne c'houienn ket pegement e carrien ac'hannod.

Pell diouzig hiviziken, ne chom mui ganen nemed Doue, traoualc'h evit guir, ma sonjen mad ; mez n'e ma ket va fenn ganen hag a hent all ez oun ken digalon !

Dâ giniterv.

Gaid.

— Caret em dije aman gellout rei anaoudegez euz eul lizer benag digant Augustin d'he giniterv ; mez allaz ! kement-se a zo en tu all d'am galloud, evit ar rezoun vad n'en deuz biscoaz casset respount da hini euz an daou lizer-man.

Var-ze unan benag a c'helfe sonjal marteze eo Coll-Bara eun den heb calon. En em drompla a raffe. Setu aman penaoz eo : Coll-Bara en deuz lavaret d'eomp dija gant pe seurt caarfartet en deuz tremenet he vugaleach, petra en deuz desket en ho c'hompagnunez ; eno e man an dalc'h. Selaouit.

Pa rear an drouk, ar galoun a ia ato var galetoc'h caleta, ha peger braz benag e c'helfe beza gened eun ene, ar pec'hed, mar peg enghi, ne vanko ket d'he discar ha d'he sclabeza. Ar pec'hed a jencho tu evit tu d'ezhi, hag an disterra ma'c'h en em blijo an ene er stad-se, ez ai evel ma lavarfen da blac'h, da vatez gant ar pec'hed. Ar guella den dreizhan he unan, eur vech taget gant ar pec'hed, gant ar viss dreist-oll, ne zale ket da veza gouez, criz ha fallacr zoken.

Crédabl braz, Coll-Bara en deuz lenvet ouspenn eur vech en eur lenn lizeri he giniterv ; rag he galoun a ioa coulz ha caloun den hag hen he unan a lavar he c'harrie ; mez allaz ! ar gompagnunez a zaremprede e doa great eur jenchamant vraz er galoun-ze, ampoesonet gant ar vissou mezussa.

Evelse, Coll-Bara, en dije cavet ken amzere beva heb Gaid ma vije chomet mad, en em gavaz evel pa lavarfen dizammert oll euz eur beac'h pounner, pa glevaz oa pel-leat diouthan.

Egiz a lavar ar re goz, ar virionez a zo poaniuz d'an nep a zo cabluz. Euz eun tu all, Coll-Bara a ioa dija dis-kennet ken doun e bouillen ar pec'hed, n'en doa mui ar galoun da zizrei var he giz.

Setu perag ne gredaz morse scriva na respount d'he giniterv.

NEDELEC.

An Anjeluz

Var ar meaz hag er c'heriou, e pep leac'h e soner an Anjeluz. Braoa ma cavan ar zoniri-ze eo var ar meaz.

Er c'heriou e vez peurlieassa skiltrussoc'h, caeroc'h cleier evit var ar meaz ; mez caer zo, an drouz, ar jolori a vez er ruio, an dourni a vez gant ar c'hirri, ar c'hlabouz a vez dreist oll deiz foar ha deiz varc'had, a vir oc'h eun den da glevet splam mouez cloc'h an Anjeluz.

Var ar meziou, er c'hontrol, netra ne vir oc'h son ar c'hloc'h da gerzet betec'scouarn pepini : seul ma teu a bell, seul gaeroc'h a ze e vez he zelaou ; iac'hoc'h zoken ez a d'ar galon, a gav d'in.

Ne zonjan ket e fazifen calz var ar poent-man. Petra eo cloc'h an Anjeluz er c'heriou ? Cloc'h ar c'hof, cloc'h ar boued. Da grez-deiz e veloc'h mil ha mil all gantho o tifurcha ac'halen, ac'halessount ; mez, lavarit d'in, pet a veloc'h-hu o tenna ho zok pe ho c'halaboussen ? Pet a glevoc'h-hu o lavaret ho Anjeluz, o saludi ho mam benniget ? Pet ? Daou pe dri da hirra. Allaz ! ar bed a jomfe a za ma rankfet rei daou vinut teir guech bemdez d'ar beden.

Ha goulzcoude petra ve caeroc'h, a lakaan, eget guelet an-oll var ar ru da daol an Anjeluz o saludi ar Verc'hez, o sevel ho c'halon hag ho mouez varzu an hini e deuz roet eur Zalver d'ar bed ?

Var ar meziou, dre c'hrass Doue, e veler kement-se. Doue ra roio he vennoz d'ar gouerien, d'an eosterien, d'ar baotret saout-ze a veler hirio c'hoaz en hor bro, da c'houlou deiz, d'ar c'hrez-deiz ha d'ar pardaez, oc'h en em erbedi oc'h ar Verc'hez, dizolo ho fenn, ho zok pe ho boned en ho dorn ! Nag en zo caer guelet tiegeziou a bez, fidel d'ar gisiou koz, o taoulina teir guech da zevez, evit goulenn sicour an hini o deuz desket ho zud d'ezho da garet !

Ne gavan netra dudiussoc'h, laouennoc'h etouez ar gristenien eget ar beden-ze. Hag e guirionez piou a c'hell nac'h e ve eun dra gaer guelet eul labourer o terc'hel crenn he gezek hag he alar a za evit lavaret he Anjeluz ? Ar seurt tud-ze a ziscoez e credont hag gant rezoun ne ket aoualc'h labourat evit an douar ha ne c'hell ket eur zervicher da Vari mont da goll.

Daou ugent mil barrez a zo e Franz. Lakeomp seiz cant en eil parrez dre eben. Kemense a raffe eiz million gristen var'n ugent dre ar Franz a bez. Lakeomp e ve soursiuz an oll dud-ze da lavaret ho Anjeluz teir guech bemdez a greiz calon, pebez joa evit ar Verc'hez !

Va c'hreden-me eo e ve eno traoualc'h evit miritout a nevez d'hor bro ar renk hag ar c'hloar euz he amzer vella.

NEDELEC.

D'al labourerien douar.

Ne glaskit ket, en han, Doue, sevel ho pugale dreist ho stad, dreist ho renk ; n'ho c'hassit ket e kear, rag be ve ho c'hass da fall, ho c'hass er vizer, en abandon. Guelit hoc'h unan, tadou ha mammou, nag a boan o peuz ama var ar meaz evit dere'hel ho pugale er mad ; ha ma valeont c'hoaz en hent eun an honestis, bezit sur eo abalamour en em gavont dindan ho taoulagad. Petra eta a c'hoarvezo gantho, eur veach ma vezint er meaz a vel d'eoc'h, neuze pa ne velint tro var dro nemet scuerien fall ha fallagriez ? N'em lezer da vont gant ar mare, ober ec'hiz ar re all ; da lavaret eo, terri

ho gouzouc. Ah ! ma c'helfe ar prizoniou, ar galeou sevel ho mouez, e clefac'h kement-ma : Nag a dud a zo ama condonnet, ha ma vijent chomet er gear var ar meaz dindan daoulagad eun tad, dindan askel eur vam, e vijent bet tud honest hag o dije great enor ho far-resiou hag ho c'herent, eleac'h brema ne d'int nemet dizenor ho bro, dizenor ar Frans !

Ne ket tout, ma'z a hon tudou iaouank da glask e kear arc'hanchou, ar peurlieassa ne gavont nemet poan ha mizer.

Setu ama eun desteni a gement-se. Eun devez, a lavar d'eomp eun den euz ar gear a Bariz, e cleviz son va c'hloc'h, ha me mont da zigeri an or. Me velaz dirazoun eun den iaouank, hag hen braz ha treut. He zivoc'h oa distronket, he benn mouk ha tenval ; he dal a ioa fraillet gant ar boan hag an dienez ; he gressiou a oa kempenn ha disc'hlabez, mes var bouez sellet mad, e velet oa tremenet ken aliez ar gross varnho ma en em ziscoeaze an neuden hag ar gorden anezho. Ema o tont euz an hospital, ne c'hoar e pe du trei, n'en deuz anaoudegez ebet ous den ; he unan-penn en em gav e creiz Pariz, eb ti, na tan, nag eur guennec da gaout eun tam bara. C'hoaz ma vije bet masoner, labourer, ne vije ket dare da vervel gant an naoun, buhan aoualc'h en dije cavet eun tam labour bennag. Mes, siouaz ! he histor eo histor goz eur c'halz iaouankizou a zilez ar mesiou evit dont stank ha stank da glask chans er c'heriou.

Be oa euz gouenn labourerien douar ezet mad. C'hoaz bihanic e tiscoeaz eur spered eun ha lem. Penaoz, eme he dud, lezel eun hevelep spered var dro an douarou ? Pec'hed e ve ober eun trouc'her buzug anezhan. N'euz nemet eur gear hag eur gear vraz hag a ve dioc'h he zoare. Red oa eta he gass e kear, e mesk an dud goueziec.

Dont a reas da veza commis-noter. Eur pennadic goude e teuz da Bariz ; eno scrivagner-hurcher, e c'houneze seiz real bemdez, eleac'h ma vije bet red gounid eur peza scoed evit gellout beva. N'e ket tout, ar c'hlenvet a deuz varnhan hag hen discaraz d'an douar Douget oue d'an hospital, eno e tremenaz tost da c'huac'h miz.

Gouscoude setu abarz ar fin hon den kazi pare, mes siouaz ! he blas scrivagner zo roet da unan all. Petra raio ? Kement munud mad en doa zo dispignet var he dro ; casset zo d'ezhan ive euz ar gear ar pez c'hellet, ha brema n'en deuz ket eul lojeiz d'he repui, eur roched da domma he groc'hen, eun diner toull da terri he naoun. Hag an den iaouank a vouele dourec, eun truez he velet... Be'z oa dizec'hiet var he dreid, he eskern a zablante dont er meaz euz he groc'hen, henvel ouz ar portrejou a veler en taolennou o sevel euz ho beziou da zon spontuz an drompill d'ar varn jeneral. Calet e vije bet calon eun den ma ne vije ket mantret oc'h he velet.

Be ez oa eun heur goude creisteiz ha n'en doa ket c'hoaz kemeret an disterra boued, hen gouscoude o

sevel euz a glenvet, o tont euz an hospital, d'an oad a ugent vloaz, neuze pa'z eo digor scrign an den iaouank ha pa gar ker c'houec eun tam boued. Siouaz d'ezhan ! Petra en devije lavaret he vam baour ma e dije guelet he c'hrouadur en eun dienez ker braz ?

Petra a raio eta !... Scriva d'ar gear da c'houlenn eun tamic arc'hant, mes n'euz ket zoken pe a dra da brena eun tam paper. Hag ouspen, ac'han di n'euz ket amzer da c'headal. Naoun en deuz, mez en deuz. E pe leac'h e cousko en nosvez-se ? Na vezo ket dastumet divar ar ru gant eun archer evel eul lampon noz ?... Na pebez dienez ! na pebez anken !

Setu aze eta, tadou he mammou var ar meaz, ar stad reuzeudic ma en em gav ho pugale, eleac'h ma c'hellont beva eurus en ho kichen. Ma c'hounezo eun draic neubeutoc'h a arc'hant, da vibana int sur da gaout labour atao ; ha ma teuont da goueza dindan ar beac'h, ez euz eun tad evit ho sicour, ha ma teuont da goueza clan, dorn ar vam a zo aze evit caout soursi anezho.

Carout ar vugale a dra zur n'e ket eun dra fall, er c'hontrol eo. Mes silaouit, carantez an tad ha carantez ar vam evit ho bugale a zo aliez dall-put. Plijadur an tad, plijadur ar vam eo caout en ho c'hrouadur an oll galiteou. Spered en deuz, fur, desket mad eo, emezho. Guell a ze. Setu perag eo red he zerc'hel en ho kichen. Me garfe guelet var ar meaz tud desket ha goueziek, tud bet er scolachou, evit gellout ober ho nnan ho afferiou ha lakaat en ho flass kement bourc'hiz a glaskle asten re hirr he gerniel.

Deskit eta ho pugale, grit ober tud goueziek anezho, mes dalc'hit anezho en ho kichen ; rag ma vez casset divar hon tro kement spered mad a zo, petra vemp-ni ? Respountit...

MAB AR BAE.

TAOLEN

Ar plac'hed iaouank o deuz bet ar brewet da fin ar miz tremenet.

AN DIMEZELLEZ :

1. Renoult, euz a Vrest.
2. Rault, euz a Gemper.
3. Gesland, euz a Gemper.
4. Amet, euz a Vrest.
5. Le Pord, euz a Vrest.
6. Lours, euz a Kerfeunteun.
7. Le Cam, euz a Vrelevenez (Costez-an-Nord).
8. Le Breton, euz a Gemper.
9. Coatsalion, euz a Gemperle.
10. Le Gall de Kerangal, euz a Zouarnenez.
11. Daniel, euz a Vrest.
12. Jacq, euz a Zouarnenez.
13. Le Guillou, euz a Gemperle.
14. Verine, euz a Landerne.
15. Rolland, euz a Landerne.
16. Rafoujault, euz a Vrest.
17. Delagarde, euz a Vrest.
18. Kervoilin, euz a Gemperle.

19. Boullery, euz a Henbont (Morbihan).
20. Lacroix, euz a Gemper.
21. Fraboulet, euz a Gemper.
22. Grall, euz a Landerne.
23. Dumont, euz a Vrest.
24. Regnier, euz a Landerne.
25. Lemoine, euz a Geraez.
26. Cogneau, euz a Gemper.
27. Simonet, euz a Lambazellec.
28. Nivolon, euz a Gemperle.
29. Le Roux, euz a Vrest.
30. Prat, euz a Landerne.
31. Tranvoez, euz a Vrest.
32. Roje, euz a Gerfeunteun.
33. Riou, euz a Henbont (Morbihan).
34. Henri, euz a C'hourin (Morbihan).
35. Barre, euz a Gelneuc (Morbihan).
36. Cardaliaguet, euz a Gemper.
37. Briens, euz a Vrest.
38. Dol, euz a Vountroulez.
39. Laine, euz a Gemperle.
40. Ansel, euz a Gemperle.
41. Heulot, euz a Vrest.

Taolen er baotred iaouank a zo resevet evit peur-ober ho studi er Scol Normal, var an hent dre ze da vont da scolaerien.

1. Arzur, er scol e Lambazellec, gant an Aotrou Phylippot.
2. Bleuven, er scol gant frered Plougerne.
3. Pouliquen, er scol e Plouneour-Menez gant an A. Prouff.
4. Long, er scol e Poullaouen gant an A. Corre.
5. Gourvenec, er scol en Enez-Vaz gant an A. Braz.
6. Fichou, er scol e Brest gant an A. Gandon.
7. Riou, er scol e Roscoff gant an A. Brohec.
8. Louarn, er scol e Cleden-Cap-Sizun gant ar frer Nicandr.
9. Ar Gac, er scol e Boharz gant an A. Cozic.
10. Mescam, eil gant an A. Priol, scolaer e Cleder.
11. Rumeur, er scol e St Martin Montroulez gant an A. Nedelec.
12. Bergot, er scol e St Marc gant an A. Siou.
13. Coat, er scol e Plegat-Guerrand gant an A. Danielou.
14. Picard, er scol er Fouillez gant an A. Denez.
15. Jolivet, er scol e scolach Kemper.
16. Eveno, er scol e Pont-Aven gant an A. Prouff.
17. Coatelan, er scol e Landevenec gant an A. Boussard.

An Eost.

Calz tud a gounte eur pennad zo var doare fall an eost evit gellout guerza mad an ed a jome gantho hag

an nebeut a dlie an eost diveza da rei. Setu aman an aviz am euz da rei d'ezho ha d'an oll.

An eost, evithan da veza difounnoc'h marteze evit ar c'hustum, ne ket da veza clemmet. Nebeut a vanko na d'ai d'ar gount ordinal. Euz eur c'hostez all ar gourtierien n'euz ken son gantho nemed e man ar vro o vont da veza goloet gant an ed a deu dioc'h ar broiou pell, hag eun dra benag a vir a zo er pez a leveront.

E Bro-Zaoz, er Beljik hag en Holland e tigouez bep sizun listri carget a ed. An Indez a zo coummanset da zigass ed e Bro-Zaoz. An Amerik hag an Australii er memez tra. P'e guir breman araoc an eost e c'hellont digass kement a zanvez bara en hor bro, goude an eost, credabl, ne ket var fall ez aint.

Leac'h a zo eta da gredi e rabatto c'hoaz var an ed. Er zizun diveza e Pariz oa betec dec guennec distaol var ar boezel, ha c'hoaz ez euz bet nebeut a ed magajennet oc'h ar priz-ze.

N'euz nemed ar c'herc'h hag a zalc'he d'he briz. An daou c'hant lur a ia da zaou lur var' n ugent, betec da bemp lur var' n ugent an hini guella.

En departamanchou ez euz ive rabat var an oll greun nemed var ar c'herc'h. Ar greden zo e vo moan ar c'herc'h, deffot glao, ha setu perac e coulz varnezhan.

Mignouned ar iod silet a zo eta e danjer braz da renkout her paea ker, pe da ober cofic moan, siouaz d'ezho!

Var dro Kemper ne gounter ket fall ar c'herc'h.

KELEIER.

An aotrou Canevet, rejant e Pount-e-Croaz, a zo hanvet cure e Clohars-Carnoet.

PLOUNEOUR-MENEZ. — D'ar 26 a vis gouere, eo bet cavet en eul lannoc, varnhet eur c'hart heur bale dioc'h maner Coat-ar-Relec, corf Per Gorvez, an hini a ziseredet en doa lazec an introun *de Plusquellec*.

An den-ze n'oa clevet menec ebet anezhan abaoe devez an torfet. N'e ket mank coulsgoude na oa bet clasket aoualc'h gant ar Justis; brema houma a zo denet var al leac'h evit anaout he gorf.

Corvez n'oa mui nemet ar relegou anezhan; he gountel a ioa digor gantho en he zorn deou. An arc'hant a ioa bet laeret e ti an introun *de Plusquellec*, goude m'oa bet lazec, a zo bet cavet en he c'hodellou; ne c'heller eta kaout douetans ebet mui na ve hen eo en deuz great an torfet-se.

He vab, mar o peuz sonch mad, a ioa mevel gant an introun. Casset oa bet d'ar prizoun betec gouzout piau oa ar muntre; brema eo laosket adarre da redet.

Perc'hen-Merour: AR. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gant AR. DE KERANGAL.

FEIZ HA BREIZ

KELOU A BEP BRO, HA KENTEELIOU VAR BEP TRA

Casset bep sul da gement kristen a gomz ar brezouneec

PRIZ AR GAZETEN

AR MARC'HAD D'HE C'HAOUT BEP SIZUN EPAD AR BLOAZ A GOUST:

DAOU SCOUET evit ar Finister, — ar Morbihan — ha Costez-an-Nord
SEIZ LUR evit an departamanchou all.

Ar marc'had a dlie beza great ha paet ato e ti an Aotrou AR. DE KERANGAL, Perc'hen-Merour, e Kemper
Ar scriidou da lakaat var ar gazeten a dlie beza casset d'an Aotrou MORVAN, chaloni, kenta scrivanier,
Pe d'an Aotrou NEDELEC, eil scrivanier, ru Bourg-les-Bourgs, 26, e Kemper.

KEMPER, 19 a vis Eost.

D'ar iaou 10 euz ar mis, deiz gouel Sant Lorans, an Aotrou'n Escop en deuz great beleien nevez ha roet an ursiou all d'ar glouer iaouank en ilis cathedral. Eur maread beleien euz an escripti a ioa deuet da Gemper evit ar ceremoni gaer-ze.

En dervez araoc, dioc'h an abardaez, an Aotrou'n Escop en doa roet an Donzur zantel e chapel ar seminer.

Setu ama hanoioù ar re a zo bet tonsuret en dervez-se.

An Aotrounez:

Ian-Lois Balcon, euz a Zant-Derc'hen.
Mikeal-Lois-Mari Bernard, euz a Bloare.
Ian-Nicolas Billant, euz a Lanurvan.
Alexis-Mari Bizien, euz a Recouvrans.
Lois-Per-Frances-Mari Cabon, euz a Bloneour-Menez,
Per-Mari Callec, euz a Gamelet.
Ivon-Mari Calvez, euz a Vinevez.
Clet-Mari Cariou, euz a Gleden-Cap-Sizun.
Ian-Frances-Mikeal-Mari Claquin, euz a Bouldregat.
Victor-Paol-Joseph-Mari Clec'h, euz a Vountroulez.
Herve-Mari Coatmen, euz a Erge-Gaberic.
Theophil Cocaign, euz a Gastel-Paol.
Ian-Vari Ferec, euz a Blouian.
Paol-Ernest Foulet, euz a Vrest.
Emil-Charlou-Frances-Mari Gourvil, euz a Gastel.
Ian Grall, euz a Blougerne.
Frances-Mikeal Gueguen, euz a Zirinon.
Visant Guizien, euz a Blouigno.
Athanas-Herle-Mari Jezequel, euz a Bloare.
Frances-Mari Jourden, euz a Blouenan.
Paskal ar Berr, euz a Blozevet.
Zakarii ar Bras, euz a Recouvrans.
Ian-Vari ar Bris, euz a Bleuveil.
Ian-Lois ar Citot, euz a Huelgoat.

Joseph-Mari ar Gall, euz a Blougastel-Daoulas.
Eugen-Mari ar Guillou, euz a Huelgoat.
Ivon-Mari ar Maout, euz a Nevez.
Ian-Frances ar Meur, euz a Borspoder.
Joseph-Mari an Eost, euz a Lanneuffret.
Isidor ar Pors, euz a Voelan.
Charlou-August ar Roux, euz a Daole.
Guillou-Mari-Ivon Limbour, euz a Dregunc.
Ian-Vari Louboutin, euz a Blogonnec.
Paol-Martin Malgorn, euz a Eussa.
Glaoda-Mari Marrec, euz a Lesneven.
Per Mazeas, euz a Eussa.
Kristoph Olier, euz a Viniventer.
Frances-Mari Pernec, euz a Redene.
Ian-Vadezour Peron, euz a Roscoff.
Ian-Vari Picart, euz a Daole.
Ian-Vari Cuioc, euz a Gleder.
Joseph-Per-Lois-Mari Robineau, euz a Gastel.
Herri-Vari Rolland, euz a Gastel.

Setu ama brema hanoioù ar re o deuz recevet an ursiou munut er gathedral d'ar iaou.

An Aotrounez:

Ian-Frances Abgrall, euz a Lambaol-Gimillio.
Lorans Azon, euz a Drelaouenan.
Charlou Belbeoc'h, euz a Blonevez-Portzay.
Ian-Vari Berriet, euz a Gleden-Cap-Sizun.
Ivon Berthou, euz a Vipavas.
Per Bodenes, euz a Landerne.
Ian-Vari Bouchare, euz a Grozon.
Ian-Lois Bourhis, euz a Langolen.
Herve Cloastr, euz a Gerber.
Ivon-Cueff, euz a Gastel-Paol.
Victor-Ian-Vari Ely, euz a Landevenec.
Charlou-Ivon Fermond, euz a Kemper.

Ian-Vari Gelot, euz a Bluguën;
 Frances-Mari Goasven, euz a Landivisio.
 Ivon Gourmelon, euz a Zirinon.
 Ian-Vari Grall, euz a Blonian.
 Per Guirriec, euz a Viniventer.
 Per-Mari Huet, euz a Zant-Thegonnec.
 Frances-Mari Larcher, euz a Blourin-Montroulez.
 Lois-Mari ar Bihan euz, a Blougoulm.
 Joseph-Mari ar Bras, euz a Vontroulez.
 Ian an Duc, euz a Henvic.
 Guillou Floc'h, euz a Zant-Segal.
 Prosper-Lois-Mari ar Jacq, euz a Vitalmeze.
 Visant ar Maout, euz a Voelan.
 Ivon-Jakes-Mari ar Moug, euz a Gernevel.
 Herri ar Sann, euz a Gastel.
 Ivon-Mari Marzin, euz a St-Ian-ar-Biz.
 Ian-Lois Merret, euz a Gastel.
 Silvan-Mari Mevel, euz a Blouvonger.
 Abraham Mironnet, euz a Roscoff.
 Sebastian-Noel-Mari Morvan, euz ar Faou.
 Leopold-Charlou Nicolas, euz a Lambezellec.
 Frances-Alar-Mari Pasquier, euz a Landivisio.
 Ian-Frances Peres, euz a Bornalec.
 Per-Ian Pochet, euz a Bluguën.
 Ian-Quillevere, euz a Drelez.
 Moris Riou, euz a Blouider.
 Lois Treussier, euz a Locronan.

Hanoiou ar re o deuz recevet an urs a abostoler.

An Aotrounez :

Anton Fave, euz a Gemper.
 Frances Caroff, euz a Gastel-Paol.
 Ian-Per-Mari Chalm, euz a Zant-Thegonnec.
 Per-Mari Coquet, euz a Gleden-Cap-Sizun.
 Anton Corbel, euz a Gemper.
 Lois Cueff, euz a Gleder.
 Charlou-Mari Dare, euz a Blabennec.
 Ian-Lois Floc'h, euz a Zibiril.
 Ian-Lois Inisan, euz a Blouenan.
 Ian Kerlidou, euz a Drelez.
 Ian-Frances-Mari-Sebastian Larvor euz a Vielan.
 Guillou an Her, euz a Vinenez.
 Corantin ar Menn, euz a Gerfeunteun.
 Ivon-Mari Martin, euz a Bleyber-Krist.
 Lois-Leon Michel, euz a Bount-n-Abad.
 Visant-Frances-Mari Pengam, euz a Lesneven.
 Ivon-Joachim-Frances-Mari Pennanros euz a Bouldregat.
 Ian-Frances-Mari Rozec, euz a Dregarantec.
 Per Rozec, euz a Gleder.
 Herve Salaun, euz a Blonevez-Parzay.

Charlou Salou, euz a Blouzeniel.
 Gabriel-Mari Toquin, euz a Vielan.

Hanoiou ar re o deuz recevet an urs a avieler.

An Aotrounez :

Ian-Frances Auffret, euz a Vespaol.
 Marcel Baron, euz a urs an Tadou Jesuïstet.
 Ian-Vari Queinnec, euz a Landivisio.
 Charlou-Ivon-Mari Coat, euz a Vontroulez.
 Ian ar Merdy, euz a Loncournan.
 Olier-Mari ar Pap, euz a Landivisio.
 Ivon-Lois-Mikeal Stephan euz a Blonneour-Treaz.
 Lorans-Paol Baleon, euz a Lambezellec.
 Noel-Ian Chapalan, euz a Bloare.
 Frances Corr, euz a Vicourvest.
 Ian-Vari Derrien, euz a Roscoff.
 Ivon-Mari Grall, euz a Landivisio.
 Julian-Olier-Frances-Mari Kernaleguen, euz a Bloare.
 Olier Lavanant, euz a Lanneur.
 Lucian-Mari ar Meur, euz a Lanildut.
 Noel-Lorans-Mari ar Moal, euz a Huelgoat.
 Glaoda-Ian-Vari an Eostic, euz a Lambaol-Guitalmze.
 Ian-Vadezour Liziard, euz a Bloudiern.
 Frances-Mari-Mikeal Mengant, euz a Blouvonger.

Hanoiou ar re o deuz recevet ar velegiach.

An Aotrounez :

Joseph-Mari Orvoen, euz a Voelan.
 Per-Mari Brière, euz a escopti Guenet.
 Renan ar Goff, euz a escopti Pors-ar-Prins en Haiti.
 Frances ar Moan, euz a Vinevez.
 Ivon-Mari ar Pap, euz a Landivisio.
 Ian-Vari Ferec, euz a Zant-Thegonnec.
 Edouard-Frances Guillou, euz a Vrest.
 Herri Pellerin, euz a Gemper.
 Meen Andre, euz a C'hiligouarc'h.
 Ernest Andre, euz a Vipavas.
 Herve-Jermen Arhan, euz a Gleden-Cap-Sizun.
 Herve-Per Barre, euz a Vriec.
 Ivon-Ian-Vari Bianic, euz an Drennec.
 Nicolas-Enjen Bornecque, euz a escopti Metz.
 Philipp-Mari Bouguen, euz a Vouenou.
 Nicolas Bourvon, euz a Argol.
 Per-Mari Caeric, euz a Dremeven.
 Thomas-Ivon Cornic, euz a Verrien.
 Frances-Mari Couzigou, euz a Vontroulez.
 Ivon-Guillou Cuillandr, euz a Gleden-Cap-Sizun.
 Ernest Dijonneau, euz a Recouvrans.
 Mikeal Donval, euz a Vipavas.
 Goulc'hen-Mari Fagon, euz a Lannilis.
 Frances-Olier Gourves, euz a Vipavas.
 Ian-Vari Hameury, euz a Blouian.

Alexis-Ian Herri, euz a Locquirec.
 Ian-Lois Kerlidou, euz a Blouzeniel.
 Ian-Sentou Lorans, euz a Gast.
 Ivon-Mari ar Bras, euz a Viniventer.
 Ivon-Mari ar Moug, euz a Bouldregat.
 Lois-Mari ar Roux, euz a Gleder.
 Ian-Vari Menguy, euz a Blonezoc'h.
 Per Mevel, euz ar Fouillez.
 Frances-Jerom Nedelec, euz a Erge-Gaberie.
 Ian-Vari Simon, euz ar Vourc'h-Venn.

Etre tout, ez enz 43 hag o deuz recevet an Donzur zantel d'ar merc'her da bardaez ;

39 o deuz recevet an ursiou munut d'ar iaou ;

23 o deuz recevet an urs a abostoler ;

19 o deuz recevet an urs a avieler, ha 35 o deuz recevet ar velegiach.

Dre gement-se e veler n'e ket prest c'hoaz, a drugare Doue, ar veleien da vankout en hor bro.

Santes Anna ar Palud e parrez Plounevez-Parzay.

Tostic da ribl ar mor, e veler savet eur japel a denn varzu enhi sell ar beachour tremeniad. En eur dostaat, ar beachour en em gav estounet o velet eun iliz ker bras en eul leac'h ken distro. Mes ne vezo mui souezet pa glevo e vel an iliz-man o tiredec hep bloaz a bep corn a Vreiz pardounerien a c'heller da gounta dre villerou. Ar japel a zo bet savet breman ez euz eun neubent bloaveziou, er bloaz 1863. Mes n'eo ket ar genta iliz savet el leac'h-man en enor da Santes Anna. Rac abaoe ma'z eo enoret Santes Anna er plas-man, an amzer, treac'h da gement tra a ra dourn an den, en deuz distrojet meur a japel all savet araoe houman. Mes feiz hon tud coz a zo bet treac'h d'an amzer, ha pa velent toen ha mogeriou ho ilizou o kuez gant ar gosni, e peur-ziskarent anezho, mes evit ober guelloc'h, caeroc'h ha pinvidikoc'h. En desped d'an testenjou-se euz hor feiz, eo diez coulsgoude merka aman ar mare ma'z e bet savet ar genta chapel en enor da Santes Anna.

Ar re o deuz scrivet divar benn Breiz-Izel a ro d'emp da anaout araoe ar japel gaer a velomp hirio ez oa bet c'hoas var ar memes tachen meur a iliz all araoe houman. Mes pe da vare e bet savet ar japel genta en enor da Santes Anna ar Palud? Aman ne gavan testeni ebet araoe ar bloaz 1230. Coulsgoude abalamour da betra ne c'helfen ket lavaret ep mond, a gav d'inn, a eneb ar virionez, ez e bet enoret Santes Anna er plas-se kerkent ha m'en em ziskuezas ar relijion gristen en hor bro? Sant Caourintin, sant Guenole ha Sant Ronan a veve tost da vad er memes amzer. An ebestel-man eo o deuz prezeget da genta an aviel en hor bro, hag he zennet euz tevalijen an errol hag ar fallagriez. Hogen n'em euz ket a veac'h o credi o deffe

ar zent-man savet ive eur japelic var ar Palud en enor da Santes Anna, evel m'o deuz bet her great e Santes Anna Venet ar c'henta ebestel o deuz sclerijennet ar vro-se.

Ar pez zo sur eo an devosion a zo coz meurbet er vro, ha meur a hini beo c'hoaz hirio o deuz gulet e mogeriou ar japel savet er bloaz 1630 eur mean a deue euz eur japel all hag a zouge ar merk euz ar bloaz 1230. Ne c'heller ket lavaret evit kement-se eo hounnez ar japel genta savet en enor da Santes Anna. Imaj Santes Anna e mean a veler hirio c'hoas er japel hag a zoug merket varnhi ar bloavez 1548. Setu an testeniou arruet betec ennoimp.

Petra benac m'oa bet guerzet ar japel epad ar revolution vras er bloaz 1796, Santes Anna a vele o tond betec enhi eun niver bras a bardounerien ; hag evel an hini en devoa he frenet ne c'helle ket lakaad he grabanou var an arc'hant a guez er japel, e lakeas en he sonj he guerza d'ar barrez. Ne ket eb poan e teuas a benn an aotrou Pouchous da gaout he japel en dro. Apparchantout a rea coulsgoude selear hag anat d'an oll euz iliz Plounevez. Mes evel m'e doa bet ouспен eur perc'hen, sul diessoc'h a ze oa dont a benn d'he c'haout en dro. Goude cals poan ha cals labour e c'hounnez he brosez, hag araoe mervel en deuz bet an eur vad da ziazeza ar mean kenta evit sevel eur japel nevez en enor da Santes Anna.

Eur vreurie a zo ive savet er japel en enor da Santes Anna, hag an Tad santel ar Pab Gregor XVI en deuz staget outhi grasou bras meurbet. Bep meurvez epad ar bloaz e vez oferen e Santes Anna. Da c'houel Santes Anna, d'ar c'huec'h var'n ugent a viz gouere, e vez oferen bred da zec heur. Pa zigouez gouel Santes Anna var ar sizun, d'ar zul varlerc'h ar gouel eo e tigor ar pelerinaj a bad epad miz east. Azalec neuze betec fin miz east e vez bep zul oferen vintin hag oferen bred er japel. D'ar zul diveza euz ar miz-man e vez great ar pardoun bras. Bep meurs ha bep zul epad miz east peb kristen a c'hell gounid induljansou leun (plenier) en eur visita ar japel goude beza coveseat ha communiat. D'ar zadorn vintin e veler o tond euz an henchou tro var dro bandennou pardounerien. En dervez-se e vez eun niver bras a oferennou. Ar veleien tro var dro a ia da Santes Anna evit sicour coves ar gristenien deuet di da bardouna. En dervez-se e vez an oferen bred da zec heur ha gousperou da beder heur, ha goude *prosession ar miraclo*.

E penn ar *prosession* e veler seiz pe eiz banniel ha kement all a groaziou. Varlerc'h ar c'hroaziou e vale eun niver bras a dud a bep oad hag a bep stad goulaou en ho daouarn, lod var ho zreid noaz, lod all var gorf ho rochet. Goudeze e teu imaj Santes Anna douget gant gragez iaouank guisket gant ho habijou caëra ; goude relegou Santes Anna douget gant pevar abad guisket gant kazulion alaouret, ha neuze ar veleien e niver a bemp var'n ugent pe dregont. Lagad an den a zo diez d'ezhan para var eur guel caeroc'h evit an hini a zo breman dirazhan. Gulet a ra o pignat euz cre-

c'hen ar Palud eur bobl diez da niveri. An doare m'en em gemer an aotrou persoun da renka ar *prosession* a ziskuez pegement a boell hag a urz a zo e kement a ra. Caereat en deuz cals pardoun Santes Anna. Hed a hed hent ar *prosession* en deuz lakeat e beg guerniou huel bannielou a bep seurt liou a ro da anaout a bell laouenidigez ar Palud.

Diez eo skeudenna an daolen gaer euz ar vanden bardounerien-man gant ho guiskamanchou a bep giz. Bez'ho guelomp o tispaka var ar gree'hen evel eun arme var eun dachen vrezel; mes en ho daouarn n'o deuz ken armou nemet eur japeled pe eur c'houlouen benniget. Feiz Breizis en em ziskuez aman beo-buezek. Ne d'euz nemet e Breiz-Izel e vije guelet ep aoun ebet araoc doujans ar bed ar c'hristen o rei merkou ken anad euz he garantez evit Doue.

Ar Palud ken didrouz epad ar bloaz a zeblant kemer buez. Guelet a reer a bep tu eun niver bras a dantenou evit rei digemer d'ar veachourien. Larcoc'h bae Douarnenez gant he mor livet e glaz a ve kemeret evit eur berlezen, pa deu an heol da bara varnezhan he zaoulagad lugernuz. E neb leac'h marteze ne ve cavet eun dachen da rei da eur brosession eun ear ken caer ha ken laouen. Caloun an den ne jom ket klouar dirac ar seurt traou-se, hag an hini en deuz guelet an daolen gaer-man, ne c'helfe biken he ancounac'haat.

An noz a deu, hag ar bardounerien a gresk bep heur. Ar re a bell a zo en em lakeat en hent d'ar zadorn vintin, hag a zigouez dindan noz evit gellout kuitaad adarre d'ar zul vintin goude beza great ho devosion. Ar japel ne zisleun ket. C'hueac'h pe seiz belec a jom da goves epad an noz, ha credi a c'hellit ne ket ar reman an neubeuta diskuiz. An oferennou a goumans da beder heur, ha neuze e veler o tostaat ouz an daol zantel eun niver a dud covesseat d'ar zadorn dabardaez hag epad an noz. Petra benac ma veler neuze eun niver bras oc'h en em lakaat en hent da zistrei d'ar gear, ar re a deu da dremen ar zul da Santes Anna a zo brasoc'h c'hoas eget an dervez araoc.

Doun e chom e caloun ar c'hristen ar merk euz ar pardoun caer-man. He feiz a deu da doma o velet goazet, merc'hed a bep oad hag a bep stad, oc'h ober an dro d'ar japel var ho daoulin noaz. Distrei a reer euz ar pardoun-man ar galoun carget a garantez evit Santes Anna. En eur vond da zaoulina evit an diveza guech dirac he imaj, e veler histor trugarez ar vam vadmanscrivet eno gant testeniou an anaoudegez vad. Hag a bet hini o deuz bet perz en he madelez! Aman e velit flac'hion eun den pareet ebars treid he vam vad; du-hont testeni all eun den mud a zo bet distagellet; en tu all testeni eun den dall en deuz cavet ar gueled. En eur ger, oll boaniou ar c'horf hag an ene deuet betec aman a zo bet dizammet.

Bep kristen a zistro d'ar gear countant bras, hag eruet var hed eur c'hart leo dioc'h ar japel e veler ar bardounerien o taoulina evit an diveza guech evit kimmiada dioc'h Santes Anna. Ar plas-se a zo hanvet plas

ar *zalud*. Lavaret e ve o dije ar bardounerien poan ha glac'har oc'h en em ziframma euz al leac'h benniget-se. Seblantout a reont lavaret: « Kenavo, ne ket ep « keuz e teuomp d'ho kuitaad, ra zeui ho pennoz d'hon « heuil en hend. »

Patronez Breiz-Izel, ne ehanit da ziuall hor bro, evel m'o peuz great betec hen. Digorit ato evidomp an tenzor euz ho crasou; selaout mouez ho pugale, hag hor fisians neuze ne rei nemet kreski ennoc'h, o mam a drugarez. P. M.

Paris epad ar Vrezel.

— Mes, aotrou, eme Ber, perac eta ez euz kement a drouz hag a dalabao gant an dud divar benn ne c'hell ket ar pab fazia?

— Assa, Per, ne gomprenit ket, eun den a skiant evel doc'h-hu? Abalamour zur an darn vuia euz an dud a fell d'ezho ober ho fenn ho unan, hag a zo guell gantho credi ar gaou eget ar virionez.

— E fidandoustac'h, aotrou, rezoun o peuz, ha ne c'houzoun ket penaoz n'em euz ket divinnet an dra-ze. — Ha Per a jaoke var he jikat butun. — Eleal, emezhan, piou a c'houezo hag a lavaro ar virionez d'eomp divar benn Doue, divar benn ar relijion ha divar benn ar feson d'en em gemeret evit mont d'ar baradoz, ma n'e ket ar pab eo? Ni avad, ken etrezomp kristenien catholic, a ve goal baket ma ve embannet brema eul lezen nevez er mod-ma: « Selaout hag e clevfot guell a ze nemet tud bouzar a ve; mar d'euz, an eil a lavaro d'egile: hiviziken peb hini a dapo ar virionez egiz ma c'hello, rac n'ema ket muioc'h gant ar pab eget gant eun all. Ne dal ket ar boan d'eoc'h mont da gaout ar pab evit he c'hlask, evel a zo bet great ato azalec sant Per bete vrema; rac nijet eo al labous-se euz he gaoued: da bep hini ac'hanoc'h eo brema en em bourchass evel ma c'hello. »

— Mad, Per, setu aze just petra o doa c'hoant da ober eur rumm dud zo, hag abalamour da ze ar pab en deuz galvet da Rom an oll eskibien euz ar bed, hag an eskibien, o veza erruet eno, o deuz roet testeni oa bet credet ato en ho escoptiou ne c'hell ket ar pab fazia; goude beza gouennet sclerijen ar Speret-Santel, o deuz anavezet ive eo merket an dra-ze selear ha freaz er *Scriptur-Sacr*, ha neuze ar pab hag hi o deuz discleriet eo red credi ar virionez-se evel eun artil a feiz.

— Mar d'oa dija credet ar virionez-se gant an oll, d'ober petra ober eun *dogm* pe eun artil a feiz anezhi?

— N'oa ket credet gant an oll, mar kirit; bez'ez oa hiniennou ha ne felle ket d'ezho credi, pe o devoa eun douetans bennac. Keit ha m'int en em zalc'het sioul, keit ha ma n'o deuz great nemet caozeal eun tammic entrezho, an Ilis n'e deuz ket great van; mes pa'z int deuet da ober re a drouz, neuze avad an Ilis e deuz soujet oa poent stanka ho ginou d'ezho. C'hoarvezet eo ar pez a c'hoarvez avechou en eun tiegez. Avechou en eun tiegez lod euz ar vugale a dro muioc'h gant ho

zad, ha lod all, gant ho mam; lod euz ar mevellien hag euz ar plac'het pe mitizien a dro muioc'h gant an ozac'h, ha lod all, gant ar c'hreg. — Me am euz muioc'h a fisians er ozac'h, eme unan. — Me am euz muioc'h a zoujans evit ar c'hreg, eme eun all. — Me fell d'inn senti oc'h va zad, a lavar unan euz ar botret. — Me fell d'inn ober dioc'h a lavaro va mam, a respount unan euz ar merc'hed. — Ar virionez zo gant an ozac'h, eme hema. — Ar c'hreg a zo furroc'h he c'homzou, eme hounnez, etc. An tad hag ar vam a c'hell lezer an tammoigou disput-se da vont en dro eur pennad hag eur pennad mad zoken; rac gouzout aoualc'h a reont e rank an den drailla eur gomz bennac gant he deod epad ma vez he zaouarn o trailla panez. Evelato erruout a c'hell eur mare ma chom al labour a za dre na c'houezer mui oc'h piou senti goude beza caketet re divar benn gouzout piou a dle coumandi. Petra ra neuze an tad hag ar vam, o velet n'e d'a mui ar c'harr en dro?

Ober a reont evel eur persoun am euz anavezet hag a ioa bet belec an dud a vor. Maro eo brema, Doue r'her pardouno! Marteze o peuz clevet hano anezhan, an aotrou D...?

— Ché, ia zur, hen anavezet mad em euz. Eun denic bihan oa, n'oa ket eur *C'hadoudal*, mes avad danvez euz ar choaz a ioa oc'h hen ober: scanv evel eun droc'hanic, laouen evel an heol, hag eur galoun hag a dalie aour.

— Hennez just eo, guelet a rau ervad oc'h euz hen anavezet. Mad, setu ama petra lavaras eur zulvez an aotrou-ze d'he barrissionis a ioa, me gred, barboellie eun tamm.

O veza troet outho dioc'h ar balustrou, e lavaras d'ezho gant eur vouez crenv: bugale, piou ar mestr ama siouas...? Evelse a ra eur persoun en he barrez; rac n'e ket da Ian eo ober scol d'he bersoun. Evelse a dle ober ive eun tad hag eur vam en ho zi. Mad, evelse o deuz great ar pab hag an eskibien e concil ar Vatican. « Peoc'h en toull-ze, emezho, ha list ho storloc; piou ar mestr ama? » Hiviziken e sentoc'h oc'h ho tad eb ober kement-se adrouz. Emaoc'h aze o lavaret, lod ac'hanoc'h n'e ket ar pab he unan eo ne c'hell ket fazia, mes an Ilis, da lavaret eo, ar pab hag an eskibien assambles. Hogen, ema brema ar pab hag an eskibien assambles, hag hi eo a deu da ziscleria d'eoc'h ar pab he unan zoken ne c'hell ket fazia pa goms divar gador sant Per, evel doctor an oll gristenien, evel an hini a zo carget da verka d'ezho ar pez a dleout da gredi ha da ober evit mont d'ar baradoz. Ar pab eo ar penn euz an Ilis; hogen, daoust ha n'e ket d'ar penn eo coumandi d'al lost, ha nan d'al lost coumandi d'ar penn? »

— Ah! eme Ber, brema avad e velañ selear. Ni a ioa lakeat sot evel toullou gant ar c'hazetennou-ze a rank beza moroc'het oc'h ho scriva.

— Ia, eme Fanch, pa zonjan edont ahont eur vanden martolodet touellet gant ar c'hoz feuillennou

caol-ze, hag eur voutaillad vin gantho var ar guele, hag e lavare unan: « Assa, va zad, c'houi a c'hoar pe vin Bourdel, pe vin Bourgogn a zo er voutaill-ze? » — Ia, eme eun all, o crapa e gouzoug ar voutaill hag o staga anezhi oc'h he benn. — Holla, holla, eme berc'hen ar guin, n'e ket evelse eo. Hag hen diframma ar voutaill euz a grabanou an diviner re brount-se. N'euz fors piou a zivinfe coulz ha te, emezhan; mes gra evel a gounter a ra brema ar Pab: ma vije bet ama en devije lavaret dioc'htu pe seurt guin a zo er voutaill. — Mes eur martolod all, eun den fur ha ne gaoze ket re, a respountas: « Potret, ne d'it ket, me ho ped, da gomz evelse divar benn an den a zo muia din a respet var an douar. Poan am beffe o clevet ac'hanoc'h oc'h ober goab euz ho tad pe ho mam, var digarez m'e deffe eur gazeten bennac lavaret traou anezho. Er memes tra e cavan ez oc'h scanv a benn, a deod hag a galoun, pa'z it d'ober goab euz hon Tad Santel ar Pab abalamour m'eo disprijet gant eur mastokin bennac a zo bet desket d'ezhan evit malheur an dud souba he bluen el lion. Me n'oun ket doctor, nag a dost; coulsgoude em euz skiant aoualc'h evit gouzout n'e ket gant ezen eo bet great concil ar Vatican a gomzer kement anezhan; hag eb beza divinour e c'hellan assuri d'eoc'h ez euz muioc'h a speret e biz bihan kement escop a zo bet er c'honcil-ze eget na'z euz e corf braz ar sclabezerien paper-ze a ra d'eoc'h digeri ho taoulagad evel brinnic dirac ho c'hazetennou. Bezit sur, va mignounet, n'e ket diotach a zo bet great ha lavaret e concil ar Vatican. »

— Evelse e comzas ar martolod fur, hag ar re all a jenchas caoz en eur eva ar voutaillad vin.

— Assa, va mignounet, plijadur am euz o caozeal ganeoc'h; mes red e d'inn mont larcoc'h: kenavo eur vech all!

— Pa zistrooc'h dre ama, on devezo, credabl, eudennou all da rei d'eoc'h da zibuna.

— Mad, ne c'houlennan ket guell, ha n'e ket diez dibuna pa vez dalc'het ar guden evel ma c'houzoc'h-hu hen ober.

An Tad CLEAC'H.

(Eur pennad all eur vech all.)

Histor Coll-Marn.

(Pempzevet pennad.)

Goude ar prizioù, va mam a gemeraz he amzer da zeski d'in eur vicher. D'ar penn kenta ne c'houie dare pe seurt da zeski d'in. Ar pez a c'houie hag a lavare eo evit marichal ne vijen ket.

Caout a ra d'in goulzcoude e vije eun dra talvouduz braz d'ar vugale deski micher ho zad. Neuze da vihana e vijet atao dindan daoulagad ar re o deuz ar guir hag an dever da veilla varnoc'h, neuze ne vet ket o c'haloupat euz an eil ti d'egile, oc'h ober anaoudegez gant heman, gant hennout, hag aliez siouaz! gant camaradet fall; neuze erfin, e c'helfet, zoken en dra vezer *appranti* egiz a lavarer, renta meur a zervich d'he dud, hag espern, memez gounit d'ezho meur a venec.

Mez nan, an tadou hag ar mamou a gav guelloc'h e jeneral deski d'ho bugale eur vicher dishenvel dioc'h ho hini.

Ar rezoun selear a gemense setu hi aman. D'ar c'henta pephini a anavez ar boan a zo oc'h heul he vicher, e leac'h ne anavez ket ar boan a zo oc'h heul ar re all. Couzcoude pep micher e deuz he diezamanchou, evel m'e deuz he zu mad. E pep stad e caver kemense.

Follentez e ve eta credi e c'helfet caout eur vicher ne ve ket a boan enni; follentez ive, var an digarez-se, deski da eur bugel eur vicher kentoc'h eget eun all,

Var eun digarez all, diotoc'h c'hoaz eget ar c'henta, calz tud a fell d'ezho sevel ho bugale en tu all d'ezho, da lavaret eo, en tu all d'ho renk.

Na drolla tra eo ar bed! Den er bed-man n'en em blij aualec'h en he stat; atao e c'houlou huelaat, ha ma ne c'hell ket hen ober e poanio da rei eun heurtad mad d'ar re a deu var he lerc'h. Evelse ar c'hereour ne vizo nemed da ober eun hurcher euz he vap; ar marc'hadour a c'houlou ober euz he vugale advocaded pe ministred, mar plij ganeoc'h. Pebez gloar evidon, a lavare eun toer eun devez, ma c'helfen cass va mab da *architect!*

Ar re ne c'hellont ket tizout betec eno, da lavaret eo, paka ar renk-se, a gav d'ezho ober mad, memez ober eun taol caer, o kemeret eur vicher dishenvel dioc'h hini ho zud. Er fessoun-ze, kement skuere vad a gaver er famill, kemeut guennec a c'heller da c'hounit, a ia abiou, gant an diaoul, egiz a lavarer, hag an *apprenti* paour a ia da zeski he vicher gant ostillou ne c'hoar ket dre he benn cregi enno.

Da c'headal mont en tu benag, me chomaz er gear. Va mam e dije sonj da lavaret d'in bemdez araoc mont d'he labour: laka evez na labourfez, na studifez ket; ken a vo em berr. Me respouante atao, eo hag ia. Mez allaz, a veac'h e deve va mam troet he c'hein, me a rampe da glask eur mignoun benag euz a ligned Eujen, evit kemeret va flijadur na petra'ta.

Unan euz va flijadurezou brassa d'an amzer-ze oa mont da neu.

Caer a veze difea ouzomp mont d'en em voalc'hi, caer en deve an Aotrou Mear he unan gourdrouz ac'hanomp d'hon lakaat en toull pe er bidouff ma vijemp paket o neu, bah! kerkent ha m'or beze hed hor gar ni a rede d'ar ster hag en em daole ebarz evel eun torrad ouidi.

Peoc'h! ne am euz lavaret, rag ne c'houiemp ket neu coulz hag an ouidi. Bep bloaz unan benag a vije beuzet, ha biscoaz n'em euz clevet e ve bet beuzet ouad ebet.

D'an eil an ouidi pa'z eont en dour a zalc'h mad d'ar viscamant a zougont, e leac'h ni a iea en dour, respet d'eoc'h, evel roned. Caer en doa mear ar barrez lavaret e oa prizoun evit ar re a vije paket er stad-ze, ni ne reamp van; er c'hontrol, guassoc'h-guaz e talc'hemp da ober hor penn.

Eur vez e vije hor guelet. Eun den a zoare ne c'helle ket e guirionez mont abiou d'eomp heb ruzia. N'oa nemed eur rum dud hag a raje spount d'eomp, a deue

ker sioul ha tra betec enno hag a zamme he dok da unan, he voutou pe he vragou da eun all, hag ho c'hasse goudeze d'an ti-kear evit condaoni hon tud da vont d'ho c'hlask.

Kement ha ma'm aoun o counta e rankan lavaret tout. Eun devez e rankiz mont divragou d'ar gear. Euz an droze em bo sonj epad va huez. Va mam a icaz sot pa velaz ac'hanon.

Eur guiscad bazadou a roaz d'in ken a vlejen.

Goude tout n'oa ket araog ar poent. Goude ar c'hefesta-ze me a c'hoar ler piou n'oa ket mad da founsa eun daboulin!

Eun ijin all am oa cavet d'an amzer-ze evit kemeret va flijadur. Tridal a rea va c'halon gant ar joa pa c'hellen mont da c'haloupat ar c'hoajou, da stigma cripejou ha lassou-croug. Meur a c'had am euz paket er fessoun-ze, meur a hini all am euz laeret, paket e pechou ar re all.

Ar pez a blije d'in c'hoaz oa mont da zestum bouliji ploum var lerc'h ar zoudardet el leac'h ma vezent bet o tenna d'ar rond. Gant arc'hant ar gidoun, hag arc'hant ar bouliji-ze me a iea ractal da voundian hag a iea gantho da brena odevi, absint, pe butum da fumi.

Ar fumi! setu aze c'hoaz eur voaz vad mar d'euz unan!

Peleac'h eta eman an den ne denno ket he dok evit saludi eur mec'hioc a fum!

Butum daonet, a lavare eun devez eun den a skiant, te a zo flear ganez!

Ne lavare ket a c'heier. Ar vech kenta ma lakiz eur c'horniad me a oue clanv d'ar maro.

Clenved ar mor a gounter eur gual dra; ne c'hell beza guassoc'h eget clenved ar butum, me laka, me zonje d'in e vije deuet va eñ ac'hanon.

Loiz-Luch, pa'z iz en he zervich, a zizounaz ac'hanon dioc'h ar butum e berr amzer.

Vad a reaz d'in, rag biscoaz n'en deuz gellet va estomac hag ar butum en em ober assamez.

Anzao a rankan goulzcoude e caven curiuz guelet eun den hag a fume o prezeg d'ar re all chom heb ober.

Va mestr a ioa eun den a zoare.

Ar virionez a blije d'ezhan da lavaret, mez d'he c'hlevet n'oa ket fall ive. Me eta, ken hardiz ha tra, a lavaraz eun devez d'ezhan:

— Sell, tad coz, c'hui a fum hag a zifenn oc'h ar re all fumi!

— Amprefan zo ac'hanod, emezhan, daoust ha te az pefe great le da zeski kement boaz fall en deuz da vestr?

— Mez, va mestr, emeve, mar d'eo eur vis fumi...

— Me da entend, eme Loiz-Luch; te fell d'id lavaret e tlefen poania d'en em zivoaza dioc'h ar butum, rezoun az peuz; mez ar boaz-se, cleo, a zo-cassoc'h da gemeret eget da derri. He gemeret ne ket mad, chom heb hedderri ne ket din a veuleudi.

Ar butum a zo eun deo-arc'hant, eur c'holl amzer, a ro sec'hed, alic siouaz! sec'hed an odevi. Eun den braz a fum n'e ket brao, mes eur paotr pemzek vloaz gant eur

Ar Seur Martha.

Ar seur Martha a ioa eur vaouezik vihan, torret oll he c'horf outhi, diou pe deir vetalen var he feultrin. N'he c'havet ral a vech nemed en tiez ma vije daelou da zec'hi, eur c'hlanvour benag da veilla, eun den hanter frigasset pe goullet da brederia.

Ar seur Martha pe gentoc'h ar *vamic*, egiz m'he galvet, a zo maro.

Diez eo caout eun den hag en deffe rentet muioc'h a zervichou mad eget ar vaouez trugarezuz-man. Martha a ioa eat abred da zeurez. He oad tener ne viraz ket outhi da veza ato en he fost. D'an ampoent ma tiscare ar c'hplera an decved dioc'h an dud e Lyon e vije nos-deiz euz an eil hospital d'egile eharz ar re glanv.

Epad brezel ar C'himee, edo e Constantinopl oc'h entent oc'h ar soudardet keiz a goueze divar ho zreid gant ar fluz.

Er blavez 1859, edo en Itali, en ambulans savet gant ar jeneral Roz e kear Milan.

Er blavez 1866, edo en Amien, fidel eno d'he dever evel e pep leac'h. Neuze eo e reaz gant an impalaerez bizid ar re glanv euz an hospital. An impalaerez a c'houlennaz evithi ar groaz a honor.

Ne doue goulzcoude neuze nemed ar vetalen aour euz ar c'henta class; gedal a rankaz c'hoaz stereden lugernuz an dud a galon.

Epad ma oa kelc'het Pariz gant ar Brussianed, Doue hebken a c'hoar da bed e deuz torret ho naoun, ha ped heur gousket e deuz collet eharz ar glanvourien var ho zremenvan.

E man maro, allas! ar seur Martha, skuer an dud vertuzuz ha calonec. Bevet e deuz betec an oad a drivec'h vloaz ha tri ugent.

Nag en a die beza douss mervel goude eun henvelep huez!

NEDELEC.

KALENDR.

An aotrou Dilasser, persoun Sant-Segal, zo nevez maro.

Diotec'h eget an den Mear c'helen.

Eun devez oa eur vaouez er poull-canna. Ar poull-canna a ioa diou c'hammed vad dioc'h an hent braz. Eur c'hrak-otrou a deu da dremen.

D'ar mare-ze ar vaouez a ioa o tifanka eur foultren sac'h-arreal. Eur c'hard heur benag a ioa edo o loppa varnezhan gant he golvez. He dremen a ra dre an dour, geuch ar zac'h en he dorn. Ar zac'h petra reaz, nemed en em garga a zour.

He denna er meaz euz ar poull, hounnez a ioa eur c'hoari all. Ar vaouez keaz a zache var ar zac'h evel pa vije bet an diaoul crog en he reur, oc'h enebi outhi,

c'horn en he veg a zo goestl da lakaat eun den da zisteur he bred.

Var ze Loiz Luch a bakaz crog em c'horn butum hag hen lakeaz e mil dam dirak va daoulagad.

Me reaz an neuz da veza drouc-countant, mez e guirionez, e goled va c'halon, oan euruz d'en em zizober dioc'h eur c'horn en doa great poan d'in ken aliez a veach

(Eur pennad all eur vech all.)

NEDELEC.

Lizer Pi IX da Anton Borreo.

Anton Borreo eo a zo hirio, varlerc'h Garcia Moreno, president Republik an *Equateur*. Setu aman al lizer a scriv d'ezhan ar Pab.

Mab ker, baron a vella brud, din a honor hag a zoujans, salud ha bennoz abostolik:

Mab ker, baron honorabl, netra, nan, netra ne c'helle hon dic'hac'hari guell euz a varo an president vertuzuz, Garcia Moreno, eget al lizer o peuz skrivet d'eomp. Aoun or beuz bet, en hon anken, na deuje Republik an *Equateur*, en dienez euz he fresidant ker catholik ha ker calonec, da ziroll ha da jacha varnezhi gualen Doue. Mez, dre c'hrass Doue, ar spount or boa a zo ractal ehanet p'or beuz clevet oc'h hanvet da brezidant ha p'or beuz lennet en ho lizer ar zantimanchou cristen-ze, a zesk d'eomp e deuz adarre Republik an *Equateur* ken catholik, ken calonec, ker fur president hag an hini e deuz collet.

Hor c'halon o peuz laouenneat oll. Joa vraz en deuz great d'eomp ive lizer an Deputeed hag ar Zenatourien. Deputeed ha Senatourien a zo en ho c'halon ar zantimanchou cristen a zo e calon ar re-ze, ne c'hellont gant ho sicour nemed cass pep tra var vell. Pa vez emgleo etre Penn ha Memprou eur c'horf evit ar mad eo diez ne gasfent ket an traon gant an hent eun.

Guir a roit d'eomp eta da c'headal diganeoc'h difen ar relijion gatholik, chom fidel ha sentuz da gador Per, ha labourat bemdez da rei d'ho pobl ar guir eurusded.

Meuteudi d'eoc'h da veza bet cavet din euz eur garg ker braz, gant ken aliez a hini o deuz roet d'eoc'h ho moueziou. Kement-se a ziscoez selear oc'h deuet mad d'an diou Gramb. Nemed eassoc'h a ze e reot ar vad.

Pedi a reomp eta an Aotrou Doue oc'h euz great le da skigna he hano hag he aviel, da rei d'eoc'h sclerijen ha nerz da gass da benn ar mad oc'h euz coummanset evit he c'hiloar.

Da c'headal, evel testeni euz he brotection hag euz hor c'harantez a dad, e roomp hor benediction apostolik d'eoc'h-hu, Mab ker, baron fur hag honorabl, deoc'h-hu ha d'ar Republik oc'h galvet da c'houarn.

Roet e Roum, e Sant-Per, an 9 a veurz euz ar bloaz 1876, an dregonvet blavez euz hon amzer var droun sant Per.

PI IX, PAB.

An otru a venne d'ezhan reudi o c'hoarzin. Setu aman vad, eme ar c'hreg paour, setu aman avad eur c'hoari. Biscoaz kement all. Ha lavaret ne ven ket goestl da gaout va zac'h. Setu aman eur gempen avad. Alo, alo, alo! Sorset eo va zac'h, me laka. Petr'an diaoul a zo peg ennan? hag e saché hag e saché guassoc'h-guaz varnezhan, ken a oa gleb-teil o c'houezi.

Selaouit, mam goz, eme an aotrou. Crogit er penn izela euz ar zac'h ha laoskit ar penn a zo ganeoc'h da zisken en dour hag e teui prest er meaz, me gred.

Ar vaouez a zentaz hag ar zac'h disorset var ar ger a deuz ken eaz ha tra er meaz dioc'h an dour.

— « Mil vennoz Doue d'eoc'h, aotrou, eme ar ganerez; diotoc'h eget an den her c'helen, emezhi! »

Labourou an Eost.

Setu ar baizantet betec ho daoulagad e creiz labour vraz an eost. Goaz, greg ha bugel, an oll var ar meaz a zo d'ar mare-man er park pe var al leur. Eun heur hebken araoc fin al labour ar c'hreg pe ar plac'h a deu d'ar gear da farda ho zam boued d'an eosterien.

Ne c'hellan nemed rei meuleudl d'ezho var ar poent-se. Netra guelloc'h eget destum an eost primma posubl. An oll a goumpren mad kement-se en hor bro. Evelse ez a al labour en dro. Hirio e veder, e charreer, e cacuader an ed evel dre huvre.

Ne ket evit guir na ve poan ha skuider oc'h heul al labour-ze; mez en desped da ze, an tiek en deuz plijadur oc'h en em skuiza pa vel ar berniou greun a ro Doue d'ezhan.

Var ar marc'had ar baizanted epad an eost e jeneral a vez iac'h evel filippet var eur bern ed.

Petra eo eta da hiniennou dont da c'hlaboussat d'ar baizanted eo eur binijen beza condaonet da labourat an douar, eo re bounner ar bal dioc'h ho dourn, re ien an douar dioc'h ho daoulin, re veuz an alar dioc'h ho estomec, hag a zo evelse o tenna digantho ho domistiked, ho bugale zoken avechou, evit ho zacha e kear da viska liou ar grampoezen diveza? An dud diskiant ne goumprenont ket an devez ma vanko tud da labourat an douar e ranko keriz pinta,

Ar mekanicou a zo breman stank var ar meaz. An oll, guassa zo, n'int ket evit prena mekanicou, rag n'emaint ket evit netra. Evelse al loden vrassa euz ar verourien discrog o deuz c'hoaz mil boan oc'h ober ho eost. Me gav d'in ma ve e pep parrez eur pemp pe c'hueac'h mecanik red, dioc'h an deiz, e count ar mecaniker, kement-se a'rentle servich vraz ha d'ezhan ha d'ar baizantet intre.

Guelit peger buhan e vez breman nizet pe ventet an eost e pep leac'h. Perac? abalamour kement en deuz eost en deuz pe a dra da brena eun nizerez pe eur venterez.

M'o deffe an oll mekanicou evel m'o deuz nizerezed, nemet buhannoc'h a ze ne d'affe an eost en dro.

Labour ar baizantet a ve evelse crennet; an eost a iaffe chasunnoc'h en arc'h, hag ar mekanicou eleac'h chom da vergli e persier ar guerzer a rofe bep bloaz an interest crenv euz ho zaloudegez.

Eun dra da ober c'hoaz evit caout an ed mad da zourna memez goude ar glao, eo he vernia er park a zavadennou, e leac'h he vernia a zammou croaz evel ma rear e calz plassou. Ar vandossen var he gourvez a zo condaonet da gemeret dour; er c'hontrol, mar bez lakeat en he za gant c'hueac'h pe seiz all, an dour a ranko mont hed ar goloen betec an dreujen.

Evit miret na beke ar glao er blenchou, er pennou destumet en eun takad er penn huella euz ar zavaden, e saver var c'horre ar bern eur vandossen all, ar pennou anezhi pokez gan ar pennou all, hag e ranner goudeze an trujou da zont da goeza varzu an traon egiz eur paraplui da c'holei ar pennou tout assamez.

NEDELEC.

PRIZ AN ED.

TAOLIT EVEZ. — Ar priz merket da genta eo priz ar marc'had diveza, hag ar priz merket d'an eil eo priz ar marc'had araoc.

KEMPER. — Marc'had an 12 a vis eost.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	24 1 00 s	24 1 00 s
Segal.....	48 30	48 00
Eiz.....	16 30	16 00
Guiniz du.....	23 00	19 00
Kerc'h.....	19 00	20 00
Avalou douar.....	9 30	8 30

POUNT'N-ABAD. — Marc'had an 10 a vis eost.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	22 1 94 s	22 1 94 s
Segal.....	48 33	47 08
Eiz.....	16 76	17 76
Guiniz du.....	20 83	17 94
Kerc'h.....	19 00	19 30
Avalou douar.....	8 30	8 00

CASTELLIN. — Marc'had an 10 a vis eost.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	23 1 73 s	23 1 73 s
Segal.....	48 42	47 18
Eiz.....	16 30	16 00
Guiniz du.....	19 48	16 28
Kerc'h.....	21 50	20 30
Avalou douar.....	» »	» »

Perc'henn-Merour: AR. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gant AR. DE KERANGAL.

FEIZ HA BREIZ

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA

Casset bep sul da gement kristen a gomz ar brezounee

PRIZ AR GAZETEN

AR MARC'HAD D'HE C'HAOUT BEP SIZUN EPAD AR BLOAZ A GOUST:

DAOU SCOQUET evit ar Finister, — ar Morbihan — ha Costez-an-Nord
SEIZ LUR evit an departamantou all.

Ar marc'had a dle beza great ha paet ato e ti an Aotrou AR. DE KERANGAL, Perc'henn-Merour, e Kemper

Ar seridou da lakaat var ar gazetenn a dle beza casset d'an Aotrou MORVAN, chaloni, kenta scrivancier,

Pe d'an Aotrou NEDELEC, eil scrivancier, ru Bourg-les-Bourgs, 26, e Kemper.

KEMPER, 26 a vis Eost.

Respont Eii IX da Arc'heskob Pariz varlerc'h al lizer sinet ganthan ha gant an Eskeb all d'ar Pab, goude gouel braz Introun-Varia-Lourd.

PII IX, PAB.

Mab ker ha breudeur din a zoujanz, salud ha benediction abostolik.

P'on euz gourc'hemennet consacri Iliz Lourd ha eun imach ar Verchez henoret er plass-se, ne ententemp ket rei hebken eun desteni euz hon devosion evit Mam Doue; fellout a rea d'eomp ive, e creiz ar guallennou a c'hourdrouz ar relijion gristen er mare-man, crenvaat feiz an dud fidel, re Frans dreist oll, ha renevezi ho fizianz e galloud hag e carantez ar Batronez hor gouarn euz an Envou.

Ho lizer, scrivet d'ar bevar a viz gouere, a zesk d'eomp, evit hor brassa levenez, oc'h euz great kement a ioa en ho calloud evit cass hor reked da benn; ha var a velan, ho poan ne ket bet collet, p'e guir eo a ville-rou e ranket counta ar re a zo denet d'oc'h heul d'ar plass santel-ze evit henori ar Verchez heb pec'hed concevet, hag he fed da rei d'ezho sicour.

An desteni public-se a feiz hag a zevosion e kenver ar Verchez hor c'harg a joa hag a ro d'eomp ar greden e teuo Doue, gounezet dre bedennou he vam, dazavetei ho pro ker brudet, hag assamez ganthi an oll gristenien a zo hirio e creiz ken aliez a zanjer. Ia, ar greden stard or beuz e laouennaio ar re a zo er boan, e roio nerz d'ar re zo sempl, e sclerijenno ar re zo dall, e lakai ar c'hlae'har da zisken e calon ar bec'herien, e rento pelloc'h d'ar zociete, taol-distaol keit all zo, ar peoc'h a c'houlennomp diganthan. Ar pez a chom da ober breman eo dioual na deuffe ar feiz hag an devosion birvidic-ze da laoskaat; ar pez a chom da ober breman eo poania da gendec'hel, da greski zoken an tan-ze euz ar garantez evit Mari en oll galonou. C'hui a labouro, c'hui, a unan gant an oll Eskibien euz ar bed oll, a labouro da obten ar c'hraz caer-ze.

Da c'hedal, eo gant joa e veulomp ac'hanoc'h evit ar pez oc'h euz great bete vremen hag e trugarekemp ac'hanoc'h euz ho santimanchou mad en hor c'henver. Er memez amzer, evel arrez euz a benediction Doue ha testeni euz hor c'harantez evidoc'h, e roomp d'eoc'h en hor Zalver hor benediction abostolik, deoc'h-hu, breur ker, d'ho kenvreudeur, d'ho peleien ha da gement den fidel o peuz da velet varnezho.

Roet e Rom, e St Per, an 22 a viz Gouere 1876, an unan ha tregonvet blavez euz hon amzer var droun St Per.

PI IX, PAB.

Pardounerien Breiz e Rom.

UGENVED PENNAD.

Guerejou ar gristenien genta (kendalc'h).

Goude ar pez em beus lavaret d'eoc'h diyar benn an doare o deus renket ar gristenien genta, hor breudeur, euzat relegou ho merzerien, e tleit evel don guelet eno dourn Doue. Ar baianed en amser-se zoken o devoa eun doare all da henori corvou ho zud varo. Devi a reant anezho, hag al ludu, destumet en eur podic aour pe arc'hant pe bri zoken, hervez easamant ha faltazi pep hini, a veze savet varnezho bolsiou caer meurbet. Pep famill pinvidic e devoa he bols, a veze implijet evit he ober ar marbr ar c'haerra kizellet gant ar vicherourien a renket da gerc'het avechou a bell bro. Meur a hini euz ar volsiou ourgouillus-se a zo c'hoas en ho zavoude triveac'h cant vloas; an darn vuia anezho gouscoude a zo bet discaret gant ar barbarez a gasse gantho an trzou a blije d'ezho hag a zismantre an nemo-rant.

An aket-se euz ar baianed ho unan da zavel besiou euz ar re dalvoudeca evit digemeret ho ludu a ziskues ar respet a zougent d'ar re varo. Setu perac oa great lezennou evit lakat dougen respet d'ar besiou-se ha d'al leac'hio, da haour pe da binvidic ma vezent, a

ioa espernet evit enterri ar re varo. Al lezen zoken a zelle oc'h an oll relijionou. Abalamour da ze ar baianed ho unan a renke respeti guerejou ar gristenien a lakeant d'ar maro gouscoude.

Evel ar baianed en amser-se n'o devoa ket a verejou public, pep hini a joase en he zouarou he unan, pe a brene eul leac'h evit ober eur vols, a ioa an darn vuia anezho evel eur c'houldri; en diabars ez oa eun niver bras a doullou; en toullou-se eo e veze lakeat ludu ar re varo pep hini dioc'h he renk. Pep hini a c'helle hervez he faltazi lezel lakat ludu he amezeien pe he vignonet er volsiou hag el leac'hieu deputet evit-se.

Kement-se a roio essoc'h d'eoc'h da gompren perac o deus gellat ar gristenien genta ober kement a verejou a zindan an douar. Epad tost da dri c'hant vloas ne veler ket e vent bet diezet tam ebet evit kement-se. En eur glask gant cals a boan, ez euz a vrema cavet a zindan an douar eun tri ugent guered bennac, hag enno oll ar gristenien a enterre ho c'horfou maro er memes doare. Gouscoude ama hag ahont, er ruiou stris-se pe gentoc'h er ribouliou-se a zindan an douar, e caver leac'hieu ledan evel eur gambr vras, gant besiou tro var dro ive evel el leac'h all. Ar c'hamprouse a veze great e misou eun tiad kristenien pinvidic a felle d'ezho caout he oll dud varo skoas ha skoas.

Var a lenner el levriou a goms euz ar guerejou-ma, ez eus cavet a zindan an douar, en tri ugent guered-se dizoloet bete vrema, kement a ribouliou, a zo an diou voger a bep tu leun-tenn a vesiou, eun hirder a dri c'hant leo. Nac a boan eta n'o deus ket kemeret hon tadou coz evit miret e plasou deread, ha miret na vije profanet relegou ho zud varo ha dreist oll re ar verzerien.

Gouscoude, evel a veler hirio c'hoas, en amser ar persecutionou spontus a guezze a amser da amser var ar gristenien, ne c'hellet ket atao tenna an douar a loc'het evit ober besiou ar verzerien; neuze pa veze leun-tenn a vesiou eur riboul, ha ne c'hellet ket mont larcoc'h gantha, e veze digasset evit he stouva an douar euz eur ru pe riboul nevez a veze toullat e kichen.

Nebeutoc'h a labour a ioa oc'h ober evelse evit ma vije renket digas an douar a ziaveas, hag ouспен e tionallet en doare-se da rei leac'h d'ar baianed da c'houzout e vije er bassefosiou-se kement a gristenien evel ma'z oa.

Aliez, evel a zesk d'eomp an abostol sant Paol, epad ar persecutionou spontus a zouge en ho enep an impalaeret paian, ar gristenien evit savetei ho buez a renke en em guzet a zindan an douar etouez besiou ar verzerien; eno zoken e renkent avechou chom meur a vis dioc'h-tu. Ar veleien, an eskibien hag ar pabet ho unan a renke meur a veach en em guzet eno.

En amseriou reusedic-se kement iliz, kement chapel o deveze savet e kear, a veze dismantret hag avechou chenchet e marchosiou pe e leac'hieu c'hoas

euzussoc'h, a veze great tiez a zizurs anezho. Gouscoude evel ne c'helle ket ar gristenien baour-se chom eb ar bara celestiel a roe d'ezho ners da vont d'ar maro, e renke ar veleien lavaret an oferen er plasou-se a zindan an douar.

Guelet em beus meur a hini euz al leac'hieu santel-se kempennet gant ar gristenien evit lavaret an oferen. Eb beza ker bras ha ken huel hag an ilizou, ez oant gouscoude kempennet en eun doare deread evit ma c'helje ar veleien hag ar pab he unan lavaret an oferen enno. El leac'hieu-se teir guech santel em beus guelet ar mogeriou hag ar vaout livet brao, pemzec pe c'huezec cant vloas zo. Eno kercouls hag en hon ilizou oa merket he blas da bep hini; da dosta d'an aoter ema c'hoas cadoriou ar veleien a zicoure cana an oferen; goude edo plas ar goased, ar merc'hed a deue goude; hag en eul leac'h disparti dioc'h ar re-ma e tene an dud divadez c'hoas, a ioa o tezki ar relijion hag o devoa difen da jom en oferen hed-a-hed; araoc ar gorreou e renkent en em denna kuit. E guered santez Agnez dreist oll, em beus guelet eun ilis caer evelse gant patromou sent hag hini hor Zalver a zindan furm eur pastor, eun danvad gantha var he ziouscoas.

Lod euz an ilisou-se a zindan an douar a zalc'her c'hoas hirio en eun doare deread evit contanti devosion ar belerined a fell d'ezho avechou lavaret an oferen er plasou santel-se, hag etouez besiou ar verzerien. M'ho lez da gompren gant pegement a respet hag a zevosion e lavarer hag e clever an oferen er plasou-se ker santel, o deus bet oferenet enno ken aliez a velec hag a escop en devez ma renkent mont d'ar maro evit ar feiz. Ha clouar e c'helle beza communion ar gristenien-se en eur vont da reseo ar bara-se a vuez, o velet a bep tu d'ezho besiou ar verzerien a anavezent cals anezho marteze, hag o deveze evelldho communiet marteze evit ar veach diveza en ilizou dister-se evit daoulagad an dud, ken dudius avad dirag daoulagad an Doue mad-se ne c'helle ket chom eb ober euz zell a garantez oc'h he vugale persecutet a zileze pep tra evit miret he lezen. Anez caout eur galon dir en he greiz ne d'eus kristen ebet hag a c'helfe chom eb santout he c'hoad o virvi en he greiz etouez ar besiou santel-se a zo enno relegeier ken aliez a villion a verzer, a c'helle gueled an ilizouigou-se a oferenas enno ken aliez a verzer marteze evel a velec, a gommunias enno ken aliez a verzer hag a verzer evel a hini a resevas he Zoue. Eno e tebas meur a veach e kuz an itronezet pinvidica, ar merc'hed iaouank-se a lignez huel a ioa goulennet evit pried gant bugale an impalaeret, hag a deue scoas ha scoas gant ar beorien, gant ar sclavourien aliez, evit azeza oc'h taol ar gommunion, evit beza crenvoc'h a ze da drec'hi tourmanchou ar vourrevien, hag en em zerc'hel pur ha chast e creiz ar brassa dangerou. Eno eo e cavas ners evit trec'hi ar goassa tourmanchou santez Cesilia, santez Agnez, santez Pudentiana, ha cant ha cant mil all ker calonec hag hi.

Epad ar persecutionou spontus a zouge an impalaer a enep ar gristenien, eno ec'h en em zestumen

evit lavaret an eil d'egile kement o deveze guelet ha clevet var an deiz, evit rei da anaout d'ar Pap, eu em zalc'he eno e euz, ar burzudou en deveze great Doue o sicour he vugale dirag ho barnerien hag o rei da vugale iouank ners-calonec'ha evit skoiza an tirantet ha gounit d'ar feiz aliez zoken ho barnerien hag ho bourrevien. Compreuit mar gellit, netra euzussoc'h ha gouscoude netra caerroc'h dirag daoulagad ar feiz evit na d'eo ar pez a dremene meur a veach bemdez epad ar persecutionou er guerejou-se a zindan an douar. An tad hag ar vam o tigas ijili ho mab pe ho merc'h a veze bet trouc'het a dammou ha dispartiet dioc'h ar c'horf bras; an den pinvidic-ma o tigass eskern ar merzer pe ar verzer e chomet e dilac'h an anevalet gouez, hag en deveze paet ho fouez en aour evit ho digass da enterri er guerejou santel-ma scoas ha scoas gant ho breudeur; eur mignon, eur gamaradez o tigass di eskern eur mignon pe eur gamaradez o deveze gellat da denna euz a greiz an tantad tan a ioa bet allumet evit ho devi; eur c'hristen calonec, en deveze risalet he vuez, evit destum corf ar merzer-se, marteze a lignez huel; hema, goude beza bet gouzanvet an tourmanchou ar re grissa hag ar re euzussa, a veze c'hoas roet urs d'he deuler var ar ru evit beza bresset gant ar c'hirri, ar c'hezec hag an dud a dremene a villerou varnezha.

Ken niverus e veze avechou ar c'horfou maro-se, pe gentoc'h relegou ar zent-se a veze dija ho ene o velet Doue hag oc'h he veuli, ma ne veze nemeur a amser da ober pedennou an llis varnezho, ha da ginnig evit pep hini anezho sacrifics santel an oferen. Guir eo n'o doa ezom ebet a bedennou ho breudeur euz an douar pa'z oa ho ene eurus er barados o pedi zoken evit ar re a lezent var ho lerc'h e creiz ar bersecution, hag e risel da veza coundaonet ive d'an tourmanchou ar re grissa. Daelou avad, ha daelou puill zoken a rede euz a zaoulagad an oll, neket avad daelou a c'blac'har hag a anken, mes daelou a joa, a laouenedigez a rea vad d'ar galon, hag a zigasse enno ners Doue gant he c'hras hag eur c'hoant, eun avi santel da veza eb dale lakeat er memes stad evit caout an eur vad da vont kentoc'h a ze d'ar barados. Oc'h anaout buez ar zent evel ma rit, dre ar vuez a lennit bemnos gant tud ho ti, hag assuret da veza dirag besiou ar gristenien calonec-se, petra e divije lavaret ho calon d'eoc'h? Me a c'hoar petra zo tremenet em hini, her scriva avad a zo dreist va galloud.

IAN AR GERNEVEZ.

(Eur pennad all eur vech all.)

Paris epad ar Vrezel.

Eun dervez bennac goude, setu me oc'h en em gaout adarre gant ar vartolodet-se.

— Ac'hanta, eme ve, penaoz ema ar bed?

— E feiz, aotrou, erruet mad oc'h; rac eun diou pe deir guden or beuz adarre da zirouestla; ho c'havet or beuz er c'hazetennou a zo nevez digouezet en hon

touez, hag a ra kasimant kement a drouz hag a freuz ha bombou ar Prussianet.

— Guelomp 'ta petra int.

— Lavaret a reont ne c'hell ket ar pab pec'hi a-baoue m'eo discleriet ne c'hell ket fazia pa gomz evel doctor an oll gristenien. Petr' o peuz da respount var gement-se?

— Respount a ran e ve salo d'ar pab e ve guir ar gaou a lavar ar vrichinet-se. Mes allas! n'e ket guir. Lavaret am euz d'eoc'h dija ar pab, evel den, a c'hell fazia, a c'hell en em droumpla, evel c'houi ha me; n'e ket evel den, eur vech c'hoaz, eo ne c'hell ket fazia, mes evel pab, da lavaret eo, e kement ha ma'z eo carget gant Jesus-Krist da verka d'an oll gristenien ar pez zo red da gredi ha da ober evit mont d'ar baradoz. Mad, er memes tra, evel den, ar pab a c'hell ive pec'hi evel an dud all.

— Ché! ar pab a c'hell pec'hi?

— Ne lavaran ket d'eoc'h e pec'hfe aliez, nag e raffe pec'hejou bras; mes coueza a c'hell en eur faot bennac, abalamour ma'z eo euz a c'hoad Adam evel-domp-ni.

— Petra! hag e c'helfe evelato chom ep fazia pa gelen ar gristenien var ar guirioneziou euz ar relijion?

— Va Doue, ia.

— Ha ma teuffe da goueza en eur faot bennac, petra raffe?

— Mont da goves, na petra'ta. Pii IX, ar pab a zo brema, a zo istimet gant an oll evel eur zant, hag evel eur zant ha n'e ket euz a vouenn ar gornandounet pe ar c'horriket eo; mad, Pii IX a vez o coves da nebeuta eur vech bep eis dez.

— Bah!

— Ia, hag he bask a ra ive bep bloaz, n'e ket evel Per aze eo. Pegeit zo, Per, n'o peuz ket great ho pask?

— Oh! aotrou, er bla-man e rinn.

— Aze eo! C'houi zo eur goaz avad! Mad, evel a lavaren d'eoc'h bremaic, ar pab, ma tigouesse ganthan coueza en eur faot bennac, a iaffe da goves evel ar re all; mes an dra-ze ne virfe ket outhan da gelen an dud fidel var ar guirioneziou euz ar feiz eb gellout fazia he unan. Petra, Fanch, c'houi n'oc'h euz morse great pec'het ebet?

— Holla! holla, divezatoc'h, aotrou; re vuhan an oll e fell d'eoc'h mont; kemeromp rizou gant aoun na deuffe hor bag da veza troc'holliet gant an avel.

— Mad! mad! Lakeomp o peffe great eur pec'het bennac, daoust hag an dra-ze a virfe ouzoc'h da respount eun var ar c'hatekis?

— Ne zouch ket d'inn.

— Mad, evelse a zigouezfe ive gant ar pab. Goude tout n'or beuz ket da velet pe e pec'h ar pab pe ne bec'h ket; an dra-ze ne zell ket ouzomp. Ar pez a zell ouzomp eo ar bromessa-ma great gant Jesus-Krist: Jesus-Krist en deuz roet he c'her ne fazio biken ar pab pa verko d'ar gristenien ar pez zo red da gredi ha

da ober evit beza salvet. Hogen, Jesus-Krist a c'houie petra lavare, emichans, p'e guir eo Mab da Zoue.

— Ar c'hazetennou a lavar ive ez euz bet pabet ha n'oant ket goal zantel.

— A zo guir evit unan pe zaou; mes avad caer zo bet clask ha diglask, n'ez euz gellet biscoaz prouv en deffe pab ebet faziet pa gomze evel pab, da lavaret eo, evel doctor an oll gristenien. An Aotrou Doue en deuz lezet guech all sant Per da goueza en eur pec'het braz evit ma vije humploc'h goudeze, ha m'en devije ive muioc'h a druez ouz ar bec'herien all. Er memes tra ive, an Aotrou Doue a c'hell beza lezet eun den dibarfet bennac da azeza var gador sant Per evit discouez d'an oll sclearroc'h a ze eo Hen he unan hag Hen ebken eo a zalc'h an Ilis en he za. Evidon-me, netra ne ziscouez d'inn sclearroc'h ema Doue gant an Ilis catholic eget an trubuilhou e deuz bet an Ilis-se da c'houzanv a bep amzer, ken a zianveaz, ken a ziabarz.

— Ar c'hazetennou a gount ive eur bern traou divar benn ar veleien.

— Mad, lakeomp e ve guir, evel ma'z eo gaou, ar pez a gount ar c'hazetennou-ze; kement-se a ve eun desteni nevez, eur breuven nevez, hag unan euz ar re vrasa, ema Doue gant an Ilis catholic, e teu ar relijion gatholic digant Doue. Evidon-me, ne venn ket nec'het evit respount d'ar glabousserien-ze: « Selaouit, potret! Eun ilis a ioa, eun ilis vraz meurbet: an doen anezhi a ioa ken huel ma touche ouz ar c'hoabr. Ha setu e receive taoliou avel ha barrou amzer a bep tu; ar gurun, ar c'hazarc'h, ar glao, kement seurt traou a ra trouz ha freuz en ear, a deue da ober ho zabbat varphi. Mad, guelit ar burzud! An ilis-se morse ne horjellas, morse netra ne flachas enuhi, nag er mogeriou, nag en doen, nag en tour; ha coulskoude ne oa nemet treaz oc'h ober ar mogeriou, ha pillierou coat brein-tuff oc'h harpa pe o souten an doen. Ac'hanta, scrivenerien habil, doctoret ar c'hazetennou, o pet eta ar vadelez da explika d'inn eun hevelep burzud. Ha ne d'it ket da lavaret an dra-ze ne c'hell ket beza; rac an draze a zo dirac ho taoulagad naontec cant vloaz a vezo bremaic. Daoust hag an Ilis catholic n'ema ket en he za tost da naontec cant vloaz a zo? Daoust ha n'e ket ive braz, huel ha ledan, p'e guir eo skignet dre ar bed oll? Daoust ha ne vez ket ato great brezel d'ezhi e feson pe feson?

« Penaoz eta e deuz-hi gellet chom en he za epad keit all a amzer? Penaoz explika an doare e deuz da veza ker crenv ha ker iaouank evel pa vije bet savet deac'h diveza pe hirio vintin? Rac var ho meno-c'houi, n'ez euz nemet treaz oc'h ober he mogeriou, p'e guir e livirit ar gristenien gatholic ne d'int nemet sperejou berr ha tud diskiant abalamour ma credont traou ha ne gouprenont ket; var ho meno-c'houi, n'ez euz oc'h he zouten nemet pillierou coat brein, p'e guir e livirit ar pab, an eskibien hag ar veleien n'e d'int nemet tud fall. Mar d'eo guir an draze, eo sclear hag anad d'an oll, ha sclearroc'h eget an deiz, sclearroc'h

zoken eget pa ve an heol, al loar hag ar steret o para assambles, ema Doue he unan oc'h harpa an Ilis-se hag oc'h he delc'her en he za. Anez, m'ar d'eo guir ar pez a livirit, e vije couezet pell zo dija en he foull. E-velse eta o lavaret traou euz ar pab, euz an eskibien hag euz ar veleien, e roit oc'h unan ar vrasa preuven ema Doue gant an Ilis catholic, hag e teu digant Doue ar relijion a brezeg an Ilis-se. »

Er feson-se, va mignounet, e serran ho ginou d'ar glabousserien-ze. Rac setu ama petra eo: sulvui e lavarint drouc d'inn divar benn ar pab, an eskibien hag ar veleien, sulvui ive, eb clask discouez d'ezho santelez hema, santelez hennont, ar pez a ve coll va amzer, e respountinn ato: « c'hoari' ta, potr, langacha' ta; ar muia, ar guella; rac ne rez nemet creski ha crenvaat ar rezouniou am euz da gredi ema Doue gant an Ilis catholic, hag e renker delc'her mad d'an Ilis-se evit beza salvet. »

— Aotrou, eme Ber, ha ma ve ar pab, an eskibien hag ar veleien tud santel oll?

— Han, Per, te zo fin avad, evel a lavare guech all an aotrou Nicolas euz a Lanarvily, Doue r'her pardouno! Me'm euz great he varo d'ar belec santel-ze goude m'oa tremenet. Han, ia, ma ve an oll evel an aotrou Nicolas, hag an aotrou Bihan a ioa e Lopre. . .

— Me am euz gaelet an aotrou Bihan; assa, pebez den mad! Nag hea a'ioa iaouen, ato o c'hoarzin, ha n'e ket, han?

— Oh! eur marvailler dispar. Mad, Per, ma ve lavaret d'inn e ve an oll, azalec ar pab betec an disterra cloarec, tud a feiz hag a zoujans Doue evel an daou velec ma caozeemp divar ho fenn, neuze e lavarfen adarre: e coumpagnunez vad emaoon; coulz tra eo d'inn eta teuler an eor pe an anc' ama.

— Neuze 'ta, aotrou, caer a vo trei var tribord pe var babord, e chomoc'h ato en Ilis catholic?

— Evel a livirit, Per, rac ne c'heller beza mad nemet gant Doue, hag evit beza gant Doue eo red beza en Ilis catholic. En Ilis-se emaoon, hag en Ilis-se e chominn, eb sourcial nemeur euz ar pez a rai ar veleien all, nemet evelhen: ma reont mad, e poaninn da gemeret scouer dioutho, ha ma reont fall, e tistroinn va daoulagad, e pedinn evitho, hag e creninn evidon va unan gant aoun na deuffen ive da vankout da c'hras Doue. Mes avad n'euz fors piou a velfen o vankout d'he zever, an dra-ze ne vezo ket eur rezoun evidon da bec'hi ha da zigeri va c'haloun da zeiz duellen ar goal visson. Holla, holla, kendelc'her a dleer ato gant an hent mad; goaz a ze d'an nep en em daol en toull kirion o clask he blijadur en henchou treuz.

— A zo guir. Mar d'a eun den hag en deuz collet he skiant vad d'en em deuler er mor, pe hen a ve mouss pe hen a ve cabiten, ne ve ket eur rezoun evit ar var-tolodet ali a zo er vourz d'ober evel dhan eul lamm er scudel vraz evit eva dour divar ho r... Assa, fumi a rit, aotrou? Me am euz ama eun anter doussen sigalennou; a greiz caloun ho c'hinnigan d'eoc'h. N'e ket euz

ar Martinic int; mes saouret mad aoualc'h int evel kent.

— Ho trugarekaat, Per; mall e d'inn mont larcoc'h.

— Peur e tistrooc'h?

— Ne c'hellan ket hel lavaret d'eoc'h; rac e Paris, evel a c'houzoc'h, ne c'heller mui lavaret nag an deiz, nag an heur.

— Mad, pa deuot, on do clevet marvad eun turubaill all bennac, rac scrivenerien Paris a dremen hirio ho amzer o tua fors paper. Petra, Ian, te 'c'h euz doare da fallout comz ouz an aotrou; distagel da deod 'ta.

— Aotrou, petra ziniti an dra-ze: disparti etre an Ilis hag ar c'houarnamant?

— Hop! hop! Ian; n'e ket eston ne vije ket lampr da deod gant eur voul c'houaroun varnhan evel hounnez; an dra-ze n'e ket eaz da jikat.

— Oh! bezit sur, aotrou, ne viro ket ouzian da zibri va zouben fenoz.

— Hag ec'h euz rezoun, Ian. Alo, va zud vad, kenavo ar c'hental?

— Kenavo 'ta, aotrou, ha deuit d'hor guelet kenta ma c'helloc'h.

— Ne vankinn ket gant gras Doue. Kenavo!

— Kenavo!

An Tad CLEAC'H.

(Eur pennad all eur vech all.)

Histor Coll-Bara.

(C'huezecvet pennad.)

Avechou e couste ker d'eomp ar ploum a zastumemp, egiz ma'm euz lavaret, varlerc'h ar zoudarded. Ral a zevez a dremene n'or bije unan pe unan ac'hanomp eur glappad benag digant ar re hor pake oc'h ober hor micher.

Euruz zoken an hini ne bake ket eun taol troad benag, hag ar re a bake eur votezad digant ar zoudarded-se, a zalche sonj anezhan pennadou mad da c'houde. Mez ni a ioa siouaz d'eomp! guaz eget ar c'hellien. Caer a ioa hor flippata, ni a zizroe atao d'hor ploum milliget.

An arc'hant a dennemp dioc'h ar vicher-ze a ioa puilloc'h eget na zontfet. Estreget eur vech em euz va unan cuzet er guez cleuz pe etouez ar iout betec daou ha tri ugent lur bloum. Lakit gant an dra-ze e verzemp pemp ha c'hueac'h guennec al lur, kement-se a goummanse ober arc'hant brao.

An arc'hant brao-ze allaz! a zerviche peurlieassa da ober labour divalo. Bremaic c'hui velo.

Daouzec vloaz-hanter a c'hellen da gaout neuze. Va mam, skuiz o clevet ar rebechou a gleve bemdez divar va fenn, ha n'oa ket souez, a zonzaz a zevri va c'hass en tu pe du da zeski eur vicher. Ma ne doa daleet keit d'am c'hass diouthi, oa ar mizou a vije ganen adarre, ar boan da veva hebbon, ha marteze an nec'hamant d'am flassi mad.

Bemdez e vije o c'houlouen cuzul digant heman, digant

hennount, digant houma, digant hounnez, ha daou ebet ne gave da lavaret ar memez tra d'ezhi. Ar vicher a blije da unan a zisplice d'eben. Me, e c'hellit credi, boaz pell a ioa da feneanti, a vleje evel eul leue nevez dizounet, pa gleven hano d'am c'hass da galvez, da vansouner pe da gereour. Nag ar rabot, nag al loa vansoun nag ar minaoed ne blijent d'in.

Va mam ne rea var ar poent-ma nemed he dever, ha goude tout ne rebechan ket d'ezhi e deffe morse va scoet heb rezoun; credi a ran zoken ne deuz ket castizet ac'hanon aliez aoualc'h.

Ar boan e devoa bet gant va zad azoug ken aliez a vlavez, ar skuider a gemere euz an eil penn d'egile d'an deiz evit gounit bara d'ezhi he unan ha d'in-me, an nebeud a iec'het e devoa hiviziken, an traou-ze oll o daorentet anezhi kintuz braz. N'euz forz petra rea, e dije atao an ear da veza e coler.

Ouzin-me coulskoude oa kentoc'h mad ha douss eget drouc. Nosped guech e rean traou d'am c'hanna ha ne lavare netra d'in; avechou all er c'hontrol, n'em bije great nemed diaskella eur gellienen, e lope varnon evel var eun ejen ez ear da gignat.

Ha me, ententit mad, ken diot hag ar vugale all, a gemere cassoni vraz oc'h va mam var digarez e castize ac'hanon evit dister dra ha ma chome memez heb va gourdrouz goude ma'm bije great eun dra vraz benag. Ne zonten ket d'ar mare-ze eo al lur diveza a lakear er valanz, a jach al lanz d'he beul.

Seblantout a ra d'in coulskoude e dije va mam gellet ober guelloc'h. Petra fell d'eoc'h! Goude beza losket ac'hanon da boulza evel ar roz-ki oa just d'in dougen roz-ki; ma carje beza greffet eur vertuz benag em c'halon-me, evel ma c'hreffet ar fleur caer a var gar ar ros-ki, me vije bet, a gredan, eur rozen euz ar re skedussa a c'houffet da velet.

Mez nan, setu petra c'hoarvez gant calz mammou siouaz! C'hoant o deffe da gaout bugale fur heb sicour an Aviel, ha kement-se a zo en tu all d'ho galloud. Morse, morse fur ne vezint ar vugale a zaver a zianveaz doujans Doue.

P'e guir gant oll zicourou ar relijion ez euz kement a boan o kenderc'hel gant an hent eun, gant an hent a verk d'eomp an Iliz, ne velan ket, mar tec'her dioc'h lezen Doue, e c'helfet ober netra ken nemed mont atao var he c'hiz, ha coeza.

Eur vam e deuz eur guir volonteze da zavel bugale fur, honest, eaz da gass en dro, sentuz, a zo red mad d'ezhi lakaat en ho c'halon doujans Doue, deski d'ezho hent an iliz. Heb an dra-ze, goude ma ve bemdez ar vaz var ho c'hein, morse ne dezo bugale vad. Ar vialen ne ro ar furrez nemed d'ar re a ganner evit Doue.

Eur vam ne zalc'h ket da ober guir gristenien euz he bugale hag a c'hed dioutho beza fur a choulouen e chomfe an tan heb devi, an dour heb glepia, al liou heb dua.

Me zo eun desteni veo euz ar pez a lavaran. Laosket em roll em euz kemeret eun hent fall, ar pez n'em bije

ket great ma vijen bet dizroet, ma vijen bet kentelliet evel zo dleet.

Evelse m'en em blijie muioc'h gant va c'hamaradet eget er gear. Eno, gant ar re-ze, edo va Doue-me. Ar gear er c'hontrol a deuas da veza eun ifern evidon. Hervez am euz lavaret, beza cannet evit traou netra ne ket dioc'h doare ar vugale.

Divar goust an dra-ze eo e c'hoarvezaz ar pezh ez an da gounta.

Evel n'em boa plijadur nemet gant va c'hamaraded, e vijen gantho ken aliez ha ma c'hellen paka va lank. Pa vije rontead hor ialc'h gant arc'hant ar ploum e prenemp na petra-ta peadra da rontaat hor c'boff.

Unan a brene bara, eun all guin, eun all kik, eun all odevi, absinth, butum ha cafe pa vije mouniz braz.

Calz euz an traou-ze oll, a c'hellit credi, ne deuent ket atao gant an hent eün. Honesta a gavemp oa ho zamma euz ar gear heb gout d'hon tud. Pa vijemp bodet eur pemp pe c'hueac'h en dro dar frico-ze, neuze, m'hen tou d'eoc'h, e lounket, e trebet, ec'h evet, e c'hoariet, e fumet, hag e kemeret he blijadur.

Guassa zo, an traou caerra a dremen buhan.

Ni gave atao re verr hon amser hag hor plijadur.

Allaz ! an arc'hant ne bade ket. Pa garer an arc'hant ha pa ne vez guennec, eno eo ema an abaden ! Setu eno eur guden !

Eun devez oamp eat pevar ac'hanomp da fricota evel ma'm euz lavaret ; pephini a jache d'he veg leiz he graban. N'oa ket eno ken fourchetozou nemed ar re a bemp biz.

N'oa gueren ebet ken nebeud ; an nep a c'hoantea a stage ar voutaill oc'h he benn hag a eve ar pezh a blijie ganthan. Me, var digarez tremen evit paotr mad, a iez ganen eur c'houzougad dreist vuzul.

Va mignouned a ioa cossoc'h evidon, startoc'h var ho zreid evit doare ; evidon-me a rank anzae e rean dardae ken aliez ha ma felle d'in diblass.

Eujen, mah an hostiz, en doa neuze seitec vloaz, a ioa chef ganeomp evel custom. E creiz eur c'hoad en doa hor c'hasset da ober hor fest ; an amzer a ioa caer ; eun nebeut goude Pask oa an dra-man ; an delliou a goummanse dont er guez ; al laboused a gane en eur ober ho neiziu ; an heol a ioa en he splamma.

Me n'oun ket prest da goll ar zonzj euz an devez-se.

Pep tra en dro d'eomp a ioa caer, nemedomp hon unan.

Pa oue fin d'ar pred, hini ac'hanomp ne zonzjaz da lavaret he *agimus*. Penaoz e lavarjemp ar pezh ne c'houiemp ket ?

— Na guella frico ! eme Eujen.

— Na guella frico ! eme ni. Eun aon devet or boa da zisplijout da Eujen.

— Goullo ar ialc'h, eme Eujen ; n'euz guennec ebet mui ! Na diaoulla tra eo beza heb arc'hant pa vez ioul da gaut. Me zo deuet eur zonzj em penn, potred...

— Pe seurt sonj, eme ni ?

— Clevit, camaraded, eme Eujen, set'hi aman.

Red mad e d'eomp en em bourvei a benn dilun ar penn zizun. Eur vez e ve d'eomp rankout tremen lun ar Pante-cost heb eur c'hovadic all.

— Eur vez ? eur viltanz euz ar re vrassa e ve zoken, eme ni ! Mez penaoz ober ?

— Da genta, ma c'hellomp caout arc'hant, e raffemp frico betec naontec guennec-hanter.

D'an eil, mintin mad en devez-se, ez affemp gant bag kristoph da ober eur bourmenaden var ar ster, da neu mar keromp, ha goudeze da zijunia en enezen.

— A zo guir, eme ni ; nag a blijadur !

— Guassa zo, n'euz ket eur guennec, eme Eujen.

— Sell, eme Charlez, sell ; daoust ha.....

— Lavar da zantimant d'eomp, eme Eujen.

— Selaouit, gout a rit e peleac'h e vezan o labourat ?

— Ia, eme Eujen, e ti ar parizian a zo.....

— En deiziu-man ez euz en em gavet eno rolladou ploum da c'holei eun devez arat a zouar. (Ni a chomaz mud, Eujen he unan ; pep hini a zounteguella ma c'helle ar zonzj euz ar mignoun Charlez.)

— Hein, eme Eujen, en eur scrabat costez he benn, hennez a zo eul labour diez !

— Diez braz ! eme va c'hamarad all ha me.

— Diez, ne ve ket diez, eme Charlez, gant ma...

— Penaoz, eme Eujen, ec'h en em gemberfez ?

— N'euz ket ezom da veza fin, eme Charlez, evit ober an taol-ze : me a anavez kement riboul, kement cougnetro a zo er fabrik-se, peleac'h e man ar ploum ha neuze...

— Ah ia, eme Eujen, hag an artizaned ?

— D'al lun, eme Charlez, ne labour den.

— Hag an amezeien, eme Eujen ?

— N'euz hini, gout a rez. Ar fabrik a zo er penn pella euz ar c'hloz.

— Selaouit-ta, potred, eme Eujen, hirio e man al lun, ma vet sur ne ve gouezet netra !...

— Hag an heur ne ket fall ken nebeut, eme Fanch, hor c'hamarad all. Bremaic e ma an heol en he zillad vele.

— Bah ! Bah ! eme ve, an dra-ze a vo gouezet.

NEDELEC.

(*Eur pennad all eur vech all.*)

KELENER.

An aotrou Ollivier, belec hospital Lesneven, hag an aotrou Musy, bet belec an dud a vor, a zo maro er zizunvezion tremenet.

An aotrou Velly, bet cure e Ploneis, a zo hanvet belec an hospital, e Lesneven.

An aotrou Kervern, cure e Plobannalec, zo hanvet persoun e Sant-Segal.

An aotrou Brisson, cure e Kerrien, zo hanvet cure e Plobannalec.

An aotrou Rognant, cure e Argol, zo hanvet cure e Kerrien.

An aotrou Cornic, nevez beleget, zo hanvet cure e Argol

An aotrou Gourves, nevez beleget, zo hanvet cure e Sant-Goazec.

An Tad Maner.

Eul levric nevez, e brezounee, a zo moulet e ti an aotrou Kerangal, e Kemper :

Buez an Tad meurbed enorus, Julian Maner euz a gompagnunez Jesus, scrivet gant an Tad J. Bleuzen, euz ar memes compagnunez.

Evit ma vezo eaz d'an oll vretounet caout etre ho daouarn ar vuez caer ha burzudus-ze ; evit ma c'hello ar veleien hag ar mistri ha mestrezet scol caout prizou marc'had mad da rei d'ar vugale divar ar meaz, eo bet laket al levri-ze en izela priz :

Dec guennec ar pezh..... 0 fr. 50 c.

Daou real var'n ugent an doussenn... 5 50

Ha daou-ugent liour ar c'hant... 40 00

Cavet e vezo e Kemper, e ti an Aotrou Salaun, levrier,

E Landerne, e ti an Aotrou Desmoulin.

E Montroulez, e ti an Aotrou Lédan.

E Brest, e ti an Itanvez Normant.

E Landreger, e ti an Aotrou Flem.

NEVEZENTIOU.

Digor ar chasse.

Ar chasse en oll departamanchou Breiz a zigoro d'ar zul, 17 a viz Guengolo.

GOUEZEC. — An dri a viz Eost, vardro pemp heur dioc'h an noz, en eur vengleuz e parrez Gouezec, e tra an aotrounez Michel Kerloc'h ha Job Mahe, euz bet eun den, hanvet Ian-Ivon Coz, brevet dindan eur volzennad douar coezet a bloum varnezhan. Var an heur e bet marvet. Seiz artizan all, en he gichen o labourat, a zo bet kuitez evit eur stokad pe eur gignaden benag.

An hini maro a jom var he lerc'h eua intanvez ha daou vugel ; n'o deuz netra na den mui da c'hounid bara d'ezho.

ERGE-GABERIC. — Eun den euz a barrez Erge-Gaberic, deffot teuler evez a zo bet paket he vragou hag he c'har gant rodou he vecanik da zorna. Azalec he uvern betec he gof gar eo mac'haniet, truez he velet.

ERGE-ARMEL. — Ar zeiz eur ar miz-man, eo en em gavet cazi ar memez malheur, e parrez Erge-Armel, gant Loranz Herry. En eur vouetta ar mecanik en deuz laosket he zorn da vont re hir da heul an ed, hag he zorn a zo bet brevet. Ar midisin galvet var an heur en deuz troc'het ar mempr brevet.

ERGE-GABERIC. — D'an eiz euz ar miz-man eur plac'h iaouank c'huezec vloaz euz a barrez Erge-

Gaberic, eat re dost ive d'ar mecanik, a zo bet strobet he losten pe he bross gant ar rodou, ha paneved ma'z euz gallet derc'hel ar c'hezec a za crenn e dije bet ive eur c'har brevet etre ar rodou. Breman dre c'hrass Doue e bet kuitez evit he aon hag eur glaz dister.

CONK-KERNE. — An nao a viz Eost, vardro pemp heur dioc'h an noz, eun toer a zo coezet divar eun doen edo o penseilla. Ugent troatad benag edo dioc'h an douar. Div-heur goudeze e varve, heb beza bet he anaoudegez.

BOTHMEUR. — An unnek euz ar miz-man, ez euz bet tan guall e ti'r Iun, e Bothmeur. An tan zo croget da genta en eur c'hraou ; ac'hano eo lammet gant eur bern colo ha dioc'h ar bern colo-ze en deuz tizet eur c'hraou all toet gant balan. An tan a ioa ker braz hag an traou ker zeac'h n'euz gallet e giz ebet diarbenn an tan.

Ar c'holl a zo istimet tri c'hant scoed. Netra n'oa assuret.

D'ar Balzanted.

Dre urz a berz ministr labourou an douar, sinet an drede var'n ugent a viz gouere 1876.

ART. 1. — E roer c'huezek cant lur muioc'h evit Concourz an anevaled lard a dle en em gaout e Kemper d'ar bemzec euz a viz kerzu 1876.

ART. 2. — Pemp cant lur muioc'h a roer ive evit Concourz an anevaled a zervich da vouenna ar vro hag a dle en em gaout d'ar memez mare.

Hervez eul lizer scrivet gant an aotrou de Forsanz, senatour, presidant ar Gompagnunez a viz da gaout eur vouenn vad a gezek er vro, Concourz Lesneven a vezo er bla-man d'ar bevarzec a viz guengolo kenta.

Etre tout e vezo rannet etre trivec'h loden ha cant ar zom a zec mil pevar c'hant hanter cant lur.

Setu aman penaoz :

1° D'ar mamou kezek, eur prim var'n ugent, a ielo etre tout da 2,550 lur.

2° D'ar c'hezekennet bet gant ar c'hezec a ras, ugent prim a ielo etre tout da zaou vil lur.

3° D'an ebeulezed tri bloaz, bet gant ar marc'h, ugent prim a ielo da 2,500 lur.

4° D'ar c'hezekenned a bevar da zec vloaz, heb bouch, 10 prim : 500 lur.

5° D'an ebeulezed tregont miz, daou brim var'n ugent, etre tout 1,700 lur.

6° D'an ebeulezed trivec'h miz, pemp prim var'n ugent, etre tout 1,200 lur.

Primou an tri rum kenta a zo roet gant ar c'houarnamant.

Primou ar pevara hag ar pempet rum a zo roet gant an departamant.

Primou ar c'huec'hvet rum a zo roet gant an departamant ha gant Compagnunez Lesneven. An departamant a ro 150 lur, ha Compagnunez Lesneven a ro 1,050 lur, chommet ganthi abaoe ar blavez tremenet.

Ar c'hellien taget.

Eun nebeut deveziou zo, ne glever hano nemed a gellien taget a dag d'ho zro an dud hag a ro ar maro d'ezho. Kement-se a c'hoarvez dre zievsted. Calz tud a gred beza great ar pezh a dlient p'o devez taolet en dour pe e corn eur pare benag an anevalet a varv en ho c'hear, evel chass, kisier, ier pe lapined etc. . . .

Eul lezen zo coulzeude hag a c'hoarvez hemenn lakaat doun en douar an oll anevaled maro. Eun dra eo hag a lamm gant daoulagad an den; ar pep souezussa zo, den ne zalc'h count euz al lezen-ze.

An oll gorfou maro-ze, o chom da drenka en heol, a deu e berr amzer da goeza e breinadurez, hag ar c'hellien, goude beza bet o suna ar poesoun a zo oc'h heul an traou brein, a gass ar c'hlenved o deuz paket var gement membr a begont ennan.

Ne c'heller ket eta teuler re a evez var ar poent am euz discleriet. Den ebed eta ne dle lezel da drenka en heol an anevaled a c'hell mervel en he gear, gant aon da veza caoz euz a varo ar re all.

Ar c'hlenved a ro ar c'hellien-ze a c'halver ar varbuen; lod all he c'halv ar voss pe gentoc'h ar vossen. Aviz da bephini da deuler evez.

Ar c'hour var ar greun.

An ed nevez a zo caer ha pounner. Greun ar bloaz tremenet a chom atao en he briz coz. Ma ne deuffe ket re an oll a ed euz ar broiou all, ez euz leac'h da gredi ec'h huellaio he briz; mez ma kendalc'her da zigass greun en hor bro euz a leac'h all, credabl e fallaio c'hoaz varnezhan. Kentoc'h evit daou viz aman, e ve diez braz lavaret e pe du ez ai ar valans. Da c'headal e c'hellomp kement euz saoz var an ed nevez.

Er zizun dremenet ez euz bet eun nebeut cressk var ar greun e Pariz, mez ne lavaromp ket e kendalc'hfe.

Dimerc'her diveza, oa er marc'had ed euz an eost diveza. Kement ha ma lavarar eo mad ha founnuz ar greun, ar baizanted ne c'houlennout ket vell eget hen digass. Atao eo eaz guerza mad ar pezh en deuz brud vad.

Ar voutounjerien e Pariz coulz hag ar vilinerien a gav guelloc'h paea euz lur var'n ugent er greun nevez eget c'huec'h lur var'n ugent en hini varlene. Muioc'h a yleud a ro, founnussoc'h eo ha muioc'h e tizec'h ive. An ed nevez a zo bet eat da nao lur var'n ugent, priz hirra; an hini coz n'en deuz ket gellit pignat en tu all da c'huec'h lur var'n ugent dec, ar guella.

Ar zegal a zo pemp guennec dre boezel a gresk varnezhan. Mont a ra seitec, seitec lur pemp.

An eiz euz ar blavez tremenet n'euz ket a glask nag a gour varnezhan mui. Eiz ar bloaz a gounter caer braz hag a zo prez varnezhan: da ober bier her c'honter dispar. Ar priz euz an daou c'hant lur a zo etre seitec lur dec ha trivec'h lur dec.

Ar c'herc'h a ia atao var araok. Ar zec'hor en deuz miret outhan da gemeret corf, d'en em voueda mad, hag abalamour da ze ez euz nebeutoc'h anezhan, hag ez euz ive priz mad varnezhan. Ar c'herc'h disterra a ia daou lur var'n ugent; an hini guelloc'h pevar lur var'n ugent, hag ar guella, ar c'herc'h du dreist oll, pemp, c'hueac'h lur var'n ugent.

Ar guiniz du a zo cressk varnezhan ive, ha divezatoc'h e vo muioc'h c'hoaz, credabl braz, mar d'euz c'hoarvezet el-leac'h all ar pezh a zo c'hoarvezet e meur a blass e Kerne. E calz plassou e Kerne parcadou guiniz du a bez a zo bet devet, pulluc'het neat gant an heol hag ar reo a zo bet an drede a viz eost.

PRIZ AN ED.

TAOLIT EVEZ. — Ar priz merket da genta eo priz ar marc'had diveza, hag ar priz merket d'an eil eo priz ar marc'had araoc.

KEMPER. — Marc'had an 19 a vis eost.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	24 1 50s	24 1 00s
Segal	18 00	18 30
Eiz	18 00	16 50
Guiniz du	22 50	23 00
Kerc'h	49 00	49 00
Avalou douar	8 50	9 50

POUNT'N-ABAD. — Marc'had ar 17 a vis eost.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	23 1 58s	22 1 94s
Segal	16 88	18 33
Eiz	17 00	16 76
Guiniz du	26 33	20 83
Kerc'h	13 26	19 00
Avalou douar	8 00	8 50

CASTELLIN. — Marc'had ar 17 a vis eost.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	23 1 42s	23 1 73s
Segal	18 12	18 12
Eiz	» »	16 50
Guiniz du	22 71	19 48
Kerc'h	21 50	21 50
Avalou douar	» »	» »

Perc'hen-Merour: AR. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gant AR. DE KERANGAL.

FEIZ HA BREIZ

KELOU A BEP BRO, HA KENTELLIQU VAR BEP TRA

Casset bep sul da gement kristen a gomz ar brezounec

PRIZ AR GAZETEN

AR MARCHAD D'HE C'HAOUT BEP SIZUN EPAD AR BLOAZ A GOUST:

DAOU SCOUET evit ar Finister, — ar Morbihan — ha Costez-an-Nord
SEIZ LUR evit an departamantou all.

Ar marc'had a dle beza great ha paet ato e ti an Aotrou AR. DE KERANGAL, Perc'hen-Merour, e Kemper.
Ar scridou da lakaat var ar gazetenn a dle beza casset d'an Aotrou MORVAN, chaloni, kenta scrivaniar.
Pe d'an Aotrou NEDELEC, eil scrivaniar, ru Bourg-les-Bourgs, 26, e Kemper.

KEMPER, 2 a vis Guengolo.

Pardounerien Breiz e Rom.

KENTA PENNAD VAR'N UGENT.

Guerejou ar gristenien genta (kendalc'h).

Hervez a zesk d'eomp an dud guesiec, o deus skrivet divarbenn ar guerejou-ma a zindan an douar, ez oa en amseriou-se, evel a lavarfen, eur vreneriez pe eur gompagnunez a dud dibabet evit toulla ar besiou, sebelia enno ar c'horvou dre ma vezent digasset d'ezho. En ho c'harg oa ouспен hentcha ar gerent pa deuent da bedi var beziou ar verzerien. Eur garg evel bounez a ioa stag outhi deverion ken niverus, hag a ioa fisiet enni buez eun niver ker bras a gristenien a renke en em guzat er guerejou-se epad ar persecutionou, ne c'helle ket beza fisiet en oll. Eb beza marteze euz a niver ar glouer ez oant gouscoude dre ho c'harg ar re genta en ho goude.

Etouez ar millionou a vein bez a zo bet cavet er guerejou ez euz cavet unan hag a ioa great evit Diojen, an touller besiou. He batrom a zo kizellet var ar mean marbr a zo varnezha, en eun dourn ez euz eur bal, hag en egile eur c'hleuzer allumet; a bep tu dezha ez euz c'hoas eur morsol, eur reolen hag eul loa vansoun. A ziontha eo skrivet he hano, ha deiz he varo. A bep tu d'ar scritur ganv-se ez euz patrom diou goulm.

Pegement a blijadur n'en deffe ket ar pelerin a c'helfe tremen eun nebeut dervesiou, pe guelloc'h c'hoas, eun nebeut sizunvesiou o lenn hag o studia ar pezh a zo skrivet var ar besiou-se great gant ar gristenien genta. Meur a gant anezho a zo bet digasset dre urs ar pabet d'ho falez ar Vatican a zo stag oc'h iliz Sant Per, evit ma teuo sonj d'ezho oc'h ho guelec euz ar gristenien genta hag euz an tri c'hant vloas a bersecution dre bere o deus renket tremen. E meur a iliz ive em beus guelec er mogeriou euz ar vein bez-se ken talvoudec abalamour d'an amzer goz a zigassout da zonz d'an dud

a zo brema var an douar; en tiez zoken e meur a leac'h e veler euz ar vein bez-se tennet euz ar guerejou a zindan an douar. En eun doare benpac e touger hirio an deiz kement a respet d'ezho evel da relegon ar verzerien. Anzaio a renkomp ez eo tud Rom hag an Itali zoken monmounet gant an Aotrou Doue pa lez gantho kement a draou burzudus evit ne gollint morse ar zonz euz a amseriou ha persecutionou kenta ar relijion. Goas a ze ive evitho ma ne lakeont ket da dalvout kement all a vadoberou.

Er scrituriou-se a zo var besiou ar verzerien ar gerent o deus lezet ganeomp ho anken hag ho c'hlemmou da renkout dispartia ken abred dioc'h ar vugale iaouank-se o deveze renket rei ho buez evit ar feiz. Evitho oll e c'houlennout peoc'h an Aotrou Doue er barados: *Requiescat in pace!* Evit en em gonsoli e reant scriva c'hoas: hir avoalc'h eo bet da vuez, va mab, pe va merc'h, pa c'h euz roet da vuez da Zoue ha p'emaout brema er barados; ac'hano ped evidomp. Er pedennouigou carantezus-se hag er c'hlemmou dous-se e veler sclear eo digant Doue eo e teue ners calon d'an tad ha d'ar vam geas-se da ginnic d'ezha evit he c'hloar an disparti-se dre ar verzerenti. Ar maro poanius-se euz ar verzerien, a gasse ho ene var eun d'ar barados, a ioa aviet gant an darn vrasa euz ar re a jome var ho lerc'h.

Gouscoude kement-se ne vire ket da heulia ar c'huzul roet gant hor Zalver d'he ebstel: pa viot persecutet en eur gear, tec'hit en eun all. Evel em beus hel lavaret, epad ar persecutionou scrijus-se ar gristenien, a renke dilezel ho ziez hag ar gear a Rom, en em guze er guerejou a zindan an douar, hag evit miret da veza dizoloet eno e veze lakeat ama hag ahont gederien (goardou) etre kear hag ar guerejou-ma, evit miret na vijent cavet a vandennou peustost d'an digor anezho. Ar beorien gristen, var digarez goulen an aluzen, eo a evessea peurvuia oc'h ar baianed, ha racdal ma veze danger gant eur iouc'hadennic a laoskent hag a veze ententet gant ar gristenien all, pep hini en em donne

e dounder an douar evit en em guzat er ribouliou distro. Epad ar revolution vras, epad ma veze ar veleien o lavaret an oferen en eun ti pe eur valanec bennac, e renket ober ive evelse.

Meur a veach evelato, caer a veze evessaat piz, ar gristenien a veze tapet avechou. E guered Sant-Sebastian em beus gueleit plas ar gador m'eo bet merzeriet varnezhi ar pab sant Stephan, kenta euz an hano, en amser m'edo o lavaret an oferen. Ar vourrevien a ziguezas ker sioul ha tra er riboulou a zindan an douar ma ne c'hellas kelou ebet mont betec enha. Ar gador-se e marbr a zo brema en eur gear euz an Itali hanvet Pis; ar skigner avad a ioa azezet varnezho ar veleien a oue test euz he verzerenti a zo c'hoas eno. Ar veleien, ken nebeut hag ar gristenien a ioa eno, ne glaskjont ket miret na vije merzeriet ar pap santel. En em guzat a reant pa c'hellent, eur veach avad barnet d'ar maro, pa veze ar merzer etre daouarn he vourrevien, morse ar gristenien, hag e vije kement-se en ho galloud, ne glaskent savetei ho buez d'ho breudeur.

Hen ober a c'hellent avechou gouscoude. Eun dervez pemp pe c'huoc'h bourreo a ioa o vont er meaz a gear da verzeria ar jeolier Artemius, Candid he bried ha Paulina ho merc'h. En eun distro e tigesjont e creiz eur vanden gristenien; gant aoun na denjent da lemel ho buez digantho, pa'z oa ken eaz d'ezho hen ober, ar vourrevien-ma en em lakeas da redet, en eur lezel ho merzerien var an hent. Eun toullad paotret iaouank crenv ha dispoas a redas var ho lerc'h hag en em lakeas da goms outho dre gaer evit clask ho gounit d'ar feiz; chom a rejont eur pennad mad da goms outho. Etreant ar belec Marcellin en devoe amser da lavaret an oferen dirag an tri merzer. Pa voue achu, an oll gristenien en em dennas, ne jomas nemet Marcellin hag an hini en doa servichet an oferen; ar belec en he zao dirag ar vourrevien a lavaras d'ezho: *En hor galloud edo ho laza, ha n'or beus ket her great. Gellout or bije tenna diganeoc'h Artemius, he bried hag ho merc'h, ha n'or beus ket her great. Gellout a reamp ive gant gras Doue, va c'hurist ha me, tec'het kuit, ha n'or beus ket her great; ha c'hui petra fell d'eoc'h ober?* O clevet ar c'homsou-se ar vourrevien a ieas e counnar oc'h ar belec; laza a rejont Artemius gant ar c'hleze, he bried hag ho merc'h Paulina a oue lazeta daoliou mein.

Corvou an tri merzer glorius-ma a voue douget racdal d'ar vered tosta a zindan an douar evit beza sebeliet gant honor. Pep loden a gear e devoa he guered peustost d'ezhi evit ma vije essoc'h cass e cuz corvou ar verzerien o deveze gouzanvet ar maro er c'horn-se a gear. Gant gras Doue ar gristenien n'o deus bet nemeur a veach ar glac'har da velet profani ar guerejou-se ker coustus d'ezho ha ken talvoudec dirag an dud a feiz-se.

En eur achu da goms d'eoc'h euz ar guerejou burzudus-se ne c'houiac'h ket hano anezho, m'oar vad, bete vrema, e lakin dirazoc'h darn euz eul lizer scrivet gant eun dimezel goude m'oa bet evelton-me o velet

ar guerejou-se: « Bet oun er guerejou a zindan an « douar, ha gant gras Doue, ar pez o deus great em « c'halon hag a zo chomet enni a zo cals dudiusoc'h « ha talvoudecoc'h evit ar pez o deus lezet enni an « oll draou all burzudus em beus gueleit e Rom. Gou- « zout a ran ervad brema eo va feiz e deus lakeat em « ene ar pez zo eat dounna enni, ha trugarekaat a « ran va Doue da veza roet d'in da gompren ar pez en « doa great ar muia plijadur d'am spered. Araoc dis- « ken enno ne c'houien ket petra dremenje em ene. « En eur zisken er bassefos-se ar respet hag an devo- « tion a zantis em c'halon a viras ouzin da lavaret eur « beden an disterra; kement oan er meas ac'hanon va « unan. Va c'halon a ioa bar gant ar joa, araoc m'am « boa zoken soujet er gristenien hag er verzerien; « abaoue m'emaoun var an douar netra c'hoas n'en « deus great kement a joa hag a eurusded d'am ene. « Edon e kichen an aoter a ioa bet oferennet varnezhi « epad ar persecutionou. Gueleit a rean ar mean aoter- « se o doa sellet outha ar gristenien calonec, ha kin- « niget da Zoue, euz ar plas m'en em gaven enha, « ar pedennou ar guella, an talvoudeca a voue biscoas « kinniget da Zoue divar an douar. Caret em bije « daoulina evit lavaret eur bedennic; o veza n'edon « ket va unan ne gredis ket hen ober, hag heuliaris « va c'honsortis, eb gellout lavaret ar pez a dremene « em c'halon. Seul ma valean er riboulou stris-se a « zindan an douar, seul vuioe'h a ze ez ean er meas « ac'hanon va unan. Dirag an aoter ne zonzjen nemet e « pedennou ar verzerien oc'h ancounac'haat ho foa- « niou; ar guel avad euz ar besiou bern var vern a « zigassas da zonzj d'in euz ar poaniou garo o doa « gouzanvet ar re a ioa bet ho c'horfou el leac'h m'edo « va zreid, o c'hortos beza lakeat en ho besiou scoas « ha scoas gant ho breudeur. Eur pennadic e chomis « da zonzjal en ho foaniou, en ho anken, o c'hortos « ar maro; dizonzjal a rean oant kristenien, dizonzjal a « rean e devoa eun esperans crenfoc'h evit ar boan « pelleat dioutho an dristidigez, hag er bassefos-se « n'oa bet clevet nemet canaouennou a joa hag a espe- « rans, ha brassa aoun an oll gristenien-se oa da ver- « vel eb beza bet o souten ar feiz dirag ar barner. An « oll zonzjou-se a dremenas em spered, ha va anken oa « da veza bet chomet eb avia eurusded kement hini « a ioa tremenet er bassefos-se. Ar vez em c'halon e « teuis da rusia o sonjal oan kristenez kercouls hag ar « merc'hedigou-se, sempl ha dister evelton; ancoun- « nac'heat gantho joausded an douar n'o doa goulennet « digant Doue el leac'h-se nemet an honor da vervel « evitha. Va fedennou e kichen ho re a zeblante d'in « clouar meurbet. Neuse gouscoude em beus goulennet « e gueleit va c'halon beza dirannet euz eul loden a « eurusded ar bed-ma evit caout eun nebeudic euz ho « vertuziou; plijet gant Doue e chomfe ar c'hoant-se « doun em c'halon! O pignat an diri evit dont er meas « e sonjis oant bet bresset gant merc'hed iaouank euz « va oad a iea da c'houzaon ar verzerenti; c'hoant em « boue da boket d'ezho. c'hoant em boa da jom eno

« evit skuilla daelou va goalc'h. Neuse e teuas da zonzj « d'in euz ar verzeret-se a bare varnon ho daoulagad « euz a huedel an envou, hag e pedent evidon, me « ken dishenvel dioutho. Va c'halon a ioa beuzet er « joa o c'houzout ervad e lennent e gueleit va c'halon « ar pez ne c'hellen ket da lavaret, hag e selaouent va « feden. N'en em gaven ket din da vale var roudou an « treid benniget-se, ho douge, ar peoc'h e gueleit ho « c'halon, d'ar maro ho gortoze en eur zont euz ar « bassefos-se.

« Er meas ac'hanon va unan ne c'hellis ket miret « da boket d'ar vein santel-se, araoc pignat en iliz. « Dizro en iliz en em daolis d'an daoulin; c'hoanteat « em bije chom pell eno. Tremenet a reas em ene traou « burzudus ne anavezen ket c'hoas bete neuse. Ar « relijion santel oun ganet enni e devoa ho lakeat « ennoun; ezom bras em boa da drugarekaat va Doue « ha da c'houlou digantha ma ne vije an nemorant euz « va buez nemet anaoudegez vad ha carantez evitha. »

Kenvrois muia caret, ar pez a zo tremenet e calon ar plac'h iaouank-se a zo tremenet tost da vad em hini-me, hag a dremeno e calon kement pelerin kristen a ziskenno er guerejou-se a zindan an douar, hag a zo c'hoas eur c'hreunen feiz en he ene. Kerzit di hag en distro e lavaroc'h d'in ha neket ar virionez penn da benn a zo diredet euz va fluen.

IAN AR GERNEVEZ.

(Eur pennad all eur vech all.)

Paris epad ar Vrezel.

Ar ger: *kenavo!* a gav d'id marteze a deu re aliez dindan va fluen. Mes evelse edo ar c'hiz etouez ar Vretounet. Petra bennac ma vezent bepret coulz lavaret e danjer a varo, o deveze ato en ho c'halon ar zonzh d'en em velet adarre, ha n'en em guiteant morse eb lavaret an eil d'egile: *kenavo!* Ar ger-ze a ioa unan euz ar re a ioa bet desket gant ar barizianis, ha pa vele ar re-ma eur bretoun bennac o tremenet dirac ho zi, e lavarent d'ezhan en eur vouze'hoarzin: *kenavo!* *kenavo!* evel a ra eur perroket, eur vran pe eur gegin, pa vez desket d'ezho parlant.

Abarz distrei da gaout ar vartolodet, e renkan counta d'id eun affer em boa bet gant potret ar *sperejou-libr* divar benn ar miraclo. Eun dervez edon o vont da eun iliz, ha setu var ar blasen eur potrie o tont da ziscouez d'inn eur c'hahierad chansouniou. Ha me chom a za da lenn. Ker buhan setu eun ugent bennac o voda en dro d'inn, hag unan anezho o ticlami eur jansoun divar benn al liberte. Pa oue echu gantho, — Ac'hanta, aotrou, emezhan, petra zonzit euz an dra-ze?

— Me zonzh eo eur scrivaniar dister a speret, a galon hag a vouisiegez, en deuz great ar c'houblajou-ze. Rac, eb comz euz ar faotou a zo enno, me lavar n'e ket eul liberte vad an hini a lez ober an drouc, heul an techou fall ha lakaat dizurs er famill, er barrez, er

vro. Evit miret ouz eur seurt liberte da drei ar bed var an tu var enep, eo red kaout lezennou, ha lezennou harpet var lezennou Doue; anez, e vent savet en ear gant ar c'henta mouch avel.

— Petra ententit-hu eta dre liberte?

— Me entent dre liberte ar guir en deuz peb den da ober ar mad, hag ober ar mad a zinifi ober he zeve e kenver Doue, e kenver an nessa, en he genver he unan. Mes liberte da ober an drouc, liberte da vankout d'he zeve, ne gomzit ket d'inn euz al liberte-ze; rac hounnez eo liberte an diaoul, e leac'h al liberte da ober ar mad eo liberte Doue.

— Ne gaozeer nemet divar benn miraclo, c'houi gred e ve bet miraclo, hag e ve c'hoaz miraclo?

— Sur e credan, rac anez ne c'hellen ket zoken credi ar relijion: ar miraclo eo a ro testeni e teu ar relijion digant Doue.

— C'houi eta neuze a gred en deuz Josue dalc'het an heol en he za?

— Ne gredan ket en deffo Josue dalc'het an heol en he za dre he nerz he unan; dre c'halloud Doue avad ne lavaran ket.

— Oh! lezomp Doue a gostez.

— Petra! c'houi ne gredit ket e Doue?

— Eo, credi a ran ez euz eun Doue; mes lezomp anezhan el leac'h m'ema.

— Doue a zo e peb leac'h; he lagad a zo ato o para varnomp, evel mestr eun ti a ia hag a zen dreizhan dioc'h ma sonch, hervez he blijadur.

— Ar pez a livirit aze a zo traou coz. Brema eo dre an deskadurez, dre ar vouisiegez, e tleer renta count a bep tra.

— C'houi a c'hoar petra eo ar vouisiegez?

— Her gouzout a rit oc'h unan?

— D'eoc'h-hu eo lavaret d'inn petra zinifi ar ger-ze; anez, ne c'hellomp ket en em glevet.

— Mad, ar vouisiegez eo ar vouisiegez; ac'hanta, petr' o peuz da lavaret?

— Me lavar ez euz gouisiegez ha gouisiegez. Bea zo gouisiegez divar benn ar pennou pour, gouisiegez divar benn ar c'houillet-tant, gouisiegez divar benn ar gidoun, gouisiegez divar benn ar c'hebell-toussoc; ha bea zo ive gouiziegez divar benn ar marmousien, divar benn ar speret, ha divar benn Doue, roue ar sperejou. Rasse ar ger gouisiegez a zo ledan he gostou.

— N'e ket evelse ec'h ententan ar ger-ze.

— Penaoz eta, va den mad?

— Me fell d'inn coumpren an traou eb sicour Doue, nag eal ebet.

— Ne fell ket d'eoc'h eta en deffo Doue sicouret Josue da zalc'her an heol en he za?

— Nan avad.

— Coulskoude an heol a zo chomet a za; rac ar burzud-se a zo bet gueleit gant diou arme, gant daou bobl, gant kement den a ioa neuze.

- C'houi a gred an dra-ze ?
- Sell ! c'houi sonch d'eoc'h eta e oa teil e daoulagad an dud a ioa neuze var an douar ?
- Mes erfin roit d'inn da goupren dre ar vouisiegeez en deuz Josue dalc'het an heol a za.
- Ha ne fell ket d'eoc'h an oll e ve Doue en em emmellet euz an dra-ze ?
- Nan.
- Mad, setu ama neuze petra lavar ar vouisiegeez, pe da vihana, petra renk da lavaret ; rac ar pez zo sur eo ez euz bet eun dervez hag a zo padet hirroc'h eget ar c'hustum. Ma ne vije ket bet guir an dra-ze, biken Josue n'en devije gelllet her rei da gredi da dud hag a ioa ken digaoch ho daoulagad hag he re. Ar vouiziegeez a lavar eta en doa Josue eur gazec lijer evel *Cocott*, cazec persoun *Plabennec*, pe evel *Lida*, cazec persoun *Plouider*, diou gazec hag a zo bet d'inn-me. Hogen, ar c'habiten keaz-se, o velet n'en devije biken amzer aoualc'h da fouetta evel m'oa dleet ar pemp roue m'edo o vrezekaad outho var dro *Gabaon*, petra reas, nemet mont d'an daou lamm ruz betec dindan an heol, hag eur vech erruet eno, lavaret d'he loaz ; chom, chom 'ta ! Hag hen neuze sevel var ar scleuion, ha planta he lans en heol epad ma rea he baj kement all d'al loaz, en eur lavaret d'ezho : oh ! m'ho talc'ho brao ama.
- Petra ! goab a rit ac'hanon.
- Ne ran ket da, ha clevet em euz martolodet o counta o deuz touchet gant ho dorn ous bolzen an env p'edont o treuzi ar mor ruz. Hag ouspenn, ar vouisiegeez eo ar vouisiegeez, ha petra ne c'hell ket rei da goupren ?
- Ar vouisiegeez, ententit, aotrou, a rent count euz a bep tra.
- Ia, evel a velit, hag an nep en deuz ar vouisiegeez n'en deuz mui a ezom da zellet ous levr ebet, ha dreist oll, n'en deuz mui ezom a skiant vad. Dalc'hit mad d'ar ger-ma : eb Doue n'euz miracl ebet, ha n'euz ket ken nebeut a vouisiegeez guirion. Doue, crouer ar bed, en deuz great lezennou evit kement zo, ha n'euz nemethan hag a c'helfe mont a enep al lezennou-ze, evel ma'z eo delc'her a za an heol, al loaz, ar steret, egiz ma c'hell eun horolacher delc'her eun horolach a za hag he lakaat adarre da labourat goudeze. C'houi a fazi calz o clask coumpren an traou eb Doue, evel pa ne ve Doue ebet. Er feson-ze ne c'helloc'h ket zoken coumpren penaoz e sao eur c'hreunen ed. Red eo anaout galloud ha furnez Doue en traou disterra evel er miraclou.
- Mad, tavomp divar benn ar miraclou. Da vihana ar gonfession n'eo mad da netra.
- Bea zo calz tud ha ne zonzont ket evelloc'h.
- Assa, anzavit eo guelloc'h eun den honest ha ne vez morse o coves eget eur c'hanail hag a vez.
- Ententit, va den mad, me ne roan morse an hano a ganail da zen ebet ; rac da Zone ebken eo barn an dud. Coulskoude, petra a hanvit eur c'hanail ?

- Eun den hag a ra gaou ouz he nessa.
- Mar d'e evelse eo, e c'hellomp ho lakaat ho daou kein oc'h kein.
- Penaoz 'ta ?
- Penaoz ? Setu ama : ar c'hanail a ia da goves a ziscouez en deuz aoun rac Doue ; an den honest ne d'a ket en deuz aoun rac an archerien ; pehini ar guella ? C'houi a lavar eo an hini en deuz respet evit ho tanvez eo ar guella ; marteze Doue a gav d'ezhan eo an hini a vez o coves eo. Evidon-me a zont d'inn nag an eil nag egile n'en deuz ket a leac'h da fougeal ; rac ho daou ec'h en em gavint er prizoun spountuz a zo er bed all ma ne reont ket ar pez a zo dleet e kenver Doue hag e kenver an nessa.

An Tad CLEAC'H.

(Eur pennad all eur vech all.)

Histor Coll-Bara.

(Seitecvet pennad.)

Laosk da drouz d'eomp, Augustin. Ne c'houzout ket petra leverez, te zo mezo dall ! Piu an diaoul a c'houezo hon tro, ma ne lavar netra hini ac'hanomp ?

Cant lur muioc'h pe nebeutoc'h a bloum, petra ra an dra-ze d'ar voundianed-ze ? Ne dal ket ar c'holl euz eur vleven e penn eun den ; d'eompni er c'hontrol an dra-ze a rafe.... An ifern a Augustin-ma eo a zo mezo evel eur gioc'h torret he gar.

Hema a ve goestl da ziscleria tout ; me zo aviz d'he leuskel aman.

— Va leuskel aman, emeve, me n'oun ket mezo, ententit mad, me dou ne livirin ger da zen. Egiz a gerrot goude tout, ma laoskit ac'hanon aman, me ziscuillo ac'hanoc'h. Mez ne ket an dra-ze eo, arabat eo coll an amzer ; dre be seurt hent eo mont, Charlez ? Lavar buhan ; alo, iao !

An tri all a zelle an eil out egile, hag ouzin-me oc'h horella var va fillerou. Me ioa eun aotrou ac'hanon. Va c'hass a rejont a drein betec eur poull dour.

Eno e voe gualc'het va mourrou d'inn ha va daouarn, ha goudeze Eujen a grogaz em breac'h, en eur bedi ac'hanon mil guech evit unan da veza sioul.

Setu ar botred en hent, Charlez hag he gamarad dioc'h eun tu, hag Eujen ha me dioc'h eun tu all.

Euz al leac'h ma edomp betec an hini ma'z eamp da laerez oa eur c'huitelladen vad. An heol a ioa o vont da guzet d'ar mare-ze.

An ear fresk euz ar pardaez a zigassaz d'inn eun nebeut va ententant vad. Araoc beza great calz a hent oan goestl da goupren mad petra'z eamp da ober.

Evidon da veza cazi coulz lampon ha va c'hamaraded, e rankan lavaret oa houma va guech kenta da gemeret perz gantho er seurt laeroniou-man. Mil ha mil guech em boa laeret frouez, torret ar guer var an tiez, euzet ho zokou oc'h va c'hamaraded ; mez laerez evel ma'z ean da ober breman, biscoaz n'em oa her great.

Va c'hamaraded ho unan a vije sioul braz dirazon divar benn an troiou a reant. E rankent, me laka, caout difizi-anz ac'hanon. Credabl n'oan ket fall aoualc'h c'hoaz evit ober ho micher.

Eujen a zalle ac'hanon. Pa daole he zaoulagad varnon e venne d'inn mont en douar. Cossoc'h oa evidon, hardisoc'h oa ive ha gant an dra-ze e c'houie trei he deod egiz ma care, en hevelep feson ne greden morse lavaret nan d'ezhan. Coulskoude n'her c'harrien ket, n'hen istimen ket muioc'h ; mez evel pa vije sorser, ato ato e chache ac'hanon d'he heul, ha me, ken diskiant ha tra, a ioa evel eur c'hi bihan var he lerc'h e kement leac'h ma'z ea.

Ar pez am euz guelet abaoue eo, pa ehaner da heuil lezen Doue, ec'h en em lakear ato etre skilfou eur bleiz du benag. Ar pez am euz guelet c'hoaz eo n'euz creiz ebet etre guir servicherien Doue, mistri bepred d'an ioulou fall euz ho c'halon, ha servicherien an diaoul, ato e beac'h dindan pouez ho c'hrimou ha dindan crabanou an aneval iskiz-se. Iit da velet goulskoude ha neket ar re-ze a zo ato o crial a bouez-penn chanson al liberte ! Oh ! an dud diod !

Evidon-me a anzae n'em oa ket a liberte er vuez-se, ne gredan ket zoken e vije sclavach ebet par d'am hini.

Da goupmans oan sclavour euz an ioulou fall a ioa a vern em c'halon.

D'an eil oan sclavour euz ar vez-se a ra d'an den ruzia oc'h anzae eo kristen : va aoun braz-me oa na gemerje va c'hamaraded ac'hanon evit guell evitho. Setu petra c'hoarvez alieze el leac'h ma ve compagnunez, ober ha lavaret a rear traou ne grete den da ober na da lavaret ma ve en he gougn he uuan. Er c'hontrol, alieze eo aoualc'h e ve daou pe dri assamez evit ober eun diotach benag gant aoun na vet goapeat. Pephini a lavar ennhan he unan : bah ! ma ne ket eur gassoni ! Mez dirag ar re all e rear he faro, evel pa dalfe ar boan. An traou-ze oll a zo drol, mar kirif, a zo divalo zoken. Evelse goulskoude e man ar stal.

Sclavour oan erfin euz an higen fall-ze am oa laosket siouaz d'inn ! da gemeret an treac'h varnon, ha da c'houarn ac'hanon guell eget n'am bijet assantet da veza gouarnet gant va zad, va mam, memez gant Doue.

Hag ar chadennou-ze ker pounner, me ho douge oll var digarez caout va liberte, var digarez e talc'he va mam re verr varnon. Ar pez a ziskoez oan d'an oad a zaouzec vloaz ken diod ha meur a hini en deiz hirio d'an oad a dregont vloaz ; hirio ho c'haver a zoussennou.

Epad eta ma edomp daou ha daou o kemeret hon hent da ober hor laeroni, an noz du a deuz. Va divesker a goumanse startaat, va fenn zoken a ioa deuet d'ar gear. Neuze en em lakiiz da vedita var grevusded an torfed en em zanten evel coundaonet da ober.

Sioul braz e valeemp, Eujen ha me ; an daou all a ioa eat er penn araoc da c'hout penaoz edo an dro er fabrik ; al loaz a ioa savet ; me seblante d'inn guelet an douar o crena dindannon pa deue an ezen da chench plass da skeud an delliou.

Aon am boa ken a sclassé va goad em guazied. N'oa nemedomp hon daou goulskoude, n'oa var hon tro ken trouz nemed hini an delliou er guez, hag hini hon treid var ar glaster.

— Var da du emaut breman, eme Eujen ?

— Evel ar pesk en dour, emeve.

— Goestl eo da ziscoaz da zougen tregont lur ?

— Oh ia, hag hanter cant jive, breman oungoz adarre.

— Ar ploum a zo pounner, gout a rez.

D'ar mare-ze e seblantaz d'inn guelet eur spess o tremen e corn ar c'hoad dindan eur vezen illiaveg ; va Doue ! crena rean evel eur bern delliou.

— Ne d'a ket da gemeret aoun 'ta, creneric, a lavaraz Eujen. Charlez eo o tizrei.

Guir a lavare, Charlez oa hag he gamarad.

— Ac'hanta, eme Eujen ?

— N'euz ket eur c'haz var zao, nag eur c'hristen vardro an ti, ni zo bet o velet.

— Mad ar bed, eme Eujen. Alo, paotred, iao, ha grie ebet, dalc'hit sonj !

Eur pennadic da c'houde edomp var hon tachen, ebarz eur picol ti nevez savet, disto an hanter vella anezhan. Prenest ebet, dor ebet, plenhot ebet c'hoaz. Mad ar bed, eme ni, ennomp hon unan.

Al loaz, guassa pez zo, a daole en nosvez-se eur sclerijen dispar. Ni en em zilaz guella ma c'helomp hed ar voger, el leac'h ne skoe ket al loaz. Er fesson-ze en em gafchomp heb dale gant ar ploum a glaskemp.

Eno, en eur zal vraz, edo ar ploum a rolladou a zaou c'hant lur.

Me glaskaz dibrada unan anezho, allaz ! n'oan ket evithan. — Sac'h ar bier ! set' aman vad hag a zo pounner, emeve.

— Ginaouec, eme Eujen, ne c'houzout ket ar stek, var a velan.

Me grede beza great eun taol caer coulskoude ; me zounje d'inn Eujen, en eur velet peger pounner oa ar pacadennou ploum, en dije laosket anezho eno egiz ma oant, ha roet urz d'eomp da dec'het.

Petra veliz ? Eujen o tenna eur pennad esken euz he c'hodel ha Charlez oc'h ober kement all evit ho rei d'inn-me. Charlez hag he gamarad a oue carget da ober ged, ha ni da zidamma ar rollad ploum.

Biscoaz em buez n'em euz poaniet na c'hoezet kement all, ha goulskoude n'oan ket evit hantera gant Eujen. Abenn eun hanter heur Eujen a ioa he esken er meaz, ha me a ioa c'hoaz pell va hini dioc'h penn.

— Labour 'ta, didalvez, eme Eujen, en eur blanta he esken en eun tam all.

Ne glevet ken trouz nemed hini hon eskennou a dreuz ar ploum ; eno edo pep hini gant he labour. Er penn kenta em boa aoun da vervel, mez eb dale ec'h en em gaviz ken hardiz ha tra, o velet ne deue netra d'hon distressa divar hon labour.

Goude tout, emeve, eur vech guerzet ar ploum a iel ganaomp hirio, ne ket me a vo paket da ober ar vicher-

ma ken. Me laosko an troiou-ze da ober gant ar re all, rag e guirionez, ne gavan ket brao laerez, memez ar re binvidic; hag an danjer da veza paket; hag ar goan am bezo-me bremaic pa zigouezinn er gear!

Me gave d'in dija santout ar vaz o coeza var va chouk. Guelet a rean em oa faziet, ha dont a rea em spered ar pezh am oa clevet ken aliez gant va c'hiniterv Gaid, ne ehane da lavaret d'in tec'het dioc'h ar vignoned a zampreden. Ma carjen beza selaouet anezhi, a lavaren, n'oa ket bet d'an heur-man euz an noz o c'haloupat ar c'hoajou evel eur bleiz, n'em bije ket desket eva odevi, ha dreist-oll ne vijen ket bet ar pezh oun breman, enep va bolontez eun tamik evit guir, ne vijen ket bet eul laer!

Ar sonjou-ze a ioa o ruilla hag o tiruilla em penn pa gleviz trouz e dianveaz an ti. Al loar a bare just varnomp dre doullou ar prenezier pa laoskiz eur griaden!

Er penn all d'ar zal edon ennhi e velen daou lagad o para varnon. An daou lagad-se a ioa e penn eun den ha var benn an den-ze oa eun tok archer! Va Doue!!!

NEDELEC.

D'al labourerien douar.

Be zo c'hoaz eun tech all el labourerien douar. An tech-ze eo ar pleg da lakaat hano Doue e mesk an traou crouet, da lavaret sakreou, jarneou, da lavaret geriou pounner. An tech-ze, clevit mad, a viro ato ouzoc'h da veza kemeret evit tud a zoare, hag a raio gaou ouz ho prud mad.

Guir eo, ar c'hiz-se en em denn euz ar c'heriou braz; dija eun den hag en deuz eun tammic istim evithan he unan, eur berad goad dindan he ivinou, a lezo ar c'homzou-ze gant paotred ar marchosi. Mes siouaz! var ar meaz ar pleg-ze zo hirio dounoc'h eget biskoaz. Ar c'hrouadur bihan a nevez bragezet, ar marmouzie na c'hoar na *Pater*, na *Noster*, na zoken ober sin ar groaz, a c'hoar gouscoude eun dra, toui, pec'hi, jarneal, lavaret comzou pounner da ober ruzia he vamm. Ar mec'hiac!....

Lavaret a rin c'hoaz, be a zo en hon touez tudou iaouank hag a laka ho gloar, ma n'e ket eur vez, o lavaret geriou deuet euz an ifern. Guelit an den iaouank a c'houezek pe zeitek vloaz, hennez en deuz c'hoant da ruilla he iaouankiz. Guelit-hen, he dok var gostez he benn, ha clevit ar c'homzou c'huero a deu euz he c'hinou, hag oc'h ober se e cred beza eur pabor, eur goi.... eun azen ne d'e ken. Nan, mil gueach nan, gant doareou ken iskiz ne vioc'h morse kemeret nemet evit tud dizoue ha tud divalo. Netra na ziscar muioc'h an den euz he renk a grouadur rezonabl, a grouadur Doue, eget ar c'hiz da laosker comzou pounner ha jarneou. Oh! lavaret a reer eo ni Fransisien an dud siviliset, an dud a zoare var an douar. Ma c'houesfe ar boplou all e pe c'hiz e comzer var ar meaz a dra zur e ve rabat da ober.

N'e ket tout, ar c'homzou pounner, ar c'homzou divalo a gass eun d'an oberou. Eun den hag a zo bepred

comzou savach en he c'hinou, zo ennan eun dra ben-nag euz an den gouez, euz an aneval. Ar ger-ze am spout; gouscoude pa zonzan mad, n'oun ket evit hen dislavaret.

Kement-ma a ziscouezo sclear ar pezh a lavaran, rag eun dra eo bet anavezet gant eun taolet tud, gant re siouaz! Tremen a reaz er gear a Bariz var eur blasen vraz epad an *Exposition*.

Eur zulvez goude creisteiz, unan euz ar c'hirri pounner-ze a zong mein a iea dre ruiou Pariz renet gant eun den divar ar meaz, evel ne vije bet na sul, na Doue. En eur dremen var blasen an *Invalidet*, unan euz ar c'hezec a gouez d'an douar a stok he gorf, ha ker buhan ar charretour a gouez var al loar a daoliou scoujet. Ar paourkeaz marc'h a c'hoari en dra c'hell; teir guech e clask sevel, ha teir guech e couez varnhan he unan. Neuze ar charretour a sko muioc'h eget morse en eur losker an oll blasfemou, an oll jarneou anavezet var an douar hag en ifern. Eur vech c'hoaz al loanic a glask sevel hag a gouez glok ha pounner d'an douar; rag he zivesker a ioa luiet er sterniou. Sellet a rea ouz he vourreo gant eun ear ken truezuz ma'z oa poan he velet.

Gouscoude eun niver braz a dud a ioa dija bodet hag a ziscoueze pegement a zrouk oa enno, o velet eun den ken didruet. Mes hema egiz eur posedet a dro enep an dud-ze he gounnar; sevel a ra troad he fouet varnho en eur losker eur chapeledad blasfemou a ra scrija ar goad er goaziet. N'en doa ket mui an ear euz eun den, eun diaoul a zeblante beza. Distrei a ra d'he varc'h, pega er c'habest ha dic'hourda gant troad ar fouet kement ma c'hell a daoliou a hed ar c'hostou. Heja a ra en eun doare ker brutal penn al loar ma tired ar goad hag euz he c'hinou hag euz he tronellou, ha ma strink ar goad var dillad ar bourreo. Eun dra spoutuz oa guelet eur seurt abaden.

Neuze an den criz ha didruet a ra ar pezh a dlle beza great dija, diluia ha disterna al loar; hag hema ker buhan da zevel. Mes a boan var he ellou, e sav sounn var he zaou bao adren, e c'houzi he zaou bao araog var he vourreo. Gant eun taol dant e vrurun d'ezhan he scoaz hag her stlap var an douar. He baoion var he vouzellou, e labour kement an den-ze gant he benn ha gant he zent ma ra outhan eur bern chalpiz leun a c'hoad. Goad an aneval a gemeske gant goad ar charretour; lavaret e vije bet eun abaden spoutuz e creiz koajou an Amerik etouez ar savajet.

Gant poan aoualc'h an hardisa euz an dud diredet di a deu abenn da lamet he breiz digant al loar counnaret. Goudeze e tec'has, hag e oue gellet cass ar maleurus var eur bankic a oa eno e pleg an hent. Eur charretour all a red var lerc'h ar marc'h, her galv gant eur vouez dous, a ra flourik d'ezhan, ha ker buhan var he gein e tistro gantha dous evel eun oan. Mes an aneval o velet ar goad a ia drouk ennan, mont a ra penn-da-benn gant ar goad hag e lamm a benn herr var zu an hini en doa her goal lakeat, petra bennag m'oa cuzet

gant an dud bodet en dro d'ezhan. Red mad oue d'ezho oll distrei a enep al loar evit miret outhan da beurchui ar maleurus-ze.

Setu aze eun abaden spoutuz c'hoarvezet eun devez sul e creiz Pariz, eun dra glac'haruz pa zonzan en dud estren deuet di da velet hor furnez hag hon ijin.

Var a velit, ar pleg da lavaret comzou pounner, comzou barbar, a gass eun d'an oberou. Ar c'homzer gros n'eo caret gant den, n'e ket zoken caret gant ar paourkeaz loar. Hema gouscoude ne c'houlou ket guelloc'h eget lakaat he vuez hag he nerz e servich he vestr. Diouallit eta, ha n'e gemerit ket ar pleg da losker comzou ken divalo; ar c'homzou-ze a ziscaro ac'hanoc'h euz ho renk a zen, euz ho renk a grouadur Doue, hag a raio d'oc'h caout mez ac'hanoc'h oc'h unan. Erfin, eun donjer e vioc'h evit peb den a zoare.

MAB AR BAE.

Eur guden fuillet.

Eur barner euz a Vro-Zaoz en doa a nevez zo da respout d'ar goulen-man.

Eun tad a famill en doa tremenet eur pount gant eur c'hrouadur var he vreac'h. Evit tremen ar pount-se e ranket paea.

An tad-se, setu ar goulen, ha dalc'het oa da baea an treiz evit daou pe evit unan hebken?

Ar barner, goude beza studiet mad he gentel, a ziscleriaz n'oa an den-ze dalc'het da baea nemed evithan he unan hebken.

N'oc'h euz nemed sonjal mad, eme ar barner d'he dud, ar c'hirri a dremen eur pount a bae oll ar memez priz. Bezet goulo, bezet carget, ar priz ne jench ket.

Mar d'ema al lezen er c'hiz-se evit ar c'hirri, perac e ve-hi dishenvel evit an dud? Ne velan ket e ve muioc'h a rezoun da ober muioc'h a henor da eur c'har eget da eun den.

An oll a gavaz mad rezoun ar barner. Mez setu aman ar guden. Abaoue an devez-se perc'hen an treiz a zo croget an divoueda en he ialc'h.

Evelhen e man ar stal. Amezeien ar pount ha calz re all divar dro a zo en em glevet etrezho da c'hedal beza daou evit tremen ar pount. Ar c'henta a zam an eil var he choug, daou zoken avechou, hag en dizro euz ar marc'h had an eil a zong ar c'henta. Evel just pep-hini d'he dro.

Eun dra guriuz eo guelet an dud-se oc'h ober ho zreiz hag ho treiza ho c'hamaraded var ho discoaz. Calza ia a benn ho c'hreizou caer betec eno evit guelet ar farz. Guassa zo, pa goez ar marc'h portez, e ranker paea evit daou. Guaza ze d'an neb ne ket stard var he aelou ha sampar he dailler.

E creiz ar c'hoarz a vez bemdez en dro d'ar pount ne vez nemed-unan hag a ve diez he breon, hag hennez ne ket diez gout piou eo.

Setu petra c'hoarvez gant paotred ar procezo!

An azen dianket.

Eur rum braz a belerined a ziroe nebeut amzer zo dioc'h Lourd. Da Roazoun e teuent. Pa zigouezaz an *train er gar*, eur parizian, eun den toket huel, livitenet mar plij ganeoc'h, hag eun troc'had mad a varo out he c'heuch a iez gant ker brao ear ha tra da gaout eur vaonez coz.

Ac'hanta, mam goz, emezhan, bet oc'h e Lourd; heb douetanz c'hui ive o peuz guelet ar Verc'hez? (Eur re bennag en em lakeaz da c'hoarzin.)

— Ia da, aotrou, emezhi, guelet am euz ar Verc'hez, ar famill zantel a bez zoken.

An azen a ioa bet gantho en Ejipt, hennez avad n'em euz ket her guelet. Me zouete oa dianket. Mez setu hen cavet, eman dirak va daoulagad.

Evel ma lavar ar re goz, c'hoarzin kenta, gouel diveza. Ar parizian a flerie gant ar vez, hag ar re a ioa tost a venne d'ezho reudi o c'hoarzin.

Eur malheur scrijuz!

Plougastel-Sant-Jermen. — D'ar zadorn, naontec a viz cost, vardro c'huerc'h heur dioc'h ar mintin, e oue clevet, dioc'h tu Kerbiniben, eun drouz pounner henvel braz oc'h trouz eun tenn fozuill.

Kerbiniben a zo eun ti distro, var dro tri c'hard leo dioc'h bourg Plougastel-Sant-Jermen.

Eur c'hard heur goude e oue clevet eun tenn all. An amezeien dosta, sponnet oll, en em hastaz da zont da velet petra ioa a nevez. Louiz Cornec, perc'hev Kerbiniben, a ioa bet eat he benn diganthen pevar bloaz benag zo, hag eur pennad a ioa e seblante beza coezet adarre en he goch coz: ar pezh a rea d'an amezeien caout aoun na raje eur guall daol benag.

Divinet o doa siouaz! Pa erruaz sicour, an ti a ioa an tan en he zaou benn, ha caer a oue essa, den ne c'hellaz mont ebarz; prenezier ha dorjou, kement digor a ioa var an ti, a ioa barrennet e diabarz an ti ha lakeat peziou meubl outho da viret na c'haljet ho divarc'ha.

An diod malheuruz en doa lakeat en he benn, red e ve, ober fin euz he oll famill hag anezhan he unan. Gant aoun da vankout he daol, en doa berniet zoken eun nebeut herdinn lann e pevar c'horn an ti, evit ma pekche an tan e peb leac'h assamez ha ne c'halje den en em zavetei.

Credabl braz, evit gellout ober guelloc'h he dro, Louiz Cornec en doa lazaret he c'hreg hag unan benag euz he vugale gant an tennou a ioa bet clevet araococ'h.

Penaos benac eo, oll int maro e creiz ar flam: Louiz Cornec an tad, oajet a zeiz vloaz ha tregont; he bried, Anna Leti, oajet a dri bloaz ha tregont; ha pevar bugel, (eur paotr pemp bloaz, ha teir merc'h, nao bloaz ar genta, eiz vloaz an eil, ha trivec'h miz an diveza.)

Ho c'horfou a zo bet cavet tout goude an tan. E glaou oant lakeat. An neac'h euz a gorf Louiz Cornec hebken n'en doa ket bet calz a ziez dioc'h an tan.

He c'hreg, a dije da veza espernet ha pa ne vije nemed abalamour d'he stad, a ioa en em zestumet kement dre nerz an tan ma c'helje eun den he dougen var bal he zorn. A veac'h e doa daou droatad-banter.

Eaz eo compren en deffe eur malheur ker braz taolet ar spout etouez tud Plougastel-Sant-Jermen. E Kemper memez, an dud a vantre o clevet Plougastelliz, deuet an devez-se d'ar marc'had, o counta ar peza ioa c'hoarvezet.

Plijet gant Doue dizrei eur seurt gualen divar an oll famillou kristen!

Guernion.

Oh ! pegen {douss e din-me memor
An ti'm lojaz em c'havel evor ;
Devesiou Franz nag hi oa brao
E Combor !
Va bro ! bez em c'halon, hirio,
Ato.

Hor mam, sonj as peuz-te, va c'hoarie,
Var mean oaled hor lochennic
Out he c'halon liez hor starde,
Va doussic ?
Hag hon daou d'e-hi ni a boke
Ive.

Sonj as peuz-te c'hoaz pa edon
Er c'hastel coz var ribl ar ster zon ?
E tour ar Morian, er c'hloc'h-se
Pa ree son

An Anjeluz da c'houlou de
Bemde ?

Hag al lenn sonj as peuz-te enni
Touch didouch gant plun ar vinnili ?
Er benduen bep mouchaden
O stoui ?

En heol barz er mor o tisken
laouen ?

Sonj as peuz-te c'hoaz er vignounez
A rente ken douss d'in ar vuez,
Pa zizroemp euz ar c'hoajou
Assamez,

Dorn ha dorn, gant hor bokedou
Hon daou ?

Ah ! Helena piou d'in a rento,
Ar menez ha va guezen dero ?
Pell dioutho va c'halon noz-de
a Wado !

Rag va bro vo va c'harante
Bemde.

Cleier va farrez.

Oh ! me gar ho clevet, cleier ilis va farrez,
Ho mouez sclentin 'gomz d'in euz Doue 'creiz va encrez!

Pa deu d'am scoarn ho sonn, gant an avel digasset,
Va c'halon da zridal kentiz ne ket 'vit miret.
Da zeiz va badiant, c'houi vrallaz evidoun-me,
Pa vuiscas Jezuz d'in zaë venn-bugale Doue :
C'hui a vrallaz laouen pa receviz d'am zicour
Da heul an dinamdet eun eal-mad 'vit gouarnour.
C'houi ivez, zouch am euz, gane d'an deiz evuruz
M'oa bet d'ar vech kenta an eür da receo Jezuz ;
Laret reac'h ganin-me dre ho can a levenez :
Ra vo meulet Jezuz evit he oll vadelez !!!
Bemdez pa vransellit teir guech en deiz uz d'hor pen ;
En enor da Vari larann ganoc'h eur beden.
Eun deiz, c'houi zonno c'hoaz pa vin douget d'ar vered,
Rac c'hui a c'houel ivez pa velit daëlou scuillet ;
Neuze, cleier caret, ra bigno dirac Doue,
Gant ho moueziou zantel, divlam va faourkez ene.
F. M.

Ar c'hour var ar greun e Pariz.

Ar guiniz nevez a ia atao seiz da eiz lur var'n ugent
dec ; an hini coz tri da bemp lur var'n ugent dec. Setu
tout e daou c'her.

Ar zegal a ia da zeitec lur dec an daou c'hant lur.
Ar c'herc'h a ia etre daou ha c'huerc'h lur var'n ugent.
Ar guiniz du a ia etre daou ha pevar lur var'n ugent.
An eiz a ia 20 lur.

PRIZ AN ED.

TAOLIT EVEZ. — Ar priz merket da genta eo priz ar marc'had diveza, hag ar priz merket d'an eil eo priz ar marc'had araoc.

KEMPER. — Marc'had ar 26^a vis cost.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	221 00 s	211 50 s
Segal	47 50	48 00
Eiz	46 50	48 00
Guiniz du	49 00	22 50
Kerc'h	45 80	49 00
Avalou douar	7 50	8 00

POUNT'N-ABAD. — Marc'had ar 24^a vis cost.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	231 53 s	231 75 s
Segal	46 66	46 88
Eiz	43 76	46 00
Guiniz du	22 50	23 33
Kerc'h	48 00	48 26
Avalou douar	8 00	8 00

Perc'hen-Merour : AR. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gant AR. DE KERANGAL.

FEIZ HA BREIZ

KELOU A BEP BRO, HA KENTELLIU VAR BEP TRA

Casset bep sul da gement kristen a gomz ar brezouneq

PRIZ AR GAZETEN

AR MARC'HAD D'HE C'HAOUT BEP SIZUN EPAD AR BLOAZ A GOUST :

DAOU SCOUET evit ar Finister, — ar Morbihan — ha Costez-an-Nord
SEIZ LUR evit an departamanchou all.

Ar marc'had a dle beza great ha paet ato e ti an Aotrou AR. DE KERANGAL, Perc'hen-Merour, e Kemper.
Ar scridou da lakaat var ar gazeten a dle beza casset d'an Aotrou MORVAN, chaloni, kenta scrivaniar,
Pe d'an Aotrou NEDELEC, eil scrivaniar, ru Bourg-les-Bourgs, 26, e Kemper.

KEMPER, 9 a vis Guengolo.

Pardounerien Breiz e Rom.

EIL PENNAD VAR'N UGENT.

Ar C'hollisee.

Clasket em beus rei d'eoc'h da anaout eun nebeudic ar c'hatacomb pe ar guerejou a zindan an douar a veze enterret enho ar verzerien, a c'hellet dont a benn da gaout ho relegou goude ho maro. Brema e fell d'in lavaret d'eoc'h eun dra bennac divar benn ar c'hollisee, da lavaret eo, ar plas-se a zo bet merzeriet enna an darn vrasa euz ar gristenien. Guir eo lod all a zo bet lazaret dirag an idolou, an doueou faos-se o devoa ho fatrom en templou hag e pep corn a gear, ha da here e falveze d'ar baianet ho c'hontragn da ginnic esans.

Evelato e plas ebet ne d'eus bet lazaret kement hag er c'hollisee. Hema oa al leac'h m'en em zestume enna ar bobl a Rom evit ar c'hoariou public, azalec an impalaer betec ar re baourra a gear. Pep hini avad en devoa eno he blas, hervez e renk. Ouspen cant mil den assamblez a c'helle beza eno azezet en ho eas evit gullet ar c'hoariou, an ebatou ar re zouesussa a c'hell an den da invanti. Burzudussa tam labour a zo chomet varlerc'h ar Romaniseded eo ar c'hollisee ; evit coum-mans ha peur-echui eun tam labour evel hema eo red eur bobl mestr euz ar bed oll.

Henvelidigez en deus gant eur c'houldri bras-bras, nemet e leac'h beza round ez eo henvel oc'h eur vi, hirroc'h dioc'h an daou benn evit na d'eo er c'hreiz. Diou zor ha pevar ugent a zo da vont enna ; doriou avad cals brassoc'h evit dor porched iliz ebet euz hor bro. An diou a zo en daou benn dreist oll ne ket lavaret o deffe ho far var an douar. Ar mogeriou, great oll gant mein ar vro, henvel oc'h marbr, o deus nao metr ha daou ugent a huelled. A zioc'h an doriou ez euz teir renkad prenestou caer meurbet tro var dro, da lavaret eo, etre doriou ha prenestou ez eus tri c'hant

eiz var'n ugent. Evit compren eun tam labour evel hema eo red beza he velet meur a veach zoken.

Azalec al leuren betec ar penn luella ez euz, evel pa lavarfen, pondaleou huelloc'h-huella, ha balustrou marbr oc'h ho dioual tro var dro. Var al leuren-se eo e veze roet ar c'hoariou iskis-se, ken euzus ne c'helle ket ar gristenien mont d'ezho. Al loened gouez a veze lakeat d'en em ganna an eil rum oc'h egile. Pa vezet skuis o velet an anevaled oc'h en em laza, oc'h en em zrailla etrezho, ar bobl counnaret a c'houlenne ma teuje an dud d'en em ganna outho, d'ho laza pa c'hellent, pe da veza lazaret gantho. Eno eo e cave ar bobl-se he plijadur.

Goudeze an esclavet a renke en em ganna an eil rummad oc'h egile gant a bep sort armou, hag en em ganna betec ar maro zoken ; avechou darn ne vezent ket peur-lazaret hag a c'houlenne gras ha trugarez evit an nemorant euz ho buez ; aliez ar bobl-se, merc'hed ha goaset, var digarez n'o deveze ket en em gannet mad, a zouge eur setans a varo en ho enep, hag ho enebourien a renke ho feur-laza. Devesiou a veze, p'en em gave eun dra vras bennac, e veze betec tri mil den oc'h en em ganna en doare-se evit contanti ar bobl counnaret-se, n'en doa ket brassoc'h plijadur evit gullet an hevelep ebatou.

Devesiou all, eleac'h eul leuren a veze diaraog, p'en em gave ar bobl, eo eul lennad dour eo a veze hag eun toullad listri a renke ive ober adarre brezel an eil rum oc'h egile ; goad ha goad atao eo a renke da gaout ar bobl-se brein bete mel he eskern, azalec an impalaer betec an disterra euz ho sujidi. An oll c'hoariou public a veze great eno ; a greis pep tra, epad daou c'hant vloas hag ouспен, pa veze feas gant an oll c'hoariou all, e coummanse ar bobl da iouc'hal a bouez he benn : ar gristenien d'al loened gouez ! ar gristenien d'al loened gouez ! ha racdal evit ober plijadur d'ezha e veze tennet euz ho frison eun nebeut kristenien a laosket varnezho al loened gouez a veze lezet eb tam evit m'ho drebjent buhannoc'h a ze. Setu eun daolennic dister

euz ar pezh a dremene er *c'hohisee*. Eb m'em beus ezom d'hel lavaret d'eoc'h, plas ar gristenien n'edo ket en hevelep c'hoariou. Eur belec bennac epken en em zile etouez ar bobl, en eur plas deputet hag anavezet gant ar gristenien etrezho; mont a rea di evit kenneri ar gristenien, evit miret na deujent da falgalon en eur c'hrogat ken euzuz, ha rei d'ezho eun absolven diveza. Doue epken a c'hoar pet million a gristenien a zo bet merzeriet eno. Evelse, pa voue roet ar peoc'h d'an Iliz gant an impalaer Constantin, ar pabet a reas digas di pemzec troatad douar evit miret na vije bresset an douar-se distrempet gant goad ar verzerien.

E creiz an dachen gloriuz-se oa bet savet eur groas coad vras o doa roet ar pabet induljanson evit pedi dirazhi; tro var dro ive oa great pevarsec oratoric evit taolennou hent ar groas, ha bep guener ez ea di eun niver bras a gristenien da ober hent ar groas.

Siouas! abaoe m'ema Victor Emmanuel roue e Rom, ar groas santel-se a zo discaret, hent ar groas a zo lamet euz he blas, ne d'eus mui er *c'hohisee* an disterra tra hag a zigasie da zouj d'ar c'hristen euz a c'hoad ken aliez a villion a gristenien o deus gounezet eno rouantelez an env. Pedomp stard evit ma paouezo an dervesiou ankennius-ma ha m'o devezo adarre ar belerined kristen an eur vad da zaoulina er plas santel-se. En eur lenn buez ar zent marteze, hag o clevet lavaret: ar zant pe ar zantez-ma a zo bet merzeriet e Rom, e teuo sonj d'eoc'h euz ar *c'hohisee*. Grit neuse eur bedennic muioc'h evit na jomo mui an douar santel-se, distrempet gant goad hor breudeur merzerien, etre daouarn enebourien ar Pap hag an Iliz.

Poent ez eo d'in paouez; ma ve red d'in coms d'eoc'h euz an oll draou burzudus a zo e Rom tam ha tam, ar gazetennic-ma, hag e ve lezet ganen penn da benn epad tri bloas dioc'htu, ne ve ket bras aoualc'h evit rei da anaout kement all a vuzudou a bep sort a zo e Rom. Hag ouspen, petra c'heller da lakat var eur c'hos tam paper? Netra couls lavaret. Red eo gullet gant an daoulagad, hag ouspen eur veach ha diou, an traou caer-se, evit ober eun nebeudic anaoudegez gantho; red e ve, ouspen, beza studiet mad pep tra abars mont d'ar gear dispar-se, a hent all ez oar evel eun den dall, ne c'hoar na *sou na dic'ha*.

Ken aliez a balez, ken aliez a di, ken aliez a vean, a voger gos goloet a ilio, ken aliez a batrom doueou faos, a zo a villerou e Rom, darn a dammou, cals evelato en ho sez, a ve red ober eun histor hir-hir divar ho fenn. Kement-se a zo dreist va galloud-me; n'em beus evit kement-se nac amser, na gueziegez, na descadurez. Carout a raffan avad ez affe eur breisiad all bennac da dremen eun nebeut misiou da Rom evit rei d'eomp anaoudegez euz ar pezh a zo er gear burzudus-se.

Ha gouscoude petra zo chomet en he za euz an traou coz? Couls lavaret netra; ar barbaret a zo bet deuet meur a veach da Rom o deus bruzunet, devet, pe gasset gantho ar pezh a ioa a dalvoudeca; ne d'eus chomet ganeomp nemet an nemoranchou. E Rom oa destumet gant an impalaeret ar pezh a ioa a gaerra, a vella, a dal-

voudeca er bed. Racdal ma teuent da glevet hano euz eur micherour dispar bennac, her galvent da zont da labourat d'ezho; arabat eo eta beza souezet e ve cavet eunhi ha var c'horre an douar, hag a zindan an atrejou a bemzec ugent troatad a zo a blasou, traou caer ne d'oar mui evit ober evelldho.

Evit gullet epken an traou coz, patromou an doueou faos, hesiou ar baianed, an anevaled great gantho e marbr a bep sort liou, al labourou ar re gaerra a c'hell an den da ober, hag a zo bet prenet gant ar pabet evit ho miret hag ho diskues d'ar belerined ha d'an dremeni di a deu bete Rom, e ve red caout eur pennad mad a amser. *Daouzec cant* cambr a zo e palez hon Tad santel ar Pap, hag eunho oll couls lavaret labourou a bep sort euz ar re gaerra a zo bet great biscoas. Oll ho c'haver eno, ha levriou a zo a goms euz ar burzudou-ze tam ha tam, cambr ha cambr, ha kement-se zoken e kement langach a zo var an douar. Eno emaint hag eno e chomint, credabl.

Napoleon kenta, goude ar brezel a reas d'ar pab, a reas ar peoc'h, hag evit condition a reketas caout eun niver bras euz an taolennou, euz ar patromou brudet-se; digasset e vouent eta da Paris. Rom eb an traou burzudus-se ne doa mui ar sked e devoa diagent, hag an dud gueziec ne c'hellent ket en em voasa da velet Rom eb he burzudou. Evelse, pa voue discaret Napoleon divar he dron ha casset da vervel en eun enezen er mor bras, ar rouanez a reas brezel d'ezha a lakeas digas en dro da Rom kement tra, couls lavaret, a ioa denet e Frans.

E Rom eta, a c'heller lavaret, eo destumet an traou caerra, an traou burzudus e pep feson, a zo bet great e pep amser. Hag an taolennou-se livet gant Raphael hag al liverien-se ar brudetta euz an douar, ma vije possubl ho guerza, neket a gant mil luriou, mes a gant mil scoejou eo e vent guerzet.

Ma plich d'eoc'h eta an traou brao, kit da dremen eur miz en Itali; ma plich d'eoc'h an traou santel, kit da Rom, da bedi var hesiou an ebetel, da bedi en ilizou-se a zo e pep hini anezho traou burzudus ne gaver nemet e Rom; kit dreist oll da velet *penn visibl an Iliz*, an hini a zalc'h plas Doue en hor c'hever, da velet ar Pab, ha buhan ha buhan, da velet Pii nao ar burzudus euz an oll babet, hag o pezo he vennos evel en deus bet ho kenvroad.

IAN AR GERNEVEZ.

(Eur pennad all eur vech all.)

Paris epad ar Vrezel.

— Petra! eur prizoun er bed all! Oh! n'euz ket a ifern avad, evit an dra-ze n'euz ket.

— Oh! Oh! labouset treut, c'houi a ra ho neiz dioc'h ma sonjit. Ne fell ket d'eoc'h e kemerfe Doue sourei ac'hanomp; ne c'houzanvit ket ar confession; ar ger *ifern* ho laka da vadinella. Mad, caer o pezo trei ha fringal evel eur zilien taolet ez veo var ar billic, eun ifern a zo.

— C'houi a zo bet ennan?

— N'oun ket da p'e guir emañ ama; rac den ne deu ac'hano, ha c'houi, ma renkit mont di da velet ha gevier a gountan d'eoc'h, ne c'helloc'h ket dont er meaz ken nebeut.

— Mes pa na zeu den ac'hano, penaoz e c'heller gouzout hag en a zo eun ifern, ha petra eo?

— Her gouzout a reer dre gomzou Doue he unan. Doue he unan eo en deuz desket d'eomp ar virionez spoutuz-se dre c'hinou ar brophetet guezic all, ha dreist oll, dre c'hinou hor Zalver Jesus-Krist, he Vab unic hag eternal, en em c'hreat den ha deuet var an douar evit hor c'helen var gement a zell ouz ar zilvigez. N'euz guirionez ebet marteze hag a ve merket en Aviel sclearroc'h eget hounnez. N'euz hini ebet hag a ve hano anezhi aliessoc'h.

— Mes ne c'helfac'h ket discouez d'inn dre ar vouisiegez ez euz eun ifern?

— Ar vouisiegez, mar d'e mad, ne c'hell ket beza countrol d'ar pezh a zo bet disceriet gant Doue. Caer zo, Doue eo an habila. Ar vouisiegez a zo evel eul leternic roet d'an den evit gullet eur gammed bennac dirazhan en hent tenval euz ar vuez-ma; mes ar vouisiegez he unan a renk anzaeo eo an Aotrou Doue ar Mestr. Hogen Doue ne ve ket ar Mestr, ma c'helle an den lavaret d'ezhan: « va funissa a c'hellit muioc'h pe nebeutoc'h « dioc'h ma c'hoantain mont a enep ho polontez; mes « va funissa evit ato avad, holla! holla! N'e ket « evelse ema ar bed. Chacha a c'hellit eur pennad var « va scouarn; mes va delc'her da viken er boan, nan, « nan. Rac-se me c'hoario'r vaz hag a vevo e va roll « ebaoun ebet; rac abred pe zivezat c'houi renko er « memes tra va digemeret en ho paradoz. » Sclear eo ne ve ket Doue ar Mestr ma'z affe an traou evelse. Couls goude ne gav ket d'eoc'h e tle Doue beza ar Mestr ato?

— Eo, mar d'euz eun Doue, Hen eo a dle beza ar Mestr ato.

— Mad, neuze eta ive e tle beza eun ifern; rac anez, an den a ve treac'h da Zoue, p'e guir e c'helle lavaret d'ezhan: « Kit atao, m'em bezo couls goude ar « ger diveza; dont a rai eur mare ma n'e devezo mui « ho chustis galloud ebet varnon, eur mare ma vezian « euruz caer o pezo. »

— Ar vouisiegez ne gomz ket euz an traou-ze.

— A bep seurt gouisiegez a zo. C'houi ne istimit nemet ar vouisiegez a ra d'eomp anaout traou ar bed-ma, ar vouisiegez a zesk d'eomp petra eo an heol, al loar, ar steret, pe gent, an hini a zesk d'eomp petra eo an douar, petra c'heller da denna euz an douar hag euz an oll draou crouet, penaoz dastum arc'hant ha dont da veza pinvidic. Ar vouisiegez-se eo an disterra. Bez'ez euz eun all calz guelloc'h, calz hueloc'h eget hounnez, me lavar, ar vouisiegez a zesk d'eomp petra eo Doue, petra eo an den, ha petra dleomp da ober evit beza da viken euruz gant Doue en he varadoz.

— Bremaic e comzac'h divar benn an arc'hant. Li-

virid d'inn, aotrou, nag a arc'hant n'euz ket bet implijet oc'h ober an ilis a zo ama dirazomp.

— Ha goude?

— Daoust ha ne vije ket bet guelloc'h lakaat an arc'hant-se da ober henchou houarn?

— Ne zonzh ket d'inn. Red eo kaout henchou, henchou douar, pe henchou dour, pe henchou ear, pe henchou houarn; mes red eo ive kaout ilizou. Guir eo ez euz tud ha ne d'eont morse da ilis ebet; mes calz zo ive ha ne d'eont nemeur a vech gant an hent houarn; peb hini a dle beza lezet en he roll e kenver ar poent-se. Lod a zo douget da rei ho arc'hant evit sicour sevel ilizou; lod all a zo guell gantho rei ho hini da zicour ober henchou houarn; list eta peb hini da ober ar pezh a garo gant he arc'hant.

— Mes an arc'hant a zo bet dispignet ama...

— A zo couezet etre daouarn labourerien a bep seurt micher. C'houi a vije bet guell ganeoc'h e vije roet an arc'hant-se da labourerien an henchou houarn. N'em euz drouc ebet, pell dioc'h eno, oc'h labourerien an henchou bouarn; mes al labourien all a renk beva ive...

— Hag ar c'hestou a vez great en ilizou? Petra deu arc'hant ar c'hestou-ze da veza?

— Petra deu da veza? A bep seurt vad a vez great gantho. An dud furra, gouisieca hag honesta euz a bep parrez a zo carget, assambles gant an aotrou persoun, da veilla var an implij a vez great anezhan. Ne lavaran ket d'eoc'h e ve lakeat da ober henchou houarn, mes bea zo calz traou all hag a zo kement ha muioc'h a ezom anezho eget a zo euz an henchou houarn.

— Evit doare, c'houi a c'hoar calz traou.

— Ne c'houzoun ket sur; mes n'e ket diez beza treac'h d'eoc'h-hu.

— Perac'ta?

— Oh! spered aoualc'h oc'h euz, n'e ket an dra-ze a vank; mes implij fall a rit anezhan. Bouet fall a roit d'ho marc'h, ha setu perac en deuz poan o vale; roit kerc'h d'ezhan hag e scubo hent. Da lavaret eo, lennit levriou ha cazetennou mad, levriou ha cazetennou hag a zesko d'eoc'h ar virionez divar benn ar relijion, divar benn an Ilis, divar benn ho teveriou e kenver Doue, e kenver an nessa, en ho kenver oc'h unan. Ma vijac'h bet bretonnet, em-bije lavaret d'eoc'h leun Feiz-ha-Breiz; mes kaout a reoc'h e Paris cazetennou gallec henvel oc'h hounnez. O lenn cazetennou mad evelse, e veloc'h kement a vez invantet a enep ar relijion, a enep an Ilis, o teuzi evel an erc'h pa bar an heol, hag o vont da netra evel eur bouill moged a vez scubet buhan gant an avel. Mes poent e d'inn mont; kenavo, va zud, ha te mabic, gra tan gant ar chansouniou-ze; n'euz ket par d'an tan da garza; da netaat ar bed dioc'h an traou hudur a zo ennan.

— Kenavo ar c'henta, aotrou!

Ar ger-ze am digass adarre etouez va martolodet. Setu ahont Per o tont varzu ennon kerkent ha m'en deuz va gullet.

- Ac'hanta, Per, petra zo a nevez e Breiz ?
- Aotrou, crougerez ha lazerez eleiz.
- Emaoud o rimal, Per ; e peleac'h ema Ian ?
- Er gambr all : gortozit, mar plij . . . Ian, deuz'ta.
- Petra zo ?
- Deuz ato, pa leverer d'id.

— Emaoun o vont. Sell, c'houi eo, aotrou ; aze eo !
En dro-ma 'vad, pe me lounko va chikat butun, pe c'houi lavaro d'inn petra ziniti ar ger drol-ze a glevan ken aliez dre ama : *disparti etre an Ilis hag ar c'houarnamant.*

— Ian, spouta a rez ac'hanon ; hounez a zo unan euz ar c'hudennon diessa da zirouestha. Da zirouestha, a lavaran, rac clevet a ran eo rouestlet

— Oh ! aotrou, ne c'houlennan ket e ve dibunet d'inn penn da benn ; ne c'houlennan nemet eun neuden pe ziou ebken.

— Mad, Ian, kenta tra a zo da lavaret var ar poent-se eo emær c'hoaz assambles, evit doare, emær c'hoaz dindân ar memes toen, p'e guir e c'houlenner disparti.

— An Ilis hag ar c'houarnamant dindân ar memes toen ! . . .

— Ia, Ian, da lavaret eo, a unan ; da lavaret eo, mar caves guell, ez euz union entrezho. An Ilis, a c'houzoud ervad, a zo ive eur c'houarnamant ; e penn ar c'houarnamant-se ema ar pab, hag ar pab en deuz da velet var an oll gristenien, en deuz galloud var an oll eneou kristen.

— Neuze 'ta en deuz galloud ive var ene eur roue, eun impalaer, eur president ?

— An dra-ze a zo sclear, da vihana mar d'int kristenien.

— Mes neuze ar pab a zo roue ar rouanet ?

— Evel a leveres, Ian.

— Neuze 'ta e c'hell ho scandalat ?

— Ian, na te zo fin ! Emaoud ganthi avad en drama ; ia, ar pab a c'hell scandalat ar rouanet, hen ober a dle hag hen ober a ra bep vech ma vez red.

— Neuze marvad ar re a vez scandalet a ia kintou enno.

— Allas ! paotr, an dra-ze a zepant ; mar d'int troet var ar mad, e plegont hag e sentont ; mes mar d'int troet var ar fall, hop ! hop ! e savont var ho c'holedou hag e frizont ho moustachou en eur grial : *disparti ! disparti !*

An Tad CLEAC'H.

(Eur pennad all eur vech all.)

An Tavarniou.

Breman ez euz eur pevarzec vloaz benag e riz eur veach eun nebeut hir. Er veach-se e caviz eur bourg a oa ennan calz cholori. En eur c'horn euz ar bourg-se edo ar jabadao, ebarz hag e dianvez eun davarn.

Var ar blassen oa eur pevar pebemp oc'h en em beil-

lat. Ar sacreou hag an nondeou a oa ker stank etre an taoliou dourn hag ar c'harrotez e mesk ar panez. En ti oa eur vanden dud ; lod o trinka, lod all a c'hourvez var an taoliou, lod all anter gousket, lod all oc'h ober an neuz da gana, da lavaret eo, o vlejâl.

Ne c'helliz ket miret da huanadi ha da lavaret ennon va unan : Va Doue ! nag a dud a ia dre an davarn d'an ifern !

N'oa ket peur-echuet an deiz ma cleviz oa maro gant he gorfad unan euz ar re a oa bet eno oc'h eva. An den-ze a ioa eur bugel seitec vloaz, ar c'hossa euz a eiz crouadur chommet varlerc'h eun tad, maro er me-mez fesson.

Ar zonz euz ar pez a veliz hag a gleviz en devez-se en deuz echuet dre rei d'in da gredi oa eun dever evidon lavaret eun dra benag divar benn an tavarniou. Ar pez a ra d'in c'hoaz coummans hirio ar chabistr-man, eo ar goulenn-ma great d'in gant eur paizant a Gerne.

— « Abalamour da Zoue, emezhan, skrivit d'eomp eur ger bebnag divar benn an tavarniou. Ne ket an tad nag ar vam eo a goumand mui ; an odevi a goumand hirio e pep leac'h. En han' Doue, dre druez oc'h kement a eneou en em goll en tavarniou, roit sclerijen d'an dud a zarempred ar plassou-ze, ha mar ginont oc'h ho clevet, pinsit anezho ken a wie'hint. »

Va dever eta, p'e guir em euz kemeret ar garg da zeveni d'ar goulenn zo great d'in, eo cregi em pluen ha scriva var eün ar pez a zonzan.

I

DAREMPREDEREZ AN TAVARNIOU.

Petra eo an tavarniou ?

An tavarniou a zo, evit an daou farz euz ar re a zarempred anezho, evel ma lavarfen pors-rastel an ifern. Nep piou benag a zo boaz da vont d'an davarn a gavo eno he varo. An doue a adorer en davarn, da lavaret eo, ar boessoun, a zo henvel braz oc'h an doueou a adore guechall ar baianed. Doueou ar baianed guechall a ioa anevaled a zrebe ar re ho adore.

Guelit couzcoude peger laouen ez ear en tiez-se. Setu daou gamarad :

— Ac'hanta, Ian, iac'h ont atao ?

— Na te, Fanch ?

— Iac'h pesk !

— Ha me ive.

— Petra, ne bai ket eur banne ?

— A greiz calon avad, Ian, petra gemeri ?

— Eur banne hini crenv, mar cavez mad.

— Ma cavan mad, eme Fanch, va lagad a roffen evit eur berad odevi. Hostizez, lakit d'eomp eur c'halopin.

Eur c'halopin etre daou, ne ket fall !

— Mad, a lavar Ian d'he dro, coulz e d'eoc'h, hostizez, lakaat eur c'halopin all d'eomp.

Setu eur c'halopin all. Eaz eo compren goude an dra-ze ne ve ket a vall da vont d'ar gear.

Petra da ober ? Eur barti domino hag eur banne odevi da heul bep taol. Lakeomp eta var c'horre an daou chopinad kenta eun nao pe zek banne all, ar rest euz an deiz, petra c'heller da c'headal dioc'h daou gabiten-evel an daou a gomzan anezho ?

Na falla boaz eo daremprederez an tavarniou ! rag ar pez a lavaran ne d'eo siouaz ! nemed re vir. Ma rankfe kement hini o deuz great ar c'hoari-ze rei pep a vennee da eur paour, ar paour-ze, me dou, ne ket arc'hant a vankfe d'ezhan.

Aliez e c'houezer penaoz ez ear en davarn, mez ped a c'hoar e pe seurt stad e teuont er meaz ac'hano. An davarn a lonk tout : ar skiant ; peleac'h e ma skiant eun den mezo ?

Lonka ra ar iec'hed ; penaoz e ve iac'h stomok an hini a rank disteuler he gorfad ?

Lonka ra ar volonte : pe seurt bolonte a c'hell da gaout eun den ne c'hoar ket e peleac'h e man na piou a gomz outhan, na memez dioc'h petra e comzer.

Lonka ra ar galon, caeroc'h a ra, he beuzi ; lonka ra ar feiz ; petra grete an hini n'en deuz ket an ententamant rekiz evit credi ?

Discar a ra an den betec er pri. Ped den n'o deuz ket kignet ho fri o turiat e fezier an hent braz ?

An davarn a lonk, a ziscar, a zistruch tout. Lavaret goude kement-se e ve kement a dud o tarempred an tiez-se ! Lavaret goude an dra-ze n'euz ket eur c'horn douar er vro gaer a Franz na ve ennhau eun hostaliri benag, aliessoc'h nao, dec, avechou betec tregont er mevez bourg !

NEDELEC.

(Eur pennad all eur vech all.)

BUEZ SANTES ANNA.

CORF SANTES ANNA CAVET ER GEAR A Apt GANT EUN DICHENTIL BOUZAR HA MUD.

Raban Maur, e buez Santes Madalen ha Santez Martha, a gount e kuiteas an ebestel ho bro en eur vagik euz ar Brovans. En eur guitaad ar Judee, ar gragez santel, Sant Maximin hag he gen-vreudeur a gemeras ar zourci da zigass gantho eun niver bras a relegou. Ne fallas ket d'ezho lezel var ho lerc'h traou ken din da veza enoret. Rac hervez m'en devoa discleriet hor zalver, ar gear-se e devoa hen lakeat d'ar maro]a dlie beza distrujet. Corf benniget Santes Anna, mam ar Verchez Vari, digasset e Bro-C'hall, a oue lakeat hervez ar gelennadurez deuet betec enomp e iliz *Apta-Julia*. Eul levr coz-bras a ra ar roll euz ar verzerien a gomz d'eomp euz an dervez m'oa lakeat ar relegou en iliz-se.

Epad an derveziou a vrezel hag a zispac'h, an den eurus *Auspis*, kenta escop *Apt*, a guzas an arched en

eun armel. An armel-man a ioa great en eur voger a zindan an douar. Dirac ar relegou e lakeas eul lamp var elun, a zeve c'hoas er bloaz 792, deiz ar gavadou burzudus-man. An or da vont d'ar japel a ioa bet mogeriet. Ar gristenien a anaie ar japel a varvas, hag al leac'h-se a jomas dianavezet gant an dud epad seiz cant vloaz. Sant *Auspis* a ziuallas er giz-se ar relegou santel euz dispac'h ar Vandalet hag ar Sarrazin. Goude beza deuet a benn euz ar boblou gouez-se, ar roue Charlemagn en deuz bet an eur vad da zizolei chapel Santes Anna. Er gompezen etre *Cord* ha *Montmajour* oa bet an emgann vras a ziskaras diveza fizians ar Mahometanet. E iliz *Montmajour-an-Arles* ez euz eur scriid hag a ra memor euz ar brezel. Goude beza bet treac'h d'he enebourien, ar Brovans a velas ar peoc'h o tond betec enni.

Charlemagn a denas neuze da jom da *Apt*. Tostaat a rea goueliou Pask. En em basta a reas da lakaat sevel an iliz veur a ioa bet saotret gant an dud divadez-se.

Epad m'edot o consacri an iliz nevez, Doue a falvezas d'ezhan recoumpansi aket ha feiz ar roue santel dre ar gavaden gaer ha burzuduz euz a gorf Santes Anna.

(Eur pennad all eur vech all.)

Histor Coll-Bara.

(Trivec'hved pennad.)

Va Doue ! eme ni, eun archer !

Ar guel euz eun archer a dle, me laka, ober plijadur d'ar beachour taget gant laeron a c'houlenn diganthen ar ialc'h pe ar vuez ; guel an archer er moument ma comizan a reaz d'eomp scrija. Eun dalm gurun ne dije ket great muioc'h a spout d'eomp.

An nep a gar guelet bugale o redet n'en dije bet nemed en em gaout eno. Neuze en dije guelet daou o rampa. Ne zantemp nag an douar, nag ar vein, nag hon treid memez.

Evel ma'z oa eun or digor frank dioc'h an tu ma edomp oc'h heskennat hor ploum, e tec'homp dre an or-ze evel diou luc'heden. Guassa a ioa dioc'h an tu-ze e rankemp treuzi an ti annez a ioa c'hoaz artizanet var he dro, n'oa ket c'hoaz peur-echu.

Dre eur prenest benag, eme ni, e c'hellimp marteze gounit an hent braz ha coll hon archer.

Herr a ioa varnomp ; nijal a reamp.

Eujen a ioa hed he c'har em raoc. Setu hen en ti annez, setu me var he lerc'h. Kenta gleviz : boum ! boum !

Plass an delez n'oa ket plenchodet c'hoaz, va choumpren a rit, en henvelep fessoun oamp eat hon daou var hor penn da ruilla er c'hao.

E petra e sonje neuze Eujen, n'oun dare. Evidon-me a c'hoar piou ne zonz e netra. Eur c'hard-heur benag oan bet heb gout peleac'h edon. Badet neat oan bet.

Mes n'euz drouc ebet na zervichfe da eur vad benag. Anez ar paz goullou-ze, credabl oamp eat da eun toull all !

Pa deuz ennon va unan oa daou archer aziouzomp, eun tam brao a dro en ho c'hillou, deffot na gavent ho lapined.

— Pa lavaran d'id, Marto, int tremened dre an or-man.

— Oh ! ar chatal ! Setu aze an dredegueach ma tec'h-ont diganeomp. Dre da faot-te eo ive, Kerno ; ma carjez beza roet amzer d'in-me da drouc'ha en ho raoc, m'em bije ho c'habestet pa vijent bet o treuzi an or. Ah ! ma c'halven planta va c'hrib en ho bleo !

Laosk da drouz, Marto, eme Kerno ; ro peoc'h, a lavaran d'id, ne velez ket anezho o tizrei ahount, sell ?

Al lamponed zo anezho ; na red eo beza hardiz ! Sell mad, ne velez ket anezho oc'h ober an dro d'ar vagajen ?

An daou baourkeaz-se, eaz oa d'eomp her gouzout, oa Fanch ha Charlez. Me gred o doa clevet ac'hanomp o crial hag o doa kemeret ar c'hri-ze evit eur c'halvaden.

— En dro-man, eme Varto, emac'h d'eomp. Sell, Kerno, kea te gant skeud ar voger aze dioc'h an tu cleiz, ha me a ielo a zeou evit ho diarbenn dioc'h an tu-man.

Eur pennadic da c'houde oa plaoiet hor c'hamaraded, rag ni ho c'hlevaz o crial.

— Ne ket ni, ne ket ni, emezho, eo al laeron ! Nan, nan, feiz an tan, eme Fanch, ne ket ni eo al laeron, ar re all eo !

— Pe seurt re all, tra nul !

— Augustin hag Eujen. Ni a ioa o pourmen var hor pouez. Goulennit digant Charlez ha n'eo ket guir ar pez a lavaran.

— Eno eo, eme an archerien ; ar re-ze a ioa o laerez ha c'houi a ioa oc'h ober ged, daou fripon zo ac'hanoc'h. Neuze 'ta oac'h pevar, pelec'h eo eat an daou all ? Livirit buhan, pe me ia da drouc'ha d'eoc'h ho friou hag ho tiscouarn !

— N'oump ket evit lavaret d'eoc'h ; e guirionez ni grede ho c'haout aman.

— Kement-se ne ra ket nemeur a dra, eme an archerien, pe beza paket hirio pe beza paket varc'hoaz, an eil a deu d'egile. P'e guir or beuz ho hanoiou e maomp sur dioc'h hor c'hrog. Alo, higen fall, digass aman da veudou !... Te, Marto, laka he vanegou d'egile !... alo ! en dro, iao !

Eujen ha me a gleve an traou-ze tout. Crena rean guaz eget eul leue a c'hed beza diwadet.

— Kea da velet, eme Eujen ; clevet az peuz an daou dreitour-ze o verza ac'hanomp ? Ma ne pec'hed d'ar seurt-se beza beo !

— Re vad em euz clevet, eme ve.

— Mar deomp d'ar gear fenez, eo sclear hor c'hount ; varc'hoaz, mintin mad, e man ar waskel var hor meudou, hag hor relegou er prizoun ! petra leverez var an dra-ze, Augustin ?

— Petra lavarfen-me ?

— Ha c'hoaz, piou a c'hoar pegeit prizoun.

— Var ar poent-se ne c'houzoun ket hirroc'h evidod. Va c'halon a ioa bihan evel eur vi laouenan.)

— Selaou 'ta paotr, eme Eujen, amaa e rankomp neu pe veuzi ; eun den out, lavar d'in ?

— N'oun dare ; perak ?

— Digor frank da ziscouarn. Mont d'ar gear, a gounprenez mad, a zo mont d'ar groug ; da vam a euno ar vaz var da liven, an archerien a lakai ho fao varnot ; varlerc'h an dra-ze e man al lez-varn hag erfin ar prizoun evit c'houec'h miz ha bloaz marteze.

— Mad ! penaoz ober neuze ?

— Gra evel don-me, mar kerez, hag an dra-ze ne vo netra : da Bariz e rankomp mont, n'euz ket da dorta.

— Da Bariz ? da oher petr'an diaoul ez aimp-ni di ?

— Da betra, planken, da dec'het araog an archerien.

— Ha bara ? emeve, piou a roio bara d'eomp ?

— Bara ? petra, ne peuz ket diou vrec'h. Evit caout bara, panezennek, ne peuz nemed monter zervich. Me'm euz eur c'henderv e Pariz hag en deuz dec lur bemdez evit ober netra, en eur stal vezer.

Ma cavez guelloc'h deski eur vicher, e vezi e tro da choaz dioc'h da faltazi. Goude tout, me'm euz mignoune e Pariz. Gant eun heurtad digant ar re-ze ec'h errui el leac'h ma kiri.

Va unan ec'h en em gargan da rei sicour d'id da c'hedal ma po cavet plass. Setu aze petra peuz da ober ; ma ne rez ket, kenavo ! ha me a ia em zro. N'oun ket diod aoualc'h c'hoaz da vont da danva bara ar prizoun, pa c'hellan he gaout el leac'h all. Ac'hanta, iarie, ober a ri da zonz ; dont a rez ? eur vech, diou vech, diou vech-hanter ? N'euz ket a amzer da goll.

Eur pennad e chommiz heb respount. Erfin, spountet oll gant ar zonz euz ar prizoun hag euz an taoliou baz oan boaz da gaout er gear, dallet erfin dre bromessaou Eujen, e liviris he heuilla.

Var ze Eujen a ziscleriaz ractal e tremenjemp an noz e beach evit gellout paka Pariz, antronoz vintin araoc an deiz.

Da genta e rankemp tec'het euz hon toul-trap. Kisier ebet n'int goestl da grimpat sioulloc'h eget na rejomp-ni euz ar c'hao-ze. Eujen a zelle, a zelaoue, me ne rean ket nebeutoc'h, mez aoun am oa ive. Kement a velen a gaven henvel oc'h eun tok archer.

— Taol evez, eme Eujen, an archerien-ze a zo fin evel lern ; avechou e reont an neuz da vont kuit evit....

Euruzamant an daou archer a ioa bet var hor lerc'h a ioa eat en ho hent, o credi marvad n'o doa ken tra da ober nemed dont antronoz, mintin mad, da zihuna ac'hanomp en hor guele.

Laosk anezho, eme Eujen, me zesko d'ezho mont da gounta var eur frico gad araoc beza he fakat.

Goude an enkrez or boa bet bete neuze, ec'h errujomp heb drouc ebet er c'hoad a zo bet hano anezhan-dija. Eno pelloc'h e c'heljomp tenna hon alan.

Eujen a ioa kel laouen, ker gae ha biscoaz, ha leun a farserez.

— Bremaic avad, emezhan, e veli eun den o vale, hag e trounsas he vragou betec pennou he zaoulin. Ac'hanta,

Augustin, set' aze avad eun tam cof gar ; na braoa tam kik evit eun archer ma vije bet oc'h ar ber !

Hag an diod ma oan, me c'hoarze oc'h he glevet, a iea d'he heul evel eur penn goazi, e leac'h coumpren ne dlien ket heuilla an hini ne dlien ket kemeret scouer dioutan.

An hent euna evidomp-ni da vont da Bariz oa tremen dre greiz ar bourg, mes aoun or boa na vije ket ar berra. An archerien o dije gellet dale ac'hanomp.

Caer zo eta lavaret, ne ket atao an hent euna eo ar berra.

Evit gellout beachi en hon eaz hag heb danger, e rejomp eta an dro d'ar bourg ; euruzamant ec'h anavezemp mad ar vro ha ne c'hellemp ket fazia var hor meno. Endra valejomp var douar hor parrez e reamp hent.

Eur vech eat pelloc'h, ez eamp siouaz d'eomp ! evel tud dall. Ne c'houiemp mui nag hent na guenoden. Guella ma c'hellemp e tec'hemp dioc'h an tiez gant aoun da zihuna ar chass.

Na petra eo ar pec'hed, na penaoz e chench an den ! Betec an nosvez-se me garrie ar chass, hag er moument-se e vijen lamm en ho raoc en tan hag er mor.

Nebeut a nebeut gouzcoude e teuz da hardissaat. Allaz ! pa greske va c'halon e santiz e vanke va divesker. E c'helle beza var dro teir heur dioc'h ar mintin. An noz a ioa caer ; me laka em boa great dija muioc'h a hent eget n'oa dleet, hag ar guassa eo edomp e creiz eur c'hoad ne c'houiemp dioc'h pe du mont er meaz anezhan !

NEDELEC.

(Eur pennad all eur vech all.)

KELEHER.

An aotrou Mevel, nevez beleget, zo hanvet cure e Tregourez.

An aotrou Roux, nevez beleget, zo hanvet cure e Douarnenez.

Ilis nevez Lannilis a vezo consacret dimeurs kenta 12 euz ar mis, hag ilis nevez Landunvez a vezo consacret dimerc'her, 13 euz ar mis.

Eun taol venjanz.

Ian gof-iod en doa bet ar grisder da laza caz Mari an ti all.

Mari an ti all ne rea nemed lenva noz-deiz d'he c'haz kez. — N'euz forz, emezhi, m'hen talvezo d'ezhan, d'ar iodec-se !

Eun devez eta Mari an ti all, goude beza paket eun hanter cant logoden benac en he zi, ho lakeaz en eur vouest hag ho c'hassaz dre ar post da lan gof-iod.

Greg Ian gof-iod e doa mall braz da zigeri ar vouest. Kristenien baour, pebez spoutaden p'hen digoraz ! fip, flap, logoden a zeou, logoden a gleiz, logod e peb leac'h ! Biscoaz eur seurt c'hoari.

E traon ar c'hassed oa eur billed. Setu aman petra lavare.

Ar vadelez oc'h euz bet. Ian gof-iod, da laza va c'haz kez, caera caz a ioa en departamant.

Bezit ive, me ho ped, ar vadelez da reseo an heritach a zo chommet var he lerc'h. Va c'haz-me n'oa ket evel doc'h eul lonk he zizun. O veza gouzcoude an danvez en deuz laosket var he lerc'h n'o deuz ket a daloudegez evidon, ho c'hassan d'eoc'h.

Esper am euz e raio ho caz outho al labour en dije great va hini, ma vije chommet e buez.

Respount mar plij, ar c'henta amzer.

MARI AN TI ALL.

Diavez an Envou.

— « Perac e lein an envou na c'hellan-me gullet
« Lintri euz an caligou an eskel alaouret ? »
Evelse 'comze eun deiz eur bugel ouz he vam.
Houma, gant eur mousc'hoarzie, respountaz d'an dinam :
— « Pez a velit, va mabic, n'eo ket bro an Elez,
« An oabl n'eo euz an envou nemed an diavez. »
— « Oh ! » eme ar bugelic, gant eur vouez leun a c'hras,
« N'eur drei 'trezec ar stered he lagadigoù glaz :
« An diavez euz an env mar d'eo caer evelse,
« Na caer 'ta e tle beza an diabarz ive !
« Me garfe a den-askel nijal dreist d'ar stered,
« Vit gouzout pegen dous eo beva gant an Eled ! »
Peden ar c'hrouaduric voa clevet gant Doue :
E kichen he gavelic pa zeuaz goulo-dé,
He vam o c'hoëla doureg voa cavet daoulinet,
Ha corf ien-sclass ar bugel gant he daëlou glebet.
He ene c'htann, didrouzie, e creiz siouldet an noz,
Voa eet gant an Eled da c'hloar ar baradoz.

En eur dremen.

M'ho salud, lam-groaz a velann
Var lez an hent pa dremenann !
Dirazoc'h-hu pep guir gristen
Pa'z a ebïou a bleg he ben,
Dirazoc'h-hu pa dremener
Gant doujanz vraz en em signer,
Rac en hor bro abaque pell-braz
Beteg breman c'hui a renaz.
Gant carantéz m'ho cuel ato
Testeni euz feiz goz hor bro ;
Allaz ! da heul va c'harantéz
Perac 'teu d'in tristedigez ? —
En dro d'ho troad, lam-groaz zantel,
Enor ha confort Breiz-lzel,
En dro d'ho troad e c'hoarz bepret
Ar bruk hag ar balan bleuniet ;
En deró uz d'ho pen ive
Al lapouzed a gan bemde....
Allaz ! allaz ! croaziou zantel,
Enor ha confort Breiz-lzel,
Lod diouzoc'h a van goloet
A velan hanter-discaret,
Ho cuelet a ra pep hini.... —
N'euz mui zonz d'ho renevezi.

F. M.

An Tad Maner.

Eul levric nevez, e brezouneec, a zo moulllet e ti an aotrou Kerangal, e Kemper :

Buez an Tad meurbed enorus, Julian Maner euz a gompagnunez Jesus, skrivet gant an Tad J. Bleuven, euz ar meznec compagnunez.

Evit ma vezo eaz d'an oll vretounet caout etre ho daouarn ar vuez caer ha burzudus-ze; evit ma c'hello ar veleien hag ar mistri ha mestrezet scol caout prizou marc'had mad da rei d'ar vugale divar ar meaz, eo bet laketa al levr-ze en izela priz :

Dec guennec ar pez.....	0 fr. 50 c.
Daou real var'n ugent an doussen.	5 50
Ha daou-ugent liour ar c'hant...	40 00
Cavet e vezo e Kemper, e ti an Aotrou Salaun, levrier, E Landerne, e ti an Aotrou Desmoulin.	
E Montroulez, e ti an Aotrou Lédan.	
E Brest, e ti an Itanvez Normant.	
E Landreger, e ti an Aotrou Flem.	

E ti an Aotrou Ar. de Kerangal, mouller *Feiz-ha-Breiz*, ec'h en em garger da voulla kement tra a ve c'hoant da lakaat e scritur-moull, evel, *pennou-liziri*, *cartennou-vizit*, *levriou ha levrigo* gallec ha brezouneec etc. An traou-ze oll a ve moulllet eb na goustfe re ger. Mes pa skriver da lakaat moulla eun dra bennac evelse, eo red discouez pe merka sclear penaoz e ve c'hoant e ve moulllet. Red eo ive rei da anaout dre be hent cass an traou a ve bet goulennet, ha merka pe ec'h en em garger da baea ho c'hass, pe ne reer ket.

Ar c'hour var ar greun.

Ar marc'hajou e Pariz a zo bet maro er zizun dremenet. Den n'e man e guirionez e poan da brena betec gout pe seurt e bet an eost er broiou all coulz ha dre ar Franz a bez. Eun dra all a zalc'h ar marc'hajou a za.

A bep tu ne glever ken nemed ec'h erru calz ed er vro, ha var an digarez-se ar re a rank prena, hag a c'hell gedal, a gav guelloc'h, ha mad a reont, kemeret ho amzer.

An oll a gred e bet mad ar blavez ed. Dimerc'her e Pariz, en desped d'ar glao ha d'an avel, oa muioc'h a dud er marc'had eget na ioa bet er sizunvezioù tremenet.

Guiniz an douar braz, da lavaret eo, ar guiniz euz a greiz ar Franz, a laosket oc'h pemp, c'huec'h lur var'n ugent ar boezel a zaou c'hant lur. An disken a zo var ar bleud a ra ma roet ar greun eun nebeut guelloc'h marc'had.

Ar guinizou euz ar marc'had, kemeret a vloc, a zo eat an eil dre egile da zeiz lur var'n ugent dec, eiz lur var'n ugent.

Ar guiniz coz, rentet e *garriou* Pariz, a ia pevar lur var'n-ugent dec da c'huec'h lur var'n ugent.

Var ar zegal ez euz rabat, dec guennec dre boezel.

An eiz a zo eat da ugent lur, da eul lur var'n ugent zoken, an hini livet mad.

Var ar c'herc'h ez euz guelét, evit ar vech kenta a bell zo, eun distaol a bemp guennec dre boezel.

Etre daou lur var'n ugent ha pemp lur var'n ugent pemp, eo eat ar c'herc'h dioc'h ma oa mad pe vell.

Ar guinizou du a gendalc'h en ho friz, evit ar glao da veza digasset calz vad er re a zo c'hoaz var ho gar. Paét int bet var ar plass ugent, eul lur var'n ugent. Ma teu da vad ar guiniz du a zo c'hoaz da eosti, e teui rabat varnezhan heb ged a var, abarz nemeur aman.

Evit ma c'hello pepini caout anaoudegez dreizhan he unan euz a *gour* ar greun er vro, ez an da rei an daolen euz a brizioù an ed en nao c'harter euz ar Franz.

E pepini euz ar c'harterioù-man ez euz vardro ugent marc'had bep sizun, marc'hajou crenv; ar marc'hajou-ze an eil dre egile a ro ar zour a verkomp aman varlerc'h.

	Guiniz.	Segal.	Eiz.	Kerc'h.
Er Gualarn...	261. 22 s.	181. 18 s.	181. 84 s.	221. 59 s.
En Nord.....	26 94	17 48	18 86	22 42
Er Biz.....	27 73	18 04	18 60	22 35
Er C'huz-heol.	25 66	16 83	18 05	22 08
En douar braz.	25 76	16 34	17 24	20 09
Er Zao-heol..	27 44	17 65	19 02	24 52
Er C'hevred..	27 46	19 00	17 43	24 29
Er Mervent...	28 23	19 04	19 42	22 85
Er C'hrez-deiz.	27 54	18 93	18 46	22 04

Ar prizioù merket en daolen-man eo priz an daou c'hant lur.

PRIZ AN ED.

TAOLIT EVEZ. — Ar priz merket da genta eo priz ar marc'had diveza, hag ar priz merket d'an eil eo priz ar marc'had araoc.

KEMPER. — Marc'had an 2 a vis guengolo.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz.....	23 1 00 s	22 1 00 s
Segal.....	48 00	47 50
Eiz.....	46 00	46 50
Guiniz du.....	48 00	49 00
Kerc'h.....	48 50	48 50
Avalou douar.....	8 50	7 50

POUNT'N-ABAD. — Marc'had an 31 a vis eost.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz.....	23 1 46 s	23 1 55 s
Segal.....	46 66	46 66
Eiz.....	45 76	45 76
Guiniz du.....	20 83	22 50
Kerc'h.....	48 26	48 00
Avalou douar.....	8 50	8 00

CASTELLIN. — Marc'had an 31 a vis eost.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz.....	23 1 73 s	23 1 76 s
Segal.....	49 36	49 06
Eiz.....	48 00	» »
Guiniz du.....	47 56	24 40
Kerc'h.....	49 00	20 50
Avalou douar.....	9 50	10 00

Perc'hen-Merour : AR. DE KERANGAL.

Kemper, moulllet gant AR. DE KERANGAL.

FEIZ HA BREIZ

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA

Casset bep sul da gement kristen a gomz ar brezouneec

PRIZ AR GAZETEN

AR MARC'HAD D'HE C'HAOUT BEP SIZUN EPAD AR BLOAZ A GOUST:

**DAOU SCOUET evit ar Finister, — ar Morbihan — ha Costez-an-Nord
SEIZ LUR evit an departamanchou all.**

Ar marc'had a dle beza great ha paet ato e ti an Aotrou Ar. DE KERANGAL, Perc'hen-Merour, e Kemper
Ar scridou da lakaat var ar gazetenn a dle beza casset d'an Aotrou MORVAN, chaloni, kenta skrivaniar,
Pe d'an Aotrou NEDELEC, eil skrivaniar, ru Bourg-les-Bourgs, 26, e Kemper.

KEMPER, 16 a vis Guengolo.

Pardounerien Breiz e Rom.

TREDE PENNAD VAR'N UGENT.

Ar Pap e Breiz a zo caret

Breiz gant ar Pap 'zo benniget!!!

Abaoue ma comsan d'eoc'h euz a Rom, euz ar gear dispar-se a zo ennhu ken aliez a vuzud, couls lavaret, evel a iliz, evel a feunteun, evel a blasen, evel a balez, evel a brison, n'em beuz clasket ken tra nemet rei d'eoc'h da c'houzout ez eo ar gear-benn euz ar bed catholic, ez eo ar gear dibabet gant Doue he unan evel kear he vikel var an douar. Rom eo kear ar Pab, Rom eb ar Pabet ne d'oa nemet eur gear evel ar re all. Histor an daou c'hant hanter cant Pap a zo bet abaoue Sant Per a zo ho hano hini hag hini, skrivet en eur c'horn pe gorn e Rom, var an ilizou, var ar palesiou, var ar feunteunioù, var an tiez; ho besiou ive an darn vrasa anezho a zo e Rom. Eno eta, e kear *he Dad*, pep kristen a c'hell lavaret: e Rom emañ em c'hear. Kement-se a ioa guir brema ez euz eun nebeut bloavezioù, hirio ne d'eo ken. Eleac'h m'edo dispag, guech all, baniel hon Tad santel santel ar Pab, e veler hirio baniel ar roue en deus hen didronet; bep ru, eleac'h armorioù Pii nao, e veler armorioù he enebour, a zo he hano Victor Emmanuel. Rom eta oll a zo hirio d'ar roue disleal-se, n'en deus lezet gant *Tad daou c'hant million a gristenien* nemet he di; an nemorant a zent oc'h ar perc'hen nevez-se. Evelse nag a chenchamanchou e Rom! Meur a iliz prenet oc'h ar gristenein ha daouzec iliz nevez bennac savet d'ar brotestanted gant aotreadur an hini a zo brema mestr e Rom; eleac'h ar scolioù kristen, an hugunodet-se o deus savet scolioù da zeski d'ar vugale blasphemioù guirionesou hor relijion santel.

M'ar d'eo glac'harnus kement-se evit ar pelerin a ia da Rom, pegen ankennius dreist oll n'eff-en ket evit

vikel J.-K. var an douar! En amser ebet eta n'o deuz bet ar gristenien ker bras ezom da vont da velet ho Zad evit he zic'haoui euz ar boan a ra d'ezha bemdez he enebourien; red eo ive hen anzañ gant lealded, morse ar belerined n'int bet eat a strolladou da Rom evel ma'z eont en amserioù-ma; morse ive n'o deus great kement a blijadur d'ezha evel a reont brema o vont da velet ho zad en he brison. Evel an darn vuia euz a dud kear ne vevont nemet divar goust ar belerined a deu da Rom, bete vrema da vihana ez eo digemeret mad an oll, ne glasker chican ebet outho. M'o peus ezom avad da brena eun dra bennac er staliou, pe eur gariolen d'ho tougen ama hag abont, eo red mad d'eoc'h chipotal, anez e paeoc'h an hanter re ger peur-liessa.

Ne virer ket eta oc'h ar belerined da vont e palez hon Tad santel ar Pab hanvet ar *Vatican*, a zo stag oc'h iliz Sant Per; evidon-me a zo bet seiz pe eiz guech enna ha morse den n'en deuz lavaret ger d'in. Goardon an Tad santel, a zo e gard en diabars, e traon ar scailler gaer a zo evit pignat er palez, a c'houlen epken da gaout piau ez it; ragdal m'o peus lavaret da velet an Tad santel pe ar c'hardinal ma'c'hardinal, ho lezont da vont. Diguezet e penn huella ar scailler-se ez euz eur pors bras; eno c'hoas ez euz eun toulladic archerien a zo evit diskues an hent da vont el leac'h mar kirit. Ma n'o peus unan bennac evit ho pleina ec'h en em gollot sur avoale'h er palez-se, a zo enna *daouzec cant cambr*.

Ouspen, araoc caout an eur vad hag an honor da vont betec an Tad santel, eo red caout eul lizer digant ar c'hardinal *Machi*, a ro he zeiz hag he heur da bep hini; dre chaus unan euz va c'hamaraded a anavez e an *A. Simeoni*, secretour ar c'hardinal-se, en doa tremenet daou pe dri mis e seminer Kemper. Dre vadelez an *A. Simeoni* em beus gellet guelet hon Tad santel peder guech, ar pez zo roues e ken nebeut a amser, ha dreist oll evit tudigou ken dister ha ni, eleac'h ma'z eus kement a eskibien, a arc'heskibien hag a gardinal, deuet da velet ar Pab.

Var al lizer em bone digant ar c'hardinal *Machi* oa lakeat em bije an eur vad, gant daou belerin all, da veza digemeret gant hon Tad santel ar Pap en he gambr. Va c'hredi a reot pa lavaran d'eoc'h n'em boa ket a c'hoant da ziguesout re zivezad, gant aoun da vankout va zro. Eun hanter heuric epken or boue da c'headal, en eur gambr euz ar re gaerra a c'houffet da velet.

Setu ni eta tri breiziad o vont evit ar vech kenta da velet an hini a zalc'h pius hor Zalver J.-K. var an douar, a zo fisiet enna hirio galloud Jesus-Keist penn da benn, an hini ne c'hell ket fasia, hag en deus da c'houarn daou c'hant million a gristenien, Pii nao en eur ger, ar brassa hag ar burzudussa Pab a zo bet e penn an Iliz. Meur a hini a vez encrezet o vont da gaout disterroc'h evit Pii nao. Penaos mont dirazha, ha digeri a c'hel-jemp-ni hor ginou epken dirag an den dispar-se? Cant ha cant sonj all a ioa en hor spered pa glevjomp eur c'hloc'hic o sini. Ractal unan euz ar veleien a zo da dosta d'an Tad santel a ieas en eur gambr stag-oc'h an hini m'edomp enni azezet, hag en eur zont var he gis ez eas da lavaret d'eur belec a renk huel a Paris, an A. *Icard* superior seminer Sant Sulpis, mont da gaout an Tal santel.

Eur c'hart heur goude, hema a deue er meaz, hag ar c'hloc'hic a ditirinas adarre; ar belec-se a deuas neuse da gemen d'eomp mont da gaout an Tad santel; va c'halonic paour a lamme em c'hreiz. P'en em gavis var drenjou an ore velis an Tad santel pemp pe c'haec'h camed diouzin, azezet en eur gador oc'h he daol. Ractal e stous var beun eur c'hlin bete teir guech dioc'htu evel m'oa lavaret d'in. Aben an trede guech edon e kichen *va zad*, a astennas he zourn d'in da boket. Goude m'oa doa great va daou gamarad evelon ha poket da zourn an Tad santel, e chomjomp en hor za en he gichen ha ractal en em lakeas da goms ouzomp e gallec couls ha pep den, nemet n'her prononse ket evel ar c'hallaouet. En ho pro ive, va bugale, ar relijion a zo bet persecutet, ar veleien a zo bet harluet, calz lazet, eun nebeut o deus bet faset; brema avad ez oun contant bras euz a veleien ho pro; oll e tiskuezont d'in carantez ha stard int en ho dever. Bennos d'eoc'h da veza deuet da velet ho Tad en he brison. E pep corn ar bed e rear brezel d'ar relijion santel, ar veleien, an eskibien a lakear er prison, dreist oll er Pruss; er vro-ma em beus ive enebourien didruez; lamet o deus diganen kement em boa; eun dra zo gouscoude n'o deus ket he c'houlennet diganen, va gouzoug da drouc'ha eo, mechans n'he goulenint ket.

Lavaret a ris d'an Tad santel pegen doaniet oa he vugale a Vreiz o velet ober kement a boan d'ho Zad; en hor bro, Tad santel, e peder calz evidoc'h. — Chom a reas da goms ouzomp eiz pe zec minut. Neuse abars kimiada dioutha, en em daolis d'an daoulin dirazha, hag o terc'hel digor em dourn eur voestic naer guenn em boa gellet lakaat enni an daou c'hant dec scoed en aour em boa destumet a gleiz hag a zeouetouez va c'henvrois, he c'hinnigis d'an Tad santel en eur lavaret: setu eun aluzen em beus destumet evit digass

d'eoc'h, m'am bije gellet em boa roet maoc'h. *Evit doare, o peus great evel Sant Per, bet oc'h er mor o pesketa evit digass d'in-me.* Ia, Tad santel, divar-ribl ar mor bras e teu an aluzen-ma; eur c'hraz avad, Tad Santel, a c'houlennan, ho pennos evidoun ha kement hini o deus roet lod euz an arc'hant-ma. Ia, emezha, a galon vad e vennigan ac'hanoc'h ho tri, ha kement hini o deus roet lod euz an arc'hant-se. Goude beza hor benniget, ni hag hon tud, hag he vadoberourien, ec'h astennas d'eomp he zourn da boket; an dourn galloudus-se en deus skrivet oa ar Verc'hez glorius Vari consevet eppec'het, en deus skrivet evit gervel oll eskibien ar bed catholik da zont d'ar c'honsil pe d'ar sened, ar dourn-se en deus embannet ar Jubile, a zo enna alc'huez oll densoriou an Iliz dre an induljansou, dre ar zaramanchou; en eur ger dourn vikel J.-K., penn visibl an Iliz, setu an dourn dispar a bokis d'ezha evit an eil guech; dourn Pii nao, ar brassa marteze euz an oll babet a zo bet e penn Iliz J.-K., ar burzudussa diana, eb mar ebet.

Goude eun digemer ker madeleuz, goude comsoun tener kuezet euz a c'hinou *hon Tad*, e tliemp adarre beza stouet hor glin bete teir guech evel p'edomp o vont d'he gaout; mes siouas! an tri breiziad paour-ma er meas anezho ho unan ne deuas ket zoken en ho zonz ober al lid-se.

Petr'a ioa er gambr a dremen enni an darn vrasa euz he amser *hon Tad* muia caret? Ne d'oun ket evit hel lavaret d'eoc'h, n'em beus guelet enni nemet eun dra: Pii nao, gantha eur zoudanen venn, eur galoten venn var he benn, bleo guenn var he benn ha calz anezho, rus he glopen ha iac'h tre, eul lagad kel lemm ma seblant lenn e gueled coustians an hini ma coms outha, eur vouez dudius a veze clevet guech all dre bevar c'horn iliz Sant Per pa veze o cana an oferan d'ar goueliou bras, hag a roe da glevet da ouzpen cant mil den, pa veze o rei he vennoz var dalben iliz Sant Per d'he bobl a Rom, a zirede var blassen Sant Per, ha d'ar bed oll.

Var a zo bet lavaret d'in goude, er gampric-se, ne c'heller nemeur guelet disterroc'h evithi, e ma ar guele houarn eb ridoch a gousk enna bemnos hon Tad santel, ar mogeriou zoken ne d'int ket goloet a baper; neket eta evitha he unan eo e tispign an arc'hant a gasser d'ezha hag ar guenneien a glasker evitha en ilizou. Bez'en deus dre ar bed calz a veleien tennet euz ho farresiou gant rouanezpe pennou ar broiou-se, hag a renk cass aluzen d'ezho; eskibien, arc'heskibien er prisoniou, abalamour ma talc'hont mad d'ho relijion ha d'ar Pap; menac'h, leanezet, tennet digantho ho c'houlennou hag ar peziec o devoa, eun niver bras anezho a renk da vaga ha da viska; eb counta ar pez a ro d'ar visionerien a gass a bell bro etouez ar baianed. Setu an implic'h a ra vikel J.-K. euz an aluzennoù a gasser d'ezha. Digalon eo eta ar c'hristen ne ro ket bep bloas eun draic bennac evit sicour Pii nao d'ober he aluzennoù. Grit-hen eta hivisiken gant largentez; Pii nao a bedo evidoc'h hag he beden a zo peden eur zant.

IAN AR GERNEVEZ.

BUEZ SANTES ANNA.

Setu ar pez a c'hoarvezas hervez ar scridou euz ar gear a *Apt* epad m'edot o lavaret an oferan. Ar rone en em gave eno gant ar pennou bras euz he balez hag eun niver bras a dud. Eun dichentil hanvet Ian, dall ha deuet bouzar ha mud var an douar, oajet var dro pevarzec vloaz, mab d'ar baroun *De Cazeneuve*, sebezet oll, a zeblant selaou gant ar brassa evez eur vouez euz an env. Merka ra e tleer en em lakaat da doulla dindan pazennou an aoter vras. Charlemagn estounet a ro urz da senti ouz an den iaouank. Staga a reer d'al labour, hag eun hegleo vras a respount d'ar c'henta taoliou skoet var an douar. Abenn eun nebeut al labourerien a arru betec eur japel dianavezet. An den iaouank *De Cazeneuve* a ziskan er japel a zindan an douar, hag a ro da anaout e tleer toulla ar voger. En eun taol o burzud l eur sclerijen gaer a zilamm euz an toull a zo great er voger, hag ar re a zo eno en em gav sclerijennet dre an distaol skedus euz ar goulou-se. Epad m'en em daole ar veleien, ar roue hag he goumpagnonez varzu ar sclerijen burzudus-se, Doue dre viract a zigoras daoulagad ha diou skouarn an den iaouank; distaga a reas ive he deod. Ractal e clevchont ar bouzar mud o lavaret: « Aze e ma corf Santes Anna, mam ar Verc'hez Vari, mam da Zoue. » Ractal en em lakechont da furchal hag e velchont ar relegou santel. Dastumet oant en eun arched great gant coat zedra, ha var ar golo e lennet ar geriou-man skrivet e latin: SETU CORF SANTES ANNA, MAM AR VERC'HEZ VARI. Laouen bras, escop *Apt*, ar roue, ar veleien hag ar bobl a rentas grasou da Zoue. Charlemagn a roas urz da lakaat ar burzud dre scrid, hag a falvezas d'ezhan he unan hen rei da anaout d'ar pab a ioa neuze var gador sant Per.

Charles, roue Bro-C'hall, d'hon Tad santel ar Pab euz Rom Adrian kenta, bennoz.

« Goude beza peur-neteat hor rouantelez euz a nemorant an dud divadez, oump chomet, en eur zond euz an Akiten, gant *Gerard*, duk a Vourgogn, er gear a *Arles* da dremen goueliou Pask. Goude beza trugarekeat Doue da veza bet treac'h d'hon enebourien, ez oump goudeze distroet da vro *Narbon*. Eno or boa dija lakeat diazeza eun niver bras a ilizou, ha lezet beleien evit kelen ar bobl kristen. Ac'hano e iachomp da *Zign*. Eno on euz lakeat sevel eun ilis all en enor d'an Itroun *Vari*. Goude e teu chomp d'ar gear goz a *Apt*. Ar baroun *De Cazeneuve* a roas d'eomp lojeiz en he di. Epad ar dervezioù on euz tremenet eno evit anaout ar c'hollou arruet epad ar vrezel, or heuz great cousacri an iliz a nevez. Epad ma lavaret an oferan, e velchomp mab an hini en devoa hou digemeret ker mad o skei ep ean gant eur voualen var bazennou an aoter vras. Ker c'houec e skoe, m'oa dare paouez da lavaret an oferan. Hor goardou hag hon ofiserien n'oant ket gwest da virat outhan da skei. Var an heur oa renket sevel ar pazennou ha ractal eun or, prenet gant mein vras,

« a roas d'eomp da zantout oa eno eun dra gaer benac. « Goude m'oa doa al labourerien digoret an or a daolou morzot, e velchomp eun digor hag eur scalier hor c'hassas en eun toull dindan an douar, labourer caer meurbed. Eno e cavchomp eun aoter savet var eur mean. Var ar mean oa skrivet hanjou ar re a c'houarne *Apt Julia*; d'an amzer-se Rom a ioa mestrez ar vro. En dro d'an aoter oa renket daouzec bez. Ar mud-se a ioa ken difreuz ma iea ato araoc ar re all, petra benac m'oa dall. Mare oa d'eomp hen dere'hel en hor c'hichen evit miret outhan da veza guasket dindan treid ar re a ioa eno. Ober a rea sin da gleuza dounnoc'h. Disken a rechomp en eun douvez hurr ha striss, hag e velchomp eur sclerijen hag a varvas kerkent ha ma erruas an ear betec enni. Ractal, o tra burzudus! e glev chomp an den iaouank bouzar, ha mud o lavaret: « Ama e ma corf Santes Anna, mam ar Verc'hez Vari, concevet dibec'h. » Neuze e santchomp eur c'houez vad evel c'houez ar *Balsam*, hag e velchomp en eun armel eur vouest coat e peleac'h edo ar c'hori santel. An aotrou *Turpin*, hor c'houfessour, he c'hemeras hag he lakeas etre hon divreac'h evit poket d'ezhi. Goude beza countantet hon devosion, on euz casset al lizer-man d'ho santelez. »

Hon Tad santel ar Pab a respountas er giz-man da lizer ar roue Charlemagn.

« Adrian kenta, pab dre c'hras Done, da Charlemagn, roue kristen ha kenta mab an Ilis santel.

« Gloar da viken da Zoue, hag ar brassa enor d'eoc'h, Aotrou roue, da veza bet treac'h da eur bobl adversour d'ar gristenach! Doue en deuz diskuezet en oc'h andret he vrasa madelez o rei d'eoc'h an eur vad d'en em gaout var al leac'h pe bet casset corf Santes Anna, mam ar Verc'hez Vari, hag ive da veza ho rentet test euz ar miract souezus great en andret an dichentil *de Cazeneuve*. »

« Gourc'hemenna a reomp d'eoc'h miret ar relegou santel-se gant ar brassa doujans hag ar brassa enor, ha digass a reomp ive d'eoc'h da sonj e tleit ober pep tra er guel a Zoue ha rejato scuerien mad d'ho pobl. »

Abaoe neuze tud ar vro a zo carget a anaoudegez vad e kenver an env, ha n'o deuz manket morse da zongen eun devosion vras da Santes Anna. Charlemagn a deuas da veza unan euz a servicherien bras mam goz Salver ar bed. Pinvidikeat en deuz meur a iliz euz darn euz a relegou ar santes-man. Rei a reas da venec'h enezen *Barba*, e kichen *Lyon*, lod a benn Santes Anna. An dourn deou, miret epad pell amzer e iliz veur *Carcasson*, en em gav hirio e iliz Sant Visant e *Carcasson*.

D'ar seiz euz ar miz-man e vo eur gouel caer e *Apt*, en dervez-se e vezo curunet Santes Anna. Arc'hescop *Avignon* en deuz skrivet eul lizer caer evit pedi oll zervicherien Santes Anna d'en em gaout ehars treid ho mam santel en dervez-se a joa hag a laouenidigez.

P. M.

Paris epad ar Vrezel.

IAN. — Daoust hag an dra-ze a zo bet en em gavet biscoaz ?

— Chê, Ian, oh ! ia da : er Russii, en Allemagn, e Bro-Zaoz, me c'hoar, me, e pet leac'h.

— Ha petra deu ar rouanet-se neuze da veza ?

— E feiz, heretiket ie 'ta ha chismatiket.

— Lapinet brao !

— Ah ! ia, Ian.

— Ha petra deu an Ilis hag ar c'houarnamant da veza er broiou-ze ?

— Petra deuont da veza ? Oh n'euz ket mui a hano d'ho dispartia an eil dioc'h egile, mes d'ho unani.

— Chê ! hag ar rouanet a glask beza e penn ar c'houarnamant hag e penn ar relijion assambles ?

— Emaoud ganthi avad. Assa, Ian, te zo lemm da speret.

— Mez neuze, aotrou, ez euz daou benn er memes bonet ?

— Evel a leveres.

— Mes ar penn a dle beza hir ha teo, hag an diou-scouarn hir ive.

— Petra c'h euz c'hoant da lavaret, Ian ?

— Me fell d'inn lavaret n'e ket da eur roue eo ober lezennou divar benn ar relijion.

— Perac 'ta ?

— Abalamour n'e ket d'ar rouanet, mes d'ar pab ebken, eo en deuz lavaret Jesus-Krist : « varnoc'h e tiazazan, e fountan va Ilis. »

— Mad, Ian, eur mestr oud, ha ne c'houffet ket caozeal guelloc'h eget na rez. Te a c'helfe lavaret d'inn ive perac an heretiket hag ar chismatiket en em dro varzu ar rouanet hag a lavar d'ezho : « grit a gerot, roit d'comp al lezennou a blijio ganeoc'h divar benn ar relijion, gant ma tifennoc'h ac'hanomp ? »

— E feiz, aotrou, an den a zaot eo great evit senti, caer en deuz crial eo libr ha goulenn frankiz. Eur mestr a renk da gaout, bleniet e renk beza coulz evit ar relijion evel evit an traou all ; ha pa ne fell ket d'ezhan en em lezer da veza bleniet gant ar pab, e ped ar re a zo o c'houarn ar vro d'he vlenia.

— Eno eo, Ian, ha setu aze perac ez euz meur a c'houarnamant hag a zo guell gantho dispartia dioc'h ar pab : ne d'e nemet evit ober ho mistri goude easoc'h a ze.

— Ah ! brema me entent eun draic petra ziniñ dispartie etre ar c'houarnamant hag an Ilis.

— Mes eur guden all a zo c'hoaz, Ian. Kement gouarnamant a zo a enep ar pab, hag a fell d'ezhan beza assambles pab ha roue, a rebech ive an dra-ze da bap Rom. — « C'houi, emezho, a zo ive roue ha mestr ar relijion gatholic. »

— Sell, ia ; nag a vech am euz-me clevet ober ar rebech-se d'ar pab !

— Ha ne goumprenes ket, Ian, perac e tle ar pab beza pab ha roue er memes amzer ?

— E feiz, aotrou, ne goumprenan ket calz.

— Mad, me zo o vont d'hen discouez d'id. Da genta, ar pab a dle beza roue evit gellout kelen ar rouanet all evel pab. Ar pab, evel am euz lavaret dija, en deuz galloud var an oll eneou kristen, var eneou ar rouanet kercoulz ha var eneou an dud all. He zever eo eta kelen ar rouanet hag ho scandalat zoken avechou, ma ne valeont ket eun, kercoulz hag an dud all. Hogen, Ian, ma ne ve ket ar pab roue, te zonzh d'id ar rouanet all a raffe calz a van evit he glevet ? Evidon-me ne gredan ket. Lod anezho a iaffe drouc enno, ha lod all a raffe goab euz ar pab. « Sell, emezho, pe seurt uvre a zo denet adarre d'ar potr coz-se ! » Mes ar pab o veza roue he unan, ar rouanet all a renk he respeti evel roue, ha pa n'o deffe ket a c'hoant da zenti outhan evel pab. Ouspenn-ze, ma ne ve ket ar pab roue he unan, e tepantfe dioc'h eur roue all bennac ; mes ma tepantfe ar pab dioc'h eur roue all bennac, ar gristenien a c'helfe kaout nebeutoc'h a fisians en he gomzou. Pa deuffe ar pab da embann pe da ziscleria eun dra bennac evit an oll dud fidel, ar re-ma a c'helfe credi n'e ket anezhan he unan eo en deuz embannet pe discleriet an dra-ze, mes dre ali pe dre urs ar roue ma tepantfe diouthan. A hent all c'hoaz, ma tepantfe ar pab dioc'h eur roue bennac, sujidi ar rouanet all o deffe muioc'h a boan o senti outhan. Lakeomp e ve ar pab sujet da rouanez Bro-Zaoz, pe da Impalaer an Aotrich, pe da roue an Itali, pe da roue Spagn, petra lavarfe ar Francisien ? Ar Francisien a ve jalous abalamour ma tepantfe ar pab dioc'h eur c'houarnamant all, ha nan dioc'h ho gouarnamant ho unan. Gina a raffent o senti outhan. « Ni, emezho, senti oc'h eur sujet saoz, eur sujet aotrichian, eur sujet italian, eur sujet spagnol ! Ni a zo « bemdez kercoulz tud hag ar re-ze. »

Ma tepantfe ar pab dioc'h gouarnamant Frans, ar Zaozon, an Aotrichiaot, an Italianet, ar Spagnolet a lavarfe ar memes tra en eur gomz euz hor bro-ni. Mes ar pab o veza roue he unan, an oll rouanteleziou kristen a zo eaz d'ezho senti outhan eb beza jalous an eil euz eben ; rac o veza ne zepant dioc'h nicun anezho, ez int oll cavatal dirazhan. Ac'hanta, Ian, coumpren a rez eun dra bennac ?

— Ia, ia, aotrou, coumpren mad a ran, kit atao.

— Erfin, ma tepantfe ar pab dioc'h eur roue all, ar roue all-ze a c'helfe miret outhan da c'houarn an Ilis egiz ma'z eo dleet, ar roue all-ze a c'helfe neuze, ma carfe, cass ar relijion d'an traon.

— Penaoz da vihana ?

— Set'ama, sell. Da genta, ar roue all-ze, o veza mestr euz ar post en he rouantelez, a c'helfe miret ouz ar pab da gass liziri dre ar bed, da lavaret eo, a c'helfe miret outhan da gass he ursiou hag he gelennadurez d'an dud fidel evel m'en deffe c'hoant. Mes n'e ket eno c'hoaz e ve ar goassa ; e pelec'h 'ta ? Selaou mad, Ian, hag e coumpreni dioc'htu. Eb ar pab, entent er-

vad, n'euz ket a eskibien, eb eskibien n'euz ket a veleien, hag eb beleien n'euz ket a relijion. Pe seurt relijion a ve en eur barrez ma ne ve belec ebet enni da lavaret an oferen ha da rei ho zacramanchou d'an dud ?

— Allas ! ia, ar relijion a iaffe buhan da fall ma ne ve ket a veleien.

— Mad, Ian, piou a ra ar veleien ? An eskibien. Ha piou a ra an eskibien ? Ar pab hag ar pab ebken. Caer en deffe eur belec beza bet choazet evit escop en he vro, ar belec-se ne c'hello ket beza sacret escop ken na vezo bet cavet mad gant ar pab, ha ne c'hello ket mont da c'houarn an escopti evit pehini eo bet hanvet ken n'en devezo recevet digant ar pab ar c'halloud a zo red evit kement-se, da lavaret eo, mar d'e guell ganes, ken n'en devezo bet he baperiou digant ar pab. Hogen, ma tepantfe ar pab dioc'h eur roue bennac, ar roue-ze a c'helfe miret outhan da gass ho baperiou d'ar re a ve choazet evit beza eskibien er rouanteleziou all, ha setu neuze ar re a ve choazet evit beza eskibien ne c'helfent ket mont da c'houarn an escopti evit pere e vent bet choazet. An escopti-ze eta a jomfe eb eskibien, hag o veza ne ve ket a eskibien enno, ne ve ket gellat ken nebeut ober beleien nevez. Couls goude, ma ne ve ket gellat ober beleien nevez bep an amzer evit delc'her plas ar re goz, a varv meur a hini anezho bep bloaz, petra erruffe ? A nebeut a nebeut ne ve mui a veleien er parrezioù, ha setu ar relijion o vont kuit ive eb dale. Setu aze penaoz, Ian, ma tepantfe ar pab dioc'h eur roue all, ar roue all-ze a c'helfe cass ar relijion d'an traon, abalamour ma c'helfe, o veza mestr euz ar post en he rouantelez, miret ouz ar pab da gass ho baperiou d'ar re a ve choazet evit beza eskibien. Caer zo eta, ar pab a renk beza roue evit gellout gouarn an Ilis egiz ma'z eo dleet.

— Mad, aotrou, foultr biscoaz n'em oa sonjet e kement all. Assa, c'houi a c'hoar planta an traon er speret avad, er memes tra Doue evel va fersoun-me.

— Sell, Per, dioc'h an doare ac'hanoud, ez euz c'hoaz eun dra bennac var da speret.

— Eun dra bennac zo sur ; mes c'houi a c'hoar an dra-ze guelloc'h evidon-me.

— Petra eo 'ta, lavar d'inn.

— E feiz, aotrou, me'm euz clevet discleria ar Bassion meur a vech ; mad, o clevet ac'hanoc'h bremaic, euz denet da zonzh d'inn euz eun nebeut comzou en deuz lavaret Jesus-Krist epad he bassion.

— Pe seurt comzou 'ta ?

— Ar re-ma, aotrou. Jesus-Krist en deuz lavaret : « va rouantelez n'e ket euz ar bed-ma. »

— Ac'hanta, Per, ha goude ?

— Goude zur me gav d'inn, p'e guir rouantelez Jesus-Krist n'oa ket euz ar bed-ma, ar pab ne dleffe ket ken nebeut kaout eur rouantelez er bed-ma.

— Assa, paour-keaz Per, e pelec'h eo eat da speret 'ta ? Ne veles ket az peuz ententet pik e leac'h bran, evel a ra aliez tud eur barrez pa vez an aotrou persoun

pe an aotrou cure oc'h ober he bron ? Ne veles ket euz ar bed-ma hag er bed-ma n'e ket ar memes tra ? Ne goumprenes ket e c'hell beza meur a dra er bed-ma ha n'int ket euz ar bed-ma ? Lavar d'inn, daoust ha Doue n'ema ket er bed-ma ?

— Eo zur, p'e guir ema e peb leac'h.

— Couls goude, daoust ha Doue a zo euz ar bed-ma ?

— Nan, p'e guir oa anezhan araoe m'oa crouet ar bed-ma. Doue a zo a oll-viscoaz, a bep eternite, rac-se n'e ket euz ar bed-ma.

— Mad, setu aze ive penaoz rouantelez Jesus-Krist n'e ket euz ar bed-ma. N'e ket euz ar bed-ma, da lavaret eo, ne deu ket euz ar bed-ma, n'e ket bet roet d'ezhan gant an dud pe gant ar bobl, evel rouanteleziou ar brinset all euz an douar. Mes ar c'homzou-ze ne ziniñont ket ne ve ket Jesus-Krist roue ; er c'hontrol-ee, p'e guir e lavar : « va rouantelez. » Ne ziniñont ket ken nebeut ne ve ket Jesus-Krist roue er bed-ma coulz hag er bed all ; rac lavaret a reas goudeze d'he ebestel : « peb galloud a zo roet d'inn en env ha var an douar. » Peb galloud, ententit ervad ; rac-se Jesus-Krist a zo roue var an douar evel ma'z eo en env. Lavaret en deuz c'hoaz en eul leac'h all euz ar Scritur Sacr, en eur barlant euz he Dad eternal : « roet en deuz d'inn an oll boblon en heritach ; » rac-se Jesus-Krist a zo mestr var an oll boblon, p'e guir int bet roet d'ezhan en heritach gant he Dad eternal. Ha pa gomz Jesus-Krist evelse, ne gomz ket ebken evel Doue, mes, ouspenn, evel Doue ha den assambles. Rac-se Jesus-Krist a zo roue var an douar ha mestr var an oll boblon, n'e ket ebken evel Doue, mes evel Doue ha den assambles. Ar c'halloud hag ar rouantelez-se avad n'int ket denet d'ezhan euz ar bed-ma ; mes evel Doue en deuz anezho dre natur, hag evel Doue ha den assambles, en deuz ho recevet digant an Tad eternal. Ne d'it ket eta da lavaret mui ne dle ket ar pab beza roue var digarez m'en deuz discleriet Jesus-Krist ne oa ket he rouantelez euz ar bed-ma ; o comz evelse, e tiscouezfac'h ne c'houzoc'h ket petra livirit.

AD TAD CLEACH.

(Eur pennad all eur vech all.)

Histor Coll-Bara.

(Naontecved pennad.)

Pa ouenn skuiz aoualc'h o c'haloupat ar c'hoad-se e c'houlenniz digant va c'hamarad :

— Petra, Eujen, pell e maomp c'hoaz ?

— Ne gredan ket, emezhan. Gant an hent or beuz great e tlijemp beza rentet e penn hor beach. Ret eo or beffe kemeret an dro hir. Ma c'helfemp paka ar ster *La Seine* eo ! Penaoz, skuiz out ?

— Eun tamik ; eur pennad e c'hellan mont c'hoaz ; mez te a gerz evel eur c'had !

— Allaz, paotr keaz, n'e man ket ar mare da jom da lucha oc'h ar stered.

Eun heur goudeze ec'h erruemp erfin var bord ar

c'hoad, tost d'eur c'hroasant. Eno oa eur picol *poto* scrivet varnezhan ; *Octroa Meudon*.

— Dal, eme Eujen, setu ni e *Meudon*.

— Ne velan ket, eme ve, tost e maomp?

— Ket, ket : eul leo pe ziou da hirra, mez me gounte d'in digouezout e *Vitry*. Faziet oun bet, mez great eo an taol, petra dal gina?

Er moument-se e tiskennemp e carter *Bellevue*. An deiz a goummanse tarza, hag al loar a ioa oc'h ober he zalarou. Treuzi a rejomp ar c'harter-ze. N'oa c'hoaz den var zao.

Eun nebeudik larkoc'h, var bord an hent houarn, e cafehomp, e creiz eun toulladik guez pupli, eur japelic hanvet Introun-Varia ar Flamm.

Eur c'hard heur benag a ioa ec'h hauliemp an hent houarn-ze pa zigoraz dirazomp daou hent. E pe du trei? Gant pehini mont?

Bralla a zeou a ioa marteze en em fazia, mont a gleiz a ioa guaz marteze. Epad ma edomp oc'h ober hor sonj, an heol a zavaz. Grass oa.

Pariz a ioa dirazomp!

Izelloch evidomp ar ster *La Seine* a ioa ledet evel eur viad lien arc'hantet, a gleiz d'eomp edo ar plassou a c'halver *Saint Cloud*, le *Mont-Valerien* ha *Mont-Martin*; a zeou edo huelennou *Vanves* hag *Issy*, hag e goeled an draonien, a hep tu d'ar ster, edo kear Pariz, gant he c'hestel a verniou. Hag he zourriou hanter guzet c'hoaz e brumen ar mintin. An heol o sevel en tu all d'an traouze tout a roe d'ezho oll eur gened dispar.

Mez n'oa ket tout chom da zigeri hor ginou. Diou leo a jomme ganeomp c'hoaz da ober, ha me a ioa eat ken assik ne c'houienn mui pehini dioc'h va zreid da deuler araog egile. Guelit penaoz e teu Doue da gastiza an den paour.

C'huec'h heur a ioa edon o vale heb ehan; Pariz, ar pez a glasken, a ioa dirazon, ha va divesker, mad bete neuze, a deu da zounna dindannon.

— Foultr biken, eme ve da Eujen, ne c'hellin erruout e Pariz. Va divesker a zo maro ouzin, va zreid a zo fraillet guaz eget patatez Rosco o tout divar an tan.

— Cleo 'ta paotr, eme Eujen, gant he ear goapaer, poagn mar kerez!

Ar respount diaviz-se a lakeaz eun tam tro em boned. Betez eno em boa credet oa dre interest evidon e tigassee Eujen ac'hanon da Bariz.

Neuze e veliz selear n'en doa chachet ac'hanon d'he heul nemed evit caout eur c'hamarad beach, ha miret ouzin d'hen discuill da archerien hor parrez.

— Daoust ha te as peffe ar galoun, eme ve, d'am leuskel aman va unan-penn?

— N'em euz ket muioc'h a c'hoant, emezhan, da veza crouffet aman eget e leac'h all. Ma peuz c'hoant da ziskuiza, gra eur c'houk aze. Divezatoc'h e teui; me roio d'id adress va c'henderiv, setu e cavi ac'hanon pa giri. Alo, dont a rez, ia pe nan?

— Pa lavaran d'id, n'oun ket evit flach, oun rentet

betez ar mouch.

— Ma 'man count evelse, kenavo ha iec'hed mad! Caout a ri ac'hanon e ru..... n'.....

Setu Eujen en hent, ha me va unanic paour!

O va Doue! piou a lavaro an displijadur en doue Augustin er moument-se? Va c'halon a lamme em c'hreiz evel pa vijet bet oc'h he ganna, va daoulagad a daole dour evel diou stivel! Anzao a ran, ma vijen bet tostoc'h d'ar gear, e vijen deuet var va c'hiz, heb spount rag rebechou va mam hag en desped d'ar prizoun a c'heljen da baka; mez allaz! n'em boa mui nerz da vont larcoc'h na da zispenn va roudou.

O veza goulzcoude ne c'hellen ket chom el leac'h ma edon, e tiskenniz varzu ar ster. Eno, a zonjen, e vezin dizanjerroc'h evit aman.

Sevel a riz eta var va fillerou. En hanter hent e veliz var flank eun dorgen eun toull henvel oc'h ginou eur fourn. Seblantout a reaz d'in e vijen brao eno evit ober eun diskuiza d'am memprou. Setu me ebarz. N'oa ket heb soursi goulzcoude.

Ar re a anavez mad ar vro a c'hoar dija eo ar seurt toullou-ze an digor da vont da vengleuziou doun en douar. Euz ar mengleuziou-ze eo e vez tennet ar pez a c'halvomp er vro-man *blan-Paris*.

En toull m'oa eat oa eun denvalijen, ar seurt ne veler ket ken. Va spered en eur c'haloupat dre ar riboul-ze a rea d'in guelet spountaillo el leac'h n'oa netra nemed douar. Avechou e cave d'in bale var an tousseget, var an aered, pe var amprefaned all kel ious hag int-hi.

N'em boa ket great hanter cant paz mervad pa ouenn spountet gant eun drouz a deue var zu ennon dioc'h goeled ar vengleuz. Kenta riz oue en em ruza en eur c'hougnro a gaviz a gleiz d'in. Eno oa eun nebeut ostillou, daou pe dri letern hag eur bragou mad da vont da chiffretessa.

Eno, er c'haou-ze, e ouen trec'h gant ar skuisder hag ar c'houk. Pegeit e padaz va c'houk, ne c'houzoun dare. Ar pez a c'houzoun eo a greiz eun huvre en doa douget ac'hanon da Bariz, en eun hotel, dirag eun daol carget a frico, e ouen dihonet gant alan eun aneval scrijuz a ioa fri ha fri ganen.

Unan benag en dezo marteze poan oc'h va c'hredi. Ar pez a lavaran a zo goulzcoude guir ha zoken eaz da goumpren.

An aneval-ze oa ki ar vengleuzierien.

E c'hellit credi, pa zantiz fri an aneval-ze o floura va hini, me laoskaz eur griaden ha n'oa ket henvel oc'h an oll griadennou.

Ar c'hi he unan a droaz he zeulio d'in heb lavaret bonjour. Me gred en doa kement a aoun ha me. Mez he aoun ne badaz ket keit ha va hini-me.

Ar c'hi o clevet eur mengleuzier o tostaat a ziredaz en dro hag en em lakeaz daou baz diouzin da gana eur zon ha ne ket eur zon da zansal oa.

Prest e cleviz eur vouez all, eur vouez c'hroz, o lavaret d'ar c'hi:

— Ac'hanta, Faro, petra e d'id ober kement-ze a drouz?

Faro a gendalc'he da harzal. Petra reas ar mengleuzier, nemed dont var he varlochau da c'hout petra ioa o lakaat he gi da egari.

Eul letern a ioa ganthan en he zourn. Pa velaz ac'hanon, e chommaz mud eur peunadic. An ear ea doa da gaout daou ugent vloaz; he varo a ioa rouz hag hir; he zaoulagad a ioa eur spount ho guelet:

— Petra rez-te aze, Coll-Bara, emezhan?

— Netra ebet, aotrou: aman oan deuet da ziskuiza, rag skuiz braz oan.

— Da ziskuiza, fripon, gevier a levez: te zo deuet aman en aviz laeres. Me zo zur eo te zo bet aman er zizun dremenet o laerez hon ostillou.

— N'oun ket sur, Aotrou, m'hen tou d'eoc'h....

— Gevier, gevier tout! Hast affo dibrada da guiller ac'halesse, ha diskuez e c'houzout rampa, pe bremaic.... Malloz d'id mar guelan-me ken roudou da dreid, loen fall; ne c'houzoun ket petra vir ouzin da deuler ac'hanot var da benn er ster. Alo, kerz ha kerz buhan, mil mastokin zo ac'hanod!

Ne c'houlennen ket vell, mez va zreid am deve. N'em bije ket muioc'h a boan o vale var glaou bero. Neuze e veliz selear eo huvreal am oa great. Va stomok a ioa cleuz ha goulo evel eun daboulin. Gellout a riz goulzcoude paka bord ar ster. Edon a goll-guel d'ar mengleuzier!

Ma vije bet eun tam benag em c'hof, m'em bije bet eun tam brao a blijadur, a lakaan, o tispourbella va daoulagad var an oll draou caer a ioa a hep tu hag en etin d'in. Mez naon am oa. Va c'hof ne ehane da zoroehat ha da c'houlouen boued, hag evet ma lavar ar re goz ne ket gant sellou e carger ar bouzellou.

Goude eta beza bet eur pennad var ribl ar ster, e lakiz em penn mont da Bariz.

Erruout a riz e Pariz. Den ne zonjaz goulou diganen hag eun dra benag am boa da ziscleria en *octroa*. Eru-zamant e riz va zreuz er giz-se, rag anez em bije ranket en em ziscleria va unan, da vihana ma'm bije lavaret ar virionez.

Erruet e Pariz, e tremeniz da nebeuta div-heur vad o clask ru Eujen; n'he c'haven e nep tu. Goulouen peleac'h edo, ne greden ket da ober ken nebeut.

Aoun am boa d'en em ziscuill. Pa oan digouezet e Pariz oa deiz braz, mez an noz a deue, ar stered a zavaz ha Coll-Bara a ioa c'hoaz o c'haloupat ar ruiou, heb gout da beleac'h ez ea, na peleac'h ez aje da c'hlada!

NEDELEC.

An Tavarniou.

(Eil pennad.)

AN TAVARNIOU A ZO EUR C'HOLL-IEC'HED.

Unan euz ar brassa medisined a Franz eo a gaoze.

« Ar guin, emezhan, a zo eun dra vad, gant na vo ket evet re anezhan. Da eva eo great, evit anezhan a kement hag a zo dleet; na evit morse en tu all d'ar pez a c'houlouen ar furnez. »

Ar guin kemeret etre ar prejou a zo fall devet evit ar iec'hed, hag a zo oumpen-ze eaz da vil malheur etouez an dud; coll a ra ho nerz, dizec'hi a ra ho guazied; ar re grenva a gass d'ar bern.

Ar guin, kemeret etre ar prejou, a zirenk ar stomok e berr amzer hag ar iec'hed da heul; kement-se a zo eaz da goumpren. Al loden vrassa euz ar guin a verzer en tavarniou, petra eo? Guinic evel a lavar ar vugale, da lavaret eo, guin dister, casi morse dreizhan he unan.

Var am euz lennet c'hoaz ha clevet zoken, ar re zo boaz da zarempred an hostaleriou a laosk atao eul lounkadie e founs ho gueren, gant aoun da dremen evit tud divalo, tud douget d'ho c'hof.

Hogen an oll lounkajou-ze a vez taolet var ho fenn gant an hostiz var ar c'houtouer a vez peurlhiessa e zine pe e stean, eun toull en he greiz e form eun entenouer pe eun trezer evit digemeret al lipachou-ze tout, hag ho c'hass var eun da eur baill a zo dindan.

Ne ket ar guin ebken eo a daoler er c'hiz-se var ar c'houtouer; mez ar restachou odevi hag ar restachou likeur.

D'ar pardaez neuze e taoler a nevez er varill pe er varriken an nemoranchou a vez couezet epad an deiz dre an trezer er baill.

Lod a c'halv ar boessoun, ar c'hemescach-se, boessoun an hostizez. Bezet boessoun an hostiz, bezet boessoun an hostizez, ar boessoun-ze eo a vez servichet, a lavarer, d'ar re a chom goude coan da beur-garga ho c'hornaillen.

An odevi a gounter a zo mad da rinsa, pe mar cavit guell, da zastum al loustoni.

Dalc'hit sonj ar c'houtouerou a zo goloet gant stean. Er stean-ze ez euz calz a bloum; var ar marc'had ar spered-guin a zo en oll boessouniou-ze en deuz ar vertuz da zistempa ar ploum a zo er stean, ar pez a ra assamez eur *berlinj* hag a zo poezoun. Setu aze goulzconde ar pez ez ear da eva gant kement a blijadur. Lippachou an oll, glaouren an oll vombocherien mesket gant ar poezoun a zo er stean, setu petra lounk eur c'halv a dud en tavarniou.

Piou a nac'ho e ve noazuz eur seurt tra d'ar iec'hed? Mad, iit da velet, ar vezvierien o deuz plijadur o lippad ho mourrou varlerc'h ar boessoun-ze! Be d'ezho! be! be! be!

Labour ar guin hag ar boessouniou crenv eo dougen ar goad d'ar penn: ac'hano ken aliez a daol goad, a varo trum a c'hoarvez etouez ar vesvierien.

Nag a hini zo en hospitaliou ar re zod, abalamour d'ar boessoun; nag a hini a varv var an henchou gant corfajou boessoun! Ha iac'huz e ve kement-se?

NEDELEC.

(Eur pennad all eur vech all).

Torfet ar C'hastellin.

D'ar zul dabardaez, da seiz heur dioc'h an noz, an

drede dioc'h ar miz-man, ec'h erruaz eun den e kear Castellin er meaz anezhan he unan evit kemenn d'an archerien en devoa cavet var hent coz ar C'hastellin da Bleyben corf eur vaouez goloet a c'hoad.

Hano an den-ze a zo ar Foll. An archerien hag ar c'hommisser poliss a ieaz ractal ganthan betecar c'horf maro, var dro tri c'hart leo dioc'h kear. He gaout a rejont el levenn a gleiz d'ezho, evel ma lavare ar Foll, goloet a c'hoad hag en eur stad casi dianavezabl. En tu deou d'he gouzoug, ar plac'h keaz e devoa resevet er wazen a gass ar goad eun taol countel horrubl.

Ar Justiz a oue kemennet d'ezhi ractal ar pez a ioa guir siouaz ! hag an aotrou substitut euz a brocurer ar Republik gant ar *juj a instruction*, eur greffier ha le-tanant an archerien, en em rentaz heb dale var blass an torfed.

Ar Foll, troet ha dizroet gant ar *juj a instruction*, dallet euz eur c'hostez all gant he spount, en em drouc'haz meur a vech en he respouñchou. Urz a oue roet da bega ennan beteg gout.

Ar c'helou euz an torfed-man a erruaz prout er C'hastellin, a ioa a bez var ribl ar ster o c'headal an *illumination* a die beza en nosvez-se.

Eun niver braz a dud curiuz, ha calz all euz ar c'har-ter, en em gavaz prest en dro d'ar c'horf maro, var hent coz Pleyben. Calz euz an dud-man a anavezaz ar c'horf maro, hag a lavaraz e oa heb douetanz ebet corf Mari-Louiza Madec, oajet a eur bloaz ha tregont, o servicha e ti an aotrou *Douguedroit*, mab, proprietour euz a ferm Runapung, e parrez ar C'hastellin. Erfin ec'h en em gavaz eur vaouez hag a lavaraz beza guelet Mari-Louiza Madec o vont gant an hent e coumpagnunez Marc Morvan, mevel e ti an aotrou Nedelec, o chom ive er C'hastellin.

An ditour-ma a reaz d'ar Justiz mont ractal e ti an aotrou Nedelec, rag dija e doa bet d'en em glem euz a Varc Morvan.

Ar Justiz a gavaz Morvan en he vele, oc'h ober an neuz da gousket.

Ne zalejont ket da gaout an desteni edont var an torfetour, ovithan da nac'h kement a c'houlennet digan-than. He zillad a ioa goloet a veradou goad. Red mad e oue eta d'ezhan dont er meaz euz he vele hag an archerien en em gargaz d'hen digass var eun d'ar C'hastellin. Eno ec'h erruaz vardro div-heur euz ar mintin.

Corf Mari-Louiza Madec a ioa ive digasset di abenn ar mare-ze.

Morvan a oue casset ractal dirac ar c'horf maro hag a gendalc'haz da nac'h beza touchet out ar c'horf-se ; mez allaz, adarre evel ar vech kenta, ec'h en em drouc'haz meur a vech.

Ar Foll, prizouniet betec gont, a oue laosket ractal. An den-man a zo eun den a vrud vad hag istimet gant an oll.

Dilun da grez-deiz an aotrou Baley, doctor midisin er C'hastellin, en deuz digoret ar c'horf maro.

Var en deuz lavaret, e tle beza bet etre an torfetour hag ar plac'h keaz eur freuz terrubl.

Epad an dispac'h-se, Mari-Louiza Madec e deuz resevet trizec taol countel, en dro d'he gouzoug, var he divrec'h, var he daouarn. E meur a blass all oa blounset he c'horf paour.

Goude an taoliou countel-ze aman hag about, an taoliou dourn a dreuz hag ha hed, neuze ha neuze ebken, pa n'oa mui berad goad coulz lavaret e guazied ar plac'h keaz, pa oa dija sclasset he memprout gant ar maro, neuze, a lavaran, neuze c'hoaz ar Morvan en deuz bet ar galon da walla ar plac'h keaz-se var he zremenvan.

Ar memez devez, da lavaret eo, dilun, ar malheuru-ruz-ma en deuz commanset da anzae he grim, da lavaret eo, daou eleac'h unan.

Hervez he mestr glac'haret, Mari-Louiza Madec a ioa furra plac'h a valee.

Kentel.

Aviz da blac'hed iaouank ar pardonou, ar foariou hag ar c'hafeou ; aviz da verc'hed ar festou noz hag ar rentadegou neud d'en em denna d'ar gear e poent hag en amzer !

Mar gear ar seurt crimou-ma en deiz, pe seurt ne raffet ket en noz ?

Ar rezervisted.

Setu aman penaoz eo renket ar stal evit ar rezervisted. An oll a c'hoar e tle an oll rezervisted beza galvet diou vech epad ar pevar bloaz ma vezint er renk-se. N'euz nemed ar c'hlassiou 1867, 1868 ha 1870 ha ne vent galvet nemed eur vech.

Setu aman da goummanz ar bloaz a zeu an daolen euz ar c'hlassiou o dezo d'en em renta epad ar seiz vloaz kenta, evel rezervisted.

Er blavez 1877,	ar c'lass 74 :
— 1878,	— 69 hag 70 ;
— 1879,	— 72
— 1880,	— 74 ha 75 ;
— 1881,	— 72 ha 74 ;
— 1882,	— 73 ha 75 ;
— 1883,	— 74 ha 76.

Hag evelse hivisiken, o veza m'ec'h en em gaf, azalec ar bloaz 80, an oll rezervisted da veza en ho eil ha pevare blavez euz ar zervich a c'houlenn diganthat lezen.

Perc'hen-Merour : AR. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gant AR. DE KERANGAL.

FEIZ HA BREIZ

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA

Casset bep sul da gement kristen a gomz ar brezouneec

PRIZ AR GAZETEN

AR MARC'HAD D'HE C'HAOUT BEP SIZUN EPAD AR BLOAZ A GOUST :

DAOU SCOUET evit ar Finister, — ar Morbihan — ha Costez-an-Nord
SEIZ LUR evit an departamanchou all.

Ar marc'had a dle beza great ha paet ato e ti an Aotrou AR. DE KERANGAL, Perc'hen-Merour, e Kemper
Ar seridou da lakaat var ar gazeteten a dle beza casset d'an Aotrou MORVAN, chaloni, kenta scrivaniar,
Pe d'an Aotrou NEDELEC, eil scrivaniar, ru Bourg-les-Bourgs, 26, e Kemper.

KEMPER, 23 a vis Guengolo.

Taolit evez oc'h plass an Timbr.

Pedi a rear lennerien *Feiz-ha-Breiz* da zerc'hel sonj e tleer paea ar Gazeten araog he c'haout. Kement hini a voull cazetennou a zalc'h d'ar poent-man. Ni hon unan or bize dalc'het da gement-se azalec ar penn kenta, panefed calz tud a fesson o deuz lavaret d'eomp oa diez d'ar baizanted soubla ger evit ger d'al lezen-ze. Abalamour d'ar rezounze, or beuz assantet rei termen d'an oll oc'h red, betec m'o dije tro da zigass d'eomp ho arc'hant.

An oll a goumpreno goulzcoude n'oump ket evit gedal epad ar bloaz hag avechou goude ar bloaz. Hogen, en eur rei eun taol lagad d'hor rollou, or beuz guelet e oa en heur a vremen calz ha calz re var an divezadou evit ho faeamant : tri c'hant hanter cant !

Scriva da bep hini euz ar re-ze a ve mizuz ha mizuz braz zoken ; setu perac e pedomp hag ec'h aspedomp lennerien *Feiz-ha-Breiz* da zigeri mad ho daoulagad ha da deuler spled d'ar merk a roomp d'ezho evit gout e c'hedomp ho arc'hant. Setu aman ar merk-se :

Hiviziken kement hini a gavo timbr ar Gazeten, e traon ar vanden en tu cleiz, a c'houezo en deuz d'hor paea, e c'hedomp he vouniz.

Kement re, er c'hontrol, a gavo an timbr el leac'h custum, da lavaret eo, en tu deou, er penn huella euz a vanden ho c'hazeten, a c'houezo o deuz paet hag or beuz douget ho faeamant var ar rollou.

Kement hini eta a gavo timbr ar gazeteten en tu cleiz, er penn izela dindan he adress, a zo pedet d'hor paea ar c'henta amzer dre eur *Mandat-post*,

pe dre an Aotrounez Abaded pa zizroint d'ar Seminer braz, e Kemper, vardro hanter miz here.

Gouzout a reomp a berz mad e raffent ar c'hefridi-ze gant plijadur evit ho mignouned, ho amezien, ho anaoudeien, ha zoken evit kement hini a c'houlennou ar zervich-se diganthat.

Eassa tra a ve tout eo ar pez en deuz great eur c'hure euz an Escopti.

An aotrou cure-ze a zo en em garget da reseo priz ar gazeteten digant kement hini, en he barrez, o deuz marc'had da gaout *Feiz-ha-Breiz*, ha da zigass d'eomp an arc'hant.

Bennoz Doue d'an aotrou cure-ze.

Anaoudeg braz e vemp da gement hini a gaffe mad, a blijfe d'ezho kemeret skuer varnezhan. Ho zrugarecaat a raffemp gant ar brassa levenez.

Ne roimp merk an timbr nemed eur vech, er sizun a zeu.

Pardounerien Breiz e Rom.

PEVARE PENNAD VAR'N UGENT.

O Tad santel, ni fell d'eomp oll plega
Dindan ho tourn savet d'hor benniga !

Bennos Doue d'an Aotrou *Simeoni*, ne d'eus nemeur nemedomp hon tri, euz a dudigou entre ar pe-lerinach, hag o deffe bet an eur vad da veza comset oc'h an Tad santel en he gambr ; ni ive couls hag ar re all or boa an assurans d'her guelet assamez gant an oll. Antronoz eta, da eil zul an Asvent, Pij nao en doue ar vadelez da zigemeret oll belerined Breiz er memes tro.

Da unec heur-hanter oamp oll destumet en eur gambr caer meurbet, pallennou euz ar re dalvoudeca a zindan hon treid ; ar mogeriou a ioa goloet gant seiz rus, ridojou ar prenestou a ioa mezer ar re ske-

dussa oc'h ho ober, al lambrusc a ioa livet en eun doare burzudus. Edon en eur c'hornic distro o c'hor-toz an Tad santel, pa veliz eun or o tigeri, ha Pii nao, daou gardinal oc'h he heul, gant eur jeneral pemp pe c'huoc'h croas o lugerni var he beultrin, o tont etrezec ennomp eur picol tok rus var he benn hag eur vantel rus glaou var he ziouscoas. Goude beza tennet he dok hag he vantel, Pii nao a bignas var he dron hag a azezas varnezha.

Neuse an dijentil a Roason, a ioa e penn ar pelerinac'h, goude beza poket da droad hon Tad santel, a lennas d'ezha an tam scrid-ma gant eur vouez sklear.

« Tad Santel,

« Gant anaoudegez vad e teu ho Preizis da stouet d'ho treid ha da brometti d'eoc'h fidelite ha carantez. Bennos d'eoc'h, gouzout a reomp hor c'harit, hel lavaret o peus oc'h henvel hon Arc'hescop da gardinal. Tad santel, ne d'eus corn ebet var an douar e veac'h caret kement enna evel e Breiz, bro ebet ne deus roet kement euz he bugale evit ho tifen; gnelet a rear ho *Souavet* er c'heriou ha var ar meaz. Ni ne d'omp ket bet en ho zouez, setu perac omp diredet ama evit prometti d'eoc'h fidelite betec ar maro. Ar viscamant rus-tan o peus roet d'hor c'hardinal e deus lavaret da Vreiz oll o poa fisians en he arc'hescop hag en he oll bugale betec *scuilla ho goad evidoc'h*.

« Bez' or beuz c'hoas deveriou all en ho kenver; evit ho tigoll euz ar bern ankennou a zo kuezet varnoc'h, ni bromet sevel hor bugale e guir gristenien, aketus da viret ho lezennou penn da benn, evel m'oc'h euz-hi embannet er *Syllabus*. Poannia 'reimp evit ma kendalc'ho Breizis da veza ho kuella bugale, evit m'o devezo an eur vad da glevet euz a c'hinou vikel Jesus-Krist ez int caret gantha.

« Plijet ganeoc'h, Tad santel, benniga kement hini m'emaomp ama ehars ho treid; plijet ganeoc'h benigen hon tud ne c'hellont nemet huanadi var lerc'h hon eurused-ni; a galon hag a spered int stouet dirazoc'h; ra vezo ho pennos hon ners evit dougen hor c'hroas er vuez-ma, hag hor c'housolation var hon tremenvan! »

Racdal ma oue peur-lennet ar c'homsou-se, hon Tad santel a zavas en he za evit respont hag ober d'eomp ar brezegen gaer-ma.

« An niver bras a gristenien calonec a zired a bell bro, croas ar belerined var ho bruched, a zigass da zonj d'in euz ar burzud a c'hoarvezas deiz ar Pante-cost, goude m'oa pignet Jesus en envou. Sant Per dre ma comse a ioa ententet gant tud euz a bep seurt langachou dishenvel; an oll a ioa souezet.

« Hirio ha ne velan-me ket ar memez burzud etouez ar belerined a bep corn ar bed a zired da bedi var besiou an ebestel, evit creski ho c'hourach ha trec'hi enebourien ho zilvidigez? Spered Doue a unane guech all an oll boblou er memez feiz; hirio ive ar gristenien a villionou a deu d'en em unani er

« memez spered evit diskuez d'ar bed ne d'eus nemet ar relijion gatholic hag a c'helle lakaat ar garantez hag ar peoc'h etouez tud a bep bro hag a gement iez a zo anavezet.

« Gouscoude an unvaniez carantezus-se a voue penn abec d'an dud brein a galon ha dizoue da damal an ebestel hag ar gristenien genta, o lavaret oa mezo an ebestel pa reant an hevelep burzudou, ha tud diskiant ar re ho zelaoue. Hirio an dud difeiz, ar valis hag ar gontam en ho c'halon, a deu da c'hervel tud dibouel ar guella kristenien, ha diotachou ar pelerinajou hag al lidou caer a reont evit rei muioc'h a sked d'ar relijion, ha diskuez ho c'harantez evit vikel Jesus-Krist var an douar.

« Cavet ez euz bet tud, a roe an dourn d'ar revolution, ha n'o deus ket bet a vez evit gervel mesvien ha tud a zizurs an dud iaouank calonec-se o deuz roet ho buez evit difen guirion hor mam santel an Iliz.

« Evel ma kendalc'he er feiz ar gristenien genta, c'hui ive n'o peuz ket a aoun evit diskuez ho feiz dirag an dud dizoue; n'o peuz ket aoun o tiskuez d'an oll var ho peultrin croas ar pelerinajou, patrom ar Verc'hez hag hini ar Galon Sacr. Ra zeuio Doue da vennigen ho courach, ha da rei d'eoc'h oll ha da bep hini ac'hanoc'h ar recompans hervez he c'halloud. — Evel ar gristenien genta, ne baouezet da bedi evit calmi ar goler a Zoue. — Evel ar re-ma a verze ho leveou evit digass an daloudegez anezho d'an ebestel, evitho hag ar gristenien ezomec, evel d'ho c'hui a raun ho peadra gant an dud guesiec a skriv evit difen guirion an Iliz hag ar relijion, ha skigna al levriouigou mad etouez ar bobl evit enebi oc'h an dud difeiz.

« Goude kement all a largentesiou ne ancounac'hait ket zoken ho *Tad paour*; digass a rit d'ezha oc'h aluzen, evitha hag evit ar re euz he vugale o deuz ezom. An diveza henvelidigez a gavan etre an amseriou kenta hag hon hini eo ar burzudou. An ebestel a rea eun niver bras a vurzudou, en hon amser nac a vurzudou ne ra ket Rouanez an ebestel en he ilizou, en he japelou, dreist oll o lakaat ar bec'herien da zistrei oc'h Doue.

« Sant Per gouscoude ne baouez da lavaret d'ar gristenien nevez-se: *grit pinijen, ha distroit oc'h Doue evit ma vezo effasset ho pec'hejou*; me ive, a unan gant ken aliez a brezeger santel a zo skignet dre ar bed oll, a lavar d'eoc'h: *grit pinijen, distroit oc'h Doue*. Unan euz ar guella pinijennou eo ar iun, hag evelato ar iun a zo torret gant an darn vrassa euz ar gristenien. Ia, hel lavaret a ran da oll gristenien ar bed: *grit pinijen*, hag evit se eo red dizrei da gustum an Iliz, d'ar iun. D'an dud dreist oll a zeblant ancounac'haat ar iun hag a zisprij zoken oll lezennou an Iliz, ha goapaat burzudou an Aotrou Doue, d'ar re-ze e lavaran ema justis Doue savet a zioc'h ho fenn, hag ive var hini ar re o deuz laeret,

« a enep guir, madou an Iliz, hag a gendalc'h da skignna ho goal aliou hag ho blasphemou dre ar bed, d'ar re-ze e lavaran: justis Doue a guezou pounner meurbet varnezho.

« D'eoc'hui, va bugale muia caret, ha kement hini a boagn evel d'oc'h da santifa he vrendeuz hag he ene he unan, da benori an Iliz ha Vikel Jesus-Krist var an douar, e lavaran: lugerni a reio evidoc'h dervesion a joa. Ia, eb mar ebet, dont a reio an amser a beoc'h hag a drankillite, hon rento eurus er barados, a huanadomp oll varzu enna; digass a reio zoken d'eomp er bed-ma an abasder goude kement a vloavesion a zizeur. Bez' or bezo ar peoc'h-se a goimse anezha santez Lusie a zelebromp ar gouel anezhi varc'hoas. Evit kement-se eo red pedi, derc'hel en tiegesion ar peoc'h kristen a zeu digant Doue, ha dirag an dud dougen var ho tal merk ar c'hristen.

« Ha c'hui, va bugale muia caret am zelaou, a honor en escopti Roason ar Verc'hez glorius Vari a zindan an hano a *Itron Varia kelou mad*, pedit-hi stard evit ma teuo ar Vam vad-se, a gar kement he bugale devot, en doare a gavo ar guella, da rei da anaout d'ar bed oll e ro he Mab ker ar pardoun d'ar re her goulenn aliez dre bedennou calonec. P'o peus choaset sant Per evit oc'h avocad, pa'z oc'h deuet da stouet var he vez, digassit da zonch d'ezha, e creiz an avel dirol, e lavaras d'he Vestr: *Domine, salva nos*. Pedit-hen d'aslavaret euz a huelled an envou: *Aotrou, hon Doue, saveteit anezho*. Grit ar beden-se gant feiz beo! prins an ebestel ha gant he c'halloud, hag e tizroi adarre ar peoc'h.

« Da c'hortos e savan va dourn varnoc'h, evit ho penniga ha kement hini a garit. Ra ziskenno ar vennos-se var oc'h oll gerent evit startaat enno ar peoc'h; ra ziskenno var ho kenverio oll ha var ho Pastor, hag en eur gonsoli he galon ma rento d'ezha ar iec'het; ra ziskenno va bennos var an oll gouenchou, var oc'h oll escopti, hag ar Frans oll, evit m'he rento Doue treac'h d'he oll enebourien ha d'an oll danjerou a zo skignet en dro d'ezhi. »

Neuze en em daoljomp oll d'an daoulin evit receo bennoz hon Tad santel. Pep hini sioul a boanie evit ma kuesje puill var he ene ha var kement a garie eur vennoz ken talvoudus, *Bennos Pii nao*.

Goudeze e sajjomp oll en hor za hag o velet hon Tad santel o vont kuit e voue laosket ar griaden: *bevet Pii nao!!!* Meur a hini avad a erruas gantho evel ganenme, ne c'hellis lavaret ger, n'oan ket c'hoas avoalc'h ennon va unan.

Abaoue an hanter cant vloas m'emaoun var an douar, em beus gnelet ha clevet meur a brezeger hag er c'heriou ha var ar meas; n'em beus gnelet na clevet c'hoas hini par da Vikel Jesus-Krist. Eur vouez ken dudius, eun daoulagad ken entanet pa zelle etrezec an env, a zeblante beza digor dirazha, eur galon ker carantezus, hag an daelou puill a zirede a amser da amser euz he

zaoulagad, he zivreac'h hag he zaouarn a c'houie da gass ha da zigass en eun doare ker brao ha ken a bropos, a ra euz hon Tad santel ar Pap Pii nao, rener an oll gristenien, ar c'henta prezeger euz ar bed.

An aotrou *Palis*, rener hor pelerinac'h, a lavaras d'eomp disken racdal en iliz sant Per, en aoter a zo azionthi cador prins an ebestel, evit trugarekaat Doue euz an eur vad or boa bet da gaout bennoz hon Tad santel. Eno, goased ha merc'hed, e canjomp a greiz hor c'halon cantic a drugarez an Iliz: *Te Deum*. Nac a hini a ioa tro var dro d'in hag a zalc'has ho mouchoneurou var ho daoulagad eb gellout unani ho mouez gant hini ho breudner. Eurus eo ar c'hristen, er momechou-se ken talvoudec ha ken rouez, pa c'hell scuilla daelou, eur c'hras eo a ro Doue d'ezha. Ia oll, lod o caua, lod o vouela, e pedjomp calonec evit hon Tad d'eomp oll, dirag cador sant Per ha peustost d'he vez. Sant Per en deus countet ar pedennou ha pouezet an daelou-se, a vezo effedus pa vezo deuet an dervez merket gant madelez Doue evit delivrans Pii nao.

IAN AR GERNEVEZ.

(Eur pennad all eur vech all.)

Histor Coll-Bara.

(Ugentved pennad.)

Hed va hent e veliz elumi begou gaz, da lavaret eo, leterniou da sclerijenna ar ruiou. Morse n'em boa gnelet netra ker farsuz all: eun den o pourmen ar ruiou gant eur vaz hir, tan er penn huella anezhi, ha kerkent ha ma tustea ar goulou oc'h ar begou houarn zo el leterniou, al letern a rea puff, evel ar c'hizier pa vez droeg enno, ha ker buhan, bubannoc'h zoken eget n'her lavaran, edo var elum. N'oan ket evit miret da c'hoarzin.

Galoupat a riz evelse ruiou, plassenno, pourmenadennou, heb beza e poan da c'hout pe seurt hent a rean nag e peleac'h e tigouesien. Var iun edon abaoue an derc'hent; hanter varo oan gant ar skuider; naon am oa da zrebi mein.

Pa dremenet dirag stal eur fourmier benag e venne d'in lammet a dreuz ar guer var ar bara; c'huez ar rost en hostaleriou pa'z ean abiou d'an or a rea d'in piklammet evel eur c'hi stak, pa gasser he bred d'ezhan.

Digouezout a riz er giz-se e kever guered ar Montparnass; heb gout adarre da beleac'h ez ean, e kendalc'hiz da vont gant moger ar vered-se betec caout en eur c'hough tro, tost d'al letern, eur plak a roe hano ar ru: plass d'in da zempla, emeve, en eur leuskel eur griaden: var ar plak-se oa merket: *Bali an Ifern*.

Lavaret a raffe eun den emaoop o counta cracou. Ar re a zouchfe kement-se n'o deuz nemed derc'hel memor euz ar pez am euz lavaret diaraoc, oa re voan va guadegen er mare-ze evit ober farsou.

Prest e santiz ar glaou o coeza var va diou skoazic. Mad, emeve, coulz tra e d'in ober evel ar pinted pa vez erc'h; mont en tu pe du da glask ar guasked. Ne zaleiz

ket da gaout ar pezh a glasken, en desped d'an denvalijen. An noz a ioa du evel fass eur morian, ha n'oa letern ebet mui azioc'h va fenn nemed eur stereden benag en oabl, aman hag ahount.

Abouez poagna da zellet en dro d'in ec'h anaveziz edon dindan bolz eur pount hent houarn. N'em oa digarez ebet da vont pelloc'h, ha meur a rezoun vad am oa da chom eno; va skuisder ha pa n'em bije ken. Ober a riz eta va zounj da c'hluada eno.

En eur c'hognic dindan ar vaoud-se ec'h azeziz var eur bern truillou, taolet eno gant an amezeien, credabl.

Va fenn cuzet em daouarn, en em lakiz neuze da lenva c'huero.

Sonjal a rean em mam, em zi paour, er predic treud a vije fardet d'in bemnos, hag a rean siouas d'in! fae varnezhan avechou; oh! na me am bije cavet mad, d'ar mare ma comzan, ar bara am boa ken aliez laosket var va lerc'h.

Neuze e coumpreniz evit ar vech kenta n'euz netra var an douar hag a dalfe eur vam, pegen criz, pegen dinatur benag e c'houffe beza. Nan, den n'e goestl da gompren petra eo eur vam, ken a vez en dienez anezhi.

Petra n'am bije-me ket roet neuze evit en em gaout fass ha fass gant-hi? Seblantout a rea d'in er mourment-se em bije gouzanvet heb an disterra clem an oll rebechou, an oll gourdrouzou ha kement taol a vije coezet var va chouk, rag gout ha gout mad a rean neuze ne'm bije ket ho laeret.

Gout penaoz dizrei d'ar gear, n'oa ken sonj em penn. Eun dra hebken a heskenne ac'hanon; al laeroni am boa great. Eun aoun devet am boa rag an archerien, ha kement all araog ar prizoun. Gant kement-se ne c'houien da be seurt avel trei va fri evit kemeret an hent mad; goude ma'm bije he gavet ne vijen ket bet lartoc'h; ne'm boq mui nerz eur c'hoanen.

Ma'm bijet gallet planta va dent en unan hebken euz ar pastellou kik a ioa chommet en hon dilerc'h an devez araoc!

A forz da lenva en em roiz da gousket. N'em boa ket guell tra da ober: ar re goz hel lavar:

Ar c'houked a dal an drebi,

En dra gouski, zur ne varvi.

Eur pennadic mad a ioa dija edon o roc'havar va bern truillou pa zantiz eun dra benag o chacha var va justin. Pa zigoriz va frenezier e veliz dirazon en he za eur mell den, kement he zaoulagad ha diou ormelen; var he gein oa eur vesten boutounet gant ibillou; var he benn eur boned soudard en doa great c'hueac'h pe zeiz conje da nebeuta; eur mouchouer ruz a c'holoe he ziou scouarn evit coulma dindan he c'hrounj; diou zenclenn ler griz a ziskenne divar he ziou scoaz evit mont dre zindan he gazelliou da baka founs eur mann-kein a deue he vordou d'an neac'h betec kern he benn. En he zourn cleiz oa eul letern a bare ar sclerijen anezhan var va bizach; en he zourn deou oa eur vaz; e heg ar vaz eur c'hrog

peg em jupen-me; ne c'houien na petra da zounjal na pe seurt da lavaret:

— Sevel a ri da gorf ac'halesse, didalvez! eme an denze gant eur vouez goestl da lakaat pave eun iliz da grenn. Petra res-te aze, morzavellec?

— En han' Doue, aotrou.... me.... me.... me a ioa aman e trein da gousket.

— Aotrou? aotrou aoualc'h, eme an tremeniad!.... Garcleiz ma'z out, bremaic me zesko d'id lavaret aotrou d'in-me! Alo, tra nul, sao buhan da scassou ac'halesse ma ne peuz ket a c'hoant da veza crouget oc'h beg va baz-me!

— Hola 'ta, Mam an arne, petr'ar gounnar a ra d'id-te crozal kement-se, eme eur vouez all, ken terrupl hag ar genta?

Var benn an diveza deuet oa eun tok introun, unan ar c'hiz coz, staget dindan he elgez gant poellou canab; en eun troad oa eur votez ler, en egile oa ne c'houzoun ket petra; gant an dra-ze eur bragou marellet, loaren anezhan tennet divar goust eur bragou soudard, loaren all divar goust bragou eur bourc'hiz; var c'horre ar viscamant-se eur vlouzen n'e doa liou ebet mui.

Lakiit ar c'hroc, ar mann-kein hag al letern da heul, hag o po ar poltred euz va hostiz neves.

— Petr'a ra d'in soroc'hat? a respountaz Mam an arne, clevet az peuz biscoaz kement all, eur marmouz evel heman oc'h va gervel: aotrou? Bremaic, truillen, me zesko d'id ober goab ac'hanon.

— Selaou 'ta! va bioc'hic, ne d'a ket da facha; ar c'heaz paour ne vel ket marteze sclear aoualc'h. Epad an noz, ar c'hizier o deuz tout ar memez liou, evel a c'houzot.

— Sclear aoualc'h, an toussek zo anezhan, me garfe he glevet eur vech all... Devez mad az peuz great, Chostrom?

— Evelse avad, cleo. Eur goz gueren dorret bennag, tammou ler hag eur begadic pillou, setu tout ar pezh am euz gallet da besketa. Samm aoualc'h am euz c'hoaz, a gav d'in. An diaoul gant he oll chadennou n'euz ket muioc'h a bouez ennan eget er pillou pa vezont gleb. Ha te, Mam an arne, penaoz e man an dro ganez?

— Ganen-me? toc'horic avad hirio. Lostousegalennou ha crec'hign oranjez am euz gallet da zineizia aman hag ahount.

Mes laoskomp ar gount-se, eme Vam an arne, en eur drei varzu ennon-me. Petra en deuz heman, ar galouper pri-man, da zellet a gorn ouzin-me? Didorchenna a ri ac'halesse, sant coat m'az out? Alo, buhan, kerz d'ar gear.

— Introun, ne'm euz kear ebet, eme ve, en eur zec'hi va daelou.

— Me ne ket eun introun oun, coz tra fall? Malheur d'id ma clevan-me ar ger-ze ken, mil glapez!

— Petra leverez, eme Jostrom, ne peuz ti ebet; peleac'h e man da gerent 'ta?

— Ne'm euz ket a gerent.

— Perac, maro int?

— Ia, eme ve, maro int.

— Ma ne peuz na ti na kerent, peleac'h neuze e peuz great da neiz? Ha piou a ro bara d'id?

Eleac'h respount en em lakiz da lenva.

An daou billaouer, oc'h va guelet o scuilla daelou, a dostaaz ouzinn. Jostrom a lakeaz he letern dindan va fri evit va guelet guelloc'h.

— Allaz paotr, emezhan, arabat eo lenva er c'hiz-se, red e beza den, va c'hrouadur keaz. Poan am euz o credi e vez dioc'h Pariz, lavar d'in, ne'm euz ket guelet ac'hanod araoc hirio?

— Nan, eme ve, ker crenn hag evelse. Kement a spount am boa kemeret rag va daou biziter, ne greden mui lavaret d'ezho nag aotrou nag introun..

— Euz a beleac'h out 'ta neuze?

Coummans a riz va histor. Stancoc'h oa va daelou evit va c'houzou. Da heul ar virionez e lavaren ive gevier, p'e guir e kendalc'hiz da lavaret oa maro va mam. Eur vech ma'm boe gallet rei kement-se da gredi, Mam an arne a deuz da zoussaat.

Neuze'ta, paourkeaz bihan, emezhi, emout var iun abaoue deac'h dabardaez; sell, set'aman atao eur bara da c'headal.

Abaoue ma'maoun var an douar, n'em beuz biscoaz tanveat coulz tra. Ma ve laosket ar re figuz da iun keit ha me, ne vouse ket calz a dud oc'h ho boued. Ar re n'o deuz ket bet a naon ne c'houzont ket petra zo mad. Me a lounke!

— Louffrez m'az out, eme Vam an arne, mouga a ri. Digass douar aman, Jostrom, da gass ar bara oc'h an traon, pe bremaic heman a reudo etre hon daouarn. Biscoaz n'em euz guelet eur fourn evel ar bleiz-man. Eun dorz a iafe a bez en he goff. Ha feiz avad, paotric keaz, ne ket me a garfe beza foundaonet da vaga da seurt-te.

NEDELEC.

(Eur pennad all eur vech all).

Maro ar roue Denis.

Ar roue Denis a ioa eur roue morian euz an Afric; n'edo ket pell dioc'h he gant vloaz pa deuas ar maro d'ezhan d'an 30 a vis ebrel diveza. Pa veze goulennet diganthan pe oad en doa, e respounte: « d'ar mare m'e-« do c'hoaz var he dron ar roue a Frans, Lois XVI, « me a c'houie dija cass ar rouev en dro ha mont var « ar ster gant va bag. » Al labour-ze a vez desket a-bred d'ar rouanet morian euz an Afric.

Ar roue Denis a ioa doujet, n'e ket ebken gant tud ar geraden a zoug he hano, mes c'hoaz gant an oll cheffou all euz ar vro. Deuet oa da veza brudet-braz abalamour d'an darempred en doa bet gant ar Francisien ha gant ar Zaozon, hag abalamour ma c'houie mad ar gallec, ar saozmec, ar spagnol ha langach ar Portugal. Bez'en devoa eur speret lemm hag eur galoun huel; setu perac e veze guelet aliez cheffou ar c'he-

riadennou divar dro o tiredet da c'houien avel diganthan, hag ar vorianet a deue a vandennadou d'he gaout evit he bedi da lakaat ar peoc'h entrezho pa ne c'houient ket en em glevet. Peurvoia e veze hentet an alou a roe, ha red eo anzae e vezent ive peurvoia hervez ar guir hag al lealdet.

Ar roue Denis a goumprene ar vad a raje ar Francisien d'he vro, ma teujent da jom d'ar Gabon. Setu perac e oue unan euz ar cheffou a zinas eun emgleo pe eun accord evit rei ar c'harter-ze d'ar Frans. O veza m'oa bet a bep amzer mignoun d'ar Francisien, e oue roet d'ezhan ar groaz a honor. Calz vad a reas da veur a zaos o doa great pense var he zouarou; abalamour da ze e recevas ive digant rouanez Bro-Zaoz eur veta-len aour, eur grunen euz ar re gaerra, hag eur viskamant evel a zoug ar jeneralet hag a garie da lakaat d'ar goueliou braz.

Petra bennac ma c'heulie relijion ar vro ha ma oa anavezet evit eun trafikier esclavourien, ar roue Denis ne oue morse a enep ar visionerien. Lod euz he vugale a lakeas zoken er scol gantho, hag eno int deuet da veza kristenien.

Ar vinistret protestant a glaskas meur a vech dont da jom var he zouarou; mes biscoaz ne falvezas d'ezhan rei he assant da gement-se. An dra-ze a ziscouez sclear e carie muioc'h ar Francisien eget ar Zaozon.

Eur respet braz en doa evit an Aotrou'n escop Bessieux, vikel abostolic, maro dec dervez en he raoc. En escop santel-ze e vele eur mignoun d'ar Speret Braz a ioa, hervez he zonch, pell dreist an oll sperejou a rea aoun d'he genvroiz. Avechou he galoun e deveze doare da veza gounezet pa deue an Aotrou Bessieux da gomz outhan evel eun tad ouz he vugel, ha dreist oll, pa roe da anaout d'ezhan ar guirioneziou euz ar relijion gristen, ha pa lavare oa red, evit beza salvet, receo eur vuez nevez dre ar vadiziant. Mes mouez ar respet humen, ha dreist peb tra ar c'hiz da gaout meur a vaouez, a vire ato ouz ar roue da heul mouez ar c'hras. Gloar ar rouanet er broiou-ze eo kaout calz merc'hed. Denis, var a gounter, en devoa eur c'hant bennac. « — Penaoz, emezhan, e c'helfenn em en em zispartia dioc'h ar merc'hed-se? Petra ve lavaret ac'hanon? »

Er vro-ze e creder e teu ar maro dre eur sort taolet var an den, pe dre eun ampezoun bennac roet d'ezhan. Abalamour da ze e tle beza drouc en dud varo, hag evit terri nerz an drouc-se eme ar c'hiz da laza esclavourien en ho honor. Ar roue Denis a heubias ar c'hiz-se pa varvas an hini a garie ar muia etouez he verc'hed, hag a lakeas enterri ez veo dindan he arched eun esclavourez iaouank a bevarzec vloaz.

Ma c'heulie avechou giziou didruez he vro, ne reas ket ato ar scouarn vouzar ouz ar pezh a lavare d'ezhan ar visionerien. Kement a geuz en devoa d'ar vaouez-se a garie dreist ar re all ma c'hoanteas, evit delc'her sonch anezhi, merka d'he zujidi eur feson nevez d'he zaludi pa deujent d'he gaout. En eur erru-

out dirazhan, e tliet goulenn da genta : « — Pehini eo an drouc a zo bet great gant Doue ? » Ar roue a respounte : « Ar maro, » hag an hini a dene d'he gaout a renke lavaret evel dhan : « Ia, ar maro eo an drouc a zo bet great gant Doue. » An Aotrou Bessieux a ias da velet ar roue, hag a lavaras d'ezhan n'oa ket brao tamall da Zoue da veza great eun drouc bennac ; rac Doue ne c'hell ober drouc ebet. Ar vikel abostolic hen aliaz eta da jench ar feson-ze d'he zaludi. « — Perac, » emezhan, ne roit ket urs d'ho saludi er feson-ma : « An hini a deui d'ho kaout a c'houlennno da genta : « — Pehini eo ar vad a zo bet great gant Doue ? » Ha « c'houi a respounte : « — Ar vuez. » Neuze an hini « a vezo dirazoc'h a lavaro adarre : « — Mad, ra roio « Doue buez d'eoc'h ! » Ar roue a gavas mad ar pez a lavare d'ezhan an Aotrou'n escop, hag a roas urs d'her zaludi er feson-ze hiviziken, pa'z ajet d'he velet.

Eun dervez, ar roue Denis a zervichas da zibri d'ar visionerien coulz lavaret evel en Europ. Araoc mont kuit, ar visionerien a zeskas d'ezhan ober sin ar groaz ha lavaret ar chapelad er feson-ma « *Jesu-Kri Agnambie youngina mie* ; Jesus-Krist Doue, saveteit ac'hanon. *Santa Maria ngoue y' Agnambie noungouna mie* ; Santes Mari, mam da Zoue, sicourit ac'hanon. » He vab en deuz lavaret d'ar visionerien e carie he dad lavaret aliez ar beden-ze.

Doue en deuz roet d'ar roue Denis eur c'hras caer var he dremenvan. Anzavet en deuz dirac an oll oa faziet, ha goulennet en deuz pardoun ous Doue. Ne e-hane da c'helver ar missioner en eur lavaret e felle d'ezhan receo ar vadisiant. O veza ne errue ket ar missioner, Felix, unan euz he botret, a lavaras oa prest d'he vadezi.

« Mes, emezhan, evit gellout receo ar vadiziant e renkit credi ar misteriou kenta euz ar feiz catholic.

« Gouzout a ran, eme ar roue coz, ar visionerien o deuz desket an dra-ze d'inn.

« Mad, credi a rit ar misteriou-ze a greiz ho caloun ? Credi a rit e Jesus-Krist, Mab Doue en em c'hreat den evidomp ha maro var ar groaz evit hor prena !

« Ia, credi a ran, eme ar roue coz ; credi a ran ha c'hoant am euz da veza badezet.

« Mes epad ho puez oc'h euz great meur a bec'het, eme Felix ; goulenn a rit pardoun euz ar pec'hejou-ze digant Doue ?

« Ia, goulenn a ran pardoun anezho... Jesus-Krist Doue, saveteit ac'hanon. Santes Mari, mam da Zoue, sicourit ac'hanon.

« Ha mar teuit da barea, rei a rit ho ker da ziscleria dirac an oll ne dle eur c'hristen kaout nemet eur vaouez ?

« Ia, rei a ran va ger. »

Neuze ar mab a scuillas an dour sacr euz a sacramant ar vadiziant var benn he dad, hag a roas evelse buez ar c'hras d'an hini en devoa roet d'ezhan buez ar c'horf. Prest goude, eur sorcer bennac a erruas var al

leac'h, en eur lavaret e c'helle rei ar iec'hed d'an hin clanv. Mes ar roue coz her c'hassas da bourmen, en eur lavaret :

« Kea kuit, n'em euz ket a fisians en da louzou. Heur Doue eo a zo sounet ; santout a ran emañ o vont da vervel. »

Neuze e comzas evelhen ouz ar re a ioa en he gichen :

« Heur Doue eo : ne d'it ket da lavaret euz taolet eur *sort* bennac varnon, pe oun bet ampoezounet ; difen a ran a greun e ve lazet esclavourien abalamour d'inn. »

Goudeze e kemeras he vizou, pe he voualen aour, hag e lakeas anezhan (pe anezhi) var biz he vab Felix en doa choazet evit delc'her he blas. Eun nebent goude, he ene a iea dirac Doue, el leac'h ma'c'hesperomp en deuz cavet trugarez.

(Tenpet divar ar *Missionou catholic.*)

MORVAN, Chaloni.

Taoien ar Juri

(ar pevare tri mix euz ar bloaz 1876)

Setu aman hanoion ar re zo galvet d'ar Juri-ze a zigoro d'an eil euz a viz here kenta.

An aotrounez :

- 1 De l'Hopital, Alberic, euz a Landerne.
- 2 Liegard, Jan-Mari, doctor-midisin e Douarnenez.
- 3 Raphalin, Charlez-Corintin, mear e Plovan.
- 4 Belbeoc'h, Charlez, euz a Bouldergat.
- 5 Diffon, Frances-August, euz a Gerriën.
- 6 De Solminihac, August, euz a Riec.
- 7 Martin, Jan-Mari, euz a Viveventer.
- 8 De Lesguern, Charlez, euz a Benc'hran.
- 9 Souetr, Jan-Rene, adjoent-mear e Lanmeur.
- 10 Kerliezec-Royou, euz a Zouarnenez.
- 11 Anner, Gustav, doctor-midisin e Brest.
- 12 Allain, Louis-Charlez-Mari, euz a Bount'n-Abat.
- 13 Barazer, Jan-Pier, euz a Blouigno.
- 14 Balc'h, Glaoda, mear e Botsorhel.
- 15 De Kermel, Olier, euz a Forest-Fouesnant.
- 16 Rolland, Yvon, horolacher e Castel-Paol.
- 17 Frochen, Jul, negosian e Conk-Kerne.
- 18 Daniel Pier-Jan, conseiller jeneral, euz a Blouneour.
- 19 Gagon, Joseph-Mari, euz a Vrest.
- 20 Gagon, Jul-Mari, euz a Vrest.
- 21 Carre, Aime-Mari-Marcel, euz a Gemperle.
- 22 Jaffrennou, Pier-Jan, euz a Huelgoat.
- 23 Floc'h, Charlez-Rene, euz a Vrest.
- 24 Salaun, Jan-Mari, leorier e Kemper.
- 25 Mallegol, Yvon, euz a Hanvec.
- 26 Fenoux, Gustav-Amede, e Goien.
- 27 De Saint-Prix, Charlez, euz a Blouian.
- 28 Calloc'h de Keriliz, Felix-Mari-Seraphin, euz a Bouldergat.
- 29 De Ploeskellec, Jul, euz a Blouigno.
- 30 Pichavan, Edmond, euz a Bontecroaz.

- 31 Huon de Kermadec, euz a Blouezoc'h.
- 32 Harscouet de Saint-Jorj, Ernest-Louis-Mari, euz a Velven.
- 33 Guichoux, Ernest, euz a C'hoien.
- 34 Pignard, Charlez, euz a Gemper.
- 35 Foissy, Charlez-Etien, euz a Zaoulaz.
- 36 Barazer, Visant, euz a Lanmeur.

Zo hanvet da zuppleanted, an aotrounez :

- 1 Larde, August, euz a Gemper.
- 2 Marcelon, Pier-Eujen, euz a Gemper.
- 3 Perrodo, Hippolit, euz a Gemper.
- 4 Queau, Alphons, euz a Gemper.

Daou veachour en hent bouarn.

Eun aotrou hag eun introun o doa kemeret peb a villed evit kear ***.

Eur pennad goude ma ouent diblasset, an aotrou, evel ma oa boaz, a dennaz he liassen hag he gorn hag en em lakeaz da fumi.

An introun en eur penn dioc'h ar wagon en em blije o floura he c'hi bihan azezet var he barlen. Hervez an aotrou ne dremene pemp munud ebet n'en dije eun daou pe dri bok digant he vestrez.

A greiz tout ar c'hi en em lakeaz da strefial ha pa oa coummanset n'oa fin ebet d'ezhan. An introun a ioa gla-c'haret hag a lavare : Ki paour, petra zo eta c'hoarvezet ganez, va mignounik keaz ? Poan as peuz, va loanik ker. Ar c'hi a strefie ato.

En han' Doue, aotrou, eme an introun, ehanit da fumi, me zo zur eo ar moged butun a laka Medoric da strefia. Paouezit, me ho ped, ma n'o peuz ket a c'hoant e varfe va c'hi.

An aotrou ne rea nemed c'hoarzin hag a jache var he gorn evel pa ne glevche gric.

Setu an introun o fac'ha. Laoskit ho corn, a lavaran d'eoc'h, emezhi, pe bremaic o po affer ouzin-me.

An aotrou a gendalc'he da leuskel ginaouadou moged, evel p'en dije great marc'had da hiskinat an introun glac'haret.

Ah ! emezhi, n'oc'h ket bouzar mervad ; setu hi lammet betec ennan, paka peg en he gorn hag hen teuler dre an or var an hent.

Bennoz Doue, introun, eme an aotrou. Ho ki a rank beza eur c'hi desket mad ha talvoudek pa ziezer an dud abalamour d'ezhan. Me garfe gout hag hen a c'hoar he vicher.

Er memez amzer e pakaz crog e collier ar c'hi, hag he daolaz er meaz en eur lavaret d'ezhan : clask mad, va c'hi, ha digass d'in va c'horn butun.

Me ho lez da zounjal pe seurt min a reaz an introun ar rest euz ar veach !

HALEBIER.

An aotrou Cudennec, belec hospital Plougastel-Da-

oulas, a zo maro dillun diveza, d'an oad a 48 vloaz, goude eur c'hlenvet hir ha poaniuz.

An aotrou Quiniou, beleget er bla-ma da Bask, a zo ive nevez maro e Douarnenez.

An aotrou Kerdavid, cure e Landudec, a zo hanvet cure e Guengat.

An aotrou Perrot, cure e Guengat, a zo hanvet cure er Cloastr-Montroulez.

An aotrou Dreou, cure er Cloastr-Montroulez, a zo hanvet cure e Landudec.

An aotrou Roux, cure e Plouescat, a zo hanvet cure e Milizac.

An aotrou Roux, cure e enez Eussa, a zo hanvet cure e Plouescat.

An aotrou Moan, nevez beleget, a zo hanvet cure en Eussa.

East ar blavez 1876.

East ar blavez 1876 a zo bet tremen mad, mad tre, mad kena mar carer, e daou departamant, e departamant Cantal hag en hini al Lozer ; mad eo bet en ugent departamant, hag er rom-ze e man tri departamant Costez-an-Nord, ar Morbihan hag ar Finister ; mad aoualc'h eo bet en ugent all ; dister e nao departamant ha tregont, ha fall e c'huoc'h departamant all.

Ar pez zo hueloc'h zo evit an east guiniz.

Ar c'herc'h a gounter beza bet keit ha mad e pemzec departamant ; mad e daou departamant ha daou ugent, en Algeri hag en Alsaz-Lorrain ; mad aoualc'h e seitec departamant, ha dister e pemp departamant,

Dec departamant o deuz roet eun east segal euz ar re gaera ; nao ha tregont o deuz roet eun east mad, pemp var'n ugent eun east mad aoualc'h, pevar eun east dister.

An eiz a zo bet dreist e pemp ha daou ugent ; mad aoualc'h e trivec'h, dister e pevar ha fall en unan.

Hervez an dud goueziek var ar poent-man, an east guiniz e Bro-Zaoz ne ket bet tre coulz hag ar c'hustum ; an east eiz a zo bet mad hag an east kerc'h dister.

En Itali e bet mad an east. Er Piemont e bet fall. Er Russi ne gounter ket e ve guelloc'h. Var ribl ar mor du n'euz deuet da vad nemed an eiz, ar zegal, hag ar c'herc'h.

An Allemagn ne ziscoez ket beza countant aoualc'h dioc'h he east.

An Aotrich-Hongri e deuz bet eun east mad e guiniz, e kerc'h hag en eiz.

Ma n'e deuz ket bet ar Franz e 1876 coulz blavez greun hag e deuz bet e 1874, arabat e ve d'ezhi clem. An eastou dister a zo bet er broiou all, e calz anezho da vihana, a dleffe kentoc'h ober d'ezhi trugarekaat Doue.

Divar goust ar c'heleier-ze oll var daloudegez an east er broiou all, ar c'hour var ar greun ne jench ket,

a gendalc'h er memes tra evel er zizunvesiou tremenet, var hed nebeud a dra.

E Rouanteleziou an Nord hag ar Sued e counter an eost difonn ive, mez mad ar pezh zo. Var ze pep hini a ra he gount; ar guerzer a gred e kerraio ar greun, ar prener euz he gostez a gred e rabatto varnezhan. Gant piou e man ar virionez, ne c'houzoun dare.

Ar pezh a gredan varlerc'h calz a re all eo ec'h huelaio priz an ed, pe da vihana e talc'ho ec'hiz ma'man, ma ne deu ket a c'breun euz ar broiou all er vro; mez ma tigasser calz a ed euz al leac'h all er vro-man, e vo dis-kenn varnezhan, heb ged a var, ha tro a zo da gredi e vo digasset.

Setu aman cour an ed e Pariz, er zizun dremenet.

Ar guiniz coz, pevar, c'huoc'h lur var'n ugent; ar guiniz nevez, azalec seiz lur var'n ugent pemp betec eiz lur var'n ugent.

Ar zegal, seitec lur dec.

An eiz, ugent, ugent lur dec.

Ar c'herc'h zo rabat varnezhan, ugent lur, seiz scoed dec.

Ar guiniz du n'en deuz ket bet a gour. Breiziz, hervez ar Barizianed, a fell d'ezho guerza ker diot ho guiniz du, var digarez e bet dister ar blavez. N'oun ket evit ho zamail.

Ne fot ket d'ezho leuskel ho guiniz du a vihannoc'h evit daou lur var'n ugent an daou c'hant lur,

Priz Creiz.

Marc'hajou ar zizun dremenet dre ar ar Franz a bez.

	Guiniz.	Segal.	Eiz.	Kerc'h.
Er Gualarn...	25 1. 97 s.	48 1. 62 s.	48 1. 57 s.	22 1. 37 s.
En Nord.....	27 04	47 46	48 82	24 87
Er Biz.....	27 59	48 09	49 06	22 44
Er C'huz-heol.	25 47	46 72	48 44	22 33
En Douar-braz.	26 04	46 46	47 50	24 40
Er Zao-heol..	27 65	47 84	49 37	24 45
Er C'hevred..	27 54	48 77	47 43	24 24
Er Meryent...	28 25	49 44	49 56	23 47
Er C'hrez-deiz	27 36	49 49	48 30	24 54

PHOSPHAT FOSSIL PE LUDU GRIZ
An Aotrou August PICHELIN.

Evit kaout an tremp-se e ti ar marc'hadour guella marc'had ma c'hell hema he verza, hag evit an izella priz a goust he zigass dre an hent houarn, eo red goulen dioc'htu, da nebeuta eur garg a zec mil lur pe a 5,000 kilo. Eur garg evelse lakeat en hent houarn e gar Clermont (departamant ar Meuz) a goust 250 lur.

Evit he digass dre an hent houarn, e renker paea, betec an Oriant, 125 l.; betec Kemper, 135 l.; betec ar C'hastellin, 153 l.; betec Sant-Briec, 127 l. 50 s.; betec Guengamp, 132 l. 50 s.; betec Montroulez, 144 l. 25 s.; betec Brest, 150 l. Dioc'h ar priziou-ze, n'e ket diez gouzout tost da vad pegement a goustfe he digass betec ar gariou all a zo etre ar re or beuz hanvet.

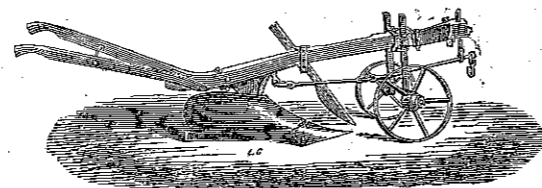
An amezien a c'helfe en em glevet da c'houlen eur wagouniat a 5,000 kilo entrezho. Ar phosphat a vez e sier hag a zo kement ha kement a bouez en eil hag en

egile anezho; rac-se ne vezo ket diez rei he lod da bep hini.

An Aotrou Pichelin a c'hoarant e ro euz ar guella phosphat a c'heller da gaout, pa skriver d'ezhan var eun. An Aotrou Pichelin a zo anavezet e Frans evit eun den leal.

N'euz ket ezom da baea nemet a benn tri mis; mes ar re a bae dioc'htu n'o deuz nemet 245 lur da rei e leac'h 250.

Ar re o deuz c'hoant da gaout euz ar phosphat-se a dle scriva d'an Aotrou August Pichelin, e Clermont-en-Ar-gonn (Meuz). Respount a ra dioc'htu.

MACHINES AGRICOLES DE E. BODIN
CONSTRUCTEUR MECANICIEN
et Directeur de la Ferme-Ecole des Trois Croix
A RENNES (Ille-et-Vilaine)

Fabrique fondée en 1832. — Plus de 55 mille instruments livrés

CHARRUES A AGE FER ET BOIS

SPÉCIALITÉ DE HERSES ARTICULÉES
EXTIRPATEURS — HOUES — SEMOIRS — BUTTOIRS — ROULEAUX CROSSKILL — ROULEAUX UNIS — HERSES A CHAINONS — LAVEUR DE RACINES — HACHE-PAILLE — HACHE-MAIS — COUPE-RACINES — DÉPULVEURS — TARARES.

MACHINES A BATTRE

Envoi du Catalogue complet sur demande affranchie, contenant 20 centimes en timbres-poste. 6-18

PRIZ AN ED.

TAOLIT EVEZ. — Ar priz merket da genta eo priz ar marc'had diveza, hag ar priz merket d'an eil eo priz ar marc'had araoc.

KEMPER. — Marc'had ar 46 a vis guengolo.
Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz.....	23 1 00 s.	23 1 00 s.
Segal.....	47 00	48 00
Eiz.....	46 00	46 50
Guiniz du.....	48 00	49 50
Kerc'h.....	49 00	48 50
Avalou douar.....	6 50	7 00

POUNT'N-ABAD. — Marc'had ar 44 a vis guengolo.
Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz.....	23 1 75 s.	23 1 33 s.
Segal.....	46 66	46 66
Eiz.....	46 26	43 76
Guiniz du.....	20 83	20 83
Kerc'h.....	48 50	48 76
Avalou douar.....	7 50	7 50

Perc'hen-Merour: AR. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gant AR. DE KERANGAL.

FEIZ HA BREIZ

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA

Casset bep sul da gement Kristen a gomz ar brezounee

PRIZ AR GAZETEN

AR MARC'HAD D'HE C'HAOUT BEP SIZUN EPAD AR BLOAZ A GOUST:

DAOU SCOET evit ar Finister, — ar Morbihan — ha Costez-an-Nord
SEIZ LUR evit an departamanchou all.

Ar marc'had a dle beza great ha paet ato e ti an Aotrou AR. DE KERANGAL, Perc'hen-Merour, e Kemper
Ar scriidou da lakaat var ar gazetenn a dle beza casset d'an Aotrou MORVAN, chaloni, kenta scrivanier,
Pe d'an Aotrou NEDELEC, eil scrivanier, ru Bourg-les-Bourgs, 26, e Kemper.

TAOLIT EVEZ MAD.

M'o deuz lennerien Feiz ha Breiz dalc'het count euz ar pezh or beuz lavaret d'ezho, er zizun dremenet, evit plass an timbr var banden ho c'hazeten, pep hini, en eur reseo an numero-man, a c'houezo pe e vank eun dra benag d'eomp pe ne ra ket.

Ar re a gavo an timbr er plass custum, da lavaret eo, en tu deou azioc'h an adress, ar re-ze o deuz paet ar blavez a zo o ren; mez ar re a gavo an timbr en tu cleiz izelloc'h eget an adress, ar re-ze a zo dleour euz ar blavez-se.

Eur re benag, dleour euz ar blavez a zo o ren, a zo c'hoaz dleour euz eun arc'hant benag evit ar gazetenn goz. Mall eo eta d'ezho renka ho c'hount penn da benn, ar gount coz hag ar gount nevez.

Cetu ama taolen ar re a vank, ouspenn ar blavez a zo o ren, eun arc'hant benag evit amzer ar gazetenn goz, dle o deuz anzavet dre scrid ha lavaret da baea.

A	27 a dle 6 l.	hag ouспен-ze	91. 25 s.	etre tout	45 l. 25 s.
B	16	6	75	6	75
B	75	6	9 25	15	25
C	9	6	9 25	15	25
C	23	6	5 75	14	75
C	23	6	7 75	13	75
G	70	6	45 25	21	25
G	96	6	6 00	42	00
G	108	6	3 75	9	75
K	21	6	3 25	9	25
K	25	6	4 75	10	75
K	38	6	3 25	9	25
M	49	6	15 75	21	75
P	22	6	16 25	22	25
P	40	6	3 25	9	25
P	83	6	3 25	9	25
R	49	6	14 35	17	35
R	35	6	3 25	9	25
R	52	6	26 75	32	75
U	2	6	9 25	15	25
C	86 a dle 3 l.	25,	en deuz paet ar marc'had a zo o ren.		

(A) Al lizeren vraz a lakeomp evit merka al lizeren genta euz a hano an hini en deuz marc'had da gaout ar gazetenn. An numero, zo varlerc'h zo numero banden he gazetenn.

KEMPER, 30 a vis Guengolo.

Consecration ilis Lannilis hag ilis Landunvez.

Evel or boa lavaret araoc, ilis nevez Lannilis a zo bet consacret d'an 12; euz ar mis-ma, hag ilis nevez Landunvez, d'an 13.

An ilis, evel a c'hoar an oll, eo ti an Aotrou Doue; rac-se eun ilis ne dle ket beza henvel oc'h an trez all. Hon tud coz guech all a gomprens evad an dra-ze. En ilizou a zo bet savet brema ez euz pevar, pemp, c'huoc'h, seiz cant vloaz, peb tra a gomz d'an den euz a Zoue hag euz ar baradoz, peb tra a zoug an den d'ar beden, peb tra a lavar d'ezhan eo great evit an env hag e tle labourat dalc'h-mad da zistaga he galoun djoc'h traou an douar. It e cathedral Kemper, e cathedral Castel, en ilis Folgoat pe en eun ilis all henvel outho, daoust ha ne velit ket dioc'htu emaoch eno e ti an Aotrou Doue? Daoust ha ne zantit ket dioc'htu emaoch eno, evel pa lavarfen, meurded, galloud ha majeste an Aotrou Doue oc'h ober an dra d'eoc'h? Daoust ha pennou ho taoulin n'int ket prest dioc'htu da zoubla dirac an Doue-ze en deuz ho crouet, hag en deuz digasset var an douar he Vab unic hag eternal evit ho prena hag ho savetei? Daoust ha sonjou devot ha santel ne denont ket dioc'htu da gemeret en ho speret plas sonjou ar bed a ioa ennan marteze aziagent? Hag ar guel euz ar vaout, euz ar pillerou, euz ar prenesier a zo e diabarz an ilizou-ze, hag euz an touriou scanv. Hag huel a zo en dianveaz, daoust ha ne lavar ket d'eoc'h ive e tleit poania bepret d'en em zibrada dioc'h an douar evit en em jacha hag en em zével varzu an env pehini eo ho kuir vro? Setu aze ar brezegen a ra d'eomp ar vein zoken euz an ilizou a zo bet savet gant hon tud coz, en amzeriou a feiz.

Mes ar feiz siouaz! a deuas da laoskaat etouez an dud guisiec a veze carget da gass ar seurt labourou-ze da benn, ha setu e leac'h ilizou hag a gomze d'an den euz a Zoue hag euz ar baradoz, ne rejont mui nemet

templou paian, ne lavarent netra na d'ar speret, na d'ar galoun. Dont a reas zoken ar c'hiz da ober fae var an ilizou savet guech all gant hon tud coz; ar peza ioa a gaerra en ilizou-ze a veze goloet gant raz, ar braoa prencier a veze aliez stanket, hag el leac'h ma veze ezom da ober ilizou nevez, ne veze savet mui nemet *magajennou*. Evelse, an ilizou nevez a zo bet great en hor bro e tro ar blavesiou 1830, 1840, ha betec ar blavez 1850, a zo heveloc'h oc'h *magajennou* eget oc'h ilizou. Mes, a drugare Doue, abaoe oar deuet da anaout oat faziet, ha brema e tizroer e peb leac'h d'ar c'hiz coz. Epad ar bloaveziou diveza-ma ez euz savet eur maread ilizou nevez en escopti Kemper ha Leon, hag oll int great e mod an ilizou a zo bet savet guech all en amzeriou a feiz. Ilis Lannilis hag ilis Landunvez a zo great ive er mod-se.

Ilis Lannilis a zo bet great hervez an depeign roet gant an aotrou *Bigot* euz a *Gemper*, hag an depeign-ze a zo bet kemeret var an ilizou a zo bet savet araoc ar bloaz trizec cant goude donedigez hor *Zalver*. Ne livirinn netra euz an aotrou *Bigot*; rac anavezet mad eo en escopti: meur a ilis nevez en deuz great dija en amzeriou diveza-ma. N'em euz ket guelet ilis Lannilis; mes counta a reer eo caer-dreist.

An aotrou *Guerranic*, euz a *Gonk-Leon*, eo en deuz roet an depeign evit ober ilis Landunvez, hag an depeign-ze a zo bet kemeret var an ilizou a zo bet savet etre ar bloaz 1300 hag ar bloaz 1400 goude donedigez hor *Zalver*. An aotrou *Guerranic* a zo bet eur mestr da linenna traou var baper azalec he genta iaouankis. Epad m'edo er scolach en deuz bet eun tammic scol var gement-se; mes abaoe ne gredan ket en deffe recevet kentelliou digant den. Ar peza c'hoar en deuz desket dreizhan he unan, o lenn levriou an dud guisiec hag o studia al labourou caer a zo bet great en he raoc. Evit studia hag anaout guelloc'h al labourou-ze, eo eat da dremen eur pennad mad a amzer da *Baris*. O veza ma'z eo eun den a feiz hag eun den a speret, an aotrou *Guerranic* en deuz coumprenet dioc'htu petra eo eun ilis ha penaoz e tleer sevel eun ilis. Lavaret a c'heller eo hirio ker guisiec var ar poent-se da nebeuta hag ar re vouisieca euz ar vro. Ilis Landunvez eo ar genta ilis vraz a zo bet great dioc'h he lavar; mad, deuet eo ganthan evel *fars gant ar potr coz* egiz ma vez lavaret e *Leon*.

Mes ive avad poaniet en deuz da deuler evez evit ma vije heuliet a boent da boent an depeign en doa roet. En ilis Landunvez n'euz netra distrantel, mes peb tra a zo en he renk, peb tra a zo dioc'h doare an ilizou a zo bet kemeret evit scouer gant an aotrou *Guerranic*. Parrissionis Landunvez eta a c'hell beza foug enno gant ho ilis; rac eun ilis eo euz ar re vraoa, ha caerroc'h e c'helle beza bet c'hoaz ma vije bet muioc'h a arc'hant evit he zavel.

Mes en eun ilis nevez e tle ive beza aoteriou, hag, evit ober mad, aoteriou dioc'h goubari an ilis he unan. Aotrou persoun Lannilis hag aotrou persoun Landunvez o deuz coumprenet mad an dra-ze, hag abalamour

da ze o deuz lakeat ober, peb hini anezho evit he ilis, eun aoter vraz nevez e ti an aotrou *Daoulas*, mestr-micherour e *Kemper*. An aotrou *Daoulas* a labour var ar c'hoat; evel an aotrou *Guerranic*, eo troet da studia al labourou a vez da ober var dro an ilizou. Evel-dhan eo eun den a speret hag a relijion, hag abalamour da ze e coumpren evel-dhan petra eo eun ilis hag eun aoter, ha peseurt aoter a dleer da ober dioc'h an ilis a zo. Great en deuz eta diou aoter evit an diou ilis nevez, ha peb hini euz an aoteriou-ze a zo hervez goubari an ilis he unan. N'em euz guelet nemet aoter Landunvez; coant eo, mes hini Lannilis a dle beza calz caerroc'h c'hoaz; rac calz kerroc'h eo constet.

Ne livirinn brema nemet eur ger divar benn ar consecration. Var dro tri-ugent belec o deuz kemeret perz er ceremoni gaer-ze e Landunvez; e Lannilis ez oa marteze eun dra bennac muioc'h. E Landunvez, evit lavaret ar virionez, e credan e c'helle hag e tije beza bet muioc'h a dud euz ar barrez. D'ar zul varlerc'h edo ar pardoun; hogen, en dervez-se oa calz leunnoc'h an ilis eget na oa da zevez ar consecration, ha coulsgoude petra eo solanite eur pardoun e scoaz ar zolanite euz a consecration eun ilis nevez? Houma ne c'heller da velet nemet eur vech en eur barrez, e leac'h ar pardoun a c'heller da velet bep bloaz.

E Lannilis, an Aotrou'n escop en deuz prezeget he unan e gallec da fin he offeren.

E Landunvez, aotrou persoun *Plougerne* eo a zo bet o sarmoun. Goude beza roet meuleudi d'an aotrou persoun, d'an aotrou *Guerranic*, en deuz galvet eun den *guisiec hag a ijinn*, d'an aotrou en doa great marc'had da gass al labour en dro hervez an depeign roet gant an aotrou *Guerranic*, ha d'ar barrissionis o doa roet dija eun dra bennac evit sicour sevel an ilis nevez pe o doa sonch da rei divezatoc'h, an aotrou *Marc* en deuz discouezet e berr gomzou pebez respet ha pebez carantez a dleer da gaout evit an ilis abalamour an ilis eo ti an Aotrou *Doue*, abalamour en ilis eo e vezer great kristen, en ilis eo e receiver dre an absolver ar pardoun euz ar pec'hejou, en ilis eo e vez maget an ene dre ar gommunion hag ar feiz er galoun dre ar zarmouniou hag ar prezegennou.

D'ar fin tout, hag araoc mont er meaz, eo bet canet ar c'hantic-ma e Lannilis hag e Landunvez:

Pegen dous eo, Doue santel,
Beva eskend ho tiouaskel!
Tridal a ran en oc'h ilis,
Ha va c'haloun a lamm em c'hreis.
En oc'h ilis nevez savet,
Dre ma'z eo coant ha caer meurbet.
Coulz ha rouanez eo guisket
Gant he zae mein dantelezet.
Dre bep prenest ar sclerijen
A darz pinvidic ha laouen.
Ar pillerou nerzuz ha teo
A zo henvel ous guez dero

Dindan ar beac'h ne blegint ket,
Chom a rai sounn ho fenn calet.

Tridal a ran en oc'h ilis
Ha va c'haloun a lamm em c'hreis.

Va c'haloun baour, ne lammit mui,
N'euz ken a nerz em ijili.

Evel ar c'hoar dirac an tan,
Dirazoc'h, Jesus, e teuzan.

An durznel, ar guennili,
O deuz eun neiz da c'houmorri.

Da c'houmorri ho evnigou
Gant aoun ne varvfent gant ar riou.

Oc'h aoter sacr, crouer ar bed,
Setu va neiz mui caret!

Euruz ar re a vez atao
En env o veuli oc'h hano!

En draonien-ma leun a c'hlac'har,
Euruz ive an nep ho car!

Euruz an hini c'hoar eo paour
Hag a c'houlouen ouzoc'h sicour!

Euruz an den a glask bemdez
Ober guelloc'h ho polontez!

Euruz, euruz, mil guech euruz,
Her gout a ran, o va Jesus!

Rac eun dervez en ho kichen
A dal cant vloaz ha calz ouspenn.

MORVAN, *Chaloni*.

Bretounet divar ar meaz

Ar skiant prena, oc'h eus clevet meur a vech lavaret, a dal muioc'h eget ar skiant natural. Ar skiant prena ne zeu d'an den nemet gant an amser, gant ar blaveziou, gant ar gosni.

An den iaouank ne zouet a netra, a gred pep tra ha dre ze e vez troumplet aliez. Euruz an den a ra usach vad hag euz he skiant natural hag euz he skiant prena!

Ar peza zo sur eo, eun den coz en deuz he skiant vad a zo ato credaploc'h eget eun den iaouank; var gement-se me ia da gounta d'eoc'h eun dra erruet n'eus ket c'hoas pell amser.

Eur vanden goazet a ioa eat da veilla da dihoamezek hanvet *Biel goz*. Bodet en dro d'an tan e varvailent en eur fumi ho c'horniat butun. Kaos a oue euz ar c'hezec, euz ar saout, eus an eost, eus *kour* ar guiniz etc. Erfin e teuas kaos euz ar veleien ha ne oue ket espernet ho soudanen. Pep hini a gave eun dra bennag da damal er veleien geiz, n'oant ket eno d'en em ziven. Unan a lavare: ar veleien a zo tud evel-dompni, n'int ket guelloc'h evidomp-ni.

— Eun all a lavare: ar veleien a zo re binvidic, a zo re ebat ho doare, o deus re a frico.

Ar veleien, eme eun all, a zo re interesset, ne reont netra hep paeamant; hag ouспен-se, ar veleien a fell d'ezho ober re ho mistri.

Biel goz ne lavare netra, lezel a rea ar botret da gaozeal, pe evit lavaret guell, da ziresoupi. E'oa skuiz oud ho c'hlevet, e savas he vouez hag e lavaras: assa, potret, me zo souezet oud ho clevet. Me gemere ac'han-oc'h evit kristenien vad, ho kulet a ran bep sul en oferen, mont a rit da goves, ober a rit ho pask; en eur ger, diskues a rit beza kristenien catholik, hag en despet da ze e parlantit evel tud difeiz, evel protestantet. C'hui, potret, oc'h eus selaouet *krak-bourc'hisien* perè n'ho deus tam relijion, ha pere ne zellont ket petra da lavaret enep ar veleien. Daoust ha c'hui ne anavezit ket hor beleien guelloc'h eget al lastez *bourc'hisien-ze*?

Selaouit, me ia da gounta d'eoc'h eur barabolen.

Daou roue, enebourien abaoe pell amzer, a ioa var ar poent da vont e brezel. Unan eus an daou roue-ze, eun den leun a finessa hag a fallagriez, a gassas tud e bro ar roue all, en eur lavaret dezho: Lavarit d'ar soudardet n'ho deus ket a leac'h da gaout fizians en ho officerien; — guerzet, trahisset e viot gant ho cheffou.

Ar soudardet, troumplet ha touellet gant gevier an ispiounet, pe spieren, a gemer an teac'h deiz an embgann, ar peza ne vir ket outho da veza lazegant an inimiet. Eun arme e pehini ar soudardet ne zentont ket oud ho cheffou, a zo sur da veza trec'het ha destruet.

Selaouit brema an isplication eus va barabolen. Doue ha *Satan* a zo e brezel a viskoaz; Doue en deus he soudardet ha *Satan* he re.

Soudardet an Aotrou *Doue* eo ar *Pap*, an *Eskibien*, ar veleien, an oll gristenien fidel.

Soudardet *Satan* eo an dud fall, an dud difeiz; he officerien eo an dud o deus eur certen descadurez, evel m'az eus calz hirio var ar meaz koulz hag e kear. An doctoret-ze, ar dud chentil-ze coezet a lost ar c'bar, a labour evit *Satan*. Ar re-ze eo a glevit er foariou, er marc'hajou, en assambleou, o ticial ar relijion hag ar veleien; ha c'hui, innosantet, a zo sot aoualc'h evit credi tud ne anavezit ket, hag evit lounka evel viou poaz-tano ar gevier a glevit. Evel soudardet aounik ha digalon e kemerit an teac'h, e troit kein d'ar groas pehini eo banniel, *drapeau* ar gristenien.

Glaoda, (unan eus ar veillerien): — Assa, *Biel goz*, goal flemmi a rit ac'hanomp. Evelkent e rankan anzaou n'hon eus ket laeret ar rebechou a rit d'eomp.

Biel goz. — *Satan* pehini a garfe destrua rouantelez Doue, da lavaret eo, hor mam santel an liz catholic, a implij pep seurt finessaou evit ober d'ar gristenien coll fizians en ho beleien. Chetu eno, va mignounet, perag e rear brezel d'hon *Tad santel* ar *pap* ha d'ar veleien.

Mes aoun am eus d'hoc'h inoui, hag ouспен-se, poent eo lavaret ar *Bater* ha mont da gousket.

Mar kirit dont adarre dissul da noz, me ziskuezo

d'eoc'h pe ger faos eo ar pezh a lavarac'h brema-souden euz ar veleien.

— Ne vankimp ket, nos vad, Biel goz !

P.-P. T.

Paris epad ar Vrezel.

— Perac 'ta neuze n'e ket bet lezet an traou egiz ma edont ?

— Allas ! Perac ? Abalamour ma rank beza ato eun trabasser bennac, unan bennac ha n'e ket eaz he vlonegen ennan, unan bennac hag a fell d'ezhan, var he veno, ober guelloc'h eget a zo bet great en he raoc.

— N'e ket speret Doue a zo gant ar seurt canfar-tet-se.

— Nan, nan, Per, an drouc-speret he unan eo a zo o fourra pennadou enno.

— Mes an dra-ze a zo drol evel kent o deffe kement-se a c'hoant da lamet he dammic rouantelez digant ar pab.

— Oh ! n'e ket epken oc'h eun tammic douar eo e sellont. Douar a glaskont ive, mar keres, douar, arc'hant, galloud, henoriou ; mes eun dra all a glaskont c'hoaz, hag a glaskont zoken dreist peb tra, en eur ober brezel d'ar pab.

— Peseurt 'ta ?

— Clask a reont discar an Ilis ha distruja ar relijion ; clask a reont digass da c'haou ar pezh en deuz discleriet Jesus-Krist : « ne c'helje biken an ifern beza treac'h d'he Ilis. »

— Drouc o deuz eta oc'h an Ilis hag oc'h ar relijion ?

— Sur o deuz, hag evel ar pab eo ar penn euz an Ilis, ec'h en em gemeront da genta oc'h ar pab. Sonjal a reont, mar gelfent dibenna an Ilis, e ve great ho zaol gantho.

— Mes an dra-ze ne erruo ket.

— Oh ! nan, ne erruo ket. Caer o devezo an dud hag ar gouarnamanchou fall, an Ilis a jomo bepret en he za hag e devezo ato eur penn var an douar, evel m'e deuz eur penn en env. Ma teu ar pab da vervel, e vezo lakeat eun all en he blas.

— Mes perac an dud hag ar gouarnamanchou fall o deuz kement-se a zroug oc'h ar pab ?

— Abalamour, evel am euz lavaret dija, ar pab a zo carget gant Doue, gant Jesus-Krist, da gabesta ha da reizha an oll gristenien, rouanet ha sujidi, pa fell d'ezho fringal re, ober lammou treuz, rual, cregi, diroll en eur feson bennac. Hogen bez'ez euz hirio var an douar calz tud ha ne fell d'ezho plega dindan lezen ebet, ha bez'ez euz ive calz gouarnamanchou hag a fell d'ezho beza lezet en ho roll da ober ar pezh a girint euz ar bobl, a istimont evel ho chatal ha nebutoc'h zoken. An dud hag ar gouarnamanchou-ze a ia en egar pa glask ar pab ho c'habesta evel ma'z eo he zever.

— E feiz, aotrou, micher ar pab n'e ket eur vicher eaz.

— N'e ket sur ; rac ar pab a renk lavaret ho guirio-zeiou d'an oll, d'ar re vraz couz ha d'an dud dister.

— Hag ar virionez a zo aliez cassauz da glevet.

— Cassauz eo d'an nep a ra an drouc ; mes d'an nep a ra ar mad eo dous evel ar mel.

Jan. — Lod zo hag a lavar e ve euruz ar pab, ma carfe.

— Ma carfe petra ?

— Ma carfe chom peoc'h, serra he zaoulagad var meur a dra ha lezel an douar da rejel dindan ar pount evel a vez lavaret. Hen he unan, eme an dud-se, a zo o chacha poan var he ziscoaz.

— Petra, Ian, te zo eat da liberal ?

— Liberal, petr' an dra-ze ? Setu aze c'hoaz eul lapin all o tiffoupa euz he doull. Meur a vech am euz clevet ar ger-ze, ne glever mui nemethan, couz lavaret ; mes ne c'houzoun ket a beseurt orin eo : c'houi a c'hoar, aotrou ?

— Ia, Ian, ha te a c'honezo ive mar keres sonjal mad er pezh az peuz lavaret bremaic.

— Petra 'm euz-me lavaret ?

— Lavaret ec'h euz e rafte mad ar pab serra he zaoulagad, he ziscouarn, ha dreist oll he c'hinou, lezel peb hini en he roll, ha poania da veva e peoc'h gant an oll, fall ha mad, kristenien ha digristenien. N'e ket an dra-ze eo da zonch, Ian ?

— Va zonch-me ? Me n'em euz great nemet lavaret ar pezh am euz clevet gant ar re all.

— Ha petra zonjes da unan var gement-se ?

— Me, aotrou, a zonch, ma ve fur an dud, ne ve ket ar pab barboellie aoualc'h evit mont da glask trabass outho.

— Ha mar d'eo anad emaint o fazia, ema an denvet var an hent fall, pehini eo dever ar pastor ?

— Dever ar pastor eo ho distrei hag ho diarbenn, rac ma'z a unan bennac euz ar maoutet coz d'en em deuler en eun toull kirinn, ez ai calz euz an denvet var he lerc'h evel a c'hoarvezas gant denvet Panurj.

— Ha mar d'eo follet ar maout coz, petra ra ?

— Distrei oc'h ar pastor hag he दौरta.

— Ia, Ian, evelse a c'hoarvez ; mes guell eo gant ar pastor paka eun दौरtaden bennac eget coll he gouchad denvet. Er memes tra, ar pab a vez tourtet ive, mes ne ra van gant ne d'ai ket an denvet da goll.

— Neuze 'ta ar pab n'e ket liberal.

— Nan avad, Ian, ne d'e na ne vo.

— Assa, aotrou, red e d'eoc'h lavaret d'inn e daou c'her aze petra ziniti beza liberal.

— E daou c'her, Ian ? E tri, mar keres.

— Mad, iao, ambarkomp !

— Selaou, Ian : mad, mad ha fall, fall ; setu aze tri ger, hag an hini a zo e creiz eo al liberal.

— Mad ha fall ! Neuze eo henvel oc'h eur beren anter-vrein ?

— Ia, n'euz fors petra nemet e vezo fall ha mad.

— Mar d'e evelse eo, n'oun ket souezet ne ve ket ar pab liberal.

— Ne d'e ket ha ne c'hell ket beza. Evelse ne lavaro biken eo mad beza catholic ha mad ive beza protestant ; eo mad lezel he dra gant peb hini ha mad ive hen diframma diganthen.

— Eno-ema an dalc'h ; setu aze perac al laeroun, braz pe vihan, a ia kement a zrouc enno, pa lavar ar pab d'ezho : red eo cranchat er vassin.

— Petra zonches euz ar pab, Ian, ma comzfe evelhen euz ar re o deuz lamet diganthen he dammic rouantelez : « Alo, va zud, eun dra c'hreat eo, n'e ket red « d'eoc'h mont var ho kiz ; dalc'hit ganeoc'h va dou-
« arou, pe gent, douarou Sant Per a bere em oa ar
« garg. Guir eo n'o peuz ket great brao ; goassoc'h o
« peuz great zoken eget na ra laeroun an henchou
« braz ; rac deuet oc'h da laeres an douarou-ze gant
« troumplou, canoliou, fuzuillou, clezeier, bombou ha
« mindraillerezou. Ouspenn-ze, lakeat oc'h euz tiez
« da zincla en ear e Rom en eur ober minou didanho ;
« an dra-ze, a c'houzoc'h ervad, ne dle ket ober plija-
« dur da eur c'heaz coz evel don-me. Mes n'euz fors ;
« bah ! goude tout, nemet em bezo eun toull-ti hag
« eur jardinic, souben teir guech bemdez, hag eur
« guele da repos va mempron coazet gant ar gozni, ne
« c'houlennan netra ken. Va list eta e peoc'h evelse,
« ha me roio d'eoc'h bennoz hag absolven. »

Ac'hanta, Ian, petra lavarfes ma comzfe ar pab er feson-ze oc'h ar re o deuz he laeret ?

— E feiz, aotrou, me a gaoze freaz ; evit eul landreut e kemerfen anezhan.

— Mad, Ian, eul liberal ne d'eo nemet eul landreut. Petra dle ar pab da ober 'ta neuze ?

— Tanfoultri gant ar forbanet keit ha ma vo eur c'hreunen boultr en he zantes barba. Va zad coz a lavare d'comp guech all, pa vele filippet o tont da laeres var ar bern ed : « alo, potret, tan var ar filip-
pet ! »

— Mad, Ian, an Aotrou Doue a lavar ive d'ar pab evel ho tad coz d'eoc'h-hu : « tan var al laeroun ! tan var ar filippet ! » Mes ar pab, n'e ket tennou canol, na tennou fuzuill, eo a losk ; ober a ra eun dra hag a zo c'hoaz goassoc'h : leusker a ra ar pezh a c'halver an *excumunugen*. An *excumunugen*-ze a ra eun tan ifern, eun tan ha n'euz nemet goad Jesus-Krist hag en deffe galloud aoualc'h evit he vouga.

Eur ger c'hoaz var ar poent-ma, Ian.

Ha ma lavarfe ar pab d'ar re o deuz he laeret : « mad « oc'h euz great goude tout o lamet diganen va zammic
« rouantelez, p'e guir e livirit n'o peuz great an dra-ze
« nemet evit renta servich d'inn ha scanvaat va be-
« ac'h ; » petra zonches ?

— E feiz, aotrou, me a ia marteze da ober eur pec'het marvel en eur gaozeal difeson divar benn hon Tad santel ar pab....

— Oh ! ne ri ket ; kea atao.

— C'hoant oc'h euz e lavarfen d'eoc'h va zantimant var eun ?

— Ia, petra'ta.

— Mad, me lavar d'eoc'h ar virionez, n'em beffe mui tamm istim ebet evit ar pab na tamm joa ebet outhan ma ne zalc'hfe ket mad d'he vir ; ne ve mui neuze evidon-me nemet eur paouric hag eur glac'haric.

— Bez dizoursi, Ian, ar pab ne vezo morse nag eur paouric, nag eur glac'haric. Goulen digant ar *frannasounet*, da velet.

An Tad CLEAC'H.

(Eur pennad all eur vech all.)

Histor Coll-Bara.

(Kenta pennad var'n ugent.)

— Pe seurt micher as peuz ? eme Yam an arne.

— Micher ebet, emeve, an tam a dreuz em ginou ; santimant va zud a ioa va c'hass heb dale da zeski unan pe unan ; abaoe siouas ! int marvet.

— Allaz, paotr keaz, eme Jostrom, e Paris ken nebeut hag el leac'h all ne c'heller ket beva gant ear an amzer : red mad e vo d'id rei da gorf d'al labour. Ma cassez guelloc'h, ez peuz c'hoaz eun ijin all da gaout bara, ne peuz nemed tremen evit eur galouper an henchou. Lod a blij ar vuez-se d'ezho ; ar c'houarnamant a gemer ar garg da vaga ar re-ze : mez e prizoun ar Rokett eo treut ar peuri, m'hel lavar d'id, dalc'h sonj mar kerez.

— Me c'houlenn labourat, a liviriz, evit an dra-ze oun deuet aman.

— Mez ma ne peuz micher ebet, e peuz amzer da grenvi pemp guech var'n ugent araoc beza desket hini.

— Selaou, Chostrom, eme an hini goz, ha ma rafiez eur pillouaer dioc'h heman : micher ar pillouaer a zo desket en eun hanter devez.

Cassomp anezhan ganeomp, rag eun drouc e ve he leuskel da vervel gant an naon.

— An aviz ne ket fall. Ac'hanta, va faotr, c'hoant az peuz da veza pillouaer ?

— A greiz calon, emeve.

— Alo, kerz neuze, mar gouzout ober ! iao ! danvandik !

— Dre he seurt hent ?

— A zeou, ginou patatez.

Ne glaskin ket lavaret ped ru, na ped riboul a rankiz da riboula araoc digouezout e penn ya beac'h. Etre ar pri, an tammou podou torret hag an delliou caol a gaven bep kammed dindan va zreid hanter gignet abaoe an noz araoc, e seblante d'in bale var glaou bero.

Erfin en em gaviz gant ti Jostrom : Mam an arne a ieaz eun nebeudik pelloc'h.

Setu ni er gear, paotric keaz, eme Jostrom ; setu ni er c'harter hanvet Foz-al-Leoned. Aman e man an oll en ho leve. Alo, kerz ebarz !

Mont ebarz a ioa eaz da lavaret. Evit mont en ti-ze e ranke beza soubl al liven gein. An doen a ziskenne.

betec hanter huelled eun den. An or a ioa prennet gant eur poel corvigellet en dro da eun tach kar sanket e starn an or.

Mont a riz ebarz. Setu me e palez Jostrom. Eur maner oa euz ar seurt ne veler ket aliez. Pevar bennad treust var ho fenn en douar a zalc'he ar c'hastel en be za. Perchennou taolet var ar pevar biller-ze ha goloet gant raosel, tammou foen ha colo, a rea toen ha sanaill assamez azioe'h hor penn. Ar c'hosteziou a ioa stouffet gant herdign solfach, ha palastrennadou pri-prad. Toul an or a zerviche da ziminal ha da brenest assamez. Eur c'hreuzel a zispill oc'h eun tach a sclerijenne an ti en noz. Eun toullad pillou en eur c'houn, paperou coz, tammou ler brein en eur c'horn all, mellou eskern kezec ha guer torret e traon an ti, eur pod dour hag eur veren var greiz al leur-zi, setu tout ar pez a veliz e lochen Jostrom.

D'am zantimant an ti a dale ugent lur da hirra. Ne'm boa ket scoet fall, rag divezatoc'h oun deuet da c'hout n'oa coustet nemed c'hueac'h scoed, mizou hag all.

— Selaou mad, Augustin, eme Jostrom, caera micher zo var an douar eo micher ar pillaouaer; sevel tiegez gant ar vicher-ze n'e netra da ober. Eur pillaouaer e serr he billou n'en deuz ezom da brena netra evit ober he geusteuren. Hirio e cav eur vassin, varc'hoaz eur scudel reformat, breman eur vantel goz, eul loar, eur bragou soudard, eur vech all eun tam kik avelet pe gountrounet, scolpadou bara louet; gant kement-se tout hag ar guenneien a vez dioc'h ar varc'hadourez e vever brao ha iac'h, m'hen tou d'id. Evidon-me ne'm euz bet ken micher, a lavaran d'id, hag a zo druz ar bleo var va feultrin.

— Alo, taol da zillad ha kea d'az kuele, en dra rin da gelennadurez.

Ar pillaouaer a denn arc'hant euz a bep tra... Pak d'in eur vriad pillou, ma rin da vele... euz ar bern all, ampoezon, petra luch out?

— Ar paper coz a ia da ober paper nevez, leoriou ha cazetennou: al ler a ia gant ar gereourien da garga diabarz ar zoliou, pe gant ar varc'hadourien da ober tabatiere-nnou goude ma vent bet pell aoualc'h o virvi en dour. Gant an eskern e rear *Col-fort*, soa, tremp evit an douarou: ar bleud eskern a venna ar suer, a zervich da vil dra. — Alo, peg er pallen a zo aze var ar bern eskern a zo en da gichen, ha taol da zillad var c'horre da dreid. — Ar c'hoad, ar paper, an assiedi alaouret a verzer priz mad. An dour a vez bet o scaota, ouzpenn ma'z eo dispar da larda ar more'h, a vez peurlieusa ennan e founs ar baill eur skillen benag a arc'hant pe aour. Nag a bed e Pariz o deuz great ho fortun gant ar c'hommers-ze.

— Mez, ne ket aonalc'h glaboussat, sec'het az peuz?

— Ne'm euz ket, bennoz Doue.

— Ec'hiz a giri. Ma c'h euz sec'hed, ez euz dour aze er pod, kemer eur verennad ma c'hoantaz.

A zo mad, an dra-ze a blij d'in: bez dichipot atao.

Ac'hanta, beg minouc'h, pe seurt a levez dioc'h va boesson?

— Mad tre eo, ha bennoz Doue d'eoc'h: sec'hed am boa ive ken a zaone!

— Perag ne lavarez ket 'ta neuze, ginou brae?

Mad tre, eme te; ma ne pije ket cavet mad anezhan ive, eur podad dour a zo diou oranjezen ebars. Setu aze c'hoaz diou frouezen am euz cavet oc'h ober va zro. Evelse e man count: ar re binvidic a zreb ar frouez diveur, hag ar re azro a zo evidompai. — Moug ar goulou, Augustin.

— Ne peuz ezom euz a netra ken.

— Nan, euz a netra.

— Alo, cousk neuze. — Selaou c'hoaz goulzcoude.

Ma teu ar razed da ober ho round en noz-man, arabat eo d'id caout aoun. N'int ket droug, al loenedigou keiz, nemed e rankont diffretta ho divesker. Anez e coesfent e paralizi. — Na caera micher eo hini ar pillaouaer! — Ma teu ar razed da ober ar zabat var da vizaeh, na ra van ebet. Evit ober anaoudegez ganez eo e raint kement-se, mar her greont. Na finv ket ma ne peuz ket a c'hoant e pegfent en da ler. Alo, peoc'h breman.

Ne c'houlennet ket vell. Skuiz evel m'az oan goude kement all a hent ha ken aliez a spoutaden, eo eaz coumpren n'oa ket ranket lavaret d'in teir guech ar memez tra. Ne c'houlennet ket em be biscoaz great eun dorgennat cousket par d'an hini a riz en nosvez-se.

Ne'm boue ket a boan o viret oc'h ar razed da fringal. Me gred em boa spoutet meur a hini o roc'hat.

Pa zihuniz oa deiz braz. Jostrom, vamadoberour, azezet var dreujou an or, a ioa gant he gorniad.

— N'emaout ket abred, Jostrom, eme unan euz an dremenidi.

— Guir eo, eun niz d'in oa en em gavet deac'h ganen.

— Petra levez, eun niz benag az peuz'ta.

— Azen gornec, sclear e d'id, p'e guir oun tountoun d'ezhan. Epad an amzer-ze m'em boa diroestlet va bleo ha guisket va dillad.

— A la bonheur, eme Jostrom oc'h va guelet, penaoz emeout hirio, va niz, cousket mad az peuz?

— Evel eur broc'h, va zountoun, ha bennoz Doue d'eoc'h.

— Deuz d'am heul neuze, ma vo guelet ha stomok mad az peuz.

Mont a riz eta gant tonton d'an davarn dosta.

— Sell, emezhan, set'aze eur banne da laza ar preon; ac'hanta, paotred, ha neket eun niz a zoare am euz-me?

Ractal kement pillaouaer a ioa en davarn a roaz d'in ho dorn an eil goude egile.

— Selaou'ta, niz, eme va zountoun em scouarn, guelloc'h eo beza fur evit beza sod. Bale hardiz breman, da hano a dal paperou: coumpren a rez?

— Ia, va zountoun, emeve.

— Hopala, eme an tountoun, va niz-me ne ket eun azen eo.

Ractal an oll billaouerien en em hastaz da vassa ar paour-keaz Augustin. Na coanta paotr, a lavarent oll, pa veljont ar vaz-croc em dourn, al letern en dourn all, hag ar man-kein var va chouk.

(*Eur pennad all eur vech all.*)

NEDELEC.

An Tavarniou.

(*Trede pennad.*)

AN DAVARN, A LOUNK AR SKIANT.

Caera perz a zo en den eo ar skiant, ar spered, ar rezoun vad. Pe seurt a laka kem etre an den hag an aneval ma ne ket ar rezoun eo? Mad, an davarn a lam he skiant digant an den en henvelep fessoun ne chom mui kem ebet etre hen hag an aneval. An davarn a veuz skiant an den er boesson, he trizounia, he chadenna a ra hag he zreina da c'houde er pri.

Guelit eun nebeud pillerou hostaleri dirag ar voutaill: sellit piz outho. Me bari, heb guelet, e ma daoulagad an oll o para var ar voutaill, ne vo caoz nemed dioc'h ar voutaill da c'hedal ma vo distouffet. Kercent ha ma vo lakeat var he gourvez azioe'h eur veren benag e vellet tout ar re all o tostaat ho hini. Eno euz mall, eno ez euz aoun na ve bihannoc'h he vanne eged hini ar re all. Setu leun ar guer, sellit pegen laouen eo daoulagad an oll. Lavaret e ve o deffe c'hoant da eva gant ho ginou hag ho daoulagad assamez.

An evach, setu idol an dud-se; nos-deiz e carfent beza o trinka, rac el leac'h ma' man an tenzor e man ive ar galon.

Hogen eur galon, n'en em blij nemed en odevi pe en eur boesson benag all, a dle tomma.

Pa vez coummaset an diabarz da domma, petra c'hoarvez? Var digarez laza au tan-ze e taoler adarre dour var ar c'horf, da lavaret eo, eur banne odevi, hag an danedigez a ia atao var gresk.

An tan d'he dro a gustum, evel ma c'hoar an oll, rei moged. Sevel a ra eta ar voged divar ar boesson da benn hor c'hanfarted. Neuze eo e coummans ar c'hlabouz. Daouzec brae assamez ne ve ket muioc'h a jaok gantho; ar piged, pa reont ho neiz, ne ragachont ket kement all; ar zaout ne vlejont ket muioc'h pa'z a ho leon gant ar c'higer.

Moged an oaledou a vir oc'h ar c'heginerezed da velet sclear dre ma ra poan d'ho daoulagad; moged an odevi a ia e diabarz ar penn, hag en em zestum en dro d'ar skiant, a zo evel ma lavarfen lagad ar spered ha sclerijen ar rezoun.

Mad, guelet o peuz-hu avechou ar c'hloc'her goude an ofiz o vonga ar goulou hant he voned pik e beg he geiel?

Pa ziskan ar boned pik-se var ar goulou, ar voged a jom en he ziabarz a voug ractal ar c'houlouen; mad, eur vech c'hoaz, ar voged boesson, a zao da benn ar re a zampred an tavarniou, a ra ar memez tra d'ho skiant.

Setu perac darempredien an hostaleriou n'int ket goestl da lavaret daou c'her mad dioc'htu.

Diodi neat a reont. Ne c'houzont mui na petra leveront na petra reont. Ho divesker a vouangel didanho evel re eur bugel a zo o teski bale; ho daoulagad a vel tri e leac'h unan, skei, loppa a reont var ar re a glask rei eun aviz mad d'ezho: ho brassa enebourien a zo neuze ho brassa mignoned; ho briata a raint,

poked d'ezho, lippad anezho. D'ar re-ze e livirint ho brassa secrejou, e verziat tout evit eur banne.

A greiz tout ho guelot o folla. Kement a gavint a dorrint. Oc'h pep tra ec'h en em gemerint, oc'h ar meubl, oc'h ar mogeriou, oc'h ar c'hleuzion, oc'h ar guez, oc'h ar berniou lann, oc'h kement zo en eur ger.

Guella tra zo, en eur fessoun, n'int ket goestl da ober kement a c'hoantaont; a veac'h ma c'hallont chom en ho za.

M'her goulen breman digant kement hini a lenno ar scrid-man: piou eo an hini, paour da binvidic, euruz da waleuruz, coz da iaouank, hag a garfe mont sot en eun taol count?

Serija a rit oc'h va c'hlevet marteze, hag evel eur beachour en em gaff heb gout d'ezhan azioe'h eur puns donn ha tenval e chachit ractal var adre en eur lavaret:

Doue ra viro na erruse ganen eur seurt tra! Mad, darempred an tavarniou a zo kemeret an hent da vont da zot.

Gortozit ma countin d'eoc'h eun histor.

Eun ever fall a zour en doa great eun devez eur zenclennad odevi, evel ma oa boaz da ober.

Deuet an noz, ne c'houie mui an hent d'ar gear. Em herr goulzcoude, vardro div-heur goude anter noz, e credaz beza rentet en he gear, ha petra reaz nemed digeri an or hag he jacha var he lerc'h?

Gant eur breur d'ezhan e veze o cousket.

Ne glaskaz ket en em ziviska evit mont en he vele. N'oa ket goestl d'hen ober. Setu hor c'habiten hag en em asten dillad hag all da ober he gousk.

Ar voutaill distouff pa vez lakeat var he gourvez a rank dislounka. Ar memez tra a c'hoarvezaz gant hema. Ar pastellou kik sall a ioa var neu en odevi en he goff epad an deiz a zigoraz ar porz-rastel d'an traou all.

An hini en dije he glevet en dije lavaret: ar plac'h euz an ti o teuler goellien el laouer gant ar baill.

N'en dije ket lavaret a c'heier.

Camarad goele hor paourkeaz a zihunaz o clevet kement all, hag he fri el laouer en em lakaat da lounka mar gouie. Sac'h ar bier! Ar c'hamarad goele-ze a ioa eur viz coz, dalc'het er c'hraou da larda, tri miz benag a ioa.

Peoc'h, peoc'h! eme hor lounker, hanter diabaffet, nag a drouz, nag a zoroc'h zo gant heman adarre! Laosk al linsar ganen'ta, den diaviz m'az out. Allaz! n'oa ket echu he abaden.

Hor c'hanfard a ioa discroget he durkez epad an noz: eur bragezad a ioa ganthan.

Ar moc'h o deuz fri mad evel ma c'hoar an oll. Ar viz en em lakeaz da duriat, setu divragezet Lounkhezizun.

Neuze erfin e tihunaz da vad Lip-he-drantel.

Me lez pephini da ober he zonzou var ar vez en doue pa anavezaz e pe seurt stad hag e peleac'h edo; oh! na me zo diot, a lavaraz.

Biken, birviken ken, emezhan, banne odevi ebet!

Lip-he-drantel en deuz dalc'het mad d'he c'her. Beo e c'hoaz, ha danvez hag eurusted en he zerr a zo ive.

(Eur pennad all eur vech all).

NEDELEC.

KELLEIER.

An Aotrou Labrousse, cure e Sant-Vaze Kemper, a zo hanvet belec an hospital e Plougastel-Daoulas.

An Aotrou Cuillandre, nevez beleget, zo hanvet cure e Sant-Vaze Kemper.

An Aotrou Herri, nevez beleget, zo hanvet cure e Logonna-Daoulas.

Eun oferen hanter noz er blavez 93.

Mari e deuz choazet, a lavarer, en he rouantelez caer a Franz, ar plassou coanta evit he chapelou. Lavaret a c'helfet ive en deffo sant Joseph, var ar poent-man, kemeret skuer var he bried leun a c'hloar. Guelit na braoa traonien en deuz cavet e Pont-Aven evit unan euz an ilizou kenta zo bet savet en he hencor var douar Breiz-Izel.

An iliz-man a ioa coz dija, hervez ma tesk d'eomp scridou an aotrou Count de la Villemarque. « Dourn an intron de Guermeno, markizez Pont-Caleck, countez an Or-Nevez, vicountez Henan ha Rustephan, eo e deuz, emezhan, taolet en douar ar mean kenta euz a iliz sant Joseph e Pont-Aven, er bloaz 1644. Er memez blavez e bet great an dedi anezhi. »

E plass an iliz coz-man, re striz en deiz hirio, e veler breman eun iliz nevez euz ar re goanta. Ar barrissioniz a c'houie, evel ma 'man ar c'hiz da lavaret, da biou e savent anezhi, da lavaret eo, da Zant Joseph, ho fatron gloriuz. Evelse an Aotrou Alcid X...., adjoent, en deuz laosket kemeret var he jardin an douar a ioa red evit frankaat an templ, hag ar barrissioniz n'o doa ket a zouar da rei o deuz taolet arc'hant a zournadou e plad ar Zant.

Er geric vihan-ze a Bont-Aven, e goeled kerne, eo e tremenaz ar pezh euz eomp da gounta, derc'hent gouel Ne-delec, er blavez trubuiluz trizec ha pevar ugent.

lou-lou ar brezel.

Malloz d'eomp! a grie ar re goz en eur jacha ho bleo guen var ho fass evel sin a gaon; malloz d'eomp, re hir or beuz bevet!

Malloz d'eomp! a grie ar iaouankiz; perag oump-ni ganet en amzer drubuiluz-man? Penaoz beza laouen, penaoz beza dic'hlae'har, malloz d'eomp!

Malloz d'eomp, a lavare Lom-Goaldol; malloz d'hor mam-vro, da zouar sac' Breiz-Izel! Marvomp evithi, bugale an Arvor! Kentoc'h ar maro eget an disterra sclabez var hon hano. En hor sa, bugale an Arvor! Argad — D'an tan!... Malloz d'eomp-ni, nan, mez malloz d'ar re c'hlaez!

Hag ato eta e rankimp-ni, ni Kerneviz, leuskel an diranted da vale var hor seuillou? Laeret o deuz hon ilizou, discaret hon touriou, hag hadet aman hag ahount rele-gou hon tud coz.

M'o dije c'hoaz laosket ganeomp eur groaz da zaouli-na diraz-hi!....

Mez ho croaz santel, o va Doue, o deuz ive dibennet hag en he leac'h savet ar c'hilloin.

Bemdez-goulou hor beleien a ia d'ar c'halvar evelloc'h evit lakaat ho gouzouk dindan ar gountel en eur bardou-ni d'an douar.

Ar re anezho o deuz gellet tec'het a rank mont da guzet er c'hoajou; eno ec'h oferenont, epad an noz, e creiz ar reier, pe var ar mor e bag eur pesketaer benag.

Kers da guzet, heol benniget, na sclerijea mui crimou din euz a sperejou an ifern! O Jezuz, o Mari! oc'h imachou zo bet lakeat e mil dam: Ar re c'hlaez o deuz ho lakeat da havea ar rouio.

Deomp d'ezho, bugale Breiz! Va c'halon zo en tan; va divrec'h o deuz nerz diou varren dir! Buez d'ar relijion! Buez da gement hini a gar he vro! Buez da vab iaouank ar roue! ha cassomp ar re c'hlaez d'ar bed all da c'houit hag en zo eun Doue!

Greomp d'al lezen vad ren a nevez e Breiz, gant Doue, he ilizou, hag ar Roue var he dron.

Neuze traoniennou Kerne a c'hlastero eur vech c'hoaz; neuze hor c'halounou, sarret hirio en hor c'hreiz, a zigoro c'hoaz gant bleun an ed hag ar guez evit punsa ar gliz a ro iec'hed ha joausted.

Neuze croaz hor Zalver Jezuz a zavo a nevez he fenn azioe'h ar bed; ha tro var dro d'he gualen e poulze fourdelizennou iac'h ha druz divar goad ar Vretoned!

(Eur pennad all eur vech all.)

NEDELEC.

PRIZ AN ED.

TAOLIT EVEZ. — Ar priz merket da genta eo priz ar marc'had diveza, hag ar priz merket d'an eil eo priz ar marc'had araoc.

KEMPER. — Marc'had an 23 a vis guengolo.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	22 1 50 s	23 1 00 s
Segal	17 00	17 00
Eiz	16 50	16 00
Guiniz du	13 45	18 00
Kerc'h	19 00	19 00
Avalou douar	6 50	6 50

POUNT'N-ABAD. — Marc'had an 24 a vis guengolo.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	23 1 96 s	23 1 75 s
Segal	17 30	16 66
Eiz	16 76	16 26
Guiniz du	20 83	20 83
Kerc'h	18 76	18 50
Avalou douar	7 50	7 50

CASTELLIN. — Marc'had an 24 a vis guengolo.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	24 04 s	23 1 78 s
Segal	19 06	19 36
Eiz	» »	17 00
Guiniz du	19 03	17 56
Kerc'h	19 50	19 00
Avalou douar	5 50	8 00

Perc'hen-Merour: AR. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gant AR. DE KERANGAL.

FEIZ HA BREIZ

KELOU A BEP BRO, HA KENTELLIQU VAR BEP TRA

Casset bep sul da gement kristen a gomz ar brezounec

PRIZ AR GAZETEN

AR MARC'HAD D'HE C'HAOUT BEP SIZUN EPAD AR BLOAZ A GOUST:

DAOU SCOUET evit ar Finister, — ar Morbihan — ha Costez-an-Nord
SEIZ LUR evit an departamanchou all.

Ar marc'had a dle beza great ha paet ato e ti an Aotrou AR. DE KERANGAL, Perc'hen-Merour, e Kemper.

Ar scridou da lakaat var ar gazeten a dle beza casset d'an Aotrou MORVAN, chaloni, kenta scriwanier,

Pe d'an Aotrou NEDELEC, eil scriwanier, ru Bourg-les-Bourgs, 26, e Kemper.

KEMPER, 7 a vis Here.

Pardounerien Greiz e Rom.

PEMPET PENNAD VAR'N UGENT.

Bebet Pii nao!! D'he dreid e stouer, e poker.

An daou zervez diveza, m'en deuz comzet d'eoc'h anezho, a zo daou zervez hag a gounto e buez ho ken-vroad keas Ian ar Gernevez. An daou zervez goude a zo bet ive talvoudec evitha. Deac'h oamp tri c'hant pe var dro o selaou hon Tad mui caret Pii nao. Hirio an niver ac'hanomp a zo bihannoc'h, hanter cant pe dri ugent. Deac'h edo an digemer solanel, deac'h edo o coms ouzomp divar he dron a Roue hag a Bap, en eur gambr a vez digemeret enni ar rouanez, hag ar rouanezet pa deuont da velet an hini a c'halvont ive ho zad, hag a renkont stouet dirazha kercouls hag ho sujidi; hirio hon Tad eo a zigemer ac'hanomp; ne d'eus ket eta roet d'eomp eur gambr ker caer; deac'h unan epken en hano an oll a gomzas oc'h ar Pab Roue, a c'hellas poket d'he zourn ha zoken d'he droad; hirio e teu evel pa lavaren da velet pep hini ac'hanomp, pep hini a c'hello coms outha pa dremenno en he gichen.

Var dro eun heur eta oamp oll destumet en eur c'horridor hir meurbet ha n'en deuz ket quspen pevar metr a ledander; en eun tu ez euz eur voger hag en tu all prenestou bras penn da benn, tro oc'h ar c'hreisdeiz; ar mogerion hag al lambrusc a zo livet varnezhou patromou a bep sort, anevaled, pesket, labouset, logod, razed, euz a bep bro, hag a zo eun drugar da velet. Me gav d'in eno eo e vez hon Tad santel o pourmen pa vez fall an amser.

Pa oue savet ar ridoch e veljomp adarre hon Tad santel, eur picol tok rus var he benn hag he vantel rustan var he ziouscoas; racdal en em daoljomp oll d'an daoulin. Neuse, goude beza tennet he dok hag he vantel, hon Tad santel, gant eur vouez cren, a lavaras d'eomp: va bugale, savit en ho sa, rac ho Tad a zo coz

hag a vezo pell marteze araoc diguezout gant pep hini ac'hanoc'h. Senti a rejomp. Eno edomp var diou renkad hag an Tad santel o commans dre an tu deou a dremenaz e kichen pep hini. An nep a gare a gomse outha, hag a c'helle zoken hen derc'hel keit ha ma care. Pa dremenaz em c'hichen e pokis adarre d'he zourn ha d'he droad zoken; evel m'em boa comset outha d'ar zadorn n'em boa netra ken da lavaret dezha; o veza m'edo ganen em dourn patrom Sant Per azezet var he gador, her lakis e dourn an Tad santel, hag he gloza a reas zoken varnezh. Ne c'hortozen ket muioc'h, ar patrom-se eta a zo talvoudec meurbed evidon, o c'houzout en deuz touchet outha Pii nao, ha roet d'ezha he vennos; bep tro ma pokan d'ezha e tilam ar zouch-se em spered.

P'en doue tremenet evelse dirag pep hini ac'hanomp, ha selaouet kement a lavaret d'ezha, hon Tad santel a lavaras d'eomp adarre eur geric bennac, hag en eur achui e lavaras: va bugale, mont a ran adarre d'o penniga c'hui hag ho tud, ha da lakaat an induljansou var kement tra a zo ganeoc'h. Lakeat e voue d'ezha neuse he dok var he benn hag he vantel hag e kendalc'has he bourmenaden gant daou euz he gardinaled, m'oar vad, hag eun offiser euz he c'hardou.

Bale a rea ken seder ha pep hini, ep ma renke zoken en em harpa var ar vaz a ioa en he zourn; pa renk sevel en eun diri epken eo red rei scoazel d'ezha, he zivesker a zo kuenvet, evel en doa hel lavaret d'in he vevel a zo eur breiziad euz a Roazon; setu epken ar pezh zo da lavaret anezha. Petra bennac m'ema o ren he bevar bloas ha pevar ugent ez eo c'hoas crenv ha leun a vuez. Setu ama petra lavare euz ar Pab he vedisin, hag a zo ive medisin eun niver bras a gardinaled, pa c'houlenjont digantha, nebeut dervezioz zo, kelou euz a iec'het ar Pab.

« Hervez ma c'hellan her barn gant va guesiegez hag an anaoudegez em beus, ez eus seitec pe divrac'h cardinal hag a dle mervel araoc Pii nao; ne d'eus taol mank ebet c'hoas enha; hervez an doare e tle c'hoas

mont pemzec pe c'huezec vloas, nemet eur c'hlenvet bras bennac a stagfe enha; beva a dle keit hag he vreudeur a dosta mad ouz ho c'hoant vloas. » Ar medisin-se, a leveroc'h, n'eo ket evit gouzout. Pa'z eo guir evelato n'en deus Pii nao infirmite ebet, or beus leac'h da esperout e chommo pell amser c'hoas e penn an Iliz. Gouscoude m'o peuz da vont d'he velet, e roan ali d'eoc'h da vont kenta ma c'helloc'h goude ma vezo tremenet tomder an anv, n'eo ket tud hor bro da da c'houzaon en Itali.

M'am boue leac'h adarre da veza countant bras d'ar zul da veza bet digemeret gant Pii nao Roue, eb rouantelez hirio guir eo, ez oun het eurus da veza bet d'al lun digemeret gant Pii nao Tad an oll gristenien; d'ar meurs va eurusded a voue bar da veza digemeret gant Pii nao Escop Rom hag Escop an oll eskibien euz ar bed, gant Pii nao vikel J.-C. var an douar. Setu ama penaos.

Pa ziguezis em lojeiz, d'al lun, va *bourc'hizez*, hanvet e Rom *Signora* hag he merc'h *Signorina*, a lavaras d'in em boa eul lizer digasset abers ar Pab gant unan euz he zragonet. Mar em c'hredit, Ian ar Gernevez a voue mall bras gantha digeri al lizer-ze. Setu ar pez a ioa skrivet var al lizer mad-se: *varc'hoas da zeiz heurhanter ema ho tro, c'hui hag ho tri gamarad, da zont da glevet oferen an Tad santel ar Pap.*

An honor em beus d'ho saludi,

Ar c'hardinal Machi

Pebez kelou mad! Araoc seiz heur d'ar meurs edomp e palez ar Vatican. Bleinet e vouemp gant offiserien guisket e rus, gant brageier berr ha justinou, evel em beus gnelet guech all gant va zad coz, a ziskenne bete coublou ho divesker. Edomp er bevarzec a viz kerzu, hag evelato e veljomp racdal an heol o sevel, eun heur kentoc'h evit e Breiz. Eur pennad goude e vouemp casset en eur gambr a sko var chapelic an Tad santel, dirac an aoter zoken pa vez digoret an diou zor.

Ar japel-se a zo euz ar re zisterra a c'houffet da velet; ne d'eus enhi nemet eun aoteric paour, pevar gantolric cuevr, eun daol da lakaat an ornanchou, hag en tu all eun tamic skaon-ilinek (*prie-Dieu*) da zaoulina d'an Tad santel.

A veac'h m'oamp daoulinet ma tiguez an Tad santel gant daou *gamerier* hag he vevel a Roason, guisket, mar plich ganeoc'h, evel eun escop, eur zoudanen violet, eul lerou violet, hag eur gouriz ar memez liou; hema eo a zervichas an oferen a eun respountet gant an daou *gamerier*. Pii nao a zaoulinas eur pennadig var he skaon-ilinek evit em brepari d'an oferen. Pebez preparation, pebez feiz, pebez humilite!

Goude he beden, ha beza goualc'het he viziad, an Tad santel a voue sicouret d'en em visca gant he zaou *gamerier*. Neuse e commansas an oferen santel. Pii nao a lavar ar c'homsou freaz ha goustad, gant ar vouez dudi, ar vouez brudet-se dre ar bed, *mouez Pii nao*, en eur ger. He zevotion tener a ro d'he gomsou eun

deneridigez hag eur feiz ker birvidic ma'z eont pep hini anezho betec e gneled ho calon ha ma lakeont ho coad da virvi en ho coazied. N'en deus poan ebet o vont hag o tont oc'han aoter; ober a ra an oll lidou gant eur vodesti hag eur gaerded ar vrassa, nemet he c'hlin ne d'eo ket evit he stouet betec an douar.

Da *vemento* ar re veo an daou velec a zo en em denet e pep corn euz ar japelic. Neuze Pii nao a ioa he unan oc'h an aoter evel Jesus, he Vestr, a blije d'ezha ive *pedi en he bart he unan*. Pemp pe c'huec'h minut eo bet evelse he unan. Arabat eo beza souezet a gement-se, o c'houzout en deus en he garg an Iliz en he fez. Va Doue, a lavaren ennon va unan, m'o deus va fedennouigon eun nebeudic taloudegez, a galon vad ho unissan gant re ar zant bras-se a zo he hano Pii nao, hag a zo ama dirazoun. — Goude ar beden hir-se en doa kinniget dreizhi da Zone an oonet hag an oanezet, da lavaret eo, an eskibien ar veleien hag ar bobl kristen a bez, pec'herien ha tud just, Pii nao a gendalc'has da lavaret an oferen. *Memento* an anaoun ne d'eo ket bet ken hir; gouscoude nac a bet ene ne deu ket da denna bep oferen euz ar purgator an hini a zo etre he zaouarn oll induljansou an Iliz, a deu da ranna, guir eo, gant kement a largentez etre he vugale.

D'an *Domine non sum dignus*, Pii nao gant eur vouez glac'harus a skoe stard var boul he galon o lavaret: Va Doue n'oon ket din... Piou eta, Tad santel, a vezo din da reseo he Zoue ma ne d'oc'h-hu ket, c'hui vikel J.-K., a zo brudet ho vertusou dre bevar c'horn ar bed, ha p'emaoc'h oc'h an aoter a zo o para var ho trem eur bann euz ar sclerijen burzudus a lezas Jesus da bara varnezha var menes Thabor? Eb gellout caout an eur vad da gommunia euz a zourn an Tad santel, em beus great da viana ar gommunion spirituel enunion gantha.

P'en doue an Tad santel peur-achuet an oferen, unan euz ar veleien en doa respontet anezhi a lavaras he oferen dirazha evit action a c'hras. Epad an oferense Pii nao a ioa avechou azezet, avechou all daoulinet. Nac a c'hrasou a reketas digant he Vestr divin a ioa en he galon, ha var an aoter dirazha evit selaou he beden-noul! En he gichen var eun daolic ez euz daou levr, unan caer-caer, goloet tu ha tu a aour, ha clocheded en aour, roet d'ezha marteze gant eur roue pe eur rouanez bennac, hag eul levrice all coz-noe, ridet al ler var he c'holo, discorniet-oll; hema a zo bet d'he vam; Pii nao a lenn aliez enha evit digass da zonch en he spered euz an devotion tener e devoa inspiret d'ezha a vianic. Eurussa maouez e deus evit mab Pii nao! Na caerra gouel a vezo great d'eoc'h er barados pa vezo digemeret eno ho mab gant an Dreindet santel! Pedit Jesus ha Mari da lezel c'hoas ho mab ganeomp eur maread bloaveziou. Oh! maouez, a c'hellan lavaret d'eoc'h varlerc'h an ayiel o coms euz ar Verc'hez, oh! maouez, eurus oc'h da veza mam da vikel Jesus a zaveteio ar bed mar fell d'ezha beza salvet.

Racdal ma oue achu oferen he *gamerier*, Pii nao a zavas hag a zeuas dirazomp evit rei d'comp ha vennoz.

Setu an diveza gueach em beus bet an eur vad da reseo bennoz an Tad santel. M'oar vad va daoulagad n'her gnelint mui; va c'halon avad a ia estreget eur veach bemdez betec enha evit hen trugarecaat euz a gement a vadelez en deus bet evit eur paour keas breizad eveladoun.

IAN AR GERNEVEZ.

Biel goz.

(*Eil beilladek.*)

Gnelet a ran, potret, ouc'h tud a c'her, va bennos d'eoc'h.

— Re a blijadur hor boa bet dissul evit mankout da zistrei, mall hor boa d'ho clevet adarre o tiven kaos ar veleien; rag en despet d'ar pez a glevomp hag a leveromp, ni a gar hor beleien.

BIEL GOZ.

Livirit d'in, va mignounet, pere eo an dud a glevit o ticial ar veleien? me ia d'hel lavaret d'eoc'h.

Ar vesverien, al lonkerien pere a zispign en hostaleriou ho danvez ha danvez ho bugale.

Al laeron pere a voar ervad ar veleien ne roint ket d'ezho an absolven nemet restitui a rafent ar pez o deus frippounet divar goust ho nessa.

An dud a vuezeged fall, an dud libertin pere ne garont ket beza reprenet eus ho disursiou.

Certen tud a bluen pere a gemer arc'hant kouer o prometti lacat an arc'hant-ze da dalvezout, ha pere a ra goude-ze *banqueroute* o rivina ar re a ioa bet sot aoualc'h evit fizia enno ho arc'hant.

Clevet a reot c'hoas o ticial ar relijion har ar veleien tud iaouank distro euz an arme. Gnelet oc'h eus meur a veach kouz ha me, tud iaouank pere abars beza soudardet a ioa potret fur, a veze aketus da vont d'an oferen ha da goves, ha pere goude beza bet soudardet a sonch d'ezho n'eus mui Doue ebet, var digarez m'ho deus tremenet 4 pe 5 bloas er meaz eus ar vro, e touez tud direis gant pere ne velent nemet goal exemplou, ne glevent nemet blasphemou hag a bep seurt comsou udur.

— Guir aoualc'h a livirit, Biel goz; ne glevomp james an dud fur, an dud desket mad, o parlant enep ar relijion.

BIEL GOZ.

Guehall goz e veze lezet e peoc'h ar veleien, hag ar Pastor e pep parres a ioa doujet ha caret evel eun tad. Brema an oll, bete ar paotr saout, a sonch d'ezho beza e stad da ober skol d'ho beleien.

Chetu eno perag e clevomp an tadou oc'h en em glem eus ho bugale hac ar mistri oc'h en em glem eus ho servicherien. An tadou hag ar mistri a barlant hep respet eus ar relijion hag eus ho fastoret, hag ar vugale hag ar servicherien d'ho zro a ra goap eus ho zad hag eus ho mestr.

Dissul em oa promettet diskues d'eoc'h pe ger faos

eo ar rebechou a rear d'ar veleien. Nep ne gleo nemet eur c'hloc'h ne gleo nemet eur soun. Selaouit eta ar pez am eus da lavaret d'eoc'h.

Piou ac'hanoc'h a lavare: ar veleien a zo tud eveladomp-ni, n'int ket gnelloc'h evidomp-ni?

Ian. — Me, Biel goz.

— Ar veleien, Ian, guir eo, a zo tud eveladomp-ni, kik hag askorn eveladomp-ni, bugale da Adam eveladomp-ni, douget d'an drog eveladomp-ni, tud sempl ha frajil eveladompni.

Mes ar beleg, Ian, en deus resevet er sacramant a urz eur c'haracter a zao anezha dreist ar re all, dreist ar rouanet memes. Eur roue en deus galloud var madou, hag e certain broiou zoken, var buez tud he rouantelez; mes petra eo kemense e kenver galloud ar beleg? Ian, lakeomp es peffe great eur pec'het bras pehini a grign da goustians ha ne les ganet na peoc'h na repos; lavar d'in da gaout piou ez i evit beza disamet eus ar beac'h pounner-ze?

Ian. — Mont a rafen da gaout eur beleg approuvet, mont a rafen da goves.

BIEL GOZ.

Mad a rafes, rag ar roue brassa n'en deffe ket ar c'halloud da rei d'id an absolven eus da bec'het. Ar roue en deus galloud var ar c'horvou, e leac'h ar beleg en deus galloud var an eneo; ha ne m'eus-me ket a reson da lavaret eo brassoc'h galloud ar beleg eget galloud eur roue?

Evit eur c'hristen ar beleg an distera a zo evel eun eil Jesus-Krist, hag eur c'hristen mad ne dremeno james abiou eur beleg hep he saludi.

Sant Frances, ervez ma'm euz lennet e buez ar sent, a lavare: ma tigoesse ganen caout var va hent eun eal hag eur beleg, e saludfen ar beleg da genta, rag an eal n'en deus ket resevet digant Doue ar c'halloud en deus ar beleg.

En hon amser e veleur lastez kanfartet ha ne brijont ket saludi person ho farres memes.

— Ken-a-vo dissul, potret.

— Ken-a-vo, Biel goz.

Histor Coll-Bara.

(*Eil pennad var'n ugent.*)

Jostrom a ioa eur paotr fin. Setu perag araog mont en hent e reaz d'in guiska eur blouzen hag eur c'hoz tokik en doa servichet meur a veach da neiz d'ar razed. Va flouzen e doa liou eur c'haz guen bet o frotta he gostou oc'h eur pod-bassin.

Eguirionez n'edon ket a vir galon o soubla da Jostrom; n'em bije ket her great zoken paneved ma velis selear ne glaske e kement-se nemed miret na vijen anavezet.

— Lavar d'in, eme Jostrom, anaout a rez Pariz?

— Tam ebet an disterra.

— He anaout a ri... Dal, taol da grok var ar bern-ze, red mad eo turiat evit caout boued. A zianveaz ne veler

netra hag en diabarz e vez avechou tenzoriou. Sapre lakez Piti-Jan, plant da groc er c'hrac'hel-ze 'ta! — Eun tam calico a deuz da heul va higen. — Ne'm oa-me ket lavaret d'id! Setu aze hag a dal daou vennec. Mad eo. Mar kerez kenderc'hel te az po bara.

A benn krez-deiz va man-kein a ioa bar. Tammou guer, tokou dimezelled, bourledennou, eskern, paper, buredou, a bep seurt traou am boa cavet, va zam a ioa ganen.

— Eun tam bara brema, eme Jostrom. Treuzi a rejomp ar ster ha ni en eun hostaleri. Va mestr ne reaz ket a c'hoab ac'hanon. Me ken nebeut ne riz ket a c'hoab euz va c'hof.

Betec ar pardaez em boue va liberte. Da c'huerc'h heur dioc'h an noz, dao adarre. D'ar mare-ze eo e taoler ar scubennachou ha calz traou all var ar ru. Devez mad a riz, hervez Jostrom; daou scoed, emezhan, a dalie va devez. Kement-man a ziscoez e c'helfet dont pinvidic e berr amzer, memez oc'h ober ar vicher a billaouer; mes allaz! ar billaouerien evel eur c'halz euz ar vicherourien all a zo devot braz da *zant Lundi*. Evelse e man count, ar zizun da vissac'ha hag al lun da gorfata.

Va Doue! hel lavaret a rankan, me gred em bije great evelldho, m'en dije Jostrom laosket arc'hant etre va daouarn.

Eur miziou benag a ioa e renen ar vuez am euz lavaret e servich Jostrom. Ar paotr a goumanse inoui. Kement a c'houezen a iea var eun e godel va mestr. Guir eo, a hent all ne vanke netra d'in, mez bah! heb arc'hant pe seurt plijadur a c'hell eun den da gemeret? N'em boa ket eur zantim, ha kement all a c'hoant evel am boa da gaout!

Anaoudegez am oa great gant eur mignoun benag euz, ar c'harter, mignouned treut evit guir, mez ar bed a zo evelse. Evitho da veza dister, me gave c'hoaz guell caout ho grass-vad eget enebi ontho. Var digarez ma oan treusteuillec e vijent bemdez o c'hoarzin divar va c'houst. Ma vijen bet kristez mad, em bije great ar scouarn vouzar, me laka, mez allaz, euidon da veza iaouank, me a ioa dija ker ki hag eun all, hag a gave guelloc'h ober mignouniach gant ar re fall eget beza goapeat gantho. Eun dra derrupl eo e carfe guelloc'h lod euz an dud tremen evit canaillec eget evit ginaouerien ha tud sot.

Etouez ar vignoued-se, oa daou pe dri vansouner ne ehanent da lavaret oan sottoc'h evit eur boutek o c'hom da c'halouppat ar ruiou noz-deiz evit destum ar pez n'oa mui mad da zen.

Deuz ganeomp, a lavarent d'in, hag e c'hounezi arc'hant, ne ket evel breman eo, ha deiz ar bae e pezo arc'hant da gemeret da blijadur ec'hiz ma c'h ententi.

Gual douellet oan gantho.

Petra rin? a zonzjen ennon va unan.

Jostrom ne ket eur guall den, ne ra trouz ebet morse nemed pa vez o roc'hac; mez an daonet zo anezhan ne laosk guennec ebet ganen, hag e man hed an deiz o chacha var he gorn, o trinka, o cafea aman hag ahount. Diaoul! ar chass coz a lez ho chass bihan da denna an

tam euz ho ginou, hag an ifern-ma, ma c'helfe, a lacaffe Paris a bez en he vouzellou. Heb douetanz ebet me dal eur c'hi bemdez.

Noz-deiz edo ar zonz-se o ruilla hag o tiruilla em penn, pa zigouezaz ganen eun devez caout eur pez pevar real e mesk eur c'hrac'hel coz dillad.

Alo, emeve dioc'h-tu, pare eun den. Augustin en deuz arc'hant! Mad eo. Breman da vihana ne c'hell den rebech d'in e venn eur paour. Pa vez bet ar rebech-se, ha dreist-oll, pa vezer bet diskiant aoualc'h da zerc'hel count anezhan, e vez mall da ziscoez n'oar ket map da Dokik.

Petra riz, a gav d'eoc'h? Mont d'ar bal. Ar gount n'oa ket braz. Gant daou vennec an oll o doa guir d'an digor en tiez-se a blijadur.

Ha c'hoaz ar plac'hed iaouank hag an dimezelled a deu di ne baeont netra. Aliessoc'h e paer anezho evit dont.

Pephini a ia d'ar bal gant ar viskamant a gar; ar glouaer gant he fass hag he zaouarn goloet a zuad, hag ar stripaouerez gant he zavancher tached gant ar goad.

Gant daou vennec eta pep paotr iaouank a c'hell digass d'he heul eun danserez. Me, iaouank ha lent c'hoaz, a iez va unan-penn, ne grediz chacha den d'am heul. Sal ar bal a ioa ledan hag hir, vaoutet izel ha lucarniou striz er volz evit rei sclerijen var an deiz.

Er moument ma comzan oa noz ha pennadog goulou zoa o tevi e daou benn hag e daou gostez ar zal. Maged butun a ioa ebarz da bilat tud n'int ket boaz da fumi.

Me am oa beac'h aoualc'h o tere'hel va daoulagad digor. Guelet a riz eun orik vihan var dianveaz an ti e tu ar porz. Setu me er meaz ha mont da azeza en eun donel a oa e corn ar porz-se.

N'oa ket bet eur c'hard heur eno, e cleviz ar binou o tigeri an dans. Mil blijadur am oa o clevez ar zoniri, hag an danserien oc'h hija ho laou; mez kel lent oan, ne greden ket tostaat.

An diaoul a gavaz an tu d'am didorchenna.

Eur plac'h iaouank, eun dimezel mar plij ganeoc'h, a ziredaz betec ennon hag en eur gregi em dourn:

— Penaoz'ta, va mignounik, emezhi, ne fell ket d'eoc'h dansal? —

Hounnez n'oa ket kel lent ha me. Me a ruziaz betec guennou va daoulagad.

— Ne c'houzoun ket dansal, dimezel, emeve, gant ear eun den barnet d'ar maro.

— Brassoc'h mall a ze eo d'id deski, va boc'h-ruzik. Ma c'hoantaez me zesko d'id? petr'a vouniz zo ganez?

— Trivec'h guennec.

— A zo mad. Deomp d'ar jardin, dont a rez? eur ban-nig a bai, ne ket guir?

— Ia da, gant plijadur zoken.

— Doff, eme va dimezel, digassit d'eomp daou lounik vermouh ha couignou sucret evit c'huezek guennec. Evelse, ne ket 'ta, va c'harantez, emezhi, en eur drei ouzin-me?

Ker buhan lavaret, ker buhan great; Doff a erruaz rac-

An Tavarniou.

(Pevar pennad.)

AN DAVARN A LAZ AR JEC'HED, A VOUG AR SKJANT, NE KET TOUT, AN DAVARN A ZO EUR C'HOLL TIEGEZIOU.

En eur rouantelez euz an Amerik, galvet an *Etats-Unis*, an artizaned a zizpign bep bloaz e boesson da vesvi tremen daou villiar.

Bep bloaz ive ar boesson hebken, netra nemed ar boesson-ze, a ziscar seiz mil den er vro-ze.

Guelomp petra dremen e Franz. Hervez count ar rezo bet carget euz al labour-ze, niver an tavarniou e Franz a ia en tu all da bevar c'hant mil.

Lakeomp ez affe bep sul e pep tavarn ugent den hebken hag e tispignfe pephini anezho pevar real: ha credi a raffac'h-hu e ra ar pevar realou-ze eiz million en eun devez hebken?

Hag al lun? An hini a vez bet goret he foun d'ar zul en devez c'hoant d'he distana d'al lun. D'al lun eta ha mintin mad e vo an den-ze o c'haloupat an tavarniou o clask dour da deuler var ar c'horri, egiz ma lavarer, da lavaret eo, o lounka odevi abenn a nevez.

D'ar meurz e vez poan er bleo hag e tremener an deiz en he vele; d'ar merc'her pa zaver ez ear var eun da arbel al leaz, hag e lounker eun hanter podedaz, dien hag all; d'ar iaou e rear an neuz da labourat, d'ar guener e labourer evel kezek, d'ar zadorn kement all, d'ar zul vintin avechou zoken. Gounezet zo adarre eur guennec benag; abenn ar zul d'an noz int teuzet. Guelit pe seurt soum a ia evelse e boesson epad eur bloaz: scrijuz eo!

Da gement-se, an doctored, divar ar meaz memez, a gustum respount: Red mad eo cass ar c'hommers en dro. Mez ma ve implijet an arc'hant-se e bara, e bou-teier, e dillad d'an dud ezomec a zo o tua gant an naon hag ar riu, daoust hag ar c'hommerz a jomfe a za? An arc'hant evit guir ne dremenfe ket dre ar memez daouarn, mez da vihana ez affe da ober vad: da zicour eun intanvez a zo chommet seiz, eiz crouadur var he divrec'h; da zerc'hel e buez eun tad, eur vam n'o deuz mui nerz da c'hounid; da viret oc'h eur merour, goude collou braz, collou loened pe draou all, da vont d'ar baz; da c'hounid da Zone eun niver braz a dud a zo hirio c'hoaz a zor da zor o clask an aluzen hag aliez siouaz! o teski d'ar vugale a gavont var ho hent ar pez ne dleffent ket da c'hont.

Ma raffet kement-se, ar c'hommers a iaffe en dro coulz ha breman hag eun tamik mad guelloc'h, heb douetans ebet.

N'euz ket pell c'hoaz, resevoir an taillou euz a ganton*** en em glemme da gaout mil boan o caout he arc'hant digant tud eur barrez euz he ganton, parrez pinvidic, da vihana en he eaz, breman ez euz ugent vloaz. Unan benag a gredaz goulen diganthen euz a beleac'h e teue an diezamant a gave o sevel he gount.

Ar penn-caoz a gement-se, emezhan, a zo anavezet mad gant an oll. Bourg ar barrez-se a zo pell dioc'h an

tal gant eur pladad couignou ha diou veren a vije eat vermouh hag all ho diou assamez e cornailen Jostrom.

An dimezel a gave mad he c'houignou hag ar vermouh ive.

— Sell, a lavaraz d'in, an dans n'eo netra da zeski. Evit gout dansal n'euz nemed gout eva... sao da vanne... hini mad eo... Torromp ar guign diveza, countant out?

Deuz adarre dissul, ha dissul ni a zanzo hon daou assamez; hirio ne peuz ken tra da ober nemed sellet ouz ar re all. Gant eur zell, te bako ar stum da zanzal, rag ne ket spered a vank d'id, var a velan... Eur guennec az peuz c'hoaz?

— Daou vennec am euz c'hoaz, eme ve.

— Ker just ha fri ar c'haz, emezhi, lod ar mevel taol.

Alo, kenavo dissul neuze, va labousik; dissul te velo pegen eaz eo dansal. Kenavo, va c'hoantic.

Var ze e reaz eun dro var he zeuillou ha kuit. Me chomme heb liard. Ne c'houffent ket e venn bet ker ginaouec all em buez. Pe a dra a ioa. Nag a hini goulzcoude a vez flemmet evelldon-me.

Me iez d'ar gear, petra rajen-me ken?

— Augustin, niz paour, a lavaraz d'in Jostrom, breman me ia da leuskel ac'hanod da unan epad tri miz.

— Sell, da beleac'h ez it-hu 'ta, tad keaz?

— Da glask an disheol du-ze e ru ar prizoun.

— Petra, daoust ha ne c'halfen ket mont di ganeoc'h?

— Re iaouank, va mab, ne peuz ket c'hoaz a stomok great da herzel eno. Diez e cavan da leuskel da unanie, mez me zo boaz d'ar vuez-se. Ma na vije ket bet aman, oan dija eno, pemzec dez zo da nebeuta.

— Ne gouprenan ket ac'hanoc'h, eun ti benag o peuz eno?

— Ia petra 'ta, hag eun ti mad zoken; lojeiz, tan ha boued e count ar c'houarnamant. Epad ar goan an draze ne ra ket a zroug. Poagn breman da labourat, gouestl out da c'hounit da vara. Ged ac'hanon betec miz meurz. Da viz meurz m'en em gavo adarre. Gra uzach mad gant da venneien betec va dizro. Na d'a ket da eva, gant a ri. Scriv d'in ma tigouez eur seurt benag: mez taol evez pe seurt da lakaat var baper, rag da lizeri a vo lennet araog en em gaout ganen-me.

— Gant piou da vihana?

— Gant ar jolier 'ta, den dientent.

— Abalamour da betra ez it-hu d'ar prizoun, va Doue!

— Evit va slijadur, ha netra ken, setu aze perag. Hirio em boa cazi c'hoant da vont ebarz, mez an drizec euz ar miz a zo. Deac'h n'oa ket evit mont ken nebeut, edo ar guener. Varc'hoaz e man ar zul.

Ar zul a zoug bonheur. Varc'hoaz eta, araog dispartia, ez aimp da fricota d'an davarn.

NEDELEC.

(Eur pennad all eur vech all.)

darempred ; mar d'euz tri c'hant den ebarz, setu tout, mez eno ez euz diou davarn, hag en diou davarn-ze ez euz bet guerzet er bloz tremen, divinit pet barriken boessoun ?

C'hueac'h ha pevar ugent !!! heb counta ar pez a vez evet e pep ti.

An hostisien, interrojet var ar poent-ma, a lavare c'hoaz heb gina ez aje ar gount da gant barriken ma vije countet mad.

Euz ar c'hueac'h barriken ha pevar ugent-se ez euz eat c'hueac'h gant an dremenidi, setu ez euz bet implijet pevar ugent evit uzach ar barrez. Oc'h ar priz ma' man an odevi hag ar boesson all en devez hirio, guelit pe seurt soum a ra kement-se evit eur barrezik, en eur bloaz.

Ha leac'h a zo, me c'houlenn, da veza estonet en dije resevoir an taillou poan o paka he arc'hant er barrez-se ? Ar barrez-se a zo hirio paour, paour keit ha paour, hag eat he feiz ne c'houzoun ket da beleac'h.

Var am euz bet lennet, Prefed ar vro-ze en deuz bet torret an diou hostaleri-ze. An oll, nemed an daou hostiz, n'o deuz bet nemed eur vouez evit lavaret bennoz Doue d'an aotrou Prefed, ar gragez dreist oll.

NEDELEC.

(Eur pennad all eur vech all).

Eun oferenn hanter noz er blavez 93.

(Eil pennad.)

Dre ar c'homzou-man, guir etivi e ginou Lom Goadol, dre bevar c'horn canton Pont-Aven, a c'hoeze tan ar brezel e calonou an oll a eneb ar re c'hlaez.

Eun abardaez, en dizro euz he gampagn etouez he genvroidi, edo o tremen dirag relegou maner coz Rustephan, pa velaz eur beachour o tont eün-tenn varzu enuhan. He vragou a ioa ker-reud hag al ler var he zivesker ; en dro d'he gorf oa eur foltren gouriz melen paket he zaou benn dindan eur mell coubleden couevr ; var he gein e touge imach ar sacramant. An ear en doa da veza euz a gostez Bannalec. Etre he zaouarn oa eur pez chapeled, he zamm outhan a releger, hag en ho mesk eur skillennic euz a re santez Anna, patronnez Breiz.

— Doue r'ho pennigo, breur, eme ar beachour.

— Bennoz an Aotrou Doue varnoc'h, divroad, eme Lom.

— Eur vech deuet an denvalijen, eme an divroad, eo guelloc'h beza daou da veachi assamez. Beachi oc'h outhan he unan en amzer vremen ne ket dirisel. Var a velan ez it etrezec Pont-Aven. Mar d'oc'h aviz, e raimp hent assamez.

— Selaou'ta, a respountaz Goadol, me ne c'houzoun ket na piou na petra out. En amzer drubuiluz a ren varnomp, eo red mad anaout eun den araoc fiziout enuhan. Mar d'emaout a du gant paotred Pariz, na deu ket da Bont-Aven : keuz az peffe.

Ma'z peuz c'hoant da vale scoaz ha scoaz ganen-me, lavar buhan ha goad eur bretoun a zo en da wazied.

— Petra, evit eur c'had e kemerez ac'hanon-me ?

An hini a gomz ouzit, entend mad, a zo bet maget gant eur Vretounez. Ne ket leaz gaor a zo em guazied-me. Al leaz am euz-me sunet a ioa muioc'h a nerz ganthan eget gant kement guin zo e Bourdel ?

— Nag a vin mad, siouaz ! eme Lom, am euz-me guelet o vont da fall, o trenka !

— Eur breton, eme ar beachour, ne chenj morse : calon eur bretoun a zo eur galon dir. Heb dale ni velo peleac'h e vezo ar mercl. Azalec Rosporden betec Bannalec, goude m'az peffe c'hoant, ne gaffez mui na falc'h, nag houarn, na dir : Ian-Varchal a zo noz-deiz o lopa var he anne evit ober gantho sabrigner ha clezeier. Malloz d'ar re c'hlaez, malloz d'ezho ma coundaonont ac'hanomp da scuilla goad ! Roue, noblanz ha beleien, oll o deuz ho lazet, an diaoulou-ze ! Doue he unan a garfent da vouga en hon eneo ! Setu aze daou viz bremaic n'em euz bet oferen ebet. Abaoue gouel an anaon, ofiz ebet. Va rozera a lavaran, ha setu tout. O truez ! Emaomp e noz-Nedelec hag e rankimp tremen an amzer evel al loened mud en ho c'heier. Ah ! Tankerru !

— Mignoun, eme Lom, fenoz e po oferen. Dre c'hraz Doue, ez euz c'hoaz beleien er vro. An introuezed de Feydeau a zalc'h eun nebeut mad anezho dindan guz e maner ar Genkiz. Nizoniz a deu di d'an oferen. Tud Riec a gustum en em denno, darn da japel Trebelek, darn all da hini sant Jili. Ni etrezomp arvoriz a ia en doun-vor da glevet an oferen. Nebeutoc'h a risel a gav d'eomp a zo eno evidomp eget e goeled ar c'hoajou. Evelse, bez dispount, beachour, fenoz e teui ganeomp.

— Bennoz Doue d'eoc'h, eme heman, n'em bezo mui ken cheff nemedoc'h.

Er moument-se, divar lein roc'h Lez-Aven, eur vouez a c'houlennaz :

— Ru pe du ? — Du ! eme Goadol. — Tremenit, eme ar vouez.

Camarad, eme Lom, setu ni digouezet e Pont-Aven. Setu ni e kear sant Joseph, hor patron gallouduz, noz-deiz ganeomp evit hon diouall hag hon difen. Ma selaouez ac'hanon, e coani ganeomp heb aou ebet an disterra. Pemp mab am euz, kenta pemp gouriner a zo e canton Pont-Aven ; bremaic ho gueli. Pa vez ho c'hlezeier gant ar re-ze, ne ket bizier scao na keiellou eo a vez en ho daouarn, m'hen tou d'id. Hon enebourien a c'hrougnse, me gred, ma'z affet da lavaret an dra-ze d'ezho.

Ar goan hag ar veaj d'ar mor.

Setu eta great anaoudegez gant hon daou zen. Difizianz ebet mui an eil euz egile ; caeroc'h, mignouned vraz int dija.

Var ze an divroad a gavaz he zigarez da vont da gerc'hat eun tam butun, araog ober he zisken e ti Goadol. Goadol ne velaz ket hirroc'h, hag a chommaz

da c'hedal he gamarad. Heman ne zaleaz ket, ne roaz ket al lod amzer-ze da Lom da inoui. Eur c'horn butun a zo rinset e berr amzer ; he garga ha lakaat eun tam tan varnezhan ne ket ken nebeut labour hir d'an neb zo boaz. Guassa zo, en dra vezer oc'h ober an traou-ze tout ez euz tro coulzcoude da lavaret meur a c'her hag eur ger ebken a zo traoualc'h aliez evit guerza buez mil den.

Ar beajour a zizro da gaout Lom, he gorn en he veg hag eur peziad mad a gef-tan en he zorn. Ar butun carrot a c'houlenn beza tanet aliez.

Crampoez frittet a ioa da goan e ti Lom. Devez iun a ioa ha setu perag. Pep hini, ar beajour he unan, ho c'havaz mad-tre. Strippou Kerne gant eur banne chistr, n'euz netra guelloc'h.

Da zec heur, Lomic, mab hena Goadol, a deuz da gemen d'he dad edo ar mor en he c'hourleun, ar bagou, al Lom-Piri ho unan gant tud ha reizou oc'h he c'hedal da lavaret teuler lien en avel.

Riskletout, Ian-Biniou, Scoazec, Coantic, Boulic-Kam ha Tangi-Ru, a ioa oc'h he c'hortoz.

An tiegez a bez a ziblassaz ractal hag a ieaz sioulik gant ribl ar ster Aven, betec ar c'hae bihan. Eno en em gavaz calz tiegezou all evit mont gantho da lida var ar mor pirilluz ginivelez salver ar bed.

Seiz bag a loc'haz assamez euz a vae an Aven. Ar c'hossa euz a beb bagad a goumansas ractal ar chapeled hag ar re all tout a respounte, ar re a ioa o roenvia coulzh hag ar re all. Dre ma tec'het dioc'h an douar, e creske niver ar bagou gant hini ar gristenien a zougent. Tud Keremperchec, Kerviguelen, Kerscoff, Tremor, Kerglei, Lanneur, Henan, Poulguin hag ar Roz-Vraz, a errue an eil rum goude egile.

E sant Nicolaz, al Lom-Piri en em zilaz etre ar reier hag a dostaaz oc'h an douar.

— Ru pe du ? — Du ! — Diskennit.

— Iud an avel, Joz !

— Eur bretoun evit en em domma, Lomic, n'en deuz ezom nemed euz a c'hoad he galon.

An hini a gomze er fesson-ze oa Jostulorz, deuet da zigass ar belec a iea prest goude da veza sacrificiet gant an hini en em sacrificie etre he zaouarn.

Goadol a dreizaz he bevar vab cossa e bag ar Sparfel-Mour, galvet bag ar veleien. Ar belec, Jostulorz hag ar guella martoloded euz ar c'harter a ieaz ebarz ive gant Sellin ha caera canerien a ioa er c'hanton.

Pa zigouesont e mesk ar bagou all, oa eun hanter cant benag anezho.

(Eur pennad all eur vech all.)

NEDELEC.

KERLENER.

An aotrou Andre, nevez beleget, zo hanvet cure e Kernilis.

An aotrou Bras, cure e Plouneour-Menez, zo hanvet persoun e Guilers Plogastel-Sant-Jermen.

An aotrou Fagon, nevez beleget, zo hanvet cure e Guicourvest.

An aotrou Caeric, nevez beleget, zo hanvet cure e Plouneour-Menez.

Distro Ian d'ar ger.

Setu an de caer o tonet
E c'hellin d'am c'heric monet,
Setu o tonet an de caer
E c'hellin mont laouen d'ar ger.

D'an env pa bign an alc'hueder,
He gan a zo douss ha seder ;
Va c'halon zo c'hoaz sederroc'h
Pa'z an, kerent, varzu ennoc'h.

Dour a fell d'ar peskedigou,
Al lapous a gar an envou ;
Va c'halon-me gant levenez
A gar va zad ha va mam gez.

Ar gliz a ra vad d'ar c'hlaezen,
An heol a zigor ar rozen,
Hag ar guel demez va breudeur
A ra d'in trida gant bonheur.

Piou a c'helfe d'in-me laret
Pegen coant eo va c'hoarezed ?
Ken dinam int hag an El guen
Laket gant Doue d'ho difen.

Evnic a glevan dreist va fenn
O cana flour 'beg an derven,
Asten founnuz da ziou-askel
Ha nij etrezec Breiz-Izel.

Pa vi e sant Devo erru,
'Trezec ti va zad nij dioc'h-tu,
Ha pa vi digouet 'barz er porz,
Nij er vennic e corn al liorz.

Hag eno, var beg eur bodic,
Distag da vrazica sonic,
Ha d'ar re a iei e-biou can :
Erru eo Ian, erru eo Ian !!

I. S.

Daou bried.

En eur vro ha ne ket Breiz-Izel eo, eun den iaouank a lakeaz en he benn dimezi da eur vignounez euz he garter. An eured a oue great ; frico a oue ive betec naontec guennec-hanter. Gant kement-se o doa pe a dra. Nag eurussa daou zen, a lavare an oll !

Ar c'hreg, ret eo hel lavaret, a ioa mud. He goaz en doa truez outhi, hag a zioualle da ober d'ezhi an disterra dispiljadur. Gant an amzer goulzcoude ar goaz a deuz da inoui hag a zoñjaz mont ganthi da gaout ar midisin. Hi ne c'houlenne ket vell, hag he goaz ne

reket e netra evel ar parlant evithi. Setu ar vudez dirag ar midisin.

Ar midisin a grog en he vistouri. Setu great an operasion, setu ar c'hreg o caozeal coulz ha den. He goaz a dride gant ar joa.

Ar c'hreg eürussoc'h c'hoaz ne ehanaz hed an hent, en eur zizrei d'ar gear, da drugarekaat he fried euz ar zonzj vad en doa bet da vont ganthi betec an doctor.

Caeroc'h c'hoaz ! deuet ar mare da vont da gousket, Mari, p'e guir eo Mari he hano, Mari a gaozee atao. Red mad e oue da Fanch gouzaon ragach Mari epad an noz ; ne c'hellaz ket cousket eur berad.

An eil nosvez Mari a ioa adarre e trein da safarat. — Aoualc'h, aoualc'h, Mari, eme Fanch. — Allaz ! emezhi, red mad e d'in digoll an amzer dremenet.

Fanch a ioa ken nec'het ha biscoaz. Coll eun nozvez cousked zo nebeut a dra, mez coll diou ha teir, hounnez zo eur gount all. Guir a lavare.

Petra ra Fanch ? Fanch a zizro da gaout ar midisin. — Roet oc'h euz, emezhan, ar parlant d'am greg, daoust ha n'o peffe ket a louzou d'he renta mud a benn a nevez ?

Ar midisin a lavaraz n'oa ket eun Doue e oa, ne c'helle ket ober kement-se. Me gave d'in goulzcoude, eme Fanch, oac'h eun den guiziek, o poa maji zoken. Claskit mad, ha c'hui a gavo, me bari, al louzou a reketan.

Ar midisin a daolaz he benn etre he zaou zorn.... — Hapala, eme ar midisin, setu cavet ho louzou ganen. — Penaoz e reaz ar midisin he daol, ne c'houzoun dare, ar pez a c'houzoun eo Fanch pemp munud goudeze a ioa bouzar-gless.

Ar midisin eta en doa cavet he louzou da Fanch ; mez allaz ! pa c'hoanteaz caout he arc'hant, caer en doa crial a bouez penn, Fanch ne gleve netra ; setu diez penn ar midisin. Fanch he unan a zoroc'he en eur vont d'ar gear ; he c'hreg pa anavezaz pe seurt a ioa c'hoarvezet gant he goaz a vennaz d'ezhi diodi. Setu tri den malheuruz e leac'h unan.

An histor-ma a ziscuez eo guelloc'h avechou chom egiz ma vezer, gant aoun na baket waz o chench.

An Tad Maner.

Eul levric nevez, e brezouneec, a zo moulet e ti an aotrou Kerangal, e Kemper :

Buez an Tad meurbed enorus, Julian Maner euz a gompagnunez Jesus, scrivet gant an Tad J. Bleuzen, euz ar mezes compagnunez.

Evit ma vezo eaz d'an oll vretounet caout etre ho daouarn ar vuez caer ha burzudus-ze ; evit ma c'hello ar veleien hag ar mistri ha mestrezet seol caout prizou marc'had mad da rei d'ar vugale divar ar meaz, eo bet la ket al levri-ze en izela priz :

Dec guennec ar pez.....	0 fr. 30 c.
Daou real var'nugent an doussen.	3 50
Ha daou-ugent liour ar c'hant...	40 00

Cavet e vezo e Kemper, e ti an Aotrou Salaun, levrier, E Landerne, e ti an Aotrou Desmoulin.

E Montroulez, e ti an Aotrou Lédan.

E Brest, e ti an Itanvez Normant.

E Landreger, e ti an Aotrou Flem.

E ti an Aotrou Ar. de Kerangal, mouller Feiz-ha-Breiz, ec'h en em garger da voulla kement tra a ve c'hoant da lakaat e scritur-moull, evel, pennou-liziri, cartennou-vizit, levriou ha levrigou gallec ha brezouneec etc. An traou-ze oll a ve moulet eb na goustfe re ger. Mes pa scriver da lakaat moulla eun dra bennac evelse, eo red discouez pe merka sclear penaoz e ve c'hoant e ve moulet. Red eo ive rei da anaout dre he hent cass an traou a ve bet goulennet, ha merka pe ec'h en em garger da baea ho c'hass, pe ne reer ket.

PRIZ AN ED.

TAOLIT EVEZ. — Ar priz merket da genta eo priz ar marc'had diveza, hag ar priz merket d'an eil eo priz ar marc'had araoc,

KEMPER. — Marc'had an 30 a vis guengolo. Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	23 l 00 s	22 l 50 s
Segal.....	47 50	47 00
Eiz.....	47 00	46 50
Guiniz du.....	24 00	43 45
Kerc'h.....	49 50	49 00
Avalou douar.....	6 00	6 50

POUNT'N-ABAD. — Marc'had an 28 a vis guengolo. Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	23 l 96 s	23 l 96 s
Segal.....	46 88	47 30
Eiz.....	46 26	46 76
Guiniz du.....	24 66	20 83
Kerc'h.....	48 76	48 76
Avalou douar.....	7 00	7 50

CASTELLIN. — Marc'had an 28 a vis guengolo. Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	23 73 s	24 l 04 s
Segal.....	49 36	49 06
Eiz.....	47 00	» »
Guiniz du.....	24 68	49 03
Kerc'h.....	49 00	49 50
Avalou douar.....	5 50	5 50

Perc'hen-Merour : An. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gant An. DE KERANGAL.

FEIZ HA BREIZ

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA

Casset bep sul da gement kristen a gomz ar brezouneec

PRIZ AR GAZETEN

AR MARC'HAD D'HE C'HAOUT BEP SIZUN EPAD AR BLOAZ A GOUST :

DAOU SCOJET evit ar Finister, — ar Morbihan — ha Costez-an-Nord SEIZ LUR evit an departamanchou all.

Ar marc'had a dle beza great ha paet ato e ti an Aotrou Ar. DE KERANGAL, Perc'hen-Merour, e Kemper. Ar scridou da lakaat var ar gazeten a dle beza casset d'an Aotrou MORVAN, chaloni, kenta scrivaniar, Pe d'an Aotrou NEDELEC, eil scrivaniar, ru Bourg-les-Bourgs, 26, e Kemper.

KEMPER, 14 a vis Here.

Da fin ar vandamant en deuz scrivet er bla-ma evit ar c'horaiz, an Aotrou'n Escop a roe ali da zastum ha da lakaat var baper an testeniou caer a feiz, a fidelite d'ar relijion, a garantez evit ar veleien, a zo bet roet en hor bro en amzer ar Revolution vraz, ha da zigass ar pennadou scrid-se d'an escopti da Gemper el leac'h ma vijent gorroet evel eun tenzor preciaz, ha ma vije gallet ho rei da anaout d'ar Vretounet iaouank evit rei d'ezho nerz ha caloun da gerzet var roudou ho zud coz.

Setu ama petra verk an aotrou Herri, euz a Gemperle, divar benn ar pez zo bet c'hoarvezet e Mellac, he barrez, epad an amzer drubuilluz-se. Mes an aotrou Herri en deuz scrivet e brezouneec, e leac'h an Aotrou'n Escop a oa he zonz ma vije scrivet an traou-ze e gallec.

MORVAN, chaloni.

Parréz Mellac.

... Illi viri misericordiae sunt, quorum pietates non defuerunt.

Ar re-ze a zo tud a drugarez, hag ho oberiou mad a bado da vikenn. LEVR AN ECCLESIASTIC, XLIV, 10.

El levriou gallec skrivet divar benn ar veleien zantel ho deuz bet da c'houzanv epad ar revolution vraz, e lenner meur a daol kaer great gant ar gristenien vad en hor bro, evit ho zavetei. Hogen bez'ez euz kalz a draou all, nebeutoc'h anavezet, hag a glasker hirio ho lakaat e goulou evit rei kentel ha skouer vad d'ar vretounet ho bugale vihan, a-benn ma teui varnomp an amzer drist a c'hourdrouz arruout hep dale.

Essaat a rann eta ober eun danevel verr euz ar pez a c'houzoun a zo c'hoarvezet e diou famil e parrez Mellac.

I.

Maner Kernault hag ar Purit a oa daou leac'h a zavete evit ar veleien a glasket neuze evit ho c'hass d'ar c'hil-lotin pe d'an divroidigez.

II.

Ar Purit, evel maner Kernault, a oa minic'hi, pe refuj ar veleien choumet er vro, hag a zizerviche e kuz ar parresiou tro-var-dro, e riskl ho buez hag hini ar gristenien vad a rea digemer d'ezho.

E ti Iann Herri hag Anna an Dru he bried, en em gavent dioc'h an dro, hag eno e c'hellent diskuiza la-

ouen ha dienkreiz. E kreiz etre an diou zolier e oa eun toullik-kampr ; ar prenestr var-n-han a oa goloet gant eur vinien bodek ha na vize ket tallet espres. Var doull an or e vize lekeat eun arbel vraz hag en he c'hein eun izign, evel eur rederez guele, hag a c'hoarie da rei digor da vont er gabined. Pa vize dastumet al laboused er gaoudal, e vize karget an arbel a lienach, ha ne vize mui diskred ebet. Eno en em denne ar veleien d'an noz, ha pa vize beac'h var ho lerc'h. Ha pa gavent an tu, ez eent da offerenni d'ar maner.

Ar gamprik-ze a zo bet anavezet mad gant an Aotrou Herviant bet persoun e Skaer, gant an Aotrou Clanch bet segretour an eskopti, ha ne oa neuze c'hoaz nemet avieler ; gant an Aotrou Besnier bet persoun Mellek ha chaloni dre enor ; gant an Aotrou Derrien persoun Sant Thurién goude m'en doa dislavaret he le (*serment*) ; ha gant re all ha n'em euz ket klevet ho hanoioù.

Eur veach e tigouezaz an archerien e kear, hag e oa tri belek en ti ; gullet a oent euz a bell o tont, hag ar veleien buhan d'ho neiz. Al leur-zi a zoun gant stronz ar fuzuilou ; « *Citoyen Herri*, eme ar mestr, gedoun « a zo dre'ma diouc'h ma klevomp. — Marteze aou-alc'h, eme Iann, mes me n'oun ket chasseour. Eur « vioc'h besk am euz avad hag a ro lez ken a fu. — « Eur vioc'h vesk, *citoyen* ? — Ia besk, besk ha na « vouz morse. »

Hag an ozac'h d'he gao ha da zistrei gant daou bodad cistr euz an hini guella.

Anna e devoa ivez tizet he filik lostek, hag ar c'hram-poez fritet a zeue var an daol a goublajou.

Pa ho doa hon hostizien debret hag evet honestamant, ha marvaillet eur pennadik, « *citoyen Herri*, « mestr an dud, eme ar brigadier, divezad eo dija, ken « a vezo eur veach all. — D'ho tistro, eme an tiék. » Hag ar botred e rout.

Ar veleien ho guele o vont kuit, hag a c'hoarze en eur drugarekaat Doue. An dro-ma a c'hoarvezaz oc'h-penn eur veach.

Kaeroc'h a zo. An Aotrou Guillou, persoun Mellek, a oa kasset da Vrest d'an *arrestation* evel ma lavaret neuze. Eno e choumaz, n'ouzoun ket pegeit, er prizoun hag en dienez ar vrassa.

Anna an Dru, greg leun a feiz ha kalounek, a zo bet diveach e Brest, o kass d'ezhan krezou, dillad all, hag eun dra benag evit he zoulaji. En amzer-ze n'ez eat ket da Vrest euz a Vellak ker buhan ha ken dizanjer ha ma'z eer hirio. Ha Brest a oa brudet fall, tud kounnaret oll ouz ar gristenien vad, ha ne oa ket brao mont en ho zouez da velet beleien. N'euz forz, he fersoun a oa eno en diouer a bep tra, feiz ar vretounez a oa braz, he c'haloun dispount, mont a reaz. Ha Doue a baëz he c'harantez en he varadoz, rak ne gav ket d'in e divize bet an eur vad da velet he fersoun distroet euz a Vrest. Denet eo kouskoude d'ar gear, rak maro eo e ti he dud e Kear Goaller Lothea, hag interret eo e beret Mellek, e miz ebrel 1797.

Eur ger c'hoaz abarz achui an histor. Eur vintivez araok an deiz, eun nebeut beleien a guitea ar *Purit* evit mont d'ar Spagn ; var gezek a oant, hag eul lestr ho gortoze var aochou Moëlan.

Unan euz a vipien an ti en doa great he studi e Kemper, hag an Aotrou Clanch a felle d'ezhan he gass ganthan d'ar Spagn. Ni rei d'id, emezhan, ober da philosophi ha da deoloji, hag e kemer an urzou sakr, pa'z e guir ec'h euz studiet da veza belek. Kement a rejont varnezhan ma konsantaz mont gant-ho. Chetu hen eta var varc'h gant he bakad hag he vreur iaouank var lost. Daou c'hant paz diouc'h ar porz e oa eur poull hir ha doun da dreuzi. Ar veleien ho doa tremenet ; e kreiz ar poull marc'h ar baotred a assoupaz, ha setu hi en dour pakad hag all. Ret a oa distrei d'an ti da chanch dillad ha da gempen eur pakad all. E keid-se Guillou a reaz he zonz. Ne gav ket d'in, emezhan, e ven galvet gant Doue da vont d'ar Spagn ; te, Jakez, kea buhan varlerc'h ar veleien, ha lavar d'ezho e chouman er gear. Ar gefridi a oe great.

Eur bloaz hennag goude, ar skolaer a zemezaz ; an Aotrou Beznier a vennigaz an eured, peder demezet ar maner a zinaz ; hag euz an dimizi-ze eo deuet an hini en deuz skrivet an danevel-ma.

HERRI.

(*Eur pennad all eur vech all.*)

Paris epad ar Vrezel.

— Petra livirit ? Franmasounet ! Me c'houie ez oa mansounerien dre ar bed evit sevel tiez, palézioù, ilizou etc. ; mes franmasounet, petra'r re-ze ? Labouset trent adarre me zo sur.

— Lavaret a reont ez int bugale da vansounerien Salomon guech all, pa lakeas sevel templ Jerusalem.

— Iché, va Doue ! Euz a vouenn Boudedeo int 'ta neuze.

— Pe ez int, pe ne d'int ket, me ne c'houzoun dare ; ar pez avad a c'houzoun eo e c'hoariffent gant ho vimeled coulz ha Boudedeo ma c'hoantaffe Jesus chom da ziskuiza oc'h mean ho frenest.

— Assa, pe seurt prenv a zo eta o c'hoari e corf ar franmasounet ma o deuz drouc oc'h Jesus n'en deuz great nemet vad d'an oll ?

— N'ez euz, a gredan, prenv ebet hag a c'helfe ober eun dra ken euzuz, nemet ar prenv a zo en ifern hag a gomz anezhan Jesus he unan.

— Ia, ar remors, hag er memes amzer ar gounnar oc'h kement a zo mad.

— Araoc beza franmasoun, e ranker beza pec'het ; goude ar pec'het e teu ar remors, ha ma kendalc'her er memes tra d'en em zével a enep Doue, e teu varlerc'h ar remors ar gounnar oc'h kement a zo mad.

— Neuze 'ta e vezer henvel-poch oc'h an diaoul ?

— Oh ! falloc'h e teuer da veza ; rac ar franmasounet a c'helfe distrei oc'h Doue, ha n'her greont ket.

— Ha perac n'her greont ket ?

— Abalamour m'o deuz great le da jom er goumpagnunez-se.

— Petra ! ha ne c'hellont ket terri al le-ze ?

— Dirac Doue e tleffent hen ober, mes dirac ar franmasounet all ne c'hellont ket anez beza coundaonet d'ar maro gant ho c'hamaladet.

— Ha petra eo diviz ar franmasounet ?

— Da genta, en em zicour da grimpat er plasou huel hag alaouret ; d'an eil, rei scoaz an eil d'egile da bilat kement gouarnamant ne ve ket hi oc'h he ren.

— Calz int ?

— Calz int sur, ha meur a vech eo bet stok da ilin oc'h gronch eur franmasoun.

— Ah ! m'am bije gouezet ! Mes penaoz eta e c'heller mont en eur seurt coumpagnunez ?

— Teir rezoun zo : da genta, an esperans da gaout souten ha pe a dra da veva mar couezer en dienez ; d'an eil, an honor da c'houzout secrejou ha da veza kemeret evit eur potr fin hag eur potr dioc'htu evel Michel Morin ; d'an trede, hag houma eo ar resoun vrassa, an eazamant da c'hellout beva dizoursi pe e vo urs vad, pe e vo dizurs er vro.

— Penaoz an dra-ze : pe e vo urs vad, pe e vo disurs ?

— Set'ama, sell. Mar d'euz urs vad, den ne ielo da glask lamet ho danvez digant ar franmasounet ken nebeut na digant an dud all. Mar sao freuz ha disurs, ar franmasounet a c'hell beza dizoursioc'h c'hoaz p'e guir gantho eo. eme neuze ar voul, p'e guir emaint ho unan etouez ar bleizi, nemet evelato ar bleizi a deuffe ive d'en em daga an eil egile ; ar pez a c'hoarvez aliez abarz ar fin.

— Secrejou caer marvad a zo entrezho ?

— Ia, mes ar secrejou-ze ne vezont ket fisiet en oll. Var mil a veac'h ma'z euz unan hag a anavezfe mad secrejou ar goumpagnunez. A hent all, emaint ato en aoun na vent guerzet an eil gant egile ; rac gouzout a reont an nep zo goest da verza he Zoue ne greno tamm evit guerza eun den, nemet aoun en deffe evit he groc'hen he unan.

— Aoun o deuz eta evit ho c'hroc'hen ?

— An dra-ze a zo selear d'id, Per. Petra, te a ioa ganet deac'h da noz ? Daoust ha n'e ket anad d'id an nep ne grad mui e Doue, ha n'en deuz mui a esperans nemet er bed-ma, a raio ato ar pez a zo en he c'haloud evit savetei he groc'hen ? Ar franmasounet eta a zo bepret e difisians an eil euz egile ; ar seurt-se ne vadinont ket pa vez hano evitho da zavetei ho c'hroc'hen ; tad ar re-ze n'e ket eur c'hoarier eo.

— Pion eo ho zad ?

— Doue eo, a gav d'id ?

— Ne c'hall ket beza ma ne garont ket Jesus-Krist ?

— Pion eo enebour braz Jesus-Krist ?

— Satan zur.

— Mad, satan eo ive tad ar franmasounet.

— Red eo e ve. Mes petra zonz 'ta ive ar seurt tud-se var an douar ?

— Petra sonjont ? Ar penn a zonz discar Ilis Jesus-Krist ; ar c'horf a zonz caout plasou mad, hag al tost ne glask nemet ruill e bouillen ar plijadurezou loussa.

— Petra, al lost a c'hoar petra zonz ar penn ?

— Oh ! ne c'hoar ket. Mez pa vez lavaret d'ezhan : « lop aze, lop ahont ; lop var hema, lop var hennont, » e lop a droujou.

— Ha pe seurt recoumpans a vez roet d'al lost ?

— Setu ama : pa vez o loppa, e sincl tammou anezhan, ha pa vez echu an abaden, e vez trouc'het eun nebeut c'hoaz.

— Neuze 'ta ar franmasounet a zo besk ?

— Ne c'houzoun ket pe *besket*, pe *loanet* all int ; mes evelse a c'hoarvez gantho pa vez bet eun tamm freuz pe eur revolution bennac ; peurvuia ar penn a vez e savete, e leac'h al lost a rank paea.

— Evel eur glazard collet ganthan he lost e vez neuze ar franmasounet.

— Lavar evel eur zarpant, hag e liviri guelloc'h c'hoaz. Mes da eur seurt aneval al lost a boulz buhan.

— Penaoz e cressk adarre al lost-se ?

— Ar zarpant n'en deuz nemet en em ruill dindan ar c'hoc'hion, en tavarniou born hag en tiez-labour el leac'h n'e ket *Scol ar maro mad* ha *Feiz-ha-Breiz* eo a vez lennet, mes levriou ha cazetennou difeiz, ha ne vezo ket keit-se evit ober eul lost nevez.

— Ha petra 'vez lavaret d'ar botret keiz evit ho la-kaat da zicour he losta ?

— Lavaret e vez d'ezho : tud vad, deuit ganeompni, hag hiviziken n'e ket kig ha bara a vanko d'eoc'h. En em unanomp evit ma vezimp crenv. Nemet ec'h en em glevimp, e vezimp ar vistri, ha ne vezo na roue, na pab, na mestr ti-labour, na persoun, goest da ober d'eomp plega. Entrezomp e choazimp Deputeet dioc'h hon doare ha dioc'h hon dorn : a nebeudou an deputeet-se o devezo an huella mouezioù, ha neuze e raint lezennou evel a ranker ober, n'e ket evit chatal, mes evit tud libr ha tud a skiant hag a speret.

— Hag er feson-ze al labourerien hag ar vicherou-rien geiz a vez tapet er rouet ?

— Oh ! n'euz ket ezom da gounta kement-se a draou d'ezho ; rac ar re-ze a zo dija meur evit ober eul lost nevez d'ar franmasounet.

— Petra zonzont 'ta neuze ?

— E feiz, pa o devezo great crougerez ha lazerez eleiz, e canint, a zonz d'ezho, ar rest euz ho buez : *boutailad a lir lon la, boutailad ar vella !*

An Tad CLEAC'H.

(*Eur pennad all eur vech all.*)

SANTES ANNA VENET.

El leac'h m'eo savet hirio chapel Santes Anna Venet, ne d'oa er penn kenta euz ar bloavez seitec cant nemet parkeier, foenneier, ha tro var dro douar lagennec ha lanneier vras. Eun neubendic ac'hano e velet eur gear gant eun neubent tiez, hanvet Keranna (kear Anna). Eno, hervez ar gelennadurez deuet betec enomp, oa bet savet eur japel en enor da Santes Anna er bloaveziou kenta ma teuas ar relijion gristen d'en em skigna er vro. Ar japel-se a ioa bet diskaret e tro an divez euz ar bloavez seiz cant. Eun tamic sonj euz an devosion a zouge ar vro d'ar santes, eur menic benac cuzet dindan an douar el leac'h m'en em save guechall ar japel, setu ar pezh a jome er bloavez 1622 euz an enoriou rentet da Santes Anna. Fazia a ran. Eun dra estlamus a velet; den ne c'helle hen displega mad aoualc'h, ha red oa coulsgoude hen anzaou, rac meur a vech oa bet guelet ar memez burzud oc'h en em ziskouez. Rac-se oa doujet bras al leac'h benniget m'oa bet cavet dindan an douar eun neubent mein euz mogeriou ar japel goz. Ar vein-man a ioa en eur park ed galvet ar Bocenno, ha morse er plas-se n'oa gallet lakaat an alar. Red oa labourat al loden-se euz ar park gant ar bal, evel ma vije al leac'h-se re zantel evit rei digemer d'al loënet; an den ebken a c'helle mond epo. Cant guech oa bet esseat ar memes tra, ha cant guech oa bet red kuitaat ar pezh douar. An ejennet arruet var beven an douar-se, a jome krenn a za, hag a reuze mont hirroc'h. P'en em lakeat d'ho brouda, ez eant adren, hag e tumpent ar c'harr. An dra-man a ioa ken anavezet er vro, ma ne vanket morse da lavaret d'an hini a veze guelet o labourat e park ar Bocenno: « Taolit evez d'al leac'h m'e bet ar japel. » Al lavar-ze a ioa e ginou an oll dud euz ar vro. En despet da gement-se an dachen-se en em c'holoe bep bloaz euz eun eost ar c'haëra, pegen dister, ha pegen treut benac e vije an eost er parkeier tro var dro.

Er mare ma'z an da voutc'ha an histor-man, ar memes tra a c'hoarvezas, hag an dra-ze a drubuille cals ar sperejou. An dud vad a lavare, en nozveillou ar goan, ne ket evit netra e tigueze traou burzudus er gis-ze, hag a dra zur eur vro, e devoa dalc'het eun devosion ker vras da Santes Anna, a velje anezhi enoret adarre er plasou-se. D'ar mare-se merouri ar Bocenno a ioa d'an aotrou *De Kerloguen*. Dalc'het oa gant unan euz he verourien, hanvet Iouenn Nicolazic. Nicolazic a ioa unan euz an encoz-se eun ha didroëll deuet da veza ker rouez hirio an deiz. Ho diantegez hag ho izeldet a galon o deuz ato plijet da Zoue. Eur c'hristen oa euz ar re vella, ha bez' en devoa eun devosion vras d'ar Verchez Vari ha da Santes Anna he mam. He vuez a dremene el labour hag er beden, ha pa vije cavet dioc'h an abardaez o tistrei euz he labour, ez oat zur da velet etre he zaouarn eur japelet. Bez'ez oa eun den eun ha leal, hag ar vrud vad en devoa er vro a lakea he amezien d'he gemer evit hanterour divarbenn an traou var bere n'en em glevet ket; sur oant e vije bet

guelloc'h ganthan mervel eget ober gaou ouz an hini a ioa ar virionez ganthan. Er bloaz 1623, Iouenn Nicolazic a danveas eun neubendic euz ar gelennadurez santel a dlie receo abers Doue. Da genta e velas sklerijennou souezus a lugerne e kreiz an noz er gambr ma loje enni. Ar sklerdet-se, hervez lavar an den santel-man, boaset da vuzula an amzer dre ar beden, a bade epad ar pennad amzer a lakeer da lavaret diou *Bater* ha diou *Ave Maria*. Ar memes sklerijen a apparissas d'ezhan e park ar Bocenno, mes ne badas ket ker pell. Hogen eun dervez m'oa eat da gerc'hat he ejennet d'ar park, ha ma tremene gantho e kichen eur feunteun vian, a zo deuet hirio da veza feunteun gaër Santes Anna, he loënet en em ziskuezas spountet hag a reuze mont hirroc'h. Ar memes tra a c'hoarvezas dirac ar feunteun gant he vreur caër Ian ar Roux, a ioa eat d'ar memes mare da gerc'hat he jatal. Ho daou e rejont eur gammed benac varzu ar feunteun, hag e veljont eun Itron gaër en he za ha troët ouz costez ar feunteun. He sae, guenn egiz an erc'h, a ziskenne betec an douar. En dro d'ezhi oa eur sklerdet a sklerijenne an traou tro var dro. Spountet oll, an daou vreur caër a droas kein d'ar guel burzudus-se; mes goude beza en em galounekeat an eil egile, e tistrojont var ho giz, mes eat oa kuit ar sklerijen.

A neuze an traou burzudus-se en em renevezas alies evit Nicolazic. Avechou, pa zistroe euz ar parkeier d'an abardaez, eur c'houlouen douget gant eun dorn ne vele ket, a valee en he gichen hag a sklerijenne he hent, ep ma vije deuet an disterra avel da vransellat ar sklerijen-se a save varzu an env. Avechou all ar santes en em ziskueze e kichen ar feunteun distro a ioa bet test euz he c'henta apparision... Avechou c'hoas ec'h en em ziskueze d'ezhan en he di pe er c'hrañj, e kenver mein coz labourer caër tennet guechall gant tad Nicolazic euz an douar m'en em gave cuzet ennan cosmogeriou ar japel. Ato oa guisket gant eur sae guencann; he zreid a ziskuize var eur goabrenn, hag he dorn a zouge eur c'houlouen. Ne lavare grik; mes he ear laouen pa bare he daoulagad var Nicolazic, a roe d'ezhan da anaout he madelez evithan. Nicolazic a ioa estlammet epad an amzer ma vele an traou burzudus-se. Ar sklerijen gaër-se a zigasse d'ezhan da sonj euz ar sklerijen a laouenneas an ebstel, p'en em ziskuezas d'ezho hor Zalver en he c'hloar var lein menez Thabor. Var dro ar memes amzer ec'h arruas ganthan cleve mouëziou dudius o sevel euz a greiz an dachen ma oa bet ar japel.

An env a zoblante kemer plijadur o skeudenna dirazhan burzudou caër ar barados; keit ha ma pade ar guel dudius-se, he galon a ioa beuzet er joa hag el laouenidigez. Mes pa deue ennan he unan, pa zistroe adarre e kreiz ar bed, ar spout hag an drubiill a gemere plas en he ene. Nicolazic a ioa eun den fur hag izel a galon; dre-ze e teue aoun d'ezhan avechou: marteze an oll draou-se n'oant nemet touellerez. Perac Doue a zisplegfe dirac eun den a netra eveldhan, eun den ep descadurez, traou ken caër ha ken burzudus?

Sonjal a reas da genta oa ene he vam en devoa bet ar glac'har da goll eun neubendic a ioa, hag a deue er giz-ze da c'houlenn ar zicour euz he bedennou. Lakeat en devoa lavaret dija meur a oferen evit diboannia he ene. Mes evel ma kendalc'he da velet traou burzudus, oa red d'ezhan dilezel ar sonj-se ha goulenn sklerijen digant unan benac. Mont a reas neuze da c'houlenn cuzul digant menec'h Sant Francez o doa savet eun neubendic a ioa eur gouent er ger a *Aurai*.

P. M.

(Eur pennad all eur vech all.)

Biel goz.

Trede Beilladec.

Ho prez da zont d'am selou a ro d'in courach da gaozeal.

Mar em eus sonch mad, te Ian, a lavare: ar veleien n'int ket guelloc'h eget ar re all.

Ian. — Ne lavaran an dra-ze nemet varlerc'n re all; evidon-me n'em euz droug ebet da lavaret eus ar veleien.

BIEL GOZ.

Kalz tud a zo hevel ouzit, Ian, a zo ato prest da zicrial ar veleien, ne c'houzont ket perag. Me ia adarre da gounta d'eoc'h eun histor pe eur barabolen.

Eun ozac'h divar ar meaz a ioa eat e kear da gass eur c'harrad guinis. Ar marc'hadour, en dra edo oc'h ober he gount, a oue galvet da vont en eur gampr all; epad ma oa sortiet, hon ozac'h mad a zigoras an direten el leac'h m'edo an arc'hant, hag a rinclas en he c'hodel var dro eur c'hant: scoed. Ar marc'hadour, pa zigoras he zireten, a santas ker buhan e vanke arc'hant d'ez-ha. Gervel a ra unan eus he vevellou hag e lavar d'ez-ha goustadic mont da glask an archerien. Etre-tant e talc'h an ozac'h da gaozeal. Prestic ec'h erru ar *brigadier* pehini a lavar: petra zo a-nevez, aotrou?

— Petra zo a-nevez, laeret oun hag al laer zo dirazoc'h. Hon ozac'h a nac'h he laeronsi, mes fouillet eo ractal hag an arc'hant laeret a zo cavet en he c'hodel.

Ar brud eus al laeronsi a ia dre gear hag ar vourc'hisien a lavar huella ma c'hellont: chetu aze petra eo ar baisantet, laeroun kement zo anez-ho.

Ian. — Holla! holla! N'eo ket eur manac'h a ra eur gouent. Petra? var digarez ma vezo eul laer en hon parres, ni oll a vezo laeroun. Evidon-me a zo eul labourer douar hag a zifi den da lavaret e ven eul laer.

Na c'hui, goazet, petra levirit var gemense?

— Ni, Ian, a lavar eveldot-te?

BIEL GOZ.

Mad, va mignounnet, chetu aze petra rear d'ar veleien. Mar tiguez gant eur belec mont divar an hent mad, ar pezh a zo eun droug hag eur malheur bras, e cleve ten tud o lavaret: chetu aze petra eo ar veleien, ar veleien n'int ket guelloc'h eget ar re all. Eur map mad a guz guella ma c'hell defotou he dad. Ha ni, va mi-

gnounnet, ma vemp kristenien vad, ne zigorfemp ket hor ginou da ziskuill faotou hon tadou spirituel ha pa ve guir ar pezh a leverer.

Mes, a drugare Doue, ar brudaillou fall n'int nemet gevier. Ma ve red da enebourien ar veleien prouvi ar pezh a leveront, e ve meur a hini nec'het.

Evelkent, ar pezh zo eun dra drist, ar baisantet a lounk an oll gevier a lavarer dirazho; ha pa ve ker bras ar gaou ha menez Are, e vezo lounket. Evit prouven eus ar pezh a lavaran ama, me gounto d'eoc'h eun dra erruet epad ar brezel diveza.

En eur barres a c'halfen da henvel d'eoc'h, eur brisdiot a lakeas en he benn tamal ar person da veza casse eul lestrad arc'hant d'ar Prussianet. Mad' ar brud-ze a redas dre ar c'hanton hag an aotrou person keas, eun den santel gouscoude, n'en deus netra evit-ha he unan, a oue darbet d'ezha beza harluet eus he barres.

Satan, evel em eus lavaret d'eoc'h dija, a zo dirollet ha kounaret goassoc'h eget biscoas enep an Iliz catholique; roet en deuz urz d'he vevellou, da lavaret eo, d'an dud difeiz, teodou milliget, da ivanti a bep seurt gevier evit ober d'an dud divar ar meaz coll fizians en ho fastoret. Livirit d'in, va mignounnet, ha n'int-hi ket gounezet ha touellet gant an droug spered an dud-ze a velomp prest d'en em lacat e costez enebourien ar relijion, a zo guell gantho credi kos-lakizien a gount d'ezho eur bern keleier faos, eget credi d'ho beleien a anavezont, a zo savet hag a vev en hon touez?

Glaoda. — Guir aoualc'h a levirit, Biel goz; biscoas n'em boa sonjet en traou-ze. P. P. T.

BIEL GOZ.

Chetu ama an ali am eus da rei d'eoc'h: pa glevot ar ganfartet-ze o lavaret eun droug bennag eus ar veleien, respontit hardisant: gaou a levirit, ha goude tout, ha pa ve guir ar pezh a levirit, faot eur beleg ne vir ket oud ar relijion da veza guir. Eur beleg, kouls ha pep unan ac'hanomp a respouto eus he oberou.

Kenavo dissul.

Histor Coll-Bara.

(Trede pennad var'n ugent.)

Da hirra ma coumprenen an hanter euz ar pezh a lavare Chostrom. N'oan ket zoken evit miret da c'hina pa gomze d'in euz a vont ganthan antronoz. N'oan ket evit miret da grenna ken aliez guech ma cleven comz euz a archerien pe euz a brizoun.

Goulzcoude a forz da glevet Chostrom o lavaret d'in n'oa danger ebet evidon, ez iz ganthan an devez goude da garter ar *Villett*. Chostrom a ioa nebeut anavezet er c'harter-ze.

Ober a rejomp hon disken en eun davarn el leac'h ma oa calz a dud. Eno e cafchomp eun daolik n'oaden outhi. Aman, oc'h ar planken-man, eme Jostrom, emaoump brao.

— Alo, hostizez, emezhan, servichit d'eomp eul lein euz ar c'henta claz.

Biscoaz eur seurt pred, kik moc'h, kik ejen, leue, maout, rost, cafe, odevi, cassi, netra ne vanke.

Echu ar banked, Jostrom a lavaraz d'in :

— Cleo 'ta, paotr, poent eo d'id tenna da gillou ac'ha-len ; kerz ha kerz buhan.

Me iez er meaz ken hardiz ha ma'm bije bet dec mil lur leve. Den ne lavaraz netra d'in. An hini en doa lavaret paea a jomme en ti.

Mez setu penaoz eo : ker curiuz oan, ma chomiz var ar ru da c'headal an diffin euz an affer. Ne rankiz ket dale pell.

Eur c'hard heur goude ma ouenn er meaz euz an ti, edo ar jabadao en hostaleri.

— Petr' ar gounnar, eme Jostrom d'an hostizez, oc'h euz-hu da ober kement-se a drouz? Eur pezh caer evidoc'h-hu taloudegez eul lein o vont abiou d'ho kodol, ken aliez all a hini a dremen aman evit beza kignet!

— Eul lein ! laer an diaoul, gout a rez petra dal. Al lein am euz servichet d'id-te ha d'az camarad nebenta dal eo ugent real dre benn. Ha caout a ra d'id eo eur blijadur coll deg lur en eun devez, filoud zo ac'hanod ?

— Selaouit 'ta, introun, eur vech en amzer, evel a c'houzoc'h . . .

— Alo, emezhi, pait buhan, pe bremaic me lakai ho cass d'an toull.

— Patientet, mar plij, introun gez ; na d'it ket da gemeret kement-se a enerez. Ho faltazi goude tout.

— Petra zo, petra en deuz great an den-man, a c'houlennaz eun aotrou livitennet a ioa eno ?

— Lakaat servicha daou zen, ha ne bae evit hini anezho.

Etretant en em gavaz ar serjant poliz.

— Sell, Jostrom, emezhan, te adarre ; red eo lavaret e peffe great marc'had da dremen an hanter euz da vuez er prizoun.

— Selaou 'ta, mabik kez, petra fell d'id, an amzer a zo ien ha du-man eo berr ar c'hoad tan.

Jostrom a oue eta sammet ha casset er gwasked. — Me a redaz kuit. Mall oa d'in. Dija oa bet eur serjant poliz o clask ditour euz a gamarad Chostrom.

Setu eta eur vech c'hoaz Augustin oc'h outhan he unan e creiz daou vilion a dud. Eur vicher am boa, guir eo, mez ne blije ket d'in. Anaoudeien am boa ive, re fall siouaz ! hag a blije d'in an hanter re !

Coummanset oan ive da zarempred an tavarniou, ha c'hoariou n'oant ket euz ar re honesta. Va arc'hant a iea e boessoun, e diotach, hag e follenteziou. Mil guech e teuz ar zonz em penn da zilezel ar man-kein ha da vont da zarbarer gant ar vansounerien. Eno da vihana, eme ye, e vezin em c'hount va unan hag e touchin hep sizun eur guennec benag.

Noz oa, noz du, hag edon ato er zonz-se pa deuz d'in eur zonz all, an hini da vont d'an iliz. Netra ne vire ou-

zin en taol-ma da ober va bolontez, da heulia va faltazi. Setu me en eun iliz.

Nebeut a dud a ioa enni ; nebeutoc'h a oue c'hoaz eur pennadic goude, rag an heur a iea atao en dro. Eun taol lagad a roiz aman hag ahount, evel pa vijen anaout dek el labouriou caer a ioa dirag va daoulagad. Ar re a jome c'hoaz en iliz, guelit peger simpl eo an den, a vire ouzin d'en em lakaat d'an daoulin. Goulsoude en devez-se, ne c'houzoun ket perac, em boa eun ioul diremet da bedi.

Va eal mad a ranke beza tost d'in er moument-se. An iliz a c'houlloe ato ha me a hardissea. En em gavet dirag aoter ar Verc'hez e coeziz d'an douar evit ober va feden ha setu aman petra c'hounezaz va c'halon.

Dindan al lampr, izelloc'h eun tamik evit ar balustr, e veliz eur plac'h iaouank stouet d'an daoulin var bave an iliz. Ar guel euz a hounnez, a zeblante d'in da glevet o lenva, a reaz d'in ober evel dhi.

He guiskamant, ne dalie ket calz hirroc'h evit va hini-me. Mar d'oan paour, houmma, evit eur zell, a ioa ker paour all.

Dont a rea an dour em daoulagad p'he guelen oc'h asten varzu imach Mari he daouarnigou croaziet. Nag a c'halloud ne dlie ket he feden da gaout e kenver an hini zo galvet laouenedigez an dud glac'haret ?

Nemed re ziot an oll e vevn, a zonzis ennon va unan, n'oun ket evit chom mud, skoaz ha skoaz gant unan hag a bed gant kement a galon.

Lavaret, pe gentoc'h drailla a riz eta eur Bater hag eun Ave maria. N'em boue ket amzer da lavaret muioc'h. Ar zacrist a ioa deuet he heur da brenna an dorjou. Eun drouz a rea gant he alc'hueziou ma ne d'oa eun druez. Me gred zoken e rea an drouz-se abenn he greizoun-caer, evit rei da anaout d'ar re a ioa en iliz oa deuet ar mare da vont er meaz.

Evel droug a gemeriz outhan. Ker brao all en em gaven-me en iliz evit ar vech kenta goude keit amzer ! Ne ket tout. Er meaz n'oa ket brao beza dindan ar glao ; an avel a drouc'he ker ien oa, hag en iliz edon er guasked. Eun dra all am dalc'he c'hoaz eno. Eun dial a c'hoant am boa da c'houit piou oa ar plac'hic a ioa em c'hichen hag a lenve, ma'z oa eur rann-galoun he guelet hag he c'hlevet.

Hini ac'hanomp ne ziblasse. Ar zacrist goude beza bet o fureta er c'hadoriou-cofes, er gador brezek hag e kement cougn-tro a ioa en iliz, gant he letern en eun dourn hag he alc'hueziou en eun all, a lavaraz d'ezhi :

— Ac'hanta, loc'h a raimp, pe aman e couskimp fenoz? Bemdez eta e rankin ho pedi da vont er meaz? Petra, bouzar oc'h? Ententit mad, me ne jomin ket epad an noz da ober dirdink gant va alc'hueziou.

Ar baourez keaz a zavaz, gant poap evit guir, a reaz eun dro gant he dourn var he daoulagad evit sec'hi he daelou, hag en em dennaz kuit heb lavaret gric.

Me zalc'he tosta ma c'hellen d'ezhi. Pa dremenaz er japel-greiz, dirac al lampr braz a ioa c'hoaz goloet a

c'houlou var elum, e c'helliz pelloc'h guelet he fass. Va Doue ! piou a velen ! Ma ne vijen ket bet en iliz e vijen bet dirollet da grial gant va joa. Ar gezez a ioa dirazon oa eal mad va bugaleach, va c'hinaitery, Gaid he unan ! Gaid, an hini a garrien kement ma ne garrien nemethi ; Gaid, ar genta hag an diveza mignounez e deffe bet evidon eur guir garantez !

NEDELEC.

Eun oferen hanter noz er blavez 93.

(Trede ha diveza pennad.)

Eur vech en doun-vor n'oa ket a riscl evit caozeal. Lomic eo a zigoraz ar marvaillou.

— Ac'hanta, Joz, emezhan, petra oc'h euz-hu guelet var an teigner dre aze ?

— Azalec Porz-Manec betec Trevignon e man an traou var ho zu. Sant Philibert, Santez Tumett ha Sant Nicolaz a zo oc'h hon diouall.

— Ha tud Tregunc, petra zonzont-hi ? E pe seurt santimant emaint-hi ?

— E santimant en em unani ganeomp-ni. E govelliou Kernalec hag ar Ruat emer noz-deiz oc'h ober armou. Difen o deuz zoken da ober labour all. Ne glever hano nemed a zinalou, goestl da sclassi goad eun den. Karric-an-Ankou en deuz treuzet ar bourg gant eun drouz spountuz ; el loc'h ez euz bet clevet eneou o clem ; corfou maro, darn lianet e guenn, darn all e du, zo bet guelet o vransella mein Kerouel ha Kerangallou ; e bae Pouldu e clever ar re veuzed o crial : moueziou all zo bet clevet c'hoaz, moueziou hon tud eoz o pedi, oc'h aspedi ac'hanomp da vont d'an tan ha da zifen oc'h pouez hor buez an drapo guen ha croaz Jezus-Krist.

— Mez e Conk-Kerne, petra lavarer euz an nevezentiou a zeskez d'eomp ?

— Martoloded Conk-Kerne a iasse er penn araoc d'an tan assamez ganeomp, paneved al listri, ar c'hannolliou hag an dreitourien zo en em verzet d'ar re *Impi*.

Laoskomp, mar kirit, ar gount-se, a lavaraz ar belek : Plijet gant Mari, stereden vor, hor miret a bep droug, va bugale ! Setu deuet ar mare evidomp da unani hon adorationou gant adorationou Mari ha Joseph, da unani hor moueziou gant re an Iliz, var hor bagou tristoc'h c'hoaz eget craou Bethleem.

Ar oll bagou en em renkaz ractal e kelc'h en dro d'ar *Sparfel-Mour*. Pevar ganer a doullaz assamez ar post kenta euz ar zalm : quare fremuerunt gentes... Perag ar boblou o deuz-hi scrijet ha lakeat en ho fenn enebi oc'h Doue ? An oll a zante epad an oll amzer-ze evel eur c'hredien o redec dre ho oll izili.

Ar *C'hirie eleison*, ar *Gloria in excelsis*, an *Alleluia*, ar *Sanctus* a oue canet var an ton braz, ha Doue a c'hoar euz a be seurt eo goestl eur bretoun a laosk he vouez a vir galon.

A veac'h oa echn ar gorreou siouaz ! e veljot an tan

o lugerni e costez ar c'huz-heol. Hastit affo, eme Lomic d'ar belec, hastit affo ! Lomica respoune an oferen.

N'en doa ket a veac'h echuet ma coezaz eur vouled canol e creiz ar bigi. Alo, eme Goaldol, buhan ha buhan pephini d'he rouenv ha iao etrezec ar Roz-vraz. Allaz ! an oll ne dlient ket dizrei di. Ar goulou a sclerijenne ar *Sparfel-Mour* evit an oferen, o doa servichet da rond da ganolliou lestr ar Republic.

Ar Sparfel-Mour, tizet gant ar vouled, a vouledaz ha ganthan ar belek ha kement hini a ioa oc'h he heul. Teir bag all a vouledaz c'hoaz. Kristen, paz unan, ne scuillaz daelou varnezho.

Ar c'hristen.

Goaldol a oue kemennet d'ezhan ar pezh a oa c'hoar-vezet. Pevar, ar pevar gossa eus he vugale a ioa beuzet. N'en doe ket ar zonz d'en em glem.

Roet o dije scoaz, emezhan, d'al lezen vad a zoug ho buez ; nemed muioc'h a c'halloud n'o dezo er haradoz !

Neuze e kemeraz dourn he vap iaouanka, oajet a c'huezec vloaz da hirra, hag en eur jacha a gostez ar beachour e lavaraz d'ezhan : — Treitour m'az out, hen anzao a rankez, da hano eo, te eo az peuz guerzet ac'hanomp da Republicaned Konk-Kerne. Te eo muntrer va fevar map hena : dal, set' aman ar pemped, an diveza euz va bugale. Laosk da vale, pe out collet.

— Te, Prosper, a c'hoar pe seurt az peuz da lavaret evit tremen, ambroug anezhan en tu all d'hor gardou pella.

— Neuze, den treiz, e c'helli, e vo eaz d'id laza an diveza euz va bugale . . . mez da vihana araoc mervel en dezo da zaveteet.

FIN.

NEDELEC.

KELEIER.

Eur c'helou scrijuz am euz bet er zizun-ma digant Ian ar Gernevez, an hini a scriv var ar gazeten histor *Pardounerien Breiz e Rom*. Dirguener diveza, 6 euz ar mis, he vreur Ian-Lois, den iaouank oajet a c'houec'h vloaz ha tregont, a ioa diskennet er puns goude he veren evit he rinsa. A veac'h oa erruet e traon ar puns ma oue mouget gant an ear fall. Ar mevel, o velet ne fine ket, a c'halvas tud all da zont var al leac'h. Kenta hini a zigouezas a oue eur c'henderv da Ian-Lois, he hano Ian Richou, oajet a dri bloaz ha tregont ha dimezet ; mes n'en deuz ket a vugale. Eb kemeret amzer da ober he zonz hag eb gouzout e pe seurt riscl ec'h en em lakea, hema a zisken ive er puns. N'oa ket deuet en he speret ken nebeut staga eur gorden en dro d'he gorf evit ma vije gallet he jacha d'an neac'h mar bije red. Hogen, n'en deuz great nemet astenn he zorn da gregi en he genderv paour, ha ractal eo bet mouget he unan.

Daou amezec, goude beza lakeat staga kerdinn en

dro d'ezho, o deuz clasket savetei an daou zen keaz. Unan anezho en deuz lavaret e vanke he alan d'ezhan p'eo diskennet en anter ar puns, hag a zo bet savet dioc'htu var c'horre. Egile a zo diskennet betec an traou hag en deuz esseat staga eur gorden ous corfou an daou genderv ; mes ker buhan en deuz criet da lavaret he zavel, ha poent oa ; rac p'eo erruet e ginou ar puns, oa anter-zemplet. Ar puns-se en deuz 60 troatad dounder. Teir heur bennac oar bet abarz ma'z euz gellert tenna anezhan an daou gorf maro ; gant creier houarn eo int bet tennet, hag ho daou int bet enterret er memes bez.

Teir heur o c'hortoz gullet beo pe varo eur breur, eur mab, eur pried, pegen hir ne oue ket an amzer-ze evit breur ha c'hoar Ian-Lois, evit tad ha greg Ian Richou ! Ha pebez rann-galoun evit Ian ar Gernevez pa erruas ar c'helou-ze ganthan ! Mar gra histor *Pardounerien Breiz e Rom* eur blijadur bennac d'ar re a lenn ar gazetenn, e c'houlenn digantho eur bedennic evit he vreur hag he genderv paour, maro en eur feson ken truezuz, hag eun all evit ar re a zo chomet var ho lerc'h hag a zo hirio beuzet ho c'haloun en eur mor a c'hla-c'har.

D'ar meurs araoc oa bet great eur min er puns-se ; mes caer a ioa bet, n'oa ket bet gellert lakaat an tan da gregi er min. (1)

MORVAN, Chaloni.

HISTOR AN TESTAMANT COZ

Hag an Testamant Nevez

Discouezet selear dre imachou ha lakeat e brezounec Leon GANT AN AOTROU MORVAN, CHALONI.

Al levr-se a zo unan euz ar re vella a c'houffet da rei d'ar vugale evit prizioù. Setu ama petra zonje divar he benn an Aotrou'n Escop *Sergent* :

Hervez an desteni roet deomp gant an Aotrou LAMARQUE, persoun hon ilis cathedral, divar benn al levr brezounec a reer anezhan : *Histor an testamant coz hag an testamant nevez discouezet selear dre imachou* ; hag hervez an anaoudegez or boa hon unan euz al levr-se araoc m'eo bet lakeat e brezounec ; e tiscleriomp ama a vouez huet ez eo unan euz al levriou a c'hell ober ar muia vad hag ar brassa plijadur d'an dud divar ar meaz euz hon escopti. Ar c'hentelliou caer hag an imachou a zo ennan a lakaio ar guirionezou euz ar relijion da bara selear ha splamm dirac daoulagad ho speret. Ho zicour a raint, dreist oll, da goumpren, guelloc'h eget n'o deuz great bete vrema marteze, petra eo al *lezen goz* hag al *lezen nevez*, e pe feson e teu an eil euz eben, ha penaoz kement a zo bet c'hoarvezet, pe discleriet a berz Doue, el lezen goz, ne oa nemet eur merk euz ar pez a dlie erruout el lezen nevez. Setu perac e carfemp gullet al levr-ma etre daouarn kement den a gomz ar brezounec en hon escopti, ha, dreist oll, etre daouarn ar vugale.

Al levr-se a gaver e ti an aotrou J. Salaun, marc'hadour levriou e Kemper, ru Kereon ; e ti an aotrounez Le Fournier, marc'hadourien levriou e Brest, ru vraz,

(1) Evit gouzout pe ez euz danjer, pe n'euz ket, o tiskan en eur puns, n'euz ken da ober nemet disken ennan araoc eur c'houlouen var elum. Mar chom beo ar c'houlouen, n'euz danjer ebet o tiskan ; mes ma teu da vouga, an him a ziskanfe varlerc'h a vezo mouget evel dhi ; rac an dra-ze a ziscouez n'euz ket a ear e traon ar puns.

hag e ti an oll varc'hadourien levriou all euz an departamant.

Priz al levr :

Eun doussen.	15 lur.
Unan ebken	6 real.

E ti an Aotrou de Kerangal, Mouller an Escopti, ru ar Gigerez, 18, e Kemper,

E CAVER :

1° Explicasion catekis Kerne, e gallec . .	4 lur 00 s.
2° Explicasion catekis Kerne, e brezounec	1 00
3° Explicasion catekis Leon, e gallec . . .	» 90
4° Explicasion catekis Leon, e brezounec	» 90
5° Catekis Kerne, Leon ha Tregor, e gallec hag e brezounec	» 50
6° Canticou an Escopti, e gallec	» 75
7° Buez Jesus-Krist (golo ler)	1 75
8° Scol ar maro mad (golo ler)	1 50
9° Mis Mari ar Rosera (golo ler)	1 25
10° Buez an Aotrou'n Escop <i>Sergent</i> , e gallec	1 50
11° Buez sant Theodot, patrour an hostizien	» 75
12° Buez sant Corantin, gant an tad Maner	» 25
13° Levric-dorn evit ar Jubile, e gallec . .	» 25
14° Levric-dorn evit ar Jubile, e brezounec	» 25

Al levriou-ze a vez cavet evit ar memes priz, e Brest, e ti an Introu Normand, marc'hadourez levriou, ru an Ti-Kear ; e Montroulez, e ti an Aotrou Ledan, marc'hadour levriou, ru ar Pave, hag e Landerne, e ti an Aotrou Desmoulin, marc'hadour levriou, ru ar Pount.

PRIZ AN ED.

TAOLIT EVEZ. — Ar priz merket da genta eo priz ar marc'had diveza, hag ar priz merket d'an eil eo priz ar marc'had araoc,

KEMPER. — Marc'had ar 7 a vis here. *Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.*

Guiniz	23 l 50 s	22 l 00 s
Segal	18 50	17 50
Eiz	16 50	17 00
Guiniz du	22 00	21 45
Kerc'h	19 50	19 50
Avalou douar	5 50	6 00

POUNT'N-ABAD. — Marc'had ar 5 a vis here. *Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.*

Guiniz	23 l 75 s	23 l 96 s
Segal	17 94	16 88
Eiz	15 76	16 26
Guiniz du	» »	21 66
Kerc'h	18 76	18 76
Avalou douar	7 00	7 00

CASTELLIN. — Marc'had ar 5 a vis here. *Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.*

Guiniz	23 73 s	23 l 73 s
Segal	19 36	19 36
Eiz	» »	17 00
Guiniz du	23 74	21 68
Kerc'h	19 50	19 00
Avalou douar	5 50	5 50

Perc'hen-Merour : AR. DE KERANGAL.

Kemper, moullet gant AR. DE KERANGAL.

FEIZ HA BREIZ

KELOU A BEP BRO, HA KENTELLIU VAR BEP TRA

Casset bep sul da gement kristen a gomz ar brezounec

PRIZ AR GAZETEN

AR MARC'HAD D'HE C'HAOUT BEP SIZUN EPAD AR BLOAZ A GOUST :

DAOU SCOUET evit ar **Finister**, — ar **Morbihan** — ha **Costez-an-Nord**
SEIZ LUR evit an departamanchou all.

Ar marc'had a dle beza great ha paet ato e ti an Aotrou AR. DE KERANGAL, *Perc'hen-Merour, e Kemper*.
Ar scridou da lakaat var ar gazetenn a dle beza casset d'an Aotrou MORVAN, *chaloni, kenta scrivanier*,
Pe d'an Aotrou NEDELEC, *eil scrivanier, ru Bourg-les-Bourgs, 26, e Kemper.*

KEMPER, 21 a vis Here.

Pardounerien Breiz e Rom.

CHUEC'HVED PENNAD VAR'N UGENT.

Dervez Pii nao.

Mar gra kement a joa da bep hini ac'hanoc'h evel d'in-me anaout buezegez vikel J.-C. var an douar, a lez Doue goal bell en he brison, goude beza tennet sant Per euz he hini radcal m'en em unanas ar gristenien genta evit goulenn he zelvians, o pezo plijadur o clevet an doare ma tremen pep dervez abaoe n'en deus mui he liberte. Kement a livirinn d'eoc'h a zo bet scrivet gant ar veleien a zo da dosta d'ar Pab hag a dremen ho amser en he gichen.

Pii nao a ia divezad da gousked ; en anv e coagn da zec heur ha da nav heur er goanv. Dioc'h ar mintin e vez abred var zao. Bemdez e vez var vale da bemp heur-hanter eb ma ve red he zivuna. Peger coz bennac ez eo, ne lez den d'he zicour d'en em visca ha d'en em zivisca.

P'en deus peur-visket he zillad, Pii nao a ia da ober he bedennou d'eur japelic a zo en he balez ; he bedennou a bad betec seiz heur-hanter. Er japel-se ema ar Zacramant meulet ra vezo ; miret a rear enni ive relegou santel meurbet : eun tam euz a vir groas hor Zalver, eun tam euz ar c'hraouic a Vethleem, eun tam euz a voal pe mouchouer ar Veronic, hag eul loden vras euz a benn sant Ian Vadezour, paeron ar Pap.

Da zeiz heur-hanter Pii nao a baouez he beden hag a ia da oferenna en eur japelic all ; houma epken eo em beus gullet. Evel a lavar he *gamerier*, da zadorn dreist oll, vikel J.-C. ha mab muia caret ar Verc'hez ne c'hell nemeur a veach miret oc'h an daelou da ziruilh euz he zaulagad, epad ma vez oc'h oferenna. Goude m'en deus oferennet, Pii nao a jom en eun oferenn all, a vez lavaret gant eur *chamerier*. Vardro eiz heur nemet kart e kemer eun tamic boued, a vez bem-

dez eur volennic cafe du un dellien vara bennac enna.

Da nav heur en devez eur gaoscaden gant he genta ministr, ar c'hardinal Antonelli. Da zec heur e lenn he liziri, hag e tigemer ar re o deus an eur vad da vont betec enna, bete creiz-deiz pe greis-deiz hanter. Epad an amser-se e vez comset euz a afferiou ar bed oll. Vardro unec heur, Pii nao a gemer eur pennadic ehan evit eva eur heradic souben hag eul lomc'guin.

Evit diskuiza he spered goude an afferiou bras-se, Pii nao a ra eur bourmenadennic en he jardin pe en he vibliothec, pe cambr he levriou. Epad ar c'houlis-se Pii nao ne jom ket gouscoude dibreder ; ama hag ahont, var he hent e cav pe eur famill, avechou zoken eur pelerinach, hag e ra eun ehan evit chom-da goms oc'h pep bandennic, hag avechou zoken e ra d'ezho eur brezegen hir aoualc'h, evel a c'hoar da ober. Peurlieusa gouscoude ne ra nemet rei he vennoz ha bennigen ar c'hroasiou, ar medalennou, ar japeledou ha kement a ginniger d'ezha.

Bali he jardin a blich ar muia da Bii nao, a zo guez oranjez a bep tu d'ezhi hag eun hevelep troel oc'h ober eun disheolen aziouthi. He blijadur eo azeza e peon ar vali-ze var eur scaon houarn e kichen eur stifel hanvet *zitella*. Epad an diskuis-se Pii nao, evel guech all sant Fransez a Assiz, en em blich o taol brujun bara d'al labousedigou, gant an dourn-se a laosk an excumunugen var he vugale dirollet a enep lezen Doue ha galloud he vikel, hag a skuill he vennosion gant kement a largetez var an dud a volentez vad.

Peus-tost d'ar stivel-se, a blich kement da Bii nao, ez euz eun dra hag a zigas da zonch d'ezha euz ar Frans hag euz a garantez dispar ar Verc'hez evit merc'h hena ar Pab hag an Iliz ; Itron Varia Lourd eo a zo kempennet d'ezhi gant mein eur plasic evel e Lourd, hag euz a douez ar vein-se e tired eur voasic dour beo.

Itron Varia Lourd, o Mari consevet ep pec'het, selaouit oh ! ia selaouit peden vikel Jesus ho Mab, peden Pii nao evit hor bro muia caret ar Frans ; ra zeuio he bedennou da zavetei hor bro baour !

Petra bennac ma'z eo eun nebeudic croumet gant ar bloavesiou, Pii nao n'en em harp nemeur a veach var ar vazic a zo en he zourn. Pa goms avad oc'h he vugale ha pa fell d'ezha e ve clevet he vouez dre ar bed, neuse e c'hoar eun drugar en em zerc'hel en he za soun ha diskuez eo hen ar galloudussa den a zo var an douar.

Ar bourmenadennic-se ne bad morse ouspen eun heur. Dizro d'he gambr, abenn eun heur-hanter, e chom he unan hag ez a epad eun hanter-heur d'he japelic evit adori ar Zacramant, meulet ra vezo ! Guelet a rit, daoust d'an niver bras euz he labourou apostolic, hag abalamour d'ezho zoken marteze, Pii nao a dremen cals amser bemdez o coms penn oc'h penn gant hor zalver benniget J.-C.

Da ziv heur ar Pab a zreb he lein. N'en deus nemeur a frico, ha rouez eo ar vourc'hisien o deus eun tamic pe a dra hag a raffe ken nebeut a cher vad. He bred oll a vez digaset, en eun dro, var eur plat bras a houarn livet. Eur scudelladic souben, eur pladadic kic hag eun all a zo legumach varnezha, setu he oll frico.

En anv, goude lein, Pii nao a ra he gousk ae epad eur c'hart heur. Goude e lavar he japeled hag he vreviel, bete peder heur, hag evit achui ar pedennou-se ez a adarre da zaoulina dirag ar Zacramant, meulet ra vezo !

Pa zoun an *Angelus* Pii nao hel lavar a vouez huel, gant ar glouer hag ar re a zo en he zervich, ha, racdal goude, an *De profundis*. M'am beus dalc'het sonch mad euz ar pez en deus lavaret d'in he vevel a gambr, a zo ginidic a Roason, he berrukenner, a zo bet a viscoas e servich he dud, a zo gant ar Pab pemp bloas hag hanter cant a zo ; eur mevel all en deus a zo tri ugent vloas zo. Ne d'eo ket eur voal vestr, evit doare, pa jom keit amser he vevelien gantha. Ar roasonad-ma, hor c'henvroad, ne d'eus nemet eun dec vloas bennac abaoue m'ema gant ar Pab, abaoue maro ar c'hardinal Villecour. Hema epad ma vez e palez ar Vatican a vez guisket evel eun escob, eur zoudanen violet, eur galoten, eur gouris mouc, hag eul lerou ar memez liou. Kenta guech m'em beus comset outha, em beus her galvet, *Monseigneur, Aotrou'n Escob*, na petra'ta.

Goude her guelis oc'h heul hor pelerinach, hag e voa guisket e bourc'his, eun tam liviten var he gein hag eun tok kern huel var he benn. Pa glevis gantha oa eur breziad e liviris d'ezha e renke rei d'in eun tamic bennac euz a zillad Pii nao, pe a hent all... Caer em beus bet pedi brao ha gourdrous, n'em beus gelllet caout nemet eun tamic lian a laka bemdez Pii nao he unan var he c'har evit tenna anezhi an dour catar.

Goude an *Angelus* ar Pab a zigemer adarre ar belerined hag an dud o deus ezom da goms outha, betec he goan, da lavaret eo, nav heur er goanv ha dec heur en anv.

Pe sort frico a ra neuse Pii nao ? Eur banne zouben, daou aval douar poaset en dour gant eur meudad hollen, hag eur frouezen, eun aval pe eur beren ; setu

coan eur roue ; neket eta oc'h ober frico eo e tispign ar Pab he arc'hant nac an aluzennou a gasser d'ezha euz a bevar c'horn ar bed.

Racdal m'en deus coaniet ar Pab a ia d'he gambr ; eno e chench he unan al lian a zalc'h bepred var he c'har, hag e can eur c'hantic bennac en honor d'ar Verc'hez. Evit diskuiza euz eun dervez implijet kercouls, Pii nao a c'hourvez var eur guele houarn, n'en deus ket zoken a ridojou, en eur gampric ne d'eus ket a baper evit golei ar mogeriou. Evit eur roue en deus da c'houarn daou c'hant million a sujidi ne d'eus bet biscoas hini hag a zispignfe ken nebeut evitha he unan. Muic'h a ze a jom gantha evit ober aluzennou, paea ar zoudarded a zo bet mac'hant en he arme, sicour da gaout eun tamic boued an niver bras-se a venac'h hag a leanezet a zo harluet euz ho c'houchou ; derc'hel iliz sant Per en eur fesoun deread, ar pez a goust bep bloas var dro dec mil scoued bennac ; skolia ha maga e Rom, e seminer ar *propagand* pe ar missionou a bell bro, beleien ha breudeur e pep iez anavezet a zo ; ober aluzennou d'he bobl a Rom a zo bet rivinet cals anezho abaoue m'eo deuet e kear ar Pab ar roue displeal en deus tennet digantha he damic rouantelez, hag ar gear benn anezhi a ioa roet d'ar pabet pevarzec cant vloas a zo gouscoude.

Neket bet aoualc'h da Victor Emmanuel lemel digant ar Pag he dammic rouantelez ha Rom zoken ; evel m'en deus kemeret oll vadou ar venac'h hag al leanezet, ho c'hasset er meaz euz ho c'houchou, ehenchet meur a iliz e tiez evit he zoudarded, pe e marchosiou zoken, e cav d'ezha m'oar vad eo re goustus da Bii nao derc'hel e stat vad he balez hag an traou burzudus o deus destumet enha ar pabet an eil rum goude egile, en eur zispign evit kement-se cals aour hag arc'hant. Lavaret a rear ema o vont da denna digant ar Pab eul loden vras euz an traou-se, ar burzudussa a zo var an douar, a deu d'ho guelet tud a bevar c'horn ar bed.

Gouscoude, credabl, abred pe zivezat e tizroint adarre d'ho flasou coz great evitho. Brema'z eus tost da bevar ugent vloas, pa renkas ar Pab kercouls ha rouanez all an Itali soubla da Napoleon a ioa deuet da ober brezel d'ezho en hano ar republic kenta, pe gentoc'h ar revolutionerien genta, hema evit ober ar peoc'h a reketas caout ar joas euz ar patromou coz hag an taolennou burzudus a zo e Rom er Vatican evit ho digas da Paris. Pa voue didronet, pemzec vloas goude, Napoleon ha casset en eun enezennic e creiz ar mor doun, an oll batromou kercouls hag an taolennou brudet-se a zistroas d'ar Vatican. Esperomp e chomint eno bete fin ar bed ha vikel J.-C. evit ho diouall.

IAN AR GERNEVEZ.

(Eur pennad all eur vech all.)

AR PEZ ZO BET C'HOARVEZET EPAD AR REVOLUTION.

Castel-Paol.

Souezet omp c'hoaz hirio gant an dilez a rea ar

gristenien anezho ho-unan evit savetei, epad ar revolution, ar veleien a oa lakeat siouaz ! ho fennou e priz. An dud vad-se a c'houie aoualc'h n'ho doa da c'hedal nemet ar prizoun pe ar maro ma vize anavezet oberion ho c'harantez ; mes ho feiz beo a rea d'ezho ancounac'haat pep danger pa vize leac'h da guzet ha da herberc'hi ministred Jezuz-Krist.

An Aotrou Roux hag an Aotrou Costiou, bet profesored e Castel, a zo bet testou euruz a gement-se. Er bar-amzer goassa, e oant ho daou kuzet e ti eul labourer douar euz ho bro, he gear peuz-dost d'an hent meur. Evel ma tremene alies soudarded dre eno, an daou veleik ho doa aoun var ar fin na zigouesse goall zrouk gant ho madoberour, en doa calz a vugale ; hag e rejont ho zonz da guitaat he di. He c'hervel a reont hag e tanevelont d'ezhan ho mennoz. Ar plouziad ho fed da c'hortoz eun tammik kenn'en divize kaozeet gant he c'hreg : an daou bried a zeuz buhan d'ho c'havout, en em daolaz d'an daoulin dirag an Aotrounez ar Roux ha Costiou, hag a lavaraz d'ezho : « C'hoarvezout a rai « ganeomp ar pez a hermetto Doue, mes kement a « c'hrasou a zeu d'eomp dre 'n abeg d'ehoc'h, ma na « gonsantimp biken ho diouerout ; rac-se e fell d'eomp « e choumfac'h bepred en hon ti. »

Doue a baeaz santimanchou ker kristen ha ker kalounuz. An daou veleik a dec'haz diouc'h holl furchezeziou ar revolution, hag an daou goneriad n'ho devoe droug ebed, (perag ne ket bet lakeat hano an tiek mad-se var baper ?)

An Aotrou Frances ar Gall, persoun Plouenan, hag an Aotrou Coarigou, belek Ursulined Castel, a oa kuzet e ti intanvez ar Zant, fermourez pinvidik, he zi bepred digor d'an oll dud gouestlet d'ar maro. An daou veleik a oe kemeret d'an noz etre ar zeiz hag an eiz a viz guengolo. An Aotrou Gall a oe diskuillet gant eur c'here, goude beza roet labour d'ezhan. Kredi a reaz da genta ne oa eno nemet eur bourd da ober aoun, ha n'en em dennaz ket en he guziadel ; pa velaz ar virionez, e oa re zivezat, ar zoudarded ne oant kenteliet nemet re vad gant ar c'here.

Gant an intanvez e veve eul leanez, c'hoar d'he fried. Houma, o velet e oa harzet an daou veleik, gant c'houant da zavetei he c'hoar-gaer pehini e doa calz bugale, a lavaraz : « D'in-me eo ar faot, hag ar c'hastiz a zo dleet d'in ; me eo am euz kuzet ama ar veleien-ze hag a roe lojeiz d'ezho. » Kasset e oe var eun dro gantho da Gemper, barnet e oe d'ar maro evel-d'ho, ha gilolinet ho zri er memes devez, ar c'houezek a viz guengolo 1794.

Goueled-Leon, 1791.

D'ar bevarzec a viz guengolo, pa oe embannet ar constitution nevez, ar c'houarnamant a zavaz an holl varnedigiou douget enep enebourien ar Revolution, hag ar veleien a zalc'het er prizoniou ho devoe ho frankiz, da vihana evit eur pennadik amzer.

An dud e karg e departamant ar Finister na zentent ouz al lezen-ze nemet en eur c'hina. Menosiet gant ho

escop Espilly, e kemerent perz en he zrougiez eneb ar veleien fidel.

Koulskoude d'ar 24 euz ar miz e oe digoret ar prizoniou, hag ar veleien er meaz. Mes ret e oa d'ezho mont da choum peder leo diouc'h ho farressiou, ha kaout eun tremen-hent (*passee-port*) hag a renkent mont d'he glask d'ar penn pella euz a gear. Ret e oa d'ezho eta mont var droad dre ar ruiou, dindan taolion teod binimuz eur geariad tud ker fall ha ken terribl ha re Paris ha Marseill, hag ar brizounerien enoruz-se n'ho devoe ho frankiz nemet e risk ho buez.

Mes goude kement a boaniou, eur frealzidigez vraz a c'hortoze kessored ar Feiz. A veac'h edont er meaz euz a Vrest, ma velont paizanted ar parressiou tro var dro o tiredek var ho arbenn ; tostaat a reant outho gant doujan, an daelou en ho daoulagad, o kenniga d'ezho ho ziez da choum en-ho hag ho bara da zibri gant-ho.

Nag a vad a rea da galonou ar veleien ar merkou-ze a garantez hag a largentez, goude beza gouzanvet holl galleder ar revolutionnerien. A beleac'h e teue ar c'hemm-ze etre daou rum-dud ar memes bro ? Ah setu ! Paizanted Goueled-Leon a zalc'he d'ho feiz, hag gant ar feiz d'ar garantez, hag ar *citoyaned* ho doa kollet an eil hag eben, hag a ziskoueze dre eno ar virionez-ma diskleriet gant ar Speret-Santel : « Kalounou an dud dizoue a zo kriz. »

HERRI.

BIEL GOZ.

PEVARE PE PEDERVET BEILLADEK.

Ian. — Mad, Biel goz, me'm eus heuliet an all ho poa roet d'eomp dissul.

Ar c'hemeneur a ioa ganeomp er sizun dremenet, eur paotr fin hag eun teod lem. Counta a rea d'eomp a bep seurt marvailhou, lampr oa he deod, dreist oll pa veze roet eur banne d'ez-ha. Eun dervez ec'h erruas tom d'he veg, beac'h d'ez-ha o lacat neud en nadoz. Va greg en em lakeas d'he scandalat ; ractal va c'hemeneur da sevel he vouez hag evit en em zisamma e lavaras en doa guelet an aotrou person mezo dall. Holla, eme-ve, gevier anat, me a anavez hor person hag a laca e claoustre ouzoc'h, va c'horn butun oud ho koencle, eo gaou ar pez a levirit. En em faziet oun marteze, me gave d'in, me gave d'in.... D'ar pardaez ar c'hreg a baeas an artizan, en eur lavaret d'ez-ha : Ne labourot pelloc'h en ti-ma.

Biel goz.

Chetu a-ze petra dlefemp da ober da vevelou an droug-spered digasset gant ho mestr, tad ar gevier, da skuilla dre ar vro a bep seurt keleier n'ho deus na penn na lost. Va bennos d'as kreg, Ian, hounnes zo du he staon ha ne vadin ket pa gleo dicrial ar relijion hag ar veleien. Ar merc'hed en amser-ma ho deus muic'h a nerz caloun eget ar c'hoazed.

Clevet a rit aliez lavaret : ar veleien n'int ket guelloc'h eget ar re all.

Me zo coz, potret, ha n'em eus ket guelet eur beleg eus hor bro galvet dirag al lez-varn e Kemper, ha condaonet d'ar galeou evit beza great eul laëronsi, eur muntr, eun torfed bras bennag.

Taolit evez brema oud ar stadou all, petra velot? Ama eur marc'hadour brudet da veza pinvidic ha pehini en deus great *banket-rout*, ha rivinet kalz labourerien, kalz artizanet, kalz *domestiket* ho doa fiziet ho arc'hant en-ha.

Ne dremen ket a veac'h eur bloas, eun noter bennag a ra ar memes tra.

Ha n'eo ket guir kemense, Glaoda, te a c'hoar an afferou, te lenn ar gazetennou?

Glaoda. — Ne d'eo nemet re vir, Biel goz, me zo paet evit her gouzout. Me'm oa destumet var dro eur pemp kant scoet, hag e leac'h ho gorren en eur podic-espenn, oun bet sot aoualc'h evit ho lacat etre daouarn eun noter, hag an noter-ze, eun den honest var he veno, en deus lakeat va arc'hant en he c'hodel hag an alc'hoes dindan an or, ha Glaoda a zo ker paour ha biscoas.

Biel goz.

Claoustre, Glaoda, an noter en deus godellet da bemp cant scoet n'oa ket mignoun d'ar veleien.

Glaoda. — Pa veze dirag kalz tud ne lavaret ket kalz a dra, mes pa vijac'h daou pe dri en he *gabinet* ne zelle ket petra da lavaret.

Biel goz.

Emichans, potret, ne lakit ket hor beleien er memes renk gant an dud digoustians-ze?

Ar veleien n'int ket guelloc'h eget ar re all! Ar veleien a zo marteze santelloc'h an eil evit he egile, mes da viana n'int na laeroun, na troumplierien, na torfetourien. Lakit evez mad, va mignounet, ma caver eun dra bennag da lavaret eus eur beleg, ar pez n'eo ket ken hir ha va biz bian a vezo astennet hirroc'h eget va breac'h. Mes ar re ho deus discleriet ar brezel d'ar relijion ne glascont nemet an tu da sclabeza ar veleien. Me ia da gounta d'eoc'h eun dra erruet en hor bro brema ez eus daou ugent hag eun nebeut blavezioù.

En eur gazeten moulet e Brest, e lavaret evel-hen : Eur beleg iaouank cure e parres P.... en deus en em lazet, en deus trouc'het he c'houzouk gant eun taol razouer. Anaout a rean ar beleg iaouank-ze, hag ar c'helou eus eur maro ken trist a reas d'in kalz poan. Prestic goude e c'hoarvezas gan-en en em gaout var an hent gant ar c'hure lazet gant gazeten Brest. Evel ma'z oamp bet er skol assambles en hor bugaleach, e leviris d'ez-ha en eur c'hoarzin : evit doare, va mignon, n'oc'h eus great nemet ar maro bian, ma vijac'h bet maro da vad, n'em bije ket hirio ar blijadur d'ho kulet iac'h ha seder. Evel a velit, va mignon Biel, n'oun ket maro c'hoas ha c'hoant da vervel n'em eus ket bet, en despet d'ar pez e deus lavaret gazeten Brest.

Ian. — Ha beo efe ato ar beleg iaouank-ze?

Biel goz.

Ia sur, Ian, a drugare Doue, mes hirio caret ha respetet gant an oll, eo galvet ar person coz, evel an hini a goms ouzoc'h a zo bet iaouank hag a zo galvet hirio Biel goz.

P. p. T.

An davarn eo maro an honestiz

« Nan, biken jamez, a lavare guechall eun den ne c'hoarze ket bemdez, biken, emezhan, ne gredin da honestiz an hini en em daol d'ar boessoun. »

E comzou ar mesvier n'euz urz ebet, er pez a gan nebeutoc'h c'hoaz; p'en em gav gant eur plac'h iaouank benag ez a diot; tress fall a gemer ractal; he amzer a dremenno oc'h ober luchadennou mezuz; ne bouezo munud var gar ebet; lavaret a ve great oc'h he velet, e ve glaou bero dindan he dreid, e ve an tan en he izili, ne ve ket mestr d'ezho.

Perag kement-se? Ar guin, an odevi a zo o coumans he labour ha labour an odevi eo dougen an den d'an dizhonestiz.

Petra zo eta e peñn an den-ze?

An nep en deuz skiant her c'houmpreno, me gred; ma n'her c'houmpren ket, n'her c'hlevo ket ganen-me; ar pez a livirin eo poan vrassa ar mesvier, er moument-se, eo beza var an hent braz.

Var ze ar mesvier en em denno glac'haret, en eur bedi ar plac'h d'en em gaout ganthan, ar marc'had kenta, e cafe***.

Dont a ra an devez merket, coumanz hag echui a ra ar marc'had. Hor mesvier en deuz paket meur a vanne hag ar bannou a zo dispar da rei joa oc'h ar merc'hed. Mont a ra eta da glask... da glask piou? Da glask *he vestrez* mar plij ganeoc'h. Ia, ia, *he vestrez*, ar ger a zo anzavet gant an oll.

Ia, guir a leverez, mesvier paour, da vestrez eo zur p'e guir e roez an treac'h d'ezhi, p'e guir ec'h assantez soubla da oll froudennou, da oll ioulou ar plac'h maleuruz-se. E guirionez en em lakaat a rez da vevel dindannhi, hag en dra he darempredi da vicher a vo micher ar forsalet, tevel, plega ha senti ato.

Heb ober goab, nag eurussa tud eo ar vesvierien o deuz eur vestrez! Na braoa traou a zeskont en he scol!

Ha goull eo ialc'h ar mesvier? An vestrez a zesko d'ezhan penaoz ober arc'hant, o verza ed e cuz oc'h ober sent, evel a lavar ar bortezerien, o laerez tammou aman, anduill ha traou all.

M'en deuz ar mesvier an ear hebken da c'hina ah! neuze ar vestrez a grozo bag a ziscalpo eur chapeled ar c'hiz nevez; mab ac'haleu, mab ac'haleshount, mab a bartout....

Red e vo eta d'ar mesvier keaz plega ha plega a raio. Lavarit d'in breman, penaoz a gav d'eoc'h ec'h echuo an dro etre eun henvelep tarin hag eur seurt paborez? P'e dezo ar vestrez-se sunet guenneien ha goad he

mevel, pa ne jomo ganthan netra ebet ken, e taolo anezhan a stog he gorf en eur c'houn tro benag, evel ma taoler croc'hen eur fiezen goude beza sunet ar pez a ioa diabarz enni. Goudeze ar c'henta ma c'hello e rai kement all da eun all.

Hag hen? hag ar mesvier? Ar mesvier a zivesvo hag eun devezioù benag goudeze e clevot lavaret eo fortuniet. Truez! va Doue, oc'h ar vugale a ranko lavaret va zad da hennet! Pe seurt a respouto d'ezho pa c'houlennint diganthen perag n'int ket crev evel ar re all, perag e man liou ar paper var ho fass hag ho izili goloet a c'houlou? Pe seurt a lavaro d'ezho pa c'hoant taint gout perak int bet reformet?

Setu aze penaoz ec'h echu an dro gant galouperien an tavarniou.

Ar boessoun en eur zevi ho goad a zeo en avans goad ho bugale. D'an eil, ar boessoun a zoug d'an dizhonestiz hag an dishonestiz d'he zro a laz, a voug ar vuez en he zoursen. Peleac'h eta e man honestiz ar vesvierien, a laer ho buez diganthen ho unan, a laer anezhi divar goust ho bugale, a ro ar guella loden euz ho danvez d'an estren evit lezel gant ho guir heritourien ar c'hlenvenjou, an naon, an dismeganz hag ar pez zo guassa tout, an ioulou fall o deuz maget hag heuillet a zoug ho buez.

« An hini a ia aliez d'an davarn, var a gounte eun devez eur micherour, a rank ober evel ar re all, da lavaret eo en em goll; den n'e goestl, emezhan, da viret oc'h kement-se.

An Aotrou Doue he unan, ma'z affe d'an davarn epad c'huac'h miz hebken, a errufe ganthan tro ar re all. Doue e teuffe ebarz, mez ne d'affe ket Doue er meaz. »

Eun den a zarempred an davarn ne d'eo eta mui mestr d'ezhan he unan, n'e mui goestl d'en em c'houarn.

Ar boessoun a vezo he vestr, a roi d'ezhan eur vestrez hag ar vestrez-se, guaz eget ar guaderezed a zun a goad blounset, a zuno ar purra goad a red en he wazied, her suno betec al li, oll heritach eur rum all a vo guaz evithan.

Piou a garfe hen destum!!!

Sant Augustin a gount penoz eun devez eun den, hanvet Cirill, boaz da zarempred an davarn, en em lakeaz en eur zigouezout er gear da vazata he vam. Da c'houde e saillaz var unan euz he c'hoarezed gant an ioul d'he dizhenori. Euruzamant ar verc'h a gavaz guell mervel eget assanti d'ar pec'hed. Tad ar verc'h-ze a ziredaz o clevet an drouz. Cirill en doa dija lazet he c'hoar, he dad a lazaz ive.

Sant Augustin o clevet ar c'helou-ze, a lakeaz ractal gervel ar bobl d'an iliz, hag, evithan da veza prezeget diou vech dija en devez-se, a ia eun drede guech er gador evit discoez d'ar bobl pegen terrubl eo ar boessoun. Iudal a rean an dud ganthan en iliz, hag oll en em daoljont d'an daoulin evit pedi Doue da zizrei divarnho ar walen euz he goler ha d'ho frezervi en amzer da zont euz a vouenn ar vesvierien.

Evel a ziscoez an exempl-man, ar mesvier a zo eta eun den dizhonest; an davarn a zo maro an honestiz, hag ar c'holl euz an honestiz eo ar glac'h arussa, ar me-zussa euz an oll marvou.

NEDELEC.

Histor Coll-Bara.

(Pevar pennad var'n ugent.)

Anaout a riz Gaid, mez Gaid ne anavezaz ket ac'hanon. Mont a rejomp hon daou euz an iliz, scoaz ha scoaz heb lavaret ger an eil d'egile. Daoulammet a rea va c'halon em c'hreiz. Va zeod, evel aptellet em ginou, ne c'hede nemed ma vijen er porched, evit lavaret he hano d'an hini a garrien kement.

A veac'h oan eat dreist trujou an iliz ma, tizroiz varzu enni.

— Gaid! Gaid! emeve....

— Augustin! Augustin! emezhi....

En em deuler a rejomp an eil da c'houzoug egile. Lenna va a reamp hon daou gant ar joa. Nag eurussa moument oue hennet a dremeniz gant an eal-ze a zoujen kement guechall!

Gaid a ioa cresket calz, mez chenchet braz oa ive. N'oa ket eun aluzen anezhi. He dillad a ioa uzet betec ar jaden ha gleb-teil en dro d'he c'horf paour; he boutou a ranket teuler evez dioc'h pe benn lakaat an treid enni; o paka he bleo oa eur c'hoz mouchoueric coton, var he discoaz oa eul lastez plouzen, eur zac hag a ziskenne he-tec hanter he diou c'har. Riou, anoued e devoa d'ar maro.

— Da beleac'h ez ez, a c'houlenniz diganthen?

— Ne c'houzoun dare, emezhi; hag en em lakeaz da lenna forz a benn a nevez.

— Allaz, kiniterv geaz, arabat eo lenna er c'hiz-se. Pe seurt a zo oc'h ober poan d'id, Gaid, lavar buhan, peleac'h emaut o chom?

— E nep leac'h, siouaz! Augustin, paour, cassef oun kuit euz an ti edon o servicha ennan.

— Oh! an dud didruez! teuler ac'hanod var an hent. Piou inthi?

— Va Doue, arabat e ve clem anezho. N'oant ket pinvidic aoualc'h evit va maga da ober netra, rag eur pennad zo ne c'hellan ket labourat. Eur biziad am euz paket, ar vescoul me gred, hag a vir ouzin da c'hriat.

Teir zizun zo emaut er vizer gant ar biz-se, n'em euz gelllet ober crav ebet an disterra. Va mistri o deuz dalc'het ac'hanon epad pemzec dez betec gout pe seurt a raje va biz, mez allaz! ne ket var vell ez ea, hag ar midisin var ar marc'had en deuz lavaret d'ezho ne c'hellen ket labourat kentoc'h evit daou viz da nebenta.

Var ze o deuz laosket ac'hanon.

— Ma n'o doa c'hoant d'en em zizober ac'hanod, ne ket evelse oa dleet d'ezho beza great. Perag da deuler var ar ru; daoust ha n'oa ket muioc'h a zoare d'ezho da gass d'ar gear?

— Kemennet euz bet d'am lez-vam n'edon ket var va

ar joa hag al laouenedigez e kement leac'h hag e kement coumpagnunez ma'z ea. A hent all oa bepret aketuz d'he zever, ha morse ne felle d'ezhan mont da loja d'al leac'h all eb beza pedet eur mignoun bennac da zont da zi-voal ar barrez en he blas, gant aoun n'en devije eun den clanv bennac ezom euz ar belec en noz.

Ar pez a ziscouez an istim a rea ar veleien all euz an aotrou Madec, hag ar garantez o doa evithan, eo an niver braz anezho a zo bet dillun en he enterrant. Tost da dri ugent oant, hag en ho zouez e remerket eur viket vraz, oll chaloniet an ilis cathedral, oll veleien ar siminer, meur a bersoun canton, hag unan euz an Tadou Jesuistet a Kemper. Freret ha Seurezet a ioa ive, ha calz tud all euz a Kemper, (an aotrou Mear he unan), euz a Loctudy, euz a Bluguën. Euz a Benhars marteze e tlije beza bet muioc'h. An aotrou Madec en deuz c'hoanteat beza enterret eno oc'h esperout o devije he barrissionis sonj anezhan dirac Doue. Ar re-ma n'o deuz nemet eur vouez evit lavaret o deuz keuz braz d'ezhan. Pell a ioa ne oa ken soun gantho nemet n'o doa bet biscoaz persoun ebet da blijout d'ezho evel an aotrou Madec. Hogen n'e ket aoualc'h d'ezho lavaret o deuz keuz d'ho fersoun, red e d'ezho hen discouez dre ho oberou, da lavaret eo, en eur bedi evithan. Ra'z aint eta aliez da zaoulina var he vez! Eno an hini o deuz caret epad he vuez hag en deuz ho c'haret ive, hag en tu all d'ar vuez memes p'e guir en deuz goulennet chom gantho goude he varo, eno ar pastor mad-se a brezego d'ezho c'hoaz hag a zigasso d'ezho da zonzj e tleont caret Doue hag an nessa evel dhan mar o deuz c'hoant d'en em gaout adarre assamblez gantho er baradoz.

MORVAN, Chaloni.

An Tad Maner.

Eul levric nevez, e brezoune, a zo moulet e ti an aotrou Kerangal, e Kemper:

Buez an Tad meurbed enorus, Julian Maner euz a gompagnunez Jesus, scrivet gant an Tad J. Bleuzen, euz ar mezes compagnunez.

Evit ma vezo eaz d'an oll vretounet caout etre ho daouarn ar vuez caer ha burzudus-ze; evit ma c'hello ar veleien hag ar mistri ha mestrezet scol caout prizou marc'had mad da rei d'ar vugale divar ar meaz, eo bet aket al levr-ze en izela priz:

Dec guennec ar pez..... 0 fr. 50 c.
Daou real var'n ugent an doussen. 5 50
Ha daou-ugent liour ar c'hant... 40 00

Cavet e vezo e Kemper, e ti an Aotrou Salaun, levrier, E Landerne, e ti an Aotrou Desmoulin.

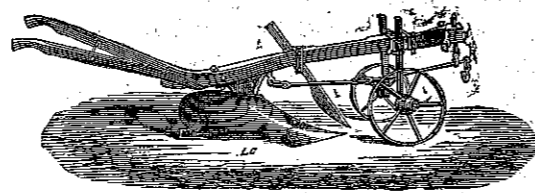
E Montroulez, e ti an Aotrou Lédan.

E Brest, e ti an Itanvez Normant.

E Landreger, e ti an Aotrou Flem.

E ti an Aotrou Ar. de Kerangal, mouler *Feiz-ha-Breiz*, ec'h en em garger da voulla kement tra a ve c'hoant da lakaat e scritur-moull, evel, *pennou-liziri*, *cartennou-vizit*, *levriou ha levrigou* gallec ha brezouneec etc. An traou-ze oll a ve moulet eb na goustfe re ger. Mes pa scriver da lakaat moulla eun dra bennac evelse, eo red discouez pe merka sclear penaoz e ve c'hoant e

ve moulet. Red eo ive rei da anaout dre he hent cass an traou a ve bet goulennet, ha merka pe ec'h en em garger da baea ho c'hass, pe ne reer ket.

MACHINES AGRICOLES DE E. BODIN

CONSTRUCTEUR MÉCANICIEN

et Directeur de la Ferme-École des Trois Croix
A RENNES (Ille-et-Vilaine)

Fabrique fondée en 1832. — Plus de 55 mille instruments livrés

CHARRUES A AGE FER ET BOIS

SPÉCIALITÉ DE HERSES ARTICULÉES

EXTIRPATEURS — HOUES — SEMOIRS — BUTTOIRS — ROULEAUX CROSSKILL — ROULEAUX UNIS — HERSES A CHAINONS — LAVEUR DE RACINES — HACHE-PAILLE — HACHE-MAIS — COUPE-RACINES — DÉPULVEURS — TARARES.

MACHINES A BATTRE

Envoi du Catalogue complet sur demande affranchie, contenant 20 centimes en timbres-poste. 7-18

PRIZ AN ED.

TAOLIT EVEZ. — Ar priz merket da genta eo priz ar marc'had diveza, hag ar priz merket d'an eil eo priz ar marc'had araoc.

KEMPER. — Marc'had ar 14 a vis here.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz.....	23 l 50 s	23 l 50 s
Segal.....	49 50	48 50
Eiz.....	46 50	46 50
Guiniz du.....	24 00	22 00
Kerc'h.....	49 50	49 50
Avalou douar.....	6 00	5 50

POUNT'N-ABAD. — Marc'had an 12 a vis here.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz.....	23 l 75 s	23 l 75 s
Segal.....	46 94	47 94
Eiz.....	45 76	45 76
Guiniz du.....	24 66	» »
Kerc'h.....	48 76	48 76
Avalou douar.....	5 90	7 00

CASTELLIN. — Marc'had an 12 a vis here.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz.....	23 73 s	23 l 73 s
Segal.....	49 96	49 36
Eiz.....	47 00	» »
Guiniz du.....	25 80	23 74
Kerc'h.....	20 00	19 50
Avalou douar.....	5 50	5 50

Perc'hen-Merour: AR. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gant AR. DE KERANGAL.

FEIZ HA BREIZ

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA

Casset bep sul da gement kristen a gomz ar brezouneec

PRIZ AR GAZETEN

AR MARC'HAD D'HE C'HAOUT BEP SIZUN EPAD AR BLOAZ A GOUST:

DAOU SCOUET evit ar Finister, — ar Morbihan — ha Costez-an-Nord
SEIZ LUR evit an departamanchou all.

Ar marc'had a dle beza great ha paet ato e ti an Aotrou Ar. DE KERANGAL, Perc'hen-Merour, e Kemper.
Ar scriidou da lakaat var ar gazetenn a dle beza casset d'an Aotrou MORVAN, Chaloni, kenta scrivanier,
Pe d'an Aotrou NEDELEC, eil scrivanier, ru Bourg-les-Bourgs, 26, e Kemper.

KEMPER, 28 a vis Here.

Pardounerien Breiz e Rom.

SEIZVED PENNAD VAR'N UGENT.

Traou caer meurbed ha coz-coz a zo er Vatican.

Va c'henvroad keas, *Ian an ti all*, a i eas eun dervez da bourmen da Vrest, ha pa oae goulennet digantha en dizro petr' en doa gullet, a lavaras: *an tiez o deus miret ouz in da velet Brest*. Setu ive tost da vad ar pez a zo diguet gant ar paour keas *Ian ar Gernevez* p'az eo bet e Rom. An traou caer-caer ha coz-coz a zo berniet e Rom, neket a gantchou avad mes a villeron pe a gant millerou, o deus trellet va daoulagad, hag en em verniet em spered en hevelep doare ma ne c'hellin biken caout sonch euz ar c'hanvet anezho. Evit gellout coms anezho gant guesiegez e ve red beza evesseat piz ha piz oc'h pep hini anezho, eleac'h me n'em beus gullet nemet rei eun taol lagad d'ezho ha c'hoas n'em beus gullet nemet eun nebendic anezho. Er Vatican etre diou vech em beus roet eun taol lagad d'ar burzudou dispar e pep feson o deus destumet eno ar pabet. Lavaret eta a c'hellan eur geric bennac divar ho fenn, gant sicour al levriou o deus va bleinet etouez ar burzudou-se,

An duchen pe torgen hanvet ar Vatican, hag a zo brema varnezhi iliz Sant Per ha palez an Tad santel, a ioa varnezhi guech all jardinou ar c'henta impalaer en deus persecutet ar gristenien; he hano eo Neron, an euzussa hano a c'houffet da gaout. Hema a lavare e carje n'o devije bet an oll dud nemet eur penn evit ma c'helje he drouc'ha essoc'h a ze. Cass a rea he sclavet dre bevar c'horn kear da lakaat an tan enni, ha pa veze croget e tamalle ar gristenien; hema c'hoas a c'holoe ar gristenien a stoup trempet en eol, hag a lakea an tan enno evit sclerijenna he follenteziou epad an nos. Eno eo eta e ma brema palez ar pabet hag iliz Sant Per.

M'am beus sonch mad, em beus lavaret d'eoc'h ez euz daouzec cant cambr er Vatican. Geier em beus lavaret d'eoc'h, eb he zonzal; rac unan euz va levriou a lavar ez eus enna *unec mil cambr*, eun all a lavar ez eus *trizec mil* etre japelou, oratoriou, camprou, a zo lod anezho brassoc'h evit ilizou, corridoriou. Pehini eo a lavar ar virionez? Na c'hui na me n'her goar ha n'her guezou biken m'oar vad. Ar palez divent-se a zo bet great tam brema, tam divezatoc'h, hervez an ezomou; evelse an tiez caer-se, o deus tri pe bevar estach pep hini anezho, n'emaint ket en eur renkad, ama hag ahont int savet ha jardinou bras en dro d'ezho.

Coumansomp eta dre ar c'hamprou, disteric aoualc'h, a zo enno an taolennou ar re vrudetta a zo er bed. Ar priz kenta a zo d'an teir daolen-ma: Transfiguration hor Zalver var menez Thabor, Communion diveza Sant Jerom, hag an daolen a ziskues hor Zalvez distaget dioc'h ar groas. Ho zeir int caer-caer, neket d'eun azen evel don-me da lavaret perag o deus kement a daloudegez evel o deus. Ar genta a zo bet prizachet pemp cant mil scoed, hag evelato an dud guesiec ne c'hout zont da behini anezho ho zeir rei ar plas kenta. Epad ma vezint oc'h en em zicanat greomp eur zell var ar re all.

Uvan euz ar re genta a velis goude eo: Disken hor Zalver er bez, a zo ar souessusa a c'heller da velet; neket eun daolen eo a zebant d'eoc'h gullet eno dirazoc'h, mes patromou e marbr a lavarfac'h a zo distag an eil dioc'h egile; an darn vrasa euz al liverien, a leverer, o deus droug ha cassoni oc'h an hini en deus livet an daolen-ma, dre'n abec ne d'eus hini hag a ve bet tost d'ezha gouzout penaos gant daou liou epken, guenn ha du, en deus gullet al liver brudet Carrach ober eun hevelep taolen.

Hag houma 'ta, *Guerc'hez Foligno*, da lavaret eo ar Verc'hez ar Mabic Jesus var he barlen, savet en oabl, eur c'hele'h aour en dro d'ezhi hag eun toullad pennouigou elez o sellet outhi, a zo ken dudius ma'z eo red, eme an dud guesiec, e ve bet er barados o velet traou ker

caer an hini en deus livet an daolen-ma. En traon a zindan ar Verc'hez, a zebtant beza er barados etouez an elez hag an arc'hélez, e ma sant Ian-Vadesour gant he groc'hen canval o tiskuez ar Verc'hez gant he viz ; en he gichen ema sant Frances var he zaoulin, astennet he zivreaç'h, o sellet oc'h ar Verc'hez ; en tu all ema sant Jerom gant eur varo ker caer n'em beus ket gullet he far. Ne d'eus nemeur a daolennou en hon ilizou ha ne vent ket kement hag hi, hag evelato eo bet istimet eiz cant mil lur. Perac e deus an daolen-ma kement a daloudegez ? Goulennit-hen digant guesiec'oc'h evidon-me.

Eun daolen all am beus gullet eno ive henvel bras oc'h houma, nemet en traon ez euz sent all, hag en ho chic'hen sant Sebastien stag oc'h eur piller hag ar birou en he gorf. Eun daolen eo var lien ha den ne lavarfe n'ema ket eno e guirionez sant Sebastien beo buezec, kement a henvedigez o deuz al liou a zo roet d'ezha gant kic ha croc'hen an den beo.

Seiz ha tregont taolen a zo eno bravoc'h-brava an eil evit eben, hag euz eun daloudegez ar vrassa ; oll ez int bet roet d'ar pabet pe brenet gantho. En nebeut cramponigou-se ema ar pez a zo bet livet a vrava, pe da vihana ar pez a virer a vrava. An taolennou brudet digasset gant ar romaniseded euz ar Gres goude m'o devoa he c'hemeret, dre ners ha vaillant'is ho zoudarded, a zo bet hevet pe gollet.

Kement-se a zo bet eur c'holl bras evit an dud guesiec ; rac evel a lenner e levriou an dud coz-coz guesiec o deuz hi gullet, ne d'or ket evit compren penaos o deffe gullet an dud liva ker brao an traou evel ma reant. Al liverien brudet-se euz ar Gres a c'houie liva an traou ken henvel ma'z oa leac'h d'en em drompla. Evelse eul liver, euz ar re vrudetta evit guir en ho zouez, en doa livet ken henvel eur banerad rejn ma tiskeone al laboused var an daolen da glask ho dibri. Al liver-ma, hanvet Zeuxis, a veve en he amser eul liver all hag a dostea cals ive outha. Zeuxis eta a zifias he gonsort Parrhasius da ober eun daolen ken henvel evel he hini, e doa tromplet al laboused. Abenn eur pennad Parrhasius a zigassas d'ezha eun daolen livet gantha hag a ioa par d'he hini. N'en doa great nemet representi eur ridoch. Pa velas Zeuxis ar ridoch-se ec'h astennas he zourn evit he blega en eur lavaret : tennit ar ridoch-se evit ma velin petra zo didanha. — Ac'hanta, eme Parrhasius, n'em beus ket great mad ar ridoch ? — Eo, eme egile, rac me n'em beus tromplet nemet al labouset, ha c'hui oc'h eus tromplet ac'hanon-me, a zo liver ha guesiec zoken, var va meno.

Ne d'or ket eta evit lakaat en eskem an taolennou brudet-se a zo er Vatican ha ne d'int great nemet tri pe pevar c'hant vloas zo, pe var dro, gant ar re a ioa great gant al liverien brudet euz ar Gres, a zo maro daou vil pevar, pemp cant vloas zo. An dud guesiec o divije lakeat da dalvout ar pez a ioa bet great en ho raoc.

Ar brudetta liver a zo bet var an douar, credabl, eo Raphael a zo maro iouanc-flam gouscoude, d'an

oad a zeiz vloas ha tregont. Ne gaver taol manc ebet en taolennou great gantha, hag an niver anezho gouscoude a zo bras meurbet. Kerkent ha ma reas anaoudegez gantha ar Pab Leon, deçvet euz an hano, ne fellas d'ezha implija ken liver all nemetha evit liva he balez ar Vatican. Al labourou niverus en deus great enna a ra hirio c'hoas admiration an oll dud guesiec a ia da Rom.

Pa fell d'ar rouanez ha d'ar brinset caout lambrusk ho salesiou hag ho maneriou livet caer, e claskont ar guella liverien a c'hellont evit mont da Rom da studia labourou burzudus Raphael ha clask ober eun dra benac henvel oc'h he re. Bete vrema den n'en deus gullet tostaat outha a ziabell zoken.

Hano Raphael a zo embannet dre ar bed oll evit an taolennou dispar en deus great. Netra caerroc'h, netra dudiusoc'h evit kement en deus great. En he daolennou kement patrom a zo en deus he blas choaset mad, a zo guisket en eun doare deread, hervez he renk, a veler sclear var he zrem petr' a dremen en he ene, ar garantez, ar gassoni, teneridigez eur vam, ha galloud an tad, ar furuz, an devotion, an esperans, ar gruelded, an dousder, ar spont, setu dreist oll petr' en deus great euz a Raphael *Roue* al liverien ; d'an oll batromou livet gantha ne vank nemet ar prezeg, pep-hini anezho a ve lavaret beo buezec kement a henvedigez o deus gant an dud veo.

Hag evelato an taolennou dispar-se n'ho guerze ket goal ger. Evelse eur c'hardinal, o veza goulennet digantha eun daolen vras, hag o veza roet daou c'hant hanter cant lur araoc m'oa peur-echu, o sonjal beza he faet traoualc'h, a voue souezet pa deuas Raphael da c'houlenn he nemorant en eur zigas he daolen.

— M'he c'havit re ger, emezha, lakit an nep a geroc'h d'he frisacki. — Ar c'hardinal, o c'houzout oa eun nebeudic jalousi etre Mikel-Anj ha Raphael, a bedas Mikel-Anj da istimout an daolen, en devoa paet, emezha, daou c'hant hanter cant lur evithi. — Mikel-Anj a jomas eur pennad mad da evessaat outhi : erfin e lavaras : *Peppenn* epken euz ar patromou-ma a dal ar pris-se.

Ar c'hardinal pa glevas kement-se a lavaras d'he densorier mont buhan da beur-baca he daolen da Raphael, rac, emezha, ma renkan paea er memes pris an nemorant euz ar c'horf ker ker hag ar pennou e vezin rivinet.

Comprenit eta, mar gellit, taloudegez al lambruskou, ar mogeriou penn da benn en deus livet Raphael e palez ar Vatican. E meur a hini euz he daolennou, Raphael en deus cavet an izinn da denna he bortret he unan etouez ar patromou all, kercouls hag hini ar plac'h iouanc, hanvet Fornarina, a garie cals. Anaout a rear atao Raphael, henvelloc'h avad eo oc'h eun dimezel evit oc'h eur goas ; he vleio hir rannet e creiz he benn a guez frizillonet oll var he c'houzoug hir ha moan ; eur c'hos tamic calabousen var he benn, hag he zillad stard var he gorf oll, a ra anezha eun aotrouic lipet just.

Kement a respet hag, evel pa lavarfen, a zevotion o deus evitha he genvrois, ma veler he batrom en tiez, er maneriou, var ar plasennou, avechou livet, avechon e marbr, avechon e c'uevr du, e c'uevr alaouret, hag en gour hag en arc'hant zoken. E pep leac'h e veler o para, var he zrem ar spered, an ententamant dispar-ze o deus great anezha ar brudetta den euz he amser.

Setu penaos e fell d'an Italianet recompansi an dud guesiec euz ho bro, brudet evit ho labourou dispar. Ar pez o deus great evit Raphael o deus great abred pe zivezad evit ho c'henvrois, o deus great pep hini en he vicher eun tam labour gaer bennac. Ar c'hoant ive da gaout an hevelep brud goude ho maro eo a laka an dud guesiec da boania d'he c'haout. A gantchoue c'hellenn henvel d'eoc'h an dud dispar-se a zo ho fatromou e creiz ar plasennou, ar balion, oc'h ar paleziou, var ar feunteunioù. Ha kement a reont en doare-se a zo caer meurbet.

Guelit eta buhan petra zo en ho podic-espenn evit ma c'helloc'h para ho taoulagad var an traou burzuduse, ne veler traou evelse nemet en Itali.

IAN AR GERNEVEZ.

(Eur pennad all eur vech all.)

SANTES ANNA VENET.

Mont a reas da gavout an tad Modest a ioa eun den santel meurbet hag euz ar brassa furnez. Ar vrud vad en devoa Nicolazic er vro, he feiz kreñv, he vertuz, he lealdet hag he izeldet a galon ne lezent douetans ebet n'oa guirion ar pez en devoa discleriet. An tad a c'houie ervad penaos ar burzudou var bere oa deuet da c'houlenn ali, n'oant ket hep ho far e histor an Ilis. Petra bennac ma'z e guest ato Doue da ober miracloù, n'heller ket lavaret evit an dra-ze e ve bepret guirion ar pez a gount an dud. Gourc'hennenn a reas da Nicolazic beza aketussoc'h c'hoas d'he oll deveriou a gristen ha mont da c'houlenn sklerijen digant Doue da ilis ar Spered-Santel ha da hini Itroun-Varia a Nazareth. An ilis-se a zo discaret hirio, mes neuze oa en eun enor vras e arvor ar Morbihan.

Nicolazic a zentas, ha gortoz a reas sklerijen digant Doue evit anaout ar mister-man. Bez' ez edot e creiz an han : an dra-ma a ioa d'ar bemp var'n-ugent a viz gouere 1624 ; an deiz varlerc'h e tigoueze gouel Santes Anna. Nicolazic a ioa eat da Aurai, emichans evit en em lakaat e stad da ober he zeveuriou a gristen da c'houlenn Santes Anna. Terval bras oa an noz pa zistroas varzu ar gear.

Evel custom a hed an hent e lavare he japeled. Arruet e kenver eur groaz vean hanvet abaoe croaz Nicolazic e velas en eun taol ar zantes douget var eur goabren ; gant ar c'houlouen a zalc'he en he dorn e sklerijenne an oll draou tro var dro. Heuill a ra he hent ep eana da lavaret he japeled. Ar zantes hen heuill ive hag ar c'houlouen burzudus her c'hass betec toul he zor. Ar guel dudius-se en doa cals trubuillet spered Nicola-

zic. Goulenn a rea outhan he unan petra talveze da Zoue, hag en eur sonjal en oll draou digouezet ganthan en amzeriou diveza, ec'h en em dennas en eur c'hranj ep kemer tam evit beilla er beden hag en oreson. En em denna reas eno var digarez divoall an ed dornet en derveziou diaraoc, evel m'ema hirio c'hoas ar c'hiz en hor bro. En em astenn a reas var eun tam plouz evit kemer eun tam repos. Mes ar c'housket ne deue ket ; re a draou a ioa var he spered. Etre unnec heur hag anteroz e clevas eun trouz bras, evel trouz bale eun niver bras a dud o tond euz a bep costez gant an hent, hag er memes amzer e clevas ive eun niver bras a vouezioù. Doue a zebtant aman, evit calounekaat he zervicher, fallout skeudenna dirazhan unan euz ar pelerinachou caer a dle divezatoc'h digass kement a dud el leac'h-man, hirio c'hoas dianavezet. An trouz bale a dosta ; trouz ar mouezioù a gresk. Nicolazic estonet a zao en herr. Redet a ra er meaz, evit goulenn petra zifin d'ar mare noz-man eun hevelep strollad-tud. Euz pelec'h e teuont ? Petra glaskont ? Mes o souez ! Aveac'h m'ema var treuzou an or ec'h ean an trouz, ne glev mui netra, ne vel den ebet. Mont a ra betec ar prajeter tosta ; pep tra a dav, netra na finv. Aveac'h ma cleyer an trouz scany euz an avel o vransellat, a amzer da amzer, an dellioù er guez.

Nicolazic estonet muioc'h-mui ha stratuillet oll a zistro d'he c'hranj. Kemer a ra he japeled hag ec'h en em laka da bedi gant eur virvidigez nevez. En eun taol ar c'hranj a deu d'en em sklerijenna, hag eur vouez a c'houlenn digant al labourer devot ha n'en doa cleyet morse lavaret e vije bet eur japel er Bocenno. Araoc beza respountet, an Itron gaer en devoa gullet diagent a apparissas dirazhan a nevez, hag a lavaras d'ezhan e iez ar vro : « Iouenn Nicolazic, n'o pezit ket « aon, me eo Anna, mam ar Verc'hez Vari. Kit eta « da lavaret d'ho persoun, e creiz ar park galvet ar « Bocenno ez oa, araoc m'oa savet kear ebet, eur ja- « pel brudet, ar genta a zo bet savet e Breiz-Izel en « enor d'inn. Setu hirio tao c'hant pevar ha pevar « ugent vloaz ha c'hueac'h miz ma'z e bet diskaret. (1) « C'hoant am euz gullet he zevet a nevez. Doue a fell « d'ezhan e ve c'hoas eno enoret va hapo. » Goude ar c'homzou-se e tisparissas gant ar sklerijen.

Diez eo lavaret pebez levenez a zantas Nicolazic en eur glevet ar c'homzou-se. Gouzout a ra breman ar pez a c'hortoze Doue diganhan. An Aotrou Doue a felle d'ezhan her choaz, hen paour keaz breizad, evit sevel a nevez chapel Santes Anna : evithi en doa bet ato eun devosion dener. Santes Anna he unan a roas d'ezhan da anaout ez oa choazet evit cass da benn an tam labour-se. Dizale e c'hello he enori en eur japel savet var an douar-se o deuz he zaouarn labourer-ken alies. C'ousket a reas he spered hag he galon carget a fizians. Ker countant oa n'en doa douetans var netra. Mes pa

(1) Da lavaret eo, bez' oa bet diskaret er bloaz 699 er penn kenta euz ar vrezel a zigouezas goude maro Alan an Hirr (*Allain le Long*). Seiz Count en em ganne neuze divar benn pillennou Breiz-Izel ma leurus. Ar brezel-se digoret er blavez 690 ne echuas nemet er blavez 786.

zivunas, e teuas ennan he unan. Pebez beac'h lakeat var he zion scoaz ! Penaos hen paour-keaz labourer rei da entent da bersoun he barrez ez oa carget gant Santes Anna da sevel eur japel d'ezhi ? Ma ne dremenche ket evit eun toueller, da viana ha n'her c'hemerjet ket evit eur gaoniad ? Hag ouspen, e peleac'h caout an arc'hant red evit sevel eun iliz ? (1)

P. M.

Paris epad ar Vrezel.

IAN. — Hag ar re-ze (ar franmasounet) eo a ioa drouc enno pa oue savet hon Tad Santel ar Pab Pii nao var gador Sant Per ?

— Ia, ar re-ze eo ; rac credi a reant, evel ma vez ato ho uvre, e vije eur Pab *liberal*, drouc ha mad, na kig na pesk, pe eur gaoter ratatouill druz ha bevin, ki ha caz er memes amzer, eur Pab hag en devije roet eun dorn da Jesus-Krist hag eun dorn all da Zatan, eur Pab hag a vije bet eun troad d'ezhan en Ilis catholic hag eun troad all e templ ar brotestantet, ar franmasounet, ar gommunardet, etc. ; rac ar re-ze oll a zo kindirvi gompéz. Pa o deuz gulet avad o doa lakeat ho biz en ho lagad, int dirollet hag o deuz great eur zabat ifern.

— Abalamour d'an dra-ze eta eo e reer brema kement a vrezel d'ar Pab, en Itali hag e leac'h all, ha d'ar gristenien vad a zo a du ganthan ?

— N'e ket evit eur rezoun all. An diaoul eo a zo oc'h egari hag o cass en dro an armeou en deuz er bed-ma.

— An armeou-ze a zo calz anezho, evit doare.

— Ia, p'e guir ema enno kement den a zo a enep Doue, hag an dud a zo hirio a enep Doue ne c'houllet ket ho niveri.

— Ha penaoz ie, a gav d'eoc'h, aotrou, ec'h echuo ar vrezel-ze ?

— Ne c'houzoun ket, Ian ; mes ar pez zo sur eo Doue hag ar Pab a c'hounezo abarz ar fin.

— Hag ar re all, petra erruo gantho ?

— Me n'e ket Doue oun, rac-se ne c'hellan ket hel lavaret d'id. Eun dra evelato a c'hellan da lavaret. Credi a ran ar bleiz crenv a zo saillet da genta gant oan Rom a vezo debret eb dale gant eur bleiz all hag a zo c'hoaz crenvoc'h evithan. Ar bleiz all-ze en deuz sonch da viret an oan evit fin lein.

— An oan paour !

— Oh ! bez dizoursi, Ian, kement bleiz a ro eun

(1) Aman histor Nicolazié e deuz eals a henvelidigez gant histor *Jann d'Arc* ; ar memes nec'hamant, ar memes poan spered, evit gouzout penaos cass he stal da benn. Daou c'hant vloaz araoz, pa deu an arc'hel da ziscleria d'ar paour-keaz diouallerez denved euz *Domremi* e tlie he unan lakaat dic'houriza kear Orlean, ha renta he rouantelez d'ar roue Charlez, Jann en em lakeas da vouela hag a respountaz : « n'ez oa nemet eur paour keaz plac'he ne c'houie na mond var » varc'h, na brezelekaat. » Red eo renevezi an urs evit he lakaat da ober ar pez a zo ordrenet d'ezhi. Aoun e deuz ne vije ket credet, aoun e deuz da veza goapeat, ha ne vije great an heg outhi. Argila a ra a rac eur garg ken huel.

taol dant ebken d'an oan-ze a zo sclear he stal : crevi a ranko. An oan-ze a ro louzou da gement zo, mes binimuz eo evit ar bleizi a zailh ganthan.

— Ha penaoz e crevo ar bleizi-ze ?

— Ne c'houzoun ket pe oc'h ober re govad, pe e giz all ; mes ar pez zo sur eo e freuzo al ler varho en tu bennac. An dra-ze a zo bet c'hoarvezet hed ar vech gant kement hini a zo bet difeiz aoualc'h evit astenn he graban var ar Pab, pe var dra ar Pab ; an dra-ze a c'hoarvezo ato en amzer da zont. Evelse, an impalaeret paian o deuz lakeat guech all ken aliez a Bap d'ar maro, petra int deuet da veza ? Crevet, Ian. Ar Republic kenta zo bet en hor bro, petra zo erruet ganthi goude m'e devoa digasset ar Pab Pii VI da vervel e Frans ? Crevet ive prest da c'houde. Ha Napoleon I, en doa lakeat eur prefet e Rom e plas ar Pab ha digasset Pii VII evel eur prizounier da Zavon ? Napoleon I a renkas disken divar he dron d'an ampoent m'edo ar Pab o tistrei da Rom evit pignat adarre var he hini, ha goudeze ez eas da grevi var eur garrec pell-pell e creiz ar mor doun.

— Ar Pab eo tout 'ta neuze ?

— Ia, Ian ; en dro d'ezhan ez a ar bed ; evithan eo e labour an Aotrou Doue.

— Marteze, pa vo maro Pii IX, ar franmasounet a gavo an tu da lakaat henvel eur Pab hag a vezo sou-ploc'h. Ar re goz a vez calet ho fenn, e leac'h ar re iaouank a zo guen, eassoc'h da drei, abalamour m'o deuz c'hoant da blijout d'an oll.

— Assa, Ian, e peleac'h eta ema da speret ? Ne gomprenes ket ne c'hell ket an Aotrou Doue abandoni he Ilis, na lezel ar Pab da drei gant an dud fall ? Bez dizoursi, pa vo eat Pii IX d'ar baradoz, e vo choazet dioc'htu eur Pab all en he blas, hag ar Pab nevez-se, n'euz fors piou e vezo, a vezo ractal ar Speret-Santel en he speret hag en he galoun evit he sclerijenna, ha neuze, caer o devezo potret Satan c'hoari'r vaz, ar Pab nevez a zalc'ho mad ato d'ar virionez.

— Marteze da vihana e lezo e peoc'h ar re o deuz laeret ar Pab coz.

— Nan, ne c'hell ket hen ober ; rac he zever a vezo digass da zonz d'ar re-ze evel d'an dud oll euz ar seisvet gourc'hemen a Zoue kercoulz hag euz ar gourc'hemenou all ; ha d'an dever-ze ne vanko ket abalamour ma vezo bepret an Aotrou Doue oc'h he zouten.

Laeres na miret madou den
Es gousiegez ne ri biken.

Pe, e Kerne :

En em zivoal dioc'h laeronsi
Na dommach da zen na ri.

Ar Pab, n'euz fors piou e vezo, ne lakai morse al laer cavatal gant an den honest. Al laeroun ne c'hellont ket mont d'ar baradoz.

— Assa, petra eo beza laer evelato !

— Mad, Ian, evelse eo ; an nep en deuz laeret eun dra bennac, bezet roue, impalaer pe baour-keaz, a renk

discregi euz ar pez en deuz laeret hag her rei en dro d'he berc'hen ; anez, n'en deuz pardoun ebet da c'hortoz digant Doue. Ha Pab ebet n'ez ai biken a enep al lezen-ze ; rac ar Speret-Santel a zo ato gant ar Pabet, hag al lezen-ze eo lezen Doue he unan.

An Tad CLEAC'H.

BIEL GOZ.

PEMPET BEILLADEC.

Lavaret a rear c'hoas : ar veleien zo ebat ho doare.

Glaoda. — Evit an dra-ze, Biel goz, a zo guir, ne leverot ket ar c'houtrol.

Biel goz.

Ne velan ket perag e ve ebat doare ar veleien, da vihana evit ar pez a sell oud bonheur an den er bed-ma.

Evidon-me ne d'oun nemet eul labourer douar hag a gred beza ebatoc'h va doare eget ar veleien. An oll em les trankil da c'houarn va zamik tiegez, da verza ha da brena, e leac'h an aotrou person, n'eus fors d'ez-ha petra da ober ha da lavaret, a zo cavet abeg en-ha.

Biel goz a ia dizoursi d'he vele, e leac'h an aotrou person n'eo ket sur da dremen an noz en he vele. Pe rai glao, avel, erc'h, skourn, e ranko marteze sevel a greiz he gousk evit mont da velet eun den clan. Daoust, potret, ha c'hui a gav plijadurus kemense ?

Ian. — Nebent aoualc'h, Biel goz. Evidon-me, pa vezan skuiz, a gar ober eun nosvez vad a gousket.

Biel goz.

Ni, ken-etreuzomp paisantet, a zo tud drol, hen azao a rancomp ; ni a sonch penaos er stadou, er micherou all, n'euz na labour, na poan. Pa velomp eur beleg o vont da ober eur bourmenaden, pe da velet eun amezek, e leveromp :

Chetu aze tud eurus, n'ho deus netra da ober ! Ne sonjomp ket penaos, en dra edomp cousket trankil, ar beleg keaz a ioa o c'haloupat dre an henchou evit mont da gass he Zoue d'eur c'hlanvour prest da vervel.

D'ar re o deus avi oud stad ar veleien e lavaran : abars beza beleget eun den iaouank a rank tremen daou, tri pe bevar bloaz e skol he barrez ; p'en deus desket lenn ha scriva, e rank tremen eiz vloaz er scolach evit deski al latin hag ar gregach. Goude-ze mar bes cavet habil aoualc'h ha fur ez ai d'ar seminer el leac'h ma choumo pevar bloaz.

Ian. — Kemense a ra daouzec pe bevarzec vloaz ; eur pennadic mad a amser e-fi-dan-domen ! Evidompni ne vezomp ket keit-ze evit deski hor micher.

Biel goz.

Coumset, parlantet mad ; Ian. Daouzec vloaz studi a zo eun amzer rust ha pounner. Chetu perag e velomp kalz a glouer iaouank collet gant-ho ho iec'het, o vervel poulmounic, *poitrinaires* abars ar poent da veza be-

leget. An ankou ne ra ket kement a zistruch e touez an dud iaouank a choum da labourat an douar.

Ouspenn-ze, lakeomp e ve beleget ar c'hloarec iaouank, ha guelomp petra e teu da veza.

Hanvet eo da gure en eur barrez pell diouc'h he vro hag he familh, el leac'h ne anavez den ha n'eo anavezet gant den. Daou pe dri bloaz goude an Aotrou-n-Escop a gass anez-ha en eur barrez all, da lavaret eo, eur beleg a die senti ha mont el leac'h ma levereur d'ez-ha mont.

Ha ni, ni kristenien var hor meno, ni zo tud digaloun aoualc'h evit caout abeg en hor beleien, p'ho guelomp o kemeret eun tamik repos, eun tamik *recreation*. Daoust ha ni n'hor beus ket meur a bennad amser garc epad ar bloas ?

Ar re a lavar : ar veleien n'ho deus netra da ober, a ve ar re genta da gaout abeg ma velfent ar veleien o vont da balat, da vedi evel ho farrissonis. Lavaret a rafent, ha gant resoun, micher eur beleg a zo studia, sarmoun, coves, oferenna, bisita ar re glan. Eur persoun a iafe da labourat d'ar park, da c'hrisenna he gezek hag he saout, a rafe dismegans da dud he barrez. Ha n'eo ket guir an dra-ze, Glaoda !

Glaoda. — Ne lavaran ket nann, Biel goz. Kemense a zigas da sonch d'in eus ar pez a lavare va zad coz, Doue r'her pardouno : Pep hini he vicher hag ar saout a vo diouallet mad.

Biel goz.

Da dad coz, Glaoda, a ioa eun den fur, eur c'hristen mad ; eun tamik sonch em eus d'her beza gulet, doujet ha caret oa gant an oll. Ra vo he vap bian hevel out-ha.

Ar pez a lavare da dad coz, Glaoda, a sinifi penaos ma carfe pep hini en em emel eus ar pez a sell outha, an traou a iafe guelloc'h, ar bed a ve trankilloc'h. Mes brema var digarez m'oar bet er skol, desket lenn ha scriva, desket eun tamik diouc'h ar *chifr*, an oll a gred beza doctoret.

Aoualc'h evit fenoz, kenavo dissul, ha noz vad d'eoc'h.

P. p. T.

Histor Coll-Bara.

(Pemped pennad var'n ugent.)

Pa gompreniz perag oa bet destumet Gaid va c'haloun a vennaz d'ezhi ranna gant ar c'hilac'har.

Evelse e man an traou, malloz d'an hini a zo ganet dindan eur guall stereden ! Diblass oc'h, n'oc'h euz ket a baperou da lavaret euz a beleac'h e teuit na da beleac'h ez it, waz a ze d'eoc'h ; ar serjant poliss ho testumo, hag ho casso en disheol. Kement-se, goude tout, a zo red evit an urz vad. Anez, an oll a c'helfe galouppat e kement leac'h zo, ha var digarez ne vent ket anavezet ober ar pez a droffe da genta en ho fenn.

Setu eta dianket Gaid ! Gaid ! a garrien kement all !

Ne c'houlven mui da be seurt sant en em westa. Seblantout a rea d'in e vijen deuet da veza eur c'hristen mad e compagnunez Gaid.

A veac'h em boa tremenet eur c'hard-heur en he c'hichen ma santen va c'haloun chenchet evel eun all en he flass. Ha setu pemp munud goude beza he c'havet, he c'hollan, marteze evit atao. Va Doue ! ma carjen beza espernet va guenneien !!!

Petra da ober evit caout ditour anezhi ? Ha penaoz he c'haout goude beza he c'havet mar d'oa eat d'ar prizoun evel ma oa leac'h da gredi ? Da eur c'hanfard eveldon-me n'oa ket brao mont da glask affer oc'h ar justis. Kenta tra, evel just, a vije goulennet diganen eo va hano, hano va zud, hini va bro, pe seurt micher am boa ha va livre. Allaz ! eaz eo coumpren n'oa ket eaz d'in respount d'an oll draou-ze. Eur c'hi flemmet gant ar guenan ne vije ket bet diessoc'h he galastran eget na oan-me er mare-ze.

Kement ha beza keit ha keit all o rimadella, e lakiz em penn lavaret eur ger da Vam an arne. A bouez paea eur banne d'ezhi, emeva, marteze em bo sicour diganthe. Rag ar virionez eo, Mam an arne n'oa ket eur guall gristenez. Eun tamik oa teo al ler varnezhi mar kirit, mez n'oa ket a goad tro enni. Bouc'halet groz oa bet, a lavarfe eur c'halvez, mez goestl oa da c'houzaon an daladur, ar rabot ha memez ar rabot bihan.

Mont a riz eta d'he c'haout antronoz vintin. Pa erruiz en he lochen edo o renka he fillou.

— Sell, Luduen, emezhi, te eo a zo aze ?

(Red eo lavaret aman en eur dremen ne velc'hen ket va bizach bemdez hag oa eat ken hudur hag al ludu ; setu perac oan bet galvet luduen.)

— Ia da, Mam an arne, emeva, me eo. Ma o peffe ar vadelez d'am zelaou, mar plij.

— Petra, emezhi, Chostrom ne man ket var he du ?

— Ne ket Chostrom a zo clanv, me eo, siouaz !

— Ia, ia, me goumpren. Breman e maout evit eur miziou benac penn-a-penn ouzid da unan, ha n'emaout ket en da eaz.

Alo, dispag d'in da stal, camarad coz, m'ac'h ententin ouzid. Da c'hedal, pleg da gein da zicour ac'hano da vernia va zruillou, didalvez m'az out.

— Guir a livirit, Mam an arne ; a greiz caloun avad ; pe seurt a zo da ober ?

— Bernia ar glan-ze, ginou goellien ; setu aze taloudegez dec ma c'houffez da vicher. Pa zonjan ez ai ar glan-ze da viska ar pennou braz euz ar rouantelez !

— Oh ! emeva.

— Oh ! kement ha ma kiri, melegan divek ! Lavar ar pez a blijo ganez, ar glan-ze a vezo casset da Vontoban da ober mezer, hag ar mezer a ia euz ar fabrik-se ne vez ket eavet, evel ma c'houzot, en dro da vugale Tokik. Alo, labour aze, ha count d'in pe seurt a zo oc'h da hiskinat.

— Neuz e en em lakiz da gounta var eun kement a c'houlven var stad Gaid : ar boan e doa er gear gant he zud, ar vizer e doa bet abaoue m'oa deuet da Bariz, ar

c'halac'har a dlie beza en he c'haloun er mare ma comzen mar d'oa guir edo er prizoun.

— Nebeut a'janz, evit he bad, ar baouez keaz, em Vam an arne. Var ze eo var blassen Sant Sulpiss o deuz sammet anezhi ?

— Ia, ia, eno. Da beleac'h e bet casset ac'hano ne c'houzoun dare, ha goulzcoude n'eo ket c'hoant da c'hout a vank d'in ! Na me a ve joa ganez he c'haout eur vech all c'hoaz !

— Dendero, d'ar prefectur, poliss, me bari ; eur plass, dichassun avad, pa liviri. Mar d'eo eat di, n'euz ket a leac'h da gaout avi outhi.

— Perag'ta, va Doue ! pe seurt a vo great d'ezhi eno ?

— Kerz da c'hout, daoust ha me a c'hoar ? Pe oad e deuz da giniterv ?

— Pevarzec vloaz benag, pemzec bouc'het pa livirin mad ; mevar an Aotrou Doue ne vo ket taolet er prizoun ?

— Tra, gredan ket. Eun devez pe zaou marteze da c'hedal he c'hass d'ar gear.

— Ha ma'z affet d'he goulen ? marteze e ve laosket.

— D'he goulen ? ah ! ia kea d'he goulen, marteze e vi paket da unan en toull. Lavar iao, mar d'eo da zantimant. Evidon-me a c'hoar piou ne d'ai ket.

Ma vije bet Chostrom aman, hennez avad en dije great an taol. Chostrom a anavez an oll ha kement zo. Sell, Luduen, en da leac'h, p'e guir e c'houzout scriya, me a scriffe da Jostrom. Me gemer ar garg da lakaat da lizer da erruout betec ennan, ha da gass ar respount d'id en dro. Gant ar respount-se, me dou d'id, out sur euz da groc. N'euz ket a bar da Jostrom da ober troioa fin. Ober a raffe scol d'al lern cossa. Gant an dra-ze tout, Chostrom, her gouzout a rez, a zo guella den a vale.

Scriva a riz eta d'an Aotrou, evit gout diouthan penaoz en em gemeret evit dont a benn euz va affer.

Da c'hedal respount Chostrom, e rejomp a bep seurt evit caout euz a gelou her paourez keaz. Evit doare n'amp ket crenv var hor micher : bleo bep taol.

Mam an arne e doa divinet mad. Chostrom, a zoug an amzer-ze, a erruaz da c'hout oa bet commisser poliss he garter o c'houlven he c'hentel digant Gaid, da lavaret eo, he hano, he c'hear etc.... Gouezet en devoa ive e doa Gaid respountet ker brao ha gant kement a lealed, ma teuaz ar c'homisser he unan da gaout truez outhi betec pourvei lojeiz d'ezhi en eun ti digor d'ar plac'hed diblass. Clevet en devoa ive oa bet casset ac'hano d'ar gear ; toui var ar poent-man goulzcoude ne c'helle ket.

Setu me dizammiet eun dra heb beza laouen aoualc'h goulzcoude. Evelkent, o veza ne c'hellen ket chom epad an oll amzer da glask Gaid, heb esper goude tout d'he c'haout mui var haveou Pariz, en em lakiz a benn a nevez da billaoui. N'euz ket par da lakaat an den da labourat evel an ezom da zrebi.

Epad ar goanv e riz ar vicher-ze. Coummans a rea va chouk skuiza o tougen ar mann-kein.

Petra benag a oue caoz, eun devez e taoliz anezhan var he benn er ster. — Houman, emeva, ne ket eur vicher

er houman eo micher ar moc'h a ra teil nevez gant teil coz ! Coulz micher hag hounnez a gavin atao !

— Setu eta Colt-Bara eat euz a billaouer da... divinit da betra ? da zbarbarer gant ar vansounerien. Ar pez a reaz d'in kemeret ar vicher-ze, me zonj, eo an itik da zestum arc'hant. Great oa an taol !

Eur vicher all, hounnez ! hini an darbarer ! beza azalec d'ar mintin betec an noz o crimpat hag o tisken e skeulou a zo keit hag hirio ha vare'hoaz. An diaoul a deuffe he charitellou da vervel outhan ma rankfe ober kement all.

Ar pez a veliz neuze eo n'oa ket great evit ar c'hargou huell. N'oun dare pet guech em euz gaset an douar o trei pa vijen e beg va skent. Coeza ac'hano n'oa ket brao.

An ti kenta or boue da zevel a ioa eur presbital. Hon dale eno ne oue ket hir. Pemzec dez just e chomjomp eno, na muioc'h na nebeutoc'h, ha setu aman perag : difen a ioa da labourat da zul. An dra-ze n'oa tam dioc'h faltazi ar vansounerien.

Petra errue ? D'ar zadorn e vezemp paet hag e vijemp laosket dilabour betec al lun goude. Lod euz an artizaned a c'houzanve kement-se eur zulvez, mez diou, den. Er fessoun-ze bep pemzec dez e veze chenchamant artizaned var an ti.

Meur a vech em euz gaset ne ket atao faot an artizan ma labour da zul ; mez aliez ive eo euz he berz he unan e vank da drede gourc'hemen Doue.

Evit ar re edon-me oc'h ho heul n'oant ket discarg dirag Doue e kenver labour ar zul.

D'al lun, ah ! peoc'h neuze ! an oll o doa mall da ziskuiza hag hen ober a reant. Araog crez-deiz e vije nao, dec anezho, astennet evit ober ho c'houk, var ar ru na petra'ta !

NEDELEC.

(Eur pennad all eur vech all.)

An Tavarniou.

C'huec'h'ved pennad.)

AN DAVARN EO LAZ-CROUG AR GALOUN.

Caloun eur mesvier petra eo ? — Eun tam coad. Petra dal eun den zo eur galoun goad en he greiz ? Ha goestl eo da ober netra vad var an douar ? Eun den digalon ! piou a garfe paka an hano-ze ?

Taolit evez mad, hag e velot goulzcoude n'euz netra er bed oll crissoc'h, folloc'h, didruessoc'h eget eun den a dremen he amzer o tarempred an tavarniou.

Eun den boaz da c'halouppat an hostalerion ne zonj nemed en he goff hag er guin, er boessoun a dle he garga. Henvella ma cavan an den-ze eo oc'h ar zaout a virer en eur park letoun e kichen eur parcad caol, goude ma vezont bet varnezho eur vech pe ziou. Mad e ranko beza ar c'hleuz a zo etre an daou bark, stank al lann pe an dero var he c'horre, ma ne vez ket meur a riboul ebarz araoc an noz. Darempreder an hostaleriou a zo er memez tra, ato he lagad da heul he galoun o para var an davarn evel lagad ar vioc'h var ar c'haol e deuz bet an tauva anezho.

NEDELEC.

(Eur pennad all eur vech all.)

He vuez a zo eno hag eno heken. Lavarit d'an den-ze e ra glac'har he dud oc'h ober ar pez a ra, e coll fortun he vugale, e stago ar bissac'h out ho c'hein ; amzer gollet, an den-ze ne zonj nemed en evact. Guelet a ra he vam o lenva, he dad oc'h huanadi, he bried o tizec'h var he zreid, he vugale o c'houlven bara, van ebet ne ra, ne zonj nemed da garga he vouzellou, he re ententit mad. Guelet a ra he zanvez o teuz, o fec'h et diganthean ; anaout, anzao a ra zoken n'euz ken caoz a gement-se nemed he dech evit ar boessoun ; c'hur a gaf deoc'h marteze e c'helle ar guel euz a gement a gollou direz an den-ze ; fazi a rafac'h, an den-ze a gendalc'ho da eva.

Bez truez oc'h da dud, a lavaro d'ezhan eur mignoun benag ; sonj ez peuz eun ene da c'honrid, buez da vugale da zouten, hag eur pried da garet. — Labour nul, rei an deverion-ze da goumpren d'ar mesvier a zo diessoc'h eget na d'eo ober da eur bugel lenn buez ar zent araoc m'en deuz desket degech.

Malloz eta d'an tiegez zo eur seurt den en he benn ! Malloz d'ar c'hreg e deuz anezhan evit pried ! Malloz d'he vugale ! ne zello ket outho, he raf van evit ho c'hlevet o iudal gant an naoun, he zelaou nemed marteze he goff he unan. Ar c'hoff direz-se, hennez a honko tout, daelou ha goad greg ha bugale.

Ne ket an desteniou a vank var ar poent-man.

Eun devez, eur vam baour, c'huec'h crouadur en dro d'ezhi o c'houlven bara, a c'hede he bried da erruout er gear. Sonet oa dec heur noz ha kelou ebet a bried ; setu hanter-noz, pried ebet atao ; sonet div-heur, den ne errue. Ar c'hreg paour a ioa azezet var an gaset, he bugaligou en dro d'ezhi. Ne d'oa ket gollet ho c'hass da gousket, naoun du o doa, ar geiz ! Ar vam a c'hede atao... pe seurt buez !

Erfin da vihana e tigouez an ozac'h ! Eur c'houlvad a ioa ganthean. Ar vugaligou, lavaret d'ezho o dije bara pa erruje ho zad er gear, en em laka ractal da grial : Bara, bara, bara d'io, tafa.

— Bern sclabez ma'z oc'h, eme an tad, peoc'h ! a lavar an, pe bremaic me a entento ouzoc'h. — Ar vam d'he zro a fellaz d'ezhi difen he bugale, o truez ! Ractal he goaz, ar sacreou en he c'hinou, a beg enni dre he bleo, a ra eun dro ganthean drein var leuri an ti. Taol botez dioc'h an tu-man, taol botez dioc'h an tu-hout. Scrijuz oa beza en ti-ze. Cri forz ar vugale, eat da guzet lod anezho dindan starn an daol, lod all dindan ar gueleou ; huanadennou ar vam taolet ha distaollet evel eun torch-listri, an tonerdeou brassa o mijal dre an ti ; ha possubl eo, m'her goulven, guelet netra crissoc'h ? An anevaled gouez n'iat ket ker foll-ze. Ar bleizi er c'hoajou a glask boued d'ho re vihan.

Ar mesvier er c'hontrol gant ma vezo bour he goff ne ra forz euz a hini ar re all. Ne laosko ket memez he vugale da c'houlven diganthean eun tam bara. Oh ! an didruet ! oh ! an dinatur ! oh ! oh ! an digalon !

NEDELEC.

Eur Farser.

Eun den a ioa, ha var he veno, ne ket eun den oa. — Petra oa'ta neuze? — Eur zoudard.

Hor soudard n'oa ket diod, calz a vanke. Er pariadegou edo he voued. Pa dremene eun devez heb ober eur bariadeg benag e vije teval he benn evel founs eur pod bassin. Mez an dra-ze ne errue ket aliez hag ar pez a zo guelloc'h, var gant pariadeg ne golle ket unan. E nebeutoc'h evit eur bloaz en doa goulloet ialc'h kement hini a ioa en he rejimant, offiserien hag all.

Kement a gas a ioa outhan, divar goust he droiou, ma sonjaz he golonel chench rejimant d'ezhan. Hor soudard a rankaz bale, hag ar pez zo braoa, hen he unan eo a gassas d'he golonel nevez ar paperou a lavare perag oa chenchet rejimant d'ezhan.

Goude beza lennet ar paperou, ar c'holonel a lavaraz d'ezhan :

Selaouit, N° *** , nemed maji o peffe, m'ho tigasso d'an dossen, me rai d'eoc'h e berr amzer dilezel tech ar pariadegou.

— Colonel, eme ar zoudard, ne garfen ket evit oll aour an douar mankout a resped d'eoc'h, mez me a zo va giz evelse. Me boanio da jench, p'e guir e fell d'eoc'h e chenchfen. Va galloud a rin. Mez da vihana, laoskit ac'hanon da ober c'hoaz eur bariadeg diveza.

— Pe seurt pariadeg az peuz c'hoant da ober?

— Pevar mil lur am euz da lakaat e claoustre oc'h euz eur gleizen en ho morzed cleiz.

— Diod zo ac'hanod, eme ar c'holonel, coll a raffez da bevar mil lur, me a c'hoar n'em euz cleizen ebet nag em morzed cleiz nag em morzed deou.

— Colonel, an oll a c'hell fazia; mar fazian me a baco, setu aze ar pevar mil lur, claskit testou ha me a entent e c'hounezan va fariadeg.

Mad, eme ar c'holonel, pa'e'h euz c'hoant da gaout eur gentel e pezo anezhi.

Ractal e oue galvet pevar dest.

Ar c'holonel a oue bizitet he vorzed ha cleizen ebet ennhi ne oue cavet. Ar zoudard a zeblante glac'haret.

— Ac'hanta, eme ar c'holonel, eassoc'h out breman pa peuz collet da bevar mil lur?

— Bennoz Doue d'eoc'h, colonel, eme ar zoudard.

Araog kuitaat va rejimant all, em boa lakeat dec mil lur e claoustre oc'h va c'holonel coz, em hije great d'eoc'h diviska ho pragez dirag pevar dest; setu e c'hounezan c'hoaz daou vil scoed. N'oc'h euz nemed kenderc'hel, eme ar zoudard, ha me a c'hounezo arc'hant d'eoc'h. Pa scrivoc'h d'am c'holonel coz, grit va gourc'hemennoù d'ezhan, mar plij.

EUR ZOUDARD COZ.

Ar c'hour var ar greun.

Ar greun dre ar Franz a zoug priz mad e pep leac'h nemed er Zao-Heol. Ar priz-creiz eur ar boezel vinis a zaou c'hant lur a ia da zeiz lur var'n ugent eiz guennec ;

setu c'huezec santim gresk dre boezel abaoue ar zizun dremenet.

Ar zegal a zo cressk varnezhan ive e peb leac'h nemed er Gualarn, er Mervent hag er C'hrez-deiz. Priz ar boezel a ia da drivec'h lur trizec guennec, ar pez a ra unneec santim gresk abaoue eiz dez.

An eiz a ia izelloc'h priz er Biz, er C'huz-Heol, er Mervent hag er C'hrez-deiz. Ar priz ordinal a ia da drivec'h lur trivec'h guennec ; c'hueac'h santim gresk abaoue ar marc'had diveza,

Ar c'herec'h a zo distaol varnezhan nemed er Gualarn, er C'huz-Heol hag er C'hevret ; priz an daou c'hant lur ; seiz scoed dec ; eiz santim rabat abaoue ar zizun dremenet.

Er meaz a Franz, ar c'hour a zo mad var ar greun.

Setu aman taolen ar c'hour var ar greun e nao garter ar Franz. Atao ar priz-creiz.

	Guiniz.	Segal.	Eiz.	Kerc'h.
Er Gualarn...	26 l. 35 s.	48 l. 17 s.	48 l. 84 s.	22 l. 73 s.
En Nord.....	27 72	48 40	48 99	20 46
Er Biz.....	28 06	48 53	49 49	20 78
Er C'huz-heol.	26 08	47 78	48 49	21 84
En Douar-braz.	26 54	47 74	48 04	20 45
Er Zao-heol..	27 55	48 23	49 80	20 63
Er C'hevret..	28 45	49 09	48 04	21 48
Er C'hrez-deiz	27 78	20 48	49 02	22 04
Er Mervent...	28 44	49 54	49 69	23 25

Er bla-man ez euz bet nebeutoc'h a c'hreun eget ar blavez tremenet, mez danvez mad a zo bet ; an eil a deu d'egile, var bouez nebeut a dra. Ar guiniz du a ia etre tri ha pevar lur var'n ugent an daou c'hant lur e marc'ha-jou Pariz.

Ar fourrach e Pariz.

Ar millier foen a ia.....	etre 75 ha 85 lur.
Al luzern.....	etre 70 ha 75 lur.
Ar c'holo guiniz.....	etre 50 ha 58 lur.
Ar c'holo segal.....	etre 50 ha 60 lur.
Ar c'holo kerc'h.....	etre 50 ha 55 lur.
Ar c'hant lur had melchen..	etre 430 ha 433 lur.

Ar c'hanab en Anjers :

An daou c'hant lur a ia..	etre 425 ha 440 lur.
An daou c'hant lur lin...	etre 440 ha 470 lur.

PRIZ AN ED.

KEMPER. — Marc'had an 24 a vis here.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz.....	23 l 50 s	23 l 50 s
Segal.....	49 00	49 00
Eiz.....	47 00	46 50
Guiniz du.....	24 00	24 00
Kerc'h.....	49 50	49 50
Avalou douar.....	5 50	6 00

Perc'hen-Merour : AR. DE KERANGAL.

Kemper, mouliet gant AR. DE KERANGAL.

FEIZ HA BREIZ

KELOU A REP BRO, HA KENTEELIOU VAR BEP TRA

Casset bep sul da gement kristen a gomz ar brezouneec

PRIZ AR GAZETEN

AR MARC'HAD D'HE C'HAOUT BEP SIZUN EPAD AR BLOAZ A GOUST :

DAOU SCOET evit ar Finister, — ar Morbihan — ha Costez-an-Nord SEIZ LUR evit an departamanchou all.

Ar marc'had a dle beza great ha paet ato e ti an Aotrou Ar. DE KERANGAL, Perc'hen-Merour, e Kemper. Ar scridou da lakaat var ar gazetenn a dle beza casset d'an Aotrou MORVAN, chalon, kenta scrivantier, Pe d'an Aotrou NEDELEC, eil scrivantier, ru Bourg-les-Bourgs, 26, e Kemper.

KEMPER, 4 a vis Du.

Pardounerien Breiz e Rom.

EIZVED PENNAD VAR'N UGENT.

Ar patromou coz-Noe a zo er Vatican.

An taolennou brudet-se euz ar Vatican, ha n'o deus ket ho far var an douar, a zo bet prenet gant ar pabet pe roet d'ezho gant ho ferc'hen ; neket evitho eo ho miront, mes evit ma vezo essoc'h d'an dud guesiec euz ar bed dont d'ho studia, ma c'hello an dremenidi hag ar belerined, a deu da asmira an traou burzudus a zo e Rom, ho guelet, ha ma ne vezint ket taol-distaol dre ar bed evel ma vijent bet hirio d'ar mestr-ma varc'hoas d'eun all, pe zoken dar rouanez, rac ar re-ma kercouls hag ar verourien all a renk aliez diloja, ha pa o deus tennet cassoni ho sujidi pe ar revolutionerien, a vez harluet ha laeret ar pez o deveres a vrava. Eleac'h ar pabet a zo pevarzec pe bemzec cant vloas zo o chom e palez ar Vatican, ne d'eo hirio, guir eo, nemet prison Pii nao. Gant gras Doue avad ar palez-ma abred pe zivezad a vezo adarre e guirionez palez ar Pab-Roue, ma ne vez ket Pii nao, e vezo an hini a deuio var he lerc'h. Hag e ve eta, Doue ra viro, tennet ac'haleu ar pinvidigesiou-ma, pe an traou burzudus a zo er Vatican, e tizoint adarre da balez Vikel J.-C. var an douar. D'ar pabet int bet ha d'ar pabet e vezint. Malheur ha mil guech malheur d'an nep a ve hardis avoualc'h evit ho lemel digantho !

An taolennou-se, gant aotreadur an hini en deus en he garg ho dioual abers ar Pab, a zo dalc'h-mad tud a bep bro o copia pe henveli anezho, pe gentoc'h, o clask ober re all evelidho ; lod a glask ober anezho bibanoc'h, lod all brassoc'h, darn ar memez ment. A bell amser zo avad ar pabet o deus great ober taolennou henvel outho, nemet ez int darn anezho dec guech brassoc'h, neket var lian na var goad eo, mes er pez a c'halver mosaic, da lavaret eo tamouigou marbr, ne

d'int ket lod ker bras ha grouis eur spillen, hag a vez renket skoas ha skoas, evit imita al liou roet var an daolen var al lian pe ar c'hoat gant mouchon pe bliuennic al liver.

Gant guesiegezh hag hir amser e c'heller dont a benn da ober kement-se, rac ar marbr a zo anezha a bep sort liou : guenn-can, du-pot, casven, rus-glaou, brun, violet, guer, glas, mouc, rus-tenval, glaz-tenval, guer sklear ; ha gant an tamouigou marbr-se kempennet he blas da bep hini, an dud a vicher a c'hoar imita an taolennou ar re vrava en eur renk anezho evel ma tleont ; en eun daolennic great evelse, ne d'eo ket brassoc'h evit eur mouchouer, em beus lennet ez oa ouспен dec mil tamic marbr evelse ; tud ar vicher-se a renk caout patientet cals, hag izinn evit cass da benn labourou bras great en doare-se evel a zo e iliz sant Per.

An darn vrassa euz an taolennou caer a zo er Vatican a zo bet imitet en doare-se, hag ouспен great marteze dec guech brassoc'h evit : na d'int. Pemzec pe ugent vloas marteze n'int ket aoualc'h da bemp ha c'huec'h micherour er vicher-se evit ober eun daolen epken en doare-se ; pet cant mil lur eta ne zilez ket var bep hini anezho ? Siouas ! ken nebeut a amser em beus bet da dremen e Rom n'em beus ket gellet mont da zellet oc'h al labourerien-se.

Ar sonezussa tam labour great en doare-se, tost da zaou vil bloas zo marteze, hag a zo bet cavet etouez atrejou eur palez a ioa bet discaret gant ar barbaret, a zo en eur palez guech all d'ar pabet, hirio d'ar roue en deus laeret he damic rouantelez digant ar Pab. Et levriou scrivet trivec'h cant vloas zo ez euz hano euz an tam labour dispar-se. Representi a ra teir durzunel var bord eur pod marbr leun a zour. Unan anezho a zo oc'h heolia, eben oc'h eva dour hag eun all o kempenn he flun. Credi a rear guelet an dour o rouffenna gant bec an durzunel, a veler zoken he skeud en dour, hag an teir durzunel a zo great ho flun kef brao ha ken henvel gant an tamouigou marbr-se, ma ne lavarfe den ne vent beo, hag evelato emaint eno en eun daolen

kompez. Lavaret a rear eo hema marteze ar souezussa tam labour a zo bet great biscoas evelse.

Lavaret em heus d'eoc'h n'oa manet a zilec'h ar barbare hag an amser hini euz an taolennou livet gant al liverien a zo hano anezho hag euz ho labourou caer el levriou skrivet ouspen daou vil bloas zo. Kement-se a zo bet eur c'holl bras evidomp ha dreist oll evit an dud guesiec o devije lakeat da dalvout an traou o divije desket o sellet oc'h al labourou brudet-se.

Ma ne c'hellomp ket admira labourou al liverien goz-coz, ne c'hellomp ket avad lavaret hevelep tra divar benn labourou ar vicherourien euz an amseriou-se a labourer ar marbr, an oliphant hag ar c'huevr du, hanvet bronz. Patromou a zo, ha cals anezho, e Rom ha dreist oll er Vatican, hag a zo chomet gantho ho c'henta caered, goude daou vil pemp pe c'huec'h cant vloas ma'z int bet kizellet. Anzaou a renker zoken eo red lezel c'hoas ar maout da vont gant an orfebrerien coz-se euz ar Gres pe gant ar re anezho a zo bet deuet da laboutad en ho micher da Rom en hano an impalaered.

Gant ar marbr a bep liou ez eus bet great labourou dispar e pep feson azalec patrom Jupiter, mestr an oll doueou faos, a veler atao eur varo hir d'ezha hag ar gurun en he zourn, hini Junon he c'hreg, Mars, doue ar brezelioù, Mercur, canad pe bostillon an doueou all, Vulkan, an doue marechal a rea ar foultr hag ar gurun hag armou an doueou faos, egofelioù e gueled an douar, Neptun, doue ar mor, hag ho gragez a c'halvet ive douezet, ne d'eus chomet netra ne ve bet kizellet en eun doare ar burzudussa e marbr. Guelet em heus patromou an doueou faos-se, patromou an impalaered a Rom, hini ho gragez, ho sclavet, lod bras, lod bihan; hag oll labourer en eun doare ar c'haerra.

An impalaer Neron, en doa marteze en he zervich ar guella micherourien o deus bet kizellet ar marbr, en doa great ober he batrom e marbr guenn-cann evit beza lakeat dirag ar C'hollisee, em heus comset d'eoc'h anezha; hogen ar patrom-se great gant an dud guesiec-se hag a dlie beza meatet mad e pep feson en doa daou vetr ha tregont a huelled, da lavaret eo ouspen cant troatad. Evel a zesk d'eomp al levriou coz, goude maro an tirant iskis-se, ar bobl dre gassoni outha a ziscaras he batrom. Eb caout tam joa oc'h ar persecuteur-se va breudeur ar gristenien genta, em bije caret gouscoude guelet ar patrom divent-se; n'em heus gelllet guelet nemet ar plas m'edo enha. Eun troad marbr epken em heus guelet er C'hapitol hag a ioa hirroc'h evit va breac'h. Var eun hevelep troad e c'hellit credi e l'ie beza eur patrom a ouspen tregont troatad a huelled.

Gouscoude an darn vuia euz ar patromou a zo e Rom o deus ment an den peurliessa, pevar, pemp ha c'huec'h troatad, hervez ar plas a veze great evitho; ar re a dlie beza guelet a ziabell a veze great brassoc'h, rac anez ne vijent ket guelet; ar re a ioa da veza lakeat e palez ar rouanez en ho c'hampron pe en templou bihan a veze roet d'ezho ar vent custom.

Etouez ar patromou-se, lod a zo great d'ezho euz ar memez tam marbr, na petra'ta, dillad euz ar re vrava; ker fin eo kizellet an dillajou marbr-se, ker brao int pleget ha displeget ha clinket en dro d'ezho, ma ve lavaret e vent great gant al lian finna pe an dantelez ar scanva; en em ajusti a reont ker brao dioc'h corf ar patromou ma seblanter guelet anezho a dreuz an dantelez marbr-se a zo guisket d'ezho. Ouspen ar c'huesiegez d'ho linenna ker brao, nac a amser a batiantet hag a izion a zo bet renket da gaout evit ober evelse lian pe dantelez gant mein marbr, a bere lod a zo ker caled hag ar vein da denna tan, a vez gant ar tumerien.

Calz euz ar patromou-se avad a zo en noas-ran, dre n'abec da ze ez euz meur a hini a zindan alc'huec'h ne c'heller da velet nemet eun arouden pe eun aotreadur bennac a ve bet evit se. Compren a dleit ne vezo lezet a vel d'ar belerined netra hag a c'helfe ho lakaat da goll ar vodesti, caerra vertus marteze ar c'hristen, ne vezo ket diskuezet d'ezho e ti ho Zad traou oc'h pere ne c'heller ket sellet eb danger, evel a zesk d'eomp ar c'hatekis.

Mar d'eus patromou tud ez euz ive patromou anevaled a bep seurt. Caer ha dudius meurbet oa guech all evit hon tad hag hor mam genta araoc ho fec'het, gueled dirazho mesk ha mesk an oll anevaled a zente outho ha ne reant dronc ebet an eil d'egile. Mad, ma ve destumet brema en eur jardin oll batromou anevaled great e marbr a bep seurt liou a zo er Vatican, er C'hapitol hag e palesiou ar brinset hag an dud pinvidic a Rom, e ve guelet eun assamble ar gaerra a c'houffet da gompren euz a bep seurt vouenn anevaled anavezet a zo var an douar, great e marbr ker brao ha ma'z int e guirionez crouet gant Doue. Al leoned, an tigred, al leoparded, an oursien, ar bleizi, al lern, ar c'haro gant he heizez, an elephant, ar marc'h, ar c'hole, ar vioc'h gant he leue bihan oc'h he heul pe o tena zoken, ar c'banval e kichen an azen, ar c'hilloc en dro d'ezha eun toullad ier, labouset a zindan ho diouaskel, ar peün gant he lost mariclezennet, kement seurt laboused hag anevaled a zo er c'hoajou, var an doureier, ha var dro an tiegesiou, a raffe eur parkad anevaled souezus ha curius meurbet da velet.

Eur parkad all a ve gellet da ober souesusoc'h c'hoas euz an anevaled-se ne d'int bet morse crouet gant Doue, a grede gouscoude ar baianed a veve en ho c'hoajou, e gueled ar mor, en ho lennou hag en oabl; ar seurt anevaled-se, a bere e coms ive ar brophetet, a ioa dirag tron an Aotrou Doue. Kezec, eleac'h caout eur c'houzoug hag eur penn kezec, a zo great d'ezho corf bras eun den gant he benn; eujennet roet d'ezho penn eul labous; labouset gant penn eun eujen; pesket a veze var gourre ar mor o cana hag a zo ar penn huella anezho henvel oc'h corf eur voues. En eur ger, bez' ez eus a bep sort, souezussoc'h an eil evit egile, hag a zo gouscoude eun dudi da velet ker brao int kizellet.

Etouez an anevaled-se zoken, ez eus meur a hini, ha m'ho guelfac'h beo dirazoc'h, ho lakaffe da dec'het

hag a raffe donjer d'eoc'h, evel an aer, an toussec. P'ho guelit avad kizellet e marbr, e sellit outho gant cals plijadur, hag henvelloc'h a ze e cavit anezho oc'h an anevaled beo, muioc'h a ze ec'h evessait outho, dre ma veler el labour izinus-se guesiegez ar micherour en deus-hi kizellet. Mad, ne ket a gantjou, mes a villerou, eo e ve gellet niveri an hevelep anevaled-se a zo bet cavet e Rom, tro var dro da gear, e kichen besion an dud pinvidic, a zindan an atrejoù euz ho manerion a zo bet discaret gant ar barbare, ne gollent ket ho amser o cas gantho d'ho bro ar patromou dudiusse, ken tud, ken anevaled, a ioa bet coustet cals poan ho ober ha cals aour hag arc'hant d'ho ferc'hen. Setu e peleac'h e caver hirio c'hoas ar patromou ar re gaerra, o loc'h ar berniou atrejoù, o toulla e kear e plas an tiezigou dister evit sevel en ho flas mogerioù doun ha ledan ar palesiou a zaver brema e kear.

Brema c'hoas ar rouanez hag ar brinset euz ar broiou all a deu da brema manerion gant an douarou tro var dro evit clask ar patromou coz a zo eno a zindan an douar er jardinou pe er parkeier, meur a gant vloas zo, ha pa ne gafent nemet eur patrom coz evelse, e cav d'ezho beza digollet euz ho foan hag an dispignou bras o deus great evit kement-se.

Calsac'hanoc'h, a zo bet e Paris, ne c'houzont ket marteze etouez ar patromou caer a zo e palez an Teoliri (*Tuilerie*) an talvoudeca eo patrom Venus, cavet evelse, n'eus nemeur a vloavesiou; ha gouscoude n'e deus breac'h ebet. Ne d'eus ket cavet c'hoas eur micherour e Frans hardis aoualc'h evit ober divreac'h nevez d'ar patrom-se, gant aoun n'ho grafe ket brao aoualc'h dioc'h an nemorant.

IAN AR GERNEVEZ.

(Eur pennad all eur vech all.)

SANTES ANNA VENET.

Her gouzout a ra ervad, aotrou Persoun Pluneret a rai ar scouarn vouzar. Rac-se e chom c'huec'h sizun ep credi mond d'he gaout, ken a deuas an hini a c'halve he vestrez vad d'hen calounekaat ha da ober d'ezhan rebechou er memes amzer. Mond a ra neuze da gaout aotrou Persoun Pluneret, Dom Silvestr Roduez. Kentre ma lavaras d'ezhan Nicolazic en devoa guelet traou burzudus, Dom Roduez a ia drouk ennan. Ne vije ket brao counta d'ezhan hirroc'h. Ractal e cassas kuit euz he di ar paour keaz Nicolazic. Aman e tigor ar rendael hag an heg a vez great ouz kement hini a glasc ober ar vad. Nicolazic ne ket eurussoc'h pa ia da gaout kure Pluneret. Dom Ian Thominec hen digemer en eun doare c'hoas rustoc'h eget an aotrou Persoun. Mes n'euz fors, ne ia ket evit an dra-ze digalon. Distrei a ra adarre da gaout Dom Silvestr. Mes hema a ia drouk ennan, her gourdrouz a ra, ha goulenn a ra diganthan ha credabl eo ec'h en em ziskueje Doue da eun den sot ha diskiant evelthan. Evel Nicolazic he skuize ato dre he zarempredou, her gourdrouzas en eur he gass kuit.

Rei a reas d'ezhan da entent en devije da zivoueret epad he vuez ar zacramanchou hag an douar benniget goude he varo, ma kendalc'he en he sorc'hennou sot. Doue, ma tigass poanion d'he vignonet, n'ho dilez ket evit an dra-ze er vuez-man. Nicolazic dispriet gant an dud en deuz an Aotrou Doue evit hen harpa. Ar burzudou a vele diaraoc en em ziskuez stancoc'h. Santes Anna a appariss d'ezhan a nevez. Park ar Bocceno a deu d'eu em sklerijenna en noz. Al labourer devot a glev adarre eun niver bras a bardounerien o tiredet a bep costez d'ar japel benniget-se e deuz dija coustet d'ezhan kement a bedennou hag a zaélou. Eur c'han dudius meurbed a deu betec ennan. Meur a zichentil a anaveze mad he garantez evit Doue, an aotrou de Kermadio-Lescouët hag an aotrou de Kergloug, a ro d'ezhan an ali da vond a nevez da c'houlenn cuzul da Aourai digant menec'h Sant Francez. Marteze oa bet lakeat eur pennad benac en ho spered en he eneb, rac eun digemer dizeblant a ioa bet great d'ezhan gantho. Lavaret a rejont d'ezhan: « Ha n'euz ket aoualc'h a japelou var ar meaz? Ha ne d'int-hi ket a dilezet cals anezho? Perac kreski ho niver? »

Goude eur respont ken digalounuz, Nicolazic ne c'hell mui dere'hel he zaélou. Coulskoude he feiz a ro d'ezhan nerz. Prestic Santes Anna a ro d'ezhan da anaout e vezo digollet he fizians. Bez' en do an eur vad da zizolei an imaj a zo bet guechall enoret er plasou-ze.

E creiz an noz Santes Anna a roas da anaout da Nicolazic oa arruet an heur da zizolei an imaj benniget. Ar zantes a zisparissas. Mes ar c'houlouen a zouge a jomas var elum hag a valee araoc al labourer devot. Mond a ra da glasc testou. Kemer a ra he vreur caer Ian ar Roux, hag eun neubent mignounet, Julian Lezouff, Ian Tanguy, Jakez Lucas ha Francez ar Bloenec, hag oll assamblez ec'h heulliont an henchierez roet d'ezho gant Santes Anna.

Oll e velent ar sklerijen-se nemet daou anezho n'oant ket tosteat d'an amzer Fask ouz ar gador a binijen. Azioc'h al leac'h m'e bet ar japel, ar goulou a jom a zav. Teir guech e zav hag e tisken; seblantout a ra mond en douar. Nicolazic a lavar: « Aze emal! » Diskuez a ra d'he vreur caer ar plas ma tle toulla.

En em lakaat a ra da doulla an douar gant eun tranth. A benn eun neubent amzer e ro da anaout ez eo arruet var eur pez coat: An imaj eo. Oll ec'h en em lakeont d'an daoulin; elum a reont goulou benniget. Sevel a reont an imaj santel, goloet oll a zouar. He lakaat a reont e kichen eur c'harz, hag e tistrojont d'ar gear, en eur venniga Doue. Mall o doa ive d'en em ziskuiza eun neubent an nemorant euz an noz. P. M.

(Eur pennad all eur vech all.)

BIEL GOZ.

PEMPET BEILLADEC. (1)

(Kenta pennad)

Ian — Chetu ni ama adarre, Biel goz, hep mancout

(1) An dro ziveza: e leac'h, pempet beilladec, e dl'iet lenn eil pennad euz ar bedervet beilladec.

unan, ar peza zo eur breuven hon eus plijadur oud ho clevet.

Biel goz.

Ha me, potret, am eus plijadur o kaoseal ganeoc'h. Ha n'oump-ni ket trankilloc'h ama eget ar re a ia da dremen ho amser en hostalerion? Ma rafe an oll evel-dompni ne ve ket kement a drous, kement a gannou er bourg da sul da noz.

Glaoda. — Mes neuse, Biel goz, an hostisien a ve reuseudik, a rank-fe guerza pint ha gueren, hag en em rei a zevri d'al labour.

Biel goz.

Ne ve ket bras an doumach. Mes distroomp d'hon affer, ha caozeomp eus ar rebechou a rear d'ar veleien. Mar em eus sonch mad, unan ac'hanoc'h a lavare: ar veleien a zo re binvidic, re interesset, ne reont netra hep beza paet. Guelomp, va mignounet, hag e zo guir kemense.

Eun den nec'hell beza pinvidic nemet e diou fesoun; pe dre an danvez en deus resevet digant he dud, pe dre he c'hounidegez he unan, ar peza n'eo ket feat hor beleien.

1° Da genta, ar veleien a zo bugale labourerien douar pe bugale artizanet. Rouez int ar veleien hag ho deffe danvez diouc'h costez ho familh: bugale ar vour'hisien pinvidic ne glascont ket hirio mont da veleien, evel guechall araok ar Revolution; neuse an ilizou a ioa pinvidic ha chetu perag oa eun honor evit ar familhou eus ar renk huella kaout unan eus ho bugale e servich an Iliz, gant an esperans d'her guelet Escop.

2° D'an eil, gounidegez eur beleg ne c'hell ket he renta pinvidic. Lavaret a reot d'in marteze: ar veleien a zo paet gant ar C'houarnamant. E leal ia! eur persoun zo paet evel ma'z eo paet eun *douanier* pe eun *archer*. Eur c'hure a zo paet evel eur mevel-karros, evel eur c'heginer, pe eur geginerez e kear.

— Me c'hoar ervad penaos er parresiou el leac'h ma'z eus tud a feiz, ar veleien a c'hounid pe-a-dra da veza en eur fessoun dereat, ervez ho renk hag ho c'hondition.

Ha n'eo ket just d'ar bopl kristen maga ho beleien pere o deus renonset d'ar bed evit servicha Doue ha savetei an eneou? Ar veleien ne c'hellont ket beva gant ear an amser, hag e feac'h en amser-ma ar bevans a goust ker. Ni ken-etrezomp tieien en em glem eus ar c'hreska rancomp da lacat var hor fermou, mes da viana en eur c'hostez all e verzomp hor marc'hadourez kals keroc'h eget diagent. Eleac'h ar veleien n'eo ket cresket ho gounidegez hag a rank paea kalz keroc'h ho bevans.

Ha n'eo ket guir kemense, Glaoda?

Glaoda. — N'oun ket evit ho tislavaret.

Biel goz.

An darn vuia eus an dud a daol evez oud gounidegez ar veleien, ha james oud ar mizou ho deus. Salo d'ar

beorien e vije pinvidic ar veleien.

Eur persoun pinvidic en eur barres a zo evel eur sourcen founnoz e barz eur prad pe eur foennok. An dour eus ar sourcen oc'h en em skuill a dreuz hag a hed, a laca ar glasvez hag ar geod da ziouan ha da sevel huel, ar peza ra profit ar perc'hen.

Eur persoun pinvidic ne c'hell ket miret da garet peorien he barres na da rei sicour d'an dud izomek. Perag e sonch d'eoc'h e veleur muioc'h a beorien e tal dor ar presbital eget ne veleur e tal dor kalz a dud pinvidic? Ar beorien a anavez manivic ar re zo madelezus en ho c'hever.

Mes ar c'his eo var ar meaz lavaret: ar veleien a zo pinvidic. N'eus ket eur barres, pe gen dister bennag e ve, ne lavarfe ar barissionis: ô! ama ez eus eur plas mad evit an aotrou persoun! — An aotrou persoun en deus beac'h-ha-beac'h o koulma daou benn ar bloas hag a dremenno gouscoude evit eur moundian.

Me'm eus anavezet kalz persounet hag a c'hell lavaret n'em eus guelet nicun o prena leve, meur a hini er c'hontrol em eus guelet o lezel dle var ho lerc'h.

Glaoda. — evelkent ar veleien ne reont netra hep paeamant; evelse n'eo ket estoun e vent pinvidic.

Biel goz.

Assa, Glaoda, me zo souezet oud da glevet; parlant a res evel eun diot. Me vel beleien hor parres, en amser Fask ha d'ar gouelioù bras, o choum da govès adalek ar mintin bete noz, aliez sklasset gant ar riou; lavar d'in pe seurt paeamant ho deus?

Pa rankont sevel a greiz an noz evit mont da velet tud clan, a bell hag a dost, pe seurt paeamant ho deus? Aliez e leac'h caout paeamant eo hi a bae.

Epad ar c'horais ar beleg a dremen eun heur pe ziou oc'h ober katekis d'ar vugale, oud ho c'helen; lavar d'in, Glaoda, pe seurt paeamant en deus?

Revol. Taule.

Cantic ar Vreiziadet da Introun-Varia Lourd.

O Mari! O Mam garet hor bro!
Grit ma vo gant ar Breiziad feiz he dud coz miret!
Selaouit he ziscan a dregarn tro var dro:
« Catholic ha Breiziad bepret. »

En dro d'an eienen benniget,
Cuez d'an daoulio, o pobl fidel,
Stouet da benn, da vaniel pleget,
Salud eul leac'h teir guech santel.

Introun-Varia Lourd, hor scoazel,
Bruzunit hon enebourien;
Ho pobl ne fell ket d'ezhan mervel,
Grit ma vevo bepret kristen!

En em gonzolit, Guere'hez Vari,
Ar Frans a zistro oc'h Doue;
Grit eur zell a drugarez outhi,
Kristen e vo, great denz al le.

Guelit-hi diredet d'ho chapel,
En dro d'oc'h aoter bodennet;
Gras a c'houlenn; dreizoc'h, mam zantel,
Coler Jesus vo distanet.

Rentit he dron d'hon Tad zo merzer,
Grit ma reno c'hoaz he vro baour!
Ma tevio deizioù vikel Sant Per
Da lugerni evel an aour!

Eor bobl a nij da gaout Mari
A vez gant Doue pardounet;
Oc'h her guelet stouet dirazhi
An drouc-eal a rank tec'het.

Evel da zeiz Lepant, o Introun,
O poa frigasset an Turket;
Oc'h hano brema ra roi spouroun
Da Zatan ha d'he zoudardet!

Var hor bro c'hoaz ar c'hloar a skedo,
Hor feiz a zihuno ive;
Ganeomp ar victor a droio,
Pa zavimp baniel hon Doue.

Breiz-Izel a zo chomet fidel
D'an Ilis ha d'ar Pab-Roue,
D'eoc'h eo gwestlet, bezit he scoazel,
Dalc'hit ennhi doujans Doue!

F. M.

Ar c'hantic-ma a zo bet troet euz ar gallec. Dija oa bet lakeat e brezouneq, mes e brezouneq trefot eun tammic, en eur brezouneq ha ne oa eaz na da gompren, na da gana, en escopti-ma. Mar cav d'eoc'h eo troet guelloc'h en dro-ma, en eur feson sclearroc'h evit hor bro hag eassoc'h da gana, n'o peuz nemet hel lavaret, hag e vezo moulet disparti dioc'h ar gazeten ha lakeat e guerz evit eur priz ne vo ket re ger, hag a vo merket divezatoc'h. Gant ar c'hantic e vo moulet ive an notennou muzic a ro da anaout var he seurt ton e tle beza canet.

MORVAN, *chatoni.*

Histor Coll-Bara.

(*C'huec'hvet pennad var'n ugent.*)

Ma vijen-me Pab, me raffe eul lezen a zifenne labourat epad ar zizun hag a goundaonfe an oll da labourat da zul. Me bari n'en deffe den mui an disterra c'hoant da labourat en devez-se. Evelse e man an dud: atao ioul da ober ar peza zo difennet, ha mil foani o soubla d'ar peza zo gourc'hemennet.

Lod a lavar n'euz diaoul ebet. Mad, ha pa ne ve nemed an dra-ze da ober d'in credi ez euz eun diaoul, her c'hretfen. Rag e guirionez, al labour da zul ne ket dioc'h doare den. Ma veljen an oll o labourat a zoug ar seiz devez heb ehana morse, ah! neuze me'n em rentfe aoualc'h, hag a lavarfe: evit doare al labour da zul a zo eun dra red, keit ha red. Mez n'e man ket count er c'hizze. Doue coulz hag an dud hag an dud coulz ha Doue a entent e ve eun devez ehan bep sizun.

Guelit breman: evit labourat, eur c'hoaz euz an dud a choaz an devez en deuz Doue choazet evit ar reoz. Ma ve poellet mad an dud-se e tlefent ive ehana ar rest euz ar zizun, evit beza penn da benn a enep Doue. Mes allaz! ne bak ket keit-se d'ezho: sur aoualc'h ar re-ze n'int ket bet o pardouna e Sant Cadou, o steki ho fenn er vezen bella. N'oun ket eta evit credi ne ve ket corn an diaoul en affer al labour da zul.

Ma ne vije ket guir ar peza a lavaran, penaoz en em renta kount euz a reoz ar zul e Bro-Zaoz, rouantelez protestant evel a c'hoar an oll, pa veler e Franz, rouantelez catholic, ken aliez a hini o labourat an devez-se. Relijion ar Protestantet a zo invantet gant an diaoul, setu perak e ra he c'halloud evit kenderc'hel en ho zouez ar reoz euz ar zul, rag relijion ebet ne c'hell chom en he za ha padout heb offisou public, great gant urz vad. Ar relijion gatholik er c'hontrol a zo invantet gant enebour brassa an diaoul; devez ar zul eo eta devez enebour an diaoul; ha diez eo neuze credi e raffe he c'halloud da ziscrizienna euz a galoun ar guir gatholiked ar resped euz a Zoue, hag euz ho relijion ar reoz euz ar zul? Ma ne ket an diaoul a ra kement-se, me ne gomprenan netra ken.

Penaoz, c'hoaz eur vech, penaoz coumpren o deffe ar griztenien vad zoken mil diegi o vont d'ho labour epad ar zizun hag eul lastez plijadur oc'h ober eun dra benag da zul? Evelse, ker'hat melchen pe lann, ho flat var ar zizun a gaver poaniuz. Da zul er c'hontrol e labourer aliez evit al lun goude. Seblantout a raffe e ve, en devez-se, chenchet treid en herzier da bilat lann pe lakeat voulouz en dro d'ezho.

Guelit Catell an ti all. Var ar zizun ne c'houlenn nemed clufanat ha ridella kement e deuz guelet ha clevet. Da zul er c'hontrol e vo he frez da ober stam, da gana, da c'hriat he lerou, da ferra he c'hueffou etc, etc. E guirionez penaoz coumpren an traou-ze oll, nemed dre ar dou Satan Goz.

Lavarit ha n'oa ket red e vije an drouc-spered en hor c'herc'hen evit ober d'eomp dilezel ar presbital or boa coummanset? Ha perac, mar plij? Abalamour perc'hen an ti a zavemp a ioa eur persoun, a entente ec'h chanjemp da zul, hag abalamour ni euz hor c'hostez, a gave guelloc'h labourat en devez-se ha beza digabest antronoz.

An desteni a gement-se eo, er plass ma'z eomp goude da labourat, e chomjomp meur a zizun, abalamour or boa urz da labourat da zul, ha da gorfata d'al lun.

Da gorfata, en em ententomp: ne ket ioul eo a vanke d'in da ober evel ar re all, mez allaz! va fae n'oa ket braz. Ma'm bije bet, credabl e vijen bet meur a vech o velfedenna var ar ruioù, pe o rozellat ar pri var ar plassennou.

Ne ket e faot goulzeoude da labourat oan berr e gueneien. Beza epad an deiz o cass sailladou dour pe brik a zouzennou da veg ar skeuilhou ne ket eur vicher aviu. Ha c'hoaz, ma clevet eur ger mad benag! Mez nan, eun darbarer a zo atao ar c'hri varnezhan: didalvez! ac'haleu, aneval! achalssount; ha c'hoaz ma lavar netra, e ranko

beza calet kern he benn. Pa zounjo nebeuta, e man al loa vanson var he fass, pe ar votez en he gillourou.

Etouez ar vansounerien oan-me gantho, n'oa nemed unan hag a dalje ar boan comz anezhan. Var am euz cle- vet, oa dioc'h ar C'hastel-Nevez, e Breiz-Izel-Kerne.

Ar c'hernevod-se a ioa eun artizan dispar, atao d'an heur gant he labour, hag a hent all direbech e pep fessoun evel den ha cristen. Evelse ar re all o doa kemeret cas outhan, eun druez oa guelelet ar boan a reat d'ezhan!

Eun dra souezuz eo ne c'helfet e micher ebet, coulz lavaret, beva egiz zo dleet, e guir gristen, heb beza ractal goapeat gant an oll. Lavaret a raffet e ve e corf pephini euz an artizaned all eun diaoul deuet a benn express euz a voeled an ifern evit ober mizer d'an hini a ziscoez caret Doue.

Eun artizan ne c'hoar ket discolpa sacreou, ne d'a morse e guall goumpagnunez, ne c'haloup nag ar bal, nag an dansou, hennez a c'hell lavaret he *In manus* pa garo.

An devez ma vo santet varnezhan eo eur c'hristen mad e coumanso he verzerenti.

Bezit iuzeo, ne vo lavaret netra d'oc'h, mez mar d'oc'h catholik, ne reoc'h morse sin ar groaz heb paka eun hano fall benag. Bezit protestant, an oll ho laosko en ho faltazi, mez mar d'oc'h catholik, ne c'helloc'h ket mont d'an iliz gant ho kenvreudeur er feiz heb beza dis- coezet d'an oll evel eun urupailt.

Lakit breman ho tourn var ho coustianz ha lavarit d'in ha n'e ket estlamuz clevet tud o lavaret: Ar gatholiked a c'houzanver tout gantho ha ne c'houzanvont netra gant den. Guelit, mar plij, e pe du e man ar virionez.

Ar c'hernevod am euz comset anezhan dija a ioa paotr chentil, a dra zur; mad, den n'her c'harie, ha perak? Abalamour ma oa cristen.

Ne lavare netra da zen hag an oll en em gemere ou- than. Gaer en doa cuzet he zoareou, ar paour-keaz den, e pep leac'h e tivinet anezhan.

Epad ar bloaz edo chench-dichench euz an eil chantier d'egile, hag e neb leac'h ne c'houzanvet anezhan, abala- mours eur zulvez ne vije ket falvezet gantho labourat; abalamour n'en dije ket drebet a gik da vèner; abalamour ma rea he beden dioc'h ar mintin; abalamour eun devez all e vije bet guelelet eur scapuler en he gerc'hen. Nag a draou a verniet var he gein, memez em c'houmpagnunez!

— Peuz ket clevet, eme eur gall, petr'en deuz great ar c'hernevod?

— Nan da, eme he gamarad; laerez en deuz great?

— Guassoc'h calz, coumpren'ta, e vez en oferen.

— En oferen!!!

— Ia, en oferen! dissul oa bet guelelet o tont er meaz euz a iliz santez Clotild.

— An aneval! guel penaoz e cuzont ho stal, ar griste- nien-ze!

— Oh! an hipocrit!

— Oh! an den treiz!

— Oh! ar peuz fall, eme eun all da heul an daou genta!

— Hennez, eme unan, a rank beza eur mouchard.

— Ia, ia, paet gant ar veleien evit gout secrejou an tie- geziou.

— An diod zo anezhan!

— Mont da gass he arc'hant d'ar veleien!

— Me rai d'ezhan chench ardou.

— Ia, ia, mall eo he blega pe he derri! Piou a garfe chom da labourat gant ar seurt-se?

— Alo, dilun, e ranko ober *lundi* ganeomp.

— Biken ne assanto.

— Oh! me'm euz guelelet meur a hini.

— Evel a garo, ma ne deu ket ganeomp, e vo great he gount d'ezhan, ha ma kendalc'h da enebi ouzomp goude eur frescad bazadou, e raimp d'ar patron he gass kuit.

— Petra ra ze d'ar patron?

— Ro peoc'h, inkin ma'z out. Ma ne ra netra kement- se d'hor patron, d'eomp-ni e ra eun dra benag. Piou a garfe chom en halan eur poezoun a gloc'her evel hennez, a zo bep mare, dre he bedennou pe he ormidou kentoc'h, o tiscleria brezel d'eomp, d'hol liberte ha da *brinsipou* ar Revolution vraz.

— Ia, guir a livirit.

— Pa vo tro he gein, e vo red cuzet he loa outhan.

— En eur c'hiz benag e teuimp a benn anezhan.

Varze e coumansaz ar c'hoari. An darbärierien ho unan o doue urz d'he flemma e c'hiz ma'c'h entenchent. Va unan siouaz d'in! e riz ar zoun gant ar re all. Ne ket dre fallagriez her grean goulzcoude, mez gant aoun da dre- men evit eun den honest ha da goll grass-vad ar van- sounerien.

N'oamp ket tout evithan. Eun artizan neuze a ziscoul- maz ar gorden a zalc'he ar planken a ioa dindanha; far- dadao! hag ar c'hernevod a stok he gorf var ar pave!

(Eur pennad all eur vech all.)

NEDELEC.

An Tavarniou.

(Seizved pennad.)

AN DAVARN A ZISCAR AN DEN.

Petra eo an den? — An den eo roue an oll draou crouet.

Hen hag hen hebken euz a gement en deuz crouet an Aotrou Doue a zo he zaoulagad troet varzu an env; an oll anevaled a zo ho fenn hag ho fri en douar. An den hag hen hepken en deuz an uzach euz al liberte; an den hag hen hebken en deuz an tenzor euz ar rezoun.

Deiz he vadiziant e taoler en he gerc'hen eur zae a ro d'ezhan guir da eun tron mil guech caeroc'h eget oll droniou an douar, rag dre ar vadiziant an den a deu da veza bugel da Zoue.

Var an douar ec'h en em boumpader euz he hano, euz he lignez, euz he zanvez. . . .

Lignez eur c'hristen a zo cant ha cant mil guech eno-

raploc'h eget al lignezou enorapla euz an douar: ar goad a red en he wazied a zo goad eun Doue. Heb fazia e c'hell lavaret: « Va zad-me eo Doue ha me a zo he heritour! »

Mez pegen nobl benag e ve goad eur c'hristen, pegen braz benag e ve ar fortun a gouezo eun devez etre he zaouarn, pegen huel benag e ve savet en env ar scabel a dle eun devez digemeret he gorf glorios ma car mont gant an hent mad, ma tarempred an tavarniou e man collet. Curunen roial bugale Doue a goez divar he benn hag a ia da ruilla er pri; n'en deuz mui da gouuta var danvez he dad, e man dizheritet, pe gentoc'h ober a ra he unan an dilez euz he lod er baradoz.

Petra lavaran? en eur goll ar rezoun e coll ar peuz a laka kem etre an den hag an aneval; dre ar c'horfadou boessoun en em laka eta var renk an aneval; izelloc'h zoken, rac an aneval ne zisken morse izelloc'h eget ar renk a zo roet d'ezhan gant Doue, hag a baouez pa vez leun he goff.

Lavaret a rear: nag Eva a oa diskiant an devez ma verze he slijador er baradoz terrestr evit eun aval! Nag Ezaü a oa diod an devez ma verze evit kelou eur guchen biz he vir a henaour d'he vreur Jacob!

Gant pegement muioc'h a rezoun ne c'helfet ket lavaret: nag hen zo diod an hini a verz he varadoz, he eurusted eternal, evit ar blijador da c'hlebia he gornail- len gant eur banne sclabez a zevo he stomok, a faouto marteze he benn oc'h eur voger benag!

Ar pennou braz euz a gear Spart, evit rei horrol d'ho bugale out ar vesventi, a zigassaz eun devez diraz- ho eun den mezo:

« Euz a beleac'h ar gounnar, emiothi-oll, e teu ar spoutail-ze da vihana? Penn eun den a zo outhan, mez an ardou a ra a raffe mez d'an anevaled. »

— Pe var zu-uz ez, a lavare eun devez he vestr da unan euz he vevelien a ioa mezo dall. — D'an iliz, emez- zhan, da bedi Doue.

— Malheuruz zo ac'hanod, penaoz e c'helfez-te cao- zeal oc'h Doue pa n'out ket goestl da lavaret he hano d'ar marc'h a drein ac'hanod?

Dalc'hit eta sonj mad, an hini en deuz c'hoant da jom er renk m'eo savet gant Doue ne c'hell ket darem- pred an tavarniou.

An davarn a ziscar an den izelloc'h eget al loened mud. Eun den mezo a zo mez he lignez hag eur guir spoutail memez evit ar chatal.

NEDELEC.

(Eur pennad all eur vech all.)

Eul laer paket, barnet ha castizet gant eur vam-viz!

En oll broiou ez euz laeroun, a lavarar.

An dud a lavar ez euz calz e Leon, ar brud-ze zo, emezho. E Kerne, ma ve clasket mad, marteze e ve ca- vet unan benag ive, mez ne ket me hel lavarfe, goude

ma c'houffen, gant aoun da veza kignet ez ve! Ne li- virin ket zoken e ve guir ar peuz a gounter divar benn Leoniz, rag Leoniz, var a glevan, a gav diez iveavechou, evit disterroc'h tra, clevet ar virionez, dreist oll an di- mezelled, memez pa he lavarar en ho interest.

Lakeomp eta al laeroni-man, coz braz dija, er meaz a Leon hag a Gerne, da lavaret eo, etre ar Faou ha Landerne.

Dioc'h pe vro oa al laer, ne c'houzoun dare. Gant an hent ez ea evel ma'z a an dud all, en eur deuler an eil troad araog egile. Emberr e velaz e foz al levenn eur peuz guiz, unec pennmoc'h bihan oc'h he heul. Sell, emezhan, set' aman eun affer vrao; n'euz den var al leac'h, e man erru an noz, biscoaz braoc'h tro da zamma unan euz ar moc'h bihan-man. Counta 'rear int ker, gant guerz unan euz ar re-man m'em bezo pea- dra da gaout eul lein vad, ha da veza douget betec Brest, kuitez d'en em laza o vale.

Ker just ha tra, unan euz ar moc'h bihan a ioa tec'het eun nebeut dioc'h he goumpagnunez. Daou vunud gou- deze edo e sac'h al laer hag oc'h he gein.

Ne c'houzoun ket pe diez pe betra e cave he vele; kenta tra a reaz oa en em lakaat da vic'hal. — Hag e ve hegaz ar moc'h, eme al laer, arabat eo beza estonet, an dud zo ie. — Al laer a boursu eta he hent ker glo- ruz ha pa vije o pourmen he zanvez. An ouc'hik a vic'he atao. Ar viz coz a glevaz, hag hi d'an daou lam- ruz varlerc'h he anevalik. Pa erruaz gant al laer he zaludaz evel just. An dud pa zaludont a gustum stouet ho fenn; houman a reaz countrol-beo. Houman a zavaz he fri ken a gavas harp, ha distaga eul lam gant al laer ken a zoune he benn oc'h an douar:

— An diaoul ganthi, eme al laer; mont a rai va fenn-moc'hik ganthi. Guir a lavare. Ar viz, o veza ma talc'he mad al laer d'ar zac'h, a follaz neat. Ar paour- keaz laer a oue diffrettet, quintet, ruillet ha diruillet, red e vije guelelet!

Erfin an ouc'hik keaz a c'hellaz tec'het euz ar zac'h. Poent oa. Al laer a ioa dija hanter-varo, ha paneved tremenidi a ioa o vont da foar Zizun e vije chommet da rida er plass-se.

Ne ket brao laerez moc'h bihan; petra livirit, Leoniz?

D'an aotrou Kerbirou, Beleg, divar ben he levr *Gwer- zioù galleg hanvet Patria pe ar vro.*

VAR DON: Pa'z iz d'ar stêl da vit dour.

Dalc'hit mad, Barz, kendalc'h da gana, Te zo galvet d'hor c'heleanna (bis).

Eur pec'het braz eo d'it tevel Ha leuskel da delen santel (bis).

An neb evel dot c'hoar prezeg A zo honor ar vretonet (bis).

Kendalc'h da gana deiz ha noz Hor Breiz-Izel, he gizioù koz (bis).

Peb Breton a dle lavaret.
 Kentoc'h maro eget saotret (bis).
 Kelen ma'c'h heulio peb Breizad
 Lezen Jezuz a galoun vad (bis).
 Kelen ma'c'h heulio ar roudou
 O deuz diskwezet hon tadou (bis).
 Stlej d'an douar ar pennou touz
 Kerkoulz hag ar merc'het lipouz (bis).
 Gra goab euz ar falz Bretonet
 Ne garont nemet komz galleg (bis).
 Pa vez great faë var gizioù Breiz
 N'emaer ket pell da goll ar feiz (bis).
 Pebez tra skrijuz eur Breton
 Pa ne gar ket ar relijion! (bis).
 Kendalc'h, Barz ker, da ganaouen
 A lugern en denvalijen (bis).
 Evit blenia hor c'hamejou
 Evit toma hor c'halounou (bis).
 Bennoz d'it, Barz, da veulendi
 A bado daoust d'ar warisi (bis).
 Bennoz d'it en hano hor Breiz
 Beunoù d'it en hano ar Feiz! (bis).

J. FAVE.

KELEIER.

An Aotrou Rospars, bet persoun e Benodet, a zo nevez maro.
 An Aotrou Guegueniat, cure e Sant-Corantin, a zo maro dissul vintin; ar zul araoec en doa great ar pron en ilis cathedral; evelse n'e ket bet pell clanv.
 An Aotrou Guen, persoun Enezennou Glenan, a zo hanvet persoun e Penhars.
 An Aotrou Messenger, cure e Scaer, a zo hanvet persoun en Enezennou Glenan.

Ar c'hour var ar greun e Pariz.

Er marc'hajou diveza euz ar zizun dremenet hag er marc'hajou kenta euz ar zizun-man, n'oa nemeur a c'hreun er plass, na nemeur a dud o clask. Kement-se a zo eaz da gompren. Al labourou evit ar c'hounidegez a zo digor e pep leac'h. Ar baizanted a zo eta en ho farkeier.

Dioc'h eun tu all, ne anavezet evit da lavaret mad aoualc'h, petra zo bet a c'hreun en eost diveza. Ne greder ket e ve bet al lod-se a c'hreun, egiz ma fell da eleiz a dud da lavaret. Hervez tud a bouez, an eost diveza ne dle ket beza roet ouspenn nao ugent milion lur viniz; hogen, evit maga ar vro eo dister c'huec'h milion ha nao ugent. Penaoz credi neuze ne'z affe ket priz an ed var gresk? Perag ive beza estonet e ve ken nebeut a ed er plass?

Diez e ve barn netra dioc'h ar marc'hajou breman. Goude gouel an oll Zent, pa deui ar marc'hajou braz, e c'heller caozeal, ha rei tost ha tost ar priz a zougo ar greun epad ar c'huec'h miz kenta.

Dimerc'her diveza e Pariz oa nebeut a dud er marc'had. Ar gouerien a c'houlenne pemzec guennec creshk var ar marc'had diveza evit ho guiniz, hag o deuz gellet paka dec.

Ar guiniz nevez a zo bet guerezec azalec seiz lur var'n ugent dec betec nao lur var'n ugent dec; ar guiniz coz azalec pemp betec seiz lur var'n ugent.

Ar zegal a iea etre trivec'h lur pemzec ha naontec lur. An eiz a ioa nebeut a gour varnezhan: naontec lur dec da ugent lur dec; an hini guella, ugent lur pemzec, eul lur var'n ugent.

Ar c'herc'h ne d'a na ne deu; ugent da zaou lur var'n ugent pemzec.

Ar guiniz du, evithan da veza dister, a zo er meaz a briz: pevar, pemp lur var'n ugent.

Ar brenerien a c'hed distaol evit magajenna.

Hervez or beuz gouezet, dre oll garteriou ar Franz e man var bouez nebeut a dra ar memez cour var ar greun. Ar zizun a zeu, e roimp adarre an daolen euz a brizioù an ed dre oll garteriou ar Franz.

PRIZ AN ED.

TAOLT EVEZ. — Ar priz merket da genta eo priz ar marc'had diveza, hag ar priz merket d'an eil eo priz ar marc'had araoec.

KEMPER. — Marc'had an 28 a vis here.
 Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz.....	221 00s	231 50s
Segal.....	49 00	49 00
Eiz.....	47 50	47 00
Guiniz du.....	25 00	24 00
Kerc'h.....	49 50	49 50
Avalou douar.....	6 00	5 50

POUNT'N-ABAD. — Marc'had ar 26 a vis here.
 Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz.....	241 80s	241 46s
Segal.....	47 94	47 30
Eiz.....	47 76	46 76
Guiniz du.....	» »	» »
Kerc'h.....	20 00	20 76
Avalou douar.....	7 00	7 00

CASTELLIN. — Marc'had ar 26 a vis here.
 Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz.....	23 42s	231 73s
Segal.....	20 58	49 96
Eiz.....	47 50	47 00
Guiniz du.....	24 23	23 80
Kerc'h.....	49 50	20 00
Avalou douar.....	5 50	5 50

Perc'hen-Merour: AR. DE KERANGAL.

Kemper, mouillet gant AR. DE KERANGAL.

FEIZ HA BREIZ

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA

Casset bep sul da gement kristen a gomz ar brezounec

PRIZ AR GAZETEN

AR MARCHAD D'HE C'HAOUT BEP SIZUN EPAD AR BLOAZ A GOUST:

DAOU SCOUET evit ar Finister, — ar Morbihan — ha Costez-an-Nord

SEIZ LUR evit an departamanchou all.

Ar marc'had a dle beza great ha paet ato e ti an Aotrou AR. DE KERANGAL, Perc'hen-Merour, e Kemper.
 Ar scridou da lakaat var ar gazetenn a dle beza casset d'an Aotrou MORVAN, chaloni, kenta scrivaniar;
 Pe d'an Aotrou NEDELEC, eil scrivaniar, ru Bourg-les-Bourgs, 26, e Kemper.

KEMPER, 11 a vis Du.

N'euz ket pell, hiniennoù euz ar re o deuz marc'had da gaout ar gazetenn o deuz renket paea eun draic bennac d'ar post evit he receo. Setu ama petra zo bet caoz a gement-se. Hervez al lezen, ar feuillem baper a vez mouillet ar gazetenn varnhi ne dle ket poueza ouspenn 20 gramm evit beza casset dre ar post evit eur santim. En devez ma comzan anezhan, ez oa meur a feuillem, eun antercant bennac, hag a boueze mauioc'h, eb ma vije bet merket an dra-ze gant ar voullerien. Mes hiviziken ne erruo mui kement all; en em gemefet oar er feson a zo dleet evit miret.

An Aotrou Receour principal ar Postou euz a vuro Kemper en deuz roet d'eomp ive da anaout ez oa meur a hini euz hor bandennoù ha n'oa ket merket mad varnho dre be hent cass ar gazetenn. Ar pez a ioa caoz a gement-se eo abalamour ma'z euz savet abaoe varlene buroioù nevez evit ingala al liziri. Pedet or beuz an aotrou-ze da evessaat ouz hon oll badennoù evit guelet e peleac'h e vije eur faot bennac. Her great en deuz, ha credi a reomp eo eun dever evidomp hen trugarekaat ama euz ar vadelez en deuz bet, en hon hano hag en hano ar re n'oa ket merket mad var bandennoù ho c'hazeten dre be hent he c'hass. Ar re-ma a ioa eun tregont bennac anezho. Ar bandennoù-ze a zo bet mouillet a nevez evel m'o deuz gellet guelet dija.

A hent all, brema ez euz var dro daou vis, or beuz roet da anaout d'an Aotrou a zo carget da deuler evez euz a zervich ar Post evit an departamant a bez, ez oa meur a hini euz ar re o deuz marc'had da gaout ar gazetenn, dreist oll e costez Montroulez, hag a glemme abalamour ne recevent ket ar gazetenn d'ar mare m'oa dleet d'ezho he receo. An aotrou-ze en deuz discleriet d'eomp n'ez euz parrez ebet er Finister, n'euz fors peger pell e ve dioc'h Kemper, el leac'h ne dleffe ket erruout gant an hini m'eo casset d'ezhan, da zivezata d'ar zul a benn cresteiz, eur gazetenn, pe eul lizer, pe n'euz forz pe seurt

feuillem mouillet, lakeat er post e Kemper d'ar guener etre seiz ha nav eur dioc'h ar mintin. Hogen, setu aze an deiz hag an eur ma vez lakeat peurvuia Feiz ha Breiz er post e Kemper. Ouspenn-ze, an aotrou Directeur en devoue ar vadelez da rei d'eomp he c'her e taolje evez evit n'en devije mui den leac'h da glemme e kenver ar poent-se.

Credi a reomp, mar d'euz bet eur facteur bennac lezirec en he zervich, n'ez euz mui nicun brema; rac meur a zizun zo ne glevomp mui clemme ebet. Hiviziken, ma ve unan bennac euz ar re o deuz marc'had da gaout ar gazetenn ha n'he recefe ket peurvuia d'ar mare ma'z eo dleet, n'en deuz ken nemet hel lavaret d'eomp, hag eb dale e ve lakeat urs e kement-se.

Ar re o deuz marc'had da gaout ar gazetenn ne c'houlzont ket marteze, mes ar facteurien a c'hoar kercoulz ha ni eo eun dever evitho hervez al lezen mont da gass betec an ti kement pakad a vez roet d'ezho er buro-post, hag he gass en devez ma vez roet d'ezho. Mar plij gant lod euz ar re o deuz marc'had da gaout ar gazetenn, dre druez ous divesker ar facteurien, lavaret d'ar re-ma lezel er bourg, pe en eun ti bennac var an hent, ar pakajoù a zo evitho, n'or beuz netra da lavaret. Er c'hontrol eo; mes arabad eo d'ar facteurien kemeret evit eur guir ar pez ne d'eo nemet eur vadelez euz a berz an dud m'int carget da zervicha; arabad e d'ezho, dre ho leziregez, ober gaoù ouz ar gazetenn, o veza caoz ne ve ket kemeret mui: ar pez zo bet c'hoarvezet avechou.

AR. DE KERANGAL,
 Perc'hen-Merour.

Pardounerien Breiz e Rom.

NAVET PENNAD VAR'N UGENT.

Patromou coz e marbr a zo er Vatican.

Evel em beus hel lavaret d'eoec'h, ar patromou coz-ma a zo bet oll cavet en douar, pe e Rom, pe var ar meas, el leac'h m'edo guech all manerioù an dud pin-

vidic a Rom a iea enno da dremen an anv. Eno er jardinou, var ribl ar voasiou dour, er c'horniou tro, a zindan ar guez, var ar feunteunioù, an dud pinvidic-mor-se o devoa lakeat ar patromou-se a gouste d'ezho arc'hant bras, pe o devoa ho laeret euz ar broiou gounezet gantho. Pa deuas hon tadou coz ar C'hallaouet ha tud ar Russii ne reant tam hast ebet euz ar patromou caer-ze, aliez ho discarent hag ho zorrent oc'h ho discar.

An dud pinvidic o devoa prenet ar manerion coz-se, o toulla plas mogerioù ar re nevez a zavent, eo o deus bet cavet ar patromou caer-se; ho destum a reant hag ho lakaat da ornî ho manerioù divar ar meas pe ho falesioù e Rom. Darn zoken ho guenze evit eun digarez pe eben. Evelse Napoleon trede a brenas patromou coz destumet gant ar famill *Borghes* evit ar pris a bevarsec milion.

Ar pabet a lakeas clask ho unan en douarou a ioa d'ezho, pe a brene patrom digant hema, patrom digant hennont, hag evel ma c'hellent choas, mar kirit credi, e tibabent ar re vrava. Pet mil a zo anezho er Vatican etre patromou an doueou hag an douezet faos, an impalaerou hag ho gragez, an dud brudet e pep feson, darn avad ne d'eus nemet ho fenn great evit beza lakeat en tiez var ar jiminalou pe var pillerou e corn ar c'hamprou, darn all a zo penn kil ha troad, eb niveri an anevaled a bep sort? Ne d'oun ket evit lavaret d'eoc'h, tost da vad, pet mil a zo anezho. Daouzec pe bemzec campr vras a zo leun-tenn gantho, hag ouspen eur c'horridor hag en deus daou c'hant troatad bennac a hirded.

Evel a renk anzaou an dud guesiec, o deus redet dre bevar c'horn ar bed, ne d'eus e nebleac'h kement a draou caer, a batromou ker brao kizellet, na kement anezho evel a zo ama. Unan bennac a c'helfe caout da lavaret marteze abalamour m'o deus ar pabet an eil rum goud'egile destumet, clasket, pe brenet dreist oll patromou an doueou faos a adore guech all ar baianed. N'o pezet aoun ebet, *tud scorpus*, neket evit ma teuo hiviziken ar belerined a bep corn ar bed da ginic ezans d'ezho eo int lakeat ama a vel d'an oll, neket en ilizou eo emaint; ne reaker mui tenna an tog na stouet d'an daoulin dirazho. Eno emaint evit contanti curiosite ar belerined ha dreist oll evit servichout da skuier d'an dud a vicher a ia cals anezho da dremen misiou ha bloavesioù zoken da Rom evit studia al labourou dispar e pep feson a zo eno.

Ansao a renker evelato o deus ar baianed kinniget ezaus ha sacrificioù d'ar patromou-se a adorent hag a reant gouelioù ha lidon caer evit ho enori; broiadou a bez a en em zestume en templou brudet savet d'ho doueou; al levriou coz a zesk d'eomp ez ea bep bloas an dud a gant millerou da honori Cerez ha d'he zrugarekaat da veza roet an eost; ne d'oar ket evit niveri an dud a iea bep bloas da Ephes da honori Dian, da Olimpii evit adori Jupiter; dirag ar patromou-se ive eo e veze digasset ar verzerien evit ho lakaat da ginic ezans d'ezho, ar pez a refusent atao da ober, anez e

nac'hent ho feiz hag e troent kein d'ar guir relijion.

Ma teu eta brema ar pabet da viret gant kement a aket an idolou-se, ma'z a kristenien, ha cals anezho d'ho guelet, neket evit ho honori eo, mes evit admira gueziegez hag izio dispar ar re o deuz ho c'hizellet petra bennac ne c'houezer ket hano an darn vrassa anezho. O sonjal ober plijadur d'eoc'h, e liviria eur ger bennac divar benn lod anezho.

Setu ama *Bakus*, doue ar *vesverien*, an *ivrogneed*, hag al *lounkerien ju veterabez*. Ne d'eo c'hoas nemet eur c'hrouaduric etre divreac'h Silen, he vestr scol er vesventi; ho daou iut curunet gant delliou ilio ha blocajou rejn; badaouet o deus an ear da veza, ha kel laouennic hag ho diskibien euz hon amser, dija hanter leun ho c'hof hag o trinka an eil oc'h egile gant pep a vanne chigoden. Peger brao eo kizellet bisach, divreac'h, corf bras ha divesker; an treid a lavarfet distag euz ar marbr a zo dindanho ha gouscoude a zo dioc'h ar memez tam kercouls hag eur pennad guezen eun-vlac'h oc'h pehini ez eo harpet, hag a zo hanter c'holoet gant croc'hen eur bouc'h, a zervich da vantel da Silen mestr Bakus. Nac a blijadur a seblant da gaout an ivrogn coz o santout ar c'hrouadar o floura d'ezha he varo, reustlet oll, gant he zournic coant. An daou-lagad a c'hell guelet, mes ar bluen ne c'hell ket scriva peger brao, pe ger fin eo labouret ar patrom-se, a zo e marbr guenn-cann.

Guelomp brema *Dian*, douez ar chasserien. He dourn cleiz a zo crog e penn eur c'haro a zo casi en he zao en he c'hichen; he dourn deou, a zo mistroc'h ha caerroc'h evit hini dimezel ebet, a zo o tenna eur bir euz an druillad birou a zo stag oc'h he choug; he divesker, skanv evel re eun heizez, a lavarfet distag dioc'h an douar; lavaret e ve great ive ema he zae dantelez o nijal en dro d'ezhi gant an avel, ha gouscoude, patrom Dian, hini he c'haro kercouls hag he dillad hag an tam marbr a zo a zindannhi, a zo er memes tam marbr; honor da gisel an artisan en deus moulet ker brao ar marbr evel ma vije bet coar guenn etre he zaouarn! Gant eur c'horf ker skanv hag ijili ker mibin neket red beza souezet e vije lijerroc'h Dian evit loened gouez ar c'hoajou; al levran, he c'hi, a veac'h ma c'hell beza kel lijer hag hi.

Piou out-te, paotric iaouane pemzec pe c'huezec vloas? Da vam, m'oar vad, e deus goalc'het da ijili gant leas guen hag ho zec'het gant eur zervied seiz fin; da viga e deus great gant ar frouez ar re vella a c'hell ar guez da zougen; anez ne vijes ket ker coant, ne vije ket ker bliu da ijili; aoun em be da douch va biziat oc'h ar c'horf-se kel lard hag an toas gant aoun na jomfe ho roudou ennout; na peger brao out-te o tiskuiza var da c'har gleiz ha da ilin deou harpet var treujen ar vezen gleus-se, ha da zourn cleiz var benn da lez; na peger brao ha peger laouen eo an ear ac'hanout!

Hema eo ar *Faun*, doue ar c'hoajou, a zo bet kizellet ker brao gant Praxitel, daou vil tri c'hant vloas zo. Hema a ioa caret gant eur plac'h iaouane pinvidic-mor

hanvet Phrine. Evit he c'harantez Praxitel en doa promettet rei d'ezhi da joas ar c'haerra patrom en doa great. Evel ma'z oant oll brao dreist, Phrine ne c'houie ket pehini a dlîe beza ar brava. Eun devez houma en em glevas gant mevel Praxitel; epad m'e-dont eta ho daou-oc'h taol o leina e ti Phrine, ar mevel a deuas en eur grial da lavaret da Braxitel edo an tan en he di; hema, strafuet oll a lavaras: eun den collet oun mar d'eo devet va *Faun*. Phrine ne c'houlenne ken. Bezit dianken, emezhi da Braxitel, ne d'eus devet netra, c'hoant epken em boa da c'houzout pehini oa ar brava patrom o peus great; ho *Faun* eo, eme c'hui, contant oun da veza her c'hlevet ganeoc'h oc'h unan. Setu histor ar patrom-ma, kizellet gant Praxitel, a zo bet gant Phidias an daou vrudelta a zo bet c'hoas var an douar da labourat ar marbr.

Setu ama penaos eo bet anavezet kement-se. Mikel-Anj, an den dispar-se en deus savet iliz sant Per e Rom, a reas ive patromou ar re gaerra a c'houffet da velet; en amser ma veve avad n'oa ket cavet c'hoas ar patromou coz a zo brema e palez ar Vatican; n'ho anavezet nemet dre ar veuleudi hag an depeign o doa great anezho, en ho levriou, an dud gueziec o doa ho guelet. Eur brinsez a bedas Mikel-Anj d'ober d'ezhi e marbr imach Cupidon, evel ma dlîe beza hervez al levriou a goms euz a zoue an amourousded, evel ma'z oa evit ar baianed.

Mikel-Anj, evit plijout d'ar brinsez, a lakeas he oll izinn evit kizellet he Cupidon ar c'haerra ma c'hellas. Contant oa zoken euz he dam labour; dont a reas eta fier bras da zigass he Cupidon. Houma a reas a bep seurt meuleudi da Vikel-Anj ha goudese e tigassas dirazha eur C'hupidon all cavet en douar, nebeut dervesion a ioa, gant tud he zi a ioa o toulla en he jardin. Goude beza hen dizouaret ha goalc'het, Michel-Anj a jomas eur pennadic epken da evesaat oc'h ar gavadeuse ha ne zaleas ket da lavaret: va labour n'en deus taloudegez ebet e kichen hema; ne d'oun nemet eun talfasser e skoas Praxitel a zo he hano var ar patrom-ma. (Tennet euz a histor Rollin.)

Oh! oh!! Petr' ar chibet eo a velan-me dirazon? Pet dieil eo ar pikol den-ma a zo gourvezet hag ilinet var he vreac'h deou. Pleget he c'har gleiz a zindanba, eur pikol aneval oc'h ober pleonc a zindan he ilin? Petr' eo ar pemzec bugelic-se, evel eur vanden verrien var eur brenveden, a zo o c'hoariellat en dro d'ezha; pemp pe c'huec'h a zo o crimpat oc'h he c'har deou azo eun tamic dibrad dioc'h al leuren varbr a zo dindanha; unan en deus gellat pignat var he scoas, hag azezet eno a zo o chassa var bleo ar paotr coz-ma, ne d'eo nemeur laouen a gemense; evit doare ar belbissieren-se, a fors da jassa var he vleu hag he varo, o deus di-hunet an tarin coz-ma; rac pevar pe bemp a zo evel o tiruilla divar he skoas cleiz epad m'ema oc'h ober van da zavel en he c'houanvez? Perac an tiscad pennou guinis-se en he zourn cleiz a zo o tiskuiza var he fesken, hag en he zourn deou ar c'horn a *abondans*?

Ar pikol den coz-se, en devije marteze ugent troa-

tad ma vije en he za sonn, eo patrom ster an Ejipt, hanvet an *Nil*. Digasset eo bet euz ar vro-ze evel eun dra curius meurbet, rac kement zo aze a zo kizellet er memez tam marbr, ha kizellet brao, m'hen assur d'eoc'h. Ar vugaligoù ken drant ha ken seder-se a zo o c'hoariellat en dro d'ezha eo ar pemzec pe c'huezec voas dour a en em daol er ster vras an *Nil* hag a zo evel he bugale. An dournad pennou guiniz a ziskues eo ar ster-se epken a laka an drevajou da ziouan en Ejipt. Evel ne ves morse a c'hlaou er vro-se, ar ster-ma eo a c'holo an oll douarou diou vech ar bloas, ha racdal ma vez dizec'het eun nebeut an douar hag en em dennet an dour er ster, e vez hadet ar greun; er vro-se e vez daou eost ar bloas. Dre anaoudegez vad eta evitha, eo o doa great an Ejiptianed he batrom a adorent evel eun doue. E Rom ive oa savet eun templ en he honor er plas m'ema brema an tiic e couskiz enna epad ma'z oun bet e Rom. Euz a zindan atrejou an templ-se ez eo bet tennet ar pikol tam marbr-ma brema'z eus tost da bevar c'hant vloas. E jardin an Teoliri e Paris ez eus unan henvel outha, ha moulet varnezha. Pa'z eoc'h da Baris, kit da zellet outha, hag e c'houesoc'h ha guir eo ar pez a lavar.

JAN AR GERNEVEZ.

(Eur pennad all eur vech all.)

BIEL GOZ.

PEMPET BEILLADEC.

(Eil pennad.)

Her guelet a rit, va mignounet, ar re a lavar ar veleien ne reont netra hep paeamant, ne c'houzont ket petra leveront.

Iit da gaout eun alvocat hag e rankot paea ar guzul a roi d'eoc'h. Iit da gaout eun noter evit ober pe renevezi ho lizer marc'had, hag e rankot paea hep chipotal.

Galvit eur medisin da gaout ho kreg pe ho pugale; ar medisin ne rai ket evel ar beleg; e leac'h paea e c'houlennou paeamant ha paeamant druz.

JAN. — Guir aoualc'h a levirit, Biel goz.

Biel goz.

Na perag eta emonc'h en avi oud'gounidegez dister ar veleien, ha ne gomsit james eus an alvocadet, eus an noteret, eus ar vedisinet, eus ar varc'hadourien pere a velomp o prena leve, o tont da veza moundianet e nebeut amser? Gouscoude ar veleien o deus kement hag aliez muioc'h a zescadurez eget an aotrounez-ze.

Ar veleien mar ho deus gounidegez a c'hoar da viana lodeña, partaji, gant ar beorien. Evidon-me ne'z an james d'ar presbital, hep guelet unan bennag eus an amezeged o tont da glask leaz pe eur banne *bouillons* evit eur c'hlanvour; ha n'eo ket da glask eo mes da gerc'hat, rac an oll a c'hoar ne ves revuset den er presbital.

Hag ouspen-ze, den n'eo forset da rei *presanchou*

d'ar veleien, ha gouscoude peurvuia kre, ar re ne roont netra d'ezho, eo ar re c'hoassa da grial enep pinvidigez ho ferson. Lavar ar virionez, Glaoda, petra roes d'he gest d'an aotrou Person ha d'an aotrou Cure bep bloas ?

GLAODA. — E leal, netra.

IAN. — Mad, Glaoda, ma rafe an oll evel dot, ar veleien a ve trist ho doare. Me gav d'in eo just d'ar barissionis pourchas da izomou ho beleien, hag ez eo eun dismegans evit eur barres revusi maga ar re a zo e servich an oll en noz kouls hag en deiz. Gouscoude ez eus kalz a diegeziou pinvidic el leac'h ma roer ho c'hest d'ar veleien evel ma roer an aluzen d'ar paour. Penaos e c'hello ar beleg soulaji ar beorien clan, ma ne roomp netra d'ez-ha ?

Biel goz.

Chetu a-ze, Ian, petra eo parlant evel eur c'hristen ; me garje e vije bet ama oud da selou eur bern glabou-serien pere n'ho deus netra da rei na d'ar veleien na d'ho iliz parres.

GLAODA. — Anzao a reot da viana, Biel goz, penaos ar veleien a ra frico, a ra cher-vad, a zebr bara guinis hag a ev guin coz.

Biel goz.

Glabousserez, Glaoda. Pe seurt frico a c'helleur da ober var ar meaz ? Ar veleien ho deus bara guinis ha guin d'ho fred, daoust ha rouez int ar re ho deus ar memes pansion ? Beza ez eus kalz labourerien hag ho deus ar voien da gaout kerkouls pansion hag ar veleien, ha kalz artizaet a c'helfe caout eur banne guin en ho fred, ma carfent eva nebeutoc'h a odevi d'ar sul.

Var ar meas pa veleur beleien an amezegez o tout da velet ho c'henvreur, e levereur ractal : frico a zo adarre er presbital, ha d'an ampoent-ze aliez n'eus evit lein nemet souben astommet hag eun tam rata.

N'eus fors, bara zo hag eur banne guin ; kaozeal ha marvaillat a rear, an oll zo laouen, an oll a zo countant, nicun n'en em glem, rag nicun n'e deut da glask frico.

Er presbitaliou e c'hoarves aliez an dra-ma : ar plac'h, e deus aozet lein evit daou, an aotrou Person hag an aotrou Cure, ha chetu d'an heur a greis-deiz, pevar, pemp, muioc'h marteze, oc'h en em gaout da leina. Levirit d'in, me ho ped, pe seurt frico ho devezo ?

IAN. — Lod pep unan ne vezo ket bras, mes an dors hag an aman a gousto d'ez-ho.

Biel goz.

Ar veleien geiz, n'eus fors petra raint, a vezo ato cavet abek en-ho.

Ma na veleur ket beleien all o tont aliez d'ar presbital, e levereur : hor person-ni zo piz, n'en deus tam da rei d'he genvreudeur ; evelse ne deuar ket d'he velet. Mar d'eo kalz darempredet ar presbital, e levereur : er presbital e rear frico bemdez.

Ha n'eo ket ar virionez a lavaran ?

— Eo, eo, Biel goz !

— Echuomp, potret, ha ken-a-vo dissul.

P. p. T.

SANTES ANNA VENET.

Petra benac oa ouспен unan evit renta testeni euz ar pez a ioa digouezet, aotrou person Pluneret a rea ar scouarn vouzar. Lavaret a ra da Nicolazic e rank beza diskiant evit ober kement a stad euz eun tam coat cavet en douar. Dom Thominec, ar c'hure, ne lavare ket d'ezban nebeutoc'h a gomzou c'huero. Ar guall darvoud a zigouezas gant Nicolazic a zeblant diskuez ema ar virionez gantho. An tan guall a grog en he loj pe en he c'branj, ha dija ez ear betec lavaret e teue Doue dre eno da damall servicher bras Santes Anna.

Mes estonet bras ec'h en em gaver pa veler diou c'hrac'hel zegal tostic d'ar c'branj n'o doa ket bet an disterra drouc petra benac ma casse an avel an elfennou-tan er c'hostez-se. Pebhini a roe he zantimant var ar pez a ioa digouezet : darn a lavare oa an dra-ze eur gentel vad evit digori he zaoulagad da Nicolazic ; darn all a lavare oa mad castiza he drubarderez er giz-se. Nicolazic a deuas da sonj d'ezhan oa bet ar c'branj-se savet gant he dad gant mein tennet euz mogeriou ar japel goz, ha dre an tan guall-se Doue a felle rei da anaout e tleomp ato douja an traou sacr. Santes Anna ne zistro ket he daoulagad divarhan. Monez ar bobl, a zo avechou mouez Doue, a deu d'en em ziskleria evithan. Aliez epad he nozvechennou constket en deuz clevet trouz bale ar pelerinet o tiredet da Santes Anna ; setu hi breman oc'h arruout e guirionez. Ar brud euz ar burzudou digouezet er Bocenno a zo en em skignet dre bevar c'horn Breiz-Izel.

Ractal eun niver bras a dud en em laka en hent ; c'hoant o deuz da velet an imaj ; c'hoant o deuz da bedi Doue el leac'h m'en em gav kement a vuzudou. Persoun Pluneret ne gollas ket adarre an dro da ziskuez da Nicolazic pegen drouc-countant oa. Rei a ra urz da ziscar ar scabel a zong ar plad stean evit receo profou ar belerined. Gant an arc'hant-se oa sonj sevel eur japel nevez. Ar veach-man Doue a deu da gastiza persoun Pluneret. Doue a zigass d'ezhan eur barrad clenved. Santout a ra en he oll izili poaniou estranj ne devont da zistana nemet goude eur pelerinaj a ra e kuz da feunteun Santes Anna.

Eno e teu bep noz da zouba he baour keaz izili. Leun a anaoudegez vad evit Santes Anna e deuz hen pareet, ec'h anzav dirac an oll eo en em faziet hag e teu d'en em unani gant Nicolazic.

Neuze ha neuze ebken escob Guenet, an aotrou de Rosmadec, a roas urz da ober eun enclask aketus var kement tra en doa lavaret Nicolazic. Rac an Iliz a daol ar brassa evez pa ve menek da anaout evit guirion eun dra vuzudus benac. An aotrou'n eskob a gargas theolojianet da sellet piz ouz an affer-se. Nicolazic a ioa bet troet ha distroet evit gueleit ha ne vije ket deuet d'en em drec'hi en he gomzou. Red oa d'ezho anzav oa Nicolazic renet gant spered Doue, ha neuze an aotrou'n eskob a aotreas sevel ar japel. An offransou a zave di-

da drivrac'h cant scouet, arc'hant bras evit an am-

kerkent ha m'oa bet an aotre-se, e tigoras al labour digiliz Santes Anna Venet a zav evel dre souez, evel ma zao hirio c'hoas dre c'hras Doue an ilizou e Breiz-Izel. Pebhini a c'hoanta digass he vean, pebhini he offrans. Ar pinvidik a ro an danvez, ar paour he labour. Doue eo ; oll e teuint eno da bedi, oll ive o deuz c'hoant kemer perz en dispigo. Bez'oa bet eun dervez ar hag eurus evit an oll, evit Nicolazic dreist oll, an dervez m'oa bet consacret iliz Santes Anna dirac eun niver bras a dud, ne eanent da drugarekaat Doue euz he vadelez. D'ar gouel caer-se oa diredet tud euz pevar c'horn Breiz-Izel. A neuze ar pelerinach a one diazezet. An dra-man a dremene d'ar 25 a viz gouere euz ar bloaz 1625.

Ar garg euz ar japel a oue roet d'ar venec'h a urz Carmez ; ar re-man a jomas eno betec an dispac'h vras euz ar bloas 1793. Ober a rejont lezennou leun a furnez evit derc'hel var dro ar japel an devosion hag an urz vad. Difenna rejontan dansou hag an divertissaman-chou all hervez spered ar bed, hag ar biniou ken caret gant Breiziz ne c'hell ket memes rei eno da glevet he vouez skiltrus.

D'ar mare-se oa bet guerzet ar japel (1796), a jomas etre daouarn an dispac'herien betec ar bloaz 1810. Goude an derveziou-se a dristidigez o deuz pouezet kement var hor bro, ar japel en em velas rentet adarre d'he c'henta stad, hag an niver euz pardounerien Santes Anna a greskas bemdez. Dreist oll pa deuas an hent houarn da dreuzi henchou ha parkeier Breiz-Izel, e velcher o tond euz pevarc'horn Frans pelerined da Santes Anna. Ar japel en em gavas re striss evit digemer kement all a dud hag er memes amzer re zister evit eul leac'h ker brudet.

Evelse aveac'h hanvet da eskob e Guenet an Aotrou Gazailhan a lakeas en he spered cass da benn ar pez en doa sonjet en he raoc an Aotrou Dubreil. N'oa ket a arc'hant ; n'euz forz. Counta'rea an eskob var galloud Santes Anna hag aluzen he bugale.

N'oa ket faziet ; rac bloaz goude, d'ar seiz a viz genver 1866, oa benniget ar mean kenta. An Aotrou Becel eo en deuz casset al labour da benn hag ar japel-man a jomo hiviziken he enor hag he c'hloar. Abaoe daou c'hant vloaz, Santes Anna n'e deuz eanet da dena varza enhi bugale Breiz-Izel. Pell zo e deuz diskouezet he galloud dre gals burzudou hag he madelez dre gals grasou, ha ne ket ep fouge he c'hemer Breiziz evit ho rouanez hag ho satronez. Mes n'eo ket an dra-ze avoualc'h evit ho c'harantez.

Eur rouanez a dle caout eur gurunen, hag imaj Santes Anna n'e deuz ket c'hoas recevet digant an Iliz ar merk-se a enor hag a c'halloud. An Aotrou Becel a deuas neuze da ziskleria d'hon tad santel ar Pab santi-mancho Breiz-Izel. Pell amzer Rom a jomas var var. Morse betec neuze n'oa bet curunet nemet imaj ar Verc'hez. O velet pegen stard oa hor feiz hag hor gou-

len, hon Tad Santel a blegas hag eskob Guenet a c'hellas discleria e vije curunet imaj Santes Anna hag bini ar Verc'hez d'an dregont a viz guengolo 1868. Pebez gouel caer ! En dervez-se Santes Anna a velas o tremen ehars treid he imaj ouспен tri-ugent mil euz he hugale.

P'oa Nicolazic o sevel ar japel araoe houman en he nor d'he vestrez vad, e c'hoantea, emezhan, gueleit anezhi « bras evel eun iliz-veur. » He c'hoant a zo deuet da vir. Chapel Santes Anna a zo hirio unan euz an ilizou caera var douar Breiz-Izel. Imaj Santes Anna savet huel var beg an tour a ro da anaout ema eno evit beilla var ar vro. Breiz-Izel eo e guirionez he rouantelez. Hor c'halounou o deuz tridet en bor c'hreiz o velet hon Tad Santel Pi Navet o lakaat eur boket euz ar c'haera en he c'hurunen a neuze ken lugernuz. Rac Santes Anna a vel hirio he goneliou great gant kement a lid hag ar goueliou brassa euz an Iliz.

N'em euz ket gueleit pelerinach bras Santes Anna, mes santet em euz va c'haloun o toma en eur bedi dirac he imaj. En eur velet stag ouz ar mogeriou kement a desteniou euz he galloud hag euz ar grasou puill a gouez er japel, e velen an oll o pedi eno gant muioc'h a virvidigez hag a fizians. Ne c'hellan ket echui guelloc'h he buez eget lavaret anezhi ar pez a lavare Sant Bernard euz a Vari : Digeri a ra d'an oll an tenzor euz he zrugarez. Ha ne ket hi eo e deuz roet ar vuez da Vari, eur vam da Jesus, eur rouanez d'an elez, eun difennourez d'ar re just ha d'ar bec'herien, ha d'an oll dud eur vam leun a drugarez ? En em erbedomp outhi gant fizians, hag ep mar ebed netra laouennoc'h evit caloun Jesus ha Mari.

P. M.

An Tavarniou.

(Eizved pennad.)

AN DAVARN EO MARO AR FEIZ.

An hini a goll he hano a zen o tarempred an davarn ne zaleo ket da goll he hano a gristen, a zen a feiz.

Petra eo eun den a feiz ? Eun den a feiz a zo eun den a gred da lezen Doue hag he heuill guella ma c'hell. Eun den a feiz a zo eun den a gred 'ez euz eun Doue a zigollo eun devez da zont an den vertuzuz euz he boan, hag a gastizo an den impi evit he grimou.

Eun den difeiz er c'hontrol eo an hini ne gred ket an traou-ze e goeled he goustianz, pe a ziscoez dre he vuez hag he oberou ne zalc'h nemeur a gount anezho, da lavaret eo n'en d'euz nag aoun rag gourdrizou an Aotrou Doue, na respet evit he hano teir guech saqtel.

Mad, hen aslavaret a ran, mar d'euz eun dra benag goestl da vouga ar feiz e caloun eun den eo an davarn evit ar re he darempred.

Eur mesvier, eur ribouler hostaleriou a zo bet a viscoaz, hag a vo da viken eun euebour da Zoue, ha dre ze d'ar feiz.

Doùe en deuz taolet he vir, dreist oll var devez ar zul; ar mesvier, guelit mad, ne zalc'ho count ebet euz an devez-se..., eo, da ober corfajou, da ober ribotadennou, hag aliez da c'houde da rei guall skuer en iliz epad an ofiz.

Na penaoz eo ar zul a vez deiziet peurlieasa da ober an diskiant, da ober labour an diaoul! Lavarit d'in ha ne ket glac'haruz evit kement hini a gar Doue gueleit ar bourcou, ker sioul var ar zizun, kement all a jolori enno d'ar zul abardaez.

E creiz an dispac'h-se a veler hirio ker stank er bourcou da zul ha da c'houel, petra c'hoarvez? Da heul ar banneou e teu an hardisegez, gant an hardisegez e teu an taoliou dourn, gant an taoliou dourn e teu ar malloziou pounnerra, hag ententit mad eo var Doue e coez an oll malloziou-ze. Hogen, pelec'h e mar feiz an hini ne gomz nemed dre ar sacreou, an nondeou, hag ar milerdeou horrupla a enep Doue? Piou a lavaro d'in-me en deuz an den-ze aoun rag justis Doue? Piou a roio d'in-me da gredi en deuz an den-ze an disterra c'hoant da vont d'ar baradoz? Piou a roio d'in-me an desteni en deuz an den-ze Doue all ebet nemed he goff hag he vouzellou? N'her c'haskit ket e leac'h all, rag n'her c'haffac'h ket. Eno e man he oll feiz, e mesk al li hag ar sclabez en deuz evet.

Doùe a c'hello lakaat ar gurun da grozal, al luc'hed da nijal, ar c'hlenvejou da goeza var an douar, ar maro da bourmen ar bed! Eur pez caer, an traou-ze tout, a lavaro ar mesvier; daoust hag en zo baradoz nag ifern ebet? Me ne gredan ket d'ar rimadellou-ze invantet evit spounta ar merc'hed.

Eur zulvez, er blavez 1849 hag epad an oferen, ez oa en eur bourg euz hor bro, eur mesvier oc'h ober he ouc'h dizhual en eun hostaleri, tost ha tost d'an iliz.

N'edo ket he unan, eur breton ne ev morse he unan. Ganthan e oa eta eur c'hamarad, danvez mad oc'h he ober, evel just. Ar seurt paotred-se n'euz ket a goad tro enno.

Pa glevaz ar c'hleier o sini ez eaz en egar. Prest en dije great muioc'h a drouz egetho. Ar relijion hag ar veleien o doue neuze pep hini anezho he chabistr. Eur vez oa he glevet. An hostiz he unan, he gamarad zoken a grene.

— Dour-ieri ma'z oc'h, eme ar mesvier, rag petra o peuz aoun? Evidon-me, emezhan, n'em euz aoun rag netra, na rag den. Neuze e kemeraz he veren en he zourn hag en eur zével anezhi varzu an env:

— Iec'hed mad d'id, barvec coz; mar d'euz ac'hanod, mir ouzin-me breman da eva ar banne-man.

Ker buhan lavaret, ker buhan great. Ar mesvier a goezaz ractal, maro mik.

Oh! mesvierien, lennit ar gentel-man ha medtit, me ho ped; guelit ha c'hui ha ve aviz da vont dirag Doue er stad m'e maro an den-man. Ma en deuz Doue espernet ac'hanoc'h bete breman, trugarekait anezhan, ha ma ne c'hell ket kentelliou an douar ho tizrei

divar an hent fall, da vihana, da vihana, sonjit e poaniou an eternite.

Bezit feiz ha na rit ket a c'hoab euz a Zoue, rag Doue en dezo atao, pa blijo ganthan, ar ger diveza. Pelloc'h chenchit Doue, laoskit ho cof da iun ha doujit ar gur Doue a rento da bephini hervez he oberou. An Doue a zervichit breman ho lazo, ma kendalc'hit: an hini a beder ac'hanoc'h da zervicha a ro ar vuez.

(Eur pennad all eur vech all.)

NEDELEC.

Eun tan guall, e kichen Dinan.
(E departamant Costez-an-Nord.)

Vardro eua hanter leo er C'huz-Heol da gear Dinan, ez euz eun hospital euz ar re gaera, gouarnet gant eur vreuriez relijuzed, anavezet dindan an hano a Vreudeur sant Ian-Doue.

Diou vech or beuz bizitet an hospital-ze ha diou vech or beuz bet ar blijadur vrassa o velet al labourou caer a reat eno breman ez euz trivec'h vloaz, ha dreist pep tra o velet an urz burzuduz a ren etre ar geiz a repuer en ti-ze a drugarez.

An hospital-ze, evel unan euz a re Gemper, a zo great evit digemeret ar re a zo eat ho spered digantho.

Hogen an hospital-ze a zo devet eul loden vras anezhi:

Ar bevar var'n ugent a viz here, da eiz heur euz an noz, an hospitaliz a ioa eat d'ho guele: lezen an ti a zoug an heur-ze evit repoz ar re glanv. Ar Frered, vag d'an heur-ze, a gemere ho flijadur assamez da c'headal eiz heur anter, heur ar pedennou er japel.

Vardro eiz heur ha cart ar Frer Michel, carget da zini ar c'hloc'h evit ar beden, a glevaz, en eur dreuz ar porz a zo e diabarz ar gouent, eun drouz estounuz. Pa zavaz he zaoulagad e velaz ar vein do o nijal aman hag ahount divar lein an ti, hag eur voged du-pod o tec'het a dreuz an doen, hed ar c'horf-ti a zo en Nord euz an hospital. Gervel he vreudeur ha dizrei ne oue ket labour hir. Pa zizroaz, ar flammou o doa dija gounezet coatach an doen hag a zifoupe dre dri leac'h assamez var hed tri c'hant troatad.

A vihannoc'h evit eur c'hard heur, an tri ugent prenest a ioa var an doen a oue e ludu gant ar c'hrampon, a roent sclerijen d'ezho.

Vardro eiz heur, daou euz ar Frered a ioa pignet er pondalez a ren d'ar c'hrampon-ze, heb m'o dije clevet an disterra trouz, na santet an nebeuta c'hoez ar zuill pe an deo.

Goulzconde eun hanter heur goudeze, an tan a ioa en em ledet kement hag a zave ken huel en ear m'her gueleit eaz euz a greac'h sant Lunair, e kichen sant Malo, euz a huelennou sant Briac ha Becherel, ha betec seiz hag eiz leo rond.

Glac'haruz oa gueleit eun henvelep tan en eun ti a ioa enhan vardro c'hueac'h cant den eat ho spered digantho. Petra deuint da veza ar c'hueac'h cant-se?

Frered pe Breudeur sant Ian Doue ne jomjont ket groazia ho divrec'h; gant eur gomz hag eun taol an eil d'egile pep hini a c'houie pe seurt labour o doa da ober, ha pelec'h en doa da vont. N'euz ket da vugale Doue d'en em goupren en danjer ha rei ho buez ma ve red evit an nessa.

Daan a red da gorden ar c'hloc'h, hag ar re all aman hag ahount e kement leac'h oa tud da denua euz ho pelec'h.

Al loden vrassa anezho n'oant ket cousket c'hoaz, hag a zavaz heb gina; eur re benag a argilaz goude betec ma oue red da veur a hini assamez mont ho zenna hini hag hini divar ho golc'hed.

Da 9 heur nemed cart keriz Dinan a ioa oll var zao. An honzarded (12) hag an dragouned (24), tostoc'h evit keriz, a erruaz da genta, d'ar pil-trot, ha var ho lerc'h er boumperien euz a Zinan.

E creiz kement a dristidigez oa c'hoaz eul laouene-digez ho gueleit oll oc'h enebi, o c'hourin a enep an tan. Ne ket tostaat outhau eo a reant, mez lammet dre ar prenestou en ti, e riscl da veza poazet e beo. Tud ha danvez, tout o doa c'hoant d'ho zavetei.

Er c'horf-ti zo an tan enhan ez euz en astach tosta d'an tan dec cramb ha pevar ugent dioc'h eun tu, dec ha pevar ugent dioc'h an tu all, hag enno nao ugent den oajet hag infirm.

Ar c'hrampon a roer da Aotrou'n Escop sant Briec, pa deu da Zinan, hag ar c'hrampon caera goude, ar reze, a beg an tan enno, er bibliotek ive carget a levriou dre villerou. An bouzarded a zam anezho, a jach anezho euz an tan coulz lavaret; erfin zoken e oue ret difen outho chom eno, abalamour d'an danjer a ioa evit ho buez.

Vardro hanter noz an treustou a gommansaz coeza a dreuz an astachou izella. Spoutuz oa clevet anezho o ruilla an eil divar egile, pe o creuvi dre ho hanter. Ar c'hoatch devet, an tan a ranke mervel, poent oa.

Eun askel euz an hospital, da lavaret eo: lojamant ar Relijuzed, ho c'hrampeier, ar relectouer, ar japel goz ha bureo ar zecretourien, a zo devet.

Dre c'hraas Doue hini euz an dortouerou a ioa re glanv enno n'en deuz bet droug ebet.

Ne glaskin ket lavaret nag an ear nag al liou a zouge ar re zod epad an tan guall. Cazi-oll o deuz great ar jaden evit caout dour.

Lod anezho a ioa tenval ho fenn evel tud a deuje euz ar bez; lod all a c'hoarze. Unan a brezege d'an tan, eun all a gave d'ezhan ec'h eve re a zour.

Pasiant ha leun a zouder e creiz eur seurt dispac'h Breudeur sant Ian Doue a ioa epad an amzer-ze, eul loden anezho o veilla var ho zud gant aoun na dec'hent, eul loden all o sicour laza an tan, eur rum all o c'houlouppat dre bevarn c'horn an ti, o pignat var an toennou memez evit renta muioc'h a zervich.

Var dro dec heur ez euz bet gueleit eun den en eur prenest scoaz ha scoaz gant ar flam. N'euz get getlet

he denna ac'hano. Pion effen; ne c'houzer ket c'hoaz. Ne d'eo nag eur zoudard nag eur relijuz; oll o deuz respountet d'an appel goude an tan. Credabl eta an den-ze a zo unan euz ar re glanv. C'huec'h pe zeiz a zo bet tec'het kuit epad an emolc'h; pevar anezho zo dija cavet.

Ar c'holl a zo istimet 250 mil lur. Petra vije erruet panevel ar zoudarded, ar boumperien ha bolontez vad an oll?

Doùe her goar! Da c'headal guelloc'h, meuleudi d'ezho oll!

TAOLEN

An offisou a vez great en escopti bep sul ha pep deiz euz ar bloaz.

Eun nebeut bloaveziou a zo e vouller an daolen-ze e gallec, dioc'h an hini a vez moulet e latin evit ar veleien. Ne c'houzomp ket petra zo caoz; mes ar pez zo sur eo n'euz ket calz a fret var al levric-se, ha coulsoude e c'helfe renta eur zervich bras d'an dud fidel, hag avechou zoken ive d'ar veleien. Eur maread tud zo hag a garfe gouzout euz a betra, pe euz a be seurt sant, e reer an offis d'ar zul-m'ar zul. Guir eo, an dra-ze a vez embannet er pron; mes an dud-se ne vezont ket ato en offeren-bred, hag ouspenn, ancounac'haat a reont. Mad, mar keront kemeret al levric-se, ne ancounac'haint ket; rac eno e cavint merket an offisou egiz ma vezont great bep sul, bep gouel, ha bemdez en escopti. Lod marteze n'o deuz ket c'hoaz clevet hano euz al levric-se; lod all a gav re ger he c'houlou dre ar post. Varlene, oa casset unan evit netra da bep barrez, hag er memes amzer e roet da anaout e vije casset al levric eb mizou ebet d'ar re o devije he c'houlennet azalec ar c'henta a vis du betec ar pemzec a vis kerzu, assambles gant levriou Breuriez ar Feiz; pe assambles gant ar c'hahierou a vez casset d'ar parrezion e mis kerzu.

Setu erruet brema ar mare da c'houlou al levric-se. Ne goust nemet daou venec ar pez, pevar real an dous-sen, c'houezec real au anter-cant ha seiz lur ar c'hant. Mes red eo he baea dioc'htu en eur he c'houlou; rac re a labour a ve o telc'her count euz a gen nebeut-se a dra. Coulsoude, ar re a vank c'hoaz eun dra bemnac e ti an aotrou de Kerangal a c'helfe gortoz ken a baint ar pez a vankout dija.

Ouspenn-ze, evit caout al levric-se eb mizou ebet e ren ker he c'houlou e ti an aotrou de Kerangal, moulter an escopti, ru ar gigerez, 18, e Kemper.

Ar re o deffe c'hoant d'he gaout a hent all, mes neuze e renkint paea priz he gass, tier c'havo:

E Montroulez, e ti an aotrou Ledan, marc'hadour levriou, ru ar pave.

E Landerne, e ti an aotrou Desmoulin, marc'hadour levriou, ru ar pount.

E Brest, e ti an introun Normand, marc'hadourez levriou, ru an Ti-Kear.

ALMANAK SANT CORANTIN.

Pedi a reomp ar re a lenn Feiz-ha-Breiz, mar o deuz sonch da gaout eun almanak, da rei ar choaz da almanak Sant-Corantin.

Er bla-ma, an almanak-se a zo bet cresket calz, hag evel pa lavarfen, great a nevez. Bez'en deuz 32 pajen e leac'h 24, eur palevars muioc'h. Ar foariou a zo lakeat ennan e diou feson, da genta, evel ma oant araoc, dre arrondissement; goudeze eo merket c'hoaz ar foariou a zigouez bep mis e corn pe gorn euz an departamant. Evelse, an nep en devezo eul loan bennac da brena pe da verza n'en devezo ken nemet sellet ouz he almanak, hag e cavo eno dioc'htu ar foariou euz ar mis m'ema ennan a vezo muia a dro dezhan.

Muioc'h a draou a zo ive en almanak-se eget ne oa kent divar benn labour ar c'houer ha labour ar jardiner. Lakeat ez euz ennan eun daolen hag a vezo eaz gouzout dreizhi pe da vare e vezo huel ar mor, ha pe da vare e vezo izel, e pep deiz euz ar bloaz. Erfin, ar peñz a zo guelloc'h c'hoaz, hanoiou ar zent a zo en almanak-se eo hanoiou ar zent a reer an offis anezho en escopti, pe a zo ho histor e buez ar zent a vez lennet bemnoz en tiegeziou kristen. Kaout a reot eno hanoiou ar zent o deuz plantet ar feiz en hor bro Breiz-Izel, hag a zo brema hon alvocadet dirac Doue; hon dever, ken etrezomp bretounet, eo honori ar zent-se dreist an oll zent all.

Erfin, an almanak-se a zo moulet er bla-ma en eur feson hag a vezo eassoc'h da lenn d'an dud divar ar meaz; n'euz nemeur ennan a vrezouec trefoet, hag hanoiou ar parrezioù a zo merket evel m'emaint e vrezouec.

A dra zur, an almanak-se a zo c'hoaz eur faot bennac ennan; evelato e c'heller lavaret eo ar guella euz ar re a zo bet moulet bete vrema e vrezouec.

Goude tout, ne goust ket kerroc'h eget ar re all; rac ne goust nemet daou vennec; rac-se den ne vezo paourroc'h evit rei ar choaz d'ezhan.

Evit ma c'hellon oll, ha dreist ar re all, ar varc'badourien almanagou, he gaout eb miza, eo bet lakeat e guerz, evel *Taolen ofisou an escopti*:

E Landerne, e ti an aotrou Desmoulins, marc'hadour levriou, ru ar Pount.

E Brest, e ti an introu Normand, marc'hadourez levriou, ru an Ti-Kear.

E Montroulez, e ti an aotrou Ledan, marc'hadour levriou, ru ar Pave.

KELEIER.

An Aotrou Bec, cure e Preveil, a zo hanvet cure e Scaër.

An Aotrou Bourvon, bet eur pennad cure e Penhars epad m'oa clanv an Aotrou persoun zo nevez maro, a zo hanvet cure e Preveil.

An Aotrou Nicolas, cure e Kerfeunteun, a zo hanvet cure e Sant-Corantin-Kemper:

An Aotrou cardinal Antouneil, kenta ministr hon Tad Santel ar Pab, a zo maro e Rom dillun diveza d'an oad a zec vloaz ha tri-ugent. Nao bloaz var'ugent zo abaoe ma oa kenta ministr Pii nao, hag he varo a zo eur c'holl braz evit ar Pab hag evit an Ilis. Ar c'hardinal-ze eo a ioa carget d'en em glevet gant cannadet ar broiou all evit kement a zell oc'h ar relijion hag oc'h an Ilis. Ear mestr oa evit an dra-ze, hag evit he speret lemm ha fin ne veze ket pell evit dibuna eur guden. Eun dever eo evit an oll gristenien pedi evithan, abalamour d'ar vad en deuz great d'ar relijion ha d'an Ilis, ha pedi ive evit an Tad Santel a dle beza ker glac'haret da veza collet eur ministr en deuz he zervichet gant kement a garantez hag a fide-lite epad nao bloaz var'n ugent.

PRIZ AN ED.

TAOLIT EVEZ. — Ar priz merket da genta eo priz ar marc'had diveza, hag ar priz merket d'an eil eo priz ar marc'had araoc.

KEMPER. — Marc'had ar 4 a vis du.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	251 00s	221 00s
Segal	49 00	49 00
Eiz	49 00	47 50
Guiniz du	24 50	25 00
Kerc'h	49 50	49 50
Avalou douar	7 00	6 00

POUNT'N-ABAD. — Marc'had an 2 a vis du.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	241 80s	241 80s
Segal	48 33	47 94
Eiz	47 76	47 76
Guiniz du	» »	» »
Kerc'h	20 26	20 26
Avalou douar	7 00	7 00

CASTELLIN. — Marc'had an 2 a vis du.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	23 73s	231 42s
Segal	20 27	20 58
Eiz	47 00	47 50
Guiniz du	24 25	24 25
Kerc'h	49 00	49 50
Avalou douar	5 00	5 50

Perc'hen-Merour: AR. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gant AR. DE KERANGAL.

FEIZ HA BREIZ

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA

Casset bep sul da gement kristen a gomz ar vrezouec

PRIZ AR GAZETEN

AR MARC'HAD D'HE C'HAOUT BEP SIZUN EPAD AR BLOAZ A GOUST:

DAOU SCOUET evit ar Finister, — ar Morbihan — ha Costez-an-Nord

SEIZ LUR evit an departamantou all.

Ar marc'had a dle beza great ha paet ato e ti an Aotrou AR. DE KERANGAL, Perc'hen-Merour, e Kemper

Ar scridou da lakaat var ar gazetenn a dle beza casset d'an Aotrou MORVAN, chaloni, kenta scriwanier,

Pe d'an Aotrou NEDELEC, eil scriwanier, ru Bourg-les-Bourgs, 26, e Kemper.

KEMPER, 18 a vis Du.

Pardounerien Breiz e Rom.

TREGONVED PENNAD.

Pourmenaden etouez an doueou paian coz-coz, er Vatican.

Etouez an doueou faos, pe ho fatromou, a zo ken niverus e palez ar Vatican, e caver ive, ama hag ahont, pennou hag avechou zoken patromou penn kil ha troad an impalaered paian o deus persecutet ar gristenien; rouez bras int gouscoude. A veac'h maro, hag aliez e vezent sicouret da vervel, dre urs an hini a gemere ho flas, pe ar Senat, pe ar bobl, e veze brujunet pe enterret ho fatromou; setu perac e caver nebent a batromou Neron, Domitien, Caracalla, Commod. Ar re avad o deveze great eur vad bennac, pe o deveze gounezet victoriou var enebourien ar rouantelez, ar re-ze a veler cals euz ho fatromou, ha lod anezho a zo caer-caer. Oll e ma ar gurunen var ho fenn hag ar vantel labouret caer en dro d'ezho. Ho gragez a veler ive cals patromou dudius anezho, lod azezet e cadoriou divreac'h, lod en ho zao, ha peurliessa dillajou moulet brao en dro d'ezho.

Mar d'eus eta darn euz ar patromou-se en noas-ran, great en doare-se evit diskues guesiegez ar micherour, ez euz ive cals hag a zo great assamez gantho, euz ar memes tam marbr, dillajou, voaliou, bouteier euz ar re gaerra a c'houffer da velet. Setu me dirag eur patrom hag en deus ment ordinal ar merc'hed; a zindanhi eo skrivet ar c'homzou-ma: *Patrom ar vodesti*.

E guirionez ne veler nemeur er c'heriou a verc'bed gnisket modestoc'h, pa vezont e guenn, eur voal tul en dro d'ezho, evit dougen ar Verc'hez pe he baniel. He roben a ziskan betec an douar ha ne c'heller guelet nemet begou he zreid; var c'horre ez euz ganthi eur vantellie hag a zo pleg-displeg, rodel-dirodel, taolet var he c'horf en eun doare an dudiusa. Var he fenn

e toug eur voal ker fin kizellet ha ma ve dantelez, hag a zo destumet he divreac'h ennan ha rodillet en dro d'ezho, ma ne lavarfe den e ve eur voal perkal e ve hag a hejfe gant an avel, ma ne vije sioul. Diez e ve caout eur viscamant dudiusoc'h, ha modestoc'h.

Var he drem e veler o para ar vertus a vodesti dre ma talc'h ijel he daoulagad, hag eur renk huel ive ha galloudus dre ma talc'h he fenn soun evel eur vestrez a c'hoar gourc'hemen gant justis hag ive gant dignite.

En he c'hichen ez euz eur patrom all, eur vaouez evel dhi, dillad rouflennet caer ive ganthi, diou vantel rodillet en eun doare ar vrava en dro d'ezhi, he hano eo *Minerv* doueez ar brezel. Evelse ez euz var he fenn eun tok labouret caer evel hini an dragonet hag ar bomperien guech all; en he dourn deou e toug eur pik houarn, evel a veze gant ar zoudarded en amseriou-se pa'z eant d'an emgan; e kichen he zreid, corvigellet en dro da droad ar pik-se, eun aer e deus daou benn. Rac ouспен ma'z oa *Minerv* doueez ar brezel, ez oa ive doueez ar vedisinez, hag, hervez ar greden a neuse, an oll glenjejou a deue digant an aered a daole ho bilim var an dud, hag a veze penn-abec ar c'hlenvejou.

Piou hema a zo croc'hen eur bouc'h var he skoas cleiz, eur pikol penn bas savet a zioc'h he benn, eur picher en he zourn deou, hag o rei da eva da eun tigr? Dioc'h ar bod ilio a zo en dro d'he benn hag ar blocajou rejn a zo etouez he vleo, ec'h anavezet racdal mestr Bakus Done an ivrogneet. Ia, Silen eo adarre; eleac'h c'hoarsin avad evel em beus her guelet oc'h ober oc'h Bakus a ioa etre he zivreac'h, ama ema ar gounnar peintet var he vizach, abalamour mechans ne zent ket buhan avoualc'h an tigr outha. Ar patrom-ma coz-coz a zo kizellet brao kena.

Daoust ha pe hano e devoa ar vaouez-ma, n'e deus mui na penn na dourn ebet? Ne d'oar ket evit hier gouzout. Ar pez a c'housor eo avad ne d'eus hini all ebet hag a ve en dro d'ezhi dillad ker brao kizellet; ar voal a zo en dro d'ezhi a lavaret e ve paper seiz o nijal gant an avel. Guesiec hag hardis meurbet e renke

beza ar micherour en deus commanset, ha peur-achuet eb he derri, eun tam labour ken diez hag hema. Evelse ne d'eus cavet den ebet guesiec'hoalc'h evit lakaat eur penn ha divreac'h da eur c'horf guisket ker brao.

Petr' ez a da ober gant he c'hrouer ar plac'h iaouanc-ma, dremmet brao ha laouen, hag eur viscamant caer ha modest en dro d'ezhi? Hounnez eo unan euz ar merc'hed iaouanc a renke ober veu a virjinite eun nebeud bloavesiou evit caout an honor da zerc'hel an tan var alum e templ Vesta. Tamallet oa bet da veza manket d'he veu. Evit testeni euz he innosans oue red d'ezhi digas eur c'hrouerriad dour euz a ster an Tibr bete templ Vesta. Hen ober a reas, eme al levriou coz, gant sicour Vesta. Setu perac eo lakeat ar c'hrouer en he dourn.

Brema'z euz eun nebeud bloavesiou, o tiscar an tiez a ioa var hent ar bourmenaden vrava a zo e Rom, var menez Pinsio, e voue cavet patrom eur vouelerez, a ve touet e guirionez a zo o skuilla daelou puill. En amser-se ar baianed a bae merc'hed evit heulia corvou maro ho c'herent, pa vezet o vont d'ho devi pe d'ho enterri. Ar re-ma, a rea micher a gement-se, a skuille daelou avoalc'h da dud, n'o deveze aliez na guele, na clevet hano anezho. Ar vouelerez a zo ama he fatrom a dlie ober mad he micher, pe anez, he fatrom a lavar geier; eun truez eo zoken sellet outhi.

Setu ama daou batrom coz-coz; evitho da gaout ouspen daou vil tri c'hant vloas, n'o deus collet tam ebet ho gened; ho daou ema scrivet e gregach hano ar re o deus ho great. An nep a ra labouriou ker coant, ken talvoudec, en deus guir da veza anavezet. Venus ha Cupidon int; ar genta eo doueez ar garantez pe mar kirit an amourusded, egile eo ive doue ar garantez. Palemon en deus great ar c'henta evit he vuia caret Macaria, evel en deus her scrivet he unan, ha Tespius en deus great egile evit Aponia, mestrez he galon. Nep piou bennac a ra presanchou ken talvoudec hag an daou batrom-ma en deus cals a garantez, ouspen ma'z eo rouez ar re a c'hoar kizellat ker brao ar marbr. An daou batrom-ma a zo brudet evit ho gened dispar.

Doue en deus gourc'hemennet d'eomp-ni, he vugale, adori eun Doue epken, rac ne d'eus nemet unan epken evel a zesk d'eomp ar gredo. Ar baianed avad o devoa doueou eb niver; lod a jomme en ho barados, darn all a ioa er c'hoajou, er mor, er steriou, var ribl ar stivellou, hag o devoa figurioù a bep seurt, hag hanoioù drolloc'h-drolla. Mar d'oa lod henvel oc'h an dud ez oa lod all henvel oc'h an anevaled, rac avechon evit an dra-ma pe an dra-hont o doa ar galloud d'en em jench en anevaled a bep sort hervez ho faltazi; evelse var ho meno Jupiter, mestr an doueou, a gemere furm eur c'hrouadur, avechou furm eur c'hole, avechou furm ar ein.

Setu ama eun doue, pe evel her galvet peurlieasa eun hanter-doue, drollec'hoalc'h; ar micherour en deus her great a c'houie eun drugar kizellat mad ar marbr. Eur marc'h eo betec he c'houzoug; azaleceno eo eun den; he zivrac'h a zo liammet a dre he gein; var gein an den-

marc'h-se, hanvet *Centaur*, ema adarre ar c'hrouaduric Bakus oc'h ober a bep seurt haillounerz d'ar paour keas Centaur a zo liammet he zaouarn; Bakus a c'haoliad var ar marc'h a jass var baro ar Centaur, hag a ro stavadou d'ezha, eb ma c'hell en em zifeu. Bakus ker-couls hag ar re a zo brema euz he vreurie, da lavaret eo ar re a gar ar *quin ardant*, a zo bet atao leun a impertinerez, pa ne c'hellont ket beza fallagr.

Setu eta eun hanter-doue, pe eun den marc'h a ginnige d'ezha ezans ar baianed, hag o devoa ive marteze c'hoant da lakaat ar gristenien genta da adori; ma ne ket eur vez adori traou ken iskis; gousecoude eun tam labour eo caer meurbet.

C'hui, kernividi, a blich kement d'eoc'h dansal, deuet ama buhan. Na coanta biniaouer a zo ama harpet he gein oc'h eur vezen, pegel laouen eo abalamour mechans ma tansit ker brao gant ho poutou prenn zoken! Peustost d'ar bombarder-ma ez euz eur *faun*, eun hanter-doue all, mar plich, evel pa gleffe egile a zo astennet he zivrec'h gantha; astennet eo ive eun tamic he gorf, seblantout a rear gueleat an nervennou o labourat dija en he zivesker, eun taol binioù c'hoas hag e ma o vont da gommans dansal. Stag oc'h he c'har deou ez euz eur pilkos dero a zo varnezha he vantel, croc'hen eur maout, hag he c'houtellou.

An dreujen pe ar pilkos guezen-ze, a zo peurlieasa oc'h heul ar patromou, a zo atao euz ar memes tam marbr, Setu ama perac emai eno. Ar patrom, a zo ken distag dioc'h an tam a zo a zindan he dreid, ne stog outha avechou nemet gant begou he viziad, a ve peurdistaget avechou oc'h he loc'h pe gant an avel zoken pa n'effe an dreujen vezen-ze a zo evit rei ners d'an nemorant, hag evit aspoez.

Roomp brema eun taol lagad d'eur bez a zo dirazomp. Bez Lusina Telesina eo, evel a zo scrivet varnezha e latin. Ar mean bez a zo var bevar benn maout stag ha stag oc'h pennou anevaled a ziaveas bro; Telesina a zo daou grouduric etre he divreac'h; scoas ha scoas ganthi ez euz diou gamaradez d'ezhi; o lenva; a bep tu d'ar bez ez euz elezigou a c'haoliad var bep a vor-ouc'h, pe delphin, a represant ar garantez a dle beza er briedelez; an neisadic laboused a zo etouez ar strouez, en eun tu all, a zo eur skuer euz ar garantez a dle beza etouez ar vrendeur; hag eur melven, pe papillon, a zo daou labousic o veccata anezha, a zo imach an ene ne varv ket.

E Brest marteze hag e Paris ez euz besiou pe japelou brassoc'h evit bez Telesina; hini ebet avad n'en deus he daloudegez nac he vraventez. Kement tam labour a zo ama ne d'eus taol mank ebet enno. An neb a deu ama ne gav netra da abegi, ama ne rear nemet admira an traou souezus chomet a zileac'h an amser hag ar barbaret.

IAN AR GERNEVEZ.

(Eur pennad all eur vech all.)

Paris epad ar Vrezel.

IAN. — Araoc ma'z eot kuit, aotrou, em euz c'hoaz

eun dra all da c'houlen diganeoc'h. En dez all o poa ispliket d'eomp eun tamic petra ziniñ *disparti etre an Ilis hag ar c'houarnamant*. Hogen ne c'houzoun ket petra zo o lakaat an dra-ze em speret, mes me'm euz eur greden ez euz c'hoaz eun diaoul all bennac e founs ar zac'h-se.

— Assa, Ian, te zo lemm da lagad evelato! Ia, eun diaoul all bennac a zo c'hoaz e founs ar zac'h-se.

— Petra eo' ta? Ne badan ket gant ar vall am euz da glevet an dra-ze.

— Setu ama, sell. Ar re a gri: *disparti etre an Ilis hag ar c'houarnamant*, ne fell ket d'ezho e ve paet mui ar veleien; guell e ve gantho lakaat en ho godel ho unan an arc'hant a vez roet d'ar veleien gant ar c'houarnamant.

— Ah! evelse eo; me zouete e tie beza c'hoaz eur fallagriez all bennac dindan ar c'houarnamant-ze.

— Ha coulzigoude, Ian, ar baecamant a ro ar c'houarnamant d'ar veleien n'e ket henvel oc'h an hini a ro d'an dud a zo er c'hargou all. En eur rei d'ar veleien ar pez a ro, ar c'houarnamant ne ra nemet paea he zle, pe, evit lavaret guell, ne ra nemet rei d'ezho en dro eun nebeudic euz ar pez en deuz laeret divar ho c'houst.

— Penaoz laeret?

— Ia, Ian, laeret, ar pez a ziniñ laeret. Araoc ar Revolution vraz e Frans, ar veleien ne recevent netra digant ar c'houarnamant; er c'houtrol eo, hi eo a roe d'ezhan p'en deveze ezom.

— Penaoz eta e veve neuze ar veleien?

Ar veleien a veve neuze dioc'h an douarou hag al leveou a ioa bet staget gant hon tud coz ouz an ilizou hag ouz ar c'houenchoù evit lakaat pedi Doue evitho goude ho maro. Mes, en amser ar Revolution vraz, ar c'houarnamant, o veza prest da ober lamm choug he benn er *bankerout*, a astennas he graban var an douarou hag al leveou-ze, hag ho lakeas e guerez evel madou hag a ioa d'ezhan var he veno. Divezatoc'h, pa falvezas da Vonapart en em glevet gant ar pab Pii VII evit rei ar peoc'h d'an Ilis, a ioa bet great bete neuze kement a vrezel d'ezhi e Frans, ar pab a gounzantas ma vije lezet ar madou-ze etre daouarn ar re o devoa ho frenet pe etre daouarn ho heritourien, mes var bouez eun dra goulzigoude, var bouez ma'c'h en em gargche ar c'houarnamant da rei bep bloaz eun dra bennac d'ar veleien evit ho digoll euz ar pez a ioa bet laeret divar ho c'houst. Ar c'houarnamant en em gargas euz ar pez a c'houleane ar pab, ha setu eno a beleac'h e teu ar baecamant a ro bep bloaz d'ar veleien.

— Neuze 'ta, ar c'houarnamant ne ra nemet servicha ar zant divar he goust?

— Evel a leveres, Ian. Mes an dud fall ne gavont ket an dra-ze mad, hag evel m'o deuz esper da erruout eb dale e penn ar c'houarnamant, e fell d'ezho ne roffe mui hema netra d'ar veleien evit caout muioc'h da lakaat en ho godel pa vezint ar vistri. Abalamour da ze e criont a bouez-penn: *disparti etre an Ilis hag ar*

c'houarnamant, da lavaret eo, red eo lezel ar veleien d'en em denna egiz ma kirint, hag arabad eo d'ar c'houarnamant rei guennec ebet d'ezho mui. En eur ger, an dud-se a zo en ho speret ar pez zo merket er rimadell-ma:

Novel, Novel da Nedelec,
Fachet an ozac'h oc'h ar c'hreg;
Ma rankan-me mont d'ho dispartia,
Me'm bezo sur va c'halanna.

IAN. — Mad, aotrou, pasiantet Job a renkit da gaout evit isplika d'eomp an traou diskiant-se a lennomp var gazetennou didalvez. Mes brema em euz eun dra all da c'houlen diganeoc'h, hag an dra-ma n'e ket divar benn eur gazeten eo, mes divar benn eun tamm scrid am euz gueleat oc'h ar mogerion e Paris.

— Petra ioa var an tamm scrid-se 'ta, Ian?

— N'em euz evesseat mad nemet oc'h eur ger hebken, just an hini ne c'hellen ket gouzout petra ziniñ. Assa, guelomp 'ta petra eo ar sampar-ze... *positifp, potisivist, positivist...*

— Hennez eo avad, Ian, her c'havet ec'h euz abarz ar fin.

— Ia, mes petra ziniñ an dra-ze, *positivist*? Eun diamant eo, pe eur mean sorcet a jench en aour kement a douch outhan, pe eur voualc'h venn, eur begic ruz d'ezhi?

— Ta, ta, ta, n'emaoud ket ganthi. Eur *positivist* a ziniñ, ne lavaran ket eun den, mes eun dra veo ha n'en deuz nag ene, na Doue.

— Eun aneval eo 'ta neuze?

— Guir avoalc'h a leverez, Ian; rac eun den hag a gred n'en deuz ene ebet, ha n'euz Doue ebet, a zo henvel-poch oc'h eun aneval.

— Ha penaoz e c'hell an den disken ken izel-ze?

— Netra eassoc'h, Ian; pignat e beg ar vern a zo diez; mes en em leusker da goueza a zo eaz.

— Ia, mes sclear eo en deuz an den eun ene, ha sclear eo ive e tie beza eur Speret hag a zo dreist an oll sperejou all, da lavaret eo, a zo Doue.

— Ia, Ian, evidod-te an dra-ze a zo sclear abalamour ma'z oud bet savet mad, ha ma'z oud eun den sur. Mes dre ama nag a dud zo ha n'o deuz clevet morse nemet disprijout an Aotrou Doue, ha blasfemi he hano santel! Nag a dud zo ha n'o deuz desket ken relijion nemet n'euz Doue ebet, ha n'ez euz na baradoz, nag ifern! Nag a dud zo ha n'o deuz clevet biscoaz ken soun nemet houma: « ar veleien eo o deuz invantet ar relijion » evit ober ho mistri d'an dud, evit beva divar ho « c'houst evel eur pastor a vev gant kig, leaz ha gloan » he zenvet, evit caout honor, plijadur hag arc'hant « da ober teil, evit miret na vent galvet d'ar vrezel, etc. » Ar veleien ne d'int nemet feneantet ne fell ket d'ezho « sevel famill! » An dud-se, ouspenn m'ema ar seurt sonjou-ze en ho speret, a zo ho c'haloun leun a warizi, a vuhanegez, a gounnar. Laeres, devi, laza, setu ar pez a gav d'ezho a c'helfe lamet ar beac'h divarnho. Ma'c'h

avanturit lavaret d'ezho : « bez' ez euz eun Doue hag a gar ac'hanoc'h, » e sellont ouzoc'h gant eun ear hag a zinifi : « petra, evit eur ginaouec e kemerit ac'hanon-me ? O clask va zroumpla-me emaoch evel ma « troumplit ken aliez a re all ? Allas, n'oc'h ket en em « gavet mad. N'e ket eun Doue evel an hini a rit an « depeign anezhan eo a ren, ar bed, mes eun diaoul ; « rac sclear eo ho Toue-c'honi n'e ket evit an diaoul. « An traou a ia a dreuz, ar bed a gouez var he c'hi- « nou ; ma tleer pedi unan bennac, an diaoul eo a « renker da bedi. »

— Va Doue, va Doue, petra livirit, aotrou ?

— N'e ket me eo a gomz evelse, entent ervad, mes ar re a gemer an hano a *positivistet*. Setu aze ar frou-
dennou a laka an diaoul e speret ar seurt tud-se. Gue-
let em euz unan a ioa toc'hor-braz, hag a bede Satan
evelhen : « Satan, Satan, deuz d'am zicour ; d'id-te
« oun, te eo va mestr ; deuz eta d'am c'herc'hat ha
« cass ac'hanon ganes ! »

— Jesus ha Mari, pebez horrol !

— Siouas ! Nag a dud zo ha ne bedont ket Satan en
eur feson ker sclear, hag a ia coulskoude varzu enghanl
Allas ! n'e ket Doue, Jesus ha Mari, sant Joseph hag
ho eal mad, eo a bedont pa gouezont clanv. N'o deuz
ket an disterra fisians er re-ze, n'o deuz ket evitho an
disterra carantez. Mes, dre m'o deuz hed ho buez se-
laouet Satan ha goulennet cuzul diganthan, evit ke-
ment seurt fallagriez o deuz gellet ober, brema, en
heur ar maro, e kendalc'hont da anaout anezhan evit
ho mestr. En dez all, en eun hospital, eul leanez a
zisceuze d'inn daou zen maro. — « Sellit, emezhi,
« hema a zo maro e gras Doue goude beza recevet he
« sacramanchou ha great a greiz caloun ar sacrifis euz
« he vuez. Guelit peger brao ear en deuz c'hoaz ; he ene
« en eur vont kuit eo en deuz lakeat he vizach da vous-
« c'hoarzin ous Doue. Mes deuit du-hont larcoc'h ;
« me a ia da zizelei eun all dirazoc'h. Pebez bizach !
« He ene a ioa an diaoul enghan, hag en eur vont kuit
« en deuz lezet var he fas merk ar gounnar, an dizes-
« per, ar scrign-dent, merk an ifern. N'en deuz gou-
« zanvet na coves, na sacramanti, na guelet ar belec.
« Pa gomzen d'ezhan a Zone, euz ar Verc'hez, e tis-
« coueze caout c'hoant da zailha ganen, d'am lounka.
« Doue, emezhan, Doue ! Roit peoc'h d'inn gant an
« hano-ze ; ne avavezan nemet an diaoul ; ne gomzit
« ket d'inn euz ho Toue, pe me zinco va zeod ou-
« zoc'h. »

— Aotrou, aotrou, scrija a ran ouz ho clevet.

— Me a scij ive, Ian. Setu aze goulscoude an dud a
zo kement a foug enno o lavaret, hag o scrija var ar
mogeriou : « Ni, ar *positivistet*, a bed hor c'hamaladet
« d'en em unani ganeomp evit teuler d'an traon an
« dud superstisiuz, etc. » An Tad CLEAC'H.

Histor Coll-Bara.

(Seisvet pennad var'n ugent.)

Hor c'hernevod a gouezaz var ar pave. Eur c'har d'ezhan

a ziflachaz. Goude m'en dije torret he c'houzoug oa bet
ar memez tra, den ne oue glac'haret o volet he gass d'an
hospital.

Ia, hel lavaret a c'hellan, ma raffe an dud evit savetei
ho nessa an hanter euz ar pez a reont evit her c'holl, me
dou e ve stankoc'h ar gristenien vad var an douar. Neuze
e ve guelet meur a hini o tizrei da Zoue. Mez allaz ! en
amzer a ren breman, mont d'an oferen a zo eur pec'hed,
eun dizhenor dirag daoulagad eul loden vad euz an dud,
da vihana er c'heriou ; mont da gofez a zo eur c'hrim ha
mont da gommunia eur follentez !

An hini en deuz bevet evel don-me etouez lakisien kear
a c'hoar petra dalvezont, ha me dou ne lavaran nemed ar
virionez.

Pa'm euz lavaret ne c'houezen ket calz tra o tarbar ar
vansounerien, ne ententen ket lavaret n'em bije ket a
headra da veva ma rajen uzach vad gant va guenneien,

E guirionez an hini a c'hounit eiz real da zevez ne var-
vo ket gant an naoun, ma car. Guassa zo, etouez an arti-
zaned, *Sant Lundi* a rank caout he broff bep sizun. Abenn
ma vez bet ar butun da c'houde e vez tano ar pez a jom
e goeled ar ialc'h. Petra lavaran ? Ped guech an artizan
keaz ne zreb ket he vara araoc ma vez diouanet ar greun
a dle he ober.

Ober *Lundi*, caout he vutun, mont d'an dansou, d'ar
bal, d'an theatr, hag espern eur guennec benag abenn
ma vo ezom ne ket tra eaz, m'hen assur.

Var ar marc'had, etouez an artizaned ez euz eur c'hiz
hag a goust ker d'ho ialch.

Eun artizan, nemed da benn-oc'h e ve eat, a bae eur
vech en amzer eur banne d'he gamaraded. Ar re a bak ar
banne-ze a lavar neuze : Alo, setu aze da vihana eur ban-
ne ha ne goust ket ker.

Ar c'hinaouerien : ar banne ne goust netra d'ezho an
dervez-se, a gousto d'ezho priz tregont ha daou ugent ban
ne araog eiz dez. An nep a reseo a rank rei dindan boan
da dremen evit eun toussec. Setu penaoz ar c'hiz da baea
banneou an eil d'egile a deu da c'houlloi e berr amzer
ialc'h an oll artizaned, betec hini an darbarer. Me'm euz
an desteni a gement-man. N'oan ket goestl da espern eul
liard, ato goullo ar zac'h.

Setu aze gizio. Dispign arc'hant a gleiz hag a zeou
keit ha ma pad, ha pa ne vez ken, dispenn ar re binvidic
abalamour ne lakeont ket labourat, ne roont ket eur guen-
nec da c'hounid.

Evit guelet ac'hanon-me c'hoaz o tispign va guenneien
n'oa ket a leac'h da grial re, pa n'em boa den da zicour.
Mez an artizaned o doa greg ha bugale, petra da lavaret
euz ar re-ze ? Ar re-ze, pa vo lavaret ar virionez, eo a ioa
techeta d'ar banneou.

Anzaou a rankan goulscoude e tlijen beza dalc'het sonj
euz ar gentel am oa bet, an devez ma colliz Gaid, deffot
caout eur guennec bennag em godel. Mez, o va Doue, pe-
tra dal da eun den lavaret : hiviziken me ziouallo, hivizi-
ken me ne vezin ket paket, ar goucouc a gano meur a
veach araoc ma c'h erruo kement all ganen-me ; gevier

tout. Paket e vo, tizet, flemmet e vo, diou, teir, dec hag
ugent guech, cant ha mil guech, keit ha ma chomo en
he galon ar c'hrizien fall euz an impiete. Me zifi kement
hini zo var an douar da veza den a zoare, da derri eun
tech fall benag, unan ebken an distera, ma ne dro ket he
spered hag he galoun varzu Doue, ma ne heuill ket lezen
Doue, ma ne virit ket dre he gomzou hag he oberou an
hano a vir gristen.

Evelse me lavare aliez ennon va unan : Na me zo dis-
kiant ! na me zo sod ! na me zo diod !!!

Bah ! ne deve chenchamantebet ennon : atao ken diod
antronoz hag an devez araoc.

Nan, an hini a ia gant an hent fall, caer en dezo caout
c'hoant da dec'het divarnezhan, n'her graio biken, nemed
parea a raffe da genta he galoun dre sacramanchou an
Iliz, nemed tenna a raffe ac'hano ar poezoun he c'hen-
dalc'h en droug.

Anez e coezo bemdez en he goch coz, evel ar ier, caer
zo ho gourdrouz, a gan atao goude ho vi : cod, cod, cod,
cod, codek !

Atao ar memez soun ! Evelse e man count.

Ne zaleiz ket, evel a zonjit, da gaout tro da geuzi d'am
follenteziou.

Eur pennad a ioa e laboremp e carter *Monrouj*, eur
guall bennad dioc'h ti Jostrom. Abalamour da ze e ke-
meren va lojeiz er c'harter-ze memez. Beza tost d'he la-
bour zo eaz, hag evit daou vennec a gouste va guele bem-
noz, n'oa ket ar boan mont da ober diou ha teir leo evit
caout ken dister hag hen pe zisterroc'h.

Eun devez, mintinnoc'h evit ar c'hustum, ez iz araoc
an artizaned, da velet an ti a zavemp. Eno em boagulet
an devez araog, e goeled ar c'hav, eul levrik bihan han-
ter uzet, a gomze euz an traou guella ha caera. Gant aoun
na goezie etre daouarn an artizaned em boa her godellet.

Evel ma sonjen mad, an heuriou-ze n'oa da hini euz
an artizaned, p'e guir oa eun heuriou mad ; ne ket inthi
eta o doa hen digasset di. Deuet di he unan n'oa ket ive,
ret oa eta e vije bet taolet pe lezet eno gant unan benag.
En aviz caout he berc'hen eo oan eat kentoc'hic an devez-
se d'ar chantier.

Pa erruiz, an heol n'en doa ket c'hoaz dibicouzet he
lagad ; ne veliz ket eun ene.

An ti a zavemp a ioa e creiz eun tam jardin, digor d'an
oll ha zoken d'al loened ; n'oa na kae na moger ebet
c'hoaz en dro d'ezhi. Tro var dro d'an ti oa berniou coat,
berniou mein, carradou raz, brik a villerou ha calz traou
all. Var an ti n'oa dor ebet c'hoaz. Ne c'houzoun ket petra
boulze ac'hanon, disken a riz d'ar c'hav, el leac'h m'em
boa cavet va levric.

Ar c'hav n'oa ket guall sclear p'e guir n'oa ket dei z
c'hoaz. A forz da zellet e crediz goulscoude guelet eun
dra bennag venn n'em oa ket guelet eno an deveziou ara-
oc. Eur scrijaden a riz rag aoun am boue. O velet goul-
coude ne flache na calz na nebut ar pez a ioa dirag va
daoulagad, e tostaiz evit gout pe seurt a ioa eno.

O truez ! pebez spount am boue, pa veliz hed ar voger

cof eur vaouez, astennet var an douar ien evel eur chroff
maro !

Gant an amzer e teijon da zounjalha an marteze nemed
cousket. Var ze e tostaiz c'hoaz hag enno eun heurtad
d'he scoaz evit he dihana. Van ebet ne vez.

Maro zur eo ? a zounjen Gaid a vez ennon eun douar
spountuz ! Crena rean evel eun bern dehou. Ne greden
mui ober netra na tec'het kuit pa denaz em penn ar zonj
da denna eun allumetezen. Ractal e tenniz an.

O va Doue ! fass piou, a veliz ? fass va c'harter Gaid
NEDELEC.

(Eur pennad all eur vech all.)

An Tavarniou.

(Naved ha diveza pennad.)

BÉ ! BÉ ! D'AN TAVARNIOU.

Bé ! d'ezho, pa rentont an den ken iskiz !

Bé ! d'ezho, pa gollont he iec'hed en eur boazat he
ziabarz. Bé ! d'ezho, pa lounkont he arc'hant hag he
skiant. Bé ! d'ezho, pa lounkont bara ar paour, bara
ar c'hreg hag ar yugale. Bé ! d'ezho, p'e guir e lazont
an honestiz. Bé ! d'ezho, p'e guir eo enno e collar ar
galoun, an druez oc'h an nessa, caer vertuz a zo var
an douar ! Bé ! d'ezho, p'e guir e lakeont ar re ho da-
rempred var ar memez renk gant an anevaled mud,
izelloc'h memez egetho. Bé ! d'ezho, p'e guir e vougont
feiz ar c'hristen hag e prennont outhan dor ar bara-
doz !!!

Va zelaouit, me ho ped, c'hui oll a zarempred an ta-
varniou, ma lavarfe unan benag d'eoc'h : me lakai an
tan varnot, me da ampoezouno ; anzavit ouzin ha ne
dec'hfac'h ket pell dioc'h an den-ze, ma ve en ho cal-
lout tec'het ? Mad, an davarn eo an den fall-ze.

Ma lavarfe unan benag d'eoc'h : me da ruillo er pri,
me a zaotro da zillad, me rai da vele e foz an hent
braz, anzavit ouzin ha c'hui a iafe da boket da zourn an
den-ze ? Perag eta e veler kement a dud o poked d'ar
veren ? Ma lavarfe unan benag d'eoc'h : me a skigno
brud fall var da stad dre bevar c'horn ar barrez hag ar
c'hantou, ha mont a raffac'h-hu da gounta d'ezhan ho
secrejou ? Nan a dra zur. Guelit goulscoude ha ne ket
eno labour an tavarniou ! penaoz e rit-hu eta ho count
evit en em blijout enno.

Ma lavarfe unan benag d'eoc'h : disprij da dud, laer,
laz, gra ar seurt a giri gant ma z pezo plijadur ; me zo
sur e vressfac'h an den-ze dindan ho treid. Ha ne ket
eno goulscoude, ne ket ar pez a lavar, mez ar pez a ra
bemdez an tavarniou !

Eur map fur o peuz, eur verc'h euz ar re burra, euz
ar re zantella ; ma teuffe unan benag da lavaret d'eoc'h :
laoskit ho mab, laoskit ho merc'h da zont d'ar scol ga-
nen ha me zesko d'ezho an hudurra, al loussa, ar me-
zussa euz an oll bec'hejou, petra respouatfac'h d'an
den-ze, tadou ha mamou ? Ar vaz, credabl, ma ve
unan dindan ho taouarn, eo a respounte evidoc'h. Mad,
digorit ho tiscouarn ha digorit-hi mad, ma o peuz

c'hoant da glevet : goell al lubrisite eo an davarn. Ar Scurtur Zacr eo hel lavar.

Ha goude ne ve ket an davarn ar pez a lavaran, petra zounjfac'h, me ho ped, euz a eun den hag a gargfe he goff betec toull he c'houzoug heb rei taken d'he vugale? Sonjal a raffac'h gant guirionez e ve an den-ze henvelloc'h oc'h eul loen gouez eget oc'h eun den. D'ar c'hicher mae ne vez ket great guassoc'h ! a vez laosket heb tam, a gounter, euruz c'hoaz pa ne vezont ket drebet gant ar re goz ! Nag a vesvier evelldho o deuz lounket daelou ho bugale hag evet betec ar berad diveza euz ho goad !

Bugale o peuz, eme c'hui, ha c'hoant ho fortuna mad o peuz ive. Piou eo eta an diskiant a garfe dont da vab caer, da verc'h caer d'ho ti? Ha credi a rit-hu eta eo eur blijadur da eun den iaouank, da eur plac'h iaouank honest, loja en eun ti a zo anavezet ar penn-tiegezh anezhan evit eur briz, eul lounker hag ean den fall? Ha caout a ra d'eoc'h e cavoc'h eun den fur, da lavaret eo eun den hag en deuz c'hoant da vont d'ar baradoz, diod aoualc'h evit en em lakaat dindan bao eun tad caer a zo he genseurt o trebi boued el laouer?

Oh ! me ho ped, mesvierien, dihunit ho feiz, rag feiz o peuz c'hoaz, ha mirit outhan da gousket en odevi an tavarniou : ar vesvieren, a lavar sant Paol, n'o deuz perz ebet da gaout e rouantelez an env.

Eun tamik bolontez vad, mar plij. Oc'h unan e vioc'h da genta countant da veza torret an tech a ra hirio ho tizesper hag hini ho famill. Lakit ho tourn var ho coustianz ha lavarit d'in ha c'hui a ve laouen ma velfac'h ho creg pe ho pugale oc'h erruout er gear er stad ma vezit oc'h unan bep foar, bep marc'had, bep sul, bep gouel, hag avechou marteze var ar zizun? Goude ma raffent evelldoc'h n'o peffe rebech ebet da ober d'ezho, ha goulzcoude, ha padout a raffe ho penn en eun henvelep buez? En em lakit eta e leac'h ho pried, eleac'h ho pugale ha goelit pegement a boan oc'h euz great d'ezho bete vrema.

Nag a joa ! en ho ti, mar kirit chench. Nag a laouenedigez ! mar kirit lavaret kenavo d'an davarn. Ho pugale ho pennigo, ho pried ne c'houezo peur e dezo ho caret aoualc'h, an amezeien ho tougo, an oll a rai ho meuleudi dre ma'z aint, ha Doue he unan a roio da goupren d'ho caloun, evit he c'hrenvaat hag he startaad er feiz, e rear muioch a lic er baradoz da zizro eur pec'her oc'h Doue eget da berseverans naontec ha pevar ugent den just.

Ne gomzin ket aman euz a eur rum all a dud a zarempred ive an hostaleriou, a lavarar. An dud-se a zoug eur c'hoeff var ho fenn hag eul losten en ho c'herc'hen, pa ne goez ket digantho. E parreziou zo e vezont cavet, a gounter, ledet var an henchou braz ker stank hag ar vein ebarz er ruio. Ar gaou-ze ne dle ket beza guir ; n'oun ket evit her c'hredi. Goude ma ve, goude ne ve ket, aoualc'h ha re eo, ma ve eun hanter doussen euz ar vouenn-ze en eur barrez.

Unan ebken en eur bourg a ve guaz eget ar vosen, Doue ra viro !

Mez ne fell ket d'in en em asten var ar poent-man ; guell e cavan ober evel eun all am euz clevet hanb anezhan. Bep tro ma comzet dirazhan euz eur vaouez vezo cavet var an hent e pede, e pae zoken unan benag da vont da deuler al linsar vraz dreist-hi. Evelse bezet great !

NEDELEC.

Catolig ha Breton.

KANAOUEN DA VEZA KANET VAR AN TON GALLEG :

Debout, chasseur, vite en campagne.

Pebez tra euzuz eo, Bretonet,
D'eomp trec'hi orin hon tadou,
Hohou, hohou, hohouhou, hohou,
Evit heulia lastez gallaouet
En ho iez en ho oberou,
Hohou, hohouhou, hohou.

En hor bro gweach all eur reolen
A lake dridal kalounou, hohou etc.
Peb unan a ioa leal ha kristen
Enebour da falz kredennou. hohou etc.

Hogen an diaoul en he gounnar
C'hoanteg da c'houeza torfejou, hohou etc.
E Bro C'hall a lakeaz kalz safar,
A rostaz kalz a gudennou. hohou etc.

A bep tu neuze e oie klevet
Malloz da lezen hon tadou, hohou etc.
Ni morse ne fell ket d'eomp klevet,
Meneg a roue, a ilizou. hohou etc.

Neuze 'tibennent ar veleien
Hag e vruzunent ar c'hroaziou, hohou etc.
O pebez glac'har, pebez anken,
Koulz var ar meaz hag er c'hearjou. hohou etc.

Hogen goude ker braz bar amzer
Doue a bellaz ar c'houmoullou, hohou etc.
An heol en em ziskwezaz seder
En Arvorion, er meneziou. hohou etc.

Ar falla louzou peurlieusa
A bad hirra en douarou, hohou etc.
Evelse ar c'hredennou falla
A stag muioch er sperejou. hohou etc.

An droug a sav ne chom ket morse,
E bloaz e ra kalz kamejou ; hohou etc.
Hirio en deiz goassa doare!
En deuz namet ar c'halonou. hohou etc.

Eur veach ma vez ar galon saotret
Ha goanet gant goal ioulou, hohou etc.
Raktal neuze e kaver dallet
Ar speret gant falz kredennou. hohou etc.

Evelse e kaver kanfartet,
A bep tu dre hor paresiou, hohou etc.
Tud a glevet bemdez o prezeg
Eneb hor feiz, hor lezennou. hohou etc.

Perag, emezho, kaout beleien
Da derri d'eomp-ni hor pennou? hohou etc.
N'euz er bed-ma nemet eul lezen,
Peb unan 'heul he ioulou. hohou etc.

Rak-se Doue koulz hag ar beleg
Gweach all karet gant hou tadou, hohou etc.
Ra vezo mui anezho meneg,
Petra dal an oferennou? hohou etc.

Henvel oc'h c'hatal ni renk beva
A beur ebarz en hor prajou, hohou etc.
Ha pa deui hon amzer diveza,
Hano ebet a bedennou. hohou etc.
Evel moc'h lor ni vezo kasset
Eb tremen dre an ilizou, hohou etc.
D'eur goarem pa da eur veret
Eb enkreuz var hon eneou. hohou etc.
An amzer brema a c'houlennet,
Fanch, a drubuillaz hon tadou, hohou etc.
Gwelet eo bet an trubarderez
O tispenn an oll lezennou. hohou etc.
Hogen, den gwizieg, lavar deomp-ni
Ha nebeutoc'h dre ar strejou, hohou etc.
A veler a dud keaz o c'hlaouri
Gant an astuz, gant ezomou? hohou etc.

Dre ar freuz vraz darn a drok danvez
Oc'h paourentez hag ezomou, hohou etc.
Darn all a losk ho oll dienez
Evit rastellat kalz madou. hohou etc.

Tud pinvidik eta a veler
Gweac'h all gwisket gant coz truillou, hohou etc.
Aliez a baour ive a gaver
Gweach all boazet da gaout madou. hohou etc.

Pen eleac'h pen ar vaz zo kavet
Goude kement a dorfejou, hohou etc.
Rac-se kalz re ger eo bet prenet
Enebi oc'h all lezennou. hohou etc.

Er bed-ma, kredit, an hent berra
Da dec'het mui oc'h an daelou, hohou etc.
Eo dont atao d'en em vodenna
Oc'h Jezuz en he ilizou. hohou etc.

Ra vezimp oll beteg ar maro
Stag oc'h kredennou hon tadou, hohou etc.
Daoust d'ar vinojen beza garo,
Heuliomp, heuliomp mad ho roudou. hohou etc.

J. FAVE, *medicin.*

KELEIER.

An aotrou Kerivel, bet persoun e Roscoff, a zo maro en ti a repos e Castel d'an oad a nao bloaz ha tri-ugent.

An aotrou Clevarec, persoun Lannedern, a zo hanvet persoun en Huelgoat, e plas an aotrou Bras en deuz roet, eun tachad zo, an dilez euz he garg.

An aotrou Orvoën, unan euz ar veleien nevez a zo bet great da ziveza, a zo hanvet cure e Kerfeunteun.

An Aotrou Alan de Mesmeur.

An aotrou Alan de Mesmeur, nevez maro e Pontivy, a oa eun den mad tre ; savet e maner Lescoat e parrez Crozon, gant eun tad hag eur vam leun a feiz, e roaz kement a verkou a zougans Doue epad ma oa c'hoaz krouadur ma ree d'an oll oc'h he velet kaout sonj euz a saut Loiz Gonzag. Ar veleien, var al leac'h e presbital Crozon derc'hent he bask kenta, n'o deuz ket gallet dizonjal pegen tenezet oa ho c'halonou dre ar feiz birvidik euz ar paotrik kez. Poket a ree d'an eil ha d'egile euz an aotrou-ze oc'h ho fedi da gaout sonch anezhan an devez varlerc'h en ho offerennou, hag o sonjal er bonheur a c'hortoze e skuille eur mor a zaëlou. Kement all a verkou a garantez Doue a reaz d'he

vignonet sonjal e vije bet eat da vele. Hogen an aotrou Alan dre ma kreske en oad, o sonjal peger pounner oa karg ar velegiach, a grenaz diraz-hi ha na fellas ket d'ezhan en em lakaat en danjer da goueza dindan ar beac'h-se. O veza echuet he studi a skolaer e maner Lescoat, dindan he dad mad, gant he vreur hag he c'hoar, en em brezantaz e Roazon evit an examen hag e oue recevet gant enor. Ne oa ket gullet c'hoaz, dirag barnerien ar studi, tud iaouank bet desket er ger, heb beza tremenet morse na dre skol vihan, na dre skol vraz pe skolach. Chom a reaz Alan de Mesmeur gant he dud e Roazon epad tri bloaz o labourad evit beza alvocad. An dud iaouank a labour evit kement-se, a rank lakaat dre skrid ho sonj var lod euz a lezennou ar vro ; an dra-ze zo galvet an *Dezen*. An aotrou Alan a skrivas he *Dezen* eta divarben al liberte a dle ar venec'h hag al leanezet da gaout d'en em unissa evit servicha Doue hag ober ar vad e peblec'h. Neuze oa ar roue Philip o ren hor bro malheuruz, hag an dud difeiz a oa crenv neuze a eneb ar relijion evel breman. An den iaouank en doa kemeret a volontez vad an *Dezen-ze* da zouten a rea ar paz kenta en hent en deuz heuliet pen da ben a c'houdevez. An hini a examinaz anezhan var al loden-ze euz he dezen a roaz d'ezhan eur voul zu, ken kounnaret oa o velet eun den iaouank o souten evelse ar relijion ; hogen an aotrou Alan all a roaz d'ezhan peb a voul venn hag ouспен eur veuleudi a enor. Pa oue echuet he labour e Roazon, e tizroaz da Grozon eleac'h ma reaz he vicher a alvocad, gant eul lealdet hag a c'hounezaz d'ezhan an oll galounou.

An aotrou Alan en doa re a spered evit chom alvocad var ar meaz ; hogen n'en doa ket konje he dad evit kemer karg ebet dindan gouarnamant ar roue Philip. Hogen pa zeuz er bloavezh 1848 an Aotrou Doue da ziskar ar roue Philip divar he droñ ha pa oue diskleriet penaoz ar republik ne c'houlenne ket al le digant an dud e karg, an aotrou Alan en doue aotre he dad evit antreal e karg ar varnerien. Var dro he dregont vloaz e temezaz d'an dimezel Victorine de Mellon. Euz ar famill-ze en em gavaz guechall eun den iaouank e tachen emgann an Tregont er bloavezh 1351, hag a oue lazaret ar c'henta euz ar Vretounet, en emgann-ze ker gloriuz evit paotred Breiz.

Lod euz a vignoned an aotrou Alan, ar re a zontje mad e oa an aotrou iaouank-ze galvet gant Doue da veza belec, a lavaraz ne vije ket eüruz er stad a briadelez. Koulskoude hervez ar vad en deuz great an aotrou Alan er garg en doa kemeret, e c'heller beza sur e oa el leac'h ma felle da Zoue he gaout. Mez evit amproui he zervicher fidel hag he renta kentoc'h a ze e stad da receo ar gurunen prometet d'ar c'hristen mad, an Aotrou Doue a lamaz diganathan a ben eun nebeut he c'hreg hag he dri grouadur. An hini kenta a gollaz a oa eur plac'hik koant meurbet : Anna vihan, he verc'h hena. An devez varlerc'h maro ho c'hrouadur muia karet, an daou bried kristen a iez da glask ho c'honso-lation e harz treid an aoteriou, o tostaat oc'h ar zacranchou. Ken aliez guech ma en deuz an aotrou

mad-se resevet euz a zorn hor Zalver ar c'halir c'huero euz ar groaz, en deuz kemeret anezhan hag ez eo eat da zaoulina e treid an aoter, ha da glask er gommunion an nerz d'he eva beteg al li, ha da zvel adarre evit bale en hent euz a lezen Doue. Pegement a respete al lezen-ze, leun-a oa a respet evit lezennou an dud, ha na leze ket ho zerri beb punissa ar re ne rent van anezho ; mez entent a ree penaoz an dud n'ho deuz karg na guir ebet da ober lezennou nemet dre volontez Doue hag hervez he lezen. Na varc'hate nag he labour nag he boau ; n'en dije ket marc'hatet ken nebeut he vuez. Pa oa e karg e Redon e oue eur revolution e Pariz hag epad daou zervez ha diou nosvez na zeuaz kelou ebet e Breiz. An aotrou Alan de Mesmeur a jomaz en amzer-ze var zao noz ha de evit difen an dud vad a eneb ar revolution ; eun nebeut arche-rien a oa en dro d'ezhan hag o velet he nerz kalon hag he c'hoant da vervel evit ar relijion : « Aotrou, a lavarent, bezit disoursi, ni a zo re nebeut a dud evit dont a ben euz ar re fall ; mez ni varvo assamblez ganeoc'h hag en ho kichen. »

(Eur pennad all eur vech all.)

POSTILLON-BREIZ.

Ar re o deuz marc'had da gaout ar Gazeten a zo renket var ar rollou dioc'h tro al lizeren genta euz ho hano. Evelse, ar re a gommans ho hano dre al lizeren C a deu oll an eil varlerc'h egile. Al lizeren C a lakeomp ama evi servichout da scouer, evit lavaret eo guir ar memes tra euz ar re a zo A, B, etc. al lizeren genta euz ho hano.

Mes evit anaout an eil dioc'h egile ar re a gommans ho hano dre ar memes lizeren, ez euz roet eun numero da bep hini anezho, evelhen : A, 1, 2, 3 ; B, 1, 2, 3 ; C, 1, 2, 3, etc. Mar coumprenit mad an dra-ma, e vezo eaz da bep hini gouzout, dioc'h an daolen a zo varlerc'h, pe en deuz, pe n'en deuz ket c'hoaz paet he varc'had. Var 1490 a gemer hirio ar Gazeten, ez euz 244 ha n'o deuz ket c'hoaz paet ar pez a dleont. Ho fedi a reomp da baea dioc'htu ma ne fell ket d'ezho lakaat Feiz ha Breiz da jom a za. En ho zouez ez euz meur a hini, a dra zur, hag o deuz gallet caout an dro, abaoue mis meurs, da zigass ho arc'hant da Gemper. Brema e vemp anaoudec en ho c'henver ma carfent hen digass dre ar Post evel a ra an darvuia.

Lizeren ha Numero banden ar re n'o deuz ket c'hoaz paet ho C'hazeten.

- A. — 9, 35.
- B. — 10, 12, 13, 20, 24, 26, 33, 42, 43, 57, 47, 48, 60, 68, 69, 70, 105.
- C. — 12, 14, 28, 32, 34, 37, 38, 40, 44, 53, 64, 70, 85, 88, 109, 112, 114, 119, 142.
- D. — 11, 17, 18, 19, 20, 21, 36, 37, 38, 41.
- E. — 5, 9, 19, 28, 29, 30, 33, 36, 39, 44, 45, 46.
- G. — 1, 17, 19, 21, 22, 24, 26, 27, 29, 36, 45, 54, 58, 79, 83, 89, 94, 9, 104 113.

- H. — 3, 15, 18, 24, 27, 30.
 - J. — 4, 9 26, 29, 36, 37.
 - K. — 1, 5, 32, 33, 34, 40, 41, 52, 56.
 - L. — 1, 2, 16, 25, 28, 44, 45, 46, 52, 53.
 - M. — 29, 30, 36, 39, 44, 63, 68, 75, 77, 84.
 - N. — 8.
 - O. — 1.
 - P. — 6, 9, 17, 27, 30, 48, 54, 65, 70, 71, 72, 76, 81, 87, 89, 94, 93, 94.
 - Q. — 3, 6, 15, 16, 18, 23, 27.
 - R. — 5, 9, 14, 17, 23, 26, 27, 30, 32, 44, 46, 52, 57, 64, 74, 81.
 - S. — 3, 5, 8, 10, 15, 19, 20, 21, 26, 30, 45, 46, 60, 66, 71, 74, 82, 92, 96.
 - T. — 16, 17, 18, 23, 24.
 - V. — 4, 9.
- 1 Billom, 3 Nantes, 9 Paris, 11 Bressieux, 13 Cette, 14 Paris, 25 Izé.

PRIZ AN ED.

TAOLIT EVEZ. — Ar priz merket da genta eo priz ar marc'had diveza, hag ar priz merket d'an eil eo priz ar marc'had araoc.

KEMPER. — Marc'had an 11 a vis du.
Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	23 l 60 s	25 l 00 s
Segal	18 50	19 00
Eiz	18 00	19 50
Guiniz du	24 00	25 50
Kerc'h	19 50	19 50
Avalou douar	6 00	7 00

POUNT'N-ABAD. — Marc'had an 9 a vis du.
Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	24 l 58 s	24 l 80 s
Segal	17 90	18 33
Eiz	17 76	17 76
Guiniz du	» »	» »
Kerc'h	20 10	20 26
Avalou douar	6 50	7 00

CASTELLIN. — Marc'had an 9 a vis du.
Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	23 04 s	23 l 73 s
Segal	19 96	20 27
Eiz	17 50	17 00
Guiniz du	24 25	24 25
Kerc'h	19 50	19 00
Avalou douar	5 50	5 00

Perc'hen-Merour : Ar. DE KERANGAL.

Kemper, mouliet gant Ar. DE KERANGAL.

FEIZ HA BREIZ

KELOU A BEP BRO, HA KENTEELIOU VAR BEP TRA

Casset bep sul da gement kristen a gomz ar brezounec

PRIZ AR GAZETEN

AR MARC'HAD D'HE C'HAOUT BEP SIZUN EPAD AR BLOAZ A GOUST :

DAOU SCOQUET evit ar Finister, — ar Morbihan — ha **Costez-an-Nord**
SEIZ LUR evit an departamanchou all.

Ar marc'had a dle beza great ha paet alo e ti an Aotrou Ar. DE KERANGAL, Perc'hen-Merour, e Kemper.
Ar scridou da lakaat var ar gazeten a dle beza casset d'an Aotrou MORVAN, chaloni, kenta scrivaniar,
Pe d'an Aotrou NEDELEC, eil scrivaniar, ru Bourg-les-Bourgs, 26, e Kemper.

KEMPER, 25 a vis Du.

Bete vrema e c'hellet caout arc'hant, er bu-roiou butun, evit an timbrou-post. Da lavaret eo, ar re a zo buro butun gantho hag a zo carget da verza timbrou-post d'ar re all, a c'helle ho frena digant n'eus fors piou. Mes hiviziken an dra-ze a zo difennet outho ; hiviziken ne c'hellint prena an timbrou-ze nemet digant ar c'houarnamant he unan ; n'o deuz mui a urs d'ho c'hemeret digant re all. Hiviziken eta ive ne recevimp mui timbrou-post evit paeamant marc'had ar gazeten, p'e guir ne c'hellimp mui caout arc'hant evitho. Ar re ne vo ket eaz d'ezho dont ho unan da baea da Gemper a renko eta digass ho arc'hant dre ar post. Lod a gavo diez an dra-ze marteze ; mes, petra fell d'eoc'h, n'e ket ni eo on euz great al lezen.

Pardounerien Breiz e Rom.

KENTA PENNAD HA TREGONT.

Pourmenaden etouez an doueou paian cox-coz, er Vatican.

Setu ni o vont er palez great gant ar Pabet Clemant trizeved ha Pii c'huerc'hved evit digemeret al labourou coz a bep sort a gavet en amseriou-se, hag a lakea an oll dud guesiec d'en em estlami, o velet an tamou marbr burzudus-se a gavet e pep corn an Itali.

Setu ni dirag eun tam patrom iskis avoalc'h a ziabell. N'en deus na penn, na gouzoug, na breac'h, na divesker ; oll int bet bruzonet ; hag evelato ar c'horf-se ken dirapar a zo unan euz ar re guella kizellet a zo bet great. Mikel-Anj a lavare kement a c'houie en devoa desket o studia an nemorant patrom-se ; Raphael ive a zo bet falvezet d'ezha he imita en unan euz he daolennou burzudus. Patrom Herculeo, great gant Apollonius ginidic a Athen, er Gres. Pebez izili, galloudussa doue, pe hanter-doue, e tlie beza Hercule gant eur c'horf golet a nervennou hag a c'hoasied ker rend a zo berniet

varnezha. Apollonius en deuz hen diskuezet azezet o tiskuiza var eur garrec, a zindanna croc'hen al lion en deus lazet, a ioa he vantel, da c'hortos mont d'an Olimp, barados ar baiant, evit reseo ar recompans enz he labourou brudet.

Taolit evez, ne d'it ket re dost ; ha ne velit-hu ket dirazoc'h daou hercul all ? Ar re-ma avad a zo en ho fez hag o deus ouspen c'huerc'h troatad pep hini anezho ; Damossen eo unan, hag egile Greugant. Pennou bihan o deus an eil hag egile, mes askorned mad ; ho gouzoug a zo berr, croummed int, ha round ho choug ; ho daouarn a zo prenet cloz hag ho divreac'h stard oc'h ho c'hostesiou a veler an nervennou hag ar goasied reudet varnezho, stampet eun nebeut hag eun troad a raog egile a ziskues selear e maint o vont da skei, hag eun taol digant n'eus fors pehini anezho a c'hell beza marvel. Al lanfas herculead a vez o c'haloupat ar foariou dre ama ne vent nemet evel paotret saout en ho c'hichen. Pebez ijili, coulmet berr, ha fourmal en ho eskern !

Setu ama histor an daou emganner-ma a daoliou dourn. Er Gres, er c'hoariou public, e veze emgannou a daoliou dourn, hag ar bobl a roe ar pris d'an hini en deveze her gounezet. An daou-ma goude beza en em gannet, en doare-se, couls lavaret epad an deiz, ha beza discarget an eil var egile an taoliou-se guest da bilat eur marc'h, a ioa chomet cavatal. Evit ma c'helje ar bobl diffaranti, oue lavaret d'ezho lezel rei an eil d'egile an taol a garche, eb elask miret. Greugant a zispakas eun taol seac'h var benn Damossen, gant eun druillad ler teo ; hema ne reas van euz an taol-se : neuse e lavaras d'he enebour sevel he vreac'h er vaun, ha racdal e plonjas he zourn deon e toul he gazel ; hema a varvas var an heur dre ar gouli-se. Gouscoude ar bobl a roas ar pris da C'hreugant, ha Damossen a oue harluet euz ar vro abalamour m'en doa roet an taol-se a enep lezennou an emgann. Ne d'it ket eta re dost, gant aoun da dapa eur mestaol bennac ; spountus int ho daou.

Ar roue a zo e penn he rouantelez, ar jeneral a zo e penn he arme, a zent oll outha, evelse patrom *Apollon ar Belveder* a zo e penn an oll batromou all ne c'hell hini anezho disput ar pris kenta outha.

Caerra, coanta, dudiussa, burzudussa tam labour a zo chomet ganeomp euz a labourou an amseriou coz eo ar patrom-ma; galloud ha majeste eun doue, gant eur gened dispar, a zo var he zrem. Corf ha bisach eun den en denz, eun doue epken avad a c'hell lakaat da bara var he zrem eur spered kel lem, eur skiant ker bras, hag eur gened ken dispar. Eun tam labour eo, credabl, ha n'en devezo ket he bar var an douar.

Ar patrom brudet-ma dre ar bed oll a zo e marbr guenn; he vantel, a zo gant Apollon var he vrac'h cleiz, a zo ledet ha kizellet ker fin ma ve lavaret e velfet sclerijen dreizhi. Gouscoude ne c'houzer na gant piou, nac e pe amser, nac e pe vro zoken, eo great ar patrom souezs-ma.

Peustost da batrom Apollon ez eus c'hoas daou batrom all er memez ment gantha, hag o deus zoken eals henvelidigez outha. Antinoüs eo unan anezho, ha Meleagr egile. Hema a zo eur chasseur a zo en tu deou d'ezha eur c'hi azezet var he lost, hag en tu cleiz penn eun ouc'h gonez spontus da velet, a ioa bet lazet gantha. Antinoüs a zo torret he vrac'h deou, n'en deus dourn cleiz ebet ive, ha Meleagr a vank ive he zourn cleiz, ha ne gaver bener-mein (skulter) ebet hardis avoalc'h evit lakaat d'ezho an ijili-se, gant aoun da goll grass an daou batrom-ma, ar re vrava goude hini Apollon. Unan euz al liverien guella a zo bet en hor bro, hanvet Poussin, en deus tremenet meur a zizun, emezha, o compren patrom Antinoüs: ne d'eus patrom all ebet mentet (*proportionnet*) evel an den great mad.

Mar d'oc'h spontic ha tener bras a galon, e rofen d'eoc'h ar c'huzul da jom eb evesaat oc'h an tri batrom a zo skultet er memes tam marbr guenn-cann, a zo dirag *Apollon ar Belveder*; *Laocoon* eo hag he zaou vab. Ne d'oun ket aounic, n'em beus ket ken nebeut eur galon ken tener ha meur a hini, hag evelato bep tro ma teu em zonch an tad reuseudic-ma, n'oun ket evit miret da strija, ha d'he druezi; liver na bener mein ha marbr n'o deus na livet na kizellet netra spountusoc'h, na truezussoc'h; Mikel-Anj a lavare oa eur burzud a c'huesiegez.

IAN AR GERNEVEZ.

(Eur pennad all eur vech all.)

BIEL GOZ.

C'HUEAC'HVET BEILLADEK.

Ar veleien a fell d'ez-ho ober re ho mistri.

Biel goz.

Me gav d'in, potret, beza diskuezet d'eoc'h dija, penaos ar pez a levereur eus ar veleien a zo gevier, traou faos hag injust. Fe-noz e comsin eus ar rebech-ma a rear d'ez-ho en amser-ma: ar veleien a fell d'ez-ho ober re ho mistri.

Piou a lavar an dra-ze? Piou? al *Lakipotet*, ar c'hrak-bourc'hisien, artizanet kear, pere var digarez ma tougont *leviten* pe eun tamik *petitvest*, gant baro hir, a zired var ar meaz evit kentelia, kuzulia kouer var an doare da *voti*. An aotrouien-ze ne garont ket kaout na person na cure var ho hent, ha kenta tra a leveront eo an dra-ma: gant a reot, ne selaouit ket ho peleien, ne sentit ket out-ho; a-nez ar c'honvers ne *roulo* ket, a ielo da fall. Pebes fallagriez! Ar veleien a zo ganet hag a vev var ar meaz, daoust ha n'e-fe ket ho interest gnelet ar baisantet en ho eaz, trankil hag eürus en ho labourou? N'eo ket al labousset trend eus kear a ro d'ar veleien pe-a-dra da veva ervez ho stad hag ho c'hondition. Nann, nann! Ar veleien, her gouzout a rit kouls ha me, a zo bugale paisantet evelomp-ni hag e sonch d'eoc'h e vent troet enep an dud divar ar meaz? Ho troumpla a rear, va mignounet, evit ober d'eoc'h coll fizians en ho peleien.

E leac'h beza mistri, ar veleien, evel m'or beus diskuezet d'eoc'h dija, a zo e servich an oll, servicherien ar paour koulz hag ar pinvidic. Ar pez a c'houlennout eo ar frankis, al liberte da brezek an aviel, da labourat evit silvidigez an eoneon, ha potret ar Revolution, bugale Robespierre, n'ho deus ket a c'hoant e ve parlantet d'ar bopl nag a Zoue, nag a relijion, nag a veleien. Perag? Abalamour m'ho deus avi oud danvez ar re binvidik ha m'ho deus c'hoant da veva en ho eaz hep labourat.

Mistri da biou, mistri da betra? Lavar d'in, Glaoda, ha deut eo james an aotrou persoun da ordren d'id hada guiniz er park-ma, hada eiz, kerc'h, guinoiz-du er park all? Ha deut eo da lavaret d'as kreg: Mari, aozit iot pe kig ha fars, pe patatez?

GLAODA. — Nann, foestr-biscoas; an aotrou persoun en deus re a skiant evit en em emel eus traou ne sellont ket out-ha; me a respount-fe d'ez-ha evel ar glaouaer d'ar roue bras Herri pevare: ar roue fri bras a zo mestr en he di ha me e va hini.

IAN. — Assa, Glaoda, ne c'houien dare e oas ken habil.

Biel goz.

Glaoda a gaose mad, ne reketan ken d'ezha nemet an hardisiegez da respount gant ar memes furnez d'ar re a glevo o parlant enep ar relijion hag ar veleien. E pep parres ez eus eur mear hag eur persoun. Ar mear a zo carget da lacat ha da zerc'hel an urz vad, ha da ziven guiriou ar barres; an oll a dle senti out-ha pa ra mad he zever, hag an aotrou persoun evel ar re all.

Ar pastor eo ar mestr en traou a sell oud ar relijion; an oll, ar mear evel ar re all, a dle senti out-ha. Chetu a-ze ar guir lezen, ha ma ve heulliet mad al lezen-ze e ve peoc'h ha trankilite er vro. Ha n'eo ket guir kemense?

Glaoda. — Eo, eo, mes evelkent eo ret anaout penaos ar veleien en em emel eun tamik re eus afferiou ar barres.

Biel goz.

Ar veleien, Glaoda, a zo francisien evel ar re all; pæa a reont an taillou evel ar re all, hag e fell d'id n'ho defe ket an droat, ar guir, da rei ho avis er pez a sell oud interest ar barres?

Daoust ha n'ho deus-hi ket muioc'h a zescadurez eget an tri falevars eus ar meariou hag eus conseillou-rien an ti-kear?

Ma ve goulennet kuzul digant an aotrou persoun e ve great aliez er paressiou nebeutoc'h a zispignou aner ha dibrofit.

Salo e vije d'an dud honest o devije ar veleien muioc'h a *autorite*; an hostizien digoustians, an domestiket dizen, direiz, infidel, ar vesverien hirio ker stank, a rank-je neuse en em zestum kloz en ho c'hrogen, beva didrous ha lezel ar re all e peoc'h hag e trankilite.

Lavar d'in, Glaoda, ha te a garfe beva en eur vro, en eur barres el leac'h ne ve tam relijion e touez an dud?

Glaoda. — Ne garfen ket, morbleu; ne ven sur nag eus va danvez na zoken eus va buez. Clevet em eus ar re goz o parlant eus ar Revolution vras; en amser-ze an dud honesta a veze kasset d'ar c'hillotin var an distera digarez. Me zo eur c'hristen laosk, eur c'hristen gros; evelkent e c'houzoun ervad eo necesser ar relijion.

Biel goz.

Mad, Glaoda, sonch penaos n'eus ket a relijion hep beleien; rac-se pa glevi unan bennag o ticial ar veleien, lavar hardismant: an artizan-ma ne gar ket ar relijion. O ma carfe ar baisantet en em glevet da ziven ar relijion hag ho beleien, an dud difeiz a rofe peoc'h.

P. P. Tach
P. P. Tach

Histor Coll-Bara.

(Eisved pennad var'n ugent.)

Ar vizach a veliz oa bizach Gaid!

He fenn a ioa harpet var he scoaz evel pa n'e dije mui he gouzouk nerz d'hen dougen; he bleo a ioa hanter zispak; en he daouarn, croaziet var he feultrin, oa eur chapel; he daoulagad sarret cloz, he ginou hanter-zigor, al liou a zouge he muzellou a roaz d'in da gredi em boa scoet just, edon dirag eur c'horf maro. Me laosk pep hini da gompren va glac'har!

— Gaid! emeve, Gaid!

Van ebet ne rea. Cregi 'riz neuze en he dourn. Sclasset oa, n'oa ket sounnet c'hoaz goulzcoude. Va Done! a lavaren, ma ve em galloud digass buez enni. Var ze ez iz buhan ha buhan da gerc'hat eur scudellad zour hag er memez amzer e tigassiz ganen eur chopinad guin, eun tam bara hag eun tam aman am boa gorrennet er chantier abenn va dijuni.

Va foan a lakiz en dizro da ober da C'haid eva eur herad

benag euz ar guin-ze, mez netra ne ziskenne enni. Nec'h-etoç'h-nec'heta ez eo eun den. Teuler a riz dour out he fass en aviz he diferila; poan gollet.

Va anken a ioa dispar. — N'euz forz, a zonjen, red e d'in essa c'hoaz; marteze ne ket maro aoualc'h. Cregi a riz eta enni a vriad, ha me ganthi da gichen eur vezen a scoe varnhi ar barrou kenta euz an beol.

Diez e ve d'in lavaret kement a riz evit digass buez er c'horf paour-ze. Ne ehanen da deuler dour out he fass. Erfin he gueliz o tigeri he daoulagad hag o finval! Eur c'hoezen ien a dremenaz var he zal; prest goude e seblantaz va anaout; ne c'houien pelec'h edon gant va joa! An ear e doa da vouz'hoarzin ha da lavaret d'in beunoze Doue, pa lavaraz d'in:

— Augustin!

Lavaret a rear e ro an arc'hant eurusted; ne c'houzoun dare. Ar pez a c'houzoun eo netra ne ro an eurusted a ro ar vertuz. Evidon-me n'em euz bet-biscoaz kement a joa evel am boue er moument-se pa veliz Gaid o tont d'ar vuez. Va zrugarez a ioa paet mil guech gant eur zell, gant eur gomz digant va c'hiniterv.

— Kemer, ev eur banne guin, a liviriz d'ezhi.

Hen ober a reaz gant anaoudegez vad, eur c'hinaouad vara a zebraz ive. He nerz a greske bep moument evel ar ieot e miz mae. Ne zalez ket da c'hellout caozeal heb diezamant; mez n'oa ket aoualc'h kement-se.

Ar vall am boa oa d'he guelet o kerzet. Heur an artizaned a dostea, ha Doue hebken a c'hoar petra o dije lavaret var stad va c'hiniterv baour ma o dije he c'havet assamez ganen.

Meur a vech siouaz! oun bet diot aoualc'h da lavaret meur a dra var stad ar re all; muioc'h am euz c'hoaz clevet eget n'em euz lavaret. Guir pater, coll a rajen va fenn ma clefchen lavaret kement all d'am c'hiniterv. Re he c'harrien, re he doujen evit beza treac'h da eur boan par da hounnez. Pe seurt da ober?

Dont a reaz da zonj d'in beza guelet, eur pennad a ioa, eur chantier dizro, eun hanter cart leo benag dioc'h hon hini.

— Countant e vez da vont di, emeve da C'haid?

— Countant aoualc'h, emezhi, ma'm bije nerz da vont betec eno; mez guelet a rez ne ket goestl va divesker d'am dougen; perag mont ac'halenn, aman e maoump mad?

— Abalamour 'ta bremaic e man an artizaned aze ha n'em euz ket a c'hoant e caffent achanod er struj m'am aout: biken ne gomprenfez pegen lous teodou o deuz ar re-ze.

— Ia, guir a leverez, Augustin, mez ha neuze?...

— Ha neuze a zo selear, e tougin ac'hanod, soden.

— Ia, lavaret; me zo pouanneroc'h evit na zonjez.

— Te poumner? dec' eveldot-te n'int ket beac'h d'in-me.

Alo, hast affo, taol da zivrec'h en dro d'am gouzouk, ha bremaic e veli ha me zo peultriner.

Dec munud goude edomp er chantier am euz lavaret. Eno gant eun nebeut plench me forchaz eul lochennic

d'ar baourez keaz Gaid. Va guin ha va bara a lez ganthi. Caret em bije chom eno eur pennad c'hoaz, mez mall oa d'in beza e leac'h all. Lavaret a riz eta kenavo da C'haid en eur bedi anezhi da jom eno d'am gedal.

Digouezout a riz em jantier : n'oa ket. araoc ar poent. An artizaned a ioa dija var ho jaffotou hag a c'houlenne raz evel tud counnaret.

E c'hellit credi, me a gabale.

Betec heur dijuni ne c'houien penaoz edo va spered. Aoun am boa na erruje adarre ganen tro Sant-Sulpis. Bep moument e cave d'in guelet eul laer benag o teuler he bao var va zensor hag oc'h he zamma evit mont n'oun dare peleac'h.

Erfin e teuz ar mare da zebri eun tamm. Me ne ket gant bara edo va nec'hamant. An tu a gaviz da zila kuit heb gout dare da zen. Dindan bemp munud edon el leac'h ma'm boa c'hoant, da lavaret eo e kichen va c'hiniterv.

N'e doa ket hanter euz he divrec'h, ar baourez keaz, evit va briata ha discoez d'in he anaoudegez vad, ha me a lenne egiz eur c'hrouadur bihan.

— Petra rez-ta, emezhi? en han 'Doue, ne d'ez ket da lenva; breman oun iac'h, iac'h-pesk, hervez a vele. Dre-bi hag eva am euz great evel eun toull goz. A veac'h em euz laosket ganez an tanvan euz da zijuni, Augustin ker; mez ma c'houffez pegement a naoun am boa-me!

— Laosk da vale; gant ne vizi ket clanv, me ne ran forz. Adarre 'ta out bet casset kuit dioc'h eun tu benag, Gaid keaz?

— N'oun ket da, an dro-man da vihana; mez dreb! epad ma vizi o trebi me gounto va histor d'id. Mil aoun am boa na vije ket dizroet!

— Ha me 'ta na'm bije ket da gavet aman! Alo, count d'in pe seurt a zo c'hoarvezet ganez abaoue ma colliz ac'hanod var blassen Sant Sulpis.

— A greiz caloun, -mez n'em euz ket a geleier laouen da lavaret d'id, hag ouzpenn-ze, amzer ne ket lavaret az peffe. Da inoui a raffenne ive marteze.

— Cleo houman! Coummanz buhan, pa vizi skuiz ec'h ehani.

— Alo, emezhi, coummanzomp, pa ra kement-se plijadur d'id. Ne peuz ket dizonet peger simpl oan, pa'z ejoud diouzin. Eur zerjant poliss en em gavaz da dremen a gemeraz ac'hanon evit eur glaskerez he zam, hag am c'hassaz divar zoug cazi betec bureo ar poliss. Eno an oll a velaz oan clanv, guall glanv zoken: ar pez a dalvezaz d'in eur moullad mad a vouillouns digant ne c'houzoun piou. Ar banne zouben-ze a zigassaz eun tam tomder ennon. Ar c'homisser, ker rok er penn kenta, o velet he unan oan pell dioc'h beza iac'h a deuz ken don ha tra hag eleac'h va c'hass d'ar prizoun am c'hassaz da eun ti savet gant tud frugarezuz evit digemeret ar plac'hed diblass. An eil antronoz e ouenn casset d'an hent houarn evit mont d'ar gear.

— Neuze 'ta out beter gear. Penaoz e man an dud dre-no? Penaoz e man va mam?

Ruzia a rean gant ar vez oc'h ober ar goulenn-man.

Setu petra erru gant ar re a gass ar c'haz gantho en eur guitaat ar gear!

Gaid, euz he c'hostez, a ioa ken nec'het ha me: ne c'houie penaoz respount ac'hanon. Selear oa evidon n'e doa netra laouen da gunen d'in, pa glaske kement a dro da anzaou ar virionez.

Erfin goulzeoude ec'h anzavaz ouzin em boa collet va mam eun deveziou benag goude an hini ma kuitaz ar vro. Ar pez a lavaraz d'in c'hoaz eo e doa bet, derc'hent he maro, an heur vad da gaout ar belek evit he zicour da ober beaj an eternite.

Druz e oue an daelou a scuilliz o clevet an nevezentize. Ar pez a rea va glac'har vraz oa ar greden stard oan penn-caoze euz ar maro-ze; mez Gaid a douaz d'in ken aliez oa maro va mam gant eur gaouad fleureuzi ma'c'h echuiz dre he c'hredi.

An dra-ze ne viraz ket na jomiz eur pennad da lenva d'am mam. Evidon de veza eur bugel dinatur, e santen doun em c'halou ar c'holl am boa great.

Ma vijen bet eno c'hoaz, a lavaren a amzer da amzer, evit goulenn va fardoun, receo he bennoz diveza ha sarri he daoulagad!

Goudeze e lenne adarre evel eur vadaen.

A zoug an heur glac'harus-se, Gaid, leun a druez ouzin, a gomze d'in euz ar baradoz, euz a eurusted va mam e palez an Dreindet: Oh! na caera crouadur, a-gave an tu, evithi da veza sammet a groaziou, da zougen c'hoaz ar penn pounerra euz a groaz ar re all!

NEDELEC.

(Eur pennad all eur vech all.)

Aluzen ar paour.

Ar Sêritur Zaer a lavar: « arabad d'an dorn cleiz gouzout ar pez a ro an hini diou. »

Hag ez euz tud, piou her c'hredfe, hag a ro da anaout n'e ket ebken d'ho dorn cleiz, mes d'ho oll izili, da gement a zo en dro d'ezho, ar pez o deuz roet, ar pez o deuz great, hag aliez kalz en tu all.

Ia, be zo tud ha n'o deuz ken tra dirag ho c'halou nemet rei da c'houzout ar pez o deuz great a vad, n'em bompadi, hag e ve var an toennou, hag e ve dirag eun ilizad tud. Eno e lavarint o deuz spered, o deuz calon, int mad diouz ar beorien; rei a reont, emezho, kement o deuz, ha me o c'houzout ervad eo ker stag ho arc'hant ouz ho c'halou, eget m'eo ho c'hroc'hen ouz ho c'hein. Hag e ve guir kement-ze goude tout, ha n'e ket eun dra divalo n'em zével hon unan? ha n'e ket coll ar priz euz ar pez a reomp? Arabat zoken caout re a istim evit ar pez a reomp. Rag be'z euz re all hag a ra guelloc'h evidomp c'hoaz. Ar re-ze eo an dud a zioner an traou necesser evit sicour ho c'henvreudeur. — Selaoit kement-man.

E miz gouere diveza, an amzer oa kaer, an deiz a ioa bet tomm da zevi. Mont a riz var dro pemp heur goude cresteiz da ober eur pennadic bale; a boan em

oa great eur gammed benag en em gaviz dirag Ivona. Houma a roe he dorn d'he c'hrouadur bihan, didan he breac'h eur pakad creziou, en dorn all oa ganthi eur voutaill goarnisset gant ozill.

Ar vaouez-ma a zo grek eur c'halvez a anavezomp oll evit eun den honest, eur poaniour. A forz da staga gant al labour e c'hell maga divar bouez he zivrec'h pemp crouadur c'hoaz teneric, pa'z e guir ar c'hossa n'en deuz ket c'hoaz nao bloaz echu.

— Da beleac'h ez it-hu, eme-ve da Ivona, gant al lapouz bian-ma ha gant ar pakad dillad-ze?

— D'ar ster, aotrou; be ez euz kement da ober evit gellout delc'her ar vugale propr ha kempen. Ah! pa c'hello an hini bihan-ma mont d'ar zal d'azil, me a vezo dizoursi neuze; me c'hello ive gounid eun dra benag, hag an dra-ze a scanvaio poan va vaour keaz pried rag n'em laza a ra evithor maga oll. Gouscoude deac'h en deuz gounezet eun draic en tu all d'ar pez m'eo custom, ha setu ama eun tamm arc'hant evit carga ar voutaill-ma. Bian eo ar guir a deu en hon ti-ni, ha va anter-tiegez na zispign ket he arc'hant oc'h eva. Mes eur veach an amzer en deuz izom, aotrou, euz eul lommik guin evit crenvat he galon, ar paour-keaz den; hen zo ken mad d'al labour.

Goude ez iz em zro hag hi a gemeraz an hent a gass d'ar ster.

Diouz an noz o veza em boa eun tamm labour da ober gant ar c'halvez, ha me d'he di. O coania edo gant he dud, var an daol e velan eur c'horoed bara griz, a-valou douar hag eur scudellad dour selear, mes banne guin avad.

Poan em euz, aotrou, eme ar mestr eun tammic nec'het, ma ne c'hellan ket kinig eun dra bennag d'eoc'h; n'euz ket a vin en ti. Gouscoude, emezhan d'in en eur vousec'hoarzin, e tliemp caout fenoz, mes ar fait a zo gant ar c'hrec. Afio... pa n'euz ket n'euz ket, ha c'hoaz eo red d'in lavaret e deuz bet hi rezon.

Al labourer a zistroaz neuze ouz he bried a ruzie betec guennou he daoulagad. Great a peuz mad, Ivona, n'em euz ken poan nemet ne c'hellan kinig eur banne d'an aotrou.

— Oh! me evo brao eur banne dour selear en eur gemeret eur veren aginige d'in unan euz ar vugale vian. Contit d'in avad, Ivona, histor ar voutaill a'z eac'h ken laouen da garga pa m'euz ho kuele. Guelomp petra zo c'hoarvezet!

O tont, aotrou, euz ar ster, e oan o vont dres e ti ar marc'hadour guin pa veliz o tremen ar baourez keaz Gaid ar valeuruz-ze e deuz collet he goaz brema ez euz eun tri miz bennag, hag a vouel abaoue ken dourec noz deiz. Stleja a rea dre an dorn he merc'hic vian. Houma e doa eun ear ken divalo ma'z oa eun truez he guelet. Petra a c'hoarvez gant ar paour-keaz bian, eme d'ezhi? ha clan e ve?

Ah! eme Gaid en eur zirolla da vouela, setu daou zevrez zo emaoamp o vont da gousket eb tam ebet da zi-

bri. Evidon-me c'hoaz, ne ket calz, mes d'an oad-ze, chom eb dibri pa'z euz naoun, zo calet.

Kement-ze, aotrou, en deuz rannet va c'halon. Ma roffen d'ezhi, emeve ennoun va-unan, va feziec arc'hant, e deffe eun tamm bara, hag an diou baourez keaz-ma ne iaffent ket goulo ho c'horf da gousket. Er memez amzer e selliz ouz va boutaill; gouscoude eur banne a rafte vad d'am fried, poan aoualc'h en deuz bet ouz he c'hounit.

Be oa dija va zroad var dreujou dor ar marc'hadour hag e cleven eur vouez en diabarz ac'hanon o lavaret: « mout da gousket eb tamm da zibri zo calet. » Penaoz! emeve neuze d'in va unan, ni on euz peadra da zibri goalc'h hor c'halon, ha ne c'helfemp ket chom eb guin evit gellout rei eun tamm bara da ziou baourez keaz a varv gant an naonn! ha buan e roiz va feziec da C'haid en eur lavaret d'ezhi prena peadra da goania. Oh! ma o pije he guelet, aotrou, o tont euz ti ar baraer! Oh! nag hi oa laouen! ar plac'hic bian a zistoupe eun tronset roet d'ezhi dioc'h tu gant he mam.

Allo, va mignon, em euz lavaret d'am fried, n'euz ket c'hoaz a vin da goania en noz-ma. Gaid an amezegez n'e doa ket eun tamm bara, ha me m'euz credet oa mad rei d'ezhi an arc'hant a dlij mont e guin.

— Guella ma c'houiez da ober e peuz great; ar guinse a vije trenket en hor gouzoug, pa vijemp deuet da zonzal e diou baourez keaz a ia da gousket eb tam ebet da zibri.

MAB AR BAE.

L'abbé Dizeux

Ijin eur jardiner eoz.

Tan a ioa eun oaled da ruzia ar vein... Paket oa koan... azezet var he skabel a c'hoarze kaer ous an tan, eur jardiner koz a gomze d'he vugale eus he amzer dremenet ha dreist oll eus ar brud en devoa er vro da veza bet eur paker gozet euz an dibab. He sounj, me gav d'in, oa lezel he zekred en heritach gant Job he vab kossa; ha dichans bras en devezo Job ma ne ra he fortun gant eun hevelep sekret. Distruja gozet, pebes micher kaer!!

Peoc'h! peoc'h! Job, ne glevez ket? Nak a drouz el liors! kerz, kerz ta buhan, va mab, kea da gerc'hat al letern; laka enhan eur penn goulou rounzin ha kea da velet petra zo aze er meas! Job, te zo soupl da izili, kerz ha kerz buhan! D'ar pil pazik ivez, an tad koz, daou bleget oll a iea varlerc'h he vab, rak brema da c'houeliou an oll Zent en deuz bet pevarzek vloaz ha triugent, ha pa vezer bet jardiner ha dreist oll paker gozet e c'hellit sounjal e vez torret bras ar c'horf d'an oad-se.

Var bord ar puns, he letern ganthan dindan he fri, hak a ioa dija kulotet brao gant moged ar rounsin, Job a c'hede he dad.

Ac'hanta, Job, eme ar paotr koz, petra zo a nevez? Eur c'has, va zad, eur c'has er puns! Mindu eo, klaoustre! Paour-keaz Mindu, mervel a ranki! Gouskoude, Mindu, te a ioa ker brao marellet da groc'hen!

Lavaret vije es poa croc'hen eun tigr ! Mindu a garien kement, a zebre an tam eus va dourn ! Mindu a deue kazi bep noz var va barlenn da lavaret he ganaouen evel pa vije o tibuna he *Gredo* ! Mindu a c'houie sevel ken brao he gein lugernuz pa flouren anezhan !... Ne gredfes ket, Job, pegen bras eo va c'heuz da Vindu. Ar re goz, kleo, a zo sot gant an anevaled ! Pa ez pezo va oad, ha va baro griz, te a c'honezo mad an dra-se ! evit eur c'has, va zad, klevit !! Kicher aoualc'h a zo dre ar vro !... He denna a rankomp va mab ! Sao ar zaill, hac diskoulm ar gorden... hast affo'ta !! Buhan, digas-hi d'in... hak ar jardiner koz da staga he letern oud korden ar zaill ; ha letern, goulou ha korden, goustad ha goustad, a zisken er puus... eur zaill a c'hiz nevez....

Lavar d'in, lenner, ha te c'h euz biskoaz gueleet tra ken koant ? Me gave d'in, ar c'hicher a vele kouls en noz evel en deiz ! Perak'ta neuze kass goulou da Vindu ? Ne ket, me oar vad, evit rei tro d'ezhan da lenn he bedennou eo ; nan, ho gouzout brao a rea, hak ho lavaret a c'helle eb goulou na levr ebet....

Mindu, ar c'has, var an deiz a ioa bet o labousseta, tro vad en doa great, evit doare ; friko a ranke beza bet d'he goan. Evit dont abenn d'ober d'ezhan disken guelloc'h, ar c'has abars ober he domaden ha lavaret he *Gredo*, a fellaz d'ezhan eva eur c'houzougak dour bennak. Mont a ra d'ar zaill ; hogen, anter gostezet eo a zioud ar puns. Re bounner oa he vragou, ha ker buhan, saill ha kas, an eil var egile ho daou a gouez en dour sklass.... Me hen tou, biken c'hoas, en he vuez n'oa c'hoarvezet ganthan eun hevelep tro. Ha ne ket'ta, lenner, chetu aze eul *lavabo* hak a gount....

Dre ma tostea ar goulou ountha, goassoc'h-goas Mindu paour a glemme. Assa, eme ar jardiner koz, deuet d'am oad-me ha beza ker sot ! en eur dremen he zourn var he benn disto !! Greomp guelloc'h, Job, sao al letern, ha kerz da gerc'hat eur boutek. Ar mab a oa sentus anezhan, mont a ra ractal. Brema, Job, kea da baka breur Mindu an targas zo ahount e toul an tan o ludua, ma hen lakin da vont da gaout he vreur. Sur oun, kement en em garont, Mindu ne vanko ket da lammet fer boutek en he gichen. Assa, va zad, eme Job, an targas a lammo er meas ! Peoc'h, a lavaran, ne ket pa vezer deuet d'am oad-me eo receo kentellion digant mec'hieien.

Staget eo an targas ; var he buj eo azezet er boutek e giz eur roue var he dron. Job a vusec'hoarze, santout a rea n'oa ket achu an abaden. Guir a zounje.

O velet moger tro var dro d'ezhan, an targas a en em gav evel en eur prizoun ; klemm a ra, fringal a ra ker goas ha diaoul e dour benniget ; kement a ra ma torr he liamou hak hen en eul lam a zispill ous mein ar puns. Job a c'hoarze, ha piou ne raje ket o velet eur seurt tra ! Ar c'has er boutek n'oa ket eat goal izel.

Digass d'in va rastel, eme ar jardiner koz... ganez ema, Job ! hak ar mab goustadik hel laka d'an targas

eleac'h ma c'h achu liven he gein. Allas, o santout eun hevelep kamarad, an targas a ra dreist ar boutek eul lam-penn ha goude eur blounjaden pe ziou ez a da gaout he vreur Mindu e ribl an dour. Ne veler nemet daou lost, ar pennou zo er voger, kavet o doa ho daou ar memes toul dizour, hag eno, ankeniet bras, e koantent ho enkreuz an eil d'egile.

Var bord ar puns, ar jardiner koz, kounnar enhan, a stoke, a zistoke he dreist, ken a dorras he votez. Assa ! emezhan, eleac'h unan, e rankin eta koll daou ! (Jabadao a vezo gant al logod en noz-ma, lezet eo libr an dachen gantho.) Gortoz, Job, me ia va unan er puns.

Eun trikoun brao e fons ar puns. Daou gas hag eur jardiner koz... Diskennet vije bet ebars, panefe lan he genderv ha Mari he c'hoar iaouanka. Soubla a rank neuse.

N'eus fors, ne d'inn da gousket nemet goude ma vo deuet an daou gas er meaz. Chetu hen da zisken a nevez he voutek er puns, enhan eur foeltren pechad kik moc'h a oa bet diaraok rostet oud an tan.. Kaer d'ezho beza en enkreuz, ar c'hicher n'int ket evit ho zech. O santout c'huez ar friko, chetu Mindu hak he vreur a lam er boutek. Var evez edo ar jardiner koz, hak hen ker buhan da jacha ar boutek var laez. Hogen Mindu kentre ma zant ezen ien an noz, strobinellet ma oagant skleuren ar goulou rounzin, a ra eul lam pik var fri ar paotr koz, hag en eur dremen gant eur grafnaden e lavar d'ezhan kenavo. Abaoue Mindu a zo c'hoaz o redek, me gred ; abars ma tistroio, fri ar jardiner koz en do bet amzer da barea.

TONTON PER.

Breueriez Sant Fransez a Zaal.

Breueriez Sant Fransez a Zaal a zo dreist-oll eun euvr a feiz, a drugarez hag a zilvidigez evit ar vro. Fountet eo bet er blavez 1837, var reked an Tad santel ar Pap Pi nao.

« *Caret a raffenn, emezhan, gueleet e creiz ar Gatholiked memez eun eil Breueriez ar Feiz, evit sicour ar veleien da zifen ha da genderc'hel ar relijion en he za sounn, da zerc'hel penn, en eur ger, da dud fallacr ar Revolution, d'ar Franmasouned, d'ar re a skign caze-tennou pe scridou fall ha d'an Hugunoded, da lavaret eo, d'ar Brotestanted.* »

Var ar reked-man euz ar Pab eo bet fountet ar Vreueriez-man, hanvet Breueriez Sant Fransez a Zaal. Difen ha kenderc'hel ar feiz er broiou catholik, setu petra glask ha petra c'houlenn. An Eskeb a zo bet mall gantho digemeret ha skigna ar vreueriez-man en ho eskoptiou. E Franz n'euz mui nemed daou eskopti ha n'o deffe ket a baper euz a Vreueriez Sant Fransel a Zaal.

CHADEN AR VREURIEZ.

Penn ar Vreueriez a zo e Roum. Eno eman, eur c'hardinal eo, unan euz ar re dosta d'ar pap, eun desteni vad evit an oll euz a garacter catholik, apostolik ha romen ar Vreueriez.

Ar c'hardinal-ze a zo a unan gant eur c'honseil en deuz evit presidant e Pariz an aotrou'n eskob *de Segur*.

Ar c'honseil-se, d'he dro, en deuz e kement eskopti ma man ar Vreueriez eun den great dioc'h he zourn, evit cass anezhi en dro. An den-ze, hanvet gant an Escop, a c'halver Rener ar Vreueriez en Eskopti.

D'he dro ive an den-ze, ar Rener-ze euz ar Vreueriez, a ra kement zo en he c'halloud evit he skigna dre an eskopti gant sicour eun nebeut tud a volonteiz vad, ken goazet ken merc'hed, hanvet ganthan evit gellout scriva ha discriva d'ezho, hervez ezomou ar Vreueriez.

A zegou ec'h en em arroler er Vreueriez-man evel e Breueriez ar Feiz, Pep rum en deuz guir eur vech er miz da eul levrik, a boagner da rei anaoudegez anezhan d'an oll memprou euz a bep rum. Ar pez a c'houlenn digant pep hini, evit derec'hel ar Vreueriez en he za, a zo nebeut a dra, eun dra a c'hell ar paour he unan da zioueret gant paouroc'h evithan : eur guennec er miz, daouzec guennec er bloaz. Rener ar Vreueriez a zo en he garg destum ar guenneien-ze hag ho c'hass da Bariz, d'ar c'honseil hanvet huelloc'h.

Evit skigna ar Vreueriez en eun eskopti netra guelloc'h eget cass al levrik en dro, he gass da lenn d'an oll, an eil goude egile, eleac'h he zerc'hel da loueda en ti kenta ma c'h erru.

Ar guenneien a zestum ar Vreueriez a vez implijet, 1° da zevel, da zouten ha da greski niver an tiez kristen : azilou, tiez scol, tiez labour etc. 2° da brena levriou mad da ingala e touez ar hobl evit he sclerijenna var ar guirionezou a dle da gredi ha da heulia ; 3° da lakaat rei missionou ha retrejou er c'heriou coulz ha var ar meziou ; 4° da bourvei da ezomou an ilizou n'o deuz ket a be e dra d'en em viska en eur fessoun dereat evit offisou ar zul.

Nag a barrezion zo ezomec e kenver ar poent-man ! Nag a barrezion, nag a dud, en oll eskoptiou, a glasker an devez hirio da zirei divar an hent mad dre ar gevier hag an arc'hant ! Petra deuit-hi da veza, ha penaoz ec'h anavezint-hi emaint var an hent fall ma ne vezont ket sclerijennet ? Ha piou a dle ho zicour nemed ar re o deuz ar guir sclerijen, da lavaret eo ar Feiz ? Muzul ho ezomou a dle eta servichout da vuzul d'hon aluzennou.

INDULJANSOU.

An induljansou stag oc'h ar Vreueriez-man a zo braz meurbet. Evit caout perz enno ha beza er Vreueriez e ranker paea daouzec guennec er bloaz, ha lavaret bennedez, mar d'eo possibl, eun *Ave Maria* gant ar bedenic a garer, dindan furm eur reked da Sant Fransez a Zaal, en hano oll memprou ar Vreueriez.

Er blavez 1875, Breueriez Sant Fransez e deuz gellout ingala aman hag ahount evit scoliou, missionou, tiez labour hag a gelennadurez vad evit ar zoudarded, evit ilizou hag hospitaliou, var bord pemp cant mil lur.

Eun œuvr ken caer dirag daoulagad Doue, fountet gant Pi IX, an hini a ra hirio gloar an Iliz ha souez ar bed oll dre he basianted hag he nerz caloun, lavarit

d'in, peleac'h e man ar belek, ar c'hristen ha kement hini a gar an Iliz, ha ne zantfe ket an ezom da rei scoaz d'ezhi ?

Rener ar Vreueriez-man en Escopti Kemper eo an aotrou du Marhallac'h, vikel vraz. Var he reked eo e scrivomp en articl-man. Esper or heuz e vezo selaouet he c'houlenn.

KELENER.

An Aotrou Guizou, cure e Plouie, a zo hanvet persoun e Lannedern.

An aotrou Poudoulec, cure e Briec, a zo hanvet cure e Plouie.

An aotrou Alix, cure e Ploubinec, a zo hanvet cure e Briec.

An aotrou Keraudren, cure e Porspoder, a zo hanvet cure e Ploubinec.

An aotrou Milin, cure e Guimiliau, a zo hanvet cure e Porspoder.

An aotrou Auffret, cure e Plegat-Moisan, a zo hanvet cure e Guimiliau.

An aotrou Couzigou, unan euz ar re a zo bet beleget da ziveza, a zo hanvet cure e Plegat-Moisan.

Postilion-Breiz.

Lizeren ha Numero banden ar re n'o deuz ket c'hoaz paet ho C'hazeten.

Ar re o devezo paet var ar zizun a vezo lamet ho numero hag ho lizeren divar an daolen -ma a benn ar zizun varlerc'h.

A. — 35.
B. — 8, 10, 12, 13, 20, 24, 26, 33, 42, 43, 47, 48, 57, 60, 62, 68, 69, 70.
C. — 12, 14, 28, 32, 34, 37, 38, 40, 41, 53, 70, 85, 109, 112, 114, 119, 142.
D. — 11, 17, 18, 19, 20, 21, 36, 37, 38, 41.
E. — 9, 19, 28, 30, 33, 36, 39, 44, 45, 46.
F. — 1, 17, 19, 22, 24, 26, 27, 29, 36, 54, 58, 79, 83, 94, 94, 104, 113.
G. — 3, 15, 18, 24, 27, 30.
H. — 4, 9, 26, 29, 36, 37.
I. — 5, 32, 33, 34, 40, 41, 52, 56.
L. — 1, 2, 16, 28, 44, 45, 46, 52.
M. — 29, 30, 39, 44, 63, 68, 75, 77, 84.
N. — 8.
O. — 1.
P. — 6, 9, 17, 27, 30, 48, 54, 70, 74, 84, 87, 89, 94, 93, 94.
Q. — 3, 6, 16, 18, 23, 27.
R. — 9, 14, 17, 23, 26, 27, 30, 32, 44, 46, 57, 64, 74.
S. — 3, 3, 8, 10, 19, 20, 24, 26, 30, 45, 46, 60, 66, 74, 74, 82, 92, 96.
T. — 16, 17, 18, 23.
V. — 4, 9.
1 Billom, 3 Nantes, Paris, 11 Bressieux, 13 Cêtte, 25 Izé.

N° 3 E. — Guir a livirit. Great or beuz ho count evel ma livirit.

N° 50 F. — An trizec real o peuz paet e coummsamant ar bloaz, a zelle oc'h ar marc'had coz betec ar bemp var'n ugent a viz cost 1875, evel ma oa merket var ar paper casset d'eoc'h. Evit ar marc'had-se eo o peuz paet.

Dre ze e chomit dleour euz ho marc'had nevez, coumman-set ar c'henta a viz meurz diveza.

Calz all a zo bet faziet evldoc'h var ar poent-man.

N° 37 N. — Ne chom mui ganeomp nemed diou vouestad glaou-ezanz, digasset d'eomp evel stantilloun. Priz ar vouest glaou-ezanz a zo pevarzec lur ; priz ar vouestad ezanz, daou scoed ; an diou vouestad assamez, ugent lur.

Eur vech m'or bezo guerzet an diou vouestad glaou-ezanz a zo c'hoaz en hon ti, e pedomp ar re a c'hoantaffe caout euz ar glaou-man, da scriva var eun d'an aotrou Gislain, ru Turin, Pariz ; rag ne zalc'himp mui ar varc'hadourez-se.

Peder vouestad glaou ezanz, a ugent real ar pez, or beuz c'hoaz en hor stal. Da verza emaint ive. An essa ne gousto ket eta ker d'an hini a blijo ganthan ho frena.

Liziri Breuriez ar Feiz, evit miz du, or beuz lakeat en hent, an deveziou-man. Erruout a raint eta er parrezioù, da vare ar gazetenn-ma he unan.

Hiviziken, bep tro ma lakimp en hent liziri Breuriez ar Feiz pe ar rollou evit an ilizou, her c'hemennimp dre hor c'hazeten. Er fesson-ze, ma talefet da reseo ar pacaou a gas-simp en dro, e vo eaz d'eomp gout euz a beleac'h e teu an dale-ze ha ken eaz all miret na erruffe ar memez tra en amzer da zont.

Meur a barrez a Leon n'euz ket casset d'ezho er mis-ma hement a levrigoù brezounec Breuriez ar Feiz ha m'int custum da gaout. Mes eb dale e recevint al levrigoù a vank; assambles gant rollou ar bloaz 1877.

Ped fear a vo er Finister er blavez 1877 ?

Er Finister, e vezo 673 foar, er blavez 1877.

E mis genver e vo.	54 ;
— c'huevrer.	52 ;
— Meurs.	58 ;
— Ebrel.	53 ;
— Mae.	68 ;
— Even.	49 ;
— Gouere.	64 ;
— Bost.	52 ;
— Guengolo.	62 ;
— Here.	57 ;
— Du.	54 ;
— Kerzu.	53 ;

Etre tout. 673

42 euz ar foariou-man a zigouez da zul hag a zo deveziet d'al lun goude, da lavaret eo antronoz.

Pe seurt deveziou zo mui foariou enno ?

D'an drivec'h a viz genver ez euz.	5 foar.
D'ar bemp a viz c'huevrer ez euz.	5 »
D'ar bemzec euz ar memez miz.	6 »
D'an drizec a viz meurz ez euz.	5 »
D'ar bemzec euz ar memez miz.	5 »
D'an naontec euz ar memez miz.	5 »

D'ar c'huec'h var'n ugent euz ar memez miz.	7 foar.
D'ar bevar a viz ebrel ez euz.	7 »
D'ar bemp euz ar memez miz.	5 »
D'an daou a vae ez euz.	5 »
D'ar zeiz euz ar memez miz.	6 »
D'an nao euz ar memez miz.	7 »
D'an eiz var'n ugent euz ar memez miz.	7 »
D'ar bevar a viz even ez euz.	5 »
D'an unneic euz ar memez miz.	5 »
D'an daou a viz gouere ez euz.	9 »
D'ar zeitec euz ar memez miz.	5 »
D'an dri var'n ugent euz ar memez miz.	5 »
D'ar c'huezec a viz cost ez euz.	7 »
D'an dec a viz guengolo ez euz.	7 »
D'an ugent euz ar memez miz.	7 »
D'ar c'henta a viz here ez euz.	7 »
D'ar bemzec a viz here ez euz.	5 »
D'an drivec'h euz ar memez miz.	7 »
D'an nao var'n ugent euz ar memez miz.	6 »
D'an drede a viz kerzu ez euz.	5 »
D'ar c'huec'h euz ar memez miz.	5 »

Perac e roomp an daolen-ma ?

Lavaret or beuz en hor C'hazeten e scrivemp evit ar baizanted, hag evel hirio an deiz e rankont gounit ous-penn gant ho douarou evit gellout paea ho merourioù, or beuz sonjet lakaat dirag ho daoulagad eur secleren euz ar pez a gavint en eul levrik bihan hanvet Almanak Sant-Corantin, ha galvet dija gant meur a hini, roue an Almanagou.

PRIZ AN ED.

KEMPER. — Marc'had an 18 a vis du. Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	23 l 50 s	23 l 60 s
Segal	18 50	18 50
Eiz	18 00	18 00
Guiniz du	24 00	24 00
Kerc'h	49 00	49 50
Avalou douar	6 50	6 00

ALMANAK BREZOUNEC

Hanvet almanak **SANT-CORANTIN**

E PEHINI E CAVER :

Hanoiou ar zent a enorer en Escopti Kemper ha Leon, hag ar gouelioù epad ar bloaz ; ar zao hag ar c'huz loar ; oad al loar ; ar foariou hag ar marc'hajou euz a zepartamant Finister, lakeat dre ar rondissamant, dre gommun ha dre lizeren ; ar memez foariou merket dre viz d'an dervez ma lleont digouezout ; calander al labourer hag ar jardiner ; taolen ar mareou, ar reverziou, etc.

Evit ma c'hello an oll, ha dreist ar re all, ar varc'hadourien Almanagou, he gaout eb miza, eo bet lakeat e guerz :

E Kemper, e ti an aotrou de Kerangal, moullèr an Escopti, ru ar Gigerez ;

E Landerne, e ti an aotrou Desmoulin, marc'hadour levriou, ru ar Pount ;

E Brest, e ti an introu Normand, marc'hadourez levriou, ru an Ti-Kear ;

E Montroulez, e ti an aotrou Ledan, marc'hadour levriou, ru ar Pave.

Perc'hen-Merour : Ar. DE KERANGAL.

Kemper, moulliet gant Ar. DE KERANGAL,

FEIZ HA BREIZ

KELOU A BEP BRO, HA KENTEILLOU VAR BEP TRA

Casset bep sul da gement kristen a gomz ar brezounec

PRIZ AR GAZETEN

AR MARC'HAD D'HE C'HAOUT BEP SIZUN EPAD AR BLOAZ A GOUST :

DAOU SCOET evit ar Finister, — ar Morbihan — ha Costez-an-Nord

SEIZ LUR evit an departamanchou all.

Ar marc'had a dle beza great ha paet ato e ti an Aotrou Ar. DE KERANGAL, Perc'hen-Merour, e Kemper
Ar scridou da lakaat var ar gazetenn a dle beza casset d'an Aotrou MORVAN, chaloni, kenta scrivanier,
Pe d'an Aotrou NEDELEC, eil scrivanier, ru Bourg-les-Bourgs, 26, e Kemper.

KEMPER, 2 a vis Kerzu.

Bete vrema e c'hellet caout arc'hant, er bu-roiou butun, evit an timbrou-post. Da lavaret eo, ar re a zo buro butun gantho hag a zo carget da verza timbrou-post d'ar re all, a c'helle ho frena digant n'eus fors piou. Mes hiviziken an dra-ze a zo difennet outho ; hiviziken ne c'hellint prena an timbrou-ze nemet digant ar c'houarnamant he unan ; n'o deuz mui a urs d'ho c'hemeret digant re all. Hiviziken eta ive ne recevimp mui timbrou-post evit paeamant marc'had ar gazetenn, p'e guir ne c'hellimp mui caout arc'hant evitho. Ar re ne vo ket eaz d'ezho dont ho unan da baea da Gemper a renko eta digass ho arc'hant dre ar post. Lod a gavo diez an dra-ze marteze ; mes, petra fell d'eoc'h, n'e ket ni eo on euz great al lezen.

Pardounerien Breiz e Rom.

KENTA PENNAD HA TREGONT.

(Loden diveza.)

Laocon a ioa belec e templ Apollou ; eun dervez, he zaou vab pemzec unan, ha trivec'h vloas egile, a ioa en he gichen o kinnig eur zacrisis var aoter Apollou, pa zilmmas euz a voueled an templ daou zerpant bras meurbet, daouzec pe bemzec troatad pep hini anezho. Sailla'reont var Laocon hag he zaou vab, a zo azezet var an aoter. En em gorgigella a reont en dro d'ezho ho zri. Unan euz ar zerpantet a zo en em goulmet en dro da zivesket au tad ha da re ar c'hossa euz ar vugale a zalc'h stag oc'h he dad gant coulmoù he lost corvigellet en dro d'ezha ; hema gant he zourn cleiz a glask en em zilua ; ar zerpant-se ive, goude beza en em gorgigellet en dro d'ar iaouanka, a dremen var fesken an tad evit en em goulma adarre en dro da ziou vrea-c'h ar c'hrouadur, ha gant he c'hinou ema o trailla he gorf, izelloc'h evit he gazel.

An tad paour a zo crog gant he zaou zourn er zerpant all ; he vrea-c'h deou, astennet a zioc'h he benn keit ha ma c'hell, a glask diframma anezha, epad m'ema ar zerpant o trailla he groazel gleiz, ha caer en deus gant he zourn cleiz ne c'hell ket hel lakaat da ziscregi. An daou grouadur a zo nezet dija ho oll ijili gant ar boan, seblantout a rear clevet ar c'hri spontus a laoskont en eur c'houlen sicour digant ho zad paour. Lakit dirag ho spered eun tad o vervel er stujou-se gant he zaou grouadur en he gichen, liammet gant coulmoù an daou zerpant counnaret-se, hag e c'houessoc'h tost da vad perac em beus lavaret d'eoc'h dioual da evessaat oc'h an tri batrom truezus-ma.

An tri bener-mein marbr Ajesandr, Polidor hag Athenodor, o deus kizellet ar mean-ma a ioa guesiec meurbet en ho micher ; an dud guesiec ne c'houzont peur o devez tremenet amser avoalc'h dirag Laocon evit he admira ; honor eta d'ezho ho zri ! Ar patrom-ma a zo bet cavet e Rom a zindan atrejou palez an impalaer Titus. Ar scrivanier brudet Plin en deus great eur venleudi gaer meurbet euz ar patrom-ma en devoa gullet, emezha, e palez Titus ; ha lan ar Gernevez en deus her gullet trivec'h cant vloas goude e palez ar Pabet.

Ar pab en amser-se a ioa a zindan gus en eun tiic bennac e Rom pe er guerejou a zindan an douar ; hirio palez ar Pab, a zo brema he brison guir eo, a zo enna ha ar pez a ioa a vrava e palesiou an impalaeret paian, mistri nense e Rom. Mar d'eo bras brema ar c'hem etrezho, er vuez all e vezo c'hoas eur bar brassoc'h.

Merc'hed, merc'hed, buhan ha buhan roit d'in eur spillen evit ma sicourin ar paotric daouzec pe drizec vloas-ma a zo daou vil bloas zo marteze o clask ten-na eun dreañ a zo en he droad ; o pet truez oud ar paotric paour-ma, guelit he visach crinet oll gant ar boan ; mar kirit tostaat avoalc'h e clevoc'h marteze he zent o strakal en he c'hinou kement a boan en deus. Neket possubl ober netra henvelloc'h, ar vicherourien goz a c'hoar e guironez ober ar pez a garont gant ho

c'hizel. Ar paotric marbr guenn-ma a zo azezet var eur bern mein, he droad cleiz sayet gantha var he vorzed deou; gant he zourn cleiz e tistro plapt he droad ha gant he zourn deou, eur spillen enha, e ma daou vil bloas zo o clask tenna he zrean. Pet million a dud o deus hen guele eb he sicour!

En he gichen ez euz enr paotric all, lard pill; abaoe m'eo lammet he zae digantha n'en deus ket c'hoas gellet caout eur bragezic. Kel laouenic ha tra eo, he vleao zo friset ha papillotet, gant he vam mehaus; en he za soun ema ar boujaron, ha c'hoas e renk rampat evit derc'hel crog en eur voasien a stard kement he ziou vrac'h en dro d'he gouzouc, ma'z eo digor franc he beg ganthi hag he zeod camet. Caer e deus ar paour keas voasien harpa he zreid oc'h gar deou an hailloun-ma, n'e deus ket gellet en em ziframma digantha epad daou vil bloas. Eun heur dioc'htu neket re da evessaat oc'h ar paotric-ma hag oc'h he benn-goasi, ker brao int kizellet.

Piou n'en deffe truez oc'h hor c'henvroad? Eur gall eo, glazet gant eun taol cleze en he gostez deou; ar goad a ziruil euz he c'houl; hen a zo azezet var an douar, he c'har deou pleget a zindanha, he zourn deou harpet var an douar hag he hini cleiz var he vorzed deou. Pegen truez eo o sellet oc'h he c'hoad o tiruill, gant he vuez, euz he c'houl! Eur c'hollier perlez a zo en dro d'he c'houzoug; ker brao eo kizellet ha ken henvel oc'h eun den gouliet ma ve c'hoant da glask sicour d'ezha.

M'o peus ezom, daou ac'hanoc'h, da ober eun tam hent buhan ha buhan, deuit er gambr tosta ama, hag e cavoc'h eur c'har ar c'hiz coz, daou varc'h outha a zo skuis oc'h ho kedal, rac ho daou emaint couls lavaret en ho za, ha digor franc ho ginaou; n'o pezet aoun ebet: bridou mad gant siblenno c'uevr a zo gantho. Ar c'har avad ne c'helloc'h ket azeza enha, n'en deus kein ebet, an araoc a zo henvel-poch oc'h kein ar c'harriolenno a zo ker stanc en hon amser. Diaraog ar garriolen-ma a zo fleuriet oll; ar bendellion a zo skultet *distinget*, penn an ael a bep tu a zo penn al leon. Ar c'har-ma hag ar c'hezeg a zo e marbr kizellet ker brao ha bidochou Brie; evel ne d'eus touchen ebet oc'h ar fouet ne loc'hont mui eget eur roc'h.

IAN AR GERNEVEZ.

Paris epad ar Vrezel.

IAN. — Petra, aotrou, ho zeuler d'an traon; perac 'ta? Daoust ha drouc a ran-me da zen o credi ar relijion hag o vont da goves?

— Drouc! drouc! Ne roes tenn fuzuill ebet d'ezho nag o pedi, nag o vont da goves ha da gommunia; mes hi a lavar ar re a bed, a ia da goves ha da gommunia, n'o deuz nemet calounou ier hag a vank sclerijen en ho letern.

— Petra'r foultr? Ah! me garfe'rvad e scrivse ar botret-ze var ho zok: *positivist*, evit ma ve gallet ho

anaout dioc'h ar re all. Neuze me gollierfe unan pe zaou, pe dri, keit ha ma c'helfen tappa, hag e ve guele hag ar *bater* a vouka an ijili.

— Oh! Ian, mar ec'h euz c'hoant da ober eur frapad gantho evit dic'hourda da grabanou, ne vezo ket diez d'id ho anaout. Pa veli unan bennac oc'h ober goab euz eur paour-keaz belec coz a vezo o vont gant ar ru var he zressic, e c'helli lavaret dioc'htu: setu aze eur *positivist*; bez sur, n'az pezo ket cavet pik e leac'h bran. *Positivist*, cleo, a ziniti potr fin, a grog er bleiz dre ar penn mad evel a reas guech all an aotrou Pennors.

— Ah! ia, hennez a ioa *positif* avad e Cleder, ha n'e kuir'ta? pa bakas eur bleiz dre he lost.

— Ia, hag ar potr denvet ma'z oa neuze n'oa ket bet ker sot-se da lammed gant javed Guillou; en he lost avad e sankas he ivinou.

— Mad en doa great. Hag e livirit, aotrou, ar *positivist* a zo dre ama a zo ive fin evelse?

— Ia, fin int p'e guir n'en em gemeront nemet oc'h tud ha n'en em zifennont morse; p'e guir ec'h en em lakeont ugent, daou-ugent, var buez unan ebken; ha c'hoaz mar en deuz-hema eur vaz evit en em zifen, ne gredint ket tostaat outhan. Pa glevi moueziou o crial var ar veleien: *d'ar rampart! d'ar rampart!* epad m'ema ar veleien noz-deiz oc'h ober vad da gement hini a zo en dienez, ho ziez chenchet en *ambulansou*; kement guennec o deuz implijet da brene bouet d'ar re baour ha louzou d'ar re glanv; ho unan o riscla ho buez etouez ar c'hlenvejou speguz pe e mesk ar zoudardet a denner varnho a bep tu; pa glevi moueziou ar seurt-se, gra eur zell: an dud a vezo dindan da zaou-lagad a zo *positivistet*.

Setu ama eur merk sclearroc'h c'hoaz evit ho anaout. Pa velint ar vartolodet, ar mobilet, o kuitaat kear evit mont d'an tan larcoc'h eget ar *forchou*, e vezint clevet o crial: Bevet ar vartolodet! Bevet ar mobilet! Mes p'ho guelint o tistrei da gemeret eun tammic repos, e tiscouezint ober fae varnho ha caout keuz abalamour n'int ket bet lazet.

— Neuze'ta ez euz ive merc'hed en ho zouez?

— Assa, Ian, evit eun den hag a zo reun camm var he stomoc, me gav ac'hanod divezadic; ia, dre ama ez euz merc'hed, dimezellet, hag a zo ker *positivist* ha goaz ebet. Mes te a ra an azen evit caout ker'h. Fallout a ra d'id lavaret ar merc'hed coulz hag ar goazet a ziscouez caout joa pa'z a ar Vretounet d'ar maro, ha keuz ha glac'har, er c'hountrol, pa zistroont e kear ijili hag all.

— Ia, an dra-ze a zonjen, ha va goad a verv em goaziet pa velan ar seurt tud-se. Avechou e teu em speret n'e ket var ar Prussianet eo e tleffemp tenna da genta, mes var an truillennou fall-ze euz a Paris.

— Divezatoc'h, credabl, e vezo renket ive banta canoliou varnho. Mes da c'hortoz eo trist coumpren pebez aneval gouez ha didruez e teu an den da veza pa n'en deuz ket a relijion, pa ne gred nag e Doue, nag er

baradoz, nag en ifern, pa ne ra ket a foutre euz he ene a zo lavaret d'ezhan ne d'eo netra muioc'h eget ene, speret pe skiant eur marmouz. Eun den evelse a gred eo echu tout gant ar vuez-ma, ha setu neuze e carfe e ve kement zo oc'h en em zacrifia evithan. Abalamour da ze, an disterra *positivist* a-zo dre ama, ar strinkel iaou-ank coulz hag ar glufen goz, a garfe e ve lazet ha lazet-mort kement martolod, mobil ha soudard a zo, n'e ket ebken e Paris, mes dre ar Frans oll.

— Ha perac o deuz ar *positivistet* kement-se a ioul d'hor guelelet o vervel?

— Allas, paotr, evit ma chomo tout ar bara guinis gantho ha ne vo ket red d'ezho dibri bara kerc'h eur vech ebken.

— Ha penaoz evelato e c'hellont-hi credi n'o deuz ket a ene, rac an dra-ze a zo sclear coulgoude?

— Assa, Ian, emad adarre! Ia, d'id-de eo sclear abalamour m'oud bet kelennet mad abaoe ma'z euz ac'hanod. Mad, petra lavarfes neuze da eur *positivist* evit prov d'ezhan en deuz eun ene?

— Marteze e venn goal nec'het, rac eur *positivist* dioc'h an doare a zo evel eun den hag a ve he gillou er vann hag he benn sanket el lagen; n'e ket eaz isplika eun dra da zavatenno.

— N'euz fors, lakeomp e venn-me eur *positivist*, ha te o clask prov d'inn em euz eun ene.

— Salocras, aotrou, ne gaozefen biken ouzoc'h-hu egiz ma raffemp oc'h eur seurt diod.

— Deomp atao, ne finvinn ket caer az po leusker bordeou.

— Guelomp 'ta. Petra, den milliget, coz *positivist* zo ac'hanod, n'ec'h euz ene ebet var da veno?

— Discouezit d'inn em euz unan.

— Bouet ar gounnar, n'ec'h euz ket a ene?

Ne zonjes e netra 'ta?

— Oh! gran; ennoc'h-hu e sonjan.

— Ha petra zonjes?

— E feiz e vo teo ar c'hoezen varnoc'h abarz ma vo echu ho tamm ravoderez ganeoc'h.

— C'hoezi a rinn? C'hoezi a ran dija; mes lavar d'inn, gant petra e sonjes? Gant da vleao eo?

— Nan.

— Gant da ivinou eo?

— Nan.

— Gant da viz meud eo?

— Pevar am euz; a behini anezho e parlantit?

— Mab ar c'hagu, ne d'a ket d'am stappa oc'h ar reier; laka eun ar stur. En da jaritellou eo ema da speret?

— Nan.

— En da gof eo ema?

— Nan.

— En da vlonegen eo?

— Nan.

— En da leonezi?

— Nan.

— En da vruched?

— One!

— En da c'hronch?

— Nan.

— En da lagad?

— Nan.

— En da c'hinou?

— Nan.

— En da benn teo?

— Ia, eno ema marvad.

— Mes e pe gorn euz da benn evelse? En da empenn araoc eo?

— Nan.

— En da empenn adren?

— Nan.

— E kil da benn?

— Nan.

— Var drebez da c'houzoug?

— Nan.

— Nan, atao nan! Petra, ne veles ket ec'h euz eun ene?

— Nan.

— Assa, assa, red e d'inn mont da jench roched. Selaou ac'hanon-me; me am euz guelelet digeri arched ploumm Dom Mikeal an Nobletz e Conk, ha ne oa ennan nemet eun nebeut eskern; ar rest a ioa douar; rac-se eta corf an den ne d'eo nemet douar.

— Piou a lavar ar c'hountrol d'eoc'h?

— Emaoud d'inn avad brema, *positivist*.

— Crog da genta'ta da velet.

— Respount d'inn: eur c'breunen boultren hag hi a zonj?

— Ne c'houzoun dare.

— Ne c'houzoud dare! Gortoz ma kemerinn va c'hountel ha ma trouc'hinn d'id da viz bihan da velet ha te a lavaro ive ne c'houzoud dare pe e santès eur boan bennac, pe ne res ket.

— Holla, holla! Caozeal kement ha ma kerot, arabad eo avad kemeret ar gountel.

— Mad, serromp ar gountel 'ta. Mes lavar d'inn, ma ve trouc'het da viz bihan, daoust ha te a zonchte nebeutoc'h?

— Nan.

— Ha ma ve trouc'het da zorn?

— Ken nebeut.

— Ha ma ve trouc'het da c'har?

— Ken nebeut; mes arabad eo trouc'ha va gar d'inn avad.

— N'euz ket hano euz an dra-ze. Mes lavar d'inn adarre, petra deuffe da viz bihan da veza ma ve trouc'het?

— Poultr ha ludu.

— Mad, daoust hag ar poultr hag al ludu a zouch evel a res-te? Daoust hag hi a c'hell caout evel-dod-te drouc pe garantez, memor euz an traou tremenet ha bolontez da ober an dra-ma pe an dra-hont?

— N'em euz morse remerket netra evelse en douar, ne d'eo he unan nemet poultr ha ludu.

— Ha coulsoude an douar a zo braz. Mad, ne ziscouez caout na tamm skiant, na tamm bolontez, na tamm santimant ebet. Caer zo he drei hag he zistrei, he doulla ha loppa varnhan, ne lavar nag ai! nag allas! nag ia, na nan. Te avad a c'hoar lavaret ia pa blij eun dra bennac d'id, ha nan pa ne vez ket dioc'h da zoare. Petra zo caoz euz ar c'hemm-ze?

— Me ne c'houzoun ket.

— Ne c'houzoud ket, penn leue! Mad, me zo o vont d'hel lavaret d'id. Ar pez zo caoz eo an douar n'en deuz ket a ene, ha te az peuz unan. Ar pez a ro buez d'id, ar pez a zouch hag a gomz ennoud, ar pez en deuz memor, bolontez, drouc pe garantez, n'e ket da gorf eo, mes da ene.

AN TAD CLEAC'H.

Histor Coll-Bara.

(Naved pennad var'n ugent.)

Varlerc'h va daelou e pediz Gaid da gounta d'in he histor he unan abaoe an devez ma'm boa he c'havet hag he c'hollit e ker berr amzer.

— A veac'h, eme C'haid, oan en em gavet er gear ma coummansaz ar rebechou da goeza var va c'hein stankoc'h eget ar c'hazerc'h e miz kerzu. Va lesvam ne c'houzanve ket ac'hanon. Euz an ti labour oan bet ennan oa en em gavet lizeri kentoc'h egedon er gear, ha siouaz! al lizeri-ze ne reant ket va meuleudi. Evel just, me ziscoeze va biz clanv d'am mam. Coulz e vije bet d'in discoez va bo-
tez cleiz.

Parea a riz goulzcoude buhan aoualc'h, dre vertuz eul louzou digaseet d'in euz a Vannalec, eul louzou hanvet louzou ar Vescoul. Ne c'houzoun ket e pe leac'h e man Bannalec, mez ma'z affen morse da Vannalec, me lavarfe bennoz Doue d'an hini a ra al louzou-ze.

Mall a ioa e vijen pare. Heb dale e oue cavet d'in eur plass all e Pariz. En dro-man va micher a ioa da ober guiskamanchou introunezet ha dimezelled.

Evelse e man count: va amzer a dremene o vont euz an eil micher d'eben heb deskil nicun. Guassoc'h zo er vicher am boa kemeret. Eaz eo coumpren ne c'hell ket eur plac'h iaouank beza bemdez oc'h ober dillad caer heb na deuffe d'euzi ar zonz da gaout he unan dillad brao. Lavar d'in ha ne ket truez beza bemdez oc'h ober saeou a bemp, c'hueac'h cant lur, pa ranker he unan dougen eur zae a zec lur da hirra tout.

Eno, me lavar d'id, Augustin paour, ez euz leac'h da ober mil bec'hed bemdez. Ah! evidon-me a zonz o devezo eur gount vraz da renta dirag Doue ar re binvidic a laka ho gloar d'en em viska ken kaer ma treinont ar zeiz

er pri, d'an ampoent n'o deuz ket ar re a ra ho dillad d'ezho pe a dra a veac'h da c'helei ho mempro.

Pa erruiz en ti-ze e c'hellez credi n'em boa nag aour nag arc'hant d'en em viska egiz eur rouanez na memez eur varkizez. Evit lavaret d'id eo, an oll a gavaz abek en troillou a ioa en dro d'in; dre ma'z ean, dre ma teuen, pep hini a roe d'in he goumplimant, eur goumplimant ne vanke ennan m'hen tou d'id na pebr na c'hoalen.

Ha c'hoaz kement-se am dije kemeret evit netra, panned eur c'hoari all en em gavaz divar benn va gajou etre va zud ha va mistri. Evit doare n'oant ket en em ententet mad; sevel a reaz etrezho, ha Gaid keaz coundaonet adarre da vont da c'hounid he bara en eur plass all.

— Hag abaoe an amzer-ze e kouskez er meaz, emeve?

— Ne ran ket, emezhi, en eur plass all oun bet abaoe.

— Ha perak out eat kuit ac'hano?

Mil boan e doue o lavaret d'in perak. Hervez hi en ti diveza ma oa en em lakeat er zervich e voa calz artizanet, goazed ha merc'hed.

Ouspenn-ze, evel e Pariz, eun ti, memez eur gambr, a goust calz arc'hant epad ar bloaz, an artizanet-ze a gave guell chom da gousket gant aotre ho mistri en unan pe unan euz ar granchou ma labourent enno.

Eno e vijent eta ken goazed, ken merc'hed, o kemeret ho repoz, dindan ar memez toen; allaz! Kement-se n'oa ket dioc'h faltazi Gaid.

E guirionez, Gaid, ar vodesti memez, ma ve roet d'euzi he hano mad, penaoz e dije gallet gouzanv eur seurt tra? Eur youalc'h ne vije ket bet diessoc'h eget na oa Gaid, o cousket var bord neiz eur sparfel. Al logod n'o dije ket bet muioc'h a darsien o caout eur c'haz evit penn-vele.

A veac'h e devoa guelet ar skeud euz ar pez a gountan ma tec'haz kuit ac'hano evel eun den follet. Hiviziken eta heb ti na toen, da vihana da c'headal caout eur plass, oa deuet da dremen an noz er plass ma'm boa he c'havet, da lavaret eo e kao an ti edomp o sevel.

Ar gentel-man a c'helfe oc'h red servichout da veur a dad hag a vam ne zellont ket pelec'h aplassi ho bugale, var digarez ma'z euz enno gounidegez vad. A dra zur ne zonzont ket evel Gaid a gave guelloc'h mervel gant he honor er brassa dienez eget beva er blijadur oc'h priz; he brud vad.

Gaid en eur gounta d'in an traou-ze a lenne evel eun den e dizesper. Sailla a rea ganen en eur bedi ac'hanon abalamour da Zoue da gemeret soursi anezhi.

Pa livirin ar virionez, n'em boa c'hoant ebet d'he dilezel, mez penaoz coumpren e c'helfen rei d'euzi an disterra sicour, eun dra netra, eur penn avel evel-don-me!

A dra zur ne lavaran netra re en eur lavaret ne dale ket calz al lur ac'hanon; ha pa c'houlenne Gaid diganen caout truez outhi, e santen ar ruster o pignat betec va zal, betec em daoulagad. Lavaret d'euzi petra oan ne greden ket ive; n'em boa ket aoualc'h a vertuz evit kement-se. Mez am boa ac'hanon va unan dirazhi. He gened, he furete, he ear ken douss, ken dudiuz, a reaz kement a avi d'in an devez-se ma kemerer ar rezolusion da jench buez

evit beza din euz va c'hiniterv, a garrie kement va c'halon.

Pelec'h e man goude tout an hini ne zant ket an ezom da veza guelloc'h pa vez fass ha fass gant eun den vertuzuz?

Prometti a riz eta da C'haid kement a blijaz ganthi da c'houlenn diganen. P'he gueliz diankenniet e tizroiz d'al labour. Evit beza d'an heur e tlijen beza en em lakeat kentoc'h en hent, mez ma c'houffet pegen diez e cavenme en em denna euz a gichen Gaid!

Mont a riz goulzcoude diouthi, d'ar c'haloup zoken, rag allaz! aoun am boa ive da veza gourdrouzet gant ar vansounerien.

E c'hellit credi n'oa ket eat gant an hent var eun, rag ma vije gouezet euz a belec'h e teuen, oa coulz tra d'in beza maro. Pa erruiz ne ouenn ket lezirek da gregi er bal ha da lakaat va beac'h a raz var va flanken. Va izili a ioa soupl en devez-se evel izili eun heizez. Mez va fenn, siouaz! n'edo ket er gear. Penaoz ober? Pe du trei? oc'h piou en em erbedi! Penn den ne bet biscoaz diessoc'h evit va hini-me an devez-se. Piou em leac'h en dije bet he spered e repoz? Gaid, a lavaren aliez, n'e deuz den, me ne veritan ket e ve comzet ac'hanon. O va Doue, penaoz ober?

(Eur pennad all eur vech all.)

NEDELEC.

Ti-Scol Frereed al Likez e Kemper.

Beza zo meur a di a zeskadurez kristen en eskopti Kemper ha Leon. Evelse evit henvel eul loden euz ar re genta e man e Leon scolach Castel-Paol hag hini Lesneven, e Kerne e man hini Pontecroaz.

En tri di-ze ez euz eleiz a vugale o skolia, o teski bemdez ar pez a zo red evit en em denna er bed-man ha dreist oll ar pez zo rekiz evit beza euruz er bed all. Morse n'euz bet clevet kerent ebet nemet oc'h ober meuleudi ar scolachou-ze, hag an desteni vella euz ar pez a lavaran eo an niver braz a vugale a zigonez enno a bep tu, bep bloaz pa zigor ar c'hlassiou. Ne glas-kin ket eta meuli an tiez-se, meulet dreiz-ho ho unan; mez eun ti all, ti a zeskadurez ive, a garfen da veuli egiz ma eo dleet, abalamour ne ket lavaret e ve kement anavezet dre bevar c'horn an Eskopti hag an tri genta hanvet.

An ti a gomzan anezhan eo ti-scol Frereed al Likez e Kemper. An ti scol-ze eo al lojamant a veler a zioc'h an tunel a dremener gant an hent houarn araog digouezout e kear Kemper pa deuer euz a gostez Castellin.

Lavaret ped dor, ped prenest a zo var an ti-ze a ve labour hir; ped troatad hed en deuz, ne c'houzoun dare, ar pez a c'houzoun eo ar brassa ti-scol a zo en departamant.

Evit her c'hredi n'euz nemet sonjal ez euz ennan bemdez da nebeuta eiz cant crouadur.

Etre Frereed profezet hag ar re zo var an hent da veza o pezo eur c'hant all, setu nao c'hant, ha c'hoaz

ne gountan ket ar zervicherien a zo en ti.

Nao c'hant den er memez ti, pelec'h e man ar scolach a ve goest d'ho loja?

En he renk, n'em euz aoun ebet d'en em droumpla, en eur lavaret eo ar c'henta euz an departamant.

En he renk, am euz lavaret, rag ar vugale a scolier en ti-man o veza ma tleont chom er bed ne heuillont ket, sclear eo, ar studi a rear er scolachou.

Setu aze evit an ti. Euz ar porz e veler oll gear Kemper eharz he dreid.

Var ar menez ma eo savet, ne ket an ear vad a vank. Pa vez tenval an tiez all e Kemper dioc'h ar mintin ha dioc'h an noz e vez an heol o curiuzat var brenezeier ti-scol ar Frereed.

Mes perac, a lavaro marteze unan benag, comz kement-se euz a di-skol ar Frereed e Kemper? Daoust ha ni or beuz ezom da c'hout petra eo an ti-ze?

— Hervez va zonz-me, kement tad a famill zo a dleffe her gout; abalamour da ze hel lavaran. Daoust ha ne ket eur joa evit eun tad hag eur vam gout e man ho bugale en eun ti iac'huz, eun ti neat, eun ti caer zoken?

Breman e saver var ar meziou-tiez ha lojamanchou euz ar re gaera ken evit tud, ken evit loened; daoust hag ar pez a zo mad el leac'h all a ve fall e Kemper? Daoust ha pa c'heller lavaret var ar meaz: Na caera ferm en deuz an tiek-se! daoust, a lavaran, ha pec'hed e ve lavaret: Na caera, nag aeriussa ti o deuz Frereed al Likez e Kemper? Me gav d'in, pa lakear pallenou caer var gein ar c'hezec en ho c'hreier evit derc'hel cunv ho bleven, ne ket eun droug da vugale ar guella famillou zo er vro beza lojet en eun ti dilastez ha din a gristenien.

Lavarit d'in ha n'oa ket eur blijadur, er zizon dremenet, clevet ar Frer Biziter (da lavaret eo ho Eskob evit ar c'halloud) o lavaret:

Eun drugar eo, emezhan, var seiz cant tri-ugent bugel a heuill ar retred, ne ve ket eun unan na clanv na diez an disterra! Unan euz ar veleien a ioa var al leac'h a respountaz gant furnez e sicoure ato Doue ar re a labour evit he c'hoar; ar iec'hed, a lavaraz c'hoaz, a den digant Doue, mez en eur rei ar iec'hed d'ar vugale a gelennit, Doue n'en deuz great nemed rei d'eoc'h ar pez oc'h euz gounezet mil gnech dre ar mizou hag ar boan oc'h euz kemeret da zavel eun ti ker constuz ha ken iac'huz.

Ar iec'hed a zo eun dra gaer, mez an zeskadurez a zo caeroe'h c'hoaz. Calz tud gant iec'hed n'int netra er bed-man; er c'hontrol calz tud infirm ha clanvuz, gant ho zeskadurez, a vev er renkou huela euz ar zosiete, hag a rent d'ho c'henseurt ar brassa servichou.

E scol Frereed al Likez, e Kemper, ma kemerer soursi euz a iec'hed ar vugale e kemerer muioc'h c'hoaz euz ho zeskadurez. Ar pez hen discoez sclerroc'h eget na c'helfe hen ober va ollgomzou eo ar renk caer a zalc'hont e kement examina dremenont. An nep n'her c'hredfe ket n'en dezo nemet lenn Feiz ha Breiz

en amzer da zont coulz hag ar gazeten *l'Impartial*, evit an amzer dremenet. Ar pezh a ra joa vraz d'in en deskadurez-se a roer e ti ar Frereed eo ar greden stard eo divezatoc'h, pa deui en oad ar vugale zo eno breman, o dezo skiant da gompren dreizho ho unan petra vo mad d'ezho da ober bep tro m'o dezo ho mouez da rei evel electour, conseiller municipal, mear, conseiller arrondissement, conseiller departament etc. Eun druez eo compren pege e vez troet ha dizroet e calz parrezioù eun niver braz a dud e carg, leun a volonteiz vad evit guir mez dall allaz! deffot deskadurez!

Eüruz ar boblou desket! Da vihana pa velint ar virionez ho unan, nemed tribl fall e vent, e c'houezint pehini eo an hent mad, hag hen heuillint dindan boan da dremen evit tud diod.

Eüruz dreist-oll ar vugale o deuz an eur vad evel bugale ar Frereed da gaoût ne ket hebken an deskadurez mez an deskadurez kristen!

En ti a gomzan anezhan ne ket hebken ar spered a vager a skianchou, ar galon ive a vager euz ar pezh a zere outhi, da lavaret eo euz ar zantelez.

Ar virionez hag ar vertuz, setu an daou vrak a glask Frereed al Likez da c'hreffi var ar zujidi a lakear etre ho daouarn.

Evelse, er zizun dremenet, o deuz roet eur retred d'ho bugale. Dec beleg euz an Escopti o deuz labourer eno epad pevar devez dindan ursiou an aotrou Poulikien, persoun canton Douarnenez.

Diez e ve d'in lavaret pegement a urz a ioa etouez an eiz cant bugel o deuz great ho retred. Ma ve ken eaz ren eur barrez ha ma eo ren ar re-ze, e ve leac'h da drugarekaat Doue ouspenn eur vech.

Bep tro ma clev ar vugale soun ar c'hloc'h e ve lavaret eo mouez Doue he unan eo a glevont. Bennoz ha meulendi d'an hini a c'hoar gant eur zin hebken lakaat kement a vugale da blega ha da zenti; bennoz ive ha meulendi d'an daou omonier o deuz gellit deski da hatred en eun oad ken berboellik soubla gant joa, heb an disterra clem, da oll lezennoù an til!

Guelit-hi ar vugale-ze e recreation; ar merrien ne jarreont ket muic'h evitho. Unan a c'hoarz, eun all a c'haloup, eun all a fring, eun all a zut, dec all a zo o sacha pemp ha pemp var daou benn eur gorden ken a goez eur rnm anezho var ho c'huiller etc, ha c'hoaz n'o dezo ket a remorz eoustianz da c'houde, rag eno ar fallagriez ne ket anavezet; mez setu ar c'hloc'h o son, cric crac, daou vunud goudeze an oll vugale a zo var renk evel soudarded eur rejimand. Ar re-ze ne gavint ket diez senti me zo zur, pa rankint dougen ar zac'h leue pe zervicha evel rezervisted.

Ar c'hloc'h a zon eun eil gueb, setu int-hi er japel. Dre c'hrass Doue en hor bro e respeter an ilizou, an oll a c'hoar daoulina enno; mez daoulina ha daoulina zo. Meur a hini marteze a vije mad d'ezho, eur vech an amzer, gullet ar vugale-man dirag ar Zacrant, ha clevet ho c'han dudiu.

Evit va lod, abaoe stolach Castel, dindan tour

kreiz kear, n'em euz ket clevet a ganaouen par d'an hini a ioa eno diziou. Eur joa oa gullet eur moussik daouzec vloaz o ren al lutrin ha nao c'hant mouez o kemeret ar post var he lerc'h.

An devez-se, eun dra am skoaz a zoug an ofiz. Er penn huella euz ar japel, e kenver ar balustr, e veliz teir gador a bep tu d'an iliz ha varnho c'huac'h scolaer eur rozeten gaer var ho feultrin gant pennou-pil arc'hantet hag alaouret.

Biscoaz ken nec'het all ha ma oan, deffot gout pe seurt a lavare kement-se.

Prest goude an ofiz her goueziz. E touez bugale ar Frereed ez euz eur Vreurie, galvet Breurie Conception didach ar Verc'hez.

Ar c'huac'h am boa gullet en iliz eo ar cheffou, ar pennou braz euz ar Vreurie-se : ar pefed, ar zou-prefed, an tenzorier, etc...

Reked ar Vreurie-ma eo honori ar Verc'hez en he C'housepion didach ha meritout dre an devosion-ze ar c'hrass da gendec'hel er burete, vertuz e deuz he rentet ken dudiu dirag daoulagad Doue he unan.

Eaz eo compren pegement a vad a dle eur Vreurie ken caer da ober etouez bugale kelennet coulz all, gant mistri hag omonierien n'o deuz ken ioul nemed da ober goazed gueziek ha sent anezho oll.

Ne gollont ket ho amzer. An desteni euz ar virionez a embannan gant kement a laouenedigez, a vije bet labour eaz da rei d'an hini en dije gullet diziou diveza an eiz cant eal-ze o vont da zaoulina oc'h taol ho Doue, ha da reseo en ho c'halon an hini a ra baradoz ar c'bristen var an douar.

Hel lavaret a ran abalamour ma'z eo ar virionez, hel lavaret a ran abalamour da dud ar vugale-ze, hel lavaret a ran abalamour da Zoue. Doue, her c'hredi a ran stard, a zo bet glorifiet braz an devez-se; tud ar vugale, o deuz her resevet, a vo ive countant da c'hout em aint e grass an hini a ro ar skiant coulz hag ar zantelez.

An aviel a lavar e tle pephini sicour he nesa d'en em zavetei dre he avizou hag he skueriou mad; ma kendalc'h ar vugale-man da zervicha Doue egiz ma reont breman nag a visioner ne vo ket da gouna etouez ar bobl abenn eun nebeut blavezioù aman! Mar d'e guir ec'h heuillo an den en he gosni hent he iaouankiz, ma tle ar vezen coeza en tu ma costezo er penn kenta euz he amzer, pegement n'euz ket a leac'h da zonjal e vezo c'hoaz en hor goude tud da zouten feiz hon Tadou Coz ha gloar ar relijion gristen!

Buez eta d'ar Frereed! buez d'ar vugale a gelenont! buez d'ar re ho ren var hent ar vertuz!

NEDELEC.

Ar martolod hag an hent houarn.

N'eus ket pell em boa bet ar blijadur da scriva d'eoc'h divar benn ar martolod paour a ioa choumet a zistribill ous ar speuren e gar sant Briec. Va lezit da

gouna d'eoc'h hirio eur pennadig all divar benn eun all hag a c'hoanteas lakaat an hent houarn da joum a za evit he c'headal.

E Brest eo e tremen va histor.

Brest a zo dreist an oll gerioù kear ar vartolodet. It da zul, it da bemdez; it dious ar mintin, it dious an nos, bep pas, bep kamet a reot ebars er ruioù, e kaffot var hoc'h hent eur brages rus bennag, mes dreist oll eur c'hollier glaz, eur martolod.

Eur blijadur eo ho gullet, dreist ar mare pa vez eur bannig a zindan ho fri; kazel oc'h kazel, ho zok var gern ho fenn, evit diskues ez eus peadra ebars en ho godel. Ententit mad, va mignounet, pa velot eur martolod, he dok ploum gantha var he benn, lavarit eb aoun ebet da fazia: paour keas martolod; berr eo ar peuri gantha, teuzet eo he venneien. Mes avad pa her gullet he dok gantha var gern he benn, evel ma lavaren bremaig, hag he vez bihan en ear, hopala! mounis zo; eur banne zo bet, eun all a vezo, ha paet meur a hini. Digemer mad a vezo great d'ezha en hostaliri; strinka a raio peziou ugent real var ar c'hountouer ken a dregerno an ti. Kement hini a zo var he dro a zo mignoun d'ezha; bep a vanne a vezo paet d'ezho oll, ha d'an hostizes he unan, ma kar.

Hogen eta, evit counta d'eoc'h va histor, ha lavaret berr, eun dervez, var dro unneg heur dious ar mintin, e velis eur vanden anezho o tont varzu an hent houarn. Kanaouen a ioa elais; lezet o devoa ar botret ho jagrin e founs ar veren. Pres ebet na ioa var ho c'hein evit doare. Dont a reant goustadig, kazel ous kazel hag en eur gana. Ar c'hirri a dremene abiou d'ar botret evit mont d'ar gar, van ebet. An hent houarn a zute evit gelver ar veachourien, n'eus fors; hor martolodet a iea atao ken dinec'h ha tra, ep diskues pres ebet an oll. Cetu hi koulscoude e fas d'ar gar. Unan anezho, hag a ioa digatarroc'h he zaoulagat eget ar re all, a ra eur zell ous an horolach. Unneg heur anter, potret, poent eo chacha; da unneg heur anter, m'am beus souj mad, eo ez a kuit an hent houarn.

Hag hen avad d'en em ziframa dious kazeliou he vignounet; ha d'ar gar en dra c'hell. Ar re all a ra evel dhan. Pa en em skorent an eil egile, ez eant oll a bes: mes siouas! pa oue lezet pep hini en he bard he unan, allas, an hent n'oa ket re ledan evit pep hini. Mont ha dont a reant, meur a droidel (e gallec, *borderées*) a dennent: abars ar fin, e maïnt e diabars ar gar. Mestr an hent houarn en devoa bet ar vadelez d'ho gortoz eur pennadig. Ho billeji a zo roet trum d'ezho; ha cetu ar botret casset beteg an train: sicouret e ouent da bignat er c'hirri. Allas! n'edont ket oll; unan anezho a ioa var an divezadon. Unan bennag a renk beza ato var lerc'h. Mes va c'hamalad, ententit mad, ne ket eur fanch ar peul eo, ne ket eur pagan eus an arvor custom da vrennika ha da ormela var bord an aod.

Hema, ententit mad, a zo unan eus a gear, eur Parisian mar plij ganeoc'h; hag evelze tennit ho tok, mar plij ganeoc'h, dre respet evit ar gear vras, carget, a

leverer, da sclerijenna ar Frans hag ar bed oll.

Plijet gant Doue hon diouall bepret dious ar sclerijen-ze a deu eus an Ifern! Ni, ken etrezomp Bretounet, on deus, dre c'hras Doue, evit hon hentcha, sclerijen ar feis: heuillomp eta bepred ar sclerijen gaer-ze ha pellaomp dalc'h-mad dious ar re a fell d'ezho he moug a greñ ebars en hor c'halonou.

Hor martolod eta a falvezas gantha rei eur gentel d'he vignounet:

Petra, emezha; perag ez it-hu ker buhan, potret? Kemerit oc'h amzer: an hent houarn, mechans, en deus muic'h a izom ac'hanomp eget ni anezhan. Hag e crie, hag e c'halve he gamaladet an eil varlerc'h egile. Mes he gamaladet a rea ar scouarn vouzar: ne reant van ebet evit he glevet. Hag hor Parisian avad, evit diskues oa paotr a ia gwestatoc'h. — *En voiture, en voiture*... eme botret an hent houarn. Hor Parisian evit ober he benn fall a joum a za. Mestr ar gar a ra eur zell en dro d'ezhan, gullet a ra hor c'hamalad o varmoti outha he unan. Ober a ra sin d'ezha da zont: van ebet. — Martolod, emezha, martolod, hastit affol! eme partiet an hent houarn! — Mad, eme ar Parisian, mar d'e partiet an hent houarn, perag hasta affo?

Eun taol sut a oue klevet, hag an train a ias gant he hent. Hag hor martolod en devoue amzer da eva eur banne all da c'hortoz an train varlerc'h.

Abbé J. M. Kassin.

Kanaouen var ar vesventi.

Desket da eur jardiner coz (pevarzec vloaz ha tri-ugent en deus) gant mam he dad, a zo maro d'an oad a bevar-ugent vloaz.

P'erru ar mesvier demvinet;
En eun tu gant he gonsortet
E lavar d'he 'n eur vouse'hoarzin;
Deut, evomp eur voutaillad vin;
Gant ar sec'het n'hellan mui,
Va c'halon a rank refreski.

Ma lavar d'ezhan ar re-ma,
Ni n'hellomp ket mont da eva;
E lavar d'ezho: deut ato;
M'em eus arc'hant hac a baeo;
Fors 'zo d'eoc'h-hu evit eva
Pa n'o po guennec da baea?

Cetu ma teuont da aotrei
Da vonet d'an hostaleri;
Pa vezont gullet o tostaat
Ho receiver a galon vad,
Dre ma'z int oll anavezet
Evit ar pezh m'int en effet.

Dal ma vezont azezet mad
E c'houennont eur voutaillad;
Euz a unan ez eont da ziou,
Prest e c'houennont a goublou;

Kement ec'h evont *odevi*
 Ma sao gantho cals cholori.
 Petra ra 'n den dre vesventi
 Nemet fougeal, kounnari?
 Pa vez beuzet er variken
 Ar resoun, ha collet ar penn,
 Ous Petra 'vezeur henvella?
 Ous an aneval al loussa.
 Kerkent 'ta ma sav d'ar penno
 Guin ha guin-ardant tro-e-tro,
 E klever gant hor c'hanfartet
 Cals a fougeou; ne davont ket:
 Unan a bompad he spered,
 Eun all he nerz zo braz meurbed.
 Cetu goude kalz pompadou,
 Ma tigor ivez ar c'hannou;
 Taol dourn en tu-ma, en tu-hount,
 Skanv pe bounner, n'eus ket a gount.
 Kement e kresko ar goler
 Ma rankint mont da glask bisier.
 P'o devez kavet peb a vaz,
 E sao cholori gouassoc'h-gouaz:
 An neb a c'hello zarc'hoio,
 Neb n'hello ket a recevo;
 Cetu penaoz int kounnaret
 Darn o rei, darn o kemeret.
 Eur re bennak prest a zeuio
 Da lakat ar mad etrezho;
 Cetu ar peoc'h en em gavet.
 Kendalc'h a reont evel bepret
 Da forani ep nep damant
 Kement a chom eus ho arc'hant.
 P'en devez ar mesvier evet
 Kals mui eget n'en doa sec'het
 E lavar neuze d'an hostis
 Dre gaer ha nan dre valis:
 Cetu aze ho paeamant,
 Mont a ran breman gae ha drant.
 Ar mesvier o tont er meas,
 Zo klevet gantho eun trous bras;
 Hak e lavar ar mesvier-ma
 Beac'h d'ezhan o chom en he za:
 Aze ma kaffen eur paotr mad,
 M'hen diskarfe gant eur vazad !!!
 Ar paveou ne vezont ket
 Nemeur gant ar mesvier uzet;
 P'en devez karget he voutou
 Ez a rak-eun gant an henchou;
 Rak-eun ez ai penn-da-benn,
 Ne respet na poull na bouillenn.
 Ar mesvier tostik d'he gear
 A rai c'hoaz muioc'h a safar:
 Klevet e vezo o krial
 Evel eun aneval brutal;
 An amezeien a zard

Eus a bep corn evit guelet.
 P'erru ar mesvier en he di
 'Kresk gouassoc'h-gouas ar cholori,
 Hag e lavar ar mesvier-ma:
 Ma ne ket me mestr an ti-ma?
 Ha ma lavarer ne d'e ket
 E ranko gouzout ar sujet.
 Ha lavar neuz' he c'hreg d'ezha:
 Perak oud-te bet oc'h eva?
 Hen a lavar en eur ger herr:
 An dra-ze ne ket da affer,
 Serr da c'hinou, pe m'her serro,
 Ma kerz buhan divar va zro.
 Ar vugale ne gredont ket
 Sevel ho fennou da zellet.
 Anaout mad a reont ar c'hiz
 Boaz m'az int dious an exerciz.
 Guell e kals gantho tevel krenn
 Eget caout fest ar geunendenn.

 Nep en deus rimet ar zoun-ma,
 Ne fell ket d'ezhan diskleria
 Nak he vro, couls nak he garter,
 Gant aoun n'en deffe goual affer,
 Dre ma'z eus enni kals comzet
 Eneb ar mesvier aheurtet.

MAB TONTON PER.

PRIZ AN ED.

TAOLIT EVEZ. — Ar priz merket da genta eo priz ar marc'had diveza, hag ar priz merket d'an eil eo priz ar marc'had araoc.

KEMPER. — Marc'had ar 25 a vis du.			
<i>Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.</i>			
Guiniz	23 l 50 s	23 l 50 s	
Segal	48 00	48 50	
Eiz	49 00	48 00	
Guiniz du	24 50	24 00	
Kerc'h	49 50	49 00	
Avalou douar	7 50	6 50	
POUNT'N-ABAD. — Marc'had an 23 a vis du.			
<i>Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.</i>			
Guiniz	25 l 54 s	24 l 38 s	
Segal	47 50	47 94	
Eiz	48 00	48 26	
Guiniz du	22 26	» »	
Kerc'h	20 00	20 26	
Avalou douar	7 50	7 50	
CASTELLIN. — Marc'had an 23 a vis du.			
<i>Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.</i>			
Guiniz	24 04 s	24 l 42 s	
Segal	49 96	49 36	
Eiz	48 00	47 50	
Guiniz du	23 74	26 74	
Kerc'h	49 50	49 00	
Avalou douar	6 00	6 00	

Perc'hen-Merour: AR. DE KERANGAL.
 Kemper, mouliet gant AR. DE KERANGAL,

FEIZ HA BREIZ

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA

Casset bep sul da gement kristen a gomz ar brezounee

PRIZ AR GAZETEN

AR MARC'HAD D'HE C'HAOUT BEP SIZUN EPAD AR BLOAZ A GOUST:
DAOU SCOUET evit ar Finister, — ar Morbihan — ha Costez-an-Nord
SEIZ LUR evit an departamanchou all.

Ar marc'had a dle beza great ha paet ato e ti an Aotrou Ar. DE KERANGAL, Perc'hen-Merour, e Kemper.
Ar scriidou da lakaat var ar gazeten a dle beza casset d'an Aotrou MORVAN, chaloni, kenta scrivanier,
Pe d'an Aotrou NEDELEC, eil scrivanier, ru Bourg-les-Bourgs, 26, e Kemper.

KEMPER, 9 a vis Kerzu.

Pardounerien Breiz e Rom.

EIL PENNAD HA TREGONT.

Diveza pourmenaden etouez an anevaled coz-coz.
 Ma vije bet red coms d'eoc'h hini hag hini euz an traou coz a zo destumet e palez ar Vatican, ken patromou, ken pennou, ken laouiri-bez a zo skultet varnezho an traou ar re guriussa, pillauerien ar Fouillez ha Lokeoret ne c'hellent ket destum pillou avoalc'h evit kement-se epad ugent vloas. Ma n'am c'hredit, kit da velet, pe kentoc'h, goulennit-ben digant unan all bennac credaploc'h evidon-me hag en deffe ho guelet. Rac neket epken e palez ar Vatican eo ez euz traou caer euz an amseriou coz, mes e palez ar C'hapitol a zo berniet enna ive gant ar Pabet traou coz euz ar re dalvoudeca, a zo brema d'al laer bras Victor Emmanuel (kenderv gompez, m'oar vad, da *C'halabardi*), e palez ar brinset hag an dijentiled a zo cals anezho e Rom. Ar prins Borgez, evel em beus hel lavaret, en deus guerzet he re da Napoleon, *pevarzec million*, taloudegez eur barresic vras en he fez, tri c'hant hanter cant tiegez, a zaou ugent mil lur pep hini. Berniou levriou a ve red da scriva evit rei da anaout an oll burzudou-se, lezomp-hi eta en ho flas da c'headal ma'z eoc'h betec enno.
 Araoc kimiada dioc'h palez ar Vatican, greomp epken eur zell var an niver bras a anevaled a bep seurt a zo destumet ama; ne d'oun ket evit lavaret d'eoc'h pet cant zo anezho en eur zal brassoc'h evit an darn vaia euz a ilizou hor bro.
 Ama ez euz a bep seurt anezho, couls ar re o devoa invantet uvreou ar baianed, ha ne d'int bet morse crouet gant Doue, evel an den-marc'h, ar c'holeou askellet, ar zaout gant begou ha pennou labouset; ama e caver an oll loened gouez e kichen al loened a zo brema evit servich ha plijadur an den. Ama emaint oll mesk ha mesk.

Mar gouie ar re goz kizellat ar marbr evit ober anezha patromou tud evel ma karent, ha ker brao evel ma karent, e c'houlent ive imita an anevaled evel m'o devoa c'hoant. Etre ho daouarn ar marbr a zo lakeat da veza henvel-tre oc'h ar bleo hag ar glap a zo var bep vouenn anevaled. Studiet o deus ker brao an doare m'en em zalc'h pep aneval ma ve touet e vent beo-buezec, ken henvel e c'houzont ho diskuez er marbr. Ouspen zoken o deus guezet choas ar sort marbr an henvella a zo oc'h liou an anevaled a felle d'ezho da ober.
 Eb clask atao rei d'ezho al liou roet d'ezho gant Doue, avechou ne glaskent gonscoude, nemet ho ober an henvella ma c'hellent, hag ho skulti ar brava ma c'houlent. Er memez tam marbr o deus avechou kizellet an den hag an aneval; evelse e veler eun den, en he gichen eun ouner curunet, ema o vont da sacrifa da Jupiter; en eun tam all e veler Bakus o c'hoari gant eul leon a zo hanter gousket. Credabl doue ar guin en doa badaouet al leon counnaret-se denet da veza dous evel eun oan pa'z eo hanter vesvet gantha. En eun all e veler Hercoul o treina d'he heul al leon en deus lazet e coad Nemea, Hercoul c'hoas o laza Diomed hag he gezeg, a zo a stog ho c'horf var an douar e kichen ho mestr.
 Eul loen all marteze voassoc'h evit hini euz ar rema a veler er gambr-ma var eur marc'h; he hano eo Commod, impalaer a Rom, ker casseat gant he sujidi, hag eur persecuteur euz ar relijion gristen. Setu perac marteze eo lakeat skoas ha skoas gant an tigred, al leoned hag al leoparded. Daoust hag en a ve eul labous, pe eur pesk, pe eun aneval bennac anavezet ha ne ve ket he batrom ama? Ne zonc'h ket d'inn, oll emaint ama azalec an elephant a zo he balfrenier o staga d'ezha eur c'bloc'hic oc'h he c'houzoug, hag a zo ar brassa hag ar galloudussa aneval a zo var an douar, betec an toussec hag al logodennic en em guse hi hag he zorradic e scouarn an elephant. — Sellit ama ar gareleiz, pe Mac'harit ar ialc'h, c'huezet he flun o tifeo eur

c'havric oc'h eur pikol aer a zo o clask sailla varnezhi. — Pegen trankil e chom ar vleizez-ma a zo daou vugelic o tena d'ezhi ; an daou vugel-ma eo Remus ha Romulus dilezet gant ho mam hag a zo maget gant ar vleizez-se ; an daou-se eo o deus fountet ar gear a Rom. E memor euz ar vleizez truezus-se e vager hirfo c'hoas eur vleizez veo var menez ar C'hapitol, he guelec em beus eno gourveset en he lochen. Romulus avad a zo bet voassoc'h evit ar bleizi-se en deus evet ho leas ; ar re-ma n'en em lazont ket etrezho, var a leverer, eleac'h Romulus a lazaz he vreur Remus evit chom he unan mestr e Rom. — Hag o pe guelec cant guech ar c'havr o rei da zena d'he menned gavriked, o pezo plijadur o sellet oc'h ar c'havr coz e marbr a zo ama ; he c'heruiel hag he baro a zo hir kena, eun teziad leaz a ra avi da velet ; o chassa var ar vronn ema he menn-gavric, c'huec evit doare e cav al leas ; evit caout muioc'h a ners da jassa var he bronn, ema var bennou he zaoulin ; lavaret a ve e ma he lostic o ficha ker constant eo, hag al leas oc'h iouenna e corniou he c'hinou. Chach 'ta, piti, chach 'ta, piti !!!

Oh truez ! sellit ama ar paour keas caro-ma, reudet he oll ijili, hag he dreid araoc dibrad dioc'h an douar ; eur pikol ki dogez en he za var he gein a zo erog gant he skilfou en he lerr, ken stard ma'z eo ridet al lerr tro var dro ; ha divesker ar c'hi stampet ha cammet a zindanha evit caout muioc'h a ners da ziframma he dam. Netra truezussoc'h evit ar c'haro paour a zo o tougen he vuntrer ; evit cals ne garfen ket e erogfe an dogez-se em c'hof gar. — Ha guelec o peus-hu morse caerroc'h ha mistroc'h levran evit an hini a veler ama eur c'hollier alaouret en dro d'he c'houzoug ; na gad, na iourc'h, nac heizez ebet ne d'eo kel lijer ha ma'z eo hema gant he zivesker hir ha moan. — Daoust hag hema eo ki chasse an aotrou Cadour a ioa chomet eiz dervez dioc'htu en arret var eur c'hlujar ; evit hema a zo ive meur a gant vloas en arret o c'hortos ma vezo lavaret d'ezha sailla var he breiz. Ar jasseourien a dle avia eun hevelep ki ; siouas ! e marbr ema. — Erer (aigle) ebet var gern ar menez ne d'e caerroc'h da velet en he neiz, he eredigou o tena ho fennic euz a zindan he blun evit na d'eo ar garrec, an neiz hag al laboused-se kizellet er memes tam marbr. — Hag ar c'hilloc-ma ker soun he gribel, ha plun he lost a ve lavaret a ve o ficha gant an avel, he c'har er vann, perac ne gan ket, hag e chom en he blas marteze meur a gant vloas zo ? E marbr ema sur, kercouls hag an toulladic ier a zo en dro d'ezha. — Setu ama eur c'had caer a istribill oc'h treujen ar vezen-ma ; fresk beo e deus an ear da veza, peger kun eo he bleo, mad-tre e ve da ober eun tam jibiloten. Siouas ! diez e ve da boasad, rac ar vezen hag hi a zo ar memes tam marbr.

Pourmenit keit ha ma karot etouez an oll anevaled-ma, ha m'hen assur d'eoc'h, ne vezoc'h ket inouet ; an henvelidigez ar vrassa o deus oll gant ar re veo o peus guelec cant ha cant guech ; lod a zo en ho za, lod zo gourvezet, lod zo cousket. Evit ober anaoudegez gantho oll hag ho studia ne vanko nemet eun dra d'eoc'h : amser.

— Ma chom ganeoc'h cals amser, goude beza eveseat pis oc'h ar patromou, ken doueou, ken heroeu, ha tud, goazed, merc'hed, hag anevaled a bep seurt, kit er gambr vras-vras a zo digor dirazoc'h. Ama ez eo destumet ar meuleudion-canv pe ar scridou-canv a zo bet lakeat var ar besiou. Azalec besiou an doueou paian, rac ar re-ma araoc beza adoret en Olimp, ho barados, a ioa bet tud var an douar, an dud brudet, goased ha merc'hed, mistri ha mestrezed, sclavourien ha sclavourezed, e cavot cals a bep seurt, lod dister, lod caer-caer ; darn a zo scrivet e latin, darn e gregach ; ma renkit ho lenn oll azalec ar c'henta betec an diveza e renkot caout cals amser ; dioc'h renk emaint gouscoude, ha var an diveza ema an numero tri mil, hag evelse mar gellit derec'hel sonj anezho oll, n'eus ket ezom da gaout soun evit lavaret ez oc'h memoret mad. Ne d'eus nemeur a henvelidigez etre ar scridou-canv-se, rac pep hini a lakea ar pez a garie, hag evel a c'houzoc'h scrid-canv ar baianet a zo dishenvel-tre dioc'h hini ar gristenien. Evit an darn vrassa euz ar baianed pep tra a echue gant ar c'horf, hag ar bez, a dle derec'hel ar c'horvou maro eb esperans da resussita ; ar gristenien avad a c'halv ho guerejou *locus requietionis*, eur reposvan ; *locus dormitionis*, eul leac'h da gousket, ha cals hanoiou evelse, dre ma tesk d'ezho ar *gredo* e tle ar c'horvou dont oll euz ho besiou leun a vuez. Nac a gentellion talvoudus a gaffe eno ar re veo ma carfent profita anezho !

Deomp brema, mar kirit, d'ober eur hale e cambr ar c'hantoloriou coz-coz a zo ive cavet meur a gant anezho. Evel a c'hellit da gredi neket goulou roussin eo a veze devet e palesiou ar Romanised, a ioa enno traou ken talvoudec evel ar patromou, ha pillerou dioc'h ar marbr ar re gaerra. Ho c'hantoloriou a veze devet eol varnezho, hag a zo caer-caer. E lod euz an ilizou o peus guelec cantoloriou caer, skultet e coad, alaouret avechou, hag evel pillerou dantelezet da zerc'hel ar c'houlouen bascal. Evelse eo cantoloriou coz ar brinset hag an impalaeret. Lod zo e marbr an talvoudeca, ha kizellet eun drugar da velet ; pemp ha c'huec'h den a ve red evit ho loc'h. Darn all a zo e cuevr labourret varnezho a bep seurt traou, guineunou, rejn enno ha laboused oc'h ho debri, bugale o pignat outho, anevaled a bep seurt. Neket red beza souezet o deffe, evit ho implic'h, traou euz an dibab, an dud pinvidic, ar senatourien-se a Rom a ioa ar bed oll d'ezho ; darn anezho o doa da douch an taillou divar broiou a bez, hag a c'helle beza pinvidicoc'h evit cals a rouanez en hon amser. Pa felle d'ezho caout traou caerroc'h-caerra an eil evit egile, ha pa gavent micherourien pe sclavet ar pez a garent evit ober ho meno, n'eus ket a leac'h da veza souezet o deffe bet en ho manerion, en ho falesiou, en ho c'hoajou, en ho jardinou, var ho lennou, var ho besiou, traou ker souezus evel a gaver c'hoas hirio var ar plason edo guech all ho manerion hag ho falesiou.

O velet eta an traou caer e pep feson a zo e Rom e comprenner essoc'h perag el levriou coz e c'halvet ar

bobl a ioa o chom ama, ar *bobl-roue* : berniet en devoa e Rom, ha tro var dro d'ezhi, ar pez a ioa a vrava, a vuzudussa er bed, a zouble oll d'ezha dre ners ha vaillantis he zoudarded.

Lavaromp hirio kenavo d'an oll draou burzudus-se evit mont da velet eur gear all souezus, dec leo ha tri ugent bennac en tu all da Rom etrezec ar c'hreiz-deiz.

(Eur pennad all eur vech all.)

IAN AR GERNEVEZ.

Lizer scrivet da eur mignon gant eur bre-toun a ioa eat d'an dour a vuez da *Cauterets* e kichen ar Spagn.

Cauterets, ar bevar a vis guengolo.

VA MIGNON KER,

Eun dour-bill, eur glao ken na foeltr evel na velas kristen ebet en he vuez, a laka an toennou da strakal. Ar c'houmoull, brema'z eus eun nebeut, a velet o ruza en dro da gern ar menesio evel pa vijent o c'hoari tapa. Mes hep dalé setu hi d'ober eur c'hoari all. En em lakaat a reont d'en em dourta ken na zistrink an tan ruz dioutho a bep tu. Tregarni a ra ar menesio, hag an tiez a horjell var ho diazez. An dougou bihan, a velet er mintin-man o tiskan en eur gana hed-a-hed skalfou ar menesio, a zo dent varnho liou ar *c'hafrouz*, hag evel targisier en egar, taget gant boued ar gounnar, e tirodellont d'an traou a lammou-penn.

En amzer Noe goz, var a gredan, an oabl ne zizac'has ket muioc'h a zour e ken nebeut amzer, ha taboulin an Aotrou Doue ne c'hoarias ket goassoc'h evit diliamma sier an dour-beuz.

Petra fell d'id a rafen e va zoullic cambr gant eun amzer evel a ra ? Lonka sonjou marteze ? Nemet re a zonzou siouas ! na'm euz lonket abaoue m'oun deut er vro-man da goza. Meur a grogad gourin em euz ranket da ober ouz an inou, hag aliez a veach em euz bet lamm diganthan.

Evit he gass divar va zro ne c'houffen eta ober netra guelloc'h eget distaga d'id eur marvaill bennac divar benn ar vro-man.

Pa ziguez eur haltec euz a venez Are e kear Vrest, dirac al lestr var behini epad pemp bloaz e tle servicha an *Nation*,

E tigor frank he c'hinou, he estlam a zo braz,
O velet eur seurt castel o vralla var ar mor glaz,
Ibilien en he greiz hueloc'h diouz an dour
Eget diouz ar vered bag an huella tour.

Mad, hep gaou ebet, an hini a deu er vro-man var he dro genta a jom ken estlammet o velet pegen huel ha peger sounn ho fenn gant ar menesio en daou du d'ezhan. Mene-Hom hag he gindirvi gomez ne vent nemet evel turadenno goz dirac ar re-man.

Darn anezho a zav ho fenn tostic da vro ar steret, ha pa vez splamm an heol ha dizolo-caer an amzer, e veler an erc'h o lugerni var ho gorre evel eul liser

venn a ve ledet eno da zec'h. Evit ho c'hichen ne zavont ledet ho c'hichen ket sounn, ha a zo goldet a vez bodennec. Mes lezomp aze ar menesio, he ket eun azen eveldoneme eo a rouda gompren beoc'h ken huel.

Azalec hanter ar menesio, betec anezho, he velet nemet brouzcoajou ha foenneier euz ar re gaera. Aman hag ahont, var lein ar menez, tiez guenn toet e glaz, lod anezho quintet huel var eur garrec. Du-man, saout ha denved eur maread, o peuri ar geot glaz, ar vam goz hag ar botredigou obz ho divoal. An tad coz a zo o toura ar foenneier, hag ar botred iaouank o fale hat pe o tougen beac'hiof foenn var ho c'hein. Biseoaz na karr na karrigel n'euz bet clevet o vigourrat dre ar guinojennou camm-digamm-ze, nemed avad karrigel an ankou.

Comzomp pelloc'h euz a gear *Cauterets* ; eur gearie eo ha n'e ket dizoare.

Ouspenn hanter, hep laret gaou,
Eo coantoc'h evit kear ar Faou.

Evithi da veza bihan e c'helle ober rampo gant meur a gear vraz. Tro an doriou hag ar prenestou, kercouls ha cornachou an tiez, a zo oll e mein marbr. A bep tu d'ar ruiou eur voazig dour sclear a zired d'an traou a big-lammou. Evel Landerne ha Castellin, ar gear a zo daou-hanteret gant eur ster vraz, mes eur ster hag a ia evel eun taro penn-follet dreist ar rec'hill en deuz hadet var he hent dorn an Aotrou Doue. Lavaret a rafet eur voquezad soubeo ar brignon o tilammet en tan, kement a ra oc'h eonenna.

Peskedigou stank a zo enni gouscoude, ha meur a veach, o velet Iann besketaer o slipata in dour gant he vaz hir, euz deut da zonz d'in euz va mignon Ivenat. Nag a labour en dije roet da zeni eon da gloc'her bro ar pesket ma carje beza deut aman ! Hor lojeiz on dije kemeret var bord ar ster, hag en dije gallet deiz ha noz teuler he higennou dre ar prenest.

Evidon-me a zo bet reuet fall en dro-man gant va flaneden. Deut oun da jom e creiz carter an ezen, hag ar sclankerez direol a reont bep mintin a yir ouzin da lavaret va fater. Ouspenn eiz-ngent azen a bevar droad a zo e kear, ha calz re all a zaou droad meurvad. Bep mintin var dro seiz heur, tud hag ezen a ia e procession beteg ar mammennou dour zomm, a zo lod anezho eun hanter leo vad dioc'h kear. Lavaret a ve great, o velet ar procession-ze, e ve cuden an oll vizeriou o tibuna dirag an daoulagad.

Sell aze eur strolliad paganis euz ar Spagn ; ma na vije gantho eur bragou berr ha boutou lien liammet en dro d'ho divesker, hag eur pallen vele rodillet en dro d'ho c'horf evit golo ho zruillou, e lavarfes e vent kerent tost da c'hinaoueien an arvor. Var ho lerc'h, a c'haoliad var eun azen, eur bigovec pinvidic ha pourset var ar marc'had. Red e vezo he zicour da ziskan, ha chacha var lost he azen da vont araog ma tiguez da hema mouzad e creiz an hent evel a reont aliez. Hag ac'hano, pec'het marvel e ve ho zamall, al loanet paour ; rag

dougen a rankont bemdez betec seiz pe eiz samm bouzellou. Eiz real hep tro a c'hounezont d'ho ferc'henn, n'e ket fall.

An darn vuia gouscoude euz an dud a veler o vont var ho zroad, daoubleget hag harpet var eur penn-baz. Nag a bet paour keaz Lazar, dare da zialana, a rank chom da azeza var ar vein a zo e bord an hent ! Ezen o sclankat, o tirlirinat ho ourouller ; tud o tourlounkat, o cranchat, o riboulat ho gourlanthen : ne glever ken penn-da-benn an hent. Pa ziguezer e kenver an dour, pep hini a c'hell goeillena hervez he faltazi. Evit daou vennec e c'heller ober eur c'hovad el leac'h ma carer. Ar stivellou a zo digor noz-deiz hag a daol founnuz.

En amzer goz, hervez em euz clevet gant tud ar vro, ne reat stad ebet euz an dour a vuez. N'oa nemet eun azen bennac o vont ebioù hag a vije gullet oc'h eva euz an dour burzuduz. Kement hini aezho a eve euz an dour-ze a baree buhan dioc'h ar zifern hag ar strakouillon. Sevel a rea cov outho, ha seul-vui ec'h event, seul-flourroc'h e teue ho bleven ha seul-gaeroc'h ho mouez. Unan bennac euz a baganis ar vro a deus da zopjal en doa marteze lann scouarnec muioc'h a speret eget oll dud habil ar vro, ha setu hen d'en em lakaat ive da eva dour zomm. Calz clanvourien a bareas, an darn vuia a velleas d'ezho, hag hep dale e oue embannet e pep leac'h vertuz ifam an dour a vuez.

Tavel a ran, rac marteze e sonje d'id e venn o clask c'hoari'n azen. Ar glao a zo ehanet, ar c'houmoull, hanter-zibradet dioc'h ar menesioù, a vinto hep dale dreist ho fennou, hag an heol benniget a deuio da bara adarre var ar vro. Mont a vezo gallet d'ober eun dro vale var bord ar ster vraz, a dle beza eat e breskinn gant an amzer a zo bet.

Kenavo eta, iec'hed mad d'id ha gourc'hemennou da botret chentil ar vro. Hep dale karrigel an diaoul a gasso ac'hanon varzu Breiz-Izel mar plij gant Doue.

En eur vont ebioù da di Iann Vourdel, ec'h evinn eur banne d'he iec'hed. H. K.

TABUD

etre Fanch Penverz ha Ian Lealdet.

F. PENVERZ.

Me zo eun den, malloz Doue !
Taolit evez var gement-se,
Eun den ganet a dud dinam,
Me her lavar ha berr ha splam ;
Eun den ne aloub eur guenneg
Ha ne vac'hom tra talvoudeg ;
Eun den a ro pa gav an tu,
D'ar paour ha pa ve ruz pe zu ;
Rak-se me c'hell sevel va fen
Hag ober goab a veleien.

I. LEALDET.

Fanch, me n'am euz ket tam anken
Dirazot o stoua va fen,
Evelato e guirionez
Me gav out eun tamig divez,
Bemdez pa devez da vragal
Hag oc'h an liz da harzal.

F. PENVERZ.

Da betra e tal eur beleg
Nemet da zastum arc'hant c'houeg ?

I. LEALDET.

Lavar d'in a te zo kristen ?

F. PENVERZ.

An dra-se ne dorr ket va fen.
Guir me a zo bet badezet,
Evit se me n'ouñ ket dalc'het
Da gredi koz bidennou fall
Mad evit hor c'herent gueach all.

I. LEALDET.

Me gav d'in, Fanch, hon tadou koz,
D'ho beleien bezet bennoz !
Ken habask ha ni a veve,
N'oa ket goassoc'h ho doare.

F. PENVERZ.

Euruz en deñn ar C'hallaouet
Pa oant a hep tu pistiget
Gant an deog, gant an taillou,
Ha gant kement turubaillou !

I. LEALDET.

A beb amzer ar C'hallaouet
Etouez an oll a ioa brudet,
Dre ho speret, ho gouiziegezh,
Ho skiant hag ho levenez ;
Gant kement-se penaoz ansao
E ve bet ho stuz ker c'huero ?

F. PENVERZ.

Eb mar ebet ebarz Bro-C'hall
An oll a ioa euruz gueach all,
Pa veze tud dister flastret
Gant tud ganet a c'hoat silet,
Pa vezet sunet e peb giz
Gant tud chentil, tud a iliz.

I. LEALDET.

Te, den gouzieg, lavar d'in-me
Pegement a baët neuze,
Ha diskuez petra rea disaour
En amzer-se stuz eur merour.

F. PENVERZ.

Var an dud dister ar guirioù
A gueze evel glao birou.
Tud a c'hoat huel ne baët ket,
Ar bobl epken a ioa sammel.

I. LEALDET.

Me lavar d'id, nez amezeg,
Gant tud skanv-ben te zo dallet.

F. PENVERZ.

Ha dall ouñ-me pa lavaran
An dud dister gant kalz gouelvan
A baët gueach all an taillou
Daoust d'ezho kaout nebeut madou ?

I. LEALDET.

M'hen toue, Fanch, te zo dall-pud
Pa zigemerez ker sot brud.
An noblans a baët taillou
Nemet divar he manerioù.

F. PENVERZ.

Perak markiz var he vaner
Ne baët morse tam dever ?

I. LEALDET.

An noblans a ranke sevel
Tud da vont gant-hi d'ar brezel ;
Hag ho dioual hag ho boueta,
Hag en he mizou ho guiska ;
Dre'n abeg eur guir ker pouner
E oa e frankiz ar maner.
An noblans var he manerioù
Ma ne baët ket a dailloù,
Var he danvez all a baët
Kalz a arc'hant a zoare.
Taol evez mad, va mignon kez,
M'hen toue d'id e guirionez,
Ni a zoug hirio ar guirioù
A samme gueach all hon tadou,
Guirioù a zo divadezet
Hag er c'hiz ma oant kendalc'het.
An dispac'h a reaz pinvidig
Tud araog a ioa reuzeudig ;
Ha pa zeuaz ar c'has da raz
N'oa nemet troket pen d'ar vaz ;
Evit eur marc'h born e Bro-C'hall
E oa digasset eur marc'h dall.

J. FAVE, *medicin.*

(Da veza kendalc'het eur veach all.)

Histor Coll-Bara.

(Tregontved pennad.)

Da grez-deiz ez iz a benn a nevez da gaout Gaid. Laouennoc'h-laouenna he c'haven be veach. Ar zempladurez hag ar spount o devoa he lakeat en eur stad ken truezuz a ioa pareed gant va zam bara hag ar guel ac'hanon.

Ar pezh guassa eo ne c'hellen ket kenderc'hel da ober ar vicher-ze bemdez. Va ialc'h a ioa goullou, hag ar guenneien a c'hounezen a ioa tano evit maga daou zen. Red mad oa d'in eta sonjal da gaout plass da C'haid tu pe du en eun ti kristen hag a zoare ; en eur ger da bourvei d'ezhi bara, dillad ha ti evit labour he divrec'h. Mez pelec'h caout an ti-ze ?

Peger c'huero e oue d'in-me er moument-se ar zonz euz an dispignou foll am boa great bete neuze ! Ah ! ma carfe an den coumpren ar vad a c'helfe da ober gant an arc'hant a daol dreist he benn ! mez allas ! ar iaouankiz ne glask nemed plijadur ; ar rest ne gount evit netra.

Dre vonheur an devez-se edo devez ar bae. Boulc'hed mad em oa dija gouñidegez va zizun evit guir, mezen desped da ze e chome c'hoaz aoualc'h ganen evit miret oc'h an eil hag egile ac'hanomp da vervel gant an naoun. An amzer da zont eo a rea va spount.

— Pe seurt sonj az peuz, emeve da C'haid, var ar poent-se ? Penaoz hag e pelec'h ez peuz faltazi da goza ?

— Ne c'houzoun dare, emezhi, Augustin keaz : ha te petra levez d'in ?

— Petra lavarfen-me ? Credabl braz ne garfez ket di-zrei d'ar plass diveza ac'h euz bet ?

— Oh ! tratra ! nag evit aour, nag evit arc'hant, a briz ebet. Mez cleo'ta ; m'am euz memor mad, ez peuz lavaret d'in eun dro benag ez poa ti ; petra vire, ouzomp da vont di fenez ?

Da vihana er c'hiz-se ne rankimp ket co usket er meaz,
— Emaout ganthi avad en dro-man ; ti am euz bet ; guir eo, ia bet. An devez ma'm euz kemeret ar vicher am euz breman em euz lavaret kenavo d'an ti-ze. Ha c'hoaz ac'han di ez euz eur flippad hent ! div heur vad a vale da nebenta.

— Kent-a-ze, Augustin, emezhi, me rai an nosvez-man evel am euz great an nosveziou all ; mevar p'o deuz al laboussed eun neiz, hag ar gidoun eur ched da gousket, me gavo ive eur plass benac da c'hilud ac'han da varc'hoaz. Varc'hoaz e teui abred d'am c'hilask aman hag ez aimp hon daou d'an oferen vi n'tin hag e pedimp Doue da rei d'eomp sclerijen var va buez da zont.

— Pe seurt a levez d'an oferen !

— Ia, d'an oferen ! petra n'e man ket ar zul varc'hoaz ?

— Eo da, guir eo ; mez gedal diganen mont d'an oferen a zo goulen diganen va gouzouk da drouc'ha.

Gaid paour, ma c'houffe va c'hamaraded e venn bet en oferen, e vent goestl da lakaat va c'hroc'henn da ober eun tavancher ler.

— Mantri a ran oc'h da glevet, Augustin.

— Me da vihana em beffe leac'h da vantri, ma ve gouezet e venn bet en ofiz : en hor micher-ni, selaou mad, ne c'heller ket atao ober he benn evel ma ve faltazi. A dra zur me a ve joa ganen mont d'an iliz, d'an oferen, d'ar gousperou, d'ar zarmounioù zoken ha d'ar venediction.

An traou-ze oll a zo traou mad ha caer ive ; evelse me blij d'in ar c'han, an ograou, ar fleur, ar voged ezanz etc. Mez c'hoaz eur vech, ma c'helfe unan hebken euz va c'hamaraded lavaret e ve bet va zreid var droujoù an iliz, n'ouñ dare, cred ac'hanon, ha me a ve beo div-heur goudeze.

— An daou c'her, artizan hag esclav, a ziniñ eta neuze ar memez tra, eme C'haid, en eur denna eun huanaden euz a voueled he feultrin.

— Guir aoualc'h a levez ; an tri farz euz an amzer an artizan keaz a rank ober ar pezh a zisplij d'ezhan hag ar peurrest euz an amzer ne c'hell ket ober ar pezh en deuz c'hoant.

— Lakeomp eta eo an artizan eun esclav, p'e guir e fell d'id. He faot eo, a dra zur, ma ne ket libr. Te da unan a zo esclav, a levez, perac ? abalamour ma'z peuz mez oc'h anzaou out kristen. Gra evel don-me hag ez po da liberte e pep leac'h.

— A gav d'id : te a gred an dra-ze. Eaz eo gout ne anavez ket an dud. Evit miret oc'h eun den da heuilla he religion ha da zarempred an iliz ne gilont dirac netra, memez dirac eun torfed. Me am euz dalc'het sonj mad euz an dro o doa great, n'euz ket pell c'hoaz, da eur c'hernevod var he chafod.

— Petra eo ar c'hernevod-se ?

— Ar c'hernevod-se, Gaid, oa guella den en deuz taolet he dreid en douar; artizan mad oa ive; eun den didrouz, a gomze brao oc'h an oll, a ioa he galoun var he zourn. Guelloc'h den evithan n'em euz gullet morse. Mad, digor breman da ziou scouarn, azalec an devez ma oa bet anavezet varnezhan ez ea d'an oferen, n'en doue peoc'h ebet, moument a habasder ebet mui. Atao an hu varnezhan, betec eun devez, evit en em zizober anezhan, e tispeghont ar gorden a zalc'he he chafod, hag e coezaz var ar ru evel eur zac'had loaioù. Aman zoken, var ar vein a velez aze, eo en deuz paket he lamm.

— Ar paourkeaz den ! maro eo ?

— Ne ket, mez e c'helle mervel. Ar seurt lemen-ze ne reont ket calz a vad d'an ijili, hag ar strouns a vez da heul a glask ar iac'h e diabarz eun den. Eur c'har d'ezhan a zo bet torret. Me gav d'in e man en hospital. Anez, set' aze eun den hag en dije roet sicour d'eomp er moument-man. Na guella paotr oa ar c'hernevod-se ! Dont a ra an dour em daoulagad gant ar c'heuz am euz d'ezhan.

— Mez ma c'houiez petra dliet da ober d'ezhan perac n'e peuz ket lavaret d'ezhan beza var evez ?

— Hag ober an dra-ze dirag ar re all; kement-se a vije bet eaz m'am bije gullet he gaout en eur c'hougn-tro benag.

— Evit lavaret ar virionez d'id, Augustin, ne greden ket e vije bet eun den ken digaloun-ze. Penaoz 'ta, kender, ez peuz gullet leuskel ober kement a boan da eur c'hristen mad ha d'eur mignoun.

— Guir eo; me a anzaou eun bet faziet; mez ma c'houfez, Gaid ker, pegen diod ha pegen digaloun eo ar re a zouj ar bed, o deuz aoun rag he lavarou.

Gaid a jommaz eun nebeut evel seziet; ne lavare ger; ne c'houien petra da zounjal. Erfin e tivouzaz.

— Petra, emezhi, peil e man ac'halen an hospital a zo da gernevod ebarz ?

— N'e man ket gual bell; perac e c'houlennez kement-se ?

— Abalamour d'ar zul, ma'm euz clevet mad, e c'heller mont da vizita ar re glanv.

— Me c'hoar an dra-ze pell zo; ha goude ?

— Goude me zanje ve mad d'id mont varc'hoaz da velet da gamarad euz a Gerne. Eun dra benag a lavar d'in e c'helle rei eur c'huzul mad benag d'id. d'hon tenna a enerez.

— Selaou'ta !

— Petra, aoun az peuz o vont d'he gaout ?

— An aoun am euz eo na deuffe ar gamaradet da c'hout eun dra benag.

— Assa, Augustin, anzaou n'out nemed eun dour-iar. Ar gamaradet a zo atao en da c'houlou. Gra va bolontez eur vech da vihana ha pa ne raffez ken, hag e veli n'ez po ket a geuz goude. Varc'hoaz e teui d'an oferen ganenme, ne labouri ket hag ez i da velet ar c'hernevod. Ma c'h euz c'hoant da ober plijadur d'in, gra an dra-ze.

— Gant petra ez in... e d'an oferen? gullet a rez n'em

euz ket a zillad dereat evit mont di.

— Kent a ze ma'z peuz cof-gar, an oll a velo anezhan, ha marteze unan benag euz ar re a gavi eno en dezo truez ouzid hag a roio d'id guerz eur viskamant nevez. Evelse dalc'h sonj mad; varc'hoaz ne labouri ket, ez i d'an oferen ha da velet da gamarad.

Doujanz am oa evit Gaid; cazi aoun am oa razhi. Kement all he c'harien. Goudebeza great pell amzer va fenn fail e livriz erfin ober ar pez a rekete.

Pa oue eat an oll artizaned en ho zro, ar zadorn d'an noz, ez ejomp hon daou varzu an ti a zavemp. Eno e c'houien guelloc'h an doareou egethi. He c'haz a riz en eur grampic plepchet, prenest ha dor varnezhi. Eno ec'h en em rodellaz en eur pallen coz choumet varlerc'h unan benag euz an artizaned. Var he goulou me ieaz d'am lojeiz prest da c'houde. Gaid a ioa euruz, me a ioa ive. He eal mad a jomme em plass evit beilla varnezi ar rest euz an noz.

(Eur pennad all eur vech all.)

NEDELEC.

Al Liberte.

E pep leac'h ne gomzer hirio nemet a frankiz, a liberte. Liberte evidomp.. liberte evit an oll.. ia, me ive a gar al liberte, ha penaoz e ve en eur c'hiz all? Ha va Doue n'e ket diskennet evit rei al liberte d'an oll! Ha ne ket maro a-istribill ous eur vezen? Ha n'en deuz ket scuillet piz he c'hoar var ar Golgotha evit rei ar guir frankiz d'an oll? Hoc'h unan, lenner, gullet e pe stad edo ar bed pa zeuz mab Doue var an douar. An oll dud a veve en denvalijen, ar braz ac'hanomp a gemere an drouc evit ar mad; tano oa ar re a vele c'hoaz eun dram-skeud euz ar virionez. Al liberte, ne oue hano ebet anezhi. Eur pen tiegez a c'helle kas divar he dro he vaouez deuet da veza koz, aliez zoken al lezen a roe d'ezhan guir d'he laza a daolion mein. Be c'helle guerza he zervicherien, ho laza a forz da zougen bec'hiou ponner, ho c'higna ma en dije bet c'hoant var an distera digarez hag ober euz... in spontailou evit ar brini. Mes deuet... e varan douar, ker buhan an denvalij... den a vel ar mad hag an droug. Ar h... uzout eo ken huel dirag Doue an divez... ar pinvidika mestr, ez euz en eur g... oll, evit ar c'hrek koulz hag evit an o... just eta ma garfemp-ni al liberte?

Ia, me c'houlen ive ar... dre eno e c'houlen al liberte evit a... evit ar belec evel evit ar bourc'hiz da... ha dreist oll al liberte evit an tad a fan... igale d'ar scol d'an nep a garo.

Ia, me c'houlen, ma'z euz lib... ar c'henta azen da iudal ha da voulla n'euz Doue, na sant, na diaoul ebet, e ve ive liberte da stoua ar penn dirag majeste Doue ha dirag he oberou.

Ia, me c'houlen, mar de'z euz liberte evit eun orin dud da zont er bed, da jom eno, da vont ac'hano eb croaz nag eur banne dour benniget evel chass, me c'houlen e ve ive liberte evit eur rum all da ober badeza ho zudigou, d'en em zimezi en iliz ha da c'hervel ministr hor Zalver Jesus-Krist en heur euz ar maro.

Ia, me c'houlen ma ve an aotrou person hag he gureet respetet en ho iliz koulz hag an aotrou mear en he di kear, ha ne c'helle den ebet taoler dismegans varno na mankout d'ezho evit eur rezon nag evit eun all.

N'e ket er c'hiz-ze, lenner, ema an oll. Be'z euz eun darn dud ha ne glaskont nemet al liberte da lavaret e pep leac'h hag enep an oll ar pez a garont hag al liberte da zerra ginou ar re na zonzont ha na gomzout evelldho.

Evitho ar frankiz da laza, da vuntri, da freuza, da zevi, hag evit ar re all al liberte da c'houzan, da vervel eb lavaret ger.

Evitho al liberte da gemeret e leac'h ma caviot, d'en em viska, d'en em loja kaer, da gaout aour, arc'hant, da eva kognag fin ha champagn divar ho coust d'eoc'h ha divar va hini.

Mes brema avad clevit ar seurt tud-se o comz euz ar re all. Ma ve pleget, emezho, dindan an dorn du a deu euz an Itali d'en em asten var hor bro, ne ve frankiz ebet, ne ve ket molen da ober eur c'hamed, da losker eur ger, da ober an distera nemet hervez faltazi ar veleien. Anez, emaoch eskunuget, ha ma varvit, emaoch kemeret evit eur c'hi hag enterret gant disprijans.

Mad, gullet brema penaoz en em gemer ar memez tud, gullet al liberte a lezont gant ar re all. Ar pannou ne fell ket d'ezho ma ve badezet ar c'hrouadur, nag enterret evel ar gristenien, hag evit-se ar vugaligon a gresco evel paianet bihan. Badezet int ar vugaleze, ma teu ar maro betec enno, eur mignou bennag d'an tad a drucho hema da gass ho c'horfou d'ar veret eb croaz na dour benniget.

N'e ket tout, ma'z euz unan bennag en izom n'e ket arc'hant a vanko d'ezhan gant ma raio hervez an orin dud-ze. Selaouit ar pez zo tremenet e Pariz, brema ez euz eun tri miz pe var dro.

Daou gamarad a veve guehall er brassa uovanez, er memez credenuou. Unan a gendalc'haz da veza pinvidic a forz da scriva traou a enep ar relijion. An hini all a gouezaz er brassa dienez, mes araog mervel e taoulinaz dirag he grouer. He c'hreg e creiz he foan ne c'houeze e pe du trei, ne deuz ket peadra zoken da gaout evithan eun enterramant deread. Gouscoude e dije caret kement! He fried oa bet guech all en eur renk huel! Neuze e teuaz sonj d'ezhi euz eur c'hamarad braz d'ezhan ha pinvidic-mor, hag hi ker buaz da scriva an dra-ma; « Aotrou, va fried paour a « zo a nevez maro er brassa paourentez. Guehall edo « unan euz ho mignonet, ha ber'e peffe ar vadelez da « zont d'am zicour evit rei d'ar guella den zo bet var « an douar eun enterramant deread? » Silaouit brema,

lenner, respont an aotrou pinvidic-ze a zav bemdez ken huel he vouez en eur gazetenn fall evit goulou al liberte evit an oll, ar frankiz evit ar paour koulz evit ar mondian. « Me, eme ar scrivagner dizoue-ze, en em garg euz an oll mizou gant ma vezo great gant ho pried eun enterramant civil. » Clevet ho peuz, lenner; me, eme ar scrivagner, a baeo tout, gant ma vezo casset ho koaz d'an douar eb belec, na croaz, na dour benniget. Gouscoude an den-ze oa maro er relijion gristen, er relijion gatholik. Rag-ze ive he intron, o c'houzout kement-se, a deuaz ar goad da selasi en he goazied hag a scrivaz en dro: « Dalc'hit, aotrou, oc'h arc'hant ganeoc'h, ho mignou koz zo eat d'an iliz gant kar ar paour? »

Setu aze eun dra c'hoarvezet e kreiz Pariz, casset e peb bro gant ar c'hazetennou. Kement-se a zesko d'eoc'h guelloc'h eget ar pez a c'houffen da lavaret ar stad a dleer da ober euz ar seurt tud-ze ne glever o tout euz ho ginou nemet gerion a liberte, a frankiz, evit gluda nep a zo sempl aoualc'h evit ho silaou hag ho c'hredi.

MAB AR BAE.

KELEIER.

An aotrou Odeye, persoun Trefflagat, a zo nevez maro.

Freret Plougerne, o velet ez euz etouez ho scolae-rien meur a hini hag a ziscouez caout c'hoant da vont d'ar Scol Normal, o deuz sonjz lakaat ar re-ze en eur c'hlass disparti, el leac'h ma vez great scol d'ezho a gostez var ar pez a zo red da c'houzout evit beza recevet eno. O veza ma vez bep bloaz eur maread tud iaou-ank o clask mont di eo diessoc'h beza recevet; rac ne vez recevet nemet dec pe zaouzec var bevar ugent hag ouspenn a ia avehou d'an ecsamin. Bete vrema, ar re a zo bet casset gant Freret Plougerne a zo bet ato recevet en taol kenta, e leac'h eur c'halz euz ar re all a renk mont dion, teir' guech, d'an ecsamin; ar pez a zo eur c'holl amzer evitho hag eun dispign evit ho zud. An dud iaouank o deffe c'hoant da vont d'ar Scol Normal a ve mad d'ezho eta mont d'ar scol gant Freret Plougerne, p'e guir eno e ve roet d'ezho kentelliou ha deveriou disparti evit ho lakaat e stat da veza recevet pa deuffent d'an ecsamin da Gemper.

EUR ZONIK.

Perac en amzer 'm omp enni
Kement a drouz, kement a gri
Var an noblans ar veleien,
Goassoc'h 'vit vent oll muntrerien?

Var ar Frered, ar Seurezed
Ve breman ive gual fouetet;
Evit laret eur gomz cren
Var gement vev e guir gristen.

Ouz ar veleien dreist pep tra
Ez oar malisset ar guassa;
Ebarz e ker ha var ar mez
E crier var ar belec kez.

Ni garfe gouzout ar rezon
O deuz an dud heb relijion
Da iouc'hal er giz-se bemde
Varlerc'h ministred hon Doue.

Red ve laret an den difeiz
N'euz calon ebet en he greiz,
Pe ma'n deuz eun tamik hini
Eo brein an hanter anezhi.

Perac beza ato clask affer
Ouz tud 'ra ker mad ho dever,
Ouz tud a rofe ho bue
'Vit salvi hebken eun ene ?

Red eo beza diskiantet,
Gant an diaoul deza dallet,
Ma ne velomp skler hag anad
Int tud leun a volonte vad.

Var an douar ha var an dour
Ez int atao prest d'hor sicour ;
Betez var dachen ar brezel
Ar belek a zo d'eomp fidel.

Var ar mor braz 'n eur vatimant
En desped d'an aël, d'an tourmant,
Ar belek mad c'hoaz hon heulio
Heb aon ebet rag ar maro.

Hen a gonsol ar prizonnier
Coulz hag an den en dizesper ;
D'ar c'hlanvour 'n he heur diveza
Ar belek a ra calz a joa.

'Harz ar chafod gant ar muntre
Ar belek zoken a veler,
O conforti ar malheuru
'N eur ziscoez d'ezhan croaz Jezuz.

Ar belek paour, c'hoaz iaouank flam,
A zilez he dad hag he vam,
He gerent all, he vignoned,
'Vit mont da vro ar Baianed.

Dre garantez 'vit he nessa
E creiz an tourmaouchou brassa
Ar belek evel eur merzer
A varv tri mil leo deuz he ger.

Claskit d'eomp breman eur barvek
Deuz ar re gri var ar belek
Hag a ve content da vervel
En doare-ze er broion pel.

Guell blich d'ezhan blaz ar frico
Eget ar gaoz euz ar maro,
Ha kentoc'h e c'houffe mervel
E bro ar quin mad costez Bourdel.

IVONIC AN TAlFASSER.

Postilion-Breiz.

Lizeren ha Numero banden ar re n'o deuz ket
c'hoaz paet ho C'hazeten.

A. — 35. (27 a dle 13 lur 25 s.)
B. — 40, 42, 43, 20, 26, 33, 42, 43, 48, 57, 60, 67,
69, 70.

C. — 42, 44, 28, 34, 37, 38, 40, 44, 53, 70, 85, 109,
112, 144, 149. (23 a dle 3 lur 75 s.) (149 a dle 11. 75 s.)
D. — 44, 47, 49, 20, 24, 37, 38, 44.
E. — 9, 19, 28, 33, 36, 39, 44, 46.
G. — 1, 17, 19, 22, 24, 26, 27, 36, 54, 58, 83, 94,
94, 104 113.

H. — 3, 15, 18, 24, 27.
J. — 4, 9, 26, 29, 36, 37.
K. — 5, 32, 33, 34, 40, 44, 52, 56.
L. — 2, 16, 28, 44, 45, 46, 52.
M. — 29, 30, 39, 44, 63, 68, 75, 77, 84. (49 a dle
c'hoas 24 lur 75 s.)

N. — 8.
O. — 1.
P. — 6, 9, 17, 27, 30, 48, 54, 70, 74, 87, 89, 94,
93, 94. (22 a dle c'hoas 22 lur 25 s.)
Q. — 3, 6, 16.
R. — 9, 14, 17, 23, 30, 32, 44, 57, 64, 74. (19
a dle 17 lur 35 s.)

S. — 3, 5, 10, 19, 20, 24, 26, 30, 43, 46, 60, 66, 71,
74, 82, 92, 96.
T. — 16, 17, 18, 23.
V. — 9.
1 Billom, 3 Nantes, 9 Paris, 11 Bressieux, 13 Cette,
25 Izé.

Ar re o devezo paet var ar zizun a vezo lamet
ho numero divar an daolen-ma a benn ar zi-
zun varlerc'h.

PRIZ AN ED.

TAOLIT EVEZ. — Ar priz merket da genta eo priz ar mar-
c'had diveza, hag ar priz merket d'an eil eo priz ar mar-
c'had araoc.

KEMPER. — Marc'had an 2 a vis kerzu

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	25 l 00s	23 l 50s
Segal	48 50	48 00
Eiz	48 50	49 00
Guiniz du	24 30	24 50
Kerc'h	20 50	19 50
Avalou douar	8 00	7 50

POUNT'N-ABAD. — Marc'had an 30 a vis du.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	25 l 54s	
Segal	47 50	
Eiz	48 00	
Guiniz du	22 26	
Kerc'h	20 00	
Avalou douar	7 50	

CASTELLIN. — Marc'had an 30 a vis du.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	24 l 40s	
Segal	49 96	
Eiz	48 00	
Guiniz du	23 74	
Kerc'h	19 50	
Avalou douar	6 00	

Perc'hen-Merour : AR. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gant AR. DE KERANGAL.

FEIZ HA BREIZ

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA

Casset bep sul da gement kristen a gomz ar brezounec

PRIZ AR GAZETEN

AR MARC'HAD D'HE C'HAOUT BEP SIZUN EPAD AR BLOAZ A GOUST :

DAOU SCOUET evit ar Finister, — ar Morbihan — ha Costez-an-Nord
SEIZ LUR evit an departamanchou all.

Ar marc'had a dle beza grev ha paet ato e ti an Aotrou AR. DE KERANGAL, Perc'hen-Merour, e Kemper.
Ar servadur da lakaat var ar gazetenn a dle beza casset d'an Aotrou MORVAN, chaloni, kenta skrivaniar,
Pe d'an Aotrou NEDELEC, eil skrivaniar, ru Bourg-les-Bourgs, 26, e Kemper.

KEMPER, 16 a vis Kerzu.

Pardounerien Breiz e Rom.

TREDE PENNAD HA TREGONT.

Eur menez tan — Eur gear a zindan an douar.

Evit miret da goll pennadic ebet eus an amser ken
talvoudec em boa da dremen en Itali e lakean an noz
da zicour an deiz. Evelse an diou nosvez-ma, c'huezec
ha seitec a viz kerzu, em beus tremenet hed-a-hed en
hent houarn. An noz a ioa discoc'hen, hag an trou-
c'had reo guenn a ioa var an douar a rea d'in choucha
guella ma c'hellen. Dre ma tostean oc'h ar gear a
Napl, dudiussa kear a leverer a zo er bed, e velen evel
eur goumoullen zu a zioc'h an douar. Goulen a ris di-
gant eur bejour petr' oa ar goumoullen-se a velen a
zioc'h eur menez begoc evel torgen sant Mikeal, e
Braspars. — Ar menez-se, emezha, eo ar Vesuv hag
ar pez a gemerit evit eur goumoullen eo ar voged a
deu euz ar menez tan-se. Ouspen ugent leo, m'oar
vad, edon dioc'h ar menez-se pa goummanis gueled
ar voged.

E Napl ne ris nemet chench bagou ha bale eur pen-
nadic er gar da zirounna va divesker ha tomma va
zreid. Dec leo bennac em boa da ober hed-a-hed ar
mor araoc erruout e traon ar menez tan-se. Pevar
breisiad oamp, unan ac'hanomp a ioa cam, an daou all
berr-tre ho divesker, setu perac ne fellas ket d'ezho
crimpat var ar menez huel-se. Evit miret da zisplijout
d'am zri c'henvroad ne bignis ket ive varnezha. Keuz
em beuz, mes keuz re zivezat ; ginaouec oun bet siouas
d'in ! Cals eus ar pelerined all a zo pignet var lein ar
menez evit guelet ginou ar fourn-se ne baouez morse
da zivogedi, a zo atao an tan ennhia a reas gant an
douar. Evelse eur pelerin a ioa gantha eur vasglaz peler,
hag e nebutoc'h evit pemp minut a zo bet devet ar
penn en doa sanket e creiz al ludu ; eun all a daolas
he vouchouer fri var al ludu-se hag a grogas raedal an
tan ennhia. N'oa ket brao eta mont diarc'hen da c'ha-

loupad var gern ar menez-se a zifoup atao eur voged
soufr anezha.

Div heur a renker da gaout evit pignat var gern ar
menez en deus daouzec cant metr a hueded. Dre ma
tostaer oc'h kern ar menez, ar bale a zo diez ha skuizus ;
epad tri c'hart heur emaeo a vale evel var eur bern
sounn a dreaz pe a ludu, ne reont nemet rikla a zin-
dan ho treid, eb caout harp d'ho taouarn nemet al ludu
poas-se. Bez'ez eus cals menesiou tan var an douar,
var a leverer, ne d'eus hini ker curius hag ar Vesuv,
pegement bennac ma'z eo unan-euz ar re izella. E hini
all ebet varnhet tost, an tan n'en deus kement a ners
evel en deus ama.

An dud guesiec, o deus bet skrivet divar benn ar
Vesuv tri pe bevar c'hant vloas araoc donedigez hor
Zalver, a lavar n'oa mui a dan ennhia. Fasia a reapt,
rac naontec vloas ha tri ugent goude, ar menez a zi-
vorfilas evit brassa malheur ar c'hearion a ioa peustost
d'ezha, hanvet Sabi, Herculanium ha Pompei ; kearion
bras gouscoude ; Herculanium a zo varnezhi a blasou
eur metr var'n ugent hag a blasou all betec pevar metr
ha tregont a ludu, mein-punz henvel oc'h spoue, pevar
pe bemp guiskad a zo anezho gouscoude ; var Pompei
ne d'eus nemeur ouспен pevar pe bemp metr, ha ne-
butoc'h zoken a blasou.

Er bloas 472, evel a zesk d'eomp al levriou euz an
amser-se, ar Vesuv a zihunas adarre gant kement a
gougnar ma'z eas al ludu bete Constantinopl a zo tri
c'hant leo bennac ac'hano. Er bloas 1631 ar Vesuv a
zivorfilas adarre. Eun den guesiec a ioa bet var gern
ar menez-se nebut dervesiou araoc, hag a velas anez-
ha o tislounka an tao, an dour hag al ludu, a lezas dre
scrid kement en doa guelet : « Ar Vesuv, eme Braccini,
« a zo eul leo hanter da ober an dro d'ezha ; a bep tu
« oc'h ar menez oa toulladou strouez ha guez biban,
« var ar gampoullen a zo var he c'horre ez oa glasvez
« edo al loened o peuri anezho. D'ar c'huezec a viz
« kerzu e tifoupas evel seiz ster zour bero euz a greiz
« ar menez hag a c'holoas ar c'heriadennou a ioa e

« traon ar menez. Bourg Resina a ioa savet var gourre
« Herculanium a voue pulluc'het oll gant an dour
« beus-se, haavet *lav*. Ar vogidel a zave en ear, mesk
« ha mesk gant ludu fin-fin a ziruille ive goude en eur
« glao spontus, a reas eun distruch bras er vro tro var
« dro. Pevar mil den a voue lazet en dro-se, goloet
« gant al ludu pe scotet gant an dour bero-se. »

Abaoue ar menez-se n'en deus ket great kement a
zroug. Gouscoude er bloas 1794, en amser ar Revo-
lution vras, ar bourg hanvet *tour ar grigi*, a ziruilhas
varnezha euz a greiz ar menez eur bar *lav*, dour bero
ha ludu, var eul ledander a vil troatad, hag a ias betec
tri c'hant hanter cant troatad er mor.

Pa vez ar menez e counnar, o tislounka an dour, an
tan hag al ludu, ar voged a zao sounn er vann betec tri
c'hart leo a hueded; ar penn huella a deu da leda
neuse hag a zo henvel oc'h eur vezen palm bras meur-
bet. Ar glao ludu-se, mesk ha mesk gant meinigou
spoueoc, a bad avechou meur a zervez; er bloas 1822
e padas daouzec dervez. An ezen dour bero-se, a zao
tri mil metr evelse er vann, a deu d'en em starda en
oabl a zo cals iennoc'h, en hevelep doare ma vez mui-
oc'h-mui a gass varnezhi. Eb paouez e veler al luc'hed
hag an tan pean da benn ar piller ludu-se, hag ar gurun,
ne ehan da grozal, a ra eun trous c'hoas tregernussoc'h
evit hini ar menez a zo o tislounka ar bern dour ha
ludu-se gant kement a gass. Evelse e sao mein bras a
dri zroatad carre, betec daouzec cant metr a hueded.
Kement a freuz a ra avechou an tan a laka diabars ar
menez da virvi, ma teu da frailla cals izelloc'h evit he
gern, ha da zireded dre an toull-se an dour bero mesk
ha mesk gant al ludu a vez henvel oc'h ar pri. Al ludu
pe an hevelep scloac-se, nemeur a deoder en devez, a
jom an domder en he zibars cals bloavesiou, dreist oll
dre'n abeg d'ar markachou a vez var he c'horre, hag
a zalc'h an domder.

Bed tro ma'z eo bet difoupet an tan eur ar Vesuv
ez eus bet evesseat outha hag ar skloak bero-se a rea
peurvuia eur c'hart leo bep heur. Avechou eun nebeut
dervesiou goude ma vez paouezet ar menez da deuler
tan e sao, euz a zindan ar berniou coz a skloac, eur
c'houez ker cren ha ker pounner a souffr ma teu da
vouga an dud a vez dievez avoualc'hevit mont re dost.
Er bloas 1822 kement-ma a ziguesas daou ugent der-
vez goude m'oa paouezet ar menez da deuler tan. An
hevelep menesio a gendalc'h betec bloas dioc'htu da
deuler tan, avechou eun nebeut dervesiou epken.

Herculanium. — Va amser o veza ker berr n'em
beus ket gellet mont da velet ar gear-ma, unan euz
an teir a voue goloet gant ar skloac a ziruilhas dioc'h
ar Vesuv, naontec vloas ha tri-ugent goude hor Zalver.
Houma a ioa eur gear vras meurbet hag ouspen pin-
vidic-mor. Tud kear, o veza var ribl ar mor en eur vro
ar vrava hag ar pinvidica a c'houffer da velet, a voue
goloet oll gant ar pri a ziruille ken tom euz ar Vesuv
ma'z eo pulluc'het kement a c'helle an tan cregi enpha.
Gouscoude evel ma commansas ar menez da reuga ha
da ruilla ar skloac entanet-se var dro teir heur goude

creiz deiz, ne voue tapet nemeur a dud en ho ziez. Ne
gaver nemeur a eskern tud nag en tiez nag er ruion.
Betez pevar metr ha tregont en deus a deoder ar bern
skloac-se a c'holoas kear, hag e neb leac'h n'en deus
nebeutoc'h evit unan var'n ugent. Etre pemp pe
c'huec'h guiscad e ma ar bern traou-se, etre pep guis-
cad e caver douar labour, ha melfed crogenec en he
douez.

Evelse Herculanium a ioa collet he hano hag he flas
betez euz ugent vloas bennac a zo. Neuse eur boulan-
jer, o veza lakeat toulla eur puns, a erruas var eur
bern marbr labourer caer. Ar gavaden-se a reas cals
da zoujal. Toull e voue e leac'h all, hag a fors da
furcha e voue cavet tiez caer, eun theatr evit ar c'ho-
riou public, a ioa plas enpha da zec mil den. Eno e
voue cavet ive patromou cals e marbr hag e bronz,
lod var varc'h zoken, a zo oll brema en eur palez er
gear a Napl.

Var a leverer avad, ne d'eo nemeur plijadurus gue-
let Herculanium, a zo ken doun a zindan an douar; hag
ouspen, dre ma touller evit tenna an traou caer a zo
eno, e renker scora ar vaout gant treustou a zo stanc-
stanc evit miret na halo. An niver bras-se a dreustou a
vir na c'heller guelet an traou evel m'emaint. Evelato
m'am bije bet amser ar pez a garjen, e vijen disken-
net da bourmen e ruion ar gear-se a zo brema tost da
gant troatad a zindan an douar, em bije pourmenet,
eur c'houlaouen em dourn, er ruion-se leurennet gant
mein ben bras kena, a vele guech all o para varnezho
an heol benniget.

Eno em bije gellet pourmen en eun hevelep templ
bras meurbet, en em zestume guech all enpha ar bobl
evit divis var afferiou kear hag ar c'honvers. An tem-
pl-se, a ioa enpha cals patromou marbr ha bronz, en
deus pevarzec metr ha tri-ugent a hirded, tri ha daou-
ugent a ledanded, hag a zo enpha c'hoas daou biller
marbr ha daou-ugent. Kement-se a ro sclear da velet
n'oa ket peorien epken a ioa o chom er gear-se.

Ho doueou, a ioa eno cals zoken, n'o
deus ket gellet ho miret dioc'h trubiillus-
se; ama ho c'haver el leac'h evel evel gant ar
baianet, evel n'oa ket do eur c'hren
douar a ioa bet ugent vloas maint eno
er plasou great evitho. Ar evitha da
zevi kement a gave var he ket ar mo-
geriou; evel dour priellec ep diskar
ar mogeriou, ha n'en doa k h ken ne-
beut evit teuzi ar patromou a zo cavet
cals anezho, hag a veler e

Neket brao beza o chou menez-se a
gendalc'h ato an tan enpha hou-se ne
baouez da vervi; ha ma teu ar bras-se da doulla
e c'hell ober ker bras darvoujou evel diagent. Guel-
loc'h eo beza o chom a zindan menez Are, pegement
bennac ma'z eo iennoc'h.

(Eur pennad all eur vech all.)

IAN AR GERNEVEZ.

Paris epad ar Vrezel.

— Ah! va ene eo! Mes n'her guelan ket.
— N'her gueles ket sur, morzevelloc, evit he baka
evel ma c'helles paka eur c'hoanen.

— Eur c'hoanen a zantan oc'h va finsat, ha gant ar
goulou pe oc'h sclerijen an deiz e teuan a benn d'he
gulelet. Mes an ene ne c'heller ket gouzout peseurt
liou en deuz.

— An ene n'en deuz liou ebet p'e guir n'en deuz
ket a groc'hen evel an traou o deuz corf.

— Coulsoude Tregeris a gustum lavaret: Daonet
croc'hen va ene!

— Ia, evit farsal, abalamour ma c'houzont ervad ne
risclont nemeur o kinnig da *Baoli* croc'hen ho ene.

An Tad Cleac'h da Ian. — Mad, Ian, deuet eo ar
maout ganes. Mes brema te a c'helle prouvi d'inn-me
em euz eur c'horf?

— Assa, aotrou, petra livirit 'ta?

— Estonet oud, Ian, bea zo bet tud habil var ho
meno hag a rea scol evit deski d'ar re all n'o deuz
ket a gorf.

— Daoust ha n'euz ket bet ive eun den habil ben-
nac o clask prouvi n'euz ket a heol?

— Oh! d'euz da, ha zoken dre rezouniou camm ha
born ez euz bet prouvet ive n'euz bet biscoaz var an
douar Napoleon I ebet.

— Mar d'eo possubl! Mevar n'e ket guir an dra-ze,
o farsal eo emaoe'h, aotrou?

— Pa lavaran d'id, cred ac'hanon.

— Assa, setu ama petra ve red da ober d'an orin
dud-se: ho faka egiz ma vez paket al loaret gouez, ho
ambarki assambles, hag ho leusker du-hont en eun
enezen bennac euz an Oceanii, el leac'h n'euz den ebet
o chom, evit ober ho c'hesteuren evel a garint. Rac
traou danjeruz a istiman e tle beza ar seurt tud-se n'o
deuz aoun na rac Doue, na rac diaoul, hag a zonz eo
eehu tout gant ar vuez-ma. Ar re-ze a dle hasta affo
dastum ha crava el leac'h ma c'hellont.

— Rezoun ec'h euz, Ian, evelse a c'hoare gantho.
Pep hini anezho a generfe heb scrupul madou an oll;
mes evel peb hini en he bart he unan ne c'hell ket
dout a benn euz an dra-ze, e teont d'en em unani
entrezho.

— Evit petra?

— Evit beza crenv avoualc'h da asten ho c'hraban
var an oll danvez a zo etouez an dud.

— Neuze 'ta e lakafent e boutin ar pez o deffe la-
eret, hag ez affe peb hini gant he loa d'ar pot?

— Evel a leveres, Ian. An danvez, emezho, a zo
bet pell avoualc'h etre daouarn ar re all; mall eo o deffe
ive ar plad da lippat.

— Daoust ha ne ve ket an dra-ze ar *C'hommun*.

— Eo da, Ian.

— Neuze 'ta eur *C'hommunard* hag eur *positivist* a
zo ar memes tra?

— Ar memes labouz eo.

— Hag eur *radical*?

— Ar memes gloc'h adarre.

— Labouz treud, *Moncheu*!

— Ia, Ian, setu perac o deuz c'hoant larda, ha pega
el leac'h ma'z euz crog.

— Daoust hag hi a raffe ive *disparti etre an Ilis*
hag ar c'houarnamant?

— An dra-ze a zo sclear d'id, Ian; heb an disterra
scrupul, hag e teir feson zoken.

— Pere eo dija an teir feson-ze?

— Setu hi ama: da genta, difen n'en devezo ar pab
netra da velet var ar rea zo e penn ar c'houarnamant,
evitho da veza badezet ha kristenien, ha lezel dre eno
ar c'houarnamant da veza falloc'h, ma car, eget hini ar
baianet. D'an eil, lamet he dammic rouantelez digant
an Tad santel, ha gouscoude ar rouantelez-se a ioa
red d'ezhan da gaout evit ren an Ilis egiz m'eo dleet.
D'an trede, nac'h ouz ar veleien an arc'hant a vank
d'ezho ar c'houarnamant evit ho digoll hervez ai lezen-
nou euz ar pez a zo bet laeret divar ho c'houst eu am-
zer ar Revolution vraz.

— Hag int goazet da zina an tri artiel-se?

— Oh! ia, ha calz a re all gantho.

— Petra! Mes nenze int eta ive *dispac'herien* pe
revolutionerien?

— Hag ez int; ha mar bezont lezet en ho roll, e
vezint ive *petrolerien* ha *muntreien*.

— Oh! pebez bleizi a zo dre ama! Ha pe hano e
deuz ar vam vleizez?

— Ar *Revolution*.

— Hag ar bleiz coz?

— Ar relijion brotestant.

— Ha piou en deuz ho digasset er vro?

— An diaoul.

— Ha piou ho c'hasso kuit?

— Doue hag an dud a galoun a zo a du gant Doue.

— Assa, ma carfe an Aotrou Doue sevel hag astenn
he zorn?

— Hen ober a rai, Ian, abalamour da galoun he Vab,
hor Zalver Jesus-Krist, a gar ar Francisien, hag abala-
mour da zaelou ar Verc'hez Vari, a zo diskennet var
menez ar Salett ha var roc'h Lourd da vouela var ar
Frans ha da bedi evithi.

— Ra zeui da veza guir ar pez a livirit, Aotrou!

— Guel dija, Ian, pebez chenchamant zo etouez ar mo-
bilet hag ar zoudardet all abaoe ma ra ar Prussianet
kement a freuz en dro da Paris. Mont a reont d'an
offeren, da goves ha da gommunia; receo a reont ar
scapuler gant devosion; n'o deuz mez ebet o coves,
ne lavaran ket ebken en iliziu hag en *ambulansou*,
mes c'hoaz er c'hazarniou, var ar plasennou ha betec
er parkeier, dreist oll pa vezer o pourchass mont d'an
tan. Neuze e covessaer var dachen an emgann zoken.
Digor da zaoulagad, Ian: dre m'az es gant ar ruion,

ne veles nemet *ambulansou*. Petr'ar palez-se ? Eun *ambulans*. Hag an ilis-ma ? Eun *ambulans* ive ? Hag an ti caer-ze a c'houec'h astach ? Eun *ambulans*, *ambulansou* atao, *ambulansou* ebken. Hogen en oll blasou-ze, el leac'h m'eo bet offanset Doue ken aliez a vech, nag a boan a c'houzanver brema a galouu vad ha dre garantez evithan ! Nag a bedennou a vez lavaret var ar gueleou-ze ! Nag a dud iaouank a ra da Zoue ar sacris euz ho c'herent, ho mignounet, euz ho bro muia caret, d'ar mare m'emaint c'hoaz e barr ho brud hag ho buez evel pa lavarfen en he bleun ! Ha mar teuler evez ouz an dispignou a ra tud Paris evit sicour ar vartolodet hag ar zoudardet ! Guel an introunezet vad-se e tal guele eur paour-keaz bretoun elanv pe glazet eu emgann ; daoust hag he vam pe he c'hoar o devije gellet rei d'ezhan brassoc'h merkou a garantez ? Gouela a reont gant ar c'hlanvour ; comz a reont d'ezhan euz a Zoue, euz ar Verchez Vari, euz he eal mad ; goulén a reont diganthen kelou euz he vam ger, euz he dad dija croummet dindan beac'h ar gozni, hag a gouezo dindan ar beac'h euz he c'hlaç'har pa vezo lavaret d'ezhan : « ho mab a zo maro e Paris. » An introunezet carantezuz-se a glask an tu e peb feson da lakaat ar mobil iaouank da ancounac'haat e ma pell dioc'h ar gear, en eur zigass da zonz d'ezhan euz he vreudeur, euz he c'hoarezet, euz he vignounet, ha dreist oll euz he bersoun hag euz ar veleien all euz he barrez. Rac dre ma sant ar vuez o vont kuit an den elanv a zistro varzu he gavel, varzu amzer he vugaleach, varzu an dud o deuz he garet da genta. Oh ! Ian, mar d'euz tud fall e Paris, tud vad a zo ive. Leun eo a Seurez, a Frereet, a veleien, a venac'h, a visionerien ha zoken a vourc'hisien, pe aotrouien euz ar bed, hag a ro brema d'ho nessa ar c'haera merkou a garantez. Ezom or boa da gaout ar valaen ; mes Doue en devezo truez ouzomp hag a bardouno.

— Ha penaoz e tiscouezo Doue d'eomp e fell d'ezhan pardouni ?

— O terri he fenn d'ar Revolution.

— Ah ! mar carfe ober da vihana. Mes penaoz her graio ?

— O lakaat urs vad er vro, ha peb hini en he blas.

— Eno eo. Neuze ar zaout a vo divoallet mad, ha ne d'aint ket e breskinn evel ma'z eont brema.

— Mad, Ian, eur goal frapped caozeal on euz great.

— Oh ! aotrou, an dra-ze ne erru ket aliez.

Evidon-me n'em euz ket cavet hir an amzer.

— Na me ken nebeut dre ma'z edon gant eur c'henvroad, eur potr chentil hag eur c'hristen mad. Ro da zorn d'inn, Ian.

— Ho trugarekaat, aotrou, ha kenavezo ar blijadur d'en em gaout adarre assambles.

— Bolontez Doue bezet great ! Kenavo, va mignoun !

AN TAD CLEAC'H.

(Eur pennad all eur vech all.)

Histor Coll-Bara.

(Kenta pennad haTregont.)

Va c'houk a oue scanven noz-se. Va spered ne ehane da drotal aman hag ahount evit dineizia eur plass d'am c'hiniterv. Inouet maro oan var va golc'hed. Pell eta araoc an deiz e riz eun hija d'am zruillou ha d'am laou ha me varzu Gaid. Pa errujon edo Gaid var he daou c'hlin o pedi, o lavaret he fater. Sempl oa c'hoaz, mez iac'h a hent all. Var ar marc'had ar joa e doa da veza cavet eun den da gemeret perz en he foaniou a ioa ker braz ma santen va unan an ezom da veza an hanter guelloc'h ou-thi c'hoaz.

E guirionez n'oa ket braz va mirit da veza mad e compagnunez eur verc'h ker fur ha ker santel.

Hon daou ez ejomp assamez d'an oferen, da japel Sant-Lauranz, demdost d'an hospital m'edo ar c'hernevod. N'edon ket em eaz, pell ac'hano. Tersien am oa evel eul leue.

Etouez va c'hamaraded ne gleven bemdez nemed : *Ah ia, kea d'an iliz, eur paour evel m'az out, prest e di casset er meaz ; en ilizou ne c'houzanver paour ebet : ha c'hoaz ar re a c'houzanver enno a vez sunet ho arc'hant digantho, red e ve guelet !*

Kement a draou evelse a gleven bep heur ma'm oa echuet dre gredi oant guir. Crena a rean, rag n'em boa ket a c'hoant da veza casset er meaz ha nebeutoc'h c'hoaz e vije tennet va guenneien diganen. Ezom am boa anezho. Er penn kenta euz an oferen edon bep moument var c'hed euz eur batougnen benag digor he graban evit samma va liardou. A greiz-tout e veliz eur vaouez o testum arc'hant ar c'hadoriou. — Alo emeve, e ma echu an eured, em aoun tranzouillet. — Selaouit mad :

Ar batougnen a dremenaz abiou d'in, ugent guech da vihana ; ne lavaraz d'in nag ia nag allaz ! na te zo var'n hent, na te zo paour. Coummanz estounet. Estounetoc'h e ouen c'hoaz pa'z hadorieu hadorieu abiou d'in heb goulén guenne gulet a riz sclear neuze n'oa nemed ge am boa cleveit etouez paotred ar bed.

Va zerzien a ehanaz ha biscoa dur eget na'm boue epad an oferen. Go aprenen ket neuze ar pez a goumprenat pjen ket d'an amzer-ze e vije an oferen ar rifiz euz a vab Doue evit pec'hejou ar be 'houien d'an amzer-ze, eo e tremene en an ofiz, eun dra bennag a vraz hag am b.

Epad an oferen-ze e santen e ag, eun dra dalvouduz zoken, p'e guir oa evithan couliz hag evit ar re all e tiskenne eil fersoun an Dreinded var an aoter. Santout a riz eno an *egalite-ze* a gomzer kement anezhi var an douar hag a zo ker ral etouez tud ar bed. Me'm boa kement a berz en oferen-ze ha kenta roue zo var an tron.

En oferen-ze me'm boa va lod coulz ha den. En iliz

me zante edon er gear, em pe a dra, ha ne c'helle den va c'hass kuit ac'hano.

Er bed, ar re a gomz a *egalite*, a *fraternite*, a c'halv ac'hanoç'h a amzer da amzer da breja ; petra reont-hi d'eoc'h ? petra zervichont-hi d'eoc'h var an dousier ? eur gosten ejen, eur pastez gad, eun askel iar, eun tam lugumach henag etc. ha goude ? ha goude, pemp pe c'huac'h heur goudeze e man ho stomok en dienez evel ma edo c'huac'h heur kentoc'h.

En iliz ez euz banked bemdez ; an oll a zo couviet d'ar banked-se. Pa erruaz moument ar gommunion em boue an desteni a gement-se. Neuze e veliz introunezet euz ar renk huela o vont scoaz ha scoaz da zaoulina gant ho fiac'hed oc'h ar memez taol evit reseo ar memez Doue euz a zaouarn ar memez belek.

Eno ne oa nag ourgouill na mez e tu ebet.

An iliz eo *ti an egalite* mar e man e neb leac'h. An den a renk huel, an den a lezen coulz hag an den a bluen, a gemer eno anezho ho unan renk ar re all ; an dud dister, da lavaret eo an dud ezomec, paour hag heb deskadurez, a gav eno a berz ar pennou braz ar resped, ar garantez, ar vignouniach ne gaver nemed etouez bugale Doue. Eno an oll a zervich ar memez tad, a henor ar memez mam, a gar ar memez mestr.

Eno pep hini en em gav disteroc'h eget he amezek, piou benag eo he amezek. Eno an oll a bleg d'ar memez lezen, d'ar memez barner, an daou c'hlin en douar hag ar c'hlaç'har er galoun. Eno an daelou a dal hirroc'h evit arc'hant, rag an arc'hant ne zigor ket dor ar baradoz hag an daelou her gra. Eno an oll a c'hell prena oc'h dister briz ar chaden aour-ze, hanvet grass Doue, a uniz ar brassa pec'herien euz an douar gant roue an envou.

Eno erfin kement hini en deuz naoun ha sec'hed a gav ar pez zo ret evit terri an eil hag egile ; eno e man ar guir dour a vuez.

Epad ma trotte ar sonjou-ze em penn, va c'haloun, tommet mad dija gant eun tan dishenvel braz euz an hini a blij da dud diskiant ar bed, a venne d'ezhi miga gant ar joa, pa deuaz eur sonj all d'am c'harga a-dristidigez. Gaid a huanade, me a rea ive. Hi a huanade varlerc'h he c'hommunion genta ne doa ket great c'hoaz, ha me varlerc'h va fask kenta n'em boa ket great evel ma oa dleet.

Caret em bije er moument-se gellout disken tri zroatad dindan pave an iliz.

Va c'hador, va dillad, ar vein ho unan am deve. Goude ma vijen bet en eur fourn goret ne vije ket bet muic'h a ruster em bizach. Guelet a rean tout ha ne velen netra ; pep tra am dieze ha ne zanten nemed eun dra : ar remorz a grigne va c'haloun.

Oh ! nag a draou na deu ket e spered eun den a ia d'an oferen evit plijout da Zoue !

Evidon-me ne ancounac'hain biken an amzer a dremeniz er japel-ze. Joa hag anken, ho daou ho c'harrien er mare-ze.

Neuze ive e coumpreniz ar gomz a lavar eo guelloc'h

eun devez tremenet e ti an Aotrou Doue eget mil dindan tanten ar bec'herien. Eno pehini a gav ar pez a vank d'ezhan. An den just a gav al levenez, ar pec'her glac'harret ar pardoun euz he grimou, hag an den difeiz he unan eun dalc'h d'he dorfejou.

Ah ! ma carfe an artizanet er c'heriou, ha zoken var ar meziou, ma carfen mont d'an iliz da c'houlén ar pez a vank d'ezho ! Pebez joa evitho hag evit ar re zo carget d'ho ren !

(Eur pennad all eur vech all.)

NEDELEC.

Ar Vam hag he Bugel.

NOUËL NEVEZ-KEMPENNET.

Petra zo nevez adarre ?

Va mamik,

Petra zo nevez adarre ?

Ma'z euz kals a dud var vale,

Va mamik,

Ma'z euz kals a dud var vale.

Perak ez a d'an ilizou

Va mamik,

Perak ez a d'an ilizou

An dud fenos a vandennou ?

Va mamik,

An dud fenos a vandennou.

AR VAM.

Klevit eur c'helou ar c'haerra,

Va mabik,

Klevit eur c'helou ar c'haerra,

A zo biscoas bet er bed-ma,

Va mabik,

A zo biscoas bet er bed-ma.

Fenoz en em gav bet ganet,

Va mabik,

Fenoz en em gav bet ganet,

Jesus-Krist Redemptor ar bed,

Va mabik,

Jesus-Krist Redemptor ar bed.

Jesus er bed-ma zo deuet,

Va mabik,

Jesus er bed-ma zo deuet

'Vit pren 'an dud dious ar pec'hed ;

Va mabik,

'Vit pren 'an dud dious ar pec'hed.

Miret outho da vont da goll ;

Va mabik,

Miret outho da vont da goll ;

Rak-se joa vras zo dre oll

Va mabik,

Rak-se joa vras zo dre oll.

Piou ne garfe Jesus ker mad,

Va mabik,

Piou ne garfe Jesus ker mad,

Hak eur Zalver ken hegarad,

Va mabik,

Hak eur Zalver ken hegarad ?

AR BUGEL.

E pelec'h 'ta'z e bet ganet,

Va mamik,

E pelec'h 'ta 'z e bet ganet,
Ma'z imp hon daouik d'he velet ?
Va mamik,
Ma'z imp hon daouik d'he velet.
Ha ganemp ivez var eun dro,
Va mamik,
Ha ganemp ivez var eun dro
D'ezhan prezanchou ni gasso,
Va mamik,
D'ezhan presanchou ni gasso.

AR VAM.

Bethlem eo bet al lec'h santel,
Va mabik,
Bethlem eo bet al lec'h santel
En deuz gnelet eun Doue bugel,
Va mabik,
En deuz gnelet eun Doue bugel.
Eno 'barz eur c'hraouik dister,
Va mabik,
Euo 'barz eur c'hraouik dister
Ez e bet ganet hor Zalver,
Va mabik,
Ez e bet ganet hor Zalver.
Gant eur Verc'hez ar zantella,
Va mabik,
Gant eur Verc'hez ar zantella
A zo biskoas bet er bed-ma,
Va mabik,
A zo biskoas bet er bed-ma.
Ganen-me, c'hui 'iel d'an iliz,
Va mabik,
Ganen-me, c'hui 'iel d'an iliz,
(En pep bro hounnez eo ar c'hiz)
Va mabik,
(En pep bro hounnez eo ar c'hiz.)
Ha c'hui velo nevez ganet,
Va mabik,
Ha c'hui velo nevez ganet
Jesus-Krist Redemptor ar bed,
Va mabik,
Jesus-Krist Redemptor ar bed.
En eur c'hraouik an disterra,
Va mabik,
En eur c'hraouik an disterra
'Velot eur bugel ar c'haerra,
Va mabik,
'Velot eur bugel ar c'haerra.
Gourvezet var eun nebeut foen,
Va mabik,
Gourvezet var eun nebeut foen,
Kalz truillou paour en he gerc'hen,
Va mabik,
Kalz truillou paour en he gerc'hen.
En eun tu d'ezhan eun azenn,
Va mabik,
En eun tu d'ezhan eun azenn;
En tu all d'ezhan eun ejenn,
Va mabik,
En tu all d'ezhan eun ejenn.
En dro d'ezhan kalz pastored,
Va mabik,
En dro d'ezhan kalz pastored
'Vit he zaludi diredet,
Va mabik,
'Vit he zaludi diredet.

D'an daoulin kerkent ni goezo,
Va mabik,
D'an daoulin kerkent ni goezo,
Ha gant respet her saludo,
Va mabik,
Ha gant respet her saludo.
Ha da Jesus hor mad guirion,
Va mabik,
Ha da Jesus hor mad guirion,
Kerkent 'kinnigimp hor c'haloun,
Va mabik,
Kerkent 'kinnigimp hor c'haloun.
Keit ha ma vezimp dirazhan,
Va mabik,
Keit ha ma vezimp dirazhan
A galoun 'livirimp d'ezhan :
Va mabik,
A galoun 'livirimp d'ezhan :
Evidomp-ni nevez ganet,
O Jesus,
Evidomp-ni nevez ganet,
Ar c'hras d'emp d'ho karet bepret,
O Jesus,
Ar c'hras d'emp d'ho karet bepret.

L. L. P. M.

An aotrou Alan de Mesmeur

(FIN.)

Evel hon euz hel lavaret dija, an aotrou Alan de Mesmeur ne esperne na poan na scuider evit ober he zeve; setu aman etre eun niver braz a desteniou all a gement-ze, eun dra hag a rento eaz da gompren da bep hini gant pebez aket e claske ar Justis.

Epad ma oa e carg e sant Bricc, oa bet laeret ar vesseliou-sacr e meur a iliz euz an escopti-ze, ha taolet an hostiou consakret var an douar. Caer a ioa clask ha furcha, ne oa ket gelllet d'ober an oll a grede oa eur vanden laeron evit ober kement all a dorfejou. Souez ne deuje nicun anezho da veza discuibebeut an dud a zizonjaz ar sacrilachou an aotrou Alan de Mesmeur na zizonjaz gans great d'ar Zacramant adorabl euz

Scrivet en doa e kement Frans ma seblante d'ezhan e c'helle b hag o velet na zeue ket aben euz he lal d'he echui cousto pe gousto, en em lal hent hag e cavaz en tu all da Bariz, e al laer; rag ne oa nemet eun den he u gret kement a dorfejou. Sonjal a ree d'ezha pell aoualc'h evit beva eno didrouz ha diaavezet gant tud ar Justis. An discuill-ze ken diez da ober, dreist oll, abalamour ne oa bet nemet eur paourkez micherour oc'h ober an oll sacrilachou-ze, a oue brudet dre ar Frans, hag an aotrou Alan meulet neuze var ar c'hazetennou. Mez da begement a dud en deuz rentet servich; pegement a droiou fall hag a droiou kam en deuz discuillet ha miret ouz kalz a re all da erruout ! Ker mad oa evit an dud paour, an dud dister euz ar bed, ma save aliez

dioc'h taol, pa vije o kemeret he bred, evit ho zelaou pa c'houlennent diganhan he sicour, pe he aliou mad. Goude he labour scuizuz euz an deiz, ar studi a ree he vrasa plijadur, ha scrivet en deuz eul leor caer hanvet *an urz vad*.

E kement arrondissamant ma eo bet e carg, en deuz divoallet ar vugale hag ar merc'het divar ar meaz euz a galz a valeuriou. Na oa ket evit gouzany ar rederien estren a ra kement a dorfejou e kuz, el lec'hio e vezont lezet da redec. Gant pebez caloun e kemere kaoz an dud sempl, an dud paour; kaoz ar re goz, ar merc'het hag ar vugale ken exposet pa'n em gavont er parkeier gant ho chatal pell euz an tiez.

An aotrou de Mesmeur a oa ken agreabl evit an oll, ma vije caret ha prizet gant kement he anaveze mad. Ne oa ket eur c'haozeer agreaploc'h evithan, henvel e kement-ze ouz he dad hag he ionutr, an aotrou Le Gris-Duval, belek santel meurbet ha caret gant an oll en he amzer evit he barlant dous ha caer, ha dreist oll talvouduz.

El lec'h n'e ma ket an aotrou Alan de Mesmeur n'euz ket a blijadur, a lavare eun offiser braz a Bontivy, dirag calz tud hag a assante oll ganhan. El lec'h en em gav an aotrou-ze an oll a zo laouen ha joiaz. Ha coulsoude n'en dije collet gant den evit souten ar relijion hag ar veleien. Gouzout a rea sevel he vouez evit gourdrouz an dud fall; hag ouspen eur vech en deuz lakeat ar spout e calonou ar re a c'hourdrouze, hag en deuz ho lakeat da zistrei d'ar mad. Pa barlante dirag ar varnerien, her grea gant kement a nerz hag a lokans ma sonje an dud vad en dije renket beza en huella renk euz he garg.

Ar pevare devez goude eil elecsionou an aotrou de Meun e varve an aotrou Alan de Mesmeur. Ne zonzje ket e oa ken tost d'ar maro, rag n'en doa ket kasset kelou d'he dud. Na fellaz ket da Zoue he zilezel var he heur diveza; he c'hoar leanez hag he gonsessor, galvet ganhan he unan, en em gavaz var al leac'h abred aoualc'h evit ma vije roet d'ezhan he zacramanchou diveza. Ne ehanaz da labourat nemet an devez araog he varo; an devez-ze hebken ne c'hellaz ket sevel. He feiz birvidic a ree d'ezhan gortoz hep douetans ebet ar recompanz promettel gant Doue he unan d'ar servicher fidel. Hast am euz, emezhan, da zigemer va Doue dre ar gommunion diveza, hag esperans em euz da vont d'he velet er Baradoz. Er bed-man, eo breman goall drist doare an dud vad; hogen er Baradoz, dre c'hrass Doue e vezint digollet.

Hanoiou he vam, he vreur, ha re he oll famil euz a Lescoat a lavaraz gant carantez dirag he c'hoar; an dra-ze oue he genavo diveza; goude na barlantz mui nemet euz a Zoue; kinig a reaz he varo d'he Zalver evit hon Tad Santel ar Pab, an Iliz catholic hag he vro muia caret. Goude beza lavaret aliez: me en em ro oll da Zoue, e serraz he zaoulagat; hag e varvaz sante-lamant da eun heur goude hanter-noz d'ar guener, kenta devez a viz guengolo euz ar bloaz-man, oajet a zaon vloaz hag hanter-cant. He gorf a oue douget da

Grozon hag en em gavaz e Porz-ar-Fret da bemp heur euz an noz d'an unnec euz ar memez miz. Beleien Crozon a oa deuet beteg eno gant eun nebeut mad a dud; an dud a greske dre ma tosteat ouz ar vorc'h, ha leun oa an iliz evit ar pedennou. An iliz oa lakeat e kanv, hag an devez varlerc'h en em gavaz evit an anterramant oll veleien ar c'hanton, ha kement a dud evel ma ve d'an offeren e gueret he barrez, eun hanter-leo euz maner he famil el lec'h ma ped evithan he vam vad; hi e deuz cavet en he feiz birvidic ar gourach da heuil corf maro he mab euz a Bontivy da Grozon, ha da lavaret en despet d'he ran-galoun: va Doue, roet o poa d'in ar mab-ze ken mad, ken karantezuz, hel lammet oc'h euz diganen em c'hozni; oc'h hano ra vezo atao meulet ! Ne vezo ket dizonjet el lec'h ma vev he c'hoar, er gouent zo bet savet gant he famil dre garantez evit he farrez; eno e ve desket karet Doue da galz a verc'hed iaouank. Kement en deuz anavezet ha karet an aotrou Alan de Mesmeur a santo, o sellet ouz he vez, eun nerz nevez evit trec'hi ar boan a gaver er bed-man o pratica ar mad hag ar vertuz.

A. de Mesmeur
(Fils de Anne de Jesus.)

Tabud etre Fanch Penverz ha Ian Lealdet.

IAN LEALDET.

Me rank diskoulma va gouriz
Da gomz d'it, Fanch, euz an Iliz;
An Iliz a zo eun anne
A bigosser a zoare;
Hi, en dro, ne ro taol ebet
D'ar re o deuz he figosset:
An Iliz a zo hirbaduz,
Hervez ger hor Zalver Jesus.
Hi zo galvet da sebelia
Ar re en em sav er bed-ma.
O senti outhi ar belek
A jach var he gein mil abek.
An dud fall a deu d'he dantal
Hag en he eneb da iouc'hal.
N'her greont nemet evit dalla,
Hag an dud sot strobina.
Hi c'hoar ervad ar belek kez
Oc'h Doue ne c'houlenn bemdez
Nemet prezeg an aviel
Ha deski al lezen santel;
Hen ne c'houlenn ha deiz ha noz
Nemet kass tud d'ar baradoz.
Chetu he gevren er bed-ma
Beteg he amzer diveza.
Chetu aze ar reolen
A gendalc'ho evit biken,
Daoust d'an diaoul dont da vragal,
Daoust d'an dud fall dont da harzal.
— En eur vro pa deu renerien
Da ziazeza eul lezen
A glask a gren monga ar feiz
Evel ma reet guechall aleiz,
Ar belek ne c'hell ket tevel;
Hen a die prezeg a vouez huel
Ha deski neuze heulia piz

Dreist-oll lezennou an Iliz.
 Da Zoue ra vezo pleget
 Kentoc'h eget da dud ar bed.
 — Ni kristeaien ha katolig,
 Tud paour koulz ha tud pinvidik,
 Tud eb eun tamig gousiegezh
 Ha tud brudet dre ho furnez,
 Den morse biken n'hor guelo
 O klask pilat lezen hor bro,
 O prezeg ebarz er c'hearieu
 Laeronci pe turubailhou.
 Ni a vezo bepret guele
 A du gant ar re vad savet,
 O tiouall gant nerz ha kaloun
 Eneb an oll ar relijion,
 O tel'her eneb ioulou
 Da beb unan he oll vadou,
 O c'houzaon beteg ar maro
 Evit Doue, hor feiz hag hor bro.
 — Eur c'houarnamant hirbaduz
 A vezo bepret aketuz
 D'en em harpa var an Iliz
 Ha da ziouall bepret ar Feiz;
 Euz an Iliz ezom en deuz
 Houma anezhan tam ne deuz.

J. FAVÉ Medicin.

KERLEIER.

An aotrou Bernard, cure e Goaien (Audierno), a zo hanvet persoun e Kergloff.

An aotrou Yvenat, belec Freret ar Scoliou Kristen e Lambellec, a zo hanvet persoun e Treffiagat.

An aotrou Pennamen, cure e Mahalon, a zo hanvet cure e Kergloff.

An aotrou Arhan, unan euz ar veleien nevez a zo bet great da ziveza, a zo hanvet cure e Mahalon.

ALMANAK BREZOUNEC

Hanvet almanak SANT-CORANTIN

E PEHINI E CAVER :

Hanoiou ar zent à enorer en Escopti Kemper ha Leon, hag ar gouelioù epad ar bloaz ; ar zao hag ar c'huz-heol ; ar zao hag ar c'huz loar ; oad al loar ; ar foarioù hag ar marc'hajoù euz a zepartamant Finister, lakeat dre arondissamant, dre gommun ha dre lizeren ; ar memez foarioù merket dre viz d'an dervez ma lleont digouezout ; calander al labourer hag ar jardiner ; taolen ar mareoù, ar reverziou, etc.

Evit ma c'hello an oll, ha dreist ar re all, ar varc'hadourien Almanagoù, he gaout eb miza, eo bet lakeat e guerez :

E Kemper, e ti an aotrou de Kerangal, mouller an Escopti, ru ar Gigerez ;

E Landerne, e ti an aotrou Desmoulins, marc'hadour levriou, ru ar Pount ;

E Brest, e ti an introu Normand, marc'hadourez levriou, ru an Ti-Kear ;

E Montroulez, e ti an aotrou Ledan, marc'hadour levriou, ru ar Pave.

Postillon-Breiz.

Lizeren ha Numero banden ar re n'o deuz ket c'hoaz paet ho C'hazeten.

- A. — 35. (27 a dle 15 lur 25 s.)
- B. — 10, 12, 13, 20, 26, 33, 42, 43, 48, 57, 60, 68, 69, 70.
- C. — 12, 14, 28, 34, 37, 38, 40, 41, 53, 70, 85, 109, 112, 144, 149. (25 a dle 3 lur 75 s.) (149 a dle 11 l. 75 s.)
- D. — 11, 17, 19, 20, 21, 37, 38, 41.
- E. — 9, 19, 28, 35, 36, 39, 44, 46.
- F. — 1, 17, 19, 22, 24, 26, 27, 36, 54, 58, 83, 91, 94, 104, 113.
- G. — 3, 15, 18, 24, 27.
- H. — 4, 9, 26, 29, 36, 37.
- I. — 5, 32, 33, 34, 40, 41, 52, 56.
- L. — 2, 16, 28, 44, 45, 46, 52.
- M. — 29, 30, 39, 44, 63, 68, 75, 77, 84. (49 a dle c'hoaz 24 lur 75 s.)
- N. — 8.
- O. — 1.
- P. — 6, 9, 17, 27, 30, 48, 54, 70, 71, 87, 89, 91, 93, 94. (22 a dle c'hoaz 22 lur 25 s.)
- Q. — 3, 6, 16.
- R. — 9, 14, 17, 23, 30, 32, 44, 57, 64, 74.
- S. — 3, 5, 10, 19, 20, 24, 26, 30, 45, 46, 60, 66, 71, 74, 82, 92, 96.
- T. — 16, 17, 18, 23.
- V. — 9.

3 Nantes, 9 Paris, 11 Bressieux, 13 Cette, 25 Izé.
 Ar re o devezo paet var ar zizun a vezo lamet ho numero divar an daolen-ma a benn an zizun varlerc'h.

PRIZ AN ED.

TAOLIT EVEZ. — Ar priz merket da genta eo c'had diveza, hag ar priz merket d'an eil eo c'had araoc.

KEMPER. — Marc'had an 9 a vis
 Priz an daou c'hant lur, pe 100 k

Guiniz	24 l 50 s
Segal	18 50
Eiz	19 00
Guiniz du	26 00
Kerc'h	20 50
Avalou douar	8 50

POUNT-ABAD. — Marc'had ar 7 a vis kerzu.
 Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	26 l 25 s	25 l 83 s
Segal	18 43	17 94
Eiz	19 00	18 50
Guiniz du	» »	» »
Kerc'h	20 50	20 50
Avalou douar	8 00	8 00

CASTELLIN. — Marc'had ar 7 a vis kerzu.
 Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	24 66 s	23 l 73 s
Segal	20 27	19 96
Eiz	18 50	18 00
Guiniz du	24 71	23 32
Kerc'h	20 00	19 50
Avalou douar	6 00	6 00

Perc'hen-Merour : AR. DE KERANGAL.

Kemper, moullat gant An. DE KERANGAL.

FEIZ HA BREIZ

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA

Casset bep sul da gement kristen a gomz ar brezounezh

PRIZ AR GAZETEN

AR MARC'HAD D'HE C'HAOUT BEP SIZUN EPAD AR BLOAZ A GOUST :

DAOU SCOUEZ evit ar Finister, — ar Morbihan — ha Costez-an-Nord SEIZ LUR evit an departamantoù all.

Ar marc'had a dle beza great ha paet ato e ti an Aotrou Ar. DE KERANGAL, Perc'hen-Merour, e Kemper.
 Ar scridou da lakaat var ar gazetenn a dle beza casset d'an Aotrou MORVAN, chaloni, kenta skrivaniar,
 Pe d'an Aotrou NEDELEC, eil skrivaniar, ru Bourg-les-Bourgs, 26, e Kemper.

ALI D'AR PARREZIOU

Ar rollou pe ar c'hahierou evit ar badiziantou, eureujou, etc, a zo bet lakeat en hent dissadorn diveza, 16 euz ar miz, evit ar bersounet canton a arrondissamant Kemper, Kemperle ha Castellin ; ha dimeurs, 19 euz ar miz, evit arrondissamant Brest hag hini Montroulez.

KEMPER, 23 a vis Kerzu.

Pardounerien Breiz e Rom.

PEVARE PENNAD HA TREGONT.

Pompei, hear vras bet seitec cant vloas a zindan an douar.

Trivac'h cant nemet tri bloas a zo, d'an tri var'n ugent a viz du, e creiz an deiz, epad m'edo keriz oll, couls lavaret, o kemeret ho flijadur en theatr, Pompei, e nebeutoc'h evit eun heur amser, a voue goloet oll gant al ludu hag an douar priellec a zirede euz ar Vesuv counnaret-oll. Epad tri dervez ha teir nosvez, ar menez ne baouezas da zavel er vann, bete daouzec cant metr a hueded, al ludu, an douar mesk ha mesk gant ar vein. Er c'houls-se, an devalijen a ioa ker bras ma ne c'helle ket an dud en em velet ; ouспен an douar a horjelle en eun doare spontus ; eun avel diroll a c'hueze var ar mor-se, ker sioul peurvuia, hag a lakea an tarsiou da zavel. C'huez ar soufr, a zifoupe a amser da amser euz ar menez, a vougas eun niver bras euz ar re ne c'hellent ket tec'het buhan avoalc'h. Setu an daolen scrijus a reas euz an darvoud-ma eun den guesiec, hanvet Plin, a voue test euz a gement-ma ; eun contr d'ezha brudet dre he skiant hag he c'huesiegezh a gavas ar maro oc'h evessaat ouz an traou burzudus a vele dirazha ; an tan soufr eo her mougas, dre ma felle d'ezha chom re dost.

Abenn ma paouezas ar Vesuv da stlepel en ear douar ludu ha mein, Herculanum a ioa goloet, Pompei a ioa goloet kercouls ha Stabi. Var Herculanum oa ouспен

pevar ugent troatad douar ludu ha mein, var Pompei e voa nebeutoc'h ; gouscoude ne velet ket e peleac'h zoken edo ar c'heriou reuseudic-se, rac an douar hag al ludu o doa gounezet var ar mor, hag he belleat tost da eul leo dioc'h an teir gear vor-ma. Coms a rinn d'eoc'h euz a Pompei a zo dizoloet an drederen anezhi, pe ouспен.

Gant amser, guesiegezh, ha bolontez vad, nac a draou ne ve ket cavet da lavaret divar benn ar gear reuseudic-ma? Greomp eta eur bale dreizhi ; gant an nebeudic am euz gulet hag ar pezh em beus lennet e cav d'inn o pezo plijadur o clevet hano euz an traou em beus gulet.

Ma e cavomp ar Romaniseded coz evel ma'z oant, ho doare da vev en ho ziez hag etrezho ; ama e velimp ho labourou, ho flijadurezou, ho micherou, ho zraou caer ha coustus, ho bevans ha couls lavaret an doare ma'c'h aozent ho boued. Ne c'hellan ket lavaret em be tanveat ho bara, gouscoude gulet em beus lod euz ar pemzec tors ha pevar ugent a zo bet cavet en eur fourn ; bara a drivac'h cant vloas, bara coz, n'e ket guir ?

Lavaret e ve great en deffe Doue miret ar gear-ma en he fezh, espres mad evit rei d'eomp eun anaoudegezh guirion euz an traou coz. Ar gear-ma, a reaz an douar da vihana, a zo hirio ar pezh ma'z oa p'oue goloet gant an douar a zo varnezhi, hag he deus-hi cuzet epad seitec cant vloas. Ma tizrofe var an douar an dud a ioa o chom enni neuse, e velfet pep hini o vont d'he di dre ar ruiou ne d'eus chenchamant ebet enno ; caout a raffe ar meubl, an ostilloù, ar benviachou a lezas enno, he brovisionou hag ar plijadurioù her gortoze. Mogerioù ar c'hampron, ar zalioù, ar porchedou a zo chomet livet evel ma'z oant pa'z eas anezho trivac'h cant vloas zo ; ker gae, ker fresk int evel neuse. Al laouiri d'en em c'hoalc'hi a zo pep hini en he flas, an tuellennoù a zo a zioutho, ne d'eus nemet ho zrei evit ho c'harga a zour. Ar feunteunioù niverus a zo e pep pors hag e pep jardin a zo chomet varnezho an tamougiou marbr hag ar c'hreginn a lintre a zindan bannou an heol e guelel ar feunteunioù-se.

Ar milinoù da vala an ed, ne d'eus nemet lakaat eun troad er rod a zo evit ho zrei, hag an esclavet a valo ar greun a zo chomet c'hoas e darn anezho. E kichen ar vilin, a droe d'he dud, ema ar fourn digor evit digemeret an toas. Ar fournejou kegin a zo chomet azioutho ho c'hastolorennoù, ne d'eus ken tra da ober nemet alumini an tan, hag aoza ar boued varnezho. Ar chirurgian hag ar pharmasian a gaffe ho benviajou hag ho louzeier er buredou ha var ar stalioù m'ho doa lakeat. Ezom o peuz ar c'halvez, ar marichal; ho enseign hag ho hano a zo scrivet var ho dorioù; mar gouzoc'h lenn ne renkoc'h goulenn digant den e pelec'h e ma ho zi. En templou, ar veleien n'o deffe nemet kinnig ho zacrifisou. C'hoant o peus da vont d'an theatr, ar skabellou a zo eno pep hini en he blas, lod zoken a zo ho hanoù scrivet var ho re, e lizerennoù kuevr. Ar c'hoarierien hag ar zellerien n'o deus nemet dont, rac ar ruiou a zo paveet mad ha kempennet a zoare; a bep tu d'ar ru ez euz eur veven vein, huelloc'h evit creiz ar ru, ha grouan varnezhi; ar jarreatourien epken a dle taol evez, rac ar pave a zo roleioù doun enna hag a zo stronsus d'ar re a zo er c'hirri. Mar d'eus glao bras avad, evit miret na c'blepoc'h ho poutou lerr, ama hag ahont e creiz ar ru ez euz mein bras evit treuzi ar ru; ar vein-se ne d'int ket loc'het. Da gear oll ne vank nemet toennou; hag ouспен, en Itali e vez peurlieusa ker brao an amser ma c'heller tremen eb toen. Goude tout pa zistroer en eun ti goude trivac'h cant vloas, pa gaver enna ar meubl, an ostilloù, ar bevans, hag e vankfe eun draic bennac, ne d'eus nemeur a leac'h d'en em glem.

Setu aze, mar kirit, enr frouden pe eur sorc'hen; gouscoude ar virionez eo. E kear Pompei er bloas 1876 pep tra a zo evel er bloas 79, nemet n'ema ket an dud o chom enna ha ma vank eur pez meubl bennac. An dud ne zizroint birviken enna, ar meubl, pe an arrebeuri avad, a zo bet casset da Napoli, a zo eno pep hini en he renk, ha peder heur var'n ugent a ve avoalc'h evit lakaat pep hini en he blas.

Eun dra drist hag ankennus eo evit an den eur gear disenterret goude trivac'h cant vloas. Ken dishenvel eo dioc'h hon doare-ni da veva, ha great evit ar Romaniseded epken, ma'z oar suezet ne ve en eur gear ker bras nemet eun dioualler beunac ama hag ahont oc'h hentcha an dremenidi a bep corn ar bed a deu da velet ar gear goz-se. Er memez combat ganeomp-ni oa eur bourc'hiz a Napoli, a iea da ziskuez Pompei d'eur spagnol a zo ugent vloas bennac zo o chom en Americ; goudese em beus guelec'h hoas meur a zaos. Pep den a fell d'ezha guelec'h he zaoulagad ar gear-ze ker brudet. Beleien gant ho zoudanennou, bourc'hisien gant eun tamic frak o fliपाल var ho c'huitans, dimezellet, itronezet guisket, va Doue, va Doue, iskissoc'h an eil evit eben, var ho fenn pemp pe c'hucc'h lur bleo tud maro marteze gant eur goal glevet bennac, setu an dud a zo eno e leac'h m'edo guec'h all ar Romaniseded gant ho zaeou marellet a aour hag a arc'hant a guezet betec an douar, ar zoudarded an tok kueur

lugernus var ho fenn eur skoed, (*bouquier*) dir labourad brao var ho breac'h hag eur zae houarn var ho c'heun.

Lavaret a c'heller gouscoude ha pa n'en divije ket ar Vesuv dislounket var gear Pompei an ugent troad ludu douar ha mein, an trivac'h cant vloas tremenet o divije gellec'h chench tud ha guiscamanchou er gearma. Guella digarez a c'heller da rei eo hounnez. Baleomp eta eun nebeut er gear vrudet-ma; m'or beus sec'het e cavimp marteze eur banne guin coz-coz bennac, rac neket possubl e ve peure'houllonderet an oll boutailloù pri a velan ahont eur pikol bern anezho.

Ar ru, eun tamic sao ganthi, a dregont troatad a ledaded, rannet etre teir loden; al loden greiz a zo leurennet gant mein benerez, izelloc'h evit an diou loden all, a zo evit ar c'hirri; an daou du da dosta d'ap tiez a zo evit an dud a zo var ho zroad. A bep tu d'ar ru-ma ez eus diou renkac besioù. Emaomp en unan euz a *faubourjou* kear. Setu ama eun ti en tu deou d'eomp: he vogerioù a zo oll en ho za; eas eo eta guelec'h penaos oa rannet. Tremenoù dre ar porchedic-ma hag ez aimp en eur pors carre; tro var dro d'ar pors-se ez euz eur renkac pillerou a ioa varnezho eur zolier pe eur pondalez. Adren ar pillerou-se ez euz cals campronigou, bihan-bihan, ne d'euz dor ebet evit mont euz an eil en eben. Evel ma'z eo fresk-beo al lior a zo var ar mogerioù, evitho da veza livet tost da zaoù vil bloas zo, e c'houesimp evit petra oa pep hif anezho.

Er genta ez eus peintet var ar voger labourad jibti ha plajou a ro sklear da anaout eo ama e veze drebe ar prejou. — En eben ar merc'hed divergont a zo piclomet hag o tanzal a lavar ama e teuet da vragal da zivis divar benn an dra-ma hag an dra-hont. — Ar e ma ar fourniez a veze poaset ar boued varnezho n'ouzoun ket avad perac eo livet var ar vogerioù kement all a zerpantet, nemet abalamour marteze ar c'heginerien hag ar c'heginerezed a vez atao o flemma ho mistri hag ho mestrezet. — En eur porzie all peustost ema ti pe gambr ar merc'hed epken. Cals traou a zo ama livet var ar mogerioù, a zistroer raedal an daoulagad divarnezho, hag a ro da anaout vertus ar merc'hed paian n'oa ket ar vodesti, pa'z oant divezed avoalc'h evit tremen ho amser couls lavaret dirag an hevelep taolennou; mez d'ezho! mez d'ezho!!

Deomp brema er jardin a zo stag oc'h an ti. E creiz ez euz eul lennic evit ar pesket, he mogerioù a zo livet varnezho bokedou a bep seurt; ar penkennou er jardin, a zo hirio c'hoas gant ho bevennoù evel ma'z oant pa ouent goloet gant al ludu hag an douar, a ro sklear da velet ne glaskent ket en em fougeal oc'h ho diskues; n'e deus henvelidigez ebet oc'h eur jardin kempennet ha labourad evel ma tiefe beza.

A zindan ar porched ema ar c'hae en douar; eno ema c'hoas ar boutailloù pri; siouas! divount int oll ha seac'h corn; gouscoude eul lomiec guin a drivec'h cant vloas en dije great vad d'am c'hornaillen; cossa guin em beus evet anezha e maner Kereozenn n'en doa nemet

dec vloas ha pevar ugent, bennos d'an aotrou Kermoyan her roas d'inn!

Er c'hae-ze euz bet cavet relégou daou zen var'n ugent; er pri pe er skloac en em ledas varnezho hag ho mougas, e veler furm ar c'horvou. Ar voull a reas ar pri-se var unan euz ar c'horvou em beus guelec'h Napoli; eur vaouez oa, hag ar vestrez euz an ti, m'or vad; rac eur c'hollier perlez a ioa en dro d'he gouzoug, kercouls hag en dro d'he alzournioù. E kichen an or oa astennet relegou daou c'hoas; unan a ioa bizou eun dijentil var he viz hag egile a ioa a zindanha eur c'hassed leun a aour.

(*Eur pennad all eur vech all.*)

IAN AR GERNEVEZ.

TABUD

etre Fanch Penverz ha Ian Lealdet.

F. PENVERZ.

An deog a zo an deket
Euz a gement a c'hounezet,
Hounnez a gavan karg pouner
taolet var diou skoaz ar c'houer.

I. LEALDET.

Ar ger deog a lavar deket
Ha koulskoude an tregonvet
Eo a zigasset d'ar persoun
Araog ma rajet ar peursoun.

F. PENVERZ.

An taillou, ar c'hanvet diner
Konterrol, deog hag aner
A laka mil gueac'h milliget
D'eomp-ni an amzer dremenet.

I. LEALDET.

Eur veac'h c'hoaz, Fanch, taol evez mad
Arabac'h d'it ankounac'haat
E tougomp kement hirio c'hoaz
A c'huiroù hag a reat biskoaz.
An deog ebken a zo lammet
Ar re all a zo kendalc'het;
A wiroù n'euz ket nebeutoc'h
Hag hi ker kriz ma n'int krissoc'h.
Eur vro a rank gouzaon guirioù
Pa ne c'hell paëa he dleou.

F. PENVERZ.

Hirio an deiz da nebeuta
An oll zo dalc'het da baëa,
An oll zo brema kevatal
N'oump ket evel ma oat gueac'h all.

I. LEALDET.

Beza kevatal zo eun huve
Ha ne velimp uotreet morse.

F. PENVERZ.

Gant an diaoul kassomp brema
Eun dra chomet c'hoaz d'hon doania,
Harluomp oll ar veleien
A c'houlenn bale var hor pen.

I. LEALDET.

Evidon-me, Fanch, eur beleg
A zo dreist an oll talvoudeg;
Hen a zo doktor al lezen
Hag eus an douar ar c'hoalen;

Ni dle oll poket d'ar roudou
Zo losket gant he gammejou.

F. PENVERZ.

Maria Credo! Ian Lealdet,
Pegement ez out touellet
Gant saëou du ar veleien
Me ne glaskin da zialben.

I. LEALDET.

Evel dot, Fanch, me zo penverz
Hag e rez mad espern da nerz.
Perak kassaat tud a iliz
Ha n'int-hi ket da genvroiz?

F. PENVERZ.

Klask ken vroiz da eur beleg
Zo klask tad da Velkisedeg;
Ar Beleg ne gar den ebet
Nemet d'he Zoue e ve goestlet;
Hen a glask he vad he unan
Hag euz he nessa ne ra van.

I. LEALDET.

Pebez tra euzuz eo klevet
Eur beleg ne ra van ebet
Euz a ezomou he nessa!

F. PENVERZ.

Me lavaro *mea culpa*
Ma tiskuezez ar veleien
Zo goestl da vianat anken.

I. LEALDET.

Ar veleien ebarz er vro
A zalc'h peb tra iac'h ha salo,
P'eo guir eur veac'h m'int harluet
Peb torfet a zo dirollet.
Sulvui eur vro a zo eüruz
Ma chom atao mui aketuz
Da heul pen da ben ar rouden
Diskuezet gant ar veleien.
Bro Frans epad ma heulic piz
A galoun vad hent an iliz
Bro Frans neuze a ioa brudet
ha respetet kouls ha doujet,
Kouls abalamour d'he furnez
Ha d'he gallout ha d'he danvez.
Hogen brema ez euz kant vloaz
E Frans goal avel a c'houezaz,
Ar c'halounou a oue saotret
Hag ar speret strobilnet.
An diaoul gant he droioù
Ne c'hell dalla ar sperejou
Ma ne vez saotret ar galoun:
Den glan a gar ar Feiz guirion.
Neuze eta e oue klevet
Euz a c'hinou tud kounnaret;
« Malloz da c'hizioù hon tadou
« D'ho iez, d'ho guisk, d'ho c'hreden-
niou!

« Malloz da Zoue ha d'ar Vere'hez
« Malloz d'ar Feiz, d'ar garantez! »
An ilizou a oue prenet
Ha kalz beleien dibennet;
Darn a dremenaz ar mor braz,
Darn er c'hoajou en em dennaz
Evit e kuz c'hoaz badezi,
Prezeg, noui hag eureuji.
Aoter Jezuz zo diskaret.
Elez ar vro zo kanvaouet.
Sellomp penaos ema ar vro:
A beb tu an trubarderez,
Al laëronsi, al lazerez,
Goad an dud o ruzia steroù
Ken a euge ar c'halounou.

Guelit er gueur an disterra
Em'ar c'hilloin en he sa
Da drec'hi pen ar gristenien
A chome stard en ho c'hreden.
— E berr gomzou chetu aze
Petra c'houzaon tud dizoue,
Ha chetu aze an abeg
A ra d'in karout ar beleg;
Eb mar ebet anez hennez
Ni a ve goanet a nevez.

J. FAVE, *medisin.*

Histor Coll-Bara.

(Eil pennad ha Tregont.)

Goude an oferen ez ejomp hon daou, Gaid ha me, da ober eun droic var bourmenaden Sebastopol. N'oa ket re dom d'eomp, hag aliez oc'h euz cleuet lavaret guella tomma zo d'an treid eo dre ar boutou. Guir da c'haou, an tomma-ze eo ar iac'hussa, hervez va zonz-me. Eur banne mad a zouben gant an dra-ze a zalc'h an den en he bloum. Setu eta ni da zoubenna, rag hor c'haloun a ioa digor hag hor stomogou a goummanse clem.

Gaid a jache var he loa evel var eur vaz suer Candi. Naoun e doa ar verc'h keaz, ha n'oa ket estounet, rag allaz ! meur a veach e doa ranket iun. Just oa eta d'ezhi caout mad he zam.

Lod zo, a gounter, mistri a fell d'in da lavaret, hag a gustum counta ped loiad iod, ped tam patatez, ped pastel gik a zreb ho domistiked d'ho fred. Evidon-me a gav hounnez eur c'hiz divalo. Pell eta dioc'h rebech he boued da C'haid, e lavaren d'ezhi : dreb, va c'hiniterv geaz ; ma ne peuz ket aoualc'h me ranno va boued ganez. Guelloc'h eo eun tam rannet evit daou zebet.

Varlerc'h hon dijuni, Gaid ne c'hedaz ket beza pedet da lavaret ar grassou. Goulen ha respount, penn da benn e rankaz ho lavaret he unan. Devi a rean gant ar vez. Hag e guirionez, ma n'oa ket eun druez d'in beza erruet d'an oad a bemzec, c'huezec vloaz, heb gout va fater ! Nag inthi zo diskiant ar re a zo henvel ouzin-me d'an oad-se ! Kement am boa gallet da ober oa chom discabel a zoug ma pede Gaid hag ober sin ar groaz da echui.

A veac'h edomp var ar ru ma cassaz Gaid ac'hanon da azeza var eur scaoun tost d'ar gar. Amzer or boa dirazomp da c'headal heur an digor en hospital. Epad an amzer-ze, Gaid a zeskaz d'in va fater am boa ancouna-c'heat. Diez e caven reseo kentelliou catekiz d'an oad-se, mez diessoc'h e caven c'hoaz enebi oc'h Gaid. He zelaou a riz eta penn da benn ha meur a veach apaoue em euz trugarekat Doue da veza roet d'in eur seurt kentel ; hirroc'h a dalie eget va zouben.

— Ha da gamarad, eme C'haid, lavar d'in hag hen zo leac'h da gaout fizianz ennan ?

— Oh ! ia, ma ne d'a ket hennez d'ar barados arabat eo d'ar paotr Augustin mont da c'houessa.

— Perag, lavar d'in, ez peuz kement-se a fizianz ennan ?

— Perag ? perag ie !

— Ah ! ne peuz ket a c'hoant da lavaret, mad, me ia d'hel lavaret d'id.

— Emaout erruet, me gred ; ged he anaout da vihana araoc comz anezhan.

— Biscoaz, Augustin, n'em euz guelet da vignoun ; mez hen anaout a ran en desped da ze, ha me a lavaro d'id perak ez peuz en den-ze ar fizianz n'ez peuz ket er re all.

An den-ze, sell, a zo eur c'hristen mad hag ar re all n'int ket. Setu perag ez peuz fizianz en den-ze. Eno hag eno hebken e man ar penn-abek euz da fizianz en da Gernevod.

Da ober diotach hag innosanterez e clasker hag e caver haillouned ar pez a garer ; mez hag ezom zo euz eur zervich benag, ne ket oc'h ar re-ze ez ear d'en em erbedi, rag n'ho c'haffet ket. Morse ne veli an dud falla, mez er brassa ezomou, o vont da c'houlouen sicour digant ar seurt-se. Gout mad a reont e colfent ho amzer. Oll e raffent ar pez a rez breman da unan ; oll ez affent da glask eur c'hristen, aliez an hini en dezo bet ar muia da c'houzanv euz ho ferz.

— Mad, Gaid, ar virionez a deu ganez bep taol. Estouneta ma'z oun eo o coumpren n'em beffe bet biscoaz ar zonz-se.

— Ha perac 'ta neuze ne boagnfez ket ive da c'hounid istim ar re all en eur veva eveltho e guir gristen ?

— Oh ! re an oll a c'houlennet diganen ; an dra-ze ne ket ken eaz ha ma sonjez ; divezatoc'h me lavaro d'id petra rin.

Ar respount divergount-ma a riz da C'haid. An ear am boa oc'h he ober ne dlie ket beza euz ar c'hoanta, rag Gaid a jommaz mud da c'houde ec'hiz ma vije bet pifidet he zeod.

Var ze me ieaz varzu an hospital da velet va c'hamarad. Tostaat a rea oc'h heur an digor. Var va goulen, Gaid a ieaz da japel Sant-Laurans da c'headal ma tizrojen. Dirag aoter ar Verc'hez or boa lakeaten em gaout.

Eun dra benag a lavare d'in n'he c'hafchen nemed eno, ne vije ket dinec'h he unan el leac'h all. Ret eo anzaou e guirionez eo an iliz ti an artizan paour pa en devez eur boan, eur groaz benag. Pa n'en deuz den affer anezhan e cav an iliz digor evit he zigemeret. Eno e c'hell lavaret : aman em aoun er gear : Me am euz va heritach da gaout ac'halen ; me eo mab, merc'h an ti-man.

Va Doue ! na trista tra e ve ar bed-man, ma ne ve mui a ilizou. Breman ez euz peorien var an douar, mez neuze e ve muioc'h d'hoaz.

Pa errujon en hospital e caviz eno eleiz a dud o c'headal digor. Lavaret a rear pa gomzer euz ar bleiz e veler he lost ; ma carjen beza erruet kentoc'h me gred e vije bet digoret kentoc'h ive. An dra-man a zo evit lavaret n'em boue ket a zale. Pep hini euz ar vizitourien a gemeraz he hent, lod a gleiz, lod a zeou.

Me ne c'houien dare da beleac'h mont nag e pe du trei hag a jommaz da zigeri va ginou dirag kement a

Ar c'haner braz.

Peb den, a lavare d'in guehall va ferson coz, a gred beza goaz, beza lur da unan all. An diota a gred caout spered coulz ha peb unan, an divaloa en em gavo eun den a feson. Mes ma'z euz hano euz ar vouez, Oh ! neuze, peb den a gred beza treac'h da gement hini a c'houffec'h da gaout. Guelit, emezhan, pa'z it da bardona, guelit dirag al leor braz eun den daoubleget he zivesker, prennet he vek ; taoler a ra he zaoulagad a amzer da amzer var an dud a zo a bep costez, evel m'en deffe c'hoant da lavaret : ama em mestr ar c'han e Frans hag e Navar, sellit outhan !

Eb mont er meaz euz ar barrez, guelit, eme atao va ferson, ar c'haner braz souu he benn, he zaoulagad evel diou stereden a lugern a bep tu evel eur c'hilloc teillec. Pebez ardon gant he c'houzoug araog laosker ar bomm can ! Var he veno, hen eo ar pabor, ar goi..

Ia, guir eo kement-se, peb den var bouez ar c'han n'en em anavez ket. Claskit ar vouez an divaloa, ar faossa, hag e iaffe a gleiz, a zeou, en tu-ma en tu-hont, evel eur c'hoz kar draillet he ressortou, buan aoualc'h e credo beza euz ar c'haerra. Brema ma en deuz eun tamik mouez, petra a raio ? lakaat he vez en he scouarn, tostaat keo he zorn ouz he c'hinou, ha neuze o cleuet he vouez o voudal, e credo caout eur vouez da drec'hi trompill Josaphat. Ne lakit ket, m'ho ped, unan all var al leor braz mar d'ema hema eno, rag kizidic eo var gement-se, n'euz nemethan hag a c'houffe blenia eur c'han en eun doare deread.

Mad ! m'ho c'hasso tout ar c'hanerien d'ar scol gant al loenedigou ar minuta, ar vila. An toussec, caner, setu aze ho mestr ; he vouez a zo treac'h d'hoc'h hini. Al logoden, setu an hini a raio kentel d'eoc'h hirio e peb giz.

Ho plijadur d'eoc'h, caner, eo distaga hommou can en eun ilizad tud ha beza meulet gant an oll. Plijadur al logoden, pa c'hoar cana, eo displega he mouez e creiz an noz ar sioula pa gav d'ezhi n'euz den ouz he silaou. An disterra trouz a ra d'ar ganerez soucha en he zoull.

An den goueziek Wood en he histor scrivet e Londres a ro da anaout ez euz bet cleuet logod o cana dindan caoued al labousset.

Setu ama ar pez a scriv var ar poent-ze an doctor Bordier.

Eun nosvez hanv edonn o labourat em c'hambra pa gleviz em c'hichen eun trouzic bian henvel ouz mouez al labour a richan he zonic. Seul-vui e silaouen, seul-vui e caven oa mouez ar seran. Gouscoude al labousset en ti oa oll d'ar mare-ze c'ousket-mik, ho fennou dindan ho diouaskel. Eun dudi oa chom da zilaou, credet o pije cleuet mouez dous an eostic gant he noten-nou pizennet.

Abenn eis dez ebken e c'helliz guelet ar ganerez vian o tont euz adre an armel. Buan e teuaz da veza don-don, cazi da baka gant an dorn. E douc tri miz ne

velen. Etre ti Jostrom hag an ti-ze oa eun tam mad a gemm. Eno ar plenchod a ioa coaret, eun dudi ho guelet. Ar guer var ar prenestou, ar mogeriou memez a ioa digatar ha neat evel en eur palez. Ne velet tam poultren var ar meubl : oll e lugernent evel pa vije bet eun den a zoug he vuez o frota anezho.

Neuze evit ar vech kenta e teuaz em penn ar zonz oa diod aoualc'h ar re o devoa aoun da veza casset d'an hospital. Ha c'hoaz neuze ne zonzjen nemed er zicourou a gav eno an den evit mad ha iec'hed he gorf. Hirio, gant an oad hag a bouez teuler evez, em euz guelet e cavet eno guell eget am euz lavaret.

Caout evit netra midisin d'ho prederi, seurezet da entent ouzoc'h, dillad neat ha fresk da vont enno, heb counta ar remejou a implijer, kement-se oll a zo calz a draou ; mez petra eo an dra-ze e kichen ar pez a zesker eno ? Eno e tesker ar pez ne greder ket da zeski e meur a di pinvidik : mervel e grass Doue.

Kement-se goulzcoude a zo eun dra gaer, mar d'eo guir, ar pez am euz cleuet, ne varver nemed eur vech. Kement ha mont divar an douar me gav d'in ne ket eun drouc digeri mad he zaoulagad ha kemeret an hent a gass d'an eurusted ; rag me c'hell toui ez euz poan vraz er bed all, mar d'eo guir eo brassoc'h c'hoaz evit hini ar bed-man. Evidon-me a zo coulz ganen leuskel eun all da ober an approu evel hen ober va unan.

Mez va c'hernevod eo, peleac'h edo' ta ? Ne c'houien dare. Ne anavezen nag he numero nag hini ar zal ma edo.

Eun aotrou, o velet va nec'hamant, a gemeraz eur perfoultren caier, hen digoraz hag a gavaz d'in va den ractal. Da c'houde e reaz hencha ac'hanon betec he vele. — Bennoz Doue, aotrou, emeve. Gaid e doa lavaret d'in ober evelse bep tro ma vije rentet d'in eur zervich benag.

Va c'hamarad a gaviz en eur stad truezuz meurbet. Var he ziou c'har oa eul lastez cavellen evit miret oc'h ar pallennou, me laka, da boueza varnezho. A ziouthan oa eur gorden, speget oc'h eun tach en treust, hag eun tam coad er penn izela anezhi evit he zicour d'en em zibrada var he vele, heb rei beac'h ebed d'he zivesker.

Difen en doa da loc'h anezho.

Hardiz o vont d'he gaout ne oan ket, ar virionez eo.

Va c'houstianz a ioa sammet hag a vigourre stard. Goude m'en dije lavaret ar c'hernevod d'in n'oa nemed eun digalonn, eul lach, n'en dije lavaret netra re. Eul leor a ioa ganthan en he zourn ; credabl edo o lenn eur beden benag.

Kerkent ha ma velaz ac'hanon e teuaz laouen evel an deiz, hag ec'h astennaz he zourn d'in gant eun ear ken gae ma santiz va c'haloun o taoulammem em c'hreiz.

— Sell, emezhan, te eo, Augustin keaz, te eo, a lavaraz d'in ; plijadur vraz a ra d'in da velet, va c'hrouadur paour. Abaoué m'em aoun aman hini euz va anaoudeien n'en deuz prijjet dont d'am guelet. Te eo ar c'henta. Hag a nevez ganez ?

NEDELEC.

(Eur pennad all eur vech all.)

ehanaz da gana hag he mouez scanv hag arc'hantet a reaz epad an amzer-ze joa ha dudi an oll. Mes goude ar c'han ema an dans, mont a reaz en eul las-croug stignet evit he c'hoarezet a grign kement a gavont, — *O muthos deloi oti...* kement-ma a ziscouez n'euz den leac'h da'n em bompadi euz ar pez en deuz bet digant Done. Ac'hanomp hon unan n'on euz netra vad; hag o peffe eta mouez caer, hag e c'houesfac'h c'hoari gant notennou evel eun eostic, evel eul logoden, sonjit mad, canerien, ema ive an toull-trap, al las-croug en ho kichen, ha pa zonzoc'h an nebeuta e rankoc'h ober ho lam er baill, evidoc'h da veza paotred diramaill, evel Mikeal Morin.

AR BREZOUNEC HAG AR FEIZ
A ZO BREUR HA C'HOAR E BREIZ.

En dere'hent deac'h, en eur veachi gant eun tad a familh a ioa bet o cass he verc'h d'ar gouent, e oue caos ganecomp divar benn an descadurez a zo brema e tounes an dud. Pebes kem, emezha, etre an amzer vrema hag an amzer guechall? Pa deue guechall eul lizer bennag en eur c'harter, nag a bres, nag a nec'hamant o clask gouzout e pelec'h e vije cavet eun *Doctor* bennag evit distrei al lizer e brezounek; eleac'h brema, rous eo ar c'harteriou, memes an tiegeziou e pere ne ve ket cavet unan benag o c'houzout ar gallek mad aoualc'h evit lenn al liziri hag ho distrei e brezounek.

— Ententit mad, va mignoun, a liviris d'am c'henveachour; ne ket me a vezo a dra zur a eneb ar scoliou hag a eneb an descadurez; Done ra viro! Netra caeroc'h eget na d'eo an descadurez pa ve great eun implij vad anezhi; mes avat, netra goassoc'h ive eget eun anter descadurez, eun *anter-Doctor*, evel ma cavomp meur a hini, siouas l ebars en hor bro.

Nag a dud, en deis a hirio, hag a ve fae gantho diskues ez int bretonnet, ha coulsoude, caer o devezo, e vezint anavezet, ha pa na ve nemet dious ho farlant. Kement-ze a c'hoarvezas gant Sant Per he unan pa nac'has he vestr divin. Caer en devoa lavaret ne anaie ket Jesus. — Ho parlant a ziskuez freas aoualc'h, eme ar Juzevien, ez oc'h euz ar Galilee, evel d'han. — Kement-ze a zo guir, eme va ozac'h: ha clevet em beus lavaret e vezomp anavezet e pep leac'h, ni Bretonnet, dious ar fesoun ma coumzomp ar gallec. — Possubl eo, va mignoun paour; mes, ententit mad, kement-ze ne ket eun dishenor evidomp; m'hen assur d'eoc'h eo ken dudius gallec eur Bretonnet eget gallec ar varc'hadourien kezek eus an Normandi, ar benseilleurien castolorenno euz an Auvergn, ha pourmenadourien an oursien euz ar C'hreis-deiz. — Guir a livirit, eme va c'hamalad, evidomp-ni, ken etrezomp var ar meas; mes var dro Brest hag ar c'heriou bras, eo flourroc'h an dud da gozeal, dre ma teu ar brezounek da rouessaat en ho zouez.

— Roit peoc'h en han' Done, a liviris d'ezha; ne gavan netra ken dizoare eget guelet eur Bretonnet, pe gouer, pe vourc'his, hag a zeblant ober fae var ar bre-

zounek var digares ma c'houzont eun tam gallek bennag. Evidon da c'houzout eur sclabes gallek, a drugareka an Aotrou Doue da veza va c'hrouet Bretonnet. Bretonnet ez oun, Bretonnet e vizin, keit ha ma vezo buez ebars em c'hreis; Bretonnet ha kristen a zo er memes tra.

Evesseat am beus e ves prest da drei var an hent fall an nep piou bennag a dro kein da langach he dud coz.

Ma c'houffent pegen diskiant ha peger sot en em laka ar re a c'hoanta en em zavel huelloc'h eget ho renk; bremaic e coumzac'h d'inn eus a Vrest ha divardro: ia, va mignoun, it di, hag e caffot doctoret eleis; eur vez hag eur ran-galoun er memes amzer eo clevet eul labourer ar pors, pe eun artizan divar dro kear. Evidon da veza savet var ar meas, ne c'houzont mui var ho meno tam brezounek ebet ken.

Eur veach, e c'hoarvezas ganen clevet ar respount-ma digant eur mignoun d'inn hag a zo er pors. Goulen a ris digantha, petra oa eno: Cetu ama he respount: *Me par exemple* a zo eur mecanisian, *envoyet* var eun *navir a dourell*, hanvet *Ocean*, hag a zo *blindet* anezha; *car* choazet eo evit ober *parti* eus an *escadr maritime* *parceque*, c'hui vel, mar bez *declaret* ar vrezel, e vezo *neccesser* d'ar Frans beza *paret* evit *combatti*.

Eur veach all, e clevis eun all kenderv gompes da hema:

Ouvrit ar varrieren da consieu: car va zad a zo o vont da etouffi gant ar chaleur.

Ar pez a c'hoarvez peur-liessa gant ar seurt tud-ze, dont a ra eur poent ha ne c'houzont mui na gallek na brezounek. A fors da lakat mesk ha mesk sclabes gallek ha sclabes brezounek, hag eun niver bras a *barcés-queiou* e creis, e parlantont eur saosmek, henvel ous hini an *azennet*. — Mar kirit, me gounto d'eoc'h ar pez a c'hoarvezas en derveziou-ma e parrez P.... gant eur martolod hag a ioa deut d'ar gear da velet he dud, goude beza tremenet eis dervez e *Kartier* Brest.

J. M. K.

(Da veza kendalc'het eur veach all.)

Eur c'hantonnier tost d'he goustianz.

Eur beachour, brema zo eiz dez, a reuge hent varzu Kemper. N'oa ket euz ar vro, setu perac pa gavaz eur c'hantonnier, ne lavaran ket var be seurt hent, e c'houlennaz diganthan pegeit amzer a oa ret d'ezhan evit digouezout e Kemper.

Ar c'hantonnier, den a goustianz, evel ma'z int oll, ne entente ket evit doare beza direnket divar he labour evit selaou kement lakez a dremene. Ne reaz eta van ebet an disterra evit clevet ar beachour.

Ar beachour o sonjal oa bouzar ar c'hantonnier a griaz a bouez he henn:

— Pegeit amzer, emezhan, a rankin da lakaat evit mont ac'haleu da Kemper?

Ar c'hantonnier ne reas van. — Daoust hag heman,

eme ar beachour, en deffe discouarn potin? Van ebet atao ar c'hantonnier ne rea. Daoubleget var he lange-de e tistage peziadou tonalc'h divar bordou an hent evel pa e vije bet oc'h ober feur.

Ar beachour inouet o c'houlenn a iezaz en he hent, eur zac'had mad a himor en he goff, ha tro en he gil-lourou.

P'en done great eun tri pe pevar c'hant paz, egiz ma c'houie ober, ar c'hantonnier a zavaz he kein hag en em lakeaz da grial var he lerc'h: — He la ba! he la ba! Selaouit-ta, selaouit-ta.

Ar beachour en doa discouarn mad Clevet a reaz, hag hen en dro da gaout he gantonnier.

— Abenn div-heur aman, eme ar c'hantonnier, emaoch e Kemper.

— Gineaouec ma'z oc'h, eme ar beachour, perac ne lavarac'h ket d'in bremaic pa c'houlennet ouzoc'h?

— Penaoz e c'hellit-hu lavaret traou evelse, eme ar c'hantonnier, ha c'hui eur parizian, me gred. Credabl araog lavaret da eun den pegeit zo dister d'ezhan da ober eur pennad hent eo red mad gout penaoz e vale.

Ha ne c'houzoc'h-hu ket eo difennet lavaret comzou inutil, re noazuz pe drompluz nebentoc'h c'hoaz. Kendalc'hit da vale egiz a reac'h bremaic, ha me dou d'eoc'h e viot e Kemper abenn div heur aman.

Kenavo, aotrou, eme ar c'hantonnier, ha beaj vad.

Ac'hanta! ha c'hoaz e lavarer e man tout ar spered e Pariz! Lakeomp e man, mar carer, mez ma teuffe d'ezhan mankout, me gred e cafet c'hoaz eun nebeut gouell e Breiz-Izel, ha zoken digant marc'hadourien hag o deuz coustianz.

GUALEN DOUE.

E creisdeiz ar Franz, en eur geric a bevar mil den, daou gabusin a brezege eur mission er penn kenta a viz du, er bla-man.

Ar mear, evit doare, n'oa ket aviz a gement-se. Kement-se ne viraz ket oc'h ar mission da vont en dro. Ar zul diveza euz ar mission e tliet mont e procession da zavel croaz ar mission eharz ar vered. Den n'oa coundaonet da vont d'ar procession-ze, scler eo; liberte.

Ar mear ne entente ket ez ajet d'ar procession-ze. Prefed ha procurer, mout a reaz da gaout an eil hag egile evit obten digantho urz da lakaat diarben d'an digoradur o doa c'hoant an daou gabusin da rei d'ar zolanite-ze. He amzer a gollaz.

Himor a ioa ennan ken a fuc'he. Var ze e tifennaz oc'h muzisianed kear mont d'ar procession.

An daou gabusin en em erbedaz neuze oc'h eun amiral a ioa tost eno gant he lestr en eur porz mor; ha biscoaz ken brao all e ouent digemeret. Muzik ha tud, ho goulen o devone penn-da-benn.

D'ar zul a gomzomp anezhi, var dro pemp heur euz ar mintin, epad an oferen genta ec'h erruaz betec en

iliz oa maro ar mear.

Ar c'helou a ioa re vir. Ar mear a ioa maro, maro-mik. —

An oll a jomme mantret, ar re fall coulz hag ar re vad; rag an oll a c'houie petra en doa bet c'hoant da ober.

Da fin an deiz e oue great ar procession gant ar zolanite ar vrassa.

KELEIER.

An aotrou Creven-Kerverson, persoun Guilers, a zo maro er zizun dremenet d'an oad a zaou vloaz ha pevar-ugent.

An aotrou Quiniou, belec ar C'harmelitezet e Brest, a zo hanvet persoun e Guilers.

An aotrou Manière, curé e Kergloff, a zo hanvet cure e parrez ar Groaz-Santel, e Kemperle.

An aotrou Kergoat, cure e Guilers, a zo hanvet cure e Goaien (Audierne).

EVIT GOUEL NEDELEC.

Cantic var don: *Bale Arzur*.

Mabic Jezuz, e creiz an noz
C'hui a zilez ar Baradoz
'Vit dont en hon touez henoz.

DISKAN:

Ni oc'h ador, Mabic Jezuz,
Mabic doug ha carantezuz,
Doue meurbed madeleuz.

Mabic Jezuz, Doue-Bugel,
Ra vezo clouar an avel,
En noz-man, en dro d'ho cavel!

Mabic Jezuz, dre an envou
Eled a gan d'eoc'h canticou....
Perag, 'glevan-me ho clemmou?

Mabic Jezuz, me oar ervad
Perac e c'houel ho taoulagad;
Hor pec'hed 'ra d'eoc'h calonad!

Mabic Jezuz, evit bepret
Oh! me a dro kein d'ar pec'hed,
Va c'halon d'eoc'h 'zo gounezet.

Mabic Jezuz, var va daoulin
Dirazoc'h, beteg ar mintin,
D'ho pedi henoz e chomin.

Mabic Jezuz, hed va buez;
Me a veulo ho madelez;
Ra varvin en ho carantez.

Evelse bezet gret.

Ar c'heuz var ar greun e Pariz.

E pep leac'h ez euz cressk var ar greun. Ne vank ket a c'hreun er marc'hajou, na tud d'ho frena ne vank ket ive.

Ar guiniz, ar zegal, an eiz, ar c'herc'h a zo cressk var-

nho en oll marc'hajou e jeneral. An daolen zo aman var-lec'h a ziskuezo kement-se.

Rei a reomp ive er memez amzer taolen marc'hajou an eiz var'n ugent a viz here evit ma c'hello ped hini ober ar c'hem a zo etre ar prizioù breman.

Marc'had an 28 a viz here.

	Guiniz.	Segal.	Eiz.	Kerc'h.
Er Gualarn...	261. 35 s.	181. 47 s.	181. 84 s.	221. 73 s.
En Nord.....	27 72	18 40	18 99	20 46
Er Biz.....	28 06	18 53	19 49	20 78
Er C'huz-heol.	26 08	17 78	18 49	21 84
En Douar-braz.	26 54	17 74	18 04	20 45
Er Zao-heol..	27 55	18 23	19 80	20 63
Er C'hevret..	28 15	19 09	18 04	21 48
Er C'hrez-deiz	27 78	20 48	19 02	22 01
Er Mervent...	28 41	19 54	19 69	23 25

Marc'had ar 16 a viz Kerzu.

	Guiniz.	Segal.	Eiz.	Kerc'h.
Er Gualarn...	271. 74 s.	191. 20 s.	191. 28 s.	221. 66 s.
En Nord.....	29 22	19 44	19 69	20 88
Er Biz.....	29 01	20 45	20 23	21 22
Er C'huz-heol.	26 76	18 56	19 29	22 02
En Douar-braz	27 43	19 56	18 85	20 17
Er Zao-heol..	28 55	19 38	20 33	21 17
Er C'hevret..	28 47	19 81	19 56	24 02
Er C'hrez-deiz	28 58	21 39	20 08	23 31
Er Mervent...	29 25	19 46	17 91	21 70

Ar guiniz du a ia etre ugent hag ugent lur dec ar boezel, hervez an danvez.

Ar Fourrach e Pariz.

Ar millier foen a ia 80 lur ha 85 lur. — Al luzern 75 lur. — Ar c'holo guiniz 60 lur. — Ar c'holo segal 65 lur. — Ar c'holo kerc'h 50 ha 55 lur. — An daou c'hant lur had melchen 180 ha 200 lur.

Ar c'hanab

E costez ar C'huz-Heol ar c'hanab a ia etre 96 ha 110 lur an daou c'hant lur. E costez Angers ez a 125 ha zoken da 140. E Pariz ez a etre 90 ha 125.

Al lin

E Berguez an daou c'hant lur lin a ie er marc'had diveza etre 145 lur ha 175 lur.

Ar glan.

En Haor-nevez an daou c'hant lur glan euz a Vuenos-Ayres a ia etre 140 ha 247 lur, 50 s. Glan ar C'haledonii a ia 205 lur. E Bourdel ar glan guele'het a ia etre 4 l. 50 ha 5 l. 25 s. an daou lur pe ar c'hilog.

Foariou mis Genver 1877.

Setu aman taolen ar foariou a vezo e departamant ar Finister a zoug miz genver.

An daolen-man a zo great dioc'h almanak Sant-Corantin, an almanak penher p'e guir n'euz nemethan euz an oll almanagou hag a roffe taolen ar foariou dre viz, hervez an daolen douget er Prefectur.

Ar stereden a gaver a amzer da amzer a verk eo appellet ar foar d'an devez goude.

GENVER. — 1 Guerliskin, Brest. 2 Coray, Ar Ponthon, Sant-Thegonnec. 3 Lanneur, Daoulas, Lannilis. 4 Pont'nAbad, Castellin, Ar Roc'h. 5 Elliant, An Dre-Nevez. 6 Locourran. 8 Rosporden*, Craon*, Brest. 9 Ar Fouillez,

Lanhouarne, Ar Folgoat. 10 Bannalec, Landivisiau, Plougonven. 11 Hanvec. 13 Goaien, Ploneour-Lanvern, Montroulez. 15 Douarnenez, Scaër. 16 Pont-Aven, Pleiben, Plouneour-Menez. 17 Ar Faou, Plouezoc'h. 18 Pont-Croaz, Rosporden, Plouigneau, Plougerne. 20 Kemper, Castel-Nevez, Landerne, Guitalmoze. 22 Pleiber-Krist. 25 Ber-ven, Gouenou, Plogastel-Daoulas, Confort. 29 Plogastel-Sant-Jermen*, Cleder*, Lesneven. 30 Commana.

ALMANAK BREZOUNEC

Hanvet almanak SANT-CORANTIN

E PEHINI E CAVER :

Hanoù ar zent a enorer en Escopti Kemper ha Leon, hag ar gouelioù epad ar bloaz ; ar zao hag ar c'huz-heol ; ar zao hag ar c'huz loar ; oad al loar ar foariou hag ar marc'hajou euz a zepartamant Finister, lakeat dre ar rondissamant, dre gommun ha dre lizeren ; ar memez foariou merket dre viz d'an dervez ma lleont digouezout ; calander al labourer hag ar jardiner ; taolen ar mareou, ar reverziou, etc.

Evit ma c'hello an oll, ha dreist ar re all, ar varc'hadourien Almanagou, he gaout eb miza, eo bet lakeat e guerz :

E Kemper, e ti an aotrou de Kerangal, mouller an Escopti, ru ar Gigerez ;

E Landerne, e ti an aotrou Desmoullins, marc'hadour levriou, ru ar Pount ;

E Brest, e ti an introu Normand, marc'hadourez levriou, ru an Ti-Kear ;

E Montroulez, e ti an aotrou Ledan, marc'hadour levriou, ru ar Pave.

PRIZ AN ED.

TAOLIT EVEZ. — Ar priz merket da genta eo priz ar marc'had diveza, hag ar priz merket d'an eil eo priz ar marc'had araoc.

KEMPER. — Marc'had ar 16 a vis kerzu.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz.....	261 00s	241 50s
Segal.....	19 50	18 30
Eiz.....	19 00	19 00
Guiniz du.....	20 50	26 00
Kerc'h.....	19 50	20 50
Avalou douar.....	8 00	8 50

POUNTN-ABAD. — Marc'had ar 14 a vis kerzu.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz.....	261 66s	261 25s
Segal.....	17 94	18 13
Eiz.....	19 00	19 00
Guiniz du.....	" "	" "
Kerc'h.....	24 26	20 50
Avalou douar.....	7 50	8 00

CASTELLIN. — Marc'had ar 14 a vis kerzu.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz.....	24 96s	24 1 66s
Segal.....	19 96	20 27
Eiz.....	18 50	18 50
Guiniz du.....	24 71	24 71
Kerc'h.....	20 00	20 00
Avalou douar.....	6 50	6 00

Perc'hen-Merour : AR. DE KERANGAL.

Kemper, moulllet gant AR. DE KERANGAL.

FEIZ HA BREIZ

KELOU A BEP BRO, HA KENTEELIOU VAR BEP TRA

Casset bep sul da gement kristen a gomz ar brezouneec

PRIZ AR GAZETEN

AR MARC'HAD D'HE C'HAOUT BEP SJIZUN EPAD AR BLOAZ A GOUST :

DAOU SCOUET evit ar Finister, — ar Morbihan — ha Costez-an-Nord
SEIZ LUR evit an departamanchou all.

Ar marc'had a dle beza great ha paet ato e ti an Aotrou AR. DE KERANGAL, Perc'hen-Merour, e Kemper.
Ar scridou da lakaat var ar gazetenn a dle beza casset d'an Aotrou MORVAN, chaloni, kenta scrivanier,
Pe d'an Aotrou NEDELEC, eil scrivanier, ru Bourg-les-Bourgs, 26, e Kemper.

KEMPER, 30 a vis Kerzu.

FEIZ HA BREIZ

Er bajen seiz ha daon ugent euz al leor bihan, hanvet *Ordo divini officii*, da lavaret eo leor an offis divin, e cavan ar c'homzou-man, scrivet gant Aotrou'n Eskob Kemper ha Leon :

Beleien hon Eskopti o deuz discoezet d'eomp caout calz a interest evit cazeten *Feiz-ha-Breiz*. Pedi a reomp eta anezho da ober ho galloud e kenver ar re m'int carget da c'houarn evit ma kemerint, mar plij gantho, ar gazeten-ze, galvet, hervez tud carget a skiant hag a lurnez, da ober ar brassa mad etouez kristenien vad hon Eskopti. Euruz e vemp ive da velet hor beleien o tigass a amzer da amzer eur scrid benag da scrivanierien ar gazetenn evit ho dizamma eun nebeut benag euz ar beac'h poanuz int coundaonet da zougen bemdez a zoug ar bloaz. Joa vraz e ve ganeomp gullet ar scridou-ze o tremen divar ho faper var hini ar gazetenn.

Setu aze scrid an Aotrou'n Eskob :

An Aotrou'n Escop eta a reket daou dra : Ar c'henta ma vo skignet *Feiz ha Breiz* ar muia ma c'haller ; an eil, ma vo sicouret ar re a zo oc'h he scriva.

Hel lavaret a raimp, heb ober hag heb clask ober gaou ebet oc'h an hini a ioa en hor raok e penn ar gazetenn, or beuz joa o velet an digemer mad a rear d'hor c'hazeten en Eskopti Kemper ha Leon, en Eskopti Sant-Briec coulz hag en Escopti Guenet. Bete e Bro-Zaoz, hag en Amerik zoken, ez euz eleiz a dud hag o deuz great marc'had d'he c'haout.

Mil benag a reseve ar gazetenn an deizioù kenta ma'z ea en dro evit an eil guech. Breman ez euz tremen daouzek cant, hag o deuz great marc'had da gaout anezhi bep sizun.

Dre c'hrass Doue ne ket eta kiza eo a reomp, mez mont var araog. Ma ne vank nemed bolontez vad evit he c'hass larkoc'h, ni gred e pako prest eun heurtad all.

Er zizun dremenet oump eat hon unan betec an aotrou du Marhallac'h, vikel vraz, e feat obten diganthan urz da bedi ar bersouneec, pe ar gureed gant aotre ho fersouneec, da reseo arc'hant kement hini en ho farrezion o deuz marc'had da gaout ar gazetenn. (An aotrou vikel vraz ouспен m'en deuz roet d'eomp hor goulen en deuz pedet ac'hanomp c'hoaz da lavaret en he hano e rekete calz kement-se.)

Pedi a reomp eta an oll bersouneec hag ombierien da rei d'eomp eun taol collier. Calz persouneec o deuz forz labour, a zo a zoug ar bloaz aman hag ahoant evit missionou ha retrejou ; ar re-ze a bedomp da garga unan pe unan euz ho c'hureet, el leac'h ma'z euz calz da gemeret ar zoursi da reseo arc'hant ho farrisioñiz evit cazeten *Feiz ha Breiz*.

Ar baizanted, calz anezho, n'int ket hoaz da vont d'ar post, ne c'houzont ket penaoz aualc'h en em gemeret da zigass d'eomp ho arc'hant ; er fessoun a lavaran, mar plij gant ar veleien, evel m'her c'hredomp, selaou hor goulen, setu int-hi en ho eaz evit an amzer da zont.

An aotrounez a blijo gantho kemeret ar garg-se o deuz dija guir d'hon oll anaoudegez-vad, o deuz dija anezhi. Er c'hiz-se ar gazetenn a vo atao paet e poent hag en amzer. Breman er c'hontrol ez euz eul loden vad var an divezadou ha c'hoaz pa scrivomp d'ezho emaint prest da fulori. Ouspenn ma'z eo kement-se noazuz d'ar gazetenn, ne ket ken nebeut eaz clevet al litaniou-ze. Tud zo, pa scrivont d'eomp, a ve lavaret e ve eur maill, eun horz da bilat lann etre ho daouarn. Mont dindan taoliou an horz-se, c'hoaz eur vech, ne ket eaz, ha caeroc'h zo, ar re-ze ho unan a ve marteze souezet ma ve roet d'ezho da anaout or beuz n'ive, oc'h red, coulz tachou en hon hercher hag int-hi. Mes esper or beuz hivizken ez ai hag ec'h erruo pep tra d'he vare egiz ma'z eo dleet.

Evit an eil loden, da lavaret eo evit ar scridou a beder da zigass d'eomp evit lakaat ar gazetenn, ne livirin nemeur a dra.

Joa e ve ganeomp reseo ar paperou-ze, trugarekaat a reomp a greiz caloun ar re ho digass d'eomp hag ho fedi a reomp da gendec'hel.

Kement hini a skriv d'eomp a dle gout n'or beuz ket, breman da vihana, urz da lakaat politik en ho scridou. Eun dra all mad d'ezho da c'hout eo kement-ma, e kemeromp hag e kemerimp atao an hardisedez da rei eun taol pluen da gement a gavo d'eomp meritout an ennor-ze.

Eun dra all c'hoaz eo ne voullimp morse scrid ebet nemed gout a rafflemp euz a zourn piou e teu. Er moment-ma or beuz etre hon daouarn pemp pe c'huec'h scrid euz ar re goanta, mez allaz ! ne c'houzomp ket euz a beleac'h e teuont ha biken ne vezint moulet ken na anavezimp an orin anezho.

Evel or beuz lavaret dija, ni d'hon tro, mar d'eo faltazi ar scrivaniar, en em garg da zerc'hel he hano dindan guz; an oll ne ket ret d'ezho gout ar pez oump-ni dalc'het da anaout ha mar carer da devel.

Lavaret a rear d'eomp avechou. — Perac ne gemenit ket d'eomp ar pez a zo c'hoarvezet el leac'h ma leac'h; evit scouer, ar pez zo c'hoarvezet e Loc-Maria Berrien.

— Eaz eo coumpren ni n'oump ket evit gout kement a dremen; mez setu keleier evel hini Loc-Maria Berrien, hag a bedomp stard da rei d'eomp anaoudegez anezho. Evit doare, aotrou person Loc-Maria-Berrien, eun den calounek mar d'euz unan, an aotrou Marrec, a zo bet devet en eur fessoun scrijuz en eun tan-guall evit savetei ho buez da bemp maouez. Ar pemp maouez hervez am euz clevet en deuz tennet euz a greiz ar flam, mez hen he unan, talet var he c'hinou gant eun treust o coeza var he choug, a zo bet hanter boazet he vizach hag he zivrec'h. Er memez tra, p'en doa gellet en em denna ac'hanô, e lavare kel laouen ha tra.

Dampet a vo, emezhan, aze e tom avad !!! Setu aze keleier hag a dal ar boan ho scriva d'eomp.

Me bari, ar merc'hed saveteet gant an aotrou Marrec ne livirint ket n'e mad ar belek da netra !

NEDELEC.

Kerkent ha ma'z oun bet hanvet da zont da Gemper, em euz sonjet ober eur *Vuez ar Zent* nevez e brezouneq. Mes eul levr evel hennez ne c'hell ket beza great en eun dervez, na zoken en eur bloaz, nag e daou, nag e tri. Ouspenn-ze n'em euz ket calz a amzer da labourat varnhan abalamour d'al labour am euz a hent all gant Feiz ha Breiz ha Breuriez ar Feiz. Scrivet em euz dija evelato eun nebeudic *bueziou*, hag er penn kenta euz ar bla-ma e lakinn var ar gazeten hiniennou anezho evit discouez ar c'hemm a vezo etre *Buez ar Zent* coz hag an hini nevez am euz c'hoant da ober, ma lez Doue iec'hed ganen. Pedit a ran ar veleien a lenn ar gazeten da deuler evez ouz ar *bueziou-ze*, ha da lavaret d'inn, an dorn var ho

c'houstians hag heb mont da glask pemp troad d'ar maout, petra zontont anezho; pe hi a zo re hir, pe hi a zo re verr; pe ez euz eun dra bennac a re pe eun dra bennac a re nebeut enno, ha traou all evelse. Ne respountinn ket d'al liziri a c'helfen da receo var ar poent-se; mes ho gorren a rinn evit delc'her count anezho a benn ma vezo moulet evit mad va *Buez ar Zent* nevez mar plij gant Doue e ve moulet biken.

G. MORVAN,
Chaloni.

KENTA DERVEZ A VIS GENVER.

Circoncision hor Zalver Jesus-Krist.

Lezen ar iuzevien guech all a c'hourc'hemenne *circuncisa* an oll baotret, da lavaret eo, lamet eun tamm croc'hen divar ho c'horf, d'an eisvet dervez goude ma vijent ganet. Doue he unan eo en doa great ar gourc'hemen-ze d'ar iuzevien.

Ar circoncision a ioa, da genta, eur merk evit anaout an dud a-ioa euz a vobl Doue dioc'h ar re ne oant ket. En hon amzer-ni, evit lakaat ar vugale e renk tud ar vro el leac'h m'int ganet, n'euz ken da ober nemet dougen ho hano var gabierou an ti-kear. Evit beza lakeat guech all e renk bugale Israël, evit kaout perz er guirou roet guech all gant Doue d'ar bobl a Israël, an dra-ze n'oa ket aoualc'h: red oa e vije ar c'horf he unan merket dre eun trouc'h hag a lakea ar goad da redet, evit siella ar vignounach a dlie beza etre Doue ha peb den euz ar bobl-se.

D'an eil, ar circoncision, o veza ker poaniuz ha ma'z oa evit ar vugale pa'z e guir e lakea ho goad da redet, a verke e verite an den kaout poan hag en doa ezom da ober pinijen abalamour ma teue er bed-ma e stat a bec'het.

D'an trede, ar circoncision a verke, dre an tamm croc'hen a lame divar ar c'horf, e lue an den labourat epad ar vuez-ma da grenna, da ziabeno, hag evel pa lavarfen da sparla ha da huala an ioulou fall euz he gorf, ha da lamet, da zisc'hrizenia euz he speret hag euz he galoun kement sonch ha kement tra a c'helje distrei anezhan dioc'h servichi an Aotrou Doue.

Hogen, hor Zalver Jesus-Krist a ioa Doue dre natur; rac-se n'oa ezom ebet da lakaat var he gorf merk an dud a ioa euz a vobl Doue. A hent all, o veza Doue, oa dre eno ive Oll-Zantel, hag evelse ne c'helle beza ennan na pec'het, na tech fall ebet, na netra a gement a zoug d'ar pec'het. E feson ebet eta lezen ar circoncision n'oa ket great evithan. Fallout a reas d'ezhan coulsgoude miret al lezen-ze, ha setu ama perac: Da genta, evit deski d'eomp senti ato ouz an Aotrou Doue. Doue, o veza hor c'hrouet, a zo mestr da c'hourc'hemen d'eomp pe da zifen ouzomp ar pez a garo; hon dever eo senti outhan e peb tra. Pa velomp eta he Vab en em c'hreat den o viret eul lezen ha n'oa ket great evithan, pe seurt digarez a c'hellomp-ni da gaout evit

mankout d'ar gourc'hemenou a c'houzomp ervad a zo great evidomp ?

D'an eil, evit discar hon ourgouil, ar penn-caoz euz hon oll bec'hejou, ha rei d'eomp eur gentel gaer a humilite. En he circoncision, hor Zalver Jesus-Krist a zo en em lakeat izelloc'h c'hoaz eget n'oa en em lakeat o c'henel er c'hraou a Vethleem, var eun dornadic colo, e creiz etre daou aneaval.

O c'henel evelse, oa en em lakeat e renk ar re baourra hag ar re zisterra euz an dud; mes en he circoncision, ec'h en em laka, ouspenn, e renk ar bec'herien, e kemer, ouspenn, doare eur c'hrouadur hag a zo ganet, evel ar re all, e stat a bec'het. Ha n'e ket eur vez evidomp-ni, pec'herien, guelet eun Doue, ar zantelez dre natur, oc'h en em lakaat ken izel-ze, e leac'h ni ne glaskomp nemet en em huelaat, ha sevel bepret dreist ar re all ?

D'an trede, evit deski d'eomp castiza hor c'horf, delc'her berr var hor skianchou, ha cass buhan euz hor speret hag euz hor c'haloun kement sonch ha kement carantez ne vent ket hervez Doue.

D'ar pevare erfin, evit discouez d'eomp ar vall en doa da scuill he c'hoad evidomp. Ne dlie achui d'hor prena nemet a benn tri bloaz ha tregont goude; mes re hir e cave gortoz keit all eb rei da vihana eun errez bennac euz ar priz a dlie da baea evit hon ransoun, hag abalamour da ze e c'hoanteas scuill, prest goude m'oa ganet, eur banne bennac euz he c'hoad, da c'hedal ma c'helje he scuill var ar groaz betec ar berad diveza. C'hoant en deuz bet da ziscouez d'eomp dioc'htu goueled he galoun, ha da rei tro d'eomp da lavaret d'ezhan: « p'e guir e tiscouezit kaout kement-se a « garantez evidomp en ho pugaleach, petra ne reoc'h « ket divezatoc'h, pa vioc'h deuet da veza braz ? »

Sonjit ervad :

1° Ar circoncision, hag ar ceremoniou all euz al lezen goz, pe lezen ar iuzevien, a ioa ive *sacramanchou* en eur feson; rac bez' ez oant e guirionez sinou pe merkou sclear hag anad euz a c'hras Doue. Mes ne roent ket ar c'hras-se *dreizho ho unan*, n'o doa ket *dreizho ho unan* ar vertuz da denna an den euz ar stat a bec'het, pe da greski ennan ar vuez euz ar c'hras: ar ceremoniou-ze n'o doa vertuz ebet nemet dre ar feiz a ziscoueze an dud a gemere perz enno. Sacramanchou al lezen nevez, pe ar relijion gristen, er c'hontrol, a ro ar c'hras *dreizho ho unan*, o deuz *dreizho ho unan* ar vertuz da denna an den euz ar stat a bec'het, pe da greski ennan ar vuez euz ar c'hras.

2° Dre ar circoncision e vezet lakeat guech all e renk ar bobl a Israël, da lavaret eo, e renk ar bobl-se a ioa heritour euz ar promessaou great gant Doue da Abraham, Isaac ha Jacob, hag a dlie ar Messias genel anezhan. Mes petra eo an dra-ze e scoaz ar renk huel da behini oump-ni bet savet dre ar vadiziant ? Dre ar vadiziant, ni a zo bet great kristenien, bugale da Zoue ha d'an Ilis, breudeur da Jesus-Krist hag heritourien euz an env. Petra eo c'hoaz ar merk a lakea ar circon-

cision var ar c'horf e skoaz ar merk e deuz lakeat ar vadiziant var hon ene-ni ? Merk ar circoncision ne dlie ket padout ato, e leac'h ar merk e deuz lakeat ar vadiziant var hon ene-ni ne vezo morse lamet divarhan: chom a rai ganeomp da virviken, evit hor brassa henor ha gloar, mar deomp d'ar baradoz, mes ive siouas ! evit hor brassa mez ha dishenor, mar deomp d'an infern.

3° P'e guir oump bugale da Zoue hag heritourien euz an env, dalc'homp bepret hor c'haloun troet varzu hon Tad celestiel, ha labouromp c'houec da c'houit hon heritach. Amzer ar vuez-ma a zo berr hag a ia buhan en dro; divoalomp eta da goll an disterra tamm euz an amzer-ze. Poaniomp da implija e servich Doue, ha da lakaat da dalvout evit hor zilvidigez, peb deiz, peb heur, peb mare euz ar bloaz nevez-ma en deuz hon Tad celestiel roet d'eomp adarre en he drugarez. Evelse, ar bloaz nevez-ma a vezo e guirionez eur blavez mad evidomp oll, evel a c'houlennomp hirio an eil evit egile; rac bez'e vezo neuze eur blavez benniget gant Doue, ha dioc'h hor c'hostez-ni, e vezo ive eur blavez puill en œuvrou mad hag e meritou evit an env.

Eur Martolod ha Mear he barres.

Va lezit eta da gounta d'eoc'h an d'abut a ioa bet n'eus ket pell etre eur martolod ha mear he barres.

Ar martolod-ma a ioa nevez eat da Vrest; guisket oa daou zervez a ioa; eals a lorc'h a dlie beza ennia, dre'n abec ma'z oa eur c'hollier glas var he c'houzoug hag eun tok potin var he benn. Eur vez e vije evithan hiviziken beza kemeret evit eur Bretoun, ma eun trouc'her buzuk.

Chetu hor martolod eta o tont d'ar gear evit ar vech kenta gant he viskamant martolod; nijal a rea couls lavaret; c'hoant en devoa d'en em gaout er bourg araok ma vije deut an dud er meas eus an ilis goude an oferen bred, rak ar zul a ioa. He zivesker couer a ioa c'hoas ganhan, n'oa ket c'hoas nezet he jaritellou, evel ma vez peurvuia re ar vartolodet cos brallet ha divrallet var ar mor bras. Al leurgear a ioa goullou, an dud a ioa c'hoas en ilis, hag hor martolod dig avat d'en em ficha da c'hortoz he genvrois. An or a zigor, hag an dud a deu a vandennou er meas. Sell, te a zo aze, Fanch, eme eun amezok d'ar martolod ? Pebes pabor a zo ac'hanot ? — Ha Fanch martolod avad (Fanch oa he hano) da zavel var he c'hobeledou, ha da c'hoza evel eun toussek. — Penaos a res-ta, va mignoun, eme an amezok ? — *Oui, oui, c'est bien*, atao, eme Fanch, *c'est bien*.

— Petra, var da droad out deut, evit doare ? — *Oui, oui, par exemple, sur mon pied*, eme Fanch martolod. — Allas an amezok paour a ioa coll gant Fanch; sebezet neat oa o clevet eun hevelep doctor; mantret oa o velet an teilok, ar fougeer-ze a zeblante ober fae var dud he barres, var digares m'en doa troket he vonet *chigouvi* ous eun tok sret. Kement hini a erruas gant

hor martolod a hoje ho diuscoas ous he velet hag ous he glevet ; truez o devoa var he zicour, ha dreist oll var zicour he dud. Pebes brabancer ! emezho an eil d'egile ! pebes moniller ! ma ne ket eur vez gullet ar mec'hiok-ze n'eus ket c'hoas eiz dervez m'eo eat eus ar gear, ha bremaic, mar plij, e vezo renket tenna an tok d'ezhan evel d'an aotrou Persoun ha d'an aotrou Mear.

E feiz, eme unan, me roffe daou liard ma karte mont da gaout an aotrou Mear ; mar bez kement a deil gantha dirag an aotrou Mear ha ma'z euz a zirazompni, e clevo he bater, hag e vezo desket beva d'ezhan.

Goude ar gousperou, an aotrou Mear a ioa evel ar c'hustum azezet var eur mean bras a zo ehars he di. Eis pe nao oamp en dro d'ezhan. Marvailou a ioa e-leis, n'oa ken caos nemet divar benn ar martolod hag he vrabanceres. Eur vez eo, eme an aotrou Mear, gullet clapezenneien evelze ; ar iot a zo c'hoas ous ho helgez, hag ar pouloud e toull ho gouzok.

A veac'h m'en devoa achu, e velchomp o tont hor martolod ker seder hag eur filip. — Allo, emeve, bremaic e vezo tom ar zouben aman.

Dious ma raio ar paour keas martolod, e vezo desket eul lizeren neves d'ezhan ; daoulagat an aotrou Mear a ioa henvel ous diou vrenniken. — *Bonsoir, Moucheu Mear*, eme Fanch martolod. — *Bonsoir*, eme an aotrou Mear. — *C'est vous, c'est bien, Moucheu Mear : Vous, c'est bougeant* atao : *Sinez paper, si vous plait ?* — Petra a leveres, eme an aotrou Mear a ioa dija he c'hoad o virvi en he c'hoazied : Caoze brezounek 'ta, glabousser ; petra zo diank d'id ? — *Pas temps, Moucheu Mear, parrcé qué Kartier Marine*, Brest. — Petra, eme an aotrou Mear, te a zo eat da zot ? Dianket eo da spered ? Eat eo da benn e treuffles ? Gant ar vez, mec'hiok zo ac'hanot ! — *Moucheu Mear, a pas temps, sinex paper, si vous plait : parrti trop tôt ; arrivé trop tard, Kartier Marine, Brest.* — Silou'ta, kleo, eme an aotrou Mear, me n'oun ket bet e scol an azennet, ha te n'oa ket bet ken neubent araog mont eus ar gear. Unan a zaou, petra zo diank d'id ? — *A pas temps, Moucheu Mear.* — Hag an aotrou Mear avat, kintou enna, ha piou na vije ket ? o c'hervel ar garde-champetr. — Garde, emezhan, laka eur pennadig en toull an azen gornok-ma ; eno, martreze, e tenio he spered vad d'ezhan. — Kroget e oue e kabiez Fanch ar martolod, ha plantet er prizoun. Ni a ziroillas oll da c'hoarzin, hag an aotrou Mear ar c'henta.

Gullet a rit an dud sot, eme an aotrou Mear ; var digares m'ho deus bresset ar pri hag ar fank a zo er c'heriou ; var digares m'ho deus an baillounet-ze gullet muioc'h a skueriou fall a zirag ho daoulagat e fell d'ezho hor c'hemeret-ni evit marmouzien. Saotret e vezo brema zouden ar vro gant ar mec'hieien-ze a fell d'ezho mougua en hon touez hor feiz hag hor brezounek.

Abenn eur c'hardeur pe dost, Fanch martolod a oue tennet er meas : dont a reas he dok en he zourn da gaout an aotrou Mear : — Va faperiou, aotrou Mear,

a zo choumet c'hoas en ti kear, m'ho peffe ar vadelez d'ho rei d'inn. — Ac'hanta, Fanch, deut out d'an ere ? Kleo 'ta, va mignoun, ar gentel a zo reut martreze, mes da zervichout d'id eo. Da dud, Fanch, a zo tud a zoare, tud a feiz hag a zougans Doue : te a zo ive, da anavezet mad em beus araog m'oa eat eus ar gear ; taol evez, Fanch paour, na droffes gant an dud fall ; diouall ous al lakipoted fall, ous an anter-doctoret-ze a glasko sila en da galoun an ampoezoun a zo en ho c'haloun ho unan. Gra da zervich evel martolod ; mes na ankounac'ha ket ober da zervich evel kristen. Dalc'h mad, va mignoun keas, d'as feiz ha d'as brezounek, ha m'hen assur d'id, ne pezo ket a geuz.

Fanch a ieas lostok d'an ti kear da gerc'hat he baperiou ; eul lizeren nevez en devoa desket. Clevet am beus abaoue en deus dalc'het mad da gentel an aotrou Mear.

Meur a hini a c'hoarzo melen martreze o lenn al lizer-ma, a gavo abeg en aotrou Mear, hag en hini a scriv an dra-ma. Ar virionez a zo cassaus, ha roues eo an dud a c'houzanv her c'hlevet.

Lavarit a greis caloun ho *meâ culpâ*
C'hui pere zo bet taget gant ar c'houblat-ma.
Eur guir Bretoun, bepred din eus an hano,
Var gement-ma, biken n'am dislavaro.
Ar Brezounek a bado e Breiz,
Keit ha ma vezo stag ous he Feiz.

J.-M. K. *(pseud.)*

Histor Coll-Bara.

(Trede pennad ha Tregont.)

An neuz a riz da c'houlouen pardoun diganthan.

— Peoc'h, eme ar c'hernevod ; me a c'hoar mad ne ket dre da faot eo erruet ganen ar pez zo ; gant a ri na lavar ket d'in piou o deuz great an taol-ze d'in, rag buhan aoualc'h e venn tentet da gaout cass outho, ar pez a ve countrol d'am bolontez.

O velet oa kel laouen ha ker mad ouzin e sonjiz comz d'ezhan ractal euz va zam affer. Goude eta beza scrabet coztez va fenn ouspenn eur vech he countiz d'ezhan eün hag eün kement a ioa c'hoarvezet ganen.

— Va zelaou a reaz penn da benn gant ar brassa aked ha setu aman ar pez a lavaraz d'in :

— Selaou mad, Augustin, te n'euz ket a zanvez fall oc'h ober ac'hanod : mez edro out, n'euz ket a zalc'h ennot ha var digarez ober evel ar re all, gant aoun da veza goapeat, e rez eveltho, e rez aliez traou, diotachou ha ne blijont ket, me zo sur.

Ma raffez diouzin-me, e tilesez ar vicher a vansouner. Er vicher-ze, guir eo, e c'hounezer arc'hant mad e berr amzer, mez allaz ! bemdez ive emae oc'h ober anaoudegez gant camaraded nevez hag al loden vrasa anezho ne ket elez e vezont ; ar zul a ia atao abiou d'eoc'h ; hogen va zantimant-me eo, an hini ne d'a ket d'an oferen, ne im-

plij ket ar zul e servich Doue, ne zaleo ket da veza henvel oc'h ar chatal.

— Evelkent e rankan gounit va zam da c'hedal beza mestr.

— Ne lavaran ket nan, eme ar c'hernevod, mez martreze e c'helfez caout bara en eur c'hiz all benag.

— Penaoz-'ta ?

— Gout a rez ez euz e Pariz evel en oll geriou vraz euz ar rouantelez, tud a zoare, aotrounez hag a gemer soursi euz an artizaned, dreist-oll euz ar voussed a zesk ho micher.

An aotrounez-se o deuz tiez evit digemeret ar voussed-se pa deu ar zul. Goudeze e pourveont plass d'ezho en tiegeziou guella gouarnet, ha p'o devez peur-zesket ho micher e sicouront c'hoaz anezho da founta ho ziegez ho unan.

— Ha petra bae a vez roet d'ezho ?

— Mez, netra tout, ginou braz ; inthi ho unan eo a bae evit an amzer, an aluzennou, hag ar prezanchou a reont d'eomp.

— An dra-ze vad a ve dioc'h va doare-me, a liviriz d'ar c'hernevod. Peleac'h, mar plij, e man an aotrounez-se o chom, aotrounez ar Patrounach ?

— Evit c'hoaz ne c'houzoun ket, mez ar Seur pe an Aotrou Omonier her lavaro d'eomp. Me gav d'in e ve guelloc'h goulou da genta digant ar Seur abalamour da affer da giniterv.

— Gaid keaz !

— E guirionez, ia ! Kement az peuz lavaret d'in divar benn da giniterv a ielo var eün da galoun ar Seur ha ma kemer ar garg anezhi, em aoc'h salo ho taou.

N'em boue ket ezom da glevet diou vech ar memez tra evit gout oa re vir ar pez a lavare va c'hernevod. Ne ouen ket dieguz, me lavar d'eoc'h, da vont da glask ar Seur a ioa en eur zal vraz o prederia unan clanv.

Dont a reaz ganen betec ar c'hernevod a anavezet mad anezhi hag en em lakeaz da gounta va histor, hervez ma'm boa he great va unan. He boan a lakeaz da c'hounit caloun ar Seur em c'henver. Setu penaoz e rente an den-ze ar vad evit an droug am boa great d'ezhan. Euruz ar re a c'hoar en em venji er fessoun-ze.

Eaz eo coumpren en doa ar c'hernevod en he galoun re a garantez evit he nessa evit lavaret netra hag a raje d'in ruzia. Va meuleudi a reaz zoken, muioc'h eget na veriten.

— Lavarit d'in, Augustin, eme ar Seur, Gaid ho kiniterv, fur e het ato egiz a lavarer d'in ?

— Oh ! Seur, ne c'houzoun dare ha cavet e ve furroc'h egethi. Evidon ne anavezan hini hag a dalfe anezhi var ar poent-se. Ma velfac'h anezhi eur vech hebken, her c'hretfac'h coulz ha me. Bizach Gaid a zo bizach eun eal.

— Perak eta n'o peuz ket digasset ho kiniterv ganeoc'h betec aman ; pec'hed e ve, emezhi en eur c'hoarzin, prinva ac'hanomp dioc'h ar guel euz a vizach eun eal !

— Assanti a raffac'h ganen, Seur, ez affen d'he c'hilask evit dont aman ?

— A greiz caloun, ma c'hellan ober eur vad benag evithi.

— Oh ! ne ve ket hir an dale. Bremaic e man hi aman me a c'hoar peleac'h e man. Dirag aoter ar Verchez em euz laosket anezhi, e chapel Sant-Laurans. Mont a un dioc'htu d'he c'hilask ?

— Ia, ia, baleit ha grit buhan ho tro, ha ma lavar den netra d'eoc'h pa deuot en dro, galvit ar Seur Anjels.

An dud o devez aoun-a gustum galoupat pa vez beac'h var ho lerc'h : ar re o devez mall da gaout ar pez a glaskont a ra ive evit doare. Goude ma vije bet vion dindan va zreid, me bari n'em bije ket torret anezho ker scanv e valeen. Divar nij ez ean, coulz lavaret.

Caout a riz Gaid el leac'h ma'm boa he laosket. Ractal ez eomp hon daou d'an hospital, an or a ioa digor c'hoaz hag ar Seur Anjel hor gedé.

Biscoaz ne devoa gullet Gaid ha biscoaz Gaid ne devoa he gullet. Ne c'houzoun penaoz a rejont evit en em anaout ; lavaret a rajet o dije tremenet ean vloaz dindan ar memez toen. Gaid en em daolaz etre divree'h ar Seur evel pa vije bet he mam, evel pa ne vije mui enñhi he unan.

Me a ioa eno evel eur glapez, digor va ginou ganen evel eur pesk var ar zeac'h ; braoa zo eo ne lavariz grik.

Gaid ne lavare ger ken nebeut. He c'haloun a ioa treac'h d'he zeod. Er fin e savaz he daoulagad carget a zaelou varzu ar Seur en eur lavaret.

— Oh ! Seur, Oh ! Seur, lavarit d'in n'am dilezet biken.

Ne gavaz netra all da lavaret ; an huanadou a drouc'he he oll gomzou, araog ma vijent en hanter hent.

Ar Seur a goumprenaz kement a dremene er galouze. Sonj n'em euz ket pe e reaz pe ne reaz ket eur bro-messa benag d'am c'hiniterv, ar pez a c'houzoun eo azalec ar moument-se n'em boue douetanz ebet na oa en em gayet Gaid el leac'h ma felle da Zoue.

Ha me ! Me jome c'hoaz, evel Fanch ar peul, heb gout peleac'h em bije lojet na pe seurt micher a gemerjen en amzer da zont.

— Ar Seur e doa dija sonjet e kement-se oll. Lakaat a reaz em dourn eul lizer en eur lavaret d'in : — Iit, emezhi ; gant al lizer-ze, da gaout eun aotrou braz a zo e carter Sant-Jermen e penn eun tiegez braz a c'halver ar Patrounach. Iit di ractal evit gellout gullet an aotrou-ze araoc ar gousperou hag ober anaoudegez gant tud an ti. Ma ne zalc'her ket ac'hanoc'h eno fenez, dizroit aman. Penaoz benag ec'h erruo an dro ganeoc'h n'o pet soursi ebet gant ho kiniterv, ni a gemer ar garg anezhi.

O clevet ar c'houzou-ze Gaid a vennaz d'ezhi mervel gant he joa. Pega rea en he madoberouez evel pa dije aoun na vije laeret diganthi ; pa laoske ar Seur he dourn e saille gant he zae evel eur bugel daou vloaz gant sae he vam.

N'oun mui estounet e crife kement ar ganaillez a enep al leanezed, rag e guirionez an diaoul n'en deuz ket calz

da c'hopra diouz ar re-ze. Ma ne gasfe den muioc'h a arveal d'ezhan eget ar re-ze, ez affe prest he gik e croc'h en.

NEDELEC.

(Eur pennad all eur vech all.)

GOUEL

An Anaoun en cnezennou Glenan.

E leac'h canticou caer gouel an oll zent a veac'h echu, ne glever mui nemet glaz ar maro. Ar chaonv hag ar beden a zo en oll galonou. An aotrou Guen, neuze persoun e Glenan, hirio e Penbars, a ioa o tizrei d'he di goude procession an Anaoun, pa velaz o tont varzu ennhan daou vartolod distaollet an derc'hent var he enezen gant ar gual amzer.

— Ha ne ket'ta, aotrou persoun, eme Joz-Thamec, e c'hellomp dizrei hirio da Bont-Aven?

— Eur c'hristen oc'h, den a vor, eme an aotrou persoun, perac ne c'hettac'h-hu ket e ve tremenet ar gouelioù?

— Guir eo, a lavaraz Iannic Bleo-Ru. Guella or beuz da ober eo chom aman ha gedal ma vo tremenet ar gouel, rag tourmant an Anaoun a zo scrijuz: Malloz d'an hini a zifi auezhan. Beg-ar-Raz, reier Penmarc'h a ra d'in nebeutoc'h a spount; ar re-ze da vihana a veler hag a c'heller tec'het divarnezho, mez an Anaoun, an enecou ankenniet, ma ho c'hlever, n'ho gueler ket, ne c'houzor peleac'h ho c'haout, na penaoz tec'het dioutho, hag ar pez zo guassa.

— Eur breizad n'en deuz bet biscoaz aoun rag ar ne ve, eme Thamec; eur c'hristen biken n'en dezo aoun rag ar re varo.

— Gouel zo, eme ar beleg, ma c'h heullit va c'huzul, ne veac'hoc'h ket, gedit.

— Belek santel, eme ar martolod, en hano Sant-Thamec, m'hen tou d'eoc'h, ne garfen ket evitaour dizenti ouzoc'h. Plijet ganeoc'h goulzcoude va zelaou; c'hoant am heffe da vont fenoz da Bont-Aven. Ma livirit d'in, goude ma'm bezo discleriet va rezoun, « ged var-c'hoaz, » neuze me c'hedo an amzer ker patient ha ma c'hed ar Groac'h an tarsiou mor da zont betec ennh. Biken ne d'in eneb eur beleg.

Va zad, aotrou, a ioa eur bleiz-mor. Hano Callus Barodu a ioa traoualc'h evit lakaat ar c'hrenvan etouez oll baotred an aosiou-man. N'en doue he bar e neb leac'h. Ar mor hebken a roaz lam d'ezhan. Dirag enezen Groiz, eno e creiz tourmant braz an Anaoun, en deuz collet he vuez.

Joz-Breac'h-Houarn, saveteet ganthan oc'h priz he vuez, en deuz lavaret d'eomp oa bet he beden diveza evit Doue, he zonz diveza evit va mam, hag he ziveza bennoz evidon-me. Va mam a varvaz gant he anken. Bloaz zo e man o repoz e guered Pont-Aven. He ene a zo er baradoz, her gouzout a ran. Mez piou eta, ma choman-me aman, piou a ielo da deuler dour beniget var ar vascaon en iliz ha var bez va mam er ve-

red? Piou? Nan! nan! n'oun ket evit chom aman. Da Bont-Aven e rankau mont. Red mad e din mont da veska va daelou c'huero gant dour beniget an Iliz var beziou ar re zo barnet gant Doue,

— Paotr Pont-Aven, kerz, laka lien en avel, a lavaraz ar beleg en eur huanadi. E pemp heur ez i ac'haleu da Bont-Aven. Da zec heur noz e vezi var bez da vam. Iannic Bleo-ru a zo eur martolod dispar; gouel da vag a gemer mad an avel; kerz, kristen, kerz da bedi evit ar re zo barnet gant Doue. Ha ma teu tourmant an Anaoun da zailla varnod, plijet gant Intron-Varia an Arvor ha Sant Joseph, patron Pont-Aven, da viret da vouled. — Plijet ive gant Sant Beuzec beilla varnomp, eme Iannic, en eur ober sin ar groaz.

— Calz enecou, eme Joz, a rai hirio beach ar baradoz; ni a rai hini Pont-Aven.

NEDELEC.

(Eur pennad all eur vech all.)

TABUD

etre Fanch Penverz ha Ian Lealdet.

F. PENVERZ.

Bez dispount a vo harluet
Eh ma vezo berad goad skullet;
Ni losk hon enebour beo,
Hag habask hen c'hoaz a vevo,
Dre'n abeg an deskadurez
E deuz desket d'eomp-ni furnez.

I. LEALDET.

Arc'heskop Pariz, ar Jesuïstet,
Deguerry, an Dominikanet,
A ziskuez siouas! berr ha splam
Petra dle gortoz tud dinam
Bigant enebourien ho feiz.

F. PENVERZ.

Perak eneb ho c'henvroiz
En em savont-hi gant herder,
Ha ne gerzont ket gant ho amzer?
Perak klask rastellat danvez
Ha blenia ar rouantelez?
Ho mestr Jezuz a lavare
D'he genvroiz gant eur vouez kre:
« Va rouantelez ne d'eo ket
« Da veza er bed-ma guelet. »

I. LEALDET.

Ar beleg, Fanch, a zo eun den.

F. PENVERZ.

Eb mar ebet ha netra ken.

I. LEALDET.

An den, me gred, n'eo ket eun eal,
Ha nebeutoc'h eun aneval.

F. PENVERZ.

Ha goude, Ian? Kendalc'h atao.

I. LEALDET.

Me zisplego d'it va meno.
Evit he gorf en deuz ezom
Evel peb unan ac'hanomp;
Ar beleg a rank 'ta pleustri
Ouspen eur veac'h c'hoaz a zevri
Da bourchass eun tam pe a dra
A rann aliez gant he nessa.

F. PENVERZ.

Me ne gafen ket tam abeg.
Guelet em c'hichen ar beleg
Oc'h arat hag o pigellat,
O c'houzela pe o c'houennat;
Mes perak e teu da voti,
Nemet evit klask mac'homi?

I. LEALDET.

Hen a c'houzaon an oll gargou
Hag an aner hag an taillou,
Perak ive n'hen defe ket
Droat an disterra Gallaouet?

F. PENVERZ.

Evel beleg e tle bepret
Kaout keuz d'an amzer dremenet.

I. LEALDET.

Hen zo habask en Amerik,
E Bro-Saoz koulz hag er Beljik,
Hen a stou dirak lezennou
A respet oll he gredennou,
Hen na gaver ket er c'hearieu
O klask hada turubailou.

F. PENVERZ.

Eun dra ra d'in-me he zouja
Dre ma ve touchant ar c'henta
Abalamour d'he aliou
Abalamour d'he gentellou.

I. LEALDET.

Guir eo, Fanch, kalz a ia beb sul
D'ar persoun da c'houlou kuzul;
Hogen me gav e ve kassat
Al lezen her barnfe kabuz;
Me gar meurbet al *Liberte*
Pa vez aotreet a zoare.
Me c'houlou 'ta eun tam frankiz
Pa blij d'in kerzet d'an iliz,
Ha klask eur guzul pa vez dleet
Oc'h ar re am euz dibabet.

F. PENVERZ.

Chetu, en deun evit petra
Ni a fell d'eomp he huala.
Ma losket prezeg ar beleg
Evel ma eo eun den gouisieg,
Hen a drofe ar sperejou
Hag a eunfe ar c'hammejou.
En eur ger, hen a ve a gren
Evel gueach all goz var hor pen.

J. FAYE, *medisin.*

Dissadorn diveza, 23 euz ar mis, an Aotrou'n Escop
en deuz great beleien nevez en he ilis cathedral.

Da genta en deuz roet an Donzur zantel
d'an Aotrounez:

Alan ar Bihan, euz a Blougoulm.

Seny-Ian-Vari, euz a Visseny.

Guillou-Vari ar Iaouank, euz a Blabennec.

Goudeze en deuz roet an ursiou munut
d'an Aotrounez:

August Paul Chevalier, euz a escopti Roazon.

Ian-Vari ar Gall, euz a Gerber.

An urs a Abostoler d'an Aotrounez:

Arsen Ian-Vari ar Ray, euz a escopti Roazon.

Ian-Frances Abgrall euz a Lambaol-Gimilliau.

Lorans Azou, euz a Dreilaouenan.

Eozen Berthou, euz a Vipavas.

Ian-Vari Bouchare euz a Grozon.

Frances-Mari Goasven, euz a Landivisiau.

Frances-Mari Larher, euz a Blourin-Montroulez.

Guillou Floe'h, euz a Zant-Segal.

Visant ar Maout, euz a Voelan.

Herri ar Sann, euz a Gastel-Paol.

Ian-Lois Merret, euz a Gastel-Paol.

Silvan Mevel, euz a Blouvonger.

Sebastian-Noel-Mari Morvan, euz ar Faou.

Ian-Frances Peres, euz a Bornalec.

Lois Treussier, euz a Locronan.

August-Paol Chevalier, euz a escopti Roazon.

An urs a Avielier d'an Aotrounez:

Ian-Per-Mari Chalm, euz a Zant-Thegonnec.

Per-Mari Coquet, euz a Gleden-Cap-Sizun.

Anton Corbel euz a Zant-Vaze Kemper.

Lois Cuff, euz a Gleder.

Charlou-Vari Dare, euz a Blabennec.

Ian-Lois Floe'h, euz a Sibiril.

Ian-Lois Inisan, euz a Blouenan.

Ian-Kerjidou, euz a Drelez.

Visant-Frances-Mari Pengam, euz a Lesneven.

Guillou an Her, euz a Vinevez.

Corantin ar Menn, euz a Gerfeunteun.

Eozen-Vari Martin, euz a Bleiber-Krist.

Lois-Leon Michel, euz a Bount-n-Abad.

Jouenn-Joachim-Frances-Mari Pennaros, euz a Boul-dregat.

Ian-Frances-Mari Rozec, euz a Dregarantec.

Per Rozec, euz a Gleder.

Herve Salaun, euz a Blogonnec.

Ivon Salaun, euz a Blounevez-Portzay.

Charlou Salou, euz a Blouzeniel.

Gabriel-Mari Toquin, euz a Blouarzel.

Hag erfin ar Velegiach d'an Aotrounez:

Ian-Lois Kerbirjou, euz a Gastel-Paol.

Emil-Per-Mari Simon, euz a Zant-Vaze Montroulez.

Eozen Stephan, euz a Sibiril.

Andre Cocaign, euz a Blouenan.

Guillou-Vari ar Guen, euz a Zant-Divy.

Per-Mari an Helgoualc'h euz a Blounevez-Portzay.

Ian-Vari Martin, euz a Zant-Thegonnec.

KELEIER.

An aotrou Masson, cure e Guitevede, a zo hanvet
belec ar C'harmelitezet e Brest.

An aotrou Doll, cure er Fouillez, zo hanvet cure
e Guitevede.

An aotrou Canevet, cure e Sant-Thoz, a zo hanvet
cure er Fouillez.

An aotrou Simon, beleg iaouank, a zo hanvet cure
e Sant-Thoz.

Nevezentioù.

Plouneiz. — An eiz euz ar miz-man e oa gouel-braz e Plouneiz. Ar barrez a bez a ioa er bourg, an devez-se. Ne ket heb rezoun. Er barrez-se coulz hag e meur a hini all e coumprener pegen talvoudeg eo an deskadurez d'ar vugale. Hogen an devez-se, devez gortozet abaoe pell amzer, e venniget ti scol ar Seurezed. An hini a rea benediction an ti n'oa na muioc'h na nebeutoc'h evit ar vikel-vraz, aotrou du Marhallac'h, a lavarfet ganet evit ingala e pep leac'h an aluzen gær euz ar vertuz hag euz an deskadurez kristen.

Goude ar gousperou, canet var don ar pardoun, na petra 'ta, ar bobl a bez en em lakeaz en hent, da lavaret eo e prosession, evit mont betec ti ar Seurezed. Eno n'oa den o curiuzad evel a veler e calz prosessionou. An oll a heullie ar groaz, drapo ar c'hristen, evel a lavarar. An tadou, ar mammou dreist oll a zante iac'h ar zicour a ieant da gaout, ar zamm a iea divar ho c'hein, en eur zonzal e vije hivi ziken ho bugale etre daouarn leanezed o deuz great le da zeski d'ar vugale hent ar baradoz.

An ti a zo savet da Zeurezed Plouneiz a zo en eur plass eur ar re iac'hussa, hag euz ar re goanta

Mene-hom, e tu an hanter-noz, en deuz an ear da lavaret en eur zével he benn disto: Malloz d'an hini a glasko noazout d'an ti-ze, m'hen talvezo d'ezhan! Er c'hrez-teiz ha tro var dro a hent all e manar c'hoajou, ar prajeier, an drevajou oc'h ober difadec an eil d'e-gile evit gout pehini a jacho muia ar zell varnezhan.

Na caera tra eo benediction eun ti! Epad ma edo an aotrou vikel-vraz o vennigen an ti, ar bobl a zianveaz a bede calounek Jezuz ha Mari da veilla var ho bugale.

Ar Seurezed euz ho c'hostez a lavare heb ehan ar beden a lavare guechal hor Zalver araog pignat d'ar C'halvar. — Diouallit, o va Doue, ar re ez it da fizout, ar re o peuz dija fiziet ennomp! Ho cloar eo a glaskomp, ne ket hon hini.

D'am zro me a lavaro: Plijetgant Doue selaou mouez an eil euz hag egile. Plijet ganthan pellaat, hervez comzou an Iliz, evit benediction eun ti, pellaat dioc'h hennez oll ardou an drouc-spered, ha ren dre zourn ar re a zalc'h he blass kement hini a deui da glask ennan an deskadurez hag ar zantelez.

Da vont oa bet canet ar Magnificat hag an Te Deum.

Eun dudi oa clevet mouez ar goazed o redet varlerc'h mouez ar merc'hed penn da benn gant an draonien.

Erruet er bourg e voue roet benediction ar Zacramant. An oll a stouaz ho fenn evit reseo bennoz ho Doue.

Euruz ar parrezioù a zo enno etre an dud an emgleo a ioa en devez-se e Plouneiz etre ar monezioù. Ar vouez eo mellezour ar galoun. Euruz a re a gan: n'euz nemet ar re zo beac'h var ho c'houstonianz ha ne ganfent ket.

Hor c'hantic-ni evit parrez Plouneiz a vezo ar goulen digant Doue ma plijo rei he vennoz d'ar Seurezed zo deuet di ha d'ar vugale a vo fizied enno.

Postilion-Breiz.

Lizeren ha Numero banden ar re n'o deuz ket c'hoaz paet ho C'hazeten.

- A. — 35. (27 a dle 15 lur 25 s.)
B. — 10, 12, 13, 26, 33, 42, 43, 48, 57, 60, 68, 69, 70.
C. — 12, 14, 28, 34, 37, 38, 40, 53, 70, 109, 112, 114, 119. (25 a dle 3 lur 75 s.) (149 a dle 11.75 s.)
D. — 11, 17, 19, 20, 21, 37, 38, 41.
E. — 9, 19, 28, 35, 36, 39, 44, 46.
G. — 1, 17, 19, 22, 24, 26, 27, 36, 54, 83, 91, 94, 104 113.
H. — 3, 15, 18, 27.
J. — 4, 9, 26, 29, 36, 37.
K. — 5, 32, 33, 34, 40, 41, 52, 56.
L. — 2, 16, 28, 44, 46, 52.
M. — 29, 30, 44, 63, 68, 75, 77, 84. (49 a dle c'hoaz 24 lur 75 s.)
N. — 8.
O. — 1.
P. — 6, 9, 17, 27, 30, 48, 54, 70, 87, 89, 91, 93, 94. (22 a dle c'hoaz 22 lur 25 s.)
Q. — 3, 6, 16.
R. — 9, 14, 17, 23, 32, 44, 57, 64, 74.
S. — 3, 5, 10, 19, 20, 24, 26, 30, 45, 46, 60, 66, 74, 74, 82, 92, 96.
T. — 17, 18, 23.
V. — 9.

3 Nantes, 9 Paris, 11 Bressieux, 13 Cette, 25 Izé. Ar re o devezo paet var ar zizun a vezo lamet ho numero divar an daolen-ma a benn ar zizun varlerc'h.

PRIZ AN ED.

TAOLIT EVEZ. — Ar priz merket da genta eo priz ar marc'had diveza, hag ar priz merket d'an eil eo priz ar marc'had araoc.

Table with 3 columns: Item, Price 1, Price 2. Includes sections for KEMPER, POUNTN-ABAD, and CASTELLIN.

Perc'hen-Merour: AR. DE KERANGAL. Kemper, moulet gant AR. DE KERANGAL.

FEIZ HA BREIZ

KELOU A BEP BRO, HA KENTEELIOU VAR BEP TRA

Casset bep sul da gement kristen a gomz ar brezouneec

PRIZ AR GAZETEN

AR MARC'HAD D'HE C'HAOUT BEP SIZUN EPAD AR BLOAZ A GOUST:

DAOU SCOUET evit ar Finister, — ar Morbihan — ha Costez-du-Nord SEIZ EUR evit an departamanchou all.

Ar marc'had a dle beza great ha paet ato e ti an Aotrou AR. DE KERANGAL, Perc'hen-Merour, e Kemper. Ar scridou da lakaat var ar gazetenn a dle beza casset d'an Aotrou MORVAN, chaloni, kenta scrivaniar, Pe d'an Aotrou NEDELEC, eil scrivaniar, ru Bourg-les-Bourgs, 26, e Kemper.

KEMPER, 6 a vis Genver.

SEISVET DERVEZ A VIS GENVER.

Sant Lucian, Belec ha Merzer.

(Hirio, ha bemdez ac'han d'ar pevarzec euz ar mis, e reer en ilis an offis euz a eisvetez gouel ar Rouanez).

Sant Lucian a ioa ginidic euz ar Sirii. O veza collet he dad hag he vam d'an oad a zaouzec vloaz, e lezas peb studi all a gostez evit en em rei oll d'ar studi euz ar Scritur Sacr. Kement a blijadur a gave o lenn comzou Doue, ma kemere a veac'h amzer da gousket en noz. Ha c'hoaz, araoc ober he bennadic cousket, e chome pell hag hir da bedi Doue var bennou he zaoulin, hag epad ma pede an daelou a rede puill euz he zaoulagad.

C'hoant mont da velec en devoa, hag abalamour d'an dra-ze ez eas da Antioch. Eno e oue beleget pa oue deuet en oad, ha neuze n'en devoe mui ken sonch na ken ioul nemet da labourat evit gloar Doue ha silvidigez an eneou. Ouspenn ar zervich en doa da ober var dro an ilis, e talvezas d'ezhan implija an nemorant amzer a jome ganthan o kelen an dud iaouank. Digeri a reas eur scol e kear, hag er scol-ze e receive kement hini a c'hoantea dont da zelaou he gentellioù. A hent all, e castize he gorf dre ar iun ha dre a bep seurt pinijennou, hag e kendalc'he da studia ar Scritur Sacr. Evelse e teuas buhan da veza brudet, e Antioch ha tro var dro, dre he vuez santel, dre he zeskadurez, ha dre an nerz euz he gomzou, a c'hounenze calounou an oll.

An impalaer Macsimin o veza c'hoezet adarre an tan euz ar bersecusion a enep ar gristenien, sant Lucian a ieas da guzet var ar meaz; rac clevet en doa oa urs da gregi ennan da genta, abalamour d'ar vad a rea ha d'an istim a ioa evithan. Hogen, discuillet e oue gant eur c'hristen hag en devoa nac'het ar feiz catholic, ha casset da Nicomedii, el leac'h m'edo an impalaer. En eur vont di, ec'h erruas gant eur vanden soudardet hag o doa ive troet kein d'ar relijion gristen

gant aoun rac an tourmanchou. Ar zant a lavaras d'ezho: « N'o peuz ket a vez, emezhan, da veza bet « ken digalonu ha m'oc'h bet? Petra! Merc'hed ha « bugaligoù vihan a zo bet joa gantho scuilla ho goad « evit Jesus-Krist, ha c'houi, soudardet, o peuz crenet « gant ar spout rac ar maro! Penaoz eta e c'helloc'h- « hu riscla ho puez evit an impalaer, mar o peuz « kement-se a aoun d'he c'holl evit Roue an env hag « an douar? » Ar c'homzou-ze a ieas ken doun e caloun ar zoudardet ma teujont dioc'htu da gaout keuz d'ho fec'het, ha da c'houlen pardoun ous Doue; ha var daou ugent a ioa anezho, meur a hini a varvas goudeze evit difen ho feiz, hag ar re all a vevas ato evel guir gristenien.

Pa oue digouezet sant Lucian e Nicomedii, an impalaer a reas d'ezhan ar promessaou ar re gaera, mar carje adori an doneou faoz. Mes ar zant ne reas van ebet evit clevet an impalaer, hag a respoune ato ne raje biken ar pez a c'houlennet diganhan. Macsimin a ieas neuze en egar, hag a roas urs d'he gass en dro d'ar prizoun ha da ober d'ezhan goassa ma vije gellet.

Evit senti ouz an urs didruez-se, Lucian a one, da genta, lakeat da c'hourvez var he gein en eur plas hag a ioa leun a spern, a dachou lemm hag a dammou, podou pe boutailloù torret. Goudeze e oue plantet he zivesker en eun tamm coat a ioa toullou ennan, ha pa oant eat eno betec penou an daoulin, e oue chachet varno da vont varlaez evit ho zerri; neuze e oue plantet adarre he dreid en eun tamm coat all a ioa azioc'h an hini kenta. He zivreae'h hag he zaouarn a oue staget ive oc'h eur planken a ioa lakeat d'ezhan a dreuz var he benn, ha lezet e oue er stat-se epad pevarzec dervez dioc'htu eb rei tamm d'ezhan da zibri; nemet, evit creski c'hoaz he boan hag he naoun, e oue lakeat dirazhan kig hag a ioa bet kinniget e sacrifis d'an idoloù; mes ar zant a vije bet guell ganthan gouzanv mil maro eget tanva ar c'hig-se.

O velet e pe stat edo, he ziskibien, (ar re-ma a ioa eat da heul ho mestr da Nicomedii), a ioa rannet ho

c'haloun o-sonjal ne c'heljent ket celebri ganthan gouel ar Rouanez; rac pellic a ioa c'hoaz ac'han d'ar gouel-ze, ha credi a reant e vije maro ho mestr abarz neuze. Mes ar zant a lavaraz d'ezho : « Eo, celebri a rinn « c'hoaz ganeoc'h gouel ar Rouanez, hag antronoz e « kuitaon ac'hanoc'h evit mont da c'hloar an env. » Coulskoude, da zeiz ar gouel, e oant nec'het adarre o clask gouzout penaoz e vije lavaret an offeren. Ne oa taol ebet da zervichout da aoter; ouspenn-ze, ho mestr ne c'helle ket sevel en he za, hag ar baiant a veze ato oc'h ober goard en dro d'ar prizoun. Mes ar zant a dennas an nec'hamant-se divar ho speret, en eur lavaret d'ezho adarre : « Va stomoc, emezhan, a « zervicho da aoter, ha c'houi a zervicho d'inn da « dempl. Lakit var va stomoc ar bara hag ar guin a « renker da gaout evit offerenna, ha goudeze me ho « c'hinnigo da Zoue hag ho c'honsacro hervez ar « c'humum. » Great e oue evel ma c'hoantea ar merzer. Ar bara hag ar guin a oue lakeat var he stomoc; eun avieler a ioa crog er c'halir evit miret outhan da goueza, ha ractal ar zant, he zaoulagad troet varzu an env, en em lakeas da lavaret pedennou an offeren evel an ordinal, ha da ginnig da Zoue ar sacrifis santel, he ziskibien bodet en dro d'ezhan. Pa erruas gant ar gomunion, e communias he unan gant sicour an avieler, ha goudeze e communias ive he oll ziskibien. Dre chans, pe, evit lavaret guell, dre eun taol a Broidans Doue, ar goardou ne denjont ket var dro ar gristenien epad an amzer-ze.

Antronoz, unan bennac a deuas d'ar prizoun; a berz an impalaer, da velet ha Lucian a ioa beo c'hoaz. O veza he gavet beo, e c'houlennas diganthan a he vro e oa : — *Kristen oun* », a respountas ar merzer. — « Ha peseurt micher o peuz ? » — « *Kristen oun* », eme ar merzer adarre. — « Hag ho tud, pe hano o devoa ? » — « *Kristen oun* », a respountas ar merzer evit an drede guech, hag en eur gomz evelse, e roas e peoc'h he ene da Zoue, d'ar 7 a vis genver euz ar bloaz 312 goude donedigez hor Zalver. Lod a lavar coulskoude e oue dibennet.

Sonjit ervad :

1° Ar zant-ma a gonsacras corf ha goad hor Zalver var he stomoc he unan. E guirionez, petra a ioa dioc'h da zervichout da aoter eget ar stomoc-se, n'e ket ebken stomoc eur zant oa, mes, ouspenn, stomoc eur merzer ? Dija, dre ar boan e devoa bet gant an naoun, e devoa gouzanvet evit Jesus-Krist eur verzerent a drizec dervez.

2° Pa oue goullennet diganthan a he vro e oa, peseurt micher en devoa ha pe hano o devoa he dud, sant Lucian ne rea nemet lavaret : *Kristen oun*. Eleal, eme zant, Ian Krisostom, peseurt bro, peseurt micher ha peseurt lignez a c'houffe beza par da re eur c'hristen ? Guir vro ar c'hristen eo ar baradoz, he vicher eo beva gant Doue hag evit Doue, hag he lignez eo lignez ar zant, lignez bugale Doue. Petra c'hell beza caeroc'h eget an dra-ze ?

MORVAN, Chaloni.

Pardounerien Breiz e Rom.

PEMPET PENNAD HA TREGONT.

Kear Pompei, bet trivac'h cant vloas a zindan an douar.

Goude an ti-ma em beus comset d'eoc'h anezh-bep tu d'ar ru ez euz eun toullad besiou. Ar c'eo bez tud *Arrius Diomedez*, mear, mar kirit, *faubourchou*; kement-ma a veler dre eur pakad mou a zo moullat var ar bez; skoaz ha skoas gant he ez euz c'hoas besiou all. Er c'hroas-hent a zo tostoc da gear, ema ar brava; a zindan an douar ema, ha eun or marbr gant mudurennou bronz a zo da vont enna. Var an dorgennic a zo peustost d'ar bez-ma eo e veze devet ar c'horfou maro. Dre ma tostaer oc'h kear caerroc'h-caerra ez a ar besiou, a zo hirio evel ma'z oant en devez m'ouent goloet gant an douar hag al ludu. E kichen maner *Diomedez* e veler eur zal vras a zo enna cals gueleou, a veze debret enna al lein ganv goude ma veze devet ar c'horfou maro ha lakeat ho ludu er besiou. — Setu ama eur bez all caer meurbet a ioa great gant *Nevoleia Tiche* araoc m'oa maro, evithi hag evit eun anaoudec d'ezhi, *Munatius*, den a lezen ha conseiller municipal, mar plij, evel a zo merket var he vez. — Var ar bez all-ma, a zo eun dourel, eo skultet brao var ar marbr eur c'hreg iaouank o leda eur roued var relegou eur c'hrouaduric.

En tu all d'ar ru ez euz eun ti bras, a greder a ioa eun hostaliri; pevar gorf maro a zo bet cavet enna hag eun nebeudic arc'hant gant pep hini anezho; demdost d'ezho, stag ouc'h an or, ez euz cavet ive eskern eun azen. — E kichen ema bez *Porsius* hag he verc'h *Mamia*; houma a ioa belegez en unan euz a demplou an douezet. P'o doa ar baianted douezet, oa deread d'ezho ive caout belegezed evit ho zervicha; paour keas paianed ! Ar velegezed-se a dlle chom dizemez hag hervez ar scridou coz, miret ar virjinite. Kement-ma a dlle beza dies bras d'ezho da ober en ti-se savet evitho e kichen templ *Venus*, a zo e kear. Var ar mogeriou edo o chom enna ar *guerc'hez*-se, foll m'oar vad, ez eus livet traou ha ne zell outho eur c'hristen nemet eur vech, ha c'hoas dre zievesded; racdal e tistro he zaoulagad divarjan taolennou mezus-se. Gouscoude dirazho e tremene ho buez ar merc'hed ar brudetta etouez ar baianted evit ho furnez hag ho vertus. Clozomp hon daoulagad ha tavomp var an traou euzus-se, ha trugarekaomp Doue hag ar Verc'hez he vam beniget da veza roet d'eomp da anaout ar guir furnez hag ar guir vodesti, ha lavaromp en honor da Vari: *Regina Virginum, ora pro nobis !!!*

Bennos d'eoc'h, o Mari, da veza roet en ho puez da verc'hed iaouank Breiz ar guir skuer a bureta a gorf ha dreist oll a galon ! Mil guech bennos !

Azezomp ama da ziskuiza var ar skaon marbr guenn-ma a zo great evit se; ma cavit eo re dom an heol, deomp pelloc'h, mar kirit, var ar skaon all z'hont a zo eur vaout a ziouthi; a zindan houma ez euz bet cavet relegou eur zoudard a ioa e gard eno credabl, hag evit

dere'hel d'ar c'honsign a zo bet ret d'ezha beza chomet eno da vervel; disheolen he dok kuevr a ioa diskennet var he vizach. — Demdost d'ezha ez oa ive relegou eun itron pinvidic, biseier aour var he bisied ha collijerou perlez en dro d'he gouzoug ha d'he divreac'h; he daou grouaduric a ioa a bep-tu d'ezhi.

Deomp brema e kear. Hano ar ruiou a zo c'hoas scrivet sklear var ti corn pep hini anezho; ar re ne d'eus cavet scrid ebet varnezho a zo bet roet hanvou d'ezho dre m'ho disoloet. Cals tiez a zo hano ho ferc'h'en scrivet a zioc'h an or. An darn vuia euz an tiez-se a zo biban kenan. Ama hag ahont gouscoude e veler re vrassoc'h, petra bennac ne d'eus cavet c'hoas nemet eun ti hag en divije diou solier, ha c'hoas ar re-ma a ioa stag oc'h eun dorgen, dioc'h pehini e c'hellet mont en eil solier pe en eil estaj, ma cavit guell.

Eu tiez pinvidic-se, ar mogeriou, ar c'hrampon a zo goloet a varbr pe a blastr stuket, ha var ar plastr-ma ez euz livet taolennou caer meurbet a zo c'hoas eno, cals anezho; darn gouscoude hag ar re vrava a zo distaget ha casset da Napl; eno pep hini a c'hell ho guelet nemet ar re a zo dindan alc'huez, abaoue m'en deus Pii nao lavaret lakaat a guz ar re ne c'hellet ket sellet outho ep danjer. E creiz ar pors en tiez pinvidic-se ez euz atao eur feunteun great gant mein marbr a ziruil dour sklear anezhi, hag a zao avechou er vann zoken. E darn euz ar c'hrampon ema c'hoas ar gueleou; er re all e veler ho flasou oc'h ar voger; ar c'hrampon se ne c'hellet ket mont euz an eil en eben anezho, ne d'eus varnezho ken dor nemet an hini a sko var ar pors. Al laouer doazec a zo er gambr-ma, ar foun pe ar fournier hag ar c'hastolorennou a zo en eben, a ziskues sklear evit petra oant. Gant glaou, m'oar vad, eo e reant tan, rac ne veler chiminal ebet; e campron all demdost d'ar re-ma e caver c'hoas an ed, e lod all al legumach, ar bevans red da dud an ti.

An oll a zo souezet avad o velet ez eo atao ken enk ha ken dister kegin ar Romanised-se, pinvidic mor, a blije kement ar cher vad d'ezho hag an tamou libebao.

Pa lener, c'hoas hirio, al levriou scrivet en amseriou-se, e teu an dour er ginou o clevet hano euz ar pladadou frico-se a zileze varnezho avechou ouspen mil lur var bep hini. Unan a ioa, hanvet *Lucullus*, hag en doa eul lenn besket a veze lardet enna evitha epken; evel ma cave guelloc'h ar pesket-se gant kig tud, e talc'he atao da larda eun toulladic esclaved, ha pa vezent maget mad, e vezent laz et evit maga he besked. Al lezen a roe d'ar mestr guir a vnez hag a varo var he esclavet. Lennit diou vech mar kirit ar c'homsou diveza-se ha trugarecait Doue da veza ho lakeat da c'henele er relijion gristen. Oh ! ia, bennos d'eoc'h, o va Jesus, da veza prezeget an aviel azesk d'eomp ez oump oll breudeur ha c'hoarezet ! Cant mil guech bennoz d'eoc'h !!!

En oll diez pinvidic couls lavaret, a reaz ar pors, en eur gambr distro, ez euz laouiri marbr evit en em c'hoalc'hi, evel en oll broiou tom. A zioc'h pep laouer ez

euz diou duellen, unan evit an dour ien, eun all evit an dour zom, Ouspen, e meur a leac'h e kear ez euz beignouerou evit an oll. Unan em beus guelet hag a zo ar vaout a ziouthi ker brao evel pa vije great eur bloaz pe zaou zo. E creiz ar vaoud ez euz eun toull frank eyit ar sklerijen. Al leac'h m'edo an dour a zo oll e marbr guenn; doui avoalc'h eo evit gellout neu enna, teir pe beder delez a zo da ziskan enna, er voger tro var dro ez euz toullou evit lakaat an dillad, hag en em ziviska enna; ouspen, evit toma ar c'hrampon-se, evit en em voalc'hi, a reaz couls lavaret gant an douar hag er vogeriou, ez oa ama hag ahont corzennou teol lano, a ioa ho fenn var eur fournier a veze great tan enna evel en eur goz-ifern.

Goude beza guelet e Rom ar patromou hag al labourou coz-coz e pep feson a zo bet cavet en douar, or beuz renket anzaou oa red lezel ar maout gant ar skulterien hag an orfreberien genta. E Pompei adarre e velomp cals traou hag a zo bet roet cals priziou d'ar re o devoa ho *invantet* var ho meno. Pa 'dal ar benviajou-se, an ostillou-se, al listri kegin-se a ioa re henvel outho cuzet a zindan an douar trivac'h cant vloas a ioa, hag a gaver e pep ti a ziatreder e Pompei; ostillou ar chirurgianed hirio a zo henvel poch oc'h ar re a gaver e Pompei.

En tu epken or beus ar gounid var Pompei hag an dud a ioa o chom enna, eo hor relijion santel hag hon ilizou. — An dud-se ker pinvidic, ker guesiec zoken e pep feson, a heulie eur relijion, e leac'h trei an den varzu ar mad ne rea nemet breina muioc'h-mui he galon baour ne d'eo nemet re zouget dreizhi he unan d'an droug. E buez ar re a adorent evel ho doueou hag ho douezed, ne gavent da heulia nemet torfejou ha crimou ar re euzussa, ha bugale vihan tud en doare-se a dlle peur-vreina er vouillen hag el loustoni.

Pebez kem ive etre ho zemplou hag hon ilizou ! Oll gaerded an templou-se a ioa a ziaveas; guelit ar porchedou great a billerou marbr ar re vrava kizellet, nac en a zo caer pennou ar pillerou-se ! En diabarz ne d'eus plas nemet d'eur belec bennac en dro d'an aoter a zo ato eur mean dioc'h ar re zisterra; var ar mean divalo-se e vez laz et anealed mud. Ar bobl a renk chom atao a ziaveas, eb guelet zoken petra dremen diabarz an templ.

En hon ilizou-ni avad ar bobl, pegen niverus bennac e c'helle beza, en deus plas en iliz. En hon ilizou-ni e ma o chom e guirionez an Doue beo, crouer ha Salver ar bed; peger caer, pegen dudius int a ziabarz ! Ma ne ro ket an heol beniget he sklerijen lugernus euz a volz an envou, cant ha cant goulaouen a zalc'ho he blas; e lidou an iliz ne d'eus netra cuzet oc'h ar gristenien he bugale, dre ho c'haerded zoken eo e c'halv anezho-oll da zont d'ezho.

Deomp ive, mar kirit, betec ar palez caer z'hont a gemeroc'h evit eun iliz ar vrava, o velet an niver bras-se a billerou marbr guenn aroudennet. Henez eo lez ar justis, enna eo e veze comset euz a afferiou brassa

kear. Stag ous ar palez dudius-se e ma ar prizoniou ; ama c'hoas e velomp sklear an dishenvedigez a zo etre relijion ar baianed, ne anavezent e neb doare ar vertus a garantez, hag hon relijion zantel ne vev nemet a garantez. Epad m'ema ho barnerien azezet e cadoriou marbr hag oliphant alaoured, ar brisonerien geiz a zo oc'h huanadi er bassefosiou-se a zindan an douar, ne ziskan morse enno eur goms a gonsolation nac eur bann heol. Chadennet er prizoniou tenval-se aliez eun niver bras a esclavet a renke gouzaon a bep seurt tourmanchou hag ar maro avechou zoken evit paea faot unan anezho. Pa dene tro ho barnedigez e vezent casset e bassefosiou all a zindan ar zolier ma veze azezet varnezhi ho barnerien; an dud rok hag out-goujlluz-ma a zeblante bressa zoken a zindan ho zreid ar re a veze dirazho, araog ho barn d'an tourmanchou. Guelet a rear c'hoas ar prenestigou gant ho barrinier houarn a dreuz pere e plije avechou gant ar barnerien didruez interroji ar brisonerien-se. Pebez melconi evit ar c'hristen sonjal en dud-se a renke chom eno eb sklerijen, en ear pounner-se, eb eur mignon d'ho frealzi ha d'ho difen ! Pebez kem en hon amzer etre an dud tamallet euz eun torfet bennac hag an dud reuseudic-se a veze great d'ezho voassoc'h evit d'an anevaled mud !

Gouscoude nac a hini, en hon amser, hag a glask discar ar relijion evit lakaat da zizei an amseriou reuseudic-se ! Hag e ve eat ar relijion divar an nemorant euz an douar, ni da vihana, Breiziz, dale'homp mad da feiz hon tadou coz a rene etrezho ar garantez ar vrassa; kemeromp ive skuer varnezho.

(Eur pennad all eur vech all.)

IAN AR GERNEVEZ.

Paris epad ar Vrezel.

Brema e teuan d'az caont-te, va mignon coz. Deuet oun erfin a benn da euna va c'homzou, da dailla ar vein-ze ha d'ho renka evel ma'z eo dleet en eur lakaat pri ha raz da stanka an toullou. Brema em euz scrivet ar peb diessa; rac n'oa ket eaz d'inn lakaat e brezonnek, da vihana e brezonnec evel a garfen da gaout, ar marvailloù am euz clevet e Paris epad ar vrezel. Sperejou ar barizianet a ioa eat, evel pa lavarfen, e breskinn. Sonjal a reat oa red, evit ober republicanet vad ha soudardet dispar, ne jomche mui tamm feiz e goueled ar galoun, pas zoken ar feiz e Doue. Abalamour da ze e veze disput dale'h-mad divar benn ar relijion, divar benn hon Tad santel ar pab, divar benn kement zo. An oll a veze taget, ar veleien coulz hag ar re all; evelato ar Vretounet eo a veze great muia beac'h varno evit clask ho gounit. Beleien hor bro ne dleont ket eta beza souezet mar cavont brema louzeier fall diouanet en ho farrezioù.

Mes abarz counta d'id, va mignon, peger calounecc'h enebe ar Vretounet ouz an dud difeiz, em euz c'hoant da lavaret d'id eur ger, da genta, divar benn

ar scapulariou a roemp d'ar zoudardet ha d'ar vartolodet. An darn vuia euz ar Vretounet o devoa ho scapular; mes dont a rea da uza gant an amzer, ha setu e veze ezom d'he jench. Eur vech em boue goal c'hoari e kenver ar poent-se gant eur mobil euz a Goll...

Ar mobilet all o devoa kemeret ker brao ha tra an tammic sae-ze roet gant ar Verc'hez he unan da zant Simon Stock euz a urs Carmes; mes pa erruis gant potr Coll..., hema ne fellas ket d'ezhan a grenn he receo.

— N'e ket nac'h da feiz eo a c'houlenner diganes, potr.

— N'her c'hemerinn ket, crac !

— Assa, n'ec'h euz mui eta tamm devosion ebet evit ar Verc'hez ?

— Eo da, kement hag ar re a zo aze.

— Mes petra zonjo persoun da barrez pa glevo an dra-ma ?

— Ma !

— Alo, kemer ar scapular, a lavaran d'id; gra evel ar re all, ha ne d'ez ket da ober fae var ar Verc'hez dirac da vatailloun. N'euz nemedoud-te a gement ne fell ket d'ezhan he receo.

— Ma !

— Ma vijes bet c'hoaz eur glac'haric n'en devije ket a nerz aoualc'h da zouten beac'h eur scapular; mes eur picol den eveloud-te ! Scoazioù ledan ouzid evel mogerioù !

— N'e ket an dra-ze eo.

— Petra eo'ta, potr ?

— E fidouac'h ie zur, laou a ioa savet em scapular coz, hag o doa kignet va c'hein. M'am bije c'hoaz gellet scrabat !

— Han, bon ! bon ! Bez dinac'h gant an dra-ze; pa zanti laou o sevel oc'h ar scapular-ma, n'ech euz ken da ober nemet he deuler en tan.

— He deuler en tan ?

— Ia, evelse e vez great d'ar scapulariou pa vezont coz pe uzet, ha neuze e kemerer re nevez en ho flas. Me grede n'az poa ket a joa ouz ar Verc'hez.

— Ous piou em ho joa'ta neuze goude. Doue ? Ar Verc'hez a garan, mes va c'hroc'hen a garan ive; al laou avad, gant an diaoul !

Hag e tennas he gorn evit kemeret ar scapular.

Eur vech all edon o vont d'an Trocadero da eun ambulans hag a ioa Bretounet eno. Sonj am euz a unan anezho a ioa he bano Silliau euz a Blouigneau. Seurezet ar famill zantel eo a zale'he an ambulans-se. Eno edo c'hoar magerez an aotrou Jean-Louis Collobert; belec an dud a vor, en deuz ive brema ar groaz a honor, ar pezh n'e ket eur vez evidompni ken nebeut p'eguir oa euz ar memes class ganeomp e Pount-Croaz. Edon'ta o vont d'an Trocadero, eur vaz officer prussian em dorn. Ar vaz-se a ioa bet cavet gant an aotrou Charles Darumain, souletanant e pevare bataillon potret Montroulez. He c'havet en doa var dro

L'hai goude ar c'hrogat a ioa bet eno, hag e roas anezhi d'inn. Dale'het mad em euz d'ezhi abaoue. N'em euz releg all ebet euz an amzeriou-ze; mes aoualc'h eo evit digass da zonj d'inn euz ar zoudardet keiz o deuz lezet ho c'hroc'hen eno hag evit va lakaat da bedi evitho. Eun tri c'hant bennac marvad a zo anezho etre potret Montroulez ha potret Brest.

Assa, paotr, n'oun dare ha me a c'hello erruout en Trocadero; rac va marc'h a ra goal lammou treuz. Edon gouscoude var an hent, ar vaz em dorn ha scapulariou dindan va c'hazel, renket brao en eun tammic sac'h da veachi, a ioa bet prestet d'inn gant an Tad Chalmet euz a Lesneven; hennez zo ive eun den hag a ioa mad e kenver ar Vretounet !

AN TAD CLEAC'H.

(Eur pennad all eur vech all.)

Histor Coll-Bara.

(Pevare pennad ha tregont.)

Dioc'h an hospital ma edon da baka ti ar Patronach oa eun nebeut mad a vale.

En eur ziblass oa lorc'h ennon ken a zute. Gaid am boa lakeat var he zorchon. Traoualc'h oa. Ar c'hernevod, ar seur, va c'hiniterv he unan o doa great d'in ker braz meuleudi euz ar Patronach, (red e vije bet ho c'blevet), ma'z ean divar nij er penn kenta euz va hent; mez allaz ! va zeuillou ker scanv da goummanz a droaz prest evel e ploum. Goude ma vije bet daou c'hant lur var va c'hein ne vijen ket bet nec'hetoc'h o kerzet. Perac ? Setu aman ar rezoun.

An diaoul gantho ! emeve; me zo zur e man el lizer a zougant va zetanz a varo. Heb ged a var al lizer-man a zo evit discuill va zroioù ha planta ac'hanon etre daouarn ar justiz. Aliez e lavaren ennon va unan : Alo, Coll-Bara, prest e ranki paea da bec'hejou, e man great da brocez, bremaic e man ar minotou var da veudou ha da relegou en toul, er bidouf. — Crena rean evel eun den o vont d'ar groug.

Kement a draou am boa clevet betec eno euz ar veleien hag euz an dud a iliz ma kemeren anezho evit spountailloù ha majisianed. Mistri ar Patronach, hervez va zonj er moument-se, a dlie beza henvel oc'h caouenned, daoulagad cas en ho fenn hag ivinou lem dindan ho manchou. — Den sod ma'z oun ! emeve, o vont d'ar Patronach; bremaic em aoun lipet gantho evel al logoden gant ar c'haz. Aben eur c'hard heur aman em aoun er gaoued ! ha neuze kenavo d'am liberte ! — Ar zonj-se da veza atao dindan daoulagad mistri guelloc'h calz da spia evit ma'm bije caret a rea d'in scrijal. Ne ket evit guir ma ve eun dra gaer ober he benn he unan; mez n'euz forz, pep hini zo touellet gant al liberte. Eun dra eo calz reketet, calz muioch eget na man da reketi. Pevare benag eo, me am boa aoun da goll anezhi.

Paotred ar Patronach a rea aoun d'in ive. Lakaat a

rean em penn oa ar re-ze dishenvel euz an dud all, daou lagad maro en ho fenn, eun hanter-pleg en ho gouzoug, chapeledou en ho daouarn, gant difen da zavel ho fenn heb assant ar mestr. Ar pezh a zonjen a ioa pell dioc'h beza guir, mez evelhen e man ar stek, me ranke sonjal evelse p'e guir n'em boa morse clevet nemet ar seurt traou-ze divar ho fenn.

Edon oc'h en em zrebi gant ar sonjou-ze pa zigouezis er Patronach.

Ar gristenien a gavis eno a ioa evit ar guel kenta kristenien evel ar re all, zoken ho c'havis laouennoc'h eget ar braz euz ar re am boa guelet bete neuze.

A veac'h em boa digoret dor ar porz ma'c'h en em gaviz etouez tri pe bevar c'hant crouadur benag euz va oad, lod brassoc'h ha lod all bihannoc'h evidon. Me dou ar re-ze, hini anezho n'oa merglet he gillourou, rag e feiz mont a reant en dro. Darn a ioa o c'hoari boloden, darn all o c'hoari bransellik, eur rum o c'hoari gorn, eur rum all o c'hoari patati; eno, pa lavaran, hag e ran, oa tom da vleo an oll.

— Mad, emeve, mar d'eo ar re-man tud treiz, tud goloet egiz a lavarer, me fazi calz, rag an ear a gement-se n'o deuz ket, pe me a ofre beza maout e kerne; goulzcoude amzer, amzer da Ian da ober he veac'h, ne ket me a fizio enno, beteg gout; avechou eo guelloc'h beza daou baz varlere'h evit daou araog.

Pephini euz ar vugale a ioa gant he c'hoari. Ne ket eta ganen-me edont. Prest goulzcoude unan euz ar goumpagnunez a ziredaz betec ennon hag a c'houlennaz braobraz diganen petra'm digasse betec eno. He vizach a ioa euz evel eur gerezen hag ar c'hoezen a ioa pizennet var he dal ker. stank hag ar strink var dapeledou merc'hed Leon.

— Deuet oun aman, emeve, en avis guelet President ar Patronach; eun tam lizer am euz da rei d'ezhan hag a c'houlenn beza lennet ractal.

— Deuit ganen-me, me ia d'ho cass betec ennan. Euz a Bariz oc'h ?

— Me ? n'oun ket.

— Ah ! me goumpren ho stal. C'houi a deu dioc'h eur patronach benag all gant eul lizer evit obten digemer en heman. Va zro-me, chomit aman. An aotrounez ac'halen a zo tud vad, ha plijadur zo ken a zaon. Ah ! comzit d'in euz a diez evel heman ! Dal, ma faotr, setu an aotrou President, gra da jeu gantho, me ia d'am hini.

Set'aman avad unan, a zonjen, ha n'euz ket a bift ouz he deod. Evit heman n'e man ket en desped d'ezhan var an douar nag er patrounach. Casi c'hoant am euz da gredi e carfe guelet ac'hanon o chom aman. Ebehe, amzer !

Ar president a ioa eur foultren moustached, iaouank c'hoaz, mez eun ear vad a zen. Kemeret a reaz va lizer diganen. P'en doue echu d'he lenn e lavaraz d'in :

— Mad sur, va bugel ker, mad sur. Ar seur Anjel e deuz ho tigasset aman; var he ger me ho tigemero aman mar oc'h euz bolontez da jom ganeomp er patrounach.

— Ia, aotrou, me zo countant mad, mez petra'm euz

da ober aben beza digemeret aman ?

— Seurt an oll, netra tout, va mignouu ker. Ar pezh a ioa da ober oc'h euz great. Dont aman a berz mad ha beza digemeret ganen-me ; ar pezh a jom ganec'h da ober breman eo kemeret ho plijadur gant ho camaraded, beza aketuz d'hon oll eksersissou, rei skuer vad d'an oll ha morse skuer fall da zen, setu tout.

Breman e laoskan ac'hanoc'h, goude ar gousperou me ho cuelo adarre hag e raimp eur varvailladen assamez. Arabat d'oc'h caout aoun, goulennit ac'hanon ken aliez guech ma c'hoantaoc'h caozeal ganen.

Var ze e reaz eur c'halvaden d'eur paotr iaouank tri-vee'h vloaz a ioa eno o c'hoari killou, hag a deuz d'ar c'haloup da c'houlou pe seurt a ioa a nevez.

Jan-Louiz, a lavaraz ar prezidant, setu aman unan muioc'h er goupagnunez ; he lakaat a ran etre ho taouarn. Lavarit d'ezhan doareou an ti, ha gant a reoc'h, mirit outhan d'en em inoui. Kenavo, Augustin, kemerit ho plijadur, va bugale.

Jan-Louiz, paotr a fessoun, a grogaz em dourn hag a jachaz ac'hanon d'he heul betec ar c'hoari gillou. Ar c'hoari-ze a blije d'ezhan dreist, abalamour ma c'houie mad anezhi, me gred. Hag e guirionez ki oa da bilat killou.

Kenta tra a reaz oa rei d'in ar voul gillou.

— Me zo zur, emezhan, dioc'h an ear ac'hanoc'h ez oc'h coulz c'hoarier ha ni. Alo, Augustin, lakit herr er voul-ze ha pillit ar c'hilloù tout mar gellit.

E-c'hellit credi ne ket bolontez a vanke d'in da ober coulz pe guelloc'h eget ar re all. Toner de Brest tout ez ejont d'an douar, ar gill-nao gant ar re all. Aoualc'h am oa great, eun den oan, goaz oan. An hini a deuz var va lerc'h ne oue ket ken euruz ; hennez a reaz cazez dre greiz ar porz hag an eil a reaz caca, a benn he greizoun caer, me laka, evit ober plijadur d'in-me. N'euz forz pe-naoz oa, an oll en em vodaz en dro d'in, evel an Israe-llit guechall en dro d'al leue aour. Lorc'h a ioa ennon evel e glesker *La Fontaine*. Eun ejen goude ma ve bet begin ar c'higer varmezhan ne vez ket muioc'h a c'huez ennhan evit na oa ennon-me.

An devez a dremenaz evel eur skeud. Betec eno ne c'houien ket petra oa caout plijadur. Jan-Louiz n'en doue ket calz a boan o teski d'in doareou an ti. Eur bugel a zesk tout gant eun taol lagad.

Pa edon er scol, va mestr a lavare e tesken buhan, hag an desteni set'hi aman, selaouit va notennou en ti scol.

Augustin: Spered pounner, a zesk kement a vel hag a glev: Me gav d'in an dra-ze a ziniti e gallec: *esprit lourd, progrès rapide*.

Den eta ne vezo estounet evit clevet ac'hanon o lavaret e teskiz heb poan kentelliou Jan-Louiz. Eun heur goude oan goestl da rei kentelliou d'ar re all. Comzit d'in euz ar sperejou pounner, ar re-ze ne ket pell kerc'h a zo en ho enn.

Da beder heur e oue canet ar gousperou. Epad an amzer-ze edon evel eul labouz evit ar vech kenta en eur

gaoued. Echui a reaz an ofiz heb na c'houien p'heur oat en em gavet er fin.

Allaz! tud keiz, a veac'h oan bet teir guech er gousperou, ha c'hoaz d'an amzer ma oan iaouankik. Ha goulscoude na caera tra eo ar gousperou ! Evidon-me am boa plijadur o clevet pevar c'hant mouez ar vugale a ioa er japel o sevel assamez varzu an env. Oh! ia, nag euruz eo ar vugale a c'hell c'hoaz, evitho da veza collet tad ha mam var an douar, caozeal er fessoun-ze oc'h an Tad o deuz en env! Nag an Tad-se he unan a dle beza laouen o clevet kement all a vugale oc'h en em erbedi outhan hag o cana he veuleudiou.

Goude ar gousperou e voue sarmoun ; eur zarmoun iac'h pa lavaran d'oc'h. Me lavare ennon va unan : — Dal, Augustin, setu aze da histor penn da benn. E feiz me ne c'hoarzen ket. Ar seurt sarmouniou-ze a vouask kalet, hag an hini a vez er vouaskel ne vez ket e trein da scrintellat. Me zonje en dije ar predicator tennet va eñ ac'hanon pa echuaz crenn. Lod a jom re hir er gador, a lavarer, heman, d'am zonz-me, ne jomaz ket aoualc'h.

NEDELEC.

GOUEL

An Anaoun en enezennou Glenan.

II. VAR VOR. — (Eil pennad.)

An oabl a ioa tenval ; nosvez kenta mis du a zouge mad he hano. Du oa evel en eur zac'h. Pa ziamarraz *Croaz-an-Anaoun* evit kerzet a dreuz reier Glenan, martoloded an enezen a lavare en eur ziscoazia : « Pedomp Doue evitho ; varc'hoaz hor peden a vezo eun *De profundis*. »

Ar vag a zo en hent ; an avel a zut en he gouel. Nijal a ra var an dour, guenna a ra ar mor var he lerc'h evel pa ve oc'h he heul eur ruban arc'hantet.

— Pedomp evit an Anaoun, a lavar ar patron.

— *Requiescant in pace!* a respount Iannic. Eur spinek (labous-mor) en eur dremen a zioutho, en eur grial, a zeblante lavaret: « *Amen* »

An daou vartolod, corf hag ene gant Doue, a lavare ho japeled d'ar Verc'hez hag ho *De profundis* evit an Anaoun.

— Goudeze Iannic a gan eur verz! Mouez Iannic o redek var an tarsiou mor, an avel o iudal dre greiz touribelloù ar c'hestel coz, son clemmuz ar c'hleier d'ar mare-ze euz an noz, netra caeroc'h er bed!

— Me gano, a lavare Iannic : cana zo pedi pa ganer evit Doue : n'euz ket par d'ar c'han evit sevel caloun ar c'hristen varzu an env ; Sursum corda!

III. CAN AN ANAOUN.

En hano an Tad, ar Mab hag ar Spered-Santel! Avel er goueliou, ma coezo an dour benniget var hor beziou, ma savo varzu Doue ar beden evit ar re a zo er boan!

Fenez ar glazou a zigaz sonj d'an oll euz ar re zo

eat euz ar bed-man! Son ar c'hleier eo mouez an Anaoun o c'houlou pedennou.

Eneou an Anaoun a zo stankoc'h an noz-man a zioc'h pennou ar re veoe eget an delliou var an douar e miz du.

Pa sko dorn ar maro var dor eun tiegez benag, an oll a gren, ar c'halonou a sclass e goeled peultrin an den guaz eget ar marbr var ar beziou. Ar beden zo evel eun tantad a ro tomder ha buez ; ar beden a dom caloun ar re veoe hag a ro freskadurez d'ar re varo.

Na gouskit ket, kristenien a Bont-Aven, na gouskit ket! Diunit, braz ha bihan; beillit, pedit; pedit ha beillit evidomp-ni!

Breudeur, kerent ha mignoned, en han' Doue hor selaouit! Hag ancounac'heat e vemp eta gant ar re or beuz savet? Pedit, kerent ha mignoned, en han' Doue hor zicourit.

Eur pezh lien ha pevar planken, setu an oll vadou a ia gant an den d'ar bez.

Ni zo en tan hag en anken; tan var c'horre, tan dindan, tan en eil tu hag egile, en han' Doue pedit evit an Anaoun!

Guechall var an douar pa edomp, or boa kerent ha mignoned; hirio ma'z oump maro, mui kerent na mignoned!

En han' Doue, hor sicourit; breudeur, kerent ha mignoned, en han' Doue hor zelaouit; en han' Doue hor zicourit!

NEDELEC.

(Eur pennad all eur vech all.)

NEVEZENTIOU.

PLOERMEL. — Breuriez frered ar scol gristen o deuz great an unuec euz ar miz tremenet eur c'holl braz meurbet. Ar frer Bernardin a zo maro, an devez-se.

Ar frer-ze, ken din a istim hag a resped, a ioa rejant abaoue ar blavez 1836 e ti skol ar re zo var an hent da vont da frered. Ar frer Bernardin a ioa eur rejant dizpar, eun den euz ar re zesketa.

Meur a vloaz zo dija ar sperejou brassa a Franz, euz a Roum memez, a scribe aliez d'ezhan, evel he unan e scribe aliez d'ezho.

Ar frer-man, ken desket ha ker mad, a ioa ganet artizan, hag artizan ar seurt ne gaver ket bemdez. Evit penn-ti ar frered Lamennais en deuz great eun horolach goestl da ober avi da geriz Lyon ha Strasbourg, evitho da gaout diou horolach ker brudet dre ar bed oll. An horolach-se a verk an heur, an deiz, pevar amzer ar bloaz, ar c'hedez, mare gourzao an heol, oll garteriou al loar, tro an douar dre vloaz ha dre zeiz en dro d'an heol, tro ar planedennou ha calz traou all c'hoaz.....

Meur a vloaz e bet oc'h ober an horolach-se ha ne ket ret beza estounet. En desped da ze en deuz cavet

c'hoaz amzer da ober meur a leor istimet braz gant paotred ar chiffrou....

Ar frer Bernardin a zo maro evel m'en deuz bevet, e creiz he genvreudeur, en eur lezel gantho, varlerc'h an oll skueriou mad euz he vuez, an hini euz eur maro mad ha santel.

ETRE CHATILLON HAG AIX-LES-BAINS.

Eur malheur scrijuz zo en em gavet, n'euz ket pell, da zeiz heur dioc'h an noz etre an diou gear hanvet araoc.

Daou hent-houarn, Express Pariz-Lyon ha train-omnibus n° 272, o tont dioc'h Modane, en em gavet heb gout d'ezho da veachi var ar memez railloù an eil enep egile, zo en em flastret euz an eil penn d'egile. Houarn ha coad, tout a c'heller da lavaret, int bet puzillet. An diou locomotiv, da lavaret eo an daou wagon a jach ar re all d'ho heul zo eat an eil en egile. Eun den avizet mad, test euz ar malheur erruet, a redaz ractal da Aix da c'houlou sicour. Dont a reaz calz d'he heul.

Oll e ouent spountet o clevet ar c'hri, ar c'hlemmou euz ar veajourien paket er c'hemesk-se. Aben peder heur euz ar mintin ha c'hoaz gant poan oa gellet tenna nao gorf maro euz a zindan ar wagoniou. Pevarzec all, guall histiget, hervez ho doare, a ioa gellet da gaout ez-veo.

Anterramant an nao lazet zo bet great e kear Aix-les-Bains. Eleiz a dud a ioa en ho anterramant. Eskob Chambéry he unan, ar Prefed ha penhoù braz an departamant a ioa eno.

An oferenn hanter-noz.

(Ton: *Ar breur mager*.)

« Er gêr vraz a Baris eun den iaouank dihenchet.
« A ree glac'har he c'hoar hag hini he vamm garet. (bis.
« Kollet gant kentelliou falz doktored didrue.
« Ar potrik iaouank kez na ree tamm van euz Doue.
« Koulscoude'n he waziou a rede gwad ann noplal :
« He dad, den kalonek, goezaz brema zo c'hoec'h vla.
« 'Goezaz, beuzet 'n he vad, o stourm eneb ar Brusseed,
« E mesk Zouaved ar Pab, tud nerzuz mar zo er bed!
« Ar vamm-baour, de-ha-noz, dourek-dourek a vouele,
« Ive he merc'h Mari noz-ha-de a hirvoude.

— Evel diou durzunell, kollet ganthe ho evnik.
N'ho c'hlever ken er c'hoat o kana gae ho zonik.
Na zihanont mui-ken da vouela, d'ober kanvou,
Oll ar c'hoat tro-var-dro a ziston gant ho c'hlemmou!
Klemm ar vamm hag ar verc'h oa o pedi bep momet,
Ha kinnig ho foanniou d'an Env 'vit ar mab kollet!
— Ho fedenn, ho foaniou 'zavo bete ti Doue;
Fianz ho deuz hi bet, frealzet 'vo ho ine!

« — Ma mamm ger, 'me ar verc'h, setu o tont Nedelec;
« D'ann ofern hanter-noz ma lezit-hu da vonet.
« Fianz 'm euz em c'halon e teui ar Mabik Jesus
« Da selaou hon fedenn ha d'hol lakaat evuruz!
« — O, ia, ma merc'hik ker, mes piou a iel ganoc'h-hu?
« Na c'hellan mui kerzet, sklaset on euz ann daou du.

« — Ma breur ganin ielo, mar he ioul vad ma Doue.
 « — Da vreur, ma merc'hik kez ! a boan e kred en Doue.
 « — N'ez euz forz, o ma mamm, brao e komzin-me
 [outhan, gwasan.
 « Ous eur vouez dous, selaou memes an tigr ar
 « — Ma breur muia karet, deut-hu ganin d'ann ofiz.
 « Da ofiz hanter-noz, kaeroc'h n'euz ket en iliz !
 « — Tav d'in-me, te Mari, tav d'in gant da astrafou,
 « 'Gredan ket d'an traou-ze, ze 'zell ar merc'hedigou.
 « — Ar c'hoar var he daoulin da bedi, da skuill daelou :
 « Enn hano gwad hon zad, klev, ma breur, ouz ma c'hom-
 [zou :
 « Pa oaz c'hoaz bugelik o tonet ebarz ar bed,
 « Te 'lare d'in lies : O Mari, ma c'hoar garet !
 « Ma zad, ma mamm ha te, d'eoc'h ho tri ma c'harante,
 « Kentoc'h mervel kant guech 'vit ho cassaat em bue ! !
 « — Pa e fell d'it, Mari, me iel ganit d'ann iliz,
 « D'ann ofern hanter-noz, da selaou kan ann ofiz.
 « — Perak, lar ar c'haner, perak e kren ar boblou,
 « Perak 'sonjont balc'hach e gweled ho c'halonou ?
 « Oll brinsed ann douar etrezhe zo 'n em glevet,
 « 'N em zavet oc'h Doue hag ar Zalver biniget.
 « — Hag hen 'vel zouezet pa glevaz ar c'homzou-ze,
 « Hag hen da selaou c'hoaz strafillet braz he ine.
 « Ar c'hoar a daolaz plae d'he breur ker ar mab prodig,
 « Hi da vel't o redek var he jodou daerou dik.
 « Ma Jezuz, laraz-hi, zioulik enn he c'halon,
 « Bezet truez outhan, zellet, goulen 'ra pardon !
 « — Laret 'n euz ar belek ar c'homzou kaer ha nerzuz,
 « Hag euz kroec'h ann Envou zouden a tisken Jezuz.
 « — Sed, arru ar mare da dostaat ouz an aoter,
 « Da stoui d'ann daoulin da receo korf ar Zalver.
 « — Distro eo ann Elik goude ar gommunion,
 « Daoulinet tost d'he breur e lar : ma Jezuz, pardon ! !
 « Hag ar Mabik Jezuz, o vel't glanded hec'h ine,
 « A douch kalon he breur. O burzud a garante ! !
 « — Skoet 'vel d'ar maro ar prodig 'stou d'ann douar,
 « Beuzet he galon baour, beuzet 'n eur mor a c'hlac'har.
 » — Ma c'hoarik, emezhan, klask d'in buhan eur belek !
 « Goneet eo ma c'halon gant Doue Noz Nedelek !

Tennet euz ar gazetenn gallek *Le Clocher*.

F. ROLLAND, *kure Laruen*.

ALMANAK BREZOUNEC

Havvet almanak SANT-CORANTIN

E PEHINI E CAVER :

Hanoiou ar zent a enorer en Escopti Kemper ha Leon, hag ar gouelioù epad ar bloaz ; ar zao hag ar c'huz-heol ; ar zao hag ar c'huz loar ; oad al loar ar foarioù hag ar marc'hajou euz a zepartamant Finister, lakeat dre arrondissamant dre gommun ha dre lizeren ; ar memez foarioù merket die viz d'an dervez ma tleont digouezout ; calander al labourer hag ar jardiner ; taolen ar mareou, ar reverziou, etc.

Evit ma c'hello an oll, ha dreist ar re all, ar varc'hadourien Almanagou, he gaout eb miza, eo bet lakeat e guerz :

E Kemper, e ti an aotrou de Kerangal, mouller an Escopti, ru ar Gigerez ;

E Landerne, e ti an aotrou Desmoullins, marc'hadour levrion, ru ar Pount ;

E Brest, e ti an introu Normand, marc'hadourez levrion, ru an Ti-Kear ;

E Montroulez, e ti an aotrou Ledan, marc'hadour evrion, ru ar Pave.

Postillon-Breiz.

Lizeren ha Numero banden ar re n'o deuz ket c'hoaz paet ho C'hazeten.

- A. — 35. (27 a dle 15 lur 25 s.)
- B. — 40, 42, 43, 26, 33, 42, 48, 57, 60, 68, 69, 70.
- C. — 12, 14, 28, 34, 37, 38, 40, 53, 70, 109, 112, 114, 119. (25 a dle 3 lur 75 s.) (149 a dle 11 l. 75 s.)
- D. — 41, 47, 49, 20, 21, 37, 38, 44.
- E. — 9, 19, 28, 35, 36, 39, 44, 46.
- F. — 4, 17, 19, 22, 24, 26, 27, 36, 54, 91, 94, 104 113.
- G. — 3, 15, 18, 27.
- H. — 4, 9, 26, 29, 36, 37.
- I. — 5, 32, 33, 34, 40, 41, 52, 56.
- J. — 2, 16, 28, 44, 46, 52.
- K. — 29, 30, 44, 63, 68, 75, 77, 84. (49 a dle c'hoas 24 lur 75 s.)
- L. — 8.
- M. — 4.
- N. — 6, 9, 17, 27, 30, 48, 54, 70, 87, 89, 91, 93, 94. (22 a dle c'hoas 22 lur 25 s.)
- O. — 3, 6, 16.
- P. — 9, 14, 17, 23, 32, 44, 57, 64, 74.
- Q. — 3, 5, 10, 19, 20, 21, 26, 30, 45, 46, 60, 66, 74, 74, 82, 92, 96.
- R. — 17, 18, 23.
- S. — 9.

3 Nantes, 9 Paris, 11 Bressieux, 13 Cette, 25 Izé.
Ar re o devezo paet var ar zizun a vezo lamet ho numero divar an daolen-ma a benn ar zizun varlerc'h.

PRIZ AN ED.

TAOLIT EVEZ. — Ar priz merket da genta eo priz ar marc'had diveza, hag ar priz merket d'an eil eo priz ar marc'had araoc.

KEMPER. — Marc'had an 30 a vis kerzu.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	24 50s	24 1 00s
Segal	49 00	49 50
Eiz	48 50	48 50
Guiniz du	24 50	24 50
Kerc'h	24 00	24 00
Avalou douar	7 50	8 50

POUNT'N-ABAD. — Marc'had an 28 a vis kerzu.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	26 1 03s	26 1 66s
Segal	48 96	47 94
Eiz	48 26	49 00
Guiniz du	» »	» »
Kerc'h	24 26	24 26
Avalou douar	8 00	7 50

CASTELLIN. — Marc'had an 28 a vis kerzu.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	25 59s	24 1 66s
Segal	20 58	20 27
Eiz	48 50	48 50
Guiniz du	24 71	24 71
Kerc'h	20 50	20 50
Avalou douar	6 50	7 00

Perc'hen-Merour : AR. DE KERANGAL.

Kemper, moulllet gant AR. DE KERANGAL,

FEIZ HA BREIZ

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA

Casset bep sul da gement kristen a gomz ar brezounee

PRIZ AR GAZETEN

AR MARC'HAD D'HE C'HAOUT BEP SIZUN EPAD AR BLOAZ A GOUST :

DAOU SCOUET evit ar Finister, — ar Norbhan — ha Costez-an-Nord SEIZ LUR evit an departamanchou all.

Ar marc'had a dle beza great ha paet ato e ti an Aotrou AR. DE KERANGAL, Perc'hen-Merour, e Kemper. Ar scridou da lakaat var ar gazetenn a dle beza casset d'an Aotrou MORVAN, chaloni, kenta scrivancier, Pe d'an Aotrou NEDELEC, eil scrivancier, ru Bourg-les-Bourgs, 26, e Kemper.

KEMPER, 13 a vis Genver.

AN EIL SUL GOUDE AR ROUANEZ.

Gouel an hano santel a Jesus.

Ar c'hiz a ioa ive, etouez ar iuzevien guech all, da rei eun hano d'ar vugale en deiz ma vijent circonciset ; heuliet e oue ar c'hiz-se evit hor Zalver, ha roet e oue d'ezhan, en he circoncision, an hano a Jesus, hano hag a ioa bet roet d'ezhan dija gant an eal araoc m'oa bet concevet.

An arc'heal Gabriel en devoa comzet evel-hen ouz ar Verc'hez Vari : « dont a ran da lavaret d'eoc'h e concevoc'h hag e lakeoc'h er bed eur mab, ha rei a reoc'h d'ar mab-se an hano a Jesus. » Mes an eal n'en doa ket lavaret an dra-ze anezhan he unan ; n'en doa great, dre ar c'homzou-ze, nemet rei da anaout ar pez m'oa carget da ziscleria a berz Doue. Doue he unan eta eo a felle d'ezhan e vije hanvet Jesus he Vab en em c'hreat den ; Doue he unan eo en deuz e guirionez roet d'he Vab en em c'hreat den an hano a Jesus.

« Jesus, eme an abostol sant Paol, a ioa Doue dre natur hag ingal e peb tra d'he Dad ; mes en em lakeat eo henvel oc'h netra o kemeret natur an den, hag o tont da vev etouez an dud evel unan anezho, hag abalamour da ze Doue en deuz he hueleat hag en deuz roet d'ezhan eun hano hag a zo dreist an oll hanoiou. » Ia, an hano a Jesus a zo dreist an oll hanoiou, an hano a Jesus eo caëra hano, guella hano, galloudussa hano, doussa ha dudiussa hano a zo en env ha var an douar. Perac ? Abalamour ma'z eo hano eun Doue Salver, abalamour ma tigass d'eomp da zouch euz a gement en deuz great hag euz a gement a ra c'hoaz Mab Doue evit hor zavetei. Lavaret Jesus a zo lavaret eun Doue en em c'hreat den, eun Doue ganet en eur c'hraou, eun Doue hag en deuz labourer he unan epad tregont vloaz da c'hounit he vara diouzar c'houezen euz he dal, eun Doue hag en deuz goudeze tremenet tri bloaz o

prezec he Aviel dre an oll garterion euz ar Judee, eun Doue hag en deuz scuillet evidomp var ar groaz betec ar berad diveza euz he c'hoad, eun Doue hag a zo savet adarre a varo da veo, a zo pignet en env hag a zo brema azezet eno en tu deou d'he Dad, mes a gendalc'h ato da veza lion alvocad dirac he Dad, a zo bepret ar soursen euz an oll grasou, ha ne c'houlent netra guell eget ho scuill gant largetez en hon eneou. An traou-ze oll a zo coumprenet en hano a Jesus ; rac an hano-ze a ziniti Salver, hag eur vech lavaret ar ger-ze, n'euz mui netra da lavaret.

Setu aze perac, da genta, an hano a Jesus a zo caëroc'h zoken ha guelloc'h evidompni eget an hano a Zoue. An hano a Zoue a ziniti an Hini a zo dreist peb tra, an Hini en deuz hor c'hrouet ; mes evidompni, pec'herien, hano eun Doue Salver a zo calz guelloc'h eget hano eun Doue Crouer : calz brassoc'h gras eo bet evidomp beza bet prenet dre ar priz euz a c'hoad Jesus eget beza bet crouet. Da betra e vije servichet d'eomp beza bet crouet, ha beza ganet, ma ne vijemp ket bet prenet goudeze, ma ne vije ket deuet eur zalver da ziggeri d'eomp doriou ar baradoz a ioa serret ouzomp oll dre bec'het hon tad kenta Adam ? Abalamour da ze ive eo brassoc'h pec'het mankout a respet d'an hano a Jesus eget mankout a respet d'an hano a Zoue. An Ilis he unan hen discouez d'eomp ; rac an Ilis a lavar d'he ministret soubla ho fenn, epad an offisou, d'an hano a Jesus, ha ne lavar ket ober ar memes tra evit an hano a Zoue.

Setu aze perac, d'an eil, an hano a Jesus eo galloudussa hano a zo en env ha var an douar. En env, da genta : kement peden a vez casset di en hano-ze a zo sur da veza selaouet. Jesus he unan hel lavar d'eomp en Aviel : « kement tra, emezhan, n'euz fors petra, a c'houlennoc'h digant va Zad em hano-me, a vezo « roet d'eoc'h. » Abalamour da ze an Ilis a echu peurlennomp diganeoc'h ; o va Doue, dre hor Zalver Jesus-krist. Var an douar ive : « n'ez euz, eme sant Per,

« hano all ebet nemet hennez hag a c'helle hor zavetei. » Mes an hano-ze avañ, netra ne c'hell herpel outhan. Dre ar vertuz euz an hano-ze eo o deuz an ebistel guech all casset ar sclerijen euz ar feiz dre bevar c'horn ar bed ; dre ar vertuz euz an hano-ze eo o deuz great ar burzudou a rea d'an dud, a veze test anezho, beza ker souezet ha ken estlammet ; dre ar vertuz euz an hano-ze eo ez ea buhan an drouc-sperejou euz a gorfou an dud ma vezent eat enno.

Setu aze perac, d'an trede, n'euz hano ebet dousoc'h ha dudiussoc'h eget an hano a Jesus. « An hano a Jesus, eme sant Bernard, a zo evel eun tamm mel « er ginou, evel eur bomm muzic evit ar seouarn, hag « eun drid-caloun evit an ene. Ha c'houi zo tenval ho « penn, ha c'houi a zo eun anken bennac var ho spe- « ret ? N'o peuz nemet sonjal e Jesus ha digess he « hano var ho muzellou, ha ractal e teuoc'h adarre da « veza laouen, ractal oc'h anken a rajo plas d'ar joa. « Ha c'houi a zo spountet dre ar guel euz ho pec'hejou « ha dija prest da goueza en dizesper ? Goulennit « sicour digant Jesus en eur c'helver anezhan dre he « hano, hag e veloc'h buhan ar fisians hag an esperans « o tont en dro. Rac an hano a Jesus a zo er memes « amzer eur sclerijen, eur vagadurez hag eul louzou ; « bez' ez eo eur sclerijen evit ar speret, eur vagadurez « evit ar galoun, hag eul louzou evit para clonvejou « an ene. »

Sonjit ervad :

Ar zent oll o deuz bet eun devosion vraz evit an hano santel a Jesus. An abostol sant Paol a veze dalc'h-mad, coulz lavaret, an hano-ze var he vuzellou pe e beg he bluen, ha pa oue lakeat d'ar maro a daoliou cleze, he deod hel lavaras c'hoaz, a benn teir guech dioc'htu, goude zoken m'oa dija distag he benn dioc'h he c'houzoug. Sant Ignas, merzer, en doa lakeat an hano a Jesus ken doun en he galoun ma oue cavet scrivet eno, e lizerennou aour, pa oue digoret he gorf goude he varo. Greomp evel ar zent-se : leveromp aliez an hano a Jesus a galoun hag a c'hinou, mes ato gant respet ha gant carantez. Galvomp an hano-ze d'hor zicour pa vezimp tentet, p'or bezo eur boan bennac, pa erruo eun drouc bennac ganeomp. Leveromp neuze evel sant Anselm : *Jesus, bezit ato Jesus evidon* : pe *Jesus, discouezit ez oc'h ato Jesus*. Mes dreist pep tra goulennomp digant Jesus, hirio hag epad hor buez, ar c'hras ker preciuz da c'hellout lavaret aliez, var hon tremenvan, he hano sacr hag adorabl assambles gant an hanoiou benniget a Vari hag a Joseph. An tri hano dous-se, lavaret neuze gant feiz ha gant devosion, a vezo evidomp eur zoursen a nerz hag a gonfort e creiz ar poaniou euz hor c'hlenvet diveza, hag er memes amzer e vezint evidomp evel eun errez euz ar c'hloar hag euz an eürusdet a vezo ouz hor gortoz er baradoz.

O va Jesus, o va c'harantez,

Bezit em c'haloun bemnoz ha bemdez !

MORVAN, Chaloni.

Pardounerien Breiz e Rom.

C'HEUC'HVET PENNAD HA TREGONT.

Kear Pompei bet trivac'h cant vloaz a zindan an douar.

Cals a vank c'hoas ma'z eo dizoloet an hanter euz ar gear-ma a ioa enni o chom eun niver bras a dud. An tiez evitho da veza bihan a zo stank-stank, ar ruiou striz, ha nebeut a zouar a zindan ar jardinou. Tro var dro da gear ez euz diou voger a ugent troatad a hueded, ar mogerion-ma a zo dizoloet oll ; nao pe zec dor a ioa da vont e kear, ouspen eun hanter leo a dro a zo gant ar vogerion-ma. Pell amser a renker da gaout c'hoas evit peur-dizelei ar gear brudet-ma ; dec pe zaouzec devesiour epken a zo o tiludua pe o tizouara an tiez, gant boutigi, ha c'hoas cals anezho a zo bugale ; a benn cant vloaz ama n'oun dare hag en a vezo peur-c'hreat an tam labour curius-se. Eur Soubigon hag eur C'heinec gant eur skouadennic Leonis, bagoniou bihan gantho, a beur-c'hrafe al labour-se e nebeutoc'h evit bloas.

Ker berr oa va amser n'em beus gellet nemet ober eur zell var al labour a reat ; gouscoude em beus guelet loc'h al ludu a ioa oc'h eur voger, n'e doa ket guelet ar sklerijen trivac'h cant vloaz a ioa ; hag evelato ar plastr hag ar raz a ioa ker fresk evel neuse ; an anevaled a bep seurt a zo livet var ar voger-se ne lavarfe den ne vent nevez great, ker fresk ha ken digatar int chomet. An nemorant a gear ne d'eo ket c'hoas dizoloet a zo e douar labour. M'am beus evesseat piz, eo eur parkad eiz eo a zo da dosta d'al leac'h m'emaer oc'h he ziatredi. Me garche beza bet eur miz penn da benn da jom eno da zellet oc'h al labourerien ha d'ho zicour oc'h red da ziguzat an traou caer ha talvoudec a gavont var leuren an tiez pe oc'h ar vogerion. Evelse, nebeut dervesiou epken araoc m'oa bet o sellet ouc'h ar rema, o devoa cavet eur c'hleuzer aour pur hag a boueze tri lur, ha neket lavaret e vije roet evit mil scoued. An oll pinvidigesion-se a zo da Victor Emmanuel, en devoa didronet he genderv, rone Napl, araoc beza laeret ha prizoniet hon Tad Santel ar Pab ; guelloc'h eo gauen chom paour gant va lodennic tiegez er Gernevez evit na d'eo beza pinvidic evel Victor Emmanuel, gant ar pemp pe c'heuc'h rouantelez en deus laeret ; c'heuc'h e couskan, m'oa vad, var va golc'hejadie pell kerc'h, evit al laer bras-ma er palez alaoured a zo d'ar Pabet.

Ret eo hen anzaio ive gant lealded, ma ne d'a ket buhan al labour en dro, e vez dalc'het urs vad enna. Evelse pa vez diatredet eur ru, ma n'ema ket he hano var corn unan pe unan euz an tiez a sko varnezhi, e vezo roet eun hano bennac d'ezhi hag a vezo scrivet a vel d'an oll evel en hor c'heriou. An tiez zoken o deus pep hini he hano ; ma ne d'eo ket merket hano he berc'hen varnezha e vez roet d'ezha hano ar pez a dalvoudeka pe a vrava a gaver enna. Setu ama eun ti hag a gaver enna benviajou eur medisin, an ti a vezo galvet ti ar medisin. — Setu ama eun all hag a zo cavet enna buredadou louzeier stoufet mad c'hoas,

ha podadou ongant ; en ti-ze, credabl, oa eur phar-masian ; roet e vez d'ezha eta an hano-se.

IAN AR GERNEVEZ.

(Eur pennad all eur vech all.)

Pep hini he vicher.

Jean BOURC'HIS, Ian COUER.

Ne ket souez e ve eul labourer douar, pa'z a da jom e kear, eun aotrou coezet eus a lost ar c'har : ne ket he vicher eo.

Ne ket souez ken nebeut e ve eur bourc'hiz, pa deu var ar meaz, eun azen gornok sot da laza gant ar mail, rac ne ket he vicher eo.

Guiniz a zo guiniz, panez a zo panez. Pa vezo chenchet ar bleiz en eun danvad, neuze e commanso da ren Iannik a vil micher, mez neuze ive e varvimp gant an naoun.

Gouscoude en hon amser-ni, an oll o deus c'hoant da zeski meur a vicher : unan pe unan, a leverer, a roio bara d'eomp. An ioul da zeski pep tra a zo e caloun an oll hac ec'h ancounac'haer penaoz an hini a zo diot aouale'h evit redek diou c'had assamblez ne bako nikun anezho.

Doze ra viro na lavarfen e ve eun dra fall gouzout eun nebeut a bep tra, nan, nan. Gant ma vezo lezet an droug a gostez, e carfen e ve skignet e pep leac'h ar skiant vad, ar furnez, ha dreist oll an descadurez kristen. Ne c'houffer bikeo jamez beza re habil, pa vezer habil ervez Doze hac evit Doze.

Evelato e ve, a gav d'in, evit eun den hac en deus eur vicher, eur merk scler hac anat ez eo scanv he benn mar c'hoantafe chench ar vicher-ze ous eur vicher all : he denn, me bari, a iaffe er c'hleuz.

Da bep hini eta he vicher, eb disprijout micher he nessa. E pep micher ez eus bara, e pep micher e savetaer an ene.

Eun dra vad eo, a dra zur, anaout eun nebeudik eus ar micherou dishenvel dious hon hini-ni. Da lod zoken euz an dud eo red kement-se evel ma'z eo d'ar veleien, d'an alvocadet, etc. D'an darn vrassa ac'hanomp e ve noazus an anaoudegez-ze dre ma teuffe d'hon lakaat da lezer an askorn da vont eus hon dourn ha da goll unan evit clask caout daou pe dri.

Ne ket eston eta guelet eun tieg ha ne c'hoar ket al latin : ar vaz-iod a zo talvoudussoc'h evithan.

Arabat eo ken nebeut beza souezet evit guelet eur bourc'hiz ha ne c'hoar ket arat, hada, trempa pe vedi. Ne ket he vicher eo. Ne venn ket zoken sebezet oc'h he glevet o c'houlen gant petra e vez great ar bara !!! Perac ??? Evit ar blijadur da baka eul lapin, e tiscaro, e vresso dindan he dreid ar parkajou guiniz. Kement-se a zigouez re aliez evel a c'houzoc'h oc'h unan, mez siouas ! siouas ! he vicher eo ! ha ne ket sur var ar meaz eo en deus desket ar vicher-ze.

Evitha da veza toullet eun eiz bragez bennac o cous-

ket var sebellou ar seolach bras, evit deski beza azen, gouscoude ar bourc'hiz a gav d'ezhan beza eun docteur, hac aliez pa'z a, ia pa'z a, d'an olereñ, e kemer helevr dious ar penn a eneb. Habil eo, emezhan, ha ne adavez ket ar pez a lavare, breman 'z eus var dro tri c'hant vloaz, unan eus ar brassa rouaned eus hor bro. Diou vrea'h ar Frans eo ar Feiz hac al labour douar.

Mar d'eo guir penaoz etouez an dud divar ar meaz an eil ne ket ken habil hac egile, eo guirroc'h c'hoaz penaos etouez an dud euz a gear, eo sotoc'h an eil eget egile.

An histor-man (re vir eo siouas !) a ziskoez ijin ha gousiegez unan eus a lignez ar re-man. — Credabl en deus nebeut a vrendeuf.

En eun tiegez eus ar re vrudetta, pinvidika ha docteta zo er c'hanton, e tenaz n'eus ket pell eur bourc'hiz iaouank, digasset gant he dad var ar meaz, evit deski al labour douar, ha dreist oll evit deski entent eus ar c'hesek. Var gement-ze ne c'houffe ket beza cavet eur mestr guelloc'h. Var dro pemp cant loen a dreman bep bloas dre he varchossi. Ouspenn-ze, clask da genta rouantelez an Env hac an danvez goude gant lealdet, cetu petra ne ehan mestr al lakez bihan da ober he unan, ha da bresek bemdez d'he vugale. Ar c'houer a c'hiz nevez a gave d'ezhan an dra-ze a ioa saosmek : n'oa ket boaz dious ar vicher. Digeri bras a rea he c'hinou pa glevet euz rouantelez an env, hac eus al lealdet. Ne c'houffe ket petra oa kement-ze. D'ar skol oa deuet, guir eo, hac evel a velot, ne d'ea ket fall ganthan. — Guellit, ha lennit eb c'hoarzin.

Eun dervez Ian, ar mestr eus an ti, a lavaras da Jean, ar mevel lakes, mont da zrailla eur boutegad panez, evit rei he vern-vihan d'ar marc'h brun, ha Jean lavaret iao da c'branch ar boued.

Etretant Ian en em laka da spissa eur gorden nevez ouz eur c'habest coz, hag en eur ober an tam labour-ze, e lavar he Bater. Eur pennadik goude e teu Jean ebion gant eur boutegad irvin... c'hoari bras a ra, ne ket-ta ? pa gemer irvin evit panez.

Sentus oa gouscoude. Var lavar Ian, pehini a ziscouezas d'ezhan ar bern panez, ec'h en em laka a zervri da zrailla, ha ker buhan da gass d'ar c'hraou ar boutegad en doa draillet.

Ar marc'h brun eus a behini en devoa Ian kement a souci, a ioa coustet naontek cant lur, hac esperout a rea he verza mil scoet. Dre ma ne voa bet var he dro nemet tud a vicher, ar marc'h a vellea, mistraat a rea, ha desket oa bet d'ezhan bale. Ar scol-ze, guir eo, n'oa ket bet evit netra. Petra ra ze ? Unnek cant lur gouñid evit eur pintad kerc'h bennac, ne ket fall.

Dre-ze ive an oll eus an ti o doa eur garantez vras evit ar marc'h-ze.

Eun anter-heur goude, Ian a lavaras da Jean mont da velet ha drebet oa he banez gant Brun. Jean a iegas hag a zistroas en eur lavaret : Va mestr, evit doare ar marc'h ne ket iac'h ; ar boutegad a zo c'hoas

en he bez.—Petra levezet? *Jean*, ne ket guir mechaus, eme lan, en eur vont da glask d'he arbel eun tam lousou ous ar goent. Credi a ran, emezhan, en deus drebet re a gerc'h d'he vern. Mont a ran diouc'h-tu, *Jean*.

Evit mont da gerc'hat he lousou, Ian a dremenas ebioù an daol, ous pehini edo ar re all eus an ti o kemeret ho gortozen, hag a lavaras d'ezho petra ioa a nevez.

Kerkent braz ha bihan a lez he loa en he skudel, ha buhan-buhan (lod eur boulouden en ho ginou) e kersont oll etrezek ar marchossi, evit kinnig da Vrun ar peza a c'hell he barea mar d'eo c'hoaz poent, pe da viana, evit beza test eus he varo mar d'eo echu tout gantha.

E guirionez, coueriated, va c'henvroiz, pebez ran-galoun ! pebez enkreiz evit Ian ! Pinvidic eo, guir eo ; mez calz collou evel heman ne vent ket pell evit toul-la he c'hodel. Ia, lenner, eun tiek a dle ato mar fell d'ezhan ober he vicher evel m'her goulén he eürusted er bed-man, kuitaat memez he voued evit sourcial eus eun aneval, p'eo guir penaoz seul berroc'h ma vezo ar peuri en he bark seul leunoc'h e vezo ar c'hri-guolliou en he di. Na pet guech, em bugaleach, n'am beus-me ket gullet va zad oc'h en em zama he unan evit dizama he varc'h portez !

Mes deomp, buhan da velet pe seurt goal heur a c'hed hor paour keaz Ian. Me gav d'in ne vije ket bet strafuilletoc'h evit gullet ar gurun-o c'hourdrouzazioc'h he diegez ; ne vije ket bet henvelloc'h ous eur bern delliou pa ra eur barr amzer avelok-spontus eget na d'oa en eur vont da velet Brun, gant he voutailad lousou. Seblantout a rea beza strobinglet. Mar d'eo *Jean*, emezhan, ar penn caos eus clenved va marc'h muia caret, sur ne goanio ket em zi lenos. O clevet kement-se *Jean ar ginaouec* a grene, hag a c'hede fin an abaden, ep compren he sottoni.

A veac'h m'eo digoret dor ar c'hraou, an oll, betek neuze ankeniet ha melconiet, a ziroll da c'hoarzin. Perac ? Cetu ama : *Jean* ne c'houie ket e pelec'h e man dent ar marc'h ; ar boutegad panez a ioa dindan he lost. Clenvet Brun n'oa ket danjerus, evel a velit ; mez ive kement-ma a ziskoes eo guir :

Pep hini he vicher.

Jean boure'his, *Ian* Couer.

Mab tonton PER.

Histor Coll-Bara.

(Pempet pennad ha tregont.)

Pa ehuaz ar gousperou e tostea caer oc'h an noz. Var digarez ma tostea oc'h an denvalijen, hag eur rezoun vad oa, e sonjiz mont da lavaret kenavo d'an aotrou presidant. Calz bugale, iaouancoc'h evidon, a velen dija o kemeret hent ar gear.

— Augustin ker, a lavaraz d'in ar presidant, en eur gregi em down, mall o peuz eta d'hor c'huitaat ? Petra,

hag inouet e veac'h ganeomp ? Lavarit d'in hag unan benag en deffe great poan d'oc'h.

— Pardoun ! aotrou. Biscoaz em buez n'em euz bet devez ebet par da heman. Va c'hamaraded, ne ket unan mez oll, a ioa evel difladed etrezho evit gout piou en dije great ar muia plijadur d'in. Biscoaz sulvez n'am euz tremenet evel houman. Biscoaz kement a laouenedigez da fin an deiz ha nebeutoc'h a remorz araog mont da re-poz.

Va eürusted a zo dispar, ar peza a ra glac'har d'in eo beza coundaonet d'ho kuitaat ker buhan.

— Mez, va faotr, piou eta a goundaon ac'hanoc'h d'hon dilezel ?

— Petra, aotrou, me gav d'in eo divezad dija ; me gred eo deuet an heur da behini da c'hounit he lok.

— An heur ? an heur ne ra netra. Aman e couskoc'h ; ho c'uele zo great. Fenez e lojot aman ha meur a nosvez all ma plij gant Doue, da c'hedal m'or bezo gullet applasi ac'hanoc'h. Eur vech m'or bezo cavet labour de-oc'h e lojot e ti ho patron. Mez neuze c'hoaz, ententit mad, e teuet aman bep sul da dremen an deiz ganeomp evel m'oc'h euz great hirio, nemed e reketan ec'h erru-foc'h kentoc'hik.

Eur c'hezik evel don-me n'oa ket ezom d'he bedi diou vech evit lavaret ia. Prometti a riz eta chom eno.

Ar voussedigou a oue laosket da vale, eun nebeut euz ar re vrassoc'h a joumaz er Patrounach ha me gantho. An abardaez a dremenjomp e c'hoariou didroussoc'h eget re an deiz. Pep hini a bakaz he leor betek heur coan. Goude coan e oue lavaret ar bater e commun ha pep hini en em dennaz d'he vele.

Jan-Louiz a ziscouezaz va hini d'in-me. Eur c'hard heur benag e chomiz d'en em asten enghan, kement a blijadur am oa ebarz. Va relegou-me, pell a ioa, n'oa ket bet e goleou ar seurt-se.

An dillad a ioa fresk, guenn evel an erc'h, ha c'hoez an tin gantbo. Pa vezer bet boaz da gaout truilou evit golc'hed, laou ha puness evit camaraded goele, e caver grass asten he izili etouez dillad dilastez.

Antronoz, mintin mad, edo ar c'hloc'h var vole. Alo ! er meaz ! emeve. Poan o pezo marteze oc'h va c'hredi ; mad, diegi am boa o sevel. Ar pedennou a oue great goudeze er japel. Oferen or boue ive. Varlerc'h an dra-ze e oue roet he labour da behini.

An aotrou presidant a c'halvaz ac'hanon-me d'he gambr evit lavaret d'in ez ea e kear da glask plass d'in : da c'hedal ma tizroin, emezhan, c'hui a scubo an delez hag a denno ar geot a zo deuet aze er porz a dreuz ar grouan. Ia, ia, aotrou, a greiz calon.

Mad, a liviriz ennon va unan, pa en em gaviz penn ha penn gant Doue hebken, red eo evelkent e ve fall an dud pa leveront kement all a draou a enep ar Patrounach. An nep zo bet evel don-me taolet ha distaolet etouez an dud, an hini en deuz bet naoun ha mizer evel am euz-me bet am c'houmpreno.

Setu aze ec'h en em gavan aman etouez an estren. Den

ne anavez ac'hanon hag an oll am c'har. Pebez kem etre ar re-man hag ar ganaillez am euz bevet en ho zerr ! Aman evidon da veza divroet e cavan tad ha breudeur leiz an ti. Na guella tra eo ar Patrounach ! Pell em euz gedet araoc he gaout, ha c'hoaz penaoz em euz-me her c'havet, nemed dre C'haid, va c'hiniterv geaz. Hounnez a dal he fouez a aour. Dreizhi e c'hellan lavaret e deuet d'in kement mad am euz cavet er bed-man. Grass e cave eun den ; ar peza a verk ne goller ket atao evit gortoz.

An aotrou presidant a ioa dizro araog Crez-Deiz.

Augustin, a lavaraz d'in, setu great plass d'oc'h, mar kirit. Aviz e veac'h da zeski ar vicher a gereour ?

— A galoun vad, aotrou. Da genta tout er vicher-ze ez euz labour atao. Ne c'hoarvez ket eno evel e micher ar vansounerien a rank ehana da c'hounit ken aliez ha ma vez fall an amzer ; ha gant an dra-ze c'hoaz, me lavar d'oc'h, n'oun ket aviuz da zizrei etouez va c'hamaraded coz. Ar re-ze a zo danvez treut oc'h ober anezho.

— A zo mad, va bugel ker, credi a ran em euz cavet ar peza a fot d'oc'h.

Ar c'hereour, ar patron a labouroc'h en he di, a zo c'huec'h pe zeiz micherour all en he stal. Honest braz eo, a lavar an dud, setu da vihana ar peza or beuz gullet da c'hout ; an oll a ra he veuleudi. Deac'h diveza oa bet aman o c'houlén diganeomp eur mouss da zeski, hag evel ma plij kement d'in em euz sonjet ennoc'h ractal.

— Oh ! Bennoz Doue, aotrou.

— N'euz ket a leac'h da vennoz Doue eno, va mignoun ker, ne ran nemet va dever. Ho patron a c'houlén daou vloaz evit deski d'oc'h ho micher. A zoug an amzer-ze, guir eo, ho counidegez ne vezo ket braz, mez dispign ebet n'o pezo ket ive. Drebi a reot taol ha taol gant an aotrou hag he introun, ha credabl ne ket gant c'huibu e vevont.....

Perac eta e scrabit-hu ho scouarn ?

— Abalamour da netra, aotrou.

— Alo, lavarit d'in ar virionez ; eun dra benag a zo a dreuz en ho penn ?

— Mad, aotrou, ar peza a livirit a zo guir, me vel e claskit va mad en traou-ze oll, e tlean zoken senti ouzoc'h, mez.....

— Mez petra ?

— Mez hiviziken ne c'hellin ken dont aman d'ar Patrounach.

— Ah ! gullet a ran eo plijet ar Patrounach d'oc'h. Na d'it ket, me ho ped, da lakaat en ho penn ne c'hellot ken dont aman. Aman e teuet eo. En em glevet or beuz great var ar poent-se. Ar zuliou hag ar goueliou a zo d'oc'h penn da benn ; rac-se na d'it ket d'en em jala. Ouzpen-ze an aotrounez all ac'halenn ha me a ielo a amzer da amzer da velet ac'hanoc'h, ha da c'hout euz ho kelou. Tud ar Patrounach o deuz sonjet a bell zo en traou-ze tout. Countant oc'h-hu evelse ?

— Countant ? ma ne venn ket da vihana ! Gullet a ran eo ar Patrounach eun dra gaer, caer braz zoken. Peur e vo d'in mont da di va fatron, aotrou ?

— Ractal, mar kirit. Mall en deuz da gaout he vouss. Abenn eur c'hard heur aman ez aimp en hent.

— Pell e man ac'halenn ?

— Ne man ket guall bell, e *Vaufirard* ; mez gortozit, me ia ganeoc'h betek eno.

Eur c'hard heur goude edomp eta en hent, gant aoun n'en dije ar patron chenchet santimant. Guella tra zo er bed-man eo ober an traou dioc'htu. Chom da ourzal ne dal guennec. Egiz a lavare ar re goz : En dra vez tom an houarn eo he vorzolat.

NEDELEC.

(Eur pennad all eur vech all.)

GOUEL

An Anaoun en enezennou Glenan.

CORVENTEN AN ANAOUN. — (Trede ha diveza pennad.)

Caer e doa monez Bleo-ru beza crenv, monez an tarsiou mor fuloret a vouge anezhi. Ar mor a groze, ma'z oa truez ; an avel dichadennet a zibrade an houlliou mor tregont ha daou ugent troalad a zioc'h penn eun den, hag a voude evel eun aneval gouez egaret.

Iannic, a lavaraz ar martolod coz, da gan a ia betek ar galoun, mez sell oc'h an amzer a zao aze. Ne man mui ar mare na da gana na da lenva. Fizianz e Doue ! Introun-Varia Tremor bezit hor stereden ! Enebomp. Er mintin-man araoc kuitaat Glenan or beus lakeat urz en hor c'houstianz : ne gousto ket calz d'in mont fenez, noz an Anaoun, da re-poz e kichen va zad e goeled ar mor.

Bep bloaz, deiz pardoun Lanriot, ar veleien a vennig ar mor, credabl evit ma servicho da vez ha da zour benniget assamez d'ar martolod a ia d'ar goeled.

Mez te, Iannic, te zo iaouank c'hoaz : arabat eo e varfez-te. Plijet gant sant Joseph beilla varnot. Dalc'h mad !

— Tad, ne ket caloun a vank d'in-me. C'hui, ken nebeut hag ar mor-vaout var ar Roc'h-zu, n'oc'h euz aoun rag netra ; Iannic Bleo-ru a zo ker soupl he izili hag askel ar guillou pa nij en ear.

An noz a deue ; an denvalijen en em astenne var ar mor evel eul linsér gaon var ar vascaoun.

Bep mare, ar vagik keaz dibradet gant an tarsiou mor a ziskenne da c'houde evel en eur bez da c'hedal beza dibradet a nevez var eur menez dour.

Gouel ar vag a iez a bastellou gant eun taol avel. An denvalijen a ioa ker braz na c'houiet mui penaoz gouarn ar stur ; an drouz euz ar mor, mesket gant hini an avel, a ioa mil monez anaoun o clem assamez evit goulen sicour ha rebech d'eomp hon hardisegez.

— An anaoun, a respountaz Iannic, ne grozont ket kement-se ; an drouz-se ne c'hell beza nemed hini an diaoulou a vern o clask discar Croz-an-Anaoun !

— Ar re zaonet, eme Joz-Thamec, a zo chadennet e goeled puns an ifern. Doue he unan eo en deuz clozet

ha prenet varnezh, persiër an ifern eur vech cleizennet a zo cleizennet evit ato : *an alc'hoez a zigoro an ifern a zo collet*. An dud daonet a zo eno o leski e creiz eun tan scrijuz ha tenval, a laka noz dez mel ho eskern da vervi ha da c'haloupat.

Da eva n'o deuz nemed glaouren an amprefaned saoset gant ho daelou ; *fel draconum, vinum eorum*. Crial, iudal a reont evel bleizi e toul an or ; allaz ! an or milliget a zo prenet evit biken : *an alc'huez a zigoro anezhi a zo collet*. Na zonz ken er re-ze, Iannic.

Pedomp evit an eneu euz ar Purgator ; ma c'hellomp chacha hor relegou ac'halenn heb droug ebet ni lakai cana eur zervich evit ho repoz eternel.

A veac'h en doa echuet Joz da gaozeal ma one clevet eun drouz crenn ha seac'h ; ar vag a ioa a benn var roc'h Benaen. Ar stokad a oue strounsuz, kill ar vag a zigoraz hag an daou vartolod en eur ober sin ar groaz en em daolaz er mor o lavaret gant an Anaoun :

Breudeur, kerent ha mignoned, en han' Doue hor selaouet ! en han' Doue hor zicourit !

Joz-Thamec a grede ferm clevet mouez he dad hag he vam o c'houlenn truez oc'h Doue.

Breudeur, kerent ha mignoned, ni ho ped, hor zicourit !

Eur pennad, e seblantaz d'ezhan gullet memez an eneu-ze, penn-caoze euz he c'hlaç'har.

Asten a reaz he zivrec'h evit ho digemeret.

An oll a gompren n'oa mui Thamec ennan he unan, e commanse he nerz mankout d'ezhan gant he anaoudegez....

V. E. PONT-AVEN.

Pa deuz ar martolod ennan he unan, e elevaz ar glazou o son en he iliz parrez.

— Peleac'h e maoun 'ta, a lavaraz hen ? Daoust ha glaz d'in-me eo a glevan ? Piou oc'h-hu eta a velan aman en dro d'in ?

— Bez dinec'h, camarad coz, a lavaraz eur vouez anavezet. Er memez amzer Joz-Thamec a zantaz eun dourn o vouaska var he hini.

— Te eo, Joz Brec'h-Houarn ?

— Ia, me eo, camarad coz, me eo, breur Doue !

Bloaz zo, da dad, Callus-Barodu, a gollaz he vuez evit savetei va hini d'in-me. Fenoz oun deuet var bord ar mor evit teuler dour var he vez. Eur c'hristen mad evel ma oa da dad, ne goller morse ar zonz anezhan. Pa'm euz ho clevet o crial em euz gullet ractal oan digasset aman gant sant Joseph evit ho savetei. Gant he zicour em euz gullet da jacha betec aman. Iannic ive a zo salo.

— Mil bennoz da Zoue, mil bennoz da Vari, kement all da zant Joseph, patron hor parrez !

Galv Iannic Bleo-ru. Deomp d'an iliz epad ma 'man c'hoaz ar glaz o sini ; pedomp evit an Anaoun ha varlerc'h ni ielo da scuilla dour benniget mesket gant hon daelou, var beziou ar re zo barnet gant Doue.

NEDELEC.

Eul laer guall dizet

Eur fripoun, boaz da ober troiou cam, a leaz eun devez d'an theatr, e Pariz, me gred. Gant an amzer e cavaz he dro d'en em sila tost ha tost d'eun introun gaer a ioa goloet a berlez hag a ziamanchou,

Hor fripoun a ioa he zaoulagad o vervi var ar re-ze pellic a ioa.

— N'euz forz, emezhan, bremaic hounnez a vezo souezet pa zavo ac'halasse.

Al laer a gommans gant he zizaillou da droc'ha tam aman, tam ahount ; dija en doa godellet eun dec pe zaouzec perlezen divar goust an introun.

An introun siouaz ! a velaz an taol, hag en eur ober an neuz da denna he mouchouer euz he godel e tennaz eur zizaill ha ker buhan ! cric-crac e tistagaz eur scuarn d'al laer : — Pardoun, introun, emezhan, setu aman ho perlez. — Bennoz Doue, eme an introun, setu aman ho scuarn. — Piou a oue an tizeta ?

Derc'hent Nedelec guechall e Roum

Derc'hent Nedelec a ioa guechall evit ar bopl a Roum eun devez gouel euz ar re skedussa. Ne ket lavaret na vije ket a iun en devez-se, er c'houtrol eo. An devez-se an oll a iune. Ar c'hem a ioa etre iun an devez-se ha iun an deveziou all eo e leac'h drebi eur pred founnuz da grez-deiz hag eur predic dister dioc'h an noz e lakeat an eil da genta hag hini crez-deiz da ziveza.

Var an dra-ze, ar familou a bez, (tad, mam, bugale, bugale vihan, nizi-n ha nizezed etc), en em vode e ti unan euz ar gerent, en dro d'ar memez taol, evel evit gouelia mister ginivelez an Hini zo diskennet var an douar evit deski omp oll euz ar memez famil, ar famil gristen.

Goude ar pred-se, leun a laouenedigez, euz al laouenedigez-se a gaver er relijion gristen hebken, an oll a iea d'an oferen hanter-noz en unan pe unau euz a ilizou ar gear zantel, ha dresit-oll da iliz Santes-Mari-Majorez.

Di ez eat kentoc'h eget d'an ilizou all abalamour en iliz-se e viret betec a nevez zo eul loden euz a vir graou Bethlehem. Eun tachad zo, ar Pap Pi IX en deuz lakeat cass ar relegou-ze euz a graou Bethlehem d'he japel he unan e palez ar Vatican.

An estranjourien hag an dremenidi a iea gant muioc'h a brez d'ar japel a c'halver *sixtine*, abalamour ma vije ar Fab he unan a rea an ofiz en iliz-se.

Hirio allaz ! ez euz chenchamant. An dremenidi a zigasse kement a arc'hant da Roum guechall a jom breman en ho bro. Eleiz, al loden vrasa zoken euz ar familou brassa a Roum, casset d'ar baz abaoue revolution ar blavez 1870, ne c'hellont mui gouelia derc'hent Nedelec, hag an oferen hanter-noz ne vez mui canet en iliz parrez ebet. Derc'hent Nedelec, guechall kelou a joa, a zo hirio eur sinal a drestidigez evit an amzer da zont. C'hui oll, a c'hell c'hoaz pedi eharz ar Mabic Jezuz, er c'hraouic a zavit en oc'h iliz, pedit evit ma velo c'hoaz Roum he gloar dremenet !

NEVEZENTIOU.

An Aotrou Cottu, prefed coz, zo hanvet da brefed er Finister, e leach an Aotrou Souvestr.

Avel foll noz kenta ar bloaz.

Euz a gear *Dunkerck* da *Vaion* avel egaret a zoug an noz. E *Boulogn var Vor* hag e *Calais* calz listri a zo gaoueat gant ar stokadou o deuz roet an eil d'egile.

En Havr, ar ruiou a zo bet goloet gant ar mor. Den ne c'helle bale dreizho ; mein glaz, sclent ha siminalou a bez a nije evel plün hag an drouz ouspenn.

Ar c'hae zo bet beuzet. Calz listri zo bet torret ho jadennou ha taolet a gleiz hag a zeou.

E *Cherbourg*, eur vag ha tri den o deuz goledet. N'euz bet hano ebet anezho abaoue.

E *Diepp* ez euz bet dibradet calz toennou ha calz goez lakeat var ho gourvez.

E *Treport*, eur vag a zo bet collet, breac'h ar c'habiten torret ha gar eur martolod brevet neat.

Var ster *La Loire*, eur vag a zo eat d'ar goled ha calz a re all d'he heul.

An oll *forziou* zo e traon ar ster a zo dommajet braz.

E *Sant-Nazaire*, biscoaz n'oa bet gullet ar mor o sevel ken huel. Cartieriou *Means* ha *Montoire* a zo bet goloet a zour ; an hent houarn he unan e meur a leac'h.

E *Cuerande*, ar c'haeou savet evit derc'hel al listri er guasket a zo difarzet e meur a leac'h.

En *Orient*, cae ar porz a zo bet foeltret ha ti ar bainiou sammet gant ar mare.

E *Kemper*, e rede an dour en tiez, oa gueleou var neu, e pourmene ar bagou e bali Loc-Maria.

Amerik.

En Amerik er stadou galvet *Etats-Unis*, Cambr ar zenatourien hag hini an Deputeed o deuz votet evit devez ar zul al lezen douget aman varlerc'h.

Da genta : sanctification ar zul a zo eun dra tavouduz evit an oll ;

D'an eil, eun dra red mad evit discuiza an izili torret gant al labour ;

D'an trede, eur mare da vedita var he zeveriou he unan ha var ar falz credennou a c'hlaç'har ar bed ;

D'ar pevare, eur rezoun da henori en he di, da lavaret eo en iliz, Doue, crouer ha providans ar bed oll ;

D'ar pemped, eur beden da bep hini da ober œuvrou a drugarez, ar pez a ra levenez ha gloar ar zociete.

O velet goulzcoude ez euz tud difeiz ha dibenn n'o deuz nemed disprijans evit devez ar zul ha var an digarez-se a profan an devez-se dre c'hoariou foll ha

labourou difennet ; o velet eo kement-se countrol d'ho interest coulz ha ma'z eo poanuz d'ar re ne reont ket eveltho ; o velet erfin e ra an dud-se gaou oc'h ar zociete a bez o voaza anezhi da blijadurezou n'o deuz ken termen nemed ar scanvadurez hag an dishonestiz ;

Cambr ar Zenatourien a unan gant Cambr an Deputeed a c'hourc'hemen :

Kenta poent. Difennet eo, d'ar zul, digeri ar magajennou hag ar stalion, labourat, mont d'ar bal, d'an theatr, dindan boan a amant, euz a bevar da eiz scoed.

Eil poent. Na guiturier, na beajour ne c'hello en em lakaat en hent da zul nemed ezoum en deffe, (ar pez a vezo barnet gant ar poliss), anez caout ar memez amant.

Trede poent. Nag hotel nag hostaleri ne zigorint da zul evit tud ar Gommun, dindan boan da gaout amant pe ho hostaleri torret.

Kement hini a jomo heb rezoun ouспен tri miz heb darempred an iliz a baeo pevar scoed. Ar re a vanko en eur c'hiz benag d'ar vodeshi en iliz pe dost d'an iliz a baeo daou da bevar scoed.

Tud ar poliss a zo carget da heulia an ursiou roet huelloc'h.

Ar Pintik hag an Tremeniad

Savet var he droadik 'vit gullet meaz he neis, (Ar iaouankis abred liez guech a zo direis),
Eur pintik c'hoas diblun a jome estonet
O velet, a hed eur park, peger bras eo ar bed.
Farouel ar Vennili, evel eul luc'heden,
A iea, a zistree, e kenver he vezen.
Divar nij, n eur c'hoari, e tape ar c'hellien :
Petra virfe ouzin da c'hoari evel-hen,
eme ar pintik ? sut ! me zo skuiz gant va neiz ;
Deomp larkoc'h 'vit eur vech da glask hon tam lojeis.
Hag an diodik bian, siñius en he askel,
A zonz sevel en ear ken huel ha tour Kastel.
Koumer a ra he nij ; poudoudoump ! ha d'an traon.
Ker buan he gan laouen a zo chenchet e kaon.
Evel eun tamik ploumm e koez var bord an hent,
Torret he askellik o steki ouz ar sklent.
Eun tremeniad a glev prest goude he glemmou ;
Ken trist e lavare : eiou ! eiou ! eiou !
Ma tastum ar paourik. En eur zellet en dro
E vel eun neis savet var eur vezen dero ;
Hag e tiskan dousik e kenver he vreudeur
Ar pintik curius, penn-kaos eus he valheur.

Meur a bint, va breudeur, henvel mad ous heman,
A gaver touez an dud a bell zo er bed-man.
Abred ar c'hraouadur a zilez dorn he vam,
Inouet, hen'n he neiz ha laouen ha dinam.
Abred an den iaouank a zilez ti he dad.
'Vit mont da redet bro ha klask ober cher-vad.
Diez bras ve niveri pet ha pet mab prodig
A gaver var an hent diblun 'vel hor pintik.
Eun tremeniad a deu karget a drugarez,
A dom ho ienien, a visk ho dienez.
An tremeniad-se, va zud, eo Iis Jesus

Ken dous evit an oll ha ken madeleuz.
 Dastum a ra an den ieneat pell eus Doue
 Toma ra he galoun hag hen lak adarre
 E neis ar garantez kuitet dre follentez,
 E kerc'hen he vreur Jesus, soursen a levenez.

J. M. G.

Mamm goz ar Mobil.

Var ribl ster al Loire ar c'hanol o krozal
 A freuze dizamant soudardet mad Bro-C'hall;
 Ar quad 'vel eur barr arne var an douar a ruille,
 Hag ar victor siouaz! diganeomp a dec'he.
 E kichen eun oalet dirapar hag eb tan,
 O klevet ar gurun-ze o voudal eb ehan,
 Eur c'hoar leun a anken a lare : « ma Doue!
 « Ma Doue! 'me eur vam goz, ma Doue, ma Doue! »
 Hag he c'halonik paour o strakal gant encrez
 « Ma bugel kez! emehi, o ma bugelik kez !!! »
 « Brema e kreiz an erc'h, marteze gouliet,
 « E sonj en he c'hoar vad, e c'halv he c'hoar garet.
 « Krena ra va izili, ha n'ouzon 'vit petra,
 « Ah! ra zeuio Doue da rei skoazel d'ezha!
 « Morse da bartial n'oa ket dleet he lezel,
 « Re zisplet kalz e voa evit mont d'ar brezel.
 « Ar c'hraouadurik kez, a lare ar vamm goz,
 « Hennez zo eur merzer din euz ar baradoz. »
 Hag he c'halonik paour o strakal gant encrez,
 « Ma bugel kez! emehi, o ma bugelik kez !!! »

Pa zigouez he rouden evit mont d'an arme,
 Sonj mad am euz deus se, deut voa an abardae.
 Her gulet a ran c'hoaz en he zaelou beuzet,
 O laret d'in gant doan : « mammik koz, chilaouet!
 « Ar Franz zo reuzeudig, ouz ma gervel e man,
 « Ha c'hui a voar ervad pegement he c'haran! »
 — « Eat eo 'vit kastiza enebourien he vro,
 « A lare ar vam goz, 'n eur skujll daelou c'huro. »
 Hag he c'halonik paour o strakal gant encrez,
 « Ma bugel kez! emehi, o ma bugelik kez !!! »

Klevit mouez ar c'hanol, mammik koz, chelaouet!
 « Tri miz zo ha tri all gantho ra trouz bepret!
 « N'eo ket me gouskoude eo a zo souezet
 « Mar d'eo bet ar Franz pen da ben goall gasset.
 « Torret e deuz he ger, he feiz e deuz torret,
 « 'Kenver hon Tad Santel pebez distealdet!
 « Gualheur d'eomp-ni oll gualheur gualheur din-me!
 En eur lavaret se ar vamm goz a vouele;
 Hag he c'halonik paour o strakal gant encrez,
 « Ma bugel kez! emehi, o ma bugelik kez !!! »

Evelse e komze ar c'hoar daoulinet,
 O sevel varzu 'n env eur galon entanet;
 Souden ar zon skiltruz euz ar vindraillerez
 A zeu da dregarni gant eun trouz splam ha frez;
 Moueziou, trouz boutou, kerkent a voue klevet,
 Etrezeg al lochen gant prez o tiredet;
 An or en eun taol kont a zigor 'n eur iuda;
 « Hen eo 'me ar vamm goz en eul lamm en he za. »
 Hag he c'halonik paour o strakal gant encrez,
 E vriatee he bugel, he c'hraouadurik kez!

He zaoulagad maro dre nerz he boaniou,
 Goloet oll a c'hoad, goloet a c'houlou,
 Ar soudard paour a goez, a losk eur griaden :
 « Mervel a ran, emehan... 'vit ar Franz a garien !!! »
 Ar c'hoar, en eur boket da groaz he Doue,
 A lavare : « Aotrou, kemerit he ene! »
 « — Assamblez gant hé mab e gloar ar baradoz
 « Kemerit ive, Aotrou, kemerit ar vamm goz !!! »
 Hag he c'halonik paour o strakal gant encrez,
 E varv 'harz he bugel, harz he bugelik kez !!!

F. R...

Postillon-Breiz.

Lizeren ha Numero banden ar re n'o deuz ket
 c'hoaz paet ho C'hazeten.

- A. — 35. (27 a dle 15 lur 25 s.)
 - B. — 10, 12, 13, 26, 33, 42, 48, 57, 60, 68, 69, 70.
 - C. — 12, 14, 28, 34, 37, 38, 40, 53, 70, 109, 112, 114, 119. (25 a dle 3 lur 75 s.) (149 a dle 111.75 s.)
 - D. — 11, 17, 19, 20, 21, 37, 38, 41.
 - E. — 9, 19, 28, 35, 36, 39, 44, 46.
 - F. — 4, 17, 19, 22, 24, 26, 27, 36, 54, 91, 94, 104, 113.
 - G. — 3, 15, 18, 27.
 - H. — 4, 9, 26, 29, 36, 37.
 - I. — 5, 32, 33, 34, 40, 41, 52, 56.
 - J. — 2, 16, 28, 44, 46, 52.
 - K. — 29, 30, 44, 63, 68, 75, 77, 84. (49 a dle c'hoaz 24 lur 75 s.)
 - L. — 8.
 - M. — 4.
 - N. — 6, 9, 17, 27, 30, 48, 54, 70, 87, 89, 91, 93, 94. (22 a dle c'hoaz 22 lur 25 s.)
 - O. — 3, 6, 16.
 - P. — 9, 14, 17, 23, 32, 44, 57, 64, 74.
 - Q. — 3, 5, 10, 19, 20, 21, 26, 30, 45, 46, 60, 66, 71, 74, 82, 92, 96.
 - R. — 17, 18, 23.
 - S. — 9.
- 3 Nantes, 9 Paris, 14 Bressieux, 13 Cotte, 25 Izé.

Ar re o devezo paet var ar zizun a vezo lamet
 ho numero divar an daolen-ma a benn ar zizun
 varlerc'h.

PRIZ AN ED.

TAOLIT EVEZ. — Ar priz merket da genta eo priz ar mar-
 c'had diveza, hag ar priz merket d'an eil eo priz ar mar-
 c'had araoc.

KEMPER. — Marc'had ar 6 a vis genver.
 Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	25 1 00s	24 1 50s
Segal	49 50	49 00
Eiz	48 50	48 50
Guiniz du	22 00	24 50
Kerc'h	19 50	21 00
Avalou douar	7 50	7 50

POUNT'N-ABAD. — Marc'had ar 4 a vis genver.
 Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	26 1 05s	26 1 66s
Segal	48 96	47 94
Eiz	48 26	49 00
Guiniz du	» »	» »
Kerc'h	24 26	24 26
Avalou douar	8 00	7 50

CASTELLIN. — Marc'had ar 4 a vis genver.
 Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	25 59s	24 1 66s
Segal	20 58	20 27
Eiz	48 50	48 50
Guiniz du	24 74	24 74
Kerc'h	20 50	20 50
Avalou douar	6 50	7 00

Perc'hen-Merour : Ar. DE KERANGAL.

Kemper, mouillet gant Ar. DE KERANGAL.

FEIZ HA BREIZ

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA

Casset bep sul da gement kristen a gomz ar brezounee

PRIZ AR GAZETEN

AR MARC'HAD D'HE C'HAOUT BEP SIZUN EPAD AR BLOAZ A GOUST

DAOU SCOUET evit ar Finister, — ar Morbihan — ha Costez-an-Nord

SEIZ LUR evit an departamanchou all.

Ar marc'had a dle beza great ha paet ato e ti an Aotrou Ar. DE KERANGAL, Perc'hen-Merour, e Kemper
 Ar scriidou da lakaat var ar gazeten a dle beza casset d'an Aotrou MORVAN, chaloni, kenta scrivanier,
 Pe d'an Aotrou NEDELEC, eil scrivanier, ru Bourg-les-Bourgs, 26, e Kemper.

KEMPER, 20 a vis Genver.

KENTA DERVEZ VAR'N UGENT A VIS GENVER.

Santes Agnes, Guerc'hez ha merzerez.

Ar zantes-ma a ioa ginidic a Rom. He zad hag he
 mam a ioa pinvidic ha tud a lignez huel; mes tud a
 zoujans Doue oant ive, ha poania a rejont dreist peb
 tra da ober eur gristenez vad euz ho merc'h. Agnes a
 ioa troet var an devosion azalec he c'henta bugaleach,
 ha kement e care hor Zalver Jesus-Krist ma ne skuize
 morse o sonjal en he basssion hag en he varo.

Ne oa nemet daouzec vloaz pa reas veu da jom bepret
 guerc'hez. Eun dervez m'edo o tont euz ar scol, Pro-
 cop, mab da brefet pe da c'houarnier Rom a remerkas
 he genet, ha ker buhan e savas c'hoant gantho d'he
 c'haout evit pried. Lakaat a reas he goulou digant he
 zud; mes, evel ar re-ma a gemere ho amzer da res-
 pount, e claskas an dro da gomz he unan oc'h Agnes,
 hag e kinnigas d'ezhi prezanchou caer en esper gounit
 he c'haloun. Mes ar zantes a reas fae varnhan ha var
 he brezanchou en eur lavaret : « — Me'm euz eur pried
 « hag en deuz roet d'inn traou calz caeroc'h eget ar
 « re-ze. Ar pried-se n'en deuz ket he bar evit ar genet,
 « ar furnez, ar vadelez hag ar c'halloud. Abalamour da
 « ze oun en em voestlet oll d'ezhan, ha joa e ve ganen
 « mervel evithan. Seul-vui her c'haran, seul-vui ez
 « oun chast; seul-vui e tostaan outhan, seul-vui ez
 « oun pur; ha seul-vui her briatan, seul-vui ez oun
 « guerc'hez. »

O clevet ar c'homzou-ze, Procop a gemeras kement a
 velconi ma couezas clanv. Neuze ar gouarnier, o c'hou-
 zout petra ioa caoz d'he vab da veza couezet clanv, a
 esseas d'he dro gounit Agnes. Ober a reas varnhi ke-
 ment a c'hellias evit he lakaat da zimizi da Brocop.
 « Biken, emezhan, ne gavoc'h guelloc'h fortun. » Mes
 ar zantes a respounte ato e devoa roet he ger da eun all,
 ha ne d'aje biken ive a enep he ger.

Couls goude ar gouarnier hag he vab a ioa nec'hiet o
 clask gouzout piou oa ar pried all-ze m'e devoa Agnes
 roet he ger d'ezhan. Unan bennac'hell lavaras d'ezho
 abarz ar fin : « — Ar verc'h-se, emezhan, a zo kristenez,
 « hag ar pried all ma comz anezhan ken aliez eo Jesus-
 « Krist, Doue ar gristenien. »

« Ah! evelse eo, » eme ar prefet, foug ennhan
 abalamour ma cave eun digarez evit en em veaji euz a
 Agnes. Ractal e roas urs da zigass ar zantes dirazhan,
 ha setu hen adarre da implija a bep seurt finessaou evit
 he deceo da gemeret Procop evit pried. Mes coll a
 reas he boan hag he amzer : Agnes ne reas van evit he
 glevet. Neuze ar gouarnier a gomzas outhi evelhen :
 « — Ar zorcerez oc'h euz desket gant ar gristenien
 « eo a vir ouzoc'h da heul an alion mad a roer d'oc'h.
 « Hastit affo eta mont da adori an doueez Vesta, ha
 « ma n'oc'h euz ket a c'hoant da zimizi, e c'hellot
 « chom eno gant ar merc'hed iaouank a zo e servich
 « an doueez-se. »

Agnes a respountas : « — Ma n'e ket bet falvezet
 « d'inn kemeret ho mab evit pried abalamour d'ar
 « garantez am euz evit Jesus-Krist, penaoz e c'hellen-
 « me adori idolou mud ha bouzar, n'ez euz buez ebet
 « enno? »

« — Mad, eme ar prefet, euz a zaou unan : pe c'houi
 « a ginnigo ezans d'an doueez Vesta, pe me ho casso
 « etouez ar merc'hed fall evit beza dishenoret. »

« — Anad eo, eme Agnes, ne anavezit ket galloud
 « va Zalver Jesus; mes me he anavez ha n'em euz aoun
 « ebet rac ho courdrouzou : me'm euz eun eal euz an
 « env evit difen va c'horf. »

O clevet ar respount-se, ar gouarnier a ieas drouc
 ennhan ken na grene. Rei a reas urs ractal da gass
 Agnes d'al leac'h m'en doa lavaret. Mes eal Doue a
 ioa eno o c'headal ar zantes, hag a lakeas eur sclerijen
 ker skeduz da bara en he c'hambri ma ne grede den
 tostaat outhi. Unan ebken en devoue an hardisegez-se,
 hag hennez oa Procop, mab ar prefet; mes ker buhan
 e couezas maro mie var zolier ar gambr.

Coulsoude, Agnes o veza pedet evithan, ar reuzeudic-se a zavas adarre leun a vuez, ha kerkeñt ec'h en em lakeas da grial a bouez-penn : « N'euz nemet eun Doue en env ha var an douar, hag an Doue-ze eo Doue ar gristenien. »

Mes beleien an doueou faoz a roas da gredi d'ar bobl ne oa an dra-ze nemet eun taol maji, kercoulz hag ar pez a ioa c'hoarvezet araoc. Neuze ar gouarner en em dennas kuit, hag a gargas Aspasius, he eil, da varn ar zantes en he blas.

Aspasius a goundaonas Agnes da veza devet e beo ; mes, pa ouc stlapet en tan, ar flammou en em rannas dre an hanter, hag a lezas ar zantes e creiz heb ober drouc ebet d'ezhi. O velet kement-se, ar barner aheurtet a roas urs da blanta ar c'hleze en he gouzoug.

Hogen, ar bourreo a grene o tostaat outhi, hag Agnes a lavaras d'ezhan : « — O c'hortoz petra emac' oc'h ? Hastit affo rei ar maro d'ar c'horf-ma a c'hell tenna varnhan sellou an dud, ha plijet gant an Doue en deuz va choazet evit pried kaout ar vadelez d'am digemeret etre he zivreaç'h ! » En eur achui ar c'homzou-ze, e varvas ar verc'h santel, er bloaz 305, d'an oad a drizec vloaz.

Sonjit ervad :

An eneou chast, eme ar Sêcritur Sacr, ne vezint biken ancounaç heat ; ar zonz anezho a zo ato e speret Doue hag e spered an dud. (Levr ar Furnez, iv, 1.) Santes Agnes a zo eun desteni gaer euz ar virionez-se. « — An oll boblou, eme zant Jerom, o deuz great meuc' lendi santes Agnes, ha dre gomz ha dre scrid, abalamour m'eo bet treac'h d'he oad ha d'he barnerien, « ha m'e deuz gouzanvet ar verzèrenti evit miret'he chastete. » Dalc'hit mad eta d'ar vertuz-se, hag evelse e viot ive bepret caret gant Doue hag istimet gant an dud.

MORVAN, Chaloni.

Pardounerien Breiz e Rom.

C'HUEC'H VET PENNAD HA TREGONT (EIL LODEN)

Kear Pompei bet trivac'h cant vloaz a zindan an douar.

En ti kenta a zo var ru Herculanium, a zo cavet enna eun niver bras a batromou doueou faos en aour, en arc'hant, e bronz hag e nacr ; credi a rear eo eur marc'hadour patromou eo a jomme eno. E kichen an or ez euz cavet eskern kezeg, guistignou bronz en ho fenn, ha stag oc'h eur c'har ne d'eus cavet nemet lod euz he rodou ; an *enseign* a zo azioc'h an or a ro sklear da c'houzout neket eur zant oa perc'hen an ti-ze. — An ti a zo dirazha a verzet enna evach tom, *thermopolium* ; evel n'oa ket c'hoas anavezet ar c'hafe, n'ouzon ket petra veze tomnet var ar fourniziou leun a doullou a zo e corn an ti. — En ti stag oc'h hema, a ioa ti belegezet Vesta evel em beus hel lavaret, ez euz livet var ar mogerioù traou divalo ; en eur gamb

ez eus cavet relegou eur goas, en eun all relegou eur c'hi. N'ouzon ket hag hennez e ve ar c'hi bihan em beus gullet a zindan ar guer en ti a virer enna cals traou coz, cavet e kear. En he bez ema c'hoas, stag oc'h he jaden hag astennet he gorf evel ma ve oc'h harzal oc'h al laer. Er gegin ez euz cavet cals bevans. — Ti an *danserezed* ; var ar voger oa livet eun daolen a ioa varnezhi eun toullad merc'hed o tanzal ; an daolen-se a zo unan euz ar re vrava livet a zo cavet c'hoas ; e Napl emai oc'h ober admiration an oll dremenidi. — Ti *Osiris* ; eno em beus gullet eun oratoric e marbr a zo enna c'hoas patromou an doueou, difennourien pe batroned perc'hen an ti. — Ti *Caius Sallustius*. Hema a zo gant unan euz an tiez ar re binvidik a zo cavet ; bras meurbet eo ive ; skei a ra var deir ru. En eur riboul stag oc'h an ti ez eo cavet relegou ar vestrez, credabl ; peder voalen aour a ioa var he biz ; en he c'hichen ez oa eur bern arc'hant, eur mellezour arc'hant, pemp ruillen aour evit an divreaç'h (*bracelets*) ha relegou teir vaouez all, martéze he slavezed. — Eur fourn red, a zo enna ive peder milinic da drei gant an divreaç'h. — Ti *Pansa*, ker bras ma'z eo killel tro var dro gant ruiou kear. Tro var dro, var ar ru, oa stalliou da verza marc'hadourez. An ti-ma ive a zo c'huez fall gantha, dioc'h an *enseign* a zo a zioc'h an or. — Er gegin, var ar voger, ez euz livet eun oratoric da *Fornax*, doue ar geginerien hag ar geginerzed.

— Ti ar *bars*. En ti-ma ez euz cavet taolennou, ar re gaera livet, var ar vogerioù, er plastr ; eskennet int bet plastr hag all, ha brema emaint e Napl. Var leuren an ti ez oa ive eur *mosaic*, evel em beus comset d'eoc'h anezho e palez ar Vatican, great a damouigou marbr a bep sort liou ; houma a ioa eur pikol ki, eun drugar da velet, hag a zo zindanna ar c'homsouma e latin : *cave canem*, da lavaret eo *diouallit oc'h ar c'hi*. An oll dremenidi o deus cals plijadur o sellet outhi e Napl. En eun ti all var al leur-zi, peustost d'an or, em beus gullet eur c'hi all en doare-se : ma reont kement a vad evelse da bere'hen an ti, ez int essoc'h da vaga, rac e marbr emaint. — Ti douezed an dour, hanvet *Nereid*. — Patrom ar re-ma, hanter maouez hag hanter pesk, a zo livet e meur a leac'h var ar vogerioù. Adre ar feunteun a zo e creiz ar pors, ez euz eun daol varbr hag a zindanna loened gouez ive e marbr. En ti-ma ez eus bet cavet picherou pe podou bras-bras en arc'hant kizellet pe skultet, euz eun daloudegez ar vrassa ; pevarzec a ioa anezho. — Ti *paotr ar rollou*. En ti-ma ez euz daou bikol coufr coad, goloet a houarn a ziaveas hag a guevr en ho diabars ; ne d'eus cavet enna gouscoude nemet hanter cant pez aour hag arc'hant : digoret ha farchet oant bet araoc. Credabl ho ferc'hen, goude m'oa bet goloet kear gant an douar hag al ludu, en doa toulllet a zioutho ; ar voger en ho c'hichen a veler c'hoas freunget evit mont betec enna. An ti-ma a ioa caer meurbet pep tra en he zibars. — Ti ar *Faun*, doue ar c'hoajou. E ti ebet ne d'eus cavet c'hoas kement a draou a daloudegez evel en ti-ma. Ar mogerioù, e leac'h beza livet evel en

tiez all, a ioa goloet oll e *mosaic*, a veler hirio gant plijadur e Napl. Kement a ioa evit implic perc'hen an ti-ma a ioa euz ar re vrava, al listri kegin, ar c'hantoloriou, ar patromou ; cavet ez euz ive enna, n'ouzon ket pegement a viserien, a gollieroù gouzoug evit ar merc'hed, hag a zo oll en aour pur.

— Ti *Marcus Lucretius* — An ti-ma a c'helfer da c'hervel eur palezic ; ar pez a zo a guriussa eo liorzic ar bokedou (*parterre*) a zo var dirabans, ha tri zroatad benac huelloc'h evit ar pors. Eno edo taol-distaol mesk ha mesk gant ar bokedou patromou doueou, patromou tud, patromou anevaled, evel pa vijent oc'h ober ar *gomedii* ; netra farsusoc'h evit an tam jardinese. Hano ar perc'hen *Lucretius* a zo bet cavet var golo eul lizer etouez he baperioù. An ti-ma a ioa bet diatredet p'edo Pii nao o sellet, ar bloas varlerc'h m'oa bet hanvet da bab.

Cals tiez a zo bet roet d'ezho hano rouanez ha rouanez dre'n abec ma vezent o sellet ho diatredi ; evelse e caver ama ti impalaer ar Russii, diatreded er bloas 1845, ti an Duc a Doscane, 1832, ti roue ar Pruss, 1822 ; ti rouanez Bro-Zaos, hini impalaerez ar Russii ha cals a reall-Gullet a rit dre eno neket epken lan ar Gernevez ha peorien evel dhan a fell d'ezho gullet ar gear souezuz-ma ; ouspenn an dud gueziec a ia di casi bemdez a bell bro, ar re huella hag benoretta var an douar a laka ive ho slijadur o vont da velet ar gear-se ne deus ket he far var an douar.

Oc'h inoui a raffen ma felle d'in coms d'eoc'h ti ha ti euz an traou souezus ha curius a zo bet cavet e pep hini anezho. Ouspenn, cals anezho n'emaint mui ama : casset int d'ar palez Bourbon e Napl ; eno emaint tam ha tam chiffret pep hini anezho. Diabars ar palez-se, e kichen an or, ema ar zoudard-se chomet da vervel en he blas e kichen dor kear ; he armou a zo eno en ho za, hag he eskern enna. Ne d'eus bet soudard all ebet o chom keit e gard evel hema, trivac'h cant vloas dioc'htu ; pa'z eoc'h da Napl eta, neket re d'eoc'h tenna ho tok dirag ar zoudard courachus-ma.

Evel o peus gullet her gouzout, nebeut a gorrvou maro pe a relegou tud a zo bet cavet en tiez ; ar penn abec a gement-ma eo m'edo keriz, an darn vuia anezho, er c'hoarioù public en amphiteatr, a c'hell mont enna ugent mil den bennac. Hema a zo er penn pella a gear hag evel m'oa eur gampoullen etre kear hag hen, an douar priellec pe ar skloac a ziruillass en eur moment divarn gern ar Vesuv hag a rede evel an dour er gampoullen-se ; tud keara redas en tu all var ar meas pe var ribl ar mor. E pompeii en eur c'hasset guer em beus gullet eur c'horf en he bez, gourvezet var he c'hinou ; nebeudic a dud avad a zo bet chomet da vervel, pep hini a dec'he buhanna ma c'helle o lezel peurvuia he damie pe a dra var he lerc'h. Setu perac e caver kement a aour hag a arc'hant.

An darn vrassa euz an tiez a zo izel ha dijster zoken e skoas ma tie beza eur gear ker pinvidic. Ar penn abec a gement-ma eo m'oa bet eur c'hren douar ive naontec vloas epken araoc, hag an darn vrassa euz an

tiez a ioa bet diskaret neuse ; bez' oa zoken daou dempl bennac ha n'oant ket bet peur-zavet abaoe.

Gullet a rit eta neket goal dizanjer chom tost d'ar menez-se a ia ken aliez a vech counnar enna. Ar voger souffr ne baouez da bignad euz he greiz a ziskuez sklear avoalc'h ez euz c'hoas binin en he zibars, ha ne d'eus ket re da fisiout enna peg'er sioul bennac eo brema.

Eun dra souezus eo ive da gompren euz a beleac'h eo bet o kerc'het kement all a ludu, a zouar hag a vein da zavel ken huel-se er vann epad tri dervez ep paouez. Gullet en deus ar Vesuv, goude beza goloet an douarou hag ar c'herioù a dri ugent, pevar ugent troatad, charreat douar ha ludu avoalc'h evit carga an aod ha pellaat ar mor dioc'h he ribl tost da eul leo ; hag e vije counnar er mor en devesiou-se neket ret beza souezet ; renkout mont keit adre evit eur menezic a zislounec varnezha. Trubuillus eo compren burzudou evelse.

A blasou an traou dislounket gant ar Vesuv a zo ker caled hag ar vein ; ho discolpa hag ho c'hizellat a rear zoken evit sevel an tiez ha leurena an ilizou hag ar ruiou. A blasou all ez int henvel poch oc'h an eskern devet, ker skanv ha spouez ; ar zoudarded hag an archevien a implic an tuf-se evit guenna ho gourzouler, a zindan an hano a *vean pons*.

Ma ne c'hellan caout em guetjez avalou oranjez ha sitrons evel a zo er vro-se er parkeier, e cavan surroc'h beza enna gourvezet a zindan va avalou galus ha va avalou eostic ; va rejn ne d'int na ken dous na ken drus ha re ar vro dom-se ; va c'hroc'hen ive ne d'eo ket ken du hag hini ar morian oc'h pehini o deus cals henvelidigez tud ar vro-se. Guell eo ganen Breiz hag he menez Are evit Napl gant he Vesuv.

Breisiad oun ha gant gras Doue breisiad e varvin.

IAN AR GERNEVEZ.

(Eur pennad all eur vech all.)

Delou mad lan a Lanjeoger da lan ar Gernevez

Eur mignon kalounek
Vit ar blijadur c'huec
E peus great d'he galon
O kounta beach Rom
A fell d'ezha hirio
Diskuez e dizolo
He oll anaoudegez
D'id, lan ar Gernevez.

Pa zav he benn laouen
A zindan ar goabren
Roue an oll stered
A ro splam da veled
Ar pinvidigesiou
A visk an tacheñnou
Evelse da skriden
A zo eur sklerijen
Kaer ha leun a zudi
A laka da fintri
An ilizou, tourioù
Chapelou ; croasioù.

Taolennou, patromou,
Palesiou, manerion,
Terginn, kempoullennou,
Steriou, gouerennou,
Kear vraz ha kear vihan,
Menez ien, menez tan,
Prisoniou, chadennou,
Kribinou, sabrennou,
Birou ha lansennou;
Erfin ar burzudou
E peuz en hent gullet
Dre ma'z out tremenet;
Hag e pep tam labour
Vel eur guir vicherour
E lakeas da bara
Ar gostezen vrava.

Mez burzudou Jesus,
D'az ene ken tomus,
Dreist pep labour brudet
Gant dorn an den moulllet,
Da veler o peinti
Gant kement a zudi
Ma renker chom a za
Ganez d'ho asmira.

Da gomsou birvidic
'Ra neuse goustadic
Peur-denni ar skourmen
Euz ar c'halonou ien,
Hag ho zro oc'h Doue
Gant hast ha karante.

Eun hevelep skriden
Evel eun eienen
O tont euz ar mean
Ne dlefe ket ehan.

Al labourer douar
Er park gant he alar
O-trei ar beskellou
A lavar, eb comsou:
Emaonn tostic dija
Da jom da ehana.

Evelse da bluen
Sounn var he zalaren
A lavar evelhen:
Setu fio d'am skriden;
Deomp brema a gostez
D'ober eun tam gourvez
Ken a roio eun den mad
D'in-me da labourat.

Mez eur vicherourez,
Dispar evel houqnez,
'Ve eur c'hrim da lezel
Gant an naon da vervel;
'Vit he miret e buez
Ro d'ezhi labour nevez
Ha neuse dre hor bro
Na pet a lavar
Mil bennoz en eur vouez
Da Ian ar Gernevez!

IAN A LANJEOGER.

Maro ar Roue Loiz XVI.

An noz araok an unan var'n ugent a viz genver 1793
a oa glavus ha terval; trouz an taboulinou e peb tu da

Baris a dennas katz tud eus ho ziez; ne oa gullet
morse eur spount ker bras. Ar re o devoa barnet ar
Roue d'ar maro a lakeas e pevar c'horn Paris ban-
dennadou lakipoted, a straville an oll dre ho c'hriaden-
nou spountus.

Devez an unan var'n ugent a c'henver a oa tenva-
loc'h c'hoas; lavaret o pige e reuze an heol roi he
sklerijen d'ar skrijusa euz an torfejou; Paris a oa eu-
zus da velet. An anken hag ar spount a oa skrivet var
dal an oll dud; an tiez hag ar magazinou a oa sarret;
soudarded kris ha direis a ie bak a zeue dre ar ruio
dilezet, ar merc'hed hak ar vugale a oa en em dennet
el lec'hio ar mui distro euz ho ziez, mantret ma oant
gant an anken; pebhini a grede e oa deut he heur
diveza.

Da nav-heur diouc'h ar mintin, ar Roue a zeuas er
meaz euz ar prisoun; ar belec santel hanvet an aotrou
De Firmont, goude beza koeseet ha kommitet
ar Roue en he brizoun, en em lakeas en he gi-
chen, er c'har a dlle hen dougen d'ar *chafot*;
daou bikol den, gouisket e archerien, a ioa ivez er
c'har var an diaraok; ho zellou terval, hak ho c'hiziu
goues a ziskoueze sklear d'an oll o devoa urz da laza
ar Roue var al lec'h, ma en dije unan bennak klasket
an tu d'her zavetei. Epad an hent, ar Roue na denne
ked he zaoulagad divar eul leor pedennou en devoa
roet d'ezhan an aotrou *De Firmont*, he goesour.

Pa zigouezas ar Roue var ar *chafot*, e tistroas varzu
he balez hag e reas eur zell dispount var ar bobl-tud a oa
dirazhan: he zaoulagad a oa kaer ha skedus meurbed;
gant eur vouez stard ha kalounek, e lavaras ar c'houm-
zou-ma: *Fransizien, mervel a ran didammal; pardouni
a ran d'ar re o deveus va barnet d'ar maro: Doue
ra viro na gouesfe birviken var ar Frans ar goad e
maoc'h o vont da skuilla. Ra zeuo va maro...*

Ar Roue a oa o vont da lavaret koumzou all, pa
zeuas trouz spountus an taboulinou da vouga he vouez
dre urz an den fallakr, hanvet *Santer*, lakeat evit an
devez-se mestr bras ar zoudarded.

Ar vourrevien a grogas er Roue hak a stagas he
zaouarn; neuze he goësour santel a lavaras d'ezhan ar
c'houmzou dudius-ma: *Mab sant Loiz, it d'ar Bara-
doz!...* Raktal he benn a gouezas d'an douar....
Ar bôurreo a ziskoez d'ar bobl penn ar Roue mad
Loiz XVI, carget a c'hoad, en eur grial a vouez huel:
Bevet an Nasioun! Den na lavaras grik; an oll a oa
mantret, great e oa ar spountusa euz an torfejou!!!

J^a GUÉGUEN.

Histor Coll-Bara.

(C'huic' hved pennad ha tregont.)

En dra edon var c'hed euz va aotrou a ioa eat da rei
he ursiou araoc en em lakaat en hent ganen, unan euz
va c'hamaraded, a greiz scuba an delez, a doullaz ar post
kenta euz ar *Magnificat*. Mouez vad en doa ha crozal a
rea an ti ganthan. Me gave d'in santout ar vouez-se o

redet gant kement goazien a ioa em izili. Na caera tra eo
ar c'han! dreist-oll can an iliz! Evidon-me her c'harrie.
E neb leac'h n'oa bet digemeret c'hoaz nemed er Patrou-
nach e creiz ar c'hanticoù.

Ac'hanta, a lavaraz d'in an aotrou, plijadur o peuz, ne
ket'ta, o clevet ho mignon o cana. Gullet a rit e c'heller
beza ken euruz aman hag el leac'h all, eurussoc'h zoken,
rag ar c'han eo testeni ha frouez ar goustianz e peoc'h.

Diouallit eta, va mignon ker, na deuffe d'eoc'h morse
ancounac'haat an hent en deuz ho tigasset aman. Deuit
aman bep sul da dremen an deiz ganeomp ha me dou
d'eoc'h e vlot eun den honest hag eur c'hristen mad.

A hent all implijit mad oc'h amzer, labourit, bezit
sentuz oc'h ar patron ez it d'he di, grit en eur ger kement
a lavaro d'eoc'h nemed contrôl e ve d'ho coustianz.

Poagnit ive d'en em glevet gant ar vicherourien all a
gavoc'h eno. Pa vever assamez eo red mad gouzaon meur
a dra an eil gant egile. Euruz ar re a c'hoar ober kement-
se ha kinnig ho foan da Zoue, rac Doue neuze en em garg
he unan da vaga ar peoc'h en ho c'haloun. Er c'hontrol,
pa ra pephini he benn en eun tiegez zo ennan calz tud,
c'hui goumpren peger beuz e teu ar beva en ti-ze, e man
an oll evel ki ha caz; coulz pe vell eo beza maro.

Ar c'huzullio-ze oll a blije d'in: den n'en doa bras-
soc'h ezom anezho evidon-me.

A forz da gerzet e tigouezchomp er penn huella euz a
ru *Vaugirard*. Eno, en eur jacha ac'hanon d'he heul, va
hencher a zigoraz an-or var eur zal vraz, carget a ler hag
a skebel goullou. N'oa er mare-ze nemed unan er stal o
c'hoari toulla gant he vinaoued. Ar patron a ioa e kichen
ar prenest o velbetat eun dra benag.

Dal ma velaz ac'hanomp e savaz en he za hag e tennaz
he dok betec an douar. Evit doare, a zonten, va hencher-
me ne ket eul lakez *Piti-Jan* eo. Gant sicour eun den ken
doujet me rai zur va zreuz e berr amzer. *Cre-matin*,
lorc'h a ioa ennon o velet divar dourn piou ez ean da
veza plasset.

— Setu aman, aotrou Cam, eme va hencher, an den
iaouank am euz comzet anezhan d'eoc'h; ear vad en
deuz, a velit, ha bolontez vad en deuz ive. Me gred o
pezo leac'h da veza countant anezhan.

— Ar fizianz-se am euz, aotrou; eun den a deu aman
divar dourn eun aotrou evel d'oc'h-hu, ne c'hell nemed...

— Ia, ar memez fizianz or beuz hon daou. He lakaat
hag he lezel a ran etre ho taouarn. Esper on euz e teui
en ho stal da veza e berr amzer eur micherour mad
hag eur c'hristen guirion. Petra? ar vicheroutien all
ne deuont ket hirio?

— Ah! aotrou, al lun zo, a c'houzoc'h, hag al *lundi* a
rank beza great. Evit hirio e c'hellan sutal var ho lerc'h.
Avechou em evez prez labour; guaz a ze, caer am evez
lavaret d'ezho chom var ho labour ne reont van oc'h
va c'hlevet, ne raffent ket eur c'hrav ha c'hoaz ma
c'hourdrouzan e vez lavaret d'in mont da strakal brullu.
Kentoc'h ez affent d'en em grouga eget na grogfent er
minoued an devez hirio.

— Eun druez eo clevet ar seurt traou-ze, eme va
hencher. Mez da vihana an den iaouank-man ne rai ket
al *lundi* evel ar re all, ha bep sul e laoskoc'h anezhan
da zont d'ar Patrounach.

— Evel just, aotrou, ar c'hondisionou a ra ar
marc'hajou.

— Goude tout, her fizioù a reomp, ennoc'h, aotrou
Cam. Gout a reomp ez oc'h micherour mad ha den honest;
va c'hreden eo ne c'helle ket ar bugel-man digouezout
e guelloc'h plass evit heuill penn-da-benn he zoveriou
a gristen.

— Calz henor a rit d'in, aotrou, a lavaraz ar mestr
kereour, en eur stouet he benn betec hanter an douar.

Var ze, an aotrou Presidant en em dennaz goude beza
roet d'in eur vriad avizou. Alo, setu Coll-Bara penn-ha-
penn gant he vestr nevez.

— Augustin a rear ac'hanot, a lavaraz d'in.

— Ia, patron, eme va hano zo Augustin.

— Mad, Augustin, hirio n'euz ket a brez labour; ro
eun taol balaen d'ar stal ha goudeze e piggi var laez
da ober anaoudegez gant va hini goz ha teuler evez euz
ar paotr bihan en dra vezo he vam o farda lein.

— Ia, patron.

Goude beza scubet an traon e pigniz. Eno en eur gambr,
en astach kenta, e caviz an introun Cam hag he bugel-
bihan. An introun e doa an ear da gaout eun tregont
vloaz benag; a hent all e doa eur vizach ruz, kigeunet
caer, eur fri pistrac hag eun teod a iea en dro evel eun
vilin-avel. Ar moussik bihan a ioa eur guigourrer euz
ar c'henta class, ato a zispill oc'h tanvancher he vam, ar
pez a vire outhi da ober he labour.

Kenta kentel am boue eta da zeski, oue deski dioual
ar bugel. Ne erruiz ket dioc'htu. A veac'h em divrec'h,
e tec'haz diganen en eur grial evel pa vije var ar glaou
bero etre va divrec'h.

Nebeut a nebeut gouzcoude e teujomp da veza mignon-
ned braz. Gant cazetennon coz eriz d'ezhan tokou archer,
bagou bihan ha braoigou all c'hoaz; aoualc'h oa, goune-
zet em boa caloun ar bugel. Caloun ar vam he unan am
oa gounezet ive ma ranker barn dioc'h ar pez a lavaraz
da grez-deiz d'he goaz. — Augustin, emezhi, a zo eur
paotric ral; hennez a raio he hent, me her lavar d'id,
danvez mad a zo oc'h ober anezhan.

An devez a dremenaz er c'hiz-se, didrouz braz. Va
mistri, evit eur guel, a ioa tud a zoare ha dija e creden
stard beza coet e servich tud eaz da garet.

Da zec heur noz e ouenn casset da gousket en eur
vransel goloet a viad-kinid ha carget a lojerien n'oa ket
eno evel tremenidi. Ret eo o dije iunet an noz araoc ha
meur a nosvez marteze; me gave d'in e vijen bet lounket
gantho ez-veo.

Abenn ar mintin e tlien beza e liou ar paper, rag a
zoug an noz edont o suna va goad. Betec eno n'oa ket
teo ar guenn ennon, mez antronoz e tlie beza tanoeat eun
dial a dam. Ar chatal-ze, n'oun ket perag e caront ke-
ment an dud: ar pez a zo guir eo, ma ne gastizont ne-

med ar re a geront, me dle beza unan euz ho brassa mignouned.

Mar d'oañ c'hoaz beo, pa darzaz an deiz, n'em oa ket a vennoz Doue da lavaret d'ar c'hoenn ha d'ar puness; rag ar re o doa poaniet da ober fin ac'hanon, ma n'oant ket deuet a benn ac'hanon, eo credabl abalamour n'oant ket e niver evit va diouñada neat.

Ar patron kerkent ha ma velaz ac'hanon a c'houlennaz diganen : — Ac'hanta, Augustin, cousket mad ez peuz ? Eaz eo divinout petra respountiz d'ezhan. Va foan a lakiiz da ober d'ezhan caout truez ouzin, ha n'oa ket heb rezoun.

Mad, set' aman he respount : — Cleo 'ta, paotr, arabat e d'id en em c'hlaç'hari; n'euz netra da renevezi ar goad evel ar re-ze; en dra'z pezo ar re-ze ne po ket ezom a vouaderezed.

Goudeze e oue great d'in mont da zigeri ar stal. Poent oa evit doare; unan euz ar vicherourien a ioa o c'hedal digor, hag ar re all en em gavaz ive prest ha prest varlere'h ar c'henta. Daou benag evelkent a ioa chommet da ober *mardi, mardi gra*, credabl.

Dindan dec munud edo pephini var he skabel ler, ar minoued en he zourn hag an trached a zirag he zaoulagad, heb counta an neud, ar pek ha calz traou all.

Buez an hini zo o teski eur vicher a zo henvel en oll micherou. Ma lavarfen e ve mevel an oll e raffen re a honor d'ezhan; ne gavan ket e ve guell hano da rei d'ezhan eget an hini a estafter, hano a roer e bro Leon d'an hini a zav ar c'hillou d'ar re all. Ar c'hemm a zo da lavaret eo, an hini a ia da zeski he vicher a zervich aliez da gill nao.

Mar d'euz ezom daou vennegad butun, tri guennegad fourmach, neud, pek, sivillou, pe dachou, ractal count ar mouss a zo sklear: Alo, kerz ha kerz founnuz, bez eno hag aman assamez. Evelse e man ar stal, goude ma ve tregont ha daou ugent kevridi da ober er memez hanter devez e ranko ober anezho oll, evit discoez credabl e man en ti evit rei skuier ar zentedigez d'an oll, ha muioc'h marteze evit rei da anaout d'ezhan n'en deuz ket c'hoaz a vouez er chabistr ha n'en deuz ken tra da ober ha da lavaret nemed *ora pro nobis* hag *Amen*. Na guella stum da zeski eur vicher.

NEDELEC.

(Eur pennad all eur vech all.)

Eun histor euz a amzer ar Revolution vraz.

Epad an amzer trubuilluz euz ar revolution, en hor bio ger Breiz-Izel ne ket bet manket an dud a feiz, en desped d'al lezeñnou iud a zouget neuze. An oll a c'hoar ez oa eul lezen, dreist ar re all, a goundaone d'ar c'hil-lotin kement penn-tiegezh a vije dizoloet beleien en he di. En desped da ze c'hoaz eur vech, en desped da fallagriez an dud digoustianz a rea neuze ho mistri e Franz gant pe a dra ar re a lazant heb truez, e cavet

c'hoaz tud calounek da rei digemer d'ar veleien taolet er meaz euz ho frespitaliou ha d'al leanezed harluet euz ho c'houenchou.

Hervez am euz clevet va mam goz o counta, e renk an dud calounek ha dispount-se edo Fanch Madec hag he bried Mari Pap, ho daou o chom e *Kergoat-Vian* e parrez Pleiber-C'hrist.

E ti an daou zen trugarezuz-se, ez euz bet assamez dindan guz betec seiz, etre beleien ha leanezed. N'em euz dalc'het sonj nemed euz a hano daou anezho, abalamour, me gred, ma vijent eno aliessoc'h eget ar re all. Unan euz an daou-ze oa an aotrou Costiou, marvet vikel-vraz e Kemper; egile oa an aotrou Abgrall maro persoun e Sizun.

Ar c'henta a ioa bet kerc'het se da noz evit rei ar vadiziant d'am mam goz, pa deuz var an douar.

Al leanezed a ioa Ursulinezed. Eur pennad int bet oc'h ober skol d'ar merc'hedigou e bourg Pleiber-C'hrist araoc mont da Voutroulez d'ar gouent a c'haver hirio c'hoaz ar gouent nevez, renet gant leanezed ar memez urz.

Eun ijin dispar a ranke da gaout Fanch Madec hag he bried evit miret na vije dizoloet ar re en em gave dindan guz en ho zi; rag en noz evel en deiz ec'h errue tud a berz ar republicaned ruz da furchal kement cougn a ioa el lojamant.

Aliez ne c'houijent hano ken a vije clevet dao, dao var an or. Petra rea neuze Mari Pap? Mari Pap a zave prim da zibuna ar vugale hag ar plac'bed hag ober d'ezho mont d'ar solierou e goleou ar veleien hag al leanezed, a vije epad an amzer-ze en eur c'huss. Paotred ar Republic ruz pa ne gavont nemed tud an ti er goleou, petra rajent nemed mont en ho zro? An draze ne vire ket n'e dije Mari Pap saveteet ho buez da veur a hini.

An oferen a lavaret er c'hranj, aliessa ma c'hallet. Atao avad e ranke beza tud oc'h evessaat, en aoun na zibouche ar furcherien euz eun tu pe du. Meur a veach ez eus bet ranket hasta buhan ha cuzat an ornanchou heb amzer d'ho flega.

Deiz iaou an treut, eur blavez, en eur ober ar furch, ar Republicaned a gavaz en eun arbel eur stol hag eun nebeut ludu var eur plad, ancounac'heat eno abaoue an dere'hent.

— Ac'hanta, Mari Pap, eme unan euz ar baotred-se, c'hoas e leverrot n'euz ket a veleien cuzet en ho ti?

— Cav anezho 'ta mar d'euz, a respountaz Mari ken dispount ha tra, me zo prest va gouzoug da drouc'ha.

Ar republicaned ruz, dallet gant respount Mari, a iezaz kuit.

Eun devez all evelkent, paneved unan euz ar vugale, e vije bet lakeat gual nec'het. Unan euz ar vugale a ziredaz d'an ti en eur lavaret: E man erru ar brageier ruz adarre!

An aotrou Abgrall en em gave en ti d'ar mare-ze. N'en doue nemed just an amzer rekiz da nijal evel

eul luc'heden euz an ti evit miret da veza guelet gant paotred ar C'houarnamant a ioa dija ho zreid var droug dor ar porz, herr ha droug braz enno.

— Amzer, paotred, eme Vari, ho paperou mar plij. E c'hellit credi, Mari a jommaz da zellet oc'h ar paperou-ze hirra ma c'hellaz.

Epad an amzer-ze an aotrou Abgrall en doa reuget hent ha cavet plass d'en em guzet.

Pedomp Doue, kenvroiz, ma plijo ganthan dizrei di-var hor bro garet eun amzer ken scrijuz, leun a goum-moul hag a zaelou.

J. M. C. euz a Vimiliau.

KELEIER.

An aotrou Guillou, persoun Fouesnant ha chaloni a honor, a zo maro en deveziou diveza d'an oad a bevar ugent vloaz.

An aotrou Perrot, persoun Taole ha missioner abostolic, a zo ive nevez maro d'an oad a zaouzec vloaz ha tri ugent.

An daou aotrou-ze o deuz labouret calz guech all er missionou hag er retrejou a roet en escopti.

Liziri Breuriez ar Feiz evit mis genver a zo bet lakeat en hent dimeurs evit arrondissamant Brest hag arrondissamant Montroulez. Dissadorn e vezint casset d'ar berzounet canton euz an tri arrondissamant all, Kemper, Castellin ha Kemperle.

An hini en doa lazet eur vaouez a daoliou countel, d'an 3 a vis guengolo diveza, var an hent coz da vont euz ar C'hastellin da Bleiben, a zo bet coundaonet d'ar maro. Kerkent ha m'oa bet paket gant an archerien, en doa anzavet he dorfet; mes dirac al Lez-Varn en deus nac'het kement tra a damallet d'ezhan. Pa oue casset en dro d'ar prizoun, goude m'oa douget ar zeltans, e tebras he zouben hervez ar c'hustum hag e caozee gant he c'hardianet egiz pa ne vije erruet netra drist evithan. Red eo esperout e teui he galoun da voukaat, da anaout ar grevusdet euz he dorfet, ha da c'houlouen pardoun ous Doue.

Laer an ilizou e Leon a zo bet coundaonet da bem-zec vloaz galeou.

Eur marc'hadour lunedou inouet o tiscoez he vare'hadourez.

Breman zo eur pennad amzer, eul leonard crenv evel eur martolod, du he fass evel eur morian, en doa sonjet mont e kear da breana eul lunedou. Eun tachedic a ioa en doa poan en he zaoulagad, poan vraz zoken hag evel just aoun d'ho c'holl en devoa

Dija oa eat cazi dall !!

Digouezout a ra e stal eur marc'hadour lunedou, ar paizant en eur erruout a c'houlennaz eur re da essa.

— Pe seurt numero o peuz, eme ar marc'hadour?

— N'oun dare, eme ar paizant, collet em euz a-nezhan.

— Ar marc'hadour a vouse'hoaraz, mez egile ne rea ket.

Var ze eta e oue red mad digeri meur a vouest ha lakaat meur a lunedou var fri ar paourkeaz abenn caout an numero a glaske, rag ar marc'hadour lunedou a ioa marc'hadour ha netra nemed marc'hadour; n'oa ket evel calz euz he genvreudeur a anavez ractal ar veren a ia d'al lagad.

Ugent re benag a lunedou en doa dija lakeat var fri ar c'heaz pa gollaz pasianted: ne gave re vad ebet.

— Eun dra derrupl eo, emezhan, e ranket coll kement all a amzer gant eur lan boutou braz evit kelou eul lunedou.

— Mad, eme ar paizant, petra fell d'oc'h a raffen neuze, ma ne blij ket ganeoc'h essa lunedou all ebet ken var va daoulagad?

— Chench daoulagad, ginaouec.

— Mad, eme ar paizant, roit ho re d'in neuze, ha cassit va re ganeoc'h.

Ar Goulmik hag ar Marmous.

Eur goulmik venn evel an erc'h
A oa puchet var eur vezen;
E bek eur brank e oa dinec'h
Gonde kaout eur seurt azezen.

Eur c'hoz marmous, ganthan eun hach,
A grimpas tre beteg eunhi;
Eur goler du var he vizach
Ha prest da ziskar anezhi.

Petra rit, eme ar goulmik?
Trouc'ha a rit dindan ho troad!
Ma ne lezit ket ar brankik
C'hui a goezo var ar c'hoad.

Ma l' me'r marmous gant follentez:
Oh! ne rin ket; mez te goezo.
Da ziskar eo va c'hoantegez,
Ha te varvo, pe me velo.

N'oun ket gouzav da arvezion,
Hanvet gant an oll ar c'hlandet;
Re drist kals eo da hirvoudou,
Ous ho c'hlevet ne gouskan ket.

An oll a ra da yeulendi,
Me ne dapap med goaperez;
Ne vin laouen barz em zi
Arog fin da vrabanserez.

Hag e skoe ar c'hoz marmous,
Ken a drouc'has neat ar brank,
Piou a goezas med ar c'hakous
Var he benn e kreiz ar lapk.

Ar goulm a zigor he askell,
A nij sioul eb drouk ebet.
Ar marmous torret he groazel
Er poul-pri a zo chomet.

Gant he lagad tenvalead
Dre sklerijen ar maro
E vel skler mez re zivezad
N'eus den tapet nemed Jako.

An Ilis a zo eur vezen
Hag e deves kals a vrankou
Varnho azeet ar gristenien :
D'ezhi ra brezel an diaoulou.

Abaoue naontek cant vloaz zo,
Meur a varmous, ganthan eun hach,
Didruet a sko varnezho ;
Merzerez eo, mez didach !

He brankou a zo benniget,
Trouc'het unan e zao daou ;
Hagar marmousien milliget
Biken d'ar c'hef ne raint gaou.

Hirio, evel e peb amzer,
An Ilis a zo gwal-gasset ;
Marmousien a ra ho dever,
An Ilis ne varvo ket.

Skoit-ta, keffou bras an Ifern,
An hach hirio zo 'n ho torn ;
Ar brankou koet a ozo mern
D'an diaoulou en ho zi forn.

Ar c'hristen mad a c'hournijo
Divar ar brank ganeoc'h skoet ;
Brankou nevez a vourjono
E plas ar re o po trouc'het.

Ar marmousien goude skei
Evel hor marmous a goezo ;
Ar brini a deui d'ho drebi
Evit ober kaon d'ezho.

J. M. G.

Ar c'hour var ar greun e Pariz.

An 13 a viz Genver.

Er zizun dremenet n'euz ket bet a gour var ar greun a c'heller da lavaret. Eun dra eo anavezet gant an oll ; d'ar poent bloaz ral a veach e vez crenv ar marc'hajou. E marc'hajou Franz, e marc'hajou an Europ hag an Amerik e talc'her stard d'ar priz bréman, ar pez a ro da gredi e vo cressk abenn nemeur aman. Distal var ar greun ne gredomp ket e ve, ha set' aman ar rezoun. E Franz eur pennad zo ez euz sao var ar greun en drederen vrassa euz a varc'hajou ar rouantelez : en eil drederen e talc'her d'ar memez priz, hag el loden diveza n'euz ket a zisken coulz lavaret e neb leac'h.

Dimerc'her diveza e Pariz ez ea :

Ar guiniz nevez : eiz lur var'n ugent, tregont lur dec ;
Ar guiniz coz : c'hueac'h lur var'n ugent dec, seiz var'n ugent dec ;

Ar zegal : ugent, ugent lur pemp ;

An eiz : ugent lur, seiz scoed ;

Ar c'herc'h : naontec lur dec da dri lur var'n ugent ;

Ar guiniz du : naontec dec da ugent lur ;

Ar brenn gröz ; pempzec lur dec da c'huezec lur.

PRIZ AN ED.

TAOLIT EVEZ. — Ar priz merket da genta eo priz ar marc'had diveza, hag ar priz merket d'an eil eo priz ar marc'had araoc.

KEMPER. — Marc'had an 13 a vis genver.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	25 l 50 s	24 l 00 s
Segal	49 00	49 50
Eiz	48 50	48 50
Guiniz du	24 50	22 00
Kerc'h	24 00	19 50
Avalou douar	7 50	7 50

POUNT'N-ABAD. — Marc'had an 14 a vis genver.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	26 l 05 s	26 l 05 s
Segal	48 75	48 96
Eiz	48 26	48 26
Guiniz du	» »	» »
Kerc'h	24 00	24 26
Avalou douar	7 50	8 00

CASTELLIN. — Marc'had an 11 a vis genver.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	25 59 s	25 l 59 s
Segal	20 58	20 28
Eiz	48 50	48 50
Guiniz du	24 74	24 74
Kerc'h	20 50	20 50
Avalou douar	6 50	6 50

Postillon-Breiz.

Lizeren ha Numero banden ar re n'o deuz ket c'hoaz paet ho C'hazeten.

- A. — (27 a dle 15 lur 25 s.)
- B. — 10, 12, 13, 26, 33, 42, 43, 57, 60, 68, 69, 70.
- C. — 12, 34, 37, 38, 53, 70, 109, 112, 114, (25 a dle 3 lur 75 s.) (149 a dle 11 l. 75 s.)
- D. — 11, 17, 19, 20, 21, 37, 38, 44.
- E. — 9, 19, 28, 33, 36, 39, 44, 46.
- F. — 1, 17, 22, 24, 26, 27, 36, 54, 104, 113.
- G. — 3, 15, 18, 27.
- H. — 4, 9, 26, 29, 36.
- I. — 5, 32, 33, 40, 44, 52, 56.
- L. — 2, 16, 28, 44, 46, 52.
- M. — 29, 30, 44, 63, 68, 75, 77, 84. (49 a dle c'hoas 24 lur 75 s.)
- O. — 1.
- P. — 6, 9, 17, 27, 30, 48, 54, 70, 87, 89, 94, 93, 94. (22 a dle c'hoas 22 lur 25 s.)
- Q. — 3, 6, 16.
- R. — 9, 14, 17, 23, 32, 44, 57, 64, 74.
- S. — 3, 5, 10, 19, 26, 45, 46, 60, 66, 74, 74, 82, 92, 96.
- T. — 17, 18.
- V. — 9.

Ar re o devezo paet var ar zizun a vezo lamet ho numero divar an daolen-ma a benn ar zizun varlerc'h.

Perc'hen-Merour : AR. DE KERANGAL.

Kemper, mouliet gant AR. DE KERANGAL.

FEIZ HA BREIZ

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA

Casset bep sul da gement kristen a gomz ar brezounec

PRIZ AR GAZETEN

AR MARC'HAD D'HE C'HAOUT BEP SIZUN EPAD AR BLOAZ A GOUST.

DAOU SCOET evit ar Finister, — ar Morbihan — ha Costez — Nord SEIZ LUR evit an departamanchou all.

Ar marc'had a dle beza great ha paet ato e ti an Aotrou AR. DE KERANGAL, Perc'hen e Kemper
Ar scridou da lakaat var ar gazetenn a dle beza casset d'an Aotrou MORVAN, chaloni, kenta scrivanier,
Pe d'an Aotrou NEDELEC, eil scrivanier, ru Bourg-les-Bourgs, 26, e Kemper.

KEMPER, 27 a vis Genver.

SEISVET DERVEZ VAR'N UGENT A VIS GENVER.

Sant Ian Krisostom, Escop ha Doctor euz an Ilis.

Ar zant-ma, ginidic a Antioch, a oue lezhanvet *Krisostom*, da lavaret eo, *Teod aour*, abalamour ma oa eur prezeger dispar. Bihanic oa c'hoaz pa varvas he dad ; mes he vam a jomas intanvez evit ma vije eas-soc'h d'ezhi he gelen ervad, ha pa oue deuet en oad, e lakeas anezhan er scol gant ar vistri habila euz an amzer-ze. O veza m'en devoa eur speret lemm, e teuas heb dale da veza ken habil hag he vistri. D'an oad a ugent vloaz oa echu he studi ganthan, hag e c'helle esperout beza eun alvocat euz ar re vrudetta pe erruont er c'hargou huella euz ar vro. Mes ober a reas fae var gloar ar bed evit en em rei oll da zervich Doue.

Guelet e oue en eun taol count oc'h en em viska dister hag o tremen an darn vrassa euz he amzer o pedi Doue hag o lenn ar *Scriptur Sacr.* Iun a rea bemdez, chom a rea var zao betec pell en noz ha ne gouske nemet var zolier he gambr. Evelse e vevas meur a vloaz e Antioch, ken e ti he vam, ken e ti an escop.

D'an oad a dregont vloaz ec'h en em dennas en eur gouent el leac'h ma c'h heuliet eur reolen pe eur reglen euz ar re strissa. Eno e chomas pevar bloaz, hag epad an amzer-ze e scrivas eul levr caer divar benn stat ar veleien hag eun all divar benn stat ar guerc'hezec. Goudeze e falvezas d'ezhan mont da veva he unan en eur plas distro ; mes clenver a reas abarz ar fin, hag e tistroas da Antioch.

Neuze e recevas an urs a avieler, hag a benn pemp bloaz goude, e oue beleget. Sant Ian a ioa d'ar mareze o ren he drede bloaz ha daou-ugent. Escop Antioch her c'hemeras ractal da vikel, hag her c'hargas da brezeg en he blas.

Ebarz er garg-se, e tiscouezas eur garantez heb he far evit ar beorien, hag e teuas a benn, dre an nerz euz

he zarmouniou, da zisc'hrizenia an techou fall euz ar c'halounou, da derri ar goal gizioù ha da jench doare da gear oll e nebeut amzer. Prezeg a rea meur a vech er zizun, hag aliez zoken meur a vech bemdez. Mes mar d'oa eur mestr da gass he gomzou betec goueled ar galoun, e c'houie ive lakaat an traou sclear dirac daou-lagad ar speret, hag ar iuzevien, ar baianet hag an heretiket a dene d'he zelaou a vele dioc'htu n'edo ket ar relijion vad gantho.

Goude beza servichet evelse epad daouzec vloaz da vrech, da lagad ha da deod da escop Antioch, sant Ian Krisostom a oue hanvet he unan da escop pe da batriarch e Constantinopl, el leac'h m'edo o chom impalaer ar Zao-Heol. Mes red e oue he gass di en despet d'ezhan hag heb gout dare da gristenien Antioch ; rac ar re-ma o devije elasket miret outhan da vont kuit, m'o devije gouezet, hag he unan ne vije ket eat ken nebeut a volonte vad.

Pa erruas e Constantinopl, ar senatourien, an dud a ilis hag an noblans a deuas d'he zigemeret dre urs an impalaer, hag antronoz an deiz ma oue sacret, an impalaer he unan a deuas da ober vizit d'ezhan ha da c'houlenn he vennoz. Labourat a reas dioc'htu da lakaat urs e pep tra en he escopti. He zonz kenta a oue evit ar beorien hag an dud clanv. Sevel a reas meur a hospital evit ar re-ma, hag ar garg anezho a roas da veleien santel.

Goudeze e ponias da lamet ar gizioù fall a ioa en em zilet etouez ar bobl ha zoken etouez an dud a ilis. Prezeg a rea gant calz a nerz a enep an dizursiou heb caout damant da zen nag aoun rac netra ; ha bez' en devoe ar joa da velet he gomzou o tongen frouez. Ar gizioù fall a oue lezet a gostez, hag ar bec'herien ar re vicia caledet a zistroas ous Doue. Gounit a reas ive d'ar guir feiz eun niver braz a heretiket, ha cass a reas missionerien da gelen var ar guirionezioù euz ar relijion ar boblou paian a ioa o chom en tu all d'he escopti.

Epad ma labour evelse heb ehan evit gloar Doue ha silvidigez an eneou, an impalaer Eudossii a deuas

da gemeret cas onthan. An impalaerez-se, stag he c'haloun ouz an arc'hant, e devoa clasket ober gaou oc'h diou intañvez ; mes ar zant en devoa difennet guir ar re-ma, hag abaoe ar brinsez ne c'helle mui he c'houzanv. O veza ma rea ar pezh a garie euz an impalaer, he fried, Eudossii a obtenas diganhan ma vije coundaonet an escop santel d'an harlu, da lavaret eo, ma vije casset er meaz euz a gear hag er meaz euz ar vro.

Mes en noz varlerc'h e oue e Constantinopl eur c'hren douar hag a bilas lod euz a balez an impalaer. Eudossii a oue ker spountet ma scrivas ractal d'ar zant evit he bedi da zont en dro. Pa glevchont lavaret oa erru, tud kear a redas oll d'he ziambroug, goulou var elum gantho en ho dorn evit ober honor d'ezhan.

Goulsgoude ar peoc'h ne badas ket pell adarre. Var eur pillier, tost d'an ilis cathedral, oa nevez savet patrom an impalaerez en arc'hant, ha dirac ar patrom-ze e oue great c'hoariou hag a lakeas ar bobl da goueza e meur a zizurs. An escop santel a brezegas a enep ar c'hoariou-ze gant he hardisegez ordinal. Eudossii a ias drouc enhi goassoc'h eget biscoaz pa glevas an draze, hag ar zant a oue coundaonet d'an harlu evit an eil guech. Neuze e oue gnelet a bep tu peorien hag intañvezet o vouela d'ho zad.

Sant Ian a oue casset, da genta, da gear *Cucius* en Armenii. Ne c'houffe den coumpren pegement a boan en devoue o vont di. Petra bennac m'edo an dersiën ganthan ha m'en devoa eur stomach fall, e veze great d'ezhan bale e creiz an deiz en despet d'ar c'hor a ioa d'ar mare-ze euz ar bloaz, rac an dra-ma a ioa e mis gouere, ha pa deue an noz ne veze ket lezet da gousket. Merket en deuz he unan e oue gras ganthan pa erruas e Cesaree abalamour ma cavas eno eur *banne dour sclear hag eun tamm bara ha n'oa ket louet*.

Tremen a reas ar goanv e *Cucius*, hag epad an amzer-ze e labouras c'hoaz da c'hounit d'ar feiz ar boblou paian euz ar Pers hag euz ar Phenicii. En hanv varlerc'h, e teuas urs d'he gass da eur gear all hag a ioa er penn pella tout euz ar rouantelez var bord ar Mor Du. Mes ne c'hellas ket mont betec eno. Mervel a reas en hent, d'ar 14 a vis guengolo euz ar bloaz 407, en eur lavaret ar c'homzou-ma : « Doue ra vezo meulet e peb tra ! »

E Constantinopl e oue neuze eur barr cazarc'h scrijuz ha pevar dervez goude e varvas an impalaerez.

Ouspenn ar prezegennou hag ar zarmouniou caer en deuz lezet dre scrid, hag a zo caoz m'eo bet lezhanvet *Teod aour*, sant Ian Krisostom en deuz great c'hoaz meur a levr all evit kelennadurez an dud fidel.

KENTELLOU EVIT REN EUR VUEZ VAD HA SANTEL TENNET
DIVAR SCRIDOU AR ZANT-MA :

1° N'ez euz vertuz ebet a gement hon tosta mui ous Doue eget an dousder ; bugale Doue a zo dous ha leun a vadelez.

2° An nep ne zifen ket ar virionez, pa dle hen ober,

hag an hini ne gred ket he lavaret, o deuz ker braz pec'het hag an hini a lavar gaou.

3° Ar c'horf en deuz poan o iun hag oc'h ober pinijen ; mes an ene a gav eno he joa hag he eurusdet.

4° Aoualc'h a zrouc a ra an hini ne ra ket a vad.

5° An hini ne glask nemet plijout da Zoue ha labourat evit he c'hloar a zo er bed evel pa ve he unan gant Doue hebken ; ne ra van ebet pe hen a vezo henoret, pe hen a vezo disprijet gant an dud.

6° Evit beza selaouet gant Doue n'e ket aoualc'h he bedi, mes red eo he bedi ervad, gant devosion hag a greiz caloun.

MORVAN, *Chaloni*.

Paris epad ar Vrezel.

Setu me gnelet eur pikol gard nasional o poulza var araoc. He baka a ris, ha me d'ezhan evelhen :

— Pardon, Moncheu ! Ar vadelez o peffe da lavaret d'inn dre be hent mont d'an Trocadero ?

— Varzu eno ez an, Aotrou.

— Pell emamp c'hoaz ?

— Eur c'hart heur bale pe var dro.

— Mar kirit, ez aimp assambles.

— Evel a gerot, Aotrou.

— Assa, tenval e cavan ho penn ; da beleac'h ez it evelse, heb beza curiuz ?

— Mont a ran d'am batailloun ; mar d'eo tenval va fenn eo o sonjal en hor c'heaz republik.

— Petra, torret e deffe he gar ?

— N'e ket an dra-ze eo ; er c'hontrol, sevel brao a ra. Mes allas ! an nep a ia da c'hoari canetenn gant ar Prussianet a zo chansuz ne velo ket ar republik en he guella.

— Sonjal a ra d'eoc'h 'ta e vezimp euz pa vezo ar femellen-ze en oad da zansal ?

— Han, ia, Aotrou, neuze ne vanko netra nemet mizer.

— Me gave d'inn n'ez euz nemet ar baradoz el leac'h ne vank netra nemet mizer.

— Allas ! Aotrou, c'houi a zo eun den *divezad* var a velan. Petra, cousket oac'h epad m'edompni o vont araoc, epad m'oumpni bet e Sant Cadou o steki hor penn oc'h ar vezen bella ? Ni a zo brema var eur menez huet-huet ; ac'hano e velomp, dre ar sclerijen a ro d'eomp ar skiant pe ar vouisiegez, an heol nevez-se a zo deuet da bara var ar bed, emaoch chomet ato, c'houi hag ho keuseurt, e goueled au draonien e creiz tenvalijen ar superstisionou ; ar pezh zo caoz ma kemerit soroc'hellou evit leterniou.

— Daoust ha ne c'halfac'h ket lavaret d'inn ho santimant heb dalla va speret gant geriou ne goumprenan seurt ebet enno, evel *divezad*, ar *vezen bella*, ar *superstisionou*, ar *soroc'hellou*, etc.

— Eo da, mar oc'h euz ken nebeut-se a speret. Va

zantimant-me eo n'euz Doue ebet.

— Che ! peger zot oan-me ! Coumprenit, me zonje ne c'helle ket beza a gisier bihan heb eur c'haz coz.

— Hag a zo guir ive.

— Me grede c'hoaz ne oa ket a viou nemet doffet e vijent gant eur iaric bennac.

— Ne lavaran ket ar c'hontrol.

— Petra ! mes ar steret o deuz doare da veza viou, hag an env a zo evel pa lavarfen eun neiz. Evidon-me a gav d'inn, pa velan eun neiz, e rank beza great gant eul labous bennac.

— Oh ! mes ar steret n'e ket viou int.

— Peseurt int 'ta ?

— Ar vouisiegez a lavar d'eomp calz traou var gement-se.

— Ha c'houi, petra zonjit ?

— Me gred e tleont beza douar ha mein lugernuz.

— Ma ne d'int nemet mein, ez int nebeutoc'h eget eul labous en he vi, nebeutoc'h eget eur c'haz bihan ; rac ar re-ma o deuz skeuden ar skiant hag ar volonte, ar pezh n'o deuz ket ar vein n'euz forz pegen braz na pegen lugernuz e vent. Hogen, anzao a rit ne c'hell ket eur c'haz bihan en em ober he unan, ken nebeut nag eul labousic iar. Penaoz 'ta neuze an heol, al loar hag ar steret, n'euz ket a vuez enno evel a zo er c'hisier hag el labouset, o deffe gellit en em ober ho unan ?

— Sakibie, n'oun dare piou a ve tad da beziou traou evel ar re-ze. Goulsgoude, p'e guir me va unan n'oun ket bet ato var an douar, ez euz bet ive m'oar vad eun amzer ne oa ket euz an traou-ze.

— Eno eo ; ia, c'houi ha me, ar c'hisier hag al labouset, ar vein bihan hag ar vein braz, pe hi a zo diadannomp pe hi a zo aziouzomp, a zo bet eur mare ne oa ket anezho. Lavaret ar c'hontrol a ve ober ar memes tra evel lavaret : Setu aze eur vioc'h ; he fenn n'e ket bet ato, mes he lost avad a zo bet a viscoaz.

— Neuze int bet great gant unan bennac ?

— Petra 'ta, hag an hini en deuz ho great eo an Aotrou Doue, an Oll-c'halloudec a zo bet a viscoaz hag a vezo da viken.

— Mad, ne glevan nemet lavaret n'euz Doue ebet.

— Hag ez it d'an emgann ? Hag ez it da risla ho puez ?

— Red mad eo ; ma ne d'an ket, e vezo tennet varnon, e leac'h o vont var an dachen em euz c'hoaz esper da zavetei va c'hroc'hen : an oll ne vezont ket tizet.

— Ha ma veac'h tizet evelato... ?

— Mar bezan lazet, setu echu tout.

— Petra ? n'oc'h euz ket a esperans da veza digemeret mad gant Doue ?

— Perac digemeret mad ?

— Abalamour m'o pezo great ho tever betec rei ho puez evit ho pro.

— Ha petra ra ze da Zoue ?

— Doue a gar e ve great ar pezh zo just ha leac'h, hag evit beza recoumpanset ganthan n'euz ken nemet kin-nig d'ezhan ar boan a zo oc'h ober he zever, en eur lavaret a galoun : Va Doue, just eo ez affen da glask poulza kuit enebourien va bro, evel m'eo just e teuffe oll dud eun ti d'en em zifen oc'h al laer a glaskie sailla var an ti-ze e creiz an noz. Ar Francisien all, va breudeur, a risel ho buez evidon, ha me a dle ive risla va buez evitho. Rac ar Frans a zo mam d'eomp oll, hag ar vugale a dle-ato beza prest da vervel evit ho mam.

— Ha Doue a ro recoumpans evit sonjal evelse ?

— Ia, ia, abalamour ma car an dud a ra ho dever dre garantez evithan.

— Mad, d'eompni ne vez ket lavaret a draou evelse.

— Petra vez lavaret 'ta ?

— E feiz, ez eo ar republic eur plac'h coant hag e tle beza foug ennomp o vervel evithi.

— Mad, va mignoun, p'e guir ez it d'an emgann, lakit ho fisians e Doue ; grit ho tever dre garantez evithan, hag en eur erruout var an dachen goulenit pardoun outhan d'he veza ken nebeut anavezet ha kement offanset bete vréma. Mes araoc en em guitaat, kemerit eur scapular digaden.

— Eur scapular ! petra 'n dra-ze ?

— Sellit : imach ar Verc'hez.

— Ha petra rinn-me gant hennez ?

— He lakaat en dro d'ho couzoug.

— D'ober petra da vibana ?

— Evit ma roio ar Verc'hez sicour d'eoc'h.

— Sicour digant ar Verc'hez ! An dra-ze a zo mad evit ar merc'hed ; mes ar goazet....

— Ta, ta, ta, va den mad, coulz goazet ha merc'hed, an oll o deuz ezom da gaout sicour digant ar Verc'hez.

— Mad, neuze me gemero anezhan evit ober plijadur d'eoc'h ; mes goudeze me hen roio d'am greg.

— Oh ! beleien ar zoudardet ne roont ket a scapulariou d'ar merc'hed.

— Nan, mes me va unan eo hen roio d'am greg.

— Holla, holla ! C'houi n'e ket eur belec oc'h ha dre ze n'oc'h euz ket ar c'halloud da rei ar scapular.

— D'am greg ken nebeut ?

— Na d'ho kreg, na da zen all ebet.

— Sell ! perac 'ta ?

— Ne zervich ket d'eoc'h chom da dorta ; c'houi oc'h unan a renk he gemeret, ha d'eoc'h e vezo.

— Hag e livirit e renkan hen delc'her var va choug ?

— Ia, dindan ho tillad.

— A zo goassoc'h c'hoaz ; penaoz e c'hellit-hu credi ez inn-me da ziviska va dillad ama var an Trocadero dirac ouspenn mil den evit lakaat an tammou mezerze var va c'hroc'hen noaz ?

— Mès ne lavaran ket d'eoc'h he lakaat er mod-se dioc'htu.

— Penaoz 'ta ?

— M'hen lakai d'eoc'h var c'horre ho tillad, ha d'houi em berr hen lakaio var ho croc'hen pe var ho roched.

— Hag e sonj d'eoc'h e touginn-me hennez var va dillad dirac potret *Belle-Ville* epad ma vezimp aze bremaic o teski embrega an armou ?

— N'e ket an dra-ze a lavaran. Me ia d'ben lakaat d'eoc'h var ho tiouscoaz, ha goudeze c'houi hen lamo oc'h unan pe me hen lamo diganeoc'h. Neuze e lakeoc'h anezhan en ho codel, ha pa viot en ho part oc'h unan, e lakeot anezhan en ho kerc'hen. Alo, tennit ho kepi hag ho corn butun.

— Mes an oll a reudo dre aze o c'hoarzin d'inn.

— Bezit dizoursi ; ar re-ze a zo calet al ler var ho c'hof.

— Assa, va Doue ! va Doue !!

— Grit *in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti, amen..... Bon*, setu e great. Brema emaoch e Breuriez Introun Varia Garmes. Livirit bemdez eur beden bennac en he honor.

— Assa, aotrou, c'houi a gemer ac'hanon evit eur c'hrouadur hag a zo oc'h ober he bask kenta.

— Nan da, va mignoun. Ar pez a zonjan avad eo ne dleffe morse an den kuitaat ar zantimanchou en doa p'edo oc'h ober he bask kenta ; er c'hountrol, he vrassa aket a dleffe beza da vaga ar zantimanchou-ze en he galoun.

— Mad, biscoaz n'oa erruet ganen eur seurt abaden.

— Marteze ive n'o poa ket c'hoaz cavet var oc'h hent eur belec a Vreiz-Izel.

— Ar Vretounet a gounter zo tud a feiz, a gred e Doue, a gred ez euz eur baradoz hag eup ifern.

— Allas ia 'vad, ha credi stard en deün.

— Neuze n'euz ket ezom, evit ho lakaat da riscla ho buez, da gounta d'ezho eo ar republic eur vaouez coant evel a vez lavaret d'eomp-ni ?

— Ezom ebet. Merc'hed coant aoualc'h a zo e Breiz ha n'emaint ket e chal gant ar c'hagn-ze.

— Alo, kenavo ! C'houi a zo eun den mad.

— Dalc'hit d'ho scapular, va mignoun ; chans vad o po'ganthan ; kenavo !

— Kenavo, Aotrou, kenavo !!

AN TAD CLEAC'H.

(Eur pennad all eur vech all.)

Maro an aotrou Perrot.

Scriva a reer d'eomp euz a Daole :

Feiz ha Breiz ne refuzo ket sur rei da anaout d'ar gristenien a zo cüstum d'he lenn eur c'helou hag a vezo eur rann-galoun evit meur a hini anezho. An aotrou Perrot, persoun Taole, ken anavezet e peb corn euz an escripti coulz lavaret, dre ar missionou en deuz prezeget ha dre ar scridou en deuz great, a zo maro dis-

sadorn, 13 euz ar miz. N'e ket evit lavaret pegement a geuz zo d'ezhan eo e scrivan añ dra-ma. Goude beza tremenet daou vloaz var 'n ugent er barrez, n'oun ket estonet en devije gounezet fisians ha carantez he barrissionis, a c'halve atao he vugale. Epad he vuez eo bet gulet, ha dre gement leac'h m'eo tremenet, en deuz lezet, a gredan, eur zantimant vad anezhan. Me fell d'inn hen disconez d'eoc'h var guele he varo.

N'eo chomet d'ar guele nemet d'ar meurs ; mes ar c'hlenvet a iea ker buhan m'en deuz goulennet he zacramanchou en noz-se zoken. Antronoz eo en em gavet eun tammic essoc'h ; mes evelkent ne velet esperans ebet evithao da barea. Dissadorn da noz en deuz recevet adarre he Zoue var dre peder heur hanter. Neuze dreist oll eo en deuz roet eun desteni euz ar pez m'oa bet ato, leun a feiz hag a garantez evit Doue hag evit he barrissionis.

Calz tud a iea deuet da heul an Aotrou Doue. Ober a reas sin d'ezho da vont en he gambr muia ma c'heljent ; ha pa oue digor ar cibouer evit he gommunia, e c'houlennas lavaret eur gomz c'hoaz d'ar re a c'halve he vugale. Petra bennac ne c'hellet mui he entent coulz lavaret ha ne gomze mui nemet divar hanter-c'her, e cavas neuze he oll anaoudegez hag e c'hellas ober eur brezegen a bemp minut, hag eur brezegen ker sclear ha ker c'houec ha pa vije bet iac'h.

Setu ama tost da vad petra en deuz lavaret. « — Va bugale ger, emezhan, araoc ma'z a d'ho kuitaat, « selaouit c'hoaz eur vech ho pastor coz, ho tad en « deuz ato ho caret. Azirac va Jesus ez an da receo « evit ar vech diveza, e pedan ac'hanoc'h da veza fidel « da heul ar c'hentelliou m'oun bet carget da rei « d'eoc'h abaoue an daou vloaz var 'n ugent zo m'e- « maoun en ho touez. Calz ac'hanoc'h am euz badezet ; « eun darn vraz euz ho tadou hag euz ho mammou « a zo bet eureujet ganen, ha d'eoc'h oll, a gredan, « em euz roet ar zacramant burzuduz ez an da receo « va unan evit ar vech diveza. Ha petra a livirinn-me « d'eoc'h araoc ho kuitaat ? Ar pez n'em euz ket ehanet « da c'houe'hemenn d'eoc'h atao, ar pez a zo bet va « brassa sourci epad va buez : Bezit stard er feiz ; « carit muioc'h-mui ar Galoun Zacr a Jesus, ar galoun- « ze e deuz kement a garantez evidomp. Tostait bepret « gant fisians ha gant devosion ouz ar Zacramant « meulet ra vezo. Eno e cavoc'h nerz da c'houzanv « ho poaniou ; rac piou n'en deuz ket eur boan bennac « da c'houzanv ? Caloun Jesus ho consolo, a rento eaz « ha dous d'eoc'h hent ar baradoz. Bezit ive devot « d'ar Verc'hez, ha goude ar Galoun Zacr a Jesus, « kendalc'hit d'en em erbedi ouz ar galoun dous a Vari. « Hi eo hor mam, ha rouanez ar baradoz. Varzu eno « ez an brema, esper am euz. Ne ancounac'hait ket « ac'hanon en ho pedennou, o pet sonj euz ho pastor « coz, ha me euz ar baradoz a astenno d'eoc'h ive « va dorn. Ho penniga a ran oll..... »

Neuze e reas sin ar groaz var ar re a iea eno en eur lavaret : « *Pax et benedictio Dei omnipotentis*, etc. « Peoc'h ha bennoz an Aotrou Doue oll-c'halloudec

« ra ziskenno ha ra jomo bepret varnoc'h ! » Div heur goude e varve en eur glask c'hoaz lavaret he unan ar pedennou hag an actou a rea dirazhan ar belec a iea en he gichen.

D'an enterrament e oue gulet peger caret oa an aotrou Perrot gant he genvreundeur beleien ha gant he barrissionis. Ouspenn 50 belec, da lavaret eo, kement hini en devoa clevet ar c'helou ha gallet dont, a iea diredet euz a bevar c'horn Leon da ober caon d'ar c'henvreur ker ha d'ar mignoun santel a ziouerent. Evit kristenien Taole, lavaret a c'heller ec'h en em gavent oll eno, coz ha iaouank, paour ha pinvidic ; hag an daelou a rede euz ho daoulagad a lavare sclear peger braz oa ho glac'har. Kel leun oa an ilis ma renkas calz mont er meaz evit al *Libera*.

Henor d'eoc'h eta, Taoleziz ; disconezet oc'h euz e oac'h guir barrissioniz an aotrou Perrot. Ar pastor mad-se, neket han ? a vevo c'hoaz pell amzer en ho calounou. En eur bedi Doue evithan, e lakeot da dalvout evidoc'h oc'h unan ar c'hentelliou caer hag ar scoueriou santel en deuz roet d'eoc'h epad he vuez ha var he dremen van.

Requiescat in pace !

Histor Coll-Bara.

(Seizved pennad ha tregont.)

Ar patron evit eur rezoun pe eun all a lavaraz d'eomp ez ea e kear. Chom a rean va unan gant va c'hamaraded. Pa vije an aotrou Cam assamez ganeomp n'en em jeinet ket calz evit lavaret ar pez a droe da genta en he benn, meaz pa ne veze ket ec'h en em jeinet nebeutoc'h c'hoaz. Eun druez e vije ho c'hlevet.

— Augustin, a lavaraz d'inn unan euz ar vicherourien, baro d'ezhan ken du hag uzuill, te zo eta unanik euz a eskel-groc'hen ar Patrounach.

— Euz a betra, emeve ? ne goumprenan ket.

— Euz a lignez eskel-groc'hen ar Patrounach, a lavaran d'id, invantet gant Frered Breuriez sant Visant a Baol.

— Allaz ! va den mad, emeve, ne c'houzoun ket petra eo Breuriez sant Visant a Baol.

— Cre scouarn botin, gouzout aoualc'h. E guirionez na ret eo e vent treiz an dud fallac-ze pa zeskont lavaret gevier da vugale a veac'h diglosset !

Petra ? n'out ket bet digasset aman deac'h vintin gant eur barvec euz ar Patrounach ? Ne dal ket ar boan d'id nac'h, ar patron en deuz hel lavaret d'eomp, toussek daondroadec ma'z out !

Evelse eo. Pa gomzer oc'h ar mouss a zesk he vicher e clasker ato evithan eun hano brao ha tro ganthan. Pa vez an artizanet var ho zu, e c'halvont anezhan melenek divek pe sidanic ; pa vez ho boned var an tu eueb her galvont bran zu ha treitour gant daou pe dri sacre da heul evit rei ton d'ho c'homzou.

— Ne vanke ken nemed an dra-ze, eme eun all. Na diaoula patron or-beuz-ni ! ar blevek ! na petra en deuz

great ! ampezouni hor stal gant eur raz-iliz, gant eun aer-viber diglosset e siminal eur secreteri.

— Mad a rez, eme eun tredeoc, dianzao patroned egiz an hini en deuz da zigasset aman ; kea da fizioù el livitenneien-ze, er c'haouenned iliz-se ha prest e santi ho beg hag ho ivinou. N'euz re all ebet egiz ar re-ze ; ar re-ze a dro hag a zizro eun den evel ma keront, a gass hag a zigass anezhan ken n'o devez her chachet en ho c'hippejou ; ha goudeze e caouedont anezhan evel eul labouz ; na fich ket er re-ze.

— An opinionou zo libr, eme Olier vraz, ar c'henta am oa gulet er stal, heb ober *lundi*.

— Olier vraz, a lavaraz ar c'henta micherour euz ar stal, prenn da c'hinou ; an oll a anavez ac'hanot hag a c'hoar ne d'out nemed eun treitour guerzet d'an tadou Jesuizted.

— Me, eme Olier vraz, n'oun guerzet da zen ; ne ket eul leue eun mechans. Ar pez am euz da lavaret hag a lavaran eo an opinionou zo libr ; ma carfac'h ober evel-don-me, da lavaret eo leuskel pephini en he opinion ne d'affe ket falloc'h ar bed.

— Anavezet out pell zo, penn diboel, eme Fanch ; ne dalez ket muioc'h evit da genseurt, a zo oll selabez, dreberien Doue, ha ne glaskont nemed lakaat an oll dindan ho zreid hag ho chadenna mar gelfent, evit ho flippata eassoc'h a ze.

— Da c'headal beza chadennet, eme Olier vraz, e rafac'h mad chom heb huala ar re all. Ar re all o deuz kement a vir ha c'hui da vale dishual ha digabest.

— Eno eo ! Ret mad e d'eomp henvel Olier vraz da roue varnomp, eme an Tort, evit ma c'hello lakaat eur vouaskel var hor bek d'eomp oll. Hiviziken, var a velan, aman ne c'hello den lavaret ger evit lakaat ar re all da c'hoarzin anez facha Olier vraz. Me zo aviz ne lavarfe den geric ebet mui anez beza goulennet urz digant an Aotrou Olier vraz. Cleo 'ta, paotr coz, d'an daouliu e rankimp mont da c'houlenn diganez urz da zigeri hor ginou ? Ma cavez eassoc'h, ni zavo hor breac'h, evel bugale ar scol p'o devez c'hoant da vont da ober eur scanva ? Ac'hanta, geuehec, petra leverez ?

An oll a vouz'hoarzas evit disconez e plije d'ezho count an Tort. Azalec ar mare-ze eta, nicun ne lavaraz eur ger heb sevel he zourn da Olier vraz, evit ober an neuz da gaout aotre da gaozeal.

Ar paour keaz coz ne respountaz ger, mez dija oa tro en he voned. N'euz ket par da ober mizer da eun den evel pemp pe c'huec'h artizan a unan evit bazata eur c'hamarad. Da c'headal ma vezo eat er meaz anezhan he unan, n'en dezo ehan ebet.

An taoliou teod a baker a gleiz hag a zeou a zo evel eur rejimant kellien a deu an eil goude eben da gerc'het an tanvan euz a veg he fri. Eur gellienn, an dra-ze n'eo netra ; mez cant ha cant all gantho e difadec evit gout pephini a jacho ar muia goad ganthi, hounnez a zo eun abaden all. Pa erru ar paourkeaz merzer da goll pasianted, neuze an amezien a c'hoarz evel tud counnaret.

Eur vuez vras e breudeur, mar d'euz unan !

Clevet am euz great comz euz a galz remejou, euz a unan dreist ar re all, an doujou, a implijer evit para an dud a zo eat ho fenn digantho. An doujou, da lavaret eo an dour o coeza a huel, berad ha berad, munud ha munud var henn ar c'hlanvour, a deu, a benn an trede devez, da veza eun tourmant euz ar re horrupla.

Histor an doujou eo histor an taoliou teod. Ar c'hemm zo eo an doujou a bare ar re ziskiant, hag an taoliou teod a ra d'ar re iac'h coll ho fenn.

Souezussa tra a gavan e kement-se eo guele e ve atao ar re falla er renk kenta evit choukata ar re zo guelloc'h evitho. Ar pezh ne gomprenan ket muioc'h eo e teuffe ar re-ze ho unan da c'hoarzin evel ar re all, var digarez aoun da veza goapeat ho unan. Va unan ne garfen ket toui n'em beffe c'hoarzet eur vech benag divar goust Olier vraz, n'en doa ken pec'hed dirag he gamaraded nemed an hini da zougenn interest d'in-me. E kement-se a dra zur n'oun ket da veza meulet, calz a vank, mez evelse em aoump siouaz d'eomp.

Euruzamant ar patron a erruaz. Anez ne c'houzoun ket penaoz e vije troet ar stal.

Evel gouzconde eur c'har ne c'hell ket chom a za e creiz eun disken, evelse teodou va c'hamaraded, evitho da vont goustatoc'h en dro, ne c'heljont ket miret da deuler meur a c'her goloet en hor fass d'eomp hon daou, da Olier vraz ha d'in-me.

Setu me eta eur vech c'hoaz e mesk eur rum dud ne anavezen ket c'hoaz. Bete neuze em oa bevet e serr tud ha ne c'houient nemed harzal, blasphemie ha cassaat heb gout perag.

Ar re a veven gantho breman a ioa tud scoliet. Meur a hini anezho o doa bet prizioù hag ar groaz aliez hag a renke ho c'homzou evel dre deuz. Lod anezho a ioa bet zoken er c'hlubou o prezek calz traou a ioa ken aliez a vister evitho. Gant an dra-ze, eur vech eat brall enno, e comzent a zoug eun heur heb ebana.

Hor patron, evithan da veza poellet mad ha den honest var ar marc'had, n'oa ket evit c'hoari gantho. Treac'h oant d'ezhan pe pa livirin mad en doa kemeret aoun araozho.

Evelse, memez a zirazhan e laosket boumou ha ne veze ket a c'huez-vad gantho tout. Al liouach hag ar c'hlaouren a deue dioc'h ginou ar re-ze ne vezent ket great gant dour feunteun.

Evidon-me, o clevet anezho o comz gant kement a hardisegez, a rank lavaret e trelle va daoulagad em penn, oan hanter zallet gantho. Dija ne c'houien pe seurt da zonzal euz ar Patrounach nag euz an aotrou en doa digasset ac'hanon da zeski ar vicher a gereour ; mez laoskomp Pariz el leac'h ma 'man.

Er stal baour a labouren enni, oa tri seurt marvailhou : ar re a c'hellet da ober dirag an aotrou Cam ; ar re ne c'hellet ket da ober dirazhan hag ar re ne c'hellet ket da ober dirag he c'hreg. Ar marvailhou kenta a zalc'het a enep ar relijion ; an eil seurt a reat a enep an ozac'h he

unan ; an trede seurt a reat a enep an honestiz. Gant ne vijent ket re fall an oll, an ozac'h en doa urz da zelaou eul loden euz ar marvailhou diveza-man, nemed pa jomje d'ho zelaou e ranke c'hoarzin evel ar re all ; ar pezh a reat heb beza pedet.

Evit beza guell coumprenet e ve mad marteze ober poltred pep hini.

Ar patron ec'hiz am euz lavaret dija n'oa ket eun den drouk, an ear en doa zoken da gaout diez clevet dourna kement a draou var gein an dud a iliz hag ar relijion. Eun tad mad a famill oa, mez he zoujanz evit teodou he artizaned a reat d'ezhan lentaad avechou. Eun aoun devet en doa da veza galvet bigod. Eur vech en amzer eta, gant aoun da dremen evit devot ha da veza goapeat da heul, e lavare eur gomz goloet benag, comzou impi memez, evithan da gaout resped evit an honestiz hag ar relijion e jeneral. Calz henvelidigez en doa gant calz tud am euz anavezet, ne reant foultr van evit guele laza eun den, gant ma vije lazeta daoliou spillou.

Varlerc'h an ozac'h e teue ar c'hreg, an introun Cam ; dibaot a vech e vije guele er stal. Al labour a blije d'ezhi. Eur burzud oa he guele oc'h ebana. Kement-se zo eaz da gompren. Abenn m'e deuz ententet oc'h he bugel, fardet ar boued, guelc'het ha sec'het ar c'houez, penseliet pe ascoezet an dillad ha tremenet eur c'hard heur pe zaou bemdez o coumerachi eo berr an amzer a jom da ober an didalvez.

Olier vraz, hen, a ioa eur pevar lagad euz ar re jentila, guisiek braz en he vicher, didrouz ha pasiant evel ma renker beza atao e mesk calz artizaned nemed ober a raffet he faro eveltho. Olier vraz a ioa eta eun den renket mad, troet d'al labour ha var ar marc'had tamallet da zarempred an ilizou ha da ober he bask bepbloaz. Intaon oa hag he vugale a ioa pephini anezho en he bost abaoe meur a vlavez dija. Guassa zo, evithan da gompren coulz an traou, ne gave morse he deod p'en dije muia ezom anezhan. Eaz oa eta hen dalla, evel ma lavarer ; hag evel ma c'houie kement-se e tave an darn vrasa euz an amzer.

NEDELEC.

(Eur pennad all eur vech all.)

**Prezegen ar Pab d'an Italianed
deuet d'he saludi dez goul ar Rouanez.**

A volonte vrad, eme ar Pab, e lavar in ia varlerc'h kement a deuan da glevet euz a c'hinou prezidant ar goupagnunez e deuz eur plass ken caer em c'haloun. Va c'homzou ne vezint nemed an ec'leo euz he re. Ar pezh o dezo coulzconde a vuioc'h eo, o coeza euz a c'hinou vikel Jesus-Krist, o dezo diou daloudegez eleac'h unan, ar genta d'ho kenderc'hel pell euz an hent fazizuz a heuil tud hon amzer, an eil, da zigeri ho calounou d'ar fizianz e Doue.

Allaz ia, re vir eo : an Itali a zo hirio er stad truez a livirit d'in. An traou digouezet lerc'h divar lerc'h en

hor bro, en amzeriou diveza, o deuz destumet dindan ar memez dour an oll stadou a reat guehall, evitho da veza en ho c'hout ho unan, unan euz a vroioù caera an Europ.

Ia, stadou an Itali a zo hirio dindan ar memez mestr hervez al lezennou breman ; mez dija a bell zo e soublent oll d'an doussa euz an oll vestrezed, da lezen ar Feiz ha da relijion Jesus-Krist, a vage etrezho ar brassa carantez.

Deuet e bet e penn an dud, (tra horrubl ha fallagr), da zivella ar jaden aour-ze a garantez, hag an Itali a zo hirio gouaskellet gant lezennou din euz a lapoussed noz.

Ar jaden a gendalc'he neuze ar peoc'h etre oll stadou an Itali a ioa eur blijadur da zougenn, rag neuze an Iliz gant he danvez a roe labour d'an oll artizaned a bep micher, a vage ar beorien, a bourvee da oll ezomou an Iliz evit an ofiz divin, a skigne ar feiz a bep tu, hag a zicoure ar pennou tiegez da zavel mad ho bugale.

Hirio, ar veleien lakeat var an noaz, ar venac'h ken madeleuz taolet er meaz euz ho c'houenchiou, ar beorien a sko var an doriou, mez allaz ! den n'ho c'hlev ; ne gavont mui ar vadoberourien-ze a roe d'ezho bara, p'o dije naoun, ha dillad pa vije dizolo ho izili. Er c'houtrol, clevet a reont ar respouchou-ze coundaonet gant an abostol sant Jakez : Diouallit da gaout riou ha naoun.

Hogen, m'her goulenn ouzoc'h, an union nevez, roet e deuz hi lanz d'ar c'hommerz ? ar pezh zo zur eo, en amzer ma talc'he ar Feiz oll stadou an Itali dindan ar memez gouarnamant, n'enz bet biscoaz guele ar c'hommerz o chaga evel breman hag o c'hlaç'hari hor c'haloun abalamour d'ar gaon a ra kement-se d'ar vro.

Discuez an oll gollou-ze gant ar biz, ne rin ket : Beva rit e creiz ar bed, he anaout a rit ; ar pezh a livirin eo commersanted Rom a deu da lavaret d'in n'o d'euz ket a vara da zrebi.

Hag an dud a leve, ar re-ze, daoust hag inthi o defse gounezet eun dra benag en trok gouarnamant ?

Ah ! goulennit-hen digantho ho unan ! dindan an union genta, an dud a leve, euz an eil class ha memez ar re zisterra, a veve. Ha credet o deuz-hi o dije distaol var an taillou evel m'hel lavaret d'ezho ? An taillou-ze a zo eat var gresk betec ne c'heller mui ho faea nemed en eur verza ar fount ; malheur braz a c'hlaç'har var ho meno eur re benag euz ar gambr a c'halver *Corps legislatif*.

En henvelep fessoun ne c'hell ket hirio an dud keiz o deuz leve, sunet ho danvez, caout eur plass a zoare d'ho bugale ha beva zoken nemed dre boan.

Mez leuskel a ran ar gount-se ; calz re a draou am beffe da lavaret. Ar pezh a livirin eo a bep tu ne glevan nemed clemmou ; an dud vad a zo glac'haret o velet n'euz beva ebet ken ma kendalc'her da vale egiz a rear breman.

Varlerc'h an traou-ma oll, troomp hon daoulagad varzu Doue ha pedomp-hen da ober eur zell a druez e trezec ennoomp, ha da zize diarnomp ar gualennou

o deuz chachet hor pec'hajoù var hor c'hein.

Er memez amzer, er penn kenta euz ar blavez-man, digoromp hor c'haloun d'ar fizianz e Doue gant ar greden en dezo Doue truez ouzomp, eun dever eo kement-se evidomp.

Evit guir an oll draou a zo eneb d'eomp evit eur guel ; mez arabat eo kemeret evel erruet ar pezh a zablant d'eomp var ar poent da erruout.

Siouaz ! eur re benag (catholiked var ho meno) a felle d'ezho e tostaffe an Iliz oc'h ar c'houarnamant, hag ec'h anzaffe an dilez euz ar stadou zo laeret divar he c'houst.

Evidon-me am euz sonj pe seurt le am euz great da Zoue, ha gant he zicour a zalc'ho mad d'ezhan heb rei skouarn da zigarezou ourgouilluz ar pennou avel.

Respeti a ran al le-ze great da Zoue hag alia a ran kement hini a c'hoanta ober le da heuilla lezennou countrol da Zoue en eur c'hiz pe c'hiz, da jom a za, da jom heb ober eun dra din a rebech.

Evidoc'h-hu, bugale va c'harantez, na hentit ket ar sperejou edro hag ourgouilluz a zisplij d'ezho ar reflection. Mez, scoaz ha scoaz an eil gant egile, brezellekait keit ha ma roio al lezen cabestr d'eoc'h a eneb ar re en em daol var an Iliz hag ar zosiete.

Ma en deuz gellet eur bugel dinerz, aze, e scalf menez Bethleem, e creiz an huanadou hag an daclou, eur bugel dibourve evit eur guel a nerz hag a vajeite, lakaat Herodez da grena var he droun, ar spout da redet en oll gougou tro euz he balez ha kear Jerusalem a bez da strafuilla, perak n'or beffe-ni ket fizianz ennohan ? Evithan da veza eur bugel Doue, n'effen ket ato an Oll-galloudek ? Piou a c'hell miret outhan da zavel he vrac'h, da zicour an Iliz ha da deuler he enebourien d'ar pevar avel euz ar bed ?

Ah ! ia, pedomp ar bugel-ze da rei d'eomp eun desteni nevez euz he c'halloud, hag en eur c'headal, da zavel he zourn evit hor benniga ha cass var adren enebourien an Iliz. Pedomp he vadelez heb muzul da veza ato hon nerz hag hon digemer. Pedomp anezhan da rei d'eomp caloun d'hen heulia var ar ger, d'her servicha bepred. Dougomp he groaz en hor c'haloun evel m'he dougomp var hor peultrin.

(An oll belerined o doa eur groaz var ho feultrin.)

Ha breman e roan d'eoc'h va benedicsion, d'eoc'h, d'ho famillou, d'ho madou, evit ma reno etrezoc'h ar peoc'h, an emgleo, ar garantez, an ioul d'en em rei oll da zervich Doue, o poania pep hini hervez he c'halloud da zistruja an droug a c'hlaç'har ar zosiete.

Kuitait eta Roum gant benedicsion Doue, gant benedicsion he vikel evit oc'h oll vuez hag heur ho maro, ma c'hellot d'ho tro he vennigen a zoug an eternite.

Benedictio Dei, etc.

Evelse an Italianed a lavar : *veder Napoli, et poi mori*; da c'houzout eo : goude beza gullet Napl ne d'eus ken tra da ober nemet mervel. Evit ar paour keas lan ar Gernevez n'en deus ket gullet gullet er gear-ma kement a vuzudou nac a vraventez evit goulenn mervel var an heur; me c'hell lavaret gant guirionez : *malheur d'an den a zo ganet e voal vro*; guelloc'h oa ganen ive dont da vervel da Vreiz, etouez ar c'hoajou noas ran er goanv, etouez ar brug hag he c'hleusioù alaouret, evit chom e Napl. Edon eno d'ar c'huezec a vis kerzu, hag evelato ar vugaleou a ioa o c'hoari var an tachennou hag ar ruioù a ioa diskabel, diarc'ben, ha couls lavaret dijolo ho.... c'hem, c'hem!! Penaos e vezont-hi eta guisket e mis even hag e mis guere? Cals re dom bro a zo eno evidomp-ni. Diouallit ive pelec'h taol ho treid, evit doare pep hini a ra ama he KK racdal, hag el leac'h ma teu ezom d'ezha; stoufit eta ho fri evit miret da zantout ar c'huez, pa'z eoc'h da Napl.

Tud int avad hag a ziskues cals carantez d'an dremenedi; ia mes evit chippa ho guenneien eo avad. Eun den iaouank a zoare, eun tok kern huel var he benn, eur gravaten venn en dro d'he c'houzoug, eur boutou lerr vernisset en he dreid, en deus hon heuliet epad eun hanter heur, evit clask hon deseou da vont d'he hostaliri. Ma'z eamp en eun iliz ez ea en hor raok hag e roe dour benniget d'eomp, hag e roe d'eompda anaout racdal ar pez a ioa a gaerra en iliz; eur garriolen a bender rod a ioa d'ezha, a heulie ive ac'hanomp hag a jomme d'hor gortoz, pa vezemp eat en eun iliz bennac; mar d'eamp dre eur ruic treuz bennac ne c'helle ket ar c'hirri mont dreizhi, hon hostis carantezus a bigne e kichen he gocher, flipp ha d'an daou lam; hag a benn ma vezemp erruet e penn ar vanellic e veze adarre oc'h hor gortos. Evel m'oa torret hor penn gantha e rejomp marc'had outha d'hor c'hass d'ar palez a ioa enha ar patromou coz-coz hag an traou burzudus a gaver e Pompei. Pa voue red paea, e renkjom paea diou vech ar pris commanantet, laer! laer! Evit eur gampric d'en em repui da c'hortos koania, ha d'ober hor baro, eiz real; n'o doa tam truez ouz hor guenneien.

Mar d'eus patromou coz e Rom e palez ar Vatican, e Napl e palez Bourbon ez euz ive marteze muioc'h zokeu, petra bennac ne d'int ket oll ker caer na ker brudet pep hini anezho. Darn gouscoude a zo euz al labourou caerra tennet euz ar Gres, Pompei, Herculanium, Rom zoken. Roue Napl en doa prenet ar patromou cavet e Rom; ha tro var dro, gant ar brinsed Farnes. Pemzec cant patrom e marbr a zo eno dija, hag en ho zouez ez euz cals great gant ar skulterien brudetta a zo bet er Gres. Ama e tigasser ive c'hoas ar patromou caerra a gaver e Pompei.

Ar patromou great e bronz a zo ar gaerra a zo var an douar, ha kreski a ra c'hoas an niver anezho dre m'ho dizoloer e Pompei. E leac'h ebet var an douar ken nebeut ne d'eus kement a bicherou ha benviajou all e guer evel a zo ama, hag ouспен ez int caer meurbet. Abenn m'oa peus sellet oc'h ar pevar mil a zo er palez-

ma e vezo m'oar vad skuis ho taoulagad o sellet oc'h al labourou souezus a zo eno; gullet em beus eno eur mean prisius labourer brao hag a zo prisachet *tri million*. N'her prenec'h ket m'oar vad, na me ken nebeut. — Ma ne d'oc'h ket re feas o sellet oc'h al labourou guer, pourmenit er c'hamprou all a zo e kichen hag abenn m'oa pezo sellet oc'h al labourou a zo great e pri hag e faians a zo pemp mil anezho, o pezo cals traou da gounta pa zistrooc'h da Vreiz. — Ma fell d'eoc'h gullet benviajou coz aour, arc'hant, bronz evit pep seurt micherourien, tennet cals anezho euz a Pompei hag Herculanium, a zo great eta trivac'h pe naontec cant vloas zo, kit er seiz sall a zo dirazoc'h, ha ne rofac'h nemet eun taol lagad da bep hini anezho ez aio cals amzer ganeoc'h. Pevarzec mil a zo destumet dija eb niveri ar re a deu bep sizun c'hoas euz a Pompei.

Maout oc'h da lenn scritur dourn? Lakit digeri dirazoc'h ar renkard armeliou doriou guer varnezo, a zo dirazoc'h, eno ez euz tri mil rolled ledan a baper cavet e Pompei ken du hag ar paper devet ha gouscoude a zo gullet lenn anezho oll. Liou ha paper mad a ioa en amser-se evit doare. — A viscoas ar merc'hed oll, couls lavaret, o clask beza cavet c'hoas coantoc'h mechans evit ar goazed, ha diskues ho vanite, o deus bet caret an traou skedus en aour, en arc'hant, e naer, e mein prisius a bep liou hag euz ar vrassa taloudegez. Var ho biziad, ho alzourniou, en dro d'ho gouzoug, a istribil oc'h ho diskouarn ez eus cavet hag e caver atao tamou labour euz ar re vrava labourer, hag euz eun daloudegez vras. A villerou emaint ama. Hag evel ma'z eo kel lorc'hus ar merc'hed brema evel ar re a zo bet chomet da vervel e Pompei, an orfebrerien a ra ho fortun o versa bizerien, collierou evit ar c'houzoug, an divreac'h, great evel ar re a veler ama. Evel n'oa ket anavezet ar butun en amser-se c'hoas, n'em beus gullet na corn na ialc'h-vutun ebet, euz an amseriou coz. Furroc'h oa ar goazed en amser-se evit ha d'int brema.

Ama e c'houzer destumet ha miret an traou coz evel a velit; ne lezer netra da vont da goll; ni etrezomp trouc'herien buzug pa velomp eul liard pe eur guennee coz bennac a zindan hor pal pe hon alar ne reomp van ebet anezho peurlieusa. E Napl gant cals amser ha patientet ez oar deuet a benn da zestum an arc'hant coz-se eun niver bras anezho, ho c'honta a zo dreist va galloud, va levr a lavar d'inn ez euz dija tremen hanter cant mil anezho e kuevr, en arc'hant, en aour, euz a bep bro. Al loden a zo bet ne d'eus c'hoas nemeur a amser euz ar Gres a zo bet coustet pemzec mil scoed ha tri ugent, guir eo ouспен daouzec mil a ioa anezho. A veac'h gouscoude ma ve daou henvel etouez an hanter cant mil pez arc'hant-se. Destumet eta hiviziken al liardou ha guenneien coz dre m'ho c'havot ha kit d'ho guerza da Napl.

M'oa peus muioc'h a amser evidon-me ez eus c'hoas er palez-ma cals a draou curius da velet. Plijout a ra d'eoc'h an taolennou bras, evel ar re a zo en ilizou, e cavoc'h peadra da derri ho c'hoant. Nao c'hant a zo anezho ha lod zoken a zo caer, darn all gouscoude a zo

livet varnezo traou droelic avoale'h, hag a zo dizanjerroc'h sellet oc'h eur vezennad caer a avalou evit na d'eo sellet outho; ar re-ma c'hoas eo ar re bropaic; rac darn all a zo a zindan alc'huez.

Er palez-ma avad e caver ar pez ne veler e nebleac'h; an taolennou livet var mogerion Pompei hag Herculanium, ar re-ma a ioa livet var ar plastr hag ar raz hag a zo gullet caout an izin d'ho distaga plastr hag all dioc'h ar vogerion-se eb ma ve bet great gaou ebet outho. Penaos e rear kement-se? Goulennit-hen digant guesieoc'h evit na d'eo

IAN AR GERNEVEZ.

(Eur pennad all eur vech all.)

AR BREZOUNEK HAG AR FEIZ
A ZO BREUR HA C'HOAR E BREIZ.

Var a glevan, labourerien ar pors, hag an artisanet divar dro Brest, a zo kintou enno; doueti a rean o devije cavet abeg em c'houzoug; ar virionez zo cassaus, evel ma lavaren. Keit ha ma vezo great flouric d'eomp evel d'ar c'hissier e savimp var hor c'hobeleddou; mez avad pa vezo stardet eun nebeudig var hor fri, allas, neuze e claskimp rei eun taol pao.

Hogen eur mignoun, hag a zo e guiriones din eus an hano, ne dle ket kemeret manegou gant he vignoun. Nicun eus ar re a lenn Feiz ha Breiz n'e dougetoc'h d'he genvrois egedon, ha dreist oll d'al labourerien a zo var dro kear Vrest. Bet oun en ho zouez; bevet am beus en ho c'hreis. Ar re anezho o deus dalc'het mad d'ho feiz ha d'ho relijion, a zo eun dudi ho gullet; anaout a ran meur a hini dre c'hras Doue; mes siouas, brassoc'h eo an niver eus ar re a c'hoanta ober fae var dud ho bro, var digares ma choumont stard en ho c'hreden, stag ous ho beleien hag ho relijion.

Abaoue peur, mar plij ganeoc'h, eo caeroc'h senti ous an diaoul hag he officerien, eget ous an Aoutrou Doue hag he vinistret?

Abaoue peur eo deraetoc'h kemeret evit skuer eur barvok difeiz bennag eget eur c'houer kristen ha calounek?

Abaoue peur, lavarit d'in, eo enoraploc'h eur *parrécqué* eus a gear, eget eun trouc'her buzuk divar ar meas? Guir eo ar *parrécqué* a glev alies lenn ar c'hazetennou milliget ha difeiz a vez skignet bemdes e toues artisanet kear, e leac'h ar c'houer keas ne gleo nemet Buez ar zent dious an nos ebars en he di; guir eo ar *parrécqué* eus a gear a gleo bemdes drouc coums eus ar Pab hag eus ar relijion, hag ar c'houer er c'hontrol a bed evitho hag evit ho enebourien; guir eo ar *parrécqué* eus a gear a zo dizounet pelloc'h dious grac'heres ar relijion gristen, hag ampar avoale'h da vale hiviziken var hent bras an Ifern; e leac'h al labourer paour divar ar meas a c'houlenn skoazel bepred digant hon Tad pehini a zo en env, evit kerzet gant fizians var hent ar barados, hen hag he vugale.

Diouallit, va mignounet bretonnet eus a gear ha divardro. Kaout a reot var hoc'h hent lakipoted, hailounet eleis hag a glasko sila en ho calonnou an ampoezoun a zo en ho c'halonnou unan. Eas int da anaout; ar seurt tud-ze a zo merk an diaoul var ho zal. Ho oberou a ziskues petra int; dious ar froues, eme an Aviel, eo ec'h anavezet ar vezen. N'ho c'hafot ket var hent an ilisou; mes avad pa vezo menek da deleur pri ha fank ous bizach eur beleg, da regi he zoudanen, ha d'hen dua gant comzon enzus ha bilmus, neuze ho c'hafot er penn araog.

N'eus ket pell, daou veleg eus a Vrest, en eur zont eus a barres L..., a dremene dre garter K... evit mont d'ar gear.

Peder heur anter oa dious ar pardaes; labourerien ar pors a dremene a vandennou. Hiniennou a denne ho zok evit ho zaludi; mes an darn vuia a rea eur zell a gorn en eur vont abiou. Cetu hag unan o tont euz an hostaliri a zo var an hent, pemp pe c'huec'h banne *bété* a zindan he fri: ne ket eur babig oa; eun tam leviten a ioa var he gein hag a ziskenne beteg anter he zivesker; eur *parrécqué* bennag a renke beza dious an doare anezhan: — Couac, couac, couac... en dra c'helle; an daou veleg a iea gant ho hent eb ober van, eustum oant da glevet ar seurt musikou-ze. — Al lakipod a grie goassoc'h goas: *Hé! Mouché Curré, couac, couac!*....

Abars ar fin, unan eus an daou veleg a lavarás d'e-gile: Mar kirit, ni a roio d'an amezok-ma eur gentel marc'had mad.

Hag ar beleg da c'helver daou voussig hag a ioa o c'hoari *patati* var an hent.

— C'hoant o peus, potret, da c'hounid peb a vennek, eme ar beleg? — Countant mad, eme ar botred, petra zo da ober? — Gullet a rid ar goas-ze oc'h ober he baotr? Mar kirit ober eun tamik mez d'ezhan e roinn peb a vennek d'eoc'h. — Hag ar botred avad, mar guient, d'en em lakaat var gorf ho rochet evit ober ho labour. Sicour a c'houlennont digant pemp pe c'huec'h camalad: — Sell al lakes pikes, eme ar botred, ne peus ket a vez, lost leue, urupaill, lounk he zizun, dreb he drantel, ginou patates etc....

Hag ar *parrécqué* avad, eun droug ennan, a glaske sailla var ar voussig; mes ar mouss a zo ampar; caer en devoa, ar botred a dec'he hag a deue en dro goassoc'h eget eur vanden chass bihan varlerc'h eur vioc'h e breskign. An amezeien a deue er meas eus ho zi; an dremenedi a jome a za; hag an oll a zirolle da c'hoarzin o velet ar *gomedii*. Ar botred a droe, a zistroe, ha m'hen assur d'eoc'h, *litaniou Brest* a oue dibunet penn da benn. Ar paour keas *parrécqué* a renkas mont da guzat gant ar vez, hag ar botred avad, laouen-meur da veza gounezet ar victor, ha da veza great mad ho labour, a deuas da receo ho faeamant: Bennos Doue, aoutrounes, emezho, ha kenavezo eur vech all.

J. M. Kestimon

Histor Coll-Bara.

(Eizved pennad ha tregont.)

Fanch oa ar pabor euz ar vanden. Her gout hag hen discuez a rea aliessa ma c'helle. Bet oa er scol ha calz traou en devoa hanter-zesket. Evel calz a re all en doa great; desket en doa meska an droug gant ar mad hag ar gaou gant ar virionez.

Atao e lenne kement a c'houie fall, morse ne daole he zaoulagad var eul leor hag a gredche mad; eur stum mad d'en em gelen e berr amzer.

Eun dra guriuz eo, pa rebecher da eun den coll he amzer o lenn drogach, scridou fall, curiuz eo, a lavaran, gullet ar re-ze o respount gant eun ear divergout; — Evit anaout ar virionez, emezho, e ranker lenn ar pez zo mad hag ar pez zo fall. — Ar pez a zo estounussa eo biscoaz ar seurt-se n'o deuz lennet netra vad, ato ar fall, ar falla a gavent. An dra-ze, hervez va zonzj-me, a zo lavaret pik eleac'h bran. An dra-ze a zo gout liva' gevier.

Roit d'ezho eul leor mad e livirint d'eoc'h e c'houzount kement zo ebarz hag o deuz traou all d'ho inoui, mar o deuz c'hoant.

Er c'hiz-se, a forz da glevet lavarou an dud difeiz eun an iliz, ar relijion hag an honestiz, heb morse kemeret ar boan da c'hout petra lavar ha petra o deuz scrivet ar guella scrivanerien catholik evit rei lamm d'ar scridou fall-ze, e teuont da veza ezen gornek e kenver ho deve-riou a gristen.

Ar scrivanerien loudour ha pezel her goar mad ha setu perak e reont coulz ho micher. Ma carfet lenn ar respount d'ho gevier, ne ve ket cavet eun den honest na grife harz ar bleiz varnezho; mez eassoc'h tra da ober eo selaou eur c'hloc'h hebken pa ne vez c'hoant da glevet nemed eur zoun.

Fanch eta a oa eur pabor; an tarin da lavaret loudour-riach oa Cof-iod.

An artizaned all ne dremenent nemed evit glapezeien er vanden. Micher ar re-ze oa c'hoarzin da ober plijadur d'ar re all ha var ar poent-se oant direbech braz.

Evel am euz lavaret dija, oll edomp var hor skebel, tro oc'h an deiz, etc...

Me a ioa carget da beka an neud en eur c'hougn euz ar stal.

Pa erruaz an aotrou Cam, Fanch, an doctor braz, a lavaraz da Olier-vraz:

— Me garfe gout hag he Vajeste a aotrefe d'in caozeal?

— Pe seurt Majeste, eme ar patron?

— Majeste Olier-vraz, patron, a gav da lavaret en deffe pep hini he opinion.

— Pe seurt, pe seurt, pe seurt, eme ar patron?

— Evelse eman count er stal-man. Aman ne c'hell mui den lavaret grik nemed gant assant he Vajeste.

— Ne c'houzoc'h dare petra livirit, eme Olier-vraz; c'hui eo a garfe prena ho ginou d'an oll. An oll en em

lakeaz da c'hoarzin evel tud diskiantet, heb gout perak.

— Selaout, eme Olier, perag ec'h en em emellit ac'hanon-me; mar d'e libr an opinionou perag ne lezit va re ganen-me?

C'hoarz foll a benn a nevez.

— C'hoarzit daou c'hemment all mar kirit. Daoust ha me a laka va fri en oc'h afferou? Laoskit ac'hanon-me da ober va re; n'em euz ezom ebet ac'hanoc'h evit al labour-ze, banden dud didalvez ma'z oc'h.

— Clevet o peuz anezhan, eme Fanch; set'aze betec pelec'h e pak pasianted ar c'hacousien-ze! N'oar ket evit lavaret eur ger dirazho, nag ober eur c'hoarzaden na'maint prest da lammet evel souben ar brignen.

— Assa, Olier-vraz, eme ar patron, red mad eo gout badinat.

— Henez! gout badinat, eme Gof-iod, ne c'houezo biken. Henez zo 'vel eun dogez prest da gregi e kement hini a ra cherik d'ezhan.

— Ia! ia! eme ar re all tout, a eur vouez.

— Peoc'h, eme Fanch. Arabat eo lakaat tout an dra-ze var gein Olier-vraz. Fanch ne vije ket bet eun den evel-se, ma n'en dije ket darempredet ar veleien. Ar veleien, ar re-ze eo o deuz great he valheur. Eur vech ma vèzer coezet etre daouarn ar re-ze, emae echu. Ar re-ze a ra da gement a ia d'ho c'haout ober traou diez da gredi. Ma livirit d'ezho: E coustianz, n'oun ket evit ober an dra-ze, e livirint d'eoc'h eo pec'het dizenti outho. Ma oc'h euz an ear da zouti euz ar guirionezou invantef gantho e livirint d'eoc'h n'oc'h euz ket a feiz. Er c'hiz-se e reont d'eoc'h lounka a bep seurt niezennerez, a bep seurt ravoderez.

— Ar pez a rit d'in-me er moument-ma, ne ket gant ar veleien da vihana o peuz hen desket, var a velan oc'h desketoc'h c'hoaz evitho; me ranko digass anezho d'ar scol ganeoc'h-hu. Mar d'int ar pez a livirit, ar re-ze a zesko buhan, rag ne ket spered a vank d'ezho, na deoc'h-hu ken nebeut.

D'am zro, me fallaz d'in lavaret va ger d'am amezek.

— Me rei d'id, emezhan, serri da c'hinou, toussek an Indez!

— Pe seurt en deuz henez da vigourrat, eme Fanch, ar c'hilloc-raden-ze?

— Mar d'e libr an opinionou, eme Olier, perag ne gaozeffe ket evel ar re all?

— Sar da c'hinou, javedek coz, eme Fanch.

— Javedek coz, kement ha ma kerrot, eme Olier, mez da vihana n'em euz ket desket gant ar veleien ar pez oc'h euz-hu desket hebtho, insulti an dud.

Me a zelaoue an traou-ze tout gant plijadur, ar ginaouec ma'z oan.

Ar patron he unan a vouse'hoarze. Var an dra-ze me a oue casset da brena eun tam gazeten carget a sclabez, a loudourriach, a libertinach. Fanch a lennaz ar gazeten-ze heb ruzia, ken divergont hag eur c'hilloc var eur bern teil. Olier-vraz a rankaz eta prizounia he deod; me gav

d'in en doa great mad, rag anez em bije ranket marteze mont da glask eur gazeten falloc'h c'hoaz eget ar genta.

Ha ni, ginaouecien ma'z oamp, a zianveaz da vihana or boa an ear da jom extaziet o clevet eur panezenec ne anaveze ket muioc'h ar relijion hag ar veleien eget na anavezan-me paotr saout roue an Indez, o clevet eur sclanker n'en doa ket lakeat he dreid en iliz aboute he bask kenta, m'en doa morse her great. Abaoue an amzer-ze em euz talet evez, hag ar pez am euz an desteni anezhan eo, bep gueach ma clevan unan benag o tispenn ar relijion hag ar veleien, e c'hellan lavaret gant ar brassa guirionez eo an den-ze eun den fall, eun den difeiz pe eul lounk he zizon.

Clevit-hi ar re a gomz a enep ar gessionion var zigarez ar gessionion a ziscuill d'ar belec ar secrejou a famill, petra glask ar re-ze a gav d'eoc'h? Hervez va zonzj-me ar re-ze o deuz aoun dreist-oll na ziscuillfe ar gessionion secrejou all dishenvel dioc'h ar re-ze, ha na deuffe ar gessionion da ziframma digantho ar geiz a droum-plant.

Ha pa zonzjan em beffe gellet beza touellet gant begou moan ar seurt d'ar re-ze! Mennout a ra d'in mont gant ar gounnar! Eur vez eo evidon hag evit calz a re all marteze; rag eleiz a dud o deuz plijadur o credi diotach anet mad d'an oll; muioc'h a livirin, aliez n'ho c'hredont nemed abalamour da ze; seul diot e vez an dra, seul brez a vez d'he gredi, dreist oll pa vez pepret mad ha sallet gant eun dournad mad a c'hoalen groz.

Evelse ha brud zo d'euz eur guall skuer benag var stad tud a zoare pe dud a iliz, ractal ar brud-ze a zo digemeret ha skignet evel pa ve bet digasset gant eun eal var an douar.

Er c'hontrol, ha rezouniou zo, rezouniou mad zoken da gredi e vez faoz ar brud-ze, kentoc'h o pezo drebet eur c'haval d'ho pred evit m'o pezo lakeat ar rezouniou-ze da zisken e calz sperejou zo. Da vihana e vezint pell hag hir e difizianz betec lavaret: — Kea da c'hout e pe du e man ar virionez!

Evelse eta, m'o peuz bolontez da rei eun dra benag da gredi, lavarit eun diotach benag, ha bilim ganthan, hag eur c'halz a dud ho credo, heb o peffe ezom da rei rezoun ebet an disterra.

Penaoz benag a ra ar re all, evidon-me a forz da glevet sutal ar memez soun, am oa dija peurechuet d'he deski. Ar gamaraded, o c'houzout e teuen euz ar patrounach, ne ehanent da lavaret d'in a bep seurt droug euz a vistri an ti-ze. Cof-iod dreist oll n'en doa hano mad ebet da rei d'ezho. Ha c'hoaz en eur gomz anezho er c'hiz-se o doa an ear da gaout truez ouzin ha da lavaret d'in: En da interest e caozeomp.

— Dioual, a lavare unan anezho, na d'a ket da fiziout er razed iliz-se, tud ambitius, tud netra, ne c'houlennont ket vell eget lakaat ar bobl dindan ho zreid evit erruout...

— Evit erruout pelec'h!

— Eno eo!

— Mez perak, a c'houlenniz eun eil guech; pe seurt interest o deuz eno?

— Pe seurt interest, aneval gorn? an interest da lakaat ac'hanot er gaoued. Eaz eo d'id coumpren, ar re-ze, ar pennou touz-se ne glaskont nemed miret oc'h an traou da vont var araoc, abalamour ma ve an oll pinvidik ne ve paour ebet; neuze e talc'hont an dud er vizer hag en ignoranz evit gellout dalla ha cass ar bobl hervez ho faltazi! Hein! ginou treuffez, selear aoualc'h eo an dra-ze evidod.

Evit lavaret ar virionez ne goumprenen ket calz pe seurt ambition e vije hini ar vissonianen, hini ar seurezed, hini patrouned an ti en doa va digemeret, tud ne eostont ral a vech nemed an disprijanz hag a zilez pep tra tout evit gloar Doué; mez a bouez clevet ato ar gount-ze, cazetennou falloc'h c'hoaz, oan eat dija var ar memez hent gant ar re all.

NEDELEC.

(Eur pennad all eur vech all.)

Epad ar revolution vraz.

Ahout ez eus bet guechall e Daoulas eur person coz, a vije great an Autrou Pap anezhan. Setu aze unan c'hoaz hag en deus bet da ober epad ar revolution vraz. Kement eured a zo bet great a zong ar bloaveziou kris-se, etre Plougastel-Daoulas ha Plounevez-ar-Faou, a zo bet great, couls lavaret oll, ganthan. Ouzpen eun dornad caierou skrivet ha sinet ganthan a zo c'hoaz e Loperec evit testi a gement-ma.

Evit doare ne oa ket aonik an den, nag eus ar penn diveza ar zizon ne dlie ket beza ken nebeut. Rag var am eus clevet re goz o conta, ral a vech iliz Loperec a zo bet heb ofereu, da zul, epad ar revolution; na beleg estren ebet n'en deus biscoas he sklabez. An Autrou Pap peurlissa a lavare eno he oferen.

Eur zulvez da vihana, edo gant he oferen p'en em gavas ar re C'haz. An iliz a ioa leun couch, hag an doriou, a c'hellit credi, serret ha prenet cloz. Ar zoudardet, daoust ha ma oa eun dornadik brao anezho, ne gredjont ket mont re rust d'an dud fidel. D'ar mare-ze gant pep hini e vize eur leor oferen rust eun tamik; eur foueltren penbas, darn marteze zoken eur fusuil gantho. Clask trouz oc'h kement all a dud criz avoalc'h marteze da rei eur mest tol n'oa ket iac'huz, hag ouспен, ne glaske ar zoudardet en dro-ma nemed ar beleg. Hema gouscoude a achuas he oferen ken dinec'h ha tra. Divisket ganthan he ornamanchou, hag hen e mesk ar bobl; eur paizant brao anezhan, hir he vleu, eur jupen c'hloan rouz ganthan evel gant ar re all. Ar zoudardet a zacree, a jarnee, den ne flache. Eun heur.... div heur.... teir heur.... Ar re a ioa en iliz a jome en iliz, didrous o pedi; ar zoudardet a zaone e kichen an doriou.... Petra da ober? naon ha

sec'het a groge er soudardet keiz. Ar vourgaden ne ket braz; d'ar mare-ze oa bihannoc'h c'hoas; n'oa ket ennhu pemp na c'houec'h hostaleri evel brema; n'oa nemed unan, hag an hostis, dress, a ioa breur an Aotrou Pap. An naon hag ar zec'het, tudou, a zo goal botred.

— « Assa, eme ar c'habiten, ne dal ket d'eoc'h; digassit ama ho person hag e teuoc'h er meaz tout. » — Ger ebet en ilis. — « Mad, chomit aze da vervel gant ar zec'het mar kirit!... An hostis da vihana dont er meas da rei d'eomp eun dra benag, mez an hostis hebken. »

An hostis n'oa ket eun den criz a galon.

— « Ia da, emezhan, daoust ha ma ne d'oc'h nemed eun toullad lamponed, ne ve ket mad loskel ac'hanoc'h da vervel gant an naon; bremaik me zo o vont. Ar re-ze a ve goestl da vrevi pep tra du-man ma ne d'an ket. » — Hag an hostis er meas. Daou zoudard a oue losket da ziuual peb dor, ar re all a iez da heul ar Ian. P'en doa torret ho zec'het d'ezho da vad hag eun draik ouspen, Ian a iez d'he c'hodel da glask alc'houez an arbel. — « Assa, potred, aze ez euz bara e gorre an dol; mez mar o peus sonj da gaout eun tam amann pe eun tam kig da leda varnezhan, e rankan mont da glask an alc'houez a zo gant an hini goz en ilis. »

— « Ne ket chass omp-ni, michans, bara zec'h! It da glask oc'h hini goz buhan.... Eh! Eh! eur banne c'hoas araog. » — « Daou mar kirit. » Hag ar botred da drinka. Unan anezho a zavaz da vont gant Ian beteg an iliz. — « Mari, deus d'an ti 'ta gant an alc'houez. » Digoret an or da Vari, ha Mari er meaz, he c'hapot pe mantele destumet mad en dro d'ezhi. Ne grede ket lavaret eur grik ar baourez keaz Mari!... Dirag soudardet!

Digeri a reaz an arbel, ha goude, e savas d'ar zolier da jench he dillad. Ne oue ket pell o chench he dillad, hag hi o tiskan, mes e kreis an diri ez euz eun or da vont el liorz a drén an ti, ha Mari el liors. Bet eun hantér heur benag o tribi hag oc'h eva, e teuas sonj d'ar zoudarded da vont da ziuual an doriou, e keit ha ma vije ho c'hamaraded o leina d'ho zro.

P'en em gavjont, en iliz oa skuiz aoualc'h an dud evit doare. Goulen a reent da vihana dont er meaz. — « Ahanta, eme ar c'habiten, me c'houie e vijen deuet abenn eus ar beleg-se. » — « Pe seurt beleg, eme unan benag, ama n'eus beleg ebet. »

— Frazer zo ac'hanoc'h, n'emoc'h ket mechanz o vont da baska luz d'in-me.... Deuit er meaz dre an or yihan aman, peb hini d'he dro, ha me a ziskuezo d'eoc'h bremaik pe seurt beleg a zo aze. Hag an dud er meaz an eil goude egile. Sellet piz e oue outho. Den trist ebet, daoust d'ar skuisder ha d'an naon. Dont a reaz gouscoude an diveza er meaz.... Hag ar beleg? beleg ebet!

— « Crebie, eme ar c'habiten, claskit aze, potred, e kement korn zo en ilis, en toullou coves, er c'hram-

pou, er chantelo, en tour, e peb leac'h; ma n'omp ket sorset, en dro-ma e ma d'eomp, pa lavaran. » Clasket e oue, furchet e oue e kement toull a zo dre an iliz. Aotrou person ebet! — Ar sorcer! an diaoul! E peleac'h an diampet eo eat hennez? »

Ar zoudarded-se n'o deus gouezet biskoas marvad da beleac'h oa eat an Aotrou Pap en devez-se, na penaoz oa bet great an tol. Marteze c'hui a garfe gouzout. D'eoc'h-c'hui e livirin avad:

Pa zeuas an hostis da glask he hini goz, an Aotrou person a ias er meaz e leac'h Mari cuzet mad dindan eur c'hapod, sioulik e tigoras an arbel, ha p'en doa sklapet ar c'hapot er zolier ha flip! hag er meaz.... hag en hent mar gouie a dreus ar parkeier, ar guaremou, ha d'ar C'hrevel da guzat en eur bern colo. Setu aze. M. L. C.

KELENER.

An Tad ar Grand, euz a di an Tadou Jesuistet a Gemper, a zo maro pemzec dez bennac zo.

An Aotrou Queau, persoun Sant-Neven, a zo ive nevez maro d'an oad a zeitec vloaz ha tri ugent.

An Aotrou Marc, persoun Plougerne, a zo maro dirguener diveza, 26 euz ar miz.

An Aotrou Laurent, belec iaouank, a zo hanvet cure e Guilligomarc'h.

An Aotrou Kersimon, *Sous-principal* e scolach Lesneven, a zo hanvet persoun e Sant-Neven.

An Aotrou Cozic, cure er C'hastellin, a zo eat da Lesneven e plas an Aotrou Kersimon.

DAOULAZ. — An ugent euz ar miz tremenet, an aotrou Adam, juj a beoc'h e Daoulaz, en deuz torret he c'har deou en eur ober eur gammed c'houllo. An tor a zo erruet e kenver *an usern*.

PLOUZENIEL. — An drivec'h euz ar miz tremenet, an aotrou Kerouanton, adjoent-mear e Plouzeniel, a ioa o vont da Zant-Thonan en he witur; assamez ganthan edo he vreur hag eur paizant all. A greiz tout he loan a gemer aoun, a foll neat hag en em daol a henn herr var eur witur all a ioa o vont en he raok. Er stokad-se limounou ar witur zo eat a bastellou aman hag ahount hag an tri a ioa er witur zo bet taulet er meaz anezhi var an hent. An aotrou Kerouanton adjoent a zo bet torret he vorzed e daou leac'h; an daou all, dre c'hress Doue, n'o deuz bet droug ebet.

Pelloc'h or beuz anaoudegez euz a dan guall Loc-Maria-Berrien, hag euz an nerz calon en deuz discoe-zet an aotrou Marrec en tan guall-ze.

Unan benag a gavo marteze em aoump var an divezadou gant an nevezenti-man. Ma cavont kement-se eun droug, me respounto d'an den-ze n'euz droug ebet na zervichfe da eur vad benag.

An oll a c'houezo ne ket dre c'hloar en deuz great

an aotrou Marrec, person Loc-Maria, ar pez en deuz great. M'en dije dalc'het da eun dra ken tremeniad, ne ket a vremen e vijemp' oc'h embann ar veuleudi a virit; mez an aotrou Marrec evel calz all euz he gevredour, dre c'hress Doue, a gav guell cuzet eget rei da anaout gant an daboulin ar pez n'o deuz great nemed evit Doue.

Ia, dre c'hress Doue, ez euz hirio beleien, henvel oc'h St-Paol, ne gizont nag araog ar mor, nag araog an teodou fall nag araog an tan memez pa vezont e tro da renta servich da eun ene.

Tan guall Loc-Maria-Berrien

N'euz ket c'hoaz pell e comzen euz a aotrou persoun Penharz en deuz peder vetalen da staga var he vruched evit beza saveteet calz tud var nez beza beuzet; n'euz ket pell c'hoaz ken nebeut eun eskob euz hor bro, aotrou'n Eskob St-Briec, a lavare sclear ar virionez d'ar bobl fiziet ennhan, en desped d'an abegou zo bet cavet en he gomzou; e Loc-Maria-Berrien e cavomp eur persoun bihan, mez braz a galoun, a ia en tan evit savetei ho buez hag ho ene d'he barrisioniz.

An dec euz a viz du 1876, var dro pemp heur hanter euz an noz, en eur gear hanvet Kersaliou-Lann, e crogaz an tan guall. Ar vourgaden-ze a zo var dro eur c'hard heur euz a vourg Loc-Maria. Unan euz ar re genta erruet var an dachen oa an aotrou Marrec.

Eur vatez en eur vont d'ar c'hraou gant eur c'houllo en he dourn e doa lakeat an tan. Setu petra eo mont er c'hreier heb letern.

En eun taol count edo an tan partout. Tiez-hanvez, lojamanchou all evel granchou, marchossiou, creier saout, ha vardro hanter cant miller golo a iez an tan dreizho evel dre eun torchad lin. En eur moument ar vourgaden a deuz henvel oc'h eur fourniz a c'horer da boazat raz; ha dour er c'hountre n'oa ket, aoualc'h da vihana, p'eguir eur pennad a ioa n'oa nemed eur punz o rei dour d'ar geraden a bez.

Eleiz a dud diredet var al leac'h a ioa eta coundonet da zellet oc'h an tan-ze heb gellout he ziarben e giz ebet. Eul loden all, dre druez oc'h ar re a ioa ho danvez o tevi, a zicoure anezho da jacha er meaz euz ho ziez ar meubl hag an traou talvoudussa o devoa enno. Guassa zo evit savetei ar meubl-se hag ar pep guella a hent all lod en em lakeaz en danjer ar brassa. Bizouarn hag he c'hreg gant unan euz he nizien hag eur mignou d'ezhan a ioa a zevri en ho zi o tastum ho zammou dillad guella hag o tiblaz ho meubl gant esper ho zeuler er meaz araog an tan. En ho gourre ha tro var dro d'ezho n'oa nemed tan. An doen, an treustou, ar mogerioù, an or he unan a strake gant nerz an tan. An dud keiz o doa c'hoant, tra eaz da goupren, da ziframma eur bastel benag euz ho madou digant al laer didruez a greske he naoun dre ma trebe. Ne zontent ket e pe seurt riscl edont ho unan. Euruzamant an aotrou Marrec a oa eno hag ar pez a glaske oa gout ha n'oa den ebet en tiez e danjer ho buez.

Lavaret a rear d'ezhan pe leac'h edo Bizouarn. Ractal, en dezped d'ar flamm a zavaz ac'hano, ez a en eul lam da doull an or da grial varnezhan dont er meaz ma n'en deuz ket a c'hoant da veza devet ez veo.

Bizouarn ne rea van, siouaz!

Ar beleg neuze, o velet n'oa mui amzer da goll, a ra eul lamm en ti, a beg er pevar malhenruz a ioa o vont da veza enterret el ludu euz an ti, hag ho stlap er meaz an eil goude egile.

Hen he unan, evel eur pastor varlerc'h he zenved, a glask an or da zont er meaz, pa goez e diabarz hag e dianveaz an ti, ar zolier en eun tu hag an doen en eun tu all.

An tri goaz n'o done droug ebet, mez ar vaouez a oue pilet e creiz ar flamm. He fried he zavaz ac'hano. An droug n'oa ket euz ar re vrassa; he daouarn a ioa bet eun tamik suillet.

Mez an aotrou persoun eo, an aotrou persoun a jome en ti e creiz pechadou glaou bero great gant treustou a bez! A bouez lavigat ha poania da deuler ar glaou-ze divar he c'honk, da gass re all divar he hent gant pinsetezou Adam, e c'hell erfin, da ioa an oll, paka an or a ruillou. Ractal e savaz en he za. He dok a ioa e liou an aman rouzet, he zoudanen e liou ar pri melen. He vleu, he valvennou a ioa eat d'an anoun, he dal hag he empenn a ioa bet guall dizet; gorre he zaou zorn ha pal he zorn cleiz a ioa paredet oll. Mad! selaouit c'hoaz ar belek-se en desped d'he boan: *Damp'ed a vo, aze e tom avad!*

Bigre! evel a lavar lod, n'oun ket estounet e vije tom eno; mez ar pez a c'houzoun c'hoaz eo caloun an aotrou Marrec a zo bemdez tomoc'h eget ar glaou o deuz rostet he izili. Caloun eur belek ken aliez gnech m'en deuz eur zervich mad da renta a zo treac'h da gement zo, treac'h d'an dismeganz, treac'h d'ar mor, treac'h d'an tan memez.

Ar c'hollou great gant an tan guall a zo braz; unan hebken euz ar re zo devet ho fe a dra a goll daouze mil lur benag.

Ar pevar den saveteet gant an aotrou Marrec a zo salo. An aotrou persoun he unan a zo brao adarre; mez guall fall eo bet an daouzeved devez goude he daol caer. An donen divar he dal a zo coezet an devez-se evel eur manek euz a zourn eun den. Credabl egiz ma lavar, oa bet tom d'ezhi. N'euz forz lakeat ez euz eur pensel nevez er plas-se, an aotrou Marrec, hor mignon, a zo iac'h adarre.

Meuleudi d'ezhan ha iec'hed paduz! grass d'ezhan da c'hellout c'hoaz explika an taolennou. P'e guir eo bet eleac'h m'oa ken tom me gred ne vo ket braz hivi-ziken ar boan en dezo o rei taolen an ifern, hag ar re her c'hlevo o prezek n'o dezo ket ken nebeut a boan oc'h he gredi, dreist oll ma ve staget ar goaz a honor var he beultrin.

NEDELEC.

Triumph ar relijion gristen.

Daou zen, anavezet mad evit ho c'hassoni a eneb ar relijion gristen, ar c'henta hanvet Sansas, depute euz a Vourdel, hag egite Buloz, rener ar gazeten hanvet *La Revue des Deux Mondes*, a deu da rei en eur vervel eun dislavar da gement o deuz great ha lavaret epad ho buez a enep ar relijion catolik. Ho daou araog mervel o deuz goulennet hag obtenet an oll zicouron euz an Iliz, da lavaret eo ar sacramanchou.

Setu penaoz a c'hoarvez. Ar re gintussa, an ene-bourien vrasa euz ar relijion, pa zao beac'h varnezho, pa zantont ar vuez o techet digantho, pa velont n'o deuz mui da gousta var ar bed, a zo mall gantho anza ar pez o deuz nac'het epad ho buez ha goulenn sicour digant an hini o deuz flipateat a zoug ho amzer.

Pebez Kentel !!!

Eur bern Teil.

En amzer Nedelek, amzer an erc'h er vro,
Eur menezik gwen kan a rea he baotr faro.
Fougeus e selle oud ar gwez distronket ;
Gant he gurunen erc'h hen oa Roue ar bed.
He dro da bep hini, eme ar menezik ;
En anv c'hui oa laouen, ha me a oa paourik.
Gant ho penn kurunet a zellioù, glaz an oabl,
C'hui d'an nevez amzer d'in-me a c'hoarze goab.
Laboussed a gane seder var ho prankou,
Ha me, a lavarec'h, oa lous 'vel an ankou.
Den na labous ebet varnou troad na dole ;
Ha cetu c'hui breman ken dilezet ha me.
Chans vad d'ho tivrec'h noaz abenn ar bloaz a zeu
Ra vo miret ho penn gant an taoliou arneu !
Mes hirio ar menez o peuz da zaludi.

Epad m'edo 'velse oc'h en em bompadi,
Eun tol heol a deuas : kenavo, kurunen,
Ha d'ar menezik paour dizoloet he benn.

Divinout a raffac'h, c'hui lenner a skiant,
Pe seurt Roue a jomas dindan ar firmamant.
Ar menez a oa teil, eur bern teil, netra ken ;
Eur bern teil louedet, mad da gaout irvinen ;
Eur bern teil a bep seurt, dilezet en abek
Ma n'oa ket c'hoas ar poent da c'hounid an avrek.
Pelec'h ne iaffe ket ar c'hloar d'en em fourra,
Pa zao lorc'h ha fouge en teil koz er vro-ma ?

Ar menez a veler e kenver dor ar c'hraou
A zervich da skeuden d'ouspen unan ha daou.
Meur a zen a furnez eus an amzer guechall
Ma ve distoet ho brud a dalfe kement all.
Ne gomzan ket aman eus tud vras hon amzer,
Va zeod a ve re hir, va c'harantez re ver.

J. M. G.

PRIZ AN ED.

TAOLIT EVEZ. — Ar priz merket da genta eo priz ar marc'had diveza, hag ar priz merket d'an eil eo priz ar marc'had araoc.

KEMPER. — Marc'had ar 27 a vis genver.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz.....	25 l 50 s	25 l 50 s
Segal.....	20 00	19 50
Eiz.....	19 00	19 00
Guiniz du.....	24 00	24 50
Kerc'h.....	20 50	20 50
Avalou douar.....	8 50	7 50

POUNT'N-ABAD — Marc'had ar 25 a vis genver.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz.....	26 l 25 s	26 l 25 s
Segal.....	18 75	16 88
Eiz.....	18 26	17 76
Guiniz du.....	» »	» »
Kerc'h.....	20 50	20 26
Avalou douar.....	7 50	7 50

CASTELLIN. — Marc'had ar 25 a vis genver.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz.....	25 92 s	25 l 92 s
Segal.....	24 15	20 58
Eiz.....	19 00	18 50
Guiniz du.....	22 64	22 93
Kerc'h.....	20 00	20 50
Avalou douar.....	7 50	7 00

Postillon-Breiz.

Lizeren ha Numero banden ar re n'o deuz ket c'hoaz paet ho C'hazeten.

- B.** — 10, 12, 26, 33, 43, 57, 60, 69, 70.
C. — 12, 34, 37, 38, 53, 70, 109, 112, 114, (25 a dle 3 lur 75 s.) (149 a dle 11 l. 75 s.)
D. — 11, 19, 20, 37, 38, 41.
E. — 9, 28, 35, 36, 39, 44, 46.
G. — 1, 17, 22, 26, 27, 36, 54, 113.
H. — 3, 15, 18, 27.
J. — 4, 9, 26, 36.
K. — 5, 32, 33, 40, 44, 52, 56.
L. — 2, 16, 28, 44, 46, 52.
M. — 29, 30, 44, 63, 77.
O. — 1.
P. — 6, 17, 27, 48, 54, 70, 87, 89, 94, 93, 94. (22 a dle c'hoas 22 lur 25 s.)
Q. — 6, 16.
R. — 9, 14, 17, 23, 44, 57, 64, 74.
S. — 3, 5, 10, 19, 26, 45, 46, 60, 66, 71, 74, 82, 92, 96.
T. — 17, 18.
V. — 9.
 3 Nantes, 9 Paris, 11 Bressieux, 13 Cette, 25 Izé.

Ar re o devezo paet var ar zizun a vezo lamet ho numero divar an daolen-ma a benn ar zizun varlerc'h.

Perc'hen-Merour : AR. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gant AR. DE KERANGAL.

FEIZ HA BREIZ

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA

Casset bep sul da gement kristen a gomz ar brezounee

PRIZ AR GAZETEN

AR MARC'HAD D'HE C'HAOUT BEP SIZUN EPAD AR BLOAZ A GOUST :

**DAOU SCOUET evit ar Finiêter, — ar Morbihan — ha Costez-an-Nord
SEIZ LUR evit an departamanchou all.**

Ar marc'had a dle beza great ha paet ato e ti an Aotrou AR. DE KERANGAL, Perc'hen-Merour, e Kemper
Ar scridou da lakaat var ar gazeten a dle beza casset d'an Aotrou MORVAN, chaloni, kenta scrivanier,
Pe d'an Aotrou NEDELEG, eil scrivanier, ru Bourg-les-Bourgs, 26, e Kemper.

KEMPER, 10 a vis C'houevrer.

Cuzul d'an dud pouner gleo.

Pellik zo dija e criomp a bouez hor penn da lavaret paea d'eomp marc'had ar gazeten ken evit an amzer dremenet, ken evit an amzer da zont. Pep hini a c'hell gullet ez euz c'hoaz var dailler hor c'hazeten eun nebeut mad a numeroiou o choulen beza paet.

Lavaret a zo bet great d'eomp n'or boa ket a urz en hor c'hountchou. Ar seurt rebechou-zé n'int ket eaz da glevet, ha discuez or be ho merit a ve marteze diessoc'h c'hoaz. Ma vijemp eun den venjansus or boa breman tro vrao da gass an dorz d'ar gear, rag e guirionez ma n'euz ket a urz en tu benag, peleac'h e vank nemed e tu ar re a jom heb hor paea, pe da vihana pell amzer heb digass d'eomp ho arc'hant, ar pez a vez caoz da vescount ha da facheri.

Rag evelhen e man count. Ar re a jom bloaz, daou ha tri bloaz zoken heb paea, a ia en egar pa bedomp anezho da baea ho dle.

Daoust, emezho, ha ne dliac'h ket beza goulennet oc'h arc'hant e mare hag en amzer? perak ne renkit-hu ket ho countchou bep bloaz da vihana?

— Piou eo ar re a gri evelse? ar re a zo ho numero var dailler ar gazeten, tri pe bevar miz zo. Daouzec sizun zo em aoump o pedi anezho d'hor paea, ha da c'houde e livirint c'hoaz d'eomp — perag eta ne renkit ket ho countchou e poent? — Mez, a livirin d'ezho, ho count a zo great. Pañ eta ractal pe aben nebeut aman o pezo daou vlavez da baea eleac'h unan, mar fell d'eoc'h da vihana derehel mad da Feiz-ha-Breiz.

Goude beza kemeret hon amzer da c'hout petra vije guella da ober, setu aman petra or beuz sonjet :

Ar re a vezo ho numero var ar gazeten abenn fin ar miz-man, a resevo ar miz a zeu dre ar post hag en ho mizou, eul lizer hag an noten euz ar pez a vankont d'eomp, evit ar blavez 1876. Er vech diveza, varlene, pa gemeremp ar garg da ren Feiz ha Breiz or boa laosket pephini d'hor paea hervez he goustianz; n'her graimp mui; set' aze hag a zo selear.

Entent a reomp ive beza paet er c'huac'h miz kenta euz ar bloaz 1877, gant ar re o deuz marc'had evit ar blavez-se.

Hiniennou a vez paet ho c'hazeten d'ezho gant kerent, mignoned pe vadoberourien. D'ezho d'en em glevet etrezho. Ni a zo red mad d'eomp goulenn hon arc'hant digant ar re a resevo hor c'hazeten. Tremen a raffemp gant rezoun evit tud diskiant, ma'z affemp da c'houlenn paeamant digant re all.

Ar re ne fello ket d'ezho soubla d'ar pez or beuz lavaret, ne resevint ket ar gazeten goude ar c'huac'h miz etiu; mez ractal e resevint ho noten. En em garga a reomp da zerc'hel d'hor ger, ha da rei an desteni or beuz kement ha marteze muioch a urz evit ar re a rebech d'eomp n'or beuz ket.

AR. DE KERANGAL.

**Maro an Aotrou Marc,
persoun Plougerne.**

N'euz ket pell e lakeamp ama ar brezegen gaer en doa great an Aotrou Perrot d'he barrissioniz eun nebeudic hebken abarz rei he ene da Zoue. An Aotrou Marc siouas ! n'en deuz ket gallet parlant var he dremenent ; scubet eo bet en eun taol. Eun tachad a ioa ne oa ket iac'h, ha gouzout a rea he unan edo e risel da veza sammet evelse ; rac, petra bennac ne jome ket d'ar guele ha ma c'helle dibri ha lavigat, ec'h anae mad he glenvel, hag ar c'hlenvel-se ne bardoun ket ! Mes n'en doa tamm'nee hamant ebet gant an dra-ze ; n'e ket eun den hag eur belec eveldhan en devije aoun rac ar maro ! N'oa ket c'hoaz pell en doa lavaret d'he gureet : — « N'euz forz petra c'hoarvezo, emezhan, evidon-me a zo prest. » Euruz ar re a varv er stat-se ! Hag e vent skoet en eun taol trumm, nemet bubannoc'h a ze ne d'aint da velet Doue d'ar baradoz.

Goulsoude maro an Aotrou Marc a zo eur c'holl braz evit parrez Plougerne hag evit an escopti a bez. O comz evelse, a c'houzoun ervad, ne ran nemet lavaret ar pez a zonz an Aotrou'n Escop he unan. Parris-

sioniz Plougerne a ioa bet euruz da gaout an Aotrou Marc evit persoun goude maro an Aotrou Rivoalen, ar belec santel-ze en doa bevet en ho zonez epad keit amzer hag a ioa caret ha donjet gantho oll evel eun tad. Ne one ket pell na deujont da gaout evit ho fersoun nevez ar respet hag ar zentidigez o doa bet hed ar vech evit ho fersoun coz.

D'ar mare-ze, an Aotrou Marc a ioa dija brudet e kement corn zo en escopti evel eur c'honferanser dispar. Abaoue eo bet superior ar retrejou e Lesneven. Pemp guech ar bloaz e tremene eiz dez eno; mes an dra-ze ne vire ket outhan da vont da rei missionou ha retrejou e leac'h all, bep tro ma veze galvet ha ma veze eaz d'ezhan mont. E Leon n'ez euz nemeur a dud, deuet eun tammic var an oad, ha n'o deffe ket he glevet o sarmoun pe o conferansi. E Kerne en deuz prezeget ive meur a vech. Eun dudi oa beza oc'h he zelaou. Nag hen a c'houie distaga brezounec c'houec! Ha dindan ar brezounec-se pebez guirioneziou eaz d'an oll da gompren! Diflat oa ato en he gomzou, ha rei a rea he damm da bep hini heb damant da zen hag heb aoun rac netra.

Ar pez am euz remerket ar muia en he brezegennou hag ive en he gomzou ordinal, eo he respet, he zentidigez hag he garantez evit an Ilis hag hon Tad santel ar Pab. Ne brezege ha ne gomze morse gant muioe'h a nerz hag a dan eget pa zave he vouez a enep ar re a glask teuler d'an traon var eun dro ar feiz hag ar religion. Var ar re-ze e skoe en dra c'helle evel eun den a zo var ar barr en eur c'houc'h dorna. Gant he speret lemm hag eun hag he galoun leal en doa comprenet abred ne c'hell morse Jesus-Krist hag an diaoul beza mignounet, nag ar Virionez, merc'h da Jesus-Krist, rei an dorn d'ar Gaou, mab an diaoul.

Abalamour da ze n'oa ket evit gouzanv ar c'hazetennou hag ar scrivaniere, catholic var ho meno, a gave d'ezhan a dostenne re ouz enebourien an Ilis, hag a rea realazic d'ezho var digarez ho gounit. Sonj en doa marteze euz ar rimadell-ma am euz clevet guech all em bugaleach:

Ne c'hell ket an oan hag ar bleiz
Cousket ho daou er memes neiz.

Abalamour da ze c'hoaz he vrassa aket en he barrez a oa da zivoal ha da zifen feiz he barrissioniz a enep ar falz doctoret a zo brema ker stank en hor bro. Eur mestr oa da zizelei finessaou ha troiou camm ar seurt tud-se. Kerkent ha ma sante e vezent oc'h essa en em zila etouez he zenvet, e veze clevet dioc'htu o crial a bouez-penn: Harz ar bleiz!

Setu aze petra en deuz great an Aotrou Marc epad he vuez: discleria brezel d'an drouc ha d'ar gaou e kement leac'h m'ho guele o clask beza treac'h d'ar mad ha d'ar virionez, ha labourat heb ehan da zavetei an eneou ha da vaga ar feiz er c'halounou. Al labour-ze en devije gellat da ober c'hoaz epad meur a vloaz; rac chomet oa rust da velet, ha n'oa ket coz, da lavaret coz, p'e guir n'oa ken nemet tri bloaz ha tri ugent.

Mes Doue en deuz sonjet en doa dija labourat aoualc'h, hag oa poent rei d'ezhan en env ar recompan en doa meritel.

Evit discouez an istim en doa evithan, an Aotrou'n Escop en doa he hanvet, tri bloaz bennac zo, chaloni a henor euz he ilis cathedral. Mes an Aotrou Marc a ioa ken dic'hloar ha biscoaz gant he gap du. Ne gomzinn ket ama euz ar pez ma oa en he brespital, nag euz an digemer laouen ha calouec a rea d'an oll, ken d'he genvreudeur beleien, ken d'he barrissioniz. Ne gomzinn ket ken nebeut euz he garantez evit ar beorien, euz ar zoursi en devoa euz ar re glanv; aoun am euz da astenn re ar pennad scrid-ma a zo dija goal hir. Evel testeni euz he galoun vad, e livirinn hebken e roas eun deiz da superior ar Freret pemp cant lur en eun dornad evit he zicour da ober var dro he gouent eun tamm labour a gave deread ha n'en doa ket a be-a-dra da gass da benn.

Enterramant an Aotrou Marc a zo bet unan euz ar rezolana am euz guelet em buez. Eur c'hant belec bennac a ioa eno, diredet euz a gement corn zo en escopti, hag en ho zouez ez oa eur maread chaloni ha persounet canton. Ar bourkis oll o doa serret ho stalion e sin a gaon, hag an dud divar ar meaz a ioa deuet ive muia m'o doa gellat evit heul betec ar bez ho fersoun muia caret. Tri mil a ioa da nebeuta etre ar bourkis hag hi.

Parrez Plougerne a zo unan euz ar parrezion el leac'h m'eo crenva ar feiz, el leac'h ma talc'her guella d'ar religion, el leac'h ma vever muia e doujans Doue. N'e ket eno eo e ve roet scouarn da brezegerien ar gaou, da vistri-scol an diaoul a zo ker stank en hon amzer-ni! Mes ive ar barrez-se e deuz bet evit persounet e-pad ar bloaveziou diveza-ma, (heb counta ar re e doa bet araoc), daou bastor mad ha santel, an Aotrou Rivoalen hag an Aotrou Marc, hag a veze bepret var evez evit pellaat diouthi *Breiz an eneou*. Plijet gant Doue cass d'ezhi heb dale eur persoun nevez henvel oc'h an daou-ze!

MORVAN, Chaloni.

Paris epad ar Vrezel.

Eun tachad zo n'em euz ket scrivet d'id, da vihana divar benn hor c'henvroiz e Paris epad ar vrezel. Brema setu me crog a nevez em pluen houarn; rac houarn eo evel ma tle beza evit scriva divar benn ar stourmou. N'e ket, a c'helles credi, ma'm beffe ar zonz diskiant da gaozeal euz an traou-ze evel eun den a vrezel; nan, ar c'hoant am euz eo merka dre renk ar pez a zo erruet. Goulscoude evel ma'z euz levriou aoualc'h divar benn kement-se, ha potret e Breiz hag o deuz guelet coulz ha me, goazet hag a zo goest da gounta hag her gra guelloc'h egedon-me, e kendale'hinn da verka d'id ar varvaillerez am euz bet epad an amzer-ze gant soudardet ha mobilet hor bro muia caret.

Eun dervez oan eat da di ar Freret a zo e *Passy*, freret *La Salle*, freret a bevar manch. Ar frer Philipp, ar frer-ze ker brudet, a ioa eno d'an ampoent. He zaludet am euz; he bortret great gant *Vernet* a zo eno ive. Eur breizad, keginer gantho, a oue carget d'am henchha dre ho c'houent a ioa neuze dija great eun *ambulans* anezhi. — « Me, aotrou, eme ar frer-ze, a zo eur bretoun sot p'e guir ne c'houzoun ket ar brezounec; mes me ia d'ho cass da gaout soudardet hag a vrezounekaio ganeoc'h. » Kerkent ec'h errujomp dirac eur guele. — « Brema m'ho lez ama, eme ar frer, rac mall e d'inn mont da aoz lein. Hag ouspenn, setu aze eur zoudard iaouank ha ne c'hoar ger gallec ebet coulz lavaret; bemdez ema o c'houlen eur belec euz he vro; livirit d'ezhan eur ger hebken hag e velot an heol o para var he dal, ha brezounec o nijal euz he c'hinou evel drouc'hanet bihan o tifouppa euz ho neiz pa deu eur scolaer da skei eun taol baz var ar c'hleuz. »

Ar frer a reas neuze eun dro var he zeulou, ha me ractal d'ar zoudard iaouank.

— Ha d'eoc'h, va mignoun, penaoz ema ar bed?

Ar paotr a jomas eur pennad evel mantret.

— Petra, emezhan, oc'h uvreal emaoun?

— One, eme ve; n'e ket eur spess eo a zo dirac da zaoulagad; kig hag eskern am euz evelvoud; belec oun ouspenn, hag ar brezounec am euz desket var barlen va mam, a drugare Doue.

— Assa, aotrou persoun, dioc'h an doare ma comzit, e tleit beza tost d'am parrez-me.

— Ha te, dioc'h ma comzes, ne dlees ket beza pell dioc'h va hini-me ken nebeut. Me lakaffe claoustre oud eur pagan.

— Ia, aotrou persoun, dre c'hras Doue; rac eno ema ar guella bro evit ar feiz hag ar religion.

— Te c'h euz anavezet Moncheu Rivoal?

— Holla! an dour a lakit da zont em daoulagad. Ia, ia, Moncheu Rivoal ha Moncheu Drogou, ha...

— Joa ez poa ive oc'h an aotrou Drogou?

— Oh! petra livirit? Ia, hag e ve trouc'het va gar deou, ez affen d'he zaludi var va gar cleiz ma'm be an eur-vad-se.

— Te a c'hoar c'hoari garric camm'ta?

— Hen deski a raffen da vihana evit mont da velet an aotrou Drogou.

— An aotrou Gourc'han a anavezes ive?

— Han! hennez avad a zo adarre eun all. Iche! pebez prezeget! Noblechenic! pa loppe var ar vezvieren hag an everezet dour rouz, e save maged bep taol dindan he freill.

— Assa, paotr, pe hano ec'h euz?

— Va zad a veze great Pount anezhan.

— Mad neuze, nemet Ian he vam e vez, e rankes beza Pount ive, hag e c'helles lavaret da bep unan: « Ma n'oc'h euz ket anavezet an tad, me a raio d'eoc'h anaout ar mab. »

— E fidoustaoc'h, aotrou, n'oun ket eur goal hini; mes evel kent eun nerz *cruel* am boa araoc ar barrad clenvet zo couezet var va choug.

— Mad, ne ve ket lavaret, va mab paour; rac ken trent oud ma ve guelet ar goulou roussin a dreuz da gostou.

— Ia, siouas! mac'haniet oun, treut-gagn oun lakeat. Mad, aotrou, me veze ato an dounna er mor da jacha ar bizin gant va c'hrog; atao betec toull va gouzoug; ha distaga lammon'ta dreist an tarziou-mor a zave ken huel ha ker pouner gant avelou foll ar goanv.

— Neun a c'houzout ie'ta neuze?

— Evel eur moroc'h, aotrou.

— Mad, me c'hoar ive; mes penaoz eo eat da nerz diganes?

— Penaoz? Va Doue! va Doue! pa zonzan nag a c'halloud em boa-me! Aotrou, comprenit e tougen, ouspenn va zac'h va unan, eur zac'h all, daou zac'h all, tri zac'h leue oc'h va choug ha teir fuzuil var va scoaz, hag e valeen ken drant hag eur c'hilloc iaouank, plun he lost hag he ziouaskell o creski hag o luia. Mes allas! d'ar fin eo deuet varnomp ar vizer vrast. E *grand gard* e vezemp; eun dourbill c'hlaou a goueze er foz or boa great evit gellout c'hoari coucouc pa glevchemp bouliji ar Prussianet o suta. Tost da dri dervez ha teir nozvez oun chomet eno beuzet betec va hanter.

— Ha ne deue den da zavel ac'hanod euz da c'hard?

— Ne c'houien ket rei da entent mad aoualc'h oan bet dija an amzer red, ha marvad ive e veze great an ouill ganen abalamour n'oa ket goest d'en em isplika. Ar pez zo sur da vihana eo eno am euz paket va stal.

— Paour keaz Pount!

— Me garje ervad e vijen bet pount neuze, n'e ket a hano hebken eo avad.

— Perac'ta, potr?

— Perac? e feiz ie sur abalamour ar pount peurvuia n'e ket dindan an dour eo e vez, mes var c'horre.

— Te zo eur farser evit doare.

— Oh! brema eo tennet ar voazamant-se diganen. Guech all avad pa vezen a za var ar gazeken vizin, oc'h he blenia var ar mor, va c'hil-crok e penn va divreac'h, me c'houie distaga da c'hoazet ha da verc'hed an arvor pe a dra da zivergla ho c'hornaillen.

— E Lesneven out bet ive?

— Ché! ma ne ven ket da vihana. Mes n'e ket avad gant va c'hil-crok eo ez ean di, gant va fenn-baz eo.

— Ar penn-baz, ha n'e ket han? a zo goassoc'h eget eur zabren.

— Oh! ia, pa'z e guir zur e torremp gant hor pennou-baz sabrinier an archerien, ar peziou sabrinier-ze evel a c'houzoc'h.

— Petra? c'hoari o peze'ta gant an archerien?

— Oh! n'on deveze ket sur, nemet da lun da bar-

daez pa veze echu ar foar pe ar marc'had, ha pa veze savet an odevi d'hor fri.

— Ah! lampounet zo ac'hanoc'h! Mes, dioc'h a leveres, mar d'eo treac'h ar penn-baz d'ar zabren, e tleffet rei peb a benn-baz d'ar zoudardet da vont da c'hoari oc'h ar Prussianet.

— Evelse a zonjen ive ken n'oun deuet da gompren e ve neuze eaz d'ar Prussianet hon dizarmi.

— Penaoz 'ta?

— E feiz, n'o deffe, lod anezho, nemet ober neuze da veza a unan ganeomp, ha pa vemp cousket, trouc'ha, pe derri, pe eskennat hor pennou-baz, pe ho lakaat dindan pot ar zouben.

— Mardouchoun, te zo ennoud danvez eur c'habiten. Count d'inn 'ta penaoz oud erruet er gear vraz-ma.

— Aotrou keaz, ma lavarfen d'eoc'h, evit counta an dra-ze, kement a c'her hag a c'hammed am euz great, e chomfe ho coan a dreuz; mes me drouc'ho berr... Me a ioa en arme *Vinoy*...

— Chè! te a ioa brao d'id neuze; rac hennez a zo eun den a zoare. Ne c'houzout ket he histor?

— Nan avad.

— Mad, sell; *Vinoy* a zo mab da eun hostis, ha ganet e costez Grenobl en eur barrez ha n'ema ket goall bellou dioc'h ar Salett. Great en doa he studi da vont da velec, hag eat oa zoken d'ar siminer. Mes pa deuas ar mare evithan da receo an ursiou sacr, e troas en he benn mont da zoudard, hag hen d'an Afric. Ne oue ket pell evit paka galonsem. Eun dervez, setu e santer e oa an Arabet oc'h en em zastum en tu all da eur memez a enep ar Francisien; hag ar jeneral a c'houlennas eun den a galou, a benn, a lagad, a zorn hag a droad, evit mont var lein ar menez da velet pe-seurt kesteuren a rea an Arabet. Ha *Vinoy* dioc'h tu: « Jeneral, me ielo. » Neuze e oue roet d'ezhan eun nebeut soudardet d'he zicour. Hag hi mont ha mont. *Vinoy* en em zilaz ker sioul hag eur c'baz coat dre ar bodennou; evel eur glazard e crimpas dre ar guinojennou, hag araoc beza bet remerket ha discuillet gant *grand gard* an Arabet, e c'hellas counta pet a ioa euz ar re-ma. Pa glevas an tennou o fic'hal en dro d'he ziscouarn, oc'h en em jachas prim ha buhan; tear ha tear e tiskenne, ha poent oa. Evel eur roue e oue digemeret gant ar c'horonal; he hano a oue embannet gant meulendi dirac an oll zoudardet all, ha douget evit ar groaz a honor.

— Mardoust! n'oa ket fall d'ezhan!

— Ia, mes divar gement-se e vennas en em gaout ganthan ker goaz ha beza tapet gant an Arabet.

— N'e ket possubl, va Doue benniget!

— Chom peoc'h 'ta ma c'h echuin va histor.

Ar c'horonal a lavaras da *Vinoy*: « Va mab, gounezet oc'h euz ar groaz a honor, ha d'eoc'h eo a vrema. N'o peuz ken da ober nemet rei d'inn eur rouden da ziscouez oc'h badezet, ha tenna oc'h oad euz a di-kear ho parrez evit ma viot douget var ar c'hahier. » *Vinoy*

en eur scrabat he scouarn: — « Non de chien, emezhan, me zo goal baket. » — « Penaoz 'ta? penaoz 'ta? » eme ar c'horonal: — « E fidandoustac'h, eme *Vinoy*, hen anzaoc a rankan: me zo bet er siminer; mes ne gave ket d'inn e vijen galvet da vont da velec, ha setu me da rei va hano evit mont da zoudard. Mes n'em euz ket roet va guir hano, eun hano faoz am euz keme- ret; rac aoun em boa na vijen anavezet gant potret an Dauphine, discuillet gantho evit beza bet soudanennet, ha na vije great goab ac'hanon abalamour d'an dra-ze. »

— N'ec'h euz ket great mad, va mab, eme ar c'horonal; rac dont euz ar siminer pa ne vezer ket galvet da vont da velec n'e ket eun dishonor eo, bag a dost. Mes brema bez dizoursi; pa vezo gullet ar groaz a honor o luia var da vruched, n'en devezo peb hini nemet muioc'h a respet evidod o c'houzout az peuz sonjet da genta mont da velec; rac ar belec hag ar zoudard a zo ho c'halounou kerent tost. Me gaozeo gant ar jeneral, ha da guden a vezo dironestlet. »

Setu aze petra zo en em gavet gant *Vinoy*; brema avad count d'inn d'az tro penaoz oud erruet ama.

AN TAD CLEAC'H.

(Eur pennad all eur vech all.)

Histor Coll-Bara.

(Naved pennad ha tregont.)

Ar zizun a dremenaz er fessoun-ze; mall oa d'in ec'h erruje ar zul evit dizrei d'ar Patrounach.

Hast am boa va unan da velet an devez-se oc'h erruout, rag plijadur vraz am boa bet eno. Euz eun tu all, president ar patrounach en doa discuzet kement a interest evidon ma ne baden ket gant ar c'hoant am boa d'her gullet a benn a nevez. C'hoant am boazoken da erruout d'ar mare evit beza deuet mad da oll vistri an ti.

Setu perag d'ar zul, a veac'h oa tarzet an deiz edon var zao ha prest d'en em lakaat en hent. Va dillad braoa em boa lakeat, evel just, ar pez n'oa ket diez da ober, rag n'em oa ket da joaz.

Pa'm oue eta en em gempennet hag en em glinket hervez va faltazi, ez iz da c'houlou urz digant ar patroun da vont d'ar patrounach.

— D'ar patrounach, emezhan gant eur vouez rok, d'ar patrounach? amzer, paotr bihan, amzer.

— Amzer, abalamour da betra? oc'h unan e c'houzoc'h e bet divizet kement-se evidon, dilun diveza; meyar ne ket eat an dra-ze euz ho memor abaoue.

— Divizet! divizet, ia, mez ne ket bet divizet ez ajez ac'halei d'ar zaó-heol. Laosk da sclank d'eomp ha kea da lakaat urz er stal ha da scuba anezhi goudeze.

— Mez president ar patrounach a raio trouz d'in ma ne erruan ket abenn an oferen.

— Gourdrouzet, ma en deuz c'hoant; da c'headal, serr da c'hinou ha kerz da ober ar pez am euz lavaret d'id. Piou eo ar mestr aman siouaz! ma ne ket me eo!

gred o peuz pep tra da c'hounid en he zerr; hag ar gamaraded? an artizaned?

— Oh! aotrou, ar gamaraded...

Ractal e coumprenaz ne dale ket calz ar voualen anezho, ha dre c'houlennou e teuaz e berr amzer da c'hout kement a c'houlenn-me, da lavaret eo, e vije great er stal caoziou dizoare, ken dizoare na greifen ket ho lavaret var baper.

Dirag ar patron, dirag he c'hreg, e rent euz ar c'haoziou-ze avechou, mez pa ne vije hini anezho var al leac'h, neuze n'oa ket a ezom da c'houlou pe-seurt comsou a vije.

— Va mignoun ker, a lavaraz d'in ar president var a velan, ne c'hellin ket ho terc'hel pell amzer en ti-ze; me lakai urz var ar poent-se. Ho mestr a zo evel calz a vistri all, en deuz aoun da veza goapeet gant he artizaned, ma virfe outho da lavaret diotach.

— Avechou, aotrou, pa'z eont re hir an oll, e lavar d'ezho rei peoc'h. Ha ma lavarfen d'ezhan petra dremen pa ne vez ket eno?

— Na rit ket eun dra evelse, pot' paour, ne anavezit ket an dud-se. Sailla a raffent varnoc'h evel chass var eun ascourn. Kement hano zo er bed a raffent d'eoc'h: treitour, lach, didalvez, tostennet, etc; ha c'hoaz e c'hell fac'h lavaret bennoz Doue ma ne raffent nemed eur reug pe zaou en ho ler. Var ar marc'had ho mestr evit tec'het araoc ar gual deodajou a raffent neuze da gaout difizianz ac'hanoc'h. Roit peoc'h, ma c'h heuillet va c'huzul-mé; dalc'hit ganeoc'h kement a glevot ken or bezo cavet eur plass all d'eoc'h.

— Mez ne ket an dra-ze eo, Augustin, eun nevezenti am euz da gemen d'eoc'h.

— Pe-seurt nevezenti, aotrou?

— Kelou am euz bet euz ho kiniterv Gaid.

— Ha guir! ha guir, aotrou: oh! oh! penaoz e man va c'hiniterv, penaoz e man Gaidic, va eal gardian?

— Ia, mad a rit he gervel eun eal. Ar seurezed a zo countant braz anezhi e peb giz. N'euz ket bet ezom d'he gourdrouz eur vech hebken abaoue ma man gantho. Hi he unan en em blij calz ive. Ne roe peoc'h d'ar seurezed deffot scriva d'in evit caout euz ho kelou. Respountet em euz d'ezho dija e c'hellent beza dinec'h var ho stad, edoc'h en eun ti mad. Var ar marc'had ho kiniterv Gaid e deuz digasset eul lizer d'in evidoc'h oc'h unan.

An oll a gompreno eaz ar joa a reaz ar c'helou-ze d'am c'haloun. Set'aman al lizer-ze.

« Augustin, va c'henderv ker.

« Nag an Aotrou Doue zo mad! va rentet en deuz euz! Abaoue hon diveza disparti em euz iec'hed braz; souezet e vez ma velfez peger euz eo va fenn-me breman. Pelloc'h oun coezet etouez tud, tud am c'har, hag a garan. Re euz oun, mil guech eurusoc'h eget na veritan. Netra ne ziez ac'hanon mui nemed an aoun da goll an eurusoc'h en deuz roet Doue d'in en he vadelez heb muzul.

En em lakaat a riz eta da labourat. Ne lavaren netra, mez ne zonjen ket nebeutoc'h. Ne vije ket brao d'am mestr lakaat he viz etre va dent er moument-se, rag strakal a reant em penn gant an droug a ioa ennon. Va foan a lakiis gouzcoude evit echui kentoc'h a ze, evit miret da veza re an oll var an divezadou er patrounach.

Var lerc'h diou c'had e reden assamez.

Renket al ler ha scubet ar stal, e ouenn casset gant ar vam da ziouall he bugel, epad ma vije oc'h ober he renkou en ti hag oc'h en em farda.

Alo! emeye, breman da vihana e vezo peoc'h, me gred. Kea da velet! Goudeze oa dour feunteun da ger-c'hat, ha tan da c'hoeza, setu paket ar paotr er vouaskell adarre. Egari a rea va fenn.

Varlerc'h an traou-ze oll oa carrotez ha patatez da gignat, ougnoun da zibluska, saladen ha caol da zibaba. N'euz forz, emeye, ouспен saladen a zrebint; me gav d'in eo teir vele'hoden digrogen am boa laosket a benn espress en ho zouez. — Coulez eo d'in ober evelse, a lavaren ennon va unan, ha marteze eur vech all e vezo fiziet al labour-ze en eun all.

Abenn ma'm boa echu oa var bordik unnec heur hanter. Va flouzennik a daoliz var va discoaz, ha iao mar gouien.

— Hola, hola! eme ar patroun, deuz en dro ha kerz da gempen ar brinvez ha dioual mar kerez na ve ket dilastez pa'z in bremaic da rei va zaol lagad. Evel a giri goude tout. Ma ne gempennet ket mad ar plass-se, me da gasso bemdez di da zijunia, da leina ha da goania, hag evelse gra da zantimant breman.

Eul labour aviuz c'hoaz, hounnez! mout da gempenn eur brinvez gant he zillad da zul!

Pa ranket ober e ranket ober. Goude an dra-ze erfin e c'helliz mont d'ar patrounach.

Mont a riz en eul lamm euz an ti gant aoun da veza galvet da ober c'hoaz eun dra benag.

Pa zigoueziz e penn va beach, an oferen a ioa echu pell a ioa; krez-deiz sounet oa. Ar president a gaviz er porz o counta eun histor da eur vanden vugale renket en dro d'ezhan. Evel ma velaz ac'hanon ec'h echuaz he histor, hag e teuaz d'am digemeret digor braz he zivrec'h ganthan.

An digemer-ze a reaz d'in lenva cazi, rag va c'haloun n'oa ket boaz da gement-se a vadelez. Evit guir n'oa ket e faot da veza erruet ken divezad, mez eun dra all a grigne va c'houlenn, ar zonz em bije gullet a zoug ar zizun caout difizianz euz eun aotrou ker mad em c'henderver.

— Augustin, a lavaraz d'in, goude beza selaouet va rezouniou, ho credi a ran var ho ker, mez me ielo betec ho mestr hag a ispliko ar feiz d'ezhan. Esperout hag entent a ran e talc'ho count euz ar bater en deuz da glevet. Countant oc'h-hu a gement-se?

— Va Doue, ia, aotrou. Ho selaou a rai zur, rag eun den a zoare eo.

— Evidomp-ni or beuz clevet calz vad anezhan hag a

« Ar seurezed a zo leun a drugarez evidon, Goumpren, o deuz c'hoant da rei da gredi d'ine c'houzoun va labour, eun dra netra eveldon-me. Ar superioze e deuz casset lizer d'am zad evit goulenn e chomjen aman, hag en deuz respountet ia. Guelet a rez eta ne vank netra d'in evit beza euruz.

« N'euz ket pell c'hoaz em euz cavet va zro da lavaret d'ar superioze n'em boa ket great c'hoaz va fask kenta. Te ne vezi ket ker souezet hag ar seur o clevet kement-se. Gout a rez ne ket va faot eo ma'maoun c'hoaz e breueriez bugale ar bass hag ar zenelen da starda var an azen. Esper am euz, abenn nebeut aman, da ober va c'hommunion genta. Bemdez e vez great catekiz d'in, hag ar seur a lavar d'in oun desket aoualc'h dija. Me gretfe kentoc'h eo truez e deuz ouzin ; penaoz benag eo, abenn pemzec dez aman em ho ar joa da loja Jezuz em c'haloun ! O va Doue !!!

« Amzer zo bet, Augustin, ez peuz bet anzavet ouzin n'oa ket direbech aoualc'h da goustianz, deiz da gommunion genta. Neuze oaz iaouank hag ez eaz evel eun den killet da heul camaraded difeiz. Ar re-ze a zo penncaoz euz da valheur. Heb ar re-ze te az pije great coulz pask ha kristen all ebet. Sell, eur zonz vad marteze ! petra virfe ouzid da ober ar gommunion an deiz ma rin-me va hini genta ? Sonj eo brassoc'h mil guech trugarez an Aotrou Doue eget da bec'hed, hag ez er baradoz muioc'h a joa evit dizro eur pec'her eget na zo evit perseveranz naontec ha pevar ugent den just.

« Gouezet em euz, a nevez zo, emaut etre daouarn aotrounez carget a interest evidod, o deuz applasset ac'hanod etouez micherourien kristen. Ar c'helou-ze en deuz great joa vraz d'in. Santout a ran e vankfe eun dra benag d'am eurusted ma ne vez ket direbech da unan.

« Ne anavezan ket buez ar goazed en eur stal ; mar d'eo henvel oc'h hini ar merc'hed, e c'hellan lavaret d'id e rankez teuler evez. El leac'h ma vez kement-se a dud assamez e vez peurlieusa eun higen fall benag. Dioual oc'h ar re-ze.

« Tec'h ato muia ma c'helli dioc'h ar guall goumpagnunez, ha darempred ar gamaraded a veli o vont gant an hent eun.

« Te, ne ket mad out, re vad eo p'e guir e sentez memez oc'h ar re a glask noazout d'id.

« Te, m'hen touffe oc'h red, ne pije great biscoaz an disterra tra enep da goustianz, paneved ar gamaraded o deuz da gentelliet. Mad eo ober vad d'ar re all, mez eun termen a zo da bep tra. Ma ranker mont an unan da goll var digarez ober vad d'ar re all, me gav d'in eo guelloc'h chom adien, dreist-oll pa vez an dud-se tud fall. Guelet az peuz-te biscoaz eun aval iac'h o iac'haat eun aval brein ? Er c'hontrol, pet guech n'ez peuz ket guelet eun aval brein o coll boutegadou avalou iac'h ha divlounez ? Dioual oc'h an avalou brein.

« Kenavo breman, Augustin ker, aoun am euz da inoui ac'hanod. Ped evidon ma rin mad va fask kenta. Sonj da unan da renevezi da hini.

« Da vriata a ran a greiz va c'haloun gant ar brassa carantez.

« Da giniterv, GAID. »

(Eur pennad all eur vech all.)

NEDELEC.

Justiz Doue !

Caer zo lavaret n'euz Doue ebet, ez euz eun Doue ! Caer zo crial n'euz na baradoz, nag ifern, ez euz an eil hag egile ; ha caer a vo embann n'euz ket a justiz da c'headal er bed all, Doue he uban en em garg, pa blij ganthan, da rei an desteni en deuz he justiz var ar bed-man memez.

Drebomp hag evomp, a lavar an dud difeiz, rag varc'hoaz e varsimp ; roomp cabestr da ioulou hor c'horf hag hor c'haloun ; daoust ha n'oump-ni ket mistri d'eomp hon unan ? daoust ha piou eta en deffe da velet varnomp-ni ?

— A forz da lenn ar c'homzou-man pe re all henvel outho, em euz sonjet lavaret eur ger euz ar gualennou a laka justiz Doue da goeza var ar re a entent ober ho mistri var an douar.

Caïn a fell d'ezhan ober he benn : selaouit Doue.

— Peleac'h, emezhan, e man da vœur Abel ? he c'hoad a gri, hag ar c'hri-ze zo deuet betec ennon ; hiviziken an douar trempet gant he c'hoad a gri malloz varnot ; a zoug da vuez ne po mui a repoz e nep tu.

Varlerc'h Caïn, ha goude eur seurt kentel, an dud ker zot pe zotoc'h egethan, a ancounac'ha Doue an env evit ober Doueou euz ho c'horf ; guelit an diluch oc'h ho beuzi er memez reverzi.

Kam a vank a resped d'he dad, Doue a daol he valloz varnezhan.

Bugale Noe ho unan a fell d'ezho pignat betec an env, sevel ho skabel ken huel hag hini Doue, ha zoken dere'hel penn d'ezhan. — Gant eur gomz, Doue a laka eun henvelep kemesk en ho iez da gaozeal ma ne c'hellont mui en em entent.

Sodom a ia var he c'hement all ; pep tra enni a zo Doue nemed Doue he unan. Allaz ! Doue ne entent ket beza disprijet ! lakaat a ra an tan euz an env da goeza var Zodom, ha Sodom a zo pulluc'het.

Pharaon, ker gallouduz hag eun all var he veno, a zisken ken hardiz ha tra gant he arme e goeled ar mor ruz digor c'hoaz varlerc'h an Izraelited. Doue a roio da c'hout en deuz eun dra benag da velet eno. Paka a ra eno Pharaon hag he arme ha setu hi oll beuzet.

Akab hag ar rouanez Jezabel en em glevaz ho daou da laerez he vinien d'ar paourkeaz Naboth hag evit se e lakchont he laza a daoliou mein.

Tud diskiant, var digarez ma'maint var an tron e cav d'ezho ne c'hello den caout he dro varnezho. Laoskit gualen Doue d'ho skei, n'e man ket pell : Jezabel zo drevet e beo gant ar chass hag Akab a zo treuzet he galoun gant eur bir houarn ha treinet gant

he gezek spountet betec er jardin en doa laeret divar goust Naboth.

Saül, Absalon ha David a ioa tri brins braz hag hervez caloun Doue. Eun devez ar c'henta a zisent outhan, an eil a zao e daoulagad he dad, David he unan a assant da eur zonz a vanite. Petra ra Doue ? Da Zaül e lavar ne zello mui eun outhan ha Saül a varv a dreuz-coff var he gleze ; Absalon a varv a zispill divar bouez he vleio etre an env hag an douar ; David, condaonet gant Doue da joaz unan a dri : tri bloaz naounegez, tri miz diroll evit he arme dirag an enemiet, pe dri dervez bossen, a c'houlennaz ar vossen hag a gollaz dec mil den ha tri ugent en tri devez-se.

Nabukodonozor choazet gant Doue evit caztiza ar rouanez euz he amzer a zo condaonet d'he dro abalamour d'he ourgouil da baka foen euz eur rastel evit en em vaga.

Aman abalamour d'he warisi a zo crouget ; Holofernez a zo trouc'het he c'houzoug gant Judith ; Balthazar zo draillet a bastellou. Antiokuz zo drevet gant ar prenvad ; ha perag ? Perag ? abalamour ma sonjent n'en doa den da velet varnezho.

Ne ket ganet c'hoaz an hini a raio tro venn da Zoue !

NEDELEC.

(Eur pennad all eur vech all.)

KELEIER.

An Aotrou Abherve-Guegen, cure en Trehou, zo hanvet cure er C'hastellin.

An Aotrou Bouguen, belec iaouank, zo hanvet cure en Trehou.

Adarre ar marc'hadour lunedou !

Ret eo e ve skoet ar varc'hadourien lunedou gant sac'h sant Dodu, evit doare. Set' aze unan en deiz all hag en doa collet adarre he damik speret gant nebeut aoualc'h a dra.

Lavaret a ran adarre, rag me gred eo ar memez hini gant an hini zo bet hano anezhan dija. N'euz forz, ma ne ket hen-eo, he amzer a gollaz ive, evel ar c'henta.

Ian eta en em gavaz eun devez e stal eur marc'hadour lunedou. Evit lavaret an traou evel ma'maint, Iana ioa en he benn daou lagad seder ha dibicouz. « Asa, eme Ian, roit d'in eul lunedou a c'houezin lenn gantho. » Ian a ioa ganthan eur scrid en he zourn.

« Setu aze, eme ar marc'hadour, eul lunedou mar d'oc'h bervelet. » Alo, setu al lunedou var fri Ian. — Evit gant ar re-man ne c'hellan ket lenn, eme Ian. — Setu amau eur re all crenvoc'h, eme ar marc'hadour. — Nulloch c'hoaz, eme Ian ; gant ar re-man ne velan taken. Digassit eur re all d'in. Digasset eur re all. — Bout ! — Marteze n'oc'h ket bervelet, eme ar marc'hadour ; sellit, taolit ar re-man all var ho fri.

— Me bibich, eme Ian, salocraz, aotrou.

Keit ha beza biken o counta, tremen a reaz var fri Ian pemp, c'hueac'h, daouzec re lunedou ; kazec bep taol ! Ian ne c'helle ket lenn.

— Petra'n diaouskel, eme ar marc'hadour, mestouet c'hui n'ouzoc'h ket lenn ?

— Lenn ? eme Ian, cleo al lakez-man ; ma c'houijen lenn, daoust ha me am bije bet ezom a lunedou ; me zo scler aoualc'h va daoulagad. Daoust ha c'hui oc'h euz guelet biscoaz labourer douar ebet o tougen lunedou nemed evit lenn ?

Kenavo eur vech all, ha guelloc'h chanz d'eoc'h gant ho lunedou !

Emgann Kergidu.

Setu aze hano eul levr nevez e brezounech, a zo sonj da voulla heb dale e ti an aotrounez Lefournier, e Brest. Hervez a gredan, al levr-se a raio plijadur d'an dud divar ar meaz, dreist oll, d'ar re a zo o chom etre Brest ha Guengamp ; rac ne d'eo nemet histor ho bro en amzer ar Revolusion vraz e Frans, hag an histor-ze a gounto d'ezho en eur feson ker brao hag avechou ken truezuz ma ne vezint ket evit miret da gaout berr an amzer oc'h he c'hlevet. Mes vad a raio ive d'ho ene, rac lakaat a rai dirac ho daoulagad ar pez o deuz great ho zadou coz evit difen ho feiz hag ho relijion epad an amzer trubuilluz-se m'edo ar veleien fidel dindan guz, ma veze pilet ar c'hroaziou, discaret an aoteriou ha serret an ilizou.

Hogen, moulla eul levr a goust arc'hant. An hini en deuz great hema a garfe eta gouzout, araoc lakaat he voulla, pe hen a gavo fret d'he verza, pe ne gavo ket ; rac ma ne gav ket a fret d'he verza, ne dal ket ar boan lakaat he voulla.

Setu ama penaoz en deuz sonjet en em gemeret evit an dra-ze. Pedi a ra ar re o deffe c'hoant da brena he levr da vont ho unan, pe da garga re all da vont en ho flas da rei ho hano :

D'an Aotrounez Lefournier, ru vraz, 86, e Brest ;
pe d'an Aotrou Salain, ru Kereon, 56, e Kemper ;
pe d'ezhan he unan e scolach Guengamp.

He hano a zo an aotrou Inisan, belec e scolach Guengamp ; mes petra bennac m'ema brema e scolach Guengamp, eo ganet e Leon, hag he vrezounech a zo brezounech Leon.

Ar re o devezo roet evelse ho hano abarz ma vezo moulet al levr ne baint anezhan nemet c'houec'h real ; e leac'h ar re o devezo c'hoant d'he brena goude ma vezo bet moulet, hag heb beza roet ho hano araoc, a renko he baea eiz real. Al levr a vezo moulet var baper crenv hag e lizerennou eaz d'an oll da lenn.

Evit rei da anaout guelloc'h a ze petra eo al levr nevez-se, hag ar blijadur hag ar vad a c'hell da ober d'an dud divar ar meaz, dreist oll, e costez Leon ha Treger, e lakeomp ama varlerc'h, pennad dre bennad, an daolen euz an traou a zo enghan.

EMGANN KERGIDU

Taolen.

- I. PENNAD. — Kastel-Paol ha Landreger.
- II. PENNAD. — Ar skrab e kouent Sant-Aubin.
- III. PENNAD. — Runvenzit e parrez Ploumagoar.
- IV. PENNAD. — Plouaret ha Perroz-Girek.
- V. PENNAD. — Loull ar Bouc'h persoun intru Plouaret.
- VI. PENNAD. — Loull ar Bouc'h e kraou ar moc'h. He varo.
- VII. PENNAD. — Santez Berc'hed e parrez Sant-Thegonnec.
- VIII. PENNAD. — Gouel *Mirabeau* e kear Lesneven.
- IX. PENNAD. — Konk-Leon.
- X. PENNAD. — Lokournan ha Porspoder.
- XI. PENNAD. — Plougerne.
- XII. PENNAD. — Plougoum — Sibiril — Cleder — Plouescat — Guinevez ha Trelez.
- XIII. PENNAD. — Ann tenna d'ar zort e Plabennec hag e Kastel.
- XIV. PENNAD. — Kergidu.
- XV. PENNAD. — Epad ann emgann. — Goude ann emgann.
- XVI. PENNAD. — Trelaouenan — Koajou Kermenguy.
- XVII. PENNAD. — Keraouell.
- XVIII. PENNAD. — Maner al Liorzou.
- XIX. PENNAD. — Lanzeon.
- XX. PENNAD. — Trefalegant e Lanhouarne.
- XXI. PENNAD. — Taole. — Paolik ar Sann.
- XXII. PENNAD. — Penn ann Neac'h — Ann A. Gall — Ann A. Coarigou — Ann A. Branellec.
- XXIII. PENNAD. — Anna ar Zant.
- XXIV. PENNAD. — Kere Pont-Eoun.
- XXV. PENNAD. — Ann Dour-Du ha Plougasnou.

E ti an Aotrou de Kerangal, Moullet an Escopti, ru ar Gigerex, 18, e Kemper,

E CAVER :

1° Explicasion catekis Kerne, e gallec...	4	lur 00 s.
2° Explicasion catekis Kerne, e brezouneec	4	00
3° Explicasion catekis Leon, e gallec...	»	90
4° Explicasion catekis Leon, e brezouneec	»	90
5° Catekis Kerne, Leon ha Treger, e gallec hag e brezouneec...	»	50
6° Canticou an Escopti, e gallec...	»	75
7° Buez Jesus-Krist (golo ler)...	4	75
8° Scol ar maro mad (golo ler)...	4	50
9° Mis Mari ar Rosera (golo ler)...	4	25
10° Buez an Aotrou'n Escop <i>Sergent</i> , e gallec...	4	50
11° Buez sant Theodot, patrour an hostizien...	»	75
12° Buez sant Corantin, gant an tad Maner	»	25
13° Levric-dorn evit ar Jubile, e gallec...	»	25
14° Levric-dorn evit ar Jubile, e brezouneec...	»	25

Al levriou-ze a vez cavet evit ar memes priz, e Brest, e ti an Introu Normand, marc'hadourez levriou, ru an Ti-Kear; e Montroulez, e ti an Aotrou Ledan, marc'hadour levriou, ru ar Pave, hag e Landerne, e ti an Aotrou Desmoulin, marc'hadour levriou, ru ar Pount.

PRIZ AN ED.

TAOLIT EVEZ. — Ar priz merket da genta eo priz ar marc'had diveza, hag ar priz merket d'an eil eo priz ar marc'had araoc.

KEMPER. — Marc'had an 3 a vis c'houevrer.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	251 00s	251 50s
Segal.....	49 50	20 00
Eiz.....	48 50	49 00
Guiniz du.....	25 00	24 00
Kerc'h.....	24 00	20 50
Avalou douar.....	8 00	7 50

POUNT'N-ABAD — Marc'had an 4 a vis c'houevrer.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	261 25s	261 25s
Segal.....	48 58	48 75
Eiz.....	48 26	48 26
Guiniz du.....	» »	» »
Kerc'h.....	20 50	20 50
Avalou douar.....	7 50	7 50

CASTELLIN. — Marc'had an 4 a vis c'houevrer.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	25 92s	25 1 92s
Segal.....	20 85	24 45
Eiz.....	48 50	49 00
Guiniz du.....	23 25	22 61
Kerc'h.....	20 00	20 00
Avalou douar.....	7 50	7 50

Postillon-Breiz.

Lizeren ha Numero banden ar re n'o deuz ket c'hoaz paet ho C'hazeten.

- B. — 40, 42, 26, 33, 43, 57, 60, 69, 70.
 - C. — 42, 34, 37, 38, 53, 70, 409, 442, 444, (25 a dle 3 lur 75 s.) (449 a dle 44 l. 75 s.)
 - D. — 44, 49, 20, 37, 38, 44.
 - E. — 9, 28, 35, 36, 39, 44, 46.
 - G. — 4, 47, 22, 26, 27, 36, 54, 443.
 - H. — 3, 45, 48, 27.
 - J. — 4, 9, 26, 36.
 - K. — 5, 32, 33, 40, 44, 52, 56.
 - L. — 2, 46, 28, 44, 46, 52.
 - M. — 29, 30, 44, 63, 77.
 - O. — 4.
 - P. — 6, 47, 27, 48, 54, 70, 87, 89, 91, 93, 94. (22 a dle c'hoas 22 lur 25 s.)
 - Q. — 46.
 - R. — 9, 44, 47, 23, 44, 57, 64, 74.
 - S. — 3, 5, 40, 49, 26, 45, 46, 60, 66, 74, 74, 82, 92, 96.
 - T. — 47, 48.
 - V. — 9.
- 3 Nantes, 9 Paris, 14 Bressieux, 43 Cette, 25 Izé.

Ar re o devezo paet var ar zizun a vezo lamet ho numero divar an daolen-ma a benn ar zizun varlerc'h.

Perc'hen-Merour : AR. DE KERANGAL.

Kemper, moullet gant AR. DE KERANGAL.

FEIZ HA BREIZ

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA

Casset bep sul da gement kristen a gomz ar brezouneec

PRIZ AR GAZETEN

AR MARC'HAD D'HE C'HAOUT BEP SIZUN EPAD AR BLOAZ A GOUST:

DAOU SCOUET evit ar Finister, — ar Morbihan — ha Costez-an-Nord SEIZ LUR evit an departamanchou all.

Ar marc'had a dle beza great ha paet ato e ti an Aotrou AR. DE KERANGAL, Perc'hen-Merour, e Kemper. Ar seridou da lakaat var ar gazeten a dle beza casset d'an Aotrou MORVAN, chaloni, kenta scrivaniar, Pe d'an Aotrou NEDELEC, eil scrivaniar, ru Bourg-les-Bourgs, 26, e Kemper.

KEMPER, 17 a vis C'houevrer.

KEMENNADUREZ AN AOTROU'N ESCOP A GEMPER HAG A LEON Evit Coraiz ar Bloaz 1877

DOM ANSELM NOUVEL euz a urs Sant Beneat, euz ar rumm venac'h a hanver menac'h Menez-Cassin hag a vir ar genta reolen, dre c'hras Doue hag hon Tad Santel ar Pab, Escop a Gemper hag a Leon, d'an dud a iliz ha d'ar gristenien fidel euz hon Escopti, salud ha bennoz en hor Zalver Jesus-Krist.

Hor Breudeur Ker, calz trouz a zo hirio dre ar bed, hag soum on euz na deuffac'h, e creiz an trouz-se, da ancounac'haat ez euz goude ar vuez-ma eur vuez all hag a bado da viken. Peb tra a horjell en dro d'eomp, peb tra en deuz doare da veza prest da goueza en he boull; mad e d'eomp eta digass da zonzj d'eomp hon unan n'oump ket deuet ama da jom, n'emaomp var an douar nemet evel divroidi, hag e tleomp sevel bepret hon daoulagad etrezec hor bro. Pa velomp an Aotrou Doue offanset dre ar blasfemou ar re euzussa, pa'z eo rannet hor c'haloun o velet kement a dud o tisprijout mouez hor mam santel an Ilis hag o redet d'en em zaoni, eo eun dever evidomp, sclerijennet ma'z oump gant sclerijen ar feiz, creski hor pedennou hag hon oberou mad evit kinnig d'ar Galoun Zaer a Jesus eun digoll bennac evit an dismegans hag an offans a reer d'ezhi.

Eaz eo d'eoc'h, H. B. K., dastum tenzoriou braz a veritou evit an env. An oll a gav drein ha countrolie-zou var hent ar vuez-ma; an darn vuia o deuz eul labour tenn da ober, a zo torret ho c'horf gant ar skuisder, a vev en dioner a bep seurt traou, ha n'euz nemet ar relijion hag a c'helfe ho c'honforti ha rei nerz d'ezho da zongen ho beac'h dre ar pez a ro d'ezho da esperent evit ar bed all. C'hoant on euz, er brezegen-ma a escop, da zigass da zonzj d'eoc'h euz ar pez oc'h euz da ober evit lakaat poaniou hag ankenniou ar vuez-ma da zervichout d'eoc'h d'en em zantifa.

Providans Doue ne c'halv ket an oll da veva en eun hevelep stat var an douar; mes an oll a zo merket ho dever d'ezho er stat m'en em gavont; an oll a renk labourat ha caout eun dra beunac da c'houzanv evit paea ar boan dleet d'ar pec'het. Ar feiz a laka en hor speret, divar benn stat an den var an douar, sonjou dishenvel dioc'h re ar bed. Ar bed a istim ar pez a zo huet, ar pez a lugern, ar pez a ra vad ha plijadur d'ar c'horf. Mes Mab Doue, p'eo diskennet var an douar, en deuz choazet eur vuez humbl ha paour, eur vuez a boan, eur vuez disprijet, hag an hini en doa choazet evit he vam e deuz bevet ive er baourentez, er boan, er stat an disterra. Ar pez a zo bras hervez ar bed a zo bihan-bihan dirac daoulagad Doue.

E pe stat bennac e veac'h er bed-ma, ho tever kenta eo labourat d'en em zantifa. Evel an tiec a zo o c'hounit ed en he barkeier, c'houi a daol ive bemdez dirazoc'h had evit ar bed all, evit ar vuez a bado da viken, *semina aeternitatis*. Dre oc'h oberou eo e rit an dra-ze, hag an oberou-ze oc'h heulio betec goude ho maro dirac ar Barner n'euz nicun all huelloc'h evithan, el leac'h ma viot galvet da repta count euz an drouc o pezo great hag euz ar mad o pezo manket da ober. An oberou-ze a vezo neuze evesseat piz outho ha pouezet, ha dioc'h ma vezint cavet mad pe fall, e vezint ive recoumpanset pe bunisset evit ato.

An den ne vel nemet an dianveaz euz an traou, hag abalamour da ze ne istim nemet ar pez a zo dreist an ordinal. Ne daol evez ebet oc'h an traou a reer bemdez; an traou-ze a zo ken dister ma ne zell ket outho. O veza ma ne vel ket an eneou, ne c'hell ket remerkout ken nebeut ar pez a ro lufr ha talvoudegez d'an traou disterra. A hent all, n'ema ket en he c'halloud en em zila e diabarz ennoomp evit anaout ar pez a zo vuia cuzet e goueled hor c'haloun, evit gouzout petra zonzomp, petra garomp, petra glaskomp, perac e reomp an drama pe an dra-hont, oc'h petra on euz da enebi ha pebez poan on euz oc'h ober hon dever. E coustians peb den ez euz eun histor ha n'e ket anavezet gant ar

bed, hag an histor-ze eo a ro ho guir dalvoudegez d'hon oberou, a ra d'ezho beza din a recoumpans pe a bunision.

Doùe, eme sant Augustin, en deuz crouet an elez en env ha prenvedigou var an douar. Hogen, Doue n'e ket brassoc'h e crouidigez an elez, na bihannoc'h e crouidigez ar prenvet. N'e ket dioc'h ma vez braz pe vihan al labour a reer eo e vez meritapl al labour-ze, mes dioc'h ar feson ma vez great, ha dreist oll dioc'h ar stat ma vez coustians an hini her gra. Ar c'binivelez, an danvez dastumet en eur labourat, ar chans vad pe ar goal chans, a ra d'an den beza er bed-ma er renk-ma pe er renk-z-hont. Mes pe hen a zo ganet en eur maner pe hen a zo mab da eur merour, pe hen a zo ganet en eur palez pe hen a zo mab da eur paour-keaz micherour, ato e c'hell, heb mont er meaz euz he stat ha gant ar zicourou de vanko morse gras Doue da rei d'ezhan, dastum var an douar madou braz evit he ene, ha gounit evit ar bed all ar pez a c'haly sant Paol eur beac'h gloar hag a zo en tu all da gement a c'houf-femp da zonzal. Doue a fell d'ezhan e ve an oll salvet, hag he Brovidans a ro da bep hini eazamant da greski kement ha ma caro an niver euz an oberou-ze o deuz guir da veza recoumpanset hed an oll eternite. Evelse an disterra euz hor breudeur a c'hell en em zével dirac Doue en eur renk ha n'ema ket en hor galloud coumpren pegen huel ha peger caer eo.

E buez eun den eo rouez peurvuia an traou a c'hell rei eun tammic brud d'he hano. Ar pez on euz da ober bemdez n'en deuz talvoudegez ebet evit ar re ma veomp en ho c'houmpagnunez, hag an traou-ze a reomp an eil varlerc'h egile heb ma chomfe goudeze roud ebet anezho en hor memor. Doue en he vadelez a blij ganthan sellet ouz an traou ne ra an dud van ebet anezho. C'hoant en deuz da velet en hon ene an aket-se da ginnig d'ezhan, ha da ober evit plijout d'ezhan hag he c'hlorifia, an traouigou heb niver a reomp bemdez hed hor buez, gant hor speret pe gant hor c'horf. Pa lavar sant Paol d'eomp : Pe c'houi a zebr, pe c'houi a ev, pe c'houi a ra eun dra all bennac, grit-hen evit gloar Doue, an dra-ze a ziniñ e c'hellomp glorifia an Aotrou Doue dre an traou disterra. An Aviel, o comz d'eomp euz ar banne dour roet d'ar paour en hano Jesus-Krist, euz an diner lakeat gant an intanvez e kef an templ, a verk d'eomp selear e taol Doue evez ouz ar pez a c'hoanta hor c'haloun, petra bennac n'en deuz ezom ebet euz hon danvez. Ar c'houket zoken, pa vez ar galoun o veilla epad ma vezer cousket, a c'hell dont da veza meritapl abalamour ma'z eo bet kinniget da Zoue. An Ilis, o lakaat ac'hanomp da c'houlou en hor peden ar c'hras da viza en hon oll gomzou, en hon oll soajou hag en hon oll oberou pemdeziec d'ar zantelez a reket Doue diganeomp, a ziscouez an dalvoudegez a c'hell da gaout kement tra a dremen dre eur speret hag eur galoun hag a glask tenna varnho bennoz an env.

Rezoun an den n'e ket evit coumpren ar mister-ze a vadelez a ra da Zoue kemeret truez ouz hor paouren-tez. Penaoz, emezhi, e c'helle traou ken dister, ken

henvel oc'h netra, ken nebeut anavezet, great bemdez gant tud paour, gant tud heb descadurez, gant merc'hed ha zoken gant bugaligou ne zell ket ar bed outho, penaoz e c'helle traou evelse caout evit paeamant ar madou, an henorion, ar c'hloar-ze a bado da viken hag an dudiu-ze heb ho far a zo o c'hortoz an den er baradoz evel a zesk d'eomp ar relijion ? Mes hor mam santel an Ilis, en eur verka d'eomp ar pez zo red evit lakaat an traou-ze da veza meritapl dirac Doue, a respount d'ar goulou-ze en eur feson hag a dle hor c'harga a anaoudegez vad hag a garantez.

N'euz nemet ar c'hristen, stag ous Jesus-Krist dre ar stat a c'hras, hag a c'helle, en eur ren eur vuez dreist-natur, ober traou din da veza recoumpanset en env. Ar mirit euz an oberou-ze hag ar c'hloar a dle beza ho recoumpans a deu euz ar renk huel da behini eo bet savet ar c'hristen dre c'hras hor Zalver. Ma ne ve ket stag ous Jesus-Krist, ne ve mui nemet eur vezen didalvez ne c'helle ket dougen frouez ha ne ve mad nemet da veza pilet ha sllapet en tan. Mes ket ha ma chom stag ous Jesus Krist, ez eo eur vezen euz ar re gaera, a zoug frouez euz ar re vella ha frouez ha ne veinont morse. An ene e stat a c'hras, eme eur mestr euz ar vuez devot, a zo eur park leun a had deuet euz an env, hag an heol a justis o para var an had-se ho laka da zionan ha da bouza. Ar c'hras a zo eur voueden a zeu digant Doue hag a ro buez da bep tra, a laka peb tra da zougou frouez. Eun ene e stat a c'hras ha Jesus-Krist a zo ker stag an eil oc'h egile ma ne c'hell an ene-ze ober netra ne ve evel great gant Jesus-Krist he uoan ; Jesus-Krist a laka he ziel var oll oberou an ene-ze hag a ro d'ezho eur genet, eur mirit hag eun dalvoudegez heb muzul. Ar pez en deuz doare da veza dister ha didalvez dirac daoulagad an dud en deuz, dre eno, dirac daoulagad Doue, eur mirit hag eun dalvoudegez n'euz nemethan hag a c'helle ho anaout hag ho recoumpansi evel ma'z eo dleet.

Pa vez hor c'haloun rannet gant ar c'hlaç'har o velet an niver euz an dud fall ha difeiz o creski var an douar, e caromp, H. B. K., clask en em gonzoli o sellet ouz ar gristenien-ze, leun a feiz beo ha hoaz da zével ho c'haloun varzu Doue, n'o deuz ken sonj e peb tra nemet da ober ho dever, na ken ioul nemet da ober holontez an Aotrou Doue ; a drugare Doue, ar seurt kristenien-ze a zo stank en hon escopti. Sonjal a reomp neuze en dud vad-se divar ar meaz a zo ho ziegeziou henvel e guirionez oc'h re ar batriarchet guech all, tiegeziou el leac'h ma'z eo eun drugar guelet pegen aketuz eo an tad hag ar vam, ar vugale hag ar zervicherien, da adori, da garet ha da zervicha an Aotrou Doue. Sonjal a reomp er vartolodet hag er besketerien-ze o deuz kement a boan o c'hounit ho bara hag a riscl alvez ho buez var ar mor, hag erfin el labourerien hag en devezourien-ze ne gollont morse e creiz ho labourou tenn ar guel euz ar Famill Zantel a Nazareth. Pa deu an oll gristenien-ze, a vir evel eun tensor preciaz gras Jesus-Krist a lakeont da greski enno en eur dostaat ouz ar zacramanchou, pa deu,

a leveromp, an oll gristenien-ze da ginnig da Zoue ho zonzou, ho oberou, ho skuisder, ho zrubiou hag ho foanion, ho buez calet a zo evel eun ezans a c'houez vad a zav varzu Doue evit he c'hlorifia hag he drugarekaat. Creski a reont bep mare ho mirit dirac Doue, ha ne baouezont da lakaat bokedou nevez er gurunen a c'hloar a dle beza da viken ho recoumpans en env. Pebez kemm, H. B. K., etre ar vuez rust, pinijen nuz, mes leun a gonzolation hag a esperans, a ren an dud-se fidel d'ho Doue, hag hini an dud reuzeudic a zo e stat a bec'het marvel ha ne c'hellont mui dastum mirit ebet evit an env, ne c'hellont mui nemet ober traou didalvez evit ar baradoz ! Setu ama unan euz an traou a ra mui rann-galoun d'hor mam santel an Ilis. Guelet a ra peorien a zo dalc'h-mad en diouer a bep tra, a zo scrijuz sonjal peger braz eo ho dienez, ha goulscoude ar beorien-ze n'int ket euz ar re a zo galvet gant ar Scritur-Sacr peorien an Aotrou Doue, n'int ket euz ar re en deuz lavaret Doue e roje d'ezho rouantelez an env abalamour m'int pinvidic dre ar feiz. Guelet a ra tud clanv astennet epad pell amzer, epad meur a vloaz dioc'htu, var eur guele a boan, hag a goll ar mirit euz ho foanion. Guelet a ra labourerien o c'hounit ho bara dioc'h ar c'houezen euz ho zal, hag al labourerien-ze ne recevint ket en env ar recoumpans euz ho labourou tenn ha poanuz. An dud-se oll ne labouront ket, ne c'houzanvont ket ho foan gant Jesus-Krist, abalamour m'int dispartiet diouthan dre ar pec'het marvel. Evel pesketerien an Aviel n'o doa paket pesk ebet epad n'edo ket hor Zalver gantho, evelse ar re-ma a scuill ive var an douar eur c'houezen ha daleu didalvez evit an env.

Ar c'hoant on euz da zantifia oc'h eneou a bouz ac'hanomp, H. B. K., da zigass da zonz d'eoc'h euz an danjerou a c'hellit da gaout en dro d'eoc'h evit ho silvidigez, ha da ziscarga en ho calounou ar beac'h anken a gouez re aliez var hon hini-ni pa glevomp hano euz ar goal varoioù a erru gant meur a hini euz a dud hon escopti. Lavaret a raimp d'eoc'h gant an abostol sant Per : Diouallit da eva re, ha bezit ato var evez ; rac an diaoul, oc'h enebour, a zo bepret oc'h ober an dro d'eoc'h evel eul leoun hag a iud gant an ioul da gaout unan bennac da lonka. Evit ho lakaat da goll gras Doue, a ra d'ho labourou ha d'ho poanion beza meritapl evit an env, an diaoul, enebour ho silvidigez, a ginnig d'eoc'h eun evach hag a zev, eun evach hag a laka ac'hanoc'h da veza esclavourien d'ezhan abalamour ma ra d'eoc'h coll er memes amzer ar rezoun ha mignounach Doue. An Aotrou Graveran, an escop santel-ze en doa ato bevet en ho touez hag a anaie ho feiz beo hag ho vertuziou creuv, a lavare d'eoc'h en eur gomz euz an tavarniou-ze a gavit re aliez var oc'h hent : « Pobl a Vreiz-Izel, ac'h euz kement a relijion hag a zo ker mad a hent all, en devez ma tremeni dirac an tavarniou milliget-se heb ober eun ehan, en devez-se e vezi kenta pobl a vezo var an douar. » Lavaret a c'heller an Aotrou Graveran a ioa prophet pa gomze evelse, rac an amzer a zo tremenet

abaoue n'en deuz great nemet discouez muioc'h amur ar virionez euz he gomzou. Aheva re, cafetere hotpan-ne, setu aze petra zo caoz d'eoc'h da vankout d'ar resolucionou a gement ehan, a goulouen sacr, da viret gant evez gras Doue en ho caloun goude m'oc'h euz bet an eur d'he recour adarre d'ere eun gonzision vad ha dre an absolven ; hag ar vezventi, o c'hloar d'eoc'h coll ho meritou coz, ho laka en eur stat ne c'hellit mui keit ha m'emaoc'h eunhan, gounit meriton nevez. Souezet oump aliez o sonjal peger buhan oc'h en em lezit da veza trec'het gant an tech fall-ze. Test oc'h bemdez euz ar malheuriou scrijuz a denn d'he heul. Nag a bet tiegez n'en deuz ket casset d'ar gorn ! Nag a pet all n'en deuz ket digasset an dishonor ! Nag a zaelou, nag a c'hoad zoken n'en deuz ket lakeat da scuilla ! Hag ar pez zo goassoc'h c'hoaz, nag a bet e touez tud hon escopti hag a vezo daonet da viken, hag a jomo da leski e tan an ifern, abalamour ma vezint maro gant ho c'horfat ! Re aliez e c'hell hano euz a draou evelse, hag euz ar maroion trumm-ze n'euz ken caoz d'ezho nemet ar vezventi. Eun ozac'h istimet en he barrez, o doa an oll fisians eunhan, hag a ioa aketus da viret lezennou Doue ha re an Ilis, n'en deuz ket difisiet aoualc'h euz he zempladurez he unan peo deuet an drouc-speret da ginnig d'ezhan, en eur vezen hag e doa doare da c'hoarzin outhan, an evach am-poezounet a dlle lamet he rezoun diganhan. Trec'het eo bet gant an dentasion just d'ar mare ma tle caout var he hent ar pez a vije caoz er memes amzer euz he varo hag euz he zanonasion eternal.

H. B. K., diouallit da eva re ha bezit ato var evez. N'en em lezit ket da veza lonket gant al leoun-ze a zo bepret o iudal en dro d'eoc'h. Ne ehan da glask an tu d'ho taga ha da rei lamm d'eoc'h. Mes e deveziou a zo oc'h euz c'hoaz muioc'h a leac'h da gaout zonn razhan. Me fell d'inn parlant euz an deveziou-ze e pere e vezit galvet da vont da rei ho mouez evit choaz tud da zelc'her ho plas ha da zifen ho kuir hag ho mad en assembleou ar c'houarnamant, an departamant hag ar gommun. Neuze evit caout ho mouez e clasker treina ac'hanoc'h en tavarniou milliget-se a bere e comze d'eoc'h an Aotrou Graveran. Enebit calounee, ha grit ho tever e coustians. Pec'het o peffe dirac Doue ha dirac ar vro ma'z affac'h da voti heb ma ve ho rezoun vad ganeoc'h. Pa oc'h euz bet ar malheur d'en em ancounac'haat, distroit ous Doue kenta ma c'hellot. Claskit en d'ribunal euz ar binijen ar pardoun euz ho pec'hejou hag an nerz oc'h euz ezom da gaout evit beza startoc'h en ho resolucionou. O pet sonj penaoz, caer en deffe eun den labourat ha kemeret poan, netra euz ar pez a raio e stat a bec'het marvel ne vezo recoumpanset en env.

Pa velomp ar c'hemm a zo etre hon escopti ha broiou all el leac'h ma ve lavaret o deuz ar vugale ancounac'heat Doue ho zud coz, e drugarekaomp an Aotrou Doue abalamour ma talc'hit mad c'hoaz d'an Ilis Santel catholic hag abalamour d'ar vertuziou a garit da bratika. Mes pa zonzomp en amzer hor jaouankiz, on

euz tremenet en ho touez hanter cant vloaz zo, e cav d'eomp remerkout n'oc'h ket mui ken-tear ha m'oac'h neuze da zuja d'ar pez a zesk d'eomp ar feiz, na ken aketuz da viret lezennou an Iliz. Spountet oump ive o velet e labour an dud difeiz muioc'h eget biscoaz da skigna ho c'hentelliou fall en ho touez, hag ec'h en em zervichont, evit ho embann hag ho c'hass betec an tiez pella var ar meaz, euz a langach hor bro, euz al langach-se a lavaret n'en doa ket a c'heriou pe a gomzou evit rei da anaout falz credennou an heretiket. Diouallit, H. B. K., da rei scouarn d'ar re a glask ho troumpla hag ho coll dre ho c'homzou flour hag ho gevier. Stlapit pell diouzoc'h an ampoezoun a ginniger d'eoc'h, ampoezoun hag a zo goassoc'h c'hoaz eget an *an evach a zev* on euz comzet anezhañ. Mirit gant ar brassa evez en ho caloun ar feiz beo-ze a ra d'hon oberou beza evel oberou Doue he unan, mar gellomp parlant evelse, abalamour m'ho c'honzacr oll d'ezhan, hag ho laka da gaout eun dalvoudegez heb he far, talvoudegez hag a vezo paet en env dre eur c'hloar hag a bado da viken.

RAC-SE :

Goude beza goulenet sclerijen digant Doue, ha kemeret ali hor Breudeur ar Chaloniët euz a iliz cathedral Kemper,

Or beuz gourc'hemennet hag e c'hourc'hemen-nomp ar pez a zo ama varlerc'h :

I. — Alia a reomp stard an dud fidel euz hon escopti da viret epad ar C'horaiz al lezennou santel douget gant an Iliz divar benn ar iun hag ar vijil.

Couls goude, hervez ar c'halloud or beuz bet evit kement-se digant hon Tad Santel ar Pab, dre eul lizer a c'hras skrivet d'eomp d'ar 7 a vis du 1874, e roomp counje da zibri kig epad ar C'horaiz da zul, da lun, da veurs ha da iaou, azalec ar iaou goude merc'her al Ludu betec ar meurs varlerc'h ar Zul-Bleuniou, hag ive d'ar meurs-se ; da zul, e vo gellet dibri kig da veur a bred, hag en deizioù all da eur pred ebken.

Ne dleer ket servicha kig ha pesket d'ar memes pred, da zul ken nebeut nag en deizioù all.

Ar re n'emaint ket dindan lezen ar iun, pe a zo bet *dispanset* euz al lezen-ze, a c'hell dibri kig meur a vech bemdez.

II. — Gellet e vezo dibri amann, leaz ha fourmach, epad ar C'horaiz hed-ha-hed, ha viou betec ar meurs varlerc'h ar Zul-Bleuniou, ha zoken d'ar meurs-se.

III. — Ar Berzounet, Beleien ar c'honnenchou hag ar scolachou hag ar Goufforet a c'hellou ouspenn, gant n'her graint ket en eur feson jeneral, discleria eo *dispanset*, pe euz ar iun, pe euz ar vijil, n'euz fors pe zeiz, ar re o deffe eur rezoun vad bennac da c'houlenn an *dispans-se*.

IV. — Hervez ar pez a verk d'eomp hon Tad Santel, ec'h aliomp an dud fidel da ober aluzennou hag œuvrou mad abalamour m'eo doussat evitho lezen ar vijil. Digass a reomp d'ezho da zouch e c'hell an Iliz, pa gav d'ezhi eo red, ha d'ezhi ebken eo barn an dra-ze,

chench eur binijen en eun all ; mes n'ema ket en he galloud avad cass d'an traon lezen ar binijen.

V. — An dud fidel a c'hellou rei d'ar Berzounet, da Veleien ar c'honnenchou hag ar scolachou, ha d'ar Goufforet, pe teuler en eur c'hef a vezo lakeat evit kement-se e peb iliz hag e peb chapel, an aluzennou o devezo bolontez da rei evit œuvrou mad hon escopti e plas ar iun hag ar vijil a bere e vezint bet *dispanset*.

VI. — Ar Berzounet a c'hellou digeri Pask eun nebeut kentoc'h eget an amzer merket gant an Iliz, hag he astenn eun nebeut goude ; evelato ne dleint ket mont, e penn ebet, re bell dioc'h an amzer merket.

VII. — Hervez al lizer a c'hras skrivet d'eomp d'ar 4 a vis Du 1874, ec'h astennomp betec Coraiz ar bloaz 1878 an *dispans* euz a vijil ar zadorn roet dija ganeomp hon unan, pe gant ar veleien o doa bet diganeomp ar c'halloud da rei an *dispans-se*. Pedit a reomp an dud fidel da ober aluzennou hag œuvrou mad e plas ar vijil-ze a behini e vent bet *dispanset*.

Ar Berzounet a roio da anaout d'ar re a c'houlenn an *dispans-se* ne vez ket roet evit an deveziou iun, pa zigouez ar re-ma da zadorn.

VIII. — Hervez ar goulen great d'eomp gant an Tadou ar urz Sant Francesa Jerusalem, goude m'o deuz bet counje evit an dra-ze digant hon Tad Santel ar Pab, e pedomp ar Bersounet euz hon escopti da ober da Vener ar Groaz eur gest evit an Douar Santel.

Hag e vezo ar gemennadurez-ma lennet en oll ilizou euz hon escopti, da bron an offeren-bred.

Roet e Kemper dindan hor sin ha siel hon armou, ha sinatur Secretour hon Escopti, au 20 a vis genver 1877.

† D. ANSELM,

O. S. B.

ESCOP A GEMPER HAG A LEON.

Dre urs an Aotrou'n Escop :

PEYRON, CHALONI A HENOR,

Secretour an Escopti.

An daou bried euruz

PE BUEZ SANT ADRIEN HA SANTEZ NATHALII, MERZERIEEN.

(Kenta pennad.)

Er gear a Nicomedii e oue digasset dirag an impalaer Maximien, den criz, digaloun ha difeiz, tri gristen var'n ugent hag a veve cuzet en eur c'havarn. Dizoloet oant bet, en abek ma canent psalmou epad an noz. Discuez a rejont e creiz an tourmanchou eun nerz calou dispar.

Adrien, dijentil, oajet var dro eiz vloaz var'n ugent, unan d'euz kenta officerien an impalaer, a oue ken souezet o velet eur gourach ker braz, keit en tu all da nerz an den, ma'z eaz da gaout ar verzerien.

« Pe seurt frouez, emezhan, pe seurt gouidegez a c'hedit-hu, o tisprijout evelse ho puez hag oll draou

ar bed-man ? Nemed collet o pe ho skiant vad e c'hortozit, a dra scler, beza heb dale digollet caer euz hoc'h oll boaniou. »

Guir a livirit, eme ar verzerien calounek ; setu aman petra lavar, divar benn an eurusted a c'hortozomp, an hini zo bet dibabet gant Doue evit prezek d'ar jentilet : Lagad an den n'en deuz ket guele, he scouarn n'e deuz ket clevet nag he galoun coumprenet ar pez en deuz pourchasset Doue d'ar re her c'har.

Kerkent ha ma clevaz ar c'homzou-ze euz an abostol sant Paol, spered Adrien a oue sclerijennet hag en eul lamm ec'h en em daolaz etouez ar verzerien en eur lavaret da dud an impalaer, grounz ha dic'hroc'h : « kemerit va bano ha skrivit va chomzou ; kristen oue evel ar re-man, credi a ran ar pez a gredont, esperout a ran ar pez a esperont. »

Maximien, o veza clevet kement-se gant he officerien, a zao droug ennan hag a ro urz da zigass dirazhan ar c'hristen nevez. « Adrien, emezhan, ha collet eo ganez da skiant-vad ? ha te ivez az peffe c'hoant da goll da vuez ? »

Adrien a respountaz : « N'em euz ket collet va skiant-vad ; furraat eo a ran hag heb dale e c'hounezin ar guir vuez. » — « Aoualc'h ez peuz direzounet, eme Maximien, goulen buhan pardoun diganen. » — « Me goulen pardoun diganez ! a lavaraz Adrien... pardoun a c'houlennan, ia digant Doue, euz an oll bec'hejou am euz great bete vremen. »

Neuze Maximien, o velet ne c'hounezin var netra Adrien, a roaz urz d'he officerien d'he jadenna ha da lopa varnezhan er prizoun evel ma reat var ar verzerien all. Etretant, eur sclav da Adrien a redaz d'he di evit kement ar c'helou-ze da Nathalii, he bried. Nathalii, strafillet oll, a c'houlennaz en eur leuva : « pe seurt droug eta en deuz great va fried ? Ar sclav a respountaz :

Adrien, o velet castiza eun nebeut tud abalamour ma c'h adorent eur persounach hanvet Krist, en deuz en em daolet en ho zouez hag en deuz lavaret scriva he bano hag he lakaat e renk ar gristenien, dre ma felle d'ezhan mervel en ho c'houmpagnunez.

Neuze Nathalii, kristenez ivez, mez e euz, ha merc'h da zaou verzer, a lammaz gant ar joa ; guiska a reaz he dillad caera ha var nij d'ar prizoun mar gouie da gaout he fried.

Daoulinet dirazhan e poke d'he jadennou ; an daelou, daelou a joa, a rede var he diou chod ; « Va fried ker, emezhi, da bedi a ran da gendec'hel er feiz out galvet gant Doue da anzaou dirag an env hag an douar. Dioual na deuffe ar zonz euz da iaouankiz, euz da c'hened pe euz da gerent, da vralla da gourach. Dispriy oll madou ar bed-man, ar pinvidigezou, oll dud da di, rag an traou-ze oll a dremen hag a ia da goll evidomp. Ra vo Jezuz-Krist da nerz e creiz an tourmanchou, da c'hortoz ma tigemero ac'haod en he varadoz. »

Adrien a zante he nerz hag he joa o creski da heul peb comz euz he bried. He zrugarekaat a eure euz he

foan hag euz he c'harantez. — « Va c'hoar, emezhan, kea dar gear, ha bez dinec'h. » Nathalii, araoc'h mont kuit, a iez da boket da jadennou pep hini euz ar verzerien. Tri var'n ugent a ioa anezho : « servicherien, Jezuz-Krist, emezhi, me ho ped da scoazia an danvad-man oc'h euz gounezet da Zoue. »

I. M. Persoun.

(Eur pennad all eur vech all.)

Histor Coll-Bara.

(Daou ugentved pennad.)

Goude beza lennet lizer va c'hinniterv Gaid, e tremeniz va amzer evel ar zul araoc'h gant va c'hamaraded er brassa plijadur. Pa dosteaz oc'h an noz ez iz da lavaret kenavo d'an aotrou prezidant a ziscoeze d'in kement a interest hag a garantez. Va briata a reaz en eur lavaret d'in : Augustin, en han' Doue na d'it ket da egazi ho camaraded ; kement-se ne raffe vad ebed d'eoc'h. Er c'hontrol laoskit-hi evel ma maint, n'oc'h ket carget d'ho c'helen na d'ho c'honvertissa. Gant a reoc'h na d'it ket d'en em bompadi da veza bet aman ha da veza eur c'hristen guell eget ar re all. Pa ne vez netra da c'hounit o caozeal eo guelloc'h beilla var he deod ha rei-peoc'h.

An aotrou prezidant paour a zounje credabl gan dija eur zant, ha pa dal n'oan nemed eur c'hristenic nevez diglosset laosk braz c'hoaz em c'hreden.

— Augustin ker, a lavaraz d'in, eun artizan memez ne c'hell ket ato, heb na goustfe d'he ler, lavaret vad euz ar Pab hag euz ar relijion. Finiennoù a zo dinoaz d'ezho kemeret ar pleg-se, dre skuer ar re zo stard en ho al-zourn, ar re zo butun ganho egiz a lavarer hag a hent all zo paotred chental ha beget mad : mez eur moussik, goude ma ve he gomzou aour tout, ne ve nemed disprijanz evitho.

Chom sioul en he gougrik, setu labour eur mouss en eur stall. Gant an dra-ze tout ne ancounac'hait ket da zont aman bep sul ; marteze e ve poent d'eoc'h tostaat oc'h ar zacramanchou ; dale hit sonj mad eo en eur rei ar zul da Zoue e roio Doue d'eoc'h an eurusted.

Var ze e tenniz va zok betec an douar, e riz eun dro var va zeulliou ha kuit. Eur pennad goudeze edon e coumpagnunez an aotrou Cam hag he bried. Eun tam coan, pater ebet, ha d'ar guele.

Lavaret a rear e vez plijadur oc'h en em velet, goude eun disparti, p'en em garriet mad diaraoc. Her c'hredi a ran. A veac'h em oa chachet va scassou betec va guele ma saillaz a vriad ganen ar c'hoenn hag ar puness. Fimella mignouned am euz bet a zoug va buez eo ar re-ze. Evit guir ar pep vella a roen d'ezho ive, p'e guir e vagen anezho gant va goad.

Ar zizon varlerc'h a dremenaz tost da vad evel an hini diaraoc. Ar c'hem a c'helfen da lakaat etrezho, eo e chome al lanz gant ar zizon diveza. An artizaned, ne

c'houzoun ket penaoz, o doa clevet oan bet er Patrounach. Var an digarez-se ne ehanent hemdez habep heur da zourna a bep seurt traou eneb ar relijion hag an dud devod; dreist oll, pa ne veze ket armestr gantho, neuze e tibarkent neat; lavaret a rajet e vijent bet an devez araoc o teski ho c'hentel gant bouc'h loudour an ifern,

Credi a c'hellit n'oa ket brao ar pez a lavarent, p'e guir me ranke ruzia betec va discouarn.

Erfin e teuz ar zadorn, dere'hent ar zul en oll broiou. Da vare crez-deiz an oll artizaned evel a c'houzor o deuz eur pennad ehan. Va zonz-me a ioa implija an amzer-ze da vont da c'houden kelou euz va c'hiniterv Gaid. Pegen euruz oan da gaout hounnez tost d'in! Paneved avizou hounnez hag he vertuziou me a vije bet mil fell a ioa ker fall ha pephini euz va c'hamaraded ha falloc'h marteze.

Allaz! an den a bropoz ha Doue a zispoz. Gedal a rankiz, ha zoken ar zul abardaez.

Ar zul vintin an oll artizaned a ioa da c'huic'h heur var ho skebel, ar minaoed en ho dourn hag ar reun moc'h gouez e beg ho ziffel a dreuz en ho ginou.

— Set'aman avad eur c'hoari, emeve! Clevit 'ta, patron, me am euz c'hoant da vont hirio d'ar Patrounach.

— Allaz, keaz paour, evit hirio n'oun ket evit lenskel ac'hanod. Labour zo ken a zaon, hag al labour araoc tout evel a c'houzout. Fenez e c'helli mont d'an oferen, mar kerez.

— Da be seurt oferen, emeve, n'e man ket noz nedelec hirio mehanz.

— Kent a ze laosk anezhi; ne golli netra, em berr me gasso ac'hanod en tu benag, hag eno ne ket plijadur a vanko d'id.

Var ze ec'h en em lakiz da labourat evel ar re all. Erfin, deuet teir heur goude crez-deiz, ar patron a lavaraz d'in:

Cleo'ta, paotr, n'oun ket droug-countant ac'hanod. N'out ket eat d'an oferen, mad az peuz great, rag an afferou araoc tout. Ne ket eun diod out, var a velan. Breman goude al labour eo just ez peffe da blijadur; divin da beleac'h or beuz sounjet va fried ha me cass ac'hanod fenez?

— Allaz, patron, penaoz e c'houffen-me?

— Mad, camarad coz, me ia d'hel lavaret d'id. Fenez va maouez ha me a ia d'an theatr hag or beuz sounjet da zigaz ganeomp. Lavar goude an dra-ze ha ni a ra goab ac'hanod?

— Ia, mez! ha ma teu prezidant ar Patrounach da c'hout kement-se?

— Mil loaiec ma'z out, ne peuz ket ezom marvad da lavaret kement-se d'ezhan. Fenez e c'hoarier eur pez eur ar re vraoa tout: *Eur zoudard oc'h ober al lez d'ar merc'hed.*

Er pez-se ez euz pe-a-dra da c'hoarzin epad pemzec dez, heb drebi nag eva. Dont a ri?

Biscoaz n'oa bet nec'hetoc'h. Lavaret ia n'oa ket mad, lavaren nan n'oa ket brao.

— Nag a drein, eme ar patron, gra da zounj, ha goude tout, kea da foar an diaoul, ma'c'h euz c'hoant.

Ne ket an dra-ze eo, a lavaren ennon va unan: petra zounjo prezidant ar Patrounach ac'hanon ma ne d'an ket di? Bah! gant eur gaouic bihan e ve echu ar stal; penaoz ober? Edon o vont da lavaret ia d'an aotrou Cam pa deuaz em sperec ar boan a rajen d'am c'hiniterv Gaid. An aoun am boa d'he glac'hari, ar c'hoant vraz am oa da glevet euz he c'helou, a reaz d'in lavaret nan d'am fatron ha kenavo d'an theatr araoc beza bet ennan.

N'em euz ket ezom da lavaret oan divezat oc'h erruout er Patrounach. Resevet e ouenn evel custom, gant ar memez madelez hag ar memez carantez. Mad am boa great dont. An devez-se oa gouel braz er Patrounach; eun dud' oa beza eno. An ti, ar japel a ioa goloet a c'houlou var elum; muzik a ioa ive, ha braoc'h peziou eget en theatr. Var ar marc'had em boue kelou euz va c'hiniterv Gaid a iea ato he iec'hed var vell.

Var ar memez tro em oa countet histor va devez d'an aotrou presidant. Poan en doa oc'h va c'hredi. — Var c'hoaz, emezhan, me ielo da velet penaoz e ma count duze.

Antronoz vintin, al lun a ioa, ec'h erruaz evel m'en doa lavaret. Ar patron a ioa er stal, Olier-vraz ha me.

Ractal an aotrou Cam a bignaz d'ar zolier gant ar prezidant; ne jomaz eta er stal nemed Olier-vraz ha me.

— Hennez eo prezidant ar Patrounach, eme ar paotr coz?

— Ia; bremaic, me gred, e lardo he gostour d'ar patron!

— Sell'ta! perak kement-se? Daoust ha te a ve, bet oc'h en em glem outhan; an dra-ze ne ve ket brao, va mignoun

— N'oun ket da, mez deffot eo na lezer ac'hanon da vont bep sul d'ar Patrounach.

— Lakeomp evelse, pa leverez, mez allaz! paotr keaz, emaut o vont da goummanz da binijen.

— Va finijen, abalamour da betra da vihana?

— Abalamour da betra? ne ket diez gout. Selaou mad, eur mouss, al lezen eo, a dle ato caout an dindan. Bez sur, er mare-man memez e man ar patron oc'h ober da voutou d'ar presidant, ha marteze o rei da gredi d'ezhan ez peuz lavaret gevier, ha setu te paotr brao. Goudeze e vo mall ganthan ober ar gount d'an artizaned all. Gout a rez penaoz emaint. Ho rebechou a goezo varnot evel glao; eur flippad digant heman, eun teodad iac'h digant hennout, goaperez epad an oll amzer ne peuz ken da c'hedal. Ar pez a veli eo e ranki chacha da gillourou ac'haleu.

— Ar c'holl ne vo ker braz; ne lenvin ket, m'hen tou d'eoc'h.

— Guell evit aman zo, mez falloch zo ive.

Er moument-se e cleviz mouez ar patron oc'h va gervel. Seac'h oa he c'her. Ractal e pigniz, mez n'oa ket eaz em dillad.

— Augustin, a lavaraz d'in va madoberour, glac'haret oun da rankout lavaret ne ket ken diez d'eoc'h ha ma

livirit hecilla ho relijion en ti-man. Ar virionez a dleit da lavaret d'eomp, mez morse ne dleit lavaret gevier na zoken asten ho count, poent ar c'hrava.

— Mez, aotrou, daoust ha me am euz lavaret ger ebet enep ar patron?

— Nan, guir eo; ar c'hontrol eo oc'h euz great; mez en em glem oc'h euz great n'o poa ket amzer da zont d'hon offisou da zul, hag ho patron ne entent ket e ve guir kement-se.

— Me c'hoar aoualc'h, aotrou, ... mez.... ne lavaran ket... gaouiad n'oun ket; setu aze.

— Penaoz! tra nul, ne peuz ket lavaret d'an aotrou ne roen ket amzer d'id da vont d'an ofiz da zul, e talc'hen ac'hanod da labourat! Gaouiad ma'z out! Lavar ar virionez hag an oll a chouezo e c'hommez da zigeri da c'hinou er ruio.

Deac'h diveza, aotrou, em boa laosket anezhan da ziv heur hanter, daoust ha n'edo ket e tro da baka an oferen teir heur, m'en dije bet bolontez? Cleo'ta, fri louz, ne ket te a zesko va relijion d'in-me, entent a rez.

(*Eur pennad all eur vech all.*)

NEDELEC.

Justiz Doue!

(*EIL HA DIVEZA PENNAD.*)

Mar greomp eur zell var ar bed abaoue ginivelez hor Zalver Jesus-Krist ha var an traou zo tremenet ac'hano bete vreman, e velimp eo atao ar memez Doue a c'houarn an douar a bez gant ar memez justiz.

Neron gounezet gant an ourgouill ne entente beza gouarnet gant den.

Britannicus a ioa en he zaoulagad, en he sclerijen, lakaa a ra he ampoesouni; Agrippina he vam a zo ive var he hent, rei a ra urz d'he laza; eun devez all e laka an tan e pevar c'horn Roum var digarez guelet eun tantad caer ha teuler an torfed-se var gein ar gristenien. Var an digarez-se eo e reaz mervel sant Per ha sant Paol.

An didruez! ar ruio e Roum a lakea da sclerijenna gant goulou roussin a ioa tud veoc'h ober mouchaden d'ezho. Oc'h sclerijen ar goulaou-ze eo etremene ruion Roum en he garroz a zoug an noz evit ar blijadur da velet kristenien o tevi hag oc'h ober labour ar gaz an devez hirio!

Mez setu tud calounek ha dispount o tont da c'houlou diganthen rezoun euz a gement a grisder: kemeret a ra aoun, clevet a ra eo discaret divar he dron, ez euz lakeat eun all en he leac'h; en em bougnardi a ra he unan ha mervel a ra evel m'en doa meritet. Doue en deuz ato he dro!

Ar Juzevien guehall a grie en eur gaozeal a Jezuz: Ra goezo he c'hoad varnomp ha var hor bugale! Setu deuet an heur euz a justiz Doue. Jeruzalem a zo kelc'het gant eun arme vraz deuet a Roum. Teir gualen Doue a goez assamez var gear Jeruzalem, kear

gaptal ar Juzevien, ar brezel, ar vossen hag an naounegez, ha kear Jeruzalem a zo lakeat e poult hag e ludu; an alar a reaz ar rest. Setu petra c'hounezer oc'h ober goab a Zoue!

Maximin a lakeaz laza Alexandr Sever, prinz deuet mad d'ar gristenien euz he amzer. O' velet glac'hari ar gristenien d'ar c'holl o doa great e maro ar prinz-se, e kemeraz caz outho hag ac'hano ar c'huic'hved persecution. Amzer! Doue ne gousk ket. Maximin a zo lazat gant he zoudarded he unan, e creiz an deiz. Deciuaz a ioa eur brezellekaer braz, mez ne ehan da hiskinat ar gristenien: Doue en dezo ive he dro varnezhan. Lazet eo e creiz eur iun, betec he gazeliou er fank hag er pri.

Valerien en doa c'hoezet an tan euz an eizved persecution a enep an iliz. Dourn Doue her c'havo abred pe zivezad. Valerien eun devez goude beza collet ar victor a goez etre daouarn ar roue Sapor. Heman en he ourgouill a goundaon Valerien da ober skabel d'ezhan da bignat var he varc'h hag erfin e laka he gignat ez-veo. — Caer zo n'oa ket evit miret oc'h justiz Doue.

Diocletien a ro urz da ziscar an oll ilizou, da zevi an oll scriidou sacr ha da zistruja an oll gristenien. Ractal he iec'hed a ia da netra, noz deiz ne ra nemed ruilla ha diruilla evel eun aneval egaret; mervel a ra gant an naoun. He vignoued, Galer dreist-oll, hag ar bobl he unan o doue ho zro. — Grit ec'hiz ma kerrot; justiz Doue ho cavo. Guelit Voltair, ker meulet en hon amzer gant enebourien ar feiz hag an urz vad.

Voltair a zoug he vuez n'en deuz great nemed ober goab a Zoue hag euz he vinistred.

He vam a zisprije; he dad, evit bevanz n'en doa couz lavaret nemed he zaelou. He galoun a ioa ker stag ouz an arc'hant ma kemere discrupul hini ar re all. Euz he vuez ne gomzer ket.

Diaoul Voltair oa Jezus-Krist. N'oa ket evit her gouzaon; aliez e lavare: brevomp, malomp anezhan, an infam!!!

Barnomp he boanion, pa deuaz justiz Doue d'her bizita, dioc'h ar c'homzou a deuaz euz he c'hinou; ma'm bije eur map, emezhan, ha ma c'houijen e illefe caout kement a boan hag am euz-me, e raffien eun dro en he c'houzoug, dre garantez evinthan.

Ah! justiz Doue! nac'hit-hi eta, mar d'oc'h goestl. Voltair a zo maro, er c'hriissa poanion, heb belek ebet, heb doue benniget. Diveza pred en deuz drebet var an douar, en deuz great gant he fank he unan! Ped ha ped all ne c'helfen-me ket da hevel ha da lakaat e renk ar re a zo bet tizet gant justiz Doue! Perak e velan-me en histor hanoiou:

Sant Just, gillotinet an 28 a viz gouere 1794;

Rabaud Sant Etien, gillotinet an 31 a viz kerzu 1793;

Jean Duprat, gillotinet an 31 a viz here 1793;

Barbaroux, gillotinet e Bourdel ar 7 messidor,

blavez n;

Rover, maro e Caien;

Deperret, gillotinet an 31 a viz here, 1793;

FEIZ HA BREIZ

KELOU A BEP BRO, HA KENTELLOU VAR BEP TRA

Casset bep sul da gement kristen a gomz ar brezouneq

PRIZ AR GAZETEN

AR MARC'HAD D'HE C'HAOUT BEP SIZUN EPAD AR BLOAZ A GOUST

DAOU SCOUET evit ar Finister, — ar Morbihan — ha Costez-an-Nord

SEIZ LUR evit an departamanchou all.

Ar marc'had a dle beza great ha paet ato e ti an Aotrou Ar. DE KERANGAL, Perc'hen-Merour, e Kemper.

Ar scriidou da lakaat var ar gazeten a dle beza casset d'an Aotrou MORVAN, chaloni, kenta scrivanier.

Pe d'an Aotrou NEDELEC, eil scrivanier, ru Bourg-les-Bourgs, 26, e Kemper.

KEMPER, 24 a vis C'houevrer.

Pardounerien Greiz e Rom.

EIZVED PENNAD HA TREGONT, HAG AN DIVEZA.

Distro euz a Napl da Rom, ha d'ar Gernevez.

Evit guelel Napl ha Pompei e ris eur veach hir ha skuizus; ar seiz ugent leo a zo etre Rom ha Pompei, dont ha mont, a ris en eur goll diou nosvez cousket dioc'htu. Setu petra renker da ober: beaji en noz evit ma chommo an deiz da velet an traou brao, an traou curius.

Da Napl oan eat, d'ar c'huezec a viz kerzu, en esper guelel ar burzud a ra Doue, peurlieusa bep bloas, da gever an dervez-ma, en honor da sant Janvier. Keriz oll, couls lavaret, a rea gouel en dervez-se e memor euz ar burzud a reas sant Janvier o viret na vije diskaret kear gant ar c'hren douar, ha goloet gant an douar hag al ludu a deue euz ar Vezuv etrezec Napl, meur a gant vloas zo. Da gever an dervez-ma, en eur dostaat oc'h penn sant Janvier eur vuredad euz he c'hoad, ar goadma a deue da danaoat evel ma vije fresk beo. Siouas! er bloas-ma ar burzud-se ne d'eo ket bet c'hoarvezet; gouscoude ez eo bet pedet, aspedet ha gourdrouzet zoken gant an niver bras-se a dud a ia en iliz-se evit guelel ar burzud. Evel a lavaras d'inn ar belerined, a ioa bet en ilis dioc'h ar mintio, oa eun dra sonezus evidomp-ni, Breizis, guelel an dud-se oc'h ober kement a ormidou, o pedi cren, couls lavaret a bouez ho fenn, evit ma plichje gant Doue ober ar burzud-se. Caer o deus bet, Doue ne aotreas ket d'ezho ho goulenn; evelse kear oll a ioa en dristidigez, gant aoun rac eur malheur bennac. An diveza gueach m'oa manket ar burzud oa ar bloas m'en doa renket an tad santel ar Pab tec'het euz a Rom evit dont da C'haet, seiz vloas var'n ugent zo. Caret em bije ive beza bet test euz ar burzud-se. Ne c'hellis nemet poket d'ar relegou santel.

Goude beza beajet epad an nos, ha great tri ugent

leo, em boue an eur vad da zigneout abred avonalc'h evit clevet an oferen lavaret var bez sant Per, a zo a zindan an douar, hag a ziountha ar groummen-se; har d'issa tam labour a zo bet great c'hoas marteze; a zo c'hoec'h cant troatad huelloc'h evit an douar. Ne d'eus nemer a blasou var an douar hag a beder ennio ker calonek evel er riboulic stris-se, a zo bet epad meur a vloas reposvan corf prius an ebestel a garie kement he Vestr, her c'harie zoken, emezhia; cals muioc'h evit an oll ebestel all. Evit he brisona nebeut bloavesiou hag he varo var ar groas, he benn d'an traou, sant Per a zo digollet mad dre an honor dispar a rear d'ezha dre bevar c'horn ar bed.

Pegement bennac a blijadur en deus ar pelerina bell bro o vont bep tro d'an ilis santel-ma, ar vrasa hag ar burzudussa a zo var an douar, gouscoude evel eur beac'h pouner a zämme va diskoas, hag an huanadou hir hag ankennet a zifoupe euz a boul varc'halon a die lakaat da bara var va drem eun dristidigez vras. Evit ar vech diveza, m'oa vad, edon o sellet oc'h an taolennou skedus, ken niverus diragi va daoulagad, ar patromou dispar-se e ment hag e gened a ioa dirazon; evit ar vech diveza e taoulinen dirag bez sant Per var al leuren varbr-se uset gant daoulin ar rouanez hag ar rouanezet, an eskibien hag ar gardinaled; evit ar vech diveza e saven va fenn da sellet oc'h ar groummen burzudus-se e deus lakeat ar feiz da zisken a benn da nevez e ken aliez a ene, du-pod gant ho fec'hejou; evit ar vech diveza e poken da droad sant Per uset gant musellou ar millionou a belerined a zo bet en em starded outha gant eur feiz ker birvidic, evit ar vech diveza e pare va daoulagad var ar mean marbr-se lakeat a zioc'h patrom sant Per e mizou beleien hag oll zervicherien an iliz-ma, da zigass da zouch da oll belerined an amseriou da zont bloaveziou dispar Pii nao, ar santella marteze; hag eb mar, ar burzudussa Pab en deus bet lakeat Doue e penn he Iliz. Pii nao gouscoude, Tad daou c'hant milion a gristenien, n'en deus mui al liberte da zont da bedi en iliz-ma stag oc'h he balez; n'her gueler mui evel diagent o tont peurl-

PRIZ AN ED.

TAOLIT EVEZ. — Ar priz merket da genta eo priz ar marc'had diveza, hag ar priz merket d'an eil eo priz ar marc'had araoe.

KEMPER. — Marc'had an 10 a vis c'houevrer.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	25 l 50 s	25 l 00 s
Segal	19 00	19 00
Eiz	18 00	18 50
Guiniz du	25 50	25 00
Kerc'h	20 00	21 00
Avalou douar	8 50	8 00

POUNT'N-ABAD. — Marc'had an 8 a vis c'houevrer.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	26 l 46 s	26 l 25 s
Segal	18 75	19 58
Eiz	18 00	18 26
Guiniz du	» »	» »
Kerc'h	20 50	20 50
Avalou douar	7 50	7 50

CASTELLIN. — Marc'had an 8 a vis c'houevrer.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	26 23 s	25 l 92 s
Segal	20 53	20 85
Eiz	18 50	18 50
Guiniz du	23 25	23 25
Kerc'h	20 50	20 00
Avalou douar	8 00	7 50

Postillon-Breiz.

Lizeren ha Numero banden ar re n'o deuz ket c'hoaz paet ho C'hazeten.

B. — 10, 12, 26, 33, 43, 57, 69, 70.
C. — 12, 34, 37, 38, 70, 109, 112, 114.
D. — 11, 19, 20, 37, 38, 41.
E. — 9, 28, 35, 36, 46.
G. — 1, 17, 22, 27, 36, 54.
H. — 3, 18, 27.
J. — 4, 9, 26.
K. — 5, 32, 33, 40, 41, 52, 56.
L. — 2, 16, 28, 44, 52.
M. — 29, 30, 44, 63, 77.
O. — 1.
P. — 6, 17, 27, 48, 54, 70, 87, 89, 91, (22 a dle c'hoaz 22 lur 25 s.)
Q. — 16.
R. — 14, 17, 23, 44, 64, 74.
S. — 3, 5, 26, 45, 60, 66, 74, 74, 82, 92, 96.
T. — 17, 18.
V. — 9.

Ar re o devezo paet var ar zizun a vezo lamet ho numero divar an daolen-ma a benn ar zizun varlerc'h.

Perc'hen-Merour: AR. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gant AR. DE KERANGAL.

Fauchet, gillotinnet ar memez devez;
Cussi, gillotinnet ar bemzec a viz du 1793;
Bazir, gillotinnet ar 5 a viz ebrel 1794;
Hugues, gillotinnet ar 6 a viz here, 1796;
Buzot, cavet ampoezounnet e coajou Sant Emilion ha drebet gant ar bleizi, 1793;
Pethion, er memez tra;
Duroy, en em bougnardet he unan ha gillotinnet araoe he varo;

Lacroix, gillotinnet ar 5 a viz ebrel, 1794;
Brissot, gillotinnet an 31 a viz here, 1793;
Vergniaud, gillotinnet an 31 a viz here, 1793;
Guadet, gillotinnet e Bourdel ar 17 a viz gouere, 1794;
Gensonne, gillotinnet an 31 a viz here, 1793.

Charlier, en em lazet he unan gant an dizesper da veza goulennet serra an oll zemineriou e Franz ha guerza leveou ar re o doa ranket kuitaat ar vro.

Nan, nan, nag ar re zo hanvet aman nag an dud fallac'r a felle d'ezho lakaat ho hanp da ober lost d'ho re, ne c'hellint biken miret oc'h Doue da gaout he vare d'ho c'hastiza!

Robespier, Carrier, Chaumet ha Collot-d'Herbois ha n'int-hi ket c'hoaz eun desteni euz ar peza lavarant? Selaout eur vaouez o crial a bouez penn pa velaz Robespier o vont d'ar c'hillotin!

Aneval, emezhi, loan infam, joa e ganen da velet o vont d'ar chafod; ma'm bije gellet eo da velet mil guech o vont di! kerz d'an toull, gant malloziou ar priedou hag ar mammon!!!

Setu penaoz e teu justiz Doue da ren var ar re o deuz he nac'het. Pebez kentel!

NEDELEC.

An Tad Maner.

Eul levric nevez, e brezouneq, a zo moulet e ti an aotrou Kerangal, e Kemper:

Buez an Tad meurbed enorus, Julian Maner euz a gompagnunez Jesus, scrivet gant an Tad J. Bleuzen, euz ar memes compagnunez.

Evit ma vezo eaz d'an oll vretounet caout etre ho daouarn ar vuez caer ha burzudus-ze; evit ma c'hello ar veleien hag ar mistri ha mestrezet scol caout prizou marc'had mad da rei d'ar vugale divar ar meaz, eo bet aket al levric en izela priz:

Dec guennec ar pezh	0 fr. 50 c.
Daou real var'n ugent an doussen.	5 50
Ha daou-ugent liour ar c'hant	40 00

Cavet e vezo e Kemper, e ti an Aotrou Salaun, levrier, E Landerne, e ti an Aotrou Desmoulin.

E Montroulez, e ti an Aotrou Ledan.

E Brest, e ti an Itanvez Normant.

E Landreger, e ti an Aotrou Flem.

E ti an Aotrou Ar. de Kerangal, mouler Feiz-ha-Breiz, ec'h en em garger da voulla kement tra a ve c'hoant da lakaat e scritur-moull, evel pennou-liziri, cartennou-vizit, levriou ha levrigou gallec ha brezouneq etc. An traou-ze oll a ve moulet eb na goustfe re ger. Mes pa scriver da lakaat moulla eun dra bennac evelse, eo red discouez pe merka selear penaoz e ve c'hoant e ve moulet. Red eo ive rei da anaout dre he hent cass an traou a ve bet goulennet, ha merka pe ec'h en em garger da baea ho c'hass, pe ne reer ket.

liessa bemdez da bedi var bez sant Per ; n'her c'hlever mui, d'ar goueliou bras, o cana an oferen gant ar vouez dudius-se hanvet *mouez Pii nao*, dre ne d'eus hini all henvel outii ; n'her gueler mui azezet var he gador alaouret ha douget var diskoas he zujidi azioc'h ar bobl a Rom, her guele bep tro gant eur blijadur nevez. C'huoc'h vloas zo, ar pondale huel-se, a veler var dalben an iliz-ma, dreist plasen sant Per, a vel d'ar gear a Rom en he fez, a zo chomet goullou ; an ecleo ne lavar mui, da ouspen cant mil kristen en em zestu-me eno, ar c'homsou dudius-se a vennige Rom hag ar bed oll. Disterroc'h sonjou evit ar re-ze a zo guest da velconia eur galon, hag e ve great a zir teuzet zoken.

Gouscoude an amser a iea buhan en lie dro, red mad oa eta kimiada dioc'h an iliz santel-ma ha daou-lina evit ar vech diveza var ar vein mabr a ioa bet ken aliez test euz a lidou caerra an Iliz, evit ar sened n'eo ket c'hoas peur-echu, evit canoniza ken aliez a zant hag a zantez, a zo dija ho eneou er barados o pedi evidomp. Oh ! ia, sent ha sentezet eb niver a zo bet douget ho hano gant Pii nao e reng an eneou eurus, pedit evitha, ma c'hello, araoc mervel, he zaoulagad para var an traou caer en deus great en iliz santel-ma !

Ha c'hui, Rouanez an elez hag an arc'helez, Rouanez an ebstel hag ar verzerien, o pet sonj ma vezit galvet en ho litanou : *regina sine labe concepta*, Rouanez consevet ep pec'het, eo Pii nao en deus roet he aotre-adur evit kement-se. O pet sonj, o Guerc'hez, ez euz brema daou vloas var'n ugent Pii nao, en iliz santel-ma, azezet var he dron, killet en dro d'ezha cardinaled, arc'heskibien, eskibien, beleien ha menac'h euz a bevar c'horn ar bed, sklerijennet gant ar Spered-Santel, ho tisclerias consevet ep pec'het. Digorit eta pelloc'h d'ezha dor he brison, evit ma c'hello guele adarre he vugale bodet en dro d'ezha evit reseo he vennoas.

Nac a abeg n'o deus ket ar gristenien da c'houlenn ma teuio adarre Pii nao dre he bresans da rei sked d'an iliz-ma, intanvez keit all zo ; sened ar Vatican da beur-achui ; poultrennet eo dija ar skabellou a zo c'hoas e chapel ar Verc'hez o c'headal ma teuio da azeza enno-tadou sened ar Vatican a zo c'hoas beo. — Nac a zant hag a zantez a zo anavezet evit sent ha ne c'heller ket evelkent ho c'hanoniza dre'n abeg m'ema atao prennet an iliz-ma oc'h ar Pab d'ober enni al lidou dispar-se ne d'eus netra ker caer hag hi var an douar. Ar barados epken eo a c'hell guele bravoc'h lidou evitho.

Mar d'eo ankennius d'ar c'hristen kimmiada dioc'h iliz sant Per, peur bennac eo red d'ezha dizrei d'he vro, an anken-se ne c'hell morse beza ker bras evel en amzeriou-ma, o c'houzout eo ar relijion persecutet, couls lavaret en oll broiou kristen zoken ; o c'houzout eb dale e vezo tennet digant he vugale ho zad a zo oc'h ho ren tregont vloas zo ; o c'houzout an ilizou a zao'ar brotestanted, an hugunoded, er gear a Rom a zindan daoulagad vikel J.-K., o c'houzout e kendalc'her da ziskar an ilizou-se savet gant feiz hon tadou coz.

Petra lavaran-me ? Kemeret melconi e Rom a zo enni bep iliz, bep ti, bep guered, bep tra burzudus a zo enni, ken aliez a desteni euz a c'haloud hon Doue hag he vadelez evit ar gristenien, he vugale. Nan !

Petr' eo deuet da veza an impalaered galloudus-se a ioa d'ezho Rom, kear-benn ar bed ? E pelec'h ema brema Neron, Vespasien, Domitien, Trajan, Adrien, Marc-Aurel, Diocletien, Constans, ha cals a re all o deus merzeriet ar gristenien a vilionou ? Ne vez hano anezho nemet evit rei malloz d'ezho ; ho relegou hag ho ludu a zo bet saotret ha taolet e dour priellec an Tibr, a zo bet sklabezet zoken gantho, eleac'h relegou ar verzerien, muntret gantho, a zo bet miret d'eomp dre viracl, a zo brema henoret var an aoteriou, hag evit creski carantez ho breudeur evitho hag ho fisians enno, a vez rannet gant ar Pabet etre an oll gristenien euz ar bed. Ar Pabet c'hoas o deus guele ar gristenien revoltet en ho enep ; guele o deus devi ha laerez ho ilizou, tenna digantho ho zammic rouantelez, hag evelato ez int bet atao sicouret gant Doue abred pe zivezad, ha treac'h d'ho enebourien dre m'ema ar virionez gantho hag ar guir. Ar pezen deuz great meur a veach evit ar Pabet all, a raio ive evit Pii nao, pa vezo sonet heur an drugarez. Da c'headal, pedomp ha pedomp stard evit ma lugern o an devez caer-se, a baro enna an heol a justis, a deuzo an arne du a zo oc'h he guzat keit all zo.

Eal mad meur a vréziad, o deus kemeret ar boan da lenn ar pezh em beus skrivet evitho, a esperno d'ezho marteze an eur vad da velet an amzeriou caer-se o lugerni, hag a ielo da Rom a strolladou. Beach vad d'ezho oll, kement ha muioc'h c'hoas a gontantant evit n'em beus-me bet !

Goude beza loc'het d'ar zadorn da zec pe unnec heur euz a Rom, e teuis da loja da Florans evit tremen eno ar zul. Florans a ve red euz devez evit guele eul loden euz an traou burzudus e pep feson a zo enni. An iliz veur a zo unan euz ar re gaerra a c'houffet da velet ; Mikel-Anj a lavare *oa diez ober eur groumen kercouls hag an hini a zo var an iliz-se, n'out ket avad, emezha, evit ober guelloc'h*. Ar groumen-ma a ioa great cant vloas en he raog ; evelkent p'en em lakeas Mikel-Anj da ober hini St Per ez eas c'hoas dreist hini Brimelleski, en doa great kroumen Florans.

Var eun ilizic, a zo peustost d'an iliz veur, hag a zo great evit rei sacramant ar vadisiant, ez eus peder dor e brouz, a zo euz ar re vrava a zo var an douar. Eur mestr orfebrer a zo bet ugent vloas dioc'htu o labourat var unan anezho. Mikel-Anj a lavare euz an hini a zo d'ar zao-heol penaos eun or kizellet ker brao ne dlle beza lakeat nemet var ar barados.

Red e ve caout kement a amser couls lavaret, evit guele taolen ha taolen, patrom ha patrom, al labourou dispar e pep feson a zo e Florans, evel a renker da gaout evit guele ; ar re a zo e Rom ; cals anezho ive a zo deuet ac'hano.

Euz a Florans, a ioa kentoc'h ar gear-benn euz a rouantelez an Toskaan, e teuz fenoz da gousket da

Vologn, a ioa kentoc'h e rouantelez ar Pabet. Eno ive ez eus calz traou caer da velet ; cant mil den a zo o chom enni. Var eur blassen ama em beus guele daou dour huel-huel ; unan anezho en deus nao metr ha pevar ugent, dec metr huelloc'h evit tour Creis-kear e Castel ; pignat a c'heller var he veg ; eyit kement-se avad eo red beza dispont ; costezet eo meur a gant vloas zo, ouspen pevar zroatad. An tour all a zo e kichen hema, n'ema ken nebent var iliz ebet, a ioa muzulet c'huoc'h ugent vloas zo, hag a ioa costezet a zioc'h an douar, tost da eiz troatad, hag abaoue e leverer e costezet c'hoas euz eun troatad-hanter. Plijadur d'ar beajour a vezo dispont avoalc'h evit mont var ho beg ! An amser en deuz miret ouzinn da bignat varnezh. Eur guel dudius a leverer a zo ac'hano.

Setu ama avad eun dra all hag en deus great muioc'h a joa d'inn evit an touriou-se. En eun ilizic dister avoalc'h, en eur gampric vihan adren an aoter vras, em beus guele corf santez Catel a Vologn, en he bez ; maro eo gouscoude pevar c'hant unnec vloas zo. Ar c'horf santel-ma ne vank ezel ebet d'ezha. Azezet eo en eur gador divreac'h ; he bizach, he daouarn hag he zreid epken a zo dizolo ; poket em beuz d'he zreid. He boc'h deou epken a zo cleizennet abaoue m'e doue en he bues an eur vad da boket d'ar Mabic Jesus, a zougas ar Verc'hez d'ezhi etre he divreac'h evel m'e devoa her reket. Dirag ar zantez, oc'h ar voger, ez euz eur grusifi a gomsas outhi meur a veach ; en he c'hichen e ma skeuden ar Verc'hez livet gant ar zantez ; en eur c'hassedic guer ema he breviel skrivet ganthi ; oc'h ar voger c'hoas, eun delen a gemere evit musikat assamez gant an elez a gleve aliez o cana.

Setu ar c'hras caer hag an diveza en doa espernet Done d'inn evit achui va feleriaoch a bevarzec cant leo. Pedit, mar plich, evidoun evit na vezo ket collet kement all a faveuriou hag a c'hrassou en deus Doue roet d'ho kenvroad.

IAN AR GERNEVEZ.

FIN.

Paris epad ar Vrezel.

AR ZOUARD. — E feiz, *Vinoy* en deus tennet he spillen euz ar jeu gant ar Prussianet evel en doa great gant an Arabet. Mac-Mahon, goude beza en em gannet epad tri dervez dioc'htu oc'h tri c'hant mil prussian, a oue goal c'hazet. Daou ugent mil euz ar Francisien a gouzas etre daouarn an enebourien ; an impalaer a oue paket gant ar roue Guillou ; Wimpfen en doa sinet an emgleo d'en em rei, ha potret ar Pruss a grie : « — Dao da Paris ! » Neuze *Vinoy* a lavaras : « — Iao ive varzu Paris ! »

Ni avad a rampe neuze da zicour difen Paris, ha gant aoun da goueza etre skillou sparfel an Nord ! Brao e vije hor guele o kerzet dre an henchou. Pemp leo, netra ken, a ioa etre ar Prussianet ha ni, ha petra eo pemp leo evit diou arme ? Eur vech eo bet dare-dare d'eomp beza paket evel eun torrad clujiri gant eun tor-

rad caonennet. An dra-ma a ioa e kenver coat *Marie*. Petra reas neuze *Vinoy*, nemet choucha ha plada euz pa ne c'helle mui finval ; ha neuze, pa oa clozet an noz, hag hep da jacha he benn da genta a dreuz ar c'hoat, he c'houzoug da c'houde, ha goudeze he askellou hag he dreid, hag al lost da heul. Ha setu, pa darzas an deiz, ar c'haouennet ne velent nemet ar plas : *Vinoy* a ioa rinset kuit. Hor c'haloun a zride gant ar joa en hor c'hreiz. Mes n'oa ket echn an abaden. A greiz tout e veljomp azioc'h eun dorgen eur c'houhad calz goassoc'h eget eur c'houhad spillou : *hulanet* var varc'h eo oant. « — Holla ! holla ! eme *Vinoy*, traou divar ar gounnar, bremaic m'hen talvezo d'oc'h ! » Ha neuze e lavaras d'ar ganollerien : « *troit diou vindraillerez da gass euz hor c'helou d'ar spoutailou-zel* » Ha ker buhan hag ar ger setu ar c'heler o vont : *errrrraon ! errrrraon !* An *hulanet* d'an traon, den ha loan d'an traon.

— Peur oc'h erruet e Paris ?

— D'ar seis a vis guengolo, dioc'h an noz. Pemp mil soudard a joa ac'hanomp.

— Assa, ha n'o poa ket great eur frapped bennac ahont, etre Chalou, Metz ha Sedan, gant maoutet Guillou ?

— Ne c'houlennemp ket guell ; mes siouas ! re zivezat e tenas d'eomp an urs da vont d'an tap, ha setu pa errujomp oa echu an abaden ; ha p'e guir n'or boa tamm labour ebet mui da ober, petra rajemp nemet diflippa kuit mar goujemp. Mes daoust ha c'houi a c'helle rei kelou d'inn euz a zoudardet Mac-Mahon, ar re anezho o deuz gellet en em jacha euz a grabanon Guillou ?

— Ar re-ze a zo digouezet ive e Paris ; var bord daou vil zo anezho etre officerien ha soudardet, a bep arm hag a bep rejimant.

— O va Done, ma n'e ket eun truez ! Hag ar rest a zo maro pe gasset gant Guillou da larda gant souben ar fa ! Marvad, soudardet Mac-Mahon, ar re a zo en em gavet ama, a zo reisseat coulz ha ni. E feiz, ma n'euz nemedomp-ni da zifen Paris, ne harpo ket pell ; rac dont a reomp da fallgalouni o sonjal on euz collet hor guella troumplou. Hag ar pezh zo goassoc'h c'hoaz eo n'euz ken brud nemet oump bet trahisset, trahisset gant ar cheffou ho unan. Eun arme foutu, eur Frans foutu, foutu onmp tout !!!

— Alo ! alo ! ar mobilé a zo leun a dan ha ne c'houlennont nemet lorgna ar Prussianet.

— Ar vugale geiz ! Lod n'o deuz guele morse eur fuzuil *chassepot*, ne ententont na sou na dic'ha er *manewrou*, n'o d'euz biscoaz clevet ar boullji o fic'hal en ho scouarn na guele ar vaionettez o luia dirac ho c'hof, hag e credont e raint coulz labour ha cuirasserien Reichoffen ?

— Perac ne raffent ket ? Daoust ha n'e ket goad coueriatet Breiz hag ar Vandee, a zo o redet en ho goaziet ? Me'm euz clevet counta oa eat dija an injimiet en eur gear o doa c'hoant da gemeret. Tud kear a ioa scornet ho c'haloun gant an encrez, pa oue guele sou-

den eur paour-keaz diod o tapa crog en eur fuzuill hag o vont a benn herr, a vole vant, var an tavancherouler a veze great *saperien* anezho. Hag hen toulla daou-zez dioc'htu abarz ma oa bet amzer d'he reiza a daoliou bouc'hal. Ha setu pa velas soudardet ar c'harnizon an taol caer-ze, hag hi d'ho zro o tont evel eun avel foll hag o scuba an euebourien divar ruiou ha plasennou kear.

— Pet int a vobilet e Paris ?

— D'ar pevarzec euz ar mis-ma, mis guengolo, oant cant mil. Eur blijadur oa ho gueleit o vont d'ho c'harnizon, sounn ho fenn, flammou tan en ho daoulagad, renket brao, soubh ho c'hlin, scanv ho zroad, eun du-di oa ! Potret an Normandi, peziou tud, scoaziou d'ezho evel taoliou eured, ha crabanou evel golvez eur vestrez couezier. Potret ar Picardii, bihan, dastumet, ascornet. Potret ar Berri, manielou didrouz, mes aketuz d'al labour, stard a benn hag a galoun. Potret an Auvergn, eun var ho ijili, tud vrao, tud hardis. Potret ar C'hrezdeiz, ar goad o virvi en ho goaziet, hag en ho c'hichen, potret ar Bourgogn laouen evel an alc'houeder. Ar botret divar dro Paris a oue ive saluded a zrid-caloun gant oll dud vad ar gear veur. Mes pa erruas ar Vretounet, neuze e sante peb hini an nerz caloun o creski ennan. « Setu ama, a lavaret, setu ama ar Vretounet ! Ne zougont mui an tok houarn, nag ar blumachen venn a heje gant au avel ; mes houarn eo ho fenn hag ho zal a zo dir. Araoc eta, var araoc ar Vretounet ! Pa zavint ho moueziou, pa iouc'hint an *torr-he-benn*, an douar a greno goassoc'h eget gant mil ha mil daboulin assambles. Nag a zaelou a zo couezet var ler ho zenclennou ! Mes a ispill ouz ar zenclen ema ar zabren ; oh ! an daelou-ze a vezo goalc'het gant goad ar Prussianet. O mam ! o greg ! o c'hoar ! d'an daoulin brema, rac heur ar stourmou a zo sounet ! Goulennit m'o devezo ar goazet evit recompans ar c'hras d'ho cuelet a nevez e Breiz, pe da vont gant Doue d'ho cortoz d'ar baradoz ho guir bro. »

— En han' Doue, tavit pe me vouelo ; ha goulscoude em euz ezom clevet eur marvailh bennac da scanvaat va c'haloun.

AN TAD CLEAC'H.

(*Eur pennad all eur vech all.*)

Histor Coll-Bara.

(*Kenta pennad ha daou ugent*)

An Aotrou Cam eo a gomz ato.

Ententit mad, Aotrou Prezidant, me ne ket eun azenoun, me a c'hoar va relijion coulz ha den. Caeroc'h zo, he c'haret a ran hag he heuilla a ran ivez. Me, Aotrou, zo ken honest den a vale. D'an oferen ez an pa c'hellan, eur vech er bloaz da vihana, egiz a c'houlen ar c'hatekiz. Ral e d'in mankout d'an ofiz, ar pevar gouel braz euz ar bloaz. Da ofiz guener ar groaz, da hennez ne vankan morse ; an devez-se e ran ato va fask.

Ganen-me ez euz bet calz moussed o teski, mez foueltr

biscoaz hini n'en deuz va respountet evel an azen-man, pell ac'hano zoken, hag outho oll oun bet keit ha mad.

Evelse d'an hini zo bet araoc beman em euz roet cabestr an deiz diveza euz ar retred da vont da ober he eil pask, rag evit he genta oa bet corbellet. Labour ar zul, p'e guir ne labourer ket d'al lun, peur e fell d'eoc'h e ve great ma ne vez ket great au devez-se ?

— Selaouit 'ta, Aotrou Cam, petra virfe oc'h an artisaoned da labourat d'al lun hag o deffe neuze ar zul da ziskuiza ?

— Petra fell d'eoc'h, Aotrou, n'e man ket ar c'hiz.

— Allaz ! a lavaraz ar prezidant en eur huanadi, ne c'houzoun nemed re vad n'e man mui ar c'hiz-se, mez abalamour da ze eo dress, abalamour n'e man ket an uzach-se, eo e carfen e tizroffe, da vihana er staliou kris-ten. Sellit, Aotrou Cam, kement ha ma 'man em spered, dalc'het oc'h euz-hu livre ar paotr en urz ?

Euruz e venn d'he velet, rag red mad eo d'eomp gout penaoz ez a.

— N'em euz ket da, Aotrou. Evit lavaret d'eoc'h ar virionez zoken, ne velan ket perag e teuffe an estren da fourra ho fri etre va artizaned ha me'ha nebeutoc'h c'hoaz etre ar moussed hag ho mestr. Pa vezan countant anezho ho dalc'han ; pa ne vezan ket e tigor an or d'ezho ha kenavo neuze evit ar vech diveza.

— Gual rust e cavan an têtê ganeoc'h hirio, Aotrou Cam, a lavaraz ar prezidant en eur c'hoarzin. Pep hini en deuz he vir da zifen. Me zo carget pe gentoc'h en em garget euz ar bugel-man ; me am euz hen digasset d'eoc'h ha dioc'h ho count, pe e talc'hoc'h d'ho ker en he genvet pe ne reoc'h ket, n'em bezo c'hoaz urz da lavaret netra ?

— Ker guir hag ar bater, Aotrou, e coustianz, me ne c'houlennan ket vell eget beza mestr em zi, ha ma o peffe ar vadelez da jom heb dont ken d'am hiskinat gant ho moussed hag ho relijion e raffac'h d'in ar brassa plijadur.

— Mez, Aotrou Cam, eur vech c'hoaz, anzavit e red mad d'eomp beilla var ar vugale zo fiziet ennomp. Ne fell ket d'eoc'h, eme c'hui, rei d'ezhan he livre, penaoz e fell d'eoc'h e c'houffemp neuze pe gant an hent mad pe gant an hent fall ez a ?

— Gouezit pe na c'houezit ket, egiz a gerrot, petra ra an dra-ze d'in-me ? Mez, en he interest, dizroit an divezata possubl vardro aman.

Guella a c'houffac'h da ober eo chom er gear ha leuskel ac'hanon-me da ober va giz oc'h ar paotr-ma, ha c'hoaz ec'h ententan ne d'ao ket ken da forani va zi en eur gounta kement a glevo hag a velo.

— Aotrou Cam paour, setu c'hui o vont da gemeret cass oc'h ar bugel-ze, heb rezoun. N'en deuz respountet nemed d'ar pez a dliemp da c'houlen diganthan ; nag hen na ni eta n'or beuz na goulennet na lavaret ger re ebet. Gueleit a ran zoken n'en deuz ket lavaret a c'hevier d'in. Joa eo ganen gout kement-se.

Hoc'h artizaned, Aotrou Cam, n'int ket coulz ha c'hui,

hag evit lavaret ar virionez d'eoc'h, me gred oc'h euz da c'hounit o leuskel ho mouss da zont bep sul d'ar patrounach. Gouzout a rit em oa divizet ar zul evinthan. Ma veac'h aviz, e teuffemp zoken eur vech en amzer betec aman da c'hout euz he gelou. Er fessoun-ze, e ve eaz d'eoc'h ha d'in-me rei d'ezhan ar c'huzulliou en deffe ezom da gaout.

— Ma en deuz ezom cuzulliou, me zo aman mechanz evitan dra-ze ; hel lavaret a ran d'eoc'h evit an eil guech, coulz eo ganen guelet an diaoul ha guelet an estren o lakaat ho fri em afferou.

An Aotrou Cam a ioa eun den douss ha pasiant aoualc'h. Ral a veach e tibarke ; mez kement a aoun en devoa da veza goapeat abalamour d'ar relijion, n'oa ket evit gouzanv e caozejet dirazhan var an artiel-se. Nag evit aour nag evit arc'hant, ne felle d'ezhan tremen evit eun den devot. Ha Doue a c'hoar evit pegen dister dra e paker an hano-ze e mesk an artizaned.

Evelse, hen anzao a ranker, an hano a zevot a zo avechou pouner da zougenn.

Da eun devot e c'heller lavaret kement zo, abalamour ma'z eo devot, hag hen ne c'hell lavaret grik da zen abalamour ma'z eo devot.

Ar brassa rebechou, ar goaperez, an insult memez a zo oll boued pemdezick an den devot a berz ar re all, mez hen, abalamour ma'z eo devot, n'en dezo ket a vit da glemm an disterra. Ma ne vije ket devot, oh ! neuze en dije guir da vlasfemmi, da gounnari, da jarneal, da vesvi, da ganna he c'hreg, da vrevi ar pod bassin hag ar scudelli, da deuler he vugale var an hent. Evit eun den ha ne ket devot, n'euz eno netra da lavaret. Mez an hini en deuz ar malheur da veza devot, malloz d'ezhan ma vuzc'hoarz hebken, ractal e man an hu varnezhan. Eun den devot a zo eta malheuruz, p'e guir, goude caout poan, n'en deuz ket c'hoaz a urz da lavaret na da ziscoez e sant evel ar re all.

Eun devez e c'houlenniz digant eur c'hamarad petra entente dre eun den devot. Ractal he zaoulagad a jenchaz e daou keftan hag e respountaz d'in gant eun ear da ober d'in mont divar nij betec Bro-Zaoz : « Eun devot ? emezhan, crebleu ! eun devot a zo eun trubard ; breman e c'houzout petra eo eun devot, chaved azen ? »

E broiou zo, eo braoc'h, evit ar vuez-man a lavaran, eo braoc'h dont euz ar galeou eget euz an iliz. Eur forsall a vez aoun araozhan hag a zoujer, eun devot a vo cranchet var he fri.

An aotrou Cam n'en doa ket eta c'hoant da dremen evit eun den devot hag an oll a c'hoar breman perag. Rei he c'houlen da brezidant ar patrounach, pa rekete ez ajen bep sul d'an ofisou, a ioa rei tro da gement-se, setu perag e respouante ken divergount ha ma rea. Me a ioa poan ganen clevet respount er fessoun-ze d'am madoberour, a dalc'het evel an aotrou Cam.

— Aotrou Cam, emezhan, ne ket inoui a ran ganeoc'h, mez araog mont ac'halenn e rankan gout pe seurt a reoc'h. Ar bugel-man zo en hor c'harg. Ret so eta d'in, e

coustianz, kemeret he interest. He lakeat em euz en ho ti, er grede e sicourjac'h anezhan da veza eur c'hristen mad ha goude beza divizet ar zul evinthan : Derc'het a rit d'ho ker, ia pe nan ?

— Morse n'em euz miret outhan da heuilla he relijion, mez ne blij ket d'in caout da ober gant grac'hed ha riboulerien ilizou. Pa vez prez labour, kenta relijion zo hervez va zantimant-me eo pega el labour-ze.

— Aotrou Cam, me n'oun ket bet boaz betec-hen da jom da zisput oc'h den. E daou c'her eta livirit d'in ha c'hui a roio deiz ar zul d'ar mouss-man ?

— E feiz avad, ma rankan clevet eur zarmoun evel houman bep lun, ne venn ket calz aviz a gement-se.

— Ma 'man count evelse, guella am be da ober eo he gass ganen ha clask plass d'ezhan el leac'h all ?

— N'oc'h euz ket ezom da daboulinat kement-se, cassit-hen ganeoc'h.

— Peur ?

— Ractal ma kirit, evit ar c'hounidegez a zo diouthan.

— Ractal ?

— Ia, ractal, ne ket bremaic eo.

— Alo, Augustin, gra da bak ha deuz ganen. Ar pak n'oa ket hir da ober. Va oll feadra a vije ato ganen em godellou hag em c'hasketennic. — Mont a riz eta gant va madoberour. Pemzec dez goude edon e ti Loiz-Luch.

NEDELEC.

(*Eur pennad all eur vech all.*)

An daou bried curuz

PE BUEZ SANT ADRIEN HA SANTEZ NATHALII, MERZERIEN.

(*Eil pennad.*)

Eun nebeut deveziou goude e teujer da lavaret da Adrien e tlie beza galvet, hen hag ar re all a ioa ganthan er prizoun, d'en em renta dirag an impalaer Maximien. Neuze Adrien a lavaraz : « Mar d'oc'h countant ha ma roit urz d'in, em beffe c'hoant da vont d'am zi, digass a raffenn ganen va fried evit beza test euz va c'houmbat, promettet em euz an dra-ze d'ezhi. »

Adrien gant eur pez arc'hant benag d'ar goardou ha d'ar jeolier a oue laosket da vont kuit evit eur pennadik amzer. Unan benag hag hen anaveze, o veza he velet o vont d'he di, a redaz araozhan evit kement da Nathalii oa deuet he fried er meaz a brizoun hag e teue d'ar gear. N'ouffer ket lavaret ar boan a reaz ar c'helou-ze d'eun introun ken devot. Beza voa evithi evel eun taol countel en he c'haloun, gant aoun na vije deuet Adrien da goll courach ha da nac'h ar feiz dre spout rag an tourmanchou.

Kerkent ha ma velaz Adrien var drujou an ti, e stlappaz d'an douar ar pez a zalc'he en he dourn hag e redaz da brenna an or outhan en eur gomz evelhienn : « An or-man ne zigoro ket evit an hini en deuz dilezet he Zoue. » Adrien, leun a joa o clevet he bried, ne lavare ger ebet.

Nathalii, o credi oa mouez he goustianz a vire ou-

than da gomz, a gendalc'he da ober d'ezhan ar rebechou pounnerra : « O den diskiant ha rezeudik, perag out-te eat da lakaat var da ziscoaz eur beac'h, ma n'oaz ket goestl d'hen dougen ? Piou en deuz da douellet betec ober d'id dilezel coumpagnunez ar Zent ? O den digalon a dec'h araog ar goumbad ! Doare zo ne veritan ket caout eur merzer evit pried. Va joa zo tremenet evel eul luc'heden, ha va mez ne dremeno biken ! »

Gouzcoude Adrien, chomet er meaz, a grede d'ezhan clevet er rebechou-ze eur muzik douss ha dudiuz meurbet. Anken he bried hag he c'hemrou a laouennea he galoun. Nathalii e doa mez gant he bried hag Adrien a ioa gloriuz da gaout evit pried an hini e devo ar gourach kristen da ober d'ezhan an hevelep rebechou : « Mana vije ket da ene, emezhan, templ, demeuranz ar Spered-Santel, n'em bije clevet o tont euz da c'hinou nemed comzou divlaz ha tener, evel e dije lavaret en da leac'h eur c'hreg all, dreist oll eur c'hreg iaouank ha nevez demezet. »

Setu ar sonjon a dremene dre speret Adrien. Erfu, goude beza dalc'het pell aoualc'h e poan he bried keaz e lavaraz d'ezhi : « Digor d'in, Nathalii, ne ket evit tec'het araog an tourmanchou oun deuet aman evel ma credez ; deuet oun d'az kerc'hat evit beza test euz va maro. »

Hogen he bried a ziscrede varnezhan, ha ne zigore ket an or. — « Digor buhan, eme Adrien ; anez, n'em gueli mui hag ez po keuz da veza chommet heb lavaret kenavo d'in. »

Nathalii neuze, oc'h anaout e lavare Adrien ar virionez, en em hastaz da zigeri an or, hag ho daou e stoujont d'an douar an eil hag egile. Nathalii a c'houlenne pardoun digant Adrien hag Adrien a drugareka Nathalii.

Houman hen henillaz betec ar prizoun ha ractal en em daolaz d'an daoulin dirag pep hini euz ar verzerien ; poket a reaz d'ho izili gouliet ha dija brein lod anezho. Cass a reaz tud d'he zi da gerc'hat lienach hag a bep seurt louzeier evit parea pe da vihana evit cloza gouliou ar c'horfou-ze dispennet evit Jezuz-Krist. Trugarekaat a reaz hor Zalver da veza he c'havet din da brederi evelse he vemprou. Epad seiz devez oc'h ententaz gant carantez ha gant evez out gouliou ar verzerien ha d'ar seizved devez e ouent oll galvet da vont dirag Maximien.

— Diviskit anezho, eme an tirant, evit ma velo an eil gloassion egile. Neuze, unan d'euz scrivaniereien an impalaer a lavaraz a vouez huel : « Aotrou, grit digass Adrien, gounzavet en deuz an nebeuta ; goest eo da c'houzaon muioc'h c'hoaz. »

Great e oue evel m'en doa gourc'hemennet. Adrien divisket a deuz var an dachen, ar chevaled pe he jafod var he gein.

Setu c'hui, eme ar verzerien all, choazet gant Jezuz-Krist da zougen he groaz ha d'he hevilla ; dalc'hit mad hag istimit hoc'h ene muioc'h eget ho corf. Nathalii, leun a joa, a grie d'ezhan : « Breur, stag da galoun

ouz an env hag oc'h ar vuez n'e deuz termen ebet. »

An tirant a glaskaz he drec'hi dre bep seurt comzou douss ; hag evel ma voa bepret dallet dre respontchou Adrien, counnaret oll e roaz urz d'he vrevi a daoliou. Nathalii, o clevet trouz an taolion, a redaz da gaout ar verzerien all, en eur lavaret d'ezho : Emaer o verzeria Adrien ! Oll en em strinkchont d'an douar da bedi Doue a greiz caloun. « Aotrou Jezuz-Krist, emezho, scoazellit, kennenzit anezhan, ni ho ped, dre hoc'h hano sacr hag ho croaz santel ; bezit he zouten, he zicour hag he nerz. »

I. M. Pensaun.

(Eur pennad all eur vech all.)

Epad ar Revolution vraz,

An aotrou Pap eun devez all a ioa bet c'hoaz couz lavaret etre daouarn an archerien ; evel dre wash ho bizied e tec'haz digantho egiz eur zilien.

Peur liessa er C'hrevel, (ac'hano oa ginidic), e vije euzet, guech er berniou colo, guech en ti, guech er c'hreier. Eno e vije ganthan an Aotrou Doue, en eur plasik distro benag. Ac'hano e casse ho sacramenchou d'ar re glanv heb letern na cloc'hic, evel m'hen divinit, me zo zur. An Aotrou Doue hag an Oleo-sacra zouge en he vruched.

Eun devez 'ta edo o vont da gass he sacramenchou da eun den clanv braz e parrez Kimerch, en eur gear tostik aoualc'h d'an iliz, nevez ja zaver breman, eun hanter heur vad a vale dioc'h an iliz coz. Tremenet ganthan bourkik Kimerch e tigevezaz e kichen eun orator bihan a gaver var an hent euz a Gimerch d'ar Faou. Ti Sant-Leger a vez great euz an tiik-se. Ac'hano e velaz o tont, a benn cass d'ezhan, daou archer var varc'h.

C'hui marteze pe me a vije bet lammet en eur park benag ha redet a dreuz carter ? Mad ! an aotrou Pap ne reaz ket evelse ; mont a reaz ato gant he hent, ken dizoursi ha tra ; rag, a lavare goude, n'euz ket par da lakaat ar chass da gounnari ha da zailia varnoc'h evel redet en ho raoc.

Setu an archerien.... Eh ! eh ! *Savez-vous ou est le citoyen Pape, le prêtre ?* Gout a rit-hu pelec'h e man ar citoien Pab, ar belek ?

— Aan ! me n'oun dare petra livirit ?

— Aotrou Pap, *du Crevel ?* — Ah ! an aotrou Pap, feiz bremaik emedo er C'hrevel ; me, n'euz ket c'hoaz quspenn eun hanter-heur, zo tremenet dre no, ha d'ar mare-ze edo en ti o caozeal gant unan a ioa deuet d'he glask da velet eun den clanv. N'oun ket evit lavaret d'eoc'h larkoc'h.

— *Brute de paysan !* emezho, ha iao mar gouient d'an daou lamm-ruz varzu ar C'hrevel. Dre ma'z eant, pa gavent unan benag, e c'houlennent kelou. Den n'en doa guelet an aotrou Pap, var ho mené. Unan gouscoude, hag a ioa a du gantho, a lavaraz d'ezho : Petra ? n'oc'h euz ket guelet unan o vont aze bremaik ? Evit

pell araozon-me n'e ma ket, destumet he vleo ganthan dindan he dok, hag hen var manchou he roched ? Hennez eo ; ma oc'h euz c'hoant da gaout anezhan, iit bi' in d'ar G.... da vont di oar deuet d'her c'hlask. ag an archerleb da zispenn ho roudou ; ne ket d'ar paz ez eant.

An aotrou Pap, pa velaz oa eat an archerien a goll euz, a jachaz ive eun tamik var he zivesker, ne ket an neuz da ober oa. « Ma cav ar re-ze eur c'honsort benag, emezhan, bremaik me zo great ganen. » Buhan ha buhan, p'en em gavaz, e roaz he sacramenchou d'an hini clanv hag er meaz prest da guzet. Eat var he jouch, treuz daou pe dri bark, e savaz he benn dreist ar c'hleuz ha ken eun ha tra an archerien a ioa o vont en ti.... an neiz a ioa goulo.... E pelec'h oa eat al lapouz ? den n'en doa guelet ar belek.

Setu eta an archerien baour coudaonet da guitaat heb an hini a glaskent, tro venn adarre ! « An hailloun z-houit, a lavaret etrezho, en eur vont kuit, a ioa oc'h ober goab ac'hanomp-ni, o tigeass ac'hanomp d'ar G... Ar Pap a dle beza er C'hrevel. »

Ar belek, o velet anezho o vont en ho zro, a stouaz d'an daoulin da drugarekaat an Doue a zouge d'ar re glanv hag en doa hen diouallet dija ken aliez a vech betec neuze, en dro-man dreist oll, ha ken aliez a dro all divezatoc'h epad oll amzer ar revolution vraz.

Goestl e ve c'hoaz an Aotrou Doue, a gav d'eoc'h, da ober kement all evit he veleien, ma tizroffe ar me-mez amzer var hor-bro ? Ne ket d'eomp-ni eo clask an tu da velet ar seurt amzeriou-ze evit approu furnez ha galloud ar Mestr. Doue, her c'hredi a reomp, a gar he veleien, hirio evel guech all, hag a c'houffe ho dioual hervez he volonte, breman evel neuze ; mez ar pez a gredomp ive eo ne vankfe ket a drubardet d'ho discuill a amzer da amzer.

M. L. C.

Petra c'houffe beza eur mirael ?

Eur persoun coz a ioa. Abalamour d'ar c'biz eo e lavaran persoun coz, rag n'en doa nemet pemp bloaz hag hanter cant ha goaz oa c'hoaz, me lavar. Eul laki-pod, niz d'ezhan, en doa var ar studi da vont da vidi-sin. E Paris, mar plij, edo o teski.

Ar vacansou a denaz hag an nuz d'ar gear. Eur zulvez en em gavaz e ti he dountoun. An tountoun a ioa eur zarmouner brao. En devez-se da vihana e teuaz ganthan, divar benn ar miraclo, eur zarmoun, mez la ! la ! eur zarmoun en he hano ! An nuz a ioa oc'h he zelaou na petra'ta ! He viz meud hag he viz iod a c'hoarie, e-doare flastra eur c'hoanen. Ne ket an draze eo a rea gouzcoude.

C'hoant en doa ar paour keaz paotr, tri pe bevar miz a ioa, da lakaat pemp pe c'huoc'h barvennik, en doa var he vuzel d'an neac'h, da gorda an eil-gant eben egiz kerniel eul legestr.

Echu ar zarmoun, echu an oferen, al lakezik d'ar

presbital. An tountoun a zigouezaz eur pennad goude.

— Assa, va zountoun, eme ar paotr, eur zarmoun gaer oc'h euz great aze ; mez c'hui a eta-gred ez euz miraclo ? — Haan ? daoust ha te ne gredez ket ?

— Ho ! va zountoun, n'oun ket bugel ken, guech all an dra-ze a ioa mad pa'z oan bihan. Mez breman, discoeit d'in, c'hui, petra c'houffe beza eur mirael ?

An Tountoun, ker just ha fri ar c'haz, u'edo ket e tro da vadinat er zizou-ze. — Sell, emezhan, daoust ha te az pefle c'hoant da c'hout petra ve eur miraclo ? Alou tro da gein aman. — Setu al lakezik o tont he gein en eur jacha var he varbich.

Flao ! hag eun taol troad !... Va Doue benniget ! mez am euz o lavaret d'eoc'h e pe leac'h...

Divinet oc'h euz dija, me zo zur... ia, ha, eno, eno dress ! — Ai, ooh ! va zountoun, poan oc'h euz great d'in !

— Marmouz ma'z out, me gav d'in e vije bet eur mirael ma na'z pije ket santel.

Sapre-stoker ! me zo guelloc'h ganen, credi da vad en oll miraclo, eget deski en doare-ze petra c'houffent beza ; ha c'hui ?

Kenavo d'al logod a gan !!!

An devez ma eo bet rannet ar basianted etre an dud, me rank beza en em gavet var an divezadou, me laka. Ar re a anavez ac'hanen a c'hoar an dra-ze ; ar re all ne ket ho affer. Mad ! seiz vloaz zo, lavaromp nao dioc'htu evit beza surroc'h, em euz em c'hambr eul labousik hag a gan, hag a richan, hag a ra ; rrrututu, eun dudi ! Biken n'em bije sonjet e vije bet eun evit rei kentellion d'al logod ; kentellion ean a lavaran. Rag me n'oun dare avad hag hen a zesk d'ezho erignat an had canab. Sur ha certain eo, evel va labousik ha muioc'h egethan zoken, logoden pa gav an tu a jach var an had canab.

— Assa ! Ar basianted am euz bet daou pe dri miz zo benag, abaoe marvail *Feiz ha Breiz*, da veza var evez ha me am bije an honor da glevet muzik al logod em zoullik-cambr. Ma ! Tanfouac'h hini n'em euz clevet, nemed an hini a reant o ragnat an had canab pe oc'h ober rap ! rap ! rap ! en toullou moger.

E sidamdoustik ! mar d'eo ar seurt muzik-se a rea al logodennik a ioa meneg anezhi hag al labouz en doa desket anezhi, al laz croug n'oa ket re evitho ho daou...

Al logod ! ta, hag a gan, lakeomp ez euz anezho calz, calz ; ken aliez a hini hag a jene tri benn zo.

An toussegi avad n'em euz ket anavezet unan em amezegez, ha n'en dije ket eur vouez d'udiuz. Clouk ! clouk ! a deue gantho pep hini var he don, ker flourik. Eur c'hteuziad pe eur vogeriad toussegi o vuzikat, ne ket eun dra divalo da glevet, ha guir ! Plijaduroz eo, eur vechik an amzer, gant eun abardaezvez sioul ha clouar, chom da zelaou ho c'hlouk-clouk ! Mez pa

gomzit euz a anevaled, p'ho c'hlasit da rei kentellou can d'an dud, roit d'eomp da vihana mistri hag a c'hoar charreat ho mouez eun draik : ar beuffic, mar kirit, ar pabor, an eostik, ha neuze an oll ho credo. Ia, ho credo, coulz da vihana ha pa ziscoezit d'eomp ar bra-banserez, ar storlok a zo gant ar c'haner braz dirac al leor lutrin. Var ar poent-man e teu ar virionez ganeoc'h dispar ; ar c'haner braz he unan her c'hred, me zo zur ; hen anzae a raffe zoken, me bari, ma ne vije ket eun dra boaniuz da ober.

Mad ! livirit a gerrot, ne gavoc'h nag e cleuz, na var gleuz, nag er c'hoajou, nag en eun neiz logod, memez pa vez al logoden goz o luskellat he re vihan, eur c'han par da gan eur mission. Credit ac'hanon, pa laosk eun ilizad tud eur bomm can leiz ho c'horzen var ar Magnificat-braz pe var gantik ar baradoz, goude ar gommunion jeneral, logodennik keaz, iit d'ho toull, ha stankit an ode var ho lerc'h.

KELEIER.

An Aotrou Bouthier, persoun e Cleden-Cap-Sizun, a zo hanvet persoun e Fouesnant.

Eur Baribolen goz, hini ar finessaou,

Var Dou: An tra, la, ia, etc.

AL LOUARN HAG AR BOUC'H.

Ar finna d'ens al lern, Alanic al louarn,
Gant eur pez divalo, eur flierius bouc'h digarn,
Daou gorn hir var he benn egiz daou bikol tour,
A gerze, sec'hed d'he... dirazho banne dour !

Digarn ha kornet mad, eun trouc'had moustachou,
Ar bouc'h paour ous he heul n'euz ral fors izinou ;
He varo mar d'eo hir, he spered a zo ber !
Abars fin an deiz-man e kousto d'he dam ler.

Inouet ha skuiz mic, dizec'h ho c'hornaillen,
An dremenidi geiz a gav eun eienen,
Eur puns... izel an dour, lammet ebars ractal...
C'hemm ! bemdez, eb sec'hed, ec'h ev meur aneval.

Gant peb hini souden great peb a govad mad,
Mignonn, eme Alanik, breman hak ar pignat ?
— Ah ! me n'ouzon dare. — kemer eur banne c'hoas ;
Eus an toull-ma, michans, ezaimp eb spount na glas.

Gouile'hat ha muschoarzin ! .. ha kerkent, var he dal
Alanik eur bod spenn : « Ni a rai eun eva all ;
« Ken izel, va c'houmper, eb skeul nak ivinou,
« Ama n'emaomp ket brao ! ! ia, ia, lip da vourron !

« Ah ! bezomp divorfit, kerkouls ha dibikous.
« Bojen fall da graounal... eur guden ! eur c'hrez lous !
« Ganeomp ivez er gear e vezer nec'het oll,
« 'Vit greg ha bugale, 'vimp eat hon daou da goll !

« Ema Done er gear !... kavet 'm euz an izin !
« Ni ielo sioul ac'hann eb na skeul nak ivin.
« Lac c'hoas da gein en doun, ne vi ket ken riklus,
« Hak ar pignat d'in-me ne vezo ket ker chansus.

« Da baoiou araok er vann, da re adren en doun,
« Arabat trei ar penn ; dalc'h mad da gerniel sounn ;
« Ha mibin dre da gein, egiz eur martolod,
« Eb dale me bigno ; m'em bezo great va lod.

« Goude, va mignoun ker, eur gorden pe he far
« Evidot vo ama ; ne vi ket dilavar ;
« En despet d'ar punsou, etrezoc'h-c'hui pell zo,
« An eil goude egile, e tougit hir varo. »

Alanik zo er meas. — Chenchet ganthan lerou,
Eur plegik en he lost, kolo fresk er boutou,
Eur zell er Mellezour hak eun tol krib d'he dal,
E laka var he deod komsou dipitns ral :

« Me zo 'vont da jubenna ; arabat koll amzer ;
« Ar ger ve roet d'eun all ha va mab ve dizer.
« Bennos ! Kenavezo ! Gra guella ma c'helli !
« 'Vit tremen ar vuez-ma, ret beza lem he fri. »

— Sebezet, mantret oll, evel anter varo :

« Etrezomp-ni, bouc'hed, ni vez pak-t ato ! ! »

— En dro-ma e deuet ganez... eun tam out divezad ;
Ra zeui da genvreudeur var da lerc'h da finaatl

Alies er bed-ma e c'hoarvez evelse.

Kals evel Alanik, fin ha treitour-tre,

A zeblant 'pad eun amzer kass ho zaoliou da benn,

Ha pa deu ar c'haz d'ar raz 'koez varnho distro krenn.

En arvor, klevit mad, e doujet ar mean hars.

En despet d'am lealded, mar d'oun takeat ebars,

Alanik hag he ler eun deiz a zamanto,

Rak ober evel dhan a ve sur koll ar vro !

Brao ler a zamantas. A boan erru en ti

Bras ha bian varnezhan oll e savont ho fri ;

Kement zo en dro d'ezhan, evit goulenn ar verc'h,

Zo c'huez ar bouc'h gantho. — Ar c'hi turk var

[ho lerc'h !

Y. B.

PRIZ AN ED.

TAOULT EVEZ. — Ar priz merket da genta eo priz ar mar-
c'had diveza, hag ar priz merket d'an eil eo priz ar mar-
c'had araoc.

KEMPER. — Marc'had ar 17 a vis c'houevrer.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	25 1 00s	25 1 50s
Segal	49 00	49 00
Eiz	48 50	48 00
Guiniz du	23 00	25 50
Kerc'h	49 50	20 00
Avalou douar	7 50	8 50

POUNT'N-ABAD. — Marc'had ar 15 a vis c'houevrer.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	26 1 46s	26 1 25s
Segal	48 75	49 58
Eiz	48 00	48 26
Guiniz du	» »	» »
Kerc'h	20 50	20 50
Avalou douar	7 50	7 50

CASTELLIN. — Marc'had ar 15 a vis c'houevrer.

Priz an daou c'hant lur, pe 100 kilo.

Guiniz	26 23s	26 1 23s
Segal	49 95	20 53
Eiz	49 00	48 50
Guiniz du	23 57	23 25
Kerc'h	20 00	20 50
Avalou douar	8 00	8 00

Perc'hen-Merour : AR. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gant AR. DE KERANGAL.